

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE
VALTION TULO- JA MENOARVIOKSI
VUODELLE 1984

HELSINKI 1983

ISSN 0356-3707

Helsinki 1983. Valtion painatuskeskus

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivut	
Yleisperustelut	Y	5
1. Taloudellinen tila ja lähivuosien näkymät	Y	5
2. Talouspolitiikan linja	Y	8
3. Menoarvioesityksen päälinjat	Y	10
4. Vero- ja maksupolitiikan suuntaviivat	Y	33
5. Valtiontalouden tasapainotus ja valtionvelka	Y	35
Taulukko-osa ja yksityiskohtaiset perustelut	1	73
Tulot	1	81
11. Verot ja veronluonteiset tulot	1	81
12. Sekalaiset tulot	2	87
13. Korko- ja osinkotulot sekä osuus valtion rahalaitosten voitosta	6	112
14. Valtion liikeyritykset	7	115
15. Lainat	9	123
Menot	10	125
21. Tasavallan Presidentti	10	125
22. Eduskunta	10	127
23. Valtioneuvosto	11	133
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	12	140
25. Oikeusministeriön hallinnonala	14	151
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	16	177
27. Puolustusministeriön hallinnonala	19	200
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	21	219
29. Opetusministeriön hallinnonala	26	261
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	40	396
31. Liikenneministeriön hallinnonala	48	470
32. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala	52	529
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	58	581
34. Työvoimaministeriön hallinnonala	68	644
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	70	656
36. Valtionvelka	72	675
Liitteet		
Taloudellinen katsaus		I
Valtiontalouden menokehitys vuoteen 1988		II
Alueellisen kehityksen näkymiä		III
Hakemisto		

**Hallituksen esitys Eduskunnalle valtion tulo- ja menoarvioksi
vuodelle 1984**

YLEISPERUSTELUT

Tulo- ja menoarvioesityksen yleisperusteluina hallitus esittää seuraavaa:

1. Taloudellinen tila ja lähivuosien näkymät

Vuoden 1983 tulo- ja menoarvioesitys perustui siihen, että *taloudellinen kehitys v. 1983* olisi selvästi paraneva. Valtiontalouden vaikutus kokonaistuotannon kasvuun olisi esityksen mukaan ollut suunnilleen neutraali. Vuoden 1982 loppupuolella oli kuitenkin nähtävissä, että kansainvälisen talouden elpyminen alkaa odotettua verkaisemmin. Kun lisäksi Ruotsissa toteutettiin suuri devalvaatio, hallitus päätti lokakuussa talouspoliittisista toimista kilpailukyyn turvaamiseksi sekä työllisyyden ja kotimaisen kysynnän tukemiseksi. Siten finanssipolitiikka, joka viime vuonna oli varsin elvyttävää, on pysynyt samansuuntaisena myös tänä vuonna. Kokonaistuotanto onkin kasvanut suhteellisen tyydyttävästi, ja työttömyysaste jää v. 1983 alemmaksi kuin vuosi sitten ennustettiin. Toisaalta kuluttajahintojen nousu on ollut tänä vuonna n. pari prosenttiyksikköä nopeampaa kuin vuosi sitten annetussa tulo- ja menoarvioesityksessä edellytettiin.

Vaikka tuotannon kasvu tärkeimmillä läntisillä markkina-alueillamme pysyy vielä tänä vuonna heikkona, alkaa eräiden tuotteittemme, mm. metsäteollisuuden tuotteiden kysyntä voimistua, ja länsivientimme kääntynee vuoden jälkipuoliskolla kasvuun. Sen sijaan itävientimme supistuu määrältään edelleen hieman. Koko vientimme kasvaa tänä vuonna vain vähän.

Tuonnin määrä kasvaa v. 1983 edelleen hieman, ja kauppataseen alijäämä nousee tänäkin vuonna yli 2 mrd markan. Palvelujen taseen heikkenemisen ja ulkomaisten lainojen korkomenojen kasvun takia vaihtotaseen alijäämä nousee 5.5 mrd markkaan, suhdannevaiheeseen nähden siis varsin suureksi.

Yksityinen kulutus, etenkin kestokulutustavaroitten kysyntä, kasvoi viime vuoden lopulla poikkeuksellisen nopeasti. Tämä johtui kotitalouksien käytettävissä olevien reaalityulojen voimakkaasta kasvusta, rahoitusmarkkinoiden keveydestä sekä hintojen nousua koskeneista odotuksista hintasulun päättymisen jälkeen. Vielä tämän vuoden alkupuolella yksityinen kulutuskyky on pysynyt melko huomattavana. Loppuvuonna sen kasvu hidastuu ja v. 1983 yksityinen kulutus kasvaa pari prosenttia. Investointien kasvu on ollut hidasta, mutta tasaista, osin suhdannepoliittisten toimien ansiosta.

Kun kotimainen kysyntä kasvaa tänä vuonna 2 ½ % sekä vienti ja tuonti kumpikin 1 ½ %, kokonaistuotanto lisääntyy 2 ½ % viimevuotista. Työttömyys lisääntyi vuoden 1981 puolivälistä viime vuoden syksyyn melko jyrkästi. Tämä aiheutui ensi sijassa työvoiman tarjonnan kasvusta, sillä työpaikkojen määrä on lisääntynyt taantumankin aikana. Tämän vuoden aikana työttömyys on kasvanut aiemmin ennustettua vähemmän, ja työttömien määrä jäänee tänä vuonna

keskimäärin 157 000 henkeen. Täksi vuodeksi nyt ennustettu työttömyysaste 6,2 % on huomattavasti vuoden alussa ennustettua 7,0 % alempi, mihin työvoimapolitiittisten toimien tehostaminen on osaltaan vaikuttanut. Tämänkertainen taantuma on siten jäämässä selvästi lievemmäksi kuin monet aiemmat ja erityisesti vuosina 1975-1977 koettu.

Inflaatio on pysynyt edelleen liian nopeana. Kuluttajahintaindeksin on ennustettu kohoavan v. 1983 keskimäärin 9 %, eli saman verran kuin viime vuonna. Monissa kilpailijamaissa inflaatio on sen sijaan hidastunut tuntuvasti. Teollisuuden hintakilpailukyky, jota devalvaatiot ja niihin liittyneet toimet paransivat, on nyt pitkän aikavälin keskiarvon tuntumassa.

Taantuman ja sitä lieventävien talouspolitiittisten toimien takia valtion menot lisääntyvät vuosina 1982 ja 1983 yhteensä 20 mrd mk, mutta tulot vain 12 mrd mk. Kumpanakin vuonna bruttorahoitustarve on kasvanut noin 4 mrd mk. Samalla kun elvyttävä finanssipolitiikka on lieventänyt taantumaa, se on lisännyt valtionvelkaa kahden vuoden aikana yhteensä 12 mrd mk. Vuoden 1983 päättyessä valtionvelka on yli 38 mrd mk eli 14 ½ % bruttokansantuotteesta. Huomattava osa uusista lainoista on jouduttu ottamaan ulkomailta, mikä on keventänyt rahoitusmarkkinoita. Velanhoitomenojen kasvu on yhä tuntuvammin rajoittanut finanssipolitiittista liikkuma-alaa. Valtiontalouden tasapainotusta ja valtionvelkaa tarkastellaan yksityiskohtaisemmin luvussa 5.

Taulukko 1. Kansantalous ja julkinen talous

	1980	1981	1982 ¹⁾	1983 ²⁾	1984 ²⁾
BKT:n määrä, muutos, %	+ 6.0	+ 1.5	+ 2.5	+ 2½	+ 3
Kotimaisen kysynnän määrä, muutos, %	+ 6.7	— 1.1	+ 4.5	+ 2½	+ 3
Julkisen kysynnän määrä, muutos, %	+ 5.1	+ 3.1	+ 5.4	+ 2½	+ 2½
Työttömyysaste, %	4.7	5.1	5.9	6.2	5.7
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	+ 11.6	+ 12.0	+ 9.3	+ 9	+ 8
Vaihtotase, mrd mk	— 5.2	— 1.2	— 4.7	— 5.5	— 4.7
Bruttoveroaste, %	34.7	36.3	36.2	36	36½
Budjettitalouden kassamenojen määrä, muutos, %	+ 0.4	+ 1.2	+ 8.1	+ 7 ³⁾	+ 2 ⁴⁾
Budjettitalouden bruttorahoitustarve, mrd mk	5.6	4.3	7.9	11.6	10.7 ⁵⁾
Valtiontalouden nettorahoitustarve, mrd mk	4.1	2.5	5.2	8.1	5.7
Valtiontalouden kasvuvaikeus, % BKT:sta	— 0.3	— 0.9	+ 1.2	+ 0.3	— 0.8

¹⁾ Ennakkoarvio

²⁾ Ennuste

³⁾ Hinnanerokorvausten ja valmisteverojen perusteet korjattu samalle perustalle kuin edellisen vuoden budjetissa

⁴⁾ Budjettiesitystä v. 1984 verrattu arvioituihin v. 1983 kassamenoihin

⁵⁾ Budjettiesitys

Talouspolitiikassa on viime vuosina voitu ottaa hyvin huomioon taloudellisen kehityksen asettamat vaatimukset. Tuotantoedellytyksiä parantaviin toimiin ryhdyttiin pian taantuman alettua. Sekä viime että tänä vuonna finanssipolitiikka on tukenut kasvua. Nettotulonsiirrot kotitalouksille kasvoivat v. 1982 huomattavasti, ja kun inflaatio hidastui, kotitalouksien käytettävissä oleva reaali-tulo lisääntyi 4 ½ % eli lähes kaksi kertaa niin nopeasti kuin kokonaistuotannon määrä. Sen lisäksi, että kysyntää on tuettu huomattavilla sosiaalisilla tulonsiirroilla, myös kotitalouksia välittömästi palveleva julkinen kulutus eli opetus-, terveys-, sosiaali-, virkistys- ja kulttuuripalvelut kasvoivat viime vuonna 5 %; tänä vuonna ne lisääntyvät 3 ½ %. Taantumankin aikana kansa-

laisten aineellinen hyvinvointi on siten lisääntynyt merkittävästi.

Viime vuosien taloudellista kehitystä tarkastellaan yksityiskohtaisemmin tulo- ja menoarvioesityksen liitteenä olevassa Taloudellisessa katsauksessa.

Läbivuosisien taloudellinen kehitys maassamme riippuu ensi sijassa kahdesta seikasta: miten pitkäksi ja voimakkaaksi nyt alkanut maailmantalouden elpyminen muodostuu, sekä miten hyvin pystymme hidastamaan kustannuskehitystä ja siten hyödyntämään suhdannenusua ja laajentamaan markkinaosuukiamme.

Maailmantalouden taantuma on kestänyt jo vuosia. Vuoden 1979 jälkeen kokonaistuotanto läntisissä teollisuusmaissa on kasvanut keskimää-

rin vain prosentin vuodessa. Eräissä maailmanta-
louden kehityksen kannalta tärkeissä maissa in-
flaation hillitsemistä on pidetty talouspolitiikan
ensisijaisena tavoitteena. Siihen on pyritty lähin-
nä hyvin tiukalla rahapolitiikalla. Tämä on yleis-
emminkin johtanut sellaiseen reaalikorkotason
nousuun, joka on hillinnyt kulutusta ja inves-
tointeja ja siten estänyt taloudellisen kasvun
nopeutumisen. Useissa maissa julkisen talouden
alijäämien paisuminen on lisännyt talouspolitiikan
ongelmia. Tuloksena on ollut työttömyyden
nopea kasvu ja talouden rakenteellisten ongelmien
vaikeutuminen sekä erityisesti kehitysmai-
den velkaongelmien kärjistyminen. Vaatimukset
oman tuotannon suojelemiseksi ovat lisäänty-
neet.

Tämän vuoden aikana näkymät ovat jossain
määrin parantuneet. Inflaatio on hidastunut
edelleen nopeasti, ja kuluttajahintojen on ennus-
tettu kohoavan läntisissä teollisuusmaissa tänä ja
ensi vuonna keskimäärin 6 %. Yhdysvalloissa
kokonaistuotanto on kasvanut vuoden alusta luki-
en selvästi, ja muissakin maissa yritysten odo-
tukset ovat muuttuneet toiveikkaammiksi. Länsi-
Euroopassa kasvu jäänee v. 1984 vähäiseksi, ja
Suomen vientiosuuksilla painotettuna läntisten
teollisuusmaiden kokonaistuotanto kasvane v.
1984 vain 2 %. Kuitenkin eräiden vientituotteit-
temme, etenkin metsäteollisuuden tuotteiden,
kysyntä kasvaa tätä nopeammin. Taloudellisten
ongelmien mahdollisesta uudelleenjärjesty-
misestä ja talouspolitiikan suunnasta riippuu, missä
määrin suhdannenousu pääsee vahvistumaan ja
miten pitkäksi nousukausi muodostuu. Toistai-
seksi ei näytä olevan perusteita otaksua talous-
kasvun nopeutuvan kovinkaan merkittävästi, ja
keskipitkää aikaväliä koskeissa arvioissa on otak-
suttu, että kokonaistuotanto läntisissä teollisuus-
maissa kasvaa keskimäärin vain 2 - 2 ½ %
vuodessa seuraavien viiden vuoden aikana, Suomen
tärkeillä markkina-alueilla tätäkin hitaammin.

Maailmantalouden hitaan kasvun vallitessa tyy-
dyttävän taloudellisen kehityksen saavuttaminen
Suomessa ei ole helppoa. Valtiovarainministeriön
kesäkuussa 1983 julkaiseman katsauksen Kansan-
talouden ja valtiontalouden kehitysnäkymät vuo-
teen 1988 mukaan viennin kasvu jäisi keskimää-
rin kolmeen prosenttiin, jos taloudellista kehitys-
tä ei aktiivisesti ohjattaisi talouspoliittisin toimin.
Tällöin inflaatio jatkuisi nopeampana kuin tär-
keimmissä kilpailijamaissa. Tuloksena olisi vain
runsaan kahden prosentin vuotuinen kokonais-
tuotannon kasvu. Uusia työpaikkoja syntyisi hy-
vin vähän, ja kun työvoiman tarjonta lisääntyy

lähes 100 000 henkeä, työttömyys voisi kohota
230 000 henkeen v. 1988. Nimellistulojen koro-
tukset ylläpitäisivät tuontipaineita ja kansanta-
louden velkaantuminen ulkomaille kasvaisi. Me-
nekinäkymien pysyminen heikkoina ei pitäisi
yllä riittävän suurta investointitoimintaa, tuotan-
tokapasiteetin uudistuminen hidastuisi ja reaali-
nen kilpailukyky heikkenisi. Julkisen sektorin
tulot lisääntyisivät vain hitaasti, alijäämät pysyi-
sivät suurina ja valtionvelka suurensi viidennek-
seen bruttokansantuotteesta, vaikka menojen
kasvua hillittäisiin erittäin tiukasti. Velanhoito-
menojen kasvu rajoittaisi yhä enemmän mahdol-
lisuuksia harjoittaa kansantalouden kasvua ja
työllisyyttä tukevaa talouspolitiikkaa.

Katsauksen mukaan tarvitaan runsaan 3 pro-
sentin vuotuinen kokonaistuotannon kasvu, jotta
työttömyys ei kohoaisi. Suomessa taloudellisen
kasvun olisi siten selvästi ylitettävä se, mihin
teollisuusmaissa keskimäärin päästäneen lähivuo-
sina. Tällöin voitaisiin luoda vuoteen 1988
mennessä lähes 100 000 uutta työpaikkaa. Lisäk-
si suotuisa taloudellinen kehitys parantaisi mah-
dollisuuksia tehostaa työvoimapolitiikkaa työttö-
myyden alentamiseksi. Tällaisen talouskasvun
saavuttaminen edellyttää, että vienti kasvaa kes-
kimäärin runsaan 5 % ja investoinnit yli 3 %
vuodessa. Yksityinen kulutus voisi lisääntyä pari
prosenttia vuodessa. Vaihtotase olisi tasapainossa
ja ulkomaisen velan suhde bruttokansantuotteeseen
pienensisi.

Edellä mainitun viennin kasvun saavuttaminen
edellyttää välttämättä kansantalouden kilpailuky-
vyn kestävää kohenemistä. Hintakilpailukyvy-
n nyt nähtävissä oleva heikkenevä suunta on saata-
va käännetyksi. On kuitenkin arvioitavissa, että
ilman erityisiä inflaationvastaisia ponnisteluja in-
flaatiovauhtimme saattaisi lähivuosina olla pari
prosenttiyksikköä nopeampi kuin kilpailijamais-
sa. Täten suotuisan talouskehityksen turvaami-
nen edellyttää yleiseltä talouspolitiikalta toimia
kansantaloutemme inflaatioherkkyyden pienentä-
miseksi; yrityksiltä vaaditaan yhä uusia ponnis-
teluja tuotantokustannusten alentamiseksi ja rea-
alisen kilpailukyvyyn parantamiseksi; etujärjes-
töiltä tavoite edellyttää realistista, kilpailukykyä
parantavaa tulopolitiikkaa, johon myös ns. työ-
elämän laadulliset uudistukset on sopeutettava.

Suotuisankin taloudellisen kehityksen vallitessa
julkisen sektorin talouden hoito aiheuttaa lähi-
vuosina suuria vaikeuksia. Jos kuntien menot ja
valtionavut kasvavat valtakunnallisten suunnitel-
mien mukaisesti, kuntien rahoitusasema sinänsä
pysyy keskimäärin edelleen keveänä. Sen sijaan

valtionosuuskasvun takia kunnallistaloudesta valtiontaloudelle aiheutuva rasitus näyttää valtiovarainministeriön katsauksen mukaan muodostuvan kestävämmäksi. Sairausvakuutuksen ja kansaneläkevakuutuksen rahoitusvaikeudet ovat nopeasti lisääntymässä mm. vakuutusmaksujen alennusten ja toteutettujen uudistusten johdosta, ja rahoitusvajausten kattaminen edellyttää tuntuvaan rahoitusta valtion budjettivaroista tai näiden vakuutusmuotojen nykyisten maksuperusteiden muuttamista. Kun lisäksi otetaan huomioon valtionvelan hoitomenojen kasvu, näyttää siltä, että jo päätettyjenkin tehtävien hoitaminen edellyttää veroasteen nousua tai valtion lainanoton jatkuvaa kasvua. Jotta välttämättömiksi katsottavien uusien tehtävien hoitaminen olisi mahdollista ja jotta valtiontalouden velkaantumiskierre voidaan katkaista verotusta liiaksi kiristämättä, koko julkisen sektorin menokehitystä on selvästi hidastettava.

2. Talouspolitiikan linja

Hallituksen *keskipitkän aikavälin talouspoliittinen linja* perustuu edellä esitettyyn käsitykseen kansantaloudestamme tämän hetkisestä tilasta ja sen lähivuosien kehitysnäkymistä.

Työttömyyden vähentäminen on hallituksen talous- ja yhteiskuntapolitiikan tärkein tavoite ja lähtökohta. Työttömyyden sosiaalisten haittojen pienentämiseksi erityisinä tavoitteina ovat pitkäaikaistyöttömyyden sekä nuorten työttömyyden vähentäminen. Epävarmana pysyvän maailmantalouden oloissa mahdollisimman korkea työllisyys on perustettava ensi sijassa kilpailukykyisen tuotannon kasvun ja sen myötä luotavien työpaikkojen varaan.

Työttömyyden vähentämiseksi pysyvällä tavalla hallitus pyrkii siihen, että kokonaistuotanto kasvaa keskimäärin yli 3 % vuodessa lähimmän suhdannekierron aikana. Jotta sen edellyttämään vähintään viiden prosentin viennin kasvuun päästään, tuotantokustannusten ja hintojen nousuvauhdin on hidastuttava niin, että riittävä kilpailukyky saavutetaan. Siihen tarvitaan määrätietoista, pitkäjänteistä työtä monilla talouspolitiikan lohkoilla rakenteellisen inflaation pienentämiseksi. Inflaation hidastumisesta aiheutuva reaalisen korkotason nousu edistää myös investointien tehokkaampaa suuntautumista.

Valtiontalouden rahoitustarve on taantuman päättyessä kohonnut suureksi. Siten valtionta-

louden tila ei lähivuosina salli suuria menojen lisäyksiä tai tulojen vähennyksiä. Jotta valtiontalouden rakenteellista alijäämäisyyttä saataisiin vähennetyksi ja elvyttävän talouspolitiikan harjoittamiseen noususuhdanteen päätyttyä olisi mahdollisuuksia, valtiontalouden asemaa on vuosina 1984 ja 1985 kohennettava tuntuvasti. Hallituksen tavoitteena on, että bruttorahoitustarve jää näinä vuosina markkamääräisesti pienemmäksi kuin v. 1983.

Tärkeä keino inflaation hidastamiseksi ja taloudellisen toimeliaisuuden tukemiseksi on bruttoveroasteen nousun hillitseminen. Välttämänä tavoitteena on, että se ei vuoteen 1986 mennessä kohoa yhtä prosenttiyksikköä enempää. Yhdessä lainanottotavoitteen kanssa tämä merkitsee sitä, että valtion menovolyymin kasvu voi lähivuosina olla enintään 2 % vuodessa. Kun tästä vähennetään valtionvelan hoitomenojen kasvu, mahdollisuudet muiden menojen reaalisesti lisäämiseen ovat erittäin vähäiset, ellei talouden kasvua saada nopeutetuksi. Lähimpänä kahtena vuonna muiden menojen lisäysvara on olematon. Hallitus ryhtyy sellaisiin koko julkista menotaloutta koskeviin toimenpiteisiin, joiden avulla valtion menojen kasvua hidastetaan riittävästi ja joilla välttämättömät voimavarojen lisäykset eräillä tehtäväalueilla toteutetaan kohdentamalla menoja uudelleen. Nämä taloudellisen pakon sanelemat toimet eivät siten merkitse yhteiskunnallisen uudistustyön pysähtymistä. Lisäksi hallitus pyrkii siihen, että julkisia palveluja parannetaan lisäämällä käytettävissä olevien voimavarojen tuottavuutta.

Talouspolitiikan tavoitteet vuodeksi 1984 perustuvat edellä esitettyyn arvioon taloudellisesta kehityksestä sekä keskipitkää aikaväliä koskevaan tavoitteiden aseteluun. Hallitus asettaa tavoitteeksi työttömyysasteen alentamisen vuoden 1984 aikana nykyiseltä noin kuuden prosentin tasolta.

Kansainvälisen laman leviämistä Suomeen on kyetty olennaisesti lievittämään talouspoliittisin toimin, joilla on tuettu kotimaista kysyntää. Tästä on kuitenkin seurannut valtionvelan tuntuva kasvu. Kun lisäksi tulopoliittiset sopimukset ovat olleet liian korkeita kustannustason kurissa-pitämiseksi, kansantalouden ulkoinen tasapaino on jo heikentynyt. Talouspolitiikan painopistettä on tämänkin vuoksi tarpeen muuttaa kotimaisen kysynnän tukemisesta viennin elvyttämiseen.

Jotta työllisyystavoitteen toteutumista edellyttävä viennin kasvu voidaan turvata, inflaatiovauhti on hidastettava enintään kuuteen pro-

senttiin vuoden 1984 aikana. Tämä edellyttää hyvin vähäistä työkustannusten nousua sekä muiden tuotantokustannusten vastaavaa kehitystä. Tulo- ja menoarvioesityksessä inflaation hidastamista edistetään ensi sijassa hyvin pidättyvällä menojen lisäyksellä, jolloin verojen ja maksujen korotukset on voitu pitää pieninä. Inflaation torjunnan kannalta on tärkeintä, että vastedes päädytään sellaisiin tulo- ja menoratkaisuihin, jotka parantavat kilpailukykyä. Hallitus pyrkiikin saavuttamaan etujärjestöjen kanssa yhteisymmärryksen tulo- ja menoratkaisuihin, jotka tukisivat inflaation tavoitteellista hidastamista. Myös edistämällä yritysten välistä kilpailua ja purkamalla hintasidonnaisuuksia pienennetään kansantalouden inflaatioherkkyyttä.

Reaalisen kilpailukykyyn parantamiseksi pyritään tuotannollisten investointien sekä tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan selvään vilkastumiseen ensi vuoden aikana.

Tavoitteena on, että julkisen talouden vaikutus kokonaistuotantoon v. 1984 olisi jonkin verran rajoittava. Tämä edellyttää kunnallistaloudelta kulutusmenojen ja pysyväisluonteisen henkilöstön kasvun hidastamista. Kuntien ja kuntainliittojen investointien määrän tulisi vähentyä vuoden 1983 aikana toteutuvalta tasolta. Kuntien ja kuntainliittojen vuoden 1984 tulosarviot tulevat mitoitetaan niin, ettei veroäyrin keskihinta nouse. Inflaation hillitsemiseksi kunnallisten maksujen korotukset saisivat olla enintään 5-6 %.

Koska kuntien kulutusmenojen määrän kasvu on ollut kaksi prosenttiyksikköä nopeampaa kuin järjestelyasiakirjoissa on sovittu, valtionavut kunnille ovat v. 1983 ainakin 2 mrd mk suuremmat kuin tavoitteiden toteutuminen olisi edellyttänyt. Julkisen talouden kasvun hillitsemiseksi ja valtiontalouden aseman parantamiseksi tässä tulo- ja menoarvioesityksessä ehdotetaan toimenpiteitä, jotka hidastavat kuntien ja kuntainliittojen valtionosuusmuutosten erittäin voimakasta kasvua v. 1984 ja estävät kunnallistalouden rahoitustilanteen liiallisen kevenemisen. Näiden menojen reaalinen kasvu oli v. 1982 noin 6 % ja v. 1983 kasvun arvioidaan olevan 4 ½ %. Menoja supistavia toimenpiteitä ovat mm. eräiden kuntien ja kuntainliittojen valtionosuusasteikkujen alentaminen ja eräiden valtionosuusmenojen loppuerien lykkääminen useampana vuonna maksettaviksi. Näistä toimenpiteistä huolimatta kuntien valtionosuusmenojen arvioidaan v. 1984 kasvavan reaalisesti 8 %. Toisaalta on kuitenkin esitetty toimenpiteitä, jotka lisäävät kunnallistalouden tuloja. Tarkoituksena on mitoitetaan toi-

menpiteet siten, että menojen kasvutavoitteissa pitäydettäessä kunnallisveroäyrin keskihinta säilyisi vakaana myös v. 1984.

Valtiontalouden aseman parantamiseksi tavoitteeksi on asetettu bruttorahoitustarpeen rajoittaminen v. 1984 10,7 mrd markkaan, johon myös ensi vuoden kuluessa mahdollisesti tulevat lisärahoitustarpeet on sovittava.

Tulo- ja menoarvioesitystä laadittaessa on pidetty tavoitteena, että valtiontalouden vaikutus kokonaistuotantoon keskimäärin koko v. 1984 muuttuu kiristävään suuntaan. Työllisyyden hoitoa käsitellään tarkemmin kohdassa 3.2.

Tärkeimmät tulo- ja menoarvioesitykseen sisältyvät *talouspoliittiset toimet* edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi ovat

- valtion kassamenovolyymien kasvun rajoittaminen kahteen prosenttiin
- julkisen sektorin maksujen ja tariffien korotusten pitäminen pieninä
- sosiaalivakuutusmaksujen korotusten pitäminen mahdollisimman pieninä
- veroasteen nousun pitämisen hallitusohjelmassa esitetyissä puitteissa
- kuntien kulutusmenojen kasvun hillitsemisen
- reaalista kilpailukykyä parantavien ammatillisen koulutuksen ja tutkimuksen edistämisen määrärahojen lisääminen
- työllisyydenhoidon erityistoimenpiteiden tehostaminen ja määrällinen kasvattaminen.

Lisäksi hallitus pyrkii vaikuttamaan siihen, että vuoden 1984 tulo- ja menoratkaisut pysyvät puitteissa, jotka tekevät mahdolliseksi inflaation hidastamisen enintään kuuteen prosenttiin ensi vuoden aikana.

Menojen yhteismäärä v. 1984 on 84,5 mrd mk ja tulojen ilman lainanottoa 73,8 mrd mk. Budjettitalouden bruttorahoitustarve on siten 10,7 mrd mk. Kun lainojen kuoleksiin tarvitaan 5,3 mrd mk, nettorahoitustarve on 5,4 mrd mk. Kun budjetin ulkopuolisten rahastojen rahoitustarve otetaan huomioon, valtiontalouden nettorahoitustarve, 5,7 mrd mk, on 2,0 % bruttokansantuotteesta eli 1,1 prosenttiyksikköä pienempi kuin v. 1983.

Inflatoristen paineiden vähentämiseksi on tärkeää, että kotimaiset rahoitusmarkkinat eivät ole liian keveät suhdannenousun alkaessa. Tämän vuoksi ja kun ulkomaisten lainojen osuutta valti-

onvelassa on lainojen jatkuvan saatavuuden takia alennettava, tämänvuotista suurempi osa uusista pitkäaikaisista lainoista pyritään ottamaan kotimaasta.

Taulukossa 2 on esitetty valtion budjettitalouden menot, tulot ja tasapaino vuosina 1982-1984.

Taulukko 2. Budjettitalouden menot, tulot ja tasapaino vuosina 1982-84¹⁾

	1982 tilinpäätös milj.mk	1983 menoarvio milj.mk	1984 esitys milj.mk	Muutos 1983-84 %
Kulutusmenot	18 603	20 119	21 714	+ 8
Siirtomenot	36 703	39 554	45 168	+ 14
Sijoitusmenot	8 241	8 343	8 467	+ 1
Muut menot	4 461	6 206	9 135	+ 47
Yhteensä	68 008	74 220	84 484	+ 14
Tulo- ja varallisuusvero	16 738	19 755	21 775	+ 10
Liikevaihtovero	15 877	17 870	22 100	+ 24
Muut verot	19 570	18 653	20 849	+ 12
Muut tulot	7 687	7 681	9 060	+ 18
Tulot yhteensä ilman lainanottoa	59 871	63 959	73 784	+ 15
Lainanotto	8 172	10 300	10 700	+ 4
Tulo- ja menoarvion ylijäämä	35	39	0	0

¹⁾ Valtion liikeyritysten käyttömenot ja -tulot eivät sisälly lukuihin.

Vuoden 1984 taloudellinen kehitys on edellä esitettyjen kansainvälistä kehitystä koskevien näkemien sekä talouspolitiikan linjan perusteella ennustettu pääpiirteittäin seuraavaksi.

Viennin kasvu nopeutuu neljään prosenttiin ja yksityiset investoinnit kasvavat 3 %. Kulutus lisääntynee pari prosenttia, ja kokonaistuotanto kasvaa 3 %. Työttömyys vähenee vuoden aikana, ja koko vuoden työttömyysaste on keskimäärin 5,7 %. Vaihrotaseen alijäämä pysyy edelleen melko suurena, vajaana kahtena prosenttina kokonaistuotannosta. Kuluttajahintojen nousu vuoden aikana jää tavoitteeksi asetettuun 6 prosenttiin, mikä kuitenkin edellyttää erittäin maltillisia tulo- ja menoratkaisuja. Keskimäärin kuluttajahintataso ylittäisi tämänvuotisen kahdeksalla prosentilla.

Viime vuonna ja suurelta osin tänäkin vuonna taloudellinen kasvu on perustunut lähinnä kotimaiseen kysyntään. Nyt tilanne on muuttumassa ja vuoden 1984 kehitys olisi taloudellemme tyyppinen, viennin kasvusta alkunsa saava noususuhdanne. Kansainvälisen elpymisen heikkouden vuoksi se ei kuitenkaan ole läheskään niin voimakas kuin aiemmissa suhdannenousuissa.

Kehitys vuoden 1984 jälkeen riippuu ratkaisevasti kahdesta seikasta: millaisena kansainvälisen talouden elpyminen jatkuu sekä miten hyvin pystymme turvaamaan kilpailukykyämme. Jos onnistumme jälkimmäisessä, myös vuosi 1985 on todennäköisesti kohtuullisen kasvun kautta. Jos sen sijaan inflaation hillintä ei onnistu, talouspolitiikkaa on kiristettävä, ja noususuhdanne jää lyhyeksi; verotusta joudutaan kiristämään ja mahdollisuudet yhteiskunnallisten palvelujen kehittämiseen menetetään.

3. Menoarvioesityksen päälinjat

3.1. Yhteenveto menoarvioesityksen sisällöstä

Inflaation hidastamiseksi, bruttoveroasteen nousun hillitsemiseksi ja valtionvelan määrän rajoittamiseksi tulo- ja menoarvioesitys on laadittu suhteellisen tiukaksi. Menojen kasvuvauhtia on pyritty hidastamaan erilaisin säästötoimin.

Taulukko 3. Menot pääluokittain vuosina 1982-84

Numero-tunnus	Pääluokka	v. 1982	v. 1983	v. 1984	Muutos 1983—84		
		tilinpäätös milj. mk	menoarvio milj. mk	esitys milj. mk	milj. mk	%	
21.	Tasavallan Presidentti	8	8	9	+	1	+ 15
22.	Eduskunta	93	114	104	—	10	— 9
23.	Valtioneuvosto	85	85	85	—	0	— 0
24.	Ulkoasiainministeriön hallinnonala ...	1 091	1 287	1 548	+	261	+ 20
25.	Oikeusministeriön hallinnonala	877	982	1 063	+	81	+ 8
26.	Sisäasiainministeriön hallinnonala	1 932	2 078	2 257	+	179	+ 9
27.	Puolustusministeriön hallinnonala	4 034	3 949	4 295	+	345	+ 9
28.	Valtiovarainministeriön hallinnonala ..	7 753	6 289	6 813	+	524	+ 8
29.	Opetusministeriön hallinnonala	11 321	12 418	13 429	+	1 011	+ 8
30.	Maa- ja metsätalousministeriön hallin- nonala	6 710	6 532	7 348	+	816	+ 12
31.	Liikenneministeriön hallinnonala	6 165	6 541	6 933	+	392	+ 6
32.	Kauppa- ja teollisuusministeriön hal- linnonala	3 159	3 159	3 347	+	188	+ 6
33.	Sosiaali- ja terveystieteiden hallin- nonala	14 607	18 358	21 366	+	3 008	+ 16
34.	Työvoimaministeriön hallinnonala	2 519	2 557	2 974	+	417	+ 16
35.	Ympäristöministeriön hallinnonala	3 075	3 477	3 603	+	126	+ 4
36.	Valtionvelka	4 580	6 386	9 311	+	2 924	+ 46
Menot yhteensä		68 008	74 220	84 484	+	10 264	+ 14

Taulukossa menot on esitetty pääluokittain jäljempänä olevan tulo- ja menoarvioesityksen taulukko-osan mukaisesti. Taulukossa jokainen luku on pyöristetty erikseen tarkasta arvosta, joten laskutoimitukset eivät kaikilta osin täsmää. Valtion liikeyritysten käyttömenot eivät sisälly lukuihin.

Menoarvioesityksen loppusumma on 84 484 milj. mk, mikä on 14 % enemmän kuin vuoden 1983 varsinaisen tulo- ja menoarvion loppusumma. Vuoden 1983 lisämenoarviossa on menoihin hyväksytty lisäyksiä yhteensä 1 329 milj. mk, joten vuodelle 1983 budjetoidut menot ovat yhteensä 75 549 milj. mk.

Vuoden 1984 tulo- ja menoarvioesityksessä perustellaan kaikkien momenttien määrärahojen käyttötarkoitus ja mahdollinen muutos. Vuoden 1968 ja sen jälkeisten vuosien tulo- ja menoarvioiden perustelut, lukuunottamatta varsinaisten palkkausmomenttien (01 ja 02) perusteluja, eivät enää ole voimassa. Eduskunnan sanottujen vuosien tulo- ja menoarvioissa hyväksymät, usealle vuodelle ulottuvat kannanotot ovat edelleen voimassa, mikäli tässä tulo- ja menoarvioesityksessä ei ole toisin sanottu. Tämän esityksen yksityiskohtaisten perustelujen alussa olevassa selvityksessä on määritelty menojen momenttien asiassältö, jota esitetään noudatettavaksi, ellei ao. momentin yksityiskohtaisista perusteluista muuta johdu.

Tulo- ja menoarvioesityksen menot on esitetty pääluokittain taulukossa 3 ja taloudellisen laadun mukaan ryhmiteltyinä taulukossa 4.

Kulutuserien osuudesta 58 % palkkaus- ja eläkemenoja. Loppuosaa koostuu yleisten teiden kunnossapitomenoista, puolustuslaitoksen kalustohankinnoista sekä erilaisista muista kulutustavaroiden ja palvelusten hankinnoista. Kulutusmenoihin ehdotetaan 21 714 milj. mk, mikä on 8 % enemmän kuin vuoden 1983 varsinaisessa tulo- ja menoarviossa. Kulutusmenojen osuus tulo- ja menoarvioesityksen loppusummasta on 26 %.

Valtion palveluksessa olevan henkilöstön määrän sekä palkkaus- ja eläkemenojen kehitystä selvitetään tarkemmin yleisperustelujen kohdassa 3.4.

Siirtomenoihin luetaan valtionavut kunnille, kuntainliitoille ja Ahvenanmaan maakunnalle, siirrot elinkeinoelämälle, kotitalouksille ja yleishyödyllisille yhteisöille sekä budjetin ulkopuolisille valtion tileille, erittelemättömät siirrot kotimaahan sekä siirrot ulkomaille. Siirtomenoihin ehdotetaan 45 168 milj. mk, mikä on 14 % enemmän kuin vuoden 1983 varsinaisessa tulo- ja menoarviossa. Siirtomenojen osuus tulo- ja menoarvioesityksen loppusummasta on hieman kasvanut ja on 53 %.

Kuntien ja kuntainliittojen valtionaputehtäviä mitoitettaessa on pyritty sopeuttamaan kuntien menojen kasvu valtiontalouden rahoitusmahdollisuuksien ja arvioidun kansantuotteen kasvun puitteisiin. Kuntien valtionapumenojen voimakasta kasvua on pyritty hidastamaan erilaisin toimenpitein. Peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston, sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä palo- ja pelastustoimen valtionosuusasteikkoja ehdotetaan alennettavaksi ja eräitä valtionosuuksien loppuerien maksatuksia lykättäviksi myöhemmillä vuosilla. Näiden toimenpiteiden avulla on arvioitu valtionosuusmenojen kasvun hidastuvan v. 1984 noin 700 milj.markalla. Vuoden 1983 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna kuntien ja kuntainliittojen valtionavut kasvavat kuitenkin 19 %.

Elinkeinoelämälle myönnettäviä valtionapuja rahoitetaan suoraan budjettivaroista sekä mm. vientitakuurahaston ja maatilatalouden kehittämisrahaston varoista budjettitalouden ulkopuolelta. Huomattavimpia menokohteita ovat maatalouden alueittainen ja hintapolitiittinen tuki, maataloustuotteiden ylijäämien vientituki, yritysten aluepolitiittinen tuki, vientimarkkinoinnin, tutkimuksen ja tuotekehityksen tukeminen sekä lehdistön kuljetus- ja muu tuki. Aluepolitiittiseen tukeen sekä teollisuutta edistävään tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan esitetään lisävaroja.

Siirrot kotitalouksille ja yleishyödyllisille yhteisöille koostuvat lähinnä sosiaalisista tulonsiirroista, valtionavuista yksityisille oppilaitoksille ja sosiaalisia tehtäviä hoitaville yksityisille yhteisöille sekä eräistä yhteiskunnallisen sivistystyön, tieteiden ja taiteen edistämisen sekä opintotuen menoista.

Siirrot budjetin ulkopuolisille valtion tileille kasvavat mm. sen vuoksi, että valtionosuudet sairausvakuutuslain ja kansaneläkelain mukaisista menoista lisääntyvät toteutettavaksi ehdotetuista säästötoimista huolimatta. Siirrot vientitakuurahastoon ja maatilatalouden kehittämisrahastoon

supistuvat. Siirto varmuusvarastorahastoon kasvaa sen johdosta, että huoltovarmuuden kannalta tärkeiden tuonnin varassa olevien tuotteiden varmuusvarastoja lisätään. Erittelemättömiin siirtoihin kotimaahan luetaan mm. valtionrautateiden käyttötalouden lisärahoitustarpeen kattamiseksi siirrettävät budjettivarat. Muita menokohteita ovat työvoimaministeriön myöntämät valtionavut työttömyyden lieventämiseen ja asuntojen energiataloudellisiin peruskorjauksiin myönnettävät määrärahat. Siirrot ulkomaille sisältävät pääosan kehitysyhteistyöhön varattavista määrärahoista.

Sijoitusmenoihin ehdotetaan 8 467 milj. mk, mikä on 125 milj. mk enemmän kuin vuoden 1983 varsinaisessa tulo- ja menoarviossa. Sijoitusmenojen osuus tulo- ja menoarvioesityksen loppusummasta on 10 %. Sijoitusmenoista on 57 % reaalisijoituksia ja loppuosa lainoja ja muita finanssisijoituksia.

Reaalisijoituksiin ehdotetaan 4 809 milj. mk, mikä merkitsee reaalisijoitusten volyymin laskua vuoden 1983 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna, mikä aiheutuu mm. valtion polttoainekeskukseen muuttamisesta osakeyhtiöksi.

Finanssisijoituksiin ehdotetaan 3 659 milj. mk, mikä on 3 % enemmän kuin vuoden 1983 varsinaisessa tulo- ja menoarviossa. Finanssisijoitukset koostuvat lähinnä asuntolainoista, valtionyhtiöiden osakepääoman korotuksista ja lainoista sekä kiinteistöjen ja maaomaisuuden hankintoihin tarkoitetuista määrärahoista.

Muihin menoihin luetaan valtionvelan korot, kuoletukset ja indeksikorotukset sekä eräitä muita sekalaisia menoja. Muihin menoihin ehdotetaan yhteensä 9 135 milj. mk, missä on vuoden 1983 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verattuna lisäystä 47 %.

Seuraavassa esitetään tehtävien mukaan jaoteltuna vuoden 1984 menoarvioesityksen pääkohtia ja toimintalinjoja. Menojen ryhmittely tehtävitäin on taulukossa 5.

Taulukko 4. Menot taloudellisen laadun mukaan vuosina 1982-84

Numero- tunnus	Menolaji	v. 1982	v. 1983	v. 1984	Muutos 1983—84	
		tilinpäätös milj. mk	menoarvio milj. mk	esitys milj. mk	milj. mk	%
01-02	Palkkaukset	7 730	8 569	9 392	+ 823	+ 10
05-07	Eläkkeet	2 745	3 020	3 301	+ 281	+ 9
08-09	Komiteat sekä neuvottelu- ja toimi- kunnat	59	58	63	+ 5	+ 8
01-09	Palkkaukset ja palkkauk- sen luonteiset menot	10 534	11 647	12 756	+ 1 109	+ 10
11-12	Koneiden, laitteiden ja kaluston kor- jaus ja kunnossapito	1	1	1	+ 0	+ 7
13	Talonrakennusten korjaus ja kunnos- sapito	130	142	159	+ 17	+ 12
14-15	Maa- ja vesirakennusten korjaus ja kunnossapito	1 181	1 342	1 461	+ 119	+ 9
16-18	Puolustusvoimien kaluston hankkimis- nen	1 289	1 113	1 186	+ 73	+ 7
10,19-	29 Muut kulutusmenot	5 468	5 874	6 151	+ 277	+ 5
10-29	Muut kulutusmenot	8 070	8 472	8 958	+ 486	+ 6
01-29	Kulutusmenot	18 604	20 118	21 714	+ 1 595	+ 8
30-39	Valtionavut kunnille yms.	13 779	15 450	18 338	+ 2 888	+ 19
40-49	Valtionavut elinkeinoelämälle	9 372	7 360	8 575	+ 1 215	+ 17
50-59	Valtionavut kotitalouksille ja yleishyö- dyllisille yhteisöille	8 745	10 120	11 079	+ 959	+ 9
60	Siirrot budjetin ulkopuolisille valtion tileille	2 257	3 840	4 036	+ 196	+ 5
61-65	Erittelemättömät siirrot kotimaahan ..	1 718	1 760	1 878	+ 118	+ 7
66-69	Siirrot ulkomaille	832	1 024	1 262	+ 239	+ 23
30-69	Siirtomenot	36 702	39 554	45 168	+ 5 615	+ 14
70-73	Koneiden, laitteiden ja kaluston hankkiminen	1 382	1 352	1 538	+ 187	+ 14
74-76	Talonrakennukset	1 062	1 131	1 031	— 100	— 9
77-79	Maa- ja vesirakennukset	2 315	2 310	2 239	— 71	— 3
70-79	Reaalisijoitukset	4 758	4 793	4 809	+ 16	+ 0
80-82	Lainat kunnille yms.	39	35	34	— 1	— 1
83-86	Lainat yksityisille	2 847	3 039	3 102	+ 64	+ 2
87	Muut ja erittelemättömät lainat	—	—	—	—	—
88-89	Muut finanssisijoitukset	597	476	522	+ 46	+ 10
80-89	Lainat ja muut finanssisi- joitukset	3 483	3 549	3 659	+ 109	+ 3
70-89	Sijoitusmenot	8 242	8 343	8 467	+ 125	+ 1
90-94	Valtionvelan korot ja kuoletukset sekä indeksikorotukset	4 432	6 192	9 085	+ 2 893	+ 47
95-99	Muut ja erittelemättömät menot	29	14	50	+ 36	+ 264
90-99	Muut menot	4 461	6 206	9 135	+ 2 929	+ 47
Menot yhteensä		68 008	74 220	84 484	+ 10 264	+ 14

Kukin momentti on tulo- ja menoarvioesityksessä varustettu menon laatua osoittavalla numerotunnuksella. Näiden numerotunnusten perusteella menot on koottu laadun mukaisiin ryhmiin. Taulukossa jokainen luku on pyöristetty erikseen tarkasta arvosta, joten laskutoimitukset eivät kaikilta osin täsmää. Valtion liikeyritysten käyttömenot eivät sisälly lukuihin.

Taulukko 5. Menot valtion tehtävien mukaan vuosina 1982-84

Numero-tunnus	Tehtäväryhmä	v. 1982	v. 1983	v. 1984	Muutos 1983—84			
		tilinpäätös milj. mk	menoarvio milj. mk	esitys milj. mk	milj. mk	%		
Yleinen hallinto								
010	Ylin päätöksenteko	160	183	174	—	9	—	5
020	Valtiovarainhallinto	1 030	1 141	1 228	+	87	+	8
030	Ulkoasiainhoito	543	487	549	+	63	+	13
040	Kansainvälinen kehitysyhteistyö	793	983	1 212	+	228	+	23
050	Muu yleinen hallinto	1 133	1 269	1 445	+	176	+	14
	Yhteensä	3 659	4 063	4 607	+	544	+	13
Yleinen järjestys ja turvallisuus								
070	Hallinto	47	51	60	+	9	+	17
080	Poliisitoimi	1 060	1 120	1 185	+	65	+	6
090	Oikeudenkäyttö	392	440	496	+	56	+	13
100	Vankeinhoito	433	486	505	+	19	+	4
110	Palo- ja pelastustoimi sekä väestönsuojelu	115	173	184	+	10	+	6
120	Rajojen vartiointi	395	402	442	+	41	+	10
	Yhteensä	2 441	2 673	2 872	+	200	+	7
Maanpuolustus								
150	Hallinto	50	92	96	+	4	+	4
160	Sotilaallinen maanpuolustus	3 899	3 855	4 196	+	341	+	9
170	Taloudellinen maanpuolustus	205	243	293	+	51	+	21
	Yhteensä	4 154	4 189	4 585	+	396	+	9
Opetus, tiede ja kulttuuri								
210	Hallinto ja muut yhteiset tehtävät	133	155	165	+	10	+	7
220	Yleissivistävä opetus	4 655	5 066	5 584	+	518	+	10
230	Ammattiopetus	2 153	2 418	2 739	+	321	+	13
240	Korkeakouluopetus	1 544	1 687	1 790	+	103	+	6
250	Aikuiskoulutus	1 172	1 244	1 083	—	162	—	13
260	Opintotuki	516	572	662	+	90	+	16
270	Yleinen tutkimus	166	193	215	+	21	+	11
280	Kirjastot, arkistot ja museot	383	412	444	+	32	+	8
290	Taide	268	307	339	+	32	+	10
300	Urheilu- ja nuorisotoiminta	264	292	330	+	39	+	13
310	Kirkollishallinto	12	16	16	—	0	—	1
	Yhteensä	11 266	12 362	13 367	+	1 005	+	8
Sosiaaliturva								
400	Hallinto	165	177	194	+	17	+	10
410	Toimeentuloturva	6 600	9 306	10 299	+	993	+	11
420	Sosiaalipalvelukset	2 560	2 832	4 646	+	1 814	+	64
	Yhteensä	9 325	12 314	15 139	+	2 824	+	23
Terveystieteidenhuolto								
450	Tutkimuslaitokset	149	176	199	+	24	+	13
460	Ympäristöterveydenhuolto	269	253	271	+	19	+	7
470	Kansanterveysyhtiö	2 302	2 749	3 042	+	293	+	11
480	Erikoissairaanhoidto	3 215	3 619	3 466	—	153	—	4
	Yhteensä	5 935	6 797	6 979	+	182	+	3
Asuminen ja ympäristö								
510	Hallinto	1	10	30	+	20	+	199
520	Ympäristön- ja luonnonsuojelu	35	50	70	+	20	+	39
530	Alueiden käytön suunnittelu ja rakentamisen valvonta	43	47	54	+	7	+	14

Numero- tunnus	Tehtäväryhmä	v. 1982	v. 1983	v. 1984	Muutos 1983—84		
		tilinpäätös milj. mk	menoarvio milj. mk	esitys milj. mk	milj. mk	%	
540	Asumisen edistäminen	2 995	3 370	3 449	+	79	+ 2
550	Maanmittaus	218	235	258	+	23	+ 10
560	Vesitalous	250	256	262	+	6	+ 2
	Yhteensä	3 542	3 968	4 123	+	155	+ 4
	Työvoima						
610	Hallinto	48	55	56	+	1	+ 2
620	Työvoiman ohjaus	219	255	301	+	45	+ 18
630	Erittelemättömät työllisyysmenot	1 593	1 487	1 857	+	371	+ 25
	Yhteensä	1 860	1 797	2 214	+	417	+ 23
	Maa- ja metsätalous						
650	Hallinto	42	46	52	+	7	+ 14
660	Maa- ja metsätalouden tutkimus- ja tarkastustoiminta	188	191	206	+	16	+ 8
670	Maatalous	7 932	5 728	6 433	+	706	+ 12
680	Metsätalous	630	529	575	+	46	+ 9
690	Kalastus, metsästy ja porotalous	120	137	151	+	13	+ 10
	Yhteensä	8 912	6 630	7 417	+	787	+ 12
	Liikenne						
710	Hallinto	38	60	90	+	29	+ 49
720	Tieliikenne	2 907	3 254	3 418	+	164	+ 5
730	Vesiliikenne	461	483	533	+	50	+ 10
740	Ilmaliikenne	253	256	265	+	9	+ 3
750	Rautatieliikenne	1 732	1 589	1 624	+	34	+ 2
760	Tietoliikenne	1 048	1 162	1 292	+	130	+ 11
	Yhteensä	6 439	6 805	7 221	+	416	+ 6
	Teollisuus ja muut elinkeinot						
810	Hallinto	52	60	101	+	41	+ 68
820	Teollisuuden ja muiden elinkeinojen valvonta ja tarkastus	87	102	109	+	8	+ 8
830	Teollisuutta ja muita elinkeinoja edistävä tutkimustoiminta	624	735	879	+	144	+ 20
840	Teollisuutta ja muita elinkeinoja palvelevat luottolaitokset	241	261	260	—	2	— 1
850	Teollisuuden edistäminen	763	724	854	+	130	+ 18
860	Energiahuolto	422	277	179	—	98	— 35
870	Muiden elinkeinojen edistäminen	44	58	68	+	11	+ 19
880	Ulkomaankaupan edistäminen	390	390	242	—	148	— 38
	Yhteensä	2 623	2 607	2 692	+	85	+ 3
	Muut menot						
910	Valtionvelka	4 580	6 386	9 311	+	2 924	+ 46
920	Siirto valtion suhdannerahastoon	—	—	—	—	—	—
950	Valtion maksamat eläkkeet ja korvaukset	2 745	3 020	3 301	+	281	+ 9
960	Yleisavustukset kunnille yms.	404	438	512	+	74	+ 17
990	Muut erittelemättömät menot	122	173	146	—	27	— 16
	Yhteensä	7 851	10 017	13 269	+	3 252	+ 32
	Menot yhteensä	68 008	74 220	84 484	+	10 264	+ 14

Budjettitalouden menot on taulukossa ryhmitelty valtion tehtävien mukaan. Tulo- ja menoarvioesityksen jäljempänä olevan taulukko-osan menopuolen kunkin luvun oikealle puolelle on merkitty sulkeisiin kolminumeroinen tunnus, joka osoittaa sen tehtäväryhmän, johon kyseisen luvun menot pääasiallisesti liittyvät. Vastaavat tunnuksot on esitetty yllä olevassa taulukossa. Taulukossa jokainen luku on pyöristetty erikseen tarkasta arvosta, joten laskutoimitukset eivät kaikilta osin täsmää. Valtion liikeyritysten käyttömenot eivät sisälly lukuihin.

3.1.1. Yleinen hallinto

Tehtäväalue koostuu ylimmän päätöksenteon menoista, valtiovarainhallinnosta, ulkoasiainhallinnosta, kansainvälisestä kehitysyhteistyöstä ja muusta yleisestä hallinnosta, johon kuuluvat sisäasiainministeriö, lääninhallitukset, rakennushallinto sekä eräät muut lähinnä valtion omaa toimintaa palvelevat hallintoyksiköt. Yleisen hallinnon menot lisääntyvät 13 % vuoden 1983 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Ulkoasiainhallinnon tehtävänä on luoda mahdollisimman hyvät edellytykset ja puitteet maan ulkopoliittikan hoidolle. Keskeisenä päämääränä on maan riippumattomuuden turvaaminen sekä muiden kansallisten etujen edistäminen. Päämäärään pyritään harjoittamalla aktiivista ja rauhantahtoista puolueettomuuspolitiikkaa, jonka peruslähtökohdana on huolehtia hyvistä ja luottamuksellisista suhteista kaikkiin valtioihin, erityisesti naapurimaihin Neuvostoliittoon ja Pohjoismaihin, ja pyrkiä edistämään kansainvälistä yhteistyötä sekä rauhan ja turvallisuuden lujittamista.

Ulkopoliittikan keskeisiä tavoitteita ovat YYA-sopimukseen pohjautuvien ystävällisten ja luottamuksellisten suhteiden kehittäminen ja lujittaminen Suomen ja Neuvostoliiton välillä, perinteisten pohjoismaisten suhteiden ja yhteistyön kaikinpuolinen kehittäminen sekä Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöprosessin ja aseidenriisunnan edistäminen. Suomi pyrkii pysyttäytymään suurvaltaristiriitojen ulkopuolella, ylläpitämään hyviä suhteita kaikkiin kansoihin, kehittämään monenkeskistä yhteistyötä sekä lisäämään Suomen osuutta kehitysmaiden sosiaalisen ja taloudellisen aseman parantamiseksi. Suomen taloudellisen kehityksen edellyttämät ulkomaiset yhteydet ja kansainväliset järjestelyt pyritään turvaamaan.

Suomi tukee Yhdistyneiden Kansakuntien päämääriä ja toimintaa, edistää Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssin hyväksymien päämäärien toteuttamista ja osallistuu aktiivisesti yleismaailmallisiin aseidenriisuntaponnisteluihin.

Hallitus kehittää aktiivisesti ulkomaankauppaa perinteisillä ja uusilla markkinoilla. Kaupallistaloudellista, teollista ja tieteellis-teknistä yhteistyötä Neuvostoliiton kanssa lisätään käyttäen täysimääräisesti hyväksi 15-vuotisen yhteistyöohjelman tarjoamia mahdollisuuksia. Länsi-Euroopassa saavutettu vapaakauppa pyritään turvaamaan ja sitä edelleen kehittämään. Suomi tukee myös YK:n hyväksymän uuden kansainvälisen talous-

järjestyksen toteuttamista ja yhteistyön kehittämistä teollisuus- ja kehitysmaiden kesken.

Ulkoasiainhallinnon kehittämistarpeita 1980-luvulla selvitetään v. 1982 asetetussa ulkoasiainhallintokomiteassa.

Kansainväliseen kehitysyhteistyöhön Suomi osallistuu ulkopoliittikan yleisten päämäärien mukaisesti tukien YK:n kehitysstrategian pohjalta kehitysmaiden pyrkimystä kohti hyvinvointia ja suurempaa taloudellista riippumattomuutta. Kehitysyhteistyön sisällön lähtökohdana ovat kansainväliset kehityspoliittiset suositukset, yhteistyömaiden tilanne ja tarpeet sekä Suomen taloudelliset voimavarat.

Kehitysyhteistyön määrällisenä tavoitteena on edelleen 0,7 % bruttokansantuotteesta. Hallitus asetti v. 1977 välitavoitteeksi 0,32 %, joka on jo saavutettu. Tässä tulo- ja menoarvioesityksessä ehdotetut määrärahat ovat noin 0,40 % bruttokansantuotteesta.

Kehitysyhteistyöstä aiheutuviin menoihin, elintarviketoimitusten vientituki poislukien, ehdotetaan yhteensä 1 128 milj. mk, mikä on 23 % enemmän kuin vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa.

Muun yleisen hallinnon tehtäväryhmässä sisäasiainministeriön hallinnonalalla jatketaan väliportaanhallinnon osauudistusten valmistelua ja kehitetään lääninhallitusten toimintaa.

Lääninoikeuksien verovalitusasioiden ruuhkia pyritään vähentämään jatkamalla näihin tehtäviin palkattujen tilapäisten esittelijöiden määräaikaa ainakin vuoden 1984 loppuun.

3.1.2. Yleinen järjestys ja turvallisuus

Tehtäväalueeseen luetaan oikeushallinto, poliisitoimi, oikeudenkäyttö, vankeinhoito, palo- ja pelastustoimi sekä väestönsuojelu ja rajojen vartiointi. Tehtäväalueen menot lisääntyvät 7 % vuoden 1983 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Oikeushallinto. Oikeuslaitoksen organisaation ja hallinnon kehittämistyötä jatketaan. Keskeinen kehittämiskohde on ulosottotoimen ja hallintolainkäytön organisaation uudistaminen.

Lainsäädännön valmistelussa pääpaino on valtiosääntö- ja oikeuslaitosuudistuksen ohella yhteisöläinsäädännön uudistamisessa, hallintolainkäytön menettelyä koskevan lainsäädännön ja kuluttajansuojan kehittämisessä, perhe- ja perintölainsäädännön tarkistamisessa, rikoslain sekä

konkurssi- ja ulosottolainsäädännön uudistamisessa.

Poliiisitoimessa kiinnitetään erityistä huomiota poliisin ennaltaehkäisevään toimintaan lisäämällä poliisin lähitoimintaa ja muutakin näkyvää valvontaa kansalaisten turvallisuuden ylläpitämiseksi ja parantamiseksi.

Oikeudenkäytössä keskeisenä tavoitteena on alioikeusorganisaation yhtenäistäminen, oikeudenkäyntimenettelyn yksinkertaistaminen ja nopeuttaminen sekä samalla kansalaisten oikeusturvan parantaminen ja oikeuspalvelujen saatavuuden turvaaminen.

Hallintolainkäytön kehittämismahdollisuudet selvitetään, jotta korkeimmassa hallinto-oikeudessa, vesioikeuksissa ja lääninoikeuksissa vallitsevat asiaruuhkat saataisiin puretuksi.

Tuomiokuntien siirtäminen kokonaispalkkausjärjestelmään saatetaan loppuun v. 1984. Raastuvanoikeuksien ja maistraattien osalta palkkausjärjestelmän muutos toteutuu 1.10.1983, mutta uudistuksen edellyttämät uudet kansliahenkilökunnan virat ehdotetaan perustettavaksi vuosina 1984 ja 1985. Yhtenäinen palkkausjärjestelmä parantaa edellytyksiä alioikeuksien yhtenäistämälle ja laajamittaisille menettelyuudistuksille.

Vankeinhoidon toimintaedellytyksiä parannetaan toteuttamalla uudisrakennus- ja peruseräparanushankkeita.

Palo- ja pelastustoimessa on valtiontaloudellisista syistä tarkoitus lykätä palo- ja pelastustoimen käyttökustannusten valtionosuusjärjestelmän voimaantuloa 6-10 kantokyykyluokan kunnissa sekä alentaa valtionosuutta 2-10 kantokyykyluokissa. Aluehälytysjärjestelmä saadaan kuntoon v. 1984 Helsingin aluehälytyskeskuksen valmistuttua.

Rajojen vartiointi. Kaluston lisäämiseksi ja uusimiseksi aloitetaan viidennen ulkovartiolaivan ja uuden raskaan rannikkovartiolaivan rakentaminen sekä hankitaan kevyt kaksimoottorinen meritoimintahelikopteri.

3.1.3. Maanpuolustus

Tehtäväalueeseen kuuluvat puolustushallinto, sotilaallinen maanpuolustus ja taloudellinen maanpuolustus. Tehtäväalueen menot lisääntyvät 9 % vuoden 1983 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Sotilaallisen maanpuolustuksen keskeisiä tavoitteita ovat lähivuosina maavoimien varustuksen parantaminen, henkilöstövoimavarojen kehittäminen, asevelvollisten etuisuuksien ja koulutusolosuhteiden parantaminen sekä reserviläisten kertausharjoitusten lisääminen.

Perushankintoja ja varustuksen uusintaa varten ehdotetaan vuoden 1984 tulo- ja menoarvioesityksessä myönnettäväksi 1 141 milj. mk. Ehdotetuista menoista 1 009 milj. mk aiheutuu aikaisemmin hyväksytyjen tilausvaltuuksien maksusuuksista sekä sopimusindeksien ja valuuttakursien muutosten edellyttämistä maksuista. Uusien tilausvaltuuksien vuoden 1984 rahoitusta varten ehdotetaan 73 milj. mk.

Uusina hankintaohjelmina ehdotetaan tilausvaltuuksia Pohjois-Suomen joukkojen erikoisvarustuksen ja yksityisen sotilaan ja joukon huoltomateriaalin hankkimiseksi, viestivälineiden uusinnan jatkamiseksi sekä lentokaluston hankkimiseksi. Ehdotetuilla hankinnoilla on tarkoitus lähinnä jatkaa päättyviä hankintaohjelmia, korvata vanhentunutta materiaalia ja osin jatkaa olevan kaluston käyttökelpoisuusaikaa. Aloitettavaksi ehdotettujen hankintaohjelmien kotimaisuusaste on huomattava.

Varustuksen käyttö- ja kunnossapitomenoja ehdotetaan lisättäväksi 663 milj. markasta 746 milj. markkaan kustannustason nousun sekä materiaalin käyttö-, huolto- ja korjaustarpeen kasvun johdosta.

Vuonna 1984 palvelukseen astuvien varusmiesten määrä on noin 35 000, joka on noin 2 000 miestä vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vapaaehtoisia pyritään ottamaan varusmiespalvelusta suorittamaan erityisesti vaikeilla työttömyysalueilla. Kertausharjoituksia ehdotetaan lisättäväksi 1 500 miehellä. Asevelvollisten koulutus- ja palveluolosuhteita parannetaan.

Puolustusvoimien henkilöstön määrää ehdotetaan lisättäväksi lähinnä hankittavan kaluston käyttöönoton sekä kaluston käytön tehostamisen johdosta. Samalla pyritään rationalisointi- ja kehittämishankkeilla lisäämään toiminnan tuottoa.

Taloudelliseen maanpuolustukseen liittyvässä varmuusvarastoinnissa on keskeisellä sijalla neste- ja voiteluaineiden varmuusvarastointi. Menot katetaan öljytuotteiden varmuusvarastointimaksulla. Muiden tuonnin varassa olevien raaka-aineiden ja -tarvikkeiden varmuusvarastojen lisäämiseksi on tarkoitus ottaa käyttöön ko. tuotteita koskeva varmuusvarastointimaksu.

Tätä koskeva lain muutos on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1984 alusta.

Valtion varmuusvarastointia täydentävät yritysten turvavarastointi ja tuontipolttoaineiden veltoitevarastointi. Lääkeaineiden ja -valmisteiden huoltovarmuuden parantamiseksi eduskunnalle on tarkoitus antaa vuoden 1983 syysistuntokaudella lakiehdotus lääkeaineiden ja -valmisteiden varastointivelvollisuudesta.

Nestemäisten polttoaineiden ja muiden varastoitavien tuotteiden varmuusvarastointimaksun tuottona arvioidaan kertyvän 280 milj. mk.

3.1.4. Opetus, tiede ja kulttuuri

Tehtävälueeseen luetaan koulutus eri muodoissaan, opintotuki, yleinen tutkimus sekä taidetta, kirjastolaitosta, arkistoja ja museoita, urheilu- ja nuorisotoimintaa ja kirkollishallintoa koskevat tehtävät. Tehtävälueen menot lisääntyvät vuoden 1983 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna 8 %.

Hallinnon ja muiden yhteisten tehtävien menoihin luetaan opetusministeriön, kouluhallituksen, ammattikasvatushallituksen, koulutoimen piirihallinnon sekä eräät hallinnonalan yhteiset menot.

Yleissivistävän opetuksen menoihin luetaan peruskoulujen ja lukioiden menot.

Perusasteen oppilasmäärän arvioidaan laskevan edelleen hieman v. 1984. Peruskoulussa annettavaan tilapäiseen lisäkoulutukseen osallistuvien määrä säilyy suunnilleen vuoden 1983 tasolla. Viime vuosin verrattuna peruskoulun oppilasmäärien supistuminen tulee lähivuosina olemaan varsin vähäistä.

Uudet koululait on vahvistettu siten, että ne tulisivat voimaan 1.8.1984 lukien. Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi, jolla koululakien voimaantuloa lykätään yhdellä vuodella.

Peruskoulun käyttökustannuksiin myönnettävään valtionosuuteen ehdotetaan 4 586 milj. mk eli 420 milj. mk enemmän kuin vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa. Peruskoulujen rakentamista varten ehdotetaan 87 milj. mk valtionosuuksia. Tämän lisäksi ehdotetaan, että 15 vuoden kuluessa vuotuisen arvovähennyksen perusteella rahoitettavia hankkeita varten voidaan myöntää rakentamislupia siten, että näiden hankkeiden normaalihinta on enintään yhteensä 120 milj. mk.

Lukioiden oppilasmäärän arvioidaan alenevan edelleen. Tarkoituksena on, että päiväkouluna

toimivien lukioiden aloituspaikkojen määrää säädellään pitkällä aikavälillä siten, että niiden osuus 16-vuotiaiden ikäluokasta säilyy suunnilleen nykyisellä tasolla. Tällöin aloituspaikkojen ja oppilaiden määrät tulevat laskemaan seuraten ikäluokan pientymistä.

Lukion käyttökustannuksiin myönnettävään valtionosuuksiin ehdotetaan 680 milj. mk eli 14 % enemmän kuin vuoden 1983 varsinaisessa tulo- ja menoarviossa.

Ammatillisen koulutuksen laajentaminen v. 1984 perustuu valtioneuvoston hyväksymään keskiasteen koulutuksen kehittämissuunnitelmaan vuosille 1984-85. Ammattikasvatushallituksen alaisissa keskiasteen ammatillisissa oppilaitoksissa oppilasmäärän arvioidaan v. 1984 kohoavan, mikä aiheuttaa osittain väliaikaisen ammatillisen koulutuksen vakinaistamisesta. Kehittämissuunnitelman mukaan väliaikaisen ammatillisen koulutuksen aloituspaikkamäärää supistetaan.

Ammatillisen koulutuksen menoihin ehdotetaan v. 1984 kaikkiaan 2 739 milj. mk eli lisäystä 13 % vuoden 1983 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna. Ammatillisten oppilaitosten oppilaspaikkojen lisäämiseksi oppilaitosten rakentamisen sekä peruskorjaus- ja muutostöiden kustannuksiin ja valtionosuuksiin ehdotetaan v. 1984 käytettäväksi noin 182 milj. mk. Rakennushankkeiden rahoituksessa on tarkoitus asettaa etusijalle oppilaspaikkojen lisäämiseksi tarkoitettut kohteet.

Korkeakoulujen kehittäminen perustuu lakiin korkeakoululaitoksen kehittämisestä sekä lain perusteella annettuun asetukseen ja valtioneuvoston päätökseen.

Korkeakoulujen rakentamiseen ja peruskorjauksiin ehdotetaan v. 1984 yhteensä 104 milj. mk. Määräraha koostuu pääosin keskeneräisten työkohteiden vaatimasta jatkorahoituksesta. Suurimmat käynnissä olevat hankkeet ovat Jyväskylässä, Joensuussa, Turussa ja Tampereella.

Korkeakouluopetuksen menoihin ehdotetaan lisäystä 6 %.

Aikuiskoulutuksen menot vähenevät sen vuoksi, että työllisyyskoulutuksen koulutus- ja erityistuki ja eräitä muita menoja ehdotetaan siirrettäväksi työvoimaministeriön hallinnonalalle tehtäväryhmään erittelemättömät työllisyysmenot.

Työllisyyskurssitoimintaa on tarkoitus supistaa irtisanomisten ja lomautusten vaihtoehtona järjestettävän yrityskehittämisen koulutuksen ja ammattikoulun suorittaneiden työttömiksi jääneiden koulutuksen osalta. Tarkoituksena on vastaa-

vasti lisätä yritys kohtaista ennalta ehkäisevää koulutusta sekä oppisopimus- ja koulutus sopimus koulutusta.

Tavanomaisen työllisyyskoulutuksen taso pyritään säilyttämään vuoden 1983 tasolla.

Opintotuen kehittämisen tavoitteena on helpottaa eniten velkaantuneiden opiskelijoiden asemaa korottamalla opintorahana maksettavaa huoltajalisää kustannusten nousua enemmän. Opintotukimenoihin ehdotetaan 662 milj. mk eli lisäys on 16 %.

Yleisten kirjastojen käyttökustannusten valtionosuuksiin ehdotetaan 331 milj. mk ja perustamiskustannuksiin myönnettäviä valtionosuuksia varten 24 milj. mk.

Yleinen tutkimus ja tuotekehitys ovat hallituksen keväällä 1982 eduskunnalle antaman selonteon mukaisesti tulo- ja menoarvioesityksen painopistealueita. Perustutkimusta laajennetaan muun muassa lisäämällä Suomen Akatemian tutkimusmäärärahoja ja tutkijantoimia sekä korkeakoulujen määrärahoja.

Taiteen tukeminen sekä *urheilu- ja nuorisotoiminnan* tukeminen perustuvat pääosin veikkauksen ja raha-arpajaisten tuottoon. Voittovaroja arvioidaan v. 1984 kertyvän 610 milj. mk eli 70 milj. mk enemmän kuin vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa. Tuotosta ehdotetaan 8 milj. mk jätettäväksi säästöön käytettäväksi viiden seuraavan vuoden kuluessa.

3.1.5. Sosiaaliturva

Sosiaaliturvan tehtäväalueeseen kuuluvat hallinto, toimeentuloturva ja sosiaalipalvelut. Tehtäväalueen menot lisääntyvät 23 % vuoden 1983 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelua ja valtionosuutta koskevan lain lisäksi vuoden 1984 alusta lukien tulee voimaan sosiaalihuoltolaki. Uudistusten myötä lähes koko sosiaalihuollon toiminta tulee yhtenäisen suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmän piiriin.

Toimeentuloturvan osalta äitiysavustusta korotetaan 440 markasta 470 markkaan vuoden 1984 alusta lukien. Lapsilisiä ehdotetaan korotettavaksi 6 prosentilla 1.10.1984 lukien.

Hallitus selvittää mahdollisuudet vanhempainlomaan liittyvän sosiaalivakuutus- ja työläinsäädännön kehittämiseksi ja pienten lasten vanhempien työsuhdeturvan parantamiseksi.

Työttömyysavustusten 500 päivän enimmäisrajan voimassaoloaika esitetään jatkettavaksi vuo-

den 1984 loppuun. Työttömyyskassojen valtionapuraha on tarkoitus edelleen pitää alennetulla tasolla 23 prosenttina ja työttömyyskassojen keskuskassan tukimaksu vastaavasti suurempana. Työttömyysturvan uudistamista koskevaa valmistelua jatketaan. Lisäksi selvitetään, miten työnantajien työttömyysvakuutusmaksujärjestelmää voitaisiin kehittää niin, että se suosisi työvoimavaltaista yritystoimintaa.

Sairausvakuutusmenojen kasvun hidastamiseksi eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta siten, että päivärahan määrä on vähintään 80 % työtulojen kolmassadasosasta kuitenkin niin, että työtulojen ylittäessä 75 000 mk päiväraha kasvaa 50 prosentilla ylittien kolmassadasosasta ja työtulojen ylittäessä 120 000 mk päiväraha kasvaa 30 prosentilla ylittien kolmassadasosasta. Äitiysrahan määrä 100 ensimmäisen päivän jälkeen lasketaan edelleen vuoden 1984 loppuun siten, että prosenttilukuna käytetään 80:n sijasta lukua 70. Vähimmäispäivärahan määrää korotetaan kahdella markalla. Edelleen esitetään, että vakuutetun osuutta tutkimus- ja hoitokustannuksista korotetaan 17 markasta 20 markkaan, lääkekustannuksista 15 markasta 20 markkaan ja matkakustannuksista 12 markasta 15 markkaan. Hallitus jatkaa sairausvakuutusjärjestelmän kehittämistä koskevaa selvitystyötä hammashuollon osalta.

Työnantajan ja vakuutetun sairausvakuutusmaksun alennusta on tarkoitus jatkaa v. 1984 osittaisena. Vakuutetun sairausvakuutusmaksu on siten 1,20 penniä äyriältä ja työnantajan sairausvakuutusmaksu 1,45 %, julkisella sektorilla kuitenkin 2,45 % palkoista. Valtionosuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista kasvaisi v. 1984 vuoden 1983 menoarvioon verrattuna 119 milj. markalla 1 910 milj. markkaan.

Kansaneläkelakia esitetään muutettavaksi siten, että ns. vanhaa työeläkettä saava saa lisäosaansa kansaneläkeuudistuksen II b-vaiheeseen liittyvän kansaneläkkeen lisäosan tasokorotusta vastaavan määrän.

Eläkeindeksijärjestelmän rakenteen yksinkertaistamiseksi ja taloudellisiin edellytyksiin sopeutetun eläkepolitiikan toteuttamiseksi hallitus esittää sekä kansaneläke- että työeläkejärjestelmissä luovuttavaksi puolivuotistarkistuksista. Hallitus selvittää parhaillaan mahdollisuuksia työeläkela- kien eläkeikäsäännöksiin muuttamiseksi yksilöllisesti joustaviksi eläkeikäkomitean mietinnön ja siitä saatujen lausuntojen pohjalta. Lisäksi eläkkeensaajien asumistukilakia esitetään muutettavaksi 1.1.1984 lukien siten, että eläkkeensaajien

omavastuu asumismenoissa kasvaa. Työnantajan kansaneläkemaksun alennusta on tarkoitus jatkaa v. 1984. Maksu olisi julkisella sektorilla 4,70 % ja yksityisellä sektorilla 4,20, 5,15 tai 5,70 % palkoista riippuen poistojen määrästä ja suhteesta maksettuihin palkkoihin. Vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksun alennuksesta on tarkoitus luopua osittain eläkeuudistuksen rahoituksen turvaamiseksi, jolloin maksu palautuu 1,75 pennistä äyriältä 1,95 penniin äyriältä. Valtionosuus kansaneläkelaista johtuvista menoista nousee v. 1984 vuoden 1983 menoarvioon verrattuna 188 milj. markalla 870 milj. markkaan. Hallitus selvittää mahdollisuudet ylisuurten eläkkeiden kasvun hillitsemiseksi sekä indeksitarkistusmenettelyn yhtenäistämiseksi ja yksinkertaistamiseksi. Hallitus antaa eduskunnalle lakiesityksen kansaneläkelaitoksen hallinnon selkeyttämiseksi.

Eläkeläiselle, jolla vuodelta 1982 toimitetussa verotuksessa oli oikeus invalidivähennykseen, myönnetään vuosilta 1984-87 toimitettavissa kunnallisverotuksissa samansuuruinen invalidivähennys, ellei hän näinä vuosina voimassa olevien säännösten perusteella ole oikeutettu suurempaan invalidivähennykseen kunnallisverotuksessa.

Keskimääräinen työeläkemaksurasitus v. 1984 on 11,1 % eli sama kuin v. 1983.

Vuodelta 1984 perittävän maatalousyrittäjien eläkelain mukaisen vakuutusmaksun perusprosentin ja yrittäjien eläkelain mukaisen vakuutusmaksuprosentin sosiaali- ja terveysministeriö tulee vahvistamaan 10,7 prosentiksi. Valtionosuutena yrittäjä- ja maatalousyrittäjäeläkkeiden menoihin ehdotetaan yhteensä 1 083 milj. mk, mikä on 102 milj. mk enemmän kuin vuoden 1983 varsinaisessa tulo- ja menoarviossa.

Hallituksen tarkoituksena on parantaa rintamasotilaseläkejärjestelmää kaikkein heikoimmasa taloudellisessa asemassa olevien veteraanien osalta siten, että eläkkeen täyttää määrää korotetaan, tuloajaa alennetaan ja tulosidonnaisuus mitoitetaan uudelleen. Asiasta annetaan eduskunnalle lakiesitys varainhoitovuoden aikana. Hallitus selvittää mahdollisuudet rintamaveteraanien eläkkeiden edelleenkehittämiseksi.

Sosiaalipalveluissa siirrytään uuden lainsäädännön tullessa voimaan vuoden 1984 alusta lukien lähes koko sosiaalihuollon kattavaan palvelujen kehittämiseen yhtenäisen suunnittelujärjestelmän puitteissa. Palvelujen rahoitusjärjestelmä yhtenäistyy siten, että valtionosuus on keskimäärin noin 50 % ja se maksetaan vahvistetun toteuttamissuunnitelman mukaan kunnille ja kuntainliitoille. Valtiontaloudellisista syistä eh-

dotetaan valtionosuusasteikon alentamista yhdellä prosenttiyksiköllä. Lisäksi esitetään kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annettua lakia muutettavaksi mm. siten, että ennen vuotta 1984 voimassa olleen lainsäädännön mukaisiin käyttökustannuksiin myönnettävien valtionosuuden loppuerien maksatus jaksotetaan vuosille 1984-1986. Lisäksi annetaan esitykset huoltoapulain ja lapsen elatuksen turvaamisesta annetun lain muuttamisesta siten, että kunnille ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin kustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksattaminen tapahtuu vuosina 1985 ja 1986. Lykkäytyville valtionosuuksille on tarkoitus maksaa korkoa 1.7.1984 lukien.

Palvelujen kehittämistä suunnataan avohuollon palveluihin. Erityisesti kehitetään vanhustenhuollon avo- ja laitospalvelujen välistä yhteistoimintaa sekä yhteistyötä terveyskeskusten ja sairaanhoitolaitosten kanssa. Valtakunnallisen suunnitelman mukaan on sosiaalihuollon tehtäviin tarkoitus v. 1984 perustaa kuntiin ja kuntainliittoihin yhteensä 2 095 uutta virkaa ja tointa.

3.1.6. Terveysdenhuolto

Terveysdenhuollon tehtäväalue käsittää ympäristöterveysdenhuollon, kansanterveystyön, erikoissairaanhoidon sekä tutkimuslaitokset. Terveysdenhuollon menot lisääntyvät tulo- ja menoarvioesityksen mukaan 3 % vuoden 1983 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Sosiaali- ja terveysdenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain edellyttämän valtakunnallisen suunnitelman piiriin kuuluvan, terveysdenhuollon valtionosuuteen oikeuttavan henkilöstön lisäys on v. 1984 yhteensä 1 380 virkaa ja tointa, joista kansanterveystyöhön 830 ja sairaalalaitokseen 535 virkaa ja tointa. Valtiontaloudellisista syistä ehdotetaan valtionosuusasteikkoa alennettavaksi yhdellä prosenttiyksiköllä. Myös terveysdenhuollon valtionosuuksien käyttökustannusten loppuerien suorittaminen on tarkoitus porrastaa vuosille 1984-1986. Palvelujen käyttäjien osuutta kustannuksista on korotettu jo 1.7.1983 lukien toteutetuilla maksujen korotuksilla. Vuoden 1984 alusta lukien on tarkoitus lisäksi ottaa käyttöön 10 markan maksu fyysikaalisesta hoidosta sekä 20 markan maksu lääkärin kotikäynniltä ja lääkärintodistuksen antamisesta.

Ympäristöterveysdenhuolto saatetaan sosiaali- ja terveysdenhuollon suunnittelu- ja valtionosuus-

lain voimaantullessa yhtenäisen suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmän piiriin. Ympäristöterveydenhuollon ensisijaisia kehittämiskohteita ovat kemikaali- ja myrkyvalvonta sekä elintarvikkeiden ja talousveden terveydellisen laadun valvonta.

Kansanterveystyössä keskeisiä painopistealueita ovat avosairaanhoidon palvelujen tehostaminen ja hoitosuhteen jatkuvuuden kehittäminen. Toiminnan kehittämisessä kiinnitetään erityistä huomiota vanhuksiin kohdistuvan terveydenhoidon ja mielenterveystyön tehostamiseen. Vanhusten laitoshoidon tarvetta vähennetään tehostamalla kotisairaanhoidoa, joka ulotetaan myös psykiatrisesti pitkäaikaissairaisiin. Terveyskeskusten ja sosiaaliviranomaisten yhteistyötä tehostetaan.

Erikoissairaanhoidossa kiinnitetään keskeistä huomiota tärkeimpien kansantautien suunnitelmalliseen vastustamistyöhön ja niiden hoitamisessa tarpeellisten erikoissairaanhoidon palvelujen saantiin. Samoin tehostetaan psykiatrista terveydenhuoltoa. Erityistä huomiota tällöin kiinnitetään sairaalahoidon jälkeiseen kuntoutukseen. Yleisenä tavoitteena on toiminnallisen porrastuksen ja yhteistoiminnan kehittäminen sairaanhoidolaitosten kesken sekä terveyskeskusten ja sosiaalihuollon kanssa.

3.1.7. Asuminen ja ympäristö

Tehtäväalueeseen luetaan ympäristön- ja luonnonsuojelu, alueiden käytön suunnittelu ja rakentamisen valvonta, asumisen edistäminen, maanmittaus ja vesitalous. Tehtäväalueen menot lisääntyvät 4 % vuoden 1983 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Asumisen edistäminen. Asunto-olojen kehittämisessä pyritään kohdentamaan erimuotoisen asumisen tukemista entistä tarkoituksenmukaisemmin. Asuntolainsäädännön selkeyttämistä jatketaan.

Asuntojen uustuotannon määrällinen tarve laskee. Vuonna 1984 arvioidaan aloitettavan noin 45 000 asunnon rakentaminen. Siitä on asuntotuotantolain mukaista tuotantoa noin 19 000 asuntoa ja muuta tuotantoa noin 26 000 asuntoa. Peruskorjausta pyritään edelleen tehostamaan, ja vuoden 1984 tavoitteeksi on asetettu yhteensä 6 000 asunnon korjaaminen asuntotuotantolain mukaisen lainoituksen ja perusparannuslainoituksen turvin.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys uudeksi huoneenvuokralainsäädännöksi.

Taloudellisissa vaikeuksissa olevien vuokratulojen asemaa pyritään parantamaan valtion tukitoimin siten, että tuen avulla voidaan turvata asuiskustannusten kohtuullisuus. Vuokratulojen hallintoa pyritään kehittämään asukasdemokrati-aa koskevin toimenpitein.

Maanmittauksen kehittämisessä ovat painopisteinä edelleen toimitusruuhkien purkaminen ja automaatiohankkeiden edistäminen.

Ympäristöhuoltoon luetaan ympäristöhallinnon tehtävistä ympäristön- ja luonnonsuojelu sekä vesiensuojelu. Ympäristötutkimuksiin ja selvityksiin ehdotetaan määrärahojen lisäystä. Jätteen hyötykäyttöä on tarkoitus edelleen edistää. Luonnonsuojelussa jatketaan luonnonsuojelualueiden hankintaa ja rakentamista.

Vesitalouden tehtävien painopiste on edelleen keskeneräisissä vesistötöissä sekä vesihuolto- ja vesiensuojelutehtävissä. Vesihallinnon tehtävien hoidon ja menettelytapojen kehittäminen sekä vesihallinnon järjestely ympäristöhallintoon liittyen ovat edelleen valmisteilla.

3.1.8. Työvoima

Tehtäväalueeseen kuuluvat työvoimahallinto, työvoiman ohjaus ja eräät erittelemättömät työllisyysmenot. Tehtäväalueen menot lisääntyvät 23 % vuoden 1983 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna. Suuri kasvu johtuu osittain eräiden ammattikurssitoiminnan menojen siirtämisestä tähän tehtäväryhmään. Tulo- ja menoarvioesityksen työllisyyspolitiikkaa on selostettu yleisperustelujen kohdassa 3.2.

3.1.9. Maa- ja metsätalous

Tehtäväalue koostuu hallintotehtävistä, maa- ja metsätalouden tutkimus- ja tarkastustoiminnasta, maataloudesta, metsätaloudesta sekä kalastus-, metsästys- ja porotaloustehtävistä. Tehtäväalueen menot lisääntyvät 12 % vuoden 1983 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Maatalous. Maataloustuotannon keskeisenä tavoitteena on kotimaista kulutusta vastaavan elintarvikehuollon turvaaminen. Maidon, lihan ja kananmunien tuotannossa on kulutusomavaraisuutta vastaava tuotannon taso viime vuosina ylitetty siinä määrin, että näitä tuotteita on huomattavassa määrin jouduttu viemään. Maataloustuotteiden tuotanto- ja kulutusennusteiden perusteella arvioidaan v. 1984 maataloustuotteiden vientitukeen tarvittavan varoja yhteensä 1 797 milj. mk. Vuoden 1983 varsinaisessa me-

noarviossa vientitukeen on varattu 1 324 milj. mk, joten kasvu on 36 %.

Maataloustulolaissa on säädetty maataloustuotteiden tuotanto- ja vientimäärät, joiden perusteella maatalouden osuus vientikustannuksista määräytyy. Maataloustuotteiden vientitarpeen arvioidaan kehittyvän siten, että maatalouden osuudeksi vuoden 1984 vientikustannuksista muodostuu noin 462 milj. mk. Lisäksi siirtyy maatalouden osuutta vuodelta 1983 perittäväksi v. 1984. Maataloudelta ehdotetaan v. 1984 perittäväksi yhteensä 553 milj. mk lannoiteverona, rehuseosverona, öljyväkirehuverona sekä maidon, sianlihan ja kananmunien markkinointimaksuina sekä vientikustannusmaksuina.

Maataloustuotannolle asetettävien tavoitteiden toteuttamiseksi laaditaan maatalouspoliittinen ohjelma. Maataloustuotannon tasapainottamistoimenpiteitä jatketaan maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain puitteissa, minkä lisäksi tehostetaan investointipolitiikkaa ja rehupolitiikkaa tuotannon ohjaamiskeinoina. Maidontuotannon ohjaamiseksi selvitetään maidon tilakohtaisiin kiintiöihin perustuvan kaksihintajärjestelmän käyttöönotto.

Voin kotimaisen kulutuksen lisäämiseksi selvitetään voin ja margariinin hintasuhteiden muuttaminen.

Maatalouden rakenteen kehittämiseksi tarjovat perustan maatilalaki ja laki oikeudesta hankkia maa- ja metsätalousmaata. Maatilatalouden rakenteen kehittämiseksi sekä mm. nuorten viljelijöiden aseman helpottamiseksi ehdotetaan maatilatalouden kehittämisrahastoon siirrettäväksi 570 milj. mk. Kehittämisrahastolla on näiden varojen lisäksi käytettävissä rahastoon kertyvät lainojen korot ja lyhennykset. Hallituksen tarkoituksena onkin korottaa eräiden uusien lainojen korkoja rahaston käytettävissä olevien varojen lisäämiseksi.

Metsätalouden keskeisinä tavoitteina ovat puunkäytön tehostaminen, teollisuuden raaka-putaan saannin jatkuva turvaaminen ja puuntuotannon lisääminen. Metsätalouden pitkän ajan kehittämisohjelmaa valmistellaan talousneuvoston piirissä. Metsien hoidon tason säilyttämiseksi ja metsätalouden työllisyyden ylläpitämiseksi ehdotetaan yksityismetsien parannustöihin avustuksina ja lainoina yhteensä 315 milj. mk. Lapin vajaatuoitoisten metsien kunnostamisesta annetun lain mukaisia toimenpiteitä tehostetaan. Metsähallinnon ja metsälainsäädännön uudistamistyötä jatketaan metsätalouskomitean työn pohjalta.

Kalatalouden kehittämisen eräänä tavoitteena on edelleen kotimaisen kalan hyväksikäytön lisääminen. Valtion kalanviljelytoiminnan kehittämistä ja kalanviljelylaitosten rakentamista sekä Itämeren kalastussopimuksen edellyttämää merilohon viljelyä jatketaan.

3.1.10. Liikenne

Tehtäväalueeseen luetaan hallinnon lisäksi tie-, vesi-, ilma-, rautatie- ja tietoliikenne. Liikenteen menot kasvavat 6 % vuoden 1983 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Tieliikenteessä korostuvat toimenpiteet, joilla estetään liikenneonnettomuuksien kasvu sekä pidetään nykyinen tieverkko liikennettä tyydyttävässä kunnossa. Liikenneturvallisuustoimenpiteistä ovat keskeisiä kuljettajaopetuksen kehittäminen sekä muun valistus- ja koulutustoiminnan lisääminen. Tienpidossa kohdistetaan toimenpiteet edelleen pääasiassa tiestön hoitoon ja ylläpitoon nykyisten tieliikenneolojen säilyttämiseksi. Tienpidon rahoituksesta käytetään tiestön hoitoon noin 28 %, ylläpitoon noin 42 % ja kehittämiseen noin 30 %.

Tässä tulo- ja menoarvioesityksessä ehdotetaan yleisten teiden kunnossapitoon vuodelle 1984 1 340 milj. mk, mikä on reaalisesti 2 % edellisvuotista enemmän. Yleisten teiden tekemisen momentille ehdotetaan 1 203 milj. mk.

Tienpidon erilaisiin avustuksiin ehdotetaan 140 milj. mk. Määrärahojen kasvu johtuu lähinnä kaavateiden avustusten lisääntymisestä ja yksityisistä teistä annetun lainmuutoksen vaikutuksesta.

Rautatieliikenteessä on tärkein tehtävä valtionrautateiden liiketaloudellisen tuloksen parantaminen 500 milj. markalla vuoteen 1991 mennessä. Alijäämän supistamisessa ovat keskeisiä seuraavat toimenpiteet:

- Laitoksen organisaatio uusitaan vuosina 1984-85 siten, että yhdistetään liikenne- ja ratapiirit rautatiepiireiksi, jotka toimivat suoraan pääjohtajan alaisina. Lisäksi toimivaltaa siirretään rautatiehallituksesta piirihallintoon.
- Toteutetaan liikenteenhoidossa, radan kunnossapitotehtävissä, toimistotyössä jne. toimenpiteitä, joilla saavutetaan merkittäviä rationalisointihyötyjä. Junien kuljettamisessa siirrytään yksinajoon ratapihatyökentelyn osalta kokonaisuudessaan vuoden 1985 loppuun mennessä. Linja-ajossa yk-

sinajoa laajennetaan vuodesta 1986 alkaen teknisten edellytysten valmistuttua.

- Kappaletavaraliikenteen kuljetusjärjestelmä uusitaan vaiheittain vuoden 1984 loppuun mennessä. Rautateille epätarkoituksenmukaisin liikenne siirretään hoidettavaksi kuorma-autoilla.
- Kannattamattomin osa henkilöpaikallisliikenteestä sopeutetaan liitenteen kysyntää vastaavaksi. Junavuoroihin kohdistunut liikennekysyntä hoidetaan lähinnä linja-autoliikennejärjestelyin tarvittaessa valtion tuella.
- Uudistetaan varikko- ja konepajajärjestelmä.
- Tehostetaan kannattavan liikenteen markkinointia.
- Korotetaan tariffeja vuosittain keskimäärin yksi prosenttiyksikkö nopeammin kuin mitä kustannustaso nousee.

Rautatieliikenteeseen ehdotetaan vuodelle 1984 yhteensä 1 624 milj. mk, josta Valtionrautateiden käyttötalouden lisärahoitustarve on 965 milj. mk ja investointimenot siirto uudistusrastoon huomioon ottaen 584 milj. mk. Valtionrautateiden liikekirjanpidon mukainen tuloslaskelma osoittaa 769 milj. markan alijäämää.

Tietoliikenteessä huolehditaan siitä, että yhteiskunnalla on käytettävissään tarpeitaan vastaavat ajanmukaiset posti- ja telepalvelut. Telepalvelujen tuottaminen tapahtuu yhteistyössä toimilupalaitosten kanssa.

Postitoimessa toimintavarmuus ja palvelutaso säilytetään hyväksyttävällä tasolla. Postinjakelussa saavutetaan tavoite, jonka mukaan kaikki taloudet, yksittäistalouksia lukuunottamatta, saataan kohtuullisen jakelun piiriin. Postitoimen palvelujen myyntiä tehostetaan sekä palveluja ja toimintaa kehitetään postitoimen alijäämän edelleen pienentämiseksi. Merkittäviä kustannussäästöjä saavutetaan mm. postin linja-autoliikenteessä. Asiakkaiden kannalta näkyvin muutos postitoimessa on kirjelähetysten luokitusuudistus v. 1984. Tämä muuttaa mm. kirjelähetysten maksuperusteita siten, että lähetyksestä maksetaan kulkunopeuden eikä lähetyksen laadun tai sisällön perusteella.

Posti- ja telelaitoksen toiminnan eräänä painopistealueena on nopeasti kehittyvän tietotekniikan hyödyntäminen. Tavoitteena on tyydyttää telepalvelujen kysyntä taloudellisten toimintaedellytysten puitteissa. Televerkkojen rakentamiseen pyritään ohjaamaan varoja sen mukaisesti, kuin liikenteen kasvu ja tekniikan kehittyminen

edellyttävät. Sijoitusmenoista pääosa kohdistuu televerkkojen laajentamiseen. Korvausinvestointeja siirretään myöhemmille vuosille. Posti- ja telelaitoksen investointeihin siirto uudistusrastoon huomioon ottaen ehdotetaan 855 milj. mk. Liikekirjanpidon mukainen posti- ja telelaitoksen tuloslaskelma osoittaa 513 milj. markan alijäämää.

3.1.11. Teollisuus ja muut elinkeinot

Tehtäväalueeseen kuuluvat hallintotehtävien lisäksi teollisuuden ja eräiden muiden elinkeinojen valvonta ja tarkkailu, teollisuutta ja muita elinkeinoja edistävä tutkimustoiminta, eräät teollisuutta ja muita elinkeinoja palvelevat luottolaitokset, teollisuuden edistäminen, energiahuolto, muiden elinkeinojen edistäminen ja ulkomaankaupan edistäminen. Tehtäväalueeseen kuuluvien tehtävien hoidosta vastaavat lähinnä kauppa- ja teollisuusministeriö ja sen hallinnonalaan kuuluvat virastot ja laitokset. Tehtäväalueen menot lisääntyvät tulo- ja menoarvioesityksen mukaan 3 % vuoden 1983 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Teollisuuspolitiikan painopistealueita ovat tutkimus ja tuotekehitys, markkinointi ja koulutus. Teollisuuden kansainvälistyminen laajenee kosemaan myös pieniä ja keskisuuria yrityksiä, minkä vuoksi valtion teollisuuspoliittiset toimenpiteet kohdistetaan myös näiden yritysten tarpeita vastaaviksi.

Teollisuutta ja muita elinkeinoja edistävä tutkimustoiminta ja etenkin teknologian kehittäminen ovat keskeisessä asemassa kotimaisen tuotannon kilpailukyvyyn kannalta. Teollisuuspoliittiset toimenpiteet kohdistetaan uuden sovelluskelpoisen teknologian sekä uusien tuotteiden ja tuotantomenetelmien kehittämiseen.

Teollisuutta ja muita elinkeinoja edistävään tutkimustoimintaan myönnettävät määrärahat lisääntyvät tulo- ja menoarvioesityksen mukaan yhteensä noin 20 % vuoden 1983 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna. Valtioneuvoston teknologiapoliittisessa periaatepäätöksessä asetettujen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää myös yrityksiltä entistä suurempaa omaa tutkimuspanosta. Yrityksille myönnettävän valtion rahoituksen tehokkuutta parannetaan kehittämällä rahoitusmuotoja sekä kiinnittämällä entistä enemmän huomiota rahoituksen vaikutuksiin. Avustusmuotoinen tuki kohdistetaan erityisesti pienen

ja keskisuuren teollisuuden tuotekehityshankkeisiin.

Teollisuuden edistämisen tehtäväryhmään kuuluvat tuotantotoiminnan alueelliset edistämistoimenpiteet on tarkoitettu suunnata ongelmallisimmille työttömyysalueille. Taantuvien teollisuus- ja kaivospaikkakuntien kehityksen turvaamiseen pyritään edistämällä uusien korvaavien työpaikkojen muodostumista näille alueille. Tarkoituksena on mm. perustaa kaksi uutta kehitysyhtiötä, toinen Pirkanmaalle ja toinen Kymen lääniniin.

Valtionyhtiöiden ulkoinen rahoitustarve on viime vuosina kasvanut tulorahoituksen supistuttua. Suurin osa ulkoisesta rahoituksesta on katettu pitkäaikaisten luottojen lisäyksellä.

Osakepääoman korotuksiin käytettävissä olleet määrärahat on jouduttu suuntaamaan lähinnä vaikeuksissa oleville yhtiöille. Tavoitteena on kuitenkin osakepääomien ohjaaminen kannattaville yhtiöille, erityisesti niiden riskipitoisten hankkeiden rahoittamiseen. Yhtiöiden osingonjakopoliittikkaa selkeytetään asettamalla yhtiökohtaisia osinkotavoitteita. Valtionyhtiöiden osakepääomien korottamiseen ehdotetaan vuodelle 1984 yhteensä 135 milj. mk.

Energiahuolto. Valtioneuvoston 24.2.1983 hyväksymän energiapolitiittisen ohjelman tavoitteena on energiahuollon turvaaminen, energian säästö sekä omavaraisuuden nostaminen. Ohjelmassa korostetaan energian taloudellista ja tehokasta käyttöä sekä kotimaisen energian merkitystä. Tavoitteisiin pyritään jatkamalla tutkimusta ja koetointia sekä muita energian säästöön ja kotimaisten polttoaineiden käytön lisäämiseen tähtääviä toimenpiteitä.

Ydinenergia-alan lainsäädännön kokonaisuudistusta koskeva hallituksen esitys annetaan eduskunnalle vuoden 1983 aikana.

Valtion polttoainekeskuksesta ehdotetaan muodostettavaksi 1.1.1984 lukien turve- ja saha-teollisuutta harjoittava valtionenemmistöinen osakeyhtiö, jolle luovutetaan nykyisen liikelaitoksen hallinnassa olevaa valtion omaisuutta käyvästä arvostaan 700 milj. mk.

Muiden elinkeinojen edistämisen tehtäväryhmään kuuluvat kotimaankaupan ja matkailun edistäminen.

Matkailun edistämässä painotetaan matkailuelinkeinon kapasiteetin käyttöasteen nostamista. Kotimaan matkailun markkinoinnissa on tavoitteena talvilomakysynnän lisääminen ja siten kausivaihteluiden tasaaminen. Lähivuosina ei ole tarvetta huomattaviin uusinwestointeihin, vaan

pääpaino on matkailupalvelujen monipuolistamisessa ja laatuasteen parantamisessa. Palvelujen kehittämistä tukemalla pyritään parantamaan myös alan työllisyyttä. Ulkomaanmarkkinointia kehitetään yhteistyössä elinkeinon kanssa. Valtion omistamien matkailukiinteistöjen peruskorjausta ja rakentamista jatketaan.

Ulkomaankaupan edistämisen painopiste on yritysten vientimenestyksen kannalta keskeisimpien toimintamuotojen tukeminen. Tukea myönnetään myös palvelujen ja suunnittelutyön vientiin.

Kansainvälisen talouden ja kaupan odotettavissa oleva kasvu v. 1984 mahdollistaa länsiviennin lisäämisen. Viennin tukitoimenpiteiden maantieteellisessä suuntaamisessa on otettava huomioon kansainvälisen kysynnän kasvun siirtyminen uusille markkina-alueille. Markkinaosuuksien ylläpitäminen ja kasvattaminen edellyttävät edelleen valtion vienninedistämistoimenpiteiden tehokkuuden parantamista ja sopeuttamista kysynnän muutoksiin.

3.1.12. Muut menot

Muihin menoihin luetaan valtionvelasta aiheutuvat menot, valtion maksamat eläkkeet, yleisavustukset kunnille ja Ahvenanmaan maakunnalle sekä eräät sekalaiset menot. Tehtäväalueen menot lisääntyvät 32 % vuoden 1983 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon verrattuna.

Valtionvelan ja siitä aiheutuvien menojen kehitystä selostetaan yleisperusteluiden luvussa 5 ja *valtion maksamien eläkkeiden* kehitystä yleisperusteluiden luvussa 3.4.

3.2. Työllisyyden hoito

Työllisyytilanteen parantuminen pysyvällä tavalla riippuu ensisijaisesti yleisen talouspolitiikan hoidosta. Etenkin menestyminen kansainvälisessä kilpailussa ja siten kansantalouden hyvä kilpailukyky on yhä tärkeämpää työllisyyden ylläpitämisen kannalta. Yksittäiset toimenpiteet eivät yleensä kestävästi johda työttömyyden alenemiseen, ellei kansantalouden kilpailukyky säily hyväänä.

Työttömyyden alentamista on pitkään pidetty kansantalouden keskeisenä tavoitteena, mutta riittämättömän talouskasvun ja työvoiman tarjonnan nopean kasvun johdosta tavoitteita ei ole saavutettu. Kun tuotannon kasvu ei näytä lähivuosina riittävältä työvoiman kysynnän lisäämi-

seksi siinä määrin, että työttömyys tämän ansios- ta olennaisesti alenisi, joudutaan talous- ja yh- teiskuntapolitiikassa asettamaan etusijalle myös muut työllisyyttä edistävät toimenpiteet. Toisaal- ta julkisen talouden mahdollisuudet työllisyyden hoitoon ovat kaventuneet etenkin valtiontalou- den tasapainon heikkenemisen ja velkaantumisen seurauksena.

Työvoimapolitiikan toimivuus on edellytys myös kaikkien muiden työllisyyden turvaamiseksi tarkoitettujen toimenpiteiden tehokkuudelle. Työvoimapolitiikan tehtävänä on huolehtia, ettei etenkin koulutetun työvoiman puute muodosta esteitä tuotannon kasvulle. Mikäli työmarkkinoiden rakenteelliset ongelmat kuten työvoiman kysynnän ja tarjonnan aloittaiset, ammatilliset tai alueelliset tasapainottomuudet kärjistyvät, työt- tömyysongelma saattaa syventyä.

Työvoimapolitiikan keskeisenä tehtävänä on- kin pidettävä työmarkkinoiden sopeuttamison- gelmien poistamista mm. työvoimapalveluja ke-

hittämällä ja tehostamalla sekä erilaisia koulutus- mahdollisuuksia lisäämällä.

Valtion työmäärärahoilla työllistettävien henki- löiden määrä on viime vuosina supistunut. Tämä on johtunut valtion perusrakennelinvestointien vähenemisestä ja työkohteiden pääomavaltaistu- misesta. Poikkeuksellisesti v. 1983 työmäärära- hoin palkatun työvoiman määrä kasvaa jonkin verran edellisvuoteen verrattuna. Sen sijaan v. 1984 ei tässä tulo- ja menoarvioesityksessä ehdo- tetuilla työmäärärahoilla voitane saavuttaa edel- lisvuosien työllistämistasoa.

Työllisyyteen välittömästi vaikuttavia määrära- hoja ovat reaalisisoiituksiin ja kunnossapitotöihin sekä investointeihin myönnettäviin lainoihin ja avustuksiin esitetyt määrärahat. Myös monien korkotukilainojen myöntämisvaltuudet vaikutta- vat työllisyyteen.

Varsinaisiin työmäärärahoihin ehdotetaan va- roja seuraavasti:

Taulukko 6. Varsinaiset työmäärärahat

Investointikohde	1982 tilinpäätös milj. mk	1983 menoarvio milj. mk	1984 esitys milj. mk
Talonrakennustyöt	1 426	1 498	1 486
Maa- ja metsärakennustyöt	2 326	2 317	2 246
Kunnossapitotyöt ja metsien hoito	1 842	2 081	2 261
Siirrot VR:n ja PTL:n uudistusrahastoihin	357	359	384
Yhteensä	5 951	6 255	6 377
Työllistettävien määrä (henk.)	32 200	32 600	31 400

Työmäärärahat on budjetoitu pääasiassa asian- omaisten työvirastojen momenteille. Työvoima- ministeriön hallinnonalalla ehdotetaan 450 milj. mk valtioneuvoston käytettäväksi sijoitusmenoi- hin työllisyyden turvaamiseksi.

Työllisyyteen merkittävästi vaikuttavia inves- tointeja varten myönnettäviä valtionlainoja ja -avustuksia ehdotetaan seuraavasti:

Taulukko 7. Investointeja varten myönnettävät valtionlainat ja -avustukset

Investointikohde	1982 tilinpäätös milj. mk	1983 menoarvio milj. mk	1984 esitys milj. mk
Asuntolainat ja energiataloudelliset korjausavustukset	2 299	2 580	2 599
Sairaalat ja terveyskeskukset	354	360	307
Peruskoulut	132	122	116
Muut oppilaitokset	67	67	82
Muut talonrakennustyöt	142	192	203
Maan- ja metsänparannustyöt	307	287	318
Muut maa- ja vesirakennukset	221	148	163
Muut sekalaiset investoinnit	28	31	30
Yhteensä	3 550	3 787	3 818

Työllisyyttä tukevien korkotukiluottojen myöntämismääräksi ehdotetaan 953 milj. mk.

Kuntien ja kuntainliittojen valtionapuhenkilöstön lisäykseksi ehdotetaan noin 3 650 henkilöä ja valtion henkilöstön vähennykseksi 116 henkilöä.

Tuotannollisia investointeja tuetaan mm. eri rahastojen kautta ja tuotantotoiminnan alueelliseen tukemiseen tarkoitettuilla avustuksilla. Kehitysaluerahasto Oy:lle ehdotetaan myönnettäväksi yhteensä 240 milj. mk 600 milj. markan suuruisen sijoitussuunnitelman toteuttamiseksi. Aluepoliittisen lainsäädännön mukaisten investointi-, käynnistys- ja kehittämisavustusten myöntämismääräksi ehdotetaan 590 milj. mk. Maatilata-

louden kehittämisrahastoon ehdotetaan siirrettäväksi 570 milj. mk.

Valtionyhtiöiden osakepääomien korotuksia varten ehdotetaan yhteensä 135 milj. mk.

Työllisyyden hoidon erityistoimenpiteitä lisätiin 1970-luvun jälkipuoliskon laskusuhdanteessa. Erityistoimenpiteiden taso on tämän jälkeen säilynyt korkeana. Nuorten, pitkäaikaistyöttömien ja työrajoitteisten henkilöiden työllisyystilanne säilynee työvoimapolvelujen tehostamisesta huolimatta vaikeana. Tämän johdosta ehdotetaan erityistoimenpiteiden taso säilytettäväksi korkeana myös v. 1984. Tähän tulo- ja menoarvioesitykseen ehdotetuilla määrärahoilla voidaan saavuttaa seuraava erityistoimenpiteiden taso.

Taulukko 8. Työllisyyden hoidon erityistoimenpiteet

	Henkilöä	
	1983 toteutuma	1984 esitys
Valtion työtehtävät	5 500	6 500
Kunnallinen työllistämistuki	14 200	16 800
Nuorten yhteiskuntatakuu	2 000	8 500
Erityiskoulutettujen työllistäminen	200	200
Työrajoitteisten työllistäminen	1 830	2 000
Pitkäaikaistyöttömien työllistämistukikokeilu	560	1 125
Pitkäaikaistyöttömien työhönsijoittamistuki	—	2 750
Lapin pienyritystoiminnan tukemiskokeilu	140	180
Maaseudun työpaikkatukikokeilu	140	210
Energiapuun hankinta ja laatupuiden karsinta	680	880
Oppisopimuskoulutus (sisältää nuorten työllistämistuen)	8 000	8 000
Koulutusoppimukseen perustuva työpaikkakoulutus	—	1 500
Ammatillisen koulutuksen voimavarojen käytön tehostaminen	—	3 000
Ammatillisen koulutuksen väliaikainen laajentaminen.	14 000	12 800
Työllisyyskoulutus	36 500	34 000
Peruskoulun lisäkoulutus (10. luokka)	5 000	7 000
Yhteensä	88 750	105 445

Valtionhallinnossa varataan edelleen mahdollisuus 3 000 opiskelijan kesätyöpaikkaan.

Valtion työtehtävien ja kunnallisen työllistämistuen työllisyysvaikutusta lisätään korottamalla osa-aikaisesti työllistettävien osuutta. Valtionhallinnossa vakinaistetaan 200 tilapäisin työllistämistoimenpitein hoidettua tehtävää.

Nuorten koulutukseen sijoittamista, työharjoittelua ja työhön ohjaamista tehostetaan. Tämän mukaisesti vakinaistetaan nuorten yhteiskuntatakuujärjestelmä, johon sisältyy nuorten työvoiman ohjauksen lisäksi työharjoittelutuki ja työhönperehdyttämistuki. Oppisopimuskoulutukseen liittyvä nuorten työllistämistuki siirretään yhteiskuntatakuun yhteyteen.

Oppisopimuskoulutuksen laajentamiseksi työnantajien koulutuskorvauksia korotetaan ja jakotetaan nykyistä tasaisemmin koko oppiajalle. Vuoden 1984 aikana aloitetaan myös koulutussopimukseen perustuva työpaikkakoulutus.

Työrajoitteisten työllistämistasoa valtionhallinnossa sekä kuntien, kuntainliittojen ja yhteisöjen palveluksessa korotetaan v. 1984. Työrajoitteisten henkilöiden sijoittamiseksi työmarkkinoille tehostetaan ammatinvalinnanohjausta, työkokeilua ja koulutusmenetelmiä.

Pitkäaikaistyöttömyyden ehkäisemiseksi ja katkaisemiseksi tehostetaan työnhakijoiden yksilökohtaista palvelua ja ohjataan pitkäaikaistyöttömät tehostettujen työvoimapolvelujen piiriin. Ensisijaisena tavoitteena on pitkäaikaistyöttömien sijoittaminen normaaleille työmarkkinoille. Vuonna 1983 aloitettua pitkäaikaistyöttömien työllistämistukikokeilua lähinnä yksityisten työnantajien palvelukseen jatketaan. Lisäksi otetaan käyttöön pitkäaikaistyöttömien työhönsijoittamistuki, jonka avulla korvataan työnantajalle pitkäaikaistyöttömän työhönsijoittamisesta koituvat ylimääräiset työvoimakustannukset.

Ammatillisten oppilaitosten oppilasmäärää on tarkoitus lisätä erityistoimenpitein. Tarkoituksena on mm. suurentaa aloittavien ryhmien kokoa ja vähentää siten muutoin vapaaksi jäävien ja keskeyttämisen johdosta vapautuvien koulutustaikojen määrää. Erityistoimenpiteiden käyttö lisää ammatillisten oppilaitosten oppilasmäärää v. 1984 noin 3 000:lla.

Peruskoulun vapaaehtoiselle 10. luokalle on tarkoitus ottaa v. 1984 noin 7 000 oppilasta.

Peruskoulun jälkeiseen koulutukseen osallistuvien määrä lisääntyy ikäluokkien pienenemisestä huolimatta v. 1984 yli 3 000 oppilaalla. Koulutusmahdollisuuksien lisääntymisen johdosta on tarkoitus muuttaa työllisyyslain nojalla annettuja

säädöksiä siten, että alle 18-vuotiaiden nuorten osalta kaikki sellainen ammatillinen koulutus, jossa oppilaille annetaan kohtuulliset sosiaaliset edut, on ensisijaista työttömyyskorvaukseen nähden. Työttömyyskorvausten saajan alaikäraja on tarkoitus nostaa 17 ikävuoteen.

Osa-aikatyön lisäämiseksi ehdotetaan valtionhallinnon vapaaehtoisesta osa-aikatyökokeilun jatkamista nykyisessä muodossaan.

Alueellisten työttömyyserojen supistaminen on edelleen keskeinen työvoimapolitiittinen tavoite. Tähän pyritään kohdentamalla eri hallinnonalojen työllistäviä määrärahoja alueelliset näkökohdat huomioonottaen. Tavoitetta tukevat Lapin pienyritystoiminnan tukemiskokeilu, maaseudun työpaikkatukikokeilu ja työllisyysperusteiset valtiopäämäärärahat.

3.3. Organisaatiomuutokset

Valtioneuvoston kansliasta ehdotetaan siirrettäväksi aluepoliittista ja siihen liittyvää muuta yleistä yhteiskuntapolitiittista suunnittelua koskevat asiat sisäasiainministeriölle. Tämän johdosta ehdotetaan 1.3.1984 lukien valtioneuvoston kansliasta lakkautettavaksi *suunnitteluosasto* ja sisäasiainministeriöön perustettavaksi aluepoliittinen suunnitteluosasto.

Lääninhallituksille kuuluvien *oikeushallinto-tehtävien* hoidon kehittämistä ehdotetaan jatkettavaksi perustamalla 1.3.1984 lukien Turun ja Porin sekä Hämeen lääninhallituksiin erilliset, toiminnallisesti oikeusministeriön alaiset toimistot oikeushallintoasioita varten.

Lukevaihtoverohallinnon kehittämisen valmistelua jatketaan tavoitteena vähentää verohallinnon organisaation toiminnan päällekkäisyyksiä, tehostaa resurssien käyttöä sekä selkeyttää verohallinnon piiri- ja paikallishallintotason organisaatiota.

Rakennushallinnon toiminnan tehostamiseksi jatketaan v. 1982 aloitettua rakennushallinnon organisaatiouudistusta. *Piirirakennustoimistojen* uudelleenorganisointi on tarkoitus aloittaa 1.3.1984 lukien. Organisaatiouudistuksessa täsmennetään piirin toimialajakoa vastaamaan piirirakennustoimistojen kasvaneita tehtäviä, parannetaan alueellista palvelutasoa rakennuspiireissä, toimintojen yhteensovittamista sekä käyttäjien ja piirirakennustoimistojen yhteydenpitoa. Organisaatiouudistus voidaan toteuttaa pääosin sisäisin järjestyin henkilöresursseja uudelleenkohdentamalla. Uudistus jaksottuu kolmelle vuodelle.

Svenska social- och kommunalhögskolan -niminen valtion korkeakoulu ehdotetaan liitettäväksi Helsingin yliopiston valtiotieteelliseen tiedekuntaan erillisenä ruotsinkielisenä yksikkönä 1.8.1984 lukien.

Maa- ja metsätalousministeriön kalastus- ja metsästysoasastoon ehdotetaan muodostettavaksi kalataloustoimisto ja metsästysoimisto virkakennettä muuttamalla.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitokseen ehdotetaan perustettavaksi hallintotoimisto.

Valtion metsähallinnon organisaatiota on tarkoitus uudistaa vähentämällä metsähallituksessa valtion metsätalouden osastojen lukumäärää, selkeyttämällä organisaatiota valtionmetsien liiketoiminnan, yleismetsätalouden ja hallintotehtävien kesken sekä siirtämällä vesihallituksen uittotoimisto metsähallitukseen. Tehtäviä ja toimivaltaa on tarkoitus siirtää keskusvirastosta piirikuntakonttoreihin ja edelleen hoitoalueisiin.

Osana valtionrautateiden talouden parantamistoimenpiteitä on tarkoitus toteuttaa laitoksen organisaation uudistus. Liikenne- ja ratapiirit ehdotetaan yhdistettäväksi *rautatiepiireiksi*. Myös rautatiehallituksen organisaatio uudistetaan ja siirretään toimivaltaa rautatiehallituksesta piirihallintoon. Lisäksi on tarkoitus toteuttaa joukko muita organisaatiouudistuksia, jotka tähtäävät laitoksen kilpailukyvyyn parantamiseen ja päällekkäisten hallintotehtävien poistamiseen. Uudistus on tarkoitus toteuttaa vaiheittain.

Autorekisterikeskuksen organisaation yksikköjakoja ehdotetaan laajennettavaksi. Viraston nykyinen toiminta jaetaan kahdelle osastolle. Osastoihin perustetaan myös toimistot. Liikenneturvan asema ja työnjako autorekisterikeskuksen kanssa selvitetään.

Posti- ja telehallituksen sisäistä tehtävienjakoa ehdotetaan tarkistettavaksi. Uudistus koskee lähinnä teletoimen osasto- ja toimistojen muuttamista. Posti- ja telehallituksen organisaatiota ja toimintaa kehitetään myös siirtämällä tehtäviä ja päätösvaltaa piiri- ja paikallishallintoon, jolloin keskushallinnon henkilöstömäärä vähentyy pittemällä aikavälillä.

Inflaation torjunnan ja siihen liittyvän hinta- ja valvonnan edellytysten parantamiseksi ehdotetaan *elinkeinohallituksen* toimeenpano-osaston

toimistojakoja muutettavaksi sekä tutkimusosasto jaettavaksi kahdeksi toimistoksi.

Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen yhteyteen kuuluvat *tuotekehitys- ja markkinointiyksiköi* sekä *teollisuusihitteerien* kotimaanorganisaatio ehdotetaan siirrettäväksi teknologian kehittämissä keskuksen.

Teknisen tutkimuksen viennin edistämistä varten ehdotetaan perustettavaksi valtion teknillisen tutkimuskeskuksen yhteyteen valtionenemistöinen osakeyhtiö.

Valtion liikelaitoksena toimivasta *valtion polttoainekeskukselta* ehdotetaan muodostettavaksi turve- ja sahatteollisuutta harjoittava valtionenemistöinen osakeyhtiö, jonka kaikki osakkeet valtio tulee merkitsemään.

Kansanterveyslaitoksen aluelaitosten ja keskussairaaloitten välisen tehtäväjaon uudistamiseksi on tarkoituksena lakkauttaa 1.9.1984 lukien Seinäjoen aluelaitos sekä samanaikaisesti kehittää Etelä-Pohjanmaan keskussairaalan mikrobiologian laboratoriotuimintaa.

Säteilyturvallisuuslaitoksen organisaatiota on tarkoitus 1.3.1984 lukien uudistaa vastaamaan laitoksen toimialalle, erityisesti ydinturvallisuustehtävissä tapahtunutta kehitystä. Laitoksen nimi on tarkoitus muuttaa Säteilyturvakeskukseksi.

Työvoimaministeriössä tehtävät *palkkaturvapäätökset* on tarkoitus siirtää 1.3.1984 alkaen työvoimapiireihin.

3.4. *Valtion henkilöstö ja henkilöstömenot sekä valtionapuhenkilöstö ja valtionavut palkkauksiin*

3.4.1. *Valtion henkilöstö ja virkojen, toimien ja tehtävien muutokset menoarvioesityksen mukaan*

Vuonna 1982 valtion palveluksessa oli kaikkiaan lähes 210 000 palkansaajaa, joista oli virkasuhteisia 127 911 ja työsuhteessa valtioon 79 699. Taulukossa 9 on *valtion henkilöstön* lukumäärä esitetty palvelussuhteen laadun mukaan eriteltyinä. Taulukkoon sisältyy myös samalla erittelyllä tiedot menoarvioesityksen mukaisista *virkojen, toimien ja tehtävien* määrän muutoksista.

Taulukko 9. Valtion henkilöstön määrä vuonna 1982, virkojen ja toimien määrä vuonna 1983 sekä muutokset tulo- ja menoarvioesityksen mukaan

Palvelussuhteen laatu	Henkilöstön lukumäärä 1982 ¹⁾	Virkojen ja toimien määrä 1983	Lisäykset yht. ⁴⁾ 1984	Vähennykset yht. ⁴⁾ 1984	Nettomuutos 1984
Virkasuhteiset joista	127 911	117 101	2 463	2 580	-117
— perus- ja sopimuspalkkaiset	63 360	65 663	504	390	114
— ylimääräiset	47 956	51 438	1 677	817	860
— tilapäiset	4 678	..	282	613	-331
— muut ²⁾	11 917	..	—	760	-760
Työsopimussuhteiset joista	79 699	..	578	577	1
— kuukausipalkkaiset ³⁾	56 664
— tuntipalkkaiset	23 035
Yhteensä	207 610		3 041	3 157	-116

¹⁾ Tiedot perustuvat henkilötiedusteluihin, tilastoinnin ulkopuolella on noin 2500 työntekijää.

²⁾ Värätyt, rajavartijat, postin satunnaiset ja tilapäiset virkamiehet, postin erillisryhmät, päätoimiset tuntiopettajat.

³⁾ Kuukausipalkkisiin työsopimussuhteisiin sisältyy noin 9000 osa-aikatyöntekijää.

⁴⁾ Lisäykset ja vähennykset aiheutuvat virkarakennemuutoksista, tilapäisten tointen ylimääräistämisestä sekä toimien siirtämisestä momenteilta toisille.

Vuosina 1978-1982 valtion palveluksessa olleen henkilöstön määrän kasvu on ollut keskimäärin 2,2 % vuosittain. Virkasuhteisen henkilöstön määrä on lisääntynyt keskimäärin 1,7 ja työsopimussuhteisen henkilöstön 2,9 prosentilla vuosittain.

Tiedot virastojen ja laitosten virkojen ja toimien määrästä sekä tilapäisen ja palkkausmomentilta palkattavan työsopimussuhteisen henkilöstön määrästä v. 1983 on esitetty asianomaisen palkkausmomentin yhteydessä samoin kuin virkojen ja toimien tai henkilöstön määrän muutokset, jotka aiheutuvat vuoden 1984 tulo- ja menoarvioesityksestä. Henkilöstön määrän muutosta koskeviin lukuihin sisältyvät myös mahdolliset henkilöstön siirrot palkkausmomentille muilta momenteilta sekä vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa hyväksytyt muutokset.

3.4.2. Henkilöstövoimavarojen uudelleenkohdentaminen

Tulo- ja menoarvioesitys on valmisteltu pyrkien pidättyvyyteen henkilöstömäärän lisäyksissä. Ministeriöiden on edellytetty järjestävän v. 1984 hallinnonalojensa toiminnat siten, että ne voidaan pääsääntöisesti hoitaa ilman henkilöstölisäyksiä. Henkilöstön kasvun rajoittamiseksi on virastojen ja laitosten kiinnitettävä erityistä huomiota valtion virkojen ja toimien järjestelyval-

tuuslain ja -asetuksen (767 ja 768/76) tarkoituksen mukaiseen soveltamiseen. Lisäksi voidaan käyttää alamomentin 28.80.02.5 määrärahaa virkajärjestelymenettelyn nopeuttamiseksi.

Esitykseen sisältyy ehdotuksia henkilöstön uudelleenkohdentamista merkitsevistä virkajärjestelyistä erityisesti korkeakoulu- ja liikennehallinnossa.

Järjestelyjen tehostamiseksi on tarkoitus antaa vuoden 1983 tulo- ja menoarvioesityksen yleispeusteluissa mainittu asetus henkilöstövoimavarojen uudelleenkohdentamisesta. Asetuksella säädetäisiin ministeriöille uudelleenjärjestelyjä varten valtuudet tarvittaessa estää virkojen, toimien ja tehtävien täyttäminen. Asetuksen mukaisesti tulisi ministeriöiden tarvittaessa erikseen määrätä ne virastot ja laitokset, joiden joko kaikkien tai vain määrättyyn ryhmään kuuluvien virkojen, toimien ja tehtävien osalta olisi ennen täyttämistoimenpiteisiin ryhtymistä pyydettävä ministeriön lupa.

Toimeenpanon yhteydessä tulitisiin huolehtimaan siitä, että virastoissa ja laitoksissa toimivat virastodemokratiaelimet voivat osallistua uudelleenkohdentamista koskevien esitysten käsitteilyyn.

Edellä selostettuun asetukseen on tarkoitus sisällyttää säännös, jonka perusteella valtioneuvosto voi velvoittaa ministeriöt saattamaan lupamenettely voimaan henkilöstömenojen säästämi-

seksi. Määrätessään lupamenettelyn käyttämisestä säästötarkoituksiin valtioneuvosto voi myös päättää hallinnonaloittaisista säästötavoitteista ja siitä, kuinka kauan säästötoimenpiteet ovat voimassa.

3.4.3. Henkilöstömenot sekä palvelussuhteen ehdot ja eläkkeet

Valtion palkkausmenot, sosiaaliturvamaksut ja eläkkeet v. 1982 on esitetty taulukossa 10.

Taulukko 10. Valtion palkkausmenot, sosiaaliturvamaksut ja eläkkeet vuonna 1982 ja niiden kehitys

Menolaji	Milj.mk	Keskimääräinen vuotuinen muutos (%) 1977—1982
Palkkausmenot	12 869	12.0
joista		
- virkasuhteiset	8 461	11.3
- työsopimussuhteiset	4 408	13.4
Sosiaaliturvamaksu	825	5.9
Valtion palvelukseen perustuvat eläkkeet ¹⁾	3 105	12.3
Yhteensä	16 799	11.7

¹⁾ Eläkemenoihin sisältyvät luvun 28.07 eläkkeet sekä valtion liikelaitosten momenteille merkityt eläkkeet.

Taulukkoon ei sisälly kaikkia henkilöstömenoja, vaan eräät välilliset työvoimakustannuserät jäävät tilaston ulkopuolelle. Näiden erien merkitys on noin yksi prosentti palkkausmenojen, sosiaaliturvamaksujen ja eläkkeiden yhteismäärästä.

Valtion virkasuhteisen henkilöstön palkkausten tarkistukset ja muiden sopimuksenvaraisten palvelussuhteen ehtojen tarkistukset v. 1983 perustuvat vuosien 1981-1983 kaksivuotiseen tulopoliittiseen kokonaisratkaisuun sisältyneen indeksiehdon laukeamiseen 0,24 prosentilla sekä saman sopimuksen yhteydessä tehdyn ikälisäauudistuksen viimeisen vaiheen toteutumiseen sekä 16 päivänä maaliskuuta 1983 allekirjoitettuihin virkaehtosopimuksiin. Uusi sopimuskausi on yksi-vuotinen päättyen 29.2.1984.

Maaliskuun 1983 alusta lukien toteutettiin yleiskorotus, jonka palkkauksia korottava vaikutus on kuukaudessa 70 mk lisättyä 0,69 prosentilla, kuitenkin vähintään 2,43 %. Lokakuun alusta toteutettavaa yleiskorotusta varten sopimuksessa varattiin 1,8 %. Muu osa ns. yleisen linjan mukaisesta lokakuun yleiskorotusvarasta on varattu virkamiespalkkauksissa ilmenevien erityiskysymysten järjestämiseksi samasta ajankohdasta lukien.

Edellä mainitun yleiskorotuksen lisäksi toteutettiin 1.3.1983 ja 1.10.1983 lukien eräitä teksti-tarkistuksia. Tarkistukset koskivat mm. työaika-sopimuksia, yleistä virkaehtosopimusta, ikälisä-sopimusta, suojavaatetusta ja koulutusta koskevia sopimuksia sekä valtion työpaikkaruokailun kehittämistä. Ns. B-määrävuosikorotusta tarkistet-

tiin 1.3.1983 lukien neljännen määrävuosikoro-tuksen osalta 1,5 prosenttiyksiköllä ja prosentti-määräistä 15-vuotiskorotusta 1.10.1983 lukien yhdellä prosenttiyksiköllä.

Tulopoliittisen kokonaisratkaisun mukaisen indeksiehdon toisen vaiheen edellyttämä indeksikorotus toteutettiin 0,24 prosentin suuruisena 1.3.1983 lukien sekä valtion virkamiesten että kokonaisratkaisun piiriin kuuluvien valtion työehtosopimusten osalta.

Valtion työehtosopimukset uudistettiin 29.2.1984 päättyväksi sopimuskaudeksi valtiova-rainministeriön 24.3.1983 antamien neuvottelu- ja sopimusohjeiden mukaisesti. Toteutetut yleis-tarkistukset valtion omilla sopimusaloilla noudat-tavat valtion virkaehtosopimusratkaisua.

Valtion työsopimussuhteisten palvelusvuosili-säjärjestelmässä sovittiin muilla kuin niillä sopi-musaloilla, joilla ohjepalkkoja tarkistetaan virka-ehdosopimuksen vastaavan kohdan mukaisesti, ensimmäisen, toisen ja kolmannen vuosisidon-naisen palvelusvuosilisän enimmäismäärät alen-nettaviksi kukin yhdellä prosentilla ja asianomai-sia ohjepalkkoja vastaavasti tarkistettavaksi kol-mella prosentilla.

Valtion työsopimussuhteisten palvelusvuosili-säjärjestelmässä toteutettujen aikaisempiin sopi-muskausiin perustuvien muutosten kustannusvai-utus otettiin aikaisemman käytännön mukaisesti huomioon myös niillä valtion omilla työehtosopi-musaloilla (ns. joustavapalkka-alat), jotka eivät kuulu ko. järjestelmän piiriin.

Niillä valtion työaloilla, joilla palkka- ja työehtojen osalta on perinteellisesti noudatettu asianomaisen alan yleiseksi katsottavaa työehtosopimusta, kuten on laita esim. metalli-, huoneenrakennus-, metsä-, merenkulku- ja graafisella alalla, työehtosopimukset uudistettiin ja voimassa olevat työehtosopimukset tarkistettiin aikaisemman käytännön edellyttämin tavoin.

Voimassa olevien säännösten ja vakiintuneen käytännön perusteella ehdotetaan v. 1983 tarkistettavaksi *julkisia tehtäviä hoitavien ja muussa julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa* kuin virkasuhteessa valtioon olevien henkilöiden, kuten kansanedustajien, eduskunnan virka- ja palvelusmiesten ja valtioneuvoston jäsenten palkkaukset sekä sosiaaliturvamaksu soveltuvin osin ja enintään samoja perusteita noudattaen kuin virkamiespalkkaukset.

Vuosina 1977-1982 valtion palvelukseen perustuvista *eläkkeistä* aiheutuneet eläkemeno ovat kasvaneet vuosittain keskimäärin 12,3 prosentilla eli hieman valtion palkkausmenojen kasvua nopeammin.

Hallitus pyrkii edelleen eläkepoliittisesti perustelluilla toimenpiteillä eläkemenojen kasvun hidastamiseen.

Nykyisten perhe-eläkejärjestelmien tarkoituksenmukaisuutta selvitetään parhaillaan valtioneuvoston asettamassa komiteassa, jonka tehtävänä on vuoden 1984 loppuun mennessä laatia ehdotus perhe-eläkkeen tasoksi ja jakautumiseksi eri edunsaajien kesken. Ehdotuksen tulee olla mahdollisuuksien mukaan kustannuksia säästävä.

Eläkeikäkomitea on ehdottanut siirtymistä joustavaan eläkkeellesiirtymisjärjestelmään, jossa vaihtoehtoina olisivat ammatillinen varhaiseläke, liukuva eläkeikä ja osaeläke. Komitean ehdotus on laadittu yksityisiä eläkejärjestelmiä varten eikä se sellaisenaan sovellu valtion eläkejärjestelmään, jossa eläkeikä nykyisin määräytyy pääasiassa ammattinimikkeen perusteella. Komitean esittämän yksilöllisesti joustavan eläkkeelle siirtymismahdollisuuden toteuttaminen valtiolla vaatii eläkejärjestelmän uudelleenmuoavaamista.

Valtion ylimääräisiin eläkkeisiin ehdotetaan määrärahoja siten, että niitä voitaisiin tarkistaa samalla tavalla kuin valtion eläkelainsäädännön mukaisia vakinaisia eläkkeitä.

3.4.4. Virkamieslainsäädäntö ja virka- ja toimiehtosopimusjärjestelmä

Valtion palveluksessa olevan henkilöstön *oikeudellisen aseman* kehittämiseksi ja *virkamieslainsäädännön* selkiyttämiseksi on valmisteltu ehdotukset julkishenkilöstön oikeusasemakomitean toimesta. Hallituksen esitys eduskunnalle pyritään antamaan mahdollisimman pian.

Virkaehtosopimusjärjestelmän kehittämistä valmistellaan asiaa tutkineen toimikunnan ehdotusten pohjalta. Asiaa koskeva hallituksen esitys on tarkoitus saattaa eduskunnalle samanaikaisesti virkamieslakiehdotuksen kanssa. Vastaavasti selvitetään onko tarvetta toimiehtosopimuslainsäädännön muuttamiseen.

Virastodemokratian vakiinnuttamiseksi ja kehittämiseksi on valmistunut komiteassa laadittu ehdotus laiksi yhteistoiminnasta valtion virastoissa. Esityksen valmistelua jatketaan.

3.4.5. Eräiden henkilöstömenojen budjetointi

Vuonna 1983 käynnistettiin *osa-aikatyökokeilu*, jonka tarkoituksena on antaa henkilöstölle mahdollisuus siirtyä vapaaehtoisesti osa-aikatyöhön ja samalla palkata virastoihin ja laitoksiin vastaavaksi ajaksi ensisijaisesti nuoria työnhakijoita. Joustavan palkkausmäärärahojen budjetointimenettelyn aikaansaamiseksi osa-aikatyöhön siirtyvien osalta ehdotetaan, että palkkausmomentin (1) alamomentin 2 (tilapäisten palkkiot ja työsuhdet-palkat) ja alamomentin 3 (muut palkat ja palkkiot) määrärahaa ylittäen saadaan maksaa osa-aikatyöstä suoritettavat palkkaukset edellyttäen, että vastaava rahamäärä säästyy alamomentilla 1 (perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset).

Vuonna 1981 eräissä virastoissa ja laitoksissa aloitettu *varhaiskuntoutuskokeilu* jatkuu valtiovarainministeriön ohjeiden mukaisesti. Varhaiskuntoutuksen jälkeisen uudelleensijoituksen edellytysten parantamiseksi ehdotetaan, että valtion virkamiesten ja virkasuhteeseen verrattavassa palvelussuhteessa valtioon olevien henkilöiden palkkauksiin palkkausmomentilla varatuista määrärahoista voidaan niissä tapauksissa, jolloin uudelleensijoittaminen aiheuttaisi ansioiden alenemista, maksaa valtiovarainministeriön määräämien perusteiden mukaista uudelleensijoitusrahaa eräissä virastoissa ja laitoksissa siltä osin kuin ne kuuluvat kuntoutuksen kokeilutoiminnan piiriin.

Valtion henkilöstöä kannustetaan tekemään hallinnon toimivuuteen, erityisesti menettelyihin

ja välineisiin kohdistuvia parannusehdotuksia. Tätä tarkoittavasti kehitetään virastoissa ja laitoksissa kyseisten ehdotusten käsittelyä ja palkitsemista. Tämän johdosta ehdotetaan, että henkilöstön *aloitetoiminnan* kustannuksista aiheutuvat menot, palkkausmenoja lukuunottamatta, saatisiin maksaa viraston tai laitoksen kulutusmenomomentilta Muut kulutusmenot, ellei asiasta ole muuta määrätty.

3.4.6. Valtionapuhenkilöstö

Valtio osallistuu laajasti kuntien, kuntainliittojen ja yksityisten yleishyödyllisten yhteisöjen ja laitosten henkilöstömenoihin.

Palkkauksiin myönnettyjen *valtionapujen* määrä on viime vuosien aikana kasvanut nopeammin kuin valtion omat palkkausmenot. Vuoden 1983 valtion tulo- ja menoarvion mukaan palkkauksiin myönnetty valtionavut olivat kaikkiaan runsaat 10 mrd mk.

Vuonna 1982 päätoimista valtionapuhenkilöstöä oli kaikkiaan 233 000 henkilöä. Tulo- ja menoarvioesityksen mukainen valtionaputoimien lisäys on yhteensä noin 3 750. Lisäyksestä pääosa aiheutuu sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämisestä.

Julkisen rahoituksen piirissä olevan työmarkkinalohkon voidaan katsoa olevan kokonaisuus, jonka puitteissa tulee tavoitteeksi asettaa yhtenäinen henkilöstöpolitiikka, jotta palvelussuhteen ehtojen tasainen, mahdollisimman yhdenmukainen ja häiriötön kehitys voitaisiin turvata. Tähän tavoitteeseen on pyritty toisaalta valtiovarainministeriön palkkaosaston ja kunnallisen sopimusvaltuuskunnan ja sen toimiston välisellä yhteistyöllä, jossa keskeisenä yhteistyöelimenä toimii kunnallisten virkaehtosopimusasiain neuvottelukunta. Yksityisten valtionapulaitosten sopimusvaltuuskunnan valmistelu-, neuvottelu- ja täytäntöpanoelimenä toimii valtiovarainministeriön palkkaosasto, joten edellytykset henkilöstöpoliittisten tavoitteiden yhteensopeuttamiselle valtion ja toimiehtosopimussektorin osalta ovat hyvät.

Voimassa olevien säännösten ja eduskunnan palkkavaltuuskunnan päätösten mukaisesti ehdotetaan v. 1984 tarkistettavaksi seuraavat henkilöstöstä aiheutuviin menoihin kohdistuvat valtionavut:

a) Lakisääteisen valtionavun piirissä olevasta kunnallisesta henkilöstöstä aiheutuviin kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) 5 §:n 4-kohdan mukaisesti tai vastaaviin käytökustannuksiin myönnettävät

valtionosuudet tarkistetaan eduskunnan palkkavaltuuskunnan päätösten mukaisesti kunnallisten virka- ja työehtosopimusten edellyttämällä tavalla.

b) Lakisääteisen valtionavun piirissä olevien yksityisten yhteisöjen ja laitosten henkilöstöstä aiheutuviin menoihin asianomaisten valtionapuseränsääntösten mukaan myönnettävät valtionavut tarkistetaan eduskunnan palkkavaltuuskunnan päätösten mukaisesti toimiehtosopimusten edellyttämällä tavalla.

c) Harkinnanvaraisen valtionavun piirissä olevien toimiehtosopimusjärjestelmään kuuluvien yhteisöjen ja laitosten henkilöstöstä aiheutuviin menoihin myönnettävät valtionavut tarkistetaan eduskunnan palkkavaltuuskunnan päätösten mukaisesti toimiehtosopimusten edellyttämällä tavalla.

d) Toimiehtosopimusjärjestelmän ulkopuolisten harkinnanvaraista valtionapua saavien yhteisöjen ja laitosten osalta ehdotetaan valtionavut tarkistettavaksi enintään yleistä kustannustason nousua vastaavasti tai eräissä tapauksissa valtiovarainministeriön tai sen antaman lausunnon nojalla asianomaisen muun viranomaisen vahvistamien valtionavun myöntämisperusteiden tarkistusten mukaisesti.

Käytännössä on esiintynyt tapauksia, joissa valtionapuseränsääntösten edellyttämistä tai viranomaisen vahvistamista valtionavun myöntämisen perusteista on henkilöstön määrän, rakenteen, pätevyysvaatimusten tai palvelussuhteen ehtojen osalta poikettu. Tällaiset poikkeamat ovat aiheuttaneet tarvetta valtionavun lisäykseen yli sen, mitä omaksuttujen henkilöstöpoliittisten tavoitteiden soveltaminen valtionapuperusteisiin olisi edellyttänyt. Tämän välttämiseksi ehdotetaan, että valtionavun myöntävä viranomainen voi, ottaen huomioon asianomaiset valtionapuseränsääntökset ja eduskunnan palkkavaltuuskunnan päätökset, myöntää valtionavut vain ehdolla, että palvelussuhteen ehtojen osalta on noudatettu kunnallisia virka- ja työehtosopimuksia tai toimiehtosopimuksia ja henkilöstön määrää, rakenne sekä toimien kelpoisuusehdot ovat asianomaisten viranomaisen vahvistamien perusteiden mukaiset.

Lisäksi ehdotetaan, että tapauksissa, joissa edellä tarkoitettuja poikkeamia esiintyy, valtionavun myöntävän viranomaisen tulee, ottaen huomioon asianomaiset valtionapuseränsääntökset ja saatuaan asiasta valtiovarainministeriön lausunnon, ryhtyä asian tilan oikaisemiseen ja tarvittaessa valtionavun eväämiseen kokonaan tai osittain ja sen takaisin perimiseen.

Harkinnanvaraisen valtionavun momentille sisältyvä varaus palkkausten tarkistusta varten ei oikeuta mainitun varauksen käyttöön, vaan sen käyttäminen on mahdollista vasta asianomaisen palkkatarkistuksen tultua hyväksytyksi ja vain valtioneuvoston erikseen antamien tarkempien määräysten mukaisesti.

jotka tukisivat asetetun inflaatiotavoitteen saavuttamista.

Hallituksen ehdottama veropoliittinen linja on lähiajan talous- ja finanssipoliitikalle asetettujen suuntaviivojen mukainen. Suhdannekehitys edellyttää siirtymistä jossain määrin kireämpään finanssipoliittikkaan, mikä yhdessä verotuspohjan vahvistumisen kanssa tarjoaa mahdollisuuden korjata heikentynyttä valtiontalouden tasapainoa. Valtiontalouden rahoitusaseman vahvistamisella ja lainanoton supistamisella on tarkoitus luoda tilaa elvytyspolitiikan harjoittamiselle seuraavaa matalasuhdannetta varten.

4. Ver- ja maksupolitiikan suuntaviivat

Vuoden 1984 tulo- ja menoarvioesityksen laadinnan keskeiseksi tavoitteeksi on asetettu inflaatiouuhdin tuntuva hidastaminen. Ver- ja maksu- ja tariffipolitiikka on mitoitettu siten, että sillä voidaan tukea tämän tavoitteen saavuttamista. Merkittävimmät tuloperustemuutokset koskevat tulo- ja varallisuusverotuksen inflaatiotarkistusta sekä liikevaihtoverotuksen kantoalueen laajentamista eräisiin palvelusuorituksiin. Välttämättömät tuloperusteiden korotukset ehdotetaan toteutettavaksi pääosin vain 5 prosentin suuruisina eli toteutunutta kustannuskehitystä tuntuvasti pienempinä. Pidättyvällä vero- ja maksupolitiikalla hallitus pyrkii omalta osaltaan edesauttamaan sellaisten tuloratkaisujen aikaansaamista,

Hallitusohjelman mukaan veroasteen nousu rajoitetaan mahdollisimman vähäiseksi niin, että se ei saa kohota yli prosenttiyksiköllä vuoteen 1986 mennessä. Veroasteen arvioidaan kohoavan 36 ½ prosenttiin v. 1984, kun se v. 1983 on 36 %. Tällöin on kuitenkin huomattava, että arvioidusta noususta osa aiheutuu vuoden 1982 syksyllä tehdyn devalvaatoratkaisun yhteydessä päätetyn liikevaihtoveron korotuksesta. Tässä tulo- ja menoarvioesityksessä ehdotettujen tuloperustemuutosten arvioidaan nostavan veroastetta noin 0,5 prosenttiyksikköä. Taulukossa 11 on tarkasteltu veroasteen kehitystä vuosina 1980-84.

Taulukko 11. Veroaste vuosina 1980-84

	1980	1981	1982	1983	1984
		Markkinahintaisesta	bruttokansantuotteesta		
Tulonsiirrot yksityiseltä sektorilta julkiselle (bruttoveroaste)	34.7	36.3	36.1	36	36.5
— välittömät verot	15.0	16.4	16.1	16.5	16.5
— välilliset verot	14.9	15.2	15.4	15	15.5
— sosiaaliturvamaksut	4.8	4.7	4.6	4.5	4.5
Nettotulonsiirrot yksityiseltä sektorilta julkiselle (nettoveroaste)	22.0	23.2	22.5	22	23

Pitkän aikavälin vero- ja maksupolitiikan hahmottaminen edellyttää laajaa veropoliittikan täsmentämistä ja yleissuunnitelmaa verojärjestelmän kehittämiseksi sekä niiden perusteella laadittavaa erityistä veropoliittista tavoiteohjelmaa. Alustavia selvityksiä verotuksen ja verorakenteen kehittämiseksi on jo tehty. Selvitystyötä on hallituksen mielestä tarpeen jatkaa pitäen lopullisena tavoitteena edellä mainitun kaltaisen tavoiteohjelman aikaansaamista.

Verotuksen kehittämisessä hallitus pitää tärkeinä niitä selvityksiä ja esityksiä, jotka tähtäävät

verotuksen yksinkertaistamiseen ja eri verotusmuotojen yhteensovittamiseen.

Henkilöverotuksen yksinkertaistamiseen tärkeitä selvityksiä jatketaan. Erityistä huomiota on tarpeen kiinnittää tuloverotuksen vähennysten järkiperaistamiseen ja vähennysten sekä sosiaaliturvan ja muun tulonsiirtojärjestelmän koordinoitiin, verotuspohjaan ja marginaalivero-ongelmaan. Verotusmenettelyä ja enakkoperintää järkiperaistetaan ja yksinkertaistetaan mm. jatkamalla tulonsaajan ilmoittamisvelvollisuuden rajoittamista ja lisäämällä verottajalla olevien tietojen hyväksikäyttöä verotuksessa. Kehittämis-

työn tavoitteena on ns. palkkaverotusjärjestelmä palkansaajien ja eläkkeensaajien kohdalla.

Yritysverotuksen alueella jatketaan kehittämismahdollisuuksien kartoittamista tavoitteena nykyistä yksinkertaisempi, neutraali, pääoma- ja henkilöverotuksen sekä kansainvälisen kehityksen kanssa sopusoinnussa oleva järjestelmä.

Välillisen verotuksen osalta selvitetään edellykset liikevaihtoverotuksen ja siihen liittyvien verotusmuotojen kokonaisuudistukselle. Liikevaihtoverosäännösten selkeyttämistä ja menettelyn yksinkertaistamista selvitetään parhaillaan ao. toimikunnassa. Mahdollisuuksia verotuspohjan laajentamiseksi on tarkoitus edelleen tutkia ja selvittää.

Tulo- ja varallisuusverotuksessa ehdotetaan luonnollisten henkilöitten tulovero- ja varallisuusveroasteikkoja tarkistettavaksi 6 prosentilla eli määrällä, joka vastaa vuoden 1984 aikana sallittavaa kuluttajahintojen nousua. Myös eräisiin vähennyksiin ehdotetaan tehtäväksi tarkistuksia. Verotuksen yksinkertaistamiseen tähtäviä toimenpiteitä ehdotetaan jatkettavaksi ja lisättäväksi. Luonnollisten henkilöiden korkojen vähennysoikeutta ehdotetaan rajoitettavaksi vähennysoikeuteen liitettävän omavastuurajan muodossa. Sairauskulujen vähennysoikeus kohdenneetaan koskemaan veronmaksukykyyn vaikuttaviin huomattaviin sairauskuluihin korottamalla sairauskuluvähennyksen enimmäismääriä ja rajoittamalla pienten sairauskulujen vähennysoikeutta. Ehdotetut tarkistukset ja muutokset on tarkoitus ottaa huomioon palkansaajien ennakonpidätyksissä 1.3.1984 lukien. Luonnollisten henkilöiden tulo- ja varallisuusverotus kevenee ehdotettujen tarkistusten johdosta runsaalla 1 200 milj. markalla v. 1983 voimassa olevien veroperusteiden mukaiseen tuottoon verrattuna. Edellä mainittujen tarkistusten vaikutus vuoden 1984 kassakertymään on noin 900 milj. mk.

Yritysten tutkimus- ja tuotekehittelytoiminnan edistämiseksi ehdotetaan säädettäväksi teolli-

suusyritysten ylimääräinen tutkimusvähenys valtionverotuksessa.

Hallitus ehdottaa, että metsätulojen määräraikaista erillisverotusta jatkettaisiin ja täydennettäisiin metsätaloussuunnitelmien laatimiskulujen tilakohtaisella vähennysoikeudella.

Liikevaihtoveron verotuspohjaa ehdotetaan laajennettavaksi. Liikevaihtoveronalaisiksi palvelusorituksiksi ehdotetaan puhelin- ja muut teleliikennepalvelut. Verotuspohjan laajentamisen arvioidaan lisäävän veron tuottoa v. 1984 noin 520 milj. mk. Hallituksen tarkoituksena on selvittää verotuspohjan laajentamisen aluepoliittiset ja muut vaikutukset.

Valtionrautateiden kohonneen kustannustason vuoksi ja laitoksen käyttötalouden lisärahoitustarpeen rajoittamiseksi henkilöliikenteen tariffeja on edellytetty korotettavaksi 1.1.1984 lukien keskimäärin 5 % ja 1.7.1984 lukien keskimäärin 6 %. *Tavaraliikenteen* tariffeja ehdotetaan korotettavaksi 1.1.1984 lukien keskimäärin 8 %.

Posti- ja telelaitoksen postimaksutariffeja on edellytetty korotettavaksi 1.3.1984 lukien keskimäärin noin 9 % ja lehtien kuljetusmaksuja 1.1.1984 lukien noin 8 %. Teletariffeja ei esitetä korotettavaksi.

Tariffinkorotusten on arvioitu lisäävän valtionrautateiden tuloja noin 250 milj. mk ja posti- ja telelaitoksen tuloja noin 135 milj. mk.

Edellä ehdotettujen tuloperustemuutosten arvioidaan nostavan kuluttajahintaindeksiä vuoden 1984 aikana 0,8 %. Tulo- ja menoarvioesityksen menopuolelle sisältyvät toimenpiteet mukaan lukien kokonaisvaikutuksen arvioidaan olevan 0,9 %.

Edellä esitetyn perusteella sekä viitaten tulo- ja momenttien yksityiskohtaisiin perusteluihin sekä jäljempänä kohdassa 5. käsiteltävään lainanottoon arvioidaan budjettitalouden kokonaistulot seuraaviksi.

Taulukko 12. Tulot osastoittain vuosina 1982-84, milj. mk

Osasto	v. 1982	v. 1983	v. 1984	Muutos 1984/83	
	TP milj. mk	TMA milj. mk	TMAE milj. mk	milj. mk	%
11. Verot ja veronluonteiset tulot	52 184	56 278	64 724	+ 8 445	+ 15
12. Sekalaiset tulot	4 129	4 161	4 614	+ 453	+ 11
13. Korko- ja osinkotulot sekä osuus valtion rahalaitosten voitosta	1 442	1 518	1 787	+ 270	+ 18
14. Valtion liikeyritykset ¹⁾	1 307	1 209	1 711	+ 501	+ 41
15. Lainat	8 981	11 093	11 649	+ 556	+ 5
Yhteensä	68 043	74 259	84 484	+ 10 225	+ 14

¹⁾ Osastossa 14 sarakkeen ulkopuolelle merkityt valtion liikeyritysten käyttötulot eivät sisälly lukuihin.

5. Valtiontalouden tasapainotus ja valtionvelka

Budjettitalouden tulojen ilman pitkäaikaista lainanottoa arvioidaan nousevan v.1984 73 784 milj. markkaan eli 9 825 milj. mk suuremmiksi kuin vuoden 1983 tuloarvio. Tulojen kasvu ilman lainanottoa on siten arvioitu noin 15 prosentiksi.

Esitykseen sisältyvien menojen rahoittamiseksi arvioidaan edellä kohdassa 4 todettujen budjettitalouden tulojen lisäksi tarvittavan v. 1984 pitkäaikaista lainaa 10 700 milj. mk. Lainanottovaltuuksien määräksi ehdotetaan 11 000 milj. mk, koska näin suuren lainanoton toteuttaminen edellyttää erityisesti ulkomaisessa lainanotossa joustavan ja nopean lainanottovalmiuden ylläpitämiseksi lainanottovaltuuksien sitomista samanaikaisesti ehkä useisiin eri kohteisiin.

Vuoden 1983 varsinaiseen tulo- ja menoarvioon on merkitty lainoja myös 10 300 milj. mk. Vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa on menojen rahoittamiseksi ja tulo- ja menoarvion saattamiseksi tasapainoon hyväksytty lainanottoa lisättäväksi 1 090 milj. mk. Vuodelle 1983 on merkitty tuloa uusista lainoista yhteensä 11 390 milj. mk. Vuodelle 1984 ehdotettu lainanotto olisi siten 690 milj. mk pienempi kuin vuodelle 1983 on merkitty. Ehdotettu lainamäärä on mahdollista ottaa koti- ja ulkomaisilta rahamarkkinoilta. Lainanoton painopiste olisi hallituksen mielestä pidettävä vuoden 1983 tapaan edelleen kotimaisissa rahoituslähteissä. Kun v. 1984 valtionvelkaa kuoletaan 5 318 milj. mk, kasvaa velkakanta ehdotetulla lainanotolla 5 382 milj. mk. Valtion lainanottoa ja velkaantumiskehitystä on tarkasteltu lähemmin taulukoissa 13 ja 14.

Taulukko 13. Bruttolainanotto ja valtionvelan hoitomenot vuosina 1980-84

	TP 1980	TP 1981	TP 1982	TMA ²⁾ 1983	TMAE 1984
Bruttolainanotto, milj. mk	4350	5753	8172	11390	10700
Valtionvelan hoitomenot, milj. mk ¹⁾	2641	3494	4655	6656	9311
— korot	1102	1480	2074	2948	3746
— kuoletuksat	1452	1889	2432	3488	5318
— muut menot	88	124	148	221	246
Hoitomenojen osuus budjetin loppusummasta, %	5.2	6.0	6.8	8.8	11.0

¹⁾ Budjettitalouden (pl. budjetin ulkopuoliset rahastot) velan hoitomenot

²⁾ Sisältää vuoden 1983 I LMA:n

Taulukko 14. Valtionvelan kehitys vuosina 1980-84

	1980	1981	1982	1983 ¹⁾	1984 ¹⁾
Valtionvelka yht., mrd.mk ²⁾	16.9	20.9	29.0	36.9	
— ulkomainen	9.2	12.2	17.6	20.5	} 42.3
— kotimainen	7.6	8.8	11.4	16.4	
Osuus BKT:sta, %	9.0	9.9	12.3	14.0	14.5

1) Arvio

2) Budjettitalouden bruttovelka

Tässä tulo- ja menoarvioesityksessä ehdotettua menojen ja tulojen tasapainoa osoittaa seuraava asetelma:

	mk			
Menojen kokonaismäärä.....	84	484	321	400
Tulot ilman lainanottoa.....	73	784	427	900
Erotus.....	10	699	893	500
Ehdotettu lainanotto.....	10	700	000	000
Tulo- ja menoarvion ylijäämä...			106	500

Sen perusteella, mitä edellä on esitetty ja viitaten tämän esityksen yksityiskohtaisiin perusteluihin ehdotetaan,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä oheen liitetyn ehdotuksen Suomen tasavallan tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1984.

Helsingissä 21 päivänä syyskuuta 1983

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Abti Pekkala*

Suomen tasavallan tulo- ja menoarvio vuodelle 1984

TULOT

Osasto 11

mk

11. VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT	64 723 500 000
01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot	22 273 000 000
01. Tulo- ja varallisuusvero	21 775 000 000
02. Merimiesvero	178 000 000
03. Perintö- ja lahjaverot	230 000 000
04. Arpajaisvero	90 000 000
04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut	22 912 000 000
01. Liikevaihtovero	22 100 000 000
02. Eräistä vakuutusmaksuista suoritettava vero	690 000 000
03. Apteekkimaksut	122 000 000
06. Tuonnin perusteella kannettavat verot ja maksut	1 696 000 000
01. Tuontitulli	896 000 000
02. Tuontimaksut	25 000 000
09. Tasausvero	775 000 000
08. Valmisteverot	11 400 000 000
01. Tupakkaverot	1 630 000 000
02. Makeisverot	115 000 000
03. Olutvero	1 110 000 000
04. Alkoholijuomaverot	3 260 000 000
05. Virvoitusjuomaverot	80 000 000
06. Elintarviketuotteiden valmisteverot	65 000 000

Osastot 11 ja 12

07. Polttoainevero	3 900 000 000
08. Ravintorasvavero	158 000 000
09. Sokerivero	177 000 000
10. Sähkövero	610 000 000
11. Lannoitevero	120 000 000
12. Öljyväkirehuvero	15 000 000
13. Rehuseosvero	160 000 000
10. Muut verot	5 073 000 000
01. Leimaverot	2 060 000 000
02. Elokuvaverot	3 000 000
03. Auto- ja moottoripyörävero	2 600 000 000
04. Moottoriajoneuvovero	410 000 000
12. Maksut sosiaaliturvaa varten	2 000 000
01. Työnantajan lapsilisämaksu	2 000 000
19. Muut veronluonteiset tulot	1 367 500 000
01. Oy Alko Ab:n ylijäämä	680 000 000
02. Lästimaksut	2 500 000
04. Eräiden maataloustuotteiden markkinoimismaksut	265 000 000
05. Varmuusvarastointimaksu	280 000 000
06. Eräistä maataloustuotteista kannettavat tasausmaksut	140 000 000

Osasto 12

12. SEKALAISET TULOT	4 613 985 400
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	8 800 000
99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot	8 800 000
25. Oikeusministeriön hallinnonala	146 600 000
30. Kaupunkien osallistuminen oikeudenhoidon ylläpitomenoihin	34 300 000
31. Yksityisoikeudellisista tiedoksiannoista kertyvät tulot	3 800 000
50. Vankeinhoitolaitoksen tulot	103 500 000
99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut tulot	5 000 000

26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	86 046 000
06. Väestökirjanpidon tulot	16 000 000
50. Kaupunkien osuudet poliisilaitosten ylläpitomenoista	27 616 000
62. Tulot poliisivarikkojen maksullisesta palvelutoiminnasta	12 300 000
90. Rajavartiolaitoksen tulot	16 470 000
99. Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut tulot	13 660 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala	141 751 000
14. Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta	9 551 000
20. Tulot puolustusvoimien irtaimiston myynnistä ja vuokrauksesta	1 000 000
27. Vuokratulot	55 000 000
99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot	76 200 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	761 779 400
28. Kuntien osuudet verotuskustannuksista	215 000 000
29. Kansaneläkelaitoksen osuus verotuskustannuksista	59 000 000
30. Evankelisuterilaisten seurakuntien osuudet verotuskustannuksista	33 000 000
49. Tullilaitoksen tulot	23 500 000
50. Rahapajan tulot	97 923 400
52. Tilastokeskuksen tulot	6 588 000
54. Pankkitarkastusviraston tulot	5 723 000
60. Rakennushallinnon tulot	69 000 000
65. Otaniemen valtionalueen tulot	17 020 000
70. Valtion koulutuskeskuksen tulot	25 000
86. Kansainvälisille rahoituslaitoksille annettavat sitoumukset	200 000 000
99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot	35 000 000
29. Opetusministeriön hallinnonala	1 002 078 000
06. Valtion audiovisuaalisen keskuksen tulot	1 800 000
07. Suomen elokuva-arkiston tulot	900 000
12. Helsingin yliopiston tulot	50 400 000
13. Åbo Akademin tulot	3 600 000
14. Lapin korkeakoulun tulot	670 000
17. Jyväskylän yliopiston tulot	5 600 000
18. Oulun yliopiston tulot	15 200 000
19. Joensuun yliopiston tulot	4 090 000
20. Kuopion yliopiston tulot	6 800 000
21. Turun yliopiston tulot	18 500 000
24. Tampereen yliopiston tulot	10 484 000
25. Eläinlääketieteellisen korkeakoulun tulot	2 970 000
26. Teknillisen korkeakoulun tulot	6 600 000
27. Tampereen teknillisen korkeakoulun tulot	6 300 000
28. Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun tulot	1 400 000
29. Helsingin kauppakorkeakoulun tulot	4 250 000
30. Svenska handelshögskolanin tulot	350 000

32.	Turun kauppakorkeakoulun tulot	220 000
33.	Vaasan korkeakoulun tulot	400 000
34.	Svenska social- och kommunalhögskolanin tulot	58 000
35.	Taideteollisen korkeakoulun tulot	530 000
36.	Sibelius-Akatemian tulot	380 000
42.	Eräiden valtion oppilaitosten tulot	4 367 000
44.	Ylioppilastutkintolautakunnan tulot	7 700 000
55.	Kuurojen- ja sokeainkoulujen tulot	1 137 000
61.	Valtion hotelli- ja ravintola-alan oppilaitosten tulot	18 890 000
63.	Maatalousoppilaitosten tulot	9 000 000
65.	Koulutilojen tulot	55 000 000
67.	Ammattikoulujen opettajaopistojen tulot	1 050 000
68.	Valtion keskusammattikoulujen tulot	15 200 000
69.	Kuulovammaisten ja näkövammaisten ammattikoulujen tulot	570 000
72.	Valtion metsäopetuksen tulot	11 000 000
74.	Valtion merenkulkualan oppilaitosten tulot	1 700 000
75.	Ammattikasvatushallituksen metsien tulot	8 400 000
76.	Valtion teknillisten oppilaitosten tulot	1 500 000
79.	Valtion kotitalousoppilaitosten tulot	7 250 000
80.	Valtion kotiteollisuusoppilaitosten tulot	1 250 000
83.	Terveystieteiden alan oppilaitosten tulot	5 600 000
91.	Valtion osuus veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista	635 000 000
92.	Suomenlinnan tulot	2 100 000
93.	Valtionarkiston tulot	440 000
94.	Maakunta-arkistojen tulot	162 000
95.	Museoviraston tulot	2 600 000
96.	Tulot elokuvien tarkastuksesta	660 000
99.	Opetusministeriön hallinnonalan muut tulot	70 000 000
30.	Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	240 534 000
08.	Maataloushallinnon tulot	2 980 000
10.	Valtion maatalouskemian laitoksen tulot	7 104 000
12.	Valtion siementarkastuslaitoksen tulot	5 206 000
14.	Valtion maatalouskoneiden tutkimuslaitoksen tulot	1 800 000
15.	Valtion maitovalmisteiden tarkastuslaitoksen tulot	5 200 000
16.	Valtion maitotalouden tutkimuslaitoksen tulot	5 500 000
17.	Valtion hevosjalostuslaitoksen tulot	750 000
30.	Valtion osuus vedonlyönnistä hevoskilpailuissa saadusta tulosta	29 700 000
32.	Kasvinjalostusmaksut	4 700 000
35.	Hirvieläinten metsästysmaksut	22 000 000
36.	Pilkintämaksut	5 500 000
37.	Maksut kalatalouden edistämiseksi	12 653 000
38.	Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen tulot	1 350 000
39.	Riistanhoitomaksut	19 226 000
40.	Vesihallinnon tulot	3 260 000
50.	Metsähallituksen sekalaiset tulot	2 300 000
60.	Maanmittaushallinnon tulot	72 200 000
70.	Maatalouden tutkimuskeskuksen tulot	15 805 000
76.	Metsäntutkimuslaitoksen tulot	1 400 000
80.	Lihantarkastustoiminnan maksutulot	11 300 000
84.	Valtion eläinlääketieteellisen laitoksen tulot	9 000 000
99.	Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut tulot	1 600 000

31. Liikenneministeriön hallinnonala	477 897 000
22. Kuntien osuus paikallisteiden kunnossapitomenoista	49 000 000
23. Kuntien osuus paikallisteiden tekemisestä	24 000 000
24. Tie- ja vesirakennuslaitoksen sekalaiset tulot	28 000 000
26. Tulot tie- ja vesirakennuslaitoksen maksullisesta palvelutoiminnasta...	51 000 000
40. Autorekisterikeskuksen tulot	130 397 000
47. Lentoliikenteen ja lentoasemien kiinteistöjen tulot	190 300 000
50. Ilmatieteen laitoksen tulot.....	5 200 000
32. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala	617 234 000
12. Merenkululaitoksen tulot.....	268 209 000
28. Elinkeinohallituksen tulot	200 000
32. Patentti- ja rekisterihallituksen tulot	29 435 000
34. Lisensiviraston tulot	4 070 000
39. Tulot teknillisen tarkastuskeskuksen maksullisesta palvelutoiminnasta .	28 000 000
40. Geologisen tutkimuskeskuksen tulot	2 100 000
42. Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen tulot	235 000 000
99. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan muut tulot	50 220 000
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	534 476 000
01. Sosiaali- ja terveysministeriön tulot	3 550 000
03. Työsuojeluhallinnon tulot	500 000
24. Tapaturmavakuutustoimintaa harjoittavien yhtiöiden vakuutusmaksuusuu-	
suus	8 052 000
40. Valtion koulukotien tulot	32 627 000
43. Valtion erityiskoulujen tulot	11 199 000
45. Valtion kehitysvammalaitosten tulot	17 700 000
53. Valtion päihdehuoltoloiden tulot	20 707 000
63. Valtion sairaaloiden tulot	72 332 000
65. Kansanterveyslaitoksen tulot.....	55 025 000
66. Lääkelaboratorion tulot	1 445 000
67. Farmaseuttisten erikoisvalmisteiden ja luontaistuotteiden myyntilupa-	
tulot	8 660 000
68. Säteilyturvakokeskuksen tulot	19 050 000
92. Raha-automaattiyhdistyksen tuotto	229 129 000
98. Valtionapujen palautukset	50 000 000
99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot	4 500 000
34. Työvoimaministeriön hallinnonala	63 700 000
50. Korvaukset kesäkauden ylityöllistämisestä	200 000
70. Palkkaturvamaksujen palautukset	60 000 000
99. Työvoimaministeriön hallinnonalan muut tulot	3 500 000
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	5 090 000
23. Vesiensuojelumaksut	820 000
32. Tulot asuntolainoitettujen vuokra-asuntojen omaksilunastamisesta	4 000 000
99. Ympäristöministeriön hallinnonalan muut tulot.....	270 000

39. Muut sekalaiset tulot	528 000 000
01. Sakkorahat	120 000 000
02. Valtiolle tilittävät viivästyskorot, jäämämaksut ja veronlisäykset veronmaksun laiminlyömisestä määräaikana	240 000 000
03. Oikaisurahat	200 000
04. Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset	120 000 000
05. Valtion maaomaisuuden ja tuloa tuottavien oikeuksien myynti	15 000 000
06. Valtion maaomaisuuden luovutuksesta saadut tulot, joita voidaan käyttää maiden ostamiseen valtion metsätaloutta varten	200 000
07. Valtionapulaitosten omavastuuosuus eläkkeistä	25 000 000
08. Pysäköintivirhemaksut	600 000
10. Muut sekalaiset tulot	7 000 000

Osasto 13

13. KORKO- JA OSINKOTULOT SEKÄ OSUUS VALTION RAHALAITOSTEN VOITOSTA	1 787 200 000
01. Korkotulot	1 403 000 000
01. Korot asuntolainoista	759 000 000
03. Korot vientimaksulainoista	4 000 000
05. Korot muista lainoista	245 000 000
07. Korot talletuksista	350 000 000
08. Korot obligaatioista	45 000 000
02. Indeksi- ja kurssihyvitykset	3 400 000
01. Indeksihyvitykset	1 000 000
02. Kurssihyvitykset	2 400 000
03. Osinkotulot	120 800 000
01. Osinkotulot valtionenemmistöisistä osakeyhtiöistä	120 000 000
02. Muut osinkotulot	800 000
04. Osuus valtion rahalaitosten voitosta	260 000 000
01. Osuus Suomen Pankin voitosta	250 000 000
02. Osuus Postipankin voitosta	10 000 000

Osasto 14

14. VALTION LIIKEYRITYKSET 1 710 662 500

01. Valtionrautatiet

01. Henkilöliikenteen tulot	688 000 000
02. Tavaraliikenteen tulot	1 830 300 000
03. Postinkuljetustulot	18 600 000
04. Vuokra-, myynti- ja sekalaiset tulot	125 000 000
05. Korvaus alennuskuljetuksista	61 400 000
06. Eräät rautatieliikennekorvaukset	13 000 000
07. Tulot ulkopuolisille suoritetuista töistä	89 000 000
Käyttötulot yhteensä	2 825 300 000
Käyttömenot (31.90.01—29)	3 790 409 000
Käyttötalouden lisärahoitustarve	965 109 000

04. Posti- ja telelaitos

01. Postitoimen liikennetulot	2 235 000 000
02. Valtiolta postitoimen palveluksista saatavat korvaukset	117 000 000
03. Muilta postitoimen palveluksista saatavat korvaukset	255 000 000
04. Teletoimen liikennetulot	2 720 000 000
05. Valtiolta teletoimen palveluksista saatavat korvaukset	1 670 000
06. Autoliikenteen tulot	56 000 000
07. Sekalaiset tulot	137 700 000
Käyttötulot yhteensä	5 522 370 000
Käyttömenot (31.94.01—29)	4 034 996 000
Käyttötalouden rahoituskate	1 487 374 000

05. Posti- ja telelaitoksen konepajat

02. Turun Asennuspajan tulot	27 900 000
03. Keskusautokorjaamon tulot	12 500 000
Käyttötulot yhteensä	40 400 000
Käyttömenot (31.95.22—23)	40 700 000
Käyttötalouden lisärahoitustarve	300 000

07. Valtion ravitsemiskeskus

01. Ravitsemiskeskuksen käyttötulot	243 000 000
Käyttömenot (28.94.01—29)	227 706 000
Käyttötalouden rahoituskate	15 294 000

10. Valtion painatuskeskus

01. Painatuskeskuksen käyttötulot	146 076 000
Käyttömenot (28.90.01—29)	129 252 000
Käyttötalouden rahoituskate	16 824 000

16. Valtion tietokonekeskus

01. Tietokonekeskuksen käyttötulot	218 685 000	
Käyttömenot (28.92.01—29)	<u>179 439 000</u>	
	Käyttötalouden	
	rahoituskate	39 246 000

20. Puolustusministeriön alainen teollisuus- ja liiketoiminta

01. Pukutehtaan tulot	45 952 000	
02. Vammaskosken tehtaan tulot	50 000 000	
03. Patruunatehtaan tulot	83 800 000	
04. Metsätaloustoiminnan tulot	<u>10 200 000</u>	
Käyttötulot yhteensä	189 952 000	
Käyttömenot (27.90.05—24)	<u>180 920 000</u>	
	Käyttötalouden	
	rahoituskate	9 032 000

30. Valtion hankintakeskus

01. Hankintakeskuksen käyttötulot	47 300 000	
Käyttömenot (32.90.01—29)	<u>38 645 000</u>	
	Käyttötalouden	
	rahoituskate	8 655 000

40. Valtion margariinitehdas

01. Valtion margariinitehtaan käyttötulot	40 127 000	
Käyttömenot (30.90.05—22)	<u>38 401 000</u>	
	Käyttötalouden	
	rahoituskate	1 726 000

43. Maanmittaushallituksen karttapaino

01. Karttapainon käyttötulot	28 600 000	
Käyttömenot (30.92.01—29)	<u>25 906 000</u>	
	Käyttötalouden	
	rahoituskate	2 694 000

45. Metsähallituksen metsät

01. Puun pystymyyntitulot	12 000 000	
02. Puutavaran hankintatulot	880 000 000	
03. Sekalaiset tulot	<u>28 000 000</u>	
Käyttötulot yhteensä	920 000 000	
Käyttömenot (30.95.01—29)	<u>796 230 500</u>	
	Käyttötalouden	
	rahoituskate	123 769 500

46. Metsäntutkimuslaitoksen metsät

01. Kokeilualueiden käyttötulot	12 100 000	
Käyttömenot (30.96.01—29)	<u>11 709 000</u>	
	Käyttötalouden	
	rahoituskate	391 000

47. Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminta		
01. Jokioisten siemenkeskuksen tulot	13 634 000	
02. Jokioisten kartanoiden sahan tulot	11 515 000	
03. Siemenperunakeskuksen tuotantotoiminnan tulot ...	12 770 000	
04. Tervetäimiaseman tuotantotoiminnan tulot	298 000	
Käyttötulot yhteensä	38 217 000	
Käyttömenot (30.98.05—25)	36 860 000	
	Käyttötalouden rahoituskate	1 357 000
60. Tulot liikeyritysten hallinnassa olevan valtion omaisuuden myynnistä		4 300 000
01. Sekalaiset myyntitulot		800 000
02. Metsähallituksen hallinnassa olevien maa-alueiden ja rakennusten myyntitulot		3 000 000
03. Korvaukset metsähallitukselle maatilalain mukaisista aluevaihdosta ...		500 000

Osasto 14:

Rahoituskatteet ja omaisuuden myyntitulot (tulot sarakkeessa)	1 710 662 500
Käyttötulot (tulot sarakkeen ulkopuolella)	10 272 127 000

Osasto 15

15. LAINAT	11 649 080 000
01. Takaisin maksetut lainat	949 080 000
01. Asuntolainojen takaisinmaksut	668 000 000
03. Vientimaksulainojen lyhennykset	12 000 000
04. Muiden lainojen lyhennykset	255 000 000
05. Maatila-, maankäyttö- ja maanhankintalain mukaan muodostettujen tilojen kauppa- ja lunastushintojen lyhennykset	12 080 000
06. Eräät maanmittaustoimitusten tukemiseen liittyvät takaisin maksettavat lainat	2 000 000
02. Lainanotto	10 700 000 000
01. Uudet valtionlainat	10 700 000 000

Tulojen kokonaismäärä:**84 484 427 900**

MENOT

Pääluokka 21

	mk
21. TASAVALLAN PRESIDENTTI	8 995 700
01. Tasavallan Presidentti (010)	735 000
01. Presidentin palkkio ja edustusrahat	660 000
21. Presidentin käyttövarat	75 000
02. Tasavallan Presidentin kanslia (010)	8 260 700
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	4 879 000
28. Tamminiemen hoitomenot (arviomääräraha)	1 119 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	2 142 700
70. Kaluston hankkiminen	120 000

Pääluokka 22

22. EDUSKUNTA	103 726 000
01. Kansanedustajat (010)	40 191 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	27 641 000
02. Edustajien päivärahat (arviomääräraha)	6 150 000
05. Vuoden kuluessa kansanedustajille myönnettyt ylimääräiset eläkkeet ...	100 000
20. Matkat (arviomääräraha)	6 300 000
02. Eduskunnan kanslia (010)	33 505 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	17 555 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	15 950 000

05. Eduskuntatalo	(010)	8 080 000
10. Rakennusten käyttö (arviomääräraha)		3 200 000
13. Korjaukset (siirtomääräraha)		400 000
71. Peruskorjaukseen liittyvien sisusteiden suunnittelu ja hankinta (siirtomääräraha)		280 000
75. Eduskuntatalon peruskorjaus (siirtomääräraha)		1 200 000
76. Kiinteistön Eduskuntakatu 4 korjaus (siirtomääräraha)		3 000 000
09. Valtiontilintarkastajat	(010)	2 505 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		1 835 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		670 000
14. Eduskunnan oikeusasiamies	(010)	3 397 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		2 942 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		455 000
19. Eduskunnan kirjasto	(280)	5 160 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		3 321 000
21. Kirjallisuuden hankinta ja sidonta (siirtomääräraha)		1 256 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		583 000
25. Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta	(030)	4 148 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		928 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		3 220 000
99. Eduskunnan muut menot	(010)	6 740 000
21. Käyttövarat eduskuntaryhmille ryhmäkanslioita varten		6 240 000
22. Parlamenttienvälisen liiton Suomen ryhmän käytettäväksi		500 000

Pääloukka 23

23. VALTIONEUVOSTO		85 205 000
01. Valtioneuvosto	(010)	10 992 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		6 392 000
20. Matkat (arviomääräraha)		600 000
21. Ministeriöiden käyttövarat		4 000 000

02. Valtioneuvoston kanslia	(050)	13 629 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		11 222 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		2 327 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		80 000
03. Oikeuskanslerinvirasto	(010)	4 644 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		4 178 000
29. Muut kulutusmenot		366 000
70. Kaluston hankkiminen		100 000
25. Valtioneuvoston edustus- ja virkahuoneistot	(050)	3 429 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		1 477 000
21. Valtioneuvoston edustustilojen kulutusmenot (arviomääräraha)		132 000
23. Säätytalon väliaikainen hallinto		120 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		200 000
75. Säätytalon peruskorjaustyöt (siirtomääräraha)		500 000
76. Tasavallan Presidentin virka-asunto (siirtomääräraha)		1 000 000
27. Poliittisen toiminnan avustaminen	(010)	50 700 000
50. Puoluetoiminnan tukeminen		50 700 000
99. Valtioneuvoston muut menot	(050)	1 811 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		161 000
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)		190 000
09. Neuvottelukunnat		910 000
25. J. V. Snellmanin kootut teokset (siirtomääräraha)		550 000

Pääluokka 24

24. ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA		1 548 213 000
01. Ulkoasiainministeriö	(030)	33 630 000
22. Tiedotustoiminta (siirtomääräraha)		7 110 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		25 150 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		1 370 000

10. Edustustot	(030)	129 865 000
10. Kiinteistöjen käyttö ja kunnossapito (arviomääräraha)		42 500 000
20. Matkat ja muutot (arviomääräraha)		25 470 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		26 000 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		5 000 000
71. Kaluston uusinta käyttösrä poistetun tilalle (arviomääräraha)		545 000
88. Kiinteistöjen ja huoneistojen hankkiminen (siirtomääräraha)		30 350 000
20. Ulkoasiainhallinnon virat ja toimet	(030)	219 601 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		219 601 000
30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö	(040)	1 052 540 000
22. Tiedotustoiminta (siirtomääräraha)		1 440 000
66. Kansainvälisten järjestöjen kautta ohjattava kehitysapu (siirtomääräraha)		348 100 000
67. Kahdenvälinen lahjamuotoinen kehitysapu (siirtomääräraha)		558 500 000
68. Kehitysluotot (siirtomääräraha)		95 000 000
69. Humanitaarinen apu kehityksmaille (siirtomääräraha)		49 500 000
40. Teollinen kehitysyhteistyö	(040)	25 500 000
50. Valtionapu Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:lle (arviomääräraha)		9 000 000
66. Taloudellinen, teollinen ja teknologinen yhteistyö kehitysmaiden kanssa (siirtomääräraha)		3 000 000
88. Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:n osakepääoman korottaminen (siirtomääräraha)		13 500 000
99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot	(030)	87 077 000
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)		190 000
09. Pysyvät toimikunnat		280 000
21. Tilapäinen edustus kansainvälisissä neuvotteluissa (arviomääräraha)		19 500 000
24. Osallistuminen kansainvälisiin kokouksiin (siirtomääräraha)		1 000 000
27. Kansainväliseen yhteistyöhön Suomessa liittyvät menot (arviomääräraha)		6 682 000
28. Aseidenriisuntaan liittyvä tutkimustoiminta		1 010 000
50. Eräät valtionavut		1 815 000
51. Hädänalaisten Suomen kansalaisten avustaminen (arviomääräraha)		300 000
66. Eräät jäsenmaksut ja maksusuudet (arviomääräraha)		55 800 000
90. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)		500 000

Pääluokka 25

25. OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	1 062 846 400
01. Oikeusministeriö (070)	35 265 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	27 891 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	6 724 000
70. Kaluston hankkiminen	650 000
02. Lääninhallitusten oikeushallintoyksiköt (070)	1 526 900
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 526 900
10. Ylimmät tuomioistuimet (090)	37 473 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	29 932 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	4 041 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	3 500 000
20. Hovioikeudet (090)	65 653 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	57 636 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	5 317 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	2 700 000
30. Tuomiokunnat (090)	93 446 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	76 293 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	16 353 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	800 000
31. Raastuvanoikeudet ja maistraatit (090)	109 500 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	83 674 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	23 226 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	2 600 000
40. Erityistuomioistuimet (090)	30 720 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	26 468 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	4 002 000
70. Kaluston hankkiminen	250 000

45. Eräät oikeudenhoitomenot	(090)	80 800 000
22. Eräät oikeudenkäyntimenot (arviomääräraha)		8 100 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		3 200 000
30. Yleinen oikeusaputoiminta (arviomääräraha)		25 500 000
50. Maksuton oikeudenkäynti (arviomääräraha)		44 000 000
46. Syyttäjänvirastot	(090)	15 828 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		13 494 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		1 934 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		400 000
47. Ulosottovirastot	(090)	60 526 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		45 758 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		14 238 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		530 000
50. Vankeinhoitolaitos	(100)	505 137 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		203 527 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)		26 500 000
13. Vuosikorjaukset (siirtomääräraha)		5 900 000
21. Vankien huolto ja koulutus (arviomääräraha)		39 350 000
23. Työtoiminta (arviomääräraha)		54 000 000
24. Työ- ja käyttörahat sekä avolaitospalkat (arviomääräraha)		23 600 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		10 207 000
50. Valtionapu Kriminaalihuoltoyhdistykselle lainsäädäntöön perustuviin tehtäviin (arviomääräraha)		11 472 000
51. Valtionapu Kriminaalihuoltoyhdistykselle muun kriminaalihuoltotyön suorittamiseen		7 251 000
52. Valtionapu Kriminaalihuoltoyhdistykselle toimitilojen perustamis- ja peruskorjausmenoihin		1 660 000
53. Valtionapu muuhun kriminaalihuoltotyöhön		270 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		15 400 000
74. Uudisrakennukset ja peruskorjaukset (siirtomääräraha)		26 900 000
75. Uudisrakennukset ja peruskorjaukset avolaitostyönä (siirtomääräraha)		37 700 000
77. Työsiirtoloille järjestettävät työt (siirtomääräraha)		35 000 000
78. Työleireille järjestettävät työt (siirtomääräraha)		6 400 000
60. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos	(070)	2 046 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		1 492 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		539 000
70. Kaluston hankkiminen		15 000

61. Yhdistyneiden Kansakuntien yhteydessä toimiva Helsingin kriminaalipoliittinen instituutti (070)	1 270 500
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	545 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	701 500
70. Kaluston hankkiminen	24 000
70. Vaalit	3 500 000
21. Vaaleista aiheutuvat menot (arviomääräraha)	3 500 000
99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut menot	20 155 000
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)	660 000
09. Neuvottelu- ja toimikunnat (arviomääräraha)	520 000
26. Kansainvälinen yhteistyö (arviomääräraha)	750 000
27. Automaattinen tietojenkäsittely	16 350 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	1 120 000
50. Eräät avustukset	755 000

Pääloukka 26

26. SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	2 257 382 300
01. Sisäasiainministeriö	22 805 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	18 880 000
09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat	990 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	2 865 000
70. Kaluston hankkiminen	70 000
05. Lääninhallitukset	162 507 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	131 570 000
09. Pysyvät neuvottelukunnat	565 000
25. Eräät hallintomenot (arviomääräraha)	393 000
26. Eräät lääninsuunnittelun menot	240 000
27. Tietojen koneellinen käsittely (arviomääräraha)	6 704 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	20 335 000
70. Kaluston hankkiminen	2 700 000

06. Väestörekisterikeskus	(050)	39 211 300
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		8 975 000
22. Rakennus- ja huoneistorekisteritietojen palauttaminen (arviomääräraha)		156 000
27. Tietojen koneellinen käsittely		21 600 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		6 880 300
70. Kaluston hankkiminen		1 600 000
07. Rekisteritoimistot	(050)	33 398 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		28 226 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		4 592 000
70. Kaluston hankkiminen		580 000
75. Poliisitoimi	(080)	1 184 852 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		944 277 000
09. Poliisipiirien neuvottelukunnat		550 000
21. Oppilaiden huolto (arviomääräraha)		5 179 000
22. Varusteet ja tarvikkeet (arviomääräraha)		3 025 000
23. Tuotantomeno (arviomääräraha)		4 093 000
24. Viestivälineiden käyttö ja kunnossapito (arviomääräraha)		5 747 000
25. Ajoneuvojen käyttö ja kunnossapito (arviomääräraha)		37 020 000
26. Päihtyneiden selviämisasemat (arviomääräraha)		1 163 000
27. Automaattinen tietojenkäsittely		8 554 000
28. Poliisitoimen erityismenot (arviomääräraha)		26 164 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		105 170 000
70. Kaluston ja välineiden hankkiminen (siirtomääräraha)		24 410 000
71. Ajoneuvojen hankinta (siirtomääräraha)		18 500 000
74. Eräät rakennustyöt (siirtomääräraha)		1 000 000
80. Pelastushallinto	(110)	182 045 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		3 722 000
11. Laitteiden ja kaluston käyttö ja kunnossapito		1 250 000
21. Eräät palo- ja pelastustoimen menot (arviomääräraha)		1 065 000
22. Sammuusapu sekä eräät pelastuspalvelumenot (arviomääräraha)		650 000
23. Erinäiset tutkimukset (siirtomääräraha)		550 000
24. Siviilipalvelusmiesten ylläpito (arviomääräraha)		460 000
25. Oppilaiden huolto (arviomääräraha)		3 013 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		2 442 000
30. Valtionosuus aluehälytyskeskusten perustamiskustannuksiin		6 300 000
31. Valtionosuus aluehälytyskeskusten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		24 370 000

32.	Valtionosuus kunnan muun palo- ja pelastustoimen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	130 600 000
34.	Väestönsuojelulain mukainen valtionapu	1 203 000
35.	Korvaukset kunnille satamien ja linja-autoasemien väestönsuojien rakentamisesta (siirtomääräraha)	1 000 000
70.	Kaluston ja välineiden hankinta (siirtomääräraha)	1 470 000
72.	Viestiyhteyksien rakentaminen (siirtomääräraha)	1 000 000
74.	Talonrakennukset ja eräät suojatilat (siirtomääräraha)	2 500 000
77.	Harjoitusalueen rakenteet (siirtomääräraha)	100 000
80.	Lainat kunnille väestönsuojien rakentamista sekä erityiskaluston ja -välineistön hankkimista varten (siirtomääräraha)	350 000
90.	Rajavartiolaitos (120)	442 301 000
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	293 779 000
10.	Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)	33 020 000
13.	Korjaus- ja kunnossapitomenot	2 868 000
21.	Kuljetus- ja kulkuvälineiden käyttö ja kunnossapito	27 600 000
23.	Huoltomenot (arviomääräraha)	17 929 000
29.	Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	12 155 000
70.	Kaluston ja välineiden hankkiminen (siirtomääräraha)	40 100 000
74.	Talonrakennukset (siirtomääräraha)	8 400 000
77.	Laiturit, ampumaradat ja muut rakenteet (siirtomääräraha)	6 200 000
88.	Maa-alueiden, rakennusten yms. hankkiminen (arviomääräraha)	250 000
97.	Avustukset kunnille ja eräille järjestöille (960)	173 855 000
30.	Kuntien yleiset rahoitusavustukset	165 000 000
32.	Kuntien yhdistymisavustukset	720 000
33.	Valtionavustus Maakuntaliittojen Keskusliitolle	100 000
34.	Valtionavustus kuntien keskusjärjestöille	750 000
36.	Valtionavustus erityisaluekuntien elinkeinotoiminnan edistämiseen (siirtomääräraha)	7 000 000
52.	Valtionavustus Suomalaisuuden Liitolle	70 000
56.	Valtionavustus Suomen Meripelastusseuralle	215 000
99.	Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut menot (050)	16 408 000
08.	Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)	330 000
25.	Tutkimus- ja kehittämistoiminta	400 000
29.	Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	178 000
40.	Maaseutualueiden työpaikkatukikokeilu (siirtomääräraha)	15 500 000

Pääloukka 27

27. PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	4 294 504 000
01. Puolustusministeriö	(150) 22 613 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	16 995 000
09. Neuvottelukunnat (arviomääräraha)	1 140 000
21. Tieteellinen tutkimus (siirtomääräraha)	1 817 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	2 461 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	200 000
12. Puolustusvoimien palkkaus- ja muut menot	(160) 1 303 136 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 190 125 000
16. Kalusteiden, koneiden ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha) ...	5 500 000
20. Matkat (arviomääräraha)	38 855 000
25. Joukkojen ja tavarankuljetukset (arviomääräraha)	32 200 000
27. Automaattinen tietojenkäsittely (arviomääräraha)	8 622 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)	5 253 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	22 581 000
14. Asevelvollisten ylläpitomenot	(160) 457 289 000
02. Päivärahat ja reserviläispalkat (arviomääräraha)	129 230 000
20. Kuljetukset (arviomääräraha)	30 074 000
21. Muonitus (arviomääräraha)	176 000 000
22. Vaatetus ja puhtaanapito (arviomääräraha)	98 773 000
23. Terveystieteiden tutkimus (arviomääräraha)	11 550 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	11 662 000
20. Perushankintamenot	(160) 514 300 000
18. Perushankinnat, kokeilu- ja kehittämistyöt (siirtomääräraha)	514 300 000
25. Varustuksen uusinta- ja käyttömenot	(160) 1 400 553 000
16. Uusinta (siirtomääräraha)	626 400 000
17. Uusinta käytöstä poistetun tilalle (arviomääräraha)	1 000 000
18. Telakkateollisuuden työllisyyttä tukevat hankinnat (siirtomääräraha) ..	22 353 000
24. Varustuksen käyttö ja kunnossapito (siirtomääräraha)	745 800 000
40. Puolustusvalmiuden kannalta tärkeän kotimaisen teollisuuden tuotan- toedellytysten tukeminen (siirtomääräraha)	5 000 000

27. Kiinteistömenot	(160)	520 481 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)		268 281 000
13. Rakennusten, sotilasalueiden ja -laitteiden korjaus ja kunnossapito (siirtomääräraha)		56 000 000
16. Varuskuntien viestiyhteyksien rakentaminen (siirtomääräraha)		7 000 000
17. Sisustusirtaimiston, koneiden ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)		9 600 000
74. Uudisrakennukset ja peruskorjaukset (siirtomääräraha)		114 500 000
75. Perusparannukset (siirtomääräraha)		15 000 000
77. Sotilasalueiden ja -laitteiden rakennustyöt (siirtomääräraha)		41 000 000
88. Kiinteistöjen osto ja pakkolunastus (siirtomääräraha)		9 100 000
30. Kansainvälinen rauhanturvaamistyö	(030)	3 107 000
21. Suomalainen valmiusjoukko (siirtomääräraha)		3 107 000
90. Puolustusministeriön alainen teollisuus- ja liiketoiminta	(150)	
05. Eläkkeet (arviomääräraha)		8 977 000
21. Pukutehdas (arviomääräraha)		42 733 000
22. Vammaskosken tehdas (arviomääräraha)		45 040 000
23. Patruunatehdas (arviomääräraha)		76 030 000
24. Metsätalous (arviomääräraha)		8 140 000
Käyttömenot (05—24): 180 920 000		
70. Teollisuuslaitosten konehankinnat (siirtomääräraha)		26 100 000
74. Teollisuuslaitosten rakennustyöt (siirtomääräraha)		10 500 000
78. Puolustusministeriön metsien perusparannukset (siirtomääräraha)		200 000
Sijoitusmenot (70—78): 36 800 000		
99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut menot	(150)	36 225 000
02. Työrajoitteisten palkkaukset (arviomääräraha)		35 660 000
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)		90 000
40. Lapuan patruunatehtaalle keväällä 1976 sattuneen onnettomuuden johdosta maksettavat tapaturmavakuutuslain mukaiset korvaukset (arviomääräraha)		370 000
90. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)		105 000

Pääluokka 28

28. VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	6 812 980 800
01. Valtiovarainministeriö (020)	48 354 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	36 802 000
09. Pysyvät neuvottelukunnat	660 000
27. Automaattinen tietojenkäsittely	2 300 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	8 062 000
70. Kaluston hankkiminen	530 000
05. Valtiokonttori (020)	68 674 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	27 306 000
25. Työkirjatietojen rekisteröinti (siirtomääräraha)	1 000 000
27. Automaattinen tietojenkäsittely	17 540 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	6 498 000
53. Asuntosäästöpalkkiot (arviomääräraha)	15 000 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	1 230 000
95. Valtion saatavien turvaaminen (arviomääräraha)	100 000
07. Eläkkeet (950)	3 300 775 000
05. Vakinaiset eläkkeet sekä perhe-eläkkeet ja hautausavut (arviomääräraha)	3 193 500 000
06. Ylimääräiset eläkkeet (arviomääräraha)	60 215 000
07. Muut eläkemenot (arviomääräraha)	47 060 000
10. Valtiontalouden tarkastusvirasto (020)	9 285 300
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	8 783 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	462 300
70. Kaluston hankkiminen	40 000
18. Verohallinto (020)	831 871 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	520 558 000
08. Verotus-, tarkastus- ja valtionasiamiesten palkkiot (arviomääräraha)	3 250 000
09. Pysyvät neuvottelu- ja lautakunnat (arviomääräraha)	17 564 000
21. Veronkantopalkkiot (arviomääräraha)	40 000 000

22. Veroluokitus (siirtomääräraha)	6 000 000
24. Leimamerkkien valmistus (arviomääräraha)	1 420 000
25. Korvaukset posti- ja telelaitokselle (arviomääräraha)	17 200 000
26. Palautettavien verojen korko sekä oikeudenkäyntikulut veroasioissa (arviomääräraha)	70 000 000
27. Automaattinen tietojenkäsittely	50 290 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	95 989 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	9 600 000
37. Eräät hinnanerokorvaukset (670)	590 000 000
40. Eräiden valmisteverolakien mukaiset hinnanerokorvaukset (arviomääräraha)	590 000 000
39. Eräät siirrot Ahvenanmaan maakunnalle (960)	337 800 000
30. Ahvenanmaan maakunnalle myönnettävä verotaloudellinen tasointu (arviomääräraha)	330 000 000
31. Ahvenanmaan maakunnalle myönnettävät ylimääräiset määrärahat ...	5 000 000
32. Kunnallisveron saamatta jäämisen korvaaminen eräissä tapauksissa (arviomääräraha)	2 200 000
40. Ahvenanmaan ja mantereiden välisten tavarakujuetusten kujuetuskustanusten alentaminen	600 000
40. Tullilaitos (020)	240 714 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	200 832 000
27. Tietojen koneellinen käsittely	4 800 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	27 622 000
70. Kulkuneuvojen hankkiminen (siirtomääräraha)	2 660 000
71. Kaluston, puhelinten ja muiden välineiden hankkiminen (siirtomääräraha)	3 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	1 800 000
50. Rahapaja (020)	16 380 900
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	4 926 000
22. Raaka-aineet (arviomääräraha)	7 500 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	3 104 900
70. Koneiden hankkiminen (siirtomääräraha)	150 000
95. Vanhan vaihtorahan lunastaminen Suomen Pankilta (arviomääräraha).	700 000

52. Tilastokeskus	(050)	75 226 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		45 022 000
09. Tilastoneuvosto		32 000
21. Kansainväliset vertailut (siirtomääräraha)		120 000
23. Väestö- ja asuntolaskennat (siirtomääräraha)		2 720 000
25. Kotitaloustiedustelut (siirtomääräraha)		1 492 000
27. Tietojen koneellinen käsittely		7 350 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)		4 500 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		12 990 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		1 000 000
54. Pankkitarkastusvirasto	(820)	4 889 800
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		3 331 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		1 523 800
70. Kaluston hankkiminen		35 000
56. Taloudellinen suunnittelukeskus	(050)	4 240 800
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		2 759 000
09. Talousneuvosto		100 000
29. Muut kulutusmenot		1 369 800
70. Kaluston hankkiminen		12 000
60. Rakennushallinto	(050)	231 178 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		215 840 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		14 738 000
70. Kaluston hankkiminen		600 000
64. Eräät valtion kiinteistömenot	(050)	612 157 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)		190 000 000
13. Korjaus ja kunnossapito (siirtomääräraha)		85 000 000
70. Kiinteistöjen työkalujen ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		4 300 000
75. Perusparannukset (siirtomääräraha)		68 000 000
76. Virastotalojen rakentaminen (siirtomääräraha)		142 357 000
88. Kiinteistöjen ja huoneisto-osakkeiden hankkiminen valtion tarpeisiin (siirtomääräraha)		122 500 000

65. Otaniemen valtionalue	(050)	64 059 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		20 744 000
09. Otaniemen hoitokunta		65 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)		3 900 000
13. Rakennusten kunnossapito (siirtomääräraha)		3 300 000
21. Lämpö- ja sähkölaitos (arviomääräraha)		24 300 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		400 000
70. Laitteiden ja kaluston hankkiminen		350 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		11 000 000
70. Valtion koulutuskeskus	(050)	7 684 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		4 520 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		3 114 000
70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)		50 000
80. Eräät hallinnonaloittain jakamattomat menot	(990)	146 002 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		2 675 000
02. Eräät muut palkat ja palkkiot (arviomääräraha)		23 415 000
03. Ryhmähenkivakuutusta vastaava järjestely (arviomääräraha)		16 000 000
04. Lakkautuspalkalla olevien viranhaltijoiden sijoittaminen uusiin tehtäviin (siirtomääräraha)		1 200 000
19. Hallinnon rationalisoinnin edistäminen (siirtomääräraha)		750 000
20. Kuntoutuksen kokeilutoiminnan järjestäminen (siirtomääräraha)		2 000 000
21. Valtion virastojen ja laitosten puolesta postisiirtoliikkeestä suoritettavat maksut (arviomääräraha)		25 900 000
22. Työsuojelun edistäminen (siirtomääräraha)		3 962 000
23. Työterveyshuollon kehittäminen (siirtomääräraha)		24 000 000
24. Työpaikkaruokailun kehittäminen (siirtomääräraha)		7 100 000
25. Eräät työterveyshuollon menot		200 000
26. Eräät koulutuksen menot		1 320 000
27. Automaattinen tietojenkäsittely		1 100 000
28. Valtion henkilöstön työhön liittyvien keksintöjen ja parannusten käsittely ja korvaaminen erinäisissä tapauksissa (arviomääräraha)		100 000
29. Virastojen siirroista aiheutuvat henkilöstöjärjestelyt		2 500 000
60. Valtion osuus erorahastosta johtuvista menoista (arviomääräraha)		8 000 000
70. Moottoriajoneuvojen hankkiminen eräille valtion virastoille ja laitoksille (siirtomääräraha)		9 500 000
71. Atk-laitteiden hankinta (siirtomääräraha)		4 000 000
95. Lakiin tai asetukseen perustuvat menot, joita varten menoarvioon ei ole erikseen merkitty määrärahaa (arviomääräraha)		5 000 000
96. Valtioneuvoston käytettäväksi edeltä arvaamattomiin menoihin		1 000 000
97. Tileistä poistot (arviomääräraha)		5 000 000
98. Valtioneuvoston käytettäväksi virastojen hoitomenoihin		1 100 000
99. Valtion henkilöstölle aiheutuvien eräiden kustannusten ja vahinkojen korvaaminen (arviomääräraha)		180 000

82. Valtion investointirahasto	(840)	10 000 000
61. Korvaus valtion investointirahastolle (arviomääräraha)		10 000 000
83. Kansainvälinen Jälleenrakennuspankki	(040)	17 100 000
66. Osuus Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin osakepääoman korottamisesta (arviomääräraha)		17 100 000
84. Pohjoismaiden Investointipankki	(840)	10 100 000
88. Osuus Pohjoismaiden Investointipankin peruspääoman korottamisesta (arviomääräraha)		10 100 000
85. Kansainväliset rahoitusyhteisöt	(040)	116 500 000
66. Kansainvälisille rahoituslaitoksille annettujen sitoumusten lunastaminen (arviomääräraha)		115 000 000
69. Osuus perushyödykkeiden yhteisrahaston osakemerkinnästä (arviomääräraha)		1 500 000
90. Valtion painatuskeskus	(050)	
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	43 048 000	
05. Eläkkeet (arviomääräraha)	8 900 000	
29. Muut käyttömenot (arviomääräraha)	77 304 000	
	Käyttömenot (01—29): 129 252 000	
70. Koneiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		12 000 000
74. Valtion painatuskeskuksen tuotantolaitos (siirtomääräraha)		1 000 000
	Sijoitusmenot (70—74): 13 000 000	
92. Valtion tietokonekeskus	(050)	
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	85 636 000	
29. Muut käyttömenot (arviomääräraha)	93 803 000	
	Käyttömenot (01—29): 179 439 000	

70. Koneiden ja välineiden hankkiminen (siirtomääräraha)	38 780 000
74. Otaniemen toimitilojen muutostyöt (siirtomääräraha)	650 000

Sijoitusmenot (70—74): 39 430 000

94. Valtion ravitsemiskeskus (050)

01. Palkkaukset (arviomääräraha)	136 000
29. Käyttömenot (arviomääräraha)	227 570 000

Käyttömenot (01—29): 227 706 000

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	4 860 000
71. Rakennusten kunnostaminen (siirtomääräraha)	21 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	250 000

Sijoitusmenot (70—74): 5 131 000

99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut menot (020) **12 429 000**

08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)	536 000
50. Sotainvalidien keräysviljan yleisen luovutushinnan ja liikevaihtoverolain säännöksistä johtuvan alemman hinnan välisen hinnaneron korvaaminen	193 000
61. Verosta vapautuksen johdosta takaisin maksetut verot (arviomääräraha)	11 700 000

Pääloukka 29

29. OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA **13 428 761 400**

01. Opetusministeriö (210) **27 239 000**

01. Palkkaukset (arviomääräraha)	22 754 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	4 385 000
70. Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen	100 000

02. Luterilainen kirkko (310) **7 708 000**

01. Palkkaukset (arviomääräraha)	5 398 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	1 960 000
50. Valtionapu Suomen Merimieslähetyksseuralle	350 000

05. Ortodoksinen kirkko	(310)	7 980 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		2 680 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		743 000
50. Eräät valtionavut		257 000
51. Valtionavustus Lappeenrannan ortodoksisen kirkon korjaustöitä varten (siirtomääräraha)		1 300 000
52. Valtionavustus Valamon luostarin kalustohankintoja varten (siirtomääräraha)		600 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		2 400 000
06. Valtion audiovisuaalinen keskus	(210)	4 600 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		1 157 000
28. Myytäväksi tarkoitettujen aineiston hankkiminen (arviomääräraha)		1 500 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		1 903 000
70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen		40 000
10. Valtion korkeakoulut	(240)	1 680 871 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		1 094 281 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)		115 680 000
21. Muut opetus- ja tutkimusmenot (siirtomääräraha)		128 000 000
25. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)		83 040 000
29. Muut kulutusmenot		44 000 000
50. Apurahat		4 100 000
70. Tutkimus- ja opetusvälineiden sekä kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		107 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		95 370 000
75. Perusparannukset (siirtomääräraha)		8 600 000
88. Kiinteistöjen hankkiminen (siirtomääräraha)		800 000
11. Valtion harjoittelukoulut	(220)	117 627 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		83 517 000
21. Oppilashuolto (arviomääräraha)		9 410 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		8 400 000
70. Opetusvälineiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		2 400 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		13 900 000
34. Teatterikorkeakoulu	(240)	10 022 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		7 742 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)		1 320 000
29. Muut kulutusmenot		840 000
50. Apurahat		40 000
70. Kalusto- ja välinehankinnat (siirtomääräraha)		80 000

35. Taideteollinen korkeakoulu	(240)	23 435 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		15 086 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)		5 384 000
21. Muut opetus- ja tutkimusmenot (siirtomääräraha)		1 350 000
28. Maksullinen palvelu- ja työtoiminta (arviomääräraha)		450 000
29. Muut kulutusmenot		535 000
50. Apurahat		30 000
70. Kaluston ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)		500 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		100 000
36. Sibelius-Akatemia	(240)	32 125 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		25 441 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)		1 957 000
28. Konsertti- ja oopperatoiminta sekä maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)		280 000
29. Muut kulutusmenot		1 392 000
55. Apurahat		55 000
70. Kaluston ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)		3 000 000
37. Muut korkeakoulumenot	(240)	43 166 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		1 808 000
08. Kieli-instituuttien valvontalautakunta		38 000
09. Korkeakouluneuvosto		540 000
21. Korkeakoululaitosta koskeva tutkimus- ja kehittämistoiminta		900 000
22. Korkeakoulujen täydennyskoulutuksen kehittäminen		2 100 000
23. Tutkintojen ja opetuksen kehittäminen		2 100 000
24. Korkeakoulujen kansainvälisen toiminnan kehittäminen		900 000
26. Opettajien poikkeuskoulutus ja opettajankoulutusyksiköiden opettajien jatko- ja täydennyskoulutus		2 200 000
27. Korkeakoulujen yhteinen atk-toiminta		7 180 000
28. Tieteellisten kirjastojen atk-toiminta (arviomääräraha)		2 000 000
29. Eräät aineenopettajien koulutuksen menot		2 500 000
50. Oppimateriaalin tuotannon edistäminen		750 000
51. Kesäyliopistojen valtionapu		2 650 000
52. Valtionavustus korkeakouluopiskelijoiden ruokailukustannusten alentamiseen (arviomääräraha)		16 500 000
72. Tietokonelaitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)		1 000 000
39. Valtion opintotukikeskus	(260)	662 281 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		2 686 000
09. Opintotukilautakunnat (arviomääräraha)		40 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		2 535 000
52. Opintolainojen valtiontakaus ja korkotuki (arviomääräraha)		171 700 000
55. Opintoraha (arviomääräraha)		485 300 000
70. Kaluston hankkiminen		20 000

40. Koulutoimen päirihallinto	(210)	18 637 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		18 507 000
09. Keskiasteen koulunuudistuksen suunnittelulautakunnat (arviomääräraha)		130 000
41. Kouluhallitus	(210)	30 193 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		23 589 000
22. Suunnittelutoiminta (siirtomääräraha)		2 300 000
23. Oppimateriaalien kehittäminen		1 400 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		2 604 000
50. Kodin ja koulun yhteistyö		220 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		80 000
42. Eräät valtion oppilaitokset	(220)	19 241 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		14 283 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		4 258 000
70. Opetusvälineiden ja -kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		200 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		500 000
43. Kunnalliset ja yksityiset oppikoulut	(220)	682 744 000
30. Valtionosuus kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		680 064 000
32. Kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)		800 000
33. Valtionavustus kunnille lukiolaisten koulunkäyntikustannuksiin		330 000
51. Vieraskielisten koulujen valtionapu		1 550 000
44. Oppikoulujen yhteiset menot	(220)	10 020 000
08. Kouluneuvostot		1 450 000
09. Ylioppilastutkintolautakunnan menot (arviomääräraha)		7 700 000
29. Muut kulutusmenot		750 000
52. Kesälukiotoiminnan tukeminen		120 000
46. Peruskoulujen valtionapu	(220)	4 727 717 000
30. Valtionosuus peruskoulujen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		4 585 917 000
34. Valtionosuus peruskoulujen perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)		87 000 000
35. Lisäavustus peruskoulujen ylläpitomenoihin (arviomääräraha)		6 000 000

37.	Valtionapu yksityisoppikoulujen muuttamiseksi kunnallisiksi kouluiksi (arviomääräraha)	2 000 000
38.	Kesäsiirtoloiden valtionapu	700 000
51.	Valtionapu Steiner-kouluille (arviomääräraha)	14 400 000
55.	Valtionapu ulkomailla toimiville peruskoulua vastaaville yksityisille kouluille (arviomääräraha)	2 700 000
81.	Rakennuslainat peruskouluille (arviomääräraha)	27 000 000
82.	Lainat yksityisoppikoulujen muuttamiseksi kunnallisiksi kouluiksi (arviomääräraha)	2 000 000
50.	Eräät opettajankoulutuksen menot (230)	15 671 000
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	3 333 000
28.	Kouluhenkilöstön täydennyskoulutus (siirtomääräraha)	8 980 000
29.	Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	2 938 000
50.	Stipendit ja apurahat	320 000
70.	Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	100 000
51.	Lastentarhanopettajaopistot (230)	13 227 000
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	9 336 000
29.	Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	3 166 000
50.	Korvaus päiväkodeille opiskelijoiden käytännön harjoittelun ohjauksesta (arviomääräraha)	550 000
51.	Lasten päivähoidon henkilöstön täydennyskoulutus	55 000
70.	Kaluston ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)	120 000
54.	Valtion askartelunohjaajaopisto (230)	965 000
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	546 000
29.	Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	379 000
70.	Kaluston hankkiminen	40 000
55.	Kuurojen- ja sokeainkoulut (220)	27 133 000
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	20 973 000
20.	Oppilaiden huolto (arviomääräraha)	3 980 000
29.	Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	1 380 000
50.	Stipendit ja apurahat	100 000
70.	Kaluston ja opetusvälineiden hankkiminen	700 000

56. Kirjastotoimi	(280)	360 697 000
23. Kirjallisuuden ostotukikoikeilu		200 000
28. Kirjastotoimen suunnittelu ja kirjastokurssit		200 000
30. Valtionosuus yleisten kirjastojen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		331 000 000
31. Valtionosuus kirjastojen perustamiskustannuksiin (arviomääräraha) ...		24 000 000
32. Valtionavustus yhteispuhoisraaiseen kirjastotoimintaan		215 000
50. Valtionapu yksityiseen kirjastotoimintaan		82 000
80. Rakennuslainat kirjastoille (arviomääräraha)		5 000 000
57. Yhteiskunnallinen sivistystyo	(250)	439 186 000
50. Kansanopistojen valtionapu (arviomääräraha)		149 671 000
51. Valtionosuus ja -avustus kansalais- ja työväenopistojen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		227 416 000
52. Eräät rakennusavustukset (siirtomääräraha)		5 550 000
54. Valtionapu järjestöjen vapaata sivistystyötä varten		10 585 000
55. Opintokeskusten valtionapu (arviomääräraha)		43 544 000
56. Sivistystyön järjestäminen eräillä työmailla		650 000
57. Kansanopistojen sekä kansalais- ja työväenopistojen rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)		570 000
59. Valtionapu sokeain lehtipalvelun järjestämiseen		1 200 000
58. Näkövammaisten kirjasto	(280)	6 955 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		2 845 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		3 410 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		700 000
59. Ammattikasvatushallitus	(210)	25 234 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		22 949 000
09. Rehtorien ja muun henkilökunnan kokoukset		200 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		1 985 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		100 000
61. Valtion hotelli- ja ravintola-alan oppilaitokset	(230)	40 469 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		11 034 000
21. Oppilashuolto (arviomääräraha)		1 745 000
28. Hotelli- ja ravintolapalvelutoiminta (arviomääräraha)		18 100 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		3 540 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		1 400 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		4 650 000

63. Valtion maatalousoppilaitokset	(230)	150 796 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		71 191 000
21. Oppilashuolto (arviomääräraha)		12 325 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		23 490 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		3 800 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		39 990 000
64. Kunnalliset ja yksityiset maatalousoppilaitokset	(230)	26 549 000
30. Valtionosuus kunnallisten maatalousoppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		5 270 000
33. Valtionavustus kunnallisten maatalousoppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha)		600 000
34. Valtionavustus kunnallisten ja yksityisten maatalousoppilaitosten koulutilojen perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha)		2 000 000
50. Valtionosuus yksityisten maatalousoppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		16 419 000
53. Valtionavustus yksityisten maatalousoppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha)		1 800 000
55. Kunnallisten ja yksityisten maatalousoppilaitosten rakentamisen korotuki (arviomääräraha)		260 000
56. Erityisavustus Kiipulan puutarhaoppilaitoksen oppilashuoltomenoihin		200 000
65. Ammattikasvatushallituksen koulutilat	(230)	75 525 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		25 305 000
24. Maatilatalouden menot (arviomääräraha)		31 500 000
29. Muut kulutusmenot		120 000
70. Irraimiston hankkiminen (siirtomääräraha)		4 800 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		12 500 000
77. Perusparannukset (siirtomääräraha)		650 000
88. Maa-alueiden hankkiminen (siirtomääräraha)		650 000
66. Saamelaisalueen ammatillinen koulutuskeskus	(230)	2 586 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		1 386 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		1 100 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		100 000
67. Ammattikoulujen opettajaopistot	(230)	19 935 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		10 521 000
21. Oppilashuolto (arviomääräraha)		690 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		2 524 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		1 200 000
88. Kiinteistön hankkiminen (siirtomääräraha)		5 000 000

68. Valtion keskusammattikoulut	(230)	133 448 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		72 788 000
21. Oppilashuolto (arviomääräraha)		15 700 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		25 230 000
70. Kaluston ja työkonoiden hankkiminen (siirtomääräraha)		9 500 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		10 230 000
69. Kuulovammaisten ja näkövammaisten ammattikoulut	(230)	24 525 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		9 975 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		4 100 000
70. Kaluston ja koneistojen hankkiminen (siirtomääräraha)		500 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		9 950 000
71. Kunnalliset ja yksityiset ammattioppilaitokset	(230)	773 338 000
30. Valtionosuus kunnallisten ammattikoulujen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		581 832 000
33. Valtionavustus kunnallisten ammattioppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha)		57 000 000
35. Kunnallisten ja yksityisten ammattioppilaitosten rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)		4 500 000
36. Valtionavustus ennakkorahoituksena yleisen ammattikoulun perustamiseen ja laajentamiseen kehitysalueella		2 600 000
37. Lisäavustus kehitysalueiden kunnallisille ammattikouluille		8 400 000
38. Ylimääräinen avustus Porvoon matkailualan oppilaitokselle		400 000
50. Valtionosuus yksityisten ammattikoulujen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		59 752 000
51. Lisäavustus kehitysalueiden yksityisille ammattioppilaitoksille		220 000
53. Valtionapu invalidien ammattioppilaitoksille (arviomääräraha)		54 239 000
54. Valtionavustus yksityisten ammattioppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha)		425 000
55. Ylimääräinen valtionavustus erälle ammattioppilaitoksille		3 970 000
72. Valtion metsäopetus	(230)	149 545 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		72 785 000
21. Oppilashuolto (arviomääräraha)		20 000 000
26. Opettajien valmistus		1 700 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		25 760 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		10 500 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		16 600 000
88. Kiinteistön hankkiminen (siirtomääräraha)		2 200 000

74. Valtion merenkulkualan oppilaitokset	(230)	38 032 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		17 717 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		6 415 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		7 300 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		6 600 000
75. Ammattikasvatushallituksen metsät	(230)	4 780 000
21. Metsien hoito (arviomääräraha)		630 000
22. Puutavaran hankinta ja myynti (arviomääräraha)		2 000 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		1 000 000
77. Metsien perusparannukset (siirtomääräraha)		550 000
88. Maan hankkiminen (siirtomääräraha)		600 000
76. Valtion teknilliset oppilaitokset	(230)	173 619 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		128 185 000
21. Oppilashuolto (arviomääräraha)		15 700 000
25. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)		800 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		8 840 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		12 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		7 900 000
88. Kiinteistön hankkiminen (siirtomääräraha)		194 000
77. Kunnalliset ja yksityiset teknilliset oppilaitokset	(230)	41 771 000
30. Valtionosuus kunnallisten teknillisten oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		34 719 000
32. Lisäavustus kehitysalueiden kunnallisille teknillisille oppilaitoksille		1 000 000
33. Valtionavustus kunnallisten teknillisten oppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha)		1 750 000
50. Valtionosuus yksityisten teknillisten oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		3 732 000
52. Ylimääräinen avustus Tekniska läroverket i Helsingfors -nimiselle oppilaitokselle		270 000
55. Kunnallisten ja yksityisten teknillisten oppilaitosten rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)		300 000
78. Kunnalliset ja yksityiset kauppaoppilaitokset	(230)	249 618 000
30. Valtionosuus kunnallisten kauppaoppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		180 420 000
31. Valtionavustus kunnallisten kauppaoppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha)		4 900 000
32. Kunnallisten ja yksityisten kauppaoppilaitosten rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)		2 200 000

33.	Lisäavustus kehitysalueiden kunnallisille kauppaoppilaitoksille	7 600 000
35.	Ylimääräinen avustus Kouvolan Liiketalouden ja Ulkomaankaupan Instituutille	50 000
50.	Valtionosuus yksityisten kauppaoppilaitosten käyttökustannuksiin (ar- viomääräraha)	49 028 000
51.	Valtionavustus yksityisten kauppaoppilaitosten perustamiskustannuk- siin (siirtomääräraha)	5 100 000
52.	Lisäavustus kehitysalueiden yksityisille kauppaoppilaitoksille	320 000
79.	Valtion kotitalousoppilaitokset (230)	62 706 000
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	27 786 000
21.	Oppilashuolto (arviomääräraha)	8 660 000
29.	Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	8 760 000
70.	Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	2 000 000
74.	Talorakennukset (siirtomääräraha)	15 500 000
80.	Valtion kotiteollisuusoppilaitokset (230)	19 453 000
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	11 948 000
29.	Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	6 255 000
70.	Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	750 000
74.	Talorakennukset (siirtomääräraha)	500 000
81.	Kunnalliset ja yksityiset kotitalousoppilaitokset (230)	40 333 000
30.	Valtionosuus kunnallisten kotitalousoppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	13 124 000
33.	Valtionavustus kunnallisten kotitalousoppilaitosten perustamiskustan- nuksiin (siirtomääräraha)	1 100 000
50.	Valtionosuus yksityisten kotitalousoppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	24 579 000
53.	Valtionavustus yksityisten kotitalousoppilaitosten perustamiskustan- nuksiin (siirtomääräraha)	1 200 000
55.	Kunnallisten ja yksityisten kotitalousoppilaitosten rakentamisen kor- kotuki (arviomääräraha)	330 000
82.	Kunnalliset ja yksityiset kotiteollisuusoppilaitokset (230)	71 833 000
30.	Valtionosuus kunnallisten kotiteollisuusoppilaitosten käyttökustan- nuksiin (arviomääräraha)	48 672 000
33.	Valtionavustus kunnallisten kotiteollisuusoppilaitosten perustamiskus- tannuksiin (siirtomääräraha)	8 500 000
50.	Valtionosuus yksityisten kotiteollisuusoppilaitosten käyttökustannuk- siin (arviomääräraha)	12 161 000
53.	Valtionavustus yksityisten kotiteollisuusoppilaitosten perustamiskus- tannuksiin (siirtomääräraha)	1 900 000
55.	Kunnallisten ja yksityisten kotiteollisuusoppilaitosten rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)	600 000

83. Terveysthuoltoalan oppilaitokset	(230)	214 734 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		123 388 000
21. Oppilashuolto (arviomääräraha)		37 900 000
28. Ylimääräiset kurssit		3 550 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		26 200 000
50. Valtionapu sairaanhoitohenkilöstön koulutukseen		8 396 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		5 800 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		9 500 000
84. Oppisopimuslakiin perustuva ammattikoulutus	(230)	88 690 000
08. Keskustoimikunnat (arviomääräraha)		590 000
27. Kurssitoiminta (arviomääräraha)		19 550 000
30. Valtionosuus kunnille ja kuntainliitoille (arviomääräraha)		2 850 000
40. Korvaus työntantajille (arviomääräraha)		65 700 000
85. Ammattikurssit	(250)	637 950 000
27. Työllisyyskoulutus (arviomääräraha)		569 100 000
28. Muut ammattikurssit		38 350 000
30. Ammatillisten kurssikeskusten huoneistojen hankkimisen korkotuki (arviomääräraha)		700 000
31. Valtion korvaus ammatillisten kurssikeskusten omien rakennusten rakennuskustannuksiin (siirtomääräraha)		4 000 000
70. Kone- ja kalustohankinnat (siirtomääräraha)		16 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		9 800 000
86. Ammattikasvatuksen muut menot	(230)	306 907 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		4 596 000
08. Oppilaitosneuvostot ja oppilaitoslautakunnat		400 000
09. Ammattikasvatusneuvosto		110 000
21. Ammatillisen koulutuksen väliaikainen laajentaminen		234 550 000
22. Harjoittelutoiminnan uudistaminen		1 920 000
23. Laskentatoimen kehittäminen ja ylläpito		133 000
24. Oppilasvalinta		6 400 000
25. Oppimateriaalin valmistaminen sekä opetusväline- ja kalustosuunnittelu (siirtomääräraha)		3 300 000
26. Liikenneopettajien tutkinnon järjestäminen		777 000
27. Ammatilliset pätevyystutkinnot (arviomääräraha)		1 590 000
28. Opettajien ja oppilaitosten muun henkilökunnan jatko- ja täydennyskoulutus		11 500 000
29. Muut kulutusmenot		3 960 000
50. Kotitalouden edistäminen		15 731 000
51. Kotiteollisuuden edistäminen		10 179 000
52. Valtionapu kodinhoitajien koulutukseen (arviomääräraha)		3 986 000
53. Eräät valtionavut		1 175 000
54. Apurahat eräiden opettajien teollisuuteen ja elinkeinoelämään tutustumista varten		1 100 000
55. Valtionapu kirjopiskelua varten		5 500 000

87. Rauhan- ja konfliktintutkimuslaitos	(270)	1 253 900
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		697 000
09. Johtokunta		6 500
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		475 400
50. Tutkimusapurahat		65 000
70. Kaluston hankkiminen		10 000
88. Suomen Akatemia ja tieteen tukeminen	(270)	208 343 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		50 909 000
09. Valtion tiedoneuvosto		45 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		2 516 000
50. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (siirtomääräraha)		102 000 000
52. Suomen Akatemian apurahat (arviomääräraha)		6 268 000
53. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot tieteen tukemiseen (arviomääräraha)		46 580 000
70. Kaluston hankkiminen		25 000
89. Kotimaisten kielten tutkimuskeskus	(270)	5 272 500
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		3 390 000
09. Johtokunta ja lautakunnat		24 000
27. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)		380 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		1 438 500
70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen		40 000
90. Taiteen tukeminen	(290)	334 221 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		1 510 000
09. Valtion taidetoimikunnat		200 000
30. Kuntien kulttuuritoiminnan tukeminen (arviomääräraha)		15 505 000
51. Valtion taiteilija-apurahat (arviomääräraha)		15 796 000
52. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot taiteen tukemiseen (arviomääräraha)		258 660 000
54. Musiikkioppilaitosten ja musiikin keskiasteen ammatillisen koulutuksen valtionapu		5 000 000
55. Kirjailijoille ja kääntäjille jaettavat apurahat ja avustukset (arviomääräraha)		10 500 000
56. Valtionavustus Tampereen Työväen Teatterin rakentamiseen (siirtomääräraha)		13 000 000
57. Elokuvataiteen tukeminen		2 050 000
59. Valtionavustus Svenska teatern i Helsingfors -nimisen teatterin toimiltilojen peruskorjaukseen		2 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		10 000 000

91. Urheilun ja nuorisonkasvatustyön tukeminen	(300)	330 260 000
50. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot urheilun ja liikuntakasvatustyön tukemiseen (arviomääräraha)		248 260 000
51. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot nuorisonkasvatustyön tukemiseen (arviomääräraha)		81 500 000
52. Urheiluopistojen valtionapu		500 000
92. Suomenlinnan hoitomenot	(280)	14 797 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		4 537 000
09. Suomenlinnan hoitokunta		100 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)		2 792 000
13. Rakennusten korjaus ja kunnossapito (siirtomääräraha)		2 600 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		198 000
40. Valtion avustus Suomenlinnan Liikenne Oy:lle (arviomääräraha)		570 000
70. Laitteiden ja kaluston hankinta (siirtomääräraha)		400 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		3 600 000
93. Arkistolaitos	(280)	18 317 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		11 538 000
27. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)		274 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		3 905 000
70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen		400 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		2 200 000
94. Museovirasto	(280)	38 042 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		18 924 000
10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)		2 800 000
13. Rakennusten korjaus (siirtomääräraha)		500 000
21. Tutkimus- ja valvontatoiminta		1 100 000
23. Museotoiminta		985 000
28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)		650 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		1 302 000
50. Rakennusten entistämisavustukset (siirtomääräraha)		900 000
70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)		1 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		7 831 000
75. Perusparannukset (siirtomääräraha)		1 500 000
95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha) ...		550 000

95. Suomen elokuva-arkisto	(290)	4 736 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		2 027 000
28. Esitystoiminnan menot (arviomääräraha)		740 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		1 769 000
70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen		200 000
96. Elokuviin tarkastus	(820)	892 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		746 000
09. Elokuvalautakunta (arviomääräraha)		33 000
29. Muut kulutusmenot		33 000
70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)		80 000
97. Neuvostoliittoinstituutti	(030)	1 882 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		1 516 000
29. Muut kulutusmenot		366 000
98. Kansainvälinen yhteistyö	(030)	70 189 000
23. Kansainvälisistä järjestöistä aiheutuvat menot		9 000 000
24. Suomen osuus pohjoismaisesta kulttuuriyhteistyöstä aiheutuvista menoista		24 496 000
25. Kulttuurisopimuksien ja vaihto-ohjelmien toimeenpanosta aiheutuvat menot ja kansainvälisen kulttuuriyhteistyön yleismenot (siirtomääräraha)		16 900 000
26. Suomen kielen ja kulttuurin tuntemuksen edistäminen ulkomailla		3 800 000
27. Ulkomaalaisten koulutus- ja sivistysolojen edistäminen		3 500 000
50. Eräät valtionavut (arviomääräraha)		11 493 000
88. Suomen osuus suomalais-norjalaisen kulttuurirahaston peruspääoman kartuttamisesta		1 000 000
99. Opetusministeriön hallinnonalan muut menot	(210)	58 740 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		363 000
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)		2 400 000
09. Neuvottelu- ja toimikunnat		900 000
21. Koulunuudistuksen toimeenpanokustannukset		4 350 000
22. Koulutuksen suunnittelu		3 490 000
24. Automaattisen tietojenkäsittelyn kehittäminen		350 000
25. Eräiden teosten laatiminen (siirtomääräraha)		180 000
26. Eräät kopiointikorvaukset		5 000 000
27. Kalevalan juhluvuoden järjestäminen (siirtomääräraha)		1 600 000
28. Lastentarhanopettajien väliaikaisen koulutuksen järjestäminen		6 430 000
50. Eräät valtionavut		3 287 000

51. Valtionavustus työväentalojen ja nuorisoseurantalojen korjaukseen (siirtomääräraha)	8 900 000
53. Kouluradiotoiminnan kehittäminen	490 000
55. Karjalatalon rakentamisen ylimääräinen avustus lainojen lyhentämiseen	400 000
56. Uskonnollisten lehtien tukeminen	1 500 000
57. Mielipidelehtien tukeminen	1 300 000
71. Tutkimus- ja opetusvälineiden hankkiminen Neuvostoliitosta (siirtomääräraha)	17 800 000

Pääluokka 30

30. MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA 7 347 855 500

01. Maa- ja metsätalousministeriö	(650)	24 469 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		11 809 000
09. Neuvottelukunnat		430 000
26. Kansainvälinen yhteistyö		10 264 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		1 866 000
70. Kaluston hankkiminen		100 000
08. Maataloushallinto	(670)	91 252 500
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		55 263 000
21. Valtiolle hankituista alueista aiheutuvat menot (arviomääräraha)		90 000
22. Suunnittelutoimikuntien erillismenot (arviomääräraha)		1 253 000
23. Maatilatilasto		3 190 000
24. Kasvintarkastustoiminnan erillismenot (arviomääräraha)		450 000
25. Torjunta-aineiden tarkastustoiminnan erillismenot (arviomääräraha) ..		160 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		7 618 000
30. Valtionapu maatalouslautakuntien menoihin sekä korvaukset maataloustuen jako- ja valvontatehtävistä Ahvenanmaalla (arviomääräraha) .		21 208 500
41. Eräät korvaukset ja maksut (arviomääräraha)		1 420 000
70. Kaluston hankkiminen		600 000
10. Valtion maatalouskemian laitos	(660)	10 112 400
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		5 565 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		947 400
70. Kaluston hankkiminen		400 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		3 200 000

12. Valtion siementarkastuslaitos	(660)	6 182 400
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		5 436 000
27. Asiakkaiden puolesta suoritettavat takaisin perittävät menot (arviomääräraha)		90 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		398 400
70. Kaluston hankkiminen		58 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		200 000
14. Valtion maatalouskoneiden tutkimuslaitos	(660)	6 094 400
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		3 900 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		1 614 400
70. Kaluston ja koneiden hankkiminen		350 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		130 000
77. Maanrakennustyöt (siirtomääräraha)		100 000
15. Valtion maitovalmisteiden tarkastuslaitos	(660)	5 850 500
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		4 425 000
27. Asiakkaitten puolesta suoritettavat takaisin perittävät menot (arviomääräraha)		55 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		1 170 500
70. Kaluston hankkiminen		200 000
16. Valtion maitotalouden tutkimuslaitos	(660)	10 116 100
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		2 534 000
21. Maidon hankinta		6 100 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		1 182 100
70. Kaluston hankkiminen		300 000
17. Valtion hevosjalostuslaitos	(660)	5 554 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		1 394 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		860 000
70. Kaluston hankkiminen		100 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		3 000 000
77. Maanparannustyöt (siirtomääräraha)		200 000
29. Valtion viljavarasto	(670)	53 200 000
60. Siirto viljavarastorahastoon		15 000 000
61. Siirto siementuotannon edistämisarvoihin (arviomääräraha)		1 100 000
62. Eräiden korkokustannusten alentaminen (arviomääräraha)		10 000 000
64. Viljan ja nurmikasvien siementen varmuusvarastoinnista aiheutuvien kustannusten korvaaminen		27 100 000

30. Maatalouden neuvontatyön tukeminen	(670)	99 468 000
40. Maanviljelyn, maatalouden rakennustoiminnan ja karjatalouden tukeminen		43 874 000
41. Karjanjalostuksen ja sikatalouden tukeminen		5 645 000
42. Lampaanjalostuksen tukeminen		598 000
43. Siipikarjatalouden tukeminen		682 000
44. Turkeläintalouden tukeminen		600 000
45. Hevostalouden edistäminen vedonlyönnistä hevoskilpailuissa kertyvillä varoilla (arviomääräraha)		24 146 000
46. Kerhotoiminnan tukeminen		19 726 000
47. Puutarhatalouden tukeminen		2 186 000
48. Salaojitustoiminnan tukeminen		364 000
49. Muu neuvontatyön tukeminen		1 647 000
31. Maataloustuotteiden hintatuki	(670)	2 639 947 300
40. Maataloustuotteiden markkinoinnin edistäminen ja hintatason vakaannuttaminen (arviomääräraha)		257 700 000
41. Viljelmäkoon mukaan maksettava hintapoliittinen tuki (siirtomääräraha)		556 042 900
42. Alueittainen hintapoliittinen tuki (siirtomääräraha)		558 704 400
43. Muu hintapoliittinen tuki (siirtomääräraha)		844 500 000
44. Satovahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha)		20 000 000
45. Sokerintuotannon tukeminen (arviomääräraha)		169 000 000
46. Öljykasvituotannon tukeminen (arviomääräraha)		170 000 000
47. Tärkkelystuotannon tukeminen		64 000 000
32. Maataloustuotteiden vientituki ja tuotannon tasapainottamistoimenpiteet	(670)	2 031 400 000
40. Maataloustuotteiden vientituki (arviomääräraha)		1 672 000 000
41. Maataloustuotannon tasapainottamismenot		359 400 000
33. Maatilatalouden rakenteen kehittäminen	(670)	799 510 000
40. Nuorten viljelijöiden tukeminen (siirtomääräraha)		61 000 000
41. Maataloustuotteiden varastotilojen rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)		3 600 000
42. Valtion osuus luopumiseläkelain mukaisista menoista (arviomääräraha)		44 300 000
43. Lammastalouden tukeminen (siirtomääräraha)		1 100 000
48. Valtionapu kuivatustöihin (siirtomääräraha)		10 000 000
49. Maatalouden korkotukilainojen menot (arviomääräraha)		100 000 000
60. Siirto maatilatalouden kehittämisrahastoon		570 000 000
83. Lainat kuivatustöihin (siirtomääräraha)		9 500 000
84. Vuokra-alueiden lunastushinnat (arviomääräraha)		10 000

34. Muut maatalouden menot	(670)	107 904 000
40. Eräät kuljetus- ja rahtiavustukset (siirtomääräraha)		46 500 000
41. Valtionapu pienviljelijäin karjantarkkailuyhdistyksille ja sonninpitoyh-		
tymille		22 954 000
42. Hukkakauran torjunnasta aiheutuvat korvaukset (arviomääräraha).....		4 000 000
43. Satovahinkojen johdosta myönnettävien korkotukilainojen menot (ar-		
viomääräraha).....		14 500 000
44. Avustukset maatilakiinteistöjen ja kasvihuoneviljelmien kotimaista		
energiaa käyttävien lämmitysjärjestelmien rakentamiseen ja uusimi-		
seen (siirtomääräraha)		15 000 000
45. Maatalouden eräiden tuotantotarvikkeiden varmuusvarastointi		750 000
46. Metsämarjojen ja sienien varastoinnin tukeminen (siirtomääräraha) ...		600 000
47. Kasvinjalostustoiminnan edistäminen (arviomääräraha)		3 600 000
35. Metsästyys ja porotalous	(690)	50 274 000
26. Suomen, Neuvostoliiton, Norjan ja Ruotsin välisistä porosopimuksista		
aiheutuvat menot (arviomääräraha)		5 000
40. Riistanhoitomaksut riistanhoidon edistämiseen (arviomääräraha)		19 226 000
41. Luonnonvaraisten eläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (ar-		
viomääräraha).....		25 300 000
45. Porotalouden tukeminen		368 000
46. Paliskuntain yhdistys (arviomääräraha)		1 625 000
47. Poroaitojen kunnossapito (arviomääräraha)		2 900 000
48. Valtionapu eräiden poronhoidosta aiheutuvien kustannusten alenta-		
miseksi		850 000
37. Kalatalous	(690)	60 166 300
01. Palkkaukset (arviomääräraha).....		3 052 000
22. Oulujärven kalatalouden kehittäminen (siirtomääräraha)		300 000
23. Alueellinen kalataloussuunnittelu (siirtomääräraha)		1 450 000
24. Vesioikeudelliset kalatalousselvitykset (siirtomääräraha)		551 800
25. Kalakannan hoitovelvoitteet (arviomääräraha).....		2 200 000
26. Kalastuslupamaksut Tenojoen kalastuksen valvontaan ja kalakantojen		
kehittämiseen (arviomääräraha).....		453 000
27. Eräät kalataloustutkimukset sekä Inarin kalakantojen käyttö- ja hoito-		
suunnitelmien laatiminen		620 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha).....		1 595 000
32. Kalastuskuntien osuudet eräistä kalastuslupamaksuista (arviomäärära-		
ha)		150 000
41. Kalastuslain mukaiset maksut (arviomääräraha)		16 000 000
42. Kalastuksesta saatavan tulon vakaannuttaminen ja kalansaaliin käytön		
edistäminen (siirtomääräraha)		19 000 000
44. Kalastusvakuutustoiminta (arviomääräraha)		3 600 000
47. Kalatalouden korkotukilainojen menot (arviomääräraha)		1 629 500
48. Korvausten maksaminen ammattikalastajille eräistä vesien saastumises-		
ta aiheutuneista kalavahingoista		300 000
49. Kalastusalan järjestöjen toiminnan tukeminen		7 865 000
70. Kaluston hankkiminen		400 000
77. Kalataloudelliset rakentamis- ja kunnostushankkeet (siirtomääräraha) .		1 000 000

38. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos	(690)	40 078 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		13 426 000
14. Kalanviljelylaitosten lammikkoalueiden ja vesitysjärjestelmien sekä luonnonravintolammikoiden kunnossapito		750 000
22. Tutkimuksen yleiskustannukset		1 026 000
23. Valtion kalanviljelytoiminta		3 500 000
24. Itämeren kalastussopimuksen edellyttämä lohenviljelytoiminta (siirtomääräraha)		4 000 000
27. Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)		400 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		2 836 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		1 400 000
74. Kalanviljelylaitosten rakennustyöt (siirtomääräraha)		12 740 000
40. Vesihallinto	(560)	262 086 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		106 705 000
09. Tieteellinen neuvottelukunta		30 000
14. Vesistöjen hoito (siirtomääräraha)		4 300 000
15. Vesioikeudellisilla lupapäätöksillä määrätyt hoitovelvoitteet (siirtomääräraha)		3 850 000
22. Katselmustoimitukset		1 481 000
23. Vesien tutkimus, suunnittelu ja valvonta (arviomääräraha)		9 550 000
25. Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)		300 000
26. Kansainvälinen yhteistyö		425 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		34 965 000
30. Vesihuoltolaitteiden rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)		27 500 000
31. Avustukset yhdyskuntien vedenhankinta- ja viemärintoimenpiteisiin (siirtomääräraha)		21 000 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		2 000 000
72. Työkoneiden ja kuljetuskaluston hankinta		2 000 000
73. Siirrettävien työmaarakennusten hankkiminen		140 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		2 650 000
77. Vesistötyöt (siirtomääräraha)		45 190 000
50. Metsähallitus	(680)	16 146 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		7 009 000
21. Metsien erityiskäyttö		1 518 000
23. Metsien palovartiointi (arviomääräraha)		910 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		1 689 000
70. Kaluston hankinta		50 000
75. Autiotupien rakentaminen (siirtomääräraha)		50 000
77. Yleiset uittoväylätyöt (siirtomääräraha)		4 920 000
58. Yksityismetsätalous	(680)	474 340 000
40. Valtionapu metsänparannustöiden yleismenoihin		45 217 000
41. Valtionapu keskusmetsälautakunnille		12 163 000
42. Valtionapu piirimetsälautakunnille		100 460 000

44.	Valtionapu metsänparannustöihin (siirtomääräraha)	167 000 000
83.	Metsänparannuslainat (siirtomääräraha)	148 000 000
84.	Metsänparannustöiden ennakkorahoitus (siirtomääräraha)	1 500 000
59.	Metsätalouden muut menot (680)	10 077 000
40.	Valtionapu Työtehoseuralle metsätalouden rationalisoimistyön tukemiseen	2 466 000
41.	Valtionapu Metsänjalostussäätiölle metsäpuiden jalostustoimintaan ...	5 919 000
42.	Valtionavut erälle muille yhdistyksille	125 000
50.	Metsätyömieskotien valtionapu	1 567 000
60.	Maanmittaushallinto (550)	251 411 000
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	171 397 000
09.	Neuvottelukunnat	47 000
21.	Kartastotyöt (arviomääräraha)	16 970 000
22.	Kiinteistötoimitukset (arviomääräraha)	13 220 000
24.	Kiinteistörekisterin muodostaminen	2 630 000
29.	Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	32 547 000
40.	Rajakuntien tilusjärjestelylain mukaiset menot (siirtomääräraha)	600 000
41.	Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot (arviomääräraha)	6 000 000
70.	Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	8 000 000
65.	Geodeettinen laitos (550)	5 206 900
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	2 183 000
21.	Mittaus- ja tutkimustyöt	1 100 000
22.	Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)	53 000
29.	Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	1 180 900
70.	Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	600 000
74.	Talonrakennukset (siirtomääräraha)	90 000
70.	Maatalouden tutkimuskeskus (660)	73 142 000
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	39 261 000
21.	Tutkimuksen yleiskustannukset	3 890 000
22.	Torjunta-ainetarkastukset (arviomääräraha)	935 000
23.	Koeasemien menot	2 875 000
24.	Kasvinjalostustoiminta (arviomääräraha)	1 500 000
25.	Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)	250 000
27.	Maataloudelliset yhteistutkimukset (siirtomääräraha)	4 200 000
29.	Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	10 126 000
70.	Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	5 000 000
74.	Talonrakennukset (siirtomääräraha)	4 500 000
77.	Maa- ja vesirakennustyöt (siirtomääräraha)	105 000
88.	Maan hankkiminen (siirtomääräraha)	500 000

72. Maatalouden taloudellinen tutkimuslaitos	(660)	5 075 600
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		2 980 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		540 600
40. Maatalouskirjanpito toiminnan avustaminen		1 500 000
70. Kaluston hankkiminen		55 000
76. Metsätutkimuslaitos	(660)	75 278 300
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		41 405 000
20. Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)		650 000
21. Luonnonsuojelualueiden ja kokeilualueiden hoito		285 000
24. Tutkimuksen yleiskustannukset (siirtomääräraha)		8 119 000
26. Muu koe-, tutkimus- ja tarkastustoiminta		350 000
27. Kansainvälinen tutkimusyhteistyö		225 000
28. Metsätaloudelliset yhteistutkimukset (siirtomääräraha)		6 200 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		10 889 300
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		3 200 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		3 955 000
80. Eläinlääkintätoimi	(670)	22 598 900
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		11 331 000
25. Eläintautien ehkäiseminen ja muu eläinlääkintähuolto (arviomääräraha)		2 450 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		220 000
30. Valtionosuus kunnan- ja kaupungineläinlääkärien palkkaamiseen (arviomääräraha)		4 597 900
31. Valtionosuus kunnan- ja kaupungineläinlääkärien matkakulujen korvaamiseen (arviomääräraha)		2 400 000
33. Valtionapu kunnille maidosta otettujen näytteiden tutkimisesta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen (arviomääräraha)		1 550 000
50. Valtionapu eläinsuojelutyöhön		50 000
84. Valtion eläinlääketieteellinen laitos	(670)	18 042 400
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		7 907 000
24. Ulkomaiset seerumit ja rokotusaineet (arviomääräraha)		5 700 000
27. Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)		36 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		2 899 400
70. Kaluston ja tutkimusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)		1 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		500 000
90. Valtion margariinitehdas	(850)	
05. Eläkkeet (arviomääräraha)		760 000
22. Käyttömenot (arviomääräraha)		37 641 000
Käyttömenot (05—22): 38 401 000		

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		700 000
	Sijoitusmenot (70): 700 000	
92. Maanmittaushallituksen karttapaino	(550)	
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		11 552 000
05. Eläkkeet (arviomääräraha)		954 000
29. Muut käyttömenot (arviomääräraha)		13 400 000
	Käyttömenot (01—29): 25 906 000	
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		1 500 000
	Sijoitusmenot (70): 1 500 000	
95. Metsähallituksen metsät	(680)	
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		66 005 000
05. Eläkkeet (arviomääräraha)		60 000 000
13. Kiinteistöjen korjaus ja kunnossapito		3 000 000
14. Teiden ja tielosuoksien kunnossapito		4 500 000
21. Puutavaran hankinta ja myynti (arviomääräraha)		490 000 000
22. Metsien hoito (siirtomääräraha)		92 000 000
23. Kalavesien ja riistan hoito		4 400 000
24. Verot ja metsänhoitomaksut (arviomääräraha)		56 500 000
29. Muut käyttömenot (arviomääräraha)		19 825 500
	Käyttömenot (01—29): 796 230 500	
70. Työkoneiden ja autojen hankkiminen (siirtomääräraha)		10 500 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		1 000 000
75. Asuntojen hankkiminen metsätyöväelle (siirtomääräraha)		1 000 000
77. Valtion maiden kulku- ja kuljetusteiden rakentaminen (siirtomääräraha)		15 500 000
78. Peruskuivatukset ja perusmetsitykset (siirtomääräraha)		30 000 000
79. Metsänjalostus (siirtomääräraha)		6 000 000
88. Maan hankkiminen (siirtomääräraha)		5 000 000
89. Maan hankkiminen myytyjen maa-alueiden ja rakennusten tilalle (arviomääräraha)		3 000 000
	Sijoitusmenot (70—89): 72 000 000	
96. Metsäntutkimuslaitoksen metsät	(680)	
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		2 911 000
05. Eläkkeet (arviomääräraha)		1 128 000
21. Metsien hoito (siirtomääräraha)		1 872 000
22. Puutavaran myynti ja hankinta (arviomääräraha)		3 928 000
29. Muut käyttömenot (arviomääräraha)		1 870 000
	Käyttömenot (01—29): 11 709 000	

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	100 000
77. Metsien perusparannukset (siirtomääräraha)	1 250 000
88. Maan hankkiminen (siirtomääräraha)	700 000

Sijoitusmenot (70—88): 2 050 000

98. Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminta (660)

05. Eläkkeet (arviomääräraha)	270 000
22. Jokioisten siemenkeskus (arviomääräraha)	13 100 000
23. Jokioisten kartanoiden saha (arviomääräraha)	10 890 000
24. Siemenperunakeskuksen tuotantotoiminnan menot (arviomääräraha)	11 950 000
25. Tervetaimiasema (arviomääräraha)	650 000

Käyttömenot (05—25): 36 860 000

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	900 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	8 000 000
88. Maan hankkiminen (siirtomääräraha)	100 000

Sijoitusmenot (70—88): 9 000 000

99. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut menot (650) 7 622 500

01. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 070 000
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)	2 100 000
09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat	552 500
20. Eräät luonnonvarojen kestävään käyttöön ja torjunta-aineiden tarkas- tukseen liittyvät tutkimukset (siirtomääräraha)	900 000
41. Vuotoksen alueen kehittäminen (siirtomääräraha)	3 000 000

Pääloukka 31

31. LIKENNEMINISTERIÖN HALLINNONALA 6 932 916 500

01. Liikenneministeriö (710) 11 976 000

01. Palkkaukset (arviomääräraha)	9 491 000
09. Neuvottelu- ja toimikunnat	150 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	2 265 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	70 000

20. Tie- ja vesirakennushallinto (720) 332 958 000

01. Palkkaukset (arviomääräraha)	277 348 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	48 010 000
71. Tietokoneiden ja toimistokaluston hankkiminen (siirtomääräraha) ...	7 600 000

24. Tiet	(720)	2 978 020 000
13. Rakennusten kunnossapito (arviomääräraha)		2 250 000
14. Yleisten teiden kunnossapito (siirtomääräraha)		1 340 000 000
31. Valtionapu kunnille paikallisteiden aiheuttamista menoista		1 800 000
33. Korvaukset katujen kestopäällystämisestä (arviomääräraha)		3 800 000
34. Valtionapu katujen rakentamiseen (siirtomääräraha)		30 000 000
35. Katumaksulain mukaiset korvaukset (arviomääräraha)		30 000 000
50. Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon (arviomääräraha)		58 000 000
51. Valtionapu yksityisten teiden tekemiseen (siirtomääräraha)		16 000 000
52. Tielain mukainen korkotuki (arviomääräraha)		120 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		107 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		30 050 000
77. Yleisten teiden tekeminen (siirtomääräraha)		1 203 000 000
78. Ulkopuolisille tehtävät työt (arviomääräraha)		49 000 000
88. Maa-alueiden hankinta ja tielain mukaiset korvaukset (arviomääräraha)		107 000 000
27. Vesitiet	(730)	83 531 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		14 721 000
09. Saimaan kanavan hoitokunta (arviomääräraha)		480 000
14. Käyttö ja kunnossapito (arviomääräraha)		17 800 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		2 740 000
31. Veneilysatamien rakentamisen valtionapu (siirtomääräraha)		1 300 000
40. Keskuskalasetamien rakentamisen valtionapu (siirtomääräraha)		950 000
42. Kauppa- ja teollisuussatamien rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)		920 000
43. Tahkoluodon syväsataman rakentamisen korkotuki (arviomääräraha) ..		400 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		2 900 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		600 000
77. Vesitiettyöt (siirtomääräraha)		40 420 000
88. Vesitietalueiden hankkiminen (siirtomääräraha)		300 000
40. Autorekisterikeskus	(720)	107 207 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		64 192 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		21 775 000
70. Kaluston ja puhelimien hankkiminen (siirtomääräraha)		2 000 000
74. Katsastusasemien rakentaminen (siirtomääräraha)		19 240 000
47. Ilmailuhallinto	(740)	264 867 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		93 377 000
14. Kunnossapito- ja käyttömenot (siirtomääräraha)		94 000 000
21. Ilmailuhallinnon toimesta ulkopuolisille suoritettavat työt (arviomääräraha)		6 400 000

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	7 400 000
41. Valtionapu eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon	3 000 000
50. Eräät valtionavut ilmailutoiminnan ylläpitämiseen	540 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	32 000 000
74. Lentokenttien talonrakennustyöt (siirtomääräraha)	13 950 000
77. Lentokenttien rakentaminen (siirtomääräraha)	10 820 000
88. Lentokenttien maanlunastukset (siirtomääräraha)	1 000 000
89. Varkauden lentopaikan lunastaminen (siirtomääräraha)	2 380 000
50. Ilmatieteen laitos (830)	63 396 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	36 205 000
21. Eräät tutkimustoiminnan ja sääpalvelun menot	10 700 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	6 791 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	9 700 000
55. Tietoliikenteen korvaukset ja avustukset (760)	435 970 000
21. Korvaus merenkulun viestintäpalvelusten tuottamisesta	1 400 000
22. Korvaus radiotoiminnan valvonnasta (arviomääräraha)	270 000
41. Sanomalehdistön tukeminen	90 300 000
42. Lehdistön yleinen kuljetustuki	338 000 000
44. Sanomalehtien yhteisjakelun tukeminen (siirtomääräraha)	6 000 000
56. Korvaukset posti- ja telelaitokselle valtion virkalähetyksistä (050)	98 000 000
23. Korvaus virkalähetysoikeuden käytöstä postiliikenteessä (arviomääräraha)	77 000 000
24. Korvaus erityispalveluina toimitettavista virkalähetyksistä ja postienakkolähetyksistä (arviomääräraha)	21 000 000
57. Rautatieliikenteen korvaukset (750)	74 400 000
40. Eräät valtionrautateille maksettavat korvaukset	13 000 000
41. Korvaus tavarankuljetusten rahdeista myönnettävien alennusten aiheuttamasta tulojen menetyksestä	28 000 000
50. Korvaus matkalipuista myönnettävien alennusten aiheuttamasta tulojen menetyksestä (arviomääräraha)	33 400 000
90. Valtionrautatiet (750)	
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	1 901 357 000
05. Eläkkeet (arviomääräraha)	950 952 000
11. Kaluston kunnossapito (arviomääräraha)	185 300 000

13. Radan, rakennusten ja rakenteiden kunnossapito (arviomääräraha)	146 000 000
22. Liikenteen hoito (arviomääräraha)	392 500 000
28. Ulkopuolisille suoritettavat työt (arviomääräraha)	74 000 000
29. Muut käyttömenot (arviomääräraha)	140 300 000

Käyttömenot (01—29): 3 790 409 000
 Käyttötulot (14.01.01—07): 2 825 300 000

**Käyttötalouden
lisärahoitustarve**

965 109 000

60. Siirto valtionrautateiden uudistusrahastoon	160 312 500
70. Työkoneiden, autojen yms. kaluston hankkiminen (siirtomääräraha) ..	15 500 000
72. Sähkölaitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)	62 900 000
73. Vetokaluston ja vaununoston hankkiminen ja valmistus (siirtomääräraha)	152 400 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	6 900 000
77. Uusien ratojen rakentaminen (siirtomääräraha)	12 050 000
78. Ratojen parantaminen ja teollisuusraiteiden rakentaminen (siirtomääräraha)	164 800 000
88. Maa-alueiden, rakennusten yms. ostot (siirtomääräraha)	9 200 000

Sijoitusmenot ja siirto uudistusrahastoon
(60—88): 584 062 500

94. Posti- ja telelaitos (760)

01. Palkkaukset (arviomääräraha)	2 494 546 000
05. Eläkkeet (arviomääräraha)	413 000 000
10. Rakennusten ja huoneistojen käyttö ja kunnossapito (arviomääräraha)	270 000 000
11. Televerkoston käyttö ja kunnossapito (arviomääräraha)	343 200 000
12. Moottorijoneuvojen ja postivaunujen käyttö ja kunnossapito sekä autovarikkotoiminta (arviomääräraha) ..	125 500 000
22. Korvaukset postinkuljetuksista (arviomääräraha)	142 000 000
29. Muut käyttömenot (arviomääräraha)	246 750 000

Käyttömenot (01—29): 4 034 996 000

60. Siirto posti- ja telelaitoksen uudistusrahastoon	224 025 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	22 000 000
71. Televerkon kehittäminen (siirtomääräraha)	417 000 000
72. Radioasemat ja -laitteet (siirtomääräraha)	42 000 000
73. Muiden koneiden ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)	50 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	85 100 000
88. Tonttien sekä huoneisto-osakkeiden hankinta (siirtomääräraha)	15 000 000

Sijoitusmenot ja siirto uudistusrahastoon
(60—88): 855 125 000

95. Posti- ja telelaitoksen konepajat	(760)	
22. Turun Asennuspaja (arviomääräraha)		27 600 000
23. Keskusautokorjaamo (arviomääräraha)		13 100 000
		Käyttömenot (22—23): 40 700 000
		Käyttötulot (14.05.02—03): 40 400 000
		Käyttötalouden lisärahoitustarve
		300 000
70. Työkoneiden, kaluston ja kuljetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)		400 000
		Sijoitusmenot (70): 400 000
99. Liikenneministeriön hallinnonalan muut menot	(710)	77 595 000
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)		300 000
22. Tutkimus ja suunnittelu (siirtomääräraha)		2 900 000
30. Avustus joukkoliikenteen kehittämiseen (siirtomääräraha)		10 200 000
31. Valtionavustus tasoristeysten poistamisjärjestelyihin (siirtomääräraha) .		6 000 000
32. Valtionapu koululaisten kuljetusten kannalta tarpeellisen linja-autoliikenteen säilyttämiseen (arviomääräraha)		12 500 000
33. Tahkoluodon radan rakentamisen korkotuki (siirtomääräraha)		1 020 000
40. Eräät valtionavut		175 000
50. Televisiojaketuverkoston suunnittelu ja rakentaminen (siirtomääräraha)		5 000 000
51. Avustus Oy Yleisradio Ab:lle Porin radioaseman suunnittelua ja rakentamista varten (siirtomääräraha)		6 500 000
78. Vähäliikenteisten ratojen vahvistamis- ja muutostyöt (siirtomääräraha)		26 000 000
79. Suomen Ongelmajäte Oy:n raiteen sekä keräilyasemien raiteistojen rakentaminen (siirtomääräraha)		7 000 000

Pääluokka 32

32. KAUPPA-JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN HALLINNONALA		3 346 945 500
01. Kauppa- ja teollisuusministeriö	(810)	30 415 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		25 312 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		4 933 000
70. Kaluston hankkiminen		170 000
02. Teollisuuspiirit	(810)	25 373 400
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		12 314 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		12 759 400
70. Kaluston hankkiminen		300 000

04. Puolustustaloudellinen suunnittelukunta	(170)	2 319 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		1 352 000
09. Suunnittelukunta (arviomääräraha)		114 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		838 000
70. Kaluston hankkiminen		15 000
06. Varmuusvarastointi	(170)	291 000 000
41. Korkotuki turvavarastojen perustamiseen ja ylläpitämiseen (arviomääräraha)		10 000 000
42. Turvavarastoinnin varastointiavustus		1 000 000
60. Siirto varmuusvarastorahastoon		230 000 000
61. Korvaukset varmuusvarastorahastolle (arviomääräraha)		21 800 000
77. Varastojen rakentaminen nestemäisiä poltto- ja voiteluaineita varten (siirtomääräraha)		28 200 000
10. Merenkulkulaitos	(730)	449 674 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		214 662 000
09. Neuvottelu- ja toimikunnat		74 000
28. Talviliikennetekniikan perustutkimukset (siirtomääräraha)		535 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		126 470 000
40. Saaristoliikenteen avustaminen		920 000
41. Korkotuki saaristolaisten kulkuyhteyksiä hoitaville liikennöitsijöille myönnettävistä lainoista (arviomääräraha)		25 000
42. Vesikuljetuskaluston hankintojen korkotuki (arviomääräraha)		2 600 000
50. Lästimaksuista suoritettavat valtionavustukset (arviomääräraha)		2 500 000
70. Kaluston ja teknillisten laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)		10 075 000
71. Alusten ja muiden kulkuvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)		35 663 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		4 000 000
77. Turvalaitteiden rakentaminen ja väylätyöt (siirtomääräraha)		48 800 000
79. Muut maa- ja vesirakennustyöt (siirtomääräraha)		3 350 000
28. Elinkeinohallitus	(820)	19 917 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		13 906 000
09. Neuvottelukunnat		240 000
21. Erät elintarvikevalvonnan ja kuluttaja-asiaien menot		2 800 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		2 478 000
50. Valtionavustus kuluttajajärjestöille		443 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		50 000
29. Elinkeinovalvonnan aluehallinto	(820)	5 848 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		5 063 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		770 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		15 000

30. Kilpailuasiamiehen toimisto	(820)	586 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		537 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		42 000
70. Kaluston hankkiminen		7 000
31. Kuluttajansuoja	(820)	6 871 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		3 193 000
09. Kuluttajavalituslautakunta		250 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		1 263 000
31. Valtionosuus kuluttajaneuvonnan järjestämiseen kunnissa (arviomääräraha)		2 130 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		35 000
32. Patenti- ja rekisterihallitus	(820)	33 845 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		27 055 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		6 540 000
70. Kaluston hankkiminen		250 000
34. Lisenssivirasto	(820)	3 125 600
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		2 457 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		653 600
70. Kaluston hankkiminen		15 000
39. Teknillinen tarkastuskeskus	(820)	33 505 500
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		22 882 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		6 773 500
70. Kaluston, koneiden ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)		1 500 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		2 350 000
40. Geologinen tutkimuskeskus	(830)	118 481 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		68 890 000
09. Valtuuskunta		11 000
21. Eräät tutkimustoiminnan menot (siirtomääräraha)		36 980 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		4 950 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		5 900 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		1 750 000
42. Valtion teknillinen tutkimuskeskus	(830)	183 825 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		81 600 000
09. Valtuuskunta		10 000
21. Eräät tutkimustoiminnan menot (siirtomääräraha)		6 948 000

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	22 167 000
70. Koneiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	25 500 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	47 100 000
89. Teknisen tutkimuksen vientiä harjoittavan valtionenemmistöisen osakeyhtiön perustaminen (siirtomääräraha)	500 000
43. Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen maksulliset tutkimuspalvelut . (830)	209 423 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	134 323 000
21. Eräät tutkimustoiminnan menot (siirtomääräraha)	44 900 000
22. Esitutkimuksista ja riskeistä aiheutuvat menot	11 400 000
70. Koneiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	18 800 000
44. Teknologian kehittämiskeskus (830)	254 215 500
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	5 418 000
09. Teknologian valtuuskunta	10 000
21. Tavoitetutkimustoiminta (siirtomääräraha)	45 000 000
28. Tuotekehitys- ja markkinointiyksiköt (arviomääräraha)	3 706 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	4 381 500
40. Avustukset teollisuuden tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan (siirtomääräraha)	89 000 000
43. Avustukset ulkomaisen teknologian hankkimiseen pienelle ja keski-suurelle teollisuudelle	1 100 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	600 000
83. Teollisuuden tuotekehityslainat (siirtomääräraha)	90 000 000
84. Teollisuuden tuoteparannuslainat (siirtomääräraha)	15 000 000
46. Teknisen ja kaupallisen tutkimuksen tukeminen (830)	21 170 000
21. Ulko- ja kotimaankauppaan liittyvä tutkimustoiminta (siirtomääräraha)	3 000 000
22. Kansainvälinen tekninen yhteistyö (siirtomääräraha)	6 400 000
24. Jäänmurtamislaboratorion käyttäminen	1 700 000
41. Avustukset teollisuuden kehittämistä ja liikkeenjohdollista koulutusta edistävälle yhteisölle	10 070 000
47. Merentutkimuslaitos (830)	14 954 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	5 584 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	8 270 000
70. Kaluston ja tutkimusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)	1 100 000
48. Teollisuussihteerit (830)	13 199 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	8 824 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	4 300 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	75 000

49. Kehitysaluerahasto Oy	(840)	239 600 000
42. Kehitysaluerahasto Oy:lle maksettava korkotuki (arviomääräraha)		3 100 000
43. Luotto- ja kurssitappioiden korvaaminen (arviomääräraha)		35 000 000
44. Avustus Kehitysaluerahasto Oy:lle kehitysyhtiöiden perustamista var- ten		1 500 000
45. Tutkimustoiminnan tukeminen (siirtomääräraha)		10 000 000
83. Debentuurilaina Kehitysaluerahasto Oy:lle (siirtomääräraha)		190 000 000
50. Teollisuuden edistäminen	(850)	263 075 000
09. Neuvottelukunnat		917 000
23. Teollistamistutkimukset (siirtomääräraha)		1 100 000
30. Valtionosuus ja -avustus kuntien elinkeinoasiamiesten palkkaukseen (arviomääräraha)		13 128 000
40. Valtionavustus pienen ja keskisuuren teollisuuden edistämisjärjestöille		5 900 000
41. Kaivannaisteollisuuden edistäminen		15 200 000
42. Valtionavustus Kotimaisen Työn Liitto ry:lle		3 040 000
43. Avustus Valvilla Oy:n korkomenojen alentamiseen		8 000 000
44. Eräiden kurssitappioiden korvaaminen (arviomääräraha)		300 000
45. Korkotuki teollisuuden tuotantolaitosten investointilainosta (arvio- määräraha)		90 000
46. Ulkomaisen harjoittelun tukeminen		1 500 000
47. Valtionavustus eräisiin pienen ja keskisuuren teollisuuden neuvonta- ja koulutushankkeisiin		900 000
48. Liikevaihtoveron huojennusta vastaavat avustukset kunnille ja kiinteis- töryrityksille (siirtomääräraha)		50 000 000
60. Siirto valtion takausrahastoon (arviomääräraha)		8 000 000
88. Osakepääomien korotukset (siirtomääräraha)		135 000 000
89. Osallistuminen Telenokia Oy:n osakepääoman korottamiseen (siirto- määräraha)		20 000 000
51. Tuotantotoiminnan alueellinen edistäminen	(850)	589 025 000
21. Malminetsintä ja sitä palveleva geologinen tutkimus kehitysalueilla ...		2 350 000
41. Kehitysalueluottojen korkotuki (arviomääräraha)		2 100 000
45. Eräiden kehitysalueilla sijaitsevien hankkeiden korkotuki (arviomäärä- raha)		43 955 000
46. Valtionapu erityisalueiden tuotantotoiminnan tukemiseen (siirtomää- räraha)		17 500 000
48. Alueellinen kuljetustuki (arviomääräraha)		90 120 000
49. Kehitysalueiden tuotantotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)		430 000 000
88. Osallistuminen kehitysyhtiöiden osakkeiden merkitsemiseen (siirto- määräraha)		3 000 000
55. Energiatalous	(860)	180 110 000
09. Neuvottelukunnat		160 000
21. Eräät energiahuollon tutkimus-, suunnittelu- ja valvontatoiminnan menot (siirtomääräraha)		61 000 000
27. Energiatiedotus ja neuvontatoiminta		6 200 000
40. Investointiavustukset kotimaista polttoainetta käyttäville laitoksille (arviomääräraha)		60 000 000

41. Avustukset maaseudun sähköistämiseen (siirtomääräraha).....	28 000 000
42. Energiataloudellisen koetoiminnan edistäminen (siirtomääräraha).....	18 200 000
45. Energian säästöinvestointien sekä kotimaisten polttoaineiden tuotanto- ja käyttöinvestointien korkotuki (arviomääräraha).....	5 400 000
46. Avustukset turve- ja puuraaka-ainevarojen hyväksikäytön edistämiseen	1 150 000
61. Kotimaankaupan edistäminen (870)	9 595 000
40. Haja-asutusalueiden vähittäiskaupan korkotuki (arviomääräraha).....	2 195 000
41. Haja-asutusalueiden vähittäiskaupan investointiavustus (arviomääräraha).....	3 400 000
42. Valtionavustus haja-asutusalueiden kauppapalvelujen saavutettavuuden turvaamiseksi (arviomääräraha).....	4 000 000
80. Matkailun edistämiskeskus (870)	58 827 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha).....	11 796 000
09. Matkailuasiain neuvottelukunta	21 000
21. Eräät matkailun edistämistoiminnan menot	19 700 000
27. Matkailutoimistojen muut kulutusmenot (arviomääräraha)	6 800 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha).....	2 950 000
40. Valtionavustus matkailun edistämistoimintaan	4 700 000
41. Valtionavustus matkailua palvelevien sisävesialusten peruskorjaukseen (siirtomääräraha).....	2 000 000
70. Kaluston hankkiminen	160 000
74. Valtion omistamien matkailukiinteistöjen peruskorjaus ja rakentaminen (siirtomääräraha)	10 300 000
83. Lainat matkailun markkinointiin ulkomailla (siirtomääräraha)	400 000
85. Ulkomaankaupan edistäminen (880)	241 800 000
29. Muut kulutusmenot.....	650 000
40. Valtionavustus viennin edistämiseen (siirtomääräraha).....	109 000 000
41. Valtionavustus ulkomaankauppaa edistäville järjestöille.....	7 950 000
45. Valtionavustus Suomen Ulkomaankauppaliitto r.y:lle	10 500 000
46. Valtionavustus pienille ja keskisuurille yrityksille uuden vientihenkilöstön palkkaamiseen	2 700 000
47. Korkotuki Suomen Vientiluotto Oy:lle (arviomääräraha).....	30 000 000
60. Siirrot rahastoihin (arviomääräraha).....	41 000 000
84. Lainat viennin edistämiseen (siirtomääräraha)	40 000 000
90. Valtion hankintakeskus (050)	
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	23 025 000
05. Eläkkeet (arviomääräraha)	1 650 000
21. Hankinnan ja myynnin sekä varastotoiminnan menot (arviomääräraha)	6 120 000
29. Muut käyttömenot (arviomääräraha)	7 850 000
Käyttömenot (01—29): 38 645 000	

70. Kaluston ja konnttorikoneiden hankkiminen (siirtomääräraha)	1 000 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)	1 000 000
Sijoitusmenot (70—74): 2 000 000	
99. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan muut menot (810)	45 166 500
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	53 500
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)	550 000
09. Neuvottelu- ja toimikunnat	943 000
26. Kansainvälinen yhteistyö (arviomääräraha)	7 543 000
95. Maanomistajien osuus puolustusmaksuista (arviomääräraha)	77 000
97. Eräät tileistä poistot (arviomääräraha)	36 000 000

Pääloukka 33

33. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA .. 21 366 480 000

01. Sosiaali- ja terveysministeriö (400)	30 443 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	22 241 000
09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat	1 525 000
21. Tutkimustoiminta	600 000
22. Kehittämistoiminta	1 350 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	4 638 000
70. Kaluston hankkiminen	89 000
02. Läänihallitusten sosiaali- ja terveysosastot (400)	16 802 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	16 252 000
09. Pysyvät neuvottelukunnat	330 000
28. Koulutustoiminta	220 000
03. Työsuojeluhallinto (400)	42 369 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	31 572 000
09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat	260 000
22. Kehittämistoiminta	690 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	9 157 000
66. Kansainvälinen yhteistyö	420 000
70. Kaluston hankkiminen	270 000

05. Kunnallinen työsuojelutarkastus	(460)	400 000
30. Valtionosuus kunnille työsuojelutarkastajien toiminnasta aiheutuviin käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		400 000
06. Työterveyslaitos	(450)	73 970 000
50. Valtionapu työterveyslaitoksen menoihin		73 970 000
07. Työsuojelun muut menot	(400)	922 000
22. Työturvallisuustoimenpiteiden laiminlyömisestä johtuvat toimenpiteet (arviomääräraha)		15 000
51. Avustus työsuojelun tiedotustoimintaa varten		107 000
56. Valtionapu työsuojelukoulutukseen		800 000
11. Tarkastuslautakunta	(090)	2 107 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		1 888 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		219 000
12. Työneuvosto	(400)	541 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		481 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		60 000
13. Rintamaveteraanien varhaiseläkelautakunta	(400)	1 319 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		1 191 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		128 000
14. Tapaturmavirasto	(400)	30 825 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		24 229 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		6 426 000
70. Kaluston hankkiminen		170 000
15. Perhekustannusten tasaus	(410)	2 593 150 000
50. Kotona tapahtuvan hoidon tukeminen (siirtomääräraha)		180 000 000
51. Äitiysavustus (arviomääräraha)		37 150 000
52. Lapsilisät (arviomääräraha)		2 363 000 000
53. Avustus sairaan lapsen kuntoutuksesta tai sairaanhoidosta lapsen vanhemmille aiheutuvaan ansionmenetykseen		13 000 000

16. Yleinen perhe-eläke	(410)	313 000 000
50. Yleinen perhe-eläke (arviomääräraha)		313 000 000
17. Työttömyysvakuutus	(410)	188 000 000
50. Valtionapu työttömyyskassoille (arviomääräraha)		188 000 000
18. Sairausvakuutus	(410)	1 910 000 000
60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)		1 910 000 000
19. Eläkevakuutus	(410)	2 000 600 000
50. Valtion osuus merimieseläkekassan menoista (arviomääräraha)		47 600 000
51. Valtion osuus maatalousyrittäjien eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)		839 000 000
52. Valtion osuus yrittäjien eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)		244 000 000
60. Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)		870 000 000
20. Yrittäjien tapaturmavakuutus	(410)	21 000 000
53. Valtionosuus maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kustannuksista (arviomääräraha)		21 000 000
21. Rintamaveteraaneläkkeet	(410)	858 000 000
52. Rintamasotilaseläkkeet ja asumistuki (arviomääräraha)		675 000 000
53. Rintamaveteraanien varhaiseläke (arviomääräraha)		183 000 000
22. Sotilasvammakorvaukset ja eräät kuntoutustoiminnan menot	(410)	1 190 918 000
50. Sotilasvammakorvaukset (arviomääräraha)		1 120 000 000
55. Valtion korvaus sotainvalidien kuntoutus- ja hoitolaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		68 468 000
56. Valtionapu sotainvalidien puolisojen kuntoutustoimintaan		1 600 000
57. Ylimääräinen korvaus vuosien 1939—1945 sotien aikana vammautuneille eräissä tapauksissa (siirtomääräraha)		850 000
23. Muu sodista kärsineiden turva	(410)	17 330 000
30. Valtion korvaus siirtoväen huoltoon (arviomääräraha)		14 800 000
37. Valtion korvaus sotaorpojen työhuollon kustannuksiin (arviomääräraha)		250 000
51. Sotaeläkkeet (arviomääräraha)		2 000 000
53. Valtionavustus eräille veteraanijärjestöille		280 000

24. Eräät vahingonkorvaukset	(410)	63 495 000
50. Tapaturmakorvaukset (arviomääräraha)		51 745 000
53. Liikennevakuutuskorvaukset (arviomääräraha)		7 500 000
55. Rikosvahinkokorvaukset (arviomääräraha)		4 250 000
 25. Asevelvollisten ja heidän omaistensa avustaminen	(410)	10 494 000
50. Sotilasavustukset (arviomääräraha)		10 494 000
 27. Kunnallinen toimeentuloturva	(410)	220 000 000
30. Valtionosuus kunnille toimeentuloturvan kustannuksiin (arviomääräraha)		220 000 000
 28. Muu toimeentuloturva	(410)	113 414 000
51. Invalidiraha (arviomääräraha)		105 414 000
56. Asevelvollisten kotiuttamisraha (arviomääräraha)		8 000 000
 29. Pakolaishuolto	(410)	2 500 000
61. Pakolaishuolto (arviomääräraha)		2 500 000
 30. Sosiaalihuolto	(400)	23 706 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		15 409 000
22. Kehittämistoiminta		800 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		7 122 000
66. Kansainvälinen yhteistyö		305 000
70. Kaluston hankkiminen		70 000
 31. Sosiaalihuollon täydennyskoulutus	(250)	1 550 000
28. Sosiaalihuollon jatko- ja täydennyskoulutus		1 400 000
50. Opintoapurahat sosiaalihuollon ulkomaista jatko- ja täydennyskoulutusta varten		150 000
 32. Kuntien järjestämät sosiaalipalvelut	(420)	3 542 594 000
30. Valtionosuus kunnille sosiaalipalvelujen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		3 510 644 000
31. Valtionosuus kunnille sosiaalipalvelujen perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)		30 000 000
32. Valtion korvaus kunnille eräiden kehitysvammaisten huollosta aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)		450 000
33. Valtionapu kunnille lasten päiväkotien kuljetuskustannuksia koskevaan kokeilutoimintaan		1 500 000

33. Yksityisten yhteisöjen sosiaalipalvelut	(420)	54 443 000
50. Sosiaalihuollon yksityisten yhteisöjen maksuvalmiuden turvaaminen (arviomääräraha)		40 000 000
51. Valtionavustus yksityisten sosiaalihuollon palvelujen tuottajien käyttökustannuksiin		14 300 000
54. Pakolaishuollon avustaminen (arviomääräraha)		143 000
38. Lasten päivähoito	(420)	52 900 000
30. Valtionosuus kunnille lasten päiväkotien käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		21 400 000
31. Valtionosuus kunnille ohjatusta perhepäivähoidosta aiheutuviin käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		16 000 000
32. Valtionavustus kunnille lasten leikin ja toiminnan ohjaukseen		5 500 000
50. Valtionosuus yksityisten lasten päivähoitolaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		10 000 000
39. Kasvatusneuvolatoiminta	(420)	1 450 000
38. Valtionosuus kunnille kasvatusneuvoloiden kustannuksiin (arviomääräraha)		1 450 000
40. Valtion koulukodit	(420)	33 190 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		21 377 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		10 350 000
70. Kaluston hankkiminen		963 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		500 000
41. Lasten ja nuorten kasvatusta ja huolto	(420)	25 360 000
30. Valtionavustus kunnille lastenkotien käyttökustannuksiin		6 500 000
32. Valtionavustus lasten ja nuorison avohuollon kehittämistoimintaan		2 500 000
33. Valtion korvaus kunnille kasvatuskorvauksiin (arviomääräraha)		7 460 000
51. Valtionapu yksityisten lastenkotien käyttökustannuksiin		7 000 000
53. Valtionapu yksityisten koulukotien käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		1 600 000
54. Valtionavustus yksityisten koulukotien rakentamiseen (siirtomääräraha)		300 000
43. Valtion erityiskoulut	(420)	11 199 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		7 954 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		3 106 000
70. Kaluston hankkiminen		139 000

44. Invalidihuolto	(420)	27 140 000
32. Valtionavustus kunnille asumispalvelujen käyttökustannuksiin		2 000 000
33. Valtionosuus kunnille suojatyötoiminnan käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		1 000 000
50. Valtion korvaus erityishuoltolaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		1 000 000
51. Valtionosuus yksityisen suojatyötoiminnan käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		1 000 000
52. Valtionavustus yksityisten asumispalvelujen käyttökustannuksiin		1 140 000
53. Valtion korvaus muihin invalidihuollon toimintoihin (arviomääräraha)		1 000 000
54. Valtion korvaus yksilöllisen invalidihuollon kustannuksiin (arviomääräraha)		20 000 000
45. Valtion kehitysvammalaitokset	(420)	21 183 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		12 903 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		4 390 000
70. Kaluston hankkiminen		500 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		3 390 000
46. Kunnallinen kehitysvammaisten erityishuolto	(420)	15 460 000
30. Valtionosuus kunnallisen kehitysvammaisten erityishuollon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		7 800 000
32. Valtionosuus kunnallisen kehitysvammaisten erityishuollon toimintayksiköiden perustamiskustannuksiin		7 500 000
34. Valtionosuus kunnille kehitysvammaisten erityishuollon kustannuksiin (arviomääräraha)		10 000
35. Valtion korvaus erityishuoltopiirien kuntainliitoille eräisiin kehitysvammaisten erityishuollon kustannuksiin (arviomääräraha)		150 000
47. Yksityinen kehitysvammaisten erityishuolto	(420)	2 000 000
50. Valtionosuus yksityisen kehitysvammaisten erityishuollon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		2 000 000
53. Valtion päihdehuoltolat	(420)	20 707 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		12 017 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		8 340 000
70. Kaluston hankkiminen		350 000
54. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien kunnallinen huolto	(420)	4 100 000
31. Valtionosuus kunnille päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		2 700 000
37. Valtionavustus kunnille sosiaalisesti työrajoitteisten kuntoutusta koskevaan kokeilutoimintaan		1 400 000

55. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien yksityinen huolto	(420)	1 119 000
51. Valtionapu yksityisten päihdehuollon toimintayksiköiden perustamis-		
kustannuksiin		800 000
55. Valtion korvaus yksityisten huoltoloiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		319 000
56. Kodinhoitotoiminta	(420)	7 100 000
30. Valtionosuus kunnille kodinhoitajien toiminnasta aiheutuviin käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		4 900 000
32. Valtionosuus kunnille kotiaavustajatoiminnasta aiheutuviin käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		2 200 000
57. Lomatoiminta	(420)	623 200 000
30. Valtionosuus kunnille maatalous- ja pienyrittäjien vuosilomajärjestelmän sekä maatalousyrittäjien sijaisaputoiminnan hallinnon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		17 400 000
40. Valtion korvaus maatalousyrittäjien vuosilomajärjestelmän kustannuksiin (arviomääräraha)		453 000 000
41. Valtion korvaus maatalousyrittäjien sijaisavun kustannuksiin (arviomääräraha)		110 000 000
42. Valtion korvaus pienyrittäjien vuosilomajärjestelmän kustannuksiin (siirtomääräraha)		16 500 000
43. Valtion korvaus maatalousyrittäjien viikkovapaatoiminnan kokeilukustannuksiin		7 800 000
57. Valtionapu ammattiyhdistysliikkeen lomajärjestöjen lomatoimintaa varten (siirtomääräraha)		15 400 000
58. Valtionapu maatalous- ja pienyrittäjäväestön lomajärjestöjen lomatoimintaa varten		3 100 000
58. Muu sosiaaliturva	(420)	50 000
31. Valtion korvaus kunnallisille työlaitoksille irtolaisten huollon kustannuksiin (arviomääräraha)		50 000
60. Lääkintöhallitus	(400)	32 287 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		19 095 000
09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat		1 050 000
22. Kehittämistoiminta		1 970 000
26. Farmakopea		150 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		8 462 000
66. Kansainvälinen yhteistyö		1 440 000
70. Kaluston hankkiminen		120 000
63. Valtion sairaalat	(480)	132 342 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		96 892 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		27 350 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		2 600 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		5 500 000

65. Kansanterveyslaitos	(450)	83 133 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		36 542 000
21. Eräät valvonta- ja tutkimustoiminnan menot (siirtomääräraha)		1 100 000
22. Eräät tutkimustoiminnan menot (arviomääräraha)		7 725 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		17 766 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		4 500 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		15 500 000
66. Lääkelaboratorio	(450)	4 787 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		2 782 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		1 130 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		375 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		500 000
68. Säteilyturvakeskus	(450)	37 528 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		20 288 000
21. Eräät valvonta- ja tutkimustoiminnan menot (siirtomääräraha)		3 000 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		9 890 000
70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)		2 350 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)		2 000 000
69. Terveystieteiden täydennyskoulutus	(250)	4 067 000
28. Terveystieteiden alan jatko- ja täydennyskoulutus		2 144 000
35. Valtion korvaus eräiden erikoislääkäreiden koulutuksen henkilöstömenoihin (arviomääräraha)		827 000
50. Opintoapurahat terveystieteiden alan ulkomaista jatko- ja täydennyskoulutusta varten		520 000
54. Ulkomailla lääkäreiksi ja hammaslääkäreiksi valmistuneiden lisäkoulutus Suomessa		126 000
58. Valtion korvaus Huuli- ja suulakihalkiokeskuksessa järjestettävän erikoislääkäreiden koulutuksen henkilöstömenoihin (arviomääräraha)		450 000
73. Terveystieteiden ja -valvonta	(470)	7 580 000
21. Terveystieteiden ja -valvonta		450 000
22. Tupakoinnin vähentäminen		6 520 000
23. Terveystieteiden ja -valvonta		610 000
74. Kunnallinen terveystieteiden ja -valvonta	(460)	450 000
30. Valtionosuus kunnille terveystieteiden ja -valvontaan aiheutuviin käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		450 000

75. Kunnallinen kansanterveystyö	(470)	108 913 000
30. Valtionosuus kunnille terveyskeskusten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		26 900 000
31. Valtionosuus kunnille terveyskeskusten perustamiskustannuksiin		70 000 000
35. Valtion korvaus terveyskeskuksille eräiden potilaiden hoitoon (arviomääräraha)		2 700 000
37. Valtion korvaus eräiden tautien vastustamisesta ja hoidosta aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)		9 313 000
76. Kunnallinen erikoissairaanhoito	(480)	178 370 000
30. Valtionosuus kunnille erikoissairaanhoitolaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		22 500 000
31. Valtionosuus kunnille erikoissairaanhoitolaitosten perustamiskustannuksiin		150 300 000
32. Valtion korvaus erikoissairaanhoitolaitoksille eräiden potilaiden hoitoon (arviomääräraha)		5 570 000
77. Kuntien järjestämä ympäristöterveydenhuolto	(460)	135 444 000
30. Valtionosuus kunnille ympäristöterveydenhuollon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		135 444 000
78. Kuntien järjestämä kansanterveystyö	(470)	2 508 460 000
30. Valtionosuus kunnille kansanterveystyön käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		2 462 460 000
31. Valtionosuus kunnille kansanterveystyön perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)		36 000 000
37. Valtion korvaus tartuntatautien vastustamisesta ja hoidosta aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)		10 000 000
79. Kuntien järjestämä erikoissairaanhoito	(480)	3 616 426 000
30. Valtionosuus kunnille erikoissairaanhoidon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		3 339 626 000
31. Valtionosuus kunnille erikoissairaanhoidon perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)		25 000 000
32. Valtion maksuosuus yliopistollisten keskussairaaloiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		221 000 000
33. Valtion maksuosuus yliopistollisten keskussairaaloiden perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)		26 000 000
34. Valtion korvaus erikoissairaanhoitolaitoksille mielentilatutkimuspotilaiden sekä valtion täydellisessä huollossa olevien potilaiden hoitoon (arviomääräraha)		4 800 000

80. Yksityinen erikoissairaanhoito	(480)	688 000
51. Valtionapu kaatumatautisten hoitolaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		100 000
53. Valtionapu Pitäjänmäen työklinikan kustannuksiin		188 000
54. Valtionapu reumatautisten hoitolaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		200 000
55. Valtion korvaus Reumasäätien sairaalan käyttökustannuksiin valtiolle varattujen sairaansijojen osalta (arviomääräraha)		200 000
81. Yksityisten yhteisöjen erikoissairaanhoito	(480)	7 000 000
50. Erikoissairaanhoidon yksityisten yhteisöjen maksuvalmiuden turvaaminen (arviomääräraha)		7 000 000
84. Eräät rintamaveteraanien terveydenhuollon menot	(410)	36 950 000
50. Entisten sotavankien terveystarkastus		1 200 000
56. Valtionapu rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan		35 750 000
85. Terveydenhuollon muut menot	(400)	500 000
50. Terveydenhoitolain mukaiset korvaukset (arviomääräraha)		500 000
87. Päihdehaittojen ehkäiseminen	(420)	1 938 000
20. Päihteiden käytöstä aiheutuvien haittojen ehkäiseminen (arviomääräraha)		1 938 000
88. Kunnallinen alkoholintarkastus	(420)	5 368 000
30. Valtionosuus kunnille alkoholitarkastajien toiminnasta aiheutuviin käyttökustannuksiin (arviomääräraha)		5 368 000
89. Raittiustyö	(420)	43 176 000
30. Valtionosuus kunnille raittiustyöhön (arviomääräraha)		28 925 000
31. Valtionosuus kunnille raittiustyötä tekevien palkkausmenoihin (arviomääräraha)		4 079 000
50. Valtionapu yksityisille yhteisöille raittiustyöhön		10 172 000
92. Kansanterveyden edistäminen	(470)	83 217 000
50. Avustus yksityisille yhteisöille kansanterveystyön kustannuksiin (arviomääräraha)		83 217 000
93. Lasten ja nuorten kasvatuksen ja huollon edistäminen	(420)	27 607 000
50. Avustus yksityisille yhteisöille lasten ja nuorten huollon kustannuksiin (arviomääräraha)		27 607 000

94. Vanhusten huollon edistäminen	(420)	34 369 000
50. Avustus yksityisille yhteisöille vanhusten huollon kustannuksiin (arviomääräraha)		34 369 000
95. Vammaisten huollon edistäminen	(420)	54 158 000
50. Avustus yksityisille yhteisöille vammaisten huollon kustannuksiin (arviomääräraha)		54 158 000
96. Suuronnettomuuksiin varautuminen	(110)	1 604 000
50. Avustus yksityisille yhteisöille suuronnettomuuksiin varautumisesta aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)		1 604 000
97. Lomanviettomahdollisuuksien edistäminen	(420)	28 174 000
50. Avustus yksityisille yhteisöille lomatoiminnan kustannuksiin (arviomääräraha)		28 174 000
98. Eräät sosiaalipalvelut	(420)	7 730 000
51. Valtion osuus merimiespalvelutoimiston menoista (arviomääräraha) ...		2 080 000
52. Valtion osuus työnantajille eräisiin merimiesten matkakustannuksiin (arviomääräraha)		5 500 000
54. Valtionapu Kuntoutussäätiölle		150 000
99. Sosiaali- ja terveystieteiden hallinnon alan muut menot	(400)	14 164 000
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)		706 000
40. Käsi- ja opaskirjojen laatiminen (siirtomääräraha)		34 000
66. Kansainvälinen yhteistyö		3 440 000
67. Kansainväliset jäsenmaksut ja maksuosuudet (arviomääräraha)		9 984 000

Pääluokka 34

34. TYÖVOIMAMINISTERIÖN HALLINNONALA	2 973 905 300
01. Työvoimaministeriö	49 990 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	22 777 000
09. Neuvottelu- ja toimikunnat	400 000
22. Työvoimapolitiittiset tutkimukset (siirtomääräraha)	1 700 000
23. Julkaisu- ja tiedotustoiminta	8 150 000
27. Automaattinen tietojenkäsittely	5 700 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	8 413 000
51. Kansainvälisestä asiantuntija- ja harjoittelijainvaihdesta aiheutuvat menot	1 050 000
70. Kaluston hankkiminen	1 800 000

06. Työvoima-asiain piiri- ja paikallishallinto	(620)	179 898 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		137 660 000
09. Neuvottelu- ja toimikunnat		5 000 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)		35 438 000
70. Kaluston hankkiminen		1 800 000
08. Työvoimaopisto	(610)	1 624 300
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		581 000
29. Muut kulutusmenot		1 023 300
70. Kaluston hankkiminen		20 000
20. Työvoiman liikkuvuuden edistäminen	(620)	11 000 000
50. Työvoiman alueellisen liikkuvuuden edistäminen (arviomääräraha)		11 000 000
30. Työrajoitteisten työvoimapalvelu	(620)	109 794 000
02. Palkkaukset (arviomääräraha)		36 701 000
61. Työrajoitteisten ammatinvalinnanohjauksen erityismenot		6 093 000
62. Työrajoitteisten työhön sijoittaminen (siirtomääräraha)		67 000 000
50. Työllisyyden hoito	(630)	1 857 360 000
02. Palkkaukset (arviomääräraha)		297 460 000
43. Lapin pienyritystoiminnan tukemiskokeilu (siirtomääräraha)		13 000 000
44. Pitkäaikaistyöttömien työllistämistukikokeilu		20 000 000
45. Nuorten yhteiskuntatakuu (siirtomääräraha)		95 000 000
50. Työllisyyskoulutuksen koulutus- ja erityistuki (arviomääräraha)		251 900 000
61. Valtionapu työttömyyden lieventämiseen (siirtomääräraha)		660 000 000
62. Työllisyysperusteinen valtionapu investointeihin (siirtomääräraha)		70 000 000
77. Sijoitusmenot työllisyyden turvaamiseksi (arviomääräraha)		450 000 000
60. Työttömyyskorvaukset	(410)	700 000 000
50. Työttömyyskorvaukset (arviomääräraha)		700 000 000
89. Palkkaturva	(410)	60 100 000
50. Palkkaturva (arviomääräraha)		60 100 000
99. Työvoimaministeriön hallinnonalan muut menot	(610)	4 139 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)		1 761 000
08. Komiteat ja asiantuntijat		120 000
23. Siviilipalvelusmiesten työllistäminen (siirtomääräraha)		685 000
25. Kansainvälinen yhteistyö		973 000
50. Korvaus liikennöitsijöille siviilipalvelusmiesten lomamatkalipuista (arviomääräraha)		600 000

Pääluokka 35

35. YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA	3 602 806 000
01. Ympäristöministeriö	(510) 24 289 000
01. Palkkaukset (arviomääräraha)	17 831 000
09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat	2 000 000
26. Kansainvälinen yhteistyö	1 440 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	2 918 000
70. Kaluston hankkiminen	100 000
10. Ympäristönsuojelu	(520) 12 330 000
25. Ympäristötutkimukset ja -selvitykset (siirtomääräraha)	3 700 000
31. Valtionavustus ulkoilureittien perustamiseen (siirtomääräraha)	480 000
37. Valtionosuus kunnille ilmansuojelun toimenpiteisiin	1 900 000
42. Teollisuuden ilmansuojeluinvestointien korkotuki (arviomääräraha) ..	1 600 000
46. Ongelmajätteiden kuljetustuki (siirtomääräraha)	400 000
50. Valtionavustukset valtakunnallisille luonnonsuojelujärjestöille	1 250 000
61. Saaristo- ja tunturialueiden jätehuollon tukeminen	500 000
62. Saariston ympäristönhoitoavustukset (siirtomääräraha)	300 000
65. Yleisten jätteiden käsittelypaikkojen perustamis- ja kunnostamisinvestointien korkotuki (arviomääräraha)	1 600 000
66. Jätteiden hyödyntämisen edistämisinvestointien korkotuki (arviomääräraha)	600 000
15. Luonnonsuojelu	(520) 4 290 000
21. Luonnonsuojelun yleismenot	235 000
22. Luonnonsuojelututkimukset (siirtomääräraha)	200 000
30. Korvaukset kunnille suojelualueista aiheutuvista metsäverotulojen menetyksistä (arviomääräraha)	1 500 000
41. Korvaukset suojelualueiden perustamisesta (siirtomääräraha)	2 000 000
42. Rauhoitettujen harvinaisten eläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen	55 000
43. Maa-aineslain mukaiset korvaukset	300 000
20. Luonnonsuojelualueiden hoito	(520) 26 930 000
22. Luonnonsuojelualueiden hoito ja kunnossapito	2 300 000
70. Luonnonsuojelualueiden kalustohankinnat (siirtomääräraha)	130 000
74. Luonnonsuojelualueiden talonrakennustyöt (siirtomääräraha)	1 500 000
75. Urho Kekkosen kansallispuiston perustamiseen liittyvät kompensatioinvestoinnit (siirtomääräraha)	2 000 000
88. Maan hankkiminen luonnonsuojelutarkoituksiin (siirtomääräraha)	21 000 000
25. Vesiensuojelu	(520) 25 950 000
23. Vesiensuojelumaksuilla rahoitettava vesiensuojelutoiminta	950 000
30. Yhdyskuntien vesiensuojeluinvestointien korkotuki (arviomääräraha) ..	500 000

31.	Avustukset yhdyskuntien vesiensuojelutoimenpiteisiin (siirtomääräraha)	6 000 000
40.	Teollisuuden vesiensuojeluinvestointien korkotuki (arviomääräraha)...	4 000 000
77.	Vesiensuojelutyöt (siirtomääräraha)	1 500 000
83.	Vesiensuojelulainat teollisuudelle vientimaksulainojen kuoletuksina kertyvistä varoista (siirtomääräraha)	13 000 000
30.	Kaavoitus- ja rakennustoimi (530)	54 005 000
21.	Alueiden käytön suunnittelua koskeva tutkimus- ja kehittämistoiminta	1 775 000
22.	Rakentamismääräysten ja -ohjeiden kehittäminen	1 900 000
23.	Kiinteistötietorekisterijärjestelmän kehittäminen	1 380 000
30.	Valtionosuus rakennustarkastajien palkkaamiseen (arviomääräraha) ...	16 400 000
31.	Valtionosuus rakennuskaavoitukseen	8 600 000
33.	Valtionosuus seutukaavoituksen kustannuksiin	19 700 000
36.	Maa-aineslain mukaiset valtionavustukset kunnille	650 000
38.	Valtionavustus kunnille rakennussuojelukustannuksiin	1 000 000
61.	Kunnallistekniikan ja muun kaavoitus- ja rakennustutkimuksen tukeminen	600 000
62.	Koerakentamisen tukeminen (siirtomääräraha)	2 000 000
40.	Asuntohallitus (540)	26 450 000
01.	Palkkaukset (arviomääräraha)	18 636 000
27.	Tietojen koneellinen käsittely	2 270 000
29.	Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	5 454 000
70.	Kaluston hankkiminen	90 000
45.	Asuntotoimi (540)	3 422 400 000
30.	Kuntien maanostolainojen korkotuki (arviomääräraha)	2 500 000
32.	Avustukset kunnille vuokra-asuntojen hankkimista varten tai muuhun asuntotuotantolain 5 §:ssä tarkoitettujen henkilöiden asunto-olojen parantamiseen (siirtomääräraha)	4 000 000
34.	Avustukset kunnille energianeuvojien palkkaamiseen (arviomääräraha)	12 050 000
35.	Korvaukset kunnille asumistukiasiaain hoitamisesta (arviomääräraha) ...	13 600 000
50.	Asuntotutkimus (siirtomääräraha)	2 050 000
51.	Valtionavustus opiskelija-asuntojen omapääomaosuuteen (siirtomääräraha)	5 000 000
53.	Oman asunnon hankintaan myönnettyjen lainojen korkotuki (arviomääräraha)	85 000 000
54.	Asumistuki (arviomääräraha)	626 000 000
56.	Avustukset energiataloudelliseen korjaustoimintaan (siirtomääräraha) .	55 000 000
62.	Lämmityslaitoshankkeisiin myönnettyjen lainojen korkotuki (arviomääräraha)	17 200 000
63.	Vuokra-asuntojen hankintaan myönnettyjen lainojen korkotuki (arviomääräraha)	2 000 000
64.	Avustukset vuokratulojen ensisijaislainojen koron maksuun (arviomääräraha)	3 000 000

83. Asuntolainat	2 555 000 000
84. Asuntolainat asuntolainoitettujen vuokra- ja asunto-osuuskunta-asuntojen omaksilunastamista varten (siirtomääräraha)	40 000 000
99. Ympäristöministeriön hallinnonalan muut menot (510)	6 162 000
08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)	430 000
27. Öljysuojatoiminta (arviomääräraha)	750 000
29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)	280 000
54. Valtionavustukset eräille asuntoalan järjestöille	1 002 000
70. Kaluston ja teknillisten laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)	1 600 000
88. Oy Suomen Ongelmajäte — Finlands Problemvfall Ab:n osakepääoman korottaminen (siirtomääräraha)	2 100 000

Pääluokka 36

36. VALTIONVELKA	9 310 798 000
01. Kotimaisen velan korko (910)	1 775 359 100
90. Kotimaisen pitkäaikaisen velan korko (arviomääräraha)	1 750 359 100
92. Kotimaisen lyhytaikaisen velan korko (arviomääräraha)	25 000 000
03. Ulkomaisen velan korko (910)	1 970 621 300
90. Ulkomaisen pitkäaikaisen velan korko (arviomääräraha)	1 968 621 300
91. Ulkomaisen lyhytaikaisen velan korko (arviomääräraha)	2 000 000
05. Kotimaisen velan kuoletus (910)	3 631 446 300
90. Kotimaisen pitkäaikaisen velan kuoletus (arviomääräraha)	3 631 446 300
07. Ulkomaisen velan kuoletus (910)	1 686 940 800
90. Ulkomaisen pitkäaikaisen velan kuoletus (arviomääräraha)	1 686 940 800
09. Muut menot valtionvelasta (910)	246 430 500
21. Palkkiot ja muut menot valtionvelasta (arviomääräraha)	226 230 000
90. Kotimaisen pitkäaikaisen velan indeksikorotus (arviomääräraha)	20 200 500

Menojen kokonaismäärä:

84 484 321 400

Yksityiskohtaiset perustelut

SELVITYKSIÄ

Viitaten yleisperustelujen kohtaan 3.1 vuoden 1984 tulo- ja menoarvioesityksessä on perusteltu kaikki tulo- ja menomomentit.

Menomomenttien asiasisältö

Kulutusmenot (01—29)

Palkkaukset ja palkkauksen luonteiset menot (01—09)

01—02. Palkkaukset

Palkkausmomentille merkitään yleensä vain sellaisia palkkausmenoja, joista on suoritettava sosiaaliturvamaksu. Ulkomaisissa edustustoissa palvelevien ja sotilasasiamiesten paikalliskorotukset sekä kurssi- ja hintavaihtelukorvaukset sekä eräät muut vastaavanlaiset palkkausmenot merkitään kuitenkin palkkausmomentille huolimatta siitä, että näistä palkkausmenoista ei suoriteta sosiaaliturvamaksua.

Palkkausmomentin alamomenttijako on seuraava:

1. Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset. Alamomentille merkitään viran tai toimen sijoituspalkkausluokan mukainen (peruspalkka) sekä näissä viroissa tai toimissa maksettavat ikä-, kalliinpaikan-, syrjäseutu-, kielitaito-, konekirjoitus-, pätevyys-, vuosiloma- ja palkkausluokkien eroina määräytyvät tehtäväkohtaiset lisät, määrävuosikorotukset, lomarahat ja muut palkanlisät ja lisäpalkkiot sekä sopimuspalkkaisen viran kokonaispalkkaus.

2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat. Alamomentille merkitään päätösmisten tilapäisten toimihenkilöiden palkkaus kaikkine lisineen, työsuhteessa olevalle henkilökunnalle maksettavat palkat kaikkine lisineen sekä puolustuslaitoksen ja rajavartiolaitoksen värvätyn henkilökunnan ja virastotyöntekijöiden palkkaukset kaikkine lisineen.

Työsuhteessa olevalla henkilökunnalla tarkoitetaan sellaista henkilökuntaa, joka pysyväisluonteisesti työskentelee lähinnä samanlaatuisissa tehtävissä kuin virkasuhteessa olevat ja jonka tehtävät liittyvät oleellisesti viraston tai laitoksen työhön. Työsuhdepalkkoja sisältyy myös työmäärärahoihin sekä sellaisiin työmäärärahan luonteisiin toimintakokonaisuuksiin osoitaviin määrärahoihin, joiden perusteluissa on tästä nimenomaan mainittu.

3. Muut palkat ja palkkiot. Alamomentille merkitään kaikki alamomenteille 1 ja 2 kuulumattomat palkkausmenot.

4. Sosiaaliturvamaksu. Alamomentille merkitään valtion työnantajana suorittama sosiaaliturvamaksu. Muiden kuin palkkausmomentilta 01 maksettavien palkkojen osalta sosiaaliturvamaksu sisällytetään samalle momentille, jolta palkat maksetaan.

Palkkausmomentin erilliset perustelukohdat on jaettu neljään ryhmään. Perustelujen a) koh-

taan on sisällytetty palvelussuhteen ehtojen tarkistuksista aiheutuvat muutokset sekä ne virkoja ja toimia sekä ylimääräisiä toimia koskevat muutokset, jotka johtuvat aikaisemmista päätöksistä ja joita ei enää ole tarpeen erikseen perustella. Perustelujen b) kohtaan on sisällytetty perustettaviksi ja lakkautettaviksi ehdotetut virat ja toimet sekä ylimääräiset toimet. Perustelujen c) kohtaan on sisällytetty pysyväisluonteisista tilapäisistä ja työsopimussuhteisista toimista aiheutuva määrärahojen muutos lomarahoihin sekä alamomentilta 2 palkattavan pysyväisluonteisen päätoimisen henkilöstön enimmäismäärä ja erikseen muiden tilapäisten toimihenkilöiden (esim. kausiapulaisten) palkkioiden ja työsuhdepalkkojen muutokset. Perustelujen d) kohta käsittää muiden palkkojen ja palkkioiden muutokset.

05—07. *Eläkkeet*

Momenteille merkitään vakinaiset eläkkeet, perhe-eläkkeet, ylimääräiset eläkkeet sekä eräät lähinnä eläkkeen luonteiset avustukset kuten hautausavut.

Eläkkeet merkitään pääluokkaan 28 lukuunottamatta valtion liikeyrityksiä, joiden eläkemenot merkitään ao. liikeyrityksen lukuun.

08—09. *Komitealaitos*

Ministeriön esittelystä asetettujen *tilapäisten* komiteoiden ja toimikuntien menot merkitään kunkin pääluokan viimeiseen lukuun momentille 08 (Komiteat ja asiantuntijat), joka merkitään arviomäärärahaksi. Neuvottelukuntien, neuvostojen, lautakuntien ja muiden *pysyvien* toimielinten menot merkitään ministeriön lukuun tai pääluokan viimeiseen lukuun momentille 09 (Neuvottelukunnat).

Jos pysyvä toimielin on asetettu nimenomaisesti jonkin viraston yhteyteen, sen menot voidaan merkitä asianomaiseen lukuun momentille 09.

Komiteamomenteille ei merkitä virastojen johdokuntien tai vastaavien linjaorganisaatioon kuuluvien toimielinten menoja.

Momenteilta 08—09 voidaan maksaa erilaisia kulutusmenoja. Momenttien käyttö huoneisto-, kalusto- ja laitehankintoihin edellyttää mainintaa perusteluissa. Yleensä on lähdetty siitä, että ministeriö tai virasto huolehtii sellaisista hankinnoista komitean puolesta ja käyttää siihen omia määrärahojaan.

Henkilöstön palkkaamisessa noudatetaan valtioneuvoston komiteoista antaman päätöksen mukaista menettelyä. Henkilöstön palkkaamista rajoittavat lisäksi määrärahan suuruus ja momentin perusteluihin mahdollisesti otettu maininta henkilöstön enimmäismäärästä.

Suurehkot (yli 20 000 mk) pysyvät komiteat eritellään momentin käyttösuunnitelmassa.

Momentilta 08 voidaan maksaa palkkioita komiteatyöhön verrattavista ajallisesti ja tehtävältään rajatuista ja tarkoin määritellyistä asiantuntijatehtävistä.

Muut kulutusmenot (10—29)

Muut kulutusmenot kuin palkkaukset ja palkkauksen luonteiset menot merkitään momenteille 10—29. Näiltä momenteilta saadaan siten maksaa muiden kuin investointiluonteisten tavaroitten ja palvelusten ostoja ottaen huomioon jäljempänä esitetyt yksityiskohtaisemmat ohjeet ja erittelyt.

Muiden kulutusmenojen momenteilta ei saa maksaa palkkauksia tai palkkauksen luonteisia korvauksia työpalveluksista, asiantuntijapalveluksista tms., joista valtio joutuu työnantajana maksamaan sosiaaliturvamaksun, ellei lupaa tähän ole ao. momentin perusteluissa erikseen annettu.

13. *Talonrakennusten korjaus ja kunnossapito*

Momentille merkitään rakennusten korjauksesta ja kunnossapidosta aiheutuvat menot. Mikäli rakennuksen arvo nousee korjauksen johdosta siinä määrin, että korjausta on pidettävä perusrakennuksena, merkitään meno sijoitusmenoksi (vrt. momentit 74—76).

14—15. *Maa- ja vesirakennusten korjaus ja kunnossapito*

Momentille merkitään maa- ja vesirakennusten ja -rakenteiden korjauksesta ja kunnossapidosta aiheutuvat menot (vrt. momentit 77—79).

16—18. *Puolustusvoimien kaluston hankkiminen*

Momenteille merkitään puolustusvoimien sotavaruksen sekä muun kaluston ja välineiden hankkimisesta aiheutuvat menot (vrt. momentit 70—73).

21—29. *Muut kulutusmenot*

Momenteille 21—28 ehdotetaan sellaisia tavaroiden ja palvelusten ostoon tarkoitettuja selvästi rajattavan kokonaisuuden muodostavia määrärahoja, jotka määrärahan suuruuden tms. syyn perusteella on tarkoituksenmukaista merkitä omalle momentilleen. Tällaisia mahdollisesti omille momenteilleen merkittäviä menokokonaisuuksia ovat mm. moottoriajoneuvojen käyttö ja kunnossapito, automaattinen tietojenkäsittely, raaka-aineiden tai tarveaineiden hankinta sekä eräät poikkeuksellisen merkittävät ravinto-, vaatus- tai huoltomenot. Menolajierittelyä noudattavat momenttien 21—28 määrärahat eritellään tarvittaessa käyttösuunnitelmassa käyttökohteittain tai muulla sopivaksi katsottavalla tavalla.

Poikkeuksellisesti voidaan omalle momentille 21—28 ehdottaa sellaisia toimintakokonaisuusmäärärahoja kuten selvästi määräaikaiset erillisprojektit ja maksullisen palvelutoiminnan menot. Tällaisissa tapauksissa määrärahan käyttösuunnitelmaerittelyssä noudatetaan soveltuvin osin jäljempänä momentin 29 kohdalla esitettyä käyttösuunnitelmaerittelyä. Momenteille 21—

29 ehdotettaviin määrärahoihin ei pääsääntöisesti sisällytetä määrärahoja valtion työ- ja virkasuhteessa olevan henkilöstön palkkaamiseksi. Työsuhteisen henkilöstön palkkaaminen määräaikaisia projekteja varten on kuitenkin mahdollista siinä poikkeustapauksessa, että momentin perusteluissa on nimenomaan mainittu määrärahan olevan käytettävissä henkilöstön palkkaamiseen.

Maksullisen palvelutoiminnan menomomentille ehdotetaan vain sellaisia kulutusmenoeriä, jotka selvästi ovat kohdistettavissa maksullisen palvelutoiminnan menoksi. Maksullisen palvelutoiminnan menojen perustelut liittyvät kiinteästi ao. tulomomentin kohdalla esitettyyn laskelmaan.

Momentilta 29 "Muut kulutusmenot" suoritetaan viranomaisen tai viraston ja laitoksen toiminnasta johtuvat valtion varoista suoritettavat vahingon- ja muut vastaavanlaiset korvaukset, milloin niitä varten ei ole eriksebudjetoitu määrärahaa.

Momentin 29 määräraha eritellään tarvittaessa käyttösuunnitelmassa soveltaen seuraavaa ohjeellista erittelyä:

Muiden kulutusmenojen ohjeellinen käyttösuunnitelmaerittely

Päeerittely	Alaeerittely	Selite
(Palkkaukset)		Erittely kuten palkkausmomentin alamomenteilla 2 ja 4) Ao. yksikön käytettäväksi
Käyttövarat (enintään) Matkat	Kotimaan matkat/ Ulkomaan matkat	Matkat Päivärahat Hotellikorvaukset Valtion korvattavat henkilöstön muutot Virkistystoiminnan tarvikkeet ja palvelukset
Virkistys- ja lomatoiminta (enintään)	Virkistystoiminta (enintään) Lomatoiminta (enintään)	Lomatoiminnan tarvikkeet ja palvelukset
Muut henkilöstömenot	Koulutus Työpaikkaterveydenhuolto Muut	Kurssi- ja konferenssimaksut Koulutustarvikkeet Terveys- ja sairaanhoitomaksut Läkkeet ja hoitotarvikkeet Työpaikkaruokailun tarvikkeet ja palvelukset Suojavaatetus Muut

Päeerittely	Alaerittely	Selite
Rakennusten käyttö	Vuokrat	Vuokrat valtion laitoksille Vuokrat muille
	Sähkö, kaasu ja vesi	Sähkömaksut Kaasumaksut
	Lämmitys	Vesi- ja jätevesimaksut Kaukolämpömaksut
	Puhtaanapito	Lämmityspolttoaineet Siivoustarvikkeet ja -palvelukset Alueiden puhtaanapidon (ml. lumityöt) edellyttämät tarvikkeet ja palvelukset Jätehuoltopalvelukset ja -maksut
	Puistojen ym. alueiden ylläpito	Puistojen ym. laajojen alueiden ylläpidon ja puhtaanapidon edellyttämät tarvikkeet ja palvelukset
	Muut	Hissien ym. laitteiden huolto Edellä mainitsemattomat tarvikkeet ja palvelukset
Toimistomenot	Painatus, monistus ja kopiointi	Painatus- ja monistuspalvelukset Asiakirjojen sidontapalvelukset Kopiointikoneiden vuokra- ja huoltomaksut Monistus- ja kopiointitarvikkeet
	Automaattinen tietojenkäsittely	Atk-palvelusten ostot Atk-laittevuokra- ja huoltomaksut Atk-tarvikkeet
	Posti-, lennätin- ja puhelinmaksut Toimistotarvikkeet ja -palvelukset	Postimaksut Puhelin-, lennätin- ja telexmaksut Toimistotarvikkeet Painotuotteet
	Muut	Konttorikoneiden vuokrat ja huoltopalvelukset Edellä mainitsemattomat tarvikkeet ja palvelukset
Toiminnan erityismenot		Toiminnan erityismenoiksi luokitellaan edellä mainitsemattomia toiminnalle tyypillisiä aineiden, tarvikkeiden ja ulkopuolisten palvelusten ostoja, joiden markkamääräinen osuus momentin menoista on huomattava Esimerkkejä toiminnan erityismenoista ovat — moottorikulkuneuvojen käytöstä, — viestivälineiden käytöstä, — opetustoiminnasta, — potilaiden hoidosta, — oppilaiden, potilaiden ym. ylläpidosta ja huollosta aiheutuvat aineiden ja tarvikkeiden sekä ulkopuolisten palvelusten ostot sekä raaka-aineiden ostot
Muut menot	Aineet ja tarvikkeet	Toiminnan erityismenojen erittelyt pyritään yhtenäistämään hallinnonalojen puitteissa samantyyppistä toimintaa suorittavien hallintoyksikköjen kesken Em. ryhmiin kuulumattomat — raaka- ja apuaineet — poltto- ja voiteluaineet

Pääerittely	Alaerittely	Selite
		— lääkkeet ja hoitotarvikkeet
		— tekstiili ja vaatteet
		— puhdistusaineet ja siivousvälineet
		— elintarvikkeet
		— työvälineet
		— muut aineet ja tarvikkeet
	Koneiden ja laitteiden korjaus ja kunnossapito	Em. ryhmiin kuulumattomat
		— korjaus- ja kunnossapitotarvikkeet
		— varaosat
		— korjaus- ja kunnossapitopalvelukset
	Talonrakennusten korjaus ja kunnossapito	Rakennusten ja huoneistojen korjauksen ja kunnossapidon tarvikkeet ja palvelukset (erää ei normaalityypisessä esiinny)
	Maa- ja vesirakenteiden korjaus ja kunnossapito	Em. ryhmiin kuulumattomat
		— korjaus- ja kunnossapitotarvikkeet
		— varaosat
		— korjaus- ja kunnossapitopalvelukset
	Konsulttipalvelukset	Konsulttipalvelusten ostot
	Muut palvelukset	Edellisiin ryhmiin kuulumattomien palvelusten ostot
	Muut	Valtion varoista maksettavat vahingon- ja muut korvaukset
		Kokous- ja konferenssimenot
		Jäsenmaksut
		Muut edellisiin ryhmiin kuulumattomat menot

Käyttösuunnitelmassa noudatetaan pääsääntöisesti pääerittelyn mukaista jaottelua. Mikäli jokin alaerittelysarakeeseen sisältyvä menokokonaisuus (esim. ulkomaan matkat tai atk) on määrärahan kokonaismarkkamäärään verrattuna huomattava tai sitä sen poikkeuksellisen luonteen tms. vuoksi halutaan seurata erityisesti, voidaan se ottaa omaksi käyttösuunnitelmaeräkkeeseen. Käyttösuunnitelmaan voidaan ottaa myös ohjeelliseen erittelyyn sisällytettävää erää. Viraston tulee tilinpidossaan seurata käyttösuunnitelmaerittelyn toteutumista ja tarvittaessa esittää, mitä menoeriä viraston tilinpidossa luetaan kuuluvaksi kuhunkin käyttösuunnitelman erään.

Konsulttimenojen budjetointi

a) Hallintoyksikön oman toiminnan kehittämiseen liittyvät konsultointitehtävät (mm. hal-

linnon kehittäminen) budjetoidaan momentille 29 "Muut kulutusmenot". Tällöin konsulttimääräraha yleensä merkitään omaksi kohdaksi momentin käyttösuunnitelmaan, tarvittaessa "enintään" tekstillä varustettuna.

b) Eräissä tapauksissa valtio osallistuu myös sellaisen konsultointitoiminnan menoihin, joka ei kohdistu valtion omiin hallintoyksiköihin. Tällöin kyseiset menot voidaan budjetoida omalle momentilleen, elleivät ne ole määrältään vähäisiä.

c) Talon- ja maa- sekä vesirakennuksiin liittyvät konsultointimenot kuten investointisuunnitelmien laadinta yms. budjetoidaan samoille momentteille kuin muutkin kyseessä olevasta projektista aiheutuvat reaalisiirtomenot. Tässä tarkoitettujen konsultointimenojen tulee liittyä välittömästi suoritettaviin investointeihin.

Siirtomenot (30—69)

Siirtomenoja ovat kunnille ja kuntainliitoille, elinkeinoelämälle ja yleishyödyllisille yhteisöille maksettavat valtionavut, siirrot kotitalouksille sekä siirrot budjetin ulkopuolisille valtion tileille ja ulkomaille. Luonteenomaista siirtomenoille on se, että valtio ei saa välitöntä vastiketta, tavaraa tai palvelusta siirron saajalta. Välillisesti siirtomenot yleensä edistävät myös valtion tehtävien toteutusta.

Siirtomenot on luokiteltu saajan mukaan. Valtionavut rakennustoimintaan sekä koneiden ja kaluston hankintaan on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan merkitsemään eri momenteille kuin kulutukseen menevät valtionavut.

30—39. Valtionavut kunnille ja kuntainliitoille ym.

Momenteille merkitään kunnille ja kuntainliitoille suoritettavat valtionavut.

40—49. Valtionavut elinkeinoelämälle

Momenteille merkitään elinkeinoelämän edistämiseksi tarkoitettavat valtionavut yksityisille yrityksille ja elinkeinonharjoittajille sekä yrittäjien ja elinkeinonharjoittajien ym. etuja edistäville keskusjärjestöille, yhdistyksille ym.

50—59. Valtionavut kotitalouksille ja yleishyödyllisille yhteisöille

Momenteille merkitään siirrot yksityisille kuluttajille sekä valtionavut yleishyödyllisille järjestöille, laitoksille, yhdistyksille, seuroille jne. Tällaisia ovat esimerkiksi urheilujärjestöt, yksityiset oppilaitokset, yksityiset sairaalat ja sellaiset yksityiset tutkimuslaitokset, jotka eivät välittömästi palvele liike- tai elinkeinoelämää.

60. Siirrot budjetin ulkopuolisille valtion tileille

Momentille merkitään siirrot tulo- ja menoarvion ulkopuolisiin rahastoihin sekä siirrot kansaneläkelaitokselle.

61—65. Erittelemättömät siirrot kotimaahan

Momenteille merkitään sellaiset erittelemättömät siirrot, joiden jakamista kuntien, elinkeinoelämän ja kotitaloussektorin kesken ei voida edeltäkäsien suorittaa. Menojen laadun mukaan ryhmiteltäessä on valtion liikeyritysten lisärahoitustarve luettu tähän ryhmään.

66—69. Siirrot ulkomaille

Momenteille merkitään sellaiset ulkomaille siirrettävät varat, joista ei saada välitöntä vastiketta tai joiden vastike on vähäinen suhteessa menon suuruuteen. Tällaisia ovat esim. kehitysyhteistyötoiminnan puitteissa myönnettävät avustukset sekä kansainvälisten rahoitusyhteisöjen jäsenmaksut.

Sijoitusmenot (70—79)

Reaalisijoitukset (70—79)

70—73. Koneiden, laitteiden ja kaluston hankkiminen

Momenteille merkitään työkoneiden ja -laitteiden, kuljetusvälineiden ja -kaluston, konttorikoneiden, huonekalujen, laboratorio- ja tutkimusvälineiden, radio- ja puhelinlaitteiden sekä muut suurten tai suurehkojen pitkävaikutteisten tavaroitten hankinnat.

74—76. Talonrakennukset

Momenteille merkitään valtion uudisrakennustöistä ja rakennusten perusparannustöistä aiheutuvat menot. Perusparannuksiksi katsotaan muutostai korjaustyöt, joiden johdosta rakennuksen arvo lisääntyy oleellisesti. Momenteille merkitään myös rakennusten suunnittelusta aiheutuvat menot lukuunottamatta sitä suunnittelutyötä, jota vastaava palkka merkitään palkkausmomentille 01. Talonrakennusten korjaus ja kunnossapito merkitään momentille 13.

77—79. Maa- ja vesirakennukset

Momenteille merkitään muista valtion rakennustöistä kuin talonrakennuksista aiheutuvat me-

not, kuten yleisten teiden, rautateiden, sata-
mien, kanavien ja siltojen rakentaminen, maan-
kuivaustyöt, vesi- ja viemärijohtotyöt, koskien ja
vesiväylien perkaaminen, uittoväylien rakentami-
nen sekä pengerrys- ja patoamistyöt. Momenteil-
le merkitään myös maa- ja vesirakennusten suun-
nittelusta aiheutuvat menot lukuunottamatta sitä
suunnittelutyötä, jota vastaava palkka merkitään
palkkausmomentille 01. Maa- ja vesirakennusten
korjaus- ja kunnossapito merkitään momenteille
14—15.

Lainat ja muut finanssi- sijoitukset (80—89)

80—82. *Lainat kunnille ja kuntainliitoille ym.*

Momenteille merkitään kunnille ja kuntainlii-
toille myönnettävät lainat.

83—86. *Lainat yksityisille*

Momenteille merkitään elinkeinoelämälle, ko-
titalouksille ja yleishyödyllisille yhteisöille myön-
nettävät lainat. Myös valtionenemmistöisille osa-
keyhtiöille annettavat lainat sisällytetään tähän
ryhmään.

87. *Muut ja erittelemättömät lainat*

Momentille merkitään sellaiset erittelemättö-
mät lainat, joita ei voida edeltäkäsän jakaa kun-

tien ja yksityisten kesken. Momentille merkitään
myös ulkomaille myönnettävät lainat.

88—89. *Muut finanssisijoitukset*

Momenteille merkitään maa-alueiden, raken-
nusten, asunto-osakkeiden ja arvopapereiden os-
tot, sijoitukset valtionenemmistöisiin osakeyhti-
öihin ym. finanssisijoitukset.

Muut menot (90—99)

90—94. *Valtionvelan korot ja kuoletukset sekä indeksikorotukset*

Momenteille merkitään kotimaisen ja ulkomai-
sen velan korot ja kuoletukset sekä indeksikoro-
tukset.

95—99. *Muut ja erittelemättömät menot*

Momenteille merkitään edellä luetelluille mo-
menteille 01—94 kuulumattomat menot. Tällai-
sia menoja ovat esimerkiksi tileistä poistot ja
eräät muut laskennalliset erät sekä valtioneuvos-
ton käytettäväksi edeltä arvaamattomiin menoi-
hin tarkoitettut määrärahat.

TULOT

Osasto 11

VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot

01. *Tulo- ja varallisuusvero*
Momentille arvioidaan kertyvän
21 775 000 000 mk.

Yleisperusteluihin viitaten tulo- ja varallisuusveroasteikko ja eräitä vähennyksiä ehdotetaan tarkistettavaksi noin 6 prosentilla. Tarkistus vastaa vuoden 1984 aikana sallittavalle hintojen nousulle asetettua tavoitetta. Tällöin tulo- ja varallisuusverotukseen sisältyvä valtionverotuksen progressiovaikutus kohdistuisi ainoastaan inflaatiotavoitteen ylittävään tulojen kasvuun.

Verotusta ehdotetaan yksinkertaistettavaksi korkojen vähennysoikeuden osalta. Luonnollisten henkilöiden korkojen vähennysoikeutta ehdotetaan rajoitettavaksi siten, että vähennysoikeuteen liitetään 400 markan omavastuu, jonka ylittävät korot saadaan vähentää nykyisten rajoitusten puitteissa.

Sairauskuluvähennyksen enimmäismäärät kaksinkertaistetaan, kuitenkin niin, että vähennyskelpoisia ovat yksinäisillä 200 markkaa ja puolisoilla 400 markkaa ylittävät sairauskulut. Enimmäismääriä korotetaan lisäksi 500 markkaa alaikäistä lasta kohti.

Puolisovähennyksen enimmäismäärää korotetaan inflaatiotarkistusta enemmän enintään 7-vuotiaasta lasta elättäneen verovelvollisen osalta.

Yritysten tutkimus- ja tuotekehittelytoiminnan edistämiseksi hallitus antaa eduskunnalle esityksen ylimääräisestä tutkimusvähennyksestä valtionverotuksessa.

Metsätulojen määräaikaista erillisverohuojennusta ehdotetaan jatkettavaksi ja vähennystä tar-

kistetaan inflaation johdosta. Metsätaloussuunnitelmien laatimiskulujen vähennysoikeus ehdotetaan tilakohtaiseksi.

Kaikkien edellä mainittujen toimenpiteiden arvioidaan vähentävän tulo- ja varallisuusveron tuottoa vuodelta 1984 toimitettavassa verotuksessa voimassa olevien veroperusteiden mukaiseen tuottoon verrattuna runsaalla 1 200 milj. markalla. Palkansaajien ennakonpidätyksissä tarkistukset ehdotetaan otettavaksi huomioon vuoden 1984 maaliskuun alusta lukien. Tarkistusten vaikutus vuoden 1984 kassakertymään on noin 900 milj. mk. Eduskunnalle annetaan edellä sanotun sisältöiset tulo- ja varallisuusverotusta, elinkeinoverotusta ja maatilatalouden verotusta koskevat lakiesitykset.

Tulo- ja varallisuusveron tuoton lisäys on 2 020 000 000 mk. Lisäys aiheutuu palkkasumman, eläkkeiden, yksityisten elinkeinonharjoittajien tulojen ja yhteisöjen voittojen arvioidusta kasvusta sekä ehdotetuista verotuksen yksinkertaistamistoimenpiteistä. Veron tuottoa vähentää ehdotettu tulo- ja varallisuusveron inflaatiotarkistus ja tutkimusvähennyksen säätäminen, metsätulojen erillisverohuojennuksen jatkaminen ja laajentaminen sekä luonnollisten henkilöiden sivutulujen ennakonpidätyksen kehittämiseen tähtäävät verohallituksen toimenpiteet.

1984 esitys	21 775 000 000
1983 tuloarvio	19 755 000 000
1982 tilinpäätös	16 737 902 730

02. *Merimiesvero*

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi merimiesverolain 2 §:n väliaikaisesta muuttamisesta momentille arvioidaan kertyvän 178 000 000 mk. Vuoden 1983 tuottoarvioon verrattuna lisäys on 18 000 000 mk. Vähennys vuoden 1983 tuloarvioon verrattuna on 8 000 000 mk.

1984 esitys	178 000 000
1983 tuloarvio	186 000 000
1982 tilinpäätös	144 057 404

03. *Perintö- ja lahjavero*

Momentille arvioidaan kertyvän 230 000 000 mk. Lisäys on 20 000 000 mk.

1984 esitys	230 000 000
1983 tuloarvio	210 000 000
1982 tilinpäätös	207 202 876

04. *Arpajaisvero*

Momentille arvioidaan kertyvän 90 000 000 mk. Lisäys on 10 000 000 mk.

1984 esitys	90 000 000
1983 tuloarvio	80 000 000
1982 tilinpäätös	70 537 114

04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut

01. *Liikevaihtovero*

Momentille arvioidaan kertyvän 22 100 000 000 mk.

Hallitus ehdottaa liikevaihtoveron verotuspohjaa laajennettavaksi. Liikevaihtoveron alaiseksi palvelussuorituksiksi ehdotetaan puhelin- ja muut teleliikennepalvelut. Hallitus selvittää puhelin- ja teleliikennepalveluiden osalta verotuspohjan laajentamisen aluepoliittiset ja muut vaikutukset. Liikevaihtoveron verotuspohjan laajentamisen arvioidaan lisäävän veron tuottoa noin 520 milj. mk. Eduskunnalle annetaan edellä sanotun sisältöinen esitys laiksi liikevaihtoverosta annetun lain (532/63) muuttamisesta.

Veron tuoton lisäys on 4 230 000 000 mk. Lisäys aiheutuu arvioidusta kotimaisen kysynnän arvonn kasvusta, liikevaihtoveron 1.6.1983 tapahtuneen korotuksen vuoteen 1984 kohdistuvasta kokovuotisesta vaikutuksesta ja edellä ehdotetusta liikevaihtoverotuksen verotuspohjan laajentamisesta.

1984 esitys	22 100 000 000
1983 tuloarvio	17 870 000 000
1982 tilinpäätös	15 876 520 874

02. *Eräistä vakuutusmaksuista suoritettava vero*

Momentille arvioidaan kertyvän 690 000 000 mk. Lisäys 175 000 000 mk aiheutuu vakuutuksien lisääntymisestä, vakuutusmäärien kasvusta ja vakuutettujen omaisuusarvojen noususta sekä vakuutusmaksuveron 1.6.1983 tapahtuneen korotuksen vuoteen 1984 kohdistuvasta kokovuotisesta vaikutuksesta.

1984 esitys	690 000 000
1983 tuloarvio	515 000 000
1982 tilinpäätös	471 881 354

03. *Apteekkimaksut*

Momentille arvioidaan kertyvän 122 000 000 mk. Vähennys 8 000 000 mk aiheutuu apteekkimaksusta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (59/83) 8 a §:n säännöksen vaikutuksesta.

1984 esitys	122 000 000
1983 tuloarvio	130 000 000
1982 tilinpäätös	103 140 081

06. Tuonnin perusteella kannettavat verot ja maksut

01. *Tuontitulli*

Momentille arvioidaan kertyvän 896 000 000 mk. Lisäys 36 000 000 mk aiheutuu arvioidusta tuonnin arvon kasvusta. Momentin tuloarviossa on otettu huomioon vuoden 1984 alussa voimaantuleva ns. GATT-tullin alennusten tuottoa vähentävä vaikutus, joka on arvioitu 10 000 000 markaksi.

1984 esitys	896 000 000
1983 tuloarvio	860 000 000
1982 tilinpäätös	843 675 083

02. *Tuontimaksut*

Momentille arvioidaan kertyvän 25 000 000 mk. Vähennys 145 000 000 mk aiheutuu siitä, että vuosina 1982 ja 1983 maahantuodusta viljasta ei enää kerry tuontimaksutuloja. Tuontimaksujen

kanto palautuu siten normaalille tasolle vuonna 1984.

1984 esitys	25 000 000
1983 tuloarvio	170 000 000
1982 tilinpäätös	112 753 396

09. *Tasausvero*

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi tasausverolain (922/71) muuttamisesta siten, että tasausveroa kannetaan edelleen vuonna 1984, momentille arvioidaan kertyvän 775 000 000 mk. Lisäys 25 000 000 mk aiheutuu arvioidusta tuonnin arvon kasvusta.

1984 esitys	775 000 000
1983 tuloarvio	750 000 000
1982 tilinpäätös	664 322 670

08. Valmisteverot

01. *Tupakkavero*

Momentille arvioidaan kertyvän 1 630 000 000 mk. Lisäys 70 000 000 mk aiheutuu lähinnä tupakkatuotteiden vähittäishintojen korottamisesta 5 prosentilla.

1984 esitys	1 630 000 000
1983 tuloarvio	1 560 000 000
1982 tilinpäätös	1 576 755 180

02. *Makeisvero*

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 115 000 000 mk.

1984 esitys	115 000 000
1983 tuloarvio	115 000 000
1982 tilinpäätös	173 743 470

03. *Olutvero*

Momentille arvioidaan kertyvän 1 110 000 000 mk. Lisäys 35 000 000 mk aiheutuu lähinnä oluiden vähittäishintojen arvioidusta korottamisesta 5 prosentilla.

1984 esitys	1 110 000 000
1983 tuloarvio	1 075 000 000
1982 tilinpäätös	926 440 173

04. *Alkoholijuomavero*

Momentille arvioidaan kertyvän 3 260 000 000 mk. Lisäys 385 000 000 mk aiheutuu lähinnä alkoholijuomien vähittäishintojen arvioidusta korottamisesta 5 prosentilla sekä liikevaihtoveron korotuksen yhteydessä suoritetusta 2,38 prosentin korotuksesta vuonna 1983.

1984 esitys	3 260 000 000
1983 tuloarvio	2 875 000 000
1982 tilinpäätös	2 682 904 178

05. *Virvoitusjuomavero*

Momentille arvioidaan kertyvän 80 000 000 mk. Vähennys 15 000 000 mk aiheutuu siitä, että vuoden 1983 tuloarvio on osoittautunut liian suureksi. Vuoden 1983 alusta lukien toteutettiin hinnanerotasausjärjestelmän muutos, jolloin virvoitusjuomaveron tuloutuksessa siirryttiin ns. nettoveron budjetointiin.

1984 esitys	80 000 000
1983 tuloarvio	95 000 000
1982 tilinpäätös	156 206 077

06. *Elintarviketuotteiden valmistevero*

Momentille arvioidaan kertyvän 65 000 000 mk. Vähennys 105 000 000 mk aiheutuu lähinnä siitä, että vuonna 1982 voimassa olleen hinnane-rotasausjärjestelmän mukaista elintarviketuotteiden valmisteveroa kertyi vielä vuonna 1983.

1984 esitys	65 000 000
1983 tuloarvio	170 000 000
1982 tilinpäätös	2 065 690 640

07. *Polttoainevero*

Viitaten hallituksen esitykseen laiksi polttoai-neverosta annetun lain (948/82) muuttamisesta momentille arvioidaan kertyvän 3 900 000 000 mk. Lailla on tarkoitus korottaa markka- ja pennimääräisiä polttoaineveroja keskimäärin 5 prosentilla sekä nostaa kivihiilen ja ydinvoima-aine-elementtien vero samalle tasolle kuin ras-kaan polttoöljyn vero. Korotuksen arvioidaan lisäävän veron tuottoa 160 000 000 mk. Lisäys tuloarvioon verrattuna on vain 60 000 000 mk, mikä aiheutuu siitä, että vuoden 1983 tuloarvio on osoittautunut liian suureksi.

1984 esitys	3 900 000 000
1983 tuloarvio	3 840 000 000
1983 I lisämenoarvio	10 000 000
1982 tilinpäätös	3 656 853 833

08. *Ravintorasvavero*

Momentille arvioidaan kertyvän 158 000 000 mk. Vähennys on 32 000 000 mk.

1984 esitys	158 000 000
1983 tuloarvio	190 000 000
1982 tilinpäätös	185 566 852

09. *Sokerivero*

Momentille arvioidaan kertyvän 177 000 000 mk. Lisäys on 17 000 000 mk. Sokeriveron tuotto ehdotetaan tässä menoarvioesityksessä käytettä-väksi momentilla 30.31.45 sokerintuotannon tu- kemisestä sekä momentilla 30.31.47 ohrasta val- mistetun tärkkelysmakeuttajan tukemisesta ai- heutuviin menoihin.

1984 esitys	177 000 000
1983 tuloarvio	160 000 000
1982 tilinpäätös	112 435 371

10. *Sähkövero*

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle sähköverosta annetun lain (652/76) muuttami- sesta momentille arvioidaan kertyvän 610 000 000 mk. Lisäys 110 000 000 mk aiheu- tuu sähköveron korottamisesta 0,1 pennillä sekä siitä, että vuonna 1983 voimassa ollut väliaikai- nen sähköverohelpotus päättyy.

1984 esitys	610 000 000
1983 tuloarvio	500 000 000
1982 tilinpäätös	566 495 125

11. *Lannoitevero*

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi lannoiteverosta annetun lain (881/79) muuttamisesta siten, että 1.7.1983 korotettua veroa kannetaan vuoden 1984 loppuun saakka, momentille arvioidaan kertyvän 120 000 000 mk. Lisäys 48 000 000 mk aiheutuu edellä mainitusta lannoiteveron korotuksesta.

1984 esitys	120 000 000
1983 tuloarvio	72 000 000
1982 tilinpäätös	78 795 874

12. *Öljyväkirehuvero*

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 15 000 000 mk.

1984 esitys	15 000 000
1983 tuloarvio	15 000 000
1982 tilinpäätös	17 495 193

13. *Rehuseosvero*

Momentille arvioidaan kertyvän 160 000 000 mk. Lisäys 136 000 000 mk aiheutuu rehuseos- veron korotuksista vuonna 1983.

1984 esitys	160 000 000
1983 tuloarvio	24 000 000
1983 I lisämenoarvio	82 000 000

10. Muut verot

01. *Leimaverot*

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle leimaverosta annetun lain (662/43) muuttamisesta momentille arvioidaan kertyvän 2 060 000 000 mk. Lisäys on 470 000 000 mk. Lisäyksestä 240 000 000 mk aiheutuu velkakirjoista perittävän leimaveron sekä eräiden toimituskirjojen leimaveron korottamisesta. Loput lisäyksestä aiheutuu toiminnan vilkastumisesta ja hintatason arvioidusta noususta.

1984 esitys	2 060 000 000
1983 tuloarvio	1 590 000 000
1982 tilinpäätös	1 435 425 455

02. *Elokuvaverot*

Momentille arvioidaan kertyvän 3 000 000 mk. Lisäys on 200 000 mk.

1984 esitys	3 000 000
1983 tuloarvio	2 800 000
1982 tilinpäätös	2 644 003

03. *Auto- ja moottoripyöräverot*

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain (482/67) muuttamisesta momentille arvioidaan kertyvän 2 600 000 000 mk. Takseille ja invalideille myönnettävien veronpalautusten enimmäismääriä ehdotetaan korotettavaksi tavoitteeksi

asetetun hintatason nousun mukaisesti. Toimenpiteen arvioidaan vähentävän veron tuottoa 10 000 000 mk. Lisäksi maastohenkilöautot ehdotetaan saatettavaksi yleistä verokantaa alemman auto- ja moottoripyöräverotuksen piiriin. Lisäys on 490 000 000 mk. Lisäyksestä 60 000 000 mk aiheutuu verotuksen piirin laajentamisesta ja loput henkilöautojen myynnin arvioidusta kasvusta ja hintojen noususta sekä siitä, että vuoden 1983 tuloarvio on henkilöautojen arvioitua vilkkaamman kysynnän johdosta osoittautunut liian pieneksi.

1984 esitys	2 600 000 000
1983 tuloarvio	2 110 000 000
1982 tilinpäätös	2 010 448 408

04. *Moottoriajoneuvoverot*

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi moottoriajoneuvoverosta annetun lain (722/66) muuttamisesta momentille arvioidaan kertyvän 410 000 000 mk. Lisäys on 90 000 000 mk, mistä 80 000 000 mk aiheutuu markkamääräisten verojen korottamisesta keskimäärin tapahtuneen hinta- ja kustannustason nousun mukaisesti.

1984 esitys	410 000 000
1983 tuloarvio	320 000 000
1982 tilinpäätös	292 852 075

12. Maksut sosiaaliturvaa varten

01. *Työnantajan lapsilisämaksu*

Hallitus ehdottaa, ettei työnantajan lapsilisämaksua kanneta vuonna 1984. Eduskunnalle annetaan tätä tarkoittava lakiesitys. Momentille arvioidaan kertyvän aikaisemmilta vuosilta mak-

suunpantuina työnantajan lapsilisämaksuina edelleen 2 000 000 mk.

1984 esitys	2 000 000
1983 tuloarvio	2 000 000
1982 tilinpäätös	1 149 715

19. Muut veronluonteiset tulot

01. *Oy Alko Ab:n ylijäämä*
Momentille arvioidaan kertyvän 680 000 000 mk. Lisäys on 70 000 000 mk.

1984 esitys 680 000 000
1983 tuloarvio 610 000 000
1982 tilinpäätös 650 334 450

02. *Lästimaksut*
Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 2 500 000 mk.

1984 esitys 2 500 000
1983 tuloarvio 2 500 000
1982 tilinpäätös 2 593 546

(03.) *Voin hinnanalennusmaksut*
Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi voin hinnanalennuskorvauksesta ja hinnanalennusmaksusta annetun lain kumoamisen johdosta. Vähennys on 1 000 000 mk.

1983 tuloarvio 1 000 000
1982 tilinpäätös 14 109 158

04. *Eräiden maataloustuotteiden markkinomismaksut*

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi maidon ja sianlihan vientikustannusmaksusta annetun lain (1101/82) muuttamisesta momentille arvioidaan kertyvän 265 000 000 mk. Lisäys 212 000 000 mk aiheutuu vientikustannusmaksujen korottamisesta.

1984 esitys 265 000 000
1983 tuloarvio 53 000 000
1983 I lisämenoarvio 100 000 000
1982 tilinpäätös 39 507 142

05. *Varmuusvarastointimaksu*
Momentin nimike on muutettu.

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi varmuusvarastointimaksusta momentille arvioidaan kertyvän 280 000 000 mk. Lisäys on 50 000 000 mk. Lakiesityksen mukaan ehdotetaan nestemäisten polttoaineiden lisäksi myös eräitä muita varastoitavia tuotteita saatettavaksi varmuusvarastointimaksun piiriin.

Varmuusvarastointimaksun tuotto ehdotetaan tässä menoarvioesityksessä käytettäväksi varmuusvarastoinnista aiheutuviin menoihin.

1984 esitys 280 000 000
1983 tuloarvio 230 000 000
1982 tilinpäätös 250 300 704

06. *Eräistä maataloustuotteista kannettavat tasausmaksut*

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi kerman ja vähärasvaisen maidon tasausmaksusta annetun lain (583/76, muut. 873/82) muuttamisesta momentille arvioidaan kertyvän edelleen 140 000 000 mk.

1984 esitys 140 000 000
1983 tuloarvio 140 000 000
1982 tilinpäätös 50 723 710

Osaston 11 tulot luvuittain vuosina 1982—1984

	Tilinpäätös v. 1982 1 000 mk	Tuloarvio v. 1983 1 000 mk	Ehdotus v. 1984 1 000 mk	Muutos 1983—1984 ± 1 000 mk ± %	
01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot	17 159 700	20 231 000	22 273 000	+ 2 042 000	+ 10
04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut	16 451 542	18 515 000	22 912 000	+ 4 397 000	+ 24
06. Tuonnin perusteella kannettavat verot ja maksut	1 620 751	1 780 000	1 696 000	— 84 000	— 5
08. Valmisteverot	12 202 322	10 691 000	11 400 000	+ 709 000	+ 7
10. Muut verot	3 741 370	4 022 800	5 073 000	+ 1 050 200	+ 26
12. Maksut sosiaaliturvaa varten	1 150	2 000	2 000	—	—
19. Muut veronluonteiset tulot	1 007 569	1 036 500	1 367 500	+ 331 000	+ 32
Yhteensä	52 184 404	56 278 300	64 723 500	+ 8 445 200	+ 15

Osasto 12 SEKALAISET TULOT

24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala

99. *Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot*
Momentille arvioidaan kertyvän 8 800 000 mk eli vähennystä 600 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot kaupallisten shteereiden palvelu-
minnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 2 000 000 mk.

2. *Tulot muusta maksullisesta palvelutoimin-
nasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 3 000 000 mk. Vähennys 900 000 mk aiheutuu palvelutoiminnan tarpeen pienentymisestä.

3. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 3 800 000 mk, mistä 545 000 mk käytettyjen autojen myyntituloina, jolla katetaan momentille 24.10.71 merkityt menot ajoneuvojen uusimisesta. Lisäys 300 000 mk arvioidaan kertyvän sekalaisista tuloista.

1984 esitys	8 800 000
1983 tuloarvio	9 400 000
1983 I lisämenoarvio	2 518 000
1982 tilinpäätös.....	10 543 461

25. Oikeusministeriön hallinnonala

30. *Kaupunkien osallistuminen oikeudenhoi-
don ylläpitomenoihin*

Momentille arvioidaan kertyvän 34 300 000 mk. Vähennys 13 730 000 mk aiheutuu kaupunkien maksuosuuksien vuosittaisesta alenemisestä.

1984 esitys.....	34 300 000
1983 tuloarvio	48 030 000
1982 tilinpäätös.....	54 765 067

31. *Yksityisoikeudellisista tiedoksiannoista
kertyvät tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 3 800 000 mk. Lisäys on 300 000 mk.

1984 esitys.....	3 800 000
1983 tuloarvio	3 500 000
1983 I lisämenoarvio	300 000
1982 tilinpäätös.....	3 204 719

50. *Vankeinhoitolaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 103 500 000 mk eli lisäystä 9 000 000 mk seuraavasti:

1. *Työtoiminnan tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 86 500 000 mk. Lisäys on 4 500 000 mk.

Vankeinhoitolaitoksen työtoiminnan ennakoitu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1984:

<i>Tulot</i>		mk	
Työtoiminnassa tuotettavien suoritteiden myyntitulot		86 500 000	
<i>Kustannukset</i>		mk	
Henkilökunnan palkat	15 800 000		
Vankien työrähat ja avolaitospalkat	13 000 000		
Sosiaaliturvamaksut	1 800 000		
Aine-, tarvike- ja energiakustannukset	52 200 000		
Vieraat palvelukset	3 000 000		
Muut	700 000	86 500 000	
Laskennalliset erät			
Eläkekustannukset	3 950 000		
Pääomakustannukset	12 000 000		
Hallintokustannukset	1 500 000	17 450 000	
	Yhteensä	103 950 000	

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 17 000 000 mk. Lisäys on 4 500 000 mk, mikä aiheutuu maksujen tarkistamisesta.

1984 esitys	103 500 000
1983 tuloarvio	94 500 000
1982 tilinpäätös	89 618 823

99. *Oikeusministeriön hallinnonalaan muuttavat tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 5 000 000 mk. Lisäys on 2 000 000 mk, mistä 225 000 mk aiheutuu valtion maksuperustelain soveltamisesta oikeushallinnon tietojärjestelmien suoritteiden myyntiin sekä 1 775 000 mk työnantajalle maksettavien sairaus- ja äitiyspäivärahojen korotuksesta. Toiminnasta aiheutuvat erillismenot on merkitty momentille 25.99.27.

1984 esitys	5 000 000
1983 tuloarvio	3 000 000
1983 I lisämenoarvio	1 800 000
1982 tilinpäätös	4 908 848

26. Sisäasiainministeriön hallinnonala

06. *Väestökirjanpidon tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 16 000 000 mk eli lisäystä 4 200 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot väestörekisterikeskuksen maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 11 400 000 mk. Lisäys 3 800 000 mk aiheutuu kunnallisvaaliasiakirjojen laatimisesta, kansaneläkelaitokselle luovutettavien tietojen muuttamisesta maksullisiksi sekä annettavan uuden väestörekisterikeskuksen maksuasetuksen mukaisista maksujen tarkistuksista. Tietojen luovuttamisesta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 26.06.27.

2. *Tulot väestökirjanpidon paikallishallinnon maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 4 400 000 mk. Lisäys on 400 000 mk.

3. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 200 000 mk.

1984 esitys	16 000 000
1983 tuloarvio	11 800 000
1982 tilinpäätös	10 615 845

(32.) *Tulot asuntolainoitettujen vuokra-asuntojen omaksilunastamisesta*

Momentti on siirretty momentiksi 12.35.32.

50. *Kaupunkien osuudet poliisilaitosten ylläpitomenoista*

Momentille arvioidaan kertyvän 27 616 000 mk. Vähennys 18 410 000 mk aiheutuu lakien (345/76) ja (52/77) mukaisten kaupunkien osuuksien pienenemisestä.

1984 esitys	27 616 000
1983 tuloarvio	46 026 000
1982 tilinpäätös	64 443 642

62. *Tulot poliisivarikkojen maksullisesta palvelutoiminnasta*

Momentille arvioidaan kertyvän 12 300 000 mk eli lisäystä 1 635 000 mk kustannusten nousun johdosta seuraavasti:

1. *Poliisiautovarikon tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 8 100 000 mk. Lisäys on 955 000 mk.

2. *Poliisivarusvarikon tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 4 200 000 mk. Lisäys on 680 000 mk.

1984 esitys.....	12 300 000
1983 tuloarvio	10 665 000
1983 I lisämenoarvio	1 000 000
1982 tilinpäätös.....	9 588 053

90. *Rajavartiolaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 16 470 000 mk. Lisäys 1 820 000 mk aiheutuu rajavartiolaitoksen asunnoista perittävien vuokrien ja luontaisetujen korvausten noususta.

1984 esitys.....	16 470 000
1983 tuloarvio	14 650 000
1982 tilinpäätös.....	15 656 119

99. (12.26.99, osa) *Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 13 660 000 mk eli lisäystä 270 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot poliisin maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 700 000 mk.

(2.) *Tulot rakennusalan tyyppihyväksyntätoiminnasta.* Alamomentti on siirretty momentiksi 12.35.99.

2. *Selviämisaseman maksutulot.* Alamomentin numerotunnus on muutettu. Alamomentille arvioidaan kertyvän 360 000 mk. Lisäys on 270 000 mk.

3. *Osoitetietopalvelujen maksutulot.* Alamomentin numerotunnus on muutettu. Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 100 000 mk.

4. *Muut tulot.* Alamomentin numerotunnus on muutettu. Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 12 500 000 mk.

1984 esitys.....	13 660 000
1983 tuloarvio	13 390 000
1982 tilinpäätös.....	20 695 158

27. Puolustusministeriön hallinnonala

14. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta*

Momentille arvioidaan kertyvän 9 551 000 mk eli vähennystä 2 009 000 mk seuraavasti:

1. *Lääkärintodistuksista ja -lausunnoista perittävät palkkiot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 63 000 mk. Lisäys 4 000 mk aiheutuu toiminnan lisääntymisestä. Palkkioita vastaava meno on merkitty alamomentille 27.12.01.3.

2. *Muut terveydenhuollon tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 720 000 mk. Lisäys on 47 000 mk aiheutuu maksujen tarkistuksesta.

3. *Muut maksullisen palvelutoiminnan tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 8 768 000 mk. Vähennys on 2 060 000 mk, mikä aiheutuu kiinteistöpalvelutoiminnan vähentymisestä. Vastavat menot on merkitty momentille 27.12.28.

1984 esitys.....	9 551 000
1983 tuloarvio	11 560 000
1982 tilinpäätös.....	8 888 521

20. *Tulot puolustusvoimien irtaimiston myynnistä ja vuokrauksesta.*

Momentin nimike on muutettu.

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 1 000 000 mk. Tulo vastaa momentin 27.25.17 menoja.

1984 esitys.....	1 000 000
1983 tuloarvio	1 000 000
1982 tilinpäätös.....	4 987 330

27. *Vuokratulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 55 000 000 mk. Lisäys 5 700 000 mk aiheutuu valtion virkamiesasuntojen vuokrien ja luontaisetujen korvausten noususta.

1984 esitys.....	55 000 000
1983 tuloarvio	49 300 000
1982 tilinpäätös.....	44 991 227

99. *Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 76 200 000 mk. Lisäys 33 260 000 mk aiheutuu lähinnä korvauksista, jotka YK suorittaa Libanoniin lähetetyn uuden suomalaisen valvontajoukon kustan-

nuksiin sekä sairausvakuutus- ja tapaturmavakuutuslain mukaisten korvausten noususta.

1984 esitys.....	76 200 000
1983 tuloarvio	42 940 000
1982 tilinpäätös.....	57 185 857

28. Valtiovarainministeriön hallinnonala

28. *Kuntien osuudet verotuskustannuksista*
Momentille arvioidaan kertyvän 215 000 000 mk. Vähennys on 35 313 000 mk.

1984 esitys	215 000 000
1983 tuloarvio	250 313 000
1982 tilinpäätös	194 524 981

29. *Kansaneläkelaitoksen osuus verotuskustannuksista*

Momentille arvioidaan kertyvän 59 000 000 mk. Vähennys on 6 000 000 mk.

1984 esitys.....	59 000 000
1983 tuloarvio	65 000 000
1982 tilinpäätös.....	50 030 036

30. *Evangelisluterilaisten seurakuntien osuudet verotuskustannuksista*

Momentille arvioidaan kertyvän 33 000 000 mk. Vähennys on 3 000 000 mk.

1984 esitys.....	33 000 000
1983 tuloarvio	36 000 000
1982 tilinpäätös.....	27 787 319

49. *Tullilaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 23 500 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän maksullisen palvelutoiminnan tuloina 20 000 000 mk. Lähinnä maksujen tarkistamisen johdosta lisäys on 1 500 000 mk, mistä 1 200 000 mk kertyy tullilaboratorion valtiolle kantamista tutkimusmaksuista sekä 300 000 mk muusta suoritetuiminnasta (A tullilaitokselle perittävistä maksuista A 333/79).

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 3 500 000 mk. Vähennys 1 500 000 aiheutuu budjetoitikäytännön muutoksesta, jolloin kansaneläkelaitoksen työnantajalle maksamat sai-

rausvakuutusmaksut tuloutetaan momentille 12.28.99.

1984 esitys.....	23 500 000
1983 tuloarvio	23 500 000
1982 tilinpäätös.....	20 277 598

50. *Rahapajan tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 97 923 400 mk eli vähennystä 32 637 600 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 97 840 000 mk, mistä rahanlyöntimaksuina 97 000 000 mk ja koteloihin pakattujen rahasarjojen myyntituloina 560 000 mk sekä muiden töiden (mitalit, ansiomerkit, ym.) myyntituloina 280 000 mk. Vähennys on 32 718 000 mk.

Rahapajan maksullisen palvelutoiminnan enakoito tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1984:

<i>Tulot</i>	mk
Rahanlyöntimaksut	97 000 000
Koteloihin pakatut rahasarjat.....	560 000
Muut työt	280 000
	<hr/>
Yhteensä	97 840 000

Kustannukset

	mk
Palkat	3 450 000
Sosiaaliturvamaksut	241 500
Aineet ja tarvikkeet	9 420 100
Vieraat palvelukset	450 000
Muut	181 400
	<hr/>
	13 743 000

Laskennalliset erät

Eläkekustannukset	1 137 500	
Pääomakustannukset.....	1 424 100	
Hallintokustannukset	1 790 400	
Vaihtorahan lunastus	700 000	5 052 000
	<hr/>	
Yhteensä	18 795 000	

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 83 400 mk vuokra- ja henkilökunnan ruokalataluina. Lisäys on 80 400 mk.

1984 esitys	97 923 400
1983 tuloarvio	130 561 000
1982 tilinpäätös	79 458 648

52. Tilastokeskuksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 6 588 000 mk, josta 2 355 000 mk tilastokeskuksen ulkopuolisille tilaajille suoritettavista haastattelutkimuksista ja 4 233 000 mk muista maksullisista tietopalvelusuoritteista. Lisäys on 1 775 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan laajentumisesta. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 28.52.28.

1984 esitys	6 588 000
1983 tuloarvio	4 813 000
1982 tilinpäätös	3 114 784

54. Pankkitarkastusviraston tulot

Momentille arvioidaan kertyvän pankkitarkastuslain mukaisesti 5 723 000 mk. Lisäys on 440 000 mk. Tulo vastaa luvun 28.54 menoja lisättyinä pankkitarkastusviraston toiminnasta johdettujen kustannusten perimisestä annetun asetuksen 2 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla eläkekustannuksilla.

1984 esitys	5 723 000
1983 tuloarvio	5 283 000
1982 tilinpäätös	4 755 710

60. Rakennushallinnon tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 69 000 000 mk. Lisäys 16 000 000 mk aiheutuu vuokratilojen lisääntymisestä ja suoritetuista tuloperusteiden tarkistuksista.

1984 esitys	69 000 000
1983 tuloarvio	53 000 000
1982 tilinpäätös	61 864 020

65. Otaniemen valtionalueen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 17 020 000 mk eli lisäystä 150 000 mk seuraavasti:

1. Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.

Alamomentille arvioidaan kertyvän 13 680 000 mk. Vähennys 200 000 mk aiheutuu energiainhojen arvioitua hitaammasta noususta.

Otaniemen lämpö- ja sähkölaitoksen maksullisen palvelutoiminnan ennakoitu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1984:

Tulot	mk	mk
Lämmön myynti	7 340 000	
Sähkön myynti	6 340 000	13 680 000
Muut tulot		200 000
Laskennalliset erät		
Valtion lämpö	10 240 000	
Valtion sähkö	8 110 000	
Muut tuotot	230 000	18 580 000
	Yhteensä	32 460 000

Kustannukset

Palkat	2 180 000	
Sosiaaliturvamaksut	150 000	
Lämmönhankinta	13 800 000	
Sähkön hankinta	9 500 000	
Muut	1 000 000	26 630 000
Laskennalliset erät		
Eläkekustannukset	550 000	
Pääomakustannukset	3 300 000	
Hallintokustannukset	200 000	4 050 000
	Yhteensä	30 680 000

2. Muut tulot. Alamomentille arvioidaan kertyvän 3 340 000 mk. Lisäys 350 000 mk aiheutuu vuokrien ja maksujen tarkistamisesta.

1984 esitys	17 020 000
1983 tuloarvio	16 870 000
1982 tilinpäätös	13 958 793

70. Valtion koulutuskeskuksen tulot

Valtion koulutuskeskuksen majoituspalveluista ja toimitiloista perittävistä maksuista annetun asetuksen (218/78, muut. 186/82) nojalla momentille arvioidaan kertyvän tuloina 25 000 mk. Lisäys on 5 000 mk.

1984 esitys	25 000
1983 tuloarvio	20 000
1982 tilinpäätös	25 380

86. Kansainvälisille rahoituslaitoksille annettavat sitoumukset

Momentille arvioidaan kertyvän 200 000 000 mk. Kansainvälisille rahoituslaitoksille jäsenyyden perusteella menevät maksut suoritetaan rahana maksettavien menojen ohella suurelta osin korottomien vaadittaessa erääntyvien velkakirjojen muodossa annettavina sitoumuksina. Koska tällaisten sitoumusten antamista ja näin kertyvää sitoumuskantaa ei ole asianmukaista käsitellä valtion velkana eikä lainanottona, ehdotetaan budjetoitimenettelyä tältä osin muutettavaksi. Kun jäsenyyden perusteella suoritettavat maksut budjetoidaan ao. momenteille menoina, on bud-

jettiteknisistä syistä tarpeen tulouttaa uusia myöhemmin maksettavaksi tulevia velkakirjoja vastaavat määrät. Sitoumusten lunastaminen on merkitty menoksi momentille 28.85.66.

1984 esitys 200 000 000

99. *Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 35 000 000 mk lähinnä takausmaksuina, atk-laitteiden vuokratuloina, valtion perintöinä, seurakunnilta valtiolle kertyvinä tuloina sekä muina tuloina. Lisäys 15 000 000 mk aiheutuu hintojen noususta.

1984 esitys 35 000 000

1983 tuloarvio 20 000 000

1982 tilinpäätös 52 145 287

29. Opetusministeriön hallinnonala

06. *Valtion audiovisuaalisen keskuksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän av-aineiston myynnistä ja muista tehtävistä 1 800 000 mk. Lisäys 200 000 mk aiheutuu toiminnan laajenemisesta ja maksujen tarkistamisesta. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.06.28.

1984 esitys 1 800 000

1983 tuloarvio 1 600 000

1982 tilinpäätös 1 522 541

07. *Suomen elokuva-arkiston tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 900 000 mk eli lisäystä 50 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot esitystoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 855 000 mk elokuvien esittämisestä aiheutuvina tuloina. Lisäys 45 000 mk aiheutuu toiminnan laajentumisesta.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 45 000 mk lähinnä valokopio- ja esityskorvaustuloina sekä valokuvien lainausmaksuina. Lisäys 5 000 mk aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja maksujen korottamisesta.

1984 esitys 900 000

1983 tuloarvio 850 000

1982 tilinpäätös 791 275

12. *Helsingin yliopiston tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 50 400 000 mk eli lisäystä 7 000 000 mk seuraavasti:

1. *Lääketieteellisen ja hammaslääketieteellisen maksullisen palvelutoiminnan tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 29 500 000 mk. Lisäys 3 500 000 mk aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja maksujen tarkistamisesta. Toiminnasta

aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.10.25.

2. *Opetus- ja koetilojen tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 3 200 000 mk. Lisäys 200 000 mk aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja hintojen noususta. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.10.25.

3. *Tulot muusta maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 6 700 000 mk. Lisäys 800 000 mk aiheutuu maksujen tarkistamisesta. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.10.25.

4. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 11 000 000 mk lähinnä opettajankoulutuslain perusteella valtiolle maksettavina harjoittelukoulujen peruskouluasteen menojen maksusuuksina, lahjoitusvirkojen tuottoina sekä lukion oppilaiden lukukausi- ja ruokailumaksuina. Lisäys 2 500 000 mk aiheutuu neljästä uudesta lahjoitusvirasta ja hintojen noususta.

1984 esitys 50 400 000

1983 menoarvio 43 400 000

1982 tilinpäätös 52 291 116

13. *Åbo Akademin tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 3 600 000 mk eli lisäystä 1 336 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 600 000 mk maksullisten tutkimustehtävien, jäljennepalvelun ja muun palvelutoiminnan tuloina. Vähennys on 300 000 mk. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.10.25.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän lähinnä kuntien osuuksina peruskouluasteen menoista, lahjoitusvirkojen tuottoina sekä lukion lukukausi- ja ruokailumaksuina 2 000 000 mk. Lisäys 1 636 000 mk aiheutuu lähinnä kahdesta uudesta lahjoitusvirasta.

1984 esitys	3 600 000
1983 tuloarvio	2 264 000
1982 tilinpäätös	5 667 994

14. *Lapin korkeakoulun tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 670 000 mk eli lisäystä 570 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän jäljennepalvelu- ja kustannustoiminnan sekä muina tuloina 120 000 mk eli lisäystä 45 000 mk. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.10.25.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän valtiolle maksettavina harjoittelukoulun maksuosuuksina, sairausvakuutustoimiston suorittamina päivärahoina ja vuokratuloina 550 000 mk. Lisäys 525 000 mk aiheutuu harjoittelukoulun valtiolle suoritettavista maksuosuuksista.

1984 esitys	670 000
1983 tuloarvio	100 000
1982 tilinpäätös	108 820

17. *Jyväskylän yliopiston tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 5 600 000 mk eli lisäystä 700 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 3 600 000 mk jäljenne- ja muun palvelun sekä moniste- ja muun julkaisutoiminnan tuloina. Lisäys on 585 000 mk. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.10.25.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 2 000 000 mk lähinnä lukion lukukausi- ja ruokailumaksuina ja valtiolle maksettavina harjoittelukoulujen peruskouluasteen menojen maksuosuuksina. Tuloista 60 000 mk vastaa osaa momentille 29.10.29 merkityistä menoista. Lisäys on 115 000 mk.

1984 esitys	5 600 000
1983 tuloarvio	4 900 000
1982 tilinpäätös	5 667 622

18. *Oulun yliopiston tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 15 200 000 mk eli lisäystä 3 265 000 mk seuraavasti:

1. *Lääketieteellisen ja hammaslääketieteellisen maksullisen palvelutoiminnan tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 6 300 000 mk. Lisäys on 1 120 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja maksujen tarkistamisesta. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.10.25.

2. *Tulot muusta maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 3 200 000 mk luonnontieteellisen ja teknillisen tiedekunnan sekä erillisten laitosten maksullisen palvelutoiminnan sekä monistus-, kopiopalvelu- ja julkaisutoiminnan tuloina. Lisäys on 905 000 mk. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.10.25.

3. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 5 700 000 mk, mistä 4 700 000 mk lähinnä opettajankoulutuslain perusteella valtiolle maksettavina peruskouluasteen menojen maksuosuuksina ja 1 000 000 mk Kajaanin kaupungin lahjoituksena Kajaanin opettajankoulutuslaitoksessa järjestettävää opettajien täydennyskoulutusta varten, mikä vastaa osaa momenteille 29.10.01, 21, 29 ja 70 ehdotetuista menoista. Lisäys on 1 240 000 mk.

1984 esitys	15 200 000
1983 tuloarvio	11 935 000
1982 tilinpäätös	12 789 184

19. *Joensuun yliopiston tulot*

Momentin nimike on muutettu.

Momentille arvioidaan kertyvän 4 090 000 mk eli lisäystä 83 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 290 000 mk maksullisen palvelutoiminnan tuloina. Lisäys on 50 000 mk. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.10.25.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 3 800 000 mk, mistä 1 300 000 mk Savonlinnan kaupungin osuuden ennakkoina normaalikoulun lisärakennuksen rakennuskustannuksista, 1 500 000 mk kuntien suorittamina maksuosuuksina harjoittelukoulujen menoista ja 1 000 000 mk vuokrina sekä muina tuloina. Lisäys on 33 000 mk.

1984 esitys	4 090 000
1983 tuloarvio	4 007 000
1982 tilinpäätös	5 507 220

20. *Kuopion yliopiston tulot*

Momentin nimike on muutettu.

Momentille arvioidaan kertyvän 6 800 000 mk

eli lisäystä 3 300 000 mk seuraavasti:

1. *Lääketieteellisen ja hammaslääketieteellisen maksullisen palvelutoiminnan tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 3 200 000 mk. Lisäys on 1 050 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan laajenemisesta ja maksujen tarkistamisesta. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.10.25.

2. *Tulot muusta maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 800 000 mk korkeakoulun kirjaston informaatiopalvelutoiminnasta, korkeakoulun maksullisista tutkimustehtävistä, monistepalvelusta, laskentakeskuksen tutkimuspalvelutehtävistä, täydennyskoulutustoiminnasta ja koe-eläinten myynnistä aiheutuvina tuloina. Lisäys on 600 000 mk. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.10.25.

3. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 800 000 mk. Lisäys 1 650 000 mk aiheutuu lähinnä kahden uuden lahjoitusviran aiheuttamista tuloista.

1984 esitys	6 800 000
1983 tuloarvio	3 500 000
1982 tilinpäätös	5 525 461

21. Turun yliopiston tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 18 500 000 mk eli lisäystä 2 100 000 mk seuraavasti:

1. *Lääketieteellisen ja hammaslääketieteellisen maksullisen palvelutoiminnan tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 13 100 000 mk. Lisäys on 1 493 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja maksujen tarkistamisesta. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.10.25.

2. *Tulot muusta maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 700 000 mk monistus-, kopiopalvelu- ja julkaisutuloina. Lisäys on 100 000 mk. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.10.25.

3. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 3 700 000 mk, mistä 2 300 000 mk aiheutuu opettajankoulutuslain perusteella valtiolle maksettavista harjoittelukoulujen peruskouluasteen menojen maksuosuuksista, 320 000 mk Turun normaalikoulun lukukausi- ja ruokailumaksuista sekä 1 080 000 mk vuokratuloista, sairausvakuutuskorvauksista ja sekalaisista tuloista. Lisäys 507 000 mk aiheutuu uuden lahjoitusviran aiheuttamista tuloista.

1984 esitys	18 500 000
1983 tuloarvio	16 400 000
1982 tilinpäätös	18 582 861

24. Tampereen yliopiston tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 10 484 000 mk eli lisäystä 4 109 000 mk seuraavasti:

1. *Lääketieteellisen maksullisen palvelutoiminnan tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 2 500 000 mk. Lisäys on 739 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja maksujen tarkistamisesta. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.10.25.

2. *Tulot muusta maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 2 600 000 mk maksullisten tutkimustehtävien tuloina, täydennyskoulutuskeskuksen kurssituloina, tietokonepalvelutuloina, jäljenne- ja muun palvelun tuloina sekä moniste- ja muun julkaisu-toiminnan tuloina. Lisäys on 930 000 mk. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.10.25.

3. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 5 384 000 mk, mistä 3 884 000 mk opettajankoulutuslain perusteella valtiolle maksettavista harjoittelukoulujen perusasteen menojen maksuosuuksista ja korvauksena normaalikoulun laajennustöistä sekä lukiolaisten ruokailumaksuista ja 1 500 000 mk muista tuloista. Lisäys 2 440 000 mk aiheutuu normaalikoulun laajennustöiden korvauksista ja kolmen uuden lahjoitusviran tuloista.

1984 esitys	10 484 000
1983 tuloarvio	6 375 000
1982 tilinpäätös	7 044 227

25. Eläinlääketieteellisen korkeakoulun tulot.

Momentille arvioidaan kertyvän 2 970 000 mk eli lisäystä 394 000 mk seuraavasti:

1. *Eläinlääketieteellisen maksullisen palvelutoiminnan tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 2 500 000 mk. Lisäys on 280 000 mk, mikä aiheutuu hoito- ja tutkimusmaksujen tarkistamisesta. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.10.25.

2. *Tulot muusta maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 70 000 mk jäljennepalvelutuloina ja maksullisista tutkimustehtävistä aiheutuvina tuloina. Lisäys on 11 000 mk. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.10.25.

3. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 400 000 mk. Lisäys on 103 000 mk.

1984 esitys	2 970 000
1983 tuloarvio	2 576 000
1982 tilinpäätös	3 173 858

26. Teknillisen korkeakoulun tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 6 600 000 mk eli lisäystä 100 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 5 100 000 mk maksullisen palvelutoiminnan tuloina. Vähennys on 500 000 mk. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.10.25.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän kirjaamismaksuina, sairausvakuutuskorvauksina ja muina tuloina 1 500 000 mk. Lisäys 600 000 mk aiheutuu uuden lahjoitusviran tuloista.

1984 esitys	6 600 000
1983 tuloarvio	6 500 000
1982 tilinpäätös	5 969 405

27. Tampereen teknillisen korkeakoulun tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 6 300 000 mk eli lisäystä 620 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 6 100 000 mk korkeakoulun suorittamasta maksullisesta palvelutoiminnasta. Lisäys on 500 000 mk. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.10.25.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 200 000 mk. Lisäys on 120 000 mk.

1984 esitys	6 300 000
1983 tuloarvio	5 680 000
1982 tilinpäätös	6 672 969

28. Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 1 400 000 mk eli lisäystä 550 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 300 000 mk korkeakoulun suorittamasta maksullisesta palvelutoiminnasta. Lisäys on 540 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja kustannusten noususta. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.10.25.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 100 000 mk. Lisäys on 10 000 mk.

1984 esitys	1 400 000
1983 tuloarvio	850 000
1982 tilinpäätös	1 241 381

29. Helsingin kauppakorkeakoulun tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 4 250 000 mk eli lisäystä 2 430 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 2 000 000 mk johtamiskoulutusohjelman osallistumismaksuina, jäljennepalvelun, atk-palvelujen, kirjasto-palvelujen ja julkaisu-toiminnan tuloina. Lisäys on 360 000 mk. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.10.25.

2. *Muut tulot.* Momentille arvioidaan kertyvän 2 250 000 mk, mistä 2 050 000 mk aiheutuu Mikkelin seudun yhteistyökuntien lahjoituksesta ja 200 000 mk muista tuloista. Tulot vastaavat osaa momenttien 29.10.01, 21 ja 29 menoista. Lisäys on 2 070 000 mk.

1984 esitys	4 250 000
1983 tuloarvio	1 820 000
1982 tilinpäätös	2 086 986

30. Svenska handelshögskolanin tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 350 000 mk eli lisäystä 50 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 280 000 mk täydennyskoulutusohjelman osallistumismaksuina sekä jäljenne- ja muun palvelutoiminnan tuloina. Lisäys on 20 000 mk. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.10.25.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 70 000 mk. Lisäys on 30 000 mk.

1984 esitys	350 000
1983 tuloarvio	300 000
1982 tilinpäätös	361 849

32. Turun kauppakorkeakoulun tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 220 000 mk eli lisäystä 42 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 190 000 mk täydennys- ja jatkokoulutuksen, kesäopetuskursien, julkaisu- ja monistustoiminnan sekä maksullisen tutkimustoiminnan tuloina. Lisäys on 40 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.10.25.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän vuokra- ja muina tuloina 30 000 mk. Lisäys on 2 000 mk.

1984 esitys	220 000
1983 tuloarvio	178 000
1982 tilinpäätös	254 176

33. Vaasan korkeakoulun tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 400 000 mk eli lisäystä 151 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän tutkimus-, jäljenne- ja muun maksullisen palvelutoiminnan tuloina 350 000 mk. Lisäys on 150 000 mk. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.10.25.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän vuokratuloina, sairausvakuutuskorvauksina ja muina tuloina 50 000 mk. Lisäys on 1 000 mk.

1984 esitys	400 000
1983 tuloarvio	249 000
1982 tilinpäätös	468 741

34. Svenska social- och kommunalhögskolanin tulot

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 58 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 50 000 mk kopiointi- ja kurssimaksutuloina. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.10.25.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän lähinnä vuokratuloina edelleen 8 000 mk.

1984 esitys	58 000
1983 tuloarvio	58 000
1982 tilinpäätös	52 893

35. Taideteollisen korkeakoulun tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 530 000 mk eli lisäystä 250 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelu- ja työtoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 490 000 mk. Lisäys 230 000 mk aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja hintojen noususta. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.35.28.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän lähinnä sairausvakuutuskorvauksina 40 000 mk. Lisäys 20 000 mk aiheutuu sairauspäivärahojen määrääntymisperusteiden muuttamisesta.

1984 esitys	530 000
1983 tuloarvio	280 000
1982 tilinpäätös	212 897

36. Sibelius-Akatemian tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 380 000 mk eli lisäystä 20 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot konserttitoiminnasta ja maksullisesta palvelutoiminnasta.* Konserttituloina ja kurssimaksuina sekä julkaisu- ja jäljennetoiminnan ja kirjastopalvelujen tuloina arvioidaan alamomentille kertyvän 280 000 mk. Lisäys 20 000 mk aiheutuu kustannusten noususta. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.36.28.

2. *Muut tulot.* Lähinnä vuokratuloina ja sairausvakuutuskorvauksina arvioidaan alamomentille kertyvän edelleen 100 000 mk.

1984 esitys	380 000
1983 tuloarvio	360 000
1982 tilinpäätös	464 002

42. Eräiden valtion oppilaitosten tulot

Momentille arvioidaan kertyvän Helsingin ranskalais-suomalaisen koulun ja Suomalais-venäläisen koulun tuloina lähinnä kuntien peruskoulujen menoja koskevana korvausosuuksina 4 367 000 mk eli lisäystä 364 000 mk seuraavasti:

1. *Kuntien osuus peruskoulujen menoista.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 4 068 000 mk kuntien osuuksina valtion oppilaitosten peruskoulumenoista. Lisäys on 334 000 mk.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 299 000 mk valtion oppikouluissa suoritettavasta lukukausimaksusta annetun asetuksen (786/75) mukaisina lukion tuloina, ruokailu- ja päiväkotimaksuina sekä vuokra- ja muina tuloina. Lisäys 30 000 mk aiheutuu ruoka- ja vuokramaksujen tarkistuksesta.

1984 esitys	4 367 000
1983 tuloarvio	4 003 000
1982 tilinpäätös	4 936 003

44. Ylioppilastutkintolautakunnan tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 7 700 000 mk. Lisäys 1 900 000 mk aiheutuu koosuoritusten määrän kasvusta.

1984 esitys	7 700 000
1983 tuloarvio	5 800 000
1982 tilinpäätös	6 156 252

55. Kuurojen- ja sokeainkoulujen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 1 137 000 mk. Lisäys 57 000 mk aiheutuu oppilaitosten ulkopuolisen opetus- ja kurssitoiminnan sekä ruokailumaksujen ja vuokrien tarkistuksesta.

1984 esitys.....	1 137 000
1983 tuloarvio	1 080 000
1982 tilinpäätös.....	914 917

61. Valtion hotelli- ja ravintola-alan oppilaitosten tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 18 890 000 mk eli lisäystä 2 220 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 18 100 000 mk. Lisäys 2 100 000 mk aiheutuu palvelusten kysynnän kasvusta ja hintojen noususta. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.61.28.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 790 000 mk. Lisäys on 120 000 mk.

1984 esitys.....	18 890 000
1983 tuloarvio	16 670 000
1982 tilinpäätös.....	14 522 418

63. Maatalousoppilaitosten tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 9 000 000 mk eli lisäystä 1 700 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 4 500 000 mk, mistä 1 500 000 mk työtoiminnan tuloina ja 3 000 000 mk ruokailutuloina. Lisäys on 800 000 mk.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 4 500 000 mk. Lisäys 900 000 aiheutuu lähinnä vuokratulojen kasvusta.

1984 esitys.....	9 000 000
1983 tuloarvio	7 300 000
1982 tilinpäätös.....	7 131 250

65. Koulutilojen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 55 000 000 mk koulutilojen tuloina. Lisäys 5 000 000 mk aiheutuu tuotteiden hintojen noususta.

1984 esitys.....	55 000 000
1983 tuloarvio	50 000 000
1982 tilinpäätös.....	44 406 541

67. *Ammattikoulujen opettajaopistojen tulot*
Momentille arvioidaan kertyvän 1 050 000 mk eli lisäystä 260 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 880 000 mk, mistä 480 000 mk työtoiminnan tuloina, 300 000 mk ruokailutuloina ja 100 000 mk suoritteiden myyntituloina. Lisäys on 260 000 mk.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 170 000 mk.

1984 esitys.....	1 050 000
1983 tuloarvio	790 000
1982 tilinpäätös.....	930 392

68. Valtion keskusammattikoulujen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 15 200 000 mk eli lisäystä 2 300 000 mk seuraavasti:

1. *Kuntien osuus valtion keskusammattikoulujen ylläpitomenoista.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 900 000 mk eli lisäystä 400 000 mk.

2. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 11 600 000 mk, mistä 9 500 000 mk työtoiminnan tuloina ja 2 100 000 mk ruokailutuloina. Lisäys on 1 700 000 mk.

3. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 700 000 mk. Lisäys on 200 000 mk.

1984 esitys.....	15 200 000
1983 tuloarvio	12 900 000
1982 tilinpäätös.....	12 214 095

69. Kuulovammaisten ja näkövammaisten ammattikoulujen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 570 000 mk eli lisäystä 70 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 450 000 mk, mistä 300 000 mk työtoiminnan tuloina ja 150 000 mk ruokailutuloina. Lisäys on 50 000 mk.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 120 000 mk. Lisäys on 20 000 mk.

1984 esitys.....	570 000
1983 tuloarvio	500 000
1982 tilinpäätös.....	454 233

72. Valtion metsäopetuksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 11 000 000 mk eli lisäystä 2 600 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 8 000 000 mk. Lisäys 1 500 000 mk aiheutuu toiminnan laajenemisesta ja hintojen noususta. Työkorvauksista ja metsäkoneiden käyttämisestä työtoiminnassa aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.72.29.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 3 000 000 mk. Lisäys on 1 100 000 mk.

1984 esitys.....	11 000 000
1983 tuloarvio.....	8 400 000
1982 tilinpäätös.....	8 834 870

74. Valtion merenkulkualan oppilaitosten tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 1 700 000 mk eli lisäystä 100 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 550 000 mk, mistä 800 000 mk työtoiminnan tuloina ja 750 000 mk ruokailutuloina. Lisäys on 50 000 mk.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 150 000 mk. Lisäys on 50 000 mk.

1984 esitys.....	1 700 000
1983 tuloarvio.....	1 600 000
1982 tilinpäätös.....	1 407 981

75. Ammattikasvatushallituksen metsien tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 8 400 000 mk lähinnä puun myyntituloina. Lisäys on 1 800 000 mk.

1984 esitys.....	8 400 000
1983 tuloarvio.....	6 600 000
1982 tilinpäätös.....	7 084 289

76. Valtion teknillisten oppilaitosten tulot

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 1 500 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän maksullisen palvelutoiminnan tuloina edelleen 800 000 mk. Työtoiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.76.25.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 700 000 mk.

1984 esitys.....	1 500 000
1983 tuloarvio.....	1 500 000
1982 tilinpäätös.....	556 995

79. Valtion kotitalousoppilaitosten tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 7 250 000 mk eli lisäystä 350 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 6 100 000 mk, mistä 500 000 mk lasten päiväkotimaksuina, 4 650 000 mk ruokailutuloina ja 950 000 mk työtoiminnan tuloina. Lisäys on 300 000 mk.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 150 000 mk eli lisäystä 50 000 mk.

1984 esitys.....	7 250 000
1983 tuloarvio.....	6 900 000
1982 tilinpäätös.....	6 281 016

80. *Valtion kotiteollisuusoppilaitosten tulot*
Momentille arvioidaan kertyvän 1 250 000 mk eli lisäystä 100 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 000 000 mk työtoiminnan tuloina. Lisäys on 100 000 mk.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 250 000 mk.

1984 esitys.....	1 250 000
1983 tuloarvio.....	1 150 000
1982 tilinpäätös.....	839 273

83. *Terveystieteiden oppilaitosten tulot*
Momentille arvioidaan kertyvän 5 600 000 mk, mistä ruokailutuloina 1 600 000 mk, muina oppilasmaksuina 2 900 000 mk ja muina tuloina 1 100 000 mk. Lisäys on 500 000 mk.

1984 esitys.....	5 600 000
1983 tuloarvio.....	5 100 000
1982 tilinpäätös.....	4 701 457

91. Valtion osuus veikkauksen ja raha-arpaisten voittovaroista

Momentille arvioidaan kertyvän 635 000 000 mk, mistä 25 000 000 mk aiheutuu veikkausvoittovaroista urheilulaitosten rakentamiseen myönnettyjen lainojen kuoletuksista ja koroista. Lisäys on 75 000 000 mk, mikä aiheutuu edellämainittujen lainojen vuotuismaksujen kasvusta sekä eräiden pelimaksujen tarkistamisesta.

1984 esitys.....	635 000 000
1983 tuloarvio.....	560 000 000
1982 tilinpäätös.....	504 957 596

92. Suomenlinnan tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 2 100 000 mk. Lisäys 150 000 mk aiheutuu vuokrien, lämmitysainesten myyntihintojen ja palveluksista perittävien korvausten korotuksista.

1984 esitys.....	2 100 000
1983 tuloarvio.....	1 950 000
1982 tilinpäätös.....	1 940 275

93. Valtionarkiston tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 440 000 mk eli lisäystä 35 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän maksullisen palvelutoiminnan tuloina edelleen 320 000 mk.

Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.93.27.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 120 000 mk virkamiesasuntojen vuokrina ja muina sekalaisina tuloina. Lisäys on 35 000 mk.

1984 esitys.....	440 000
1983 tuloarvio	405 000
1982 tilinpäätös.....	382 894

94. *Maakunta-arkistojen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 162 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen maksullisen palvelutoiminnan tuloina 80 000 mk. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 29.93.27.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 82 000 mk virkamiesasuntojen vuokrina ja muina sekalaisina tuloina.

1984 esitys.....	162 000
1983 tuloarvio	162 000
1982 tilinpäätös.....	161 079

95. *Museoviraston tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 2 600 000 mk eli lisäystä 300 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot museoviraston suoritteista perittävistä maksuista.* Alamomentille arvioidaan kertyvän

museoviraston suoritteista perittävänä maksuina 2 200 000 mk. Lisäys 250 000 mk aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja maksujen tarkistamisesta. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momenteille 29.94.23 ja 28.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 400 000 mk. Lisäys 50 000 mk aiheutuu vuokra- ja muiden tulojen lisääntymisestä.

1984 esitys.....	2 600 000
1983 tuloarvio	2 300 000
1982 tilinpäätös.....	2 400 515

96. *Tulot elokuvien tarkastuksesta*

Momentille arvioidaan kertyvän 660 000 mk. Lisäys 30 000 mk aiheutuu maksujen tarkistamisesta.

1984 esitys.....	660 000
1983 tuloarvio	630 000
1982 tilinpäätös.....	612 288

99. *Opetusministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 70 000 000 mk. Lisäys on 17 970 000 mk.

1984 esitys.....	70 000 000
1983 tuloarvio	52 030 000
1982 tilinpäätös.....	60 707 527

30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

08. *Maataloushallinnon tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 2 980 000 mk eli lisäystä 810 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 340 000 mk. Vähennys on 225 000 mk.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 2 640 000 mk. Lisäys 1 035 000 mk aiheutuu lähinnä eräiden takaisin perittävien saatavien ja muiden sekalaisien tulojen lisääntymisestä.

1984 esitys.....	2 980 000
1983 tuloarvio	2 170 000
1982 tilinpäätös.....	3 406 683

10. *Valtion maatalouskemian laitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 7 104 000 mk eli lisäystä 989 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 7 004 000 mk. Lisäys 919 000 mk aiheutuu tarkastusmaksujen korottamisesta.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän sairausvakuutuslain mukaisina työnantajalle maksettavina päivärahoina ja muina sekalaisina tuloina 100 000 mk. Lisäys on 70 000 mk.

1984 esitys.....	7 104 000
1983 tuloarvio	6 115 000
1982 tilinpäätös.....	5 804 818

12. *Valtion siementarkastuslaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 5 206 000 mk eli lisäystä 496 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 5 171 000

mk. Lisäys on 491 000 mk, mistä 276 000 mk aiheutuu tarkastusmaksujen korottamisesta ja 215 000 mk asiakkaiden puolesta maksettujen menojen takaisin perimisen kasvusta.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 35 000 mk. Lisäys on 5 000 mk.

1984 esitys	5 206 000
1983 tuloarvio	4 710 000
1982 tilinpäätös	4 779 254

14. *Valtion maatalouskoneiden tutkimuslaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 1 800 000 mk eli lisäystä 219 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 000 000 mk. Lisäys 260 000 mk aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja maksujen korottamisesta.

2. *Muut tulot* Alamomentille arvioidaan kertyvän 800 000 mk, mistä koetilojen maa- ja metsätalouden tuloina 655 000 mk ja muina satunnaisina tuloina 145 000 mk. Vähennys on 41 000 mk.

1984 esitys	1 800 000
1983 tuloarvio	1 581 000
1982 tilinpäätös	1 968 504

15. *Valtion maitovalmisteiden tarkastuslaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 5 200 000 mk eli lisäystä 400 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 5 150 000 mk. Lisäys 370 000 mk aiheutuu lähinnä tarkastusmaksujen korottamisesta.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 50 000 mk. Lisäys 30 000 mk aiheutuu muiden sekalaisten tulojen lisääntymisestä.

1984 esitys	5 200 000
1983 tuloarvio	4 800 000
1982 tilinpäätös	4 559 415

16. *Valtion maitotalouden tutkimuslaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 5 500 000 mk eli lisäystä 400 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 5 400 000 mk. Lisäys 400 000 mk aiheutuu maksujen korottamisesta.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 100 000 mk.

1984 esitys	5 500 000
1983 tuloarvio	5 100 000
1982 tilinpäätös	5 985 182

17. *Valtion hevosjalostuslaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 750 000 mk eli lisäystä 75 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 255 000 mk. Lisäys 25 000 aiheutuu lähinnä maksujen korottamisesta.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 495 000 mk. Lisäys 50 000 aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja vuokrien korottamisesta.

1984 esitys	750 000
1983 tuloarvio	675 000
1982 tilinpäätös	719 840

30. *Valtion osuus vedonlyönnistä hevoskilpailuissa saadusta tulosta*

Momentille arvioidaan kertyvän 29 700 000 mk. Lisäys 3 700 000 mk aiheutuu vedonlyönnin lisääntymisestä.

1984 esitys	29 700 000
1983 tuloarvio	26 000 000
1982 tilinpäätös	20 036 609

32. *Kasvinjalostusmaksut*

Siementarkastuksen yhteydessä perittäviä kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annetun lain (896/77, muut. 1038/82) mukaisia kasvinjalostusmaksuja arvioidaan kertyvän 4 700 000 mk. Lisäys 518 000 mk aiheutuu maksujen korottamisesta. Toiminnasta aiheutuvat erillismenot on merkitty momenteille 30.70.24 ja 30.34.47.

1984 esitys	4 700 000
1983 tuloarvio	4 182 000
1982 tilinpäätös	2 683 383

35. *Hirvieläinten metsästysmaksut*

Momentille arvioidaan kertyvän hirvieläinten metsästämisestä perittävinä maksuina sekä valtion lukuun myytävistä hirvieläimistä saatavina tuloina edelleen 22 000 000 mk.

1984 esitys	22 000 000
1983 tuloarvio	22 000 000
1982 tilinpäätös	20 006 291

36. *Pilkintämaksut*

Momentille arvioidaan kertyvän 5 500 000 mk kalastuslain (286/82) 89 §:n mukaisina pilkintämaksuina. Vastaava meno on merkitty alamomentille 30.37.41.2. Lisäys 1 825 000 mk aiheutuu maksujen arvioitua suuremmasta kertymästä ja pilkintämaksun korottamisesta.

1984 esitys.....	5 500 000
1983 tuloarvio	3 675 000

37. *Maksut kalatalouden edistämiseksi*

Momentille arvioidaan kertyvän 12 653 000 mk eli lisäystä 1 300 000 mk seuraavasti:

1. *Kalastuksenhoitomaksut.* Alamomentille arvioidaan kertyvän kalastuksenhoitomaksuina 10 500 000 mk. Lisäys 1 500 000 mk aiheutuu maksujen arvioitua suuremmasta kertymästä ja henkilökohtaisen kalastuksenhoitomaksun korottamisesta. Vastaava meno on merkitty alamomentille 30.37.41.1.

2. *Vesioikeudelliset velvoite- ja vesiensuojelumaksut.* Alamomentille arvioidaan kertyvän vesilain (264/61, muut. 427/70) mukaisia kalakanan säilyttämiseen käytettäviä maksuja sekä näihin verrattavia vapaaehtoisia maksuja 1 700 000 mk. Vähennys on 300 000 mk. Vastaava meno on merkitty alamomentille 30.37.25.1.

3. *Tenojoen kalastuslupamaksut.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 453 000 mk. Lisäys on 100 000 mk. Vastaava meno on merkitty momentille 30.37.26.

1984 esitys.....	12 653 000
1983 tuloarvio	11 353 000
1982 tilinpäätös.....	11 097 270

38. *Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 1 350 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän tuloja 600 000 mk, josta 150 000 mk kalamerkintään liittyvästä ja 450 000 mk muusta maksullisesta palvelu- ja tutkimustoiminnasta. Lisäys 200 000 mk aiheutuu lähinnä maksujen korottamisesta. Näistä toiminnoista aiheutuvat erillismenot on merkitty momentille 30.38.27.

2. *Valtion kalanviljelystoiminnan tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 250 000 mk valtion kalanviljelystuotteista perittävistä maksuista. Vähennys on 200 000 mk, joka johtuu arvioitua pienemmäksi osoittautuneesta kalanviljelytuotteiden myynnistä. Toiminnasta aiheutuvat erillismenot on merkitty momentille 30.38.23.

3. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 500 000 mk virka- ja työsuhde-asuntojen vuokratuloina, sairausvakuutustoimiston suorittamina päivärahoina sekä muina sekalaisina tuloina.

1984 esitys.....	1 350 000
1983 tuloarvio	1 350 000
1982 tilinpäätös.....	1 132 357

39. *Riistanhoitomaksut*

Momentille arvioidaan kertyvän 19 226 000 mk. Lisäys 3 126 000 mk aiheutuu riistanhoitomaksun korottamisesta. Vastaava meno on merkitty momentille 30.35.40.

1984 esitys.....	19 226 000
1983 tuloarvio	16 100 000
1982 tilinpäätös.....	15 395 656

40. (12.30.40, osa) *Vesihallinnon tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 3 260 000 mk eli lisäystä 220 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 800 000 mk vesihallinnon yksityisille henkilöille, yhteisöille tai yhtymille näiden tilauksesta suorittamien tutkimusten, selvitysten ja muiden niihin verrattavien tehtävien sekä vesistötoiden korvauksina. Toiminnasta aiheutuvista erillismenoista 300 000 mk on merkitty momentille 30.40.25 ja 250 000 mk momentille 30.40.77.

(2.) *Vesiensuojelumaksut.* Alamomentti on siirretty momentiksi 12.35.23.

2. *Muut tulot.* Alamomentin numerotunnus on muutettu. Alamomentille arvioidaan kertyvän vesihallinnon sekalaisina tuloina 2 460 000 mk. Lisäys 220 000 mk aiheutuu lähinnä työnantajalle maksettavien sairausvakuutuskorvausten noususta.

1984 esitys.....	3 260 000
1983 tuloarvio	3 040 000
1982 tilinpäätös.....	4 486 821

50. *Metsähallituksen sekalaiset tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 2 300 000 mk. Lisäys 300 000 mk aiheutuu hintojen ja maksuperusteiden noususta.

1984 esitys.....	2 300 000
1983 tuloarvio	2 000 000
1982 tilinpäätös.....	2 277 780

60. *Maanmittaushallinnon tulot*

Momentin nimike on muutettu.

Momentille arvioidaan kertyvän 72 200 000 mk eli lisäystä 8 700 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 66 200 000 mk eli lisäystä 7 200 000 mk. Lisäys aiheutuu maksujen korottamisesta ja tuotannon kasvusta.

Maksullisen palvelutoiminnan ennakoitu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1984:

<i>Tulot</i>	mk	
Maanmittausmaksut	62 200 000	
Maksut ilmakehän- ym. palveluista	2 400 000	
Maksut otteista ja jäljennöksistä	1 600 000	
	<hr/>	
	Yhteensä	66 200 000
 <i>Kustannukset</i>	mk	
Palkat	62 600 000	
Sosiaaliturvamaksu	3 900 000	
Matkat	7 300 000	
Aineet ja tarvikkeet	2 100 000	
Vieraat palvelut	10 200 000	
Sisäiset suoritteet	2 400 000	
Muut	900 000	89 400 000
 Laskennalliset erät		
Eläkekustannukset	15 600 000	
Pääomakustannukset	1 400 000	17 000 000
	<hr/>	
	Yhteensä	106 400 000

2. *Kartta-aineiston käyttökorvaukset.* Alamomentille arvioidaan kertyvän karttapainolta ja topografikunnalta osuutena karttojen myyntituloista ja aineiston käyttökorvauksina 4 200 000 mk. Lisäys 300 000 mk aiheutuu maksujen korottamisesta.

3. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän maanmittaushallinnon sekalaisina tuloina 1 800 000 mk. Lisäys on 1 200 000 mk.

1984 esitys	72 200 000
1983 tuloarvio	63 500 000
1982 tilinpäätös	60 391 115

70. *Maatalouden tutkimuskeskuksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 15 805 000 mk eli lisäystä 2 055 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän maksullisista tarkastus-, tutkimus- ja palvelutehtävistä 1 730 000 mk, mistä 1 480 000 mk arvioidaan kertyvän torjunta-ainelain (327/69) mukaisista tarkastustehtävistä ja 250 000 mk tilaustutkimuksista. Lisäys on 480 000 mk. Toiminnoista aiheutuvat erillismenot on merkitty momenteille 30.70.22 ja 30.70.25.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 14 075 000 mk. Lisäys on 1 575 000 mk,

mistä 500 000 mk aiheutuu Jokioisten laitosten lehmien vaihdon yhteydessä saatavista myyntituloista, 875 000 mk maksujen korottamisesta ja 200 000 mk puutarhakasvien jalostusmaksuista.

1984 esitys	15 805 000
1983 tuloarvio	13 750 000
1982 tilinpäätös	13 093 928

76. *Metsäntutkimuslaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 1 400 000 mk eli lisäystä 550 000 mk seuraavasti:

1. *Korvaukset tilaustöistä.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 650 000 mk maksullisista tutkimus- ja palvelutehtävistä. Lisäys on 350 000 mk. Toiminnasta aiheutuvat erillismenot on merkitty momentille 30.76.20.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 750 000 mk. Lisäys on 200 000 mk.

1984 esitys	1 400 000
1983 tuloarvio	850 000
1982 tilinpäätös	753 115

80. *Lihantarkastustoiminnan maksutulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 11 300 000 mk teurastamoilta perittävänä lihan tarkastusmaksuina. Lisäys 500 000 mk aiheutuu maksujen perusteena olevien palkkojen noususta. Näillä tuloilla katetaan pääasiassa momentille 30.80.01 merkityt lihan tarkastustoiminnasta aiheutuvat menot.

Lihantarkastustoiminnan maksutulojen ennakoitu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1984:

<i>Tulot</i>	mk	
Lihantarkastusmaksut	11 300 000	
 <i>Kustannukset</i>	mk	
Palkat	8 293 000	
Sosiaaliturvamaksut	520 000	
Eläkekustannukset	2 083 000	
Hallintokustannukset	390 000	11 286 000
	<hr/>	
	Yhteensä	11 286 000

1984 esitys	11 300 000
1983 menoarvio	10 800 000
1982 tilinpäätös	7 424 140

84. *Valtion eläinlääketieteellisen laitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 9 000 000 mk eli lisäystä 900 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 8 970 000

mk. Lisäys 890 000 mk aiheutuu ensisijaisesti lisääntyneestä rokotteiden myynnistä ja niiden hintojen noususta sekä maksujen korottamisesta ja aluelaboratorioiden maksullisiksi tulleista palveluksista.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 30 000 mk. Lisäys on 10 000 mk.

1984 esitys	9 000 000
1983 tuloarvio	8 100 000
1982 tilinpäätös	8 338 801

31. Liikenneministeriön hallinnonala

22. *Kuntien osuus paikallisteiden kunnossapitomenoista*

Yleisistä teistä annetun lain nojalla perittävinä korvauksina arvioidaan momentille kertyvän edelleen 49 000 000 mk.

1984 esitys	49 000 000
1983 tuloarvio	49 000 000
1982 tilinpäätös	45 594 239

23. *Kuntien osuus paikallisteiden tekemisestä*

Yleisistä teistä annetun lain nojalla perittävinä korvauksina arvioidaan momentille kertyvän 24 000 000 mk. Lisäys 2 000 000 mk aiheutuu kustannustason noususta.

1984 esitys	24 000 000
1983 tuloarvio	22 000 000
1982 tilinpäätös	22 878 381

24. *Tie- ja vesirakennuslaitoksen sekalaiset tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 28 000 000 mk. Lisäys 4 000 000 mk aiheutuu kustannustason noususta ja sairausvakuutuslain muutoksesta päivärahajen osalta.

1984 esitys	28 000 000
1983 tuloarvio	24 000 000
1982 tilinpäätös	26 359 695

99. *Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 1 600 000 mk. Lisäys on 100 000 mk.

1984 esitys	1 600 000
1983 tuloarvio	1 500 000
1982 tilinpäätös	3 779 859

26. *Tulot tie- ja vesirakennuslaitoksen maksullisesta palvelutoiminnasta*

Momentille arvioidaan kertyvän 51 000 000 mk ulkopuolisille tehtävistä pienehköistä teiden ja vesiteiden rakennus-, kunnossapito- ja korjaustöistä sekä ulkopuolisten sopimusosuuksien maksuista. Vähennys 5 000 000 mk aiheutuu hankkeiden vähenemisestä. Töistä aiheutuvat menot on merkitty momentille 31.24.78.

1984 esitys	51 000 000
1983 tuloarvio	56 000 000
1982 tilinpäätös	62 144 349

40. *Autorekisterikeskuksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 130 397 000 mk eli lisäystä 23 957 000 mk seuraavasti:

1. *Moottoriajoneuvojen katsastus- ja kuljettajantutkimomaksut sekä korvaukset moottoriajoneuvojen tunnusmerkeistä.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 129 947 000 mk. Lisäys on 23 857 000 mk, mistä 18 057 000 mk aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja 5 800 000 mk katsastus- ja kuljettajantutkimomaksujen korottamisesta 5,5 prosentilla 1.1.1984 lukien.

Autorekisterikeskuksen maksullisen palvelutoiminnan ennakoitu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1984:

Katsastustoimi

<i>Tulot</i>		mk
Moottoriajoneuvojen katsastus- ja kuljetta-		
jantutkintomaksut	116 947 000	
Laskennallinen erä		
Valtion autojen katsastus	788 000	
	Yhteensä	117 735 000

Kustannukset

Palkat	59 992 500	
Sosiaaliturvamaksut	4 199 500	
Matkat	1 700 000	
Vieraat palvelukset	9 378 000	
Katsastusasemien rakentami-		
nen	19 240 000	
Muut	7 055 000	101 565 000
Laskennalliset erät		
Eläkekustannukset	13 837 000	
Pääomakustannukset	2 267 000	
Hallintokustannukset	2 037 000	18 141 000
	Yhteensä	119 706 000

Tunnusmerkit

<i>Tulot</i>		mk
Korvaukset tunnusmerkeistä		13 000 000
Laskennalliset erät		
Valtion autojen kilvet	63 000	
Diplomaattiautojen kilvet ..	12 000	75 000
	Yhteensä	13 075 000

Kustannukset

Palkat	82 900	
Sosiaaliturvamaksut	5 800	
Vieraat palvelukset	4 500 000	4 588 700
Laskennalliset erät		
Eläkekustannukset	20 700	
Hallintokustannukset	137 700	158 400
	Yhteensä	4 747 100

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 450 000 mk. Lisäys on 100 000 mk.

1984 esitys	130 397 000
1983 tuloarvio	106 440 000
1983 I lisämenoarvio	1 000 000
1982 tilinpäätös	95 403 423

47. *Lentoliikenteen ja lentoasemien kiinteistöjen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 190 300 000 mk eli lisäystä 29 400 000 mk seuraavasti:

1. *Lükkennöimismaksut.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 124 700 000 mk. Lisäys on 17 400 000 mk, mikä aiheutuu maksujen korottamisesta 1.1.1984 lukien ja liikenteen kasvusta.

2. *Lentoasemien kiinteistöjen ja muut ilmailuhallinnon tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 58 000 000 mk. Lisäys on 12 000 000 mk, mikä aiheutuu vuokrien ja maksujen korottamisesta, eräiden maksujen tasotarkistuksesta 1.1.1984 lukien sekä liikenteen kasvusta.

3. *Ulkopuolisille suoritetuista töistä perittävät tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 7 600 000 mk. Töistä aiheutuvat menot 6 400 000 mk on merkitty momentille 31.47.21.

1984 esitys	190 300 000
1983 tuloarvio	160 900 000
1982 tilinpäätös	145 565 668

50. *Ilmatieteen laitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 5 200 000 mk eli lisäystä 700 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 4 980 000 mk. Lisäys on 680 000 mk, mistä 250 000 mk aiheutuu ilmansuojelutehtävien lisääntymisestä, 150 000 mk alueellisen palvelun tulosta sekä 280 000 mk maksujen tarkistuksista.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 220 000 mk. Lisäys 20 000 mk aiheutuu vuokrien tarkistuksista.

1984 esitys	5 200 000
1983 tuloarvio	4 500 000
1982 tilinpäätös	2 723 204

32. *Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala*12. *Merenkululaitoksen tulot*

Momentille, jonka alamomenttijako ehdotetaan muutettavaksi, arvioidaan kertyvän 268 209 000 mk eli lisäystä 33 809 000 mk seuraavasti:

1. *Väylämaksut.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 211 000 000 mk. Lisäys 17 000 000 mk

aiheutuu merikuljetusten määrän arvioidusta kasvusta ja maksujen korotuksesta. Väylämaksusta annetaan uusi asetus, jolla muutetaan maksun rakennetta ja kohdistumista. Väylämaksuja ehdotetaan korotettavaksi 1.1.1984 lukien 6 prosentilla.

Merenkululaitoksen väylätoiminnan ennakoii-

tu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1984:

<i>Tulot</i>		mk	
Väylämaksut	211 000 000		
Hinausmaksut	6 400 000		
	<u>Yhteensä</u>	217 400 000	
<i>Kustannukset</i>		mk	mk
<i>Käyttökustannukset</i>			
Alueluotaus	1 880 000		
Väylänhoito rannikolla	47 050 000		
Jäänmurtajatoiminta	135 640 000	184 570 000	
<i>Laskennalliset erät</i>			
Eläkekustannukset	14 042 000		
Pääomakustannukset	131 820 000		
Hallintokustannukset	3 872 000	149 734 000	
	<u>Yhteensä</u>	334 304 000	

Edellä esitettyjen kustannusten lisäksi aiheutuu sisävesien alueluotauksesta ja väylänhoidosta kustannuksia noin 20 000 000 mk. Väylämaksua ei sisävesillä peritä. Jäänmurtajatoiminnan kokonaiskustannuksista katetaan maksuilla vuonna 1984 noin 38 prosenttia.

2. *Hinausmaksut.* Alamomentin numerotunnus on muutettu. Alamomentille arvioidaan kertyvän hinausmaksuina 6 400 000 mk. Lisäys on 650 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä maksujen korottamisesta 1.1.1984 lukien.

3. *Luotsausmaksut.* Alamomentin numerotunnus on muutettu. Alamomentille arvioidaan kertyvän 41 000 000 mk. Lisäys 12 300 000 mk aiheutuu maksujen korotuksista vuosina 1983 ja 1984. Luotsausmaksuja ehdotetaan korotettavaksi 1.1.1984 lukien 12 prosentilla jälkeenjääneisyyden korjaamiseksi.

Luotsaustoiminnan ennakoitu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1984:

<i>Tulot</i>		mk	
Luotsausmaksut	41 000 000		
<i>Kustannukset</i>		mk	mk
Palkat	63 441 000		
Sosiaaliturvamaksut	4 283 000		
Matkat	1 126 000		
Rakennusten käyttö ja kunnossapito	3 502 000		
Kuljetuskaluston käyttö ja kunnossapito	5 434 000		
Muut kustannukset	420 000	78 206 000	
<i>Laskennalliset erät</i>			
Eläkekustannukset	16 610 000		
Pääomakustannukset	13 008 000		
Hallintokustannukset	4 114 000	33 732 000	
	<u>Yhteensä</u>	111 938 000	

4. *Merentutkimusalue Arandan tulot.* Alamomentin numerotunnus on muutettu. Alamomen-

tille arvioidaan kertyvän 3 750 000 mk. Lisäys 2 900 000 mk aiheutuu Arandan peruskorjauksen valmistumisesta. Toiminnasta aiheutuvat erilliskustannukset on merkitty momentille 32.47.29.

5. *Karttapainon tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 450 000 mk. Vähennys 150 000 mk aiheutuu karttojen myynnin palautumisesta normaalille tasolle viitoitusuudistuksen jälkeen.

6. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 4 609 000 mk. Lisäys on 1 109 000 mk, mistä 209 000 mk aiheutuu luotsien venerahaston lakkauttamisesta.

1984 esitys	268 209 000
1983 tuloarvio	234 400 000
1983 I lisämenoarvio	3 000 000
1982 tilinpäätös	209 427 970

28. *Elinkeinohallituksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 200 000 mk. Vähennys on 340 000 mk.

1984 esitys	200 000
1983 tuloarvio	540 000
1982 tilinpäätös	177 493

32. *Patentti- ja rekisterihallituksen tulot*

Momentin nimike on muutettu ja momentille ehdotetaan lisättäväksi alamomenttijako.

Momentille arvioidaan kertyvän 29 435 000 mk eli lisäystä 3 095 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 29 185 000 mk. Lisäys 2 845 000 mk aiheutuu kysynnän määrän kasvusta sekä maksujen korottamisesta.

Patentti- ja rekisterihallituksen maksullisen palvelutoiminnan ennakoitu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1984:

<i>Tulot</i>		mk	
Patenttimaksut	22 000 000		
Tavaramerkki- ja mallioikeusmaksut	6 185 000		
Kaupparekisterin maksut	1 000 000		
	<u>Yhteensä</u>	29 185 000	
<i>Kustannukset</i>		mk	mk
Palkat	15 159 000		
Sosiaaliturvamaksut	1 053 000		
Matkat	95 000		
Aineet ja tarvikkeet	223 000		
Vieraat palvelukset	1 950 000		
Muut	1 386 000	19 866 000	
<i>Laskennalliset erät</i>			
Eläkekustannukset	3 788 000		
Pääomakustannukset	100 000		
Hallintokustannukset	3 127 000		
Muut	1 600 000	8 615 000	
	<u>Yhteensä</u>	28 481 000	

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 250 000 mk sekalaisina tuloina.

1984 esitys.....	29 435 000
1983 tuloarvio	26 340 000
1982 tilinpäätös.....	25 494 848

34. *Lisenssiviraston tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 4 070 000 mk. Lisäys on 570 000 mk, mikä aiheutuu lisenssimaksujen tarkistuksista sekä lisenssimäärien kasvusta.

1984 esitys.....	4 070 000
1983 tuloarvio	3 500 000
1982 tilinpäätös.....	2 578 774

39. *Tulot teknillisen tarkastuskeskuksen maksullisesta palvelutoiminnasta*

Momentin nimike on muutettu.

Momentille arvioidaan kertyvän 28 000 000 mk. Lisäys 3 200 000 mk aiheutuu tarkastustoiminnan kasvusta ja maksujen korottamisesta.

Teknillisen tarkastuskeskuksen maksullisen palvelutoiminnan ennakoitu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1984:

<i>Tulot</i>	mk	
Mittauspalvelu.....	95 000	
Vakuus	5 098 000	
Jalometallituotteiden tarkastus	2 858 000	
Paineastiatarkastus	16 276 000	
Yleisen tarkastusosaston toimialaan kuuluva tarkastus	3 603 000	
Muut tulot	70 000	
Yhteensä	28 000 000	
<i>Kustannukset</i>	mk	mk
Palkat	16 643 000	
Sosiaaliturvamaksut	1 166 000	
Matkat	2 002 000	
Aineet ja tarvikkeet	1 044 000	
Vieraat palvelukset	2 635 000	
Muut	1 154 000	24 644 000
Laskennalliset erät		
Eläkekustannukset	4 327 000	
Pääomakustannukset	944 000	
Muut laskennalliset erät	1 136 000	6 407 000
Yhteensä	31 051 000	

1984 esitys.....	28 000 000
1983 tuloarvio	24 800 000
1982 tilinpäätös.....	20 547 529

40. *Geologisen tutkimuskeskuksen tulot*

Momentin nimike on muutettu.

Momentille arvioidaan kertyvän 2 100 000 mk eli lisäystä 1 100 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 1 500 000 mk. Lisäys 780 000 mk aiheutuu maksullisen palvelutoiminnan laajentumisesta.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 600 000 mk. Lisäys on 320 000 mk.

1984 esitys.....	2 100 000
1983 tuloarvio	1 000 000
1983 I lisämenoarvio.....	650 000
1982 tilinpäätös.....	1 087 143

42. *Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 235 000 000 mk eli lisäystä 45 070 000 mk seuraavasti:

1. *Tulot maksullisista tutkimuspalveluista.* Alamomentin nimike on muutettu. Alamomentille arvioidaan kertyvän 233 000 000 mk. Lisäys 44 000 000 mk aiheutuu tehtävien lisääntymisestä ja maksujen korottamisesta. Toiminnasta aiheutuvat menot on merkitty lukuun 32.43.

Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen maksullisen suoritustuotannon ennakoitu tulojen ja kustannusten laskelma vuodelle 1984:

<i>Tulot</i>	mk	
Tulot valtionhallinnon toimeksiannosta	83 900 000	
Tulot yksityiselle sektorille suoritettavista tehtävistä	135 100 000	
Tulot ulkomaisista toimeksiannoista	14 000 000	
Yhteensä	233 000 000	
<i>Kustannukset</i>	mk	mk
Palkat	125 535 800	
Sosiaaliturvamaksut	8 787 200	
Matkat	13 000 000	
Tarvikkeet ja muut kulutusmenot	31 900 000	
Esitutkimuksista ja riskeistä aiheutuvat menot	11 400 000	
Koneet ja laitteet	18 800 000	209 423 000
Laskennalliset erät		
Eläkekustannukset	30 600 000	
Pääomakustannukset	14 800 000	
Muut laskennalliset erät	3 100 000	48 500 000
Yhteensä	257 923 000	

Tulojen alijäämäisyys aiheutuu siitä, että valtion virastojen ja laitosten tilaamista tutkimustehtävistä voidaan valtion teknillisen tutkimuskeskuksen suoritteista perittävistä maksuista annetun asetuksen (262/77, muut. 42/83) mukaan periä omakustannusarvoa alemmat maksut sekä

siitä, että esitutkimuksista ja riskeistä aiheutuvat menot voidaan momentin 32.43.22 perustelujen mukaisesti jättää tutkimuspalvelujen tilaajilta perimättä. Välittöminä kustannuksina otetaan huomioon toimeksiantojen edellyttämät, hankintahinnan mukaan laskutettavat kone- ja laitehankinnat.

2. *Muut tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 2 000 000 mk, mistä 284 000 mk kahden tutkimusprofessorin palkaamiseksi saatavina lahjoitusvaroina ja 1 716 000 mk sairausvakuutus- ja tapaturmapäiväraha korvauksina ja muina sekalaisina tuloina. Lisäys 1 070 000 mk aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja päiväraha korvausten korottamisesta.

1984 esitys	235 000 000
1983 tuloarvio	189 930 000
1983 I lisämenoarvio	18 870 000
1982 tilinpäätös	163 633 410

(60.) *Siirto tuontikaupparahastosta*

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi tuloarviosta. Vähennys on 23 000 000 mk.

1983 tuloarvio	23 000 000
1983 I lisämenoarvio	59 000 000

(98.) *Tulot nestemäisten polttoaineiden hinnankorotuksen yhteydessä perityistä hinnaneroista*

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi tuloarviosta. Vähennys on 280 000 000 mk.

1983 tuloarvio	280 000 000
1983 I lisämenoarvio	—280 000 000

99. *Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille ehdotetaan lisättäväksi alamomentti 4. Momentille arvioidaan kertyvän 50 220 000 mk eli lisäystä 17 665 000 mk seuraavasti:

1. *Merentutkimuslaitoksen tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 400 000 mk. Lisäys

105 000 mk aiheutuu tilaustutkimusten lisääntymisestä sekä jäätiedotus- ja karttamaksujen tarkistamisesta.

2. *Matkailun edistämiskeskuksen tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 420 000 mk Look at Finland -lehden tilaus- ja ilmoitustuloina, edistämiskeskuksen hallinnassa olevien valtion matkailukiinteistöjen vuokratuloina sekä sekalaisina tuloina. Lisäys 70 000 mk aiheutuu vuokratulojen ja sekalaisien tulojen kasvusta.

3. *Teollisuussihteeritoiminnan tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän edelleen 600 000 mk teollisuussihteerien maksullisen palvelutoiminnan tuloina.

4. *Teknologian kehittämiskeskuksen tulot.* Alamomentille arvioidaan kertyvän 200 000 mk tuotekehitys- ja markkinointiyksiköiden suorittamista konsultointi- ja neuvontatehtävistä.

5. *Muut tulot.* Alamomentin numerotunnus on muutettu. Alamomentille arvioidaan kertyvän 48 600 000 mk seuraavasti:

	mk
Tulot yrittäjäkoulutuksesta	5 600 000
Imatran Voima Oy:n korvaukset Kemijoki Oy:n sähköosuudesta	40 000 000
Valtausmaksut	300 000
Työnantajalle maksettavat sairaus- ja äitiyspäivärahat	300 000
Outokumpu Oy:n korvaus nostetusta malmitista	200 000
Vuokratulot valtion matkailukiinteistöistä ..	160 000
Muut tulot	2 040 000
Yhteensä	48 600 000

Yrittäjäkoulutustoiminnan tulojen lisäys 1 100 000 mk aiheutuu toiminnan laajenemisesta sekä siitä, että toiminnasta peritään 1.1.1984 lukien valtion maksuperustelain (980/73) periaatteiden mukaiset maksut.

Lisäys on 17 290 000 mk.

1984 esitys	50 220 000
1983 tuloarvio	32 555 000
1983 I lisämenoarvio	700 000
1982 tilinpäätös	52 998 247

33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

01. *Sosiaali- ja terveysministeriön tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 3 550 000 mk vakuutustarkastusmaksuina. Lisäys on 350 000 mk.

1984 esitys	3 550 000
1983 tuloarvio	3 200 000
1982 tilinpäätös	2 496 641

03. Työsuojeluhallinnon tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 500 000 mk maksullisen palvelutoiminnan piiriin kuuluvista tarkastuksista ja tutkimuksista perittävänä maksuina. Lisäys on 50 000 mk.

1984 esitys.....	500 000
1983 tuloarvio.....	450 000

24. Tapaturmavakuutustoimintaa harjoittavien yhtiöiden vakuutusmaksuosuus

Momentille arvioidaan kertyvän tapaturmavakuutustoimintaa harjoittavien yhtiöiden vakuutusmaksuosuutena 8 052 000 mk. Lisäys on 22 000 mk. Tulo vastaa momenttiin 33.24.50 sisältyvien yksityisen työnantajan työssä ja vakuutusvelvollisuutensa laiminlyöneiden työnantajien työssä sattuvista tapaturmista maksettavia menoja.

1984 esitys.....	8 052 000
1983 tuloarvio.....	8 030 000
1982 tilinpäätös.....	5 310 784

40. Valtion koulukotien tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 32 627 000 mk, mistä kuntien korvauksina palveluksista 29 607 000 mk, työtoiminnan tuloina 40 000 mk, henkilökunnan luontoisetuina 950 000 mk, muina tuloina 230 000 mk sekä maatilojen käyttötuloina 1 800 000 mk. Lisäys 16 317 000 mk aiheutuu lähinnä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain voimaantulosta.

1984 esitys.....	32 627 000
1983 tuloarvio.....	16 310 000
1982 tilinpäätös.....	14 451 743

43. Valtion erityiskoulujen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 11 199 000 mk, mistä kuntien korvauksina palveluista 11 100 000 mk, henkilökunnan luontoisetuina 17 000 mk ja muina tuloina 82 000 mk. Lisäys 11 100 000 mk aiheutuu sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain voimaantulosta.

1984 esitys.....	11 199 000
1983 tuloarvio.....	99 000
1982 tilinpäätös.....	117 487

45. Valtion kehitysvammalaitosten tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 17 700 000 mk, mistä kuntien korvauksina palveluista 16 000 000 mk, työtoiminnan tuloina 30 000

mk, henkilökunnan luontoisetuina 350 000 mk, kehitysvammaisilta perittävänä ylläpitomaksuina 170 000 mk, muina tuloina 300 000 mk sekä maatilojen käyttötuloina 850 000 mk. Lisäys 5 270 000 mk aiheutuu lähinnä kuntien korvauksien lisääntymisestä.

1984 esitys.....	17 700 000
1983 tuloarvio.....	12 430 000
1982 tilinpäätös.....	10 201 768

53. Valtion päihdehuoltoloiden tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 20 707 000 mk, mistä kuntien korvauksina palveluista 11 929 000 mk, työtoiminnan tuloina 123 000 mk, asiakasmaksuina 5 200 000 mk, henkilökunnan luontoisetuina 600 000 mk, muina tuloina 285 000 mk sekä maatilojen käyttötuloina 2 570 000 mk. Lisäys 14 701 000 mk aiheutuu lähinnä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain voimaantulosta.

1984 esitys.....	20 707 000
1983 tuloarvio.....	6 006 000
1982 tilinpäätös.....	6 485 633

63. Valtion sairaaloiden tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 72 332 000 mk, mistä kuntien korvauksina palveluista 61 249 000 mk, sairaala- ja poliklinikkamaksuina 4 300 000 mk, lääkäreiden todistus-, lausunto- ja toimenpidepalkkioina 515 000 mk, vuokrina ja korvauksina luontoiseduista 2 338 000 mk, potilastyötoiminnan tuloina 170 000 mk, maatilojen käyttötuloina 700 000 mk ja muina tuloina 3 060 000 mk. Lisäys 48 423 000 mk aiheutuu lähinnä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain voimaantulosta.

1984 esitys.....	72 332 000
1983 tuloarvio.....	23 909 000
1982 tilinpäätös.....	25 872 394

65. Kansanterveyslaitoksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 55 025 000 mk, mistä 47 000 000 mk tutkimusten suorittamisesta ja rokotteiden valmistamisesta sekä 8 025 000 mk ulkopuolisella rahoituksella tehtävistä tutkimuksista saatavina tuloina. Lisäys 11 225 000 mk aiheutuu tutkimuksista perittävien maksujen korottamisesta sekä eräiden maksullisten tutkimusten ja ulkopuolisella rahoituksella tehtävien tutkimusten määrän kasvusta. Ul-

kopuolisella rahoituksella tehtävien tutkimusten erilliskustannukset on merkitty momentille 33.65.22.

1984 esitys.....	55 025 000
1983 tuloarvio	43 800 000
1983 I lisämenoarvio	2 000 000
1982 tilinpäätös.....	47 681 604

66. Lääkelaboratorion tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 1 445 000 mk lääkelaboratorion suorittamasta valvonnasta perittävinä maksuina. Lisäys on 130 000 mk.

1984 esitys.....	1 445 000
1983 tuloarvio	1 315 000
1982 tilinpäätös.....	1 265 154

67. Farmaseuttisten erikoisvalmisteiden ja luontaistuotteiden myyntilupatulot

Momentin nimike on muutettu.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi apteekkitavaralain (374/35) muuttamisesta siten, että myyntiluvasta vuosittain perittävä maksu ja luvan uudelleen käsittelystä perittävä maksu korvataan yhdellä vuosittain perittävällä maksulla. Samalla lupamaksuja tarkistetaan.

Momentille arvioidaan kertyvän 8 660 000 mk, mistä farmaseuttisten erikoisvalmisteiden myyntilupatuloina 8 600 000 mk ja luontaistuotteiden myyntilupatuloina 60 000 mk. Lisäys 2 900 000 mk aiheutuu lähinnä myyntiluvista perittävien maksujen tarkistamisesta.

1984 esitys.....	8 660 000
1983 tuloarvio	5 760 000
1982 tilinpäätös.....	7 764 030

68. Säteilyturvakeskusten tulot

Momentin nimike on muutettu.

Momentille arvioidaan kertyvän 19 050 000 mk. Lisäys 4 204 000 mk aiheutuu maksullisten valvonta- ja tarkastustoimenpiteiden määrän kasvusta, työkuustannusten noususta ja maksujen tarkistamisesta.

1984 esitys.....	19 050 000
1983 tuloarvio	14 846 000
1982 tilinpäätös.....	12 233 270

92. Raha-automaattiyhdistyksen tuotto

Momentille arvioidaan kertyvän 229 129 000 mk. Lisäys on 32 302 000 mk. Tulot on otettu huomioon lukujen 33.92—97 menoissa.

1984 esitys.....	229 129 000
1983 tuloarvio	196 827 000
1982 tilinpäätös.....	174 307 800

98. Valtionapujen palautukset

Momentille arvioidaan kertyvän 50 000 000 mk maksettujen valtionapujen palautuksina.

1984 esitys.....	50 000 000
------------------	------------

99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnon-alan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 4 500 000 mk. Vähennys 35 800 000 mk aiheutuu valtionapujen palautusten tulouttamisesta momentille 12.33.98.

1984 esitys.....	4 500 000
1983 tuloarvio	40 300 000
1982 tilinpäätös.....	81 597 608

34. Työvoimaministeriön hallinnonala

50. Korvaukset kesäkauden ylityöllistämisestä
Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 200 000 mk.

1984 esitys.....	200 000
1983 tuloarvio	200 000
1982 tilinpäätös.....	309 688

70. Palkkaturvamaksujen palautukset

Momentille arvioidaan kertyvän 60 000 000 mk. Lisäys on 10 000 000 mk. Tulot vastaavat momentin 34.89.50 menoja.

1984 esitys.....	60 000 000
1983 tuloarvio	50 000 000
1982 tilinpäätös.....	39 772 964

99. Työvoimaministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 3 500 000 mk. Lisäys on 500 000 mk.

1984 esitys.....	3 500 000
1983 tuloarvio	3 000 000
1982 tilinpäätös.....	4 844 284

35. Ympäristöministeriön hallinnonala

23. (12.30.40, osa) *Vesiensuojelumaksut*
Momentille arvioidaan kertyvän vesilain (264/61) 10 luvun 27 §:ssä tarkoitettuja vesiensuojelumaksuja 820 000 mk. Lisäys on 100 000 mk.

1984 esitys	820 000
1983 menoarvio	720 000
1982 tilinpäätös	786 750

32. (12.26.32) *Tulot asuntolainoitettujen vuokra-asuntojen omaksilunastamisesta*

Vuokra-asuntojen omaksilunastamisesta annetun lain (82/82) nojalla omaksilunastettujen asuntolainoitettujen vuokra-asuntojen lunastushinnan ja luovutuskorvauksen välisenä erotuksena valtiolle tilitettävänä tuloina arvioidaan mo-

mentille kertyvän 4 000 000 mk. Vähennys on 10 000 000 mk.

1984 esitys	4 000 000
1983 tuloarvio	14 000 000
1982 tilinpäätös	—

99. (12.26.99, osa) *Ympäristöministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän talonrakennusalan tyyppihyväksyntätoiminnan tuloina 270 000 mk. Lisäys on 10 000 mk.

1984 esitys	270 000
1983 tuloarvio	260 000
1982 tilinpäätös	197 671

39. Muut sekalaiset tulot

01. *Sakkorahat*

Momentille arvioidaan kertyvän 120 000 000 mk. Lisäys on 10 000 000 mk.

1984 esitys	120 000 000
1983 tuloarvio	110 000 000
1982 tilinpäätös	102 527 231

02. *Valtiolle tilitettävät viivästyskorot, jäämämaksut ja veronlisäykset veronmaksun laiminlyömisestä määräaikana*

Momentille arvioidaan kertyvän 240 000 000 mk. Lisäys on 40 000 000 mk.

1984 esitys	240 000 000
1983 tuloarvio	200 000 000
1982 tilinpäätös	196 118 467

03. *Oikaisurahat*

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 200 000 mk.

1984 esitys	200 000
1983 tuloarvio	200 000
1982 tilinpäätös	1 443 992

04. *Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset*

Momentille arvioidaan kertyvän 120 000 000 mk. Lisäys on 20 000 000 mk.

1984 esitys	120 000 000
1983 tuloarvio	100 000 000
1982 tilinpäätös	132 158 702

05. *Valtion maaomaisuuden ja tuloa tuottavien oikeuksien myynti*

Momentille arvioidaan kertyvän 15 000 000 mk. Lisäys on 10 000 000 mk.

1984 esitys	15 000 000
1983 tuloarvio	5 000 000
1982 tilinpäätös	21 567 207

06. *Valtion maaomaisuuden luovutuksesta saadut tulot, joita voidaan käyttää maiden ostamiseen valtion metsätaloutta varten*

Momentille arvioidaan kertyvän 200 000 mk. Vähennys on 300 000 mk.

1984 esitys	200 000
1983 tuloarvio	500 000
1982 tilinpäätös	201 811

07. *Valtionapulaistosten omavastuuosuus eläkkeistä*

Momentille arvioidaan kertyvän 25 000 000 mk. Lisäys on 5 000 000 mk.

1984 esitys	25 000 000
1983 tuloarvio	20 000 000
1982 tilinpäätös	22 721 714

08. *Pysäköintivirhemaksut*
 Momentille arvioidaan kertyvän 600 000 mk.
 Lisäys on 100 000 mk.

1984 esitys	600 000
1983 tuloarvio	500 000
1982 tilinpäätös	577 607

10. *Muut sekalaiset tulot*
 Momentille arvioidaan kertyvän 7 000 000 mk.
 Lisäys on 3 000 000 mk.

1984 esitys	7 000 000
1983 tuloarvio	4 000 000
1982 tilinpäätös	7 629 438

Osaston 12 tulot luvuittain vuosina 1982—1984

	Tilinpäätös	Tuloarvio	Ehdotus	Muutos 1983—1984	
	v. 1982 1 000 mk	v. 1983 1 000 mk	v. 1984 1 000 mk	± 1 000 mk	± %
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala ..	10 543	9 400	8 800	— 600	+ 6
25. Oikeusministeriön hallinnonala	152 497	149 030	146 600	— 2 430	— 2
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala ...	120 998	96 531	86 046	— 10 485	—11
27. Puolustusministeriön hallinnonala ..	116 053	104 800	141 751	+ 36 951	+ 35
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	904 384	605 360	761 779	+ 156 419	+ 26
29. Opetusministeriön hallinnonala	829 084	861 952	1 002 078	+ 140 126	+ 16
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	198 121	213 351	240 534	+ 27 183	+ 13
31. Liikenneministeriön hallinnonala	400 669	422 840	477 897	+ 55 057	+ 13
32. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala	475 945	816 065	617 234	—198 831	—24
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	389 833	373 282	534 476	+ 161 194	+ 43
34. Työvoimaministeriön hallinnonala ..	44 927	53 200	63 700	+ 10 500	+ 20
35. Ympäristöministeriön hallinnonala ..	985	14 980	5 090	— 9 890	—66
39. Muut sekalaiset tulot	484 946	440 200	528 000	+ 87 800	+ 20
Yhteensä	4 128 987	4 160 991	4 613 985	+ 452 994	+ 11

Osasto 13

KORKO- JA OSINKOTULOT SEKÄ OSUUS VALTION
RAHALAITOSTEN VOITOSTA

01. Korkotulot

01. *Korot asuntolainoista*

Momentille arvioidaan kertyvän 759 000 000 mk. Korkotulojen nettolisäys 141 000 000 mk aiheutuu lainapääoman lisääntymisestä ja vanhojen asuntolainojen koron korottamisesta 1.10.1983 lukien ottaen huomioon vastaavasti eräiden uusimpien lainojen koron alentamisen.

Korkotulojen lisäykset:

— lainapääoman lisäyksestä	34 milj. mk
— lainojen koron korotuksesta	141 milj. mk

Korkotulojen vähennykset:

— väliaikaisesta koron alentamisesta	30 milj. mk
— korkomaksujen lykkäämisestä	4 milj. mk

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi eräiden asuntolainojen koron väliaikaisesta alentamisesta vuodeksi 1984, jonka mukaisesti vuonna 1977 myönnettyjen lainojen korkoa alennettaisiin asuntotuotantolain mukaisiin korkoihin nähden kahdella prosenttiyksiköllä, vuonna 1978 ja 1.1.1980—28.2.1982 välisenä aikana myönnettyjen lainojen korkoa alennettaisiin yhdellä prosenttiyksiköllä sekä vuonna 1979 myönnettyjen lainojen korkoa 1 ½ prosenttiyksiköllä, mikäli lainmukainen korko olisi 3 %.

Asuntotuotantolain muuttamisesta annetun lain (81/82) 11 §:n nojalla ehdotetaan, että vuonna 1984 saataisiin myöntää asuntolainojen korkojen, lyhennysmaksujen taikka molempien suorittamisesta lykkäystä enintään kahdeksi vuodeksi enintään 850 000 000 markkaan nousevan lainamäärän osalta ja siten, että tästä aiheutuva valtion korko- ja lyhennysmaksujen väheneminen vuonna 1984 on yhteensä enintään 14 000 000 mk, josta korkoja enintään 4 000 000 mk. Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys asuntotuotantolain muuttamisesta annetun lain (81/82) voimaantulosäännöksen muuttamisesta siten, että lain 11 §:n 3 momentin säännöksiä sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa myönnettyihin lainoihin. Vuokralolainojen korko- ja ly-

hennysmaksujen lykkäyksiä saadaan myöntää aravavuokrien alentamiseksi siltä osin kuin ne ylittävät valtioneuvoston antaman tasoyleisohjeen mukaisen tason tai kun korotustarve ylittää asuntohallituksen eri vuosina lainoitettuja taloja varten hyväksymien korotusten enimmäismäärät. Henkilökohtaisen lainan saajasta itsestään riippumattomista syistä aiheutuneiden vaikeuksien lieventämiseksi saadaan myöntää yhteensä enintään 200 000 markan lykkäyksiä asuntolainan korkojen, lyhennysmaksujen taikka molempien suorittamisesta.

Asuntotuotantolain muuttamisesta annetun lain (81/82) voimaantulosäännöksen 4 momentin nojalla voidaan hyväksyä muutettavaksi ennen 1.3.1982 lainoitettun vuokralalon rakentamista, laajentamista tai peruskorjausta varten myönnettyjen asuntolainojen ehtoja edellä sanotun lain nojalla vastaavaan tarkoitukseen myönnettävän lainan ehtojen mukaisesti. Tällaisia lainaehtojen muutoksia ei ole tarkoitus suorittaa vielä vuoden 1984 aikana.

1984 esitys	759 000 000
1983 tuloarvio	618 000 000
1982 tilinpäätös	462 309 879

03. *Korot vientimaksulainoista*

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 4 000 000 mk.

1984 esitys	4 000 000
1983 tuloarvio	4 000 000
1982 tilinpäätös	3 383 672

05. *Korot muista lainoista*

Momentille arvioidaan kertyvän 245 000 000 mk. Lisäys 35 000 000 mk aiheutuu lainapääoman lisääntymisestä ja yleisen korkokannan korotuksen aiheuttamasta korkotulojen noususta.

1984 esitys	245 000 000
1983 tuloarvio	210 000 000
1982 tilinpäätös	227 163 739

07. *Korot talletuksista*

Momentille arvioidaan kertyvän valtion yli päivittäisen tarpeen olevien kassareservien sijoittamisesta 350 000 000 mk. Lisäys on 50 000 000 mk.

1984 esitys	350 000 000
1983 tuloarvio	300 000 000
1982 tilinpäätös	323 553 605

08. *Korot obligaatioista*

Momentille arvioidaan kertyvän 45 000 000 mk. Lisäys on 15 000 000 mk.

1984 esitys	45 000 000
1983 tuloarvio	30 000 000
1982 tilinpäätös	41 544 263

02. *Indeksi- ja kurssihyvitykset*01. *Indeksihyvitykset*

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 1 000 000 mk.

1984 esitys	1 000 000
1983 tuloarvio	1 000 000
1982 tilinpäätös	1 437 573

02. *Kurssihyvitykset*

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 2 400 000 mk.

1984 esitys	2 400 000
1983 tuloarvio	2 400 000
1982 tilinpäätös	2 436 328

03. *Osinkotulot*01. *Osinkotulot valtionenemmistöisistä osakeyhtiöistä*

Momentille arvioidaan kertyvän 120 000 000 mk. Lisäys 23 500 000 mk aiheutuu valtionenemmistöisten osakeyhtiöiden osakepääomien kasvusta sekä osingonjakopolitiikan täsmentämisestä siten, että valtio osakkeenomistajana asettaa sijoittamalleen osakepääomalle yrityskohtaisia tuottotavoitteita.

1984 esitys	120 000 000
1983 tuloarvio	96 500 000
1982 tilinpäätös	92 169 010

02. *Muut osinkotulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 800 000 mk. Lisäys on 200 000 mk.

1984 esitys	800 000
1983 tuloarvio	600 000
1982 tilinpäätös	831 139

04. *Osuus valtion rahalaitosten voitosta*01. *Osuus Suomen Pankin voitosta*

Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 250 000 000 mk.

1984 esitys	250 000 000
1983 tuloarvio	250 000 000
1983 I lisämenoarvio	83 500 000
1982 tilinpäätös	281 591 506

02. *Osuus Postipankin voitosta*

Momentille arvioidaan kertyvän 10 000 000 mk. Lisäys on 5 000 000 mk.

1984 esitys	10 000 000
1983 tuloarvio	5 000 000
1982 tilinpäätös	5 104 817

Osaston 13 tulot luvuittain vuosina 1982—1984

	Tilinpäätös v. 1982 1 000 mk	Tuloarvio v. 1983 1 000 mk	Ehdotus v. 1984 1 000 mk	Muutos 1983—1984	
				± 1 000 mk	± %
01. Korkotulot	1 057 955	1 162 000	1 403 000	+ 241 000	+ 21
02. Indeksi- ja kurssihyvitykset	3 874	3 400	3 400	—	—
03. Osinkotulot	93 000	97 100	120 800	+ 23 700	+ 24
04. Osuus valtion rahalaitosten voitosta .	286 696	255 000	260 000	+ 5 000	+ 2
Yhteensä	1 441 526	1 517 500	1 787 200	+ 269 700	+ 18

Osasto 14 VALTION LIKEYRITYKSET

01. Valtionrautatiet

01. Henkilöliikenteen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 688 000 000 mk. Lisäys on 58 000 000 mk. Kun vuoden 1983 tulojen arvioidaan jäävän suhdannetaantumasta johtuen 600 000 000 markkaan, on henkilöliikennetulojen todennäköinen lisäys 88 000 000 mk, mistä 12 200 000 mk aiheutuu lisääntyvästä liikenteestä ja 75 800 000 mk henkilöliikenteen tariffien korottamisesta. Tariffeja ehdotetaan korotettavaksi 1.1.1984 lukien keskimäärin 5 prosentilla ja 1.7.1984 lukien keskimäärin 6 prosentilla.

1984 esitys	688 000 000
1983 tuloarvio	630 000 000
1983 I lisämenoarvio	15 000 000
1982 tilinpäätös	539 105 694

02. Tavaraliikenteen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 1 830 300 000 mk. Lisäys on 66 300 000 mk. Kun vuoden 1983 tulojen arvioidaan jäävän suhdannetaantumasta johtuen 1 606 500 000 markkaan, on tavaraliikennetulojen todennäköinen lisäys 223 800 000 mk, mistä 51 000 000 mk aiheutuu lisääntyvästä liikenteestä ja 172 800 000 mk tavaraliikenteen tariffien korottamisesta. Tariffeja ehdotetaan korotettavaksi 1.1.1984 lukien keskimäärin 8 prosentilla.

1984 esitys	1 830 300 000
1983 tuloarvio	1 764 000 000
1982 tilinpäätös	1 485 883 672

03. Postinkuljetustulot

Momentille arvioidaan kertyvän 18 600 000 mk. Lisäys 1 500 000 mk aiheutuu postinkuljetuskustannusten lisääntymisestä.

1984 esitys	18 600 000
1983 tuloarvio	17 100 000
1982 tilinpäätös	15 700 000

04. Vuokra-, myynti- ja sekalaiset tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 125 000 000 mk. Lisäys 17 000 000 mk aiheutuu vuokra- ja myyntitoiminnan maksujen tarkistuksista.

1984 esitys	125 000 000
1983 tuloarvio	108 000 000
1982 tilinpäätös	109 392 125

05. Korvaus alennuskuljetuksista

Viitaten momenttien 31.57.41 ja 31.57.50 perusteluihin momentille merkitään 61 400 000 mk. Lisäys on 5 250 000 mk.

1984 esitys	61 400 000
1983 tuloarvio	56 150 000
1982 tilinpäätös	49 970 403

06. Eräät rautatieliikennekorvaukset

Viitaten momentin 31.57.40 perusteluihin momentille merkitään 13 000 000 mk. Vähennys on 2 500 000 mk.

1984 esitys	13 000 000
1983 tuloarvio	15 500 000
1982 tilinpäätös	14 000 000

07. Tulot ulkopuolisille suoritetuista töistä
Viitaten momentin 31.90.28 perusteluihin momentille merkitään 89 000 000 mk. Lisäys on 21 500 000 mk.

1984 esitys.....	89 000 000
1983 tuloarvio	67 500 000
1983 I lisämenoarvio	35 000 000

Käyttötulot yhteensä	2 825 300 000
Käyttömenot (31.90.01—29) ...	3 790 409 000
Käyttötalouden lisärahoitustarve	965 109 000
1983 tuloarvio, lisärahoitustarve	891 422 000
1983 I lisämenoarvio, lisärahoitustarve	869 422 000
1982 tilinpäätös, lisärahoitustarve	1 030 201 569

04. Posti- ja telelaitos

01. *Postitoimen liikennetulot*
Momentille arvioidaan kertyvän 2 235 000 000 mk seuraavasti:

	mk
Postimaksumerkeistä	960 000 000
Joukkolähetysistä	215 000 000
Lehtien kuljetusmaksuista, lehtien tilausten välitysmaksuista ja sanomalehtien sunnuntaikantomaksuista	713 000 000
Erinäisistä postimaksuista	160 000 000
Ulkomailta tulleista postilähetysistä	34 000 000
Postipankin postilähetysistä	58 000 000
Yhteensä	2 140 000 000

	mk
Eräiden postimaksujen, paitsi lehtien kuljetusmaksujen korotuksista	95 000 000
Yhteensä	2 235 000 000

Lisäys on 313 000 000 mk, mistä 179 000 000 mk aiheutuu lähinnä liikenteen lisääntymisen aiheuttamasta tulojen kasvusta ja 39 000 000 mk lehtien kuljetusmaksujen korottamisesta 1.1.1984 lukien noin 8 prosentilla sekä 95 000 000 mk muiden postimaksujen korottamisesta 1.3.1984 lukien keskimäärin noin 9 prosentilla. Erilliskantomaksuja on tarkoitus korottaa kustannusten nousua enemmän vuosina 1984—87 niillä alueilla, missä erilliskantomaksuilla ei vielä pystytä kattamaan erilliskannosta aiheutuvia kustannuksia.

1984 esitys	2 235 000 000
1983 tuloarvio	1 922 000 000
1983 I lisämenoarvio	25 000 000
1982 tilinpäätös	1 721 206 652

02. *Valtiolta postitoimen palveluksista saavat korvaukset*

Momentille arvioidaan kertyvän 117 000 000 mk seuraavasti:

	mk
Korvaus virkalähetysoikeuden käytöstä postiliikenteessä	77 000 000
Korvaus virastojen lähettämistä erityispalveluksina toimitettavista virkalähetysistä ja valtion julkaisuista	21 000 000
Korvaus leimamerkkien, leimaveroarvokorttien ja elokuvaverolippujen myynnistä sekä ennakkoperintään liittyvien painotuotteiden saatavana pitämisestä postitoimipaikoissa ja veroilmoitusten postimaksutta tapahtuvasta palauttamisesta	19 000 000
Yhteensä	117 000 000

Lisäys 10 400 000 mk aiheutuu virkalähetysmäärän kasvusta sekä leimamerkkien ja leimaveroarvokorttien myynnin lisääntymisestä.

1984 esitys	117 000 000
1983 tuloarvio	106 600 000
1982 tilinpäätös	100 749 652

03. Muilta postitoimen palveluksista saatavat korvaukset

Momentille arvioidaan kertyvän 255 000 000 mk seuraavasti:

	mk
Postipankin tehtävien hoitamisesta	250 000 000
Televioliopien perinnästä	5 000 000
Yhteensä	255 000 000

Lisäys on 31 000 000 mk, mistä 30 000 000 mk aiheutuu Postipankin tehtävien hoidosta maksettavan korvauksen lisäyksestä kustannusten nousua vastaavasti ja 1 000 000 mk perittävien televioliopien määrän lisääntymisestä.

1984 esitys	255 000 000
1983 tuloarvio	224 000 000
1982 tilinpäätös	217 356 149

04. Telettoimen liikennetulot

Momentille arvioidaan kertyvän 2 720 000 000 mk seuraavasti:

	mk
Paikallispuhelintoiminnasta	584 000 000
Kaukopuhelintoiminnasta	1 740 000 000
Telextoiminnasta	123 000 000
Sähkösanomatoiminnasta	24 000 000
Datatoiminnasta	142 000 000
Radiotoiminnasta	98 000 000
Muusta telettoiminnasta	9 000 000
Yhteensä	2 720 000 000

Lisäys on 367 000 000 mk, mistä 17 000 000 mk aiheutuu bruttoperiaatteeseen siirtymisestä datel-maksujen kirjaamisessa, 30 000 000 mk toteutetuista ulkomaanliikenteen maksujen korotuksista ja 320 000 000 mk liikenteen lisääntymisen aiheuttamasta tulojen kasvusta.

1984 esitys	2 720 000 000
1983 tuloarvio	2 353 000 000
1983 I lisämenoarvio	26 500 000
1982 tilinpäätös	2 204 108 026

05. Valtiolta telettoimen palveluksista saatavat korvaukset

Momentille arvioidaan kertyvän 1 670 000 mk seuraavasti:

	mk
Korvaus merenkulun viestintäpalvelusten tuottamisesta	1 400 000
Korvaus radiotoiminnan valvonnasta	270 000
Yhteensä	1 670 000

Lisäys 120 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja radiolaitteiden määrän lisääntymisestä.

1984 esitys	1 670 000
1983 tuloarvio	1 550 000
1982 tilinpäätös	1 430 000

06. Autoliikenteen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 56 000 000 mk. Lisäys 2 000 000 mk aiheutuu maksujen korotuksista.

1984 esitys	56 000 000
1983 tuloarvio	54 000 000
1982 tilinpäätös	53 524 486

07. Sekalaiset tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 137 700 000 mk seuraavasti:

	mk
Vuokrat	6 000 000
Radiolaitteiden käyttö ja tarkastusmaksut	16 400 000
Ulkopuolisista johtuvat työt	25 700 000
Muut sekalaiset tulot	89 600 000
Yhteensä	137 700 000

Lisäys 48 700 000 mk aiheutuu vuokrien noususta, radiolaitteiden määrän lisääntymisestä, ulkopuolisista johtuvien töiden lisääntymisestä sekä sekalaisen tulojen kasvusta.

1984 esitys	137 700 000
1983 tuloarvio	89 000 000
1983 I lisämenoarvio	20 000 000
1982 tilinpäätös	104 884 065

Käyttötulot yhteensä	5 522 370 000
Käyttömenot (31.94.01—29) ..	4 034 996 000

Käyttötalouden rahoituskate .. 1 487 374 000

1983 tuloarvio	1 071 939 000
1983 I lisämenoarvio	1 143 439 000
1982 tilinpäätös	1 070 092 418

05. Posti- ja telelaitoksen konepajat

<i>02. Turun Asennuspajan tulot</i>			
Momentille arvioidaan kertyvän	27 900 000	1984 esitys.....	12 500 000
mk. Lisäys 1 900 000 mk aiheutuu liikevaihdon		1983 tuloarvio	9 800 000
lisääntymisestä.		1982 tilinpäätös.....	10 222 467
1984 esitys	27 900 000	Käyttötulot yhteensä	40 400 000
1983 tuloarvio	26 000 000	Käyttömenot (31.95.22—23)	40 700 000
1982 tilinpäätös.....	23 510 788		<hr/>
		Käyttötalouden lisärahoitustarve .	300 000
<i>03. Keskusautokorjaamon tulot</i>			
Momentille arvioidaan kertyvän	12 500 000	1983 tuloarvio	700 000
mk. Lisäys 2 700 000 mk aiheutuu liikevaihdon		1982 tilinpäätös, lisärahoitustarve	1 763 456
lisääntymisestä.			

07. Valtion ravitsemiskeskus

<i>01. Ravitsemiskeskuksen käyttötulot</i>			
Momentille arvioidaan kertyvän	243 000 000	Käyttötulot	243 000 000
mk. Lisäys 46 000 000 mk aiheutuu uusien ruo-		Käyttömenot (28.94.01—29)	227 706 000
kaloiden avaamisesta sekä toiminnassa olevien		Käyttötalouden rahoituskate	15 294 000
ruokaloiden tulojen lisäyksistä ja hintojen tarkis-			
tuksista.		1983 tuloarvio	11 036 000
1984 esitys	243 000 000	1982 tilinpäätös.....	12 764 311
1983 tuloarvio	197 000 000		
1982 tilinpäätös	159 621 218		

10. Valtion painatuskeskus

<i>01. Painatuskeskuksen käyttötulot</i>			
Momentille arvioidaan kertyvän	146 076 000	Käyttötulot	146 076 000
mk. Vähennys 6 254 000 mk aiheutuu siitä, että		Käyttömenot (28.90.01—29)	129 252 000
painatuskeskuksen tullessa liikevaihtoverovelvol-		Käyttötalouden rahoituskate	16 824 000
liseksi aikaisemmin käyttötuloihin sisältynyt lii-			
kevaihtoveron osuus ei enää ole mukana käyttö-		1983 tuloarvio	15 746 000
tuloissa.		1982 tilinpäätös.....	4 532 728
1984 esitys	146 076 000		
1983 tuloarvio	152 330 000		
1982 tilinpäätös	118 210 620		

16. Valtion tietokonekeskus

01. *Tietokonekeskuksen käyttötulot*
 Momentille arvioidaan kertyvän 218 685 000 mk, mistä palvelusten ja tuotteiden myyntituotoina 217 981 000 mk ja muina tuottoina 704 000 mk. Lisäys on 35 857 000 mk, mistä 8 200 000 mk aiheutuu hintojen tarkistuksesta, 25 118 000 mk tietojenkäsittelypalvelusten myynnin lisäyksestä, 2 400 000 mk atk-järjestelmien myynnin aloittamisesta ja 139 000 mk muiden tuottojen lisäyksestä.

1984 esitys	218 685 000
1983 tuloarvio	182 828 000
1982 tilinpäätös	151 520 233
Käyttötulot	218 685 000
Käyttömenot (28.92.01—29)	179 439 000
Käyttötalouden rahoituskate	39 246 000
1983 tuloarvio	32 732 000
1982 tilinpäätös	30 021 845

20. Puolustusministeriön alainen teollisuus- ja liiketoiminta

01. *Pukutehtaan tulot*
 Momentille arvioidaan kertyvän 45 952 000 mk. Lisäys 4 692 000 mk aiheutuu arvioidusta tuotannon kasvusta ja tuotteiden hintojen tarkistamisesta.

1984 esitys	45 952 000
1983 tuloarvio	41 260 000
1982 tilinpäätös	36 583 521

02. *Vammaskosken tehtaan tulot*
 Momentille arvioidaan kertyvän 50 000 000 mk. Vähennys 7 000 000 mk aiheutuu tilausten vähentymisestä.

1984 esitys	50 000 000
1983 tuloarvio	57 000 000
1982 tilinpäätös	47 903 188

03. *Patruunatehtaan tulot*
 Momentille arvioidaan kertyvän 83 800 000 mk. Lisäys 7 400 000 mk aiheutuu lähinnä hintojen tarkistamisesta.

1984 esitys	83 800 000
1983 tuloarvio	76 400 000
1982 tilinpäätös	64 615 907

04. *Metsätaloustoiminnan tulot*
 Momentille arvioidaan kertyvän 10 200 000 mk. Lisäys 500 000 mk aiheutuu tuloperusteiden tarkistuksesta sekä lisääntyvästä energiakäyttöön valmistettavan puutavaran myynnistä.

1984 esitys	10 200 000
1983 tuloarvio	9 700 000
1982 tilinpäätös	10 638 118
Käyttötulot yhteensä	189 952 000
Käyttömenot (27.90.05—24)	180 920 000
Käyttötalouden rahoituskate	9 032 000
1983 tuloarvio	7 900 000
1982 tilinpäätös	5 957 968

30. Valtion hankintakeskus

01. *Hankintakeskuksen käyttötulot*
 Momentille arvioidaan kertyvän 47 300 000 mk. Lisäys 3 500 000 mk aiheutuu lähinnä varastomyyntien kasvusta.

1984 esitys	47 300 000
1983 tuloarvio	43 800 000
1982 tilinpäätös	46 754 695

Käyttötulot	47 300 000
Käyttömenot (32.90.01—29)	38 645 000
Käyttötalouden rahoituskate	8 655 000
1983 tuloarvio	8 705 000
1982 tilinpäätös	17 254 592

(32.) Valtion polttoainekeskus

Luvun 32.(92) perusteluihin viitaten luku ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi tuloarviosta valtion polttoainekeskuksen osakeyhtiöksi muuttamisen johdosta.

(01.) Polttoainekeskuksen käyttötulot

Luvun perusteluihin viitaten momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi tuloarviosta. Vähennys on 788 000 000 mk.

1983 tuloarvio	788 000 000
1982 tilinpäätös	579 068 008

40. Valtion margariinitehdas

01. Valtion margariinitehtaan käyttötulot

Momentille arvioidaan kertyvän 40 127 000 mk. Lisäys 4 510 000 mk aiheutuu myynnin kasvusta sekä myyntihintojen noususta.

1984 esitys	40 127 000
1983 tuloarvio	35 617 000
1982 tilinpäätös	33 915 474

Käyttötulot	40 127 000
Käyttömenot (30.90.05—22)	38 401 000
Käyttötalouden rahoituskate	1 726 000

1983 tuloarvio	1 330 500
1982 tilinpäätös, lisärahoitustarve	62 444

43. Maanmittaushallituksen karttapaino

01. Karttapainon käyttötulot

Momentille arvioidaan kertyvän 28 600 000 mk. Lisäys 2 800 000 mk aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja hintojen korottamisesta.

1984 esitys	28 600 000
1983 tuloarvio	25 800 000
1982 tilinpäätös	24 237 765

Käyttötulot	28 600 000
Käyttömenot (30.92.01—29)	25 906 000
Käyttötalouden rahoituskate	2 694 000

1983 tuloarvio	2 625 000
1982 tilinpäätös	2 754 840

45. Metsähallituksen metsät

01. Puun pystymyynnitulot

Momentille arvioidaan kertyvän 12 000 000 mk. Lisäys 2 000 000 mk aiheutuu myyntihintojen noususta.

1984 esitys	12 000 000
1983 tuloarvio	10 000 000
1982 tilinpäätös	13 294 290

03. Sekalaiset tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 28 000 000 mk, josta 4 400 000 mk metsästys- ja kalastuslupatuloina. Lisäys 3 000 000 mk aiheutuu hintojen ja vuokratulojen noususta.

1984 esitys	28 000 000
1983 tuloarvio	25 000 000
1982 tilinpäätös	24 535 430

02. Puutavaran hankintatulot

Momentille arvioidaan kertyvän 880 000 000 mk. Lisäys 155 000 000 mk aiheutuu myyntimäärien lisääntymisestä ja puutavaran hintojen noususta.

1984 esitys	880 000 000
1983 tuloarvio	725 000 000
1982 tilinpäätös	796 132 794

Käyttötulot yhteensä	920 000 000
Käyttömenot (30.95.01—29)	796 230 500
Käyttötalouden rahoituskate	123 769 500

1983 tuloarvio	32 401 500
1982 tilinpäätös	136 116 908

46. Metsäntutkimuslaitoksen metsät

01. *Kokeilualueiden käyttötulot*
 Momentille arvioidaan kertyvän 12 100 000 mk. Lisäys 1 630 000 mk aiheutuu lähinnä hakuu-määrien lisääntymisestä.

1984 esitys.....	12 100 000
1983 tuloarvio	10 470 000
1982 tilinpäätös.....	9 252 979

Käyttötulot	12 100 000
Käyttömenot (30.96.01—29)	11 709 000
Käyttötalouden rahoituskate	391 000
1983 tuloarvio	—
1982 tilinpäätös, lisärahoitustarve	1 003 594

47. Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminta

01. *Jokioisten siemenkeskuksen tulot*
 Momentille arvioidaan kertyvän 13 634 000 mk. Lisäys 3 776 000 mk aiheutuu kohonneista myyntihinnoista sekä toiminnan laajentumisesta. Toiminnasta aiheutuvat kulut on merkitty momentille 30.98.22.

1984 esitys.....	13 634 000
1983 tuloarvio	9 858 000
1982 tilinpäätös.....	8 661 910

02. *Jokioisten kartanoiden sahan tulot*
 Momentille arvioidaan kertyvän 11 515 000 mk. Lisäys on 2 030 000 mk, mistä 1 060 000 mk aiheutuu odotettavissa olevasta sahatavaran hintojen noususta ja tuotantomäärän lisäyksestä sekä 970 000 mk liikevaihtoverosta, jota ryhdytään liikevaihtoveroasetuksen 5 §:n muuttamisesta annetun asetuksen (1104/82) mukaisesti perimään laitoksen toiminnasta vuoden 1984 alusta lukien. Toiminnasta aiheutuneet kulut on merkitty momentille 30.98.23.

1984 esitys.....	11 515 000
1983 tuloarvio	9 485 000
1982 tilinpäätös.....	9 335 930

03. *Siemenperunakeskuksen tuotantotoiminnan tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 12 770 000 mk. Lisäys 3 662 000 mk aiheutuu lähinnä sie-

menperunan myynnin kasvusta ja hintojen noususta. Tulot on arvioitu pitäen perusteena siemenperunan hintaa, jossa on otettu vähennyksenä huomioon liikevaihtoverolaissa tarkoitettu alkutuotevähennys. Tuotantotoiminnasta aiheutuvat erillismenot on merkitty momentille 30.98.24.

1984 esitys.....	12 770 000
1983 tuloarvio	9 108 000
1982 tilinpäätös.....	6 116 194

04. *Tervetaimiaseman tuotantotoiminnan tulot*
 Momentille arvioidaan kertyvän 298 000 mk. Lisäys 56 000 mk aiheutuu taimituotannon kasvusta ja myynnin lisääntymisestä. Tuotantotoiminnasta aiheutuvat erillismenot on merkitty momentille 30.98.25.

1984 esitys.....	298 000
1983 tuloarvio	242 000
1982 tilinpäätös.....	159 020

Käyttötulot yhteensä	38 217 000
Käyttömenot (30.98.05—25)	36 860 000
Käyttötalouden rahoituskate	1 357 000

1983 tuloarvio	—
1982 tilinpäätös, lisärahoitustarve	327 530

60. Tulot liikeyritysten hallinnassa olevan valtion omaisuuden myynnistä

01. *Sekalaiset myyntitulot*
 Momentille arvioidaan kertyvän edelleen 800 000 mk.

1984 esitys.....	800 000
1983 tuloarvio	800 000
1982 tilinpäätös.....	25 630 442

02. *Metsähallituksen hallinnassa olevien maa-alueiden ja rakennusten myyntitulot*

Momentille merkitään metsähallituksen hallinnassa olevien ja valtiolle tarpeettomien maa- ja vesialueiden sekä rakennusten myynnistä kertyväksi arvioituina tuloina 3 000 000 mk. Lisäys on

1 000 000 mk. Momentille 30.95.89 on ehdotettu maa-alueiden ostamista varten arviomääräraha, jonka suuruus on enintään tälle momentille kertyviä tuloja vastaava.

1984 esitys	3 000 000
1983 tuloarvio	2 000 000
1982 tilinpäätös	1 938 765

03. Korvaukset metsähallitukselle maatilain mukaisista aluevaihdosta

Maatilain (188/77) 13 §:n mukaisina aluevaihtokorvauksina momentille arvioidaan kertyvän edelleen 500 000 mk.

1984 esitys	500 000
1983 tuloarvio	500 000
1982 tilinpäätös	—

Osaston 14 tulot luvuittain vuosina 1982—1984

	Tilinpäätös v. 1982 1 000 mk	Tuloarvio v. 1983 1 000 mk	Ehdotus v. 1984 1 000 mk	Muutos 1983—1984	
				± 1 000 mk	± %
Käyttötalouden rahoituskate					
04. Posti- ja telelaitos	1 070 092	1 071 939	1 487 374	+ 415 435	+ 39
05. Posti- ja telelaitoksen konepajat	—	700	—	— 700	—100
07. Valtion ravitsemiskeskus	12 764	11 036	15 294	+ 4 258	+ 39
10. Valtion painatuskeskus	4 533	15 746	16 824	+ 1 078	+ 7
16. Valtion tietokonekeskus	30 022	32 732	39 246	+ 6 514	+ 20
20. Puolustusministeriön alainen teollisuus- ja liiketoiminta	5 958	7 900	9 032	+ 1 132	+ 14
30. Valtion hankintakeskus	17 255	8 705	8 655	— 50	— 1
(32.) Valtion polttoainekeskus	—	20 765	—	— 20 765	—100
40. Valtion margariinitehdas	—	1 331	1 726	+ 396	+ 30
43. Maanmittaushallituksen karttapaino	2 755	2 625	2 694	+ 69	+ 3
45. Metsähallituksen metsät	136 117	32 402	123 770	+ 91 368	+ 282
46. Metsäntutkimuslaitoksen metsät	—	—	391	+ 391	+ 100
47. Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminta	—	—	1 357	+ 1 357	+ 100
	1 279 496	1 205 880	1 706 363	+ 500 483	+ 42
Muut tulot					
60. Tulot liikeyritysten hallinnassa olevan valtion omaisuuden myynnistä ..	27 569	3 300	4 300	+ 1 000	+ 30
Yhteensä	1 307 065	1 209 180	1 710 663	+ 501 483	+ 41

Osaston 14 käyttötulot luvuittain 1982—1984

	Tilinpäätös v. 1982 1 000 mk	Tuloarvio v. 1983 1 000 mk	Ehdotus v. 1984 1 000 mk	Muutos 1983—1984	
				± 1 000 mk	± %
01. Valtionrautatiet	2 214 052	2 658 250	2 825 300	+ 167 050	+ 6
04. Posti- ja telelaitos	4 403 169	4 750 150	5 522 370	+ 772 220	+ 16
05. Posti- ja telelaitoksen konepajat	33 733	35 800	40 400	+ 4 600	+ 13
07. Valtion ravitsemiskeskus	159 621	197 000	243 000	+ 46 000	+ 23
10. Valtion painatuskeskus	118 211	152 330	146 076	— 6 254	— 4
16. Valtion tietokonekeskus	151 520	182 828	218 685	+ 35 857	+ 20
20. Puolustusministeriön alainen teollisuus- ja liiketoiminta	159 741	184 360	189 952	+ 5 592	+ 3
30. Valtion hankintakeskus	46 755	43 800	47 300	+ 3 500	+ 8
(32.) Valtion polttoainekeskus	579 068	788 000	—	—788 000	—100
40. Valtion margariinitehdas	33 915	35 617	40 127	+ 4 510	+ 13
43. Maanmittaushallituksen karttapaino	24 238	25 800	28 600	+ 2 800	+ 11
45. Metsähallituksen metsät	833 963	760 000	920 000	+ 160 000	+ 21
46. Metsäntutkimuslaitoksen metsät	9 253	10 470	12 100	+ 1 630	+ 16
47. Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminta	24 273	28 693	38 217	+ 9 524	+ 33
Yhteensä	8 791 511	9 853 098	10 272 127	+ 419 029	+ 4

Osasto 15

LAINAT

01. Takaisin maksetut lainat

01. *Asuntolainojen takaisinmaksut*

Momentille arvioidaan kertyvän 668 000 000 mk eli lisäystä 132 000 000 mk seuraavasti:

1. *Asuntolainojen lyhennykset.* Alamomentille arvioidaan kertyvän lisäystä 124 000 000 mk, mikä aiheutuu lainapääoman lisääntymisestä. Kun alamomentilta vähennetään 10 000 000 mk momentin 13.01.01 perusteluihin viitaten, lisäys on 114 000 000 mk. Alamomentin loppusumma on 628 000 000 mk.

2. *Omaksilunastettujen asuntojen asuntolainojen takaisinmaksut.* Viitaten vuokra-asuntojen omaksilunastamisesta annettuun lakiin (82/82) alamomentille arvioidaan kertyvän 40 000 000 mk vuokrataloja varten myönnettyjen asuntolainojen omaksilunastettujen asuntojen osuutta vastaavan osan sekä asunto-osuuskuntataloja varten myönnettyjen asuntolainojen takaisinmaksamisen johdosta. Lisäys on 18 000 000 mk.

1984 esitys	668 000 000
1983 tuloarvio	536 000 000
1982 tilinpäätös	576 862 443

03. *Vientimaksulainojen lyhennykset*

Momentille arvioidaan kertyvän 12 000 000 mk. Lisäys 2 000 000 mk johtuu lainapääoman lisääntymisestä.

1984 esitys	12 000 000
1983 tuloarvio	10 000 000
1982 tilinpäätös	9 875 499

04. *Muiden lainojen lyhennykset*

Momentille arvioidaan kertyvän 255 000 000 mk. Lisäys 20 000 000 mk johtuu lainapääoman lisääntymisestä.

1984 esitys	255 000 000
1983 tuloarvio	235 000 000
1982 tilinpäätös	211 402 656

05. *Maatila-, maankäyttö- ja maanbankintalain mukaan muodostettujen tilojen kauppa- ja lunastushintojen lyhennykset*

Momentille arvioidaan kertyvän 12 080 000 mk. Vähennys on 220 000 mk.

1984 esitys	12 080 000
1983 tuloarvio	12 300 000
1982 tilinpäätös	11 044 444

06. *Eräät maanmittaustoimitusten tukemiseen liittyvät takaisin maksettavat lainat*

Momentille arvioidaan kertyvän 2 000 000 mk maanmittaustoimitusten tukemisesta annettujen lakien (42/60 ja 24/81) sekä vuokra-alueiden järjestelyistä kaupungeissa ja kauppaloissa annetun lain (218/62) nojalla myönnettyjen lainojen takaisinmaksuina. Kyseessä oleva tulo on aikaisemmin kertynyt alamomentille 12.30.60.3.

1984 esitys	2 000 000
-------------------	-----------

02. Lainanotto

01. *Uudet valtionlainat*

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys valtioneuvostolle myönnettävistä yhteismäärältään 11 000 000 000 markan lainanottovaltuuksista. Näiden lainanottovaltuuksien nojalla uusia valtionlainoja arvioidaan voitavan nostaa 10 700 000 000 mk, mikä merkitään momentille tuloksi. Lainanoton lisäys vuoden 1983 tuloarvioon verrattuna on 400 000 000 mk. Vuoden

1983 ensimmäiseen lisämenoarvioon merkitty lisälainanotto mukaan lukien vähennys vuonna 1984 on 690 000 000 mk.

1984 esitys	10 700 000 000
1983 tuloarvio	10 300 000 000
1983 I lisämenoarvio	1 090 000 000
1983 tuloarvio	8 172 168 729

Osaston 15 tulot luvuittain vuosina 1982—1984

	Tilinpäätös v. 1982 1 000 mk	Tuloarvio v. 1983 1 000 mk	Ehdotus v. 1984 1 000 mk	Muutos 1983—1984	
				± 1 000 mk	± %
01. Takaisin maksetut lainat	809 185	793 300	949 080	+ 155 780	+ 20
02. Lainanotto	8 172 169	10 300 000	10 700 000	+ 400 000	+ 4
Yhteensä	8 981 354	11 093 300	11 649 080	+ 555 780	+ 5

MENOT

Pääloukka 21

TASAVALLAN PRESIDENTTI

01. Tasavallan Presidentti

01. Presidentin palkkio ja edustusrahat

Tasavallan presidentin palkkiosta annetun lain mukaisesti momentille merkitään edelleen 660 000 mk, mistä 300 000 mk tasavallan presidentin palkkiota ja 360 000 mk tasavallan presidentin edustustarkoituksia varten.

1984 esitys.....	660 000
1983 menoarvio.....	660 000
1982 tilinpäätös.....	660 000

21. Presidentin käyttövarat

Momentille ehdotetaan edelleen 75 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tasavallan presidentin käyttömenoihin.

1984 esitys.....	75 000
1983 menoarvio.....	75 000
1982 tilinpäätös.....	53 922

02. Tasavallan Presidentin kanslia

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 4 879 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimer Muutos ±	
			1983	1984/83
1. Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset.....	2 210 300	+ 156 800	29	—
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat.....	1 667 600	+ 265 000	22	—
3. Muut palkat ja palkkiot.....	549 300	+ 172 200	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu.....	319 000	+ 47 500	—	—
	Varaus 1983	— 38 300	—	—
	Varaus 1984	+ 132 800	—	—
	Yhteensä	+ 736 000	51	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 277 900 mk, mistä 240 200 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

c) Tilapäisten palkkioista vähennetään 33 900 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistettyjen tointen palkkioina. Kun alamomentille ehdotetaan

lisäystä 200 000 mk määrärahan oikaisun johdosta, lisäys on 166 100 mk. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 22 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 150 000 mk määrärahan oikaisun johdosta.

1984 esitys	4 879 000
1983 menoarvio	4 143 000
1982 tilinpäätös	3 729 211

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	6 500
Matkat	100 000
Virkistystoiminta (enintään)	1 200
Muut henkilöstömenot	58 000
Rakennusten käyttö	1 073 000
Toimistomenot	274 000
Muut menot	630 000
Yhteensä	2 142 700

28. Tamminiemen hoitomenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 209 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tasavallan entisen presidentin Urho Kekkonen käytettäväksi asetun henkilöstön palkkaamisesta ja Tamminiemen rakennusten käytöstä ja kunnossapidosta aiheutuviin menoihin.

1984 esitys	1 119 000
1983 menoarvio	910 000
1982 tilinpäätös	890 359

1984 esitys	2 142 700
1983 menoarvio	1 904 000
1982 tilinpäätös	1 916 703

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 238 700 mk lähinnä hintojen nousun johdosta.

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 120 000 mk Tasavallan Presidentin linnaan ja Kultarantaan hankittavaa irtaimistoa sekä konttori- ja työkoneita varten.

1984 esitys	120 000
1983 menoarvio	120 000
1982 tilinpäätös	418 538

Päälukon 21 menot luvuittain vuosina 1982—1984

	Tilinpäätös v. 1982 1 000 mk	Menoarvio v. 1983 1 000 mk	Ehdotus v. 1984 1 000 mk	Muutos 1983—1984 ± 1 000 mk ± %	
01. Tasavallan Presidentti (010)	714	735	735	—	—
02. Tasavallan Presidentin kanslia (010) ..	6 955	7 077	8 261	+ 1 184	+ 17
Yhteensä	7 669	7 812	8 996	+ 1 184	+ 15

Pääluokka 22 EDUSKUNTA

01. Kansanedustajat

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 1 823 000 mk seuraavasti:

2. *Edustajien palkkiot ja korvaukset*. Alamomentille merkitään lisäystä 1 942 400 mk, mistä 1 190 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 752 400 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 238 900 mk vuodelle 1983, lisäys on 1 703 500 mk. Alamomentin loppusumma on 25 832 200 mk.

4. *Sosiaaliturvamaksu*. Alamomentille merkitään lisäystä 119 500 mk. Alamomentin loppusumma on 1 808 800 mk.

1984 esitys.....	27 641 000
1983 menoarvio.....	25 818 000
1982 tilinpäätös.....	23 348 386

02. *Edustajien päivärahat* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 350 000 mk valtion matkustussäännön päivärahojen tarkistuksen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää edustajanpalkkiolain mukaisten päivärahojen maksamiseen.

1984 esitys.....	6 150 000
1983 menoarvio.....	5 800 000
1982 tilinpäätös.....	5 512 477

05. *Vuoden kuluessa kansanedustajille myönnetyt ylimääräiset eläkkeet*

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 50 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vuoden aikana myönnettävien ylimääräisten eläkkeiden ja ylimääräisten perhe-eläkkeiden maksamiseen.

1984 esitys.....	100 000
1983 menoarvio.....	150 000

20. *Matkat* (arviomääräraha) -

Momentille ehdotetaan edelleen 6 300 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kansanedustajan tehtävästä johtuvista kotimaassa suoritettavista matkoista aiheutuviin kustannuksiin.

1984 esitys.....	6 300 000
1983 menoarvio.....	6 300 000
1982 tilinpäätös.....	4 473 875

02. Eduskunnan kanslia

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan 17 555 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
2. <i>Virkamiesten palkkiot</i>	13 482 500	+	804 400	190 + 3
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	2 446 500	+	267 700	— —
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	1 148 100	+	97 600	— —
Varaus 1983		—	148 600	— —
Varaus 1984	477 900	+	477 900	— —
Yhteensä	17 555 000	+	1 499 000	190 + 3

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 728 700 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Eduskunnan keskuskansliaan ehdotetaan perustettavaksi valiokunta-avustajan toimi ja hallinto-osastolle kaksi ylimääräistä siivoojan tointa. Henkilökunnan aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan vakainaistettavaksi kolme ylimääräistä vartijan tointa. Nimikkeiden muuttamiseksi tehtäviä vastaaviksi ehdotetaan painatustoimiston tilapäinen lähetin toimi muutettavaksi toimistoapulaisen toimeksi ja hallinto-toimiston ylimääräinen virastoavustajan toimi vartijan toimeksi sekä tili-toimiston toimistoapulaisen toimi kirjanpitäjän toimeksi. Lisäys on virkamiesten palkkioina 169 400 mk. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 193 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 174 000 mk eduskunnan tiedotus-

toiminnan tehostamiseen tarvittavan henkilökunnan palkkaamiseksi.

1984 esitys.....	17 555 000
1983 menoarvio.....	16 056 000
1982 tilinpäätös.....	14 621 306

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 580 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Matkat	2 000 000
Toimisto- ja painatusmenot	9 950 000
Muut menot	4 000 000
Yhteensä	15 950 000

1984 esitys.....	15 950 000
1983 menoarvio.....	16 530 000
1982 tilinpäätös.....	12 185 628

05. Eduskuntatalo

Eduskuntatalon vuonna 1979 aloitettu peruskorjaus oli tarkoitus suorittaa loppuun vuoden 1983 aikana. Osa töistä on jouduttu siirtämään lähinnä eduskunnan työn häiriytymisen estämiseksi vuoden 1984 puolelle. Vuoden 1984 aikana kunnostetaan mm. talon eteläsivun 3—6 kerrokset, lounaisporras, pihajulkisivut, vesikatto ja saatetaan stukkotyöt loppuun. Uusittavien tilojen sisustustyöt ja kalusteiden kunnostaminen suoritetaan valmistumisaikataulun mukaisesti.

10. *Rakennusten käyttö* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eduskuntatalon käytöstä aiheutuviin menoihin.

1984 esitys.....	3 200 000
1983 menoarvio.....	2 700 000
1982 tilinpäätös.....	2 438 820

13. *Korjaukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 400 000 mk tarpeellisia eduskuntatalon huolto- ym. korjauksia varten.

1984 esitys.....	400 000
------------------	---------

71. *Peruskorjaukseen liittyvien sisusteiden suunnittelu ja hankinta* (siirtomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan 280 000 mk peruskorjauksen yhteydessä suoritettavia sisustus- ja kaluston kunnostamistöitä varten.

1984 esitys.....	280 000
1983 menoarvio.....	1 540 000
1982 tilinpäätös.....	1 350 000

75. *Eduskuntatalon peruskorjaus* (siirtomääräraha)

Tarkistettujen suunnitelmien mukaan eduskuntatalon peruskorjauksen kustannusarvio on 70 100 000 mk. Hankkeeseen on myönnetty tähän mennessä 68 900 000 mk. Vuonna 1984 suoritettavan viimeisen korjausvaiheen loppuunsaattamiseksi momentille ehdotetaan 1 200 000 mk.

1984 esitys.....	1 200 000
1983 menoarvio.....	14 500 000
1982 tilinpäätös.....	11 600 000

76. *Kiinteistön Eduskuntakatu 4 korjaus* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 000 000 mk kellari- ja 1. kerroksen peruskorjausta varten.	1984 esitys	3 000 000
	1983 menoarvio	1 000 000

09. Valtiontilintarkastajat

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 835 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet Muutos ±	
			1983	1984/83
2. <i>Virkamiesten palkkiot</i>	1 482 600	+ 154 600	11	+ 1
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	182 700	+ 7 500	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	119 700	+ 13 900	—	—
	Varaus 1983	— 15 000	—	—
	Varaus 1984	+ 50 000	—	—
	Yhteensä	+ 211 000	11	+ 1

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 72 500 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Kanslian henkilöstörakenteen korjaamiseksi ehdotetaan perustettavaksi kaksi apulaistarkastajan tointa (V 24). Samalla voidaan lakkauttaa kanslia-apulaisen toimi (V 15). Lisäys on virkamiesten palkkioina 89 600 mk. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 12 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	1 835 000
1983 menoarvio	1 624 000
1982 tilinpäätös	1 072 036

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 195 000 mk, mikä aiheutuu tarkastus- ja koulutustoiminnan tehostamisesta sekä kustannusten noususta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	12 000
Matkat	340 000
Toimistomenot	318 000
Yhteensä	670 000

1984 esitys	670 000
1983 menoarvio	475 000
1982 tilinpäätös	281 224

14. Eduskunnan oikeusasiamies

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 942 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet Muutos ±	
			1983	1984/83
2. <i>Virkamiesten palkkiot</i>	2 434 400	+ 115 000	21	—
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	234 800	+ 105 600	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	192 700	+ 19 800	—	—
	Varaus 1983	— 24 500	—	—
	Varaus 1984	+ 80 100	—	—
	Yhteensä	+ 296 000	21	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 120 600 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 21 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 100 000 mk, mistä 10 000 mk aiheutuu lisääntyneistä käännöstehtävistä ja 90 000 mk kertamenosta vuonna 1984 Helsingissä järjestettävän kansainvälisen oikeusasiamiesseminaarin vaatiman tilapäistyövoiman palkkaamiseen.

1984 esitys	2 942 000
1983 menoarvio	2 646 000
1982 tilinpäätös	2 393 300

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 174 000 mk, mistä 70 000 mk aiheutuu kertamenosta vuonna 1984 Helsingissä järjestettävän oikeusasiamiesten maailmankokouksen seminaariosan edellyttämiin edustuskustannuksiin, 80 000 mk kertamenosta tehokirjoittimen hankkimiseen ja 24 000 mk kustannusten noususta.

Käyttösuunnitelma:		mk
Käyttövarat (enintään)	(kertamenoa	
70 000)		95 000
Markat		100 000
Toimistomenot (kertamenoa 80 000)		260 000
	Yhteensä	455 000

1984 esitys	455 000
1983 menoarvio	281 000
1982 tilinpäätös	186 485

19. Eduskunnan kirjasto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 321 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
2. <i>Virkamiesten palkkiot</i>	2 768 700	+ 150 300	39	—
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	244 300	+ 38 800	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	217 600	+ 17 700	—	—
	Varaus 1983	— 28 200	—	—
	Varaus 1984	+ 90 400	—	—
	Yhteensä	+ 269 000	39	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 138 800 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Henkilöstörakenteen muuttamiseksi vastaamaan muuttuneita tehtäviä ehdotetaan perustettavaksi amanuenssin virka (V 26). Vastaavasti ehdotetaan lakkauttavaksi ylimääräinen kirjasto-amanuenssin toimi (V 18). Lisäys on virkamiesten palkkioina 20 300 mk. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 39 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 30 000 mk valiokuntien palvelujen tehostamista varten.

1984 esitys	3 321 000
1983 menoarvio	3 052 000
1982 tilinpäätös	2 884 601

21. Kirjallisuuden hankinta ja sidonta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 60 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kirjallisuuden ja sitä vastaavan aineiston hankinnasta sekä sidonnasta aiheutuviin kustannuksiin.

1984 esitys	1 256 000
1983 menoarvio	1 196 000
1982 tilinpäätös	1 196 000

29. <i>Muut kulutusmenot</i> (arviomääräraha)	1984 esitys.....	583 000
Momentille ehdotetaan lisäystä 131 000 mk,	1983 menoarvio.....	452 000
mikä aiheutuu kustannusten noususta sekä eräiden painatustöiden lisääntymisestä.	1982 tilinpäätös.....	382 652

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	4 000
Matkat	40 000
Toimistomenot	504 000
Muut menot	35 000
Yhteensä	583 000

25. Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan 928 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
2. <i>Virkamiesten palkkiot</i>	798 200	+ 38 000	9	—
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	44 200	+ 1 800	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	60 300	+ 3 900	—	—
Varaus 1983		— 8 000	—	—
Varaus 1984	25 300	+ 25 300	—	—
Yhteensä	928 000	+ 61 000	9	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 39 800 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Alamentilta 2 saadaan palkata enintään yhdeksän pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys.....	928 000
1983 menoarvio.....	867 000
1982 tilinpäätös.....	809 882

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 356 000 mk yhteispohjoismaisten menojen jakoperusteen

muuttumisen, Suomen valtuuskunnan jäsenluvun lisäämisen ja kustannusten nousun johdosta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Matkat	650 000
Toimistomenot	220 000
Muut menot	2 350 000
Yhteensä	3 220 000

1984 esitys.....	3 220 000
1983 menoarvio.....	2 864 000
1982 tilinpäätös.....	2 474 542

99. Eduskunnan muut menot

21. Käyttövarat eduskuntaryhmille ryhmäkanslioita varten

Momentille ehdotetaan lisäystä 480 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ryhmien toiminnalle välttämättömien sihteerien ja muun toimistohenkilökunnan palkkaamiseen sekä muihin ryhmien toiminnasta aiheutuviin kuluihin.

1984 esitys	6 240 000
1983 menoarvio	5 760 000
1982 tilinpäätös	5 184 000

22. Parlamenttienvälisen liiton Suomen ryhmän käytettäväksi

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 3 450 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää parlamenttienvälisen liiton jäsenmaksuihin, Suomen ryhmän toimistomenoihin, sekä kokouksista, vierailuista ja kieltenopetuksesta aiheutuviin kustannuksiin.

1984 esitys	500 000
1983 menoarvio	3 950 000
1982 tilinpäätös	650 000

Pääluokan 22 menot luvuittain vuosina 1982—1984

	Tilinpäätös	Menoarvio	Ehdotus	Muutos 1983—1984	
	v. 1982 1 000 mk	v. 1983 1 000 mk	v. 1984 1 000 mk	± 1 000 mk	± %
01. Kansanedustajat (010)	33 335	38 068	40 191	+ 2 123	+ 6
02. Eduskunnan kanslia (010)	26 807	32 586	33 505	+ 919	+ 3
05. Eduskuntatalo (010)	15 389	19 740	8 080	-11 660	-59
09. Valtiontilintarkastajat (010)	1 353	2 099	2 505	+ 406	+ 19
14. Eduskunnan oikeusasiamies (010) ...	2 580	2 927	3 397	+ 470	+ 16
19. Eduskunnan kirjasto (280)	4 463	4 700	5 160	+ 460	+ 10
25. Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta (030)	3 284	3 731	4 148	+ 417	+ 11
99. Eduskunnan muut menot (010)	5 834	9 710	6 740	- 2 970	-31
Yhteensä	93 045	113 561	103 726	- 9 835	- 9

Pääloukka 23

VALTIONEUUVOSTO

01. Valtioneuvosto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Momentille merkitään lisäystä 422 000 mk seuraavasti:

2. *Pääministerin ja häntä välittömästi avustavien henkilöiden sekä ministerien ja heidän poliittisten sihteeriensä palkkiot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 449 000 mk, mistä 275 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 174 000 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 55 200 mk vuodelle 1983, lisäys on 393 800 mk. Alamomentin loppusumma on 5 973 400 mk.

4. *Sosiaaliturvamaksu.* Alamomentille merkitään lisäystä 28 200 mk. Alamomentin loppusumma on 418 600 mk.

1984 esitys	6 392 000
1983 menoarvio	5 970 000
1982 tilinpäätös	5 903 471

20. *Matkat* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk,

mikä aiheutuu matkojen lisääntymisestä ja matkakustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää pääministerin ja häntä välittömästi avustavien henkilöiden sekä ministerien ja heidän poliittisten sihteeriensä matkakustannuksiin.

1984 esitys	600 000
1983 menoarvio	400 000
1982 tilinpäätös	550 056

21. *Ministeriöiden käyttövarat*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston kanslian, oikeuskanslerinviraston ja ministeriöiden välttämättömien edustus- ja muiden vastaavien menojen suorittamiseen.

1984 esitys	4 000 000
1983 menoarvio	3 000 000
1982 tilinpäätös	2 808 909

02. Valtioneuvoston kanslia

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain muuttamisesta. Siinä ehdotetaan aluepoliittista ja siihen liittyvää yhteiskuntapoliittista suunnittelua koskevat asiat siirrettäväksi sisäasiainministeriölle. Tämän johdosta ehdotetaan 1.3.1984 lukien valtioneuvoston kansliasta lakkautettavaksi suunnitteluosasto ja perustettavaksi sisäasiainministeriöön aluepoliittinen suunnitteluosasto. Osaston lakkauttamisen johdosta ehdotetaan samasta ajankohdasta lukien lakkautettavaksi osastolta 23 virkaa tai tointa tai ylimääräistä tointa sekä vähennettäväksi

yhden tilapäisen ja 12 työsuhteisen henkilön palkkaamiseen varatut määrärahat sekä vähennettäväksi tarvittavat määrärahat momenteilta 23.02.29 ja 23.99.09 sekä siirrettäväksi momentti 23.99.(40) momentiksi 26.99.40. Näitä vastaavat virat ja toimet ehdotetaan perustettavaksi momentilla 26.01.01 sekä vastaavat määrärahat siirrettäväksi momentille 26.01.09 ja 29, 26.05.09 sekä momentille 26.99.25. Lisäksi ehdotetaan suunnitteluosastolta lakkautettavaksi yksi virka ja yksi toimi ja perustettavaksi ne valtioneuvoston kanslian yleiselle osastolle samasta ajankohdasta lukien.

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 11 222 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalikkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	6 254 900	-1 395 900	103	-23
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsubdepalkat</i>	3 552 200	- 406 000	51	-13
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	375 500	+ 34 600	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	733 900	- 110 200	—	—
	Varaus 1983	- 120 000	—	—
	Varaus 1984	+ 305 500	—	—
	Yhteensä	-1 692 000	154	-36

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 718 500 mk, mistä 717 700 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1984 lukien lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet sekä ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
Sopimuspalkkaiset:	
1 osastopäällikkö	S 19
1 apulaisosastopäällikkö	S 18
2 projektipäällikköä	S 15
1 projektipäällikkö	S 14
3 suunnittelijaa	S 13
3 suunnittelijaa	S 12
3 tutkijaa	S 11
3 tutkijaa	S 10
Peruspalkkaiset:	
1 osastosihteeri	V 23
1 toimistosihteeri	V 17
1 kanslisti	V 15
1 virastomestari	V 15
Ylimääräiset:	
1 kanslisti	V 14
1 apulaiskanslisti	V 12
1 toimistoapulainen	V 10
1 konekirjoittaja	V 10

Luvun perusteluihin viitaten yleiselle osastolle ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi sopimuspalkkainen tutkijan virka (S 11) ja ylimääräinen toimistoapulaisen toimi (V 10).

Henkilöstörakenteen saattamiseksi paremmin vastaamaan muuttuneita tehtäviä ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi yleiselle osastolle ylimääräinen toimistosihteerin toimi (V 16). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen apulaiskanslistin toimi (V 12).

Vähennys on 1 786 900 mk.

c) Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan tilapäisten palkkioista vähennettäväksi 36 000 mk 1.3.1984 lukien apulaisvahtimestarin (V 7) palkkiona.

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuuhdepalkoista vähennettäväksi 1.3.1984 lukien 770 200 mk yhden projektipäällikön, yhden suunnittelijan, viiden tutkijan, kahden tutkimusapulaisen, yhden toimistosihteerin, yhden laskeutasihteerin ja yhden konekirjoittajan palkkoina.

Valtioneuvoston tiedotusyksikön toiminnan tehostamiseksi ehdotetaan työsuuhdepalkkoihin lisäystä 73 900 mk apulaistiedotussihteerin palkkaamista varten. Kun työsuuhdepalkoista ehdotetaan vähennettäväksi kanslistin palkkiona 61 600 mk, lisäys on 12 300 mk.

Työsuuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 80 000 mk autonkuljettajien ylityökorvauksia varten.

Vähennys on 713 900 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 38 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 15 000 mk, mistä 10 000 mk aiheutuu ylityökorvauksista ja 5 000 mk käännoestehtävistä aiheutuvista sivutoimisille kielenkääntäjille maksettavista palkkioista.

1984 esitys	11 222 000
1983 menoarvio	12 914 000
1982 tilinpäätös	10 963 452

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 109 500 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta ehdotetaan luvun perusteluihin viitaten

vähennettäväksi siirtona momentille 26.01.29 890 500 mk, mistä 70 000 mk matkakustannuksina, 5 500 mk muina henkilöstömenoina, 600 000 mk rakennusten käytön menoina, 150 000 mk toimisto- ja painatusmenoina ja 65 000 mk muina menoina sekä 400 000 mk momentiksi 26.99.25 tutkimus- ja kehittämistoiminnan menoina, vähennys on 1 181 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kunniamerkkien ja virka-ansiomerkkien hankkimisesta aiheutuviin menoihin sekä virka-ansiomerkkitoimikunnan menoihin, valtioneuvoston autojen käyttöön ja kunnossapitoon, yhteiskuntapolitiikan suunnitteluun liittyvään tutkimus-, selvitys- ja kehittämistoimintaan sekä tämän toiminnan vaatimien informaatiopalvelusten hankkimiseen. Lisäksi momentin määrärahaa saadaan käyttää yhteispohjoismaisen aluepoliittista selvitys- ja tutkimustyötä koordinoivan NordREFOn toimintaan osallistumisesta aiheutuvien virkatukojen kustannuksiin. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään kaksi pysyväisluonteista päätoimista henkilöä tutkimus- ja kehittämistoimintaa varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	4 000
Matkat	120 000
Virkistystoiminta (enintään)	1 600
Muut henkilöstömenot	32 000
Rakennusten käyttö	367 000
Toimisto- ja painatusmenot	465 400
Kunniamerkkien ja virka-ansiomerkkien korvaaminen sekä virka-ansiomerkkitoimikunnan menot	440 000
Autojen käyttö ja kunnossapito	500 000
Tutkimus- ja kehittämistoiminta (enintään)	85 000
Muut menot	312 000
Yhteensä	2 327 000

1984 esitys	2 327 000
1983 menoarvio	3 508 000
1983 I lisämenoarvio	50 000
1982 tilinpäätös	2 934 681

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 80 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankkimista ja uusimista var-
ten.

1984 esitys	80 000
1983 menoarvio	130 000
1982 tilinpäätös	200 000

03. Oikeuskanslerinvirasto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 4 178 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos± 1984/83
1. <i>Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	3 561 600	+ 355 100	32	+ 2
2. <i>Tilapäisten palkkiot</i>	132 400	+ 44 200	1	+ 1
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	96 600	+ 16 800	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	273 700	+ 34 900	—	—
Varaus 1983		— 33 700	—	—
Varaus 1984	113 700	+ 113 700	—	—
Yhteensä	4 178 000	+ 531 000	33	+ 3

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 197 500 mk, mistä 191 200 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Lisääntyneen työmäärän johdosta ehdotetaan perustettavaksi nuoremman oikeuskanslerin-sihteerin virka (B 1) ja ylimääräinen toimistosihteerin toimi (V 18). Lisäys on 166 000 mk.

c) Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 45 900 mk lähetin (V 5) palkkaamiseksi.

Tilapäisten palkkioista vähennetään 5 300 mk vuoden 1983 aikana lakkautetun toimen palkkiona.

Lisäys on 40 600 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään kaksi pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkioihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 12 000 mk palkkioiden nousun ja syyttäjäkurskien koulutustoiminnan laajentamisen johdosta.

1984 esitys	4 178 000
1983 menoarvio	3 647 000
1982 tilinpäätös	3 304 901

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 81 000 mk, mistä 25 000 mk aiheutuu kertamenosta valtioneuvoston linnaan muuttoa varten, 15 000 mk kertamenosta oikeuskanslerinviran 175-vuotispäi-

vää varten ja 41 000 mk lähinnä kustannusten noususta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	14 000
Matkat	58 000
Virkistystoiminta (enintään)	1 100
Muut henkilöstömenot	10 000
Toimistomenot	242 900
Muut menot (kertameno)	40 000
Yhteensä	366 000

1984 esitys	366 000
1983 menoarvio	285 000
1982 tilinpäätös	248 468

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 100 000 mk kaluston ja konttorikoneiden uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys	100 000
1983 menoarvio	33 000
1982 tilinpäätös	28 449

25. Valtioneuvoston edustus- ja virkahuoneistot

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 477 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
2. Työsuhtepalkat	786 100	+ 86 700	13	—
3. Muut palkat ja palkkiot	554 400	+ 31 400	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	96 300	+ 9 900	—	—
Varaus 1983		— 12 200	—	—
Varaus 1984	40 200	+ 40 200	—	—
Yhteensä	1 477 000	+ 156 000	13	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 88 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Työsuhtepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 30 000 mk emäntien, vahtimestareiden ja kylmäkön yli- ja sunnuntaityö- ym. korvauksia varten. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 13 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	1 477 000
1983 menoarvio	1 321 000
1982 tilinpäätös	1 167 077

21. Valtioneuvoston edustustilojen kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 132 000 mk käytettäväksi valtioneuvoston edustustilojen eräi-

siin toimistomenoihin, edustustilojen välisestä liikenteestä johtuviin menoihin, laitteistojen korjaukseen ja huoltoon, keittiötoimintaan liittyviin tavarahankintoihin sekä edustustilojen käytöstä välittömästi aiheutuviin muihin menoihin.

1984 esitys.....	132 000
1983 menoarvio.....	132 000
1982 tilinpäätös.....	93 369

23. Säätytalon väliaikainen hallinto

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk palkkatason muutoksien johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää säätytalon käyttöön liittyvien asioiden hoitamisesta ja sen hallinnosta aiheutuviin kustannuksiin. Momentilta saadaan palkata enintään kaksi pysyväisluonteista henkilöä.

1984 esitys.....	120 000
1983 menoarvio.....	110 000
1982 tilinpäätös.....	87 561

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 200 000 mk valtioneuvoston juhlahuoneistoon, Königstedtin kartanoon ja pääministerin virka-asuntoon tarvittavan kaluston ja irtaimiston hankkimista ja uusimista varten.

1984 esitys.....	200 000
1983 menoarvio.....	800 000
1982 tilinpäätös.....	460 000

75. Säätytalon peruskorjaustyöt (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 500 000 mk säätytalon peruskorjaustöiden jatkosuunnittelua varten.

1984 esitys.....	500 000
1982 tilinpäätös.....	500 000

76. Tasavallan Presidentin virka-asunto (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk tasavallan presidentin uuden virka-asunnon suunnittelua varten.

1984 esitys.....	1 000 000
1983 I lisämenoarvio.....	500 000

27. Poliittisen toiminnan avustaminen

50. Puoluetoiminnan tukeminen

Momentille ehdotetaan edelleen 50 700 000 mk. Tuen tarve kasvaa lähinnä ansiotasoindeksin kehitystä vastaavasti. Tulo- ja menoarvioesityksen yleisen tiukkuuden mukaisesti ei määrärahaan ehdoteta tässä menoarvioesityksessä indeksitarkistusta, mistä syystä määräraha reaalisesti supistuu. Momentin määrärahaa käytetään puoluelain (10/69) mukaisesti avustuksiin eduskunnassa edustettuina oleville puolueille niiden säännöissä ja yleisohjelmissa määritellyn julkisen toiminnan

tukemiseen. Määrarahasta saadaan käyttää 4 100 000 mk avustuksina puolueille naisten poliittiseen toimintaan samojen perusteiden mukaisesti kuin puoluetuki ja 253 500 mk avustuksen suorittamiseen Ahvenanmaan maakuntahallitukselle poliittisen toiminnan tukemiseen Ahvenanmaan maakunnassa.

1984 esitys.....	50 700 000
1983 menoarvio.....	50 700 000
1982 tilinpäätös.....	47 370 000

99. Valtioneuvoston muut menot

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 16 000 mk seuraavasti:

3. Muut palkat ja palkkiot. Alamomentille ehdotetaan lisäystä viransijaisten palkkioina 15 000 mk, mikä aiheutuu palkkausten tarkis-

tuksista sekä äitiyslomasijaisuuksien lisääntymisestä. Alamomentin loppusumma on 150 000 mk.

4. Sosiaaliturvamaksu. Alamomentille merkitään lisäystä 1 000 mk. Alamomentin loppusumma on 11 000 mk.

1984 esitys	161 000
1983 menoarvio	145 000
1982 tilinpäätös	141 144

08. *Komiteat ja asiantuntijat* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk, kustannusten nousun johdosta. Kun J. V. Snellmanin koottujen teosten toimituskunnan menot ja sen pääsihteerin palkkaus siirrettiin vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa suoritettaviksi momenttiin 23.99.25 määrärahasta ehdotetaan momentilta vähennettäväksi 180 000 mk. Vähennys on 160 000 mk.

1984 esitys	190 000
1983 menoarvio	350 000
1983 I lisämenoarvio	—180 000
1982 tilinpäätös	508 326

09. *Neuvottelukunnat*

Momentille ehdotetaan lisäystä 87 000 mk, mistä 17 000 mk tasa-arvoasiain neuvottelukuntaa, 29 000 mk saamelaisvaltuuskuntaa, 10 000 mk saaristoasiain neuvottelukuntaa, 10 000 mk saamelaisasiain neuvottelukuntaa, 11 000 mk saamelais- ja poronhoitoasiain pohjoismaisen yhteistyöelimen Suomen valtuuskuntaa, ja 10 000 mk läänien aluepoliittisia neuvottelukuntia varten. Kun momentilta voidaan vähentää kertameno 100 000 mk ja 300 000 mk Kainuu-neuvottelukunnan menoina toiminnan loppumisen johdosta, luvun 23.02 perusteluihin viitaten siirtoma momentille 26.01.09 200 000 mk, mistä 50 000 mk aluepoliittisen neuvottelukunnan, 100 000 mk saaristoasiain neuvottelukunnan, 50 000 mk Kainuu-neuvottelukunnan sekä luvun 23.02 perusteluihin viitaten siirtoma momentille 26.05.09 100 000 mk läänien aluepoliittisten neuvottelukuntien menoina, vähennys on 613 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Aluepoliittinen neuvottelukunta	30 000
Tasa-arvoasiain neuvottelukunta	115 000
Saamelaisvaltuuskunta	470 000
Saaristoasiain neuvottelukunta	45 000
Saamelaisasiain neuvottelukunta	95 000
Saamelais- ja poronhoitoasiain pohjoismaisen yhteistyöelimen Suomen valtuuskunta	65 000
Kainuu-neuvottelukunta	50 000
Läänien aluepoliittiset neuvottelukunnat	40 000
Yhteensä	910 000

1984 esitys	910 000
1983 menoarvio	1 523 000
1982 tilinpäätös	1 192 907

25. *J. V. Snellmanin koottut teokset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 550 000 mk J. V. Snellmanin koottujen teosten julkaisuhankkeen jatkamista varten. Momentin määrärahasta saadaan käyttää 505 000 mk J. V. Snellmanin koottujen teosten toimituskunnan menoihin sekä pääsihteerin ja tutkimusapulaisten palkkauksiin ja 45 000 mk toimisto- ja materiaalikuluihin sekä matkakustannuksiin. Lisäys on 300 000 mk. Tarjoitukseen on aikaisemmin myönnetty 574 650 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään kuusi henkilöä.

1984 esitys	550 000
1983 menoarvio	250 000
1983 I lisämenoarvio	180 000

(27.) *Presidentti Kyösti Kallion elämäkerta* (siirtomääräraha)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 95 000 mk.

1983 menoarvio	95 000
1982 tilinpäätös	100 000

(40.) *Maaseutualueiden työpaikkatukikokeilu* (siirtomääräraha)

Luvun 23.02 perusteluihin viitaten momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 26.99.40.

Pääluokan 23 menot luvuttain vuosina 1982—1984

	Tilinpäätös v. 1982 1 000 mk	Menoarvio v. 1983 1 000 mk	Ehdorus v. 1984 1 000 mk	Muutos 1983—1984	
				± 1 000 mk	± %
01. Valtioneuvosto (010)	9 262	9 370	10 992	+ 1 622	+ 17
02. Valtioneuvoston kanslia (050)	14 756	16 552	13 629	— 2 923	—18
03. Oikeuskanslerinvirasto (010)	3 582	3 965	4 644	+ 679	+ 17
25. Valtioneuvoston edustus- ja virkahuoneistot (050)	7 808	2 363	3 429	+ 1 066	+ 45
27. Poliittisen toiminnan avustaminen (010)	47 370	50 700	50 700	—	—
99. Valtioneuvoston muut menot (050) ..	11 942	2 363	1 811	— 552	—23
Yhteensä	94 721	85 313	85 205	— 108	— 0

Päälukko 24

ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ulkoasiainministeriö

22. *Tiedotustoiminta* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi kehitysyhteistyön tiedotustoiminnan menot 640 000 mk siirtoma momentille 24.30.22, vähennys on 140 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomea koskevan tiedotustoiminnan sekä kulttuuriyhteistyön menoihin kotimaassa ja ulkomailla.

1984 esitys 7 110 000
1983 menoarvio 7 250 000
1982 tilinpäätös 6 750 000

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 4 407 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja atk-toiminnan laajenemisesta sekä 1 213 000 markan kertamenosta. Kertamenosta 440 000 mk aiheutuu atk-järjestelmien suunnittelu- ja kehittämiskustannuksista, 83 000 mk ulkoasiainhallinnon historian kirjoittamisesta, 370 000 mk aseteknologiaturkimuksesta ja 320 000 mk Merikasarmen sisustussuunnittelusta. Kun momentilta vähennetään kertameno 705 000 mk, lisäys on 3 702 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	3 800 000
Matkat	70 000
Virkistystoiminta (enintään)	25 000
Muut henkilöstömenot	755 000
Rakennusten käyttö	6 500 000
Toimistomenot (kertamenoa 440 000)	6 000 000
Kuriiri- ja postimenot	4 300 000
Viestintä- ja puhelinmenot	2 000 000
Muut menot (kertamenoa 773 000)	1 700 000
Yhteensä	25 150 000

1984 esitys 25 150 000
1983 menoarvio 21 448 000
1982 tilinpäätös 19 254 172

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 1 370 000 mk, mistä 670 000 mk konttorikalusteiden ja -koneiden hankkimista ja 700 000 mk viestitys- ja turvalaitteiden hankkimista ja uusimista varten.

1984 esitys 1 370 000
1983 menoarvio 1 060 000
1982 tilinpäätös 1 050 000

10. Edustustot

10. *Kiinteistöjen käyttö ja kunnossapito* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 6 900 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta sekä markan ulkoisen arvon muuttamisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vuokriin, muihin käyttömenoihin, korjaus- ja kunnossapitomenoihin, edustustojen turvarakenteisiin sekä tarvittaessa asemamaasta palkattavien kiinteistövärtijoiden palkkauksiin. Momentin määrärahaa saadaan palkata 1.11.1984 lukien työsopimussuhteen kiinteistöhoitaja Lagosiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vuokrat	27 000 000
Muut käyttömenot	8 500 000
Korjaus ja kunnossapito	6 000 000
Edustustojen turvarakenteet	1 000 000
Yhteensä	42 500 000

1984 esitys 42 500 000
1983 menoarvio 35 600 000
1982 tilinpäätös 34 259 322

20. *Matkat ja muutot* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 4 270 000 mk, mikä aiheutuu matkustuskustannusten ja muuttorahtien hintojen noususta sekä markan ulkoisen arvon muuttamisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää virkamatkojen, kotilomamatkoiden, kaupallisten sihteerien neuvottelupäivien sekä muuttojen aiheuttamiin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Matkat	7 700 000
Kotilomamatkat	5 500 000
Kaupallisten sihteerien neuvottelupäivät ...	770 000
Muutot	11 500 000
Yhteensä	25 470 000

1984 esitys.....	25 470 000
1983 menoarvio.....	21 200 000
1983 I lisämenoarvio.....	1 300 000
1982 tilinpäätös.....	20 132 655

1984 esitys.....	5 000 000
1983 menoarvio.....	4 600 000
1982 tilinpäätös.....	4 350 000

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 000 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta sekä markan ulkoisen arvon muuttamisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kunniakonsulien avustuksiin sekä varustautumis- ja asettautumiskustannusten korvauksiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Muut henkilöstömenot.....	1 500 000
Toimistomenot.....	12 500 000
Avustukset kunniakonsulien virastoille.....	1 000 000
Varustautumiskorvaukset.....	3 300 000
Asettautumiskustannusten korvaukset.....	2 700 000
Muut menot.....	5 000 000
Yhteensä	26 000 000

1984 esitys.....	26 000 000
1983 menoarvio.....	23 000 000
1982 tilinpäätös.....	22 428 398

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 000 000 mk, mistä 4 000 000 mk edustustokanslioiden, virka-asuntojen ja henkilökunnan asuntojen irtaimistohankintoja sekä 1 000 000 mk viestitys- ja turvakuilusteiden hankintoja varten.

71. Kaluston uusinta käytöstä poistetun tilalle (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 545 000 mk edustustojen vanhentuneen ajoneuvokaluston uusimista varten. Uutta autokalustoa saadaan hankkia momentin määrärahalla enintään niin paljon kuin vanhentuneen autokaluston myynnistä kertyy tuloja. Vastaava tulo on merkitty momentille 12.24.99.

1984 esitys.....	545 000
1983 menoarvio.....	740 000
1982 tilinpäätös.....	567 208

88. Kiinteistöjen ja huoneistojen hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 30 350 000 mk edustustorakennusten sekä virka-asuntojen rakentamista ja peruskorjaamista, rakennusten, huoneistojen ja tonttien ostamista, suunnittelusta ja hankkeiden toteuttamisesta aiheutuvien kustannusten sekä kiinteistölainojen korkojen ja kuolestusten maksamista varten. Uudisrakennushankkeiden laajuus- ja kustannustietoja on suunnittelun edistyessä tarkistettu.

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Uudisrakennushankkeet					
New Delhi.....	2 978	30 000 000	10 074	17 000 000	6 500 000
Budapest.....	1 822	18 000 000	9 879	4 500 000	1 000 000
Riad.....		27 000 000		6 300 000	14 500 000
— lähetystörakennukset.....	1 240	21 000 000	16 935		
— asuinrakennukset.....	430	6 000 000	13 953		
2. Peruskorjaushankkeet.....					3 000 000
3. Rakennusten, huoneistojen ja tonttien ostot....					3 700 000
4. Suunnittelu ja eräät muut hankkeiden toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset.....					1 100 000
5. Korot ja kuolestukset.....					550 000
Yhteensä					30 350 000

Uudisrakennushankkeiden lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

New Delhin suurlähetystön rakennushanke tulee toteuttaa paikallisten viranomaisten edellyttämässä aikataulussa. Hankkeen laajuustiedot ja kustannusarvio on tarkistettu hyväksytyjen suunnitelmien perusteella.

Budapestin suurlähetystön laajuustiedot ja kustannusarvio on tarkistettu luonnossuunnitelmien perusteella.

Riadin suurlähetystön lähetystörakennusten laajuustiedot ja kustannusarvio on tarkistettu

alustavien luonnossuunnitelmien perusteella. Asuinrakennusten kustannusarvio on laadittu perustamissuunnitelmien perusteella. Hankkeen aikataulu perustuu uuden pääkaupungin edustustokaupunginosan rakentamisaikatauluun, jota paikalliset viranomaiset edellyttävät noudatettavan.

1984 esitys.....	30 350 000
1983 menoarvio.....	24 030 000
1983 I lisämenoarvio.....	9 318 000
1982 tilinpäätös.....	17 890 000

20. Ulkoasiainhallinnon virat ja toimet

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 219 601 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset.....</i>	81 868 100	+ 5 588 200	1 140	+ 13
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsubdepalkat.....</i>	35 327 600	+ 1 982 200	691	— 2
3. <i>Muut palkat ja palkkiot.....</i>	87 560 600	+ 5 044 500	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu.....</i>	8 702 600	+ 824 400	—	—
	Varaus 1983	— 1 921 400	—	—
	Varaus 1984	+ 6 142 100	—	—
	Yhteensä	+ 17 660 000	1 831	+ 11

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 11 469 800 mk, mistä 11 093 600 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Ulkoasiainhallinnon tehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

Yhtenäisvirka järjestelmän yleisuran virat ja toimet:

Peruspalkkaiset:	Palkkausluokka
1 ulkoasiainneuvos, apulaisosastopäällikkönä (kauppapoliittinen osasto).....	B 5
1 lähetystöneuvos (kauppapoliittinen osasto) .	B 3
1 ulkoasiainsihteerin (poliittinen osasto).....	V 29
5 kanslistia (1 kehitysyhteistyösastolle, 4 muille osastoille).....	V 13

Ulkoasiainneuvoksen viran palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 28.80.02.

Yhtenäisvirka järjestelmän kehitysyhteistyöuran toimet:

Ylimääräiset:	Palkkausluokka
1 kehitysyhteistyöneuvos.....	B 3
1 kehitysyhteistyöneuvos.....	B 2
1 kehitysyhteistyösihteerin.....	V 27

Toimet on tarkoitettu lähinnä maaohjelmoinnin, kehityspankkitehtävien ja taloustoimiston lisääntyneiden tehtävien hoitamiseen.

Virka- ja toimirakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1. 3. 1984 lukien perustettavaksi ja lakautettavaksi seuraavat virat:

Yhtenäisvirkaajärjestelmän yleisuran virat ja toimet:

	Palkkausluokka
Perustetaan:	
4 ulkoasiainneuvosta	S 18
1 ulkoasiainneuvos	B 5
4 ulkoasiainneuvosta	B 4
3 lähetystöneuvosta	B 2
Lakkautetaan:	
4 ulkoasiainneuvosta	B 5
8 avustajaa	V 26

Yhtenäisvirkaajärjestelmän lehdistöuran virat ja toimet:

	Palkkausluokka
Perustetaan:	
Peruspalkkainen:	
1 lehdistöneuvos	B 2
Lakkautetaan:	
Ylimääräinen:	
1 lehdistösihteeri	V 27

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1. 3. 1984 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

Yhtenäisvirkaajärjestelmän toimet:

	Palkkausluokka
1 ulkoasiainsihteeri	V 27
1 hallinnollinen avustaja	V 25

Lisäys on 1 402 000 mk.

c) Viitaten kohdan b perusteluihin voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 121 400 mk kahden ylimääräistetyin toimen palkkioina.

Tilapäisten palkkioista vähennetään 200 500 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistettyjen tointen palkkioina sekä 14 000 mk vuoden 1983 aikana lakkautetun toimen palkkiona eli yhteensä 214 500 mk.

Vähennys on 335 900 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 689 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkioihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 79 000 mk vuoden 1983 osaksi vuotta myönnettyistä paikalliskorotuksista.

1984 esitys	219 601 000
1983 menoarvio	201 941 000
1983 I lisämenoarvio	23 000
1982 tilinpäätös	194 531 090

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

Kehitysyhteistyöpolitiikka on oleellinen osa Suomen ulkopolitiikkaa. Sen tavoitteet määräytyvät siten ensisijaisesti ulkopolitiikan yleisistä päämääristä. Kehitysyhteistyöllä voidaan käytännön toimin edistää valtioiden ja kansojen välistä yhteistyötä ja rauhan säilymistä. Suomen osallistumisella kansainväliseen kehitysyhteistyöhön voidaan myös tukea kansakuntien sisäistä kehitystä kohti suurempaa yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta.

Suomi tukee YK:n kehitysstrategian pohjalta kehitysmaiden kansojen pyrkimystä kohti hyvinvointia ja suurempaa taloudellista riippumattomuutta.

Monenkeskinen kehitysyhteistyö on eräs Suomen ulkopolitiikan, erityisesti YK-politiikan välineistä. Suomi tukee kansainvälisiä kehitysrahoituslaitoksia ja -ohjelmia kehitysyhteistyönsä yleisiä periaatteita soveltaen. Kehitysapumäärärahojen kasvu parantaa Suomen poliittisia edellytyksiä osallistua aktiivisesti kansainvälisissä järjestöissä tapahtuvaan teollisuusmaiden ja kehitysmaiden välisten suhteiden sekä kehitysyhteistyön periaatteellisten kysymysten käsittelyyn.

Kahdenvälisessä kehitysyhteistyössä lähtökohdina ovat kunkin yhteistyömaan tarpeet. Suomen

kehitysapu kohdistetaan maihin, jotka omissa kehityssuunnitelmissaan pyrkivät taloudellisen riippumattomuutensa vahvistamiseen sekä taloudelliseen ja sosiaaliseen kehitykseen. Yhteistyömaiden valinnassa ja niiden tuen mitoituksessa pannaan erityinen paino sille, että asianomainen maa pyrkii turvaamaan kaikille yhteiskunnan jäsenille yhtäläiset poliittiset, taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset oikeudet. Lisäksi kiinnitetään huomiota maan taloudelliseen asemaan.

Ainakin 30 prosenttia kahdenvälisestä kehitysavusta pyritään ohjaamaan vuosittain maihin, jotka YK:ssa luokitellaan vähiten kehittyneiden maiden ryhmään.

Suomen tuki kullekin yhteistyömaalle osoitetaan sen itse esittämiin hankkeisiin maamme voimavarojen puitteissa. Erityistä huomiota kiinnitetään hankkeiden toteuttamisessa ravinto- ja energiatuotannon lisäämiseen, ekologisen tasapainon ylläpitämiseen ja naisten aseman parantamiseen.

Suomi ilmoitti UNCTAD:in VI konferenssissa muuttavansa Tansanialle ja Bangladeshille myöntämänsä kehitysluotot, määrältään yhteensä 60 milj. mk, lahja-avuksi. Tämän johdosta ehdotetaan, että Tansanian käyttämät 35 milj. markan

luotot annetaan anteeksi ja Bangladeshille myönnetty 25 milj. markan luotto muutetaan lahjavuoksi vuoden 1984 alussa.

Hallituksen tarkoituksena on taloudellisten mahdollisuuksien puitteissa lisätä kehitysyhteistyövaroja siten, että 1980-luvun jälkipuoliskolla voitaisiin kehitysyhteistyöhön käyttää 0,7 prosenttia bruttokansantuotteesta. Hallituksen vuonna 1977 asettama välitavoite 0,32 % saavutettiin vuoden 1982 tulo- ja menoarviossa. Tässä tulo- ja menoarvioesityksessä ehdotetut määrärahat vastaavat 0,40 %:n kansantuoteosuutta.

Kansainväliseen kehitysyhteistyöhön ehdotetaan myönnettäväksi vuonna 1984 tässä pääluokassa 1 111 milj. mk, mistä noin 28 milj. mk on keväällä 1982 OECD:ssä hyväksytyin tilastokäytännön mukaisesti kehitysyhteistyöksi luettavia hallintomenoja ja noin 9 milj. mk eräiden kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuista kehitysyhteistyöksi luettavia menoja. Lisäksi julkiseen kehitysapuun luetaan valtiovarainministeriön pääluokassa ehdotettu osuus Kansainvälisen Jälle rakennuspankin osakepääoman korottamisesta 17,1 milj. mk. Vuonna 1984 ehdotetaan varattavaksi kehitysyhteistyöhön siten yhteensä noin 1 128 milj. mk. Elintarvikkeiden vientituki esitetään maksettavaksi maa- ja metsätalousministeriön pääluokasta momentilta 30.32.40.

22. Tiedotustoiminta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 440 000 mk, mistä 640 000 mk on momentin 24.01.22 perusteluihin viitaten siirtoa momentilta 24.01.22 ja 600 000 mk siirtoa momentilta 24.30.67. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kehitysyhteistyöosaston tiedotustoiminnan ja kirjaston menoihin sekä kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyötä koskevan tiedotustoiminnan menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kehitysyhteistyöosaston tiedotustoiminta ..	800 000
Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyötä koskevalle tiedotustoiminnalle	640 000
Yhteensä	1 440 000
1984 esitys	1 440 000

66. (24.30.66 ja 28.85.67) Kansainvälisten järjestöjen kautta ohjattava kehitysapu (siirtomääräraha)

Suomen monenkeskisen kehitysyhteistyön pääpiirre on YK:n aseman tukeminen. Hallitus esittää tuen lisäämistä lähinnä YK-järjestelmään kuuluville rahoitusohjelmille.

Kehitysohjelma UNDP on YK:n välittämän kehitysavun keskeinen elin ja koordinoija. Tukea

esitetään lisättäväksi ennen kaikkea UNDP:n hallinnoimalle vähiten kehittyneitä maita auttavalle rahastolle. Sosiaalisen kehityksen osalta on pääpaino väestöohjelmilla ja UNICEF:lla, minkä lisäksi esitetään 2,9 milj. markan avustusta kansainväliselle maataloustutkimukselle.

Kansainvälisten kehitysrahoituslaitosten tukemisessa on huomattavin erä maailmanpankkiryhmään kuuluvalla kansainvälisellä kehitysjärjestölle IDA:lle esitetty 89,5 milj. markkaa. YK-poliittisesti perusteltu on 5,8 milj. markan avustus YK:n pääomakehitysrahastolle UNCDF:lle, jonka toiminta keskittyy köyhimpiin kehitysmaihin.

Hallituksen tarkoituksena on, että Suomi osallistuisi Aasian kehityspankin yleiseen ja erityiseen pääomankorotukseen vuosina 1983—87 yhteensä 30 miljoonalla markalla. Maksettavaksi vuonna 1984 tulevat myös jo aiemmin sovitut erät Afrikan kehityspankin pääomasta sekä Aasian ja Afrikan kehitysrahastojen lisärahoituksista. Suomen tulee myös kertaluontoisena avustuksena täydentää valuuttakurssimuutosten johdosta tukeaan EFTA:n Portugalin teollistamisrahastolle.

YK:n alaisen Maailman elintarvikeohjelman (WFP:n) avustamiseen ehdotetaan Kansainvälisen elintarvikesopimuksen ja WFP:lle annetun maksulupauksen edellyttämät varat. Lisäksi ehdotetaan jatkettavaksi Elintarvikkeiden kansainvälisen hätäapujärjestelmän (IEFR) tukemista. Elintarvikeohjelmien avustukset on tarkoitus toimittaa pääosin viljana ja muina maataloustuotteina, joiden edellyttämä vientituki on varattu momentille 30.32.40.

Jotta ennakoimattomiin tarpeisiin voitaisiin vastata joustavasti, on käyttösuunnitelmaan otettu alakohta ”ohjelmittain jakamaton”, samaan tapaan kuin kahdenväliseen apuun tarkoitetun määrärahan käyttösuunnitelmassa on kohta ”maittain jakamaton”.

Kansainvälisten järjestöjen hankinnat Suomes- ta ovat kasvaneet viime vuosina suhteessa monenkeskiseen apuun. Palautetta pyritään lisäämään edelleen yhteistyössä viranomaisten, elinkeinoelämän järjestöjen ja yritysten kesken.

Latinalaisen Amerikan kehityspankki on antanut hallintoneuvostonsa hyväksyttäväksi esityksen pankin kuudennesta lisärahoituksesta. Esityksen mukaan pankin osakepääomaa korotetaan 15 miljardilla Yhdysvaltain dollarilla ja erityisrahaston varoja noin 702 miljoonalla Yhdysvaltain dollarilla. Suomessa on oikeus merkitä osakepääoman korotuksen yhteydessä 976 osaketta, joista 44 osaketta vastaa maksettavaa pääomaa ja 932 osaketta takuupääomaa. Osakkeiden arvo,

10 000 dollaria kappale, on sidottu vuoden 1959 Yhdysvaltain dollarin arvoon, joten niiden hinta on 12 063 dollaria kappale. Maksettava osuus osakepääomasta on siis 530 792 dollaria eli noin 2,9 milj. mk, ja takuupääomaksi jäävä osuus 11 243 120 dollaria eli noin 61,8 milj. mk. Suomen osuus erityisrahaston varojen korotuksesta on 1,995 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria eli noin 10,9 milj. mk, joka on kokonaisuudessaan maksettava. Lisärahoitusjärjestelyn edellyttämät maksut, yhteensä noin 13,8 milj. mk, on maksettava kolmessa vuotuiserässä vuosina 1984—1986 eli noin 4,6 milj. mk vuodessa. Vuonna 1984 maksettavaa ensimmäistä erää varten momentille ehdotetaan 4 600 000 mk.

Monenkeskisen avun joustavuuden lisäämiseksi momentin alamomenttijako ehdotetaan poistettavaksi sekä momentille ehdotetaan 348 100 000 mk eli lisäystä 44 450 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
1. YK:n kehitysohjelmat	58 000 000
YK:n kehitysohjelma (UNDP).....	50 000 000
Muut teknisen avun ohjelmat	8 000 000
2. Sosiaalisen kehityksen ohjelmat	51 500 000
YK:n lastenrahasto (UNICEF)	35 000 000
Kansainväliset väestöohjelmat	10 000 000
Muut ohjelmat ja laitokset	6 500 000
3. Kansainväliset kehitysrahoituslaitokset ja -ohjelmat	180 450 000
Kansainvälinen kehitysjärjestö (IDA)	89 500 000
YK:n pääomakehitysrahasto (UNCDF)	5 750 000
Kansainvälinen maatalouden kehittämissrahasto (IFAD)	8 000 000
Aasian kehityspankki	7 500 000
Aasian kehitysrahasto	30 000 000
Latinalaisen Amerikan kehityspankki	4 600 000
Afrikan kehityspankki	5 500 000
Afrikan kehitysrahasto	23 000 000
Kansainvälisen valuuttarahaston lisäluottojärjestelmän korkotukitili	2 600 000
EFTA:n Portugalin teollistamisrahasto	4 000 000
4. Elintarvikeohjelmat	56 150 000
Maailman elintarvikeohjelma (WFP)	44 900 000
Elintarvikkeiden kansainvälinen hätäapujärjestelmä (IEFR)	11 250 000
5. Ohjelmittain jakamaton	2 000 000
Yhteensä	348 100 000

1984 esitys	348 100 000
1983 menoarvio	303 650 000
1983 I lisämenoarvio	—9 000 000
1982 tilinpäätös	257 766 970

67. Kahdenvälinen lahjamuotoinen kehitysapu (siirtomääräraha)

Momentin määrärahaa saadaan käyttää hankkeisiin, joista sovitaan joko kahdenvälisesti tai yhteispohjoisaisesti suoraan kunkin yhteistyömaan hallituksen kanssa, sekä hankkeisiin, jotka toteutetaan yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen kanssa. Lähtökohtana yksittäistä hanketta valittaessa on, että sillä on tärkeä sija maan kehityssuunnitelmissa, että se edistää YK:n kehitystrategiassa määriteltäviä yhteiskunnallisia tavoitteita ja että Suomella on hankkeen toteuttamiseen tarvittavat määrälliset ja laadulliset edellytykset.

Kunkin hankkeen tai laajemman ohjelman puitteissa voidaan rahoittaa koulutusta, neuvonantajia, hallinto- ja toimeenpanohenkilökuntaa, tutkimus- ja suunnittelupalveluja, liikkeenjohtoja hallinnonkehittämisneuvontaa, rakennustointainta, investointitavaroiden toimituksia sekä muita hankkeen tai ohjelman kannalta tärkeitä menoeriä.

Yhteistyömaiden omien elinten apuna käytetään hankkeiden toimeenpanijoina, toimittajina ja alihankkijoina pääsääntöisesti suomalaisia asiantuntijoita, opetuslaitoksia, hallintoelimiä, tutkimuslaitoksia, suunnittelu- ja konsulttitoimistoja, rakennusurakoitsijoita ja teollisuuslaitoksia. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös eri alojen erityisasiantuntemusta edustavien enintään viiden määräaikaisen neuvonantajan palkkaamiseksi työsuhteeseen. Määrärahaa saadaan käyttää myös kehitysjoukkotoiminnan kokeilu- luonteiseen käynnistämiseen.

Kansainvälisten järjestöjen kanssa toteutettavat hankkeet ovat yksilöityjä projekteja, joita YK:n erityisjärjestöt ja kansainväliset kehitysrahoituslaitokset toimeenpanevat Suomen rahoituksella. Paino pannaan useita maita kattaville hankkeille, kehitysmaiden keskinäisen yhteistyön edistämiseen ja henkilöapuun.

Ohjelmamaat ovat Egypti, Kenia, Sambia, Sri Lanka, Tansania ja Vietnam. Näiden maiden kehitysyhteistyön menot maksetaan käyttösuunnitelman kohdasta 1. Ohjelmamaiden lisäksi vahvisti valtioneuvosto marraskuussa 1982 sopimuksentekovaltuuksien puitteissa kolmivuotiset kehukset Burmalle, Mosambikille ja Perulle. Tämän lisäksi tehtiin päätös antaa kolmivuotinen

määrärahakehitys Nicaragualle ja vähiten kehittyneitä maita varten. Näiden maiden kehitysyhteistyön menot maksetaan käyttösuunnitelman kohdasta 2. Kunkin edellä mainitun maan Suomelta saama kokonaiskehitysapu muodostuu tältä momentilta rahoitettavasta lahja-avusta ja momentilta 24.30.68 maksettavista kehitysluotoista.

Yhteispohjoismaisten hankkeiden menot maksetaan ohjelmamaiden osalta kyseisen maan määrärahasta ja muiden maiden osalta käyttösuunnitelman kohdasta 2.

Vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa myönnettiin valtuus tehdä kohtia 1, 2, 3, 6 ja 7 koskevia kahdenvälisen lahjamuotoisen kehitysyhteistyön sopimuksia ja valmistella uusia hankkeita siten, että näistä ja aiempien vuosien sopimuksista johtuvista toimenpiteistä aiheutuu kassamenoja 470 000 000 mk vuonna 1984 ja 500 000 000 mk vuonna 1985.

Ehdotetaan, että vuoden 1984 aikana saataisiin tehdä kohtia 1, 2, 3, 6 ja 7 koskevia uusia kahdenvälisen lahjamuotoisen kehitysyhteistyön sopimuksia ja valmistella uusia hankkeita siten, että näistä ja aiempien vuosien sopimuksista johtuvista toimenpiteistä aiheutuu kassamenoja 557 000 000 mk vuonna 1985 ja 607 000 000 mk vuonna 1986.

Momentille ehdotetaan 558 500 000 mk. Lisäys on 137 600 000 mk. Kun momentilta vähennetään kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyötä koskevalle tiedotustoiminnalle annettava tuki 600 000 mk siirtona momentille 24.30.22, lisäys on 137 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
1. Ohjelmamaat.....	360 000 000
Egypti	30 000 000
Kenia	55 000 000
Sambia.....	65 000 000
Sri Lanka.....	50 000 000
Tansania	110 000 000
Vietnam	50 000 000
2. Maittain jakamaton.....	129 000 000
3. Kansainvälisten järjestöjen kanssa yhteistyössä toteutettavat hankkeet	47 000 000
4. Kehitysyhteistyön suunnittelu ja kehityskaatutkimus.....	1 500 000
5. Projektien esivalinta, valmistelu, etukäteisarviointi ja arviointi.....	2 000 000
6. Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle.....	4 000 000
7. Tuki lähetysjärjestöjen kehitysyhteistyölle.....	15 000 000
Yhteensä	558 500 000
1984 esitys	558 500 000
1983 menoarvio	421 500 000
1983 I lisämenoarvio	200 000
1982 tilinpäätös	332 500 000

68. Kehitysluotot (siirtomääräraha)

Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen ja kunkin yhteistyömaan hallituksen kesken kahdenvälisin luottosopimuksin sovittujen lainojen nostoihin. Kehitysluottoa käytetään yleensä rahoitusapuna lainansaajamaan valitsemien tai yhdessä sen kanssa valittujen kohteiden rahoittamiseen. Kehitysluotot on tarkoitettu lähinnä pääomahyödykkeiden tuonnin rahoittamiseen. Luotot on sidottu yleensä 80 prosenttisesti Suomesta tehtäviin hankintoihin. Sitomaton osuus luotoista on tarkoitettu lähinnä rakennuskustannusten ja muiden ns. paikalliskustannusten kattamiseen niissä hankkeissa, joihin investointivarat toimitetaan Suomesta.

Kehitysluottoina annetun rahoitusavun takaisinmaksuehdot määräytyvät periaatteessa lainansaajamaan kehitystason ja maksukykyyn mukaan. Viime vuosina kehitysluotot on myönnetty yleensä 0,75 prosentin korolla ja 25 vuoden laina-ajalla, josta seitsemän ensimmäistä vuotta on kuolelusvapaita.

Tästä poiketen vähiten kehittyneille maille on myönnetty luottoja edullisemmilla ehdoilla: 0,75 prosentin korko, 50 vuoden laina-aika, josta 10 ensimmäistä vuotta kuolelusvapaita.

Vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa myönnettiin valtuus tehdä yhteistyömaiden kanssa uusia kehitysluottosopimuksia siten, että niistä ja aiempina vuosina myönnettyistä nostamatta olevista luotoista aiheutuu kassamenoja 80 000 000 mk vuonna 1983, 95 000 000 mk vuonna 1984 ja 110 000 000 mk vuonna 1985.

Koska kehitysluotoista aiheutuneet maksatukset ovat tapahtuneet merkittävästi arvioitua hitaammin, ehdotetaan, että vuoden 1984 aikana saataisiin yhteistyömaiden kanssa tehdä uusia kehitysluottosopimuksia siten, että niistä ja aiempina vuosina myönnettyistä nostamatta olevista luotoista aiheutuu kassamenoja 95 000 000 mk vuonna 1984, 110 000 000 mk vuonna 1985 ja 115 000 000 mk vuonna 1986.

Ehdotetaan, että vuoden 1984 alusta lukien Tansanialle vuosina 1981 ja 1982 myönnetty 25 000 000 markan ja 10 000 000 markan kehitysluotot annetaan anteeksi ja että Bangladeshille vuonna 1981 myönnettyä 25 000 000 markan kehitysluottoa ei käytetä, vaan se muutetaan vuoden 1984 alusta lukien lahja-avuksi.

Edellä olevan johdosta momentille ehdotetaan 95 000 000 mk. Lisäys on 15 000 000 mk.

1984 esitys.....	95 000 000
1983 menoarvio.....	80 000 000
1982 tilinpäätös.....	59 999 264

69. *Humanitaarinen apu kehitysmaille* (siirtomääräraha)

Humanitaarinen apu käsittää luonnonmullistusten ja muiden onnettomuuksien ja hätätilanteiden vuoksi kiireellisesti annettavan eli ns. katastrofiavun niin kehitysmaille kuin muille onnettomuuksien kohteeksi joutuneille maille, Afrikan yhtenäisyysjärjestön OAU:n tunnustamille vapautusliikkeille annettavan avun sekä muille humanitaarisille järjestöille, rahastoille ja niiden erityisohjelmille ja toiminnalle annettavan yleisen avun. Humanitaarinen apu lasketaan kehitysavuksi siltä osin kuin sen kohteet ovat kehitysmaissa.

Humanitaarinen apu eroaa luonteeltaan varsinaisesta kehitysyhteistyöstä mm. siinä, että se tähtää hädänalaiseen yksittäisen ihmisen elinolosuhteiden lievittämiseen eikä siinä korostu kehitysyhteistyölle ominainen pitkäjännitteinen suunnittelu ja toiminta. Apua ei myöskään yleensä kanavoida maan hallitukselle vaan yhteistyössä ollaan YK-järjestöjen, Punaisen Ristin jne. kanssa.

Laajan humanitaarisen avun tarve on nopeasti lisääntynyt erityisesti Afrikassa, Aasiassa ja Keski-Amerikassa. Pahimpana ongelmana on joukkopakolaisuus — Afrikan sarven ympäristöineen, Afrikan etulinjan valtioiden, Pakistanin, Indokiinan ja Hondurasin ollessa vakavimmat esimerkit siitä. Tehtyjen ennusteiden mukaan joukkopakolaisuus tulee lähivuosina entisestään lisääntymään. Hallitus esittää kiireellisten avustusten lisäämistä pakolaistilanteen vakavoitumisen ja muunkin kiireellisen avun tarpeen kasvamisen takia. YK:n pakolaisasiain pääkomissaarin virasto UNHCR on joutunut päävastuuseen räjähdyskennomaisesti kasvaneitten pakolaisongelmien hoidosta. Avustustamme UNHCR:n sääntömääräiseen toimintaan esitetään tästä syystä lisättäväksi.

Lähi-idän pakolaisten huolto vaikeutui nopeasti vuonna 1982 Libanonin sodan seurauksena. YK:n Lähi-idässä olevien pakolaisten avustus- ja työelin (UNRWA), joka on ollut ajautuneena erittäin vakaviin rahoitusvaikeuksiin, on nyt satoja miljoonia dollareita maksavien tehtävien edessä. Arvioiden mukaan vuonna 1983 rahantarve nousee 203 milj. dollariin eikä vuonna 1984 ole odotettavissa helpompaa. Hallitus esittääkin UNRWA:lle annettavaa avustusta korotettavaksi.

Eteläisen Afrikan humanitaarisen avustamisen tarvetta on entisestään korostettu YK:ssa mm. aseellisen toiminnan ennakoitavasti kiihtyessä alueella. On poliittisesti tärkeää korostaa Suomen YK:ssa ajamaa yhteisphojjoismaista politiikkaa te-

hostamalla apua Afrikan vapautusliikkeille ja erityisesti Namibian vapautusta tukevaa toimintaa.

Suomen vuotuismaksua Punaisen Ristin kansainväliselle komitealle esitetään myös nostettavaksi 200 000 markalla huomioon ottaen ne monet velvollisuudet, jotka Geneven konventiosta kansainväliselle Punaiselle Ristille lankeaa sotatila-alueilla eri puolilla maailmaa.

Muiden rahastojen ja järjestöjen tukea esitetään myös lisättäväksi edellä mainituista syistä sekä uusien avustuskohdeiden mukaantulon johdosta.

Momentille ehdotetaan 49 500 000 mk eli lisäystä 7 100 000 mk seuraavasti:

1. *Varaus kiireellisiin avustuksiin.* Momentin perusteluihin viitaten alamomentille ehdotetaan 27 000 000 mk varauksena kiireellisiin avustuksiin. Lisäys on 2 000 000 mk.

2. *Kansallisten vapautusliikkeiden kautta annettava tuki.* Momentin perusteluihin viitaten alamomentille ehdotetaan 3 500 000 mk kansallisten vapautusliikkeiden kautta annettavana tukena. Lisäys on 500 000 mk.

3. *Koulutus-, terveydenhuolto-, ravitsemus- ja tutkimusapu namibialaisille.* Alamomentille ehdotetaan koulutus-, terveydenhuolto-, ravitsemus- ja tutkimusapuna namibialaisille 4 000 000 mk. Lisäys on 300 000 mk.

4. *Muut humanitaariset järjestöt ja rahastot.* Momentin perusteluihin viitaten alamomentille ehdotetaan muita humanitaarisia järjestöjä ja rahastoja varten 15 000 000 mk. Lisäys on 4 300 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
YK:n pakolaisasiain pääkomissaari (UNHCR)	6 000 000
YK:n Lähi-idässä olevien pakolaisten avustus- ja työelin (UNRWA)	2 200 000
Etelä-Afrikan apartheid-politiikan uhrien avustusrahoisto	550 000
YK:n eteläisen Afrikan yhdistetty harjoitteluo- luohjelma	600 000
YK:n Namibiarahasto	350 000
YK:n Namibia-instituutti	1 000 000
YK:n Namibian kansakuntaohjelma	2 500 000
Afrikan yhtenäisyysjärjestön OAU:n avus- tusrahasto	400 000
Punaisen Ristin kansainvälinen komitea	500 000
Muut järjestöt ja rahastot	900 000
Yhteensä	15 000 000

1984 esitys	49 500 000
1983 menoarvio	42 400 000
1982 tilinpäätös	29 850 000

40. Teollinen kehitysyhteistyö

50. (24.99.52) *Valtionapu Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:lle* (arviomääräraha)

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi arviomäärärahaksi ja momentin alomomenttijako ehdotetaan poistettavaksi.

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 300 000 mk toiminnan laajentumisen ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionapuna Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:n hallintomenoihin, tutkimustoimintaan sekä luottotappioiden ym. korvaamiseen. Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen laiksi Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy — Fonden för Industriellt Utvecklingssamarbete Ab -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 3 §:n muuttamisesta ehdotetaan, että laissa tarkoitettua korkotukea voidaan suorittaa yhtiön vuonna 1984 ottamien enintään 8 500 000 markan määräraisten ulkomaisten lainojen osalta. Korkotukena maksetaan näiden lainojen korkokustannusten ja 2 prosentin koron erotus.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu hallintomenoihin	3 000 000
Valtionapu tutkimustoimintaan	4 000 000
Valtionapu luottotappioiden ym. korvaamiseen	1 000 000
Valtionapu luotonoton korkotukeen	1 000 000
Yhteensä	9 000 000

1984 esitys	9 000 000
1983 menoarvio	4 700 000

66. *Taloudellinen, teollinen ja teknologinen yhteistyö kehitysmaiden kanssa* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 000 000 mk kehitysmaaviennin edistämiseksi käytettäväksi ns. TTT-yhteistyön puitteissa toteutettaviin pienimuotoisiin soveltuvuustutkimuksiin, koulutus- ja asiantuntijavaihtoon sekä suunnittelu- ja rahoitusmenoihin.

1984 esitys	3 000 000
-------------------	-----------

88. *Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:n osakepääoman korottaminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 13 500 000 mk valtion osuutena Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:n vuonna 1984 tapahtuvan 15 000 000 markan osakepääoman korottamista varten.

1984 esitys	13 500 000
-------------------	------------

99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot

08. *Komiteat ja asiantuntijat* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan edelleen 190 000 mk.

1984 esitys	190 000
1983 menoarvio	190 000
1982 tilinpäätös	279 406

09. *Pysyvät toimikunnat*

Momentille ehdotetaan lisäystä 130 000 mk, mikä aiheutuu vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa palkatun työsopimussuhteisen pääsihteerin edelleen palkkaamisesta Taloudellisten kehitysmaasuhteiden neuvottelukunnalle. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään yksi pysyväisluonteinen päätoiminen henkilö.

1984 esitys	280 000
1983 menoarvio	150 000
1983 I lisämenoarvio	48 000
1982 tilinpäätös	66 174

21. *Tilapäinen edustus kansainvälisissä neuvotteluissa* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 800 000 mk matkalippujen hintojen ja muiden matkustuskustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtio- ja ministerivierailuihin ulkomaille sekä osallistumiseen kansainvälisten järjestöjen kokouksiin.

1984 esitys	19 500 000
1983 menoarvio	17 700 000
1982 tilinpäätös	15 009 873

24. *Osallistuminen kansainvälisiin kokouksiin* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ETYK:n seurantaan liittyvien konferenssien ja asiantuntijakokousten aiheuttamiin kuluihin.

1984 esitys	1 000 000
1983 menoarvio	800 000
1982 tilinpäätös	1 000 000

27. *Kansainväliseen yhteistyöhön Suomessa liittyvät menot (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 544 300 mk. Kun momentilta vähennetään 436 000 mk siirtona momentille 35.01.26, Itämeren ympäristön-suojelukomission menoina, lisäys on 108 300 mk. Momentin määrärahaa käytetään Suomen ja sosialististen maiden välisten sekä eräiden muiden yhteistoiminta-organisaatioiden menoihin. Määrärahaa saadaan käyttää myös Suomessa hallituksen suostumuksella järjestettävien kansainvälisten kokousten menoihin sekä kokouksessa mahdollisesti sattuvien vahinkojen korvaukseen, mikäli vahingonkorvausvaatimuksia ei voida kohdistaa kansainvälisille järjestöille tai niiden henkilöstölle. Momentin määräraha on 2 422 000 mk palkkausmenoja ja määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 22 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Suomen ja Neuvostoliiton välinen tieteellisteknillinen yhteistoimintakomitea	2 480 000
SEV-yhteistyökomissio	2 235 000
Suomalais-neuvostoliittolainen taloudellinen yhteistyökomissio	1 502 000
SEV-yhteistyöprojektit	300 000
Suomalais-neuvostoliittolainen rajavesistöjen käyttökommisio	65 000
Kansainvälisten kokousten järjestäminen	100 000
Yhteensä	6 682 000

1984 esitys	6 682 000
1983 menoarvio	6 573 700
1983 I lisämenoarvio	2 000 000
1982 tilinpäätös	4 929 148

28. *Aseidenriisuntaan liittyvä tutkimustoiminta*

Momentille ehdotetaan lisäystä 428 000 mk, mistä 106 000 mk aiheutuu laboratorioteknikon palkkaamisesta sekä sivutoimisen osapäivätoimisen koordinaattorin muuttamisesta päätoimiseksi puolipäivätoimiseksi, 197 000 mk hintojen, palkkojen ja tilaustutkimusten tarpeen kasvusta, 120 000 mk uudesta seismisestä projektista sekä 5 000 mk muun tutkimustoiminnan lisääntymisestä. Momentin määräraha saadaan käyttää 845 000 mk kemiallisen aseiden valvontakapasiteetin luomisprojektin käyttömenoihin, materiaalihankintoihin ja henkilöstön palkkausmenoihin, 120 000 mk valvontaseismologian projektiin ja

45 000 mk muuhun alan tutkimustoimintaan, joka päämääriltään palvelee Suomen harjoittamaa aseidenriisuntapolitiikkaa ja suoritetaan ulkoasiainministeriön välittömässä valvonnassa. Momentin määräraha on 403 000 mk palkkausmenoja ja määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään kuusi pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kemiallisen aseiden valvontakapasiteetin luominen	845 000
Valvontaseismologian projekti	120 000
Muu alan tutkimustoiminta	45 000
Yhteensä	1 010 000

1984 esitys	1 010 000
1983 menoarvio	582 000
1982 tilinpäätös	479 925

50. *Eräät valtionavut*

Momentille ehdotetaan lisäystä 191 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määräraha saadaan käyttää ulkoasiainministeriön toimialaan kuuluvien yhteisöjen valtionapuihin alla olevan käyttösuunnitelman mukaisesti.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kouluasuntolasäätö rs.	500 000
Suomen YK-liitto	980 000
Suomen Pakolaisapu ry	115 000
Suomen toimikunta Euroopan turvallisuuden edistämiseksi	130 000
Suomen YK:n lastenapu UNICEF ry	90 000
Yhteensä	1 815 000

1984 esitys	1 815 000
1983 menoarvio	1 624 000
1982 tilinpäätös	5 246 800

51. *Hädänalaisten Suomen kansalaisten avustaminen (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan edelleen 300 000 mk Suomen kansalaisten kotiinlähettämiseen ja avustamiseen sekä avustuksiin ulkomailla asuville Suomen kansalaisille.

1984 esitys	300 000
1983 menoarvio	300 000
1982 tilinpäätös	118 906

(52.) *Valtionapu Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:lle*

Momentti on siirretty momentiksi 24.40.50.

66. Eräät jäsenmaksut ja maksuosuudet (arvio- määräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 8 600 000 mk, mikä aiheutuu valuuttakurssien muutoksista ja kustannusten noususta sekä varautumisesta Namibian rauhanturvajoukkojen kustannuksiin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkoasiainministeriön toimialaan liittyvien järjestöjen jäsenmaksuja ja maksuosuuksia varten alla olevan käyttösuunnitelman mukaisesti.

Käyttösuunnitelma:	mk
Maksuosuus Pohjoismaiden ministerineuvoston talousarvioon	21 400 000
Maksuosuus YK:n talousarvioon	16 500 000
Maksuosuus YK:n rauhanturvajoukoille ...	6 000 000
EFTA:n jäsenmaksu	3 100 000
OECD:n jäsenmaksut	3 450 000
Maksuosuus YK:n ympäristönsuojelurahastoon	3 300 000
GATT:n jäsenmaksu	1 200 000
Maksuosuus YK:lle kidutuksen uhrien avustusrahastoon	450 000
Muut jäsenmaksut	400 000
Yhteensä	55 800 000

1984 esitys	55 800 000
1983 menoarvio	47 200 000
1982 tilinpäätös	44 254 376

90. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkoasiainministeriön vahvistamien tilikurssien ja Suomen Pankin virallisten päivänkurskien eroista johtuviin kurssivaihteluihin.

1984 esitys	500 000
1983 menoarvio	1 000 000
1982 tilinpäätös	—

Pääluokan 24 menot luvuittain vuosina 1982—1984

	Tilinpäätös	Menoarvio	Ehdotus	Muutos 1983—1984	
	v. 1982 1 000 mk	v. 1983 1 000 mk	v. 1984 1 000 mk	± 1 000 mk	± %
01. Ulkoasiainministeriö (030)	27 054	29 758	33 630	+ 3 872	+ 13
10. Edustustot (030)	99 628	109 170	129 865	+ 20 695	+ 19
20. Ulkoasiainhallinnon virat ja toimet (030)	194 531	201 941	219 601	+ 17 660	+ 9
30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö (040)	698 116	865 550	1 052 540	+ 186 990	+ 22
40. Teollinen kehitysyhteistyö (040)	—	4 700	25 500	+ 20 800	+ 443
99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot (030)	71 796	76 120	87 077	+ 10 957	+ 14
Yhteensä	1 091 126	1 287 239	1 548 213	+ 260 974	+ 20

Pääluokka 25
OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Oikeusministeriö

01. *Palkkaukset (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 27 891 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	18 146 700	+ 1 601 000	223	+ 8
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsubdepalkat</i>	6 353 600	+ 5 800	56	—6
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	806 600	+ 101 300	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	1 824 900	+ 156 700	—	—
Varaus 1983		— 236 000	—	—
Varaus 1984	759 200	+ 759 200	—	—
Yhteensä	27 891 000	+ 2 388 000	279	+ 2

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 1 469 100 mk, mistä 1 347 500 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Tehtävien lisääntymisen ja henkilöstörakenteen oikaisemisen johdosta ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi lainvalmisteluosastolle neljä sopimuspalkkaista lainsäädäntöneuvoksen virkaa (S 16), vankeinhoito-osastolle nuoremman hallitussihteerin virka (B 1) sekä oikeushallinto-osastolle sopimuspalkkainen suunnittelijan toimi (S 12). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen esittelijän toimi (V 28) ja ylimääräinen osastosihteerin toimi (V 23) sekä vähentää tilapäisten palkkioista neljän lainsäädäntöneuvoksen palkkaamiseen varat määrärahat.

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi vankeinhoito-osastolle seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 osastosihteerin	V 21
1 toimistosihteerin	V 17
2 toimistovirkailijaa	V 11

Lisäys on 652 100 mk.

c) Kohdan b perusteluihin viitaten voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 170 900 mk neljän ylimääräistetyin toimien palkkioina.

Tilapäisten palkkioista vähennetään 22 100 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistettyjen toimien palkkiona.

Tilapäisten palkkioista vähennetään 82 500 mk vuoden 1983 aikana tehdyn virkarakenteen tarkistamisen johdosta.

Edellyttäen, että kohdassa b perustetaan neljä sopimuspalkkaista lainsäädäntöneuvoksen virkaa, voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 408 900 mk neljän lainsäädäntöneuvoksen (B 4) palkkioina.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä kertamenona 302 000 mk vuoden 1983 tulo- ja menoarvion perusteella palkatun neljän toimihenkilön edelleen palkkaamiseksi yhdistysrekisteritoimistoon enintään 31.12.1984 saakka. Kun vähennetään kertameno 241 500 mk, lisäys on 60 500 mk.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä kertamenona 98 000 mk neljän osapäivätoimisen toimistoapulaisen edelleen palkkaamiseksi tilitoi-

mistoon, jotta vuoden 1981 menoarvion mukaisesti täyttämättä olleet yksi ylimääräinen ja yksi tilapäinen toimistoapulaisen toimi voitaisiin tehtävien lisääntymisen johdosta täyttää.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 62 300 mk kahden toimistovirkailijan (V 13) palkkaamiseksi 1.6.1984 lukien oikeushallinto-osastolle uuden virastotalon puhelinkeskuksen hoito- ym. tehtäviä varten.

Vähennys on 463 600 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 50 pysyväisuonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkioihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 50 500 mk, mistä 5 500 mk vuosilomakorvauksia ja 45 000 mk viransijaisten palkkioita varten.

1984 esitys.....	27 891 000
1983 menoarvio.....	25 503 000
1983 I lisämenoarvio.....	107 100
1982 tilinpäätös.....	22 463 815

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 733 400 mk, mikä aiheutuu lähinnä hintojen noususta, 100 000 markan kertamenosta alioikeuksien yhtenäistämisen sekä ulosotto- ja konkurssimenettelyn uudistamisen valmistelusta aiheutuvia menoja varten, 160 000 markan kertamenosta rikoslain uudistamisen valmistelusta aiheutuvia menoja varten, 230 000 markan kertamenosta oikeushallinto- ja lainvalmisteluosastojen ja tilitoimiston muutosta uusiin toimitiloihin aiheutuvia menoja varten, 100 000 markan määrärahasta vankeinhoito-osaston vapausrangaistusjärjestelmän edellyttämien atk-laitteiden vuokria varten sekä 100 000 markan kertamenosta lainvalmistelukun-

nan 100-vuotisjuhlallisuuksia varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 260 000 mk, lisäys on 473 400 mk. Momentin määräraha saadaan käyttää myös lainvalmistelua palvelemaan tutkimustyöhön ja yhdistysrekisteriaineiston mikrofilmaukseen sekä tekstinkäsittely- ja atk-laitteiden ohjelmisto- ja laitevuokriin. Momentin määrärahoja saadaan käyttää keskimäärin enintään viiden päätoimisen henkilön palkkaamiseen. Koulutukseen myönnettyä määrärahaa saadaan käyttää vankeinhoitolaitosta lukuunottamatta hallinnonalan henkilöstön koulutusmenoihin.

Käyttösuunnitelma:		mk
Käyttövarat (enintään) (kertamenoa 30 000)		70 000
Markat		600 000
Virkistystoiminta (enintään)		6 000
Koulutus		470 000
Muut henkilöstömenot		8 000
Rakennusten käyttö (kertamenoa 200 000) ..		2 900 000
Toimistomenot		2 000 000
Lainvalmistelua palveleva tutkimustyö		160 000
Yhdistysrekisteritoimiston mikrofilmaus ...		50 000
Muut menot (kertamenoa 360 000).....		460 000
	Yhteensä	6 724 000

1984 esitys.....	6 724 000
1983 menoarvio.....	6 250 600
1982 tilinpäätös.....	5 667 140

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 650 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankintaa varten.

1984 esitys.....	650 000
1983 menoarvio.....	180 000
1982 tilinpäätös.....	199 947

02. Lääninhallitusten oikeushallintoyksiköt

Lääninhallituksille kuuluvien oikeushallinto-tehtävien hoidon kehittäminen käynnistyy, kun Uudenmaan lääninhallitukseen perustettiin 1.5.1983 lukien toiminnallisesti oikeusministeriön alainen oikeushallinto-osasto. Kehittämistä ehdotetaan jatkettavaksi perustamalla 1.3.1984 lukien Turun ja Porin sekä Hämeen lääninhallituksiin erilliset, nykyisen osastojaon ulkopuoliset toimistot oikeushallintoasioita varten. Toimisto-

jen henkilöstö muodostettaisiin pääosin lääninhallitusten nykyisin oikeushallinnon tehtäviä hoitavista virkamiehistä. Perustettavia uusia virkoja vastaavia vähennyksiä ehdotetaan toteutettavaksi siten kuin luvusta 26.05 (Lääninhallitukset) ilmenee. Ehdotukset oikeushallintotehtävien uudelleen järjestämisestä muissa lääninhallituksissa tullaan tekemään vuoden 1985 tulo- ja menoarvioehdotuksessa.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 526 900 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet 1983	Muutos± 1984/83
1. Peruspalkkaisten virkamiesten palkkaukset...	1 361 700	+ 1 008 900	5	+ 7
3. Muut palkat ja palkkiot	26 200	+ 11 200	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	98 200	+ 72 600	—	—
Varaus 1983		— 3 600	—	—
Varaus 1984	40 800	+ 40 800	—	—
Yhteensä	1 526 900	+ 1 129 900	5	+ 7

Henkilöstön määrän lisäyksestä kuusi aiheutuu siirrosta momentilta 26.05.01 ja yksi vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa tehdystä päätöksestä.

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 473 800 mk, mistä 18 800 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi seuraavat virat:

	Palkkaus- luokka
2 toimistopäällikköä	B 4
2 ylitarkastajaa	B 2
2 tarkastajaa	V 29

Lisäys on 536 300 mk.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 10 000 mk, mistä 8 000 mk vuosilomakorvauksia ja 2 000 mk muita erittelemättömiä palkkioita varten.

1984 esitys	1 526 900
1983 menoarvio	397 000
1983 I lisämenoarvio	20 800

10. Ylimmät tuomioistuimet

Korkeimman oikeuden ratkaisemattomien asioiden määrä väheni vuonna 1982 yli 1 600 asialla ja vuodelle 1983 siirtyi enää 2 989 (4 641) asiaa. Tämä mahdollistaa ylimääräisen jaoston osittaisen lakkauttamisen vuoden 1984 alusta lukien. Samanaikaisesti ehdotetaan esittelijärakennetta tarkistettavaksi uuden muutoksenhakulainsäädännön johdosta. Tarkistamista ei ole aikaisemmin suoritettu.

Korkeimpaan hallinto-oikeuteen saapuvien asi-

oiden määrä on lievästi vähentynyt. Vuoden 1982 päättyessä oli ratkaisematta 4 241 (4 457) asiaa. Tämän vuoksi ehdotetaan vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa kertamenoina osoitettujen määrärahojen pysyttämistä jotta neljäs ylimääräinen jaosto voi toimia täysilukuisena vuonna 1984. Lisäksi ehdotetaan korkeimman hallinto-oikeuden esittelijärakenteen kehittämistä ja kansliatyövoiman vähäistä lisäämistä, jotta asiaruuhkan purkamista voidaan nopeuttaa.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 29 932 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	23 435 200	+ 1 805 900	178	+ 11
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhddepalkat	2 760 900	— 1 322 500	44	— 20
3. Muut palkat ja palkkiot	963 300	+ 142 500	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	1 957 800	+ 81 600	—	—
Varaus 1983		— 265 300	—	—
Varaus 1984	814 800	+ 814 800	—	—
Yhteensä	29 932 000	+ 1 257 000	222	— 9

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 1 399 900 mk, mistä 1 362 800 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan, mikäli perustamisajankohdaksi jäljempänä ei ole muuta osoitettu 1.3.1984 lukien perustettavaksi seuraavat virat ja toimet:

Korkein oikeus:

	Palkkaus- luokka
Peruspalkkaiset:	
1 esittelijäneuvos	B 5
1 vanhempi oikeussihteeri	B 3
1 nuorempi oikeussihteeri	B 1
Ylimääräiset:	
1 osastosihteeri	V 22
1 kanslisti (arkisto)	V 14

Korkein hallinto-oikeus:

	Palkkaus- luokka
Peruspalkkaiset:	
1 esittelijäneuvos	B 5
1 nuorempi hallintosihteeri (1.1.1984)	B 1
Ylimääräiset:	
1 osastosihteeri (1.1.1984)	V 22
1 kanslisti	V 14

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan kolmen ylimääräisen oikeusneuvoksen (B 8) palkkaamiseksi korkeimpaan oikeuteen kertamenona 709 500 mk. Kun vähennetään kertameno 1 420 000 mk, vähennys on 710 500 mk.

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan seitsemän ylimääräisen hallintoneuvoksen (B 8) palkkaamiseksi korkeimpaan hallinto-oikeuteen kertamenona 1 656 600 mk. Kun vähennetään kertameno 1 420 000 mk, lisäys on 236 600 mk.

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

Korkein oikeus:

	Palkkaus- luokka
1 kanslisti	V 12
1 konekirjoittaja	V 10
1 puhelunvälittäjä	V 9

Korkein hallinto-oikeus:

1 kanslisti	V 12
1 konekirjoittaja	V 10
1 puhelunvälittäjä	V 9

Lisäys on 514 300 mk.

c) Luvun perusteluihin viitaten ja edellyttäen, että kohdassa b mainitut virat ja toimet perustetaan korkeimpaan oikeuteen, ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä kertamenona 711 000 mk viiden esittelijän (V 29), kahden esittelijän (V 28) ja yhden toimistohenkilökuntaan kuuluvan henkilön palkkaamiseksi korkeimpaan oikeuteen. Kun vähennetään kertameno 1 478 900 mk, vähennys on 767 900 mk.

Jotta korkeimpaan oikeuteen voitaisiin edelleen palkata täysin tai puolin esittelyvelvollisuusin toimivia tilapäisiä esittelijöitä (V 28), ehdotetaan tilapäisten palkkioihin kertamenona lisäystä 381 700 mk. Kun vähennetään kertameno 318 600 mk, lisäys on 63 100 mk.

Luvun perusteluihin viitaten ja edellyttäen, että kohdassa b mainitut esittelijäneuvoksen (B 5) ja nuoremman hallintosihteerin (B 1), virat perustetaan korkeimpaan hallinto-oikeuteen ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä kertame-

nona 898 700 mk kahden esittelijän (V 29), viiden esittelijän (V 28) sekä neljän toimistohenkilökuntaan kuuluvan henkilön palkkaamiseksi korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Kun vähennetään kertameno 1 274 300 mk, vähennys on 375 600 mk.

Kohdan b perusteluihin viitaten voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 230 100 mk kuuden ylimääräistetyin toimen palkkioina.

Tilapäisten palkkioista vähennetään 36 200 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistettyjen toimien palkkioina.

Työsuuhdepalkkoista vähennetään 19 700 mk vuoden 1983 aikana siirrettyjen tointen palkkioina.

Vähennys on 1 366 400 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 24 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkioihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 78 100 mk, mistä 11 000 mk ylityökorvauksia ja 67 100 mk viransijaisten palkkioita varten.

1984 esitys.....	29 932 000
1983 menoarvio.....	28 675 000
1982 tilinpäätös.....	25 520 793

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 112 500 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta ja 630 000 markan kertamenosta. Kertameno aiheutuu ylimääräisten jaostojen toiminnasta ja virastojen muutoista uusittuihin toimitiloihin ja niihin liittyvistä järjestelyistä ja kirjastojen täydennyshankinnoista sekä toimistoautomaation kehittämistä.

Kun momentilta vähennetään kertameno 650 000 mk, lisäys on 462 500 mk. Muihin menoihin ehdotettua määrärahaa saadaan käyttää enintään kahden henkilön palkkaamiseen.

Käyttösuunnitelma:		mk
Käyttövarat (enintään) (kertamenoa 30 000)		60 000
Matkat		85 000
Virkistystoiminta (enintään)		4 000
Muut henkilöstömenot		2 000
Rakennusten käyttö (kertamenoa 100 000) ..	1 800 000	
Toimistomenot (kertamenoa 250 000)	1 800 000	
Muut menot (kertamenoa 250 000)	290 000	
	Yhteensä	4 041 000

1984 esitys	4 041 000
1983 menoarvio	3 578 500
1982 tilinpäätös	3 276 383

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 500 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankintaa varten.

Lisäksi ehdotetaan, että korkeimmalle hallinto-oikeudelle valmistuvan toimitalon kalusteiden ja muun sisustuksen hankkimiseksi saadaan tehdä tilauksia ja sitoumuksia 900 000 markan arvosta. Tilausvaltuudesta ei aiheudu maksuja vuonna 1984.

1984 esitys	3 500 000
1983 menoarvio	1 000 000
1983 I lisämenoarvio	144 000
1982 tilinpäätös	647 098

20. Hovioikeudet

Hovioikeuksiin saapuvien asioiden määrä on jälleen kääntynyt nousuun; vuonna 1982 saapui 18 019, vuonna 1981 17 072 ja vuonna 1979 16 096 asiaa. Vuosia jatkunut jutturuuhkan purkautuminen pysähtyi ja vuodelle 1983 siirtyi 16 120 (15 721) asiaa.

Vaasan hovioikeuden yhteydessä toimivassa vesiylioikeudessa on suuren asianmäärän vuoksi tällä hetkellä kaksi ylimääräistä jaostoa, joiden toimintaa ehdotetaan edelleen jatkettavaksi.

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 57 636 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	47 283 900	+ 2 413 100	490	+ 2
2. <i>Tilapäisten palkkiot</i>	4 348 400	+ 258 700	37	—2
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	663 800	+ 77 300	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	3 771 000	+ 267 500	—	—
	Varaus 1983	— 495 500	—	—
	Varaus 1984	+ 1 568 900	—	—
	Yhteensä	57 636 000	527	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 2 525 900 mk, mistä 2 490 200 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Tehtävien järjestelyjen johdosta ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi kaksi ylimääräistä toimistovirkailijan tointa (V 13) Helsingin hovioikeuteen. Vastaavasti voidaan tilapäisten palkkioista vähentää kahden konekirjoittajan palkkaamiseen varatut määrärahat. Lisäys on 89 000 mk.

c) Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä kertamenona 1 179 200 mk viskaalin (V 29), viskaalin (V 28), neljän viskaalin (V 27) ja kuuden kansliahenkilön edelleen palkkaamiseksi vesiyli-
oikeuteen. Kun vähennetään kertameno 965 000 mk, lisäys on 214 200 mk.

Edellyttäen, että kohdassa b ehdotetut toimet perustetaan, voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 76 200 mk kahden konekirjoittajan (V 10) palkkioina.

Tilapäisten palkkioista vähennetään 35 800 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistettyjen tointen palkkioina.

Lisäys on 102 200 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 35 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkioihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 32 000 mk, mistä 30 000 mk viransijaisten palkkioita ja 2 000 mk erittelemättömiä muita palkkioita varten.

1984 esitys	57 636 000
1983 menoarvio	53 546 000
1982 tilinpäätös	48 180 469

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä kertamenona 245 000 mk, mistä 95 000 mk aiheutuu uusiin

toimitiloihin muuttamisesta ja 150 000 mk vesiyli-
oikeuden ylimääräisten jaostojen toiminnasta aiheutuvista menoista. Kun momentilta vähennetään kertameno 265 000 mk ja 181 000 mk määrärahan oikaisun johdosta, vähennys on 201 000 mk.

Käyttösuunnitelma:		mk
Käyttövarat (enintään)	(kertamenoa	
45 000)		80 000
Matkat (kertamenoa 50 000)		230 000
Virkistystoiminta (enintään)		9 000
Muut henkilöstömenot		3 000
Rakennusten käyttö (kertamenoa 50 000) ..		2 885 000
Toimistomenot (kertamenoa 100 000)		2 000 000
Muut menot		110 000
	Yhteensä	5 317 000

1984 esitys	5 317 000
1983 menoarvio	5 518 000
1982 tilinpäätös	4 274 435

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 700 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankintaa varten.

Lisäksi ehdotetaan, että Helsingin hovioikeudelle valmistuvan toimitalon kalusteiden ja muun sisustuksen hankkimiseksi saadaan tehdä tilauksia ja sitoumuksia 600 000 markan arvosta. Tilausvaltuudesta ei aiheudu maksuja vuonna 1984.

1984 esitys	2 700 000
1983 menoarvio	280 000
1982 tilinpäätös	223 168

30. Tuomiokunnat

Tuomiokuntien siirtäminen kokonaispalkkausjärjestelmään aloitettiin vuonna 1972. Vuoden 1983 loppuun mennessä on uuden järjestelmän piiriin siirretty 65 maamme 71 tuomiokunnasta. Vuonna 1984 kokonaispalkkausjärjestelmään on tarkoitus siirtää viimeiset kuusi tuomiokuntaa.

Sotilasoikeudenkäyntilain (326/83) mukaisesti sotilasoikeudenkäyntiasiat siirtyvät yleisten tuomioistuinten käsiteltäviksi 1.1.1984 lukien. Sotilasoikeudenkäyntiasioita käsittelevistä yleisistä alioikeuksista annetun lain (327/83) mukaan näitä asioita käsitellään kuudessa tuomiokunnas-

sa. Näistä erässä henkilöstölisäykset ovat tarpeellisia työmäärän lisäyksen vuoksi.

Loviisan raastuvanoikeuden lakkauttamisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi Loviisan tuomiokunta, jonka tuomiopiiriin kuuluisivat Loviisan kaupungin ohella Porvoon tuomiokunnasta siirrettävät Lapinjärven, Liljendalin, Pernajan, Pyhtään ja Ruotsinpyhtään kunnat. Uuteen Loviisan tuomiokuntaan ehdotetaan 1.10.1984 lukien henkilöstölisäyksiä siirtona luvusta 25.31 (Raastuvanoikeudet ja maistraatit).

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 76 293 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet Muutos ± 1983 1984/83	
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	29 166 700	+ 2 509 100	238	+ 8
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat	37 199 600	+ 4 419 100	573	+ 28
3. Muut palkat ja palkkiot	2 858 900	+ 372 300	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	4 991 000	+ 583 200	—	—
Varaus 1983		— 623 500	—	—
Varaus 1984	2 076 800	+ 2 076 800	—	—
Yhteensä	76 293 000	+ 9 337 000	811	+ 36

Henkilöstön määrän lisäyksestä aiheutuu seitsemän siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7) ja seitsemän momentilta 25.31.01.

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 4 050 700 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan kokonaispalkkausjärjestelmän loppuunsaattamiseksi perustettavaksi seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
Peruspalkkaiset:	
5 kihlakunnantuomaria	B 5
2 käräjätuomaria	B 3
5 käräjätuomaria	B 2

Ylimääräiset:

3 kanslianotaaria	V 25
-------------------------	------

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan Loviisan tuomiokunnan perustamisen johdosta perustettavaksi 1.10.1984 lukien kihlakunnan tuomarin virka (B 5), käräjätuomarin virka (B 2) sekä ylimääräinen kanslianotaarin toimi (V 25).

Lisäys on 1 735 000 mk. Kun tähän mennessä lakkautettujen ja 1.10.1984 lukien vielä lakkautettavien, yhteensä kymmenen kihlakunnantuomarin viran (V 26) peruspalkkoina vähennetään 398 800 mk, lisäys on 1 336 200 mk.

c) Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan kokonaispalkkausjärjestelmän loppuunsaattamiseksi työsuhdepalkkoihin lisäystä 1 032 100 mk viiden kanslianhoitajan, seitsemän toimistosihteerin ja kuuden kanslistin eli yhteensä 18 kansliavirkailijan palkkaamista varten.

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 57 000 mk toimistosih-

teerin palkkaamiseksi sotilasoikeudenkäyntiasioita varten.

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 346 800 mk kahden kanslistin ja viiden toimistopulaisen palkkaamista varten.

Luvun perusteluihin viitaten työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 63 500 mk yhden kanslianhoidajan, kahden toimistosihteerin ja yhden kanslistin eli yhteensä neljän kansliavirkailijan palkkaamiseksi Loviisan tuomiokuntaan 1.10.1984 lukien.

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan tilapäisten palkkoihin lisäystä 260 900 mk notaarin (V 22) palkkaamiseksi sotilasoikeudenkäyntiasioita varten sekä kolmen notaarin (V 22) palkkaamiseksi kokonaispalkkaukseen siirtymistä varten.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 50 000 mk lomarahoja varten.

Lainoppineiden tuomarinapulaisten palkkioista vähennetään 1.11.1984 lukien kuutta vuosipalkkiota vastaava 60 900 mk.

Työsuhdepalkkoista vähennetään 5 400 mk vuoden 1983 aikana siirrettyjen tointen palkkoina.

Lisäys on 1 744 000 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata pysyväisluonteisia päätoimisia henkilöitä enintään 601, missä on neljä oikaisua vuoden 1983 tulo- ja menoarvioon.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 169 600 mk, mistä 19 600 mk

vuosilomakorvauksia ja 150 000 mk viransijaisten palkkioita varten.

1984 esitys.....	76 293 000
1983 menoarvio.....	66 956 000
1982 tilinpäätös.....	53 195 810

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 201 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta ja toiminnan laajentumisesta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	140 000
Matkat	700 000
Virkistystoiminta (enintään).....	13 000
Muut henkilöstömenot	100 000
Rakennusten käyttö	9 600 000
Toimistomenot	5 800 000
Yhteensä	16 353 000

1984 esitys.....	16 353 000
1983 menoarvio.....	15 152 000
1982 tilinpäätös.....	13 054 363

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 800 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankintaa varten.

1984 esitys.....	800 000
1983 menoarvio.....	800 000
1983 I lisämenoarvio	200 000
1982 tilinpäätös.....	700 000

31. Raastuvanoikeudet ja maistraatit

Raastuvanoikeudet ja maistraatit siirretään kokonaispalkkaukseen 1.11.1983 lukien vuoden 1983 tulo- ja menoarvion mukaisesti. Siirrosta aiheutuu valtiolle palkkausmenojen lisäystä, mutta toisaalta lunastuksia ja toimituspalkkioita vastaavat leimaverotulot lisääntyvät. Kokonaispalkkaukseen siirtymisen johdosta tarvittavasta henkilöstölisäyksestä osa ehdotetaan toteutettavaksi vuonna 1984 sekä loput vuonna 1985. Siirtymäkauden aikana tarvittavat konekirjoitus- ja eräät toimistopalvelut hankitaan ulkopuolisina palveluina.

Sotilasoikeudenkäyntilain (326/83) mukaisesti

sotilasoikeudenkäyntiasiat siirtyvät yleisten tuomioistuinten käsiteltäviksi 1.1.1984. Sotilasoikeudenkäyntiasioita käsittelevistä yleisistä alioikeuksista annetun lain (327/83) mukaan näitä asioita käsitellään 15 raastuvanoikeudessa. Näistä eräissä henkilöstölisäykset ovat tarpeellisia työ määrän lisäyksen vuoksi.

Loviisan raastuvanoikeus ehdotetaan lakkautettavaksi 1.10.1984 lukien ja kaupunki oikeudenhoidollisesti siirrettäväksi perustettavan Loviisan tuomiokunnan tuomiopiiriin. Järjestelystä aiheutuva henkilöstösiirtoja lukuun 25.30 (Tuomiokun-

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 83 674 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	62 191 300	+ 6 320 900	793	+ 10
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat</i>	2 796 200	+ 1 095 000	30	+ 7
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	10 934 600	+ 1 496 200	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	5 474 200	+ 736 300	—	—
	Varaus 1983	—	—	—
	Varaus 1984	+ 2 277 700	—	—
	Yhteensä	83 674 000	823	+ 17

Henkilöstön määrän lisäyksestä aiheutuu viisi siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7) ja yksi vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä.

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 3 871 300 mk, mistä 3 691 700 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Tehtävien lisääntymisen johdosta ja luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi seuraavat virat ja toimet:

Peruspalkkaiset:	Palkkausluokka
1 oikeusneuvosmies (1.3.1984)	B 2
1 oikeusneuvosmies	B 2
Ylimääräiset:	
3 osastosihteeriä	V 22
9 toimistosihteeriä	V 17
2 toimistovirkailijaa	V 13

Luvun ja momentin 25.30.01 kohdan b ja c perusteluihin viitaten ehdotetaan Loviisan raastuvanoikeudesta lakkautettavaksi 1.10.1984 lukien seuraavat virat ja toimet:

Peruspalkkaiset:	Palkkausluokka
1 pormestari	B 4
1 oikeusneuvosmies	B 2
1 kanslianhoitaja	V 17
1 haastemies	V 14
1 kanslisti	V 13
1 apulaiskanslisti	V 11
Ylimääräinen:	
1 kanslisti	V 13

Luvun perusteluihin viitaten alamomentille ehdotetaan lisäystä 2 350 000 mk raastuvanoi-

keuksien ja maistraattien virkamiehille 1.11.1983 lukien kokonaispalkkaukseen siirtymisen johdosta 16.3.1983 tehdyn virkaehtosopimuksen mukaisesti maksettavia henkilökohtaisia siirtolisiä varten.

Lisäys on 3 236 000 mk.

c) Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 264 800 mk yhden notaarin (V 22) (Helsinki) ja neljän toimistovirkailijan (V 11) (Jyväskylä, Kuopio, Lahti ja Vaasa, kuhunkin yksi) palkkaamista varten.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä kertamena 700 000 mk kokonaispalkkausjärjestelmään siirryttäessä tarvittavan väliaikaisen osatäi kokopäivätoimisen henkilöstön palkkaamiseksi.

Helsingin uuden oikeustalon puhelunvälittäjän ym. tehtävien hoitamiseksi tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 66 500 mk kahden toimistovirkailijan (V 11) palkkaamista varten 1.5.1984 lukien.

Tilapäisten palkkioista vähennetään 29 700 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistettyjen tointen palkkioina.

Lisäys on 1 001 600 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 37 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkioihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 1 057 800 mk, mistä 350 000 mk viransijaisten palkkioihin, 20 000 mk kausiapulaisten palkkioihin, 331 800 mk sivutoimisten oikeusneuvosmiesten ja kunnallisneuvosmiesten palkkioihin, 156 000 mk haastemiesten toimenpidepalkkioihin sekä 200 000 mk kokonaispalkkaukseen siirtymisestä johtuviin ja erittelemättömiin muihin palkkioihin.

Muista palkoista ja palkkioista ehdotetaan vähennettäväksi 1.10.1984 lukien 6 300 mk Loviisan raastuvanoikeuden sivutoimisen kunnallisuusneuvosmiehen palkkiona.

Vuoden 1983 ensimmäisen lisämenoarvion mukaisesti voidaan muista palkoista ja palkkioista vähentää 138 600 mk kolmen sivutoimisen oikeusneuvosmiehen palkkioina.

Edellyttäen, että kohdassa b ehdotettu oikeusneuvosmiehen virka perustetaan 1.3.1984 lukien, voidaan muista palkoista ja palkkioista vähentää 109 700 mk Helsingin raastuvanoikeuden kahden sivutoimisen oikeusneuvosmiehen palkkioina.

Lisäys on 803 200 mk.

1984 esitys.....	83 674 000
1983 menoarvio.....	72 418 000
1983 I lisämenoarvio.....	—5 800
1982 tilinpäätös.....	65 322 975

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 388 000 mk, mikä aiheutuu hintojen ja vuokrien noususta, haastemiesten oman auton käyttöoikeuden kustannusten kohoamisesta sekä 290 000 markan

kertamenosta Helsingin raastuvanoikeuden ja maistraatin muuttoon uuteen oikeustaloon.

Käyttösuunnitelma:		mk
Käyttövarat (enintään) (kertamenoa 40 000)		152 000
Matkat		1 450 000
Virkistystoiminta (enintään)		14 000
Muut henkilöstömenot		10 000
Rakennusten käyttö (kertamenoa 250 000) ..		16 500 000
Toimistomenot		5 100 000
	Yhteensä	23 226 000

1984 esitys.....	23 226 000
1983 menoarvio.....	17 838 000
1982 tilinpäätös.....	16 261 953

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 2 600 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankintaa varten.

Lisäksi ehdotetaan, että Helsingin oikeustalon kalusteiden ja muun sisustuksen hankkimiseksi saadaan tehdä tilauksia ja sitoumuksia 800 000 markan arvosta. Tilausvaltuudesta ei aiheudu maksuja vuonna 1984.

1984 esitys.....	2 600 000
1983 menoarvio.....	2 200 000
1982 tilinpäätös.....	2 500 000

40. Erytystuomioistuimet

Vuodesta 1971 toiminut Pohjois-Suomen maa-oikeuden ylimääräinen jaosto (Rovaniemi) ehdotetaan vakinaistettavaksi.

Vuodesta 1967 toimineet Länsi-Suomen ja Itä-Suomen vesioikeuksien ylimääräiset jaostot ehdotetaan vakinaistettavaksi.

Vesioikeuksien henkilöstöä ehdotetaan lisättäväksi vesiasioiden käsittelyn nopeuttamiseksi.

Vakuutusosituksen työtilanne on kehittynyt siinä määrin myönteiseen suuntaan, että viimeisen ylimääräisen jaoston toiminta ehdotetaan lopetettavaksi 1.4.1984 lukien.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 26 468 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet 1983	Muutos± 1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	16 562 500	+ 1 522 500	177	+ 7
2. Tilapäisten palkkiot ja työsubdepalkat	5 952 600	— 394 200	57	—10
3. Muut palkat ja palkkiot	1 501 200	+ 92 300	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	1 731 200	+ 119 900	—	—
	Varaus 1983	— 228 000	—	—
	Varaus 1984	+ 720 500	—	—
	Yhteensä	+ 1 833 000	234	— 3

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 1 258 900 mk, mistä 1 147 700 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan Pohjois-Suomen maaouikeuden ylimääräinen jaosto sekä Länsi-Suomen ja Itä-Suomen vesioikeuksien ylimääräiset jaostot vakinaistettavaksi 1.5.1984 lukien. Tämän johdosta ehdotetaan samasta ajankohdasta lukien perustettavaksi seuraavat virat:

	Palkkausluokka
1 maaouikeustuomari	B 5
2 vesioikeustuomaria	B 5
1 maaouikeusinsinööri	B 4
4 vesioikeusinsinööriä	B 5

Virkarakenteen kehittämiseksi toimintojen uudelleenjärjestelyistä johtuen ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi maaouikeuksiin kahdeksan ylimääräistä toimistosihteerin tointa (V 15) sekä vakuutusouikeuteen kaksi ylimääräistä toimistosihteerin tointa (V 14). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa maaouikeuksista kuusi ylimääräistä kanslistin tointa (V 12) ja ylimääräinen apulauskanslistin toimi (V 11) sekä vakuutusouikeudesta ylimääräinen apulauskanslistin toimi (V 10). Lisäksi tilapäisten palkkioista voidaan vähentää kahden apulauskanslistin palkkaamiseen varatut määrärahat.

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.4.1984 lukien vakuutusouikeudesta lakkautettavaksi kolme ylimääräistä esittelijän tointa (V 27).

Lisäys on 629 200 mk.

c) Vesioikeuksissa edelleen toimivien ylimääräisten jaostojen täydentämiseksi aikaisempien vuosien tapaan tilapäisten palkkioihin ehdote-

taan lisäystä kertamenona 930 600 mk määräajaksi nimitettävien kahden vesioikeustuomarin (B 5) ja kahden vesioikeusinsinöörin (B 5) sekä kahden sihteerin (V 28) ja kahden konekirjoittajan (V 10) palkkaamista varten. Lisäksi ehdotetaan, että vesioikeuksien ylimääräisten jaostojen sihteerien palkkaamiseen osoitettuja määrärahoja saataisiin tarvittaessa käyttää määräajaksi nimitettävien vesioikeustuomarien ja vesioikeusinsinöörin palkkaamiseen, jolloin vastaavasti sihteerien toimet jätettäisiin täyttämättä. Tämän johdosta tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä kertamenona 364 100 mk. Lisäys on yhteensä 1 294 700 mk. Kun vähennetään kertameno 1 131 000 mk, lisäys on 163 700 mk.

Vesioikeuden asioiden käsittelyn nopeuttamiseksi ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 318 600 mk kolmen sihteerin (B 1) palkkioina.

Edellyttäen, että kohdassa b ehdotetut virat ja toimet perustetaan, voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 707 200 mk, mistä 630 300 mk ylimääräisten jaostojen vakinaistamisen johdosta 1.5.1984 lukien maaouikeustuomarin (B 5), maaouikeusinsinöörin (B 4), kahden vesioikeustuomarin (B 5) sekä neljän vesioikeusinsinöörin (B 5) palkkioina sekä 76 900 mk 1.3.1984 lukien maaouikeudesta apulauskanslistin (V 11) ja vakuutusouikeudesta apulauskanslistin (V 10) palkkioina.

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan tilapäisten palkkioista vähennettäväksi 228 300 mk vakuutusouikeuden vanhemman vakuutustuomarin (B 5) ja nuoremmen vakuutustuomarin (B 3) palkkioina 1.4.1984 lukien sekä yhden lääkärin (V 23) palkkiona.

Tilapäisten palkkioista vähennetään 18 200 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistettyjen tointen palkkioina.

Tilapäisten palkkioista vähennetään 196 100 mk vuoden 1983 aikana vähennettyjen tointen palkkioina.

Vähennys on 667 500 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 47 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys.....	26 468 000
1983 menoarvio.....	24 635 000
1982 tilinpäätös.....	20 225 521

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 684 200 mk, mikä aiheutuu lähinnä hintojen noususta, 200 000 markan kertamenosta ylimääräisten jaostojen toimintaa ja virastojen uusittuihin toimitiloihin muuttamista varten sekä 100 000 markan kertamenosta vesioikeuksien mikrofilmauksen ja atk-järjestelmien suunnittelua sekä kokeilua varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 390 000 mk, lisäys on 294 200 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	35 000
Matkat	510 000
Virkistystoiminta (enintään)	4 000
Muut henkilöstömenot	3 000
Rakennusten käyttö (kertamenoa 150 000) ..	1 650 000
Toimistomenot (kertamenoa 150 000)	1 750 000
Muut menot	50 000
Yhteensä	4 002 000

1984 esitys.....	4 002 000
1983 menoarvio.....	3 707 800
1982 tilinpäätös.....	3 422 650

70. Kaluston bankkiminen

Momentille ehdotetaan 250 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankintaa varten.

1984 esitys.....	250 000
1983 menoarvio.....	240 000
1982 tilinpäätös.....	179 167

45. Erät oikeudenhoitomenot

22. Erät oikeudenkäyntimenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 8 100 000 mk, johon sisältyy 200 000 mk siirtana momentilta 25.45.23. Momentin määrärahaa saadaan käyttää lakien ja asetusten mukaan valtion varoista suoritettaviin oikeudenkäyntimenoihin, jotka aiheutuvat kadonneen henkilön kuolleeksijulistamisesta, todistajille maksettavista korvauksista, huoneenvuokra-asioissa korvattavista haastamiskustannuksista, vangittuna oleville nuorille rikoksentekijöille eräissä tapauksissa määrättyjen avustajien palkkioista, patenttiasioissa asiantuntijoille maksettavista palkkioista, eräistä veri- ja muita periytyviä ominaisuuksia koskevasta tutkimuksista, tulkin käyttämisestä tuomioistuimessa, lapsen huoltoja ja tapaamisoikeutta koskevan tuomion täytäntöönpanosta, todistelukustannuksista lääninoikeuksissa, rikoasiain vastaajan kutsumisesta toisen pohjoismaan tuomioistuimeen, pohjoismaiden keskeisestä oikeusavusta tiedoksianton toimittamisessa ja todistelussa, velvollisuudesta eräissä tapauksissa saapua toisen pohjoismaan tuomioistuimeen, yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden

tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä muusta kansainvälisten sopimusten mukaisesta oikeusavusta Suomen ja eräiden muiden valtioiden välillä.

1984 esitys.....	8 100 000
1983 menoarvio.....	8 100 000
1982 tilinpäätös.....	6 355 105

(23.) Erät oikeudenkäyntimenot asunto-oikeuksissa (arviomääräraha)

Momentti ehdotetaan poistettavaksi menoarvion ja sen määrärahasta 200 000 mk siirrettäväksi momentille 25.45.22. Vähennys on 620 000 mk.

1983 menoarvio.....	620 000
1982 tilinpäätös.....	376 246

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk lomakkeiden käytön lisääntymisen ja hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää oikeuslaitoksessa tarvittavien lomakkeiden painattamisesta ja käyttämisestä aiheutuviin menoihin.

1984 esitys.....	3 200 000
1983 menoarvio.....	3 000 000
1982 tilinpäätös.....	2 945 881

30. Yleinen oikeusaputoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 000 000 mk, mistä 800 000 mk aiheutuu määrärahan oikaisusta, 470 000 mk aiheutuu sekä vuoden 1983 ensimmäisen lisämenoarvion mukaisesti vakinaistetun kahden oikeusavustajan ja kolmen toimistohenkilön edelleen palkkaamisesta että uuden henkilökunnan palkkaamisesta sekä 1 730 000 mk palkkojen tarkistamisesta ja muusta kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää yleisestä oikeusaputoiminnasta annetun lain (88/73) 22 §:n nojalla lain 24 §:n mukaisen menojen suorittamiseen. Vuoden 1983 ja sitä edeltäneiden vuosien valtionavustusten loppuerien suorittamista varten arvioidaan tarvittavan 4 800 000 mk ja vuoden 1984 valtionavustusten ennakkojen maksamiseen 20 700 000 mk. Ehdotetaan, että vuonna 1984 valtionavun piiriin saadaan hyväksyä ensimmäisessä lisämenoarviossa vakinaistetun henkilöstön lisäksi uusina toimina

enintään kaksi uutta oikeusavustajaa ja kolme uutta toimistohenkilöä. Lisäksi ehdotetaan, että osa kokopäivätoimisista tarvittaessa voitaisiin jakaa osapäiväisiksi toimiksi. Momentin määrärahaalla saadaan palkata enintään 409 henkilöä.

1984 esitys.....	25 500 000
1983 menoarvio.....	22 500 000
1983 I lisämenoarvio.....	130 000
1982 tilinpäätös.....	23 856 413

50. Maksuton oikeudenkäynti (arviomääräraha)

Oikeusministeriö selvittää maksuttomasta oikeudenkäynnistä valtiolle aiheutuviin kustannuksiin vaikuttavat tekijät ja keinot, joilla kustannuksia voidaan säännellä. Momentille ehdotetaan lisäystä 4 000 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja määrärahan oikaisusta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maksuttomasta oikeudenkäynnistä sekä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annettujen lakien mukaisiin menoihin.

1984 esitys.....	44 000 000
1983 menoarvio.....	40 000 000
1982 tilinpäätös.....	39 323 754

46. Syyttäjänvirastot

Loviisan kaupungin oikeushallinnon uudelleenjärjestelyjen johdosta ehdotetaan Loviisan

kaupunginviskaalinvirasto lakkautettavaksi 1.10.1984 lukien.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 13 494 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	9 801 600	+ 546 700	109	+ 1
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhteipalkat	383 000	+ 122 400	2	+ 1
3. Muut palkat ja palkkiot	2 059 400	+ 243 700	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	882 700	+ 81 600	—	—
Varaus 1983		— 113 200	—	—
Varaus 1984	367 300	+ 367 300	—	—
Yhteensä	13 494 000	+ 1 248 500	111	+ 2

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa tehdystä päätöksestä.

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 585 200 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Tehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan Helsingin kaupunginviskaalinvirastoon perustettavaksi ylimääräinen kaupunginviskaalin toimi (B 2). Lisäys on 111 200 mk.

c) Vuoden 1983 ensimmäisen lisämenoarvion mukaisesti tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 111 200 mk tilapäisen kaupunginviskaalin edelleen palkkaamiseksi Helsingin kaupunginviskaalinvirastoon eräiden laajojen rikosjuttujen käsittelyn jouduttamista varten.

Työsuhdepalkkoista vähennetään 1 800 mk vuonna 1983 siirretyn toimen palkkana.

Lisäys on 109 400 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään kolme pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkioihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 116 900 mk, mistä 6 900 mk vuosilomakorvauksiin, 50 000 mk kausiapulaisten palkkioihin, 30 000 mk sivutoimisten kaupunginviskaalien palkkioihin ja 30 000 mk apulaisyhtäisten palkkioihin. Kun luvun perusteluihin viitaten Loviisan sivutoimisen kaupunginviskaalin viran lakkauttamisen johdosta 1.10.1984 lukien muista palkoista ja palkkioista ehdotetaan vähennettäväksi 9 900 mk, lisäys on 107 000 mk.

1984 esitys.....	13 494 000
1983 menoarvio.....	12 245 500
1983 I lisämenoarvio	150 000
1982 tilinpäätös.....	11 021 649

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 494 200 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta sekä Helsingin kaupunginviskaalinviraston muuton johdosta kasvavista rakennusten käyttömenoista ja 50 000 markan kertamenosta muuttokustannuksiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	35 000
Matkat	75 000
Virkistystoiminta (enintään)	2 000
Muut henkilöstömenot	2 000
Rakennusten käyttö (kertamenoa 50 000) ..	1 400 000
Toimistomenot	420 000
Yhteensä	1 934 000

1984 esitys.....	1 934 000
1983 menoarvio.....	1 439 800
1982 tilinpäätös.....	1 236 579

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 400 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankintaa varten.

1984 esitys.....	400 000
1983 menoarvio.....	150 000
1982 tilinpäätös.....	150 000

47. Ulosottovirastot

Loviisan kaupungin oikeushallinnon uudelleenjärjestelyn johdosta ehdotetaan Loviisan kaupunginvoudinvirasto lakkauttavaksi 1.10.1984

lukien. Järjestely aiheuttaa henkilöstösiirtoja paikallispoliisiin luvussa 26.75 (Poliisitoimi).

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 45 758 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	37 900 400	+ 2 124 700	663	—3
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat	1 052 300	+ 24 000	16	—
3. Muut palkat ja palkkiot	2 568 200	+ 272 900	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	2 991 900	+ 227 200	—	—
Varaus 1983		— 391 000	—	—
Varaus 1984	1 245 200	+ 1 245 200	—	—
Yhteensä	45 758 000	+ 3 503 000	679	—3

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 2 339 600 mk, mistä 2 307 600 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Tehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi 1.3.1984 lukien ylimääräinen suunnittelijan toimi (V 29) (Helsinki) ja 1.1.1984 lukien ylimääräinen toimistovirkailijan toimi (V 11).

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan Loviisan kaupunginvoudinvirastosta lakkautettavaksi 1.10.1984 lukien seuraavat virat:

Peruspalkkaiset:	Palkkaluokka (kokonaispalkkausluokka)	Virkasivutuloon oikeutetun palkkaus- luokka
1 kaupunginvouti	B 1	V 21
2 ulosottoapulaista	V 13	
1 apulaiskanslisti	V 10	

Edellyttäen, että edellä mainittu suunnittelijan toimi perustetaan, ehdotetaan samasta ajankohdasta lukien lakkautettavaksi avustavan kaupunginvoudin virka (B 1/V 22).

Lisäys on 17 700 mk.

c) Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan tilapäisten palkkioista 1.10.1984 lukien vähennettäväksi 8 400 mk Loviisan kaupunginvoudinviraston sivutoimisen ulosottoapulaisen palkkiona.

Tilapäisten palkkioista vähennetään 32 800 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistetyn toimen palkkiona.

Vähennys on 41 200 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 16 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkioihin ja palkkioihin ehdote-

taan lisäystä 105 500 mk, mistä 28 000 mk ylityökorvauksiin, 55 000 mk viransijaisten palkkioihin, 17 500 mk vuosilomakorvauksiin sekä 5 000 mk sivutoimisten kaupunginvoutien ja ulosottoapulaisten palkkioihin.

1984 esitys	45 758 000
1983 menoarvio	42 255 000
1982 tilinpäätös	38 629 104

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 345 000 mk hintojen nousun ja uusien toimitilojen vuokrien johdosta sekä ulosottotoimen atk-järjestelmien suunnittelun jatkamisesta ja Helsingin ulosottoviraston atk-järjestelmien käytöstä aiheutuvien menojen johdosta. Viimeksi mainituista menoista on kertamenoa 1 000 000 mk. Kun momentilta vähennetään kertameno 800 000 mk, lisäys on 3 545 000 mk. Ehdotetaan, että kertamenoa saadaan käyttää kolmen päätoimisen henkilön palkkaamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	65 000
Matkat	800 000
Virkistystoiminta (enintään)	11 000
Muut henkilöstömenot	12 000
Rakennusten käyttö	6 350 000
Atk-menot (kertamenoa 1 000 000)	4 600 000
Toimistomenot	2 400 000
Yhteensä	14 238 000

1984 esitys	14 238 000
1983 menoarvio	10 693 000
1983 I lisämenoarvio	410 000
1982 tilinpäätös	8 513 071

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)	1984 esitys	530 000
Momentille ehdotetaan 530 000 mk kaluston	1983 menoarvio	700 000
ja konttorikoneiden hankintaa varten.	1982 tilinpäätös	700 000

50. Vankeinhoitolaitos

Oikeusministeriössä selvitetään edelleen mahdollisuuksia vaikuttaa vankeinhoidosta aiheutuvien kustannusten kehitykseen rangaistusjärjestelmää kehittämällä.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 203 527 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	145 990 700	+ 9 259 400	2 302	+ 29
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat	7 307 500	— 582 800	95	—19
3. Muut palkat ja palkkiot	31 373 900	+ 2 441 700	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	13 314 700	+ 1 044 500	—	—
	Varaus 1983	— 1 734 000	—	—
	Varaus 1984	+ 5 540 200	—	—
	Yhteensä	+ 15 969 000	2 397	+ 10

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7).

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 9 802 000 mk, mistä 9 590 800 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Tehtävien lisääntymisen ja uusien toimitilojen käyttöön oton johdosta ehdotetaan vankeinhoitolaitokseen perustettavaksi seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
Peruspalkkaiset:	
1 vankilälääkäri	B 3
1 vanhempi opettaja	C 55
Ylimääräiset:	
1 työnjohtaja	V 20
3 ylivartijaa	V 18
1 keittiömestari	V 17
2 vanhempaa vartijaa	V 15

Vankiloiden täytäntönnpanotehtäviä hoitavan henkilöstön virka- ja toimirakenteen muuttamista tehtäviä vastaavaksi ehdotetaan jatkettavaksi perustamalla ja lakkauttamalla 1.3.1984 lukien seuraavat virat ja toimet:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
Peruspalkkaiset:	
3 notaaria (Mikkelin, Kuopion ja Vaasan lääninvankilat)	V 21
Ylimääräiset:	
3 notaaria (Keravan nuorisovankila, Oulun lääninvankila ja Turun lääninvankila/Käyrän työsiirtola)	V 21
Lakkautetaan:	
Peruspalkkaiset:	
3 kanslistia (Mikkelin, Kuopion ja Vaasan lääninvankilat)	V 19
Ylimääräiset:	
2 kanslistia (Keravan nuorisovankila ja Oulun lääninvankila)	V 19

Virka- ja toimirakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat peruspalkkaiset virat ja toimet:

Perustetaan:	Palkkausluokka
1 opinto-ohjaaja (Keravan nuorisovankila)....	V 23
1 talousopettaja (Hämeenlinnan keskus- ja lääninvankila).....	V 18
Lakkautetaan:	
1 erityisopettaja (Kerava)	C 34
1 talousopettaja (Hämeenlinna).....	C 22

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi vankeinhoitolaitokseen seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkausluokka
3 ylivartijaa	V 18
3 varastonhoitajaa	V 16
2 nuorempaa vartijaa	V 13
5 toimistovirkailijaa	V 11
6 toimistovirkailijaa	V 9

Vankiloiden vartiohenkilökunnan rakennemuutoksen jatkamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi viisi peruspalkkaista vanhemman vartijan tointa (V 15) ja viisi ylimääräistä vanhemman vartijan tointa (V 15). Vastaavasti ehdotetaan samasta ajankohdasta lukien lakkautettavaksi viisi peruspalkkaista nuoremman vartijan tointa (V 14) ja viisi ylimääräistä nuoremman vartijan tointa (V 14).

Lisäys on 1 528 000 mk.

c) Viitaten kohdan b perusteluihin voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 743 000 mk 19 ylimääräistetyin toimen palkkioina.

Tilapäisten palkkioista vähennetään 203 300 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistettyjen tointen palkkioina.

Edellyttäen, että ylimääräinen notaarin toimi (Turun lääninvankila/Käyrän työsiirtola) perustetaan, voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 47 700 mk kanslistin (V 19) palkkiona.

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 45 300 mk apulaiskanslistin (V 11) palkkaamiseksi.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä kertamenona 97 000 mk kahden työsiirtolan apulaispäällikön (V 18) palkkaamiseen vankeinhoito-

laitokseen 31.10.1984 asti. Kun vähennetään kertameno 110 000 mk, vähennys on 13 000 mk.

Vähennys on 961 700 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 76 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkioihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 750 000 mk, mistä 500 000 mk viransijaisten palkkioihin, 200 000 mk vankien koulutukseen ja sosiaalityön tehostamisesta aiheutuviin palkkiomenoihin sekä 50 000 mk sivutoimi- ja niihin verrattavien palkkioiden tarkistamiseen.

1984 esitys	203 527 000
1983 menoarvio	187 558 000
1982 tilinpäätös	166 125 968

10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 26 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää rakennusten käytöstä sekä maa-alueiden ja vankiloiden alueella olevien teiden ylläpidosta aiheutuviin menoihin.

1984 esitys	26 500 000
1983 menoarvio.....	26 500 000
1982 tilinpäätös.....	23 209 230

13. Vuosikorjaukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta ja korjaustöiden lisäämisestä laitoshygienian ja työolosuhteiden parantamiseksi. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kiinteistöjen vuosikorjausmenoihin.

1984 esitys	5 900 000
1983 menoarvio.....	5 500 000
1982 tilinpäätös.....	5 000 000

21. Vankien huolto ja koulutus (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 100 000 mk hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää laitosten ruokataloudesta sekä vankien vaatetuksesta, terveydenhuollosta, koulutuksesta, kirjasto- ja vapaa-aikatoiminnasta samoin kuin vangeille annettavista raha- ja vaateustavustuksista aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ruokatalous	27 500 000
Vaatetus	5 000 000
Terveydenhuolto.....	5 700 000
Koulutus, avustaminen ja vapaa-aikatoiminta (enintään)	1 150 000
Yhteensä	39 350 000

1984 esitys.....	39 350 000
1983 menoarvio.....	36 250 000
1982 tilinpäätös.....	34 992 690

23. Työtoiminta (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 2 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää työtoiminnan aineista, tarvikkeista, energiasta, tavarakuljetuksista, tuotteiden markkinoinnista, koneiden ja laitteiden kunnossapidosta sekä toiminnassa tarvittavien ulkopuolisten palvelusten ostoista aiheutuviin menoihin samoin kuin maatilatalouden kunnallisverojen maksamiseen. Määrärahasta saadaan käyttää enintään 65 000 mk markkinointiin liittyvinä käyttövaroina.

1984 esitys.....	54 000 000
1983 menoarvio.....	56 000 000
1982 tilinpäätös.....	47 919 089

24. Työ- ja käyttörahat sekä avolaitospalkat (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vankien työ- ja käyttörahojen sekä avovankiloissa ja niihin verrattavissa pysyväisluontoisissa avolaitoksissa rangaistustaan suorittavien vankien palkkausmenojen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Työ- ja käyttörahat.....	9 000 000
Avolaitospalkat.....	14 600 000
Yhteensä	23 600 000

1984 esitys.....	23 600 000
1983 menoarvio.....	23 200 000
1982 tilinpäätös.....	20 595 059

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 578 500 mk, mikä aiheutuu lähinnä hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös vankeinhoitoon liittyvästä tutkimustoiminnasta, vankien kuljetuksesta sekä siviilipalvelusmiesten ylläpidosta aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Markat ja kuljetukset.....	5 500 000
Henkilökunnan koulutus.....	400 000
Virkistystoiminta (enintään).....	42 000
Muut henkilöstömenot.....	100 000
Atk-menot.....	480 000
Muut toimistomenot.....	3 000 000
Tutkimustoiminta.....	85 000
Siviilipalvelusmiesten ylläpito.....	330 000
Muut menot.....	270 000
Yhteensä	10 207 000

1984 esitys.....	10 207 000
1983 menoarvio.....	9 628 500
1982 tilinpäätös.....	9 061 907

50. Valtionapu Kriminaalihuoltoyhdistykselle lainsäädäntöön perustuviin tehtäviin (arviomääräraha)

Kriminaalihuoltoyhdistyksen kriminaalihuoltotyöhön valtionavusta annetun lain (31/75) 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien suorittamista varten momentille ehdotetaan 11 472 000 mk eli lisäystä 1 602 000 mk seuraavasti:

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 383 300 mk, mistä 810 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 216 600 mk uusien valtionaputoimien perustamisesta sekä 80 000 mk vuoden 1983 ensimmäisen lisämenoarvion mukaisesti vakinaistetun sosiaalityöntekijän edelleen palkkaamisesta ja 276 700 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 81 300 mk vuodelle 1983, lisäys on 1 302 000 mk. Alamomentin loppusumma on 9 487 000 mk. Ehdotetaan, että vuonna 1984 valtionavun piiriin saadaan hyväksyä vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa hyväksytyin lisäksi uusina toimina enintään neljä kokopäivätoimintaa; kaksi sosiaalityöntekijänä sekä kaksi johtavana sosiaalityöntekijänä ja puolipäivätoimi kanslistina. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 128 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionapu muihin menoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk, mistä 30 000 mk aiheutuu uusien työntekijöiden palkkaamisen aiheuttamista kulutusmenojen kasvusta, 150 000 mk Helsingin aluetoimiston II toimiston muuttamisesta uusiin toimitiloihin ja 120 000 mk hintojen kohoamisesta. Alamomentin loppusumma on 1 985 000 mk.

1984 esitys.....	11 472 000
1983 menoarvio.....	9 870 000
1983 I lisämenoarvio.....	57 500
1982 tilinpäätös.....	9 029 000

51. Valtionapu Kriminaalihuoltoyhdistykselle muun kriminaalihuoltotyön suorittamiseen

Kriminaalihuoltoyhdistyksen muun kuin lainsäädäntöön perustuvan kriminaalihuoltotyön suorittamista varten momentille ehdotetaan 7 251 000 mk eli lisäystä 1 063 100 mk seuraavasti:

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 875 000 mk, mistä

525 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistamisesta, 42 000 mk vuoden 1983 ensimmäisen lisämenoarvion mukaisesti vakinaistetun osa-aikaisen ohjaajan edelleen palkkaamisesta, 137 000 mk uusien valtionaputoimien perustamisesta ja 171 000 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 49 900 mk vuodelle 1983, lisäys on 825 100 mk. Alamomentin loppusumma on 5 863 000 mk. Ehdotetaan, että vuonna 1984 valtionavun piiriin saadaan hyväksyä uusina toimina kaksi asuntolanhoitajan tointa. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään 81 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionapu muihin menoihin.* Alamomentille ehdotetaan 1 388 000 mk, mistä 1 102 500 mk kulutusmenoihin ja enintään 285 500 mk lyhennyksiin ja muihin luotoista aiheutuviin menoihin. Lisäys on 238 000 mk, mistä 119 000 mk aiheutuu Helsingin kiinteistöjen julkisivujen korjaustöitä varten otetun lainan kuoletus- ja korkomenoista, 39 000 mk Mikkelin aluetoimiston yhteydessä toimintansa aloittavan asuntokodin kulutusmenoista ja 80 000 mk hintojen kohomaisesta.

1984 esitys	7 251 000
1983 menoarvio	6 187 900
1983 I lisämenoarvio	21 000
1982 tilinpäätös	5 901 700

52. *Valtionapu Kriminaalihuoltoyhdistykselle toimitilojen perustamis- ja peruskorjausmenoihin (kertameno)*

Momentille ehdotetaan kertamenoa 1 660 000 mk valtionapuna Kriminaalihuoltoyhdistykselle kiinteistöjen perustamis- ja peruskorjausmenoihin. Lisäys on 960 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Joensuun asuntokodin rakentamisen loppuunsaattaminen	1 250 000
Helsingin kiinteistön peruskorjauksen jatkaminen	330 000
Mikkelin asuntokodin perustaminen	80 000
Yhteensä	1 660 000

1984 esitys	1 660 000
1983 menoarvio	700 000
1982 tilinpäätös	300 000

53. *Valtionapu muuhun kriminaalihuoltotyöhön*

Momentille ehdotetaan 270 000 mk harkinnanvaraisten valtionavustusten myöntämiseksi kriminaalihuoltotyön valtionavusta annetun lain (31/75) 2 §:n 2 momentissa tarkoitetuille yhteisöille ja säätiöille sekä kokeilutoimintaan. Lisäys on 10 000 mk.

1984 esitys	270 000
1983 menoarvio	260 000
1982 tilinpäätös	240 000

70. *Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 15 400 000 mk koneiden, laitteiden ja muun kaluston uusinta- ja uudishankintoihin. Momentin määrärahasta ehdotetaan käytettäväksi 6 200 000 mk vuosina 1981 ja 1983 myönnettyjen tilausvaltuuksien perusteella vanginkuljetusta varten hankittavista rautatievaunuista sekä sopimusindeksien muutoista aiheutuviin maksuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Työtoiminnan ja ammattikoulutuksen kone- ja laitehankinnat	2 900 000
Selli-, konttori- yms. kaluston hankinnat	900 000
Rakennuskorjausten yhteydessä uusittavien keittiö-, pesula-, puhelin-, keskusradio- yms. laitteiden hankinnat	700 000
Kalustohankinnat rakennustöihin	400 000
Palontorjunnan ja muun vankilaturvallisuuden sekä vanginkuljetuksen ja viestinnän kalusto- ja laitehankinnat	1 100 000
Rautatievaunujen hankkiminen vanginkuljetusta varten	6 200 000
Käyttöön otettavien uusien ja peruskorjattujen toimitilojen kalustehankinnat	3 200 000
Yhteensä	15 400 000

1984 esitys	15 400 000
1983 menoarvio	13 050 000
1982 tilinpäätös	11 550 000

74. *Uudisrakennukset ja peruskorjaukset (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 26 900 000 mk. Talonrakennusten suunnitteluun esitettyä määrärahaa saadaan käyttää keskimäärin enintään kolmen henkilön palkkaamiseen.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Helsingin keskusvankilan kilpi- ja rekisterikilpi- ja metallityöosastot		11 000 000		10 000 000	1 000 000
— lisärakennukset	1 200				
— muutostyöt	1 980				
2. Sukevan keskusvankilan sauna- ja talousosaston perusparannus ja lisärakennus		16 000 000	4 667	13 500 000	2 500 000
— lisärakennus	2 615	13 500 000	5 162		
— perusparannus	813	2 500 000	3 075		
3. Hämeenlinnan keskus- ja lääninvankilan vankisairasosasto	3 271	23 000 000	7 031	11 000 000	8 000 000
4. Pelson varavankilan III rakennusvaihe ja lämpökeskustyöt		19 400 000		18 000 000	1 400 000
— III rakennusvaihe	3 343	17 800 000	5 324		
— lämpökeskuksen laajennus		1 600 000			
5. Konnunsuon keskusvankilan karjarakennuksen perusparannus	2 200	4 000 000	1 818	3 000 000	1 000 000
6. Turun keskusvankilan länsiosaston perusparannus	3 570	9 500 000	2 661	4 500 000	2 500 000
7. Konnunsuon keskusvankilan talousrakennuksen perusparannus	1 452	7 500 000	5 165	1 500 000	2 500 000
8. Helsingin keskusvankilan perusparannus- ja lisärakennustyöt, keittiöosasto	440	2 800 000	6 364		2 000 000
9. Riihimäen keskusvankilan keittiön perusparannus		1 600 000			500 000
10. Keravan nuorisovankilan päärakennuksen ja selliosaston perusparannus		3 800 000			1 500 000
11. Pienehköt nimeämättömät uudisrakennus- ja peruskorjaustyöt					3 000 000
12. Talonrakennusten suunnittelu					1 000 000
				Yhteensä	26 900 000

Lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

1. Helsingin keskusvankilan työtilojen lisärakennus- ja muutostöiden kustannusarvio on tarkistettu rakennuskustannusten nousun johdosta.

2. Sukevan keskusvankilan sauna- ja talousosaston perusparannuksen ja lisärakennuksen kustannusarviota on tarkistettu hankkeen toteutumisen edistyessä.

3. Hämeenlinnan keskus- ja lääninvankilan vankisairasosaston kustannusarvio on tarkistettu kustannustason nousun johdosta.

7. Konnunsuon keskusvankilan talousrakennuksen perusparannustöiden kustannusarvio on tarkistettu kustannustason nousun johdosta.

8. Helsingin keskusvankilan keittiöosasto korvaa nykyiset heikkokuntoiset ja epätarkoituksenmukaiset keittiötilat.

9. Riihimäen keskusvankilan keittiön perusparannus käsittää nykyisten heikkokuntoisten keittiötilojen korjaus- ja muutostyöt.

10. Keravan nuorisovankilan päärakennuksen ja selliosaston perusparannus käsittää tilojen kunnostustöitä sekä huonokuntoisten sähkö- ja LVI-järjestelmien uusimisen.

1984 esitys	26 900 000
1983 menoarvio	35 100 000
1983 I lisämenoarvio	170 000
1982 tilinpäätös	27 550 000

75. Uudisrakennukset ja peruskorjaukset avolaitostyönä (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 37 700 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
Rakennustyö		
1. Suomenlinnan entisöinti- ja muut rakennustyöt	72 500 000	9 000 000
2. Hämeen vanhan linnan entisöinti	31 350 000	3 000 000
3. Parolan kasarmialueen rakennustyöt	29 600 000	6 000 000
4. Turun linnan korjaustyöt	13 950 000	3 000 000
5. Kastelholman linnan entisöimis- ja muut rakennustyöt	12 800 000	3 000 000
6. Tampere-Pirkkalan lentotukikohdan rakennustyöt	27 500 000	6 500 000
7. Haminan linnoituksen kunnostustyöt ja varuskunnan rakennusten korjaustyöt	5 000 000	3 500 000
8. Turun varuskunnan rakennustyöt		2 000 000
9. Hämeenlinnan varuskunnan rakennustyöt		1 700 000
	<u>Yhteensä</u>	<u>37 700 000</u>

Lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

1. Suomenlinnan entisöinti- ja muita rakennustöitä ehdotetaan jatkettavaksi noin 90 vangin vahvuudella.

2. Hämeen vanhan linnan entisöinti- ja muis-
sa kunnostustöissä on tarkoitus työllistää keski-
määrin noin 30 vankia.

3. Parolan kasarmialueella tehtäviin rakennus-
töihin on suunniteltu sijoitettavaksi keskimäärin
noin 40 vankia.

4. Turun linnan korjaustöitä on tarkoitus jat-
kaa keskimäärin 30 vangin vahvuudella.

5. Kastelholman linnan entisöimis- ja muita
rakennustöitä ehdotetaan jatkettavaksi keskimää-
rin noin 30 vangin vahvuudella.

6. Tampere-Pirkkalan lentotukikohdan raken-
nustöitä on tarkoitus jatkaa keskimäärin 45 van-
gin vahvuudella.

7. Haminassa tehtäviin linnoituksen kunnos-
tustöihin sekä varuskunnan rakennusten korjaus-
töihin voidaan sijoittaa keskimäärin noin 30
vankia.

8. Turun varuskunnan rakennustyöt on tarkoi-
tus aloittaa työsiirtolatyönä noin 20 vangin vah-
vuudella. Työsiirtolatyövoiman käyttäminen ra-
kennustöissä mahdollistaa avolaitostoiminnan
jatkamisen Turun seudulla työsiirtolapaikkojen
vähentyessä muissa työkohteissa.

9. Hämeenlinnan varuskunnan rakennusten
korjaustyöt on tarkoitus aloittaa työsiirtolatyönä
noin 10 vangin vahvuudella.

1984 esitys 37 700 000

1983 menoarvio 35 500 000

1982 tilinpäätös 31 100 000

77. Työsiirtoloille järjestettävät työt (siirto-
määräraha)

Momentille ehdotetaan 35 000 000 mk työti-
laisuuksien järjestämiseen työsiirtoloissa.

1984 esitys 35 000 000

1983 menoarvio 35 000 000

1982 tilinpäätös 33 200 000

78. Työleireille järjestettävät työt (siirtomäärä-
raha)

Momentille ehdotetaan 6 400 000 mk kahden
noin 40-paikkaisen työleirin toiminnan jatkami-
seen. Pääosa töiden järjestämisestä aiheutuvista
kustannuksista suoritetaan luvun 31.24 määrära-
hoista.

1984 esitys 6 400 000

1983 menoarvio 6 000 000

1982 tilinpäätös 6 980 000

60. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 492 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	948 400	+ 139 700	11	+ 1
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat	341 000	— 65 400	3	— 1
3. Muut palkat ja palkkiot	64 700	+ 4 600	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	97 300	+ 7 300	—	—
	Varaus 1983	— 12 800	—	—
	Varaus 1984	+ 40 600	—	—
	Yhteensä	+ 114 000	14	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 78 900 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi ylimääräinen erikoistutkijan toimi (B 3). Lisäys on 98 500 mk.

c) Edellyttäen, että kohdassa b mainittu toimi perustetaan, voidaan työsuhdepalkoista vähentää 98 500 mk erikoistutkijan palkkana. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään kaksi pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	1 492 000
1983 menoarvio	1 378 000
1982 tilinpäätös	1 045 871

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 32 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta ja ulkopuolisten tutkimuspalvelusten hankkimisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tutkimustoimintaan ja siihen liittyvään julkaisutoimintaan.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Käyttövarat (enintään)	3 000
Matkat	24 000
Muut henkilöstömenot	1 000
Rakennusten käyttö	270 000
Toimistomenot	135 000
Automaattinen tietojenkäsittely	60 000
Tutkimustoiminta	45 000
Muut menot	1 000
Yhteensä	539 000

1984 esitys	539 000
1983 menoarvio	507 000
1982 tilinpäätös	438 076

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 15 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankintaa varten.

1984 esitys	15 000
1983 menoarvio	10 000
1982 tilinpäätös	9 938

61. Yhdistyneiden Kansakuntien yhteydessä toimiva Helsingin kriminaalipoliittinen instituutti

Luvun nimike on muutettu.

Yhdistyneiden Kansakuntien yhteydessä toimiva Helsingin kriminaalipoliittinen instituutti (The Helsinki Institute for Crime Prevention and Control, affiliated with the United Nations),

joka aloitti toimintansa lokakuussa 1982, toimii läheisessä yhteistyössä oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen kanssa. Instituutin tehtävänä on edistää mahdollisuuksia säännölliseen tietojen ja kokemusten vaihtoon kriminaalipoliittikan alalla Eu-

roopan eri maiden välillä näiden yhteiskunta- ja talousjärjestelmästä riippumatta. Toiminnan kansainvälisen luonteen hahmotuttua on tarpeen

lisätä matkoihin sekä kansainvälisten seminaarien ja konferenssien järjestelyihin käytettäviä määrärahoja.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 545 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet Muutos ± 1983 1984/83
1. <i>Ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	334 800	+ 14 100	4 —
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	159 600	+ 3 400	— —
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	35 800	+ 2 500	— —
	Varaus 1983	— 4 800	— —
	Varaus 1984	14 800	— —
	Yhteensä	545 000	4 —

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 17 500 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 25 000 mk, mistä 19 000 mk sivutoimisen johtajan palkkioihin ja 6 000 mk viransijaisten palkkioihin. Kun muista palkoista ja palkkioista voidaan vähentää 25 000 mk neuvottelukunnan jäsenten palkkioina, ei alamomentille ehdoteta lisäystä.

1984 esitys	545 000
1983 menoarvio	515 000
1982 tilinpäätös	63 612

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 121 300 mk, mikä aiheutuu lähinnä hintojen noususta sekä luvun perusteluissa todetusta toiminnan laajentumisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tutkimustoimintaan, seminaarien ja konferenssien järjestämisestä sekä niihin osallistumisesta aiheutuvien kustannusten suorittamiseen, apurahojen myöntämiseen sekä keskimäärin enintään yhden henkilön palkkaamiseen.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Käyttövarat (enintään)	21 000
Matkat	120 000
Muut henkilöstömenot	500
Rakennusten käyttö	125 000
Toimistomenot	95 000
Tutkimustoiminta	30 000
Seminaarit, konferenssit ja apurahat	250 000
Muut menot	60 000
Yhteensä	701 500

1984 esitys	701 500
1983 menoarvio	580 200
1982 tilinpäätös	176 161

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 24 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankintaa varten.

1984 esitys	24 000
1983 menoarvio	80 000
1982 tilinpäätös	39 987

70. Vaalit

21. *Vaaleista aiheutuvat menot* (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 2 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tasavallan presidentin, kansanedustajain ja tasavallan presidentin valitsijamiesten vaaleista sekä kunnallisvaaleista annettujen lakien mukaisesti vaaleista valtiolle aiheutuviin menoihin.

Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahasta enintään 150 000 mk saadaan käyttää vaalitulosten laskenta- ja informaatiojärjestelmän kehittämiseen.

1984 esitys	3 500 000
1983 menoarvio	6 000 000
1982 tilinpäätös	6 896 891

99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut menot

08. *Komiteat ja asiantuntijat* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk kustannusten nousun johdosta.

1984 esitys	660 000
1983 menoarvio	630 000
1982 tilinpäätös	483 929

Käyttösuunnitelma:	mk
Jäsenmaksut	150 000
Pohjoismainen yhteistyö	350 000
Suomalais-neuvostoliittolainen yhteistyö ...	75 000
Muu kansainvälinen yhteistyö	150 000
Muut menot	25 000
Yhteensä	750 000

09. *Neuvottelu- ja toimikunnat* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 41 000 mk kustannusten nousun ja osapäiväisen toimihenkilön palkkaamisen johdosta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ahvenanmaan valtuuskunta	140 000
Asevelvollisten tutkijalautakunta	216 000
Epäsiveellisten julkaisujen valvontalautakunta	4 000
Ulosottoasiain neuvottelukunta	150 000
Vankeinhoitoasiain neuvottelukunta	10 000
Yhteensä	520 000

1984 esitys	520 000
1983 menoarvio	479 000
1982 tilinpäätös	413 822

26. *Kansainvälinen yhteistyö* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 240 000 mk hintojen nousun ja kansainvälisen yhteistyön laajentumisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää jäsenmaksujen, maksuosuuksien, matkakustannusten ja kansainvälisestä yhteistyöstä johtuvien vierailu- ja muiden edustusmenojen maksamiseen.

1984 esitys	750 000
1983 menoarvio	510 000
1982 tilinpäätös	680 290

27. *Automaattinen tietojenkäsittely*

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 350 000 mk, mikä aiheutuu oikeushallinnon tietojärjestelmien jatkosuunnittelusta ja atk-vaiheen käyttöönoton laajentumisesta sekä kustannusten, lähinnä VTKK:n hintojen noususta, eli oikeushallinnon tietojärjestelmäyksikön nykyisen henkilöstön palkkakustannusten noususta ja toimirakenteen vähäisestä muuttamisesta, 1.9.1983 lukien käyttöönotetun rikesakkojärjestelmän atk-laitevuokrista ja -palveluista sekä vuoden 1983 ensimmäisen lisämenoarvion mukaisesti palkattujen toimistosihteerin ja kolmen erityis-atk-kirjoittajan edelleen palkkaamisesta, rikosasioiden atk-perusteisen tuomiolauselma- ja perintäjärjestelmän suunnittelun jatkamisesta ja kokeilukäytöstä, sekä oikeudellisen aineiston tietojärjestelmäkantaan sisältyvien tietojen hankinnasta, luovuttamisesta ja tietokannan edelleen kehittämistä sekä toiminnassa olevien suunnittelu- ja käyttötehtävien kustannusten noususta ja osittaisesta laajentumisesta. Lisäyksestä 49 500 mk aiheutuu almomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten yhden toimistoapulaisen palkkaamisesta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin, atk-laitevuokra- ja -huoltomaksuihin, palvelusten ostoon, koneiden ja laitteiden asennus-, käyttö- ja huoltokustannuksiin sekä atk-tarvikehankintoihin. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään 67 henkilöä.

Kun momentilta vähennetään 1 000 000 mk siirtona momentille 25.99.29 palkanlaskennan ja sisäisen laskentatoimen kustannuksina, lisäys on 2 350 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Palkat	5 000 000
Laite- ja ohjelmavuokrat sekä huolto	3 000 000
Atk-palvelujen ostot	7 800 000
Muut atk-menot	550 000
Yhteensä	16 350 000

1984 esitys	16 350 000
1983 menoarvio	14 000 000
1983 I lisämenoarvio	920 000
1982 tilinpäätös	12 220 819

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 052 500 mk, mistä 1 000 000 mk siirtona momentilta 25.99.27 ja 52 500 mk kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää hallinnonalan palkanlaskennan ja sisäisen laskentatoimen kustannuksiin, rahalaitoksiin maksettavien sakkojen, ylikuormamaksujen ja eräiden saamisten kantopalkkioihin sekä eräisiin henkilöstömenoihin työnantajan osuutena henkilöstön kuulumisesta sairauskassan jäsenyyteen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Palkanlaskenta ja sisäinen laskentatoimi ...	1 050 000
Työnantajan osuus sairauskassaan kuulumisesta	64 000
Sakkojen, ylikuormamaksujen ja eräiden saamisten kantopalkkio	6 000
Yhteensä	1 120 000

1984 esitys	1 120 000
1983 menoarvio	67 500
1982 tilinpäätös	47 363

50. Eräät avustukset

Momentille ehdotetaan lisäystä 605 000 mk, mistä kertamenoa 570 000 mk. Kun momentilta vähennetään kertameno 200 000 mk, lisäys on 405 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää Julkisen Sanan Neuvoston toiminnan tukemiseen, Suomen oikeusjärjestyksen tunnetuksi tekemiseen, vuoden 1734-lain 250-vuotismuiston juhlistamisesta aiheutuviin menoihin, Suomen Lakimiesliitolle ruotsinkielisestä lakikirjasta vuonna 1986 otettavan uuden painoksen toimitustyön aloittamiseen sekä valtionavustuksen maksamiseen niille maakuntaliitoille aiheutuneiden kustannusten osittaiseksi korvaamiseksi, jotka alueellaan keskitetysti huolehtivat lainopillisen asiantuntija-avun ja neuvonnan hankkimisesta kalatalousyhteisöille eräisiin laajoihin vesiasioihin liittyvissä kysymyksissä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Julkisen Sanan Neuvoston toiminnan tukeminen	145 000
Suomen oikeusjärjestyksen tunnetuksi tekeminen (kertamenoa 120 000)	160 000
1734-lain 250-vuotismuiston juhlistaminen (kertameno)	100 000
Avustus Suomen Lakimiesliitolle (kertameno)	200 000
Erinäiset korvaukset maakuntaliitoille (kertameno)	150 000
Yhteensä	755 000

1984 esitys	755 000
1983 menoarvio	350 000
1982 tilinpäätös	438 000

Pääluokan 25 menot luvuittain vuosina 1982—1984

	Tilinpäätös	Menoarvio	Ehdotus	Muutos 1983—1984	
	v. 1982 1 000 mk	v. 1983 1 000 mk	v. 1984 1 000 mk	± 1 000 mk	± %
01. Oikeusministeriö (070)	28 331	31 934	35 265	+ 3 331	+ 10
02. Lääninhallitusten oikeushallintoyksiköt (070)	—	397	1 527	+ 1 130	+ 285
10. Ylimmät tuomioistuimet (090)	29 444	33 254	37 473	+ 4 220	+ 13
20. Hovioikeudet (090)	52 678	59 344	65 653	+ 6 309	+ 11
30. Tuomiokunnat (090)	66 950	82 908	93 446	+ 10 538	+ 13
31. Raastuvanoikeudet ja maistraatit (090)	84 085	92 456	109 500	+ 17 044	+ 18
40. Erityistuomioistuimet (090)	23 827	28 583	30 720	+ 2 137	+ 7
45. Eräät oikeudenhoitomenot (090)	72 857	74 220	80 800	+ 6 580	+ 9
46. Syyttäjänvirastot (090)	12 408	13 835	15 828	+ 1 993	+ 14
47. Ulosottovirastot (090)	47 842	53 648	60 526	+ 6 878	+ 13
50. Vankeinhoitolaitos (100)	432 755	486 304	505 137	+ 18 833	+ 4
60. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos (070)	1 494	1 895	2 046	+ 151	+ 8
61. Yhdistyneiden Kansakuntien yhteydessä toimiva Helsingin kriminaalipoliittinen instituutti (070)	280	1 175	1 271	+ 95	+ 8
70. Vaalit (010)	6 897	6 000	3 500	— 2 500	— 42
99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut menot (070)	17 070	16 037	20 155	+ 4 119	+ 26
Yhteensä	876 919	981 989	1 062 846	+ 80 857	+ 8

Pääluokka 26

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Sisäasiainministeriö

Viitaten luvun 23.02 perusteluihin sisäasiainministeriön ehdotetaan perustettavaksi aluepoliittinen suunnitteluosasto.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 18 880 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	14 138 100	—4 122 300	155	+ 29
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsubdepalkat</i>	2 788 500	— 177 700	33	+ 10
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	204 300	+ 9 400	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	1 235 200	— 461 000	—	—
Varaus 1983		— 240 300	—	—
Varaus 1984	513 900	+ 513 900	—	—
Yhteensä	18 880 000	—4 478 000	188	+ 39

Henkilöstön määrän lisäyksestä 36 aiheutuu siirrosta momentilta 23.02.01 ja yksi siirrosta momentilta 26.01.09.

Muutosten perustelut:

a) Momentilta merkitään vähennettäväksi 6 167 700 mk. Palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta aiheutuva lisäys on 1 264 500 mk.

b) Tämän luvun sekä luvun 23.02 ja momentin 23.02.01 kohdan b perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi seuraavat virat ja toimet sekä ylimääräiset toimet:

Sopimuspalkkaiset:	Palkkausluokka
1 osastopäällikkö	S 19
1 apulaisosastopäällikkö	S 18
2 projektipäällikköä	S 15
1 projektipäällikkö	S 14
3 suunnittelijaa	S 13
3 suunnittelijaa	S 12
2 tutkijaa	S 11
3 tutkijaa	S 10
Peruspalkkaiset:	
1 osastosihteeri	V 23
1 toimistosihteeri	V 17
1 kanslisti	V 15
1 virastomestari	V 15

Ylimääräiset:

1 kanslisti	V 14
1 apulaiskanslisti	V 12
1 konekirjoittaja	V 10

Virkarakenteen yhtenäistämiseksi ja kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi hallitusneuvoksen, toimistopäällikkönä virka (B 6). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa vanhemman hallitussihteerin, toimistopäällikkönä virka (B 5).

Ulkomaalaislain voimaantulon ja kansalaisuuslain uudistuksen aiheuttamien lisätehtävien suorittamista varten ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen tarkastajan toimi (V 27) ja kaksi ylimääräistä toimistosihteerin tointa (V 17).

Henkilöstörakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi ylimääräinen koulutuspäällikön toimi (B 1). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen koulutussihteerin toimi (V 29).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi ylimääräinen eri-

koissuunnittelijan toimi (B 1) ja ylimääräinen ylitarkastajan toimi (B 1).

Henkilöstörakenteen muuttamiseksi vastamaan muuttunutta tehtävärakennetta ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen esittelijän toimi (V 29). Toimen palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 26.01.09.

Lisäys on 2 283 300 mk.

c) Tämän luvun sekä luvun 23.02 ja momentin 23.02.01 kohdan c perusteluihin viitaten tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 39 700 mk apulaisvahtimestarin (V 7) palkkaamiseksi 1.3.1984 lukien.

Tämän luvun sekä luvun 23.02 ja momentin 23.02.01 kohdan c perusteluihin viitaten työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 785 900 mk yhden projektipäällikön, yhden suunnittelijan, viiden tutkijan, kahden tutkimusapulaisen, yhden toimistosihteerin, yhden laskentasihteerin ja yhden konekirjoittajan palkkaamiseksi 1.3.1984 lukien.

Kohdan b perusteluihin viitaten voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 159 000 mk kahden ylimääräistetyin toimen palkkioina.

Työsuhdepalkoista vähennetään 38 500 mk vuoden 1983 aikana siirrettyjen tointen palkkioina.

Tilapäisten palkkioista vähennetään 52 900 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistettyjen tointen palkkioina.

Tilapäisten palkkioista vähennetään 243 200 mk ympäristöministeriön perustamisen johdosta.

Työsuhdepalkoista vähennetään 738 200 mk ympäristöministeriön perustamisen johdosta, missä on otettu huomioon lisäksi vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa tehdyt päätökset.

Vähennys on 406 200 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 43 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys.....	18 880 000
1983 menoarvio.....	23 358 000
1982 tilinpäätös.....	24 890 252

09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 305 000 mk, mistä 200 000 mk aiheutuu tämän luvun ja luvun 23.02 perusteluihin viitaten siirrosta momentilta 23.99.09 aluepoliittisen neuvottelukunnan, saaristoasiain neuvottelukunnan ja Kainuu-neuvottelukunnan menoina, 65 000 mk kustannusten noususta ja 40 000 mk vartioimisliikelautakunnan menoista. Kun momentilta vähennetään 1 355 000 mk ympäristöministeriön perusta-

misen johdosta ja 85 000 mk viitaten momentin 26.01.01 kohdan b perusteluihin, vähennys on 1 135 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään neljä päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kunnallistalouden neuvottelukunta	500 000
Kantokykyluokitustoimikunta	50 000
Aluepoliittinen neuvottelukunta	50 000
Saaristoasiain neuvottelukunta	100 000
Kainuu-neuvottelukunta	50 000
Poliisiasiain neuvottelukunta	65 000
Rahankeräys- ja tavara-arpajais-lautakunta ..	60 000
Vartioimisliikelautakunta	40 000
Palo- ja pelastustoimen neuvottelukunta ...	20 000
Pelastuspalvelun valtakunnallinen neuvottelukunta	30 000
Väestönsuojeluneuvottelukunta	25 000
Yhteensä	990 000

1984 esitys.....	990 000
1983 menoarvio.....	2 125 000
1983 I lisämenoarvio.....	15 000
1982 tilinpäätös.....	2 234 722

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 104 000 mk, mistä 890 500 mk aiheutuu luvun 23.02 perusteluihin viitaten siirrosta momentilta 23.02.29, 40 000 mk siirrosta momentilta 26.99.28 koulutustoiminnan menoina, 150 000 mk vuokrameinojen kasvusta ja 23 500 mk kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään 1 510 000 mk ympäristöministeriön perustamisen johdosta, vähennys on 406 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	12 000
Matkat	394 000
Virkistystoiminta (enintään)	3 500
Muut henkilöstömenot	86 000
Rakennusten käyttö	1 008 000
Toimisto- ja painatusmenot	510 500
Tietojen koneellinen käsittely	280 000
Muut menot	571 000
Yhteensä	2 865 000

1984 esitys.....	2 865 000
1983 menoarvio.....	3 271 000
1982 tilinpäätös.....	3 793 385

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 70 000 mk kalusto-, konttorikone- ja muita hankintoja varten.

1984 esitys.....	70 000
1983 menoarvio.....	70 000
1982 tilinpäätös.....	89 808

05. Lääninhallitukset

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 131 570 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	109 792 800	+ 6 366 200	1 510	+ 20
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhddepalkat	7 864 300	+ 1 306 900	103	+ 1
3. Muut palkat ja palkkiot	1 723 800	+ 301 700	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	8 607 700	+ 730 900	—	—
Varaus 1983		— 1 114 100	—	—
Varaus 1984	3 581 400	+ 3 581 400	—	—
Yhteensä	131 570 000	+ 11 173 000	1 613	+ 21

Henkilöstön määrän lisäys aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7).

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 6 054 500 mk, mistä 5 909 700 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Taloushallinto- ja suunnittelutehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan Vaasan lääninhallitukseen perustettavaksi ylimääräinen taloussihteerin toimi (V 29).

Oikeushallintoasioiden ja lääninhallitusten yleishallintotehtävien uudelleen järjestämiseen liittyen ehdotetaan Uudenmaan lääninhallitukseen 1.3.1984 lukien perustettavaksi ylimääräinen hallintopäällikön toimi (B 2). Samalla ehdotetaan samasta ajankohdasta lukien lakkautettavaksi ylimääräinen kansliasihteerin toimi (V 28). Samoin ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi kolme ylimääräistä hallintopäällikön tointa (B 2) (Hämeen, Vaasan ja Oulun lääninhallitukset) ja kolme ylimääräistä lääninkamreerin tointa (B 2) (Hämeen, Vaasan ja Oulun lääninhallitukset). Vastaavasti voidaan em. lääninhallituksista lakkauttaa samasta ajankohdasta lukien kolme lääninkamreerin virkaa (B 4), yksi ylimääräinen kansliasihteerin toimi (V 29) ja kaksi ylimääräistä kansliasihteerin tointa (V 28).

Lääninsyyttäjälle kuuluvien tehtävien hoitamista varten ehdotetaan perustettavaksi kaksi ylimääräistä apulaispoliisitarkastajan tointa (B 1) (Uudenmaan ja Hämeen lääninhallitukset).

Luvun 25.02 perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1984 lukien lakkautettavaksi neljä ylimääräistä esittelijän tointa (V 27) ja kaksi ylimääräistä

esittelijän tointa (V 26) (Turun ja Porin sekä Hämeen lääninhallitukset).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 esittelijä (Pohjois-Karjalan lääninhallitus)	V 26
1 osastosihteerin (Mikkelin lääninhallitus)	V 20
1 notaari (Keski-Suomen lääninhallitus)	V 20
4 toimistosihteerin (Hämeen lääninhallitus kolme, Pohjois-Karjalan lääninhallitus yksi) ...	V 18
1 toimistosihteerin (Kymen lääninhallitus)	V 16
2 toimistosihteerin (Lapin ja Keski-Suomen lääninhallitukset kumpikin yksi)	V 15
2 apulaiskanslistia (Uudenmaan ja Oulun lääninhallitukset)	V 11
1 vahtimestari (Oulun lääninhallitus)	V 10
1 toimistoapulainen (Kymen lääninhallitus)	V 10
2 puhelunvälittäjää (Keski-Suomen ja Oulun lääninhallitukset)	V 9
1 puhelunvälittäjä (Kuopion lääninhallitus)	V 8
6 toimistoapulaista (Hämeen, Kuopion ja Keski-Suomen lääninhallitukset kukin yksi, Pohjois-Karjalan lääninhallitus kolme)	V 8

Lisäys on 839 400 mk.

c) Tilapäisten palkkioista ja työsuhddepalkoista vähennetään 141 000 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistettyjen ja siirrettyjen tointen palkkioina.

Viitaten alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin ehdotetaan työsuhddepalkkioihin lisäystä 1 513 500 mk seuraavan henkilökunnan palkkaamiseksi:

- 6 suunnittelijaa (Turun ja Porin lääninhallitus kaksi, Uudenmaan lääninhallitus kolme ja Keski-Suomen lääninhallitus yksi)
- 3 tarkastajaa (Turun ja Porin lääninhallitus kaksi ja Hämeen lääninhallitus yksi)
- 1 apulaistarkastaja (Turun ja Porin lääninhallitus)
- 1 tutkija (Pohjois-Karjalan lääninhallitus)
- 1 toimistosihteeri (Mikkelin lääninhallitus)
- 1 kanslisti (Keski-Suomen lääninhallitus)
- 1 virastomestari (Keski-Suomen lääninhallitus)
- 10 apulaiskanslistia (Lapin lääninhallitus kaksi, Pohjois-Karjalan lääninhallitus yksi, Vaasan lääninhallitus yksi, Kuopion lääninhallitus kolme, Mikkelin lääninhallitus kolme)

Lääninoikeuksien ruuhkan purkamista varten ehdotetaan vuonna 1980 palkattujen 20 tilapäisen esittelijän (V 26) edelleen palkkaamista 31.12.1984 asti sekä tilapäisten palkkioihin lisäystä kertamenona 431 600 mk vuoden 1983 ensimmäisen lisämenoarvion mukaisesti palkatun viiden esittelijän (V 28) edelleen palkkaamiseksi 31.12.1984 asti.

Kohdan b perusteluihin viitaten voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 923 200 mk 23 ylimääräistetyt toimen palkkioina.

Lisäys on 880 900 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 104 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkioihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 200 000 mk, mistä 100 000 mk aiheutuu kertamenosta ylityökorvauksia varten ja 100 000 mk lähinnä viransijaisten palkkioista.

1984 esitys	131 570 000
1983 menoarvio	120 397 000
1983 I lisämenoarvio	401 000
1982 tilinpäätös	108 208 174

09. Pysyvät neuvottelukunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 130 000 mk, mistä 100 000 mk aiheutuu luvun 26.01 ja luvun 23.02 perusteluihin viitaten siirrosta momentilta 23.99.09 läänien aluepoliittisten neuvottelukuntien menoina ja 30 000 mk toiminnan laajentamisen ja kustannusten nousun johdosta.

Käyttösuunnitelma: mk

Läätin- ja piirihallintoviranomaisten neuvottelukunnat	300 000
Läätien aluepoliittiset neuvottelukunnat ..	100 000
Järjestys- ja turvallisuusasiain neuvottelukunnat	60 000
Ympäristönsuojeluneuvottelukunnat	95 000
Muut neuvottelu- ja lautakunnat	10 000
Yhteensä	565 000

1984 esitys	565 000
1983 menoarvio	435 000
1982 tilinpäätös	367 018

25. Eräät hallintomenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 43 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää lääninhallitusten kautta maksettaviin säännöksiin perustuviin eräisiin kuuluttamiskustannuksiin, palautettavien sakkujen korkoihin ja ulosottolain perusteella suoritettaviin maksuihin sekä valtion maksettavaksi vahingonkorvauslain nojalla suoritettaviin korvauksiin.

1984 esitys	393 000
1983 menoarvio	350 000
1982 tilinpäätös	591 736

26. Eräät lääninsuunnittelun menot

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk kustannusten nousun ja tehtävien lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää läänin kehittämistoimenpiteiden yhteensovittamista palveleviin tutkimus- ja selvitystehtäviin.

1984 esitys	240 000
1983 menoarvio	230 000
1982 tilinpäätös	187 170

27. Tietojen koneellinen käsittely (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 919 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää atk-palvelujen ostoihin, atk-laitteiden vuokra- ja huoltomaksuihin sekä atk-tarvikkeiden hankintoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Tietojenkäsittelyn kehittäminen	560 000
Tietojärjestelmien käyttö ja ylläpito	3 394 000
Atk-laitteiden vuokrat ja huolto	1 400 000
Lääninoikeuksien tekstinkäsittelyjärjestelmä	850 000
Tietoliikenneyhteydet	450 000
Muut atk-menot	50 000
Yhteensä	6 704 000

1984 esitys	6 704 000
1983 menoarvio	4 785 000

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 023 000 mk, mistä 1 968 000 mk aiheutuu lähinnä tehtävien ja henkilöstön lisääntymisestä, toiminnan laajentumisesta ja kustannusten noususta ja 55 000 mk siirrosta momentilta 26.99.28.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	900 000
Matkat	4 400 000
Virkistystoiminta (enintään)	35 000
Muut henkilöstömenot	400 000
Rakennusten käyttö	6 400 000
Toimistomenot	7 000 000
Muut menot	1 200 000
Yhteensä	20 335 000

1984 esitys	20 335 000
1983 menoarvio	18 312 000
1982 tilinpäätös	20 396 319

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 2 700 000 mk, mistä 2 200 000 mk Vaasan lääninhallituksen uusien toimitilojen ja muiden toimitilojen konttorikoneiden ja toimistokalusteiden hankkimista varten ja 500 000 mk mikrotietokoneiden hankkimista varten.

1984 esitys	2 700 000
1983 menoarvio	1 100 000
1983 I lisämenoarvio	1 200 000
1982 tilinpäätös	1 000 332

06. Väestörekisterikeskus

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 8 975 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	2 252 000	+ 492 600	29	+ 6
2. Työsuhdepalkat	5 866 400	— 77 100	120	— 9
3. Muut palkat ja palkkiot	25 400	+ 1 800	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	586 900	+ 40 700	—	—
Varaus 1983		— 77 300	—	—
Varaus 1984	244 300	+ 244 300	—	—
Yhteensä	8 975 000	+ 625 000	149	— 3

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 569 600 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Viraston organisaation vakiinnuttamiseksi ja muuttamiseksi vastaamaan viraston asemaa ja tehtäviä ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi kolme osastopäällikön virkaa (B 3). Vastavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa toimistopäällikön virka (B 2) ja ylimääräinen toimistopäällikön toimi (B 1) sekä vähentää työsuhdepalkoista toimistopäällikön palkkaamiseen varattu määräraha.

Esimiestehtäviä hoitavien henkilöiden muuttamiseksi virkasuhteeseen sekä toimirakenteen saattamiseksi muuttuneita tehtäviä vastaavaksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi ylimääräinen ylitarkastajan toimi (B 1), neljä ylimääräistä toimistosihiteerin tointa (V 17), ylimääräinen toimistosihiteerin toimi (V 15) sekä kaksi ylimääräis-

tä kanslistin tointa (V 13). Vastavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa kaksi ylimääräistä apulaiskanslistin tointa (V 11) ja yksi ylimääräinen toimistoapulaisen toimi (V 9) sekä vähentää työsuhdepalkoista seitsemän henkilön palkkaamiseen tarvittavat määrarahat.

Lisäys on 406 400 mk.

c) Edellyttäen, että kohdassa b ehdotetut virat ja toimet perustetaan, voidaan työsuhdepalkoista vähentää 118 800 mk toimistopäällikön palkkana, 108 000 mk suunnittelupäällikön palkkana sekä 297 300 mk kuuden muun työsuhteisen henkilön palkkana eli yhteensä 524 100 mk.

Viitaten luvun 28.60 perusteluihin ehdotetaan työsuhdepalkoista vähennettäväksi 34 600 mk sivoon palkkana.

Vähennys on 558 700 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 111 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys.....	8 975 000
1983 menoarvio.....	8 350 000
1982 tilinpäätös.....	8 046 976

22. Rakennus- ja huoneistorekisteritietojen palauttaminen (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 156 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää korvauksena posti- ja telelaitokselle rakennus- ja huoneistotietoilmoitusten postimaksutta tapahtuvaan palauttamiseen.

1984 esitys.....	156 000
1983 menoarvio.....	156 000

27. Tietojen koneellinen käsittely

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 045 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä väestön keskusrekisterin tietokantasovellutuksen ylläpidosta, säilytyksestä ja hyväksikäytöstä, kunnallisvaaliasiakirjojen laatimisesta ja muun tietojen luovutuksen lisääntymisestä, sekä tallennuspalvelusten ja muiden atk-palvelusten hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää atk-palvelusten ostoihin, atk-laitteiden vuokra- ja huoltomaksuihin sekä atk-tarvikkeiden hankintoihin. Tulot vaaliasiakirjojen laatimisesta sekä muusta väestökirjatietojen hyväksikäytöstä on merkitty momentille 12.26.06.

Käyttösuunnitelma:	mk
Väestökirjatietojen rekisteröinti.....	14 800 000
Vaaliasiakirjojen laatiminen.....	450 000
Muu väestökirjatietojen käyttö.....	3 950 000
Liike- ja yhteisörekisteri.....	650 000
Tallennuspalvelut.....	900 000
Atk-laitteiden vuokrat ja huolto.....	750 000
Muut atk-menot.....	100 000
Yhteensä	21 600 000

1984 esitys.....	21 600 000
1983 menoarvio.....	19 555 000
1982 tilinpäätös.....	17 426 703

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 509 800 mk, mistä 250 000 mk aiheutuu kertamenosta uusiin toimitiloihin siirtymisen johdosta, 475 000 mk uusien toimitilojen lisääntyvistä rakennusten käyttömenoista, 945 000 mk kertamenosta rakennus- ja huoneistotietojen tarkistuksen painatus-, postitus- ja koulutusmenojen johdosta, 360 000 mk kertamenosta kunnallisvaalilomakkeiden painatusten johdosta ja 479 800 mk lähinnä kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään 100 000 mk kiinteistöhoitomienoina rakennushallintoon keskittämisen johdosta, on lisäys 2 409 800 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään).....	3 000
Matkat.....	27 000
Virkistystoiminta (enintään).....	3 300
Muut henkilöstömenot (kertamenoa 30 000).....	200 000
Rakennusten käyttö (kertamenoa 250 000).....	2 127 000
Painatus (kertamenoa 1 245 000).....	3 700 000
Toimistomenot.....	450 000
Korvaukset posti- ja telelaitokselle.....	150 000
Muut menot (kertamenoa 30 000).....	220 000
Yhteensä	6 880 300

1984 esitys.....	6 880 300
1983 menoarvio.....	4 470 500
1982 tilinpäätös.....	4 025 554

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 1 600 000 mk väestörekisterikeskuksen uusiin toimitiloihin siirtymisen aiheuttamiin kaluston ja konttorikoneiden täydennys- ja korvaushankintoihin, puhelinsuukien hankintaan sekä ajantarkkailulaitteiston hankintaan.

1984 esitys.....	1 600 000
1983 menoarvio.....	65 000
1982 tilinpäätös.....	59 891

07. Rekisteritoimistot

Luvun nimike on muutettu.

Väestökirjaviranomaisten hallinnollisen organisaation selkeyttämiseksi ehdotetaan hallituksen esityksessä Eduskunnalle väestökirjahallintoa koskevaksi lainsäädännöksi muodostettavaksi väestökirjahallinto 1.3.1984 lukien. Väestökirjahallin-

non keskusviranomaisena olisi väestörekisterikeskus ja paikallisviranomaisiksi perustettaisiin rekisteritoimistot nykyisten henkikirjoittajan toimistojen tilalle.

Väestökirjahallinnon paikallisviranomaisina toimisivat eräissä kaupungeissa kuitenkin toistai-

seksi edelleen poliisilaitosten väestökirjayksiköt. Niiden muuttamista rekisteritoimistoiksi jatketaisiin vähitellen kuluvaan vuosikymmenen loppuun mennessä toteutettavina uudelleenjärjestelyinä. Tällaisena toimenpiteenä ehdotetaan 1.10.1984 lukien Lahden poliisilaitoksen väestö-

kirjatoimisto ja Hollolan kihlakunnan rekisteritoimisto yhdistettäväksi Lahden kihlakunnan rekisteritoimistoksi sekä Varkauden piirin nimismiehelle nykyisin määrätty väestökirjanpidon tehtävät siirrettäväksi perustettavalle Varkauden kihlakunnan rekisteritoimistolle.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 28 226 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	17 385 500	+ 1 659 800	253	+ 9
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhteipalkat	6 675 800	+ 1 172 900	102	+ 20
3. Muut palkat ja palkkiot	1 550 100	+ 162 900	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	1 846 300	+ 247 300	—	—
Varaus 1983		— 226 200	—	—
Varaus 1984	768 300	+ 768 300	—	—
Yhteensä	28 226 000	+ 3 785 000	355	+ 29

Henkilöstön määrän lisäyksestä 11 aiheutuu siirrosta momentilta 26.75.01 ja 17 siirrosta alamentilta 28.80.02.(7).

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 1 959 400 mk, mistä 1 387 400 mk aiheutuu palvelusuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Henkikirjoittajien virkarakenteen muuttamiseksi tehtäviä vastaavaksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat:

Perustetaan:	Palkkausluokka
2 henkikirjoittajaa	B 3
11 henkikirjoittajaa	V 29

Lakkautetaan:	Palkkausluokka
2 henkikirjoittajaa	B 2
9 henkikirjoittajaa	V 28
2 henkikirjoittajaa	V 27

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan Lahden ja Varkauden kihlakuntien rekisteritoimistoihin 1.10.1984 lukien perustettavaksi seuraava virka ja ylimääräiset toimet:

Peruspalkkainen:	Palkkausluokka
1 henkikirjoittaja	B 2
1 henkikirjoittaja	V 29

Ylimääräiset:

1 tarkastaja	V 24
1 toimistosihiteeri	V 16
1 kanslisti	V 13
2 apulaiskanslistia	V 12
3 toimistoapulaista	V 10

Vastaavasti ehdotetaan 1.10.1984 lukien lakkautettavaksi henkikirjoittajan virka (V 29) sekä momentin 26.75.01 kohdalla Lahden poliisilaitokseen sijoitetut ylimääräinen väestökirjatoimiston johtajan toimi, kolme peruspalkkaista kirjurin tointa, yksi ylimääräinen kirjurin toimi ja kolme ylimääräistä toimistoapulaisen tointa.

Toimistohenkilöstön toimirakenteen muuttamiseksi tehtäviä vastaavaksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi viisi ylimääräistä toimistosihiteerin tointa (V 16) ja viisi ylimääräistä kanslistin tointa (V 13). Vastaavasti ehdotetaan samasta ajankohdasta lukien lakkautettavaksi kymmenen ylimääräistä toimistoapulaisen tointa (V 9).

Lisäys on 238 600 mk.

c) Viitaten luvun perusteluihin ehdotetaan työsuhteipalkkoihin lisäystä 29 700 mk siirtona momentilta 26.75.01 yhden apulaiskanslistin ja kahden toimistoapulaisen palkkaamiseksi Lahden kihlakunnan rekisteritoimistoon 1.10.1984 lukien.

Viitaten alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin ehdotetaan työsuuhdepalkkoihin lisäystä 990 000 mk yhden apulaistarkastajan, kahden apulaiskanslistin ja 14 toimistoapulaisen palkkaamiseksi.

Tilapäisten palkkioista ja työsuuhdepalkkioista ehdotetaan vähennettäväksi 292 100 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistettyjen ja siirrettyjen tointen palkkioina sekä rakennus- ja huoneistorekisterin tietojen tarkistustehtäviin palkattujen toimistoapulaisten palkkioina.

Lisäys on 727 600 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 122 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 70 000 mk viransijaisten palkkioita varten.

1984 esitys.....	28 226 000
1983 menoarvio.....	24 441 000
1982 tilinpäätös.....	20 695 618

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 744 500 mk, mikä aiheutuu kirkollisten väestörekisterin pitäjien ohjauksen ja neuvonnan aloittamisesta, toimitilojen vuokramenojen ja koulutuksen lisään-

ymisestä sekä kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kaupparekisteritiedoston ylläpitotietojen hankintaan.

Käyttösuunnitelma:	mk
Markat	194 000
Virkistystoiminta (enintään).....	6 000
Muut henkilöstömenot	22 000
Rakennusten käyttö	2 700 000
Toimistomenot	1 300 000
Kaupparekisteritiedosto	310 000
Muut menot	60 000
Yhteensä	4 592 000

1984 esitys.....	4 592 000
1983 menoarvio.....	3 847 500
1982 tilinpäätös.....	3 745 456

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 580 000 mk, mistä 300 000 mk atk-laitteistojen hankkimista varten ja 280 000 mk konttorikoneiden ja kalusteiden täydennyshankintoja varten.

1984 esitys.....	580 000
1983 menoarvio.....	200 000
1983 I lisämenoarvio	80 000
1982 tilinpäätös.....	376 552

(10.) Asuntohallitus

Luku ja sen momentit on siirretty ympäristöministeriön perustamisen johdosta luvuksi 35.40.

(12.) Asuntotoimi

Luku ja sen momentit on siirretty ympäristöministeriön perustamisen johdosta luvuksi 35.45.

(70.) Kaavoitus- ja rakennustoimi

Luku ja sen momentit on siirretty ympäristöministeriön perustamisen johdosta luvuksi 35.30.

(73.) Ympäristönsuojelu

Luku ja sen momentit on siirretty ympäristöministeriön perustamisen johdosta luvuksi 35.10.

75. Poliisitoimi

Poliisitoimessa kehitetään poliisipiirien välistä yhteistoimintaa koko maan kattavan keskeyttömän päivystys-, vartiointi- ja hälytyspalvelun aikaansaamiseksi. Tavoitteena on turvata riittävien poliisipalvelujen saanti koko maassa.

Poliisin henkilöstövoimavaroja ehdotetaan li-

sättäväksi muun muassa pääkaupunkiseudun muuttovoittoisten kuntien poliisihenkilöstön vajauksen poistamiseksi ja rikostutkinnan tehostamisen sekä pidätettyjen ja säilöönottettujen vartiointissa ilmenneiden puutteiden korjaamisen vuoksi.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 944 277 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	685 946 300	+ 39 538 500	10 359	+ 144
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhteipalkat</i>	47 511 100	— 149 800	835	— 86
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	136 962 000	+ 7 542 600	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	62 748 800	+ 4 527 800	—	—
	Varaus 1983	— 8 234 900	—	—
	Varaus 1984	+ 11 108 800	—	—
	Yhteensä	944 277 000	11 194	+ 58

Henkilöstön määrän lisäyksestä 11 aiheutuu vuoden 1982 neljännessä ja 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä, neljä siirrosta momentilta 25.47.01, kuusi siirrosta momentilta 28.80.02 ja 34 siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7).

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 41 913 300 mk, mistä 40 843 700 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) *Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset*

Paikallispoliisi:

Poliisin hälytysvalmiuden ja rikostutkinnon tehostamiseksi ehdotetaan perustettavaksi viisi yli-

määräistä rikosylikonstaapelin tointa (V 19) ja yksi ylimääräinen rikoskomisarion toimi (V 23).

Käräjäpäivien lisääntymisen vuoksi ehdotetaan perustettavaksi kolme ylimääräistä apulaisnimismiehen tointa (B 1). Espoon ja Vantaan nimismiespiireihin ehdotetaan perustettavaksi kuusi ylimääräistä kanslistin tointa (V 13). Henkilöiden palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 28.80.02.

Tarkoituksenmukaisen organisaatorakenteen aikaansaamiseksi ehdotetaan Loviisan poliisilaitos ja Pernajan nimismiespiiri yhdistettäväksi. Tämän johdosta ehdotetaan 1.10.1984 lukien perustettavaksi peruspalkkainen komisarion toimi (V 23). Vastaavasti ehdotetaan samasta ajankohdasta lukien lakkautettavaksi peruspalkkainen poliisimestarin toimi (V 29).

Viitaten momentin 25.47.01 perusteluihin ehdotetaan 1.10.1984 lukien perustettavaksi seuraavat peruspalkkaiset toimet:

	Palkkausluokka
1 apulaisnimismies	B 1
2 ulosottoapulaista	V 13
1 apulaiskanslisti	V 10

Viitaten momentin 26.07.01 perusteluihin ehdotetaan väestökirjanpidon paikallishallinnon uudelleenjärjestelyjen johdosta 1.10.1984 lukien Lahden poliisilaitoksen väestökirjatoimistosta lakkautettavaksi seuraavat toimet:

Peruspalkkaiset:	Palkkausluokka
2 kirjuria	V 10
1 kirjuri	V 9
Ylimääräiset:	
1 väestökirjatoimiston johtaja	V 28
1 kirjuri	V 9
3 toimistoapulaista	V 9

Tarkoituksenmukaisen toimirakenteen aikaansaamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat toimet:

Perustetaan:	Palkkausluokka
Peruspalkkaiset:	
1 rikosylikomisario	V 25
15 rikosylikonstaapelia	V 20
30 rikosylikonstaapelia	V 19
25 ylikonstaapelia	V 18
20 ylikonstaapelia	V 17
20 toimistovirkailijaa	V 10
Lakkautetaan:	
Peruspalkkaiset:	
1 komisario	V 23
90 nuorempaa konstaapelia	V 12
Ylimääräiset:	
20 toimistoapulaista	V 9

Kaupunginviskaalien ja syyttäjien toimivien apulaisnimismiesten palkkausrakenteen yhtenäistämiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi kolme peruspalkkaista apulaisnimismiehen tointa (B 1). Vastaavasti ehdotetaan samasta ajankohdasta lukien lakkautettavaksi kolme peruspalkkaista apulaisnimismiehen tointa (V 28).

Oikeudellisen aseman ja palvelussuhteen ehtojen yhdenmukaistamisen vuoksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi 33 ylimääräistä vartijavahtimestarin tointa (V 14) ja kymmenen ylimääräistä haastemiehen tointa (V 12). Vastaavasti on työsuhdelpalkoista vähennetty 1 882 000 mk.

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkausluokka
1 toimistovirkailija	V 13
1 toimistovirkailija	V 12
6 toimistovirkailijaa	V 11
9 toimistovirkailijaa	V 10
8 ulosottoapulaista	V 12
10 ulosottoapulaista	V 10
12 viestittäjää	V 11
2 haastemiestä	V 10
7 puhelunvälittäjää	V 9

Keskusrikospoliisi:

Taloudellisten rikosten tutkinnan sekä muun rikostutkintatyön tehostamiseksi ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen rikoskomisarian toimi (V 23) ja ylimääräinen rikosylikonstaapelin toimi (V 19).

Tarkoituksenmukaisen toimirakenteen aikaansaamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 perustettavaksi peruspalkkainen rikosylitarkastajan toimi (B 3) ja 11 peruspalkkaista rikosylikomisarian tointa (V 25). Vastaavasti ehdotetaan samasta ajankohdasta lukien lakkautettavaksi peruspalkkainen rikostarkastajan toimi (V 26) ja 11 peruspalkkaista komisarian tointa (V 22).

Kriminaalilaboratorio- ja muiden rikosteknillisten tutkimusten lisääntymisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi kaksi ylimääräistä teknisen tutkijan tointa (V 20).

Suojelupoliisi:

Teknillisen osaston tehtäväalueen laajentumisen ja tehtävien monipuolistumisen vuoksi ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen viestiohjaajan toimi (V 20).

Tarkoituksenmukaisen toimirakenteen aikaansaamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

Perustetaan:	Palkkausluokka
7 ylietsivää	V 19
2 toimistosihtheeriä	V 18
1 toimistovirkailija	V 14
2 laboranttia	V 13
Lakkautetaan:	
7 etsivää	V 16
2 toimistoapulaista	V 9
3 toimistoapulaista	V 8

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ja tarkoituksemukaisen toimirakenteen aikaansaamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi ylimääräinen ylietsivän toimi (V 19) ja yhdeksän ylimääräistä kanslistin tointa (V 14).

Liikkuva poliisi:

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi viisi ylimääräistä toimistovirkailijan tointa (V 9) ja kolme ylimääräistä toimistovirkailijan tointa (V 8).

Lisäys on 7 045 000 mk.

c) Tilapäisten palkkiot ja työsuhdelpalkat

Paikallispoliisi:

Viitaten momentin 26.07.01 perusteluihin väestökirjanpidon paikallishallinnon uudelleenjärjestelystä Lahden poliisilaitoksen osalta ehdotetaan työsuhdelpalkoista vähennettäväksi 29 700 mk yhden apulaiskanslistin ja kahden toimistoapulaisen palkkoina 1.10.1984 lukien.

Kohdan b perusteluihin viitaten voidaan työsuhdelpalkoista vähentää 1 882 000 mk 33 vartija-vahtimestarin ja 10 haastemiehen palkkoina.

Kohdan b perusteluihin viitaten voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 2 097 000 mk 56 ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Tilapäisten palkkioista vähennetään 50 200 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistettyjen tointen palkkioina.

Työsuhdelpalkoista vähennetään 566 900 mk vuoden 1983 aikana siirrettyjen tointen palkkioina.

Viitaten alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin työsuhdelpalkkoihin ehdotetaan lisäystä 1 441 700 mk 33 henkilön palkkoina.

Keskusrikospoliisi:

Työsuhdelpalkkoihin ehdotetaan lisäystä 38 500 mk vuoden 1983 aikana osaksi vuotta palkattujen tointen palkkoina.

Viitaten alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 70 600 mk rikoskemistin (V 24) palkkaamista varten.

Suojelupoliisi:

Kohdan b perusteluihin viitaten voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 363 000 mk etsivän (V 16) ja yhdeksän toimistoapulaisen (V 8) palkkioina.

Liikkuva poliisi:

Kohdan b perusteluihin viitaten voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 289 000 mk kahdeksan ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Vähennys on 3 727 000 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 749 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä, mistä paikallispoliisiin osalta 652 henkilöä, keskusrikospoliisiin osalta 26 henkilöä, suojelupoliisiin osalta kaksi henkilöä, liikkuvan poliisiin osalta 14 henkilöä, poliisikoulutuksen osalta kolme henkilöä ja poliisivarikkojen osalta 52 henkilöä sekä 198 pysyväisluonteista osapäiväistä henkilöä, mistä paikallispoliisiin osalta 188 henkilöä, keskusrikospoliisiin osalta kaksi henkilöä, suojelupoliisiin osalta neljä henkilöä, liikkuvan poliisiin osalta kaksi henkilöä ja poliisivarikkojen osalta kaksi henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 1 700 000 mk, mistä 200 000 mk työaikakorvauksiin, 500 000 mk ylityökorvauksiin ja 1 000 000 mk virkapukuavustuksiin.

1984 esitys	944 277 000
1983 menoarvio	889 944 000
1983 I lisämenoarvio	1 346 000
1982 tilinpäätös	837 023 871

09. Poliisipiirien neuvottelukunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää poliisilain 7 a §:ssä tarkoitettujen paikallispoliisin avuksi asetettujen poliisipiirien neuvottelukuntien menoihin.

1984 esitys	550 000
1983 menoarvio	520 000
1982 tilinpäätös	408 593

21. Oppilaiden huolto (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 509 000 mk kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta vähennetään kertameno 50 000 mk, lisäys on 459 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää poliisioppilaitosten oppilaiden ja kokelaiden muonitukseen, terveydenhoitoon, majoituk-

seen ja muihin huoltomenoihin sekä kokelaiden matka- ja päivärahoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Muonitus	3 700 000
Terveystenhoito	172 000
Majoitus	781 000
Matkat ja päivärahat	416 000
Muut huoltomenot	110 000
Yhteensä	5 179 000
1984 esitys	5 179 000
1983 menoarvio	4 720 000
1982 tilinpäätös	5 070 523

22. Varusteet ja tarvikkeet (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 225 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää virkapukineisiin, arvo-merkkeihin, asusteisiin, rahti- ja pakkausmenoihin sekä vähäisiin tarvikkeisiin.

1984 esitys	3 025 000
1983 menoarvio	2 800 000
1983 I lisämenoarvio	1 000 000
1982 tilinpäätös	3 246 693

23. Tuotantomenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 209 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää poliisiautovarikon toiminnassa tarvittaviin varaosa-, korjaustarvikke-, raaka-aine-, rengas-, ajoneuvojen varuste-, ulkopuolisiin korjauspalvelu- sekä muihin varikotuo- tantotoiminnan menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Varaosat, korjaustarvikkeet ja raaka-aineet ..	1 385 000
Renkaat	707 000
Ajoneuvojen varusteet	1 760 000
Korjauspalvelut	147 000
Muut tuotantomenot	94 000
Yhteensä	4 093 000

1984 esitys	4 093 000
1983 menoarvio	3 884 000
1982 tilinpäätös	3 660 754

24. Viestivälineiden käyttö ja kunnossapito (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 847 000 mk kustannusten nousun ja 160 MHz:n lähiradioverkon käyttöönoton vuoksi. Momentin määrärahaa saadaan käyttää poliisin radio- ja viestivälineiden ylläpitomenoihin, radioasemien varustus- ja siirtämismenoihin sekä posti- ja telehallitukselle

suoritettaviin käyttömaksuihin ja kunnossapito- menojen korvauksiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Varaosat ja tarvikkeet	1 500 000
Käsiradioiden akut	210 000
Linjavuokrat	1 500 000
Tukiasemien vuokrat	550 000
Käyttömaksut PTH:lle	517 000
Kunnossapitomenot PTH:lle	1 200 000
Muut vieraat palvelut	170 000
Muut menot	100 000
Yhteensä	5 747 000

1984 esitys	5 747 000
1983 menoarvio	4 900 000
1982 tilinpäätös	3 798 074

25. Ajoneuvojen käyttö ja kunnossapito (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 582 000 mk kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 3 362 000 mk arvioitua pienemmän tarpeen johdosta, vähennys on 780 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ajoneuvojen käytöstä ja kunnossapidosta aiheutuvien menojen ohella myös ajoneuvojen varusteluun sekä ajoneuvojen tilapäiseen ja eräiden erityistehtävien vaatimaan pysyväisluonteiseen vuokraamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Polttoainekustannukset	23 840 000
Korjaus, huolto ja renkaat	8 810 000
Ajoneuvojen varustelumenot	3 950 000
Maakulkuneuvojen pysyväisluonteinen vuokraaminen	150 000
Kulkuvälineiden tilapäinen vuokraaminen ..	270 000
Yhteensä	37 020 000

1984 esitys	37 020 000
1983 menoarvio	37 800 000
1982 tilinpäätös	31 862 682

26. Päihtyneiden selviämisasemat (arviomääräraha)

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi arviomäärärahaksi. Momentille ehdotetaan lisäystä 173 000 mk seuraavasti:

1. *Lahden selviämisasema.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 127 000 mk kustannusten nousun johdosta. Alamomentin loppusumma on 935 000 mk. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään seitsemän pysyväisluonteista henkilöä.

2. *Helsingin selviämisasema.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 46 000 mk kustannusten nousun johdosta. Alamomentin loppusumma on 228 000 mk. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään kolme pysyväisluonteista vartija-vahtimestaria, joiden palkat Oy Alko Ab korvaa valtiolle. Korvaukset tuloutetaan momentille 12.26.99.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää päihtyneiden käsittelystä annetun lain (461/73) nojalla kokeilutarkoituksessa perustettujen selviämisasiemien henkilökunnan palkkioihin, ulkopuolisille suoritettaviin korvauksiin terveystalveista ja muihin selviämisasiemien ylläpitomenoihin.

1984 esitys	1 163 000
1983 menoarvio	990 000
1982 tilinpäätös	967 974

27. *Automaattinen tietojenkäsittely*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 069 000 mk, mistä 302 000 mk aiheutuu poliisirekisterien käytöstä, 69 000 mk muiden rekisterien käytöstä, 53 000 mk henkilötietojärjestelmän ja tallennuslaitteiston käyttöönnotosta ja laajenuksesta, 390 000 mk tietojärjestelmien suunnittelusta ja 255 000 mk kustannusten noususta. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 215 000 mk eräisäpääteiden vuokrina laitteiden omaksi ostamisen vuoksi momentilta 26.75.70, lisäys on 854 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää atk-palvelujen ostoihin, atk-laitteiden vuokriin sekä atk-tarvikehankintoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Poliisihallinnon rekisterien käyttötehtävät ..	4 432 000
Muiden rekisterien käyttötehtävät	214 000
Henkilöstö- ja laskentajärjestelmät	1 067 000
Poliisihallinnon tietojärjestelmien kehittäminen	980 000
Eräisäpääteiden vuokrat ja huolto	1 749 000
Tallennustehtävät	112 000
Yhteensä	8 554 000

1984 esitys	8 554 000
1983 menoarvio	7 700 000
1982 tilinpäätös	6 718 231

28. *Poliisitoimen erityismenot (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 358 000 mk, mistä 2 072 000 mk aiheutuu määrärahan oikaisusta ja 1 286 000 mk lähinnä kustannusten

noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 300 000 mk, lisäys on 3 058 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vankien ja pidätettyjen kuljetus- ja huoltomenoihin, oikeuslääketieteellisiin tutkimuksiin, ulkopuolisilla teetettäviin erityistutkimuksiin, rikostutkimuksiin sekä muihin poliisin toiminnasta aiheutuviin erityisiin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vankien ja pidätettyjen kuljetus ja huolto ..	3 640 000
Oikeuslääkeoppiliset tutkimukset	15 730 000
Rikostutkimustarvikkeet ja palvelut	1 400 000
Ulkopuolisilla teetettävät tutkimukset (enintään)	330 000
Jatko- ja erikoiskoulutus	630 000
Aseiden käyttö ja kunnossapito	850 000
Teknillisten välineiden korjaus ja huolto ...	1 660 000
Poliisikoirien hoitomenot	761 000
Rikollisuutta ennaltaehkäisevä toiminta	600 000
Hengen ja omaisuuden turvaaminen	180 000
Kansainvälinen yhteistyö	309 000
Matka-apurahat (enintään)	40 000
Poliisin suhdetoiminta (enintään)	33 000
Pysäköintivirhemaksujen kantopalkkiot pankeille	1 000
Yhteensä	26 164 000

1984 esitys	26 164 000
1983 menoarvio	23 106 000
1983 I lisämenoarvio	1 326 000
1982 tilinpäätös	22 428 126

29. *Muut kulutusmenot (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 13 209 000 mk, mistä 1 235 000 mk aiheutuu kulunkorvauksen korottamisesta, 35 000 mk virkistystoiminnasta, 300 000 mk uusista vuokratiloista, 225 000 mk puhelin- ja atk-linjamenoista ja 11 414 000 mk lähinnä kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään 270 000 mk kiinteistön hoitomenoina rakennushallintoon keskitämisen johdosta, lisäys on 12 939 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös yhteydenpitotehtävistä aiheutuviin menoihin, virkaehtosopimusten mukaisesti poliisimiehille maksettaviin kulunkorvauksiin, oikeudenhoidon ja paikallishallinnon kustannusten järjestelyistä eräissä tapauksissa annetun lain (345/76) mukaisesti kaupungeille maksettaviin korvauksiin, vähäisiin vuokratilojen muutostöihin ja atk-linja-vuokriin.

Käyttösuunnitelma:	mk	Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	380 000	Konttorikoneet ja kalusteet	3 000 000
Kulunkikorvaus	5 328 000	Rikostutkimus- ja laboratoriovälineet	1 500 000
Matkat	13 500 000	Valvonta- ym. erityisvälineet	1 000 000
Virkistystoiminta (enintään)	275 000	Aseet ja suojavälineet	2 200 000
Työpaikkaterveydenhuolto	1 444 000	Liikenteenvalvontavälineet	1 000 000
Vuokrat	47 822 000	Varikko- ja autohuoltamolaitteet	150 000
Muut rakennusten käyttömenot	9 990 000	160 MHz:n radioverkon rakentaminen	10 000 000
Puhelinmenot	15 400 000	Lapin radioverkon suunnittelu	260 000
Painatus	4 131 000	Hälytyspuheluiden ohjaukset	300 000
Muut toimistomenot	5 000 000	Atk-laitehankinnat	2 000 000
Muut menot	1 900 000	Muut viesti- ja elektroniset välineet	1 600 000
		Muut välineet	400 000
		Turun poliisitalon varustaminen	1 000 000
	Yhteensä 105 170 000		Yhteensä 24 410 000

1984 esitys	105 170 000
1983 menoarvio	92 231 000
1983 I lisämenoarvio	1 577 000
1982 tilinpäätös	92 199 236

70. Kaluston ja välineiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 24 410 000 mk 160 MHz:n lähiradioverkon rakentamista sekä aseiden, suojavälineiden, rikostutkimusvälineiden, laboratoriovälineiden, konttorikoneiden ja -kalusteiden, liikenteenvalvontavälineiden ja muiden välineiden hankkimista varten. Poliisin 160 MHz:n lähiradioverkon kokonaiskustannusarvio ilman Lapin aluetta on 84 470 000 mk. Lisäksi ehdotetaan, että vuonna 1984 saataisiin tehdä Lapin alueen uuden lähiradioverkon sekä siihen liittyvän puhelin- ja pikapuhelinjärjestelmän rakentamista koskevia sopimuksia ja tilauksia 12,9 milj. markan arvosta siten, että niistä aiheutuvat menot ajoittuvat vuodelle 1985. Momentin määrärahaa ehdotetaan käytettäväksi myös radioverkon suunnittelu- ja valvontatehtäviä varten palkattavan työsuhteisen toimistoininööriin palkkausmenoihin.

1984 esitys	24 410 000
1983 menoarvio	32 740 000
1983 I lisämenoarvio	1 180 000
1982 tilinpäätös	35 579 977

71. Ajoneuvojen hankinta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 18 500 000 mk poliisin käytössä olevan heikkokuntoisen ja epätaloudellisen ajoneuvokaluston uusimista sekä välttämättömiä täydennyshankintoja varten.

1984 esitys	18 500 000
1983 menoarvio	17 000 000
1982 tilinpäätös	15 500 000

74. Eräät rakennustyöt (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk hankkeiden suunnittelua ja pienehköjen rakennushankkeiden toteuttamista varten.

1984 esitys	1 000 000
1983 menoarvio	1 280 000
1982 tilinpäätös	1 675 000

80. Pelastushallinto

Palo- ja pelastustoimessa parannetaan palokuntien toimintavalmiutta sekä tehostetaan alan valistus- ja neuvontatoimintaa ja ammattihenkilöiden koulutusta.

Väestönsuojelussa uudistetaan kuntakohtaisia määräyksiä ja pelastuspalvelussa kehitetään lentopelastuspalvelua.

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 722 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	2 670 200	+ 129 600	38	—
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsubdepalkat</i>	383 800	+ 29 000	10	—
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	322 900	+ 30 900	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	243 800	+ 18 100	—	—
	Varaus 1983	— 31 900	—	—
	Varaus 1984	+ 101 300	—	—
	Yhteensä	3 722 000	48	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 181 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 10 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Aluehälytyskeskusten päivystäjien koulutuksen lisäämisen johdosta ehdotetaan luento- ja tuntiopetuspalkkioihin lisäystä 8 500 mk.

1984 esitys	3 722 000
1983 menoarvio	3 445 000
1982 tilinpäätös	3 122 249

11. *Laitteiden ja kaluston käyttö ja kunnossapito*

Momentille ehdotetaan lisäystä 80 000 mk huolto- ja korjauskulujen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää läänien radi-overkköjen ylläpidosta ja käytöstä aiheutuviin menoihin sekä säteilymittauskaluston, suojanareiden ja muun väestönsuojelukaluston huolto- ja korjauskuluihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Varusteet ja tarvikkeet	60 000
Linjavuokrat	500 000
Käyttömaksut posti- ja telehallitukselle	40 000
Muut menot	650 000
Yhteensä	1 250 000

1984 esitys	1 250 000
1983 menoarvio	1 170 000
1982 tilinpäätös	931 338

21. *Eräät palo- ja pelastustoimen menot* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 265 000 mk, mikä aiheutuu metsäpalojen tähytystoiminnan ja lääninhälytyskeskusten menojen kasvusta. Mo-

mentin määrärahaa saadaan käyttää palo- ja pelastustoimesta annetun lain (559/75) 5 §:n 2 momentin, 7 §:n 2 momentin, 17 §:n, 26 §:n 1 momentin, 29 §:n 2 momentin, 37 §:n 2 momentin ja 39 §:n mukaisesti kustannuksiin.

1984 esitys	1 065 000
1983 menoarvio	800 000
1982 tilinpäätös	846 625

22. *Sammutusapu sekä eräät pelastuspalvelumenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 170 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palo- ja pelastustoimesta annetun lain (559/75) 18 §:n 2 momentin ja 37 §:n 2 momentin nojalla suoritettaviin sekä ilma-alusten käytöstä pelastuspalveluun aiheutuviin kustannuksiin samoin kuin pelastuspalvelujen suunnittelusta ja järjestelyistä sekä harjoituksista ja valistustoiminnasta aiheutuviin yleiskustannuksiin.

1984 esitys	650 000
1983 menoarvio	480 000
1982 tilinpäätös	534 740

23. *Erinäiset tutkimukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palo- ja pelastustointa, väestönsuojelua ja pelastuspalvelua koskeviin sekä palo- ja pelastustoimesta annetun asetuksen (1089/75) 31 §:n 3 momentin nojalla suoritettaviin tutkimuksiin.

1984 esitys	550 000
1983 menoarvio	450 000
1982 tilinpäätös	400 000

24. Siviilipalvelusmiesten ylläpito (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää siviilipalvelusmiesten huoltoon, päivärahoihin ja muihin ylläpitomeluihin.

1984 esitys.....	460 000
1983 menoarvio.....	430 000
1982 tilinpäätös.....	347 460

25. Oppilaiden huolto (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 601 000 mk, mistä 432 000 mk aiheutuu koulutustoiminnan laajentamisesta ja 169 000 mk kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää pelastustoimen koulutuksesta aiheutuviin oppilaiden muonitus-, terveydenhoito-, majoitus-, matka- ja muihin huolto- sekä järjestelymenoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Muonitus.....	1 714 000
Varustus.....	239 000
Matkat ja korvaukset.....	1 060 000
Yhteensä	3 013 000

1984 esitys.....	3 013 000
1983 menoarvio.....	2 412 000
1982 tilinpäätös.....	1 838 418

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 871 000 mk, mistä 760 000 mk aiheutuu kertamenosta ja 111 000 mk kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 720 000 mk, lisäys on 151 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Matkat.....	75 000
Virkistystoiminta (enintään).....	2 000
Muut henkilöstömenot.....	14 000
Rakennusten käyttö.....	797 000
Toimistomenot.....	281 000
Toiminnan erityisemenot.....	498 000
Alueellinen palomieskoulutus (kertameno).....	760 000
Muut menot.....	15 000
Yhteensä	2 442 000

1984 esitys.....	2 442 000
1983 menoarvio.....	2 291 000
1982 tilinpäätös.....	1 730 953

30. Valtionosuus aluehälytyskeskusten perustamiskustannuksiin

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 300 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä perustamisessaan viivästyneiden aluehälytyskeskusten valtionosuuksien maksamisesta. Momentin määrärahaa käytetään kunnille aluehälytyskeskusten perustamiskustannuksiin lain nojalla suoritettavaan, jo tehtyjen ja vuoden 1984 aikana tehtävien päätösten edellyttämään valtionosuuteen.

Ehdotetaan, että vuonna 1984 saataisiin hyväksyä perustamissuunnitelmia enintään sellainen määrä, että valtionosuus niiden kustannusarvios- ta vastaa 5 200 000 mk.

1984 esitys.....	6 300 000
1983 menoarvio.....	4 000 000
1982 tilinpäätös.....	3 722 855

31. Valtionosuus aluehälytyskeskusten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 1 800 000 mk, mikä aiheutuu uusien aluehälytyskeskusten toiminnan aloittamisesta, kustannusten noususta sekä eräiden uusien keskusrakennusten rakentamisesta ja keskusten kaluston uusimisesta. Momentin määrärahaa käytetään lain nojalla kunnille aluehälytyskeskusten käyttökustannuksiin suoritettaviin valtionosuuksiin ja niiden ennakkoihin.

1. Valtionosuus palkkausmenoihin. Alamomentille merkitään lisäystä 1 300 000 mk palkkausmenoihin suoritettavina valtionosuuksina. Ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin saadaan vuonna 1984 hyväksyä yhteensä enintään 43 uutta aluehälytyskeskuksen päätoimista virkaa Helsingin aluehälytyskeskukseen. Alamomentin loppusumma on 18 920 000 mk.

2. Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin. Alamomentille merkitään lisäystä 500 000 mk muihin käyttökustannuksiin suoritettavina valtionosuuksina. Alamomentin loppusumma on 5 450 000 mk.

1984 esitys.....	24 370 000
1983 menoarvio.....	22 570 000
1982 tilinpäätös.....	10 959 502

32. Valtionosuus kunnan muun palo- ja pelastustoimen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen laiksi kunnille palo- ja pelastustoimen kustannuksiin suoritettavista valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (560/75) muuttamisesta niin, että valtionosuusjärjestelmän voimaan-

tulo siirtyy 6 kantokykyluokkaan kuuluvien kuntien osalta vuodesta 1984 vuoteen 1986, 7 kantokykyluokkaan kuuluvien kuntien osalta vuoteen 1987 ja kantokykyluokkaan 8—10 kuuluvien kuntien osalta vuodesta 1985 vuoteen 1988 sekä, että valtionosuusprosentteja vuodesta 1984 alkaen 2—10 kantokykyluokissa alennetaan 5 prosenttiyksiköllä, momentille merkitään lisäystä 5 700 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa käytetään lain nojalla 1—5 kantokykyluokkiin kuuluville kunnille palo- ja pelastustoimen käyttökustannuksiin suoritettaviin valtionosuuksiin ja niiden ennakoihin. Määrärahasta voidaan maksaa myös aikaisempien vuosien käyttökustannusten valtionosuuksia.

1. *Valtionosuus palkkausmenoihin.* Alamentille merkitään palkkauskustannuksiin suoritettavina valtionosuuksina lisäystä 4 200 000 mk. Vuonna 1984 ehdotetaan hyväksyttäväksi valtionosuuden piiriin enintään 55 uutta palo- ja pelastustoimen päätoimista virkaa, joista 36 päätoimista ja neljä sivutoimista on vakinaistettu vuoden 1983 ensimmäisen lisämenoarvion mukaisesti. Viran tai toimen täyttäminen on mahdollista siten, että yhtä täysiaikaista virkaa tai tointa vastaa kaksi tai useampi osa-aikainen työntekijä, joiden yhteenlaskettu työaika vastaa yhden kokopäiväisen työntekijän työaika. Alamentin loppusumma on 78 000 000 mk.

2. *Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin.* Alamentille merkitään lisäystä 1 500 000 mk muihin käyttökustannuksiin suoritettavina valtionosuuksina. Ehdotetaan, että vuonna 1984 saataisiin valtionosuuteen oikeuttaviksi hankinnoiksi, joihin on saatava ennakkohyväksyminen, hyväksyä määrä, joihin suoritettava valtionosuus on enintään 12 000 000 mk. Alamentin loppusumma on 52 600 000 mk.

1984 esitys	130 600 000
1983 menoarvio	124 900 000
1983 I lisämenoarvio	873 000
1982 tilinpäätös	83 922 755

34. *Väestönsuojelulain mukainen valtionapu*
Momentille ehdotetaan lisäystä 103 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa käytetään väestönsuojelulain (438/58) 8 ja 25 §:n nojalla suoritettavien korvausten ja valtionavustusten maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Korvaus vapaaehtoisille järjestöille:	
Opetus- ja valistustoiminnan kustannuksiin	398 000
Palkkauksiin	525 000
Korvaus kunnille, muille yhteisöille ja yksityisille:	
Väestönsuojelulain 25 §:n mukaiset korvaukset	280 000
Yhteensä	1 203 000

1984 esitys	1 203 000
1983 menoarvio	1 100 000
1982 tilinpäätös	985 000

35. *Korvaukset kunnille satamien ja linja-autoasemien väestönsuojien rakentamisesta* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 1 000 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään väestönsuojelulain 22 §:n mukaisten korvausten maksamiseen kunnille korvauksena väestönsuojien rakentamisesta.

1984 esitys	1 000 000
1983 menoarvio	1 000 000
1982 tilinpäätös	1 000 000

70. *Kaluston ja välineiden hankinta* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 470 000 mk johtokeskusten tiedonsiirto- ja esitysjärjestelmän edellyttämien laitteiden hankinta- ja asennuskustannuksiin, johtokeskusten materiaalihankintoihin, säteilymittauskaluston hankintaan ja sammutusosastojen sammutuskaluston hankintaan sekä valtion pelastushallinnon koulutuskeskuksen kaluston ja opetusvälineiden hankintaan.

Käyttösuunnitelma:	mk
Opetusvälineet ja laitteet	600 000
Majoitus-, toimisto- ja AV-kalusto	70 000
Päähälytyskeskusten ja läänien johtokeskusten kalusto	800 000
Yhteensä	1 470 000

1984 esitys	1 470 000
1983 menoarvio	1 400 000
1982 tilinpäätös	1 325 000

72. *Viestiyhteyksien rakentaminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk päähälytyskeskuksen sekä läänien johtokeskusten edellyttämien viestiyhteyksien rakentamiseen ja yleisen

hätäilmoitusjärjestelmän vaatimiin laitehankintoihin ja asennustöihin.

1984 esitys.....	1 000 000
1983 menoarvio.....	750 000
1982 tilinpäätös.....	650 000

74. *Talonrakennukset ja eräät suojatilat* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 500 000 mk, mistä 2 400 000 mk Lapin läänin johtokeskusta varten ja 100 000 mk suunnittelua varten. Johtokeskusten kustannusarvio on 6 700 000 mk, pinta-ala 1 095 m² ja vastaava yksikkökustannus 6119 mk/m².

1984 esitys.....	2 500 000
1983 menoarvio.....	4 430 000
1982 tilinpäätös.....	700 000

77. *Harjoitusalueen rakenteet* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 100 000 mk valtion väestönsuojelukoulun harjoitusalueen rakennustyön suunnittelua varten.

1984 esitys.....	100 000
------------------	---------

80. *Lainat kunnille väestönsuojien rakentamista sekä erityiskaluston ja -välineistön bankkimista varten* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 350 000 mk väestönsuojelulain (438/58) 24 §:ssä edellytettyjä lainoja varten.

1984 esitys.....	350 000
1983 menoarvio.....	350 000
1982 tilinpäätös.....	350 000

90. Rajavartiolaitos

Meripelastusvalmiuden kohottamiseksi kohti tyydyttävää tasoa ja valtakunnan rajojen vartiointin ja valvonnan kehittämiseksi ehdotetaan raja-

vartiolaitoksen organisaatiota vahvistettavaksi ja sen toimintaedellytyksiä parannettavaksi lisäämällä henkilöstö-, kalusto- ym. voimavaroja.

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 293 779 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet 1983	Muutos± 1984/83
1. <i>Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	120 751 300	+ 6 007 000	1 627	+ 10
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat</i>	133 343 000	+ 10 852 100	1 914	+ 1
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	12 468 800	+ 638 900	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	19 219 000	+ 1 609 800	—	—
	Varaus 1983	— 2 490 700	—	—
	Varaus 1984	7 996 900	—	—
	Yhteensä	293 779 000	3 541	+ 11

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 16 618 000 mk, mistä 16 587 200 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi seuraavat virat ja toimet:

Peruspalkkaiset:

2 kapteenia tai kapteeniluutnanttia.....	V 23
2 yliluutnanttia.....	V 21
1 sotilasylieteknikko.....	V 23
1 sotilasteknikko.....	V 21
1 sotilasteknikko.....	V 19
3 toimiupseeria 3 l.....	V 19

Palkkaus-
luokka

Yhtenäispäällystöjärjestelmän kehittämisen jatkamiseksi yhdenmukaisesti puolustusvoimien kanssa ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi kaksi majurin tai komentajakapteenin virkaa (B 1). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta luki- en lakkauttaa kaksi peruspalkkaista yliluutnantin virkaa (V 21).

Lisäys on 698 000 mk.

c) Viitaten alamomentin 28.08.02.(7) perusteluihin ehdotetaan työsuhdelpalkkoihin lisäystä 66 000 mk sähköasentajan palkkaamiseksi.

Tilapäisten palkkioihin ja työsuhdelpalkkioihin ehdotetaan lisäystä 57 000 mk rajavartijan virkapukuavustusten kustannusten nousun johdosta.

Lisäys on 123 000 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 1 915 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkioihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 59 000 mk virkapukuavustuksina kustannusten nousun johdosta.

1984 esitys	293 779 000
1983 menoarvio	269 165 000
1982 tilinpäätös	254 707 473

10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 680 000 mk, mistä 2 000 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 1 680 000 mk kiinteistöjen määrän kasvusta. Kun momentilta vähennetään kertameno 260 000 mk, lisäys on 3 420 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää rajavartiolaitoksen hallinnassa ja käytössä olevien kiinteistöjen käytömenoihin.

1984 esitys.....	33 020 000
1983 menoarvio.....	29 600 000
1982 tilinpäätös.....	25 063 698

13. Korjaus- ja kunnossapitomenu

Momentille ehdotetaan lisäystä 375 000 mk, mistä 175 000 mk aiheutuu kustannusten noususta sekä 200 000 mk kiinteistöjen määrän kasvusta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää 700 000 mk enintään 10 lyhytaikaisessa työsuhteessa olevan henkilön palkkaamiseen.

1984 esitys	2 868 000
1983 menoarvio	2 493 000
1982 tilinpäätös	2 168 823

21. Kuljetus- ja kulkuvälineiden käyttö ja kunnossapito

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 173 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin mää-

rähaa saadaan käyttää kuljetus- ja kulkuvälineiden käytöstä ja kunnossapidosta sekä kuljetuskaluston vuokrauksesta aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Poltto- ja voiteluaineet	13 700 000
Vartioalusten korjaus ja kunnossapito	6 000 000
Ilma-alusten korjaus ja kunnossapito	5 200 000
Moottoriajoneuvojen sekä muiden kuljetusvälineiden kunnossapito	2 500 000
Kuljetuskaluston vuokraus	200 000
Yhteensä	27 600 000

1984 esitys.....	27 600 000
1983 menoarvio.....	25 427 000
1982 tilinpäätös.....	23 323 607

23. Huoltomenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 983 000 mk kustannusten nousun ja varusmiesten asukokou- naisuuden uusimisen sekä muonituksen laadun parantamisen johdosta. Kun momentilta vähennetään 400 000 mk tähytysvälineiden ja valvontakaluston hankintamäärärahana momentin 26.90.70 perusteluihin viitaten, lisäys on 1 583 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää rajavartiolaitoksen henkilöstön muonitukseen, vaatetukseen, puhtaanapitoon, terveydenhoitoon, majoitukseen, muihin huoltomenuihin sekä taisteluvälinemateriaalin, pioneeri- ja suojeluvälineiden ja työsuojelumateriaalin hankintoihin ja kunnossapitomenoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Taloushuolto	12 956 000
Taisteluväline-, pioneeri- ja suojeluhuolto ..	3 700 000
Terveydenhuolto	1 273 000
Yhteensä	17 929 000

1984 esitys.....	17 929 000
1983 menoarvio.....	16 346 000
1982 tilinpäätös.....	16 326 734

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 515 000 mk, mistä 1 315 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, matka-, toimisto- ja viestimenujen kasvusta ja 200 000 mk kertamenosta lujitemuovisten rajapaalujen hankkimiseksi. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös valtakunnan rajan hoidosta, raja-asiaintomikunnasta sekä raja-asioissa tapahtuvista rajaneuvotteluista ja kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin menoihin, meripelastuspalvelusta annetun lain (628/82) 8 §:n ja 10 §:n

nojalla suoritettaviin palkkioihin ja korvauksiin, meripelastusharjoituksista, meripelastuskaluston käytöstä, huollosta ja korjauksesta sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin menoihin, rajakoirien ylläpitoon ja käyttöön liittyvien välineiden ja tarvikkeiden hankinnan ja huollon vaatimiin menoihin, viesti- ja sähköteknisten laitteiden käyttöön ja kunnossapitoon, vahingonkorvauksiin ja oikeudenkäyntimenoihin sekä tiedustustoimintaan.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	20 000
Matkat	2 200 000
Virkistys- ja lomatoiminta (enintään)	30 000
Atk-menot	1 250 000
Tiedustustoiminta	55 000
Kasarmi- ja toimistokaluston kunnossapito ja toimistomenot	750 000
Valtakunnan rajan ja raja-asioiden hoito (kertamenoa 200 000)	800 000
Meripelastus	160 000
Koulutus	3 960 000
Rajakoirat	80 000
Viesti- ja sähköteknisten laitteiden käyttö ja kunnossapito	2 720 000
Muut menot	130 000
Yhteensä	12 155 000

1984 esitys	12 155 000
1983 menoarvio	10 640 000
1982 tilinpäätös	8 893 634

70. Kaluston ja välineiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 40 100 000 mk.

a) Vedenalaisen valvontakykymme ja sukellusveneiden torjuntakykymme sekä meripelastuspalvelun kehittämiseksi tarvitaan viides ulkovartiolaiva ja viisi 1980-luvulla yli-ikäiseksi tulevaa Koskelo-luokan alusta on korvattava mainittuihin tehtäviin paremmin soveltuvalla rannikkovartiolaivatyyppillä. Ulkovartiolaivan ja uuden rannikkovartiolaivan suunnittelu on aloitettu vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ja vuoden 1982 neljännessä lisämenoarviossa osoitetuilla määrärahoilla. Ehdotetaan, että vuonna 1984 saataisiin tehdä ulkovartiolaivaa koskevia sopimuksia ja

tilauksia 29 000 000 markan arvosta ja raskaan rannikkovartiolaivan prototyyppiä koskevia sopimuksia ja tilauksia 63 000 000 markan arvosta. Ulkovartiolaivan tilausvaltuudesta aiheutuisi maksuja vuonna 1984 1 500 000 mk, vuonna 1985 13 500 000 mk ja vuonna 1986 14 000 000 mk. Raskaan rannikkovartiolaivan tilausvaltuudesta aiheutuisi maksuja vuonna 1984 10 000 000 mk, vuonna 1985 26 000 000 mk ja vuonna 1986 27 000 000 mk. Näiden lisäksi olisi tarpeen ottaa kyseisten vuosien menoarvioihin määräraha indeksien ja valuuttakurssien muutoksista aiheutuvia, hankintasopimusten edellyttämiä maksuja varten. Edellä olevien hankkeiden vuoden 1984 rahoitusta varten momentille ehdotetaan 11 500 000 mk.

b) Muun kaluston uudistamista ja täydentämistä varten momentille ehdotetaan 28 600 000 mk, mistä 400 000 mk on aikaisemmin suoritettu momentilta 26.90.23.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ulkovartiolaivan alkurahoitus	1 500 000
Raskaan rannikkovartiolaivan alkurahoitus ..	10 000 000
Partioveneet ja jääkulkuneuvot	3 200 000
Alusten valvontalaitteet sekä telakoiden ja aluskorjaamoiden erikoislaitteet	750 000
Meripelastusvälineistö	800 000
Kevyt kaksimoottorinen helikopteri	15 000 000
Ilma-alusten peruskorjaukset	300 000
Moottorijoneuvot	3 800 000
Viesti- ja sähkötekniset laitteet sekä tähtytys- ja valvontakalusto	2 300 000
Kasarmi- ja toimistokalusto, sekä keittiökoneet ja -laitteet	1 400 000
Valaistusaggregaatit, puu- ja metallityöstökoneet, palokalusto ja kiinteistönhoitokalusto	600 000
Perämoottorit, veneet ja liikuntavälineet ...	300 000
Opetusvälineet, yleisradio- ja televisiovarustaanottimet sekä rajakoirat	150 000
Yhteensä	40 100 000

1984 esitys	40 100 000
1983 menoarvio	22 037 000
1982 tilinpäätös	46 510 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 8 400 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötöpin- ala m ² (tilavuus m ³)	Kustannusarvio mk	Kustannusarvio mk/m ² (mk/m ³)	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
Turun vartiolentueen tukikohta	4 233	21 600 000	5 103	18 000 000	3 600 000
Moikipään venehalli		1 320 000		700 000	620 000
— venehalli	187	550 000	2 941		
— satama-allas ja kenttä		770 000			
Valassaarten mv-asema		2 200 000		2 000 000	200 000
— laajennus	350	1 850 000	5 285		
— peruskorjaus	110	150 000	1 363		
— aluetyöt		200 000			
Storklubbin venehalli	615	2 550 000	4 146	150 000	400 000
Katajanokan johtokeskus		800 000			800 000
— peruskorjaus	230	600 000	2 609		
— helikopterikenttä		200 000			
Kokkolan mv-asema		2 400 000		—	900 000
— laajennus	480	2 000 000	4 167		
— peruskorjaus	285	400 000	1 403		
Moisniemen tukikohdan peruskorjaus	60	150 000	2 500	—	150 000
Luoman asuinrakennuksen n:o 2 peruskorjaus	132	330 000	2 500	—	330 000
Pirttisaaren mv-aseman peruskorjaus	620	600 000	968	—	600 000
Pienehköt talonrakennushankkeet				—	600 000
Suunnittelu				—	200 000
				Yhteensä	8 400 000

1984 esitys	8 400 000
1983 menoarvio	22 400 000
1982 tilinpäätös	13 720 000

77. *Laiturit, ampumaradat ja muut rakenteet*
(siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 6 200 000 mk seuraavasti:

Kohde	Käyttösuunnitelma:	Kustannusarvio mk	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
Storklubbin mv-satama		5 850 000	2 650 000	3 200 000
Hangan mv-sataman laajennus		1 100 000	—	1 100 000
Polttoaineiden valuma-altaat				600 000
Vartiotorinien rakentaminen				700 000
Muut pienehköt työt				600 000
			Yhteensä	6 200 000

1984 esitys	6 200 000
1983 menoarvio	3 245 000
1982 tilinpäätös	3 685 000

88. *Maa-alueiden rakennusten yms. hankkiminen* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 250 000 mk rajavarti-

olaitoksen tarvitsemien maa-alueiden, rakennusten yms. ostamista ja lunastamista varten.

1984 esitys	250 000
1983 menoarvio	250 000
1982 tilinpäätös	188 280

97. Avustukset kunnille ja eräille järjestöille

30. *Kuntien yleiset rahoitusavustukset*

Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen laiksi kuntien yleisistä rahoitusavustuksista annetun lain (1077/77, muut. 870/80) muuttamisesta siten, että lain voimassaoloa jatketaan vuoden 1985 loppuun momentille ehdotetaan 165 000 000 mk eli lisäystä 36 000 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään kuntien yleisistä rahoitusavustuksista annetussa laissa (1077/77, muut. 870/80) tarkoitettuun verotulojen täydennykseen ja harkinnanvaraisiin rahoitusavustuksiin. Määrärahassa on otettu huomioon ne valtionosuudet ja -avustukset, jotka lain 7 §:n nojalla on vähennetty eri hallinnonalojen pääluokista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) voimaantulon johdosta kunnille suoritettavat siirtymäkauden valtionavustukset.

1984 esitys	165 000 000
1983 menoarvio	129 000 000
1982 tilinpäätös	114 999 699

32. *Kuntien yhdistymisavustukset*

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 360 000 mk. Momentin määräraha käytetään kuntien yhdistymisavustuksista annetussa laissa (560/78) tarkoitettuihin avustuksiin.

1984 esitys	720 000
1983 menoarvio	1 080 000
1982 tilinpäätös	3 240 000

33. *Valtionavustus Maakuntaliittojen Keskusliitolle*

Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk kustannusten nousun ja avustustarpeen lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa käytetään avustuksiin Maakuntaliittojen Keskusliitolle.

1984 esitys	100 000
1983 menoarvio	70 000
1982 tilinpäätös	50 000

34. *Valtionavustus kuntien keskusjärjestöille*

Momentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin mää-

rärahaa käytetään kuntien keskusjärjestöjen koulutustoiminnan ja ruotsinkielisen julkaisutoiminnan tukemiseen myönnettäviin avustuksiin.

1984 esitys	750 000
1983 menoarvio	700 000
1982 tilinpäätös	630 000

36. *Valtionavustus erityisaluekuntien elinkeinoiminnan edistämiseen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 000 000 mk käytettäväksi erityisaluekuntien elinkeinotoiminnan edistämiseen. Harkinnanvaraista valtionavustusta myönnettäisiin sisäasiainministeriön vahvistamin perustein erityisaluekuntien elinkeinotoimintojen kehittämiseksi tarpeellisten tutkimusten ja selvitysten tekemiseen sekä kokeilutoimintojen ja neuvontatyön toteuttamiseen.

1984 esitys	7 000 000
1983 menoarvio	5 000 000
1982 tilinpäätös	7 000 000

52. *Valtionavustus Suomalaisuuden Liitolle*

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa käytetään valtionapuna nimivalistus- ja nimemuutosasioista aiheutuviin menoihin.

1984 esitys	70 000
1983 menoarvio	65 000
1982 tilinpäätös	60 000

(54.) *Valtionavustukset eräille asuntoalan järjestöille.*

Momentti on siirretty ympäristöministeriön perustamisen johdosta momentille 35.99.54.

56. *Valtionavustus Suomen Meripelastusseuralle*

Momentille ehdotetaan lisäystä 15 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään meripelastuspalvelusta annetun lain 11 §:ssä tarkoitettujen korvausten ja avustusten suorittamiseen Suomen Meripelastusseuralle.

1984 esitys	215 000
1983 menoarvio	200 000

99. Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut menot

08. *Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)*
Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi

240 000 mk ympäristöministeriön perustamisen johdosta.

1984 esitys.....	330 000
1983 menoarvio.....	570 000
1982 tilinpäätös.....	948 572

25. Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Momentille ehdotetaan 400 000 mk luvun 26.01 ja luvun 23.02 perusteluihin viitaten siirtona momentilta 23.02.29. Momentin määrärahaa saadaan käyttää yhteiskuntapolitiikan suunnitteluun liittyvään tutkimus-, selvitys- ja kehittämistoimintaan. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös enintään kahden lyhytaikaisessa työsuhteessa olevan henkilön palkkaamiseen.

1984 esitys.....	400 000
------------------	---------

(28.) Koulutustoiminta

Momentti ehdotetaan poistettavaksi menoarvosta ja sen määrärahasta vähennettäväksi 40 000 mk siirtona momentille 26.01.29 ja 55 000 mk siirtona momentille 26.05.29. Vähennys on 95 000 mk.

1983 menoarvio.....	95 000
1982 tilinpäätös.....	94 072

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 2 492 000 mk ympäristöministeriön perustami-

sen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kuntajaosta annetun lain (73/77) nojalla kuntajaon muuttamisesta aiheutuviin, ulkomaalaisten sotilashautojen hoidon vaatimiin sekä Turun ja Porin lääninhallituksen juhlahalukaisuudesta aiheutuviin menoihin.

1984 esitys.....	178 000
1983 menoarvio.....	2 670 000
1983 I lisämenoarvio.....	1 922 000
1982 tilinpäätös.....	299 209

40. (23.99.40) Maaseutualueiden työpaikkatukikokeilu (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 15 500 000 mk käytettäväksi maaseudun työpaikkatuen kokeilun jatkamiseen. Tarkoituksena on selvittää kokeilun vakinaistaminen. Lisäys on 5 500 000 mk.

1984 esitys.....	15 500 000
1983 menoarvio.....	10 000 000
1982 tilinpäätös.....	10 000 000

(88.) Oy Suomen Ongelmajäte—Finlands Problemafäll Ab:n osakepääoman korottaminen (siirtomääräraha)

Momentti on siirretty ympäristöministeriön perustamisen johdosta momentille 35.99.88.

Pääluokan 26 menot luvuittain vuosina 1982—1984

	Tilinpäätös v. 1982 1 000 mk	Menoarvio v. 1983 1 000 mk	Ehdotus v. 1984 1 000 mk	Muutos 1983—1984 ± 1 000 mk ± %	
01. Sisäasiainministeriö (050).....	31 008	28 824	22 805	— 6 019	—21
05. Lääninhallitukset (050).....	130 751	145 609	162 507	+ 16 898	+ 12
06. Väestörekisterikeskus (050).....	29 559	32 597	39 211	+ 6 615	+ 20
07. Rekisteritoimistot (050).....	24 818	28 489	33 398	+ 4 910	+ 17
75. Poliisitoimi (080).....	1 060 140	1 119 615	1 184 852	+ 65 237	+ 6
80. Pelastushallinto (110).....	113 367	171 978	182 045	+ 10 067	+ 6
90. Rajavartiolaitos (120).....	394 587	401 603	442 301	+ 40 698	+ 10
97. Avustukset kunnille ja eräille järjestöille (960).....	135 980	136 115	173 855	+ 37 740	+ 28
99. Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut menot (050).....	1 342	13 335	16 408	+ 3 073	+ 23
Yhteensä	1 921 551	2 078 164	2 257 382	+ 179 218	+ 9

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Puolustusministeriö

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 16 995 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	12 273 200	+ 750 600	146	+ 1
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat</i>	2 898 700	— 31 300	33	—3
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	248 200	+ 31 200	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	1 112 300	+ 76 600	—	—
Varaus 1983		— 146 700	—	—
Varaus 1984	462 600	+ 462 600	—	—
Yhteensä	16 995 000	+ 1 143 000	179	—2

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 823 100 mk. Palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta aiheutuva lisäys on 876 600 mk.

b) Materiaalihallinnon tietojärjestelmien sekä tietohallinnon kehittämistä ja koordinoitua varten ehdotetaan perustettavaksi 1.3.1984 lukien ylimääräinen ylitarkastajan toimi (B 2). Vastavasti voidaan työsuhdepalkoista vähentää projektin johtajan palkkaamiseen varattu määräraha.

Puolustushallinnon tutkimustoiminnan kehittämiseksi ehdotetaan perustettavaksi 1.3.1984 lukien toimistopäällikön virka (B 3). Vastavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen yleissihteerin toimi (B 3).

Tutkimusprojekteihin ja maanpuolustuksen tieteellisen neuvottelukunnan organisaatioon liittyvien taloudellishallinnollisten asioiden hoitoa ja kehittämistä varten ehdotetaan perustettavaksi 1.3.1984 lukien ylimääräinen suunnittelusihteerin toimi (V 29). Toimen palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentin 27.01.21 määrärahalta.

Lisäys on 170 400 mk.

c) Viitaten tämän momentin sekä momentin 27.12.01 kohdan b perusteluihin materiaalihallinnon tietojärjestelmän kehittämisen johdosta työsuhdepalkoista voidaan vähentää 258 000 mk

projektin johtajan, erikoistutkijan ja tutkijan palkkauksina.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 30 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 15 000 mk, mistä 10 000 mk aiheutuu viransijaisten palkkioiden tarkistamisesta ja 5 000 mk kutsunta-asiain keskuslautakunnan jäsenten palkkioiden tarkistamisesta.

1984 esitys	16 995 000
1983 menoarvio	15 852 000
1983 I lisämenoarvio	27 000
1982 tilinpäätös	13 484 806

09. Neuvottelukunnat (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 20 000 mk, vähennys on 10 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös veteraanitunnuslautakunnan palkkausmenoihin ja maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan teettämistä tutkimuksista aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahalta saadaan palkata pysyväisluonteisiin tehtäviin enintään seitsemän henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Puolustusneuvosto	30 000
Maanpuolustuksen tieteellinen neuvottelukunta	120 000
Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunta	190 000
Puolustusministeriön kaupallinen lautakunta	30 000
Sotilasilmailun lento-onnettomuuksien tarkastuslautakunta	35 000
Puolustusvoimien ohjesääntötoimikunta	35 000
Veteraanitunnuslautakunta	650 000
Muut neuvottelukunnat	50 000
Yhteensä	1 140 000

1984 esitys	1 140 000
1983 menoarvio	1 150 000
1982 tilinpäätös	437 141

21. Tieteellinen tutkimus (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk, mikä aiheutuu kustannustason noususta ja toiminnan lisääntymisestä. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi momentin 27.01.01 kohdan b perusteluihin viitaten työsopimussuhteisen suunnittelusihteerin palkkauksena 83 000 mk, lisäys on 117 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tutkimusprojekteihin ja erityis- selvityksiin sekä näiden edellyttämiin palkkaus-, painatus-, laitehankinta- ja kulutusmenoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata pysyväisluonteisiin tehtäviin enintään yksi henkilö.

1984 esitys	1 817 000
1983 menoarvio	1 700 000
1982 tilinpäätös	1 500 000

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 817 000 mk, mistä 276 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 163 000 mk toiminnan laajentamisesta ja kehittämis- ja tarkoituksenmukaisuustarkastuksen tehostamisesta, 18 000 mk kertamenosta työsuojelun jatko- ja täydennyskoulutuksen järjestämiseen, 130 000 mk kertamenosta ulkomaille lähetettävän henkilön matka- ja opiskelukustannuksiin sekä 230 000 mk kertamenosta valtion yhtenäiseen maksuliike- ja kirjanpitojärjestelmään siirtymisen johdosta ja valtion materiaalihallinnon tietojenkäsittelyprojektin menoihin. Kun momentilta vähennetään kertameno 45 000 mk, lisäys on 772 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	1 055 000
Matkat (kertamenoa 290 000)	696 000
Virkistystoiminta (enintään)	3 200
Muut menot (kertamenoa 88 000)	706 800
Yhteensä	2 461 000

1984 esitys	2 461 000
1983 menoarvio	1 689 000
1982 tilinpäätös	1 664 933

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 200 000 mk konttorikoneiden ja toimistokalusteiden hankkimista var- ten.

1984 esitys	200 000
1983 menoarvio	200 000

Sotilaallinen maanpuolustus

Sotilaallista maanpuolustusta ylläpidetään puolustusvoimista annetun lain määrittämien tehtävien täyttämiseksi. Puolustusministeriön suunnittelutoiminta puolustusvoimien toiminta- edellytysten ylläpitämiseksi suhteessa ympäristös- ämme tapahtuvaan kehitykseen perustuu kolmannen parlamentaarisen puolustuskomitean suosituksiin.

Sotilassoittokuntien toiminnan jatkuvuuden ja tason turvaamiseksi on puolustusvoimien soittaja- koulutusta ryhdytty kehittämään keskiasteen koulu-uudistuksen mukaisesti. Kehittämiseen liittyen tullaan soittokunnissa toteuttamaan sisä-

siä siirtoja ja uudelleen järjestelyjä. Soittajakou- lun toimintaedellytysten parantamiseksi on tehty esitykset uusiksi toimiksi.

Palvelukseen astuvien varusmiesten määrä on 35 000 eli 2 000 miestä vähemmän kuin edellise- nä vuonna. Vapaaehtoisia pyritään ottamaan va- rusmiespalvelua suorittamaan erityisesti alueilla, joilla näin voidaan lieventää nuorisotyöttömyyt- tä. Kertausharjoituksia ehdotetaan lisättäväksi 1 500 miehellä.

Asevelvollisten päivärahoja ehdotetaan koro- tettavaksi yhdellä markalla ja ilmaismatkoja lisättäväksi yhdellä matkalla 1.10.1984 lukien.

Perushankintoihin ja varustuksen uusintaan ehdotetaan yhteensä noin 1 141 milj. markkaa. Menoista noin 1 009 milj. markkaa aiheutuu aikaisemmin hyväksytyjen tilausvaltuuksien maksuosuuksista. Luvussa on otettu huomioon perushankintamomentilla vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa vuodelle 1984 siirretty 27 milj. markan erä ja tässä menoarvioesityksessä ehdotettava 33 milj. markan maksatusten siirto vuodelle 1985. Uusien tilausvaltuuksien vuoden 1984 rahoitusta varten ehdotetaan 73 milj. markkaa.

Uusia hankintaohjelmia varten ehdotetaan tilausvaltuuksia Pohjois-Suomen joukko-osastojen erikoisvarustuksen hankinnan jatkamiseksi, yksityisen sotilaan ja joukon huoltomateriaalin hankinnan jatkamiseksi, viestivälineiden uusinnan

jatkamiseksi sekä lentokaluston hankkimiseksi. Ehdotettavilla hankintaohjelmilla on tarkoitus siten lähinnä jatkaa päättyviä hankintaohjelmia, korvata vanhentunutta materiaalia ja osin jatkaa olevan kaluston käyttökelpoisuusaikaa.

Puolustusvoimien hankinnoissa otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan myös teollisuus-, työllisyys- ja aluepoliittiset tavoitteet. Puolustusmateriaalin ehdotettujen hankintaohjelmien kotimaisuusaste on huomattava ja niiden arvioitu työllistävä vaikutus on yli 2 100 työvuotta.

Varustuksen käyttö- ja kunnossapitomenoja ehdotetaan lisättäväksi kustannustason nousun sekä käyttö-, huolto- ja korjaustarpeen johdosta 663 milj. markasta 746 milj. markkaan.

12. Puolustusvoimien palkkaus- ja muut menot

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 190 125 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	813 450 400	+ 66 248 300	12 563	+ 103
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat</i>	143 355 700	+ 13 609 700	2 365	+ 83
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	141 211 500	+ 19 366 600	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	79 166 900	+ 8 551 800	—	—
	Varaus 1983	— 9 987 900	—	—
	Varaus 1984	+ 12 940 500	—	—
	Yhteensä	+ 110 729 000	14 928	+ 186

Henkilöstön määrän lisäyksestä 106 aiheutuu vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa tehdyistä ratkaisuksista, 33 siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7), kaksi siirrosta momentilta 27.01.01. ja 28 siirrosta alamomentilta 27.27.10.1.

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 55 114 700 mk, mistä 52 937 600 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Alamomentille ehdotetaan lisäystä 20 000 000 mk määrärahan oikaisun johdosta.

Rannikkopuolustuksen ja kenttätykistön uuden välineistön käyttöä varten sekä panssarintor-

juntaohjusjärjestelmiin liittyvien tehtävien hoitamiseksi ehdotetaan perustettavaksi seuraavat peruspalkkaiset virat ja toimet:

	Palkkaus- luokka
1 sotilasinsinööri	B 2
1 sotilasinsinööri	V 28
2 sotilasylliteknikka	V 23

Valvontajärjestelmäteknillisiä opetustehtäviä varten ehdotetaan perustettavaksi peruspalkkainen sotilasinsinööriin, 1 lk toimi (B 2).

Soittajakoulun toimintamahdollisuuksien kehittämiseksi ja lukuryhmäperusteluun viitaten ehdotetaan perustettavaksi peruspalkkainen ka-

pellimestarin toimi (V 27) ja peruspalkkainen toimiupseerin toimi, erikoisluokka (V 23).

Puolustusvoimien sotilaspapiston virkarakenteen yhtenäistämiseksi ehdotetaan perustettavaksi 1.3.1984 lukien kaksi kenttärövästän virkaa (B 1). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa kaksi sotilaspastorin virkaa (V 29).

Upseerien urakehityksen turvaamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi 20 majurin virkaa (B 1) ja lakkautettavaksi samasta ajankohdasta lukien 20 kapteenin virkaa (V 23).

Muonitushuollon kehittämiseksi sekä toimiupseerien irrottamiseksi koulutustehtäviin ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi viisi peruspalkkaista ylimääräisen tointa (V 21) ja lakkautettavaksi samasta ajankohdasta lukien viisi peruspalkkaista emännän tointa (V 19).

Puolustusvoimien hammaslääkinnän kehittämiseksi ja hammaslääkintähenkilöstön aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi kymmenen sotilashammaslääkärin peruspalkkaista tointa (B 1). Samalla ehdotetaan työsuhdepalkoista vähennettäväksi kymmenen hammaslääkärin palkkaamiseen tarvittavat määrärahat.

Puolustusvoimien erikoislääkärijohtoisten sairaaloiden uudelleenjärjestelyyn liittyen ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat toimet:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
Peruspalkkainen:	
1 laboratoriohoitaja	V 16
Ylimääräiset:	
1 siivoustyönohjaaja	V 14
5 osastoavustajaa	V 11
1 toimistoapulainen	V 8
Lakkautetaan:	
Peruspalkkaiset:	
2 osastonhoitajaa	V 19
Ylimääräiset:	
1 sairaanhoitaja	V 16
1 ruokala-apulainen	V 8
4 sairaala-apulaista	V 8

Viitaten momentin 27.01.01 perusteluihin puolustusvoimien materiaalihallinnon tietojärjestelmän osa-alueiden tietosysteemien kehittämistä, ylläpitoa ja koulutusta varten ehdotetaan perustettavaksi 1.3.1984 lukien ylimääräinen erikoistutkijan toimi (B 1) ja ylimääräinen tutkijan toimi (V 28).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan

1.3.1984 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 sosiaalikirjuri	V 21
2 sairaanhoitajaa	V 15
1 apuhoitaja	V 11
2 viestittäjää	V 11
3 viestittäjää	V 10
43 viestittäjää	V 9
1 toimistoapulainen	V 9
25 viestittäjää	V 8

Lisäksi alamomentille ehdotetaan lisäystä 2 088 000 mk, mistä 1 400 000 mk aiheutuu harjoituspäivärahojen ja harjoituslisäpalkkioiden lisätarpeesta, 600 000 mk lennonvarmistuslisän lisätarpeesta, 23 000 mk miinojen ja ammusten raivaustarpeen lisääntymisestä sekä 65 000 mk sukelluskouluttajapäivien lisääntymisestä.

Lisäys on 27 458 300 mk.

c) Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 941 500 mk seuraavien henkilöiden palkkaamiseksi:

	Palkkaus- luokka
1 arkistos sihteeri	V 15
2 apulaiskanslistia	V 12
11 apulaiskanslistia	V 11
1 toimistoapulainen	V 9
4 toimistoapulaista	V 8

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 737 000 mk, mistä 56 000 mk aiheutuu autoteknikon palkkaamisesta kuljetusalan suunnittelutehtäviin, 48 000 mk apu-työnohjohtajan palkkaamisesta ruokalan työnjohtotehtäviin, 157 000 mk neljän toimistoapulaisen palkkaamisesta sotilaspääntien esikuntiin sekä 476 000 mk kahdeksan värvätyn palkkaamisesta vartiointitehtäviin.

Työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 4 400 000 mk vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa palkatun 100 viestiasentajan edelleen palkkaamiseksi.

Työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 1 100 000 mk 28 sairaala-apulaisen palkkaamista varten, mistä 1 000 000 mk on siirtoa alamomentilta 27.27.10.1.

Työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 333 000 mk järjestelyalan sovellustyön jatkamista varten vuonna 1984.

Tilapäisten palkkioihin ja työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 1 050 000 mk, mistä 550 000

mk kymmenen värvätyn palkkaamiseksi uuden kaluston käyttöönottoa varten sekä merivalvonta-tehtäviin ja 500 000 mk värvättyjen työaikakorvausten tarkistamisen johdosta.

Tilapäisten palkkioista vähennetään 1 349 600 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistettyjen toimien palkkioina.

Kohdan b perusteluihin viitaten tilapäisten palkkioista voidaan vähentää 2 887 000 mk 78 ylimääräistetyin toimen palkkioina.

Työsuhdepalkoista vähennetään 311 000 mk vain vuodeksi 1983 palkattujen toimihenkilöiden palkkioina.

Kohdan b perusteluihin viitaten työsuhdepalkoista voidaan vähentää 704 000 mk kymmenen hammaslääkärin palkkana.

Työsuhdepalkoista vähennetään 153 300 mk vuoden 1983 aikana lakkautettujen tointen palkkioina.

Lisäys on 3 156 600 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 2 448 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 936 000 mk määrärahan oikaisun johdosta.

Muihin palkkioihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 11 346 000 mk, mistä 9 500 000 mk aiheutuu harjoituksen ja päivystyksen lisäyökorvausten ja asuntopäivystyskorvausten tarkistamisesta, 343 000 mk virkapukuavustusten ja 1 059 000 mk paikalliskorotusten kustannusten noususta, 119 000 mk luento- ja tuntiopetus-palkkioiden lisätarpeesta, 250 000 mk sivutoimipalkkioiden tarkistamisesta, 75 000 mk kahden sotilaslääkärin ja yhden vartiomiehen sivutoimien perustamisesta sekä valmennuskuukausien lisäämisestä kolmella.

Ehdotetaan, että 17 sivutoimisen sotatuomarin palkkaus muutetaan 1.7.1984 lukien 17 sivutoimisen sotilaslakimiehen palkkaukseksi. Muutoksesta ei aiheudu lisäystä sivutoimipalkkioihin.

Lisäksi muihin palkkioihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 273 000 mk, mistä 30 000 mk aiheutuu ohjesääntöjen laatimispalkkioiden tarkistamisesta, 163 000 mk liikenneopettajien ja 80 000 mk ruuhka-apulaisten palkkaamisesta.

Lisäys on 13 555 000 mk. Kun alamomentilta vähennetään kertameno 60 000 mk, lisäys on 13 495 000 mk.

1984 esitys	1 190 125 000
1983 menoarvio	1 079 396 000
1983 I lisämenoarvio	2 272 900
1982 tilinpäätös	1 065 536 167

16. Kalusteiden, koneiden ja laitteiden bankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 500 000 mk, toimitokoneiden ja -kaluston, taloushuoltoalan koneiden ja laitteiden, sairaaloiden vanhentuneiden koneiden, laitteiden ja välineistön sekä koulutusvälineiden ja -laitteiden hankintamenoja varten.

1984 esitys	5 500 000
1983 menoarvio	5 140 000
1982 tilinpäätös	3 276 576

20. Matkat (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 6 688 000 mk, mistä 2 453 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 3 800 000 mk virkamatkosten lisääntymisestä ja koulutustoiminnan kasvusta, 350 000 mk kertamenosta ulkomailla tehtäviä opintomatkoja varten sekä 85 000 mk kertamenosta puolustusvoimien pääsotaharjoituksen virkamatkakustannuksiin. Kun momentilta vähennetään kertameno 190 000 mk, lisäys on 6 498 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää virkamatkoista, kurssi-, opetus- ja urheilutilaisuuksista sekä sotilaallisista harjoituksista aiheutuviin päiväraha-, aterial- ja majoittumiskorvauksiin sekä matkustamiskustannuksiin ja muutosta aiheutuviin päiväraha- ja majoittumiskorvauksiin sekä matkustamismenoihin, muuttotavaran kuljetuskustannuksiin ja muuttorahan maksamiseen, puolustusministeriön eri määräyksestä virkamatkan oikeutettujen matkakustannuksiin, oppikurssilaisien kurssipäivärahoihin, sotakorkeakoulussa opiskelevien majoitusrahoihin, päivärahoihin maanpuolustuskurssien sellaisille osanottajille, jotka eivät saa korvausta muualta sekä ulkomaille tehtäviin opintomatkoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Opintomatkat ulkomaille (kertamenoa 350 000) (enintään)	900 000
Muut matkat (kertamenoa 85 000)	37 955 000
Yhteensä	38 855 000

1984 esitys	38 855 000
1983 menoarvio	32 357 000
1983 I lisämenoarvio	4 000 000
1982 tilinpäätös	34 046 766

25. Joukkojen ja tavarankuljetukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 583 000 mk, josta 3 583 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, kertausharjoitusten kasvusta ja kuljetusten

lisääntymisestä sekä 2 000 000 mk kertamenosta puolustusvoimien pääsotaharjoitusta varten.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää joukkojen ja materiaalin kuljetuskustannuksiin, ajoneuvojen vuokra- ja vuokralainaus- sekä muihin kuljetusmenoihin.

1984 esitys.....	32 200 000
1983 menoarvio.....	26 617 000
1982 tilinpäätös.....	25 021 238

27. Automaattinen tietojenkäsittely (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 088 000 mk, mistä 560 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 130 000 mk hankittujen ja tilattujen atk-laitteiden vuokrien ja huoltotarpeen kasvusta, 40 000 mk muiden atk-menojen lisätarpeesta, 1 008 000 mk kertamenosta tietojen- ja tekstinkäsittelylaitteistojen sekä muiden atk-laitteiden ja ohjelmien hankintaa varten, sekä 350 000 mk kertamenosta materiaalinimikkeistöprojektin atk-menoja varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 750 000 mk, lisäys on 1 338 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää palkkausmenoihin, atk-laitevuokra- ja huoltomaksuihin, palvelusten ostoon, koneiden ja laitteiden hankinta-, asennus-, käyttö- ja huoltokustannuksiin, atk-tarvikehankintoihin sekä koulutus- ja muihin atk-menoihin.

1984 esitys.....	8 622 000
1983 menoarvio.....	7 284 000
1982 tilinpäätös.....	6 402 000

28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 650 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja toiminnan laajentumisesta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää puolustusvoimien tavaroiden ja palvelusten tuottamisesta sekä vuokraustoiminnasta aiheutuvien palkkaus-, aine- ja tarvike- sekä muihin kulutusmenoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tavaroiden ja palvelusten tuottamisen sekä vuokraustoiminnan edellyttämien koneiden, laitteiden ja kalusteiden hankintaan. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin viisi henkilöä. Palvelustoiminnasta aiheutuvat tulot on merkitty alamomentille 12.27.14.3.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Ilmakuvat, ilmakuva- ym. kartat ja kuva- piirroset sekä painatustoiminta.....	385 000
Lentotoiminta.....	310 000
Puhelintoiminta.....	645 000
Pesulatoiminta.....	457 000
Karttasopimus.....	973 000
Muu palvelutoiminta.....	2 483 000
Yhteensä	5 253 000

1984 esitys.....	5 253 000
1983 menoarvio.....	4 603 000
1982 tilinpäätös.....	3 789 639

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 987 000 mk, mistä 1 264 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 195 000 mk terveydenhuoltomenoista, 200 000 mk tietoliikenteen kasvusta, 424 000 mk painatusmenojen lisääntymisestä, 201 000 mk sotilasasiamiesten asettautumis- ja varustautumiskorvauksista, erinäisten laitojen menoista ja tekijänoikeuslain edellyttämistä maksuista, 58 000 mk kertamenosta kansainvälisten sotilaskilpailujen kustannuksiin, 350 000 mk kertamenosta peruslomakevaraston täydentämistä ja tuhoutumassa olevan filmimateriaalin kopioimista varten, 175 000 mk kertamenosta räjähdysvaarallisten taiden edellyttämän varustuksen ja sotilasansiomitalien hankintaan ja 120 000 mk kertamenosta kansainvälisiä kokouksia sekä vuosijuhlia varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 776 000 mk, lisäys on 2 211 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös sotilasasiamiesten asettautumis- ja varustautumiskorvauksiin, toimistokaluston, -koneiden ja -laitteiden hankintaan, puolustusvoimien laitojen tutkimustoiminnan edellyttämiin laitehankintamenoihin, maksavien potilaiden terveydenhoidon menoihin, kirkolliseen toimintaan sekä projektiluonteisiin palkkauksiin.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Käyttövarat (kertamenoa 58 000) (enintään).....	775 000
Virkistys- ja sosiaalitoiminta (enintään)....	267 000
Muut henkilöstömenot.....	2 225 000
Tietoliikenne.....	6 736 000
Muut toimistomenot (kertamenoa 350 000).....	7 041 000
Muut menot (kertamenoa 295 000).....	5 537 000
Yhteensä	22 581 000

1984 esitys.....	22 581 000
1983 menoarvio.....	20 370 000
1983 I lisämenoarvio.....	228 000
1982 tilinpäätös.....	28 466 047

14. Asevelvollisten ylläpitomenot

20. Päivärahat ja reserviläispalkat (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 21 334 000 mk, mistä 2 293 000 mk aiheutuu reserviläispalkkojen tarkistamisesta ja kertausharjoitusten lisäämisestä 1 500 miehellä, 315 000 mk kadettien ja soitto-oppilaiden päivärahojen tarkistamisesta, 847 000 mk kadetti- ja soitto-oppilaspäivien lisääntymisestä, 15 379 000 mk reserviläispalkkojen ja päivärahan korotuksesta vuonna 1983 sekä 2 500 000 mk päivärahan korottamisesta 1.10.1984 lukien yhdellä markalla. Momentin määräraha on otettu huomioon vuoden 1983 aikana myönnetty 2 500 000 markan ehdollinen määräraha. Kun momentilta vähennetään 5 510 000 mk varusmiesmäärän vähenemisen johdosta, lisäys on 15 824 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää asevelvollisille, kadeteille ja soitto-oppilaille suoritettavien päivärahojen maksamiseen sekä reserviläispalkkoihin.

1984 esitys	129 230 000
1983 menoarvio	113 406 000
1982 tilinpäätös	92 401 967

20. Kuljetukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 306 000 mk, mistä 1 922 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 490 000 mk yhden ilmaisen lomamatkan lisäämisestä Suomessa asuville varusmiehille 1.10.1984 lukien, 722 000 mk yhden ilmaisen lomamatkan lisäämisestä 330 päivää palveleville varusmiehille vuonna 1983, 100 000 mk kertausharjoitusten lisäämisestä ja kadettien määrän kasvusta sekä 72 000 mk yhden ilmaisen lomamatkan lisäämisestä Pohjoismaiden ulkopuolella Euroopassa asuville, Suomessa asevelvollisuuttaan suorittaville varusmiehille. Kun momentilta vähennetään 1 100 000 mk varusmiesten määrän pienenemisen johdosta, lisäys on 2 206 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää asevelvollisten palvelukseenastumis-, kotiuttamis-, komennus- ja ilmaisten kotilomamatkojen, ulkomailla pysyvästi asuvien asevelvollisten palvelukseenastumis- ja kotiuttamismatkojen, Euroopassa asuvien asevelvollisten lomamatkojen, kadettien vapaiden lomamatkojen sekä jälkitarkastukseen ja valintakokeisiin kutsuttavien matkojen kustannuksiin sekä muonakorvauksiin.

1984 esitys	30 074 000
1983 menoarvio	27 868 000
1982 tilinpäätös	24 399 517

21. Muonitus (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 21 235 000 mk kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta vähennetään 7 504 000 mk, mistä 6 604 000 mk aiheutuu varusmiesten määrän vähenemisestä 2 000 miehellä ja 900 000 mk muonituksen laitehankintamenoina momentin 27.27.17 perusteluihin viitaten, lisäys on 13 731 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää muonitushenkilöstön ja vuosilomasijaisten palkkausmenoihin, palveluksessa olevien asevelvollisten, kadettien ja soitto-oppilaiden ruoan hankintaan, työpaikkaruokailuun, sotilaskilpailujen ja omaistenpäivien muonitukseen, muonitus- ja ruoanvalmistussopimusten aiheuttamiin menoihin, puolustusministeriön eri määräyksestä puolustusvoimien muonitukseen oikeutettujen muonitusmenoihin, asevelvollisille, kadeteille ja soitto-oppilaille komennuksella maksettaviin ruokarahoihin, ruokalavaatetukseen, ruoanvalmistukseen käytetyn energian kustannuksiin, keittiö- ja ruokailuvälineiden hankintaan ja kunnossapitoon sekä muihin muonituksesta aiheutuviin kustannuksiin. Pysyväisluonteisiin tehtäviin palkatun henkilöstön määrä on enintään 207 henkilöä.

1984 esitys	176 000 000
1983 menoarvio	162 269 000
1982 tilinpäätös	163 583 981

22. Vaatetus ja puhtaanapito (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 16 485 000 mk, mistä 5 985 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 2 000 000 mk vuoden 1982 tulo- ja menoarviossa varusmiesten loma- ja varuskunta-vaatetukseen myönnetyn tilausvaltuuden rahoitusosuudesta, 5 000 000 mk vuoden 1982 toisessa lisämenoarviossa tekstiili- ja vaatetusteollisuuden työllisyyden tukemiseksi myönnetyn tilausvaltuuden rahoitusosuudesta, 2 400 000 mk kertamenosta vaatetuksen varastointi- ja siirtovälineistön ja laitteiden hankinnan jatkamista varten ja 1 100 000 mk kertamenosta kantahenkilökunnan sotilaallisen erityisvaatetuksen hankinnan aloittamista varten. Kun momentilta vähennetään 3 211 000 mk varusmiesten määrän vähenemisen johdosta, 15 000 000 mk vuonna 1983 maksettuna tilausvaltuuksien rahoitusosuuksina sekä kertameno 2 250 000 mk, vähennys on 3 976 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää palkkausmenoihin, palveluksessa olevien asevelvollisten, kadettien ja soitto-oppilaiden vaatettamises-

ta, majoittamisesta ja henkilökohtaisesta puhtaanapidosta aiheutuviin kustannuksiin, sotilassairaaloiden käyttöön tarvittavan vaatetusmateriaalin hankintaan ja kunnossapitoon, puolustusvoimien kantahenkilöstön ensisijaisesti koulutuskäyttöön annettavan erityisen sotilaallisen varustuksen hankintaan ja kunnossapitoon, vaatetuksen varastointi- ja siirtovälineistön ja laitteiden hankintaan, pesuloiden energia- ja vesikustannuksiin sekä erinäisiin muihin vaatetus- ja puhtaanapitomenoihin. Pysyväisluonteisiin tehtäviin palkatun henkilöstön määrä on enintään 387 henkilöä.

1984 esitys	98 773 000
1983 menoarvio	102 749 000
1982 tilinpäätös	97 472 137

23. *Terveydenhuolto* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 850 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palkkausmenoihin, sairaalalaluston, apteekkitavaroiden ja lääkintävälineiden hankintaan ja kunnossapitoon, hoitokuluihin, siviilisairaaloille ja -lääkäreille suoritettaviin hoitomaksuihin, puolustusvoimien erityisolosuhteissa tarpeellisen asevelvollisten terveyden- ja sairaanhoitoa palvelevan tutkimus-, kehittämisen- ja kokeilutoiminnan menoihin sekä erinäisiin muihin terveyden- ja sairaanhoidon menoihin.

1984 esitys	11 550 000
1983 menoarvio	10 700 000
1982 tilinpäätös	10 836 610

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 666 000 mk, mistä 634 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 120 000 mk painatusmenoista, 1 200 000 mk sotaharjoitusten tarvikkehankinnoista, 75 000 mk määrärahasta Urheilukoulun varusmiesten valmennus- ja ottelumatkojen majoitusmenoja varten sekä 637 000 mk kertamenoista koulutusoppaiden painattamista, kansainvälisiä sotilaskilpailuja sekä pääsotaharjoituksen tarvikkeiden ja kuulosuojainten hankkimista varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 1 357 000 mk, lisäys on 1 309 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää liikuntakasvatuksen erikoismenoihin, sotaharjoituksissa käytettävien tarvikkeiden hankintaan, asevelvollisten ja kadettien aikuiskasvatukseen, asevelvollisten ammatinvalinnan ohjaukseen, varusmies-toimikuntien menoihin, kirkollisiin menoihin ja hautauskustannuksiin, majoitusrahaan komennuksilla, Urheilukoulun varusmiesten valmennus- ja ottelumatkojen majoitusmenoihin, asevelvollisten ja kadettien sukellusrahaan sekä laskuvarjohyppy- ja lentolisien maksamiseen, sisustusirtaimiston korjaukseen, sanoma- ja aikakauslehtien tilaamiseen, viihdytysvälineiden hankintaan ja korjaukseen ja muihin asevelvollisten ylläpidosta ja koulutuksesta aiheutuviin sekalaisiin menoihin.

1984 esitys	11 662 000
1983 menoarvio	10 353 000
1982 tilinpäätös	1 787 817

20. Perushankintamenot

18. *Perushankinnat, kokeilu- ja kehittämistyöt* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 514 300 000 mk seuraavasti:

a) Vuosina 1980—83 myönnettyjen tilausvaltuuksien perusteella suoritettavista jalkaväkiaseiden sekä niiden ampumatarvikkeiden, kenttäradioiden sekä muun viesti- ja johtamisvälineistön, valvontavälineiden, suojeluvälineiden, maasto- ja erikoisajoneuvojen hankinnoista, Pohjois-Suomen joukkojen varustamisesta alueen erikoisolosuhteiden vaatimalla välineistöllä, kotimaisen

matalavalvontatutkajärjestelmän ajanmukaistamisesta ja teknisestä tutkimuksesta, kotimaisen teollisuuden tuotantovalmiuden parantamisesta sekä bilateraaliakaupasta aiheutuvia menoja varten momentille arvioidaan tarvittavan 392 300 000 mk. Eräiden aikaisempien vuosien tilausvaltuuksien maksatusohjelmien tarkistamiseksi siirrettiin vuoden 1983 menoista 27 000 000 mk rahoitettavaksi vuonna 1984. Rahoitustarpeen pienentämiseksi ehdotetaan eräiden aikaisempien vuosien tilausvaltuuksien maksatusohjelmia tarkistettavaksi siten, että vuoden 1984 rahoista siirretään 20 000 000 mk rahoitettavaksi vuonna 1985.

Vuoden 1984 rahoitusta varten momentille ehdotetaan yhteensä 399 300 000 mk.

Sen johdosta, että näiden aikaisemmissa tulo- ja menoarviossa hyväksytyjen tilausvaltuuksien perusteella ei kaikilta osin ole ollut mahdollista tehdä tilauksia ja sopimuksia, ehdotetaan, että vuoden 1984 aikana saadaan tehdä tilauksia ja sopimuksia sanottujen tilausvaltuuksien sitomatta olevasta määrästä edellyttäen, että näistä tilauksista ja sopimuksista aiheutuvat vuotuiset maksut eivät ylitä kyseisten tilausvaltuuksien rahoitussuunnitelmissa esitettyjä maksuja.

b) Jääkäriprikaatin sekä eräiden muiden Pohjois-Suomen joukkojen varustamiseksi alueen erikoisolosuhteiden vaatimalla välineistöllä myönnettiin vuonna 1980 tilausvaltuus hankintaohjelman ensimmäiseen vaiheeseen sisältyviä tilauksia ja sopimuksia varten. Ehdotetaan, että vuonna 1984 saataisiin tehdä hankintaohjelman jatkamiseksi sopimuksia ja tilauksia enintään 248 000 000 markan edestä. Tilausvaltuudesta aiheutuisi maksuja vuonna 1984 28 000 000 mk, vuonna 1985 50 000 000 mk, vuonna 1986 50 000 000 mk, vuonna 1987 55 000 000 mk ja vuonna 1988 65 000 000 mk. Näiden lisäksi on tarpeen ottaa kyseisten vuosien tulo- ja menoarvioihin määräraha indeksien ja valuuttakurssien muutoksista mahdollisesti aiheutuvia, hankintasopimusten edellyttämiä maksuja varten. Vuoden 1984 rahoitusta varten momentille ehdotetaan 28 000 000 mk.

c) Joukkojen ja yksityisen sotilaan toimintaedellytyksien edelleen parantamiseksi sekä alan kotimaisen teollisuuden työllisyyden turvaamiseksi on tarkoitus jatkaa aikaisemman tilausvaltuuden päättymisen jälkeen talous-, huolto-, suojeluväline-, kuljetusalan korjaus- ja huoltoväline-, asealan sekä lääkintävälinehankintoja. Ehdotetaan, että vuonna 1984 saataisiin tehdä näitä hankintoja koskevia tilauksia ja sopimuksia enin-

tään 184 000 000 markan arvosta. Tilausvaltuudesta aiheutuisi maksuja vuonna 1984 15 000 000 mk, vuonna 1985 25 000 000 mk, vuonna 1986 39 000 000 mk, vuonna 1987 50 000 000 mk ja vuonna 1988 55 000 000 mk. Näiden lisäksi on tarpeen ottaa kyseisten vuosien tulo- ja menoarvioihin määräraha indeksien ja valuuttakurssien muutoksista mahdollisesti aiheutuvia hankintasopimusten edellyttämiä maksuja varten. Vuoden 1984 rahoitusta varten momentille ehdotetaan 15 000 000 mk.

d) Lounais-Suomen ilmatilan valvonnan tehostamiseksi ja Lapin lennoston käytöstä poistuvien lentokoneiden korvaamiseksi ehdotetaan, että lentokaluston hankkimiseksi saadaan tehdä vuonna 1984 tilauksia ja sopimuksia 195 000 000 markan arvosta. Tästä tilausvaltuudesta aiheutuisi maksuja vuonna 1984 5 000 000 mk, vuonna 1985 54 000 000 mk, vuonna 1986 60 000 000 mk, vuonna 1987 43 000 000 mk ja vuonna 1988 33 000 000 mk. Näiden lisäksi on tarpeen ottaa kyseisten vuosien tulo- ja menoarvioihin määräraha indeksien ja valuuttakurssien muutoksista mahdollisesti aiheutuvia hankintasopimusten edellyttämiä maksuja varten. Vuoden 1984 rahoitusta varten momentille ehdotetaan 5 000 000 mk.

e) Eri puolustushaarojen ja aselajien kalustoa täydentäviä kertahankintoja varten momentille ehdotetaan 25 000 000 mk.

f) Indeksien ja valuuttakurssien muutosten johdosta momentille ehdotetaan 42 000 000 mk ensisijaisesti bilateraali- ja aiempien hankintasopimusten maksuja varten.

1984 esitys	514 300 000
1983 menoarvio	499 500 000
1983 I lisämenoarvio	47 700 000
1982 tilinpäätös	719 200 000

25. Varustuksen uusinta- ja käyttömenot

16. Uusinta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 626 400 000 mk seuraavasti.

a) Vuosina 1978—1983 myönnettyjen tilausvaltuuksien perusteella suoritettavia suihkuharjoituskoneiden, kenttätykistökaluston, moottori-

ajoneuvojen, pioneerikaluston, ilmatorjuntakaluston, ruutien ja räjähdysaineiden, taisteluvene-laivueen, lennonvarmennus- ja tukikohtamateriaalin, merivalvonnan ja rannikopuolustuksen, merivoimien erikoisvälineiden, kuljetuslentokoneiden, lentokoneiden varusteisiin sekä vedena-

laisen valvonta- ja etsintäkyvyn parantamiseen liittyviä maksuja varten momentille arvioidaan tarvittavan 475 400 000 mk. Tämän rahoitustarpeen pienentämiseksi ehdotetaan eräiden aikaisempien vuosien tilausvaltuuksien maksatusohjelmia tarkistettavaksi siten, että vuoden 1984 menoista siirretään 13 000 000 mk rahoitettavaksi vuonna 1985. Vuoden 1984 rahoitusta varten ehdotetaan siten 462 400 000 mk.

Sen johdosta, että näiden aikaisemmissa tulo- ja menoarvioissa hyväksytyjen hankinta- ja tilausoikeuksien perusteella ei kaikilta osin ole ollut mahdollista tehdä tilauksia ja sopimuksia, ehdotetaan, että vuoden 1984 aikana saadaan tehdä tilauksia ja sopimuksia sanottujen hankinta- ja tilausoikeuksien sitomatta olevasta määrästä edellyttäen, että näistä tilauksista ja sopimuksista aiheutuvat vuotuiset maksut eivät ylitä kyseisten tilausvaltuuksien rahoitussuunnitelmissa esitettyjä maksuja.

b) Indeksien, valuuttakurssien ja liikevaihtoverolain muutosten johdosta aiempien hankintasopimusten maksuja varten momentille ehdotetaan 105 000 000 mk.

c) Ehdotetaan, että kenttäradioiden sekä muun viesti- ja johtamisvälineistön uusinnan jatkamiseksi saadaan tehdä vuonna 1984 sopimuksia 289 000 000 markan edestä. Tästä tilausvaltuudesta aiheutuisi maksuja vuonna 1984 25 000 000 mk, vuonna 1985 45 000 000 mk, vuonna 1986 65 000 000 mk, vuonna 1987 74 000 000 mk ja vuonna 1988 80 000 000 mk, minkä lisäksi on tarpeen ottaa kyseisten vuosien tulo- ja menoarvioihin määräraha indeksien ja valuuttakurssien muutoksista mahdollisesti aiheutuvia hankintasopimusten edellyttämiä maksuja varten. Vuoden 1984 rahoitusta varten momentille ehdotetaan 25 000 000 mk.

d) Ammuslaboratorion tuotantomenoja varten momentille ehdotetaan 9 000 000 mk.

e) Muun käytössä olevan varustuksen, kuten kaluston, koneiden ja laitteiden uusintaa varten momentille ehdotetaan 25 000 000 mk.

1984 esitys	626 400 000
1983 menoarvio	581 400 000
1983 I lisämenoarvio	3 000 000
1982 tilinpäätös	534 420 000

17. *Uusinta käytöstä poistetun tilalle* (arvio määräraha)

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk käytöstä poistetun tai myydyn irtaimen omaisuuden tilalle tarvittavan varustuksen hankintaa ja korjauksia,

myynnistä aiheutuvia kuluja sekä vuokratun omaisuuden korjauksia varten, enintään siinä määrin kuin myynnistä ja vuokrauksesta kertyy tuloja. Vastaava tulo on merkitty momentille 12.27.20.

1984 esitys	1 000 000
1983 menoarvio	1 000 000
1982 tilinpäätös	4 639 796

18. *Telakkateollisuuden työllisyyttä tukevat bankinnat* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 22 353 000 mk seuraavasti:

a) Vuoden 1978 ensimmäisessä lisämenoarviossa myönnetystä tilausvaltuudesta aiheutuvia maksuja ja rahoituskuluja varten momentille ehdotetaan 10 353 000 mk.

b) Vuoden 1982 kolmannessa lisämenoarviossa myönnetystä tilausvaltuudesta aiheutuvaa vuoden 1984 rahoitusosuutta varten momentille ehdotetaan 12 000 000 mk.

1984 esitys	22 353 000
1983 menoarvio	11 600 000
1983 I lisämenoarvio	5 000 000
1982 tilinpäätös	17 650 000

24. *Varustuksen käyttö ja kunnossapito* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 83 300 000 mk seuraavasti:

a) Kustannusten nousun johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 46 500 000 mk.

b) Uuden kaluston käyttöönoton johdosta ovat käyttö-, huolto- ja korjaustehtävät sekä polttoainneiden, varaosien, huoltovälineiden yms. tarve kasvaneet enemmän, kuin voimavaroja on vapautunut vanhan kaluston poistuman vuoksi. Myös käytössä olevan kaluston huolto- ja korjaustarve on lisääntynyt kertausharjoitusten aiheuttaman kaluston käyttötarpeen kasvun sekä eräiden materiaaliolojen tietojärjestelmien kehittämistarpeen johdosta. Edellä olevan johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 000 mk, mihin sisältyy 20 uuden pysyväisluonteisen henkilön palkkaamiseen tarvittavat määrärahat.

c) Ehdotetaan, että vanhentuneiden tykkiveineiden peruskorjaamiseksi saataisiin tehdä vuonna 1984 sopimuksia ja tilauksia 23 000 000 markan arvosta. Tilausvaltuudesta aiheutuisi maksuja vuonna 1984 5 000 000 mk, vuonna 1985 10 000 000 mk ja vuonna 1986 8 000 000 mk. Vuoden 1984 rahoitusosuutta varten momentille ehdotetaan 5 000 000 mk.

d) Viitaten vuoden 1983 ensimmäiseen lisämenoarvioon momentille ehdotetaan lisäystä 1 800 000 mk pysyväisluonteisiin tehtäviin palkatun 30 henkilön edelleen palkkaamista varten. Momentin määrärahalta saadaan palkata pysyväisluonteisiin tehtäviin enintään 1 523 henkilöä.

e) Jotta varustuksen käyttöön ja kunnossapitoon tarvittavissa hankinnoissa ja korjauspalvelusten ostoissa voitaisiin edelleen tehdä huolto- ja korjaustoiminnan sekä valtiontalouden kannalta tarkoituksenmukaisia, yhtä varainhoitovuotta pitempiä tilaussopimuksia, ehdotetaan, että vuonna 1984 saadaan tehdä tässä tarkoitettuja sopimuksia enintään 100 000 000 markan arvosta. Näistä sopimuksista aiheutuvat maksut suoritetaisiin aikaisintaan vuonna 1985.

Momentin määrärahasta saadaan suorittaa vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa varustuksen käyttöön ja kunnossapitoon tarvittavia hankintoja ja korjauspalvelujen ostoja varten myönnetyn tilausvaltuuden edellyttämä vuoden 1984 rahoitusosuus 85 000 000 mk sekä bilateraalikaupan puitteissa hankittujen Mig 21-koulukoneiden käyttöönottoa ja modifiointia varten vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa myönnetyn tilausvaltuuden edellyttämä vuoden 1984 rahoitusosuus 5 400 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää puolustusvoimien varustuksen käytöstä ja kunnossapidosta aiheutuviin menoihin, kuten tässä toiminnassa tarvittavan henkilöstön palkkaamiseen, varustuksen käytön ja huollon edellyttämien poltto- ja voiteluainesten, varaosien, huoltovälineiden, tarvikkeiden yms. ja koulutuksessa tarvittavien ampumatarvikkeiden hankkimiseen sekä korjaamopalvelujen ostamiseen.

1984 esitys	745 800 000
1983 menoarvio	662 500 000
1983 I lisämenoarvio	29 850 000
1982 tilinpäätös	589 400 000

40. *Puolustusvalmiuden kannalta tärkeän kotimaisen teollisuuden tuotantoedellytysten tukeminen* (siirtomääräraha)

Vuoden 1982 toiseen lisämenoarvioon viitaten momentille ehdotetaan 5 000 000 mk kotimaisen ruuti- ja räjähdysaineteollisuuden turvaamiseksi käytettäväksi puolustushallinnon rahoitusosuutena Kemira Oy:n eräiden tuotantolaitosten uusintaan. Vähennys on 10 100 000 mk.

1984 esitys	5 000 000
1983 menoarvio	15 100 000
1982 tilinpäätös	10 500 000

27. Kiinteistömenot

10. *Kiinteistöjen käyttö* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 268 281 000 mk eli lisäystä 16 696 000 mk seuraavasti:

1. *Kiinteistöjen ylläpito.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 24 500 000 mk, mistä 15 500 000 mk aiheutuu kiinteistönhoitokustannusten noususta, 7 000 000 mk ylläpidettävän rakennustilavuuden lisääntymisestä poisluettuna palkkauskustannukset, 1 500 000 mk sähköenergian käytön lisääntymisestä ja 500 000 mk kymmenen lisähenkilön palkkaamisesta. Kun alamomentilta ehdotetaan vähennettäväksi momentin 27.12.01 kohdan c perusteluihin viitaten 28 siivoojan palkkoina 1 000 000 mk ja kiinteistöhoitotehtävien tehostamisen johdosta 7 100 000 mk, lisäys on 16 400 000 mk. Alamomentin loppusumma on 260 022 000 mk.

Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää kiinteistöhoitohenkilöstön palkkaamiseen, kou-

lutukseen, materiaali- ja alihankintoihin, ulkopuolisille myytäviin kiinteistöpalveluihin, katumaksulain mukaisiin korvauksiin ja muihin ylläpidon välittömiin kulutusmenoihin. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata pysyväisluonteisiin tehtäviin enintään 919 henkilöä.

2. *Kiinteistövuokrat.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 296 000 mk, mikä aiheutuu vuokrien noususta ja vuokrattavien tilojen kasvusta. Alamomentin loppusumma on 8 259 000 mk.

Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää vuokrattujen kiinteistöjen ja huoneistojen vuokriin, luontaisuuksilain mukaisiin korvauksiin sekä kiinteistöistä suoritettaviin kunnallisveroihin.

1984 esitys	268 281 000
1983 menoarvio	251 585 000
1982 tilinpäätös	233 710 307

13. *Rakennusten, sotilasalueiden ja -laitteiden korjaus ja kunnossapito* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 6 086 000 mk, mikä aiheutuu kustannustason noususta ja korjaustarpeen kasvusta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää rakennusten, sotilasalueiden ja -laitteiden korjaus- ja kunnossapitomenoihin sekä palkkauksiin. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 21 työsopimussuhteista henkilöä pysyväisluonteisiin tehtäviin.

1984 esitys.....	56 000 000
1983 menoarvio.....	49 914 000
1982 tilinpäätös.....	47 000 000

16. *Varuskuntien viestiyhteyksien rakentaminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 7 000 000 mk uusien varuskunta- ja leirialueiden viestikeskusten ja kaapelin hankintaa sekä kasarmialueiden puhe- ja kaapelointia varten.

1984 esitys.....	7 000 000
1983 menoarvio.....	5 975 000
1982 tilinpäätös.....	6 000 000

17. *Sisustusirtaimiston, koneiden ja laitteiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 9 600 000 mk, mistä 6 800 000 mk aiheutuu sisustusirtaimiston, ruokaloiden ja pesuloiden koneiden ja laitteiden hankkimisesta sekä 2 800 000 mk kiinteistöhoitovälineiden hankkimisesta. Momentille ehdotetussa määrärahassa on otettu huomioon 900 000 markan määräraha, joka on aikaisemmin suoritettu momentilta 27.14.21.

1984 esitys.....	9 600 000
1983 menoarvio.....	8 453 000
1983 I lisämenoarvio.....	240 000
1982 tilinpäätös.....	4 223 424

74. *Uudisrakennukset ja peruskorjaukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 114 500 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennustyö	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Varuskunnan rakennustyöt, Hanko.....				5 000 000	5 500 000
1. Kasarmien laajennus ja perusparannus.....	2 850	12 500 000	4 386		
2. Aluetyöt.....		1 000 000			
2. Varuskunnan rakennustyöt, Hattula ja Hämeenlinna.....				16 400 000	5 000 000
1. Huoltorakennukset.....	6 992	12 600 000	1 802		
2. Kasarmien peruskorjaukset.....	6 185	10 800 000	1 746		
3. Sotilaskoti.....	1 610	7 300 000	4 534		
4. Panssarivaunuhalli.....	2 310	7 200 000	3 117		
5. Rakennuksen (n:o 1, Suomenkasarmi) peruskorjaus.....	2 050	9 800 000	4 780		
6. Aluetyöt.....		7 900 000			
3. Varuskunnan rakennustyöt, Helsinki.....				17 100 000	1 000 000
1. Kasarmirakennuksen peruskorjaus toimitustiloiksi.....	2 610	15 200 000	5 824		
2. Kaartin korttelin turvallisuusjärjestelmä.....		3 000 000			
3. Sotamuseo.....	3 340	12 700 000	3 802		
4. Varuskunnan rakennustyöt, Jyväskylän mlk.....				2 000 000	3 000 000
1. Hälytysajoneuvosuoja.....	500	450 000	900		
2. Ajoneuvohuoltola.....	725	4 100 000	5 655		
3. Ajoneuvokatos.....	875	700 000	800		
4. Aluetyöt.....		1 600 000			
5. Varuskunnan rakennustyöt, Kankaanpää.....					1 500 000
1. YK-koulutuskeskuksen kurssirakennus.....	1 685	7 850 000	4 659		
2. Aluetyöt.....		100 000			
6. Varuskunnan rakennustyöt, Kauhava.....				2 000 000	10 000 000
1. Kiitoradan jatkaminen ja lennonvarmistuslaitteiden muutostyöt.....		26 000 000			

Rakennustyö	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk mk/m ²		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
7. Varuskunnan rakennustyöt, Keuruu				3 250 000	3 000 000
1. Vesistökalustovarasto	3 530	5 000 000	1 416		
2. Ajoneuvokatos	875	650 000	743		
3. Varuskuntakerho	880	6 000 000	6 818		
4. Ruokalan laajennus	1 215	5 500 000	4 527		
5. Aluetyöt		3 500 000			
8. Varuskunnan rakennustyöt, Kirkkonummi ...				1 000 000	4 000 000
1. Ruokalan laajennus ja peruskorjaus	2 635	8 700 000	3 302		
2. Vedenpuhdistuslaitos	350	2 500 000	7 143		
3. Aluetyöt		350 000			
9. Varuskunnan rakennustyöt, Kontiolahti					1 000 000
1. Kasarmin (n:o 1) peruskorjaus ja laajennus	1 630	3 600 000	2 209		
10. Varuskunnan rakennustyöt, Kuopio ja Siilin- järvi				2 000 000	2 000 000
1. Autohallin laajennus ja peruskorjaus	1 945	5 200 000	2 674		
2. Ajoneuvokatokset	1 875	1 600 000	853		
3. Aluetyöt		500 000			
11. Varuskunnan rakennustyöt, Kuorevesi, Juupa- joki ja Orivesi				2 800 000	2 000 000
1. Kiitoradan jatke ja rullaustie		6 500 000			
2. Aluetyöt		5 200 000			
12. Varuskunnan rakennustyöt, Lahti				5 400 000	4 000 000
1. Varasto	4 000	6 700 000	1 675		
2. Ajoneuvohuoltola	910	4 400 000	4 835		
3. Ajoneuvokatos	875	650 000	743		
4. Asuinrakennuksen (n:o 5) peruskorjaus	850	4 500 000	5 294		
5. Aluetyöt		2 700 000			
13. Varuskunnan rakennustyöt, Lappeenranta				4 700 000	3 000 000
1. Ruokalan laajennus ja perusparannus	1 115	3 900 000	3 498		
2. Kasarmin peruskorjaus	2 900	7 000 000	2 414		
3. Aluetyöt		1 100 000			
14. Varuskunnan rakennustyöt, Oulu				5 000 000	2 000 000
1. Ajoneuvohuoltamo ja -katos	4 070	6 500 000	1 597		
2. Kasarmin (n:o 7) peruskorjaus	3 370	4 800 000	1 424		
3. Aluetyöt		2 900 000			
15. Varuskunnan rakennustyöt, Pirkkala				55 200 000	12 000 000
1. Lämpökeskus I-rakennusvaihe	1 160	7 000 000	6 034		
2. Lentotukikohdan rakennukset	21 175	67 500 000	3 188		
3. Lentotukikohdan aluetyöt		42 000 000			
16. Varuskunnan rakennustyöt, Rovaniemi				6 700 000	3 000 000
1. Koulutushalli	1 650	7 000 000	4 242		
2. Toimintataso	24 000	4 400 000	183		
3. Keskusvarasto	2 000	5 500 000	2 750		
4. Aluetyöt		11 000 000			
17. Varuskunnan rakennustyöt, Sodankylä				22 500 000	2 000 000
1. Kasarmirakennukset	8 340	30 000 000	3 597		
2. Vaatetuskorjaamon laajennus	1 230	6 500 000	5 285		
3. Varusvarasto	2 225	5 200 000	2 337		
4. Aluetyöt		2 000 000			
18. Varuskunnan rakennustyöt, Turku				5 000 000	5 000 000
1. Ruokalan perusparannus	1 505	6 700 000	4 452		
2. Laiturit		5 800 000			
3. Varasto	3 110	5 950 000	1 913		
4. Toimistorakennus	1 460	6 450 000	4 418		
5. Aluetyöt		5 000 000			
19. Varuskunnan rakennustyöt, Vaasa					1 000 000
1. Koulutusrakennus	1 670	8 200 000	4 910		
2. Aluetyöt		250 000			

Rakennustyö	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk mk/m ²		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
20. Varuskunnan rakennustyöt, Valkeala				9 500 000	7 000 000
1. Kasarmi	5 140	19 100 000	3 716		
2. Pahkajärven leirialueen vesihuoltotyö		1 200 000			
3. Aluetyöt		5 500 000			
21. Ampumaleirien rakennusmateriaalin hankki- minen					700 000
22. Lämpö-, sähkö-, vesihuolto- ja kevytvahto- laitteiden sekä hissien ja nosturien hankki- minen					11 000 000
23. Lämpö-, vesi- ja viemäriverkostojen peruskor- jaukset eri varuskunnissa					6 400 000
24. Sähkölaitteiden ja kojeiden sekä sähköverkos- tojen peruskorjaus ja uusiminen eri varuskun- nissa					500 000
25. Lämpö-, sähkö- ja vesihuoltoliittymismaksut ..					1 600 000
26. Vuoden varrella esiintyvät kiireelliset raken- nustyöt					2 500 000
27. Pohjavesialueilla olevien vanhojen öljysäiliöi- den suojaustyöt					800 000
28. Työturvallisuuden vaatimat rakennusten muu- tostyöt ja laitteiden hankinta					3 000 000
29. Uusien rakennuskohteiden sekä keskeneräisten töiden suunnittelu- ja valvontakustannukset ..					11 000 000
				Yhteensä	114 500 000

Edellä esitettyjen uusien rakennushankkeiden lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

2. Hattula ja Hämeenlinna

Sotilaskoti: Hämeenlinnan joukko-osastot tullaan siirtämään Parolan kasarmialueelle. Tämä edellyttää Parolan nykyisten sotilaskotitilojen laajentamista.

Panssarivaunuhalli: Huomattava osa Panssari-prikaatin panssarivaunuista joudutaan säilyttämään ja huoltamaan heikkokuntoisissa palovaarallisissa vanhoissa puuhalleissa, joissa samalla annetaan koulutusta varusmiehille. Tarkoituksena on rakentaa nykyiset vaatimukset täyttävä säilytysshalli.

Rakennuksen n:o 1 peruskorjaus: Hämeenlinnassa olevat esikunnat tullaan keskittämään Suomenkasarmille. Osalle sotilasläänin esikunnasta esitetään peruskorjattavaksi entinen kasarmi.

5. Kankaanpää

YK-koulutuskeskuksen kurssirakennus: Sotilas-tarkkailijakursseille ja valmiusjoukkokoulutukseen osallistuvat on jouduttu majoittamaan Niinialon varuskunnassa varusmiesten majoitustiloihin. Tämän johdosta varusmiehiä on jouduttu kurssi- ja koulutusaikana siirtämään tilapäismajoitukseen. Koska majoitusjärjestelyitä ei voida pitää tyydyttävänä, ehdotetaan YK-koulutusta varten rakennettavaksi kurssirakennus, johon tulisivat majoitustilojen lisäksi myös tarvittavat koulutustilat.

7. Keuruu

Varuskuntakerho: Nykyiset kerhotilat sijaitsevat asuinkerrostalossa tilapäistiloissa. Tarkoituksena on rakentaa varuskuntaan yhtenäiskerho.

Ruokalan laajennus: Ruokalan laajennus aiheutuu talousvarikon puolustusvoimien varikkoelintarvikkeiden varastoinnin hajauttamisesta. Laajennuksen yhteyteen on myös tarkoitus rakentaa työpaikkaruokailun vaatimat tilat.

9. Kontiolahti

Kasarmin n:o 1 peruskorjaus ja laajennus: Kontiolahden varuskunnan vanhat kasarmit eivät vastaa majoitusolosuhteille asetettavia vaatimuksia. Tämän johdosta tulisi kasarmi n:o 1 peruskorjata ja lisätä koulutuksessa tarvittavia luokkatiloja.

12. Lahti

Asuinrakennus n:o 5 kuuluu varuskunnassa säilytettäviin rakennuksiin. Rakennus on tarkoitus peruskorjata majoitus-, kurssi- ja kokoustiloiksi.

14. Oulu

Kasarmi n:o 7 peruskorjaus: Oulun kasarmialueen eräät vanhat kasarmirakennukset eivät vastaa majoitusolosuhteille asetettavia vaatimuksia. Tämän johdosta tulisi kasarmi n:o 7 peruskorjata.

16. Rovaniemi

Keskusvarasto: Someroharjun kasarmialueelta puuttuu keskusvarasto, minkä lisäksi varusvarasto ja muonavarasto ovat osoittautuneet liian pieniksi. Tarkoituksena on rakentaa nykyiset vaatimukset täyttävää varastotilaa.

17. Sodankylä

Vaatetuskorjaamon laajennus: Uuden vaatetushuoltojärjestelmän aiheuttama materiaalin hajauttaminen korjaamoille on kasvattanut varastotilojen tarvetta. Korjaamohenkilökunnan nykyiset sosiaalitilat eivät täytä työsuojelumääräyksiä.

Varusvarasto: Jääkäriprikaatin toimintojen lisääntyminen on aiheuttanut varastointivelvoitteen kasvua. Tarkoituksena on rakentaa uusi varusvarasto ja vapauttaa nykyiset tilat muuhun varuskunnalliseen varastointiin.

18. Turku

Toimistorakennus ja varasto: Turussa Linnan kasarmin kiinteistöistä on tarkoitus luopua ja rakentaa sitä korvaavat toimisto- ja varastotilat Heikkilän kasarmialueelle.

19. Vaasa

Koulurakennus: Vaasan varuskunnassa ei ole opetustiloille asetettavia vaatimuksia täyttäviä luokka- ja oppisalitiloja.

20. Valkeala

Pahkajärven leirialueen vesihuoltotyöt: Pahkajärven leirialue on puolustusvoimien eniten käytetty leirialue. Alueen vesistöjä uhkaa saastuminen, ellei jätevesiä johdeta Vekarajärven varuskunnan jätevedenpuhdistamolle.

1984 esitys	114 500 000
1983 menoarvio	115 800 000
1983 I lisämenoarvio	3 200 000
1982 tilinpäätös	128 700 000

75. Perusparannukset (siirtomääräraha)

Puolustushallinnon rakennuskanta on suurelta osaltaan varsin vanhaa ja rakennusten korjaustarve on suuri. Rakennusteknisten vaatimusten lisääntymisen johdosta joudutaan heikkokuntoisissa rakennuksissa suorittamaan saneerauksia, jotka laadultaan ja kustannuksiltaan ovat yleensä mitavammat kuin vuotuiset korjaus- ja kunnossapitotyöt. Tämän johdosta momentille ehdotetaan 15 000 000 mk rakennusten perusparannuksia ja muutostöitä varten.

1984 esitys	15 000 000
1983 menoarvio	3 000 000

77. Sotilasalueiden ja -laitteiden rakennustyöt (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 41 000 000 mk lähinä keskeneräisten töiden jatkamista varten.

1984 esitys	41 000 000
1983 menoarvio	39 000 000
1983 I lisämenoarvio	4 000 000
1982 tilinpäätös	37 500 000

88. Kiinteistöjen osto ja pakkolunastus (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 9 100 000 mk kiinteistöjen ja vesialueiden ostamiseksi tai pakkolunastamiseksi puolustusvoimille.

1984 esitys	9 100 000
1983 menoarvio	7 000 000
1983 I lisämenoarvio	3 900 000
1982 tilinpäätös	9 100 000

30. Kansainvälinen rauhanturvaamistyö

21. *Suomalainen valmiusjoukko* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 352 000 mk, mikä aiheutuu palkkojen ja hintojen noususta sekä valuuttakurssien noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valmiusjoukon varustamis- ja koulutusmenoihin, sotilastarkkailijoiden palkkauksiin ja kansallisen päivärahan maksamiseen, yhteispohjoismaisten YK-kurssien menoi-

hin sekä muihin valmiusjoukosta kotimaassa aiheutuviin ylläpito-, palkkaus- ja hallintomenoihin. Momentin määrärahaa saadaan palkata pysyväisluonteisesti enintään 29 henkilöä.

1984 esitys	3 107 000
1983 menoarvio	2 755 000
1982 tilinpäätös	2 470 000

90. Puolustusministeriön alainen teollisuus- ja liiketoiminta

Valtion pukutehtaan tuotannon pääosan muodostavat virkapukineet, erilaiset työ- ja suojavaatteet sekä metsästysasut.

Valtion pukutehtaan ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1984:

	mk	
Liikevaihto	45 952 000	
Kulut		
Palkat	17 945 000	
Muut henkilökulut	4 098 000	
Aineet ja tarvikkeet	21 505 000	
Vieraat palvelukset	315 000	
Muut kulut	1 247 000	
Varaston muutos	— 700 000	44 410 000
Käyttökate	1 542 000	
Poistot	840 000	
Tilikauden ylijäämä	702 000	

Vammaskosken tehtaan tuotannon pääosan muodostavat ammuskuoret, tiehöylät, traktori-kaivurit sekä aseiden korjaus- ja muutostyöt.

Vammaskosken tehtaan ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1984:

	mk	
Liikevaihto	50 000 000	
Kulut		
Valmistuspalkat	8 150 000	
Muut palkat	11 250 000	
Muut henkilökulut	4 335 000	
Aineet ja tarvikkeet	21 765 000	
Muut kulut	3 430 000	
Valmistus omaan käyttöön	— 835 000	
Varastojen muutos	— 475 000	47 620 000
Käyttökate	2 380 000	
Poistot	3 200 000	
Liikealijäämä	— 820 000	
Muut tuotot ja kulut		
Korkotuotot	+ 210 000	
Muut tuotot	+ 1 490 000	
Muut kulut	— 330 000	1 370 000
Tilikauden ylijäämä	550 000	

Lapuan patruunatehtaan tuotannon pääosan muodostavat patruunat ja niiden osat, ketjut, pohjanallit sekä pintakäsittely- ja alihankintatyöt.

Lapuan patruunatehtaan ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1984:

	mk	
Liikevaihto	78 800 000	
Kulut		
Palkat	31 400 000	
Muut henkilökulut	7 100 000	
Aineet ja tarvikkeet	36 000 000	
Muut kulut	5 700 000	
Valmistus omaan käyttöön	— 5 000 000	
Varastojen muutos	— 4 000 000	71 200 000
Käyttökate	7 600 000	
Poistot ja verot	6 900 000	
Tilikauden ylijäämä	700 000	

Metsätaloustoiminta käsittää puolustusministeriön hallinnassa olevien metsien hoidon.

Metsätaloustoiminnan ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1984:

	mk	
Tuotot	10 200 000	
Kulut		
Palkat	6 225 000	
Muut henkilökulut	600 000	
Puun korjuukulut	150 000	
Metsien hoitokulut	400 000	
Maa-alueiden hoitokulut	85 000	
Muut kulut	680 000	8 140 000
Ylijäämä	2 060 000	

05. Eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 627 000 mk seuraavasti:

1. *Vakinaiset ja ennen myönnetyt ylimääräiset eläkkeet.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 627 000 mk, mistä 1 040 000 mk aiheutuu

määrärahan oikaisusta ja 587 000 mk eläkekustannusten noususta. Alamomentin loppusumma on 8 967 000 mk.

2. Vuoden kuluessa myönnetyt ylimääräiset eläkkeet. Alamomentille ehdotetaan edelleen enintään 10 000 mk.

1984 esitys	8 977 000
1983 menoarvio	7 350 000
1982 tilinpäätös	7 831 161

21. Pukutehdas (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 233 000 mk, mistä 2 694 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 1 539 000 mk tuotannon kasvusta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Palkat	17 931 000
Raaka- ja tarveaineet	21 504 000
Muut käyttömenot	3 298 000
Yhteensä	42 733 000

1984 esitys	42 733 000
1983 menoarvio	38 500 000
1982 tilinpäätös	34 226 354

22. Vammakosken tehdas (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 6 660 000 mk, mikä aiheutuu metalliteollisuuden lamasta johtuvasta tuotannon supistumisesta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Palkat	19 400 000
Raaka- ja tarveaineet	21 765 000
Muut käyttömenot	3 875 000
Yhteensä	45 040 000

1984 esitys	45 040 000
1983 menoarvio	51 700 000
1982 tilinpäätös	42 543 185

23. Patruunatehdas (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 030 000 mk, mikä aiheutuu palkkojen ja hintojen noususta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Palkat	31 995 000
Raaka- ja tarveaineet	35 905 000
Muut käyttömenot	8 130 000
Yhteensä	76 030 000

1984 esitys	76 030 000
1983 menoarvio	72 000 000
1982 tilinpäätös	61 473 478

24. Metsätalous (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 230 000 mk, mistä 730 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 500 000 mk metsäpinta-alan kasvusta ja metsien erikoiskäytöstä aiheutuvien työtarpeiden lisääntymisestä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Palkat	660 000
Puun korjuu	4 800 000
Metsien hoito	1 915 000
Maa-alueiden hoito	85 000
Muut menot	680 000
Yhteensä	8 140 000

1984 esitys	8 140 000
1983 menoarvio	6 910 000
1982 tilinpäätös	7 708 587

70. Teollisuuslaitosten konehankinnat (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 26 100 000 mk seuraavasti:

a) Ammustuotannon koneiden ja laitteiden uusintaan on vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa myönnetty 24 000 000 markan suuruinen tilausvaltuus. Koska vuoden 1983 aikana ei ole voitu tehdä kaikkia tilausvaltuuden mukaisia hankintasopimuksia, ehdotetaan, että vuoden 1984 aikana saadaan tehdä tilauksia ja sopimuksia sanotun tilausvaltuuden sitomatta olevasta määrästä edellyttäen, että maksut eivät ylitä tilausvaltuuden rahoitussuunnitelman vuotuisia maksuosuuksia. Tilausvaltuuden vuoden 1984 rahoitusosuutta varten momentille ehdotetaan 15 000 000 mk.

b) Ammustuotannon uusinnan toisen vaiheen toteuttamiseksi ehdotetaan, että momentilla myönnettäisiin vuonna 1984 oikeus tehdä sopimuksia enintään 16 000 000 markan arvosta ammustuotannon koneiden ja laitteiden hankkimiseksi. Tilausvaltuudesta aiheutuisi maksuja vuonna 1984 2 000 000 mk, vuonna 1985 6 000 000 mk ja vuonna 1986 8 000 000 mk. Vuoden 1984 rahoitusta varten momentille ehdotetaan 2 000 000 mk.

c) Puolustusministeriön alaisten teollisuuslaitosten muuhun koneiden, laitteiden ja kaluston uusintaan ja täydentämiseen ehdotetaan momentille 9 100 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtion pukutehdas	1 300 000
Vammakosken tehdas	20 000 000
Lapuan patruunatehdas	4 800 000
Yhteensä	26 100 000

1984 esitys.....	26 100 000
1983 menoarvio.....	13 750 000
1982 tilinpäätös.....	16 168 000

74. *Teollisuuslaitosten rakennustyöt* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 10 500 000 mk puolustusministeriön alaisten teollisuuslaitosten talonrakennustöihin seuraavasti:

Käyttösuunnitelma:

Rakennustyö	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
Valtion pukutehdas					1 000 000
1. Varastorakennuksen osittainen saneeraus.....	1 000	3 000 000	3 000		
2. Myymälä rakennuksen pohjarakennuksen saneeraus.....	1 360	700 000	514		
3. Tuotantorakennuksen ilmastoinnin parantaminen.....		200 000			
Vammaskosken tehdas					
Ammuslinjan tuotantorakennus.....	2 200	11 000 000	5 000	1 000 000	8 000 000
Lapuan patruunatehdas					
Varastorakennus.....	700	1 500 000	2 143		1 500 000
				Yhteensä	10 500 000

1984 esitys.....	10 500 000
1983 menoarvio.....	23 650 000
1983 I lisämenoarvio.....	1 000 000
1982 tilinpäätös.....	14 050 000

Momentille ehdotetaan 200 000 mk uudisojituksia, metsäteiden rakentamista ja metsien muita peruseräparannuksia varten.

1984 esitys.....	200 000
1983 menoarvio.....	190 000
1982 tilinpäätös.....	180 000

78. *Puolustusministeriön metsien peruseräparannukset* (siirtomääräraha)

99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut menot

02. *Työrajoitteisten palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 801 400 mk seuraavasti:

1. *Työrajoitteisten työllistäminen puolustusvoimien palvelukseen.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 2 618 000 mk, mikä aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta. Alamomentin loppusumma on 33 327 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää puolustusvoimien palvelukseen työllistettävien fyysisten, psyykkisten, sosiaalisten tai muiden syiden johdosta työrajoitteisten henkilöiden palkkausmenoihin. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään 650 henkilöä.

2. *Sosiaaliturvamaksu.* Alamomentille merkitään lisäystä 183 400 mk. Alamomentin loppusumma on 2 333 000 mk.

1984 esitys.....	35 660 000
1983 menoarvio.....	32 858 600

08. *Komiteat ja asiantuntijat* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 90 000 mk.

1984 esitys.....	90 000
1983 menoarvio.....	90 000
1982 tilinpäätös.....	787 893

40. *Lapuan patruunatehtaalle keväällä 1976 sattuneen onnettomuuden johdosta maksettavat tapaturmavakuutuslain mukaiset korvaukset* (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 20 000 mk suoritettavien korvausten vähenemisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tapaturmalain mukaisten korvausten suo-

rittamiseen. Tapaturmavirasto maksaa Lapuan patruunatehtaalla keväällä 1976 sattuneen onnettomuuden johdosta tapaturmavakuutuslain mukaisia korvauksia. Valtioneuvoston 22.10.1954 tekemän päätöksen mukaan tapaturmavirasto veloittaa suorittamansa korvaukset täysimääräisinä Lapuan patruunatehtaalta.

1984 esitys	370 000
1983 menoarvio	390 000
1982 tilinpäätös	302 448

90. *Kurssivaihtelut* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 105 000 mk

kurssieroja varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää suomalaisista valvontajoukoista aiheutuvien menojen laskutuksessa ja sotilasasiainmiestoiminnan tilinpidossa syntyviin tappiollisiin kurssieroihin. Lisäksi ehdotetaan, että momentin hyvitykseksi saataisiin kirjata vastaavat kurssivoitot. Mikäli kurssivoitoista kertyvät tulot ovat menoja suuremmat, kirjataan ylimenevä osa tuloista momentin 12.27.99 hyvitykseksi.

1984 esitys	105 000
1983 menoarvio	105 000
1982 tilinpäätös	735

Pääluokan 27 menot luvuittain vuosina 1982—1984

	Tilinpäätös v. 1982 1 000 mk	Menoarvio v. 1983 1 000 mk	Ehdotus v. 1984 1 000 mk	Muutos 1983—1984 ± 1 000 mk ± %	
01. Puolustusministeriö (150)	17 087	20 591	22 613	+ 2 022	+ 10
12. Puolustusvoimien palkkaus- ja muut menot (160)	1 170 762	1 175 767	1 303 136	+ 127 369	+ 11
14. Asevelvollisten ylläpitomenot (160) ..	390 482	427 345	457 289	+ 29 944	+ 7
20. Perushankintamenot (160)	719 200	499 500	514 300	+ 14 800	+ 3
25. Varustuksen uusinta- ja käyttömenot (160)	1 156 610	1 271 600	1 400 553	+ 128 953	+ 10
27. Kiinteistömenot (160)	462 010	480 727	520 481	+ 39 754	+ 8
30. Kansainvälinen rauhanturvaamistyö (030)	85 234	2 755	3 107	+ 352	+ 13
90. Puolustusministeriön alainen teollisuus- ja liiketoiminta (150)	30 398	37 590	36 800	— 790	— 2
99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut menot (150)	2 677	33 444	36 225	+ 2 781	+ 8
Yhteensä	4 034 460	3 949 319	4 294 504	+ 345 185	+ 9

Pääluokan 27 likeyritysten käyttömenot luvuittain vuosina 1982—1984

	Tilinpäätös v. 1982 1 000 mk	Menoarvio v. 1983 1 000 mk	Ehdotus v. 1984 1 000 mk	Muutos 1983—1984 ± 1 000 mk ± %	
90. Puolustusministeriön alainen teollisuus- ja liiketoiminta (150)	153 783	176 460	180 920	+ 4 460	+ 3
Yhteensä	153 783	176 460	180 920	+ 4 460	+ 3

Päälouokka 28
VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Valtiovarainministeriö

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 36 802 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	25 810 200	+ 1 393 800	257	+ 2
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsubdepalkat</i>	7 396 000	+ 669 100	86	+ 2
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	188 100	+ 8 600	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	2 406 300	+ 192 300	—	—
Varaus 1983		— 313 200	—	—
Varaus 1984	1 001 400	+ 1 001 400	—	—
Yhteensä	36 802 000	+ 2 952 000	343	+ 4

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta momentilta 28.01.09 ja kaksi siirrosta momentilta 28.80.02.

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 1 692 700 mk, mistä 1 668 200 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Virkarakenteen kehittämiseksi ja yhdenmu-
kaistamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perus-
tettavaksi palkkaosastolle sopimuspalkkainen
apulaisosastopäällikön virka (S 19) ja vero-osas-
tolle sekä kansantalousosastolle kumpaankin yksi
sopimuspalkkainen finanssineuvoksen, toimisto-
päällikönä virka (S 18). Vastaavasti voidaan sa-
masta ajankohdasta lukien lakkauttaa palkkaosas-
tolta hallitusneuvoksen, apulaisosastopäällikönä
virka (B 7) ja vero-osastolta sopimuspalkkaisen
toimistopäällikön virka (S 17) sekä kansantalous-
osastolta toimistopäällikön virka (B 5).

Tutkimus-, suunnittelu- ja selvitystehtäviä var-

ten ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen tut-
kijan toimi (V 28). Toimen palkkaus on aikai-
semmin suoritettu momentin 28.01.09 määrära-
halla.

Valtion lainanoton ja valtion takaustoiminnan
lisääntymisen johdosta ehdotetaan perustettavak-
si ylimääräinen esittelijän toimi (V 28). Toimen
palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentin
28.80.02 määrärahalta.

Lisäys on 197 300 mk.

c) Työsuuhdepalkoista vähennetään 17 600 mk
vuoden 1983 aikana siirretyn toimen palkkana.

Atk-pohjaisen tulo- ja menoarvioesityksen laa-
dinnan kehittämiseksi sekä tehtävien lisääntymi-
sen johdosta työsuuhdepalkkoihin ehdotetaan li-
säystä 97 200 mk suunnittelijan palkkaamiseksi.
Suunnittelijan palkkaus on aikaisemmin suoritet-
tu momentin 28.80.02 määrärahalta.

Selvitystoimintaa avustavia laskenta- ja tieto-
palvelutehtäviä hoitavan toimistosihteerin nimik-
keen muuttamiseksi tutkimussihteeriksi ehdote-

taan työsuhdepalkkoihin lisäystä 15 400 mk sekä 50 000 mk tehtävien järjestelyä varten eli yhteensä 65 400 mk.

Lisääntyneiden tehtävien johdosta tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 42 000 mk konekirjoittajan (V 10) palkkaamiseksi.

Lisäys on 187 000 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 88 pysyväsluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkioihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 50 000 mk, mistä 25 000 mk ylityökorvauksia ja 25 000 mk vuosilomakorvauksia varten. Kun vähennetään kertameno 55 500 mk, vähennys on 5 500 mk.

1984 esitys.....	36 802 000
1983 menoarvio.....	33 850 000
1982 tilinpäätös.....	31 002 294

09. Pysyvät neuvottelukunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 8 000 mk. Kun momentilta vähennetään 95 000 mk tutkijan palkkana momentin 28.01.01 kohdan b perusteluihin viitaten, vähennys on 87 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään yksi päätoiminen sihteeri.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtion rakennusasiain neuvottelukunta ...	25 000
Kunnallisten virkaehtosopimusasiain neuvottelukunta	165 000
Valtion työehtosopimusasiain neuvottelukunta	43 000
Tulliasiain neuvottelukunta	50 000
Valtion työterveys- ja työturvallisuusasiain neuvottelukunta	35 000
Valtion henkilöstöpolitiikan neuvottelukunta	40 000
Valtion eläkeneuvottelukunta	30 000
Atk-alan neuvottelukunta	60 000
Yleishyödyllisten yhteisöjen verovapauslautakunta	75 000
Metalli- ja rakennusteollisuuden veronhuojennusneuvottelukunta	75 000
Veronsaajien neuvottelukunta	12 000
Valtion työsuhdeasiain neuvottelukunta ...	10 000
Muut neuvottelukunnat	40 000
Yhteensä	660 000

1984 esitys.....	660 000
1983 menoarvio.....	747 000
1982 tilinpäätös.....	494 870

27. Automaattinen tietojenkäsittely

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta, tulonsiirtoselvityksiin liittyvien suunnittelurekistereiden ja las-

kentamallien kehittämisestä, tulo- ja menoarvion atk-pohjaisen laadintajärjestelmän valmistelusta, laitteistojen laajennuksista ja sovellutusten kehittämisestä kokonaistaloudellisen suunnittelun sovellutuksissa, sekä uuden tekniikan ja uusien sovellutusten käyttöönotosta henkilörekistereiden ja palkkatilastojen sovellutuksissa. Momentin määrärahaa saadaan käyttää atk-palvelujen ostoja, atk-laitevuokra- ja huoltomaksuja sekä atk-tarvikkeita varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Tulonsiirtoselvitykset ja laskentamallit	300 000
Tulo- ja menoarvion ja taloussuunnittelun sovellutukset	450 000
Henkilörekistereiden ja palkkatilastojen sovellutukset	1 000 000
Kokonaistaloudellisen suunnittelun sovellutukset	380 000
Muut sovellutukset	170 000
Yhteensä	2 300 000

1984 esitys.....	2 300 000
1983 menoarvio.....	2 000 000
1982 tilinpäätös.....	1 699 121

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 776 700 mk, mistä 170 000 mk aiheutuu matkojen lisääntymisestä, 350 000 mk kiinteistöstä omistajalle kuuluvista menoista ja 60 000 mk kertamenosta kahden osaston muuttokustannuksina sekä 1 196 700 mk hintojen noususta, josta toimistojen ja painatusmenojen hintojen nousun osuus on 656 000 mk. Kun momentilta vähennetään kertameno 55 000 mk, lisäys on 1 721 700 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös Reuterin taloudellisen tietopalvelun tilaajamaksun maksamiseen, Suomen osuuden maksamiseen Pohjoismaisen verotieteellisen tutkimusneuvoston menoista sekä neuvoston kokouksiin osallistumisesta aiheutuviin menoihin, ministeriötä palvelevien ulkopuolisilla teetettävien tutkimusten suorittamiseen, palkkausten tarkistusmenettelyyn liittyvistä toimenpiteistä kuten tarvittavien tilastojen laatimisesta, neuvotteluista, sovittelemasta ja välityslautakunnan toiminnasta aiheutuviin menoihin, valtion suoritettaviksi tuleviin palkkioihin, edustusmenoihin ja muihin valtion palkkausten tarkistamisesta aiheutuviin menoihin sekä sopimusvaltuuskunnan toiminnasta aiheutuviin edustus-, toimisto- ja muihin kulutusmenoihin ja muusta toimiehtosopimusmenettelystä aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk	1984 esitys	8 062 000
Käyttövarat (enintään)	55 000	1983 menoarvio	6 340 300
Palkkausten tarkistusmenettelystä aiheutuvat käyttövarat (enintään)	80 000	1983 I lisämenoarvio	960 000
Yksityisten valtionapulaitosten toimiehtosopimusjärjestelmästä aiheutuvat käyttövarat (enintään)	74 000	1982 tilinpäätös	7 900 820
Matkat	1 100 000	<i>70. Kaluston hankkiminen</i>	
Virkistystoiminta (enintään)	6 000	Momentille ehdotetaan 530 000 mk, mistä	
Muut henkilöstömenot	170 000	230 000 mk peruskorjattavien tilojen kalustamis-	
Rakennusten käyttö	1 080 000	ta sekä 300 000 mk muun kaluston ja konttoriko-	
Toimisto- ja painatusmenot	4 400 000	neiden uusimista varten.	
Pohjoismainen verotieteellinen tutkimusneuvosto	100 000	1984 esitys	530 000
Ulkopuolisilla teetetävät tutkimukset	270 000	1983 menoarvio	325 000
Palkkausten tarkistusmenettelystä ja yksityisten valtionapulaitosten toimiehtosopimusjärjestelmästä aiheutuvat menot	180 000	1982 tilinpäätös	365 355
Muut menot (kertamenoa 60 000)	547 000		
Yhteensä	8 062 000		

05. Valtiokonttori

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 27 306 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet Muutos ± 1983 1984/83	
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	20 402 200	+ 939 800	298	—3
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat</i>	3 330 700	+ 454 400	34	+ 1
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	1 043 000	— 184 000	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	1 786 800	+ 120 200	—	—
	Varaus 1983	— 235 700	—	—
	Varaus 1984	+ 743 300	—	—
Yhteensä	27 306 000	+ 1 838 000	332	—2

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 1 315 500 mk, mistä 1 307 500 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Virkarakenteen kehittämiseksi vastaamaan muuttuneita tehtäviä ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi eläkeosastolle kaksi ylimääräistä esittelijän tointa (V 25). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa eläkeosastolta kaksi ylimääräistä osastosihteerin tointa (V 20).

Viitaten luvun 28.60 perusteluihin ehdotetaan 1.3.1984 lukien lakkautettavaksi kolme ylimääräistä siivoojan tointa (V 8).

Vähennys on 99 700 mk.

c) Viitaten vuoden 1983 ensimmäiseen lisämenoarvioon ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä kertamenoa 121 600 mk apukamreerin (V 22) ja kirjanpitäjän (V 14) edelleen palkkaamiseksi valtionvelka- ja lainananto-osastolle asuntosäästöpalkkiotalletustileihin liittyvän korkotukijärjestelmän hoitamista varten.

Työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 99 700 mk erikoissuunnittelijan palkkaamiseksi henkilöstöhallinto-osastolle henkilöstöhallinnon tietojärjestelmän kokonaistutkimukseen liittyvien tehtävien hoitamista varten.

Työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä

19 800 mk vuonna 1983 siirretyn toimen palkkana.

Työsuhteipalkkoihin ehdotetaan lisäystä kertamenona 91 600 mk suunnittelijan edelleen palkkaamiseksi henkilöstöhallinto-osastolle kuukausipalkkasysteemin tehtäviin. Kun vähennetään kertameno 83 300 mk, lisäys on 8 300 mk.

Lisäys on 249 400 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 35 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muista palkoista ja palkkioista ehdotetaan vähennettäväksi 255 000 mk ylitöiden, asiantuntijalääkäreiden lausuntojen ja lautakuntien työn vähenemisen johdosta.

1984 esitys	27 306 000
1983 menoarvio	25 468 000
1983 I lisämenoarvio	57 000
1982 tilinpäätös	21 291 487

25. Työkirjatietojen rekisteröinti (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää työkirjoissa ja nimikirjoissa olevien eläkeoikeuteen vaikuttavien tietojen atk-rekisteröinnistä aiheutuviin kustannuksiin. Työkirjatietojen rekisteröintityö tehdään vuosina 1981—1985 ja kokonaiskustannuksiksi arvioidaan noin 6 000 000 mk. Määrärahasta saadaan suorittaa kaikki rekisteröintityöstä aiheutuvat menot sekä palkata keskimäärin enintään kymmenen henkilöä.

1984 esitys	1 000 000
1983 menoarvio	800 000
1982 tilinpäätös	967 000

27. Automaattinen tietojenkäsittely

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 280 000 mk toiminnan laajentumisen ja hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää atk-palvelujen ostoa, atk-laittevuokra- ja huoltomaksuja sekä atk-tarvikkeita ja -lomakkeita var-
ten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Maksuliike ja keskuskirjanpito	8 500 000
Valtionvelka- ja lainanantotehtävät	2 100 000
Valtion eläkkeiden käsittely	4 500 000
Valtion henkilöstöhallinnon tietojärjestelmä	2 200 000
Muu automaattinen tietojenkäsittely	240 000
Yhteensä	17 540 000

1984 esitys	17 540 000
1983 menoarvio	15 260 000
1983 I lisämenoarvio	150 000
1982 tilinpäätös	12 438 540

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 452 500 mk, mistä 691 500 mk aiheutuu painatusten, matkojen ja puhelinkustannusten lisääntymisestä sekä hintojen noususta ja 761 000 mk kertamenosta muuton aiheuttamien lisäkustannusten johdosta. Kun momentilta vähennetään kertameno 100 000 mk ja 200 000 mk kiinteistön hoitomenoina rakennushallintoon keskittämisen johdosta, lisäys on 1 152 500 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ulkopuolisten kouluttajien palkkioiden, eläkkeenhakijoiden lääkärintutkimuskustannusten ja Työeläkelaitosten Liitto ry:n jäsenmaksun maksamiseen, vaatimattomaan kahvi- ja virvoitusjuomatarjoiluun eläketiedotustilaisuuksissa sekä uuden virastotalon käyttöönnottilaisuuksien järjestämiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	12 000
Matkat	145 000
Virkistystoiminta (enintään)	6 000
Muut henkilöstömenot	150 000
Rakennusten käyttö	3 149 000
Painatus (kertamenoa 290 000)	1 140 000
Muut toimistomenot	1 100 000
Eläkeasioiden hoitoon liittyvät erityismenot	155 000
Muut menot (kertamenoa 471 000)	641 000
Yhteensä	6 498 000

1984 esitys	6 498 000
1983 menoarvio	5 345 500
1982 tilinpäätös	3 910 773

(52). Korkopalkkiot (arviomääräraha)

Momentti ja sillä oleva 12 000 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarvios-
ta, koska palkkiotalletuslain (857/77) mukaisia korkopalkkioita ei enää makseta. Vähennys on 12 000 000 mk.

1983 menoarvio	12 000 000
1982 tilinpäätös	15 573 021

53. Asuntosäästöpalkkiot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 15 000 000 mk. Tarkoituksena on antaa Eduskunnalle esitys

laiksi asuntosäästöpalkkiolain voimassaolon jatkamisesta. Momentin määrärahasta saadaan maksaa asuntosäästöpalkkiolain (862/80) 5 §:n mukaiset asuntosäästöpalkkiot.

1984 esitys.....	15 000 000
1983 menoarvio.....	15 000 000
1982 tilinpäätös.....	513 017

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 230 000 mk, mistä 200 000 mk konttorikoneiden ja kaluston uusimista varten ja 1 030 000 mk uuteen virastotaloon tulevien laitteiden ja kalusteiden hankkimista varten.

1984 esitys.....	1 230 000
1983 menoarvio.....	200 000
1982 tilinpäätös.....	200 000

95. Valtion saatavien turvaaminen (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 40 000 mk liisäntyneiden pakkoperintätehtävien johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion laina- ja takaussaatavien sekä perintöomaisuuden turvaamisesta ja hoidosta sekä aiheuttomasti maksettujen etuuksien takaisin perimisestä ja valtion takautumisoikeuden käyttämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kiinteistön tai muun omaisuuden ostamiseen konkurssi- tai pakkohuutokaupassa, milloin se valtion laina-, takaus- tms. saatavan turvaamiseksi on tarpeen, sekä valtiolle näin tulleen omaisuuden hoidosta aiheutuvien menojen suorittamiseen.

1984 esitys.....	100 000
1983 menoarvio.....	60 000

07. Eläkkeet

Hallitus antaa eduskunnalle esityksen työntekijän eläkelain muuttamiseksi siten, että heinäkuussa suoritettava ennakkotarkistus poistetaan.

Valtion eläkkeellesiirtymisjärjestelmää koskevat kysymykset selvitetään huomioonottaen eläkeikäkomitean tekemät ehdotukset. Eläkkeiden veruskohtelun yhdenmukaistamiseksi hallitus antaa Eduskunnalle esityksen tulo- ja varallisuusverolain 22 §:n muuttamiseksi niin, että tieteellisen, taiteellisen, yleishyödyllisen tai muun ansiokkaan toiminnan perusteella 1.1.1984 jälkeen myönnettävät valtion eläkkeet katsotaan veronalaiseksi tuloksi.

05. Vakinaiset eläkkeet sekä perhe-eläkkeet ja hautausavut (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille merkitään lisäystä 271 358 000 mk eläkkeiden tarkistuksen ja lukumäärän kasvun johdosta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtion palveluksen perusteella myönnetty eläkkeet, perhe-eläkkeet ja hautausavut.....	2 164 000 000
Kunnan, seurakunnan ja yksityisen palveluksen perusteella myönnetty eläkkeet sekä perhe-eläkkeet ja hautausavut sekä valtionapulaistosten eläkkeet.....	795 500 000
Kansanedustajain eläkkeet ja perhe-eläkkeet.....	17 500 000
Toisen korvauslain 7 §:n 2 momentissa tarkoitettut eläkkeet.....	400 000
Vuonna 1984 suoritettavan eläkkeiden tarkistusta varten varauksena.....	216 100 000
Yhteensä	3 193 500 000

1984 esitys.....	3 193 500 000
1983 menoarvio.....	2 922 142 000
1982 tilinpäätös.....	2 666 891 906

06. Ylimääräiset eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 041 000 mk seuraavasti:

1. *Ennen myönnettyt ylimääräiset eläkkeet.* Vuoden 1983 aikana myönnettäviä eläkkeitä varten alamomentille merkitään lisäystä 3 841 000 mk. Kun eläkkeiden lakkaamisen johdosta alamomentilta voidaan vähentää 200 000 mk, lisäys on 3 641 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston yleis- ja erillispäätösten nojalla erityisryhmille myönnettujen eläkkeiden maksamiseen. Määrärahaa saadaan käyttää myös niiden ylimääräisten eläkkeiden maksamiseen, jotka on myönnetty tulo- ja menoarvion erityisperusteluiden mukaisesti tehtyjen päätösten nojalla. Alamomentin loppusumma on 56 524 000 mk.

2. *Vuoden kuluessa myönnettyt ylimääräiset eläkkeet.* Uusia ylimääräisiä eläkkeitä varten alamomentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk. Alamomentin loppusumma on enintään 3 691 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää ylimääräisten eläkkeiden myöntämiseen voimassa olevien valtioneuvoston päätösten mukaisesti.

Lisäksi määrärahasta saadaan myöntää ylimääräisiä eläkkeitä ja perhe-eläkkeitä Sotainvalidien Veljesliiton päätoimisille huoltotehtävissä toimi-

ville toimihenkilöille sekä julkisoikeudellisen Kriminaalihuoltoyhdistyksen palveluksessa oleville niille toimihenkilöille, joiden palkkaukseen myönnetään valtionapua. Eläkkeen määrää laskettaessa noudatetaan soveltuvin osin valtion eläkelain ja valtion perhe-eläkelain säännöksiä. Eläkkeestä vähennetään samasta palveluksesta työntekijäin eläkelain mukaisesti tuleva eläke.

Määrärahaa saadaan myöntää lisäksi enintään 65 ylimääräisistä taiteilijaeläkkeistä annetun valtioneuvoston päätöksen (75/74) mukaista taiteilijaeläkettä ja enintään 25 ylimääräisistä sanomalehtimieseläkkeistä annetun valtioneuvoston päätöksen (37/77) mukaista sanomalehtimieseläkettä.

Samoin ylimääräisiä eläkkeitä ja perhe-eläkkeitä saadaan myöntää Maatalousseurojen Keskusliiton, sittemmin Maatalouskeskusten Liiton ja vastaavan ruotsinkielisen liiton, ja niiden jäsenjärjestöinä toimineiden maanviljelys- ja talousseurojen päätoimisesta palveluksesta asutuslainsäädännössä annetun toimivallan käyttämistä varten muodostetuissa toimielimissä. Edellytyksenä on lisäksi, että henkilöllä on tai olisi ollut oikeus eläkkeeseen valtion varoista tai kunnallisesta eläkejärjestelmästä ns. lisäeläketurvan mukaisesti ja että eläketurva muuten jäisi olennaisesti pienemmäksi siitä, mikä se olisi ollut, jos heidän asutustehtävissä palvelemissa aika olisi luettu eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi mainittuja eläkkeitä varten. Eläke myönnetään sen määräisenä, että se yhdessä valtiokonttorin tai kunnallisen eläkelaitoksen sekä Eläkekassa Maan myöntämän eläkkeen kanssa on yhtä suuri kuin valtiokonttorin tai kunnallisen eläkelaitoksen myöntämä eläke olisi ollut, jos edellä määritelty asutustehtävissä palveltu aika olisi kokonaan luettu eläkeajaksi valtiokonttorin tai kunnallisen eläkelaitoksen myöntämää eläkettä varten.

1984 esitys.....	60 215 000
1983 menoarvio.....	56 174 000
1982 tilinpäätös.....	47 934 582

07. Muut eläkemenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisättäväksi alamomentti 5 ja lisäystä 5 850 000 mk seuraavasti:

1. *Korvaus Kunnalliselle eläkelaitokselle eräistä eläkkeistä ja perhe-eläkkeistä.* Alamomentille merkitään lisäystä 6 000 000 mk. Kun alamomentilta vähennetään kertameno 4 500 000 mk, lisäys on 1 500 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eri lakien nojalla kunnallisel-

le eläkelaitokselle maksettaviin korvauksiin. Alamomentin loppusumma on 41 000 000 mk.

2. *Valtionapu Suomen yksityiskoulujen eläkekassalle.* Alamomentille ehdotetaan edelleen enintään 110 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan suorittaa valtionapua Suomen yksityiskoulujen eläkekassalle.

3. *Korvaus Eläkekassa Maalle eräille asutustehtävissä palvelleille maksettavista eläkkeistä ja perhe-eläkkeistä.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk eläkkeiden lukumäärän kasvun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Eläkekassa Maalle maksettavaan korvaukseen siitä eläkemenon lisäyksestä, mikä aiheutuu asutustehtävissä palvelun ajan huomioon ottamisesta eläkekassan myöntämässä eläkkeessä. Alamomentin loppusumma on 1 000 000 mk.

4. *Korvaus Telenokia Oy:lle eläkkeistä aiheutuvan lisärasituksen keventämiseksi.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk eläkkeiden lukumäärän kasvun johdosta. Posti- ja telelaitoksen konepajasta Televasta muodostettiin vuonna 1976 valtioenemmistöinen osakeyhtiö Televa Oy. Yhtiöstä on sittemmin muodostettu Telenokia Oy. Aikanaan Televa Oy:n perustamisen yhteydessä lähdettiin siitä, että Televasta uuden yhtiön palvelukseen siirtyville henkilöille järjestettiin valtion eläkelain mukaiset eläke-edut eli samat edut, jotka siirtyvillä on Televan palveluksessa ollut. Tästä järjestelystä aiheutuva lisärasitus on nyt siirtynyt Telenokia Oy:lle, jonka taloudelle koituu samoin ylimääräistä rasitusta verrattuna samalla alalla toimiviin kilpailijayrityksiin. Korvausta suoritetaan myös Telenokia Oy:stä yrityskaupan yhteydessä vanhana työntekijänä siirretyn ja 31.8.1976 Televan palveluksessa olleen henkilön työnantajalle. Televasta siirtyneiden henkilöiden eläkejärjestelystä aiheutuva lisärasitus korvataan vuosittain todellisia eläketapahtumia vastaavasti. Valtiokonttori voi myös sopia vakuutusmatemaattisin perustein lasketuista eläkevastuiden kertasuorituksesta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää kyseisten korvausten suorittamiseen. Alamomentin loppusumma on 950 000 mk.

5. *Korvaus perustettavalle turve- ja sahateollisuutta harjoittavalle valtioenemmistöiselle osakeyhtiölle eläkkeistä aiheutuvan lisärasituksen keventämiseksi.* Valtion polttoainekeskuksen muuttuessa alamomentilla 32.50.88.5 olevan ehdotuksen mukaisesti osakeyhtiöksi tulisi uuden yhtiön palvelukseen siirtyvälle valtion polttoainekeskuksen henkilöstölle määrätyn edellytyksin järjestää valtion eläkelain (280/66) mukaiset eläke-edut

eli samat edut, jotka siirtyvällä henkilöstöllä on valtion polttoainekeskuksessa ollut. Tästä eläkejärjestelystä aiheutuva lisärasitus ehdotetaan korvattavaksi yhtiölle vuosittain todellisia eläkekorvauksia vastaavasti. Vuonna 1984 korvattavien eläkemenojen määräksi on arvioitu 4 000 000 mk. Edellä esitetyn perusteella alamo-

mentille ehdotetaan myönnettäväksi 4 000 000 mk.

1984 esitys.....	47 060 000
1983 menoarvio.....	41 210 000
1982 tilinpäätös.....	30 059 982

10. Valtiontalouden tarkastusvirasto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 8 783 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet Muutos ± 1983 1984/83	
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	7 700 300	+ 884 300	75	+ 6
2. <i>Tilapäisten palkkiot</i>	233 500	— 25 300	1	+ 1
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	35 300	+ 2 400	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	574 800	+ 72 600	—	—
	Varaus 1983	— 71 100	—	—
	Varaus 1984	+ 239 100	—	—
	Yhteensä	+ 1 102 000	76	+ 7

Henkilöstön määrän lisäyksestä neljä aiheutuu vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä.

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 735 400 mk, mistä 332 400 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Virka-avun antamiseksi rikospoliisille taloudellisten rikosten selvittelyssä ehdotetaan perustettavaksi toimistopäällikön virka (B 3).

Kansliatoimiston toiminnan tehostamiseksi ja töiden järjestelyn vuoksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi ylimääräinen nuoremman vahtimestarin toimi (V 11). Vastaavasti tilapäisten palkkioista voidaan vähentää apulaisvahtimestarin palkkaamiseen varattu määräraha.

Lisäys on 160 900 mk.

c) Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 190 700 mk ylitarkastajan (B 1) ja tarkastajan (V 27) edelleen palkkaamista varten. Kun tilapäisten palkkioista vähennetään kertameno 189 600 mk, lisäys on 1 100 mk.

Viitaten kohdan b perusteluihin voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 36 000 mk apulaisvahtimestarin (V 7) palkkiona.

Vähennys on 34 900 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään kaksi pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys.....	8 783 000
1983 menoarvio.....	7 681 000
1983 I lisämenoarvio.....	200 600
1982 tilinpäätös.....	6 628 024

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 51 800 mk lähinnä kustannusten nousun ja henkilöstön lisäyksen johdosta. Lisäyksestä 6 000 mk aiheutuu kertamenosta pohjoismaiden tarkastusvirastojen edustajien vuotuisen neuvottelukokouksen järjestämiseksi Helsingissä vuonna 1984.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	13 000
Matkat (ulkomaanmatkat 50 000)	190 000
Virkistystoiminta (enintään)	1 300
Automaattinen tietojenkäsittely	75 000
Kansainvälinen yhteistyö (kertamenoa 6 000)	10 000
Muut toimistomenot	103 000
Muut menot	70 000
Yhteensä	462 300

1984 esitys	462 300
1983 menoarvio	410 500
1982 tilinpäätös	403 180

70. *Kaluston hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 40 000 mk kaluston ja konttorikoneiden uusimista sekä lisähankintoja varten.

1984 esitys	40 000
1983 menoarvio	80 000
1982 tilinpäätös	108 432

18. Verohallinto

Verohallinnon kehittämislivityksiä liikevaihtoverotoimistojen toimintojen osalta jatketaan tavoitteena liikevaihtoverotoimistojen ja lääninve-

rovirastojen tehtävien hoidon tehostaminen organisatorisin järjestelyin.

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 520 558 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet Muutos ± 1983 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	391 208 800	+ 26 136 500	5 854 + 93
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat</i>	70 743 700	+ 6 554 200	888 — 4
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	10 380 500	+ 726 200	— —
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	34 055 000	+ 3 023 300	— —
	Varaus 1983	— 4 389 200	— —
	Varaus 1984	+ 14 170 000	— —
Yhteensä	520 558 000	+ 46 221 000	6 742 + 89

Henkilöstön määrän lisäyksestä 42 aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7).

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 27 284 000 mk, mistä 26 603 100 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Toiminnan tehostamiseksi ja tarkoituksenmukaisen toimirakenteen aikaansaamiseksi ehdotetaan perustettavaksi seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

Verohallitus:

	Palkkaus- luokka
<i>Peruspalkkainen:</i>	
1 toimistopäällikkö	B 3
<i>Sopimuspalkkaiset:</i>	
3 ylitarkastajaa	S 13
<i>Ylimääräiset:</i>	
1 verotussihteeri	V 28
1 vanhempi tarkastaja	V 28
1 tarkastaja	V 25
1 toimistos sihteeri	V 17

Verotoimistojen työvoimavajauksen poistamiseksi ehdotetaan perustettavaksi 18 ylimääräistä apulaisverosihteerin tointa (V 20) ja yhdeksän ylimääräistä verovalmistelijan tointa (V 17).

Verotoimistoissa pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkausluokka
1 kanslisti	V 11
22 toimistoapulaista	V 9
35 toimistoapulaista	V 8

Lisäys on 4 646 500 mk.

c) Tietokonetehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 198 000 mk kolmen käytönsuunnittelijan palkkaamiseen, joista yksi sijoitetaan verohallitukseen ja kaksi lääninverovirastoihin.

Välttömän verotuksen työmenetelmien kehittämiseksi ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 1 155 000 mk projektipäällikön, kolmen pääsuunnittelijan, kuuden vanhemman suunnittelijan ja kahden suunnittelijan palkkaamiseksi verohallitukseen.

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 2 079 000 mk yhden toimistoapulaisen (lääninverovirasto) sekä yhden vanhemman verovalmistelijan, kahden verovalmistelijan, yhden kanslistin, 36 toimistoapulaisen ja yhden vahtimestarin (verotoimistot) palkkaamista varten.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä kertamenona 5 000 000 mk, mistä 1 500 000 mk veronkannon siirtymäkauden henkilöstöjärjestelyjä varten, 210 000 mk elinkeinoverotuksen laskenta- ja seurantajärjestelmän koeverotuksen edellyttämiin henkilöstömenoihin, 130 000 mk kahden veroluokittajan edelleen palkkaamista varten ja 200 000 mk kausiapulaisten palkkaamista varten merimiesverotuksen toimistotehtäviin. Lisäksi määrärahaa voidaan käyttää vuosittain verohallinnossa esiintyvien ruuhkien purkamiseen ja vaikeasti ennakoitavien erityistehtävien selvittämiseen tarvittavan työsuhteisen henkilökunnan palkkaamiseen. Kun vähennetään kertameno 4 070 000 mk, lisäys on 930 000 mk.

Viitaten kohdan b perusteluihin voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 2 087 000 mk 58 ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Työsuhdepalkoista voidaan vähentää 14 700 mk vuoden 1983 aikana siirrettyjen tointen palkkana.

Työsuhdepalkoista ja tilapäisten palkkioista voidaan vähentää 667 800 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistettyjen tointen palkkioina.

Viitaten luvun 28.60 perusteluihin ehdotetaan työsuhdepalkoista vähennettäväksi 106 100 mk neljän siivoojan palkkioina, joista yksi on osaikainen.

Lisäys on 1 486 400 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 884 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	520 558 000
1983 menoarvio	474 337 000
1982 tilinpäätös	421 961 221

08. Verotus-, tarkastus- ja valtionasiamiesten palkkiot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 3 250 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää verotus- ja tarkastusasiamiesten sekä valtionasiamiesten kokous- ja tuntipalkkioihin sekä matkakustannusten korvauksiin.

1984 esitys	3 250 000
1983 menoarvio	3 250 000
1982 tilinpäätös	3 528 131

09. Pysyvät neuvottelu- ja lautakunnat (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 17 564 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Keskusverolautakunta	165 000
Merimiesverolautakunta	32 000
Verosopimusneuvottelukunta	20 000
Verolomakeneuvottelukunta	32 000
Lääninverolautakunnat	305 000
Veronhuojennuslautakunta	10 000
Vero-, perintövero- ja tutkijalautakunnat ..	17 000 000
Yhteensä	17 564 000

1984 esitys	17 564 000
1983 menoarvio	17 564 000
1982 tilinpäätös	20 163 332

21. Veronkantopalkkiot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 000 000 mk seuraavasti:

1. *Liikevaihtoverovelvollisille suoritettavat kantopalkkiot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 2 000 000 mk, mikä aiheutuu liikevaihtoveron kantopalkkioiden lisääntymisestä kannettavan liikevaihtoveron suhteessa. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää liikevaihtoverolain perusteel-

la verovelvollisille suoritettaviin veronkantopalkkioihin. Alamomentin loppusumma on 28 000 000 mk.

2. *Veronkantopalkkiot.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 12 000 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Postipankille ja muille rahalaitoksille suoritettaviin veronkantopalkkioihin.

1984 esitys.....	40 000 000
1983 menoarvio.....	38 000 000
1983 I lisämenoarvio.....	5 000 000
1982 tilinpäätös.....	32 630 299

22. Veroluokitus (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk, mikä aiheutuu veroluokituskulujen lisääntymisestä sekä veroluokituksen laajentamisesta Pohjois-Suomeen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää konsulttipalvelusten ja luokitustarvikkeiden ostoon sekä maanmittaushallinnon suorittamien luokitustehtävien osalta myös palkkausten maksattamiseen.

1984 esitys.....	6 000 000
1983 menoarvio.....	5 500 000
1982 tilinpäätös.....	4 320 000

24. (28.36.24) Leimamerkkien valmistus (arvionääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 1 420 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää leimamerkkien painatuskustannusten suorittamiseen.

1984 esitys.....	1 420 000
1983 menoarvio.....	1 420 000
1982 tilinpäätös.....	1 546 434

25. (28.36.22) Korvaukset posti- ja telelaitokselle (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 300 000 mk seuraavasti:

1. *Korvaus leimamerkkien, leimaveroarvokorttien ja elokuvaverolippujen myynnistä.* Alamomentille ehdotetaan myyntikustannusten nousun johdosta lisäystä 3 600 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää posti- ja telelaitokselle leimamerkkien, leimaveroarvokorttien ja elokuvaverolippujen myynnistä suoritettaviin korvauksiin. Alamomentin loppusumma on 13 000 000 mk.

2. *Korvaus veroilmoitusten postimaksutta tapahtuvasta palauttamisesta.* Alamomentilta ehdotetaan vähennettäväksi 1 300 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää korvauksiin posti- ja telelaitokselle veroilmoituslomakkeiden ilman postimaksua tapahtuvasta palauttamisesta sekä korvauksiin ennakonperintään liittyvien painotuotteiden saatavana pitämisestä postitoimipaikoissa. Alamomentin loppusumma on 4 200 000 mk.

1984 esitys.....	17 200 000
1983 menoarvio.....	14 900 000
1982 tilinpäätös.....	14 214 537

26. (28.36.21) Palautettavien verojen korko sekä oikeudenkäyntikulut veroasioissa (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 15 000 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palautettavien verojen korkoihin ja oikeudenkäyntikuluihin veroasioissa. Momentin määrärahaa voivat käyttää myös tullihallitus ja lääninhallitukset.

1984 esitys.....	70 000 000
1983 menoarvio.....	55 000 000
1982 tilinpäätös.....	59 543 365

27. Automaattinen tietojenkäsittely

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 490 000 mk seuraavasti:

1. *Korvaukset atk-käyttötehtävistä.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 2 390 000 mk verotuksen tietojenkäsittelytehtävien lisääntymisen johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää verohallinnon ulkopuolelta hankittavien verohallituksen, liikevaihtoverotoimistojen, lääniverovirastojen, verotoimistojen ja muiden verotukseen liittyvien atk-käyttöpalveluiden hankintaan. Alamomentin loppusumma on 32 190 000 mk.

2. *Korvaukset systeemyötehtävistä.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 500 000 mk, mikä aiheutuu systeemyön hintojen noususta ja uusista systeemyötehtävistä. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää verohallinnon ulkopuolelta hankittavien verohallituksen, liikevaihtoverotoimistojen, lääniverovirastojen, verotoimistojen ja muiden verotuksen atk-tehtävien systeemyöpalveluiden tietosysteemien ja ohjelmistojen hankintaan sekä atk-konsultointiin. Alamomentin loppusumma on 11 300 000 mk.

3. *Tietojenkäsittelylaitteiden vuokra- ja huoltomaksut sekä atk-tarvikkeet.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 600 000 mk, mikä aiheutuu atk-laitteistojen laajenuksista ja kustannusten noususta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää verohallinnon käyttöön hankittujen atk-laitteiden vuokra-, huolto- ja asennuskustannuksiin, telepalveluiden hankintaan sekä atk-tarvikkeiden hankintaan. Alamomentin loppusumma on 6 800 000 mk.

1984 esitys.....	50 290 000
1983 menoarvio.....	44 800 000
1982 tilinpäätös.....	37 904 044

29. *Muut kulutusmenot (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 7 490 000 mk, mistä 7 150 000 mk aiheutuu lähinnä kustannusten noususta 105 000 mk kertamenosta metsävetrotutkimuksen jatkamista varten sekä 235 000 mk kertamenosta rakennusmaan arviointiohjeen ylläpitoa varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 105 000 mk, lisäys on 7 385 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös verohallintoa palvelevien ulkopuolisilla teetetävien tutkimusten suorittamiseen, verohallinnon tarvitsemien tietojen ja palvelusten hankkimiseen sekä kansainväliseen yhteistyöhön. Momentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 87 000 mk verolautakuntien luottamusmiesten koulutukseen ja enintään 20 000 mk osallistumiseen erilaisiin informatiivisiin kokouksiin ja konferensseihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	45 000
Kotimaan matkat	7 800 000
Koulutus (luottamusmiesten koulutus enintään 87 000)	570 000
Virkistystoiminta (enintään)	107 000
Muut henkilöstömenot	107 000
Rakennusten käyttö	45 000 000
Painatusmenot	20 500 000
Muut toimistomenot	17 700 000
Moottoriajoneuvojen käyttö ja kunnossapito	300 000
Tiedotustoiminta	300 000
Kansainvälinen yhteistyö (ulkomaanmatkat enintään 120 000)	150 000
Muut menot (kertamenoa 340 000) (osallistuminen kokouksiin yms. enintään 20 000)	3 410 000
Yhteensä	95 989 000

1984 esitys.....	95 989 000
1983 menoarvio.....	88 604 000
1982 tilinpäätös.....	75 872 772

70. *Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 9 600 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Tietovälineiden hankinta	300 000
Kalusteet ja konttorikonect	4 000 000
Atk-laitteistojen hankinta	5 300 000
Yhteensä	9 600 000

1984 esitys.....	9 600 000
1983 menoarvio.....	11 920 000
1982 tilinpäätös.....	6 584 936

(36.) Muut verotusmenot

Luku ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta ja sen momentit siirrettäväksi lukuun 28.18.

(21.) *Palautettavien verojen korko sekä oikeudenkäyntikulut veroasioissa* (arviomääräraha)

Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 28.18.26.

(22.) *Korvaukset posti- ja telelaitokselle* (arviomääräraha)

Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 28.18.25.

(24.) *Leimamerkkien valmistus* (arviomääräraha)

Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 28.18.24.

37. Eräät hinnanerokorvaukset

40. Eräiden valmisteverolakien mukaiset hinnanerokorvaukset (arviomääräraha)

Vuoden 1984 osalta hinnanerokorvausmenojen arvioidaan muodostuvan 590 000 000 markaksi eli samaksi kuin vuonna 1983. Menoista noin 510 000 000 mk aiheutuu elintarviketuotteiden valmisteverosta annetun lain alaisten tuotteiden viennistä ja noin 80 000 000 mk maitaiden toimituksista oluen valmistukseen.

Hinnanerokorvausmenoja koskevassa arviossa on jalostettujen elintarviketuotteiden viennin määrän arvioitu vähentyvän edellisen vuoden tasoon verrattuna. Lisäksi maitaiden tuenalainen vientimäärä ehdotetaan rajoitettavaksi 25 000

tonniin ja sokerikemian tuotteiden 14 000 tonniin vuonna 1984. Vuoden 1984 mallasohratuotanto mitoitetaan siten, että vuonna 1985 kotimaisesta mallasohrasta valmistettua mallasta vietään enintään 25 000 tonnia. Menojen pitämiseksi arvioidun suuruisina tarkoituksena on pienentää viennin osalta suoritettavia yksikkömäärisiä hinnanerokorvauksia.

Edellä mainitun johdosta momentille ehdotetaan edelleen 590 000 000 mk.

1984 esitys	590 000 000
1983 menoarvio	590 000 000
1982 tilinpäätös	2 670 485 243

39. Eräät siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

Ahvenanmaan itsehallintolain (670/51) mukaan varat, jotka Ahvenanmaan maakunta tarvitsee itsehallinnon toteuttamiseksi ja ylläpitämiseksi, on valtakunnan ja maakunnan välistä verotaloudellista säännöllistä tasoitusta odottaessa itsehallintolain säännösten mukaisesti osoitettava valtion tulo- ja menoarviossa vuotuisina ennakkomaksuina. Nämä ennakot otetaan huomioon lopullisessa tasoituksessa. Koska säännöllinen tasointu itsehallintolain mukaan toimitetaan jälkikäteen ja koska tällöin vielä vahvistamattomien tasoitusten määrät saattavat nousta ennakkomaksuja suuremmiksi, ehdotetaan, että Ahvenanmaan maakunnalle verotaloudellista säännöllistä tasoitusta varten myönnettävästä määrärahasta saadaan tarpeen mukaan myöntää ennen lopullisen tasoituksen valmistumista lisäennakkoa varainhoitovuotta edeltäneiden vuosien menoihin.

Varainhoitovuonna 1984 tarvittavien varojen osuus riippuu itsehallinnon säännöllisistä tarpeista maakunnalle varainhoitovuotena aiheutuneiden menojen ja maakunnalle samana aikana kertyneiden tulojen suuruudesta. Menojen kasvukehitys on yleensä sama kuin valtakunnassa. Menojen suhteellisesti suurempaan lisäykseen vaikuttavat toisaalta myös maakunnan erillinen asema, erikoisolot ja väestön erikoiset elinehdot. Osoituksena tästä vuoden 1980 kalleusluokitustoimikunta on ehdottanut kaikki Ahvenanmaan kunnat siirrettäväksi ensimmäiseen kalleusluokkaan. Menojen kasvu perustuu siten lähinnä

työllisyyden ylläpitämistä edistäviin toimenpiteisiin, valtion ja maakunnan välistä taloudellista tehtäväjakoa koskevan lainsäädännön toteuttamiseen, erilaisiin taloudellisiin tukitoimenpiteisiin, kansanterveyslainsäädännön toteuttamiseen, lasten päivähoitopaikkojen lisäämiseen ja niiden kehittämiseen, peruskoulujärjestelmään siirtymisestä aiheutuviin kustannuksiin, saariston liikenneyhteyksien ja saaristoväestön elinehtojen parantamiseen, asuntotuotantoon tarkoitettujen luottojen lisäämiseen, kehitysalueainsäädäntöön sekä sellaisten investointien rahoittamiseen, joita valtakunnassa rahoitetaan valtion investointirahasta myönnettävillä luotoilla.

Valtion tulo- ja menoarviossa osoitettu ylimääräinen määräraha käytetään Ahvenanmaan itsehallintolain mukaan sellaisten laitosten tai yritysten kustantamiseksi tai avustamiseksi, joiden suunnittelu- ja kustannuslaskelmat vaativat erityistä, perusteellista käsittelyä ja joihin tarvittavien varojen osoittaminen ei kuulu varsinaisen menoarvion järjestelyyn. Määrärahan myöntämisen edellytyksenä on, että määräraha tarkoittaa itsehallinnon alalle kuuluvan tehtävän toteuttamista ja että vastaavaan tarkoitukseen yleensä myönnetään varoja valtakunnan muissa osissa. Ahvenanmaalla vallitsevat hintasuhteet, maakunnan erikoisolot ja erillinen asema sekä väestön erikoiset elinehdot saattavat aiheuttaa sen, että määräraha on eräissä tapauksissa suurempi kuin valtakunnassa yleensä.

Ahvenanmaan valtuuskunta päättää ylimääräisen määrärahan myöntämisestä maakuntapäivien esityksestä. Tasavallan Presidentin on vahvistettava valtuuskunnan tekemä päätös ylimääräisen määrärahan myöntämisestä, jotta se tulisi voimaan.

Varainhoitovuodeksi 1984 osoitettavaa ylimääräistä 5 000 000 markan määrärahaa käytetään Ahvenanmaan energia- ja sähköhuollon turvaamiseen ja kehittämiseen.

30. *Ahvenanmaan maakunnalle myönnettävä verotaloudellinen tasoitus* (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan 330 000 000 mk eli lisäystä 37 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Ahvenanmaan itsehallintolain (670/51) mukaisen verotaloudellisen tasoituksen suorittamiseen. Määrärahaa saadaan käyttää ennen lopullisen tasoituksen valmistumista myös lisäennakon myöntämiseen varainhoitovuotta edeltäneiden vuosien menoihin.

1984 esitys	330 000 000
1983 menoarvio	293 000 000
1982 tilinpäätös	266 000 000

31. *Ahvenanmaan maakunnalle myönnettävät ylimääräiset määrärahat*

Luvun perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan edelleen 5 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maakunnan energia- ja sähköhuollon turvaamiseen ja kehittämiseen.

1984 esitys	5 000 000
1983 menoarvio	5 000 000
1982 tilinpäätös	520 000

32. *Kunnallisveron saamatta jäämisen korvaaminen eräissä tapauksissa* (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 1 100 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Ruotsin valtion kanssa kunnallisveron saamatta jäämisen korvaamisesta eräissä tapauksissa tehdyn pöytäkirjan (SopS 19/78) määräysten mukaisen korvauksen suorittamiseen. Korvauksista on Ruotsin osuus 70 prosenttia ja Suomen osuus 30 prosenttia. Ruotsin osuutta vastaava korvausmäärä on otettu huomioon momentin 12.28.99 kohdalla.

1984 esitys	2 200 000
1983 menoarvio	3 300 000
1982 tilinpäätös	1 700 000

40. *Ahvenanmaan ja mantereiden välisen tavarakuljetusten kuljetuskustannusten alentaminen*

Momentille ehdotetaan edelleen 600 000 mk. Momentin määräraha ehdotetaan Ahvenanmaan maakunnanhallituksen käytettäväksi valtioneuvoston määräämien perusteiden mukaisesti Ahvenanmaan ja mantereiden välisen tavarakuljetuskustannusten alentamiseksi.

1984 esitys	600 000
1983 menoarvio	600 000

40. Tullilaitos

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 200 832 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	159 088 100	+ 10 058 300	2 411	+ 6
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhteipalkat</i>	6 705 500	+ 358 300	93	—
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	16 434 200	+ 636 000	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	13 137 900	+ 1 035 800	—	—
	Varaus 1983	— 1 711 700	—	—
	Varaus 1984	+ 5 466 300	—	—
	Yhteensä	200 832 000	2 504	+ 6

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 10 478 200 mk, mistä 10 298 900 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Ehdotetaan perustettavaksi ja lakkautettavaksi 1.3.1984 lukien seuraavat virat sekä ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
<i>Tullihallitus</i>	
Peruspalkkainen:	
1 apulaisosastopäällikkö	B 3
Ylimääräiset:	
5 ylitarkastajaa	B 1
<i>Aluehallinto</i>	
Ylimääräiset:	
5 tullikirjuria	V 15
Lakkautetaan:	
<i>Tullihallitus</i>	
Peruspalkkainen:	
1 toimistopäällikkö	B 3
Ylimääräiset:	
2 tullisihteeriä	V 26
2 tullisihteeriä	V 25
1 tullisihteeri	V 24
<i>Aluehallinto</i>	
Peruspalkkaiset:	
2 lävistäjää	V 8
1 tilastoapulainen	V 7
Ylimääräiset:	
2 toimistoapulaista	V 8

Aluehallintoon ehdotetaan perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
3 tulliverotarkastajaa	V 26
3 tullivalvontatarkastajaa	V 22
1 tullimestari	V 21
1 apulaistullitarkastaja	V 20
Lakkautetaan:	
2 luovutusvalvojaa	V 17

Alamomentille 1 ehdotetaan lisäystä 200 000 mk siirtona muista palkoista ja palkkioista oikaisuna vuoden 1983 tulo- ja menoarvioon.

Lisäys on 788 200 mk.

c) Tilapäisten palkkioista voidaan vähentää 23 800 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistettyjen tointen palkkioina.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 93 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkioihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 10 000 mk sukellusrahan maksamista varten.

Kohdan b perusteluihin viitaten voidaan muista palkoista ja palkkioista vähentää kielilisinä 200 000 mk siirtona alamomentille 1.

Vähennys on 190 000 mk.

1984 esitys	200 832 000
1983 menoarvio	184 989 000
1982 tilinpäätös	166 555 828

27. Tietojen koneellinen käsittely

Momentille ehdotetaan lisäystä 680 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä valtion tietokonekeskusten ilmoittamien veloituserusteiden noususta ja ulkomaankauppatilastojen sekä tullilaboratorion tietojenkäsittelyjärjestelmän menojen kasvusta. Lisäyksestä 215 000 mk on kertamenoa tullilaskutus-, tullilaboratorion tietojenkäsittely- sekä valmisteverotuksen järjestelmien systeemyöhön. Kun momentilta vähennetään kertameno 220 000 mk, lisäys on 460 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää atk-palvelujen osaan, ohjelmistojen suunnitteluun, atk-laitteiden huoltoon sekä atk-tarvikkeiden hankintoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ulkomaankauppatilasto	1 500 000
Tullilaskutus, tililaskenta, maksutarkkailu (kertamenoa 120 000)	630 000
Palkkalaskenta	250 000
Atk-laitteiden huolto	1 100 000
Tullilaboratorion tietojenkäsittelyjärjestelmä (kertamenoa 15 000)	700 000
Tarkastustoimi	240 000
Luovutusjärjestelmä (kertameno)	65 000
Valmisteverotus (kertamenoa 15 000)	115 000
Tekstinkäsittely	80 000
Ohjelmistohuolto ja systeemituki sekä muut atk-kustannukset	120 000
Yhteensä	4 800 000

1984 esitys	4 800 000
1983 menoarvio	4 340 000
1982 tilinpäätös	4 188 510

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 803 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä matkustus-, rakennusten

käyttö- ja painatuskustannusten sekä muiden menojen kasvusta. Kun momentilta vähennetään kertameno 140 000 mk, lisäys on 2 663 000 mk. Momentilta saadaan maksaa myös kansainvälisen tulliyhteistyön, Brysselin tullitariffitoimiston ja Customs-Co-Operation Councilin jäsenmaksut, ulkomaisten vierailijoiden käynneistä johtuvat edustusmenot, Suomen tullilaitoksen ja kehitysmaiden tulliyhteistyöstä ja koulutuksesta aiheutuvat menot sekä tullilaboratorion analyysitoiminnassaan tarvitsemat kulutusmenot.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	35 000
Tullihallinnon neuvottelu-, opinto- ja koulutustoiminnan käyttövarat (enintään) ..	21 000
Matkat	2 050 000
Virkistys- ja lomatoiminta (enintään)	71 000
Muut henkilöstömenot	430 000
Rakennusten käyttö	12 090 000
Rakennusten korjaus ja kunnossapito	440 000
Painatus	2 100 000
Telekustannukset	2 600 000
Moottoriajoneuvojen sekä muiden kulkuvälineiden käyttö ja kunnossapito	3 600 000
Kansainvälinen tulliyhteistyö	300 000
Kehitysmaiden ja Suomen tulliyhteistyö ..	620 000
Tullilaboratorion kulutusmenot	780 000
Toimistomenot	1 365 000
Muut menot	1 120 000
Yhteensä	27 622 000

1984 esitys	27 622 000
1983 menoarvio	24 959 000
1982 tilinpäätös	22 056 316

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 800 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennustyö	Hyötypinta-ala m ²	Kustannusarvio mk	Kustannusarvio mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Nuijamaan raja-asema	378	2 500 000	6 613	700 000	100 000
2. Karigasniemen tulliaseman III asuinrakennus ..	420	2 100 000	5 000	—	200 000
3. Turun II autotarkastussuoja	60	320 000	5 333	—	200 000
4. E4-tien vartiorakennuksen laajennus	100	700 000	7 000	—	100 000
5. Suomenlinnan venetukikohta	313	2 000 000	6 390	—	1 200 000
Yhteensä					1 800 000

70. Kulkuneuvojen hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 660 000 mk, mistä 1 900 000 mk autojen hankkimiseksi sekä 760 000 mk vesi- ja lumikulkuneuvojen hankkimiseksi ja niiden varusteiden, kuten tutkalaitteiden ja pelastusvälineiden uudistamista ja täydentämistä varten.

1984 esitys	2 660 000
1983 menoarvio	2 500 000
1982 tilinpäätös	1 850 000

71. Kaluston, puhelimien ja muiden välineiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 000 000 mk. Lisäksi ehdotetaan atk-laitteistojen uusimista varten 3 350 000 markan tilausvaltuus, mistä aiheutuu menoja 400 000 mk vuonna 1984.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kaluston, konttorikoneiden ja muiden välineiden hankkiminen	1 500 000
Puhelimien ja radiopuhelimien hankkiminen	500 000
Tullilaboratorion koneiden ja välineiden hankkiminen	600 000
Atk-laitteistojen hankkiminen	400 000
Yhteensä	3 000 000

1984 esitys	3 000 000
1983 menoarvio	2 960 000
1982 tilinpäätös	3 000 000

Edellä lueteltujen töiden lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

1. Talonrakennushankkeeseen liittyy oleellisesti tullitien ja sataman rakentaminen. Tien kustannusarvio on 3,0 milj. mk ja sataman 5,75 milj. mk. Koko hankkeen perustamis- ja esisuunnitelman mukainen kustannusarvio on 11 650 000 mk.

2. Henkilökunnan lisääntyminen on aiheuttanut tarpeen lisätä asuntojen määrää. Laajuus- ja kustannusarviot perustuvat alustaviin huoneohjelmiin.

3. Turun satamaan tarvitaan toinen autotarkastussuoja, jolla pystytään hoitamaan Silja varustamon henkilöautoliikenne. Laajuus- ja kustannustiedot perustuvat perustamis- ja esisuunnitelmaluonnokseen.

4. Jotta tulliaseman toiminta voidaan sopeuttaa vastaamaan ennakoitua enemmän vilkastunutta rajaliikennettä Torniossa, on asemaa laajennettava. Laajuus- ja kustannusarviot perustuvat alustavaan huoneohjelmaan.

5. Helsingin piiritullikamarin venetukikohdan hallinnassa olevat toimistotilat tarvitaan Suomenlahden merivartioston omaan käyttöön. Suomenlinnan Hoitokunta on osoittanut tullille uudet tilat Suomenlinnan rakennuksesta C 41, jossa on suoritettava täydellinen peruskorjaus. Samalla peruskorjataan rakennuksessa olevat kaksi asuntoa, joita tullaan esittämään tullin virka-asunnoiksi peruskorjauksen jälkeen.

1984 esitys	1 800 000
1983 menoarvio	2 945 000
1982 tilinpäätös	2 880 000

50. Rahapaja

Vuoden 1977 tulo- ja menoarvioon sisältyi 200 000 markan siirtomääräraha rahapajan Rovaniemelle siirron valmistelua ja alustavaa suunnittelua varten. Lopullisen ratkaisun siirtyminen hajasijoituksen toteuttamisesta rahapajan osalta on merkinnyt laitoksen kiireellisen toimitilakysymyksen vaikeutumista ja suurempien kone- ja laitehankintojen toteuttamatta jäämistä. Tästä on

aiheutunut haittaa laitoksen toiminnan suunnittelemiseksi tehokkaaksi ja tuottavaksi. Kun lisäksi otetaan huomioon laitoksen henkilökunnan asemaan siirron yhteydessä liittyvät ongelmat, ei laitoksen siirtämistä pääkaupunkiseudulta voida enää pitää perusteltuna. Sen vuoksi rahapajan Rovaniemelle siirtämisestä luovutaan.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 4 926 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. Sopimuspalkkaisten virkamiesten palkkaukset	234 300	+ 11 200	2	—
2. Työsubdepalkat	4 201 700	+ 314 900	65	—
3. Muut palkat ja palkkiot	34 000	+ 1 900	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	321 900	+ 29 300	—	—
	Varaus 1983	— 41 400	—	—
	Varaus 1984	+ 134 100	—	—
	Yhteensä	4 926 000	67	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 328 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 65 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	4 926 000
1983 menoarvio	4 476 000
1982 tilinpäätös	4 025 944

22. Raaka-aineet (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 1 500 000 mk Suomen Pankin pienentyneen rahatilauksen johdosta sekä kertameno 10 000 000 mk eli yhteensä 11 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää metallirahan ja muiden rahapajan tuotteiden raaka-aineiden ja puolivalmisteiden hankkimiseen.

1984 esitys	7 500 000
1983 menoarvio	19 000 000
1983 I lisämenoarvio	2 500 000
1982 tilinpäätös	19 763 519

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 277 300 mk, mistä 137 300 mk aiheutuu lähinnä hintojen noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 250 000 mk, lisäys on 27 300 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös parannusehdotusten palkitsemiseen, rahapajan toiminnasta aiheutuviin erityismenoihin sekä rahapajan henkilökunnan ruokailusta aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Käyttövarat (enintään)	3 500
Matkat	21 000
Virkistystoiminta (enintään)	1 400
Parannusehdotusten palkitseminen (enintään)	10 000
Muut henkilöstömenot	260 000
Rakennusten käyttö	356 000
Toimistomenot	63 000
Toiminnan erityismenot	2 220 000
Muut menot	170 000
Yhteensä	3 104 900

1984 esitys	3 104 900
1983 menoarvio	3 077 600
1982 tilinpäätös	2 579 492

70. Koneiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 150 000 mk konekannan täydentämistä ja uusimista varten.

1984 esitys	150 000
1983 menoarvio	150 000
1982 tilinpäätös	300 000

95. Vanhan vaihtorahan lunastaminen Suomen Pankilta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk vanhan vaihtorahan palautuksen lisäyksen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen Pankin palauttaman vanhan vaihtorahan lunastamiseen.

1984 esitys	700 000
1983 menoarvio	600 000
1982 tilinpäätös	1 299 948

52. Tilastokeskus

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 45 022 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. Perus- ja sopimuspalikkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	22 707 000	+ 1 411 900	316	—
2. Työsubdepalkat	14 296 500	+ 1 220 100	202	+ 2
3. Muut palkat ja palkkiot	3 847 400	+ 451 500	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	2 945 600	+ 275 700	—	—
Varaus 1983		— 377 700	—	—
Varaus 1984	1 225 500	+ 1 225 500	—	—
Yhteensä	45 022 000	+ 4 207 000	518	+ 2

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7) ja yksi vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa tehtävistä päätöksistä.

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 2 432 500 mk, mistä 2 369 800 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Toimirakenteen saattamiseksi vastaamaan muuttuneita tehtäviä ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
Sopimuspalkkaiset:	
8 yliaktuaaria	S 12
Lakkautetaan:	
Peruspalkkaiset:	
2 aktuaaria	V 25
3 tilastopulaista	V 11
Ylimääräiset:	
3 aktuaaria	V 25

Lisäys on 241 900 mk.

c) Atk-henkilöstön toimirakenteen saattamiseksi muuttuneita tehtäviä vastaavaksi ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 20 000 mk.

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 74 800 mk kirjastonhoitajan palkkaamista varten.

Vuoden 1983 ensimmäisen lisämenoarvion mukaisesti palkatun kielenkääntäjän edelleen palkkaamista varten ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 79 200 mk.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan kertamenona lisäystä 144 100 mk yliaktuaarin palkkaamiseksi ympäristötilastojen kehittämiseen sekä erikoistutkijan palkkaamiseksi kuudeksi kuukaudeksi työvoiman tiedustelun uudistamiseen. Kun vähennetään kertameno 159 000 mk, vähennys on 14 900 mk.

Lisäys on 159 100 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 204 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 250 000 mk tulonjakotilaston haastattelutoiminnan laajentamisen johdosta.

1984 esitys	45 022 000
1983 menoarvio	40 815 000
1983 I lisämenoarvio	138 000
1982 tilinpäätös	36 862 283

09. Tilastoneuvosto

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 000 mk, mikä aiheutuu lisääntyvästä jaostomenettelystä.

1984 esitys	32 000
1983 menoarvio	30 000
1982 tilinpäätös	22 490

21. Kansainväliset vertailut (siirtomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 120 000 mk, mikä aiheutuu SEV-yhteistyöhön liittyvän tilinpitovertailun aloittamisesta. Kun momentilta vähennetään YK:n alaista kansainvälistä vertailuprojektia varten myönnetty 58 000 markan määräraha, lisäys on 62 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palkkaus-, ulkomaanmatka- ja muihin kulutusmenoihin. Momentin määrärahaalla saadaan palkata enintään yksi henkilö.

1984 esitys	120 000
1983 menoarvio	58 000
1982 tilinpäätös	112 000

23. Väestö- ja asuntolaskennat (siirtomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 720 000 mk vuoden 1980 väestölaskennan päättymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vuosien 1985 ja 1990 väestölaskentojen suunnittelun edellyttämiin palkkaus-, matka- ja muihin kulutusmenoihin. Momentin määrärahaalla saadaan palkata keskimäärin enintään 19 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Palkat	1 820 000
Tietojenkäsittely	300 000
Matkat	20 000
Muut kulutusmenot	580 000
Yhteensä	2 720 000

1984 esitys	2 720 000
1983 menoarvio	3 440 000
1982 tilinpäätös	6 756 000

25. Kotitaloustiedustelut (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 392 000 mk kustannusten nousun ja vuoden 1985 kotitaloustiedustelun aloittamisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kotitaloustiedustelussa tarvittavan henkilöstön palkkausmenoihin sekä tietojenkäsittely-, painatus-, matka- ja muihin kulutusmenoihin. Momentin määrärahaalla saadaan palkata keskimäärin enintään 12 henkilöä.

1984 esitys	1 492 000
1983 menoarvio	1 100 000
1982 tilinpäätös	3 000 000

27. Tietojen koneellinen käsittely

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 370 000 mk, mistä 200 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 220 000 mk toiminnan laajenemisesta ja 950 000 mk kertamenosta tuotantomenetelmien kehittämisprojektia varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 900 000 mk, lisäys on 470 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tietojenkäsittelylaitteiden ja -ohjelmistojen vuokriin, huoltomenoihin sekä atk-palvelusten ja -tarvikkeiden hankintoihin. Tuotantomenetelmien kehittämiseen osoitetuilla varoilla saadaan palkata keskimäärin enintään neljä henkilöä määräaikaisiin tehtäviin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Atk-palvelusten ostot	2 680 000
Atk-laittevuokra- ja huoltomaksut	2 550 000
Muut atk-menot	1 170 000
Tuotantomenetelmien kehittäminen (kertameno)	950 000
Yhteensä	7 350 000

1984 esitys	7 350 000
1983 menoarvio	6 880 000
1983 I lisämenoarvio	—259 000
1982 tilinpäätös	5 520 043

28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 967 000 mk kustannusten nousun ja toiminnan laajentumisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Tilastokeskuksen palvelusten tuottamisesta aiheutuviin henkilöstön palkkausmenoihin, haastattelijoiden palkkoihin sekä tietojenkäsittely-, painatus-, matka- ja muihin kulutusmenoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 29 henkilöä. Toiminnasta kertyvät tulot merkitään momentille 12.28.52.

1984 esitys	4 500 000
1983 menoarvio	3 533 000
1983 I lisämenoarvio	40 000
1982 tilinpäätös	2 315 045

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 776 000 mk, mistä 540 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 236 000 mk mm. tulonjakotilaston otokoon nostamisen aiheuttamasta lisäyksestä kotimaan matkoihin sekä henkilöstökoulutuksen laajentamisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kirjojen hankintaan, toiminnan kehittämisestä aiheutuvien palkkioiden maksamiseen ja kansainvälisestä yhteistoiminnasta aiheutuviin edustus- ja muihin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	6 500
Matkat	2 000 000
Virkistystoiminta (enintään)	9 500
Muut henkilöstömenot	326 000
Rakennusten käyttö	4 067 000
Painatus	3 700 000
Muut toimistomenot	2 200 000
Kirjahankinnat	200 000
Kansainvälinen yhteistoiminta	56 000
Muut menot	425 000
Yhteensä	12 990 000

1984 esitys	12 990 000
1983 menoarvio	12 214 000
1983 I lisämenoarvio	—36 000
1982 tilinpäätös	9 690 781

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk, mistä 700 000 mk aiheutuu atk-laitteiden ja niihin liittyvän erikoiskaluston hankkimisesta sekä 300 000 mk muista kalustohankinnoista.

1984 esitys	1 000 000
1983 menoarvio	1 000 000
1983 I lisämenoarvio	1 100 000
1982 tilinpäätös	1 100 000

54. Pankkitarkastusvirasto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 331 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	2 575 300	+ 104 300	32	—
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhteipalkat	442 400	+ 27 900	5	—
3. Muut palkat ja palkkiot	4 700	+ 200	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	217 900	+ 13 800	—	—
	Varaus 1983	— 28 900	—	—
	Varaus 1984	+ 90 700	—	—
	Yhteensä	+ 208 000	37	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 129 400 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Toimistohenkilöstön vakanssirakenteen muuttamiseksi tehtäviä vastaavaksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi kaksi ylimääräistä apulaiskanslistin tointa (V 11). Samalla voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa kaksi ylimääräistä toimistoapulaisen tointa (V 9). Lisäys on 3 000 mk.

c) Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään viisi pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	3 331 000
1983 menoarvio	3 123 000
1982 tilinpäätös	2 831 767

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 168 000, mikä aiheutuu matkakustannusten lisääntymisestä, saatujen lisätilojen vuokrasta sekä hintojen noususta.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Käyttövarat (enintään)	8 000
Matkat	145 000
Virkistystoiminta (enintään)	800
Muut henkilöstömenot	15 000
Rakennusten käyttö	770 000
Atk-menot	300 000
Toimistomenot	274 000
Muut menot	11 000
Yhteensä	1 523 800

1984 esitys	1 523 800
1983 menoarvio	1 355 800
1982 tilinpäätös	1 149 264

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 35 000 mk konttorikoneiden ja toimistokalusteiden hankkimista var-
ten.

1984 esitys	35 000
1983 menoarvio	33 000
1983 I lisämenoarvio	10 000
1982 tilinpäätös	29 963

56. Taloudellinen suunnittelukeskus

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 759 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	1 655 800	+ 71 300	17	—
2. Työsubdepalkat	805 500	+ 60 400	10	—
3. Muut palkat ja palkkiot	41 700	+ 2 400	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	180 900	+ 13 500	—	—
	Varaus 1983	— 23 700	—	—
	Varaus 1984	+ 75 100	—	—
	Yhteensä	2 759 000	27	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 134 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 10 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	2 759 000
1983 menoarvio	2 560 000
1982 tilinpäätös	2 148 574

09. Talousneuvosto

Momentille ehdotetaan edelleen 100 000 mk.

1984 esitys	100 000
1983 menoarvio	100 000
1983 I lisämenoarvio	20 000
1982 tilinpäätös	25 872

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 390 100 mk, mistä 200 000 mk aiheutuu kertamenosta metsätalouden pitkän aikavälin kehittämissuhteen laatimista varten ja 190 100 mk vuokran ja hintojen noususta sekä automaattisen tietojenkäsittelyn ja koulutuksen lisääntymisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös konsultti-toimeksiantoihin ja osaprojekteihin lyhytaikaisesti,

tilapäisesti tarvittavan henkilöstön palkkaamiseen valtiovarainministeriön vahvistaman työohjelman mukaisesti sekä Metsä 2000-ohjelmajoston sihteeristön palkkaamiseen.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Käyttövarat (enintään)	4 000
Matkat (ulkomaanmatkat enintään 27 000)	35 000
Virkistystoiminta (enintään)	1 800
Muut henkilöstömenot	60 000
Rakennusten käyttö	600 000
Atk-menot	180 000
Muut toimistomenot	200 000
Ulkopuolisilta ostettavat palvelukset	70 000
Muut menot (kertamenoa 200 000)	219 000
Yhteensä	1 369 800

1984 esitys	1 369 800
1983 menoarvio	979 700
1983 I lisämenoarvio	630 000
1982 tilinpäätös	822 743

70. Kaluston bankkiminen

Momentille ehdotetaan 12 000 mk kaluston ja konttorikoneiden uusimista varten.

1984 esitys	12 000
1983 menoarvio	11 000
1982 tilinpäätös	9 530

60. Rakennushallinto

Rakennushallinnon toiminnan tehostamiseksi jatketaan vuonna 1982 aloitettua rakennushallinnon organisaatiouudistusta. Piirirakennustoimistojen uudelleenorganisointi aloitetaan 1.3.1984 lukien. Organisaatiouudistuksessa täsmennetään piirin toimialajakoa vastaamaan piirirakennustoimistojen kasvaneita tehtäviä, parannetaan alueellista palvelutasoa rakennuspiireissä, toimintojen yhteensovittamista sekä käyttäjien ja piirirakennustoimistojen yhteydenpitoa. Organisaatiouudistus voidaan toteuttaa pääosin sisäisin järjestelyin henkilöresursseja uudelleen kohdentamalla.

Uudistus jakottuu kolmelle vuodelle. Ensimmäiseen vaiheeseen kuuluvat hallinto- ja siivoustoimialojen järjestelyt kaikissa piirirakennustoimistoissa sekä rakentamis- ja kiinteistötoimialojen ja hoitoalueiden muodostaminen Hämeen,

Oulun, Kuopion ja Pohjois-Karjalan sekä Keski-Suomen piirirakennustoimistoissa.

Valtion kiinteistöjen hoidon ja siivouksen tehostamiseksi siirretään edelleen kiinteistöjä rakennushallinnon hoitoon ja laajennetaan keskittettyä siivoustoimintaa 1.3.1984 lukien. Rakennushallinnon hoidossa oleva rakennuskanta kasvaa noin 730 000 m³ ja siivottava pinta-ala noin 200 000 m² edellisestä vuodesta. Kiinteistöhoito- ja siivoushenkilöstön lisäys vuonna 1984 on 150 henkilöä, josta 51 kokopäivätoimista henkilöä ja kuusi osapäivätoimista henkilöä on siirtoa muilta hallinnon aloilta. Keskittämistoimenpiteistä rakennushallinnolle aiheutuvia hoito- ja henkilöstömenoja vastaavat säästöt muilla hallinnonaloilla.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 215 840 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	34 687 000	+ 3 825 900	485	+ 29
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat</i>	159 308 200	+ 18 604 100	2 981	+ 115
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	1 848 900	+ 108 800	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	14 120 600	+ 1 868 000	—	—
	Varaus 1983	— 1 733 100	—	—
	Varaus 1984	+ 5 875 300	—	—
	Yhteensä	+ 28 549 000	3 466	+ 144

Henkilöstön määrän lisäyksestä 51 on lakkautettu tai vähennetty muilla hallinnonaloilla.

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 13 519 200 mk, mistä 13 517 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Luvun perusteluihin viitaten ja piirihallinnon organisaatiouudistuksen johdosta ehdotetaan neljään piirirakennustoimistoon perustettavaksi 1.3.1984 lukien kuhunkin yksi ylimääräinen kiinteistöpäällikön toimi (B 1). Lisäksi ehdotetaan samasta ajankohdasta lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat peruspalkkaiset virat ja toimet sekä ylimääräiset toimet:

Perustetaan:	Palkkausluokka
Ylimääräiset:	
9 hallintopäällikköä	V 29
4 rakennuspäällikköä	V 29
9 siivospäällikköä	V 28
11 aluepäällikköä	V 27
Lakkautetaan:	
Peruspalkkaiset:	
1 insinööri	V 28
3 insinööriä	V 27
Ylimääräiset:	
9 kamreeria	V 26
4 isännöitsijää	V 25

Kiinteistönhoidon ja siivoustoiminnan keskitämisen johdosta ehdotetaan rakennuspiireihin perustettavaksi 1.3.1984 lukien ylimääräinen teknikon toimi (V 22) ja kuusi ylimääräistä siivoajan tointa (V 8), jotka samasta ajankohdasta lukien voidaan lakkauttaa muilla hallinnonaloilla.

Suunnitteluosaston toimintaedellytysten parantamiseksi ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen ylitarkastajan toimi (B 2).

Automaattisen tietojenkäsittelyn kehittämisen ja hyväksikäytön vaatimiin tehtäviin ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen erikoistutkijan toimi (B 2).

Lisäys on 2 126 300 mk.

c) Luvun perusteluihin viitaten organisaatio-uudistuksen johdosta voidaan työsuhdepalkkoista vähentää 1.3.1984 lukien 880 000 mk yhdeksän siivospäällikön ja viiden toimihenkilön palkkoina sekä 21 paikallisisännöitsijän palkkoina.

Kustannuslaskennan tehostamiseksi ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 80 000 mk insinööriin palkkaamiseksi rakennushallitukseen.

Piirihallinnon ylläpitotoimintojen kasvun johdosta ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 200 000 mk yhden teknisen toimihenkilön ja kahden siivoustyönjohtajan palkkaamista varten.

Valtion kiinteistöjen energiatalouden parantamiseksi ja käytönohjauksen laajentamiseksi ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 130 000 mk kahden teknikon palkkaamiseksi piirihallintoon.

Kiinteistöhallinnon keskittämisen jatkamiseksi esitetään työsuhdepalkkoihin lisäystä 63 000 mk maanmittausteknikon palkkaamiseksi piirihallintoon.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 159 400 mk vuonna 1983 osaksi vuotta palkatun kiinteistöhoitohenkilöstön palkkoina.

Työsuhdepalkkoista vähennetään 18 700 mk vuoden 1983 aikana lakkautetun toimen palkkana.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 5 269 000 mk 99 henkilön palkkaamiseksi vuoden 1984 aikana valmistuvien uudis- ja lisärakennusten kiinteistöhoito- ja siivoustehtäviin.

Kiinteistönhoidon ja siivoustoiminnan keskitämisen johdosta ehdotetaan rakennushallinnon palvelukseen siirtyvien 50 kiinteistöhoitohenkilön, joista kuusi on osa-aikaista, palkkaamiseksi 1.3.1984 lukien lisäystä työsuhdepalkkoihin 1 490 600 mk. Vastaava palkkausmenojen säästö syntyy muilla hallinnonaloilla.

Kiinteistöhoitohenkilöstön viikkolepo- ja lomajaksien palkkaamiseksi ehdotetaan alamomentille lisäystä 400 000 mk.

Lisäys on 6 893 300 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 3 096 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	215 840 000
1983 menoarvio	187 291 000
1982 tilinpäätös	160 070 661

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 846 500 mk, mikä aiheutuu toiminnan laajenemisesta, lisäantyneesta atk:n ja toimistoautomaation käyttöönotosta sekä kustannusten noususta. Lisäyksestä 30 000 mk aiheutuu kertamenosta rakennushallituksen 175-vuotisjuhlaulkaisun graafista suunnittelua ja kirjoituspalkkiota varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös valtion kiinteistöjen keskusrekisterin valmisteluun liittyviin konsulttimenoihin, kehittämistoimintaan liittyviin konsulttipalkkioihin sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin matka-, edustus- ja muihin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	15 000
Matkat	3 750 000
Virkistystoiminta (enintään)	43 000
Henkilöstökoulutus	220 000
Rakennusten käyttö	3 200 000
Automaattinen tietojenkäsittely	2 500 000
Muut toimistomenot	3 400 000
Kiinteistörekisteri ja muut kiinteistöhallinnon menot	400 000
Autojen käyttö ja kunnossapito	430 000
Kehittämistoiminta ja kansainvälinen yhteistyö	400 000
Tiedotustoiminta	100 000
Muut menot (kertamenoa 30 000)	280 000
Yhteensä	14 738 000

1984 esitys	14 738 000
1983 menoarvio	12 891 500
1982 tilinpäätös	12 351 339

70. Kaluston bankkiminen

Momentille ehdotetaan 600 000 mk rakennushallituksen ja piirirakennustoimistojen konttorikoneiden ja kaluston uusimista ja täydentämistä sekä Keski-Suomen piirirakennustoimiston puhelinvaihteen hankintaa varten.

1984 esitys	600 000
1983 menoarvio	400 000
1982 tilinpäätös	478 840

64. Eräät valtion kiinteistömenot

Luvun nimike on muutettu.

10. *Kiinteistöjen käyttö* (arviomääräraha)
 Momentille ehdotetaan lisäystä 22 000 000 mk, mikä aiheutuu hoidettavan rakennuskannan laajentamisesta ja kustannustason noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää rakennushallinnon hoitoon, siivoukseen tai ylläpidon yhteistyöhön kuuluvien kiinteistöjen, rakennusten, huonetilojen tai alueiden yleishoidosta ja -valvonnasta, lämpö-, sähkö-, vesi- ja erikoislaitehuollosta, siivouksesta, jätehuollosta ja ulkoalueiden hoidosta aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös rakennushallinnon hallinnassa olevista kiinteistöistä ja huoneisto-osakkeista aiheutuviin omistajalle kuuluviin menoihin sekä valtiovarainministeriön erikseen määräämissä tapauksissa käyttäjälle annettaviin palveluksiin tai käyttäjien puhelinmaksuihin. Määrärahaa saadaan käyttää myös kiinteistöllä toimivan hoito- ja siivoushenkilöstön työpaikkaterveydenhuolto-, matka- ja koulutusmenoihin ja muihin vastaaviin henkilöstömenoihin varsinaisia palkkauksia lukuunottamatta.

1984 esitys	190 000 000
1983 menoarvio	168 000 000
1982 tilinpäätös	140 248 459

13. *Korjaus ja kunnossapito* (siirtomääräraha)
 Momentille ehdotetaan lisäystä 9 000 000 mk, mikä aiheutuu kustannustason noususta ja korjaushuollossa olevan rakennuskannan kasvusta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää rakennushallinnon korjaushuoltoon määrättyjen rakennusten ja niihin liittyvien rakennelmien ja ulkoalueiden korjaus- ja kunnossapitotöihin. Virkistyskäytössä olevien rakennusten ja tilojen kunnostukseen momentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 300 000 mk. Momentin määrärahaa voidaan käyttää myös korjaustarpeen ja kunnossapitotehtävän edellyttämiin selvityksiin ja suunnitteluun sekä valtiovarainministeriön erikseen määräämiin korjaustöihin.

1984 esitys	85 000 000
1983 menoarvio	76 000 000
1982 tilinpäätös	69 000 000

70. *Kiinteistöjen työkoneiden ja kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 4 300 000 mk, mistä 3 300 000 mk kiinteistönhoidon, käytönohjauksen, siivouksen, laite- ja korjaushuollon kaluston, koneiden, laitteiden ja autojen sekä kiinteistöjen yhteistilojen kaluston hankkimista varten sekä 1 000 000 mk valtioneuvoston linnan ja virastotalon Eteläesplanadi 10 turvallisuusjärjestelmän toteuttamista varten. Turvallisuusjärjestelmän kokonaiskustannusarvio on 2 300 000 mk.

1984 esitys	4 300 000
1983 menoarvio	3 100 000
1982 tilinpäätös	3 200 000

75. *Perusparannukset* (siirtomääräraha)

Kiinteistöjen perusparannustöitä ja energiataloudellisia korjauksia ja muutoksia varten momentille ehdotetaan 68 000 000 mk, mistä 6 000 000 mk aiheutuu kustannustason noususta ja korjaushuollossa olevan rakennuskannan kasvusta. Momentin määrärahaa voidaan käyttää myös perusparannusten vaatimaan suunnitteluun sekä valtiovarainministeriön erikseen määräämiin korjaustöihin.

1984 esitys	68 000 000
1983 menoarvio	63 000 000
1982 tilinpäätös	56 000 000

76. *Virastotalojen rakentaminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 142 357 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk mk/m ²		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Vaasan virastotalo, I vaihe	13 540	74 000 000	5 465	65 000 000	8 960 000
2. Merikasarmi					
I vaihe	4 850	41 600 000	8 577	8 400 000	—
— peruskorjaus					
— uudisrakennus		79 450 000		17 300 000	20 000 000
— uudisrakennus	8 419	64 000 000	7 602		
— peruskorjaus (sairaalarakennus)	844	6 400 000	7 583		
— suoja	1 089	9 050 000	8 310		
3. Kemin virastotalo		46 000 000		8 000 000	21 000 000
— uudisrakennus	6 351	41 000 000	6 456		
— muutos- ja korjaustyö	1 481	5 000 000	3 376		
4. Turun poliisitalo	13 250	65 500 000	4 943	35 000 000	20 000 000
5. Savonlinnan virastotalo	6 492	31 000 000	4 775	5 500 000	1 500 000
6. Kajaanin virastotalo		52 100 000		8 500 000	19 000 000
— uudisrakennus	7 954	43 900 000	5 519		
— muutos- ja korjaustyö	4 165	8 200 000	1 969		
7. Virastotalo Eteläesplanadi 4, peruskorjaus	5 200	25 300 000	4 865	23 900 000	1 400 000
8. Virastotalo Kirkkokatu 3, peruskorjaus	2 760	22 100 000	8 007	15 200 000	6 900 000
9. Virastotalo Eteläesplanadi 10, peruskorjaus	4 760	24 300 000	5 105	16 500 000	7 800 000
10. Virastotalot Fabianinkatu 15—Unioninkatu 16, peruskorjaus	4 366	33 000 000	7 558	28 000 000	4 997 000
11. Hämeenlinnan virastotalo, I vaihe		15 100 000		11 500 000	3 600 000
— uudisrakennus	2 107	11 900 000	5 648		
— muutos- ja korjaustyö	1 217	3 200 000	2 629		
12. Valtioneuvoston linna, peruskorjaus	11 500	67 800 000	5 896	20 900 000	5 000 000
13. Virastotalo Pohjoisesplanadi 3, peruskorjaus ..	1 279	11 500 000	8 991	600 000	3 400 000
14. Virastotalo, Rauhankatu 4, peruskorjaus	2 200	12 400 000	5 636	1 100 000	900 000
15. Virastotalo Mariankatu 23—Liisankatu 8, pe- ruskorjaus	4 570	12 700 000	2 779	4 300 000	1 500 000
16. Oulun oikeus- ja poliisitalo	12 000	65 500 000	5 458	1 500 000	1 000 000
17. Nurmeksen virastotalo	2 175	10 900 000	5 011	800 000	500 000
18. Varkauden virastotalo	2 500	13 000 000	5 200	700 000	500 000
19. Virastotalo Kirkkokatu 14—Snellmaninkatu 7, peruskorjaus	2 050	17 000 000	8 293	3 400 000	2 100 000
20. Vaasan hovioikeuden talo, peruskorjaus	2 470	23 000 000	9 312	1 600 000	2 000 000
21. Virastotalo Laivastokatu 20, peruskorjaus	870	4 200 000	4 828	4 000 000	200 000
22. Kittilän virastotalo		9 100 000		200 000	2 500 000
— uudisrakennus	1 470	7 800 000	5 306		
— peruskorjaus	360	1 300 000	3 611		
23. Joensuun virastotalon laajennus	5 000	26 000 000	5 200	1 000 000	500 000
24. Kiinteistö Linnankatu 1, Oulu, peruskorjaus ..	1 100	3 600 000	3 273	1 000 000	2 600 000
25. Virastotalo Mariankatu 23—Liisankatu 8, pi- harakennus, peruskorjaus	1 170	5 000 000	4 274		2 000 000
26. Kymen läänin virastotalon väestönsuoja, Kou- vola	270	1 400 000	5 185		600 000
27. Vesilyöikeuden talo, Vaasa, peruskorjaus	1 214	1 500 000	1 236		1 300 000
28. Hyvinkään virastotalo	3 900	19 500 000	5 000		200 000
29. Rauman virastotalo	4 000	20 000 000	5 000		200 000
30. Kuopion virastotalo	8 200	41 000 000	5 000		200 000

 Yhteensä 142 357 000

Edellä lueteltujen töiden lisäperusteluna esitetään seuraavaa:

1. Vaasan virastotalon kustannusarvio on tarkistettu arvioitua laajemman kalustohankinnan johdosta. Suunnitteluun on momentilla myönnettyjen määrärahojen lisäksi käytetty 40 164 mk momentilta 28.64.74.

2. Merikasarmin momentilla myönnettyistä I vaiheen määrärahoista on peruuntunut 988 066 mk. Momentilla myönnettyjen määrärahojen lisäksi on I vaiheen suunnitteluun käytetty 275 359 mk momentilta 28.64.74. Hanke on tarkoitus toteuttaa ja ottaa käyttöön vaiheittain.

3. Kemin virastotalon laajuustiedot ja kustan-

nusarvio on tarkistettu luonnossuunnitelmien perusteella.

4. Turun poliisitalon kustannusarvio on tarkistettu urakkatarjousten perusteella.

5. Savonlinnan virastotalon laajuustiedot ja kustannusarvio on tarkistettu luonnossuunnitelmien perusteella.

6. Kajaanin virastotalon laajuustiedot ja kustannusarvio on tarkistettu hyväksytyjen suunnitelmien perusteella.

9. Virastotalon Eteläesplanadi 10 peruskorjauksen kustannusarvio on tarkistettu urakkatarjousten perusteella.

10. Virastotalojen Fabianinkatu 15 — Unioninkatu 16 peruskorjauksen suunnitteluun on momentilla myönnettyjen määrärahojen lisäksi käytetty 3 372 mk momentilta 28.64.74.

11. Hämeenlinnan virastotalon laajuustiedot ja kustannusarvio on tarkistettu urakkatarjousten perusteella.

12. Valtioneuvoston linnan peruskorjauksen suunnitteluun on momentilla myönnettyjen määrärahojen lisäksi käytetty 167 889 mk momentilta 28.64.74.

13. Virastotalon Pohjoisesplanadi 3 peruskorjauksen laajuustiedot ja kustannusarvio on tarkistettu alustavien luonnossuunnitelmien perusteella.

15. Virastotalon Mariankatu 23 — Liisankatu 8 peruskorjauksen laajuustiedot ja kustannusarvio on tarkistettu lopullisten suunnitelmien perusteella.

16. Oulun oikeus- ja poliisitalon laajuustiedot ja kustannusarvio on tarkistettu esisuunnitelman perusteella.

17. Nurmeksen virastotalon laajuustiedot ja kustannusarvio on tarkistettu perustamissuunnitelman perusteella.

18. Varkauden virastotalon laajuustiedot ja kustannusarvio on tarkistettu esisuunnitelman perusteella.

19. Virastotalon Kirkkokatu 14 — Snellmaninkatu 7 peruskorjauksen kustannusarvio on tarkistettu yhdistetyn perustamis- ja esisuunnitelman perusteella.

20. Vaasan hovioikeuden talon peruskorjauksen laajuustiedot ja kustannusarvio on tarkistettu luonnossuunnitelmien perusteella. Suunnitteluun on momentilla myönnettyjen määrärahojen lisäksi käytetty 247 292 mk momentilta 28.64.74.

21. Virastotalon Laivastokatu 20 peruskorjauksen kustannusarvio on tarkistettu yhdistetyn perustamis- ja esisuunnitelman perusteella.

22. Kittilän virastotalon laajuustiedot ja kustannusarvio on tarkistettu esisuunnitelman perusteella.

23. Joensuun virastotalon laajennuksen laajuustiedot ja kustannusarvio on tarkistettu alustavan tilaohjelman perusteella.

24. Kiinteistön Linnankatu 1 maanmittauskonttorilta tyhjäksi jäävät tilat peruskorjataan lääninhallituksen käyttöön.

25. Virastotalon Mariankatu 23 — Liisankatu 8 piharakennus peruskorjataan valtion maatalouskemian laitoksen siirryttyä muualle.

27. Vaasan läänin maanmittauskonttorin käytössä oleva virastotalo peruskorjataan vesiyliöikeuden käyttöön. Suunnitteluun käytetään momentilla myönnettyjen määrärahojen lisäksi 200 000 mk momentilta 28.64.74.

28. Hyvinkäällä esiintyvien kiireellisten tilantarpeiden ratkaisemiseksi esitetään määrärahaa uuden virastotalon suunnitteluun.

29. Raumalla vallitsevien kiireellisten tilantarpeiden vuoksi esitetään määrärahaa uuden virastotalon suunnitteluun.

30. Kuopiossa pääasiassa vuokratiloissa toimivien oikeuslaitos- ja poliisiyksiköiden tilantarpeiden vuoksi esitetään määrärahaa Kuopion oikeus- ja poliisitalon suunnittelua varten.

1984 esitys	142 357 000
1983 menoarvio	136 650 000
1983 I lisämenoarvio	1 970 000
1982 tilinpäätös	124 435 000

88. *Kiinteistöjen ja huoneisto-osakkeiden hankkiminen valtion tarpeisiin* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 122 500 000 mk seuraavasti:

a) Rakennushankkeiden ja valtion rakennusmaan tarkoituksenmukaisen käytön edellyttämiä kiinteistöihankintoja sekä huoneisto-osakkeiden hankkimista ja niiden hankkimiseen liittyviä lisä- ja muutostöitä, puhelinvaihteita sekä rakennustöiden valvontaa varten valtion virastojen ja laitosten tarpeisiin momentille ehdotetaan 107 250 000 mk, mistä 47 500 000 mk käytetään vuoden 1984 rahoitusosuutena pääosin valtiokonttorin käyttöön tulevan virastotalon hankkimiseksi valtiolle.

b) Tehdyn esisopimuksen mukaan tarkoitukseen on ostaa valtiolle edelleen työterveyslaitokselle vuokrattavaksi Töölön Urheilutalo -säätöiltä ne perustettavan osakeyhtiön osakkeet, jotka oikeuttavat noin 5 621 m²:n suuruisten toimistotilojen ja noin 3 607 m²:n suuruisten autopaikka-

varasto-, portaikko- ym. tilojen hallintaan talosta Topeliuksenkatu 41, Helsinki. Kauppahinta olisi 30 500 000 mk, josta 15 250 000 mk maksettai-
siin vuoden 1984 alussa, 7 625 000 mk vuoden 1985 alussa ja samansuuruinen loppuerä joko vuoden 1985 loppupuolella tai vuoden 1986 alkupuolella riippuen myyjän vuokralaisen, Suomen Valtakunnan Urheiluliiton uudisrakennuksen valmistumisesta. Tähän saakka myyjä saisi

hallita tiloja vuokratta maksaen kuitenkin yhtiölle menevän vastikkeen sekä mahdolliset muut maksut. Edellä mainitun johdosta momentille ehdotetaan 15 250 000 mk.

1984 esitys	122 500 000
1983 menoarvio	80 000 000
1983 I lisämenoarvio	40 000 000
1982 tilinpäätös	60 000 000

65. Otaniemen valtionalue

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 20 744 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	469 400	— 13 300	10	—1
2. <i>Työsubdepalkat</i>	18 338 700	+ 1 465 600	345	+ 1
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	13 800	+ 800	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	1 357 400	+ 129 900	—	—
	Varaus 1983	— 173 700	—	—
	Varaus 1984	+ 564 700	—	—
	Yhteensä	+ 1 974 000	355	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 1 435 600 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Otaniemen hoitokunnasta ehdotetaan lakautettavaksi ylimääräinen siivoojan toimi (V 8). Vähennys on 48 500 mk.

c) Työsubdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 66 000 mk kiinteistöhoitohenkilön palkkaamista varten. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 346 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	20 744 000
1983 menoarvio	18 770 000
1982 tilinpäätös	17 688 993

09. Otaniemen hoitokunta

Otaniemen hoitokunnan jäsenten palkkioita sekä kokous- ja sihteerpalkkioita varten momentille ehdotetaan edelleen 65 000 mk.

1984 esitys	65 000
1983 menoarvio	65 000
1982 tilinpäätös	54 061

10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää keskitetyn huolto- ja siivoustoimen menoihin kuten jätteiden ja lumen poistoon, alueen kunnossapitoon, rakennusten huoltoon katu-, vesi- ja viemärimak-
suihin, polttoainestoihin, työvälineiden korjauskuluihin sekä siivoustarvikkeiden ja -palvelujen hankintaan ynnä muihin erittelemättömiin ylläpitomenoihin.

1984 esitys	3 900 000
1983 menoarvio	3 600 000
1982 tilinpäätös	2 568 235

13. Rakennusten kunnossapito (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk seuraavasti:

1. *Rakennusten korjaus- ja kunnossapitotyöt.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä vanhojen rakennusten

lisääntyneestä korjaustarpeesta ja kustannusten noususta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää pienehköihin korjaus- ja muutostöihin sekä energiansäästöön tähtääviin muutostöimpiteisiin. Alamomentin loppusumma on 3 100 000 mk.

2. *Keittiöiden ja kiinteiden laitteiden uusiminen.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 200 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Otaniemen valtionalueella olevien keittiöiden ja kiinteiden laitteiden uusimista varten.

1984 esitys	3 300 000
1983 menoarvio	3 100 000
1982 tilinpäätös	2 890 000

21. *Lämpö- ja sähkölaitos (arviomääräraha)*

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 200 000 mk hintojen arvioitua vähemmän nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Otaniemen alueelle hankittavasta lämmöstä ja sähköstä, tuotantolaitosten käytöstä ja ylläpidosta, kaukolämpö-, sähkö- ja puhelinverkkojen sekä katuväestönsuojalaitteiden hoidosta ja muusta sähkölaitostoinnasta aiheutuviin menoihin. Lämmön ja sähkön myynnistä kertyvät tulot tuloutetaan alamomentille 12.28.65.1.

1984 esitys	24 300 000
1983 menoarvio	24 500 000
1982 tilinpäätös	19 271 284

29. *Muut kulutusmenot (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 40 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää työpaikkaterveydenhuoltoon, huoltoajoihin, toimistotarvikehankintoihin, puhelunmaksuihin, kopiointiin ja painatukseen, koulutukseen sekä työsuojelun edellyttämiin vähäisiin ja muihin erittelemättömiin kulutusmenoihin. Henkilöstön virkistystoimintaan ehdotetaan momentin määrärahasta käytettäväksi enintään 4 000 mk.

1984 esitys	400 000
1983 menoarvio	360 000
1982 tilinpäätös	387 914

70. *Laitteiden ja kaluston hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 350 000 mk uuden traktorin hankkimista, vanhojen siivouskoneiden uusimista, laite-, työkalu-, kalusto- ym. hankintoja varten.

1984 esitys	350 000
1983 menoarvio	320 000
1982 tilinpäätös	399 881

74. *Talonrakennukset (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 11 000 000 mk seuraavasti:

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
		mk	mk/m ²		
1. Huoltohenkilökunnan asuinrakennus 2	2 406	9 500 000	3 948	4 000 000	2 000 000
2. Keskusväestönsuoja 2		21 200 000	3 627	12 500 000	7 000 000
— keskusväestönsuoja	5 845	18 800 000			
— pohjoinen kulkutunneli		2 400 000			
3. Kunnallistekniset työt				33 200 000	2 000 000
				<hr/> Yhteensä	11 000 000

Edellä lueteltujen töiden lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

1. Huoltohenkilökunnan asuinrakennuksen kustannusarvio on tarkistettu kustannustason nousua vastaavasti.

2. Keskusväestönsuoja on yhteishanke VTT:n tutkimushalli 1:n kanssa. Kustannusarvio on tarkistettu kustannustason nousua ja suunnitelmia vastaavaksi.

3. Kunnallisteknisiin töihin kuuluu viemäri-, tie-, kaukolämpö-, sähkö- ja puhelinverkostojen täydentämistä ja muita yleisiä töitä.

1984 esitys.....	11 000 000
1983 menoarvio.....	7 486 000
1982 tilinpäätös.....	14 110 000

70. Valtion koulutuskeskus

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 4 520 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Sopimuspalkkaisten virkamiesten palkkaukset</i>	159 900	+ 6 900	1	—
2. <i>Työsubdepalkat</i>	3 909 600	+ 398 400	45	+ 1
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	37 000	+ 2 100	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	292 100	+ 30 200	—	—
	Varaus 1983	— 37 000	—	—
	Varaus 1984	+ 121 400	—	—
	Yhteensä	+ 522 000	46	+ 1

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 293 400 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Lisääntyneiden tehtävien johdosta työsubdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 114 000 mk kanslistin sekä sairas- ja äitiyslomasijaisten palkkaamiseksi. Kanslistin palkkaus on suoritettu aikaisemmin momentilta 28.80.02. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 46 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys.....	4 520 000
1983 menoarvio.....	3 998 000
1982 tilinpäätös.....	3 435 626

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 493 200 mk, mikä aiheutuu lähinnä hintojen noususta ja 380 000 markan kertamenosta johtavien virkamiesten kansainvälisen konferenssin valmistelun ja järjestämisen palkkaus-, vuokra-, tulkkaus-, edustus- ja muihin menoihin. Kun momentilta vähennetään kertameno 10 000 mk, on lisäksi 483 200 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös valtion koulutuskeskuksen harjoittaman koulustoitominnan ja sen tukitoimintojen

aiheuttamiin palkkioihin, matka- ja päivärahoihin sekä muihin menoihin ja majoitustoiminnan aiheuttamiin hoitokustannuksiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	6 500
Matkat	70 000
Virkistystoiminta (enintään)	500
Toimistomenot	690 000
Toiminnan erityismenot (kertamenoa 380 000)	2 250 000
Muut menot	97 000
Yhteensä	3 114 000

1984 esitys.....	3 114 000
1983 menoarvio.....	2 630 800
1982 tilinpäätös.....	2 156 255

70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 50 000 mk kaluston, laitteiden ja liinavaatteiden uusimiseen.

1984 esitys.....	50 000
1983 menoarvio.....	60 000
1982 tilinpäätös.....	85 000

80. Eräät hallinnonaloittain jakamattomat menot

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 2 675 000 mk seuraavasti:

3. *Muut palkat ja palkkiot.* Valtion työmarkkinapolitiikan joustava hoitaminen edellyttää, että valtio voi työnantajan ominaisuudessa suorittaa lisäpalkkiota sellaisille valtion virkamiehille, joiden tehtävien laadussa on tapahtunut muutoksia, taikka joille lisäpalkkioiden suorittaminen muutoin on erityisen perusteltua. Tämän vuoksi ja kun sanottujen lisäpalkkioiden suorittamista on pidettävä rajoitetussa määrin tarkoituksenmukaisena, alamomentille ehdotetaan valtiovarainministeriön käytettäväksi edelleen 2 500 000 mk.

4. *Sosiaaliturvamaksu.* Alamomentille merkitään edelleen 175 000 mk.

1984 esitys	2 675 000
1983 menoarvio	2 675 000
1982 tilinpäätös	1 338 362

02. Eräät muut palkat ja palkkiot (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 33 909 700 mk seuraavasti:

1. *Lisähenkilökunnan palkkiot.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 2 000 000 mk. Alamomentin määräraha on tarkoitettu valtiovarainministeriön käytettäväksi varainhoitovuoden aikana välttämättömästi tarvittavan lisähenkilökunnan palkkaamiseen valtion palvelukseen sellaisissa tapauksissa, joissa henkilöstön lisätarve ei ollut tiedossa varsinaista tulo- ja menoarvioesitystä laadittaessa.

2. *Virkamiesharjoittelijoiden palkkiot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk virkamiesharjoittelijoiden määrän lisääntymisen sekä palvelussuhteen ehtojen tarkistamisen johdosta. Alamomentin määräraha on tarkoitettu valtiovarainministeriön käytettäväksi pääasiassa julkisen hallinnon tehtäviin valmistavia korkeakoulu- ja opistotasoisia tutkintoja opiskelevien palkkaamiseksi harjoittelijoiksi valtion virastoihin ja laitoksiin. Alamomentin loppusumma on 1 800 000 mk.

3. *Lakkautuspalkat.* Alamomentille merkitään edelleen 1 390 000 mk lakkautuspalkkalain (182/31, muut. 904/48) mukaisia lakkautuspalkkoja varten.

4. *Virkamiehille maksettavat erorahat.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 100 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää valtion virkamiehille tulevien erorahojen maksamiseen.

5. *Virkojen ja toimien uudelleen järjestely.* Alamomentin nimike on muutettu ja alamomentille ehdotetaan edelleen 1 000 000 mk. Alamomentin määräraha on tarkoitettu valtiovarainministeriön käytettäväksi virkojen, toimien ja tehtävien uudelleen järjestelyn yhteydessä tapahtuvaan henkilöstön palkkaamiseen valtion palvelukseen. Määrärahan käyttämisen edellytyksenä on, että vastaava säästö syntyy ao. viraston tai kyseisen hallinnonalan palkkausmenoissa.

6. *Osa-aikatyökokeilun järjestäminen.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 1 000 000 mk.

(7.) *Pysyväisluonteisten tehtävien edellyttämien toimien vakinaistaminen valtionhallinnossa.* Aikaisemmin tilapäisin työllistämistoimin valtion virastoissa ja laitoksissa pysyväisluonteisia tehtäviä hoitaneiden tältä alamomentilta vakinaistettujen 395 henkilön palkkaus ehdotetaan siirrettäväksi asianomaisen viraston tai laitoksen palkkausmomentille. Tämän johdosta alamomentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 14 491 000 mk.

7. *Pysyväisluonteisten tehtävien edellyttämien toimien vakinaistaminen vuonna 1984 valtionhallinnossa.* Yleisperusteluihin ja luvun 34.50 perusteluihin viitaten alamomentille ehdotetaan 9 600 000 mk tilapäisin työllistämistoimin valtion virastoissa ja laitoksissa pysyväisluonteisesti hoidettujen tehtävien vakinaistamiseksi. Tarkoituksena on vakinaistaa 200 henkilön palkkaus.

(8.) *Pysyväisluonteisten tehtävien edellyttämien toimien vakinaistaminen kunnallishallinnossa ja muissa julkisoikeudellisissa yhteisöissä.* Vuoden 1983 ensimmäisen lisämenoarvion yleisperusteluihin viitaten aikaisemmin kunnallisen työllistämistuen avulla kunnissa, kuntainliitoissa ja muissa julkisoikeudellisissa yhteisöissä pysyväisluonteisia tehtäviä hoitaneiden henkilöiden tointen vakinaistaminen on toteutettu asianomaisella valtionapumomentilla. Tämän johdosta alamomentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 32 000 000 mk.

8. *Telesuunnittelijoiden ja -asentajien sijoittaminen uusiin tehtäviin.* Alamomentille ehdotetaan valtiovarainministeriön käytettäväksi 5 000 000 mk puhelinliikenteen automatisoinnin ja muun rationalisoinnin yhteydessä muutoin työttömiksi jäävien telesuunnittelijoiden ja -asentajien sijoittamiseksi valtion palvelukseen uusiin tehtäviin eri hallinnonaloille.

9. *Sosiaaliturvamaksu.* Alamomentilta voidaan vähentää 2 218 700 mk. Alamomentin loppusumma on 1 525 000 mk.

1984 esitys	23 415 000
1983 menoarvio	57 324 700
1983 I lisämenoarvio	—24 300 000
1982 tilinpäätös	5 214 593

03. *Ryhmähenkivakuutusta vastaava järjestely (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 500 000 mk ryhmähenkivakuutussummien korottamisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion virkamiehen tai työntekijän taikka kansanedustajan kuoltua suoritettavan ryhmähenkivakuutusta vastaavan edun maksamiseen. Edun maksaminen perustuu virka- ja työsopimukseen sekä lakiin kansanedustajana toimineen henkilön kuoltua suoritettavasta ryhmähenkivakuutusta vastaavasta edusta.

1984 esitys	16 000 000
1983 menoarvio	14 500 000
1982 tilinpäätös	12 059 425

04. *Lakkautuspalkalla olevien viranhaltijoiden sijoittaminen uusiin tehtäviin (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan edelleen 1 200 000 mk, mistä 800 000 mk järjestysoikeuksien lakkauttamisen johdosta vapautuneen enintään 65 sivutoimisen pormestarin ja jäsenen sijoittamiseksi soveltuviin sivutoimisiin hallinto- tai lainkäyttötehtäviin valtion tai kunnan palveluksessa ja 400 000 mk muiden lakkautuspalkalla olevien viranhaltijoiden sijoittamiseksi. Tehtävät perustetaan ja henkilöt sijoitetaan valtiovarainministeriön erikseen antamalla päätöksellä. Määrärahaa voidaan käyttää myös lakkautuspalkkalin perusteella korvattavien muuttokustannusten suorittamiseen.

1984 esitys	1 200 000
1983 menoarvio	1 200 000

19. *Hallinnon rationalisoinnin edistäminen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja toiminnan laajentamisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion virastojen ja laitosten sekä valtionapulaitosten kehittämiseen liittyvien tutkimus- ja selvitystehtävien suorittamiseen ja näitä koskevien ulkopuolisten palvelujen ostamiseen. Määrärahaa saadaan käyttää myös henkilökunnan palkkaamiseen valtionhallinnon palvelukseen määräaikaisesti selvitystehtäviin.

1984 esitys	750 000
1983 menoarvio	600 000
1982 tilinpäätös	300 000

20. *Kuntoutuksen kokeilutoiminnan järjestäminen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan edelleen 2 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtiovarainministeriön ohjeiden mukaisesti eräissä virastoissa ja laitoksissa järjestettävää kuntoutuksen kokeilutoimintaa varten valtion palveluksessa olevien työkyvyltään alentuneiden henkilöiden työkyvyn säilyttämiseksi, parantamiseksi ja palauttamiseksi. Määrärahaa saadaan käyttää kuntoutusajalta suoritettavan kuntoutusrahan maksamiseen ja kuntoutuksesta ja sen edellyttämistä järjestelyistä aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään kolme henkilöä suunnittelu-, ohjaus- ja seurantatehtäviin sekä seuranta-aineiston käsittelyn edellyttämisiin toimistotehtäviin.

1984 esitys	2 000 000
1983 menoarvio	2 000 000
1982 tilinpäätös	1 500 000

21. *Valtion virastojen ja laitosten puolesta postisiirtoliikkeestä suoritettavat maksut (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 6 100 000 mk postisiirtoliikkeestä suoritettavien maksujen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtiovarainministeriön postipankkilain (511/69) nojalla antaman päätöksen mukaan posti- ja telelaitokselle ja Postipankille tuleviin maksuihin valtion laitosten ja viranomaisten tileille tehdyistä tilillepanoista sekä niiltä suoritettavista tililtäotoista, joihin luetaan myös lapsilisan maksamiseen käytettävät maksukortit, kuitenkin niin, että valtion liikelaitokset suorittavat nämä maksut omista määrärahoistaan. Määrärahaa saadaan käyttää myös lajiteltuna rahana maksettavista postisiirtoliikkeen tililtäotoista perittäviin maksuihin.

1984 esitys	25 900 000
1983 menoarvio	19 800 000
1983 I lisämenoarvio	—5 000 000
1982 tilinpäätös	25 943 721

22. Työsuojelun edistäminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 406 000 mk valtion henkilöstön palkkasumman nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää työsuojelurahastoa vastaavan järjestelyn (laki työsuojeluneuvostosta 407/79) toteuttamiseksi valtionhallinnossa, työsuojelututkimukseen, työsuojelukoulutukseen, työsuojelutietojen keräämiseen ja työsuojelua koskevaan tiedottamiseen sekä muuhun työsuojelun edistämiseen. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kaksi henkilöä työsuojelutehtäviin.

1984 esitys	3 962 000
1983 menoarvio	3 556 000
1982 tilinpäätös	2 984 000

23. Työterveyshuollon kehittäminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 000 000 mk, mikä aiheutuu kolmen uuden valtion alueellisen työterveysaseman toiminnan aloittamisesta. Määrärahalla rahoitetaan työterveyshuoltolain (743/78) ja virkamiesten sairaanhoidon järjestämisestä valtion alueellisilla työterveysasemilla annetun asetuksen (999/81) mukaista toimintaa sekä muiden valtiota työntantajana velvoittavien säännösten ja määräysten mukaista sairaanhoitoa. Määrärahaa käytetään valtion omien alueellisten työterveysasemien tilojen hankkimiseen, rakentamiseen sekä muutos- ja korjaustöihin, laitteistojen ja palvelujen hankkimiseen sekä palkkaus- ja muihin kulutusmenoihin. Lisäksi ehdotetaan, että määrärahaa saadaan käyttää työterveyshuollossa ja sairaanhoidossa tarvittavien laboratorio- ja röntgentutkimusten ostamiseen työterveysaseman ulkopuolelta. Määrärahaa voidaan käyttää myös työterveyshuollon kehittämistä koskeviin tutkimus- ja suunnittelukustannuksiin. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 147 henkilöä, joista aiheutuu palkkamenoja noin 14 000 000 mk.

1984 esitys	24 000 000
1983 menoarvio	22 000 000
1982 tilinpäätös	14 000 000

24. Työpaikkaruokailun kehittäminen (siirtomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 8 495 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää työpaikkaruokailun kehittämiseen liittyviin tutkimus- ja suunnittelukustannuksiin, työpaikkaruokaloiden rakentamiseen sekä muutosten ja korjaustöihin ja työpaikkaruokaloiden koneiden, laitteiden ja välineiden hankintaan. Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan käyttää työpaikkaruokailupalvelujen hankkimiseen ja ruoan kuljetuksiin sekä työpaikkaruokailun käytön edistämiseen tähtäävään tiedotus- ja valistustoimintaan. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kolme henkilöä suunnittelehtäviin.

1984 esitys	7 100 000
1983 menoarvio	15 595 000
1982 tilinpäätös	14 700 000

25. Eräät työterveyshuollon menot

Momentille ehdotetaan edelleen 200 000 mk käytettäväksi työterveyshuoltolain (743/78) tarkoittamien toimenpiteiden kehittämiseen ja arviointiin valtionhallinnossa.

1984 esitys	200 000
1983 menoarvio	200 000
1982 tilinpäätös	43 978

26. Eräät koulutuksen menot

Momentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk seuraavasti:

1. *Henkilöstökoulutuksen edistäminen.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk hintojen nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää valtionhallinnon henkilöstökoulutuksen, erityisesti johdon koulutuksen edistämiseen. Alamomentin loppusumma on 350 000 mk.

2. *Talouspolitiikan johtamiskoulutus.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 970 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää talouspolitiikan johtamiskoulutuksen järjestämiseen.

1984 esitys	1 320 000
1983 menoarvio	1 270 000
1982 tilinpäätös	826 548

27. Automaattinen tietojenkäsittely

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk hintojen nousun ja kehittämishankkeiden lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionhallinnon tietojenkäsittelyyn liittyviin tutkimus-, kehittämis-, suunnittelu- ja koulutustehtäviin sekä virastojen ja laitosten tehok-

kuutta ja taloudellisuutta edistäviin muihin tietojenkäsittelytehtäviin. Määrärahaa saadaan käyttää myös valtakunnalliselta kannalta tärkeisiin automaattista tietojenkäsittelyä koskeviin selvitystehtäviin.

1984 esitys.....	1 100 000
1983 menoarvio.....	1 000 000
1982 tilinpäätös.....	931 022

28. *Valtion henkilöstön työhön liittyvien keksintöjen ja parannusten käsittely ja korvaaminen erinäisissä tapauksissa* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 100 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion virastojen ja laitosten tehtäviin liittyvien keksintöjen ja parannusten arvioinnista, edelleenkehittämisestä, patenttioikeuksien hankinnasta ja voimassapidosta sekä tekijälle maksettavista korvauksista ja palkkioista aiheutuviin menoihin niissä tapauksissa, joissa asianomaisella virastolla tai laitoksella ei ole joko toimenpiteisiin tarvittavaa asiantuntemusta tai varoja.

1984 esitys.....	100 000
1983 menoarvio.....	100 000
1982 tilinpäätös.....	—

29. *Virastojen siirroista aiheutuvat henkilöstöjärjestelyt*

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää virastojen ja laitosten tai niiden osien siirtojen johdosta väliaikaisesti tarvittavan henkilöstön palkkausmenoihin sekä työpaikkojen järjestämiseen sellaisille henkilöille, jotka eivät voi siirtyä viraston uudelle sijaintipaikkakunnalle. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 25 henkilöä.

1984 esitys.....	2 500 000
1983 menoarvio.....	2 450 000
1982 tilinpäätös.....	444 424

60. *Valtion osuus erorahastosta johtuvista menoista* (arviomääräraha)

Työntekijäin erorahasta annetun lain (947/78) mukaan työntekijälle maksetaan työsuhteen päättyessä erorahaa laissa tarkemmin säädettyjen perusteiden mukaan. Erorahan maksamisesta huolehtii erorahasto, jolle lain 4 §:n 1 momentin mukaan valtakunnallisista työttömyyskassoista annettussa laissa tarkoitettu työttömyyskassojen keskuskassa suorittaa varoistaan menoja varten

vuosittain määrän, joka lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamana prosenttimääränä työnantajan asianomaisena vuotena maksamista työpalkoista. Saman pykälän 2 momentin mukaan valtio suorittaa edellä tarkoitettun maksun erikseen erorahastolle. Sosiaali- ja terveysministeriön vahvistama kyseessä oleva prosenttimäärä vuodeksi 1983 on 0,155 prosenttia.

Kun valtion palveluksessa yksityisoikeudellisessa työsuhteissa olevien palkkasumma vuonna 1984 voidaan arvioida 5 200 milj. markaksi, ehdotetaan edellä mainittua vuoden 1983 prosenttimäärää laskentaperusteena käyttäen momentille merkittäväksi erorahastolle vuonna 1984 suoritettavana maksuna 8 000 000 mk. Lisäys on 5 200 000 mk. Vuonna 1984 mahdollisesti liikaa tai liian vähän suoritettu määrä otetaan huomioon vuodelta 1985 suoritettavassa maksussa kysymyksessä olevan palkkasumman tultua valtion osalta lopullisesti selvitettyksi.

1984 esitys.....	8 000 000
1983 menoarvio.....	2 800 000
1983 I lisämenoarvio.....	4 800 000
1982 tilinpäätös.....	2 512 517

70. *Moottoriajoneuvojen hankkiminen erälle valtion virastoille ja laitoksille* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 9 500 000 mk moottoriajoneuvokaluston uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys.....	9 500 000
1983 menoarvio.....	8 500 000
1982 tilinpäätös.....	7 500 000

71. *Atk-laitteiden hankinta* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 4 000 000 mk tietokonepääteiden, tallentimien, pientietokonelaitteiden sekä laitteistoihin tarvittavien ohjelmistojen hankkimista varten.

1984 esitys.....	4 000 000
1983 menoarvio.....	4 300 000
1982 tilinpäätös.....	4 000 000

95. *Lakiin tai asetukseen perustuvat menot, joita varten menoarvioon ei ole erikseen merkitty määrärahaa* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 5 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää lakiin tai asetukseen perustuviin menoihin, joita varten menoarvioon ei ole erikseen merkitty määrärahaa.

1984 esitys.....	5 000 000
1983 menoarvio.....	5 000 000
1982 tilinpäätös.....	19 306 934

96. *Valtioneuvoston käytettäväksi edeltä arvaamattomiin menoihin*

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 200 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää lähinnä sellaisten edeltä arvaamattomien menojen suorittamiseen, joita varten tulo- ja menoarviossa ei ole määrärahaa.

1984 esitys.....	1 000 000
1983 menoarvio.....	1 200 000
1982 tilinpäätös.....	244 114

97. *Tileistä poistot (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan edelleen 5 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää sellaisten saatavien tileistä poistamiseen, joita varten virastolla tai laitoksella ei ole tulo- ja menoarviossa tarkoitukseen soveltuvaa määrärahaa.

1984 esitys.....	5 000 000
1983 menoarvio.....	5 000 000
1982 tilinpäätös.....	7 110 390

98. *Valtioneuvoston käytettäväksi virastojen hoitomenoihin*

Momentille ehdotetaan edelleen 1 100 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää yllätyksistä ja poikkeuksellisista uudelleenjärjestelyistä aiheutuviin menoihin, kuten kalusto- ja materiaalihankintoihin sekä kulutusmenoihin, ei kuitenkaan henkilöstön palkkaamiseen.

1984 esitys.....	1 100 000
1983 menoarvio.....	1 100 000
1982 tilinpäätös.....	946 238

99. *Valtion henkilöstölle aiheutuvien eräiden kustannusten ja vahinkojen korvaaminen (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk, mikä aiheutuu korvaushakemusten lisääntymisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion virantoimituksesta tai työtehtävistä aiheutuneiden eräiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain (794/80) sekä eräistä oikeudenkäynneistä valtion palveluksessa oleville aiheutuvien kustannusten korvaamisesta annetun lain muuttamisesta annetun lain (891/80) mukaisiin menoihin.

1984 esitys.....	180 000
1983 menoarvio.....	130 000
1982 tilinpäätös.....	113 223

82. Valtion investointirahasto

(60.) *Siirto valtion investointirahastoon*

Valtion investointirahastoa on tarkoitus kehittää Etelä-Suomen PKT-yritysten toimintaa tukemiseksi. Lainoitus toimintaa jatketaan rahastoon siirrettyjen budjettivarojen ja rahaston lainanoton mukaisissa puitteissa. Tämän johdosta momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 30 000 000 mk.

1983 menoarvio.....	30 000 000
1982 tilinpäätös.....	30 000 000

61. *Korvaus valtion investointirahastolle (arviomääräraha)*

Valtion investointirahastosta annetun lain (74/75) 7 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvoston niin päättäessä suoritetaan investointirahastolle

tulo- ja menoarvioon otettavasta määrärahasta kohtuullinen korvaus siltä ajalta, jona investointirahaston lainaksi ottamat varat ovat olleet valtion käytettävissä. Valtion investointirahaston varoista myönnettävien lainojen yleisistä ehdoista annetun valtioneuvoston päätöksen (567/79) 8 a §:n mukaan suoritetaan rahastolle mainittujen lainavarojen osalta sille aiheutunutta todellista korkokustannusta ja sanottuna aikana mahdollisesti syntyntä kurssitappiota vastaava korvaus. Rahaston varoista myönnettyjen lainojen lyhenyksenä kertyvien varojen, jotka on väliaikaisesti sijoitettu korkoa tuottavalla tavalla, osalta maksetaan kuitenkin rahastolle korvaus, joka vastaa sanottua korkotuottoa. Mainitulla tavalla määräytyvä korvaus arvioidaan vuoden 1983 osalta 10 000 000 markaksi. Edellä mainitun johdosta

momentille ehdotetaan edelleen 10 000 000 mk. Rahaston varojen väliaikaisesta sijoittamisesta saatava korkotuotto tuloutetaan momentille 13.01.07.

1984 esitys.....	10 000 000
1983 menoarvio.....	10 000 000
1982 tilinpäätös.....	8 055 905

83. Kansainvälinen Jälleenrakennuspankki

66. *Osuus Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin osakepääoman korottamisesta* (arviomääräraha)

Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin hallintoneuvoston tekemän päätöksen mukaisesti Suomessa on oikeus merkitä 30.9.1981—1.7.1986 välisenä aikana pankin uusia osakkeita 200,3 milj. vuoden 1944 Yhdysvaltain dollarin arvosta. Osakemerkinnän korotuksen vasta-arvo on noin 1 100 milj. mk. Osakemerkinnästä on suoritettava 0,75 % kultana tai Yhdysvaltain dollareina ja 6,75 % markkoina. Markkoina suoritettava osuus maksetaan korottomana velkakirjana Kansainväli-

sen Jälleenrakennuspankin tilille Suomen Pankkiin. Osakemerkinnän jäljelle jäävää 92,5 % osaa ei tarvitse maksaa, vaan se jää pankin takuupohjan laajentamiseen. Korotuksen maksettavaksi tuleva osuus 15 022 500 dollaria eli noin 99,7 milj. mk suoritetaan kuutena yhtä suurena eränä vuosina 1981—1986. Vuonna 1984 maksettavaa erää varten momentille ehdotetaan 17 100 000 mk. Lisäys on 3 700 000 mk.

1984 esitys.....	17 100 000
1983 menoarvio.....	13 400 000
1983 I lisämenoarvio.....	3 100 000
1982 tilinpäätös.....	16 165 715

84. Pohjoismaiden Investointipankki

88. *Osuus Pohjoismaiden Investointipankin peruspääoman korottamisesta* (arviomääräraha)

Pohjoismaiden ministerineuvosto on 3.5.1983 hyväksynyt Pohjoismaiden Investointipankin hallituksen esityksen pankin peruspääoman korottamisesta nykyisestä 400 milj. SDR:stä (Kansainvälisen valuuttarahaston erityisnosto-oikeuksia) 800 milj. SDR:ään. Maksettavien osakkeiden määrää nostetaan 40 milj. SDR:llä eli 100 milj. SDR:stä 140 milj. SDR:ään. Pankin jäsenmaat maksavat korotuksesta 30 milj. SDR:ää ja 10 milj. SDR:ää siirretään pankin vararahastosta osakepääomaan. Jäljelle jäävää 360 milj. SDR:ää ei tarvitse maksaa, vaan tämä osuus jäsenmaiden osakemerkinnöistä jää yksinomaan pankin takuupohjan laajentamiseen ja on suoritettava vain, mikäli pankin omien sitoumusten täyttäminen näin vaatii. Pääoman korotus on tarkoitus maksaa kolmessa vuotuisessa erässä vuosina 1983—1985.

Suomella on oikeus merkitä osakkeita 68 milj. SDR:n arvosta eli noin 405 milj. markalla. Tästä maksettavaksi tuleva osuus on noin 5,1 milj. SDR:ää eli noin 30,1 milj. mk. Vuotuiserän suuruus olisi tämän mukaan 10,1 milj. mk. Edellä olevan johdosta momentille ehdotetaan 10 100 000 mk. Lisäys on 1 800 000 mk.

1984 esitys.....	10 100 000
1983 menoarvio.....	8 300 000

85. Kansainväliset rahoitusyhteisöt

66. (36.07.91) *Kansainvälisille rahoituslaitoksille annettujen sitoumusten lunastaminen* (arviomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentille merkitään lisäystä 17 000 000 mk, mikä aiheutuu kansainvälisille rahoituslaitoksille jäsenyyden perusteella suoritettavista maksuista annettujen ja annettavien sitoumusten aikaisempia vuosia suuremmista lunastusmääristä. Sitoumukset on annettu rahoituslaitoksille vaadittaessa erääntyvinä korottomina velkakirjoina. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kansainvälisille rahoituslaitoksille velkakirjojen muodossa jäsenyyden perustella suoritettavista maksuista annettujen sitoumusten lunastamiseen.

1984 esitys	115 000 000
1983 menoarvio	98 000 000
1982 tilinpäätös	75 014 248

(67.) *Osuus Latinalaisen Amerikan kehitys pankin alueen ulkopuolisten maiden pääoman ja erityisrahaston varojen korottamisesta* (arviomääräraha)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan siirrettäväksi momentille 24.30.66.

69. *Osuus perushyödykkeiden yhteisrahaston osakemerkinnästä* (arviomääräraha)

Suomella on oikeus merkitä yhteisrahaston

pääomavaroista 196 maksettavaa osaketta ja 46 vaadittaessa maksettavaa osaketta. Osakkeiden nimellisarvo on 7 566,47 yhteisrahaston tiliyksikköä kappaleelta. Tiliyksikkö vastaa Kansainvälisen valuuttarahaston erityisnosto-oikeuksia (SDR). Suomen maksut on sidottu 27.6.1980 voimassa olleeseen SDR:n ja Ranskan frangin väliseen kurssiin. Maksettavien osakkeiden arvo on siten yhteensä 8 038 442 Ranskan frangia eli noin 6,4 milj. mk. Tästä määrästä osa suoritetaan yhteisrahaston ns. toiselle tilille, jota koskevat maksut on budjetoitu alamomentille 24.30.66.3 (Kansainväliset kehitysrahoituslaitokset ja -ohjelmat). Maksettavat osakkeet maksetaan kolmessa erässä sopimuksen voimaantuloa seuraavien kahden vuoden aikana ja osa maksuista voidaan suorittaa korottomina velkakirjoina. Vaadittaessa maksettavat osakkeet, vasta-arvoltaan 1 886 575 Ranskan frangia eli noin 1,5 milj. mk, on tarkoitettu vahvistamaan rahaston luottokelpoisuutta ja ne joudutaan maksamaan vain mikäli rahasto tulee maksukyvyttömäksi.

Olettaen, että rahaston toiminta käynnistyy vuonna 1984, momentille ehdotetaan 1 500 000 mk. Vähennys on 30 000 mk.

1984 esitys	1 500 000
1983 menoarvio	1 530 000
1982 tilinpäätös	—

90. Valtion painatuskeskus

Painatuskeskuksen liikevaihdon ilman liikevaihtoveroa arvioidaan vuonna 1984 kasvavan 8 prosenttia vuodelle 1983 budjetoidusta. Kasvu aiheutuu toiminnan lisääntymisestä sekä painotöiden ja julkaisutuotteiden hintojen korotuksesta. Tuotantotekniikan uudistaminen aiheuttaa henkilöstötarpeen vähenemisen 20 henkilöllä sekä parantaa toiminnan tuottavuutta siten, että painatuskeskuksen suoritteiden reaalihintatasoa pystytään edelleen laskemaan. Tuotantotekniikan

uudistaminen edellyttää vuonna 1984 12,0 milj. markan konehankintoja, lähinnä vanhentuneen konekannan korvausinvestointeina. Nämä investoinnit ovat kirjapainotoiminnan taloudellisuuden ja kilpailukyvyyn kehittymisen edellytyksiä ja mahdollistavat painatuskeskuksen toiminnan tuloksen selvän parantumisen pääomakustannusten noususta huolimatta.

Painatuskeskuksen liikekirjanpidon mukainen ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1984:

	mk	
Liikevaihto	145 378 000	
Kulut		
Aineet ja tarvikkeet	68 285 000	
Valmistuspalkat	28 500 000	
Muut palkat	11 850 000	
Vuokrat	1 800 000	
Muut kulut	19 589 000	-130 024 000
Käyttökate	15 354 000	
Poistot		
Tuotantolaitoksesta	1 935 000	
Koneista ja kalustosta	8 149 000	- 10 084 000
Liikelylijäämä	5 270 000	
Muut tuotot ja kulut		
Korkotuotot	50 000	
Muut tuotot	353 000	
Muut kulut	-120 000	+ 283 000
Tilikauden ylijäämä	5 553 000	

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 43 048 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet Muutos ±	
			1983	1984/83
1. <i>Sopimuspalkkaisten virkamiesten palkkaukset</i>	318 100	+ 144 300	1	+ 1
2. <i>Työsuhdepalkat</i>	38 741 600	+ 1 544 900	574	-21
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	2 816 500	+ 174 700	—	—
	Varaus 1983	— 373 700	—	—
	Varaus 1984	1 171 800	—	—
	Yhteensä	43 048 000	575	-20

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 3 020 700 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Painatuskeskuksen toiminnan kasvun johdosta ehdotetaan perustettavaksi sopimuspalkkainen johtajan virka (S 17). Lisäys on 136 500 mk.

c) Työsuhdepalkoista ehdotetaan vähennettäväksi 1 468 000 mk 21 työsuhteisen henkilön vähenemisen johdosta. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 553 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	43 048 000
1983 menoarvio	40 386 000
1982 tilinpäätös	36 425 860

05. Eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 1 000 000 mk, mikä aiheutuu eläkkeiden lisäyksestä ja eläkekustannusten noususta.

1984 esitys	8 900 000
1983 menoarvio	7 900 000
1982 tilinpäätös	7 254 415

29. Muut käyttömenot (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 10 934 000 mk, johtuen siitä, että painatuskeskus saa vähentää liikevaihtoveron raaka-aineiden osalta 1.1.1984 lukien sekä valtion painotuotetarpeen ennakoitua vähäisemmästä kasvusta. Kun lisäksi momentilta vähennetään kertameno

60 000 mk, vähennys on 10 994 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tekijänpalkkioiden maksamiseen virastojen ja laitosten tuottamien teosten julkaisu- ja kustannus- osikeuden säilyttämiseksi valtiolla. Momentin määrärahasta ehdotetaan 100 000 mk käytettäväksi kertamenona painatuskeskuksen 125-vuotisjuhlallisuuksien järjestämiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	20 000
Matkat	65 000
Virkistystoiminta (enintään)	40 000
Muut henkilöstömenot	700 000
Rakennusten käyttö	3 909 000
Toimistomenot	2 100 000
Raaka- ja tarveaineet	30 910 000
Alihankinnat	35 530 000
Muut menot (kertamenoa 100 000)	4 030 000
Yhteensä	77 304 000

1984 esitys	77 304 000
1983 menoarvio	88 298 000
1982 tilinpäätös	69 997 617

70. *Koneiden ja kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 12 000 000 mk, mistä 9 200 000 mk vanhentuneen ja kilpailukyvyttömän tuotantotekniikan uudistamista varten sekä 2 800 000 mk vuoden 1983 tulo- ja menoarvion tilausvaltuuden nojalla tilattujen koneiden maksamista varten.

1984 esitys	12 000 000
1983 menoarvio	6 000 000
1982 tilinpäätös	5 750 000

74. *Valtion painatuskeskuksen tuotantolaitos* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk tuotantotekniikan uudistuksen edellyttämiä sisärakenteiden muutostöitä varten.

1984 esitys	1 000 000
1983 menoarvio	2 500 000

92. Valtion tietokonekeskus

Tietokonekeskuksen liikevaihdon arvioidaan kasvavan noin 20 prosenttia edellisen vuoden tulo- ja menoarvioon verrattuna. Tästä noin 14 prosenttiyksikköä aiheutuu tietojenkäsittelypalvelusten myynnin määrän arvioidusta lisääntymisestä, 2 prosenttiyksikköä atk-järjestelmien myynnin aloittamisesta ja loppuosa työajan ja työaikapareusteisten hintojen korotuksesta.

Ennakoitu liikekirjanpidon mukainen tuloslaskelma vuodelle 1984:

	mk
Tuotot	217 981 000
Kulut	
Aineet	8 269 000
Palkat	81 418 000
Muut henkilökulut	22 048 000
Tietojenkäsittelyvuokrat ..	35 315 000
Muut vuokrat	4 580 000
Muut tietojenkäsittelykulut	30 658 000
Muut kulut	10 495 000
Yleisohjelmistojen valmistamiskulut (aktivoitu) ..	—5 660 000
Käyttökate	30 858 000
Poistot	26 335 000
Liikelyijäämä	4 523 000
Muut tuotot	704 000
Ylijäämä	5 227 000

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 85 636 000 mk seuraavasti:

	Ehdorus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Sopimuspalkkaisten virkamiesten palkkaukset</i>	181 600	+ 42 000	1	—
2. <i>Työsubdepalkat</i>	77 521 300	+ 10 047 400	773	+ 30
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	5 602 100	+ 821 700	—	—
Varaus 1983		— 676 100	—	—
Varaus 1984	2 331 000	+ 2 331 000	—	—
Yhteensä	85 636 000	+ 12 566 000	774	+ 30

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 4 090 400 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Työsubdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 3 449 000 mk 30 henkilön ja määräaikaisten harjoittelijoiden palkkaamista varten tehtävien lisääntymisen johdosta sekä 1 700 000 mk tehtävärakenteen muuttumisen johdosta eli yhteensä 5 149 000 mk.

Työsubdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 850 000 mk, mistä 433 000 mk ylityöpalkkoina ja 279 000 mk lomarahana sekä 138 000 mk luentopalkkioina.

Lisäys on 5 999 000 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 803 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys.....	85 636 000
1983 menoarvio.....	73 070 000
1982 tilinpäätös.....	58 977 169

29. *Muut käyttömenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 21 227 000 mk, mistä 5 000 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 4 000 000 mk vuoden 1983 aikana tehdystä tietojenkäsittelykapasiteetin laajentamisesta ja kehittämisestä, 7 500 000 mk tietojenkäsittelykapasiteetin lisäämistarpeesta v. 1984, 2 000 000 mk myytäviin atk-järjestelmiin sisältyvien laitteiden ostamisesta sekä 2 727 000 mk palvelusten muiden tuotantomenojen, rakennusten käyttömenojen, matkakulujen ja muiden henkilöstömenojen lisäyksestä. Kun momentilta vähennetään 4 450 000 mk v. 1983 vuokralla olleiden laitteiden oston johdosta, lisäys on 16 777 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös myytäviin atk-järjestelmiin sisältyvien laitteiden ostamiseen ja muihin palvelusten tuotantomenoihin.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Käyttövarat enintään).....	50 000
Matkat	1 820 000
Virkistystoiminta (enintään).....	45 000
Muut henkilöstömenot	2 389 000
Rakennusten käyttö	9 979 000
Palvelusten tuotantomenot	79 475 000
Muut menot	45 000
Yhteensä	93 803 000
1984 esitys.....	93 803 000
1983 menoarvio.....	77 026 000
1982 tilinpäätös.....	62 521 219

70. *Koneiden ja välineiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 38 780 000 mk, mistä 8 012 000 mk aiheutuu keskustietokonelaitteiston ostamisesta v. 1983 myönnetyn tilausvaltuuden perusteella, 3 900 000 mk korvaushankinnoista, 14 100 000 mk v. 1983 vuokralla olleen tietojenkäsittelylaitteiston ostamisesta, 7 500 000 mk tietojenkäsittelylaitteiston lisäämisestä sekä 5 268 000 mk muiden koneiden ja välineiden hankkimisesta.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Jatkokäsittely- ja apukoneiden, kuljetus- ja muiden välineiden sekä käytön erityiskalusteiden hankinnat	3 980 000
Tietokoneiden, päätteiden sekä oheis- ja lisälaitteiden hankinta- ja asennuskustannukset	32 850 000
Kalusteiden, konttorikoneiden, muiden laitteiden ja välineiden sekä puhelinosa-keiden ja osuustodistuksien hankinnat...	1 950 000
Yhteensä	38 780 000
1984 esitys.....	38 780 000
1983 menoarvio.....	16 695 000
1982 tilinpäätös.....	11 000 000

74. *Otaniemen toimitilojen muutostyöt* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 650 000 mk käyttö- ja toimistotilojen muutostöitä varten. Tilojen muu-
tostarve aiheutuu käytettävissä olevien huonetilo-

jen muuttamisesta tietojenkäsittelyn nykytekniikan vaatimalle tasolle.

1984 esitys	650 000
1983 menoarvio	650 000

94. Valtion ravitsemiskeskus

Ravitsemiskeskuksen liikevaihdon arvioidaan kasvavan noin 23 %. Valtion rakennushankkeisiin liittyviä ruokaloita valmistuu 21. Lisäksi on ennakoitu eräiden valtion hoitamien oppilaitosruokaloiden siirtyvän edellisvuosien tapaan valtion sisällä ravitsemiskeskuksen hoidettaviksi. Uusien ruokaloiden osuudeksi liikevaihdon kasvusta arvioidaan n. 16 %. Loppuosa kasvusta aiheutuu edellisenä vuonna avattujen ruokaloiden myynnin kertymisestä koko vuodelta, myynnin määrän kasvusta ja hintojen korotuksista. Lisäksi ravitsemiskeskus huolehtii valtion palveluksessa olevien työpaikkaruokailun järjestämisestä muiden ruokahuoltojärjestelmien sekä kuntien, muiden työnantajien ja yksityisten ravitsemisliikkeiden kanssa tehtävien sopimusten avulla. Budjettivuoden lopussa järjestetyn työpaikkaruokailun piirissä on yli 90 prosenttia valtion palveluksessa olevista.

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 9 000 mk seuraavasti:

1. *Sopimuspalkkaisten virkamiesten palkkaukset*. Alamomentille merkitään lisäystä 9 600 mk, mistä 5 900 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistamisesta ja 3 700 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 1 200 mk vuodelle 1983, lisäys on 8 400 mk. Alamomentin loppusumma on 127 400 mk.

4. *Sosiaaliturvamaksu*. Alamomentille merkitään lisäystä 600 mk. Alamomentin loppusumma on 8 600 mk.

1984 esitys	136 000
1983 menoarvio	127 000
1982 tilinpäätös	124 757

29. *Käyttömenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 41 733 000 mk, mikä aiheutuu uusien ruokaloiden avaamisesta ja toiminnassa olevien ruokaloiden ja ruokailujärjestelyjen laajentumisesta. Määrärahaa saadaan käyttää myös henkilöstön palkkaukseen, raaka-aineiden ja tarvikkeiden hankintoihin sekä muihin ravitsemiskeskuksen toiminnan vaatimiin erityismenoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 1 580 henkilöä, jossa on lisäystä neljä henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	60 000
Palkat	88 910 000
Matkat	870 000
Virkistystoiminta (enintään)	30 000
Muut henkilöstömenot	1 300 000
Toimistomenot	3 000 000
Raaka-aineet	124 000 000
Tarvikkeet	9 100 000
Muut menot	300 000
Yhteensä	227 570 000

1984 esitys	227 570 000
1983 menoarvio	185 837 000
1982 tilinpäätös	146 732 150

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 4 860 000 mk ruokaloiden keittiö- ja tarjoilu- sekä jakelukulaston hankkimista varten.

1984 esitys	4 860 000
1983 menoarvio	3 900 000
1982 tilinpäätös	2 750 000

71. *Rakennusten kunnostaminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 21 000 mk Vilppulas-
sa, Rovaniemellä ja Kankaanpäässä sijaitsevien rakennusten vuosikorjauksia varten.

1984 esitys	21 000
1983 menoarvio	12 000
1982 tilinpäätös	10 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 250 000 mk majoitus-

tilojen lisärakentamista varten Kankaanpään kou-
lutilojen yhteyteen.

1984 esitys	250 000
-------------------	---------

99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut menot

08. *Komiteat ja asiantuntijat* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan edelleen 536 000 mk.

1984 esitys	536 000
1983 menoarvio	536 000
1982 tilinpäätös	399 762

50. *Sotainvalidien keräysviljan yleisen luovu-
tushinnan ja liikevaihtoverolain säännöksistä joh-
tuvan alemman hinnan välisen hinnaneron kor-
vaaminen*

Sotainvalidien Veljesliiton jäsenyhdistykset myyvät vuosittain maanviljelijöiltä lahjoituksina saamansa viljan myllyille ja kauppalikkeille sekä käyttävät näin saamansa varat toimintansa tuke-
miseen. Koska viljan ostajat maksavat liikevaihto-
verolain (532/63) säännöksistä johtuen keräysvil-
jasta liikevaihtoveron määrällä alennetun hinnan,
vähenee liiton keräyksestä saama tuotto vastaa-
vasti. Valtioneuvosto teki vuonna 1969 periaate-
päätöksen siitä, että keräysviljan yleisen luovutus-
hinnan ja liikevaihtoverolain säännöksistä johtu-
van alemman luovutushinnan välisen hinnaneron
korvaamiseksi valtion tulo- ja menoarvioon ote-
taan määräraha. Määräraha on myönnetty vuo-
sien 1970—1983 tulo- ja menoarviossa. Kun
olosuhteissa ei ole tapahtunut muutosta ja kun

määräraha on edelleenkin tarpeen, ehdotetaan
momentille 193 000 mk, mikä on vuoden 1982
keräysviljan yleisten luovutushintojen yhteismää-
rystä 14 prosentin liikevaihtoveron mukaan las-
kettua veromäärää vastaava määrä. Lisäys on
99 000 mk.

1984 esitys	193 000
1983 menoarvio	94 000
1982 tilinpäätös	140 000

61. *Verosta vapautuksen johdosta takaisin
maksetut verot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 000 000 mk,
mikä aiheutuu veronhuojennussäännösten muu-
toksista ja hakemusten odotettavissa olevasta li-
säntymisestä. Momentin määrärahaa saadaan
käyttää veron takaisin maksamiseen niissä ta-
pauksissa, joissa maksuvelvollinen on sosiaalisista
tai muista veronhuojennussäännöksissä taikka ve-
rosopimuksissa tarkoitetuista syistä vapautettu
valtiovarainministeriön, verohallituksen tai tullih-
allituksen päätöksellä maksamasta veroa.

1984 esitys	11 700 000
1983 menoarvio	9 700 000
1982 tilinpäätös	7 697 629

Pääluokan 28 menot luvuittain vuosina 1982—1984

	Tilinpäätös	Menoarvio	Ehdotus	Muutos 1983—1984	
	v. 1982 1 000 mk	v. 1983 1 000 mk	v. 1984 1 000 mk	± 1 000 mk	± %
01. Valtiovarainministeriö (020)	41 714	43 262	48 354	+ 5 092	+ 12
05. Valtiokonttori(020)	54 894	74 134	68 674	— 5 460	— 7
07. Eläkkeet (950)	2 744 886	3 019 526	3 300 775	+ 281 249	+ 9
10. Valtiontalouden tarkastusvirasto (020)	7 140	8 172	9 285	+ 1 114	+ 14
18. Verohallinto (020)	678 269	755 295	831 871	+ 76 576	+ 10
37. Eräät hinnanerokorvaukset (670)	2 670 485	590 000	590 000	—	—
39. Eräät siirrot Ahvenanmaan maakun- nalle (960)	268 220	301 900	337 800	+ 35 900	+ 12
40. Tullilaitos (020)	200 531	222 693	240 714	+ 18 021	+ 8
50. Rahapaja (020)	27 969	27 304	16 381	— 10 923	— 40
52. Tilastokeskus (050)	65 379	69 070	75 226	+ 6 156	+ 9
54. Pankkitarkastusvirasto(820)	4 011	4 512	4 890	+ 378	+ 8
56. Taloudellinen suunnittelukeskus (050)	3 007	3 651	4 241	+ 590	+ 16
60. Rakennushallinto (050)	172 901	200 583	231 178	+ 30 596	+ 15
64. Eräät valtion kiinteistömenot (050) ..	456 883	530 250	612 157	+ 81 907	+ 15
65. Otaniemen valtionalue (050)	57 370	58 201	64 059	+ 5 858	+ 10
70. Valtion koulutuskeskus (050)	5 677	6 689	7 684	+ 995	+ 15
80. Eräät hallinnonaloittain jakamatto- mat menot (990)	122 019	172 801	146 002	— 26 799	— 16
82. Valtion investointirahasto (840)	38 056	40 000	10 000	— 30 000	— 75
83. Kansainvälinen jälleenrakennus- pankki (040)	16 166	13 400	17 100	+ 3 700	+ 28
84. Pohjoismainen Investointipankki (840)	—	8 300	10 100	+ 1 800	+ 22
85. Kansainväliset rahoitusyhteisöt (040)	78 439	99 530	116 500	+ 16 970	+ 17
90. Valtion painatuskeskus (050)	5 750	8 500	13 000	+ 4 500	+ 53
92. Valtion tietokonekeskus (050)	11 000	17 345	39 430	+ 22 085	+ 127
94. Valtion ravitsemiskeskus (050)	2 760	3 912	5 131	+ 1 219	+ 31
99. Valtiovarainministeriön hallinnon- alan muut menot (020)	19 221	10 330	12 429	+ 2 099	+ 20
Yhteensä	7 752 747	6 289 357	6 812 981	+ 523 623	+ 8

Pääluokan 28 likeyritysten käyttömenot luvuittain vuosina 1982—1984

	Tilinpäätös	Menoarvio	Ehdotus	Muutos 1983—1984	
	v. 1982 1 000 mk	v. 1983 1 000 mk	v. 1984 1 000 mk	± 1 000 mk	± %
90. Valtion painatuskeskus (050)	113 678	136 584	129 252	— 7 332	— 5
92. Valtion tietokonekeskus (050)	121 498	150 096	179 439	+ 29 343	+ 20
94. Valtion ravitsemiskeskus (050)	146 857	185 964	227 706	+ 41 742	+ 22
Yhteensä	382 033	472 644	536 397	+ 63 753	+ 13

Pääluokka 29
OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Opetusministeriö

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 22 754 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet 1983	Muutos± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	18 751 900	+ 1 157 700	200	+ 2
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat</i>	1 801 000	+ 253 200	22	+ 2
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	92 900	+ 24 700	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	1 488 500	+ 129 900	—	—
Varaus 1983		— 191 200	—	—
Varaus 1984	619 700	+ 619 700	—	—
Yhteensä	22 754 000	+ 1 994 000	222	+ 4

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 1 133 800 mk, mistä 1 076 600 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Tehtävien lisääntymisen johdosta ja henkilöstörakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi yleiseen osastoon nuoremman hallitussihteerin virka (B 1), urheiluja nuoriso-osastoon ylimääräinen kulttuurisihteerin toimi (B 1) ja yleiseen osastoon ylimääräinen apulaisreviisorin toimi (V 19). Samalla voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa urheiluja nuoriso-osastosta ylimääräinen esittelijän toimi (V 29). Lisäys on 150 400 mk.

c) Tilapäisten palkkioista voidaan vähentää 36 900 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistettyjen toimien palkkioina.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 58 300 mk työsuhhteisten siivoojien vuosilomaisjaisten palkkoja ja myönnettäviä uusia palvelusvuosilisiä varten.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä

22 000 mk osa-aikaisen toimistosihteerin palkkaamiseksi kokopäivätoimisena.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä erikoistutkijan palkkaamiseksi 88 000 mk, mistä 80 000 mk on siirtoa momentilta 29.99.24.

Lisäys on 131 400 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 24 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 20 000 mk ylityökorvauksia varten.

1984 esitys	22 754 000
1983 menoarvio	20 760 000
1982 tilinpäätös	18 367 230

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 536 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta sekä erityisesti atk- ja tekstinkäsittelysovellutusten käytön lisääntymisestä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	23 000
Matkat	420 000
Virkistystoiminta (enintään)	3 000
Muut henkilöstömenot	6 000
Rakennusten käyttö	1 700 000
Toimistomenot	1 600 000
Atk-menot	300 000
Muut menot	333 000
Yhteensä	4 385 000

1984 esitys	4 385 000
1983 menoarvio	3 849 000
1982 tilinpäätös	3 730 231

70. Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen

Momentille ehdotetaan 100 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankkimista varten sekä toimitilajärjestelyihin liittyvien kalustohankintojen suunnittelua varten.

Lisäksi ehdotetaan, että opetusministeriö oikeutettaisiin tilaamaan 700 000 markan arvosta kalustoa ja konttorikoneita vuoden 1985 alussa käyttöön saatavien toimitilojen varustamiseksi. Hankinnasta aiheutuvat menot kohdistuvat vuoteen 1985.

1984 esitys	100 000
1983 menoarvio	100 000
1982 tilinpäätös	89 928

02. Luterilainen kirkko

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 398 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet 1983	Muutos± 1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	4 218 500	+ 193 200	47	—
2. Työsubdepalkat	142 100	+ 11 000	3	—
3. Muut palkat ja palkkiot	537 200	+ 77 800	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	353 300	+ 27 300	—	—
Varaus 1983		— 46 200	—	—
Varaus 1984	146 900	+ 146 900	—	—
Yhteensä	5 398 000	+ 410 000	50	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 233 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään kolme pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan määrärahan oikaisun johdosta lisäystä 49 000 mk, mistä 42 000 mk lääninrovastien palkkioihin ja 7 000 mk tuomiorovastien palkkioihin.

1984 esitys	5 398 000
1983 menoarvio	4 988 000
1982 tilinpäätös	4 432 147

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 285 000 mk, mistä 170 000 mk aiheutuu vuokrien korotuksista, muiden henkilöstömenojen, toimistomenojen, kuurojenpappien ja -lehtoreiden erityis- ja jatkokoulutusmenojen sekä muiden menojen kasvusta kustannusten nousun johdosta ja 115 000 mk kertamenosta, mistä 55 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankkimista ja korjaamista varten sekä 60 000 mk Porvoon tuomiokapitulin peruskorjattujen tilojen käyttöön ottamista ja sisustamista varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 210 000 mk, lisäys on

75 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kuurojenpappien ja -lehtoreiden erityisiä jatkokoulutuksesta aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Matkat	500 000
Muut henkilöstömenot	10 000
Rakennusten käyttö	930 000
Toimistomenot	350 000
Kuurojenpappien erityis- ja jatkokoulutus .	55 000
Muut menot (kertameno)	115 000
Yhteensä	1 960 000

1984 esitys	1 960 000
1983 menoarvio	1 885 000
1982 tilinpäätös	1 770 747

50. Valtionapu Suomen Merimieslähetykselle

Momentille ehdotetaan Suomen Merimieslähetyksen toiminnan tukemiseksi 350 000 mk.

Lisäys on 160 000 mk, mistä 150 000 mk aiheutuu kertamenosta Rouenin merimieslähetyksen korjaustöihin edellyttäen, että kirkon keskusrahasto suorittaa vastaavan osuuden sekä 10 000 mk toiminnan laajenemisesta ja kustannusten noususta.

1984 esitys	350 000
1983 menoarvio	190 000
1982 tilinpäätös	198 000

(51.) Valtionavustus raamatunkäännösyksikön työskentelyyn

Momentti ja sille vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 100 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarvios- ta. Vähennys on 100 000 mk.

1983 menoarvio	100 000
1982 tilinpäätös	400 000

05. Ortodoksinen kirkko

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 680 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet Muutos ±	
			1983	1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	2 135 900	+ 189 500	32	—
2. Työsuhdepalkat	172 600	+ 44 200	2	+ 1
3. Muut palkat ja palkkiot	123 300	— 19 100	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	175 200	+ 18 600	—	—
	Varaus 1983	— 22 200	—	—
	Varaus 1984	+ 73 000	—	—
Yhteensä	2 680 000	+ 284 000	34	+ 1

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 110 900 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Alamomentille 1 ehdotetaan lisäystä 100 000 mk määrärahan oikaisun johdosta.

c) Viitaten alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 42 900 mk kanslistin palkkaamista varten.

Työsuhdepalkoista voidaan vähentää 9 200 mk vuoden 1983 aikana siirretyn toimen palkkana.

Lisäys on 33 700 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään kolme pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan määrärahan oikaisun johdosta vähennystä 30 000 mk.

1984 esitys	2 680 000
1983 menoarvio	2 396 000
1982 tilinpäätös	2 242 478

1984 esitys	257 000
1983 menoarvio	240 000
1982 tilinpäätös	217 990

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 308 000 mk, mikä aiheutuu lisätilojen vuokrasta, käyttömenojen, rakennusten käytön, matkakulujen, toimistomenojen ja muiden menojen kasvusta kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta vähennetään kertameno 215 000 mk, lisäys on 93 000 mk. Määrärahasta 230 000 mk on kertamenoa kanttorikurssin järjestämistä varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kanttorikurssin luentopalkkioiden suorittamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	5 000
Matkat	270 000
Rakennusten käyttö	120 000
Toimistomenot	85 000
Kanttorikurssin menot (kertameno)	230 000
Muut menot	33 000
Yhteensä	743 000

1984 esitys	743 000
1983 menoarvio	650 000
1982 tilinpäätös	597 052

50. Eräät valtionavut

Momentille ehdotetaan lisäystä 17 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ortodoksisille seurakunnille suoritettavaan verohyvitykseen sekä Lapin ortodoksisen seurakunnan valtionapuun ja ortodoksisen kirkkomuseon valtionapuun museoesineiden restaurointiin, tieteelliseen tutkimus- ja julkaisutoimintaan sekä päivystys- ja opastustoimintaan.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ortodoksisille seurakunnille suoritettava verohyvitys	85 000
Suomen Ortodoksisen kirkkomuseon valtionapu	150 000
Lapin ortodoksisen seurakunnan valtionapu	22 000
Yhteensä	257 000

51. Valtionavustus Lappeenrannan ortodoksisen kirkon korjaustöitä varten (siirtomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan valtionavustuksena 1 300 000 mk Lappeenrannan ortodoksisen kirkon korjaustöitä sekä kirkollisten esineiden konservointia varten. Korjaustöiden kustannusarvio on 1 600 000 mk ja kirkollisten esineiden konservointityön kustannusarvio on 400 000 mk. Lisäys on 1 100 000 mk. Tarkoitusta varten on aikaisemmin myönnetty 100 000 mk.

1984 esitys	1 300 000
1983 menoarvio	200 000

52. Valtionavustus Valamon luostarin kalustohankintoja varten (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan myönnettäväksi valtionavustusta 600 000 mk Valamon luostarin yhteyteen rakennettavan kirjaston ja konservointilaitoksen kalustohankintoja varten.

1984 esitys	600 000
-------------------	---------

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 400 000 mk Valamon luostarin yhteyteen rakennettavan kirjaston ja konservointilaitoksen sekä aluelämpökeskuksen ja sisääntulotien rakennustöiden loppuun suorittamista varten. Konservointilaitoksen ja kirjaston laajuus on 1 287 m² ja kustannusarvio 8 100 000 mk, jolloin vastaavat yksikkökustannukset ovat 6 294 mk/m². Aluelämpökeskuksen ja sisääntulotien kustannusarvio on 1 550 000 mk. Hanketta varten on aikaisemmin myönnetty 7 250 000 mk.

1984 esitys	2 400 000
1983 menoarvio	5 200 000
1982 tilinpäätös	800 000

06. Valtion audiovisuaalinen keskus

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 157 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet Muutos ± 1983 1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	166 100	+ 8 100	2 —
2. Työsubdepalkat	745 600	+ 218 700	10 + 4
3. Muut palkat ja palkkiot	138 300	— 95 600	4 —4
4. Sosiaaliturvamaksu	75 500	+ 10 500	— —
Varaus 1983		— 9 200	— —
Varaus 1984	31 500	+ 31 500	— —
Yhteensä	1 157 000	+ 164 000	16 —

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 64 800 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Työsubdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien kahden lainaamoapulaisen ja kahden toimistoapulaisen palkkaamista varten 176 000 mk, mistä 169 600 mk on siirtoa alamomentilta 3. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 14 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan tehtävien lisääntymisen johdosta lisäystä 60 000 mk. Kun kohdan c perusteluihin viitaten vähennetään 169 600 mk aiemmin tältä alamomentilta palkatun neljän henkilön palkkioina, vähennys on 109 600 mk.

1984 esitys	1 157 000
1983 menoarvio	993 000
1982 tilinpäätös	940 550

28. Myytäväksi tarkoitetun aineiston hankkiminen (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk hintojen kohoamisen ja välitettävän aineiston lisääntymisen takia. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myytävien kopioiden hankinta- ja tuotantokustannuksiin sekä pakkaustarvikkeiden hankintamenoihin. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.06.

1984 esitys	1 500 000
1983 menoarvio	1 300 000
1982 tilinpäätös	1 324 258

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 273 000 mk tehtävien lisääntymisen ja kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta vähennetään kertameno 50 000 mk, lisäys on 223 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös julkaisutoiminnasta ja av-aineiston hankkimisesta ja tuottamisesta aiheutuviin menoihin. Av-aineiston vuokraamisesta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.06.

Käyttösuunnitelma:	mk
Matkat	33 000
Julkaisu- ja koulutustoiminta	370 000
Av-aineiston hankkiminen ja tuottaminen .	1 300 000
Muut menot	200 000
Yhteensä	1 903 000

1984 esitys	1 903 000
1983 menoarvio	1 680 000
1982 tilinpäätös	1 346 183

70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen

Momentille ehdotetaan 40 000 mk toimistokoneiden, av-laitteiden ja toimistokalusteiden hankkimista varten.

1984 esitys	40 000
1983 menoarvio	90 000
1982 tilinpäätös	34 838

Korkeakoululaitos

(Luvut 29.10 ja 37)

Korkeakoululaitoksen yleisiä määrällisiä kehittämistavoitteita säätelee laki korkeakoululaitoksen kehittämisestä vuosina 1967—86 (505/78) ja siitä annettu asetus (93/79). Asetuksen nojalla valtioneuvosto on 6.1.1983 vahvistanut korkeakoululaitoksen kehittämissuunnitelman vuosille 1983—86.

Korkeakoululaitoksen kehittämissäädännön piiriin kuuluu 17 korkeakoulua. Lainsäädännön ulkopuolelle jäävät korkeakoulut ovat sven-

ka social- och kommunalhögskolan, teatterikorkeakoulu, taideteollinen korkeakoulu ja Sibelius-Akatemia. Lisäksi Tampereen yliopiston opetusjaostoja, korkeakouluissa annettavaa väliaikaista lastentarhanopettajakoulutusta ja kääntäjänkoulutusta sekä täydennyskoulutusta ei lueta kehittämislainsäädännön piiriin.

Kehittämissäädännön piiriin kuuluvissa korkeakouluissa oli opiskelijoita ja opettajavoimia seuraavasti:

	varsinaisia opiskelijoita syksy 1982	uusia opiskelijoita syksy 1982	opettaja- voimat 1983
Helsingin yliopisto	23 260	2 670	1 630
Jyväskylän yliopisto	5 950	950	470
Oulun yliopisto	7 090	1 040	710
Joensuun yliopisto	3 190	500	240
Kuopion yliopisto	1 590	360	225
Turun yliopisto	8 560	1 120	690
Tampereen yliopisto	6 780	880	420
Åbo Akademi	3 890	530	280
Lapin korkeakoulu	630	170	50
Vaasan korkeakoulu	1 420	250	75
Eläinlääketieteellinen korkeakoulu	260	40	50
Teknillinen korkeakoulu	7 740	870	550
Tampereen teknillinen korkeakoulu	2 910	450	200
Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu	1 210	240	105
Helsingin kauppakorkeakoulu	3 490	390	145
Svenska handelshögskolan	1 670	270	90
Turun kauppakorkeakoulu	1 340	200	60
Yhteensä	80 980	10 930	5 990

Tampereen yliopiston opetusjaostoissa oli lisäksi 1 760, kääntäjänkoulutuslaitoksissa 700 ja lastentarhanopettajakoulutuksessa 630 opiskelijaa. Lukuun 29.10 sisältyvässä svenska social- och kommunalhögskolan -nimisessä korkeakoulussa oli 320 opiskelijaa. Taidekorkeakouluissa oli opiskelijoita seuraavasti: teatterikorkeakoulu 90, taideteollinen korkeakoulu 820 ja Sibelius-Akatemia 810 opiskelijaa. Taidekorkeakoulujen määrärahat sisältyvät lukuihin 29.34, 35 ja 36.

Vuonna 1984 korkeakoulujen henkilöstöä ehdotetaan lisättäväksi 46 opettajalla ja 14 muulla henkilöllä. Henkilöstövoimavarojen mitoituksessa

on lähdetty siitä, että henkilöstövoimavaroja voidaan kohdentaa uudelleen vuoden 1983 tulo- ja menoarvioesityksen yleisperusteluissa mainitulla asetukseen perustuvalla järjestelmällä. Ehdotettujen virkajärjestelyjen tavoitteena on tehostaa korkeakoulujen opetusta ja tutkimustoimintaa. Tämän lisäksi vakinaistetaan 52 tähän asti lähinnä tilapäisin työllistämistimin hoidettua pysyväisluonteista tointa. Lisäksi ehdotetaan perustettavaksi lahjoitusvaroin kuusi virkaa ja kymmenen tointa. Näin ollen pysyväisluonteisen henkilökunnan lisäys on kaikkiaan 128 tointa. Korkeakoululaitoksen menoihin ehdotetaan 1 724 milj.

mk, mikä merkitsee lisäystä vuoden 1983 menoarvioon 104 milj. mk. eli 6,4 %. Korkeakoulurakennusten suunnitteluun, rakentamiseen sekä peruskorjauksiin ja -parannuksiin ehdotetaan yhteensä n. 104 milj. mk. Määräraha koostuu pääosin keskeneräisten työkohteiden vaatimasta jatkorahoituksesta. Suurimmat käynnissä olevat hankkeet ovat Jyväskylässä, Joensuussa, Turussa ja Tampereella.

Svenska social- och kommunalhögskolan -niminen valtion korkeakoulu ehdotetaan liitettäväksi Helsingin yliopiston valtiotieteelliseen tiedekuntaan erillisenä ruotsinkielisenä yksikkönä 1.8.1984 lukien. Uudistus toteutetaan lakkauttamalla korkeakoulun nykyiset virat ja toimet ja perustamalla pääosin vastaavat virat ja toimet Helsingin yliopistoon. Liittämisen johdosta ehdotetaan, että kahden lakkautettavan yliopettajan viran (B 1) tilalle perustetaan yksikköön tiedotusopin apulaisprofessorin virka (B 3) ja valtiotieteelliseen tiedekuntaan sosiaalipolitiikan professorin virka (B 5) ruotsinkielistä opetusta varten.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi Helsingin yliopiston svenska social- och kommunalhögskolan -nimisestä yksiköstä. Helsingin yliopistoon liittämistä aiheuttavat muutokset määrärahojen käyttösuunnitelmissa toteutetaan erityismenoarviossa.

Hallituksen tarkoituksena on ryhtyä toimenpiteisiin Vaasassa nykyisin eri yksiköissä annettavan ruotsinkielisen korkeakouluopetuksen muodostamiseksi hallinnollisesti ja toiminnallisesti yhdeksi "Österbottens högskola" -nimiseksi yksiköksi, joka toimii muualla annettavan ruotsinkielisen korkeakouluopetuksen yhteydessä nykyisten voimavarojen puitteissa.

Helsingin kauppakorkeakoulun Mikkelin tutkimus- ja täydennyskoulutuskeskukseen ehdotetaan perustettavaksi kolme tointa lahjoitusvaroin. Toiminnan laajentumisesta aiheutuvat menot on otettu huomioon momenteilla 29.10.01, 10, 21, 29 ja 70.

Lahjoitusten vastaanottamisessa noudatetaan seuraavaa menettelyä: Perustettaessa lahjoitusvirkoja korkeakouluihin tulee lahjoitusvaroin perustettavan viran olla kyseisen korkeakoulun opetuksen ja tutkimuksen kannalta tarpeellinen sekä sisältyä korkeakoulun ja opetusministeriön toiminta- ja taloussuunnitelmiin. Lahjoitusvirkaa perustettaessa tulee ottaa huomioon, missä määrin vastaanottavassa yksikössä on saavutettu korkeakoululaitoksen kehittämislainsäädännön mukaiset resurssit sekä yksikön resurssien kehittämi-

sen erityistarpeet. Lahjoitusvirkojen sijoittaminen tulee suunnitella ottamalla tasapuolisesti huomioon eri korkeakoulujen kehittäminen. Kehittämissuunnitelmiin kuulumattomia lahjoitusvirkoja voidaan erityisistä syistä perustaa vain, mikäli lahjoitettavan viran yhteiskunnallinen ja taloudellinen merkitys on poikkeuksellisen suuri. Lahjoitettavan pääoman on katettava lahjoitusviran palkkaus- ja muut henkilöstökustannukset vähintään viiden vuoden ajalta sekä lahjoitusviran perustamisesta samalta ajalta aiheutuvat liitännäiskustannukset, joita ovat tarvittavan muun henkilökunnan palkkaukset, välttämättömät laite- ja välinehankinnat sekä mahdolliset toimiltilojen vuokrat. Määräaikaisten vähintään viiden vuoden ajaksi tehtävien lahjoitusten osalta lahjoittajan tulee luovuttaa korkeakoulun tulotilille koko tarvittava pääoma ennen lahjoitukseen sisältyvän viran tai toimen perustamisajankohtaa.

Opiskelijaruokaloita ylläpitäville yhteisöille voidaan edelleen luovuttaa valtion korkeakouluista tiloja vastikkeetta käytettäväksi opiskelijaruokalan tarkoituksiin edellyttäen, että ravintola-toimintaa harjoittava yhteisö käyttää ruokalatoiminnasta saamansa tulot yksinomaan ruokailun järjestämiseen. Opiskelijaruokalojen kalustomenot sekä toiminnasta aiheutuvat siivous-, energia-, vesi- ja jätehuoltokustannukset saadaan edelleen suorittaa asianomaisen korkeakoulun määrärahoista.

Korkeakoulujen yhteydessä toimivien kesäyliopistojen toimintaedellytysten turvaamiseksi korkeakoulujen tiloja ja laitteita voidaan vastikkeetta käyttää kesäyliopistotarkoituksiin.

Korkeakoulujen monistepalvelutoiminnassa vallitsevan käytännön mukaan oppilastyöt saadaan edelleen opetusministeriön ohjeiden mukaisesti monistaa vastikkeetta opiskelijoille käytettävissä olevien määrärahojen ja muiden resurssien puitteissa. Opiskelijayhteisöille voidaan vastikkeetta luovuttaa tiloja opetusohjelmiin liittyvän monistetoiminnan harjoittamiseen edellyttäen, että toiminnalla ei pyritä taloudellisen voiton saavuttamiseen.

Korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuollosta vastaavalle Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle voidaan toistaiseksi vastikkeetta luovuttaa korkeakoulujen omia ja vuokratiloja terveydenhuollon järjestämiseksi.

Lisäksi ehdotetaan, että korkeakoulut voivat opetusministeriön suostumuksella luovuttaa korkeakoulujen hallinnassa olevia tiloja vastikkeetta ilman omia tiloja olevien ylioppilaskuntien toimisto- ja kokoustarkoituksiin.

Vuokrattaessa valtion maa-alueita opiskelija-asuntojen rakentamista varten niistä peritään yleensä paikkakunnan käyvän vuokratason mukainen vuokra. Pääosa vuokrasta katetaan valtion maksamalla opintorahan asumislisällä tai asumistuella. Opiskelijoille annettavan tuen yhdenmuikaistamiseksi ja järkipäristämiseksi ehdotetaan, että opiskelija-asuntotarkoituksiin luovutettujen

valtion maa-alueiden vuokra jätetään perimättä silloin, kun kiinteistöä käytetään lähinnä opintotuen asumislisään tai asumistukeen oikeutettujen opiskelijoiden asumiseen edellyttäen, että kunnat vastaavasti luopuvat perimästä vastiketta opiskelija-asuntotuotantoon luovuttamistaan maa-alueista.

10. Valtion korkeakoulut

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 094 281 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	711 688 100	+ 46 169 500	8 304	+ 104
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsubdepalkat</i>	158 917 500	+ 17 521 000	2 541	+ 26
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	140 447 300	+ 22 243 200	439	— 2
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	72 896 500	+ 7 490 900	—	—
	Varaus 1983	— 9 251 200	—	—
	Varaus 1984	+ 10 331 600	—	—
	Yhteensä	+ 94 505 000	11 284	+ 128

Henkilöstön määrän lisäyksestä 16 aiheutuu lahjoitusvaroilla perustettavista viroista ja toimista, 52 siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7), neljä siirrosta momentilta 33.79.30 sekä kaksi siirrosta momentilta 29.37.23.

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 58 903 800 mk, mistä 51 824 300 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Korkeakoululaitosta koskeviin lukuryhmäperusteluihin viitaten korkeakouluihin ehdotetaan toiminnan tehostamisen ja laajentamisen johdosta perustettavaksi, mikäli perustamisajankohdaksi ei jäljempänä ole muuta osoitettu, 1.9.1984 lukien seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

Helsingin yliopisto

Oikeustieteellinen tiedekunta

	Palkkaus- luokka
Peruspalkkainen:	
1 apulaisprofessori (finanssioikeus, erityisesti finanssihallinto)	B 3

Kasvatustieteiden osasto

Opettajankoulutuslaitos

Peruspalkkaiset:

2 lehtoria (tekstiilikäsityö)	V 27
-------------------------------------	------

Maatalous-metsätieteellinen tiedekunta

Peruspalkkaiset:

1 professori (elintarviketeknologia)	B 5
1 lehtori (elintarvike-ekonomia)	V 29

Lääketieteellinen tiedekunta

Ylimääräinen:

1 apulaisopettaja (yleislääketiede)	V 29
---	------

Kirjaston valtakunnalliset tehtävät

Ylimääräiset:

1 informaatikko (maatalouskirjasto)	V 27
1 kirjastoapulainen (vapaakappaleiden käsittely)	V 13

Helsingin seudun korkeakoulujen yhteistyö

Ylimääräinen:

1 apulaissihteeri V 29

Edellä perustettavaksi ehdotetun ylimääräisen apulaisopettajan toimen (V 29) palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 33.79.30.

Edellyttäen, että kaksi lehtorin (tekstiilikäsityö) virkaa (V 27) perustetaan, voidaan vastaavasti samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa kaksi lehtorin (tekstiilikäsityö) virkaa (V 25).

Edellyttäen, että professorin (elintarviketeknologia) virka (B 5) perustetaan, voidaan vastaavasti samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa apulaisprofessorin (elintarviketeknologia) virka (B 3).

Edellyttäen, että lehtorin (elintarvike-ekonomia) virka (V 29) perustetaan, voidaan vastaavasti samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa lehtorin (elintarvike-ekonomia) virka (V 27).

Edellyttäen, että ylimääräinen apulaissihteerin (V 29) toimi perustetaan, vähennetään työsuhdepalkoista yhden tutkimusassistentin palkkana 24 800 mk.

Lisäksi ehdotetaan, että lahjoitusvaroin saadaan perustaa 1.1.1984 lukien geeniteknologian laitokseen johtajan virka (B 5) ja historiallis-kielitieteelliseen osastoon professorin (psykologia, erityisesti liikenteen psykologia) virka (B 5) sekä 1.9.1984 lukien Lahden tutkimus- ja koulutuskeskukseen ylimääräinen assistentti toimi (V 24) ja ylimääräinen toimistosihteerin toimi (V 17). Lahjoittajat ovat sitoutuneet osoittamaan tarvittavat varat viiden vuoden ajaksi.

*Jyväskylän yliopisto**Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta*

Ylimääräinen:

1 lehtori (kansantaloustiede) V 29

Palkkaus-
luokka*Kasvatustieteiden tiedekunta*

Ylimääräinen:

1 lehtori (musiikkipedagogiikka) V 29

Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta

Peruspalkkainen:

1 apulaisprofessori (sovellettu matematiikka, matemaattinen tietojenkäsittely) B 3

Liikuntatieteellinen tiedekunta

Peruspalkkainen:

1 professori (liikuntapsykologia) B 5

*Oulun yliopisto**Humanistinen tiedekunta*

Peruspalkkainen:

1 apulaisprofessori (liiketaloustiede) B 3

Kasvatustieteiden tiedekunta

Ylimääräinen:

1 kirjastonhoitaja V 28

Teknillinen tiedekunta

Peruspalkkainen:

1 apulaisprofessori (tietokonetekniikka) B 3

Ylimääräiset:

1 laboratorioinsinööri (konetekniikan osasto) . V 29

1 assistentti (teollisuustalous) V 24

Lääketieteellinen tiedekunta

Ylimääräinen:

1 apulaisopettaja (yleislääketiede) V 29

Kielikeskus

Ylimääräinen:

1 lehtori (ruotsin kieli) V 29

Edellyttäen, että ylimääräinen kirjastonhoitajan (V 28) toimi perustetaan, voidaan vastaavasti samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen kirjastoamanuenssin toimi (V 19).

Edellä perustettavaksi ehdotetun ylimääräisen apulaisopettajan toimen (V 29) palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 33.79.30.

*Joensuun yliopisto**Kasvatustieteiden tiedekunta**Joensuun opettajankoulutuslaitos*

Ylimääräinen:

1 lehtori (musiikin didaktiikka) V 29

Palkkaus-
luokka*Humanistinen tiedekunta**Savonlinnan kääntäjänkoulutuslaitos*

Peruspalkkainen:

1 apulaisprofessori (saksan kieli), 1/1 v. B 3

Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta

Peruspalkkainen:

1 professori (tietojenkäsittelyoppi) B 5

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta

Ylimääräinen:

1 assistentti (tilastotiede) V 24

Metsätieteellinen tiedekunta

Peruspalkkainen:

1 apulaisprofessori (metsäekonomia) B 3

Ylimääräinen:

1 assistentti (energiapuu- ja turvetuotanto) ... V 24

Edellyttäen, että ylimääräinen lehtorin (musiikin didaktiikka) toimi (V 29) perustetaan, voidaan vastaavasti samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen lehtorin (musiikki) toimi (V 24).

Kuopion yliopisto

Hallinto

Peruspalkkaiset:

2 toimistopäällikköä (taloustoimisto, opinto-toimisto) B 2

Palkkaus-
luokka

Yhteiskuntatieteiden osasto

Peruspalkkainen:

1 professori (sosiaalipolitiikka, sosiaalityö), 1/1 v B 5

Ylimääräinen:

1 assistentti (terveydenhuollon hallinto) V 24

Kliinisen lääketieteen osasto

Peruspalkkainen:

1 professori (ravitsemustiede), 1/1 v B 5

Ylimääräiset:

3 apulaisopettajaa (röntgendiagnostiikka, kliininen kemia, yleislääketiede) V 29

Hammaslääketieteen osasto

Peruspalkkainen:

1 professori (parodontologia) B 5

Yleisen biologian osasto

Ylimääräiset:

1 assistentti (soveltava eläintiede) V 24

1 laboratoriomestari (soveltava eläintiede) V 17

Edellyttäen, että kaksi toimistopäällikön (taloustoimisto, opintotoimisto) virkaa (B 2) perustetaan, voidaan vastaavasti samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen taloudenhoitajan toimi (V 26) sekä ylimääräinen opintosihteerin toimi (V 26).

Edellä perustettavaksi ehdotetun ylimääräisen apulaisopettajan (yleislääketiede), toimen (V 29) palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 33.79.30.

Edellyttäen, että professorin (parodontologia) virka (B 5) perustetaan, voidaan vastaavasti samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa apulaisprofessorin (parodontologia) virka (B 3).

Lisäksi ehdotetaan, että lahjoitusvaroin saadaan perustaa 1.9.1984 lukien yhteiskuntatieteiden osastoon apulaisprofessorin (terveyskasvatus) virka (B 3) sekä yleisen biologian osastoon apulaisprofessorin (yritystalous) virka (B 3). Lahjoittajat ovat sitoutuneet osoittamaan tarvittavat varat viiden vuoden ajaksi.

Turun yliopisto

Humanistinen tiedekunta

Ylimääräinen:

1 lehtori (suomalainen ja vertaileva kansatiede) V 29

Palkkaus-
luokka

Kääntäjänkoulutuslaitos

Peruspalkkainen:

1 apulaisprofessori (englannin kieli yhdessä Tampereen yliopiston kääntäjänkoulutuslaitoksen kanssa), 1/1 v. B 3

Merenkulkualan koulutus

Ylimääräiset:

1 koulutuspäällikkö B 1
1 toimistosihteri V 14

Luonnontieteellinen tiedekunta

Ylimääräinen:

1 koe-eläinbiologi (yhteinen lääketieteellisen tiedekunnan kanssa), 1/1 v. V 27

Lääketieteellinen tiedekunta

Peruspalkkaiset:

1 professori (geriatria)	B 5
1 apulaisprofessori (lasten neurologia)	B 3
Ylimääräiset:	
1 apulaisopettaja (infektio- tautioppi)	V 29
1 yliassistentti (elektronimikroskopia)	V 29
1 apulaisopettaja (yleislääketiede)	V 29

Edellyttäen, että professorin (geriatria) virka (B 5), apulaisprofessorin (lasten neurologia) virka (B 3), ylimääräinen apulaisopettajan (infektio-
tautioppi) toimi (V 29), ylimääräinen yliassistentin (elektronimikroskopia) toimi (V 29) sekä ylimääräinen lehtorin (suomalainen ja vertaileva kansatiede) toimi (V 29) perustetaan, voidaan vastaavasti samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa lääketieteellisestä tiedekunnasta ylimääräinen apulaisylilääkäriin (lasten neurologia) toimi (B 1), neljä ylimääräistä assistenttin (lääketieteen alkuopetus) tointa (V 24) sekä ylimääräinen assistenttin (elektronimikroskopia) toimi (V 24).

Edellä perustettavaksi ehdotetun ylimääräisen apulaisopettajan (yleislääketiede) toimen (V 29) palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 33.79.30.

Lisäksi ehdotetaan, että lahjoitusvaroin saadaan perustaa 1.3.1984 lukien Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskukseen (Rauma) ylimääräinen suunnittelijan toimi (V 29). Lahjoittaja on sitoutunut osoittamaan tarvittavat varat viiden vuoden ajaksi.

*Tampereen yliopisto**Humanistinen tiedekunta*

Ylimääräinen:

	Palkkaus- luokka
1 yliassistentti (suomen kieli), 1/4 v.	V 29

Taloudellis-hallinnollinen tiedekunta

Ylimääräinen:

1 yliassistentti (yksityisoikeus)	V 29
---	------

Kääntäjänkoulutuslaitos

Peruspalkkainen:

1 apulaisprofessori (saksan kieli, yhdessä Turun yliopiston kääntäjänkoulutuslaitoksen kanssa), 1/1 v.	B 3
---	-----

Lääketieteellinen tiedekunta

Peruspalkkainen:

1 professori (kliininen fysiologia)	B 5
Ylimääräinen:	
1 apulaisopettaja (syöpätautioppi ja sädehoito)	V 29

Edellyttäen, että ylimääräinen yliassistentin (suomen kieli) toimi (V 29) perustetaan 1.10.1984 lukien, voidaan vastaavasti samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen assistenttin (suomen kieli) toimi (V 24).

Lisäksi ehdotetaan, että lahjoitusvaroin saadaan perustaa 1.9.1984 lukien täydennyskoulutuskeskukseen (Hämeenlinna) ylimääräinen suunnittelijan toimi (V 28), ylimääräinen koulutussuunnittelijan toimi (V 24) sekä ylimääräinen kanslistin toimi (V 13). Lahjoittaja on sitoutunut osoittamaan tarvittavat varat viiden vuoden ajaksi.

*Åbo Akademi**Hallinto*

Ylimääräinen:

	Palkkaus- luokka
1 opintosihteeri	V 26

Kasvatustieteiden tiedekunta

1 yliassistentti (kasvatustiede/Vaasa)	V 29
--	------

Teologinen tiedekunta

Ylimääräinen:

1 lehtori (käytännöllinen teologia)	V 29
---	------

Laskentakeskus

Sopimuspalkkainen:

1 johtaja, 1/1 v.	S 14
------------------------	------

Edellyttäen, että ylimääräinen lehtorin toimi (V 29) perustetaan, voidaan vastaavasti samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen assistenttin toimi (V 24).

Edellyttäen, että sopimuspalkkainen johtajan virka (S 14) perustetaan, voidaan työsuhdepalkkoista vähentää vastaavasti pääsuunnittelijan palkkana 95 000 mk sekä 6 000 mk alamomentilta 29.10.01.3.

Lisäksi ehdotetaan, että lahjoitusvaroin saadaan perustaa 1.8.1984 lukien professorin virka (B 5) sekä kasvatustieteiden tiedekuntaan apu-

laisprofessorin (valtiotiede, Vaasa) virka (B 3).
Lahjoittajat ovat sitoutuneet osoittamaan tarvittavat varat viiden vuoden ajaksi.

Lapin korkeakoulu

Oikeustieteen osasto

	Palkkaus- luokka
Peruspalkkaiset:	
2 apulaisprofessoria (yksityisoikeus, julkisoikeus).....	B 3

Yhteiskuntatieteiden osasto

Ylimääräinen:	
1 lehtori (sosiaalityö)	V 29

Eläinlääketieteellinen korkeakoulu

Ylimääräinen:	
1 yliassistentti (eläinlääketiede, turkiseläin- taudit ja -hygieniä)	V 29

Teknillinen korkeakoulu

Peruspalkkainen:	
1 professori (korroosionestotekniikka)	B 5
Ylimääräiset:	
10 yliassistenttia	V 29

Edellyttäen, että professorin (korroosionestotekniikka) virka (B 5) perustetaan, voidaan vastaavasti samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa apulaisprofessorin virka (B 3).

Edellyttäen, että kymmenen ylimääräistä yliassistentin tointa (V 29) perustetaan, voidaan vastaavasti samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa kymmenen ylimääräistä assistenttin tointa (V 24).

Lisäksi ehdotetaan, että lahjoitusvaroin saadaan perustaa 1.3.1984 lukien yliassistentin (korroosionestotekniikka) toimi (V 29). Lahjoittaja on sitoutunut osoittamaan tarvittavat varat viiden vuoden ajaksi.

Tampereen teknillinen korkeakoulu

	Palkkaus- luokka
Peruspalkkaiset:	
1 professori (sähkötekniikka, elektroniikka)...	B 5
1 apulaisprofessori (tietojenkäsittelytekniikka)	B 3
Ylimääräiset:	
1 laboraattori (materiaalioppi)	V 29
3 assistenttia (materiaalioppi, matematiikka, automaatiotekniikka)	V 24

Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu

Peruspalkkaiset:

1 professori (energiatalous)	B 5
1 lehtori (valmistustekniikka)	V 29

Ylimääräiset:

1 kielenkääntäjä (tuotantotalouden laitos/ SEV)	V 27
2 assistenttia (kemian, tietojenkäsittelyoppi) ...	V 24

Vuoden 1979 toisen lisämääräyksen mukaisesti Lappeenrannan kaupungin 1.9.1979 lukien 31.8.1984 saakka lahjoittamilla varoilla perustettujen liiketaloustieteen, erityisesti laskentatoimen professorin viran (B 5) ja ylimääräisen liiketaloustieteen assistenttin toimen (V 24) palkkauksen edelleen suorittamista varten 1.9.1984 lukien ehdotetaan alamomentille 1 lisäystä 67 800 mk.

Helsingin kauppakorkeakoulu

Peruspalkkainen:

	Palkkaus- luokka
1 apulaisprofessori (kansainvälinen talous)....	B 3

Lisäksi ehdotetaan, että lahjoitusvaroin saadaan Mikkelin tutkimus- ja täydennyskoulutuskeskukseen perustaa 1.3.1984 lukien kaksi ylimääräistä tutkijan tointa (V 28) sekä ylimääräinen toimistosihteerin toimi (V 16). Lahjoittaja on sitoutunut osoittamaan tarvittavat varat viiden vuoden ajaksi.

Svenska handelshögskolan

	Palkkaus- luokka
Ylimääräinen:	
1 yliassistentti (kansantaloustiede, Vaasa).....	V 29

Turun kauppakorkeakoulu

Ylimääräinen:	
1 assistentti (tietojenkäsittelyoppi)	V 24

Vaasan korkeakoulu

Hallinto

Ylimääräinen:	
1 kamreeri	V 26

Kauppätieteet

Ylimääräinen:	
1 lehtori (hallinto ja organisaatio)	V 29

Hallintotieteet

Peruspalkkainen:

- 1 apulaisprofessori (julkishallinto) B 3
 Ylimääräinen:
 1 yliassistentti (julkishallinto) V 29

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

Helsingin yliopisto

	Palkkaus-
luokka
4 opintoneuvojaa (2 hist.-kielitet. osasto, 1 matem.-luonnontiet. osasto, 1 valtiotiet. tiedekunta)	V 21
1 kirjastoamanuessi (psykologian laitos, soveltava os.)	V 15
1 apulaiskanslisti (anestesiologian laitos)	V 11

Joensuun yliopisto

1 toimistoapulainen (hallinto)	V 9
4 toimistoapulaista (hallinto)	V 8
1 toimistoapulainen (hallinto)	V 7
1 puhelinvälittäjä (hallinto)	V 7

Kuopion yliopisto

1 apulaiskanslisti	V 12
1 apulaiskanslisti	V 11
3 toimistoapulaista	V 8

Åbo Akademi

10 assistenttia	V 24

Lapin korkeakoulu

1 puhelinvaihteenhoitaja	V 9

Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu

1 toimistoapulainen	V 9

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten ehdotetaan Kuopion yliopistoon perustettavaksi 1.1.1984 lukien ylimääräinen apulaissihteerin toimi (V 25).

Svenska social- och kommunalhögskolan -nimisen korkeakoulun liittämiseksi Helsingin yliopiston valtiotieteelliseen tiedekuntaan erillisenä ruotsinkielisenä yksikkönä ehdotetaan luvun perusteluihin viitaten perustettavaksi ja lakkau-

tettavaksi 1.8.1984 lukien seuraavat virat ja toimet sekä ylimääräiset toimet:

Perustetaan:

*Helsingin yliopisto**Valtiotieteellinen tiedekunta*

Peruspalkkainen:

	Palkkaus-
luokka
1 professori (sosiaalipolitiikka, erityisesti sosiaalityö; ruotsinkielinen opetus)	B 5

*Valtiotieteellinen tiedekunta**Svenska social- och kommunalhögskolan -niminen yksikkö*

Peruspalkkaiset:

4 apulaisprofessoria (sosiaalipolitiikka, erityisesti sosiaalityö; kunnallishallinto; tiedotusoppi, erityisesti journalistiikka; sosiologia) ..	B 3
1 hallintojohtaja	B 3
7 yliopettajaa (sosiaali oikeus; kunnallisoikeus ja yleinen oikeustiede; julkinen talous, erityisesti suunnittelu ja kunnallistalous; sanomalehtioppi; psykologia; valtio-oppi; sosiologia)	B 1
1 lehtori (kunnallinen kirjanpito)	V 29
4 lehtoria (käytännöllinen sanomalehtioppi; sosiaalihuolto; sosiaalityön menetelmät; ruotsin kieli)	V 27
1 kamreeri	V 26
1 kirjastonhoitaja	V 26
1 opintosihteerit	V 26
2 kanslistia	V 14
1 talonmies-vahtimestari	V 12
1 vahtimestari	V 9

Ylimääräiset:

1 assistentti	V 24
1 kirjastoamanuessi	V 18

Lakkautetaan:

Svenska social- och kommunalhögskolan

Peruspalkkaiset:

3 apulaisprofessoria (sosiaalipolitiikka, erityisesti sosiaalityö; kunnallishallinto; sosiologia)	B 3
1 hallintojohtaja	B 3
9 yliopettajaa (sosiaali oikeus; kunnallisoikeus ja yleinen oikeustiede; julkinen talous, erityisesti suunnittelu ja kunnallistalous; sosiaalipolitiikka; sanomalehtioppi; psykologia; valtio-oppi; kansantalous; sosiologia) ..	B 1
1 lehtori (kunnallinen kirjanpito)	V 29
4 lehtoria (käytännöllinen sanomalehtioppi; sosiaalihuolto; sosiaalityön menetelmät; ruotsin kieli)	V 27
1 kamreeri	V 26
1 kirjastonhoitaja	V 26

1 opintosihteeri	V 26
2 kanslistia	V 14
1 talonmies-vahtimestari	V 12
1 vahtimestari	V 9
Ylimääräiset:	
1 assistentti	V 24
1 kirjastoamanuussi	V 18

Viitaten luvun 28.60 perusteluihin ehdotetaan 1.3.1984 lukien lakkautettavaksi ylimääräinen teknikon toimi (V 22) ja ylimääräinen siivoojan toimi (V 8).

Lisäys on 5 116 400 mk. Kun alamomentille ehdotetaan määrärahan oikaisun johdosta lisäystä 2 500 000 mk, lisäys on 7 616 400 mk.

c) Tilapäisten palkkioista vähennetään vuoden 1983 aikana ylimääräistettyjen tointen palkkioina 86 500 mk.

Viitaten kohdan b perusteluihin voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 1 345 600 mk 30 ylimääräistetyin toimen palkkioina.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 1 912 500 mk vuonna 1983 osaksi vuotta palkattujen tuntiopettajien palkkioina.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 61 400 mk Helsingin yliopistoon vuoden 1983 aikana palkatun lehtorin (terveydenhuollon hallinto) palkkiona.

Työsuhdepalkkioihin ehdotetaan vuonna 1983 osaksi vuotta palkatun henkilökunnan palkkoja varten lisäystä 654 700 mk, mistä 133 100 mk Jyväskylän yliopistoa, 34 400 mk Oulun yliopistoa, 44 600 mk Joensuun yliopistoa, 53 600 mk Kuopion yliopistoa, 40 000 mk Tampereen yliopistoa, 49 000 mk Åbo Akademiä, 52 300 mk Lapin korkeakoulua, 113 300 mk Tampereen teknillistä korkeakoulua, 62 400 mk Lappeenrantaan teknillistä korkeakoulua, 18 400 mk Helsingin kauppakorkeakoulua sekä 53 600 mk Turun kauppakorkeakoulua varten.

Viitaten luvun 28.60 perusteluihin ehdotetaan työsuhdepalkkoista vähennettäväksi 324 200 mk laboratoriomekaanikon, kolmen asentajan ja neljän siivoojan palkkioina.

Työsuhdepalkkioihin ehdotetaan toiminnan laajentamisen ja tehostamisen johdosta lisäystä 242 000 mk lisähenkilökunnan palkkaamiseksi, mikäli perustamisajankohdaksi ei ole muuta osoitettu, 1.9.1984 lukien seuraavasti:

Oulun yliopisto

1 eläinlääkäri, 1/1 v.

Joensuun yliopisto

1 koekasvihuoneenhoitaja (kemian ja biotieteiden osasto)
1 emäntä (Mekrijärven tutkimusasema)

Tampereen yliopisto

2 siivoojaa (hallintovirasto)
1 sovellutussuunnittelija (tietokonekeskus)

Tampereen teknillinen korkeakoulu

1 erikoistutkija (kansainvälinen yhteistyö)
1 laboratoriomestari (rakennustekniikka)

Helsingin kauppakorkeakoulu

1 siivooja (Mikkeli, osa-aikainen), 1/1 v.

Svenska handelshögskolan

1 atk-suunnittelija (laskentakeskus)

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 2 961 400 mk seuraavien vakinaistettavien henkilöiden palkkaamiseksi:

Helsingin yliopisto

1 laboratorioinsinööri
1 preparaattori
2 kirjastoapulaista

Jyväskylän yliopisto

1 tutkimusassistentti
1 ohjelmoija
1 laboratoriomestari
1 kanslisti
1 vahtimestari
1 kirjastoapulainen

Oulun yliopisto

1 kirjastoamanuussi
1 amanuussi
3 kirjastoapulaista
1 vahtimestari
1 ohjelmoija
2 operaattoria
1 tutkimusapulainen
4 apulaiskanslistia
1 puhelunvälittäjä

Joensuun yliopisto

1 tutkimussihteeri
1 toimistosihteeri
2 kirjastoapulaista
4 kanslistia

Kuopion yliopisto

- 1 kanslisti
- 1 vahtimestari
- 1 kirjastoapulainen
- 1 offsetmonistaja
- 1 koe-eläinhoitaja

Turun yliopisto

- 2 apulaiskanslistia
- 1 toimistoapulainen

Tampereen yliopisto

- 1 apulaiskanslisti
- 1 toimistoapulainen

Åbo Akademi

- 1 toimistoapulainen

Lapin korkeakoulu

- 1 kanslisti

Teknillinen korkeakoulu

- 1 laboratoriomestari I
- 1 osastosihteeri

Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu

- 3 laboratorioteknikkoa

Vaasan korkeakoulu

- 1 vanhempi atk-kirjoittaja

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 800 000 mk, mistä 500 000 mk henkilöstön palkkaamiseksi määräaikaisiin tutkimustyötä avustaviin tehtäviin ja 300 000 mk käytettäväksi perustutkinnon loppuvaiheessa olevien opiskelijoiden ja jatko-opiskelijoiden määräaikaiseksi palkkaamiseksi laitosten tutkimushankkeisiin.

Jyväskylän yliopiston kasvatustieteiden tutkimuslaitoksen pysyväisluonteisia tutkimustehtäviä hoitavan kahden henkilön aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 98 000 mk, mistä 90 000 mk on siirtoa momentilta 29.37.23.

Helsingin yliopiston kehitysmaainstituutin vanhemman kirjastoamanuenssin sekä Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellisen tiedekunnan vanhemman atk-suunnittelijan palkkaamiseksi

1.9.1984 lukien kokopäivätoimisina ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 82 500 mk, mistä 64 000 mk on siirtoa alamomentilta 3.

Työsuhdepalkoista voidaan kohdan b perusteluihin viitaten vähentää 119 800 mk yhden tutkimusassistentin (Helsingin yliopisto) ja yhden pääsuunnittelijan (Åbo Akademi) palkkoina.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 14 100 mk Helsingin yliopiston Kilpisjärven biologisen aseman osa-aikaisen talonmiehen palkkaamiseksi kokopäivätoimisena.

Lisäys on 4 950 500 mk. Kun alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 262 000 mk määrärahan oikaisun johdosta, lisäys on 6 212 500 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 2 567 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan luento- ja tuntiopetuksen laajentamista varten lisäystä 2 400 000 mk seuraavasti:

Käyttösuunnitelma:	mk
Jyväskylän yliopisto	160 000
Oulun yliopisto	240 000
Joensuun yliopisto	220 000
Kuopion yliopisto	300 000
Turun yliopisto	40 000
Tampereen yliopisto	280 000
Åbo Akademi	20 000
Lapin korkeakoulu	260 000
Eläinlääketieteellinen korkeakoulu	10 000
Tampereen teknillinen korkeakoulu	50 000
Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu ...	120 000
Vaasan korkeakoulu	200 000
Opetusministeriön käytettäväksi	500 000
Yhteensä	2 400 000

Lisäyksestä on 500 000 mk tarkoitettu opetusministeriön käytettäväksi lähinnä avoimen korkeakouluopetuksen palkkioita varten.

Luento- ja tuntiopetusmäärärahasta on 530 000 mk tarkoitettu Helsingin yliopistolle pienten korkeakoulujen kielten opetukseen. Määrärahaa on tarkoitus edelleen käyttää oppimateriaalien laadintaan ja opinto-ohjaukseen.

Laitos- ja korjaustehtäväpalkkioita varten muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 170 000 mk lähinnä luento- ja tuntiopetuksen laajenemisen johdosta.

Opettajankoulutuslain 6 §:n 2 momentin mukaisesti järjestettävän opetusharjoittelun ohjauspalkkioita varten erittelemättömiin muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 400 000 mk.

Alamomentille 3 ehdotetaan momenttijaotteen oikaisemiseksi lisäystä 110 000 mk siirtona momentilta 29.10.21 Oulun yliopiston eräiden laitosten maksamina palkkioina.

Toiminnan laajentumisen sekä jatko-opiskelun ja äitiyslomien aiheuttamien sijaisuuksien lisääntymisen johdosta muihin palkkioihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 900 000 mk työaika- korvauksia, vuosilomakorvauksia, viransijaisten palkkioita ja muita erittelemättömiä palkkoja ja palkkioita varten.

Muista palkoista ja palkkioista voidaan vähentää 1 420 000 mk, mistä 1 350 000 mk luento- ja tuntiopetuspalkkioina vuonna 1983 osaksi vuotta palkattujen tilapäisten tuntiopettajien palkkioina sekä 64 000 mk kohdan c perusteluihin viitaten kahden henkilön vakinaiseen työsopimussuhteeseen siirtämisen johdosta ja 6 000 mk kohdan b perusteluihin viitaten.

Lisäys on 2 560 000 mk.

Kun alamomentille ehdotetaan lisäystä määrärahan oikaisuna 10 641 000 mk, mistä 9 841 000 mk luento- ja tuntiopetuspalkkioihin ja 800 000 mk viransijaisten palkkioihin sekä erittelemättömiin muihin palkkioihin ja palkkioihin, lisäys on 13 201 000 mk. Tuntiopetuspalkkioiden oikaisu-erästä 8 833 000 mk aiheutuu päätoimisia tuntiopettajia koskevasta ratkaisusta.

1984 esitys	1 094 281 000
1983 menoarvio	999 776 000
1983 I lisämenoarvio	—55 000
1982 tilinpäätös	923 544 415

10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 15 490 000 mk kustannusten nousun ja vuokrien korotusten sekä uusien tilojen aiheuttaman vuokra- ja käyttökustannusten johdosta. Kun momentilta vähennetään 5 400 000 mk kiinteistöjen hoitomenojen rakennushallintoon keskittämisen johdosta, lisäys on 10 090 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion korkeakoulujen hallinnassa olevien kiinteistöjen vuokra- ja käyttömenoihin. Momentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 8 000 000 mk rakennusten vuotuisiin korjausmenoihin rakennushallinnon käytäntöä noudattaen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Helsingin yliopisto	60 250 000
Jyväskylän yliopisto	7 500 000
Oulun yliopisto	8 468 000
Joensuun yliopisto	1 260 000
Kuopion yliopisto	650 000
Turun yliopisto	12 222 000
Tampereen yliopisto	9 300 000
Åbo Akademi	4 520 000
Lapin korkeakoulu	1 780 000
Eläinlääketieteellinen korkeakoulu	750 000
Teknillinen korkeakoulu	1 600 000
Tampereen teknillinen korkeakoulu	2 380 000
Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu	40 000
Helsingin kauppakorkeakoulu	1 500 000
Svenska handelshögskolan	1 850 000
Turun kauppakorkeakoulu	700 000
Vaasan korkeakoulu	700 000
Svenska social- och kommunalhögskolan	210 000
Yhteensä	115 680 000

1984 esitys	115 680 000
1983 menoarvio	105 590 000
1982 tilinpäätös	101 139 798

21. Muut opetus- ja tutkimusmenot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 15 100 000 mk kustannusten nousun, erityisesti laboratoriotarvikkeiden ja -aineiden sekä kirjallisuuden voimakkaasti kohonneiden hintojen ja toiminnan laajenemisen johdosta. Kun momentilta vähennetään 1 990 000 mk Helsingin yliopiston, Oulun yliopiston, Joensuun yliopiston, Kuopion yliopiston, teknillisen korkeakoulun ja Tampereen teknillisen korkeakoulun hallinnon atk-kulujen siirtona momentille 29.10.29 sekä 110 000 mk Oulun yliopiston eräiden laitosten maksamien palkkioiden siirtona alamomentille 29.10.01.3, lisäys on 13 000 000 mk, mistä on kerramenoa 400 000 mk Jyväskylän yliopistolle laskentakokeskuksen laitteiden muuttokustannuksia varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää laitosmäärärahoihin, kirjallisuuden hankintoihin, opetuksen ja tutkimuksen automaattiseen tietojenkäsittelyyn sekä muihin opetus- ja tutkimusmenoihin.

Tieteellisten keskuskirjastojen kirjallisuushankintojen osuus on vähintään 14 600 000 mk ja Helsingin yliopiston kansalliskirjastokokoelman konservoinnin osuus 190 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Helsingin yliopisto	29 500 000
Jyväskylän yliopisto (kertamenoa 400 000) .	10 300 000
Oulun yliopisto	15 650 000
Joensuun yliopisto	4 980 000
Kuopion yliopisto	6 650 000
Turun yliopisto	12 450 000
Tampereen yliopisto	11 650 000
Åbo Akademi	6 250 000
Lapin korkeakoulu	1 100 000
Eläinlääketieteellinen korkeakoulu	1 900 000
Teknillinen korkeakoulu	13 100 000
Tampereen teknillinen korkeakoulu	5 600 000
Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu ...	3 100 000
Helsingin kauppakorkeakoulu	2 750 000
Svenska handelshögskolan	950 000
Turun kauppakorkeakoulu	800 000
Vaasan korkeakoulu	1 150 000
Svenska social- och kommunalhögskolan ...	120 000
Yhteensä	128 000 000

1984 esitys	128 000 000
1983 menoarvio	115 000 000
1982 tilinpäätös	106 100 000

25. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan kustannusten nousun ja toiminnan laajentumisen johdosta lisäystä 11 075 000 mk.

Korkeakoulujen maksulliseen palvelutoimintaan varattuja määrärahoja saadaan käyttää opetusministeriön antamien ohjeiden mukaisesti tutkimus- ja muihin palvelutehtäviin liittyviin raaka-aineiden ja tarvikkeiden hankinta- sekä palkkaus-, vuokra- ja matkamenoihin. Momentin määrärahaa on tarkoitus käyttää myös korkeakouluilta tilattujen täydennyskoulutuspalvelujen menoihin.

Momentin määrärahaa voidaan lisäksi korkeakoulujen laitosten lääketieteellisistä, hammaslääketieteellisistä ja eläinlääketieteellisistä tutkimuksista perittäviä maksuja lukuunottamatta käyttää korkeakoulun muuhun opetus- ja tutkimustoimintaan mukaan lukien niiden vaatimat ulkomaanmatkat sekä opetus- ja tutkimusvälineiden hankinnat edellyttäen, että korkeakoulun budjet-tivuotta edeltävänä vuonna maksullisesta palvelutoiminnasta saamat tulot ovat olleet suuremmat kuin maksullisen palvelutoiminnan momentin määrärahasta suoritettut menot, joihin on lisäty maksullisen palvelutoiminnan laskennalliset eläkekustannukset. Vuoden 1983 osalta tämän ns. tuloylijäämän arvioidaan olevan 5 750 000 mk.

Määrärahaa voidaan käyttää palvelututkimustoiminnassa, mikä on korkeakoulujen lääketieteellisissä, hammaslääketieteellisissä ja eläinlääketieteellisissä laitoksissa harjoitettavaa toimintaa, tarvittavien tutkimus- ja opetusvälineiden hankintaan, enintään kuitenkin palvelutehtävistä las-kettuina konekustannuksia vastaava määrä.

Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momenteille 12.29.12—34 ja 12.29.99.

Momentin määrärahalta palkataan arviolta 750 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Helsingin yliopisto	31 000 000
Jyväskylän yliopisto	3 100 000
Oulun yliopisto	8 500 000
Joensuun yliopisto	240 000
Kuopion yliopisto	4 350 000
Turun yliopisto	13 500 000
Tampereen yliopisto	4 300 000
Åbo Akademi	1 200 000
Lapin korkeakoulu	90 000
Eläinlääketieteellinen korkeakoulu	1 600 000
Teknillinen korkeakoulu	4 400 000
Tampereen teknillinen korkeakoulu	5 200 000
Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu ...	1 080 000
Helsingin kauppakorkeakoulu	1 500 000
Svenska handelshögskolan	200 000
Turun kauppakorkeakoulu	160 000
Vaasan korkeakoulu	290 000
Svenska social- och kommunalhögskolan ...	30 000
Helsingin yliopiston opetus- ja koetilojen maatalousmenot	2 300 000
Yhteensä	83 040 000

1984 esitys	83 040 000
1983 menoarvio	71 965 000
1982 tilinpäätös	78 060 046

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 7 110 000 mk, mistä 5 120 000 mk aiheutuu lähinnä toiminnan laajentumisesta ja kustannusten noususta sekä 1 990 000 mk siirrosta momentilta 29.10.21 hallinnon atk-menoina. Kun momentilta vähennetään 230 000 mk siirtona momentille 29.10.50 teknillisen korkeakoulun kenttäharjoittelun menoina sekä kertameno 280 000 mk, lisäys on 6 600 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös yliopistollisten keskussairaaloiden vapaapaikoista maksettaviin korvauksiin, kansainvälisten toimintojen aiheuttamiin menoihin ja vierailevista opettajista aiheutuviin menoihin. Määrärahasta saadaan käyttää enintään 280 000 mk käyttövaroihin ja enintään 140 000 mk henkilöstön virkistystoimintaan. Lisäyksestä on kertamenoa 300 000 mk, mistä 100 000 mk Jyväskylän kasvatustieteellisen korkeakoulun 50-vuotisjuhlan menoihin ja 200 000 mk Jyväskylän yliopiston Mattilanniemen II rakennusvaiheen valmistamiseen liittyviä muuttokustannuksia varten. Määrärahasta on tarkoitettu 150 000 mk Helsingin kauppakorkeakoululle kauppatieteellisten koulutusyksiköiden liiketalouden opettajien ja tutkijoiden European Institute for Advanced Studies in Management -toimintaan osallistumista varten sekä 350 000 mk opetusministeriön käytettäväksi myöhemmin ilmeneviä välttämättömiä menoja varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Helsingin yliopisto	11 300 000
Jyväskylän yliopisto (kertamenoa 300 000)	3 520 000
Oulun yliopisto	4 660 000
Joensuun yliopisto	1 920 000
Kuopion yliopisto	2 520 000
Turun yliopisto	3 280 000
Tampereen yliopisto	3 580 000
Åbo Akademi	2 230 000
Lapin korkeakoulu	890 000
Eläinlääketieteellinen korkeakoulu	640 000
Teknillinen korkeakoulu	3 130 000
Tampereen teknillinen korkeakoulu	1 830 000
Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu	990 000
Helsingin kauppakorkeakoulu	1 440 000
Svenska handelshögskolan	650 000
Turun kauppakorkeakoulu	360 000
Vaasan korkeakoulu	480 000
Svenska social- och kommunalhögskolan	230 000
Opetusministeriön käytettäväksi	350 000
Yhteensä	44 000 000

1984 esitys	44 000 000
1983 menoarvio	37 400 000
1983 I lisämenoarvio	1 000 000
1982 tilinpäätös	35 569 834

50. Apurabat

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk, mistä 230 000 mk aiheutuu teknillisen korkeakoulun kenttäharjoittelun menojen siirrosta momentilta 29.10.29 ja 270 000 mk lähinnä kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tieteellisen julkaisutoiminnan, oppimateriaalin tuottamisen, tutkimustyön ja tieteellisen jatko-opiskelun menoihin, opintoretkeilyihin, kenttäharjoitteluun, harjoitteluvaihdon edistämiseen ja opiskelijoiden matkakustannusten avustamiseen sekä muihin opetuksen ja tutkimuksen edistämiseen tarvittaviin apurahoihin. Määräraha on 300 000 mk tarkoitettu opiskelijoiden pakollisen kieliharjoittelun menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Helsingin yliopisto	720 000
Jyväskylän yliopisto	350 000
Oulun yliopisto	440 000
Joensuun yliopisto	200 000
Kuopion yliopisto	250 000
Turun yliopisto	470 000
Tampereen yliopisto	350 000
Åbo Akademi	200 000
Lapin korkeakoulu	60 000
Eläinlääketieteellinen korkeakoulu	50 000
Teknillinen korkeakoulu	410 000
Tampereen teknillinen korkeakoulu	220 000
Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu	90 000
Helsingin kauppakorkeakoulu	100 000
Svenska handelshögskolan	60 000
Turun kauppakorkeakoulu	50 000
Vaasan korkeakoulu	60 000
Svenska social- och kommunalhögskolan	20 000
Yhteensä	4 100 000

1984 esitys	4 100 000
1983 menoarvio	3 600 000
1982 tilinpäätös	3 259 671

70. Tutkimus- ja opetusvälineiden sekä kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 107 000 000 mk, mistä 7 800 000 mk aikaisempien vuosien tulo- ja menoarvioiden ja lisämenoarvioiden mukaisesti tilattujen laitteiden rahoitusta varten sekä 99 200 000 mk opetus- ja tutkimusvälineiden ja kaluston hankkimista sekä laitteiston ja kaluston uusimista ja täydentämistä varten. Määrärahaa voidaan käyttää palkkausmenoina erikoislaitteiden ja -koneiden suunnitteluun ja valmistamiseen. Määräraha on tarkoitus käyttää 250 000 mk ylioppilaiden terveydenhoitoasemien varustamiseen, 1 300 000 mk röntgendiffraktometrin hankkimiseen Helsingin yliopistolle, 1 200 000 mk Helsingin yliopiston kiihdytinlaitteiston vuoden 1984 maksuerän suorittamiseen, 3 500 000 mk Jyväskylän yliopiston Mattilanniemen II rakennusvaiheen kalustamiseen, vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa Oulun yliopiston V rakennusvaiheen kalustamista varten myönnetyn tilausvaltuuden mukaisiin hankintoihin 3 600 000 mk, 1 600 000 mk Kuopion yliopiston puhelinvaihteen uusimiseen, 3 700 000 mk Turun yliopiston hammaslääketieteen hoitolaitteistojen uusimiseen, 1 500 000 mk Åbo Akademin puhelinvaihteen uusimiseen, 1 000 000 mk teknillisen korkeakoulun sähkötalon varustamiseen, 1 000 000 mk teknillisen korkeakoulun datakaapeliverkon laajentamiseen, 1 700 000 mk massaspektrometrin hankkimiseen teknilliselle korkeakoululle ja 450 000 mk teknillisen korkeakoulun kylmälaboratorion hankintoihin. Opetusministeriön käytettäväksi varattu määräraha on tarkoitettu korkeakoulujen laitteistohankintojen selvittämistyötä varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Helsingin yliopisto	17 200 000
Jyväskylän yliopisto	10 300 000
Oulun yliopisto	11 400 000
Joensuun yliopisto	5 700 000
Kuopion yliopisto	6 300 000
Turun yliopisto	12 000 000
Tampereen yliopisto	5 700 000
Åbo Akademi	5 600 000
Lapin korkeakoulu	400 000
Eläinlääketieteellinen korkeakoulu	600 000
Teknillinen korkeakoulu	16 100 000
Tampereen teknillinen korkeakoulu	8 400 000
Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu	3 400 000
Helsingin kauppakorkeakoulu	1 200 000
Svenska handelshögskolan	600 000
Turun kauppakorkeakoulu	450 000
Vaasan korkeakoulu	900 000
Svenska social- och kommunalhögskolan	150 000
Opetusministeriön käytettäväksi	600 000
Yhteensä	107 000 000

1984 esitys	107 000 000
1983 menoarvio	94 500 000
1982 tilinpäätös	87 340 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 95 370 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Helsingin yliopisto, Viironkatu 1, muutos- ja peruskorjaus	2760	16 000 000	5 797	10 263 600	5 740 000
2. Helsingin yliopisto, Bulevardi 18, peruskorjaus	3 350	18 400 000	5 493	3 300 000 (per. 246 933)	1 000 000
3. Jyväskylän yliopisto, Mattilanniemen II rakennusvaihe	6 121	34 000 000	5 556	21 100 000	12 900 000
4. Oulun yliopisto, biologisen opintosuunnan rakennukset	9 220	69 700 000	7 559	69 000 000	700 000
5. Joensuun yliopisto, III rakennusvaihe	7 714	41 000 000	5 315	14 550 000	19 500 000
6. Joensuun yliopisto, kasvitieteellisen puutarhan rakennukset	1 190	7 000 000	5 882	2 100 000	4 900 000
7. Kuopion yliopisto, palvelutalo	1 960	10 600 000	5 408	200 000	2 600 000
8. Turun yliopisto, oikeustieteellisen tiedekunnan rakennus	3 209	19 000 000	5 291	1 700 000	6 000 000
9. Turun yliopisto, lääketieteen laitosrakennuksen peruskorjaus	9 189	54 000 000	5 877	14 350 000	11 000 000
10. Turun yliopisto, kasvitieteellisen puutarhan lisärakennus	248	1 000 000	4 032	570 000	430 000
11. Tampereen yliopisto, Attilan kiinteistön muutos ja peruskorjaus	5 169	24 000 000	4 643	2 000 000	13 000 000
12. Lapin korkeakoulu, I rakennusvaihe	5 000	27 800 000	5 560	4 000 000	2 000 000
13. Teknillinen korkeakoulu, sähköteknillisen osaston lisätilat (VTT/TKK sähkötalo I)	930	5 750 000	6 183	1 000 000	4 750 000
14. Teknillinen korkeakoulu, kemianosaston lisärakennus ja vesihuoltotekniikan laboratorio					
— konehalli	817	4 650 000	5 692	500 000	700 000
— kellarin muutostyö	1 520	10 200 000	6 711		
— ilmastoinnin saneeraus		2 700 000			
15. Tampereen teknillinen korkeakoulu, I ja II rakennusvaiheen muutostyö		2 700 000		200 000	2 500 000
16. Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu, III rakennusvaihe	5 850	30 500 000	5 214	700 000	700 000
17. Suunnittelu					1 400 000
18. Kunnallistekniset korvaukset ja liitännäistyöt					1 850 000
19. Yleissuunnittelu					3 700 000
Yhteensä					95 370 000

Edellä lueteltujen töiden lisäperusteluna esitetään seuraavaa:

1. Laajuus tarkistettu, kustannusarvio perustuu urakkatarjouksiin, myönnetty määräraha tarkistettu (Helsingin yliopiston rahastojen rahoitusta 188 200 mk ja 75 400 mk momentilta 28.64.74).

7. Valtion, Kuopion kaupungin, Kuopion yliopiston ylioppilaskunnan ja Kuopion ev.lut. seurakuntayhtymän yhteishanke. Muut osapuolet maksavat osuuksinaan valtiolle n. 41 % kokonaiskustannuksista.

11. Rakennuksen kokonaislaajuus on 9 935 hyöty-m². Peruskorjattavan osan laajuus on 4 289 hyöty-m² ja muutostyön laajuus 880 hyöty-m².

19. Määrärahasta on tarkoitus käyttää 500 000 mk Vaasan korkeakoulualueen suunnittelukilpailuun.

1984 esitys	95 370 000
1983 menoarvio	126 211 000
1983 I lisämenoarvio	500 000
1982 tilinpäätös	101 925 000

75. *Perusparannukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 8 600 000 mk korkeakoulukiinteistöjen perusparannustöitä varten. Määrärahasta on tarkoitus käyttää vähintään 3 000 000 mk Helsingin yliopiston opiskelijaruokaloiden parannustöihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Helsingin yliopisto	5 700 000
Turun yliopisto, kasarmirakennus n:o 45 perusparannustyöt	500 000
Kuopion yliopistoalueen vanhojen rakennusten käyttöönotto	400 000
Teknillinen korkeakoulu, tilojen muutostyöt	500 000
Helsingin kauppakorkeakoulu	1 000 000
Vaasan korkeakoulu, ruokalan peruskorjaus	500 000
Yhteensä	8 600 000

1984 esitys	8 600 000
1983 menoarvio	7 000 000
1982 tilinpäätös	7 380 000

88. *Kiinteistöjen hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 800 000 mk Kajaanin kaupungin ja valtion yhteisen liikuntahallirakennuksen valtion osuuden suorittamiseen. Valtion osuus kustannusarviosta on 3 800 000 mk. Tarkoitukseen on aikaisemmin myönnetty 3 000 000 mk, mistä 1 150 000 mk momentille 29.85.88.

1984 esitys	800 000
1983 menoarvio	23 925 000
1982 tilinpäätös	3 965 000

11. *Valtion harjoittelukoulu*

Harjoittelukouluissa on vuonna 1984 keskimäärin 7 901 oppilasta, joista peruskouluasteella 5 888 ja lukioasteella 2 013 oppilasta. Harjoittelukouluissa järjestetään noin 2 870 opiskelijan opetusharjoittelu. Peruskoulun ja lukion käyttömenojen lisäksi harjoittelukoulujen määrärahoihin sisältyy eräiltä osin myös opettajankoulutuksesta aiheutuvia kustannuksia.

Opettajankoulutuslain nojalla kunnat ovat velvollisia suorittamaan osuutensa harjoittelukoulun peruskouluasteen käyttömenoista sekä koulurakennusten hankinta- ja perusparannuskustannuksista. Eräät harjoittelukoulujen sijaintikunnat ovat sopimusten nojalla kustantaneet suoraan joitakin harjoittelukoulujen menoja, lähinnä kunnan järjestämästä kouluruokailusta aiheutuvia kustannuksia. Kunnan suoraan kustantamat menot on tällöin otettu vähennyksenä huomioon opettajankoulutuslain nojalla kunnan maksettavaksi tulevaa osuutta määrittäessä. Tästä menetelmästä on asteittain luovuttu, minkä vuoksi mo-

mentin 29.11.21 määrärahaan ehdotetaan sisällytettäväksi vuonna 1984 Tampereen yliopiston Hämeenlinnan normaalikoulun ja Turun yliopiston Rauman normaalikoulun oppilashuollon kustannukset, jotka Hämeenlinnan kaupunki ja Rauman kaupunki ovat toistaiseksi suoraan kustantaneet. Tämän jälkeen menettely on yhdenmukainen kaikissa harjoittelukouluissa.

Harjoittelukouluihin vuonna 1984 ehdotettu henkilöstön lisäys aiheutuu uusien koulutilojen käyttöönotosta.

Harjoittelukoulujen rakentamista varten ehdotetaan 13 900 000 mk ja opetusväline- ja kalustohankintoihin 2 400 000 mk. Kulutusmäärärahojen lisäykset aiheutuvat uusien koulutilojen käyttöönotosta ja peruskouluasteen oppilasmäärän kasvusta.

Kuntien maksuosuudet, ruokamaksut, luku-kausimaksut ja muut harjoittelukouluista aiheutuvat tulot on merkitty momentille 12.29.12—24.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 83 517 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet Muutos ± 1983 1984/83
1. Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	49 599 200	+ 2 782 800	559 + 10
2. Työsubdepalkat	2 970 400	+ 334 900	59 + 1
3. Muut palkat ja palkkiot	23 210 100	+ 2 671 700	56 —
4. Sosiaaliturvamaksu	5 463 900	+ 516 100	— —
	Varaus 1983	— 699 900	— —
	Varaus 1984	+ 2 273 400	— —
	Yhteensä	83 517 000	674 + 11

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 4 292 500 mk, mistä 3 691 900 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.8.1984 lukien perustettavaksi seuraavat virat:

Hämeenlinnan normaalikoulu

Peruspalkkaiset: Palkkausluokka
8 lehtoria (luokanopettaja)..... C 44

Oulun normaalikoulu

Peruspalkkainen:
1 lehtori (luokanopettaja)..... C 44

Savonlinnan normaalikoulu

Peruspalkkainen:
1 lehtori (luokanopettaja)..... C 44

Kajaanin normaalikoulu

Peruspalkkainen:
1 rehtori C 59

Rauman normaalikoulu

Peruspalkkainen:
1 rehtori C 59

Joensuun normaalikoulu

Peruspalkkainen:
1 rehtori C 61

Jyväskylän normaalikoulu

Peruspalkkainen:

1 rehtori C 61

Edellyttäen, että Kajaanin, Rauman, Joensuun ja Jyväskylän normaalikoulujen rehtorin virat perustetaan, voidaan vastaavasti samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa kaksi rehtorin virkaa, joiden palkkaus on suoritettu virkaehtosopimuksen perusteella palkkausluokan C 59 mukaisesti ja kaksi rehtorin virkaa, joiden palkkaus on suoritettu palkkausluokan C 61 mukaisesti.

Lisäys on 320 600 mk.

c) Työsuhteepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 85 000 mk vuonna 1983 osaksi vuotta palkattujen Helsingin II normaalikoulun huoltomiehen ja kahden siivoajan palkkoina.

Työsuhteepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 12 300 mk vuonna 1983 osaksi vuotta kokopäivätoimisena palkatun Tampereen normaalikoulun koulukuraattorin palkkana.

Työsuhteepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 22 000 mk vahtimestarin palkkaamiseksi Helsingin II normaalikouluun 1.8.1984 lukien.

Lisäys on 119 300 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 60 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muista palkoista ja palkkioista voidaan päätoimisten tuntiopettajien aseman vakiinnuttamisen johdosta vähentää tuntiopetuspalkkioina vuonna 1983 osaksi vuotta perustettujen toimien johdosta 160 000 mk.

Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 1 217 000 mk ylitunti- ja tuntiopetuspalkkioina kustannusten nousun ja opetuksen lisääntymisen johdosta.

Lisäys on 1 057 000 mk.

1984 esitys.....	83 517 000
1983 menoarvio.....	75 638 000
1982 tilinpäätös.....	67 633 543

21. *Oppilashuolto* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 445 000 mk, mistä luvun perusteluihin viitaten 384 000 mk Tampereen yliopiston Hämeenlinnan normaalikoulun ja 198 000 mk Turun yliopiston Rauman normaalikoulun oppilashuollon kustannuksina sekä 863 000 mk peruskouluasteen oppilasmäärän lisääntymisen ja kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta vähennetään kertameno 185 000 mk, lisäys on 1 260 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää koulu-ruokailusta sekä peruskouluasteen oppilaiden koulumatkoista ja oppilasavustuksista aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahalla saadaan henkilökunnalle ja opetusharjoittelijoille tarjota tilaisuus osallistua maksulliseen kouluruokailuun.

Lukioasteen oppilaiden, opetusharjoittelijoiden ja henkilökunnan ruokamaksuista aiheutuvat tulot on merkitty momentille 12.29.12—24.

Käyttösuunnitelma:	mk
Helsingin yliopiston harjoittelukoulu	1 930 000
Jyväskylän yliopiston harjoittelukoulu.....	1 250 000
Oulun yliopiston harjoittelukoulu	1 520 000
Joensuun yliopiston harjoittelukoulu	1 110 000
Turun yliopiston harjoittelukoulu.....	1 240 000
Tampereen yliopiston harjoittelukoulu	1 000 000
Åbo Akademin harjoittelukoulu.....	950 000
Lapin korkeakoulun harjoittelukoulu	410 000
Yhteensä	9 410 000

1984 esitys.....	9 410 000
1983 menoarvio.....	8 150 000
1982 tilinpäätös.....	6 151 779

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 060 000 mk uusien toimitilojen käyttöönoton, oppilasmäärän lisääntymisen ja kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta vähennetään kertameno 180 000 mk, lisäys on 880 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös oppilaille annettavien oppikirjojen, koulutarvikkeiden ja työainesten hankintoihin sekä muihin

peruskoulun ja lukion opetuksen ja muun toiminnan edellyttämiin kulutusmenoihin.

Momentin määrärahaa saadaan luvun perusteluihin viitaten käyttää myös kuntien maksettavaksi opettajankoulutuslain 9 §:n 2 momentin nojalla tulevien osuukien tarkistuksesta tai näiden osuukien ja kuntien suoraan kustantamien menojen erotuksesta aiheutuvien palautusten suorittamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Helsingin yliopiston harjoittelukoulu	1 380 000
Jyväskylän yliopiston harjoittelukoulu.....	820 000
Oulun yliopiston harjoittelukoulu	1 160 000
Joensuun yliopiston harjoittelukoulu	960 000
Turun yliopiston harjoittelukoulu.....	1 090 000
Tampereen yliopiston harjoittelukoulu	1 370 000
Åbo Akademin harjoittelukoulu.....	730 000
Lapin korkeakoulun harjoittelukoulu	890 000
Yhteensä	8 400 000

1984 esitys.....	8 400 000
1983 menoarvio.....	7 520 000
1982 tilinpäätös.....	6 909 172

70. *Opetusvälineiden ja kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 400 000 mk uusien tilojen varustamista sekä opetusvälineiden ja kaluston uusintahankintoja ja täydentämistä var-
ten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Helsingin yliopiston harjoittelukoulu	490 000
Jyväskylän yliopiston harjoittelukoulu.....	190 000
Oulun yliopiston harjoittelukoulu	300 000
Joensuun yliopiston harjoittelukoulu.....	640 000
Turun yliopiston harjoittelukoulu.....	90 000
Tampereen yliopiston harjoittelukoulu	500 000
Åbo Akademin harjoittelukoulu.....	130 000
Lapin korkeakoulun harjoittelukoulu	60 000
Yhteensä	2 400 000

1984 esitys.....	2 400 000
1983 menoarvio.....	4 000 000
1982 tilinpäätös.....	2 300 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 13 900 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk mk/m ²		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Hämeenlinnan normaalikoulu					
— laajennus	2 266	11 800 000	5 207	9 500 000	5 400 000
— muutostyö	790	3 100 000	3 924		
2. Savonlinnan normaalikoulu					
— laajennus	2 002	11 900 000	5 944	4 800 000	8 000 000
— korjaustyö	1 965	6 000 000	3 053		
— puhelinvaihte		500 000			
3. Jyväskylän normaalikoulun yläaste					
— laajennus	1 500	8 600 000	5 733	1 000 000	500 000
— muutos- ja korjaustyö	4 050	19 500 000	4 815		
				Yhteensä	13 900 000

Edellä lueteltujen töiden lisäperusteluna esitetään seuraavaa:

2. Laajennuksen kustannusarvio sisältää koko alueen kaukolämpöliittymismaksun 600 000 mk.

1984 esitys.....	13 900 000
1983 menoarvio.....	9 500 000
1982 tilinpäätös.....	11 720 000

34. Teatterikorkeakoulu

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 7 742 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet Muutos ±	
			1983	1984/83
1. Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset.....	2 522 600	+ 146 700	31	—
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhteipalkat	1 250 400	+ 236 900	21	—
3. Muut palkat ja palkkiot	3 252 200	+ 409 300	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	506 000	+ 65 300	—	—
	Varaus 1983	— 62 000	—	—
	Varaus 1984	+ 210 800	—	—
	Yhteensä	+ 1 007 000	52	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 423 700 mk, mistä 372 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

c) Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 158 200 mk vuonna 1983 osaksi vuotta palkkujen opintosihteerin ja kahden lehtorin palkkioina. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 21 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkioihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 350 000 mk tehtävien lisääntymisen ja tanssitaiteen opetuksen aloittamisen johdosta sekä koulutuskeskuksen projektien johdosta. Kun alamomentilta voidaan vähentää vuonna 1983 osaksi vuotta perustettujen tilapäisten toimien johdosta 139 000 mk, lisäys on 211 000 mk.

1984 esitys	7 742 000
1983 menoarvio	6 735 000
1982 tilinpäätös	5 704 663

10. (29.34.29, osa) *Kiinteistöjen käyttö* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 520 000 mk, mistä 420 000 mk aikaisemmin vuokrattujen lisätilojen vuokrien ja kustannusten nousun johdosta sekä 100 000 mk tanssinopetuksen tilojen vuokraamista varten.

1984 esitys	1 320 000
1983 menoarvio	800 000
1983 I lisämenoarvio	770 000
1982 tilinpäätös	711 465

29. (29.34.29, osa) *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 117 000 mk kustannusten nousun ja tehtävien lisääntymisen johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kirjahankintoihin, opetusteatterin ja koulutuskeskuksen projektien menoihin sekä teatteritoimintaan tutustumiseksi järjestettävien opintoretkien menoihin. Opetusteatteritoiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.99.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	2 000
Matkat	37 000
Virkistystoiminta (enintään)	1 000
Toimistomenot	215 000
Opetusteatterikulut	250 000
Kirjahankinnat	65 000
Muut menot	270 000
Yhteensä	840 000

1984 esitys	840 000
1983 menoarvio	723 000
1983 I lisämenoarvio	20 000
1982 tilinpäätös	678 142

50. *Apurahat*

Momentille ehdotetaan edelleen 40 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää opettajien ja opiskelijoiden ulkomaisiin opintomatkoihin myönnettäviin apurahoihin.

1984 esitys	40 000
1983 menoarvio	40 000

70. *Kalusto- ja välinehankinnat* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 80 000 mk opetusvälineiden ja kaluston uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys	80 000
1983 menoarvio	110 000
1982 tilinpäätös	100 000

35. Taideteollinen korkeakoulu

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 15 086 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	1984/83
1. <i>Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	4 400 000	+ 197 300	57	—
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsubdepalkat</i>	2 701 500	+ 153 000	39	—
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	6 586 800	+ 581 900	13	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	987 100	+ 84 800	—	—
Varaus 1983		— 127 600	—	—
Varaus 1984	410 600	+ 410 600	—	—
Yhteensä	15 086 000	+ 1 300 000	109	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 785 600 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Korkeakoulun opetuksen kehittämisen johdosta ehdotetaan 1.9.1984 lukien perustettavaksi kaksi sopimuspalkkaista apulaisprofessorin virkaa (S 15). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa kaksi ylimääräistä yliopettajan tointa (V 29). Lisäys on 16 600 mk.

c) Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 39 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 130 000 mk, mistä 80 000 mk jatkotutkinnoista aiheutuvina lisääntyvinä luento- ja tuntiopetuspalkkioina sekä 50 000 mk laitos- ja korjaustehtäväpalkkioina.

1984 esitys.....	15 086 000
1983 menoarvio.....	13 786 000
1982 tilinpäätös.....	12 039 673

10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)

Momentilta voidaan vähentää 196 000 mk vuokratilojen vähenemisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vuokriin, kiinteistöjen käyttökustannuksiin sekä enintään 100 000 mk rakennusten vuotuisiin korjausmenoihin ja pienehköihin muutostöihin.

1984 esitys.....	5 384 000
1983 menoarvio.....	5 580 000
1982 tilinpäätös.....	5 114 073

21. Muut opetus- ja tutkimusmenot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 90 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kirjallisuuden hankintoihin, automaattisen tietojenkäsittelyn ja laitojen menoihin sekä muihin opetus- ja tutkimusmenoihin.

1984 esitys.....	1 350 000
1983 menoarvio.....	1 260 000
1982 tilinpäätös.....	1 203 055

28. Maksullinen palvelu- ja työtoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk toiminnan laajentumisen ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää julkaisutoiminnasta, maksullisesta palvelutoiminnasta, maksullisesta täydennyskoulutuksesta ja työtoiminnasta aiheutuviin palkkaus-, vuokra-, matka- ja kulutusmenoihin. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.35.

1984 esitys.....	450 000
1983 menoarvio.....	250 000
1982 tilinpäätös.....	229 213

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 45 000 mk kustannusten nousun ja tehtävien lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös siviilipalvelusmiesten ylläpidosta aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käytävaramat (enintään).....	4 000
Matkat.....	92 000
Virkistystoiminta (enintään).....	1 000
Toimistomenot.....	223 000
Muut menot.....	215 000
Yhteensä	535 000

1984 esitys.....	535 000
1983 menoarvio.....	490 000
1982 tilinpäätös.....	479 709

50. Apurahat

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää alan julkaisutoiminnan tukemiseen, opinto- ja tutustumismatkoihin sekä opimateriaalin laadintaan tarkoitettuihin apurahiin.

1984 esitys.....	30 000
1983 menoarvio.....	28 000
1982 tilinpäätös.....	25 000

70. Kaluston ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 500 000 mk tutkimus- ja opetusvälineiden sekä kaluston uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys.....	500 000
1983 menoarvio.....	700 000
1982 tilinpäätös.....	500 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Eduskunta on vuoden 1982 tulo- ja menoarvion yhteydessä hyväksynyt taideteollisen korkeakoulun, teatterikorkeakoulun ja Suomen elokuva-arkiston käyttöön Itä-Pasilaan suunnitellun uudisrakennuksen kustannusarvioksi 156 000 000 mk, joka korotettuna vuoden 1983 ensimmäisen vuosineljänneksen hintatasoon on 181 000 000 mk. Valmistuneiden luonnossuunnitelmien mukaan hankkeen kustannusarvio vastaavassa hintatavassa on 266 000 000 mk. Yksikkökustannukset ovat tällöin 10 658 mk/m² ja 1 380 mk/m³. Koska kustannusarvio on kohonnut huomattavas-

ti yli eduskunnan aikaisemmin hyväksymän tason ja yksikkökustannukset muodostuisivat kohtuuttoman korkeiksi, ei tällaisen rakennushankkeen toteutusta voida pitää perusteltuna.

Taideteollisen korkeakoulun tilantarpeen kiireellisyys huomioonottaen korkeakoululle on tarkoitus hankkia uudet tarkoituksenmukaiset vuokratilat. Samoin Suomen elokuva-arkiston arkistotilat toteutetaan kiireellisesti erillishankkeena. Teatterikorkeakoulun tilaratkaisuille on osoittautunut olevan useita vaihtoehtoja. Hallituksen tarkoituksena on jatkaa näitä koskevia seivityksiä kiireellisesti teatterikorkeakoulun tilakysymyksen ratkaisemiseksi pysyvällä tavalla.

Taideteollisen korkeakoulun, teatterikorke-

koulun ja Suomen elokuva-arkiston yhteistä rakennushanketta varten myönnetystä määrärahoista on jäljellä 7 300 000 mk, jota saadaan käyttää myöhemmin Itä-Pasilan tontille lähinnä taideteollisen korkeakoulun tarpeisiin rakennettavan supistetun rakennushankkeen, teatterikorkeakoulun toimitilojen, sekä elokuva-arkistotilojen suunnitteluun.

Edellä olevan johdosta momentille ehdotetaan 100 000 mk yleissuunnittelua ja Itä-Pasilan taidelaitosten rakentamisen neuvottelukunnan menoja varten.

1984 esitys	100 000
1983 menoarvio	2 000 000
1982 tilinpäätös	5 200 000

36. Sibelius-Akatemia

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 25 441 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	8 852 300	+ 446 100	103	+ 1
2. Tilapäisten palkkiot ja työsubdepalkat	5 772 500	+ 1 635 900	74	+ 14
3. Muut palkat ja palkkiot	8 459 000	+ 1 606 300	64	-12
4. Sosiaaliturvamaksu	1 664 700	+ 295 800	—	—
	Varaus 1983	— 193 600	—	—
	Varaus 1984	+ 692 500	—	—
Yhteensä	25 441 000	+ 4 483 000	241	+ 3

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa tehdystä päätöksestä.

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 1 145 000 mk, mistä 1 127 400 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Ehdotetaan perustettavaksi 1.8.1984 lukien ylimääräinen konservaattoiri toimi (V 26). Lisäys on 33 400 mk.

c) Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 536 700 mk vuonna 1983 osaksi vuotta palkattujen tilapäisten lehtorien palkkioina.

Työsubdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 332 900 mk vuonna 1983 osaksi vuotta palkatun henkilöstön palkkioina.

Työsubdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 56 100 mk vuoden 1983 ensimmäisen lisämenoarvion mukaisesti palkatun vahtimestarin edelleen palkkaamiseksi.

Päätoimisten tuntiopettajien aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan kymmenen lehtorin (V 27) palkkaamiseksi 1.8.1984 lukien tilapäisten palkkioihin lisäystä 352 000 mk, mistä 330 000 mk on siirtoa alamomentilta 3.

Uusien tilojen käyttöönoton johdosta ehdotetaan työsubdepalkkioihin lisäystä 60 000 mk vahtimestarin palkkaamiseksi.

Tehtävien lisääntymisen johdosta kahden aikaisemmin tuntipalkkaisena toimineen kanslistin palkkaamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien työsubdepalkkioihin lisäystä 93 200 mk, mistä 56 000 mk on siirtoa alamomentilta 3.

Lisäys on 1 430 900 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 88 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkioihin ja palkkioihin ehdotetaan luento- ja tuntiopetuksen laajentumisen johdosta lisäystä 950 000 mk, mistä 100 000 mk Kuopion koulutusyksikköä varten.

Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan toiminnan laajentumisen johdosta lisäystä 250 000 mk täydennyskoulutuksen, konsertti- ja oopperatoiminnan, musiikkidramaattisen teatterin palkkioita sekä erittelemättömiä muita palkkoja ja palkkioita varten.

Muista palkoista ja palkkioista voidaan vähentää 848 000 mk, mistä kohdan c perusteluihin viitaten 330 000 mk tuntiopetuspalkkioina ja 56 000 mk kahden kanslistin palkkioina sekä 462 000 mk vuonna 1983 osaksi vuotta palkattujen tilapäisten lehtorien palkkioina.

Määrärahan oikaisun johdosta alamomentille ehdotetaan lisäystä 727 000 mk.

Lisäys on 1 079 000 mk.

1984 esitys.....	25 441 000
1983 menoarvio.....	20 958 000
1983 I lisämenoarvio.....	17 000
1982 tilinpäätös.....	16 911 099

10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 280 000 mk käyttöön otettujen lisätilojen vuokrien ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vuokramenoihin ja muihin kiinteistöjen käyttökustannuksiin sekä enintään 40 000 mk rakennusten korjausmenoihin.

1984 esitys.....	1 957 000
1983 menoarvio.....	1 677 000
1982 tilinpäätös.....	1 018 173

28. Konsertti- ja oopperatoiminta sekä mahdollinen palvelutoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 40 000 mk toiminnan laajentumisen ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää konsertti- ja oopperatoimintaan, musiikkidramaattisen opetusteatterin toimintaan, julkaisu-toimintaan, mestarikurssien ja muun maksullisen täydennyskoulutuksen palkkiomenoihin ja muihin menoihin. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.36.

1984 esitys.....	280 000
1983 menoarvio.....	240 000
1982 tilinpäätös.....	183 147

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 434 000 mk, mistä 64 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja tehtävien lisääntymisestä, 160 000 mk pu-

helin keskuksen laajennuksen vuokrista, 60 000 mk atk-laitevuokrista sekä 90 000 mk kertamenoista atk-laiteasennuksia ja systeemisuunnittelua varten ja 60 000 mk kertamenoista 100-vuotishistorian lunastusta varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kirjallisuuden, nuottien ja äänitteiden hankintaan sekä laitosten tarpeista aiheutuviin menoihin. Kun momentilta vähennetään kertameno 250 000 mk, lisäys on 184 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään).....	5 000
Matkat.....	46 000
Virkistystoiminta (enintään).....	1 000
Toimistomenot.....	400 000
Atk-menot (kertamenoa 90 000).....	200 000
Kirjallisuuden, nuottien ja äänitteiden hankinta.....	290 000
Kuopion koulutusyksikön menot.....	220 000
Muut menot (kertamenoa 60 000).....	230 000
Yhteensä	1 392 000

1984 esitys.....	1 392 000
1983 menoarvio.....	1 208 000
1983 I lisämenoarvio.....	80 000
1982 tilinpäätös.....	754 883

55. Apurahat

Momentille ehdotetaan kustannusten nousun johdosta lisäystä 5 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkomaiseen vaihtotoimintaan, opetuksen vaatimien opintoretkeilyjen ja kenttäharjoittelun tukemiseen, opettajien, muun henkilökunnan ja opiskelijoiden ulkomaisiin opintomatkoihin sekä oppimateriaalin laadintaan ja tutkimustoimintaan tarkoitettuihin apurahiin.

1984 esitys.....	55 000
1983 menoarvio.....	50 000
1982 tilinpäätös.....	20 000

70. Kaluston ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 000 000 mk kaluston ja opetusvälineiden hankintaa varten, mistä 2 500 000 mk on tarkoitettu Töölönkatu 28 -rakennuksen kaluston ja opetusvälineiden hankintoihin.

1984 esitys.....	3 000 000
1983 menoarvio.....	3 750 000
1983 I lisämenoarvio.....	100 000
1982 tilinpäätös.....	450 000

37. Muut korkeakoulumenot

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä kulttuurivaihtosopimuksen perusteella palkattavien opettajien menoja varten 259 000 mk seuraavasti:

2. *Työsubdepalkat.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 256 800 mk, mistä 86 500 mk aiheutuu osaksi vuotta 1983 palkattujen opettajien palkoista, 5 000 mk lyhytaikaisista opettajanvierailuista, 116 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistamisesta ja 49 200 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 14 300 mk vuodelle 1983, lisäys on 242 500 mk. Alamomentin loppusumma on 1 689 700 mk. Alamomentilta saadaan palkata enintään 19 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

4. *Sosiaaliturvamaksu.* Alamomentille merkitään lisäystä 16 500 mk. Alamomentin loppusumma on 118 300 mk.

1984 esitys	1 808 000
1983 menoarvio	1 549 000
1982 tilinpäätös	1 129 194

08. *Kieli-instituuttien valvontalautakunta*

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kieli-instituuteissa opintonsa aloittaneiden diplomikielensä kääntäjien loppukokeiden toimeenpanoa varten tarvittavan valvontalautakunnan menoihin.

1984 esitys	38 000
1983 menoarvio	35 000
1982 tilinpäätös	27 619

09. *Korkeakouluneuvosto*

Momentille ehdotetaan lisäystä 40 000 mk kustannusten nousun ja toiminnan laajentumisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää korkeakouluneuvoston sihteereiden palkkausmenoihin ja neuvoston kokouskuluihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kaksi päätoimista pysyväisluonteista henkilöä.

1984 esitys	540 000
1983 menoarvio	500 000
1982 tilinpäätös	408 644

21. *Korkeakoululaitosta koskeva tutkimus- ja kehittämistoiminta*

Momentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin mää-

rärahaa saadaan käyttää uusien koulutusohjelmien suunnittelua ja koulutuksen uudelleenjärjestelyä, korkeakoulutuksen ja työelämän yhteyksiä, korkeakoulutuksen asemaa sekä taloudellisia ja alueellisia vaikutuksia, hallintoa, resurssisuunnittelua ja mitoitusta sekä koulutuksen kysyntää ja opiskelijavalintojen kehittämistä koskevan suunnittelu-, tutkimus- ja selvitystoiminnan palkka-, palkkio- ja muihin menoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kahdeksan henkilöä määräaikaisiin tehtäviin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Uusien koulutusohjelmien suunnittelu ja koulutuksen uudelleenjärjestely	120 000
Korkeakoulutuksen asemaa sekä taloudellisia ja alueellisia vaikutuksia koskeva tutkimustoiminta	50 000
Koulutuksen ja työelämän yhteyksiä koskeva tutkimustoiminta	220 000
Korkeakoulujen hallintoa, resurssisuunnittelua ja mitoitusta koskeva selvitystoiminta	130 000
Koulutuspaikkojen kysyntää ja opiskelijavalintojen kehittämistä koskeva selvitystoiminta	150 000
Korkeakoulujen atk-rekisterin kehittämisen	70 000
Taidekorkeakoulujen suunnittelu	90 000
Muu tutkimus- ja kehittämistoiminta	70 000
Yhteensä	900 000

1984 esitys	900 000
1983 menoarvio	850 000
1982 tilinpäätös	692 507

22. *Korkeakoulujen täydennyskoulutuksen kehittäminen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 800 000 mk, mistä 750 000 mk luvun 29.85 perusteluihin viitaten aiheutuu sosiaalialan pätevöittämisskoulutuksen suunnittelusta, opetusohjelmien kehittämisestä ja koulutuksen järjestämisestä sekä 50 000 mk kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää korkeakoulujen täydennyskoulutuksen kehittämiseen, valtionhallinnon henkilöstön korkeakoulutasoisen jatko- ja täydennyskoulutuksen kokeilutoimintaan sekä ulkomailla tutkintonsa suorittaneiden suomalais-ten täydennyskoulutuksesta aiheutuviin sekä avoimen korkeakouluopetuksen suunnittelu- ja kokeilutoiminnan palkka-, palkkio- ja muihin menoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata henkilöstöä määräaikaisiin tehtäviin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Korkeakoulujen täydennyskoulutuksen kehittäminen	350 000
Avoimen korkeakouluopetuksen kehittäminen	320 000
Valtionhallinnon henkilöstön korkeakouluissa tapahtuvan jatko- ja täydennyskoulutuksen kokeilutoiminta	280 000
Ulkomailla tutkintonsa suorittaneiden täydennyskoulutus	400 000
Sosiaalialan pätevöittämisskoulutus	750 000
Yhteensä	2 100 000
1984 esitys	2 100 000
1983 menoarvio	1 300 000
1982 tilinpäätös	972 522

23. Tutkintojen ja opetuksen kehittäminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 590 000 mk, mistä 90 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 500 000 mk siirrostä momentilta 34.01.23 korkeakouluopintoja koskevaa tiedotustoimintaa varten. Kun momentilta voidaan vähentää 90 000 mk momentin 29.10.01 kohdan c perusteluihin viitaten kasvatustieteiden tutkimuslaitoksen palvelukseen siirrettävän kahden henkilön palkkoina, lisäys on 500 000 mk. Määrärahaa saadaan käyttää opetuksen ja opiskelun työmuotojen sekä oppimateriaalien, korkeakoulujen peruskoulutuksen ja terveydenhuollon ammatillisen jatkokoulutuksen kehittämisestä, tieteellisen jatkokoulutuksen kehittämisestä sekä korkeakouluhenkilöstön koulutuksesta aiheutuviin palkka-, palkkio- ja muihin menoihin. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 14 henkilöä määräaikaisiin tehtäviin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Opetuksen ja opiskelun työmuotojen sekä oppimateriaalien kehittäminen	220 000
Tutkintojen kehittäminen ja seuranta	260 000
Terveydenhuollon perus- ja erikoistumis-koulutuksen kehittäminen	340 000
Opettajankoulutuksen tiedotus- ja kehittämistyö	180 000
Jatkokoulutuksen kehittäminen	400 000
Korkeakouluopintoja koskeva tiedotustoiminta	500 000
Korkeakouluhenkilöstön pedagoginen ja hallinnollinen koulutus	200 000
Yhteensä	2 100 000
1984 esitys	2 100 000
1983 menoarvio	1 600 000
1982 tilinpäätös	1 446 605

24. Korkeakoulujen kansainvälisen toiminnan kehittäminen

Momentille ehdotetaan 900 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Helsingin kaup-

pakorkeakoulun kansainvälisen täydennyskoulutusohjelman toteuttamisesta aiheutuvia palkkioita ja muita kulutusmenoja varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ulkomaisten korkeakoulujen perimien kurssimaksujen sekä ulkomaisten opettajien palkkioiden ja matka- sekä majoituskulujen suorittamiseen.

1984 esitys

26. Opettajien poikkeuskoulutus ja opettajan-koulutusyksiköiden opettajien jatko- ja täydennyskoulutus

Momentille ehdotetaan 2 200 000 mk, mistä 750 000 mk luvun 29.85 perusteluihin viitaten erityislastentarhanopettajien, erityisopettajien, kuvaamataidon opettajien ja lukion oppilaan ohjaajien poikkeuskoulutuksen suunnittelua ja järjestämistä varten, 1 150 000 mk peruskoulun ja lukion eräiden opettajaryhmien vajuksen poistamiseksi tarvittavaa poikkeuskoulutusta, opetusharjoittelun ohjaajina toimivien opettajien koulutusta, ruotsinsuomalaisten opettajiksi koulutettavien ja opettajien kurseja varten sekä 300 000 mk käytettäväksi opettajankoulutuslain 11 §:n mukaisen jatko-opiskelun järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin, apurahoihin ja julkaisutoimintaan sekä opettajankouluttajien opintomatkoihin ja kurseihin. Lisäys on 950 000 mk, mikä aiheutuu opettajien poikkeuskoulutuksesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää edellä mainituista toiminnoista aiheutuviin palkka-, palkkio- ja muihin kulutusmenoihin. Palkkakustannusten arvioidaan olevan 1 450 000 mk. Määrärahalta saadaan palkata enintään 11 päätoimista henkilöä määräaikaisiin tehtäviin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Opettajien poikkeuskoulutus	1 900 000
Opettajankoulutusyksiköiden opettajien jatko- ja täydennyskoulutus	300 000
Yhteensä	2 200 000
1984 esitys	2 200 000
1983 menoarvio	1 250 000
1982 tilinpäätös	573 682

27. Korkeakoulujen yhteinen atk-toiminta

Momentille ehdotetaan lisäystä 480 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää korkeakoulujen Univac 1108-keskustietokoneen ylläpitokustannuksiin ja muihin yhteistoiminnan menoihin, tietoliikennepalvelujen kehittämiseen sekä suurtietokoneajan ostoon. Momentin määrärahalta saadaan palkata henkilökuntaa määräaikaisiin tehtäviin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Keskustietokoneen ylläpito	5 800 000
Tietokonelaitteiden vuokrat ja käyttökulut .	530 000
Suurtietokonepalvelujen osto	400 000
Atk-toiminnan kehittäminen	400 000
Sekalaiset kulutusmenot	50 000
Yhteensä	7 180 000
1984 esitys	7 180 000
1983 menoarvio	6 700 000
1982 tilinpäätös	6 143 777

28. Tieteellisten kirjastojen atk-toiminta (arviomääräraha)

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi arviomäärärahaksi.

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk tieteellisten kirjastojen atk-järjestelmän ylläpito- ja kehittämistehtävien sekä järjestelmän myyntipalvelujen lisääntymisen johdosta. Atk-järjestelmän ylläpito-, käyttö- ja kehittämistehtävien osuus momentin määrärahasta on enintään 1 900 000 mk. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään seitsemän henkilöä määräaikaissäntäviin.

Ulkopuolisille myytävistä järjestelmän palveluista kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.99.

Käyttösuunnitelma:	mk
Atk-järjestelmän ylläpito ja kehittäminen (enintään)	1 900 000
Palvelusten myynti	100 000
Yhteensä	2 000 000
1984 esitys	2 000 000
1983 menoarvio	1 500 000
1982 tilinpäätös	1 192 962

29. Eräät aineenopettajien koulutuksen menot

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk aineenopettajan kasvatustieteellisiä opintoja suorittavien opiskelijoiden määrän väliaikaisen lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tilapäisen henkilöstön palkkaamiseen, tuntiopetuspalkkioihin sekä opetusharjoittelun ohjauspalkkioihin.

1984 esitys	2 500 000
1983 menoarvio	1 500 000

50. Oppimateriaalin tuotannon edistäminen

Momentille ehdotetaan edelleen 750 000 mk käytettäväksi oppimateriaalin laatijoille maksettaviin apurahoihin sekä valtionavustuksina palkkioihin ja muuhun oppimateriaalituotannon edistämiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Apurahat	500 000
Valtionapu kustantajille	250 000
Yhteensä	750 000
1984 esitys	750 000
1983 menoarvio	750 000
1982 tilinpäätös	698 500

51. Kesäyliopistojen valtionapu

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionapuna kesäyliopistojen palkkauksia, opetuspalkkioita ja muita kustannuksia varten. Kesäyliopistojen yhteisen tiedotus- ja tutkimustoiminnan osuus momentin määrärahasta on 30 000 mk.

1984 esitys	2 650 000
1983 menoarvio	2 550 000
1982 tilinpäätös	2 300 000

52. Valtionavustus korkeakouluopiskelijoiden ruokailukustannusten alentamiseen (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 500 000 mk opiskelijoiden ruokailukustannusten alentamiseksi myönnettävän tuen korottamiseksi 3,50 markkaan ateriaa kohti 1.7.1984 lukien ja ruokailijamäärän lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää opiskelijaruokaloille myönnettävinä valtionavustuksina opetusministeriön ohjeiden mukaisten opiskelija-ateriakokonaisuuksien hinnan alentamiseksi vuosittain tulo- ja menoarviossa vahvistettavalla markkamäärällä.

Momentin määrärahasta on ylimääräistä ateria-kohtaista tukea enintään 1 000 000 mk muissa kuin korkeakoulujen tiloissa toimivien opiskelija-ruokaloiden energia-, siivous- ja muita ylläpito-korvauksia varten.

1984 esitys	16 500 000
1983 menoarvio	12 000 000
1982 tilinpäätös	13 203 334

72. Tietokonelaitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk eräitä korkeakoulujen yhteisiä atk-laitehankintoja varten.

1984 esitys	1 000 000
1983 menoarvio	3 000 000
1982 tilinpäätös	3 500 000

39. Valtion opintotukikeskus

Peruskoulun jälkeen tapahtuvien opintojen tukemiseen tarkoitettu opintotukilain (28/72) mukainen opintotuki käsittää valtion varoista maksettavan opintorahan (perusosan ja asumislisän)

sekä valtion takaaman korkotukilainan. Opintotukea myönnettiin opintovuonna 1982—83 seuraavasti:

	opintorahat			keskim. saajaa kohden mk	opintolainat			keskim. saajaa kohden mk
	saajien lukum. (opisk.)	% opisk. määrästä	määrä yht. milj. mk		saajien lukum. (opisk.)	% opisk. määrästä	takausten määrä yht. milj. mk	
lukiot	48 000	48	37	770	3 000	3	8	2 900
kansanopistot	5 400	90	11	2 040	4 100	68	22	5 300
ammattilliset oppilaitokset	112 000	87	208	1 860	63 600	49	350	5 500
korkeakoulut	42 000	55	102	2 430	43 000	57	391	9 100
ulkomaiset oppilaitokset	2 100	—	6	2 860	2 300	—	22	9 700
Yhteensä	209 500	65	364	1 740	116 000	36	793	6 800

Takausvastuun nojalla on pankeille maksettu vuosittain noin 1 500 henkilön opintolainat. Määrä vastaa vajaata 0,4 prosenttia opintolainansaajien kokonaismäärästä, mikä on tällä hetkellä noin 350 000 henkeä. Takausvastuunot olivat vuonna 1982 noin 14 milj. mk eli 0,3 prosenttia koko opintolainakannasta. Takausvastuun nojalla maksettuja lainoja perittiin valtiolle takaisin vuoden 1982 aikana noin 7,5 milj. mk. Takaisinperinnästä huolehtii valtion opintotukikeskus.

Opintorahan perusosan enimmäismäärät vahvistetaan tulo- ja menoarviossa ja opintorahan

asumislisän sekä opintolainan enimmäismäärät vuosittain annettavassa valtioneuvoston päätöksessä. Opintolainojen ja opintorahan asumislisän enimmäismäärän vuotuista tarkistusmenettelyä jatketaan toteuttamalla tarkistukset kustannustason kehityksen mukaan.

Opiskelijoiden velkaantumista pyritään vähentämään lisäämällä asteittain eniten velkaantuvien opiskelijaryhmien opintorahamuotoista tukea. Tämän vuoksi menoarvioesityksessä ehdotetaan mm. huoltajalisän opintorahaosuutta korotettavaksi.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 686 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	1 902 800	+ 96 600	31	—
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhddepalkat	469 400	+ 136 800	3	+ 2
3. Muut palkat ja palkkiot	65 100	+ 3 900	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	175 600	+ 19 600	—	—
	Varaus 1983	— 22 000	—	—
	Varaus 1984	73 100	—	—
Yhteensä	2 686 000	+ 308 000	34	+ 2

Henkilöstön määrän lisäys aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7) ja momentilta 29.39.29.

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 120 400 mk, mistä 110 500 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

c) Valtion tietokonekeskuksen luopuessa atk-talennustehtävistä ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 77 000 mk kanslistin (V 12) palkkaamiseksi sekä määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseksi talennustehtäviin yhteensä noin kuuden kuukauden ajaksi. Vastaavasti on momentilta 29.39.29 vähennetty 70 000 mk.

Tilapäisten palkkioista voidaan vähentää 8 600 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistetyin toimen palkkiona.

Viitaten alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 48 500 mk toimistoapulaisen palkkaamista varten.

Lisäys on 116 900 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään viisi pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	2 686 000
1983 menoarvio	2 378 000
1982 tilinpäätös	2 160 570

09. *Opintotukilautakunnat* (arviomääräraha)

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi arviomäärärahaksi.

Momentille ehdotetaan edelleen 40 000 mk.

1984 esitys	40 000
1983 menoarvio	40 000
1982 tilinpäätös	34 999

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 439 400 mk, mikä aiheutuu tietosysteemien kehittämisestä, opintotuki-informaation lisäämisestä, lomakkeiston uusimisesta, ulkomaanperinnän tehostamisesta ja kustannusten noususta. Lisäyksestä 150 000 mk on kertamenoa atk-sovellutusten kehittämistä varten. Kun momentilta vähennetään momentin 29.39.01 kohdan c perusteluihin viitaten 70 000 mk, lisäys on 369 400 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tutkimustoimintaan.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Matkat	54 000
Virkistystoiminta (enintään)	1 000
Muut henkilöstömenot	5 000
Rakennusten käyttö	605 000
Toimistomenot	570 000
Atk-menot (kertamenoa 150 000)	1 150 000
Muut menot	150 000
Yhteensä	2 535 000

1984 esitys	2 535 000
1983 menoarvio	2 165 600
1983 I lisämenoarvio	200 000
1982 tilinpäätös	2 073 066

52. *Opintolainojen valtiontakaus ja korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 000 mk, mistä 5 800 000 mk aiheutuu korkotuen piiriin kuuluvan opintolainapääoman kasvusta, 500 000 mk työttömille maksettavien korkoavustusten määrän lisääntymisestä, 2 400 000 mk siitä, että asevelvollisuuttaan suorittavien korot maksetaan ensimmäistä kertaa koko vuodelta sekä 1 300 000 mk opintotukilain muutosesitykseen viitaten äitiys- ja vanhempainrahaa saavien opiskelijoiden opintolainojen korkojen maksamisesta valtion varoista 1.7.1984 lukien. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 200 000 mk ulkomailla lääkärin tutkinnon suorittaneiden lukumäärän kasvun johdosta ja siksi, että uusia lainaeriä saavat nostaa ainoastaan ennen 1.1.1975 opintonsa aloittaneet opiskelijat sekä 1 200 000 mk takausvastuusuuritusten vähenemisen johdosta, lisäys on 8 600 000 mk. Momentin määräraha saadaan käyttää opintotukilain (28/72) mukaiseen opintolainojen valtiontakaukseen ja kortokuteen sekä korkotukilainoista annetun lain (1015/77) 10 §:n nojalla luottolaitoksille lääkärin ja hammaslääkärien ulkomailla tapahtuvasta kouluttamisesta suoritettaviin korkohyvityksiin.

Lääkärin ja hammaslääkärien ulkomailla tapahtuvaan kouluttamiseen myönnettyt lainat ovat korottomia lääkärintutkinnon suorittamiseen saakka tai kunnes lääkintöhallitus on julistanut lainansaajan laillistetuksi hammaslääkäriksi, kuitenkin enintään seitsemän vuotta. Tältä ajalta korkohyvitys vastaa määrältään Postipankin antolainauksestaan yleisesti perimää korkoa. Muutoin

korkohyvitys vastaa määrältään Postipankin antolainauksestaan yleisesti perimän koron ja rahalaitosten kuuden kuukauden talletuksista maksaman koron erotusta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Korkotukilain (1015/77) nojalla myönnettävä korkotuki	100 000
Opintotukilain (28/72) mukainen korkotuki	134 000 000
Hoitokorvaus	13 800 000
Takausvastuusuoritukset	16 000 000
Työttömien korkoavustukset	2 500 000
Asevelvollisten korkoavustukset	4 000 000
Äitiys- ja vanhempainrahaa saavien opiskelijoiden korkoavustukset	1 300 000
Yhteensä	171 700 000
1984 esitys	171 700 000
1983 menoarvio	163 100 000
1983 I lisämenoarvio	-5 700 000
1982 tilinpäätös	160 351 292

55. Opintoraha (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan opintotukilain (28/72, muut. 23/80) 10 §:n mukaisia opintorahoja varten lisäystä 81 000 000 mk seuraavasti:

a) Opintorahoihin 1.7.1983 tehtyjen korotusten, opintorahojen myöntämisperusteiden muuttamisen sekä saajamäärän kasvun johdosta opintovuosina 1982—83 ja 1983—84 ehdotetaan lisäystä 65 800 000 mk.

b) Lukiolaisten opintorahan enimmäismäärän korottamiseksi kustannustason nousua vastaavasti 100 markalla eli 1 200 markkaan 1.7.1984 lukien ehdotetaan lisäystä 1 900 000 mk.

c) Kansanopistoissa opiskelevien, ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden ja korkeakouluopiskelijoiden opintorahan perusosan enimmäismäärien korottamiseksi kustannustason nousun johdosta 100 markalla eli 1 800 markkaan 1.7.1984 lukien ehdotetaan 6 800 000 mk.

d) Opintorahan asumislisään ehdotetaan 1.7.1984 lukien lisäystä 5 800 000 mk asumiskustannusten nousun johdosta.

e) Opintorahan huoltajalisän korottamiseksi 1.7.1984 lukien 100 markalla eli 900 markkaan lasta kohti ehdotetaan lisäystä 700 000 mk. Huoltajalisä maksetaan enintään kolmesta lapsesta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Lukiolaisten opintorahan perusosa	44 200 000
Kansanopistossa ja ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevien opintorahan perusosa	171 900 000
Korkeakouluopiskelijoiden opintorahan perusosa	72 000 000
Opintorahan asumislisä	186 000 000
Opintorahan huoltajalisä	11 200 000
Yhteensä	485 300 000

1984 esitys	485 300 000
1983 menoarvio	404 300 000
1983 I lisämenoarvio	20 300 000
1982 tilinpäätös	350 711 706

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 20 000 mk kaluston täydentämiseksi.

1984 esitys	20 000
1983 menoarvio	16 000
1982 tilinpäätös	15 944

40. Koulutoimen piirihallinto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 18 507 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	15 357 800	+ 828 100	143	+ 2
2. Tilapäisten palkkiot	676 700	+ 156 300	3	+ 5
3. Muut palkat ja palkkiot	758 000	+ 43 600	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	1 210 700	+ 95 800	—	—
Varaus 1983	—	- 157 600	—	—
Varaus 1984	503 800	+ 503 800	—	—
Yhteensä	18 507 000	+ 1 470 000	146	+ 7

Henkilöstön määrän lisäyksestä kuusi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7).

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 732 000 mk, mistä 663 800 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Toiminnan kehittämiseksi ehdotetaan Uudenmaan lääninhallitukseen perustettavaksi koulutoimentarkastajan virka (B 1).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavan toimihenkilön aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi Keski-Suomen lääninhallitukseen ylimääräinen tutkimussihteerin toimi (V 23).

Lisäys on 164 200 mk.

c) Tilapäisten palkkioista voidaan vähentää 62 000 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistettyjen tointen palkkioina.

Viitaten kohdan b perusteluihin voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 57 000 mk ylimääräistetyin toimen palkkiona.

Viitaten alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin ehdotetaan työsuhdepalkkioihin lisäystä

250 800 mk kahden toimistosihteerin ja neljän toimistoapulaisen palkkaamista varten.

Lisäys on 131 800 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään kahdeksan pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys.....	18 507 000
1983 menoarvio.....	17 037 000
1982 tilinpäätös.....	15 091 292

09. Keskiasteen koulunuudistuksen suunnittelulautakunnat (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk toiminnan laajentumisen ja kustannusten nousun johdosta suunnittelulautakuntien kokouspalkkioihin, sihteerinpalkkioihin, matka- ja päivärahoihin sekä materiaalihankintoihin.

1984 esitys.....	130 000
1983 menoarvio.....	120 000
1982 tilinpäätös.....	92 950

41. Kouluhallitus

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 23 589 000 mk seuraavasti:

	Ehdorus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	18 050 400	+ 1 538 600	208	+ 1
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat</i>	1 697 000	+ 112 400	23	—1
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	1 656 600	— 130 500	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	1 542 900	+ 137 200	—	—
	Varaus 1983	— 198 800	—	—
	Varaus 1984	+ 642 100	—	—
	Yhteensä	+ 2 101 000	231	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 1 033 000 mk, mistä 1 016 500 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Tarkoituksenmukaisen virkarakenteen aikaansaamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien pe-

rustettavaksi kirjastotoimistoon sopimuspalkkainen toimistopäällikön virka (S 15). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa peruspalkkainen kirjastoylitarkastajan virka (V 28).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavan toimihenkilön aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi tarkastustoimistoon ylimääräinen ylitarkastajan toimi (B 1).

Määrärahan oikaisun johdosta alamomentille ehdotetaan lisäystä 600 000 mk.

Lisäys on 713 000 mk.

c) Tilapäisten palkkioihin ja työsuhdelpalkkioihin ehdotetaan lisäystä kertamenona 335 500 mk tilapäisen arkkitehdin ja kahden työsuhteisen rakennusinsinöörin palkkaamista varten. Kun vähennetään kertameno 287 000 mk, lisäys on 48 500 mk.

Työsuhdelpalkkioihin ehdotetaan lisäystä 84 700 mk kertamenona työsopimussuhteisen suunnittelijan palkkaamiseksi opetusosaston erityisopetustoimistoon viittomakielen opetuksen suunnittelu- ja kehittämistehtäviin.

Tilapäisten palkkioista voidaan vähentää 14 700 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistetyin toimen palkkiona.

Viitaten kohdan b perusteluihin voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 84 000 mk ylimääräistetyin toimen palkkiona.

Lisäys on 34 500 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 22 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkioihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 200 000 mk, mistä ruotsinkielisen arvosteleavan kirjaluettelon arvostelupalkkioina 5 000 mk, käännöspalkkioina kertamenona 145 000 mk peruskoulun uusien oppikurssien ja opetussuunnitelmallisten ohjeiden kääntämiseksi ruotsin kielelle ja puhtaaksikirjoittamiseksi sekä 50 000 mk tilapäisten tarkastajien palkkioina. Kun alamomentilta vähennetään kertameno 60 000 mk sekä 400 000 mk määrärahan oikaisun johdosta, vähennys on 260 000 mk.

1984 esitys.....	23 589 000
1983 menoarvio.....	21 488 000
1982 tilinpäätös.....	18 695 153

22. Suunnittelutoiminta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa käytetään opetusministeriön hyväksymien perusteiden mukaisesti peruskoulun tutkimus- ja kehittämistoimintaan, suunnittelu-toimintaan ja erityisopetuksen, saamenkielisen opetuksen sekä opettaja- ja oppilastiedostojen kehittämiseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään neljän henkilön palkkaamiseen.

1984 esitys.....	2 300 000
1983 menoarvio.....	2 200 000
1982 tilinpäätös.....	2 100 000

23. Oppimateriaalien kehittäminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 250 000 mk, mistä 50 000 mk kustannusten nousun johdosta ja 200 000 mk kertamenona saamenkielisen oppimateriaalin julkaisemiseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää peruskoulun, lukion, aikuisopetuksen, ruotsinkielisen sekä erityisopetuksen oppimateriaalien kehittämistoimintaan ja tuottamistoimintaan, ruotsinkielisen harjaantumisopetuksen oppimateriaalin kehittämiseen, oppimateriaalien hyväksymiseen, tarkastamiseen ja asiantuntijapalkkioiden suorittamiseen sekä oppimateriaalien valmistamiseen.

1984 esitys.....	1 400 000
1983 menoarvio.....	1 150 000
1982 tilinpäätös.....	1 038 317

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 204 000 mk lähinnä automaattisen tietojenkäsittelyn kustannusten sekä muiden kustannusten nousun johdosta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään).....	16 000
Matkat.....	470 000
Virkistystoiminta (enintään).....	5 000
Muut henkilöstömenot.....	20 000
Toimistomenot.....	1 243 000
Atk-menot.....	750 000
Muut menot.....	100 000
Yhteensä	2 604 000

1984 esitys.....	2 604 000
1983 menoarvio.....	2 400 000
1982 tilinpäätös.....	2 186 120

50. Kodin ja koulun yhteistyö

Momentille ehdotetaan edelleen 220 000 mk. Määrärahaa saadaan käyttää valtionavustuksina kodin ja koulun yhteistyöstä huolehtivien järjestöjen toiminnan avustamiseen, kodin ja koulun yhteistyömuotojen kehittämiseen, koulun vapaan harrastustoiminnan tukemiseen sekä kodin ja koulun yhteistyönä toteutettavasta vapaasta harrastustoiminnasta tiedottamiseen.

1984 esitys.....	220 000
1983 menoarvio.....	220 000
1982 tilinpäätös.....	188 000

70. Kaluston hankkiminen (siirtömääräraha)	1984 esitys	80 000
Momentille ehdotetaan 80 000 mk kaluston ja	1983 menoarvio	50 000
konttorikoneiden hankkimista ja uusimista var-	1982 tilinpäätös	50 000
ten.		

42. Erät valtion oppilaitokset

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 14 283 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	6 787 100	+ 1 017 900	92	—
2. <i>Työsuhdepalkat</i>	3 372 400	+ 271 200	40	+ 1
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	2 800 500	+ 385 200	19	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	934 200	+ 136 800	—	—
	Varaus 1983	— 112 900	—	—
	Varaus 1984	+ 388 800	—	—
	Yhteensä	+ 2 087 000	151	+ 1

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 755 600 mk, mistä 697 300 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Määrärahan oikaisun johdosta alamomentille ehdotetaan lisäystä 700 000 mk, mikä aiheutuu kurssimuotoisen lukion aiheuttamien palkkausmenojen kasvusta.

c) Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 18 700 mk Suomalais-venäläisen koulun puoli-päivätoimisen keittiöapulaisen palkkaamiseksi kokopäivätoimisena. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 41 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 210 000 mk, mistä 10 000 mk kertamenona Suomalais-venäläistä koulua koskevan peruskouluosan opetussuunnitelman kääntämiseksi venäjän kielelle ja 200 000 mk alamomentin määrärahan oikaisuna päätoimisten tuntiopettajien palkkauksessa tapahtuneiden rakennemuutosten johdosta. Kun alamomentilta vähennetään kertameno 10 000 mk, lisäys on 200 000 mk.

1984 esitys	14 283 000
1983 menoarvio	12 196 000
1982 tilinpäätös	9 804 748

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 258 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kirjahan-kintoihin, opetusväline- ja tarvikkehankintoihin, oppimateriaalien valmistukseen ja oppilaiden ruokailuun sekä opetussuunnitelman tarkistamisesta ja kääntämisestä aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	3 000
Rakennusten käyttö	1 600 000
Kirjahankinnat	400 000
Opetusvälineet ja tarvikkeet	350 000
Oppimateriaalien valmistus	340 000
Oppilaiden ruokailu	1 240 000
Toimistomenot	110 000
Muut menot	215 000
Yhteensä	4 258 000

1984 esitys	4 258 000
1983 menoarvio	4 000 000
1982 tilinpäätös	3 533 016

70. Opetusvälineiden ja -kaluston hankkiminen (siirtömääräraha)

Momentille ehdotetaan 200 000 mk, mistä 80 000 mk Helsingin ranskalais-suomalaisen koulun ja 120 000 mk Suomalais-venäläisen koulun

käyttöön kuluneen koulukaluston ja vanhentuneen opetusvälineistön uusimista varten.

1984 esitys.....	200 000
1983 menoarvio.....	150 000
1982 tilinpäätös.....	120 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 500 000 mk Suomalais-venäläisen koulun lisärakennuksen suunnitte-

lua varten. Hankkeen laajuus on 2 000 m² ja kustannusarvio 9 700 000 mk, jolloin yksikkökustannukset ovat 4 850 mk/m². Hankkeen suunnitteluun on aikaisemmin myönnetty 200 000 mk.

1984 esitys.....	500 000
1983 I lisämenoarvio.....	100 000
1982 tilinpäätös.....	100 000

43. Kunnalliset ja yksityiset oppikoulut

Lukioiden ensimmäisen luokan oppilasmäärä oli syksyllä 1981 noin 37 000, josta se syksyllä 1982 laski noin 36 000:een. Syksyllä 1982 oli lukioiden oppilasmäärä 111 200, mikä on 0,4 % pienempi kuin edellisenä syksynä. Lukioiden oppilasmäärän arvioidaan vuonna 1983 olevan noin 110 100 ja vuonna 1984 noin 107 300. Vuoden 1982 syksyllä oli toiminnassa 469 lukioasteen koulua.

Tarkoituksena on, että päiväkouluina toimivien lukioiden aloituspaikkojen määrää säädellään pitkällä aikavälillä siten, että niiden osuus 16-vuotiaiden ikäluokasta säilyy nykyisellä tasolla. Tällöin aloituspaikkojen ja oppilaiden määrät tulevat asteittain laskemaan seuraten ikäluokan pientymistä. Opettajien määrää vähennetään ikäluokkien pientymisen johdosta.

Lukion uuteen lukuunnielmaan sisältyy myös atk-opetuksen aloittaminen lukiossa. Lisäksi tulee varautua atk:n hyväksikäyttöön muiden aineiden opetuksessa ja opetukseen liittyvässä hallinnossa.

Valtionosuuteen oikeuttavat käyttökustannukset oppilasta kohti olivat vuonna 1982 noin 7 050 mk, vuonna 1983 niiden arvioidaan olevan noin 7 830 mk ja vuonna 1984 noin 8 500 mk. Luvun 29.46 perusteluihin viitaten tarkoituksena on jatkaa säästötoimenpiteitä lukion osalta.

Lukion opetusjärjestelyitä tarkistetaan siten, että oppilaiden viikkotunneissa mitattu työmäärä säilyy suunnilleen ennen kurssimuotoista lukuunnielmaa vallinneella tasolla.

Valtionosuuden keskimääräinen suuruus valtionosuuteen oikeuttavista menoista on ollut noin 69 %. Luvun 29.46 perusteluihin viitaten valtionosuusasteikkoa on tarkoitus alentaa yhdellä prosenttiyksiköllä.

30. Valtionosuus kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 85 446 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kunnan peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista annetun lain (1112/78), yksityisoppikoulujen valtionavusta annetun lain (439/50) sekä kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen valtionavusta annetun lain (468/68) mukaisen valtionavun suorittamiseen.

1. *Lakisidonnainen valtionosuus.* Alamomentille merkitään kunnan peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista annetun lain, yksityisoppikoulujen valtionavusta annetun lain sekä kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen valtionavusta annetun lain mukaisen valtionosuuteen ja -avustukseen 679 194 000 mk. Lisäys on 108 766 000 mk mistä 33 600 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistamisesta, 40 000 000 mk määrärahan oikaisusta, 14 744 000 mk varauksesta vuodelle 1984 ja 20 422 000 mk kustannusten noususta. Kun alamomentilta vähennetään loppuerien vähennys 5 800 000 mk, iltalinjan oppilaskohtaisen valtionavustuksen ennakoiden vähennys 7 350 000 mk, luvun perusteluissa tarkoitettua valtionosuusasteikon alentamisen johdosta 6 000 000 mk sekä varaus 4 170 000 mk vuodelle 1983, lisäys on 85 446 000 mk. Loppuerien osuus on 41 000 000 mk ja iltalinjan oppilaskohtaisen valtionosuuden ennakoiden osuus 6 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus opettajien palkkauskustannuksiin.....	506 194 000
Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin .	173 000 000
Yhteensä	679 194 000

2. *Ylimääräinen valtionapu.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 870 000 mk edellä mainitun lain (1112/78) 5 §:n mukaiseen valtionapuun.

1984 esitys	680 064 000
1983 menoarvio	594 618 000
1983 I lisämenoarvio	1 000 000
1982 tilinpäätös	572 376 708

32. *Kunnallisten ja yksityisten oppikoulujen rakentamisen korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 800 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77) säännösten mukaan suoritettaviin korkohyvityksiin. Korkohyvitys käytetään vuosina 1969—1983 myönnettyjen ja vuonna 1984 myönnettävien enintään 2 000 000 markkaan nousevien rakennuslainoitusten korkohyvityksiin.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitosten lainasta perimän koron ja 7 1/2 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 9 1/4 prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1982 myönnettyjen vastaavien korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjaehtoien mukaan on mahdollis-

ta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävissä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruisen korko.

1984 esitys	800 000
1983 menoarvio	800 000
1982 tilinpäätös	457 996

33. *Valtionavustus kunnille lukiolaisten koulunkäyntikustannuksiin*

Momentille ehdotetaan edelleen 330 000 mk opetusministeriön käytettäväksi avustuksina poikkeuksellisen pitkämatkaisten lukiolaisten koulunkäyntiin liittyviin matka- ja majoituskustannuksista aiheutuviin menoihin.

1984 esitys	330 000
1983 menoarvio	330 000
1982 tilinpäätös	300 000

51. *Vieraskielisten koulujen valtionapu*

Momentille ehdotetaan lisäystä 120 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää englantilaisen koulun valtionapuun.

1984 esitys	1 550 000
1983 menoarvio	1 430 000
1982 tilinpäätös	1 300 000

44. Oppikoulujen yhteiset menot

08. *Kouluneuvostot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk.

1984 esitys	1 450 000
1983 menoarvio	1 350 000
1982 tilinpäätös	1 293 010

1984 esitys	7 700 000
1983 menoarvio	5 800 000
1982 tilinpäätös	6 231 658

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kielistudio-ohjelmien hankkimiseen, kirjeopiskelijoiden täydennyskursseihin, lukion kirjeopiskelun menoihin, koulujen kirjastonhoitajien koulutukseen, ylioppilaskirjoitusten valvonnan järjestämiseen sekä ammatinvalinnanohjaukseen.

1984 esitys	750 000
1983 menoarvio	700 000
1982 tilinpäätös	619 780

09. *Ylioppilastutkintolautakunnan menot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 900 000 mk ylioppilastutkintolautakunnan palkkojen ja muiden kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahasta 5 600 000 mk on tarkoitettu palkkoihin ja palkkioihin sekä 2 100 000 mk muita menoja varten. Momentille 12.29.44 arvioidaan vastaavasti kertyvän tuloa 7 700 000 mk.

52. Kesälukiotoiminnan tukeminen

Momentille ehdotetaan edelleen 120 000 mk käytettäväksi lähinnä Kesälukiioseura ry:lle myönnettäviin valtionavustuksiin ja lukion lukusuunnitelman ulkopuoliseen kesälukiotoimintaan.

1984 esitys.....	120 000
1983 menoarvio.....	120 000
1982 tilinpäätös.....	105 000

46. Peruskoulujen valtionapu

Peruskoulujen ja peruskouluasteiden oppilasmäärä oli syksyllä 1982 noin 575 000. Näistä oli peruskoulun ala-asteella noin 364 000 ja yläasteella noin 211 000. Vuonna 1983 oppilasmäärän arvioidaan olevan noin 571 000 ja vuonna 1984 564 800. Peruskoulussa annettavaan tilapäiseen lisäkoulutukseen arvioidaan osallistuvan vuonna 1984 noin 7 000 oppilasta. Lisäystä vuoteen 1983 verrattuna on 2 000 oppilasta. Lisäys johtuu nuorisotyöttömyyden vähentämisestä.

Kyydittäviä oppilaita oli vuonna 1982 noin 128 220. Vuonna 1983 kyydittäviä oppilaita arvioidaan olevan noin 127 600 ja vuonna 1984 noin 126 000.

Uudet koululait on vahvistettu siten, että ne tulisivat voimaan 1.8.1984 lukien. Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi, jolla koululakien voimaantuloa siirretään yhdellä vuodella. Samalla hallituksen tarkoituksena on mitoitaa uusien koululakien edellyttämät tuntikehykset laissa siten, että tuntikehyks on peruskoulun ala-asteella sekä lukiossa nykyisen ryhmittelytavan mukaan määräytyvän tuntikertymän suuruinen ja peruskoulun yläasteella tukiopetukseen käytetty aika mukaanlukien keskimäärin 6,2 tuntia suurempi kuin nykyisen ryhmittelytavan perusteella määräytyvä tuntikertymä.

Yleisperusteluihin viitaten eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi kunnan peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista annetun lain muuttamisesta siten, että peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston käyttökustannuksiin myönnettävän valtionosuuden asteikkoa alennetaan yhdellä prosenttiyksiköllä vuoden 1984 alusta lukien.

Vuosina 1982 ja 1983 on koulu- ja kirjastotoimen järjestelyjen taloudellisuutta koskevia ohjeita antamalla pyritty yhteistyössä kuntien keskusjärjestöjen kanssa siihen, että peruskoulun, lukion ja kirjastojen yksikkökustannusten kasvu jäisi keskimäärin yhden prosenttiyksikön vähemmäksi kuin muutoin tapahtuisi. Säästötoi-

menpiteitä ehdotetaan jatkettavaksi vuonna 1984.

Peruskoulunopettajien palkkausmenot, oppilaiden majoitus- ja kyyditysmenot sekä muut oppilaskohtaiset käyttömenot olivat vuonna 1982 oppilasta kohti noin 9 340 mk. Kustannusten nousun johdosta vastaavien käyttömenojen arvioidaan olevan vuonna 1983 noin 10 500 mk ja vuonna 1984 noin 11 380 mk, mihin kunnat ovat saaneet valtionosuutta keskimäärin 71 %.

Vuonna 1983 arvioidaan tarvittavan valtionapua peruskoulujen käyttömenoihin noin 4 253 milj. mk. Vuodeksi 1984 tätä tarkoitusta varten ehdotetaan 4 586 milj. mk. Peruskoulujen perustamiskustannuksiin ehdotetaan vastaavasti 87 milj. mk.

30. Valtionosuus peruskoulujen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 4 585 917 000 mk eli lisäystä 419 876 000 mk seuraavasti:

1. *Lakisidonnainen valtionosuus.* Kunnan peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista annetun lain (1112/78) mukaiseen valtionosuuteen sekä aikaisemmin voimassa olleiden valtionavustuslainsäädännön mukaisten loppusuoritusten maksamista ja koulujärjestelmän perusteista annetun lain (467/68) 27 §:n 3 momentin mukaiseen valtionapuun merkitään lisäystä 419 606 000 mk seuraavasti:

a) Peruskoulujen palkkausmenoihin tarkoitettua valtionosuutta varten ehdotetaan lisäystä 291 647 500 mk, mistä 179 500 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistamisesta, 34 812 000 mk määrärahan oikaisusta, 72 335 500 mk varauksesta vuodelle 1984 ja 5 000 000 mk loppuerien määrän kasvusta. Kun alamomentilta vähennetään varaus 22 218 500 mk vuodelle 1983, lisäys on 269 429 000 mk. Loppuerien osuus on 91 000 000 mk.

b) Kyyditys- ja majoituskustannusten valtionosuuteen ehdotetaan lisäystä 18 980 000 mk,

mikä aiheutuu kustannusten noususta. Kun alamomentilta vähennetään 9 800 000 mk momentin 31.99.32 perusteluihin viitaten, lisäys on 9 180 000 mk. Loppuerien osuus on 9 000 000 mk.

c) Muiden käyttömenojen valtionosuuteen ehdotetaan lisäystä 200 997 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja loppuerien määrän kasvusta. Loppuerien osuus on 101 000 000 mk.

d) Alamomentilta ehdotetaan vähennettäväksi luvun perusteluissa tarkoitetun valtionosuusasteikon alentamisen johdosta 60 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus opettajien palkkauskustannuksiin	2 483 517 000
Valtionosuus kyyditys- ja majoituskustannuksiin	270 200 000
Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin	1 830 000 000
Yhteensä	4 583 717 000

2. *Ylimääräinen valtionapu.* Alamomentille ehdotetaan enintään 2 200 000 mk Ruotsista ja muualta ulkomailta palanneiden oppilaiden tukiopetuksen järjestämiseen sekä pakolaislasten opetuksen erityisjärjestelyihin. Lisäys on 270 000 mk.

1984 esitys	4 585 917 000
1983 menoarvio	4 166 041 000
1982 tilinpäätös	3 776 459 034

34. *Valtionosuus peruskoulujen perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)*

Kunnan peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista annetaan lain (1112/78) 2, 3 ja 24 §:n ja kunnallisista kuulovammaisten kouluista annetun lain (476/72) 4 §:n nojalla peruskoulurakennusten perustamiskustannuksia varten myönnettävinä valtionosuuksina ja -avustuksina momentille ehdotetaan 87 000 000 mk käytettäväksi vuonna 1983 ja sitä ennen annettujen rakentamislupien edellyttämiin sekä muihin lakisääteisiin valtionosuuksiin samoin kuin vuonna 1984 myönnettävien rakentamislupien edellyttämiin valtionosuuksiin. Ehdotetaan, että vuonna 1984 saataisiin myöntää rakentamislupia uudis- ja lisärakennustöihin sekä muutos- ja perusparannustöihin samoin kuin myöntää valtionosuutta peruskoulurakennuksessa ilman rakentamislupaa suoritettavia lisärakennushankkeita sekä muutos- ja perusparannustöitä varten siten, että niihin tarvittava valtionosuus laskettuna vuoden 1984 hintatason mukaisista normaalihinnoista on yhteensä 67 000 000 mk. Vuonna 1984 päätettä-

vien uusien koulurakennushankkeiden kiintiön on arvioitu jakautuvan siten, että rakentamisluvan saaville rakennuskohteille tarvittava rakentamisluvan voimassaoloaikana myönnettävä valtionosuus olisi vuoden 1984 hintatasossa noin 47 000 000 mk ja ilman rakentamislupaa suoritettaviin rakennushankkeisiin myönnettävä valtionosuus olisi noin 20 000 000 mk. Lisäksi ehdotetaan, että edellä mainitun lain (1112/78) 24 §:ssä tarkoitettuja rakentamislupia, joiden valtionosuus suoritetaan vuotuisen arvovähennyksen perusteella 15 vuoden kuluessa, saadaan myöntää vuonna 1984 siten, että niiden normaalihinta vastaa enintään yhteensä 120 000 000 mk. Vähennys on 5 000 000 mk.

Peruskoulurakennusten kustannukset ovat kohonneet viime vuosina jatkuvasti yleistä kustannustason kehitystä nopeammin. Taloudellisuuden edistämiseksi ja kustannusnousun hillitsemiseksi tarkoituksena on tarkistaa normaalihintojen määrittämismenettelyä siten, että normaalihinnat vuodesta 1984 alkaen toteutettavissa rakennushankkeissa määrätään taloudellisesti toteutettujen peruskoulu- ja kirjastorakennusten keskimääristen kustannusten perusteella. Eduskunnalle annetaan tarvittava hallituksen esitys laiksi kunnan peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista annetun lain muuttamisesta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vuonna 1983 ja sitä aikaisemmin myönnettujen rakentamislupien edellyttämät valtionosuudet	20 000 000
Vuonna 1984 myönnettävien rakentamislupien edellyttämät valtionosuudet	27 000 000
Lääninhallituksen päätöksellä ilman rakentamislupaa vuonna 1984 rahoitettavat pienet hankkeet	18 000 000
Ensikertainen kalustaminen, siirtokelpoisten ja muiden jälkirahoitteisten koulujen vuotuismaksut, normaalihinnan korotukset, ennen 1.1.1979 aloitettujen pienten hankkeiden rahoitus ja muut vastaavat menot	22 000 000
Yhteensä	87 000 000

1984 esitys	87 000 000
1983 menoarvio	92 000 000
1982 tilinpäätös	101 799 542

35. *Lisäavustus peruskoulujen ylläpitomenoihin (arviomääräraha)*

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 4 000 000 mk, mikä aiheutuu vuoden 1979 alussa voimaan tulleen lain mukaista lisäavustusta saavien kuntien lukumäärän vähentymisestä. Mo-

mentin määrärahaa saadaan käyttää koulujärjestelmän perusteista annetun lain (7/72) 26 §:n sekä kunnan peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista annetun lain (1112/78) mukaisena valtionapuna aikaisempiin vuosiin kohdistuvan lisäavustuksen suorittamiseen.

1984 esitys.....	6 000 000
1983 menoarvio.....	10 000 000
1982 tilinpäätös.....	12 445 455

37. *Valtionapu yksityisoppikoulujen muuttamiseksi kunnallisiksi kouluiksi* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 2 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kunnan koululaitokseen liitettyjen yksityisten oppikoulujen velkojen maksamiseksi kunnille myönnettäviä avustuksia varten vuonna 1984. Avustukset on tarkoitus suorittaa obligaatioiden sijasta rahana.

1984 esitys.....	2 000 000
1983 menoarvio.....	2 000 000
1982 tilinpäätös.....	2 777 040

38. *Kesäsiirtoloiden valtionapu*

Momentille ehdotetaan edelleen 700 000 mk käytettäväksi valtionapuna peruskouluasetuksen mukaiseen kesäsiirtolatoimintaan sekä päiväsiirtolatoimintaan.

1984 esitys.....	700 000
1983 menoarvio.....	700 000
1982 tilinpäätös.....	640 000

51. *Valtionapu Steiner-kouluille* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 1 980 000 mk, mikä aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistamisesta, hintojen noususta sekä loppuerien määrän kasvusta. Momentin määrärahaa käytetään Steiner-koulusta annetun lain (417/77) 5 §:n mukaisen valtionavun suorittamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin.....	8 036 000
Valtionapu muihin käyttömenoihin.....	6 364 000
Yhteensä	14 400 000

1984 esitys.....	14 400 000
1983 menoarvio.....	12 420 000
1982 tilinpäätös.....	10 619 134

(54.) *Valtionapu peruskoulua vastaavan erityiskoulun rakentamiseen* (kertameno)

Momentti ja sille kertamenona myönnetty määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 500 000 mk.

1983 esitys.....	500 000
------------------	---------

55. *Valtionapu ulkomailla toimiville peruskoulua vastaaville yksityisille kouluille* (arviomääräraha)

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi arviomäärärahaksi. Momentille ehdotetaan edelleen 2 700 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään ulkomailla toimivasta peruskoulua vastaavasta yksityiskoulusta annetun lain (379/81) 5 §:n mukaiseen valtionapuun sekä Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen mukaisesti menoihin.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan peruskoulua vastaavasta yksityiskoulusta annetun lain 5 §:n 1 momentin mukaiseen valtionapuun edelleen 2 600 000 mk.

2. *Ylimääräinen valtionapu.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 100 000 mk peruskoulua vastaavasta yksityiskoulusta annetun lain säännösten mukaan toimivien koulujen oppimateriaalikustannuksia varten.

1984 esitys.....	2 700 000
1983 menoarvio.....	2 700 000
1982 tilinpäätös.....	1 183 747

81. *Rakennuslainat peruskouluille* (arviomääräraha)

Viitaten momentin 29.46.34 perusteluihin momentille ehdotetaan 27 000 000 mk peruskoulurakennuksia varten myönnettäviin rakennuslainoihin huomioon ottaen uusien peruskoulurakennusten rakentaminen sekä vanhoissa koulurakennuksissa suoritettavat perusparannus- ja muutostyöt.

Uudis- ja lisärakennustöitä varten myönnetty lainat suoritetaan takaisin kymmenen prosentin sekä muutos- ja perusparannustöitä varten myönnettyt lainat viidentoista prosentin vuotuismaksuina, joista luetaan koroiksi seitsemän ja puoli prosenttia kulloinkin maksamatta olevalle pääomalle ja muu osa pääoman lyhennykseksi. Muut lainaehdot vahvistaa valtioneuvosto.

1984 esitys.....	27 000 000
1983 menoarvio.....	27 000 000
1982 tilinpäätös.....	28 462 798

82. Lainat yksityisoppikoulujen muuttamiseksi kunnallisiksi kouluiksi (arviomääräraha)	1984 esitys	2 000 000
Momentille ehdotetaan 2 000 000 mk yksityisoppikoulujen velkojen maksamiseksi kunnille myönnettäviä lainoja varten.	1983 menoarvio	2 000 000
	1982 tilinpäätös	1 248 670

50. Eräät opettajankoulutuksen menot

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 333 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	1 527 300	+ 131 500	18	+ 1
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat	638 000	— 4 500	13	— 1
3. Muut palkat ja palkkiot	859 200	+ 111 600	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	217 800	+ 20 600	—	—
	Varaus 1983	— 27 900	—	—
	Varaus 1984	+ 90 700	—	—
	Yhteensä	+ 322 000	31	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 180 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavan toimihenkilön aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi Heinolan kurssikeskukseen ylimääräinen taloudenhoitajan toimi (V 24). Lisäys on 58 900 mk.

c) Viitaten kohdan b perusteluihin voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 53 400 mk ylimääräistetyin toimen palkkiona. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 12 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 53 000 mk opetustyötä suorittavien kouluttajien ansionmenetyksen korvaamista varten.

1984 esitys	3 333 000
1983 menoarvio	3 011 000
1982 tilinpäätös	2 056 990

28. Kouluhenkilöstön täydennyskoulutus (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 780 000 mk toiminnan laajentumisen ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kielten aineenopettajien valmistuksesta, kielten opettajien erikoisopinnoista, koulun johtajien koulutuksesta, lastentarhanopettajaopistojen opettajien täydennyskoulutuksesta, päiväkodeissa opetusharjoittelua ohjaavan henkilökunnan perehdyttämiskoulutuksesta, lääninhallitusten suorittamasta pedagogisesta ohjaustoiminnasta, ohjaus- ja neuvontatilaisuuksien järjestämisestä opettajankoulutusyksiköiden edustajille, muun kouluhenkilöstön täydennyskoulutuksesta, ammatinvalinnan yhdysohjaajien koulutuksesta sekä opettajien muusta täydennyskoulutuksesta aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös henkilökunnan palkkaukseen määräaikaisiin tehtäviin.

1984 esitys	8 980 000
1983 menoarvio	8 200 000
1982 tilinpäätös	7 800 000

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 188 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ravintomenoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Matkat	1 000 000
Rakennusten käyttö	910 000
Toimistomenot	173 000
Ravintomenot	675 000
Muut menot	180 000
Yhteensä	2 938 000
1984 esitys	2 938 000
1983 menoarvio	2 750 000
1982 tilinpäätös	2 549 091

50. *Stipendit ja apurahat*

Momentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää peruskoulun ala-asteen opettajien matka-apurahiin, auskultoimisstipendeihin ja matka-apurahiin peruskoulun yläasteen ja lukion opettajille, apurahoina jaettavaksi peruskoulun yläasteen ja lukion opettajille

yliopiston kesäkursseihin osallistumista varten sekä apurahoina jaettavaksi peruskoulun yläasteen ja lukion saksan ja historian opettajille pätevyyden lisäämiseksi tarvittavien opintojen tukemiseen virkavapauden aikana. Määrärahaa saadaan käyttää myös eräiden valtion oppilaitosten ja lastentarhanopettajaopistojen opettajille aiheutuviin menoihin heidän osallistuessaan vapaaehtoiseen täydennyskoulutukseen.

1984 esitys	320 000
1983 menoarvio	300 000
1982 tilinpäätös	325 147

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 100 000 mk Heinolan kurssikeskuksen opetusvälineiden ja keittiökoneiden hankkimista sekä atk-laitteiston täydentämistä varten.

1984 esitys	100 000
1983 menoarvio	200 000
1982 tilinpäätös	200 000

51. *Lastentarhanopettajaopistot*01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 9 336 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	5 363 100	+ 508 900	66	—
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat</i>	967 800	+ 96 100	21	—
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	2 140 400	+ 389 100	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	610 600	+ 81 600	—	—
Varaus 1983		— 74 800	—	—
Varaus 1984	254 100	+ 254 100	—	—
Yhteensä	9 336 000	+ 1 255 000	87	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 415 800 mk, mistä 405 900 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Alamomentille 1 ehdotetaan lisäystä 300 000 mk määrärahan oikaisun johdosta.

c) Tilapäisten palkkioista voidaan vähentää 8 000 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistetyin toimen palkkiona.

Työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 36 300 mk työsopimussuhteisen osa-aikaisen vah-

timestarin palkkaamiseksi Tampereen lastentarhanopettajaopistoon.

Lisäys on 28 300 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 21 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 250 000 mk luento- ja tuntiopetuspalkkioina, mikä aiheutuu kaksivuotisen koulutuksen opetussuunnitelman laajentamisesta kolmivuotiseksi.

1984 esitys.....	9 336 000
1983 menoarvio.....	8 081 000
1982 tilinpäätös.....	6 987 913

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 466 000 mk, mistä 28 000 mk aiheutuu harjoittelupisteiden ja oppilaitosten välisten matkakulujen kasvusta, 253 000 mk uusien opetustilojen vuokrasta ja vuokrien korotuksista, 60 000 mk uuden opetussuunnitelman mukaisesta käsikirjaston täydennyksestä ja 125 000 mk toimisto- ja muiden menojen kasvusta sekä kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kirjahankintoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Matkat.....	148 000
Rakennusten käyttö.....	2 553 000
Kirjahankinnat.....	120 000
Toimistomenot.....	200 000
Muut menot.....	145 000
Yhteensä	3 166 000
1984 esitys.....	3 166 000
1983 menoarvio.....	2 700 000
1982 tilinpäätös.....	2 475 526

50. Korvaus päiväkodeille opiskelijoiden käytännön harjoittelun ohjauksesta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 550 000 mk korvauksien suorittamiseen päiväkodeille opiskelijain käytännön harjoittelun ohjauksesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös opetusharjoittelun materiaalikustannuksiin.

1984 esitys.....	550 000
1983 menoarvio.....	550 000
1982 tilinpäätös.....	348 392

51. Lasten päivähoidon henkilöstön täydennyskoulutus

Momentille ehdotetaan kustannusten nousun johdosta lisäystä 5 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää korkeakouluissa ja kesäyliopistoissa järjestettävän päivähoidon henkilöstön täydennyskoulutukseen myönnettävään valtion-apuun.

1984 esitys.....	55 000
1983 menoarvio.....	50 000
1982 tilinpäätös.....	78 781

70. Kaluston ja opetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 120 000 mk kaluston ja opetusvälineiden hankkimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys.....	120 000
1983 menoarvio.....	300 000
1982 tilinpäätös.....	300 000

54. Valtion askartelunohjaajaopisto

Valtion askartelunohjaajaopistossa annettavaa koulutusta on muutettu pidentämällä koulutus-

aikaa puolestatoista vuodesta kahteen vuoteen 1.7.1983 lukien.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 546 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. Ylimääräisten virkamiesten palkkaukset.....	304 600	+ 15 300	4	—
3. Muut palkat ja palkkiot.....	191 000	+ 14 100	1	—
4. Sosiaaliturvamaksu.....	35 500	+ 2 400	—	—
Varaus 1983		— 4 700	—	—
Varaus 1984	14 900	+ 14 900	—	—
Yhteensä	546 000	+ 42 000	5	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 29 400 mk, mistä 28 300 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

1984 esitys	546 000
1983 menoarvio	504 000
1982 tilinpäätös	412 477

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 44 000 mk opiskelijamäärän kasvun ja kustannustason nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös opetustilojen vuokrista, työtoiminnasta, oppikirjojen hankkimisesta ja kirjaston täydentämisestä aiheutuviin menoihin. Työtoiminnasta aiheutuvat tulot on merkitty momentille 12.29.99.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Rakennusten käyttö	280 000
Toimistomenot	24 000
Työtoiminta	45 000
Muut menot	30 000
Yhteensä	379 000

1984 esitys	379 000
1983 menoarvio	335 000
1982 tilinpäätös	280 308

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 40 000 mk kaluston ja opetusvälineiden hankintaan.

1984 esitys	40 000
1983 menoarvio	25 000
1982 tilinpäätös	19 990

55. Kuurojen- ja sokeainkoulut

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 20 973 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	12 771 500	+ 1 620 500	182	—
2. Työsuhtepalkat	4 343 200	+ 347 100	76	—
3. Muut palkat ja palkkiot	1 915 600	+ 123 100	8	—
4. Sosiaaliturvamaksu	1 371 800	+ 173 800	—	—
Varaus 1983		— 169 400	—	—
Varaus 1984	570 900	+ 570 900	—	—
Yhteensä	20 973 000	+ 2 666 000	266	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 962 600 mk, mistä 943 900 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Alamomentille 1 ehdotetaan lisäystä 1 100 000 mk määrärahan oikaisun johdosta.

c) Työsuhtepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 23 100 mk vuonna 1983 osaksi vuotta palkatun laitospulaisen edelleen palkkaamiseksi. Alamo-mentilta 2 saadaan palkata enintään 76 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 5 000 mk muina erittelemättöminä palkkioina työsuojelutoimikunnan ja luottamusmiesten palkkioita varten.

1984 esitys	20 973 000
1983 menoarvio	18 307 000
1982 tilinpäätös	16 942 060

20. Oppilaiden huolto (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 268 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin mää-

räähää saadaan käyttää oppilaiden ravinto- ja majoitusmenoihin, kuljetuksiin ja terveydenhoitomenoihin sekä kouluissa järjestettävän kurssitoiminnan, valtiolta vuokratuissa tiloissa toimivien Mäntyharjun metsäkoulun (Mikkeli) sekä kuulonäköammaisten lasten kuntoutuskeskuksen (Jyväskylä) aiheuttamiin ravinto- ja majoitusmenoihin. Ulkopuolisista aiheutuneita ravinto- ja majoitusmenoja vastaavat tulot on merkitty momentille 12.29.55.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ravinto- ja majoitusmenot	1 680 000
Oppilaiden kuljetukset	2 030 000
Oppilaiden terveydenhuolto	270 000
Yhteensä	3 980 000
1984 esitys	3 980 000
1983 menoarvio	3 712 000
1982 tilinpäätös	3 194 323

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 140 000 mk toiminnan laajentumisen ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös oppikirjojen hankkimisesta, oppilaiden vanhempien kurssitoiminnasta, oppimateriaalien valmistamisesta, siviilipalvelusmiesten palkkaamisesta sekä opettajien valmistuksesta ja jatkokoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Rakennusten käyttö	280 000
Toimistomenot	215 000
Opettajien valmistus ja jatkokoulutus	130 000
Muut menot	755 000
Yhteensä	1 380 000

1984 esitys	1 380 000
1983 menoarvio	1 240 000
1982 tilinpäätös	1 024 367

50. Stipendit ja apurahat

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää oppilasstipendeihin ja apurahiin, oppilaiden opintoretki-, urheilu- ja harrastustoimintaan sekä opettaja- ja opetusharjoittelustipendeihin ja apurahiin koti- ja ulkoilla tapahtuvaan opiskeluun.

1984 esitys	100 000
1983 menoarvio	95 000
1982 tilinpäätös	83 760

70. Kaluston ja opetusvälineiden hankkiminen

Momentille ehdotetaan kaluston ja opetusvälineiden uudis- ja täydennyshankintoja varten 700 000 mk, mistä 250 000 mk on kuulovammaisten koulujen ryhmäkuuntelulaitteiden uudistamiseen.

1984 esitys	700 000
1983 menoarvio	500 000
1982 tilinpäätös	394 696

56. Kirjastotoimi

Vuonna 1981 kouluhallituksen valvontaan kuului 1 576 kirjastoa, joista pääkirjastoja oli 445, sivukirjastoja 933 ja laitoskirjastoja 198. Rekisteröityjä lainaajia oli noin 1 910 000 henkilöä ja kotilainoja otettiin noin 75 milj. kappaletta. Kirjastoissa arvioitiin olevan kirjoja noin 24 000 000 nidettä.

Vuonna 1982 yleisissä kirjastoissa työskenteli noin 4 550 henkilöä, joista päätoimisia kirjastonhoitajia oli noin 1 350, sivutoimisia kirjastonhoitajia noin 800 ja muuta kirjastohenkilökuntaa noin 2 400 henkilöä.

Kunnat saavat kirjastojensa käyttökustannuksiin valtioneuvoston eri tyyppisiä kuntia varten asukasta kohden vahvistamasta markkamäärästä

laskettuna ja kuntien kantokykyluokituksen mukaisesti porrastettuna 51—86 prosentin suuruisen valtionosuuden. Luvun 29.46 perusteluihin viitaten kirjastotoimen valtionosuusasteikkoa on tarkoitus alentaa yhdellä prosenttiyksiköllä vuoden 1984 alusta lukien.

Luvun 29.46 perusteluihin viitaten tarkoituksena on jatkaa säästötoimenpiteitä kirjastotoimen osalta. Tarkoituksena on myös tarkistaa kirjastojen henkilöstön mitoitusta koskevia ohjeita.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi kunnan peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista annetun lain muuttamisesta siten, että kirjastoautojen ja -veneiden hankkimisesta ja niiden

ensikertaisesta varustamisesta aiheutuviin perustamiskustannuksiin myönnetään valtionosuutta 5—93 prosenttia eli sama osuus kuin kirjastohuoneistojen hankkimisesta aiheutuviin kustannuksiin.

23. Kirjallisuuden ostotukikokeilu

Momentille ehdotetaan 200 000 mk ostotukikokeilun jatkamista ja seurantatukimusta varten. Vähennys on 150 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kolmivuotisen kokeilun tulosten arvioimiseen ja vähälevikkisen kirjallisuuden ostotukea varten.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tehtävän edellyttämän määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen.

1984 esitys	200 000
1983 menoarvio	350 000
1982 tilinpäätös	637 520

28. Kirjastotoimen suunnittelu ja kirjastokurssit

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kirjastokurssien luennoitsijoiden luontopalkkioihin sekä matkakustannuksiin ja kurssien materiaalimenoihin sekä kirjastotoimen suunnittelusta aiheutuviin palkkauksiin, matkakuluihin, asiantuntijapalkkioihin sekä atk- ja tarvikemenoihin.

1984 esitys	200 000
1983 menoarvio	100 000
1982 tilinpäätös	9 028

30. Valtionosuus yleisten kirjastojen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille merkitään luvun perustelut huomioon ottaen lisäystä 30 000 000 mk, mistä 11 000 000 mk aiheutuu vuosina 1982 ja 1983 tapahtuneesta kirjastotoimen laajentumisesta ja 19 000 000 mk kustannusten noususta. Momentin määrärahaa käytetään kunnan peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista annetun lain (1112/78) 7—10 §:n mukaiseen kirjastojen valtionosuuteen. Loppuerien osuus on 27 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuudet pääkirjastojen, sivukirjastojen ja maakuntakirjastojen käyttökustannuksiin	319 380 000
Valtionosuudet laitoskirjastojen käyttökustannuksiin	11 200 000
Valtionosuudet valtakunnallisen keskuskirjaston käyttökustannuksiin	420 000
Yhteensä	331 000 000

1984 esitys	331 000 000
1983 menoarvio	301 000 000
1982 tilinpäätös	271 224 352

31. Valtionosuus kirjastojen perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 24 000 000 mk käytettäväksi kunnan peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista annetun lain (1112/78) 7 §:n nojalla kirjastorakennusten ja -huoneistojen hankkimisesta ja perusparannuksista aiheutuviin perustamiskustannuksiin myönnettäviin valtionosuuksiin ja -avustuksiin.

Ehdotetaan, että vuonna 1984 saataisiin myöntää rakentamislupia uudis- ja lisärakennustöihin sekä muutos- ja perusparannustöihin samoin kuin myöntää valtionosuutta kirjastorakennuksessa ilman rakentamislupaa suoritettavia lisärakennushankkeita sekä muutos- ja perusparannustöitä varten siten, että niihin tarvittava valtionosuus laskettuna vuoden 1984 hintatason mukaisista normaalihinnoista on yhteensä 16 000 000 mk. Vuonna 1984 päätettävien uusien kirjastorakennushankkeiden kiintiön on arvioitu jakautuvan siten, että rakentamisluvan saaville rakennuskohteille tarvittava rakentamisluvan voimassaoloaikana myönnettävä valtionosuus olisi vuoden 1984 hintatasossa noin 14 000 000 mk ja ilman rakentamislupaa suoritettaviin rakennushankkeisiin myönnettävä valtionosuus olisi noin 2 000 000 mk.

Lisäksi ehdotetaan, että vuonna 1984 saataisiin käyttää enintään 5 000 000 mk kirjastoautojen ja -veneidien hankkimisesta ja niiden ensikertaisesta varustamisesta aiheutuviin perustamiskustannuksiin myönnettäviä valtionosuuksia varten.

Vähennys on 4 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vuonna 1983 ja sitä ennen myönnettyjen rakentamislupien edellyttämät valtionosuudet	6 000 000
Vuonna 1984 myönnettävien rakentamislupien edellyttämät valtionosuudet	8 500 000
Lääninhallituksen päätöksellä ilman rakentamislupaa vuonna 1984 rahoitettavat pienet hankkeet	1 500 000
Kirjastoautojen hankkimisesta ja niiden ensikertaisesta varustamisesta aiheutuviin valtionosuuksiin	5 000 000
Ensikertainen kalustaminen, normaalihinnojen korotukset ja muut menot	3 000 000
Yhteensä	24 000 000

1984 esitys.....	24 000 000
1983 menoarvio.....	28 000 000
1982 tilinpäätös.....	28 889 539

1984 esitys.....	82 000
1983 menoarvio.....	82 000
1982 tilinpäätös.....	82 000

32. Valtionavustus yhteispohjoismaiseen kirjastotoimintaan

Momentille ehdotetaan 215 000 mk valtionavustuksena kunnille, jotka harjoittavat kirjastolain muuttamisesta annetun lain (189/83) 10 §:n mukaista yhteistä kirjastotoimintaa toisen pohjoismaan kunnan kanssa.

1984 esitys.....	215 000
1983 I lisämenoarvio.....	200 000

50. Valtionapu yksityiseen kirjastotoimintaan

Momentille ehdotetaan edelleen 82 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kirjastolain (235/61) 11 §:n nojalla yksityisin varoin ylläpidettyyn kirjastotoimintaan myönnettäviin avustuksiin.

80. Rakennuslainat kirjastoille (arviomääräraha)

Momentin 29.56.31 perusteluihin viitaten sekä ottaen huomioon uusien kirjastorakennusten rakentaminen ja vanhoissa kirjastorakennuksissa suoritettavat perusparannus- ja muutostyöt momentille ehdotetaan 5 000 000 mk lainojen myöntämistä varten.

Uudis- ja lisärakennustöitä varten myönnettyt lainat suoritetaan takaisin kymmenen prosentin sekä muutos- ja perusparannustöitä varten myönnettyt lainat viidentoista prosentin vuotuismaksuina, joista luetaan koroksi seitsemän ja puoli prosenttia kulloinkin maksamatta olevalle pääomalle ja muu osa pääoman lyhennykseksi. Muut lainaehdot vahvistaa valtioneuvosto.

1984 esitys.....	5 000 000
1983 menoarvio.....	5 500 000
1982 tilinpäätös.....	9 197 840

57. Yhteiskunnallinen sivistystyö

Kansanopistoja on kaikkiaan 89, joista varsinaisia kansanopistoja 47, kansankorkeakouluja 11 sekä opistoja, joissa on varsinainen kansanopisto ja kansankorkeakoulu 31. Työvuonna 1981—1982 opiskeli perusoppijaksoilla yhteensä 6 761 ja lyhytkursseilla 31 922 opiskelijaa. Työvuonna 1982—1983 aloitti opiskelunsa perusoppijaksoilla 6 949 opiskelijaa. Lisäksi järjestetään lyhytkursseja, joiden opiskelijamäärä arvioiden mukaan tulee olemaan noin 33 000. Vuonna 1983 arvioidaan tarvittavan valtionapua kansanopistojen menoihin noin 135 milj. mk. Vuodeksi 1984 tätä tarkoitusta varten ehdotetaan 150 milj. mk.

Työvuonna 1982—1983 on toiminnassa kaikkiaan 276 kansalais- ja työväenopistoa. Opiskelijoita työvuonna 1981—1982 oli kaikkiaan 592 319. Opiskelijoiden määrässä tapahtuu edelleen lievää kasvua, joten työvuonna 1982—1983 määrä lienee noin 600 000 opiskelijaa. Opetustuntien määrä oli työvuonna 1981—1982 yhteen-

sä 1 874 046 tuntia. Opetustuntien määrän arvioidaan työvuonna 1982—1983 kasvavan 1 880 000 tuntiin. Vuonna 1983 arvioidaan tarvittavan valtionapua kansalais- ja työväenopistojen menoihin noin 210 milj. mk. Vuodeksi 1984 tätä tarkoitusta varten ehdotetaan 227 milj. mk.

Vuonna 1983 opintokeskuksia on toiminnassa kymmenen. Vuonna 1982 oli valtionapua saaneiden opintokerhojen määrä 25 800 ja niissä jäseniä noin 237 000. Opintokerhojen opinto-ohjainten koulutusta järjestettiin noin 7 300 tuntia ja tähän koulutukseen osallistui noin 17 000 opinto-ohjaajaa. Valtionapuun oikeuttavia kursseja oli vuonna 1982 noin 8 900 ja niillä osallistujia noin 232 000. Vuonna 1982 toimeenpantiin noin 2 600 luentotilaisuutta ja niissä oli kuulijoita noin 92 000. Vuonna 1983 arvioidaan tarvittavan valtionapuna opintokeskusten menoihin noin 40 milj. mk. Vuodeksi 1984 tätä tarkoitusta varten ehdotetaan 44 milj. mk.

50. *Kansanopistojen valtionapu* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 18 444 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kansanopistojen valtionavusta annetun lain (556/69) 3—7 §:n mukaiseen valtionapuun.

1. *Lakisidonnainen valtionapu*. Kansanopistojen valtionavusta annetun lain (556/69) 3—7 §:n mukaiseen valtionapuun ehdotetaan alamomentille lisäystä 18 644 000 mk seuraavasti:

a) Kansanopistojen valtionavusta annetun lain 3—6 §:n mukaisena valtionapuna palkkauskustannuksiin, muihin käyttökustannuksiin, opetuksesta aiheutuviin kalusto-, opetusväline- ja kirjastohankintoihin, vuokra-arvomenoihin sekä opintorahoihin alamomentille ehdotetaan 146 841 000 mk. Ehdotetaan, että valtionavun piiriin saataisiin vuonna 1984 hyväksyä vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa hyväksytyin viiden henkilön lisäksi kolme uutta henkilöä. Lisäys on 19 164 000 mk, mistä 6 640 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistamisesta, 132 000 mk edellä mainitun uuden henkilöstön palkkaamisesta 1.8.1984 lukien, 491 000 mk vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa vakinaistetun henkilöstön palkkausmenoista, 2 880 000 mk kustannusten noususta ja 1 000 000 mk vuokra-arvojen määrän kasvusta, 5 214 000 mk valtionavun loppusuoritusten määrän lisäyksestä sekä 2 807 000 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun vähennetään varaus 830 000 mk vuodelle 1983, lisäys on 18 334 000 mk. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 1 611 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

b) Kansanopistojen valtionavusta annetun lain 7 §:n 1 momentin mukaisena valtionapuna rehtorien ja opettajien kelpoisuuden edellyttämän harjoittelun järjestämiseen ehdotetaan 40 000 mk. Lisäys 5 000 mk aiheutuu kustannusten noususta.

c) Kansanopistojen valtionavusta annetun lain 7 §:n 2 momentin mukaisena valtionapuna opettajien täydennyskoulutukseen ehdotetaan 90 000 mk. Lisäys 5 000 mk aiheutuu kustannusten noususta.

d) Kansanopistojen valtionavusta annetun lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun lisäavustuksen osuus on enintään 2 000 000 mk. Lisäys on 300 000 mk, josta 200 000 mk on vaikeassa taloudellisessa asemassa olevien kansanopistojen lisäavustusten siirtoa alamomentilta 2.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	96 361 000
Valtionapu opintorahoihin	400 000
Valtionapu muihin menoihin	50 080 000
Opettajien harjoittelu	40 000
Opettajien täydennyskoulutus	90 000
Lisäavustuksia varten (enintään)	2 000 000
Yhteensä	148 971 000

2. *Harkinnanvarainen valtionapu*. Alamomentille ehdotetaan enintään 700 000 mk Lapin Opiston, Saamelaisen kristillisen kansanopiston, Ylitornion kristillisen kansanopiston, Lehtimäen opiston ja Kainuun opiston rakennusvelkojen lyhentämiseen. Vähennys 200 000 mk aiheutuu siirrosta alamomentille 1.

1984 esitys	149 671 000
1983 menoarvio	131 227 000
1983 I lisämenoarvio	458 000
1982 tilinpäätös	120 538 897

51. *Valtionosuus ja -avustus kansalais- ja työväenopistojen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 28 019 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) 5 §:n mukaisesti kansalais- ja työväenopistojen valtionavusta annetun lain (1078/75) 2 ja 3 §:n nojalla suoritettaviin käyttökustannuksiin.

1. *Valtionosuus palkkausmenoihin*. Alamomentille merkitään edellä mainittujen lakien mukaisesti valtionosuutta varten 174 416 000 mk. Ehdotetaan, että valtionavun piiriin saadaan hyväksyä vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa hyväksytyin 21 henkilön lisäksi kahdeksan uutta henkilöä tuntiopetuksen vakinaistamisen johdosta sekä kaksi uutta henkilöä. Lisäys on 23 528 000 mk, mistä 12 000 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistamisesta, 60 000 mk kahden uuden henkilön palkkaamisesta 1.8.1984 lukien aiheutuvista menoista, 1 388 000 mk vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa vakinaistetun henkilöstön palkkauksista aiheutuvista menoista, 5 000 000 mk valtionosuusennakoiden korottamisesta aiheutuvasta oikaisusta ja 5 080 000 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 1 509 000 mk vuodelle 1983, lisäys on 22 019 000 mk. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 1 121 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionosuus ja -avustus muihin käyttökustannuksiin.* Alamomentille ehdotetaan muihin käyttökustannuksiin 53 000 000 mk eli lisäystä 6 000 000 mk hintojen nousun, uusien rakennusten rakentamisesta johtuvien vuokra-arvojen sekä kokeilutoiminnan johdosta.

1984 esitys	227 416 000
1983 menoarvio	199 397 000
1983 I lisämenoarvio	631 000
1982 tilinpäätös	193 235 107

52. *Eräät rakennusavustukset (siirtomääräraha)* Momentille, jonka alamomenttijako ehdotetaan muutettavaksi, ehdotetaan 5 550 000 mk eli vähennettäväksi 5 800 000 mk seuraavasti:

1. *Rakennusavustus Limingan kansanopistolle.* Limingan kansanopisto toimii eräiltä osiltaan vuosisadan vaihteessa rakennetuissa tiloissa, jotka eivät täytä opetuksen eivätkä majoituksen osalta toiminnan jatkamisen edellytyksiä. Opistossa on toteutettu laaja uudisrakentaminen, mikä käsitti päärakennuksen ja kolme opiskelija-asuntolaa. Tilat valmistuivat vuoden 1982 lopussa. Vanhoissa rakennuksissa suoritetaan tarpeelliset saneeraus- ja muutostyöt. Uudisrakennuksen kustannukset olivat noin 7 000 000 mk ja saneeraus- ja muutostöiden kustannukset arvioidaan noin 1 800 000 markaksi eli yhteensä 8 800 000 mk. Opistolle on vuoden 1981 tulo- ja menoarviossa myönnetty rakennusavustusta 1 000 000 mk ja vuoden 1982 tulo- ja menoarviossa 400 000 mk sekä vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa 500 000 mk. Tarkoitusta varten alamomentille ehdotetaan edelleen 500 000 mk.

2. *Rakennusavustus Rovalan Kannatusyhdistys ry:lle.* Rovalan Kannatusyhdistys pitää yllä Lapin kansankorkeakoulua ja Rovaniemen kansalaisopistoa valtion omistamalla vuokratontilla. Opistojen tilat on rakennettu sodan jälkeen rakennusmateriaalin puutteen aikana, josta johtuen tilat ovat puutteelliset sekä sopimattomat. Tarkoituksena on rakentaa kummallekin oppilaitokselle uudet tilat, jotka osittain ovat myös yhteisesti käytettävissä. Hankkeen kustannusarvio on noin 10 200 000 mk. Rakennustyöt on tarkoitus suorittaa vuosien 1983—1984 aikana. Kansankorkeakoulua varten on vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa myönnetty rakennusavustusta 1 000 000 mk. Tarkoitusta varten alamomentille ehdotetaan 2 400 000 mk. Lisäys on 1 400 000 mk.

(3.) *Rakennusavustus Keski-Suomen opistolle.* Alamomentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 400 000 mk.

3. *Rakennusavustus Haapaveden opistolle.* Haapaveden opistolla on tarkoitus suorittaa vuonna 1920 valmistuneessa päärakennuksessa saneeraus- ja muutostyö, joka aloitettaisiin syksyllä 1984 ja päättyisi vuonna 1985. Rakennustyön kustannukset ovat noin 3 900 000 mk. Tarkoitusta varten alamomentille ehdotetaan 300 000 mk.

(4.) *Rakennusavustus Karstulan evankeliselle kansanopistolle.* Alamomentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 500 000 mk.

4. *Rakennusavustus Lahden kansanopistolle ja kansankorkeakoululle.* Lahden kansanopistolla ja kansankorkeakoululla on tarkoitus aloittaa vuoden 1983 aikana saneeraus- ja muutostyö vuosisadan alussa rakennetussa opistorakennuksessa. Rakennustöiden kustannusarvio on noin 4 500 000 mk. Tarkoitusta varten alamomentille ehdotetaan 500 000 mk.

(5.) *Rakennusavustus Kainuun opistolle.* Alamomentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 800 000 mk.

5. *Rakennusavustus Tuusulan kansanopistolle.* Alamomentin numerotunnus on muutettu. Tuusulan kansanopiston hirsinen päärakennus on valmistunut vuonna 1908 ja peruskorjattu 1940-luvulla. Opiston kivinen opiskelija-asuntola sekä opiskelutiloja käsittävä rakennus valmistui vuonna 1940. Se saneerattiin syksyllä vuonna 1982. Päärakennus on vanhentunut ja käynyt ahtaaksi. Opiston tarkoituksena on rakentaa uusi opiskelija-asuntola sekä tehdä myös päärakennuksessa saneeraus- ja muutostyö. Opiskelija-asuntolan kustannusarvio on noin 4 000 000 mk ja päärakennuksen saneeraus- ja muutostyön noin 1 400 000 mk. Työt on tarkoitus aloittaa vuoden 1983 syksyllä. Opistolle on vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa myönnetty rakennusavustusta 300 000 mk. Tarkoitusta varten alamomentille ehdotetaan edelleen 300 000 mk.

(6.) *Rakennusavustus Itä-Hämeen kansanopistolle.* Alamomentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 300 000 mk.

6. *Rakennusavustus Otavan opistolle.* Alamomentin numerotunnus on muutettu. Otavan opisto on rakentanut toimisto- ja ruokailutilat käsittävän uudisrakennuksen, jonka kustannukset olivat 2 060 000 mk. Tarkoituksena on vuoden 1981 tulo- ja menoarviossa myönnetty rakennusavustusta 400 000 mk ja sen lisäksi opisto on saanut työllisyysvaroista hankkeen rahoittamiseksi rakennusavustusta 328 000 mk. Rakennusohjel-

maan sisältyy myös vuonna 1929 rakennetun kivisen päärakennuksen käyttötarkoituksen muutos- ja saneeraustyöt, joiden kustannusarvio on noin 3 300 000 mk. Hankkeen rahoittamista varten on vuoden 1982 tulo- ja menoarviossa myönnetty 400 000 mk sekä vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa 400 000 mk. Tarkoitusta varten alamomentille ehdotetaan 200 000 mk. Vähennys on 200 000 mk.

7. *Rakennusavustus Finns folkhögskola-folkakademille.* Alamomentin numerotunnus on muutettu. Opisto toimii viime vuosisadalla ja vuosisadan vaihteessa rakennetuissa tiloissa, jotka ovat opetuksen ja majoituksen kannalta vanhentuneita ja riittämättömiä. Finns folkhögskola-folkakademien tarkoituksena on rakentaa kaksi uudisrakennusta. Näihin on tarkoitus sijoittaa opiskelija-asuntoja, opetus-, ruokailu- ja muita tiloja. Rakennustyöt aloitetaan vuoden 1983 syksyllä. Lisäksi suoritetaan vanhoissa rakennuksissa tarpeelliset saneeraus- ja muutostyöt. Koko hankkeen kustannusarvio on 8 950 000 mk, mistä uudisrakentamisen osuus on 7 850 000 mk. Opistolle on vuosien 1981—1983 tulo- ja menoarvioissa myönnetty rakennusavustusta 1 600 000 mk. Tarkoitusta varten alamomentille ehdotetaan edelleen 500 000 mk.

8. *Rakennusavustus Pohjois-Karjalan opistolle.* Alamomentin numerotunnus on muutettu. Pohjois-Karjalan opiston päärakennuksen muutos- ja saneeraustyö on aloitettu vuonna 1979. Koko työn kustannusarvio on noin 2 500 000 mk. Jäljellä olevan muutos- ja saneeraustyön kustannukset ovat noin 1 200 000 mk. Opisto on saanut työllisyysvaroista rakennusavustusta 414 000 mk. Opistolle on vuoden 1982 tulo- ja menoarviossa myönnetty rakennusavustusta 100 000 mk sekä vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ehdollisena 200 000 mk. Tarkoitusta varten alamomentille ehdotetaan 300 000 mk. Lisäys on 100 000 mk.

(9.) *Rakennusavustus Kuntokallio-opistolle.* Alamomentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 300 000 mk.

9. *Rakennusavustus Kymenlaakson kansanopistolle.* Alamomentin numerotunnus on muutettu. Kymenlaakson kansanopistolla on tarkoitus aloittaa vuoden 1983 syksyllä asuntolan rakentaminen. Opistolla on tällä hetkellä käytettävissään hirsirunkoinen vuonna 1899 rakennettu asuntola, jossa ei ole nykyajan vaatimia saniteettitiloja. Paloviranomaiset ovat todenneet sen paloturvalli-

suuden kyseenalaiseksi. Opistolla on vuonna 1973 valmistunut toimiva ja ajanmukainen päärakennus, mutta majoitustilojen puute on ollut esteenä päärakennuksen koko kapasiteetin tehokkaalle käyttämiselle. Uuden asuntolarakennuksen on tarkoitus valmistua vuonna 1984. Hankkeen kustannusarvio on noin 5 100 000 mk. Opistolle on vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa myönnetty rakennusavustusta 100 000 mk. Tarkoitusta varten ehdotetaan alamomentille 400 000 mk. Lisäys on 300 000 mk.

(10.) *Rakennusavustus Kauhajoen evankeliselle kansanopistolle.* Alamomentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 100 000 mk.

10. *Rakennusavustus Lärkkulla folkakademialle.* Alamomentille ehdotetaan 150 000 mk Lärkkulla folkakademii -nimistä kansanopistoa varten aikaisempien rakennushankkeiden aiheuttamien lainojen lyhentämiseen ja korkojen maksamiseen. Opistolle on vuosien 1981—1982 tulo- ja menoarvioissa myönnetty rakennusavustusta 1 000 000 mk.

(12.) *Rakennusavustus Työväen Akatemialle.* Alamomentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 500 000 mk.

(13.) *Rakennusavustus Paasikiviopistolle.* Alamomentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 1 000 000 mk.

(14.) *Rakennusavustus Alkio-opistolle.* Alamomentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 1 000 000 mk.

(15.) *Rakennusavustus Sirola-opistolle.* Alamomentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 1 000 000 mk.

(17.) *Rakennusavustus Väinö Voionmaan opistolle.* Alamomentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 500 000 mk.

(18.) *Rakennusavustus Åbolands folkhögskolalle.* Alamomentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 300 000 mk.

(19.) *Rakennusavustus Etelä-Pohjanmaan opistolle.* Alamomentti ja sille vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 200 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 200 000 mk.

(20.) *Rakennusavustus Peräpohjolan opistolle.* Alamomentti ja sille vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 200 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 200 000 mk.

(21.) *Rakennusavustus Loimaan evankeliselle kansanopistolle.* Alamomentti ja sille vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 200 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 200 000 mk.

(22.) *Rakennusavustus Raudaskylän kristilliselle kansanopistolle.* Alamomentti ja sille vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 200 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 200 000 mk.

(23.) *Rakennusavustus Itä-Karjalan kansanopistolle.* Alamomentti ja sille vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 200 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 200 000 mk.

(25.) *Avustus Pohjolan opistolle.* Alamomentti ja sille vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 500 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 500 000 mk.

(26.) *Rakennusavustus suomenruotsalaisille kansanopistoille.* Alamomentti ja sille vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 150 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 150 000 mk.

1984 esitys.....	5 550 000
1983 menoarvio.....	11 350 000
1982 tilinpäätös.....	9 540 000

(53.) *Avustus Helsingin Kulttuuritalo Oy:lle* (siirtomääräraha)

Momentti ja sille vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 1 000 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 1 000 000 mk.

1983 menoarvio.....	1 000 000
---------------------	-----------

54. *Valtionapu järjestöjen vapaata sivistystyötä varten*

Momentille ehdotetaan valtioneuvoston käytettäväksi 10 585 000 mk eli vähennettäväksi 1 215 000 mk seuraavasti:

1. *Valtionapu opintokeskusta ylläpitävien järjestöjen sivistystyöhön.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää opintokeskusta ylläpitävien järjestö-

jen sivistystyöhön myönnettävään valtionapuun. Alamomentin loppusumma on 6 820 000 mk.

2. *Laitosmuotoisen sivistystyön keskusjärjestöjen valtionapu.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää laitosten sivistystyön keskusjärjestöjen valtionapuun. Alamomentin loppusumma on 1 700 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää 950 000 mk Kansalais- ja työväenopistojen Liiton osuutena.

3. *Eräiden sivistysjärjestöjen valtionapu.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 60 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eräiden sivistysjärjestöjen valtionapuun ja valtion kansansivistyslautakunnan menoihin. Alamomentin loppusumma on 1 460 000 mk.

4. *Mustalaisten aikuiskoulutuksen tukeminen.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 5 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää mustalaisten aikuiskoulutuksen tukemiseen myönnettäviin valtionavustuksiin. Alamomentin loppusumma on 105 000 mk.

5. *Valtionapu Karjalan Liitto ry:lle.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 120 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Karjalan Liitto ry:n valtionapuun. Alamomentin loppusumma on 500 000 mk.

(6.) *Erityisavustus Työväen Sivistysliitto ry:lle.* Alamomentille vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 500 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 500 000 mk.

(7.) *Erityisavustus Maaseudun Sivistysliitto ry:lle.* Alamomentille vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 500 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 500 000 mk.

(8.) *Avustus Kansan Sivistystyön Liitto ry:lle.* Alamomentille vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 800 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 800 000 mk.

1984 esitys.....	10 585 000
1983 menoarvio.....	11 800 000
1982 tilinpäätös.....	10 688 989

55. *Opintokeskusten valtionapu* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 910 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään opintokeskus-

ten valtionavusta annetun lain (398/75) 2 ja 2 a §:n nojalla suoritettavaan valtionapuun.

1. *Valtionapu opintokeskusten yleismenoihin.* Opintokeskusten valtionavusta annetun lain 2 §:n 1 kohdan mukaisena valtionapuna alamomentille merkitään 16 844 000 mk. Lisäys on 1 400 000 mk, mistä 700 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistamisesta ja 700 000 mk kustannusten noususta. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 189 valtionapuun oikeutettua henkilöä. Lukumäärässä on otettu huomioon vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ehdollisena palkatut kuusi henkilöä.

2. *Valtionapu opintokerhojen opinto-ohjaajien koulutukseen.* Opintokeskuksen valtionavusta annetun lain 2 §:n 2 kohdan mukaisena opintokerhojen opinto-ohjaajakoulutuksen valtionapuna alamomentille merkitään 2 100 000 mk. Lisäys 110 000 mk aiheutuu kustannusten noususta.

3. *Valtionapu luentotoimintaa varten.* Opintokeskusten valtionavusta annetun lain 2 §:n 4 kohdan mukaisena valtionapuna alamomentille merkitään 1 100 000 mk. Lisäys 100 000 mk aiheutuu kustannusten noususta.

4. *Valtionapu kurssitoimintaa varten.* Opintokeskusten valtionavusta annetun lain 2 §:n 5 kohdan mukaisena valtionapuna alamomentille merkitään 16 600 000 mk. Lisäys 2 700 000 mk aiheutuu määrärahan oikaisusta ja kustannusten noususta.

5. *Valtionapu opintokerhoja varten.* Opintokeskusten valtionavusta annetun lain 2 §:n 3 kohdan mukaisena valtionapuna alamomentille merkitään 6 900 000 mk. Lisäys 600 000 mk aiheutuu kustannusten noususta.

1984 esitys.....	43 544 000
1983 menoarvio.....	38 634 000
1982 tilinpäätös.....	35 781 373

56. *Sivistystyön järjestäminen eräillä työmailla*
Momentille ehdotetaan edelleen 650 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kulttuuripalvelutoiminnan järjestämiseksi myös Koston ja Svetogorskin työmailla.

1984 esitys.....	650 000
1983 menoarvio.....	650 000
1982 tilinpäätös.....	600 000

57. *Kansanopistojen sekä kansalais- ja työväenopistojen rakentamisen korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 570 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1051/77) mukaisiin korkohyvityksiin. Korkohyvitystä maksetaan Postipankin vuosina 1969—77 ja luottolaitosten vuosina 1979—83 myöntämistä sekä vuoden 1984 aikana myönnettävistä enintään 6 500 000 markkaan nousevista pitkäaikaisista lainoista kansanopistojen tai kansalais- ja työväenopistojen rakentamiseen ja rakentamisesta aiheutuneiden lyhytaikaisten lainojen vakauttamiseen.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 7 1/2 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 9 1/4 prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1984 myönnettujen vastaavien korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjaehtojuksen mukaan on mahdollista. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävässä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1984 esitys.....	570 000
1983 menoarvio.....	570 000
1982 tilinpäätös.....	485 970

59. *Valtionapu sokeain lehtipalvelun järjestämiseen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 170 000 mk lehtipalvelun laajentamisen sekä kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää näkövammaisten ääni- ja pistekirjoituslehtien julkaisemiseen sekä tiedonsaannin kehittämiseen. Määrärahasta on 200 000 mk tarkoitettu ruotsinkielisten äänilehtien toimittamiseen.

1984 esitys.....	1 200 000
1983 menoarvio.....	1 030 000
1982 tilinpäätös.....	1 425 000

58. Näkövammaisten kirjasto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 845 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	130 700	+ 6 200	2	—
2. Työsuhdepalkat	1 603 300	+ 226 000	28	+ 2
3. Muut palkat ja palkkiot	847 100	+ 95 100	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	186 500	+ 26 800	—	—
	Varaus 1983	— 22 500	—	—
	Varaus 1984	+ 77 400	—	—
	Yhteensä	+ 409 000	30	+ 2

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 162 900 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Kirjaston toiminnan laajentumisen ja lainaustoiminnan kasvun johdosta työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 114 400 mk äänikirjojen ja pistekirjojen toimittamiseen tarvittavan oppikirjatoimittajan ja äänittäjän palkkaamiseksi. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 30 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 50 000 mk näkövammaisten peruskoulun, lukion ja muiden oppikirjojen jäljennystyön palkkioihin sekä ruuhka-apulaisten palkkaamista varten.

1984 esitys	2 845 000
1983 menoarvio	2 436 000
1982 tilinpäätös	2 227 713

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 430 000 mk palvelusten kysynnän kasvun ja kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta vähennetään kertameno 20 000 mk, lisäys on 410 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös näkövammaisten kirjastosta annetun lain edellyttämään oppimateriaalituotantoon ja piste- ja äänikirjakokoelmien perusvarastojen hankintoihin.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Rakennusten käyttö	750 000
Toimistomenot	110 000
Oppimateriaalituotanto	270 000
Piste- ja äänikirjatuotanto	2 100 000
Muut menot	180 000
Yhteensä	3 410 000

1984 esitys	3 410 000
1983 menoarvio	3 000 000
1982 tilinpäätös	3 180 755

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 700 000 mk kaluston ja koneiden sekä kasettinauhurien hankintaa varten.

1984 esitys	700 000
1983 menoarvio	500 000
1983 I lisämenoarvio	100 000
1982 tilinpäätös	400 000

59. Ammattikasvatushallitus

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 22 949 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet 1983	Muutos± 1984/83
1. Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	18 407 400	+ 1 018 800	232	+ 1
2. Tilapäisten palkkiot ja työsubdepalkat	2 131 100	+ 161 700	24	+ 1
3. Muut palkat ja palkkiot	284 300	+ 15 200	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	1 501 500	+ 113 900	—	—
	Varaus 1983	— 196 300	—	—
	Varaus 1984	+ 624 700	—	—
	Yhteensä	22 949 000	256	+ 2

Henkilöstön määrän lisäys aiheutuu siirrosta momentilta 29.86.21.

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 1 089 700 mk, mistä 1 015 500 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi ylimääräinen yli-insinöörin toimi (B 2). Lisäys on 92 600 mk.

c) Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 168 900 mk kahden toimistoinsinöörin (V 27) palkkaamiseksi. Tointen palkkaus on aiemmin suoritettu momentilta 29.86.21.

Viitaten kohdan b perusteluihin voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 88 000 mk ylimääräistetyin toimen palkkiona.

Tilapäisten palkkioista voidaan vähentää 67 500 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistettyjen tointen palkkioina.

Lisäys on 13 400 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 25 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys.....	22 949 000
1983 menoarvio.....	21 211 000
1982 tilinpäätös.....	18 160 944

09. Rehtorien ja muun henkilökunnan kokoukset

Momentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion oppilaitosten reh-

torien ja muun henkilökunnan osallistumiseen hallinnon, opetustoimen ja oppilashuollon koukuihin.

1984 esitys.....	200 000
1983 menoarvio.....	180 000
1982 tilinpäätös.....	148 535

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 125 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tiedotustoimintaan.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	13 000
Matkat	452 000
Virkistystoiminta (enintään)	5 000
Muut henkilöstömenot	35 000
Tiedotus	50 000
Toimistomenot	1 220 000
Muut menot	210 000
Yhteensä	1 985 000

1984 esitys.....	1 985 000
1983 menoarvio.....	1 860 000
1982 tilinpäätös.....	1 760 714

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 100 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankkimista sekä konekannan uusimista varten.

1984 esitys.....	100 000
1983 menoarvio.....	100 000
1982 tilinpäätös.....	90 000

Ammatilliset oppilaitokset
(luvut 29.61—64, 66—74, 76—83)

Ammatillisia oppilaitoksia on vuonna 1984 toiminnassa 518, joista 173 on valtion ja 345 kuntien, kuntainliittojen tai yksityisten yhteisöjen ylläpitämää. Näissä oppilaitoksissa arvioidaan syksyllä 1984 olevan vakinaisessa koulutuksessa

keskimäärin 131 600 opiskelijaa. Lisäys vuoteen 1983 on noin 4 300 opiskelijaa, mistä noin 2 700 aiheutuu väliaikaisen ammatillisen koulutuksen vakinaistamisesta.

Luku	Oppilaitosten	Opiskelijoiden		Opiskelija- määrän muutos 1984/83
	lukumäärä 1983	1983	1984	
61. Valtion hotelli- ja ravintola-alan oppilaitokset	4	930	970	+ 40
63. Valtion maatalousoppilaitokset	45	4 000	4 500	+ 500
64. Kunnalliset ja yksityiset maatalousoppilaitokset	16	750	850	+ 100
66. Saamelaisalueen ammatillinen koulutuskeskus	1	30	60	+ 30
67. Ammattikoulujen opettajaopistot	2	480	480	—
68. Valtion keskusammattikoulut	7	5 950	6 100	+ 150
69. Kuulo- ja näkövammaisten ammattikoulut	3	260	290	+ 30
71. Kunnalliset ja yksityiset ammattioppilaitokset	159	42 000	43 000	+ 1 000
72. Valtion metsäopetus	29	2 700	3 350	+ 650
74. Valtion merenkulkualan oppilaitokset	5	1 000	1 050	+ 50
76. Valtion teknilliset oppilaitokset	19	13 900	14 000	+ 100
77. Kunnalliset ja yksityiset teknilliset oppilaitokset	11	4 000	4 000	—
78. Kunnalliset ja yksityiset kauppaoppilaitokset	74	29 000	29 100	+ 100
79. Valtion kotitalousoppilaitokset	23	2 400	2 600	+ 200
80. Valtion kotiteollisuusoppilaitokset	5	850	920	+ 70
81. Kunnalliset ja yksityiset kotitalousoppilaitokset	30	2 600	2 900	+ 300
82. Kunnalliset ja yksityiset kotiteollisuusoppilaitokset	40	3 200	3 400	+ 200
83. Terveystieteiden oppilaitokset	40	12 700	13 400	+ 700
86. Kodinhoitajien koulutus ym.	5	500	610	+ 110
Yhteensä	518	127 250	131 580	+ 4 330

Ammatillisen koulutuksen edellä esitetty laajentaminen vuonna 1984 perustuu valtioneuvoston 17.3.1983 hyväksymään keskiasteen koulutuksen kehittämissuunnitelmaan vuosille 1984—85. Kehittämissuunnitelman mukaan on väliaikaisen ammatillisen koulutuksen aloituspaikkamäärän tavoitteena vuoden 1984 aikana noin 10 500 aloituspaikkaa, jolloin väliaikaisessa ammatillisessa koulutuksessa olisi vuoden 1984 aikana keskimäärin noin 12 800 opiskelijaa. Vähennys vuoteen 1983 verrattuna on noin 700 opiskelijaa.

Ammatillisen koulutuksen voimavarojen käyttöä on tarkoitettu tehostaa mm. aloittavien ryhmien opiskelijamääriä lisäämällä siten, että koulutukseen voidaan vuonna 1984 ottaa edellä todettujen opiskelijamäärien lisäksi vielä noin 3 000 uutta opiskelijaa. Ammatillisen koulutuksen opiskelijamäärän kokonaislisäys olisi siten noin 6 500 opiskelijaa.

Väliaikaisen ammatillisen koulutuksen vakinaistamisen johdosta ehdotetaan valtion oppilaitoksiin 111 opettajan ja 133 muuta tointa sekä valtionosuuden piiriin 76 opettajan ja 20 muuta tointa, jotka toimet eivät lisää nykyistä henkilöstömäärää.

Vakinaisen ammatillisen koulutuksen oppilaitosten suunnittelusta lisäämisestä johtuen ehdotetaan valtion oppilaitosten henkilökuntaa lisääväksi nettomääräisesti 100 henkilöllä. Valtionosuuden piiriin ehdotetaan vuonna 1984 hyväksyttäväksi nettomääräisesti 110 uutta henkilöä.

Oppilaitosten kohden lasketut käyttökustannukset olivat vuonna 1982 suurimmissa oppilaitosryhmissä, yleisissä ammattikouluissa 19 580 mk, teknillisissä oppilaitoksissa 9 720 mk, kauppaoppilaitoksissa 9 160 mk ja sairaanhoito-oppilaitoksissa 13 750 mk.

Ammatillisten oppilaspaikkojen lisäämiseksi ja tarpeellisten muutos- ja peruskorjaustöiden suorittamiseksi valtion ammatillisten oppilaitosten rakennusinvestointeihin ehdotetaan vuonna 1984 käytettäväksi 121 milj. mk. Lisäksi väliaikaisen koulutuksen järjestämiseksi tarvittavien majoitus- ja opetustilojen hankkimiseen ehdotetaan 5,5 milj. mk. Valtionosuuksiin ja -avustuksiin kunnallisten ja yksityisten ammatillisten oppilaitosten talonrakennusten perustamiskustannuksiin ehdotetaan yhteensä 61 milj. mk. Rakennushankkeiden rahoituksessa on tarkoitus lähivuosina asettaa etusijalle oppilaspaikkojen lisäämiseksi tarkoitetut kohteet.

Keskiasteen koulunuudistuksen määrällisen tavoitteen saavuttaminen edellyttää, että vuonna 1988 on käytettävissä noin 58 000 aloituspaikkaa ammattikasvatushallituksen alaisissa ammatillista peruskoulutusta antavissa oppilaitoksissa. Vaikka mainittu luku on noin 8 % vuodeksi 1984 suunniteltua vakinaisen koulutuksen aloituspaikkamäärää pienempi, aiheuttaa koulutusaikojen pidentyminen oppilaspaikkojen määrän lisäämistarvetta vielä noin 12 000:lla. Kun väliaikaista ammatillista koulutusta koskevien säännösten perusteella järjestetyssä ammatillisessa koulutuksessa tulee vuonna 1984 olemaan keskimäärin noin 12 800 oppilasta, pyritään nämä oppilaspaikat mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon uusia vakinaisia oppilaspaikkoja perustettaessa.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistamisesta on säädetty lailla. Eduskun-

nalle annetaan hallituksen esitys laiksi ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain ja siihen liittyvien eräiden muiden lakien muuttamisesta lakien voimaantulon lykkäämiseksi yhdellä vuodella. Lainsäädäntö yhtenäistää valtionosuuden määräytymisperusteita, yksinkertaistaa käytettäviä menettelytapoja sekä kehittää järjestelmästä kuntien kannalta nykyistä oikeudenmukaisemman ja johdonmukaisemman ottaen huomioon niiden taloudellisen kantokyvyn. Tavoitteena on muun muassa lisätä kuntien halukkuutta kunnallisten ammatillisten oppilaitosten perustamiseen ja laajentamiseen. Tässä yhteydessä myös yhtenäistetään oppilaille annettavia opintososiaalisia etuuksia järjestämällä puuttuvilta osin päivittäinen oppilasruokailu, korvaamalla myös muulla kuin kehitysalueilla päivittäiset koulumatkakustannukset sekä poistamalla oppilasmaksut vaiheittain.

Opiskelija-asuntotuotannon rahoituksessa noudatetaan menettelyä, jonka mukaan yleiset kaikille peruskoulun jälkeisten oppilaitosten opiskelijoille yhteisesti tarkoitetut opiskelija-asunnot tuotetaan asuntotuotantovaroin. Yhden oppilaitoksen opiskelijoita palvelevat asunnot tuotetaan pääsääntöisesti oppilaitosten talonrakennusinvestointeina. Tämä on otettu huomioon ammatillisten oppilaitosten talonrakennusmäärärahoissa sekä ammatillisten oppilaitosten perustamiskustannuksiin myönnettävissä valtionosuuksissa ja -avustuksissa.

61. Valtion hotelli- ja ravintola-alan oppilaitokset

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 11 034 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	6 929 200	+ 470 800	109	+ 4
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhddepalkat</i>	595 900	+ 91 400	16	+ 1
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	2 486 700	+ 409 300	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	721 800	+ 82 500	—	—
	Varaus 1983	—	—	—
	Varaus 1984	+ 300 400	—	—
	Yhteensä	+ 1 264 000	125	+ 5

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi on siirtoa momentilta 29.86.21.

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 567 900 mk, mistä 458 600 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Opetuksen tehostamisen ja tehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi 1.8.1984 lukien seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
<i>Jyväskylän hotelli- ja ravintolakoulu</i>	
1 opettaja	C 36
<i>Rovaniemen hotelli- ja ravintolakoulu</i>	
1 kanslisti	V 13
<i>Vaasan hotelli- ja ravintolakoulu</i>	
1 opettaja	C 36

Aikaisemmin väliaikaisena annettun koulutuksen vakiinnuttamiseksi ehdotetaan Vaasan hotelli- ja ravintolakoulun perustettavaksi 1.8.1984 lukien ylimääräinen opettajan toimi (C 36). Toimen palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.86.21.

Lisäys on 103 200 mk.

c) Tehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 20 200 mk keittäjän palkkaamiseksi 1.8.1984 lukien.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 30 200 mk vuonna 1983 osaksi vuotta palkatun henkilön palkkana.

Lisäys on 50 400 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 17 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 250 000 mk ylitunti- sekä luento- ja tuntiopetuspalkkioina.

1984 esitys	11 034 000
1983 menoarvio	9 770 000
1982 tilinpäätös	8 897 908

21. Oppilashuolto (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk kustannusten nousun ja oppilasmäärän lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kouluruokailun menoihin ja ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain mukaisiin oppilaiden matkakustannuksiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kouluruokailu	1 245 000
Oppilaiden matkakustannukset	500 000
Yhteensä	1 745 000

1984 esitys	1 745 000
1983 menoarvio	1 545 000
1982 tilinpäätös	1 394 496

28. Hotelli- ja ravintolapalvelutoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 100 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää opetukseen liittyvän hotelli- ja ravintolatoiminnassa tarvittavan työsuhteisen henkilökunnan palkkoihin, materiaali- ja tarvikkehankintoihin ja muihin kulutusmenoihin. Toiminnasta aiheutuvat tulot on merkitty momentille 12.29.61.

1984 esitys	18 100 000
1983 menoarvio	16 000 000
1982 tilinpäätös	13 902 080

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 420 000 mk kustannusten nousun ja oppilasmäärän kasvun johdosta. Kun momentilta vähennetään kertameno 35 000 mk, lisäys on 385 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös työtoiminnan menoihin, oppimateriaalin hankkimiseen ja oppilaiden kerhotoimintaan. Työtoiminnasta aiheutuvat tulot on merkitty momentille 12.29.61.

Käyttösuunnitelma:	mk
Matkat	35 000
Rakennusten käyttö	860 000
Toimistomenot	200 000
Työtoiminta	1 885 000
Oppimateriaali	180 000
Muut menot	380 000
Yhteensä	3 540 000

1984 esitys	3 540 000
1983 menoarvio	3 155 000
1982 tilinpäätös	2 427 561

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 400 000 mk Kuopion hotelli- ja ravintolakoulun lisärakennuksen ja muutostöiden alaisten opetustilojen varustamiseen tarpeellisilla kalusteilla, laitteilla ja välineillä sekä muiden oppilaitosten kaluston, koneiden ja laitteiden täydennys Hankintoja varten.

1984 esitys	1 400 000
1983 menoarvio	1 100 000
1982 tilinpäätös	400 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 4 650 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypin- ala m ²	Kustannusarvio mk mk/m ²		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
Kuopion hotelli- ja ravintolakoulu					
— lisärakennus	1 403	7 400 000	5 274	7 400 000	650 000
— muutostyöt		650 000			
Rovaniemen hotelli- ja ravintolakoulu					
— lisärakennus	1 905	11 800 000	6 194	2 300 000	4 000 000
— perusparannus	1 712	7 500 000	4 380		
				Yhteensä	4 650 000

1984 esitys	4 650 000
1983 menoarvio	5 800 000
1982 tilinpäätös	3 500 000

63. Valtion maatalousoppilaitokset

Kalatalousopetuksen kehittämiseksi on tarkoitus perustaa Enonkosken kuntaan Itä-Suomen keskuskalanviljelylaitoksen viereen sisävesien kalatalousopetusta antava oppilaitos, johon sijoitet-

taisiin kalatalouden peruslinjan yleisjakso sekä kalanviljelijän ja kalastajan erikoistumislinjat. Oppilaitoksen suunnittelu sen vaativuuden vuoksi on tarkoitus käynnistää ensitilassa.

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 71 191 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet Muutos ±	
			1983	1984/83
1. <i>Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	38 331 800	+ 4 561 000	488	+ 46
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsubdepalkat</i>	19 720 100	+ 2 384 000	405	+ 37
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	6 544 200	+ 588 900	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	4 657 000	+ 622 800	—	—
	Varaus 1983	— 570 600	—	—
	Varaus 1984	1 937 900	—	—
	Yhteensä	71 191 000	893	+ 83

Henkilöstön määrän lisäyksestä 57 on siirtoa momentilta 29.86.21 ja yksi siirtoa alamomentilta 28.80.02.(7).

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 5 275 600 mk, mistä 3 368 900 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Keskiasteen koulunuudistuksen ja tehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan 1.9.1984 lukien perustettavaksi seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
Peruspalkkaiset:	
<i>Kannuksen maatalousoppilaitos</i>	
1 opettaja (maatalous)	C 44
<i>Korsholms lantbruksskolor</i>	
1 opettaja (maatalous)	C 44
<i>Muuruveden maatalousoppilaitos</i>	
1 opettaja (maatalous)	C 44
<i>Mäntsälän maatalousoppilaitos</i>	
1 opettaja (maatalous)	C 44
<i>Nurmeksen maatalousoppilaitos</i>	
1 opettaja (maatalous)	C 44
Ylimääräiset:	
<i>Alajärven maatalousoppilaitos</i>	
1 opettaja (metsänhoito)	C 44
<i>Hyvinkään maatalousopisto</i>	
1 talonmies-lämmittäjä	V 13
<i>Ilmajoen maatalousoppilaitos</i>	
1 lehtori	C 47
<i>Ilomantsin maatalousoppilaitos</i>	
1 ammattiopettaja	C 36
<i>Kempeleen maatalousoppilaitos</i>	
1 puutarhaopettaja	C 36
<i>Kittilän maatalousoppilaitos</i>	
1 opettaja	C 44
<i>Kokemäen maatalousoppilaitos</i>	
1 talonmies-lämmittäjä	V 13
<i>Kujalan maatalousoppilaitos</i>	
1 opettaja	C 44
<i>Loimaan maatalousoppilaitos</i>	
1 ammattiopettaja	C 36
<i>Mustialan maatalousoppilaitos</i>	
1 ammattiopettaja	C 37
<i>Muuruveden maatalousoppilaitos</i>	
1 ammattiopettaja	C 36

	Palkkaus- luokka
<i>Osaran maatalousoppilaitos</i>	
1 ammattiopettaja	C 36
<i>Suonenjoen maatalousoppilaitos</i>	
1 ammattiopettaja	C 36
<i>Tarvaalan maatalousoppilaitos</i>	
1 opettaja (metsänhoito)	C 44
<i>Valtion kalatalousoppilaitos</i>	
1 talonmies-lämmittäjä	V 13

Aikaisemmin väliaikaisena annetun koulutuksen vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.9.1984 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet, joiden palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 28.86.21:

	Palkkaus- luokka
<i>Anjalan maatalousoppilaitos</i>	
1 ammattiopettaja	C 36
<i>Haapajärven maatalousoppilaitos</i>	
1 opettaja (maatalous)	C 44
<i>Ilmajoen maatalousoppilaitos</i>	
1 opettaja	C 44
<i>Jokioisten maatalousoppilaitos</i>	
1 opettaja (maatalous)	C 44
<i>Joroisten maatalousoppilaitos</i>	
1 opettaja (maatalous)	C 44
2 ammattiopettajaa	C 36
<i>Kauhajoen maatalousoppilaitos</i>	
1 ammattiopettaja	C 36
<i>Kempeleen maatalousoppilaitos</i>	
1 puutarhaopettaja	C 36
<i>Kittilän maatalousoppilaitos</i>	
1 opettaja (maatalous)	C 44
1 ammattiopettaja	C 36
<i>Loimaan maatalousoppilaitos</i>	
1 opettaja (maatalous)	C 44
<i>Otavan maatalousoppilaitos</i>	
1 ammattiopettaja	C 36
<i>Parikkalan maatalousoppilaitos</i>	
1 ammattiopettaja	C 36
<i>Rovaniemen maatalousoppilaitos</i>	
1 ammattiopettaja	C 36
<i>Seppälän maatalousoppilaitos</i>	
1 ammattiopettaja	C 36
<i>Sääksmäen maatalousoppilaitos</i>	
1 ammattiopettaja	C 36

Tarvaalan maatalousoppilaitos

1 opettaja (maalalous).....	C 44
1 ammattiopettaja.....	C 36

Tervolan maatalousoppilaitos

1 ammattiopettaja.....	C 36
------------------------	------

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi kuusi ylimääräistä toimistoapulaisen tointa (Ilomantsin maatalousoppilaitos, Joroisten maatalousoppilaitos, Kittilän maatalousoppilaitos, Muuruveden maatalousoppilaitos, Parikkalan maatalousoppilaitos, Pudasjärven maatalousoppilaitos) (V 9).

Lisäys on 1 133 300 mk.

c) Tehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan työsuuhdepalkkoihin lisäystä 83 900 mk kahden työmestarin, kahden siivoajan ja keittiöapulaisen palkkaamiseksi 1.9.1984 lukien.

Aikaisemmin väliaikaisena annetun koulutuksen vakiinnuttamiseksi ehdotetaan työsuuhdepalkkoihin lisäystä 603 100 mk viiden työmestarin, kahdeksan apulaiskanslistin, kahden keittäjän, viiden laitosapulaisen, kuuden siivoajan ja 11 keittiöapulaisen palkkaamiseksi 1.9.1984 lukien. Palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.86.21.

Viitaten alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin työsuuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 48 400 mk toimistoapulaisen palkkaamiseksi.

Työsuuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 453 200 mk vuonna 1983 osaksi vuotta palkatun henkilökunnan palkkoina.

Työsuuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 4 800 mk vuoden 1983 aikana kanslisteina palkattujen toimistohenkilöiden palkkoina.

Viitaten kohdan b perusteluihin voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 218 400 mk kuuden ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Lisäys on 975 000 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 442 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 150 000 mk tuntiopetuspalkkioina.

1984 esitys.....	71 191 000
1983 menoarvio.....	61 667 000
1982 tilinpäätös.....	54 321 422

21. *Oppilashuolto* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 025 000 mk, mistä 775 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 1 250 000 mk oppilasmäärän kasvusta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää maatalous-, kotitalous- ja kotiteollisuusoppilaitoksista annetun lain (62/62), eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75), maatalouden ammattikouluista annetun asetuksen (429/62) ja Mäntsälän maatalousoppilaitoksesta annetun asetuksen (149/67) mukaisiin ravintomaihin sekä ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain mukaisiin oppilaiden matkakustannuksiin. Oppilaskustannusten tulot on merkitty momentille 12.29.63.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Kouluruokailu.....	12 259 000
Oppilaiden matkakustannukset.....	66 000
Yhteensä	12 325 000

1984 esitys.....	12 325 000
1983 menoarvio.....	10 300 000
1982 tilinpäätös.....	8 597 483

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 725 000 mk kustannusten nousun ja oppilasmäärän kasvun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös työtoiminnan menoihin, opetukseen liittyvään rakennusten korjaustoimintaan ja oppimateriaalin hankkimiseen. Työtoiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.63.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Matkat.....	250 000
Rakennusten käyttö.....	18 200 000
Toimistomenot.....	460 000
Työtoiminta.....	2 900 000
Rakennusten korjaus.....	330 000
Oppimateriaali.....	550 000
Muut menot.....	800 000
Yhteensä	23 490 000

1984 esitys.....	23 490 000
1983 menoarvio.....	20 765 000
1982 tilinpäätös.....	17 916 968

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 800 000 mk, mistä 2 600 000 mk maatalousoppilaitosten uudistamiskustannusten ja peruskorjattavien tilojen kalustamista sekä muiden oppilaitosten kalustotäydennyksiä varten ja 1 200 000 mk Valtion kalatalousoppilaitoksen uusien tilojen kalustamista sekä pyyntialusta varten.

1984 esitys.....	3 800 000
1983 menoarvio.....	3 200 000
1982 tilinpäätös.....	2 200 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 39 990 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk mk/m ²		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
Korsholms lantbruksskolor					
— koulu- ja oppilasasuntolarakennukset	5 319	24 200 000	4 550	24 140 000	4 560 000
— vanhojen koulurakennusten muutos ja peruskorjaus	745	3 400 000	4 564		
— aluetyöt		1 100 000			
Maatalousnormaalikoulu, Järvenpää					
— pihatyöt	—	150 000	—	—	150 000
Valtion kalatalousoppilaitos, Parainen					
— uudisrakennukset	6 865	38 000 000	5 535	22 000 000	10 000 000
— tie ja satama		4 100 000			
Tuorlan maatalousoppilaitos, Piikkiö					
— koulu- ja asuntolarakennukset, lämpökeskus	4 069	21 000 000	5 161	4 500 000	9 000 000
— peruskorjaustyöt		200 000			
Muuruveden maatalousoppilaitos, Juankoski					
— koulu- ja asuntolarakennus	1 692	7 850 000	4 640	7 790 000	3 560 000
— peruskorjaus	776	3 500 000	4 510		
				(peruuntunut 210 000)	
Jokioisten maatalousoppilaitos					
— opetustyöpajan laajennus	560	2 570 000	4 590	800 000	2 520 000
— peruskorjaus	330	750 000	2 273		
Otavan maatalousoppilaitos, Mikkelin mk					
— opetustyöpajan laajennus	474	2 100 000	4 430	650 000	2 650 000
— peruskorjaus	650	1 200 000	1 846		
Kiteen maatalousoppilaitos					
— koulu- ja asuntolarakennukset, lämpökeskus, opetustyöpaja	6 030	29 700 000	4 925	1 560 000	4 500 000
Kannuksen maatalousoppilaitos					
— opetustyöpajan laajennus	401	1 750 000	4 364	250 000	1 600 000
— opetustyöpajan peruskorjaus		450 000			
Jäteveden puhdistamojen, viemärien sekä vesijoh- tojen rakentaminen					450 000
Talonrakennusten suunnittelu					1 000 000
				Yhteensä	39 990 000

1984 esitys	39 990 000
1983 menoarvio	33 600 000
1983 I lisämenoarvio	260 000
1982 tilinpäätös	23 350 000

64. Kunnalliset ja yksityiset maatalousoppilaitokset

30. *Valtionosuus kunnallisten maatalousoppilaitosten käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 185 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja

-avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 20 §:n mukaisesti kunnallisten maatalousoppilaitosten käyttökustannuksiin suoritettavaan valtionosuuteen sekä ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain

mukaisen valtionosuuden ja lisäävustuksen suorittamiseen.

1. *Valtionosuus opettajien palkkausmenoihin.* Alamomentille merkitään opettajien palkkausmenoihin tarkoitettua valtionosuutta varten lisäystä 513 000 mk seuraavasti:

a) Alamomentille merkitään lisäystä 201 300 mk, mistä 136 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 65 300 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 17 100 mk vuodelle 1983, lisäys on 184 200 mk.

b) Opetustoiminnan tehostamiseksi ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin saadaan perustaa Överby trädgårds- och lantbruksskolor -nimistä oppilaitosta varten puutarhaopettajan toimi (C 36). Lisäys on 64 200 mk.

c) Ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin saadaan 1.8.1984 lukien perustaa toimintansa aloitettava Salonseudun maatalousoppilaitosta varten rehtorin toimi (C 56), maatalousopettajan toimi (C 43) ja ammattiopettajan (koneoppi ja metallityö) toimi (C 36). Lisäys on 103 600 mk.

d) Ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin saadaan 1.8.1984 lukien perustaa toimintansa aloitettava Jämsän maatalous- ja puutarhaoppilaitosta varten rehtorin toimi (C 56). Lisäys on 45 700 mk.

e) Alamomentille ehdotetaan lisäystä 115 300 mk vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa Kuusamon maatalousoppilaitoksen perustetun rehtorin toimen (C 57) palkkana.

Alamomentin loppusumma on 2 245 000 mk.

Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 22 valtionosuuteen oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionosuus muihin palkkausmenoihin.* Ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin saadaan vuonna 1984 hyväksyä viisi uutta toimihenkilöä ja väliaikaisen koulutuksen vakinaistamisen johdosta yksi uusi toimihenkilö, jonka palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.86.21. Alamomentille merkitään muihin palkkausmenoihin tarkoitettua valtionosuutta varten lisäystä 273 200 mk, mistä 140 800 mk aiheutuu edellä mainittujen henkilöiden palkkaamisesta, 96 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 36 400 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 10 200 mk vuodelle 1983, lisäys on 263 000 mk. Alamomentin loppusumma on 1 238 000 mk. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 25 valtionosuuteen oikeutettua henkilöä.

3. *Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin.* Alamomentille merkitään muihin käyttökustannuksiin tarkoitettua valtionosuutta varten lisäystä 400 000 mk, mistä 100 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 300 000 mk Salon seudun maatalousoppilaitoksen toiminnan aloittamisesta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus kone- ja kalustohankintoihin .	173 000
Valtionosuus muihin kustannuksiin	1 492 000
Yhteensä	1 665 000

4. *Valtionosuus kehitysalueiden kunnallisille maatalousoppilaitoksille oppilaiden matkakustannuksiin.* Alamomentille merkitään ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain mukaisen valtionosuuden suorittamista varten 79 000 mk. Lisäys 6 000 mk aiheutuu kustannusten noususta.

5. *Lisäävustus kehitysalueiden kunnallisille maatalousoppilaitoksille.* Alamomentille ehdotetaan ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisestä annetun lain mukaisen lisäävustuksen suorittamista varten enintään 43 000 mk, mistä palkkojen osuus on 11 000 mk ja muiden menojen osuus 32 000 mk. Lisäys on 3 000 mk.

1984 esitys	5 270 000
1983 menoarvio	4 085 000
1983 I lisämenoarvio	44 000
1982 tilinpäätös	3 632 750

33. *Valtionavustus kunnallisten maatalousoppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 600 000 mk eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä kirkotukilainoista annetun lain (1075/75) 19 §:n mukaisten perustamiskustannusten valtionavustuksen suorittamiseen.

1. *Valtionavustus huoneistojen hankkimiseen.* Alamomentille ehdotetaan 450 000 mk kunnallisten maatalousoppilaitosten huoneistojen hankkimiseen tarkoitettua valtionavustusta varten.

2. *Valtionavustus koneiden ja kaluston perustamiskustannuksiin.* Alamomentille ehdotetaan 150 000 mk edellä tarkoitettujen hankkeiden koneiden ja kaluston valtionavustusta varten.

1984 esitys	600 000
1982 tilinpäätös	60 000

34. *Valtionavustus kunnallisten ja yksityisten maatalousoppilaitosten koulutilojen perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha)*

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan valtionavustuksena 2 000 000 mk kunnallisten ja yksityisten maatalousoppilaitosten koulutiloina tarvittavien maati-
lojen perustamiskustannuksiin. Lisäys on 1 000 000 mk.

1984 esitys	2 000 000
1983 menoarvio	1 000 000

50. *Valtionosuus yksityisten maatalousoppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 579 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 20 §:n mukaisesti yksityisten maatalousoppilaitosten käyttökustannuksiin suoritettavaan valtionosuuteen sekä ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain mukaisen lisäavustuksen suorittamiseen.

1. *Valtionosuus opettajien palkkausmenoihin.* Alamomentille merkitään opettajien palkkausmenoihin tarkoitettua valtionosuutta varten lisäystä 1 016 000 mk seuraavasti:

a) Alamomentille merkitään lisäystä 958 000 mk, mistä 568 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 150 700 mk vuonna 1983 osaksi vuotta perustettujen toimien palkkauksesta ja 239 300 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 71 800 mk vuodelle 1983, lisäys on 886 200 mk.

b) Oppilasmäärän lisääntymisen ja opetustoiminnan tehostamisen johdosta ehdotetaan 1.9.1984 lukien perustettavaksi seuraavat toimet:

Hämeenlinnan meijerioppilaitos

	Palkkaus- luokka
2 lehtoria	C 47

Kiipulan puutarhaoppilaitos

1 ammattiopettaja (koneoppi)	C 36
------------------------------------	------

Päijät-Hämeen maatalousoppilaitos

1 maatalousopettaja	C 44
1 ammattiopettaja (koneoppi)	C 36

Edellyttäen, että Hämeenlinnan meijerioppilaitokseen saadaan valtionavun piiriin perustaa kaksi lehtorin tointa (C 47), voidaan vastaavasti

lakkauttaa Hämeenlinnan meijerioppilaitoksesta kaksi opettajan tointa (C 44).

Lisäys on 72 700 mk.

c) Ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin saadaan 1.9.1984 lukien perustaa toimintansa aloittava Kangasalan maatalousoppilaitosta varten rehtorin toimi (C 56) ja ammattiopettajan (koneoppi) toimi (C 36). Lisäys on 57 100 mk.

Alamomentin loppusumma on 8 209 000 mk.

Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 74 valtionosuuteen oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionosuus muihin palkkausmenoihin.* Ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin saadaan vuonna 1984 hyväksyä neljä uutta toimihenkilöä ja väliaikaisen koulutuksen vakinaistamisen johdosta neljä uutta toimihenkilöä, joiden palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.86.21.

Alamomentille merkitään muihin palkkausmenoihin tarkoitettua valtionosuutta varten lisäystä 907 700 mk, mistä 300 000 mk aiheutuu edellä mainittujen henkilöiden palkkaamisesta, 288 000 mk edellisiin vuosiin kohdistuvista lisäsuorituksista, 227 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 92 700 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 22 700 mk vuodelle 1983, lisäys on 885 000 mk. Alamomentin loppusumma on 3 177 800 mk. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 100 valtionosuuteen oikeutettua henkilöä.

3. *Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin.* Alamomentille merkitään muihin käyttökustannuksiin tarkoitettua valtionosuutta varten lisäystä 678 000 mk, mistä 272 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 406 000 mk edellisiin vuosiin kohdistuvista lisäsuorituksista. Ehdotetaan, että alamomentin määrärahasta saadaan käyttää lain (1075/75) 22 §:n mukaisesti lisäavustuksiin enintään 200 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus kone- ja kalustohankintoihin .	400 000
Valtionosuus muihin kustannuksiin	4 572 200
Yhteensä	4 972 200

4. *Lisäavustus kehitysalueiden yksityisille maatalousoppilaitoksille.* Alamomentille ehdotetaan ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain mukaisen lisäavustuksen suorittamista varten edelleen enintään 60 000 mk, mistä palkkojen osuus on 21 000 mk ja muiden menojen osuus 39 000 mk.

1984 esitys.....	16 419 000
1983 menoarvio.....	13 840 000
1982 tilinpäätös.....	11 436 098

53. *Valtionavustus yksityisten maatalousoppilaitosten perustamiskustannuksiin* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 700 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 19 §:n mukaisten perustamiskustannusten valtionavustuksen suorittamiseen.

1. *Valtionavustus huoneistojen hankkimiseen.* Alamomentille ehdotetaan 1 200 000 mk yksityisten maatalousoppilaitosten huoneistojen hankkimiseen tarkoitettua valtionavustusta varten. Lisäys on 600 000 mk.

2. *Valtionavustus koneiden ja kaluston perustamiskustannuksiin.* Alamomentille ehdotetaan 600 000 mk edellä tarkoitettujen hankkeiden koneiden ja kaluston valtionavustusta varten. Lisäys on 100 000 mk.

1984 esitys.....	1 800 000
1983 menoarvio.....	1 100 000
1982 tilinpäätös.....	4 170 000

55. *Kunnallisten ja yksityisten maatalousoppilaitosten rakentamisen korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 260 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää korkotukilainoista annetun lain (1015/77) nojalla luottolaitoksille suoritettaviin korkohyvityksiin. Korkohyvitystä maksetaan Postipankin ja luottolaitosten vuosina 1969—83 myöntämistä sekä vuonna 1984 myönnettäväksi ehdotetuista, enintään

2 000 000 markkaan nousevista pitkäaikaisista halpakorkoisista lainoista.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 7 1/2 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 9 1/4 prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1984 myönnettyjen vastaavien korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjaehtoien mukaan on mahdollista. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävässä korossa kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1984 esitys.....	260 000
1983 menoarvio.....	260 000
1982 tilinpäätös.....	44 637

56. *Erityisavustus Kiipulan puutarhaoppilaitoksen oppilashuoltomenoihin*

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää invalidihuoltolain (907/46) 25 a §:ssä (682/62) tarkoitettujen ravinto- ja majoitusetujen järjestämiseksi Kiipulan puutarhaoppilaitoksen invalidioppilaille myönnettäviin erityisavustuksiin.

1984 esitys.....	200 000
1983 menoarvio.....	190 000
1982 tilinpäätös.....	168 000

65. Ammattikasvatustahallituksen koulutilat

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 145 000 mk seuraavasti:

2. *Työsuhdepalkat.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 3 144 600 mk, mistä 1 660 900 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 400 000 mk kolmen maataloustyönjohtajan, kolmen puutarhurin ja kolmen karjanhoitajan palkkaamisesta koulutiloihin 1.3.1984 lukien tuotan-

non laajenemisen johdosta, 300 000 mk käytännöllistietopuolisissa oppilaitoksissa asetuksen (429/62) 11 §:n mukaiseen työhön osallistuvien oppilaiden palkoista, ja 94 900 mk vuonna 1983 osaksi vuotta palkattujen henkilöiden palkoista sekä 688 800 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 205 000 mk vuodelle 1983, lisäys on 2 939 600 mk. Alamomentilta saadaan palkata enintään 311 pysyväis-

luonteista päätoimista henkilöä. Alamomentin loppusumma on 23 649 500 mk.

4. *Sosiaaliturvamaksu.* Alamomentille merkitään lisäystä 205 400 mk. Alamomentin loppusumma on 1 655 500 mk.

1984 esitys.....	25 305 000
1983 menoarvio.....	22 160 000
1982 tilinpäätös.....	19 328 932

24. *Maatilatalouden menot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan kustannusten nousun johdosta lisäystä 3 510 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää lämmityspolttoaineiden ja koneiden poltto- ja voiteluaineiden hankintaan, koneiden ja rakennusten korjaukseen ja huoltoon, lannoitteiden ja ostorehujen hankintoihin, kunnallisveroihin, katmaksuihin sekä muihin maatilatalouden menoihin. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.65.

1984 esitys.....	31 500 000
1983 menoarvio.....	27 990 000
1982 tilinpäätös.....	26 598 030

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk kustannusten nousun johdosta.

1984 esitys.....	120 000
1983 menoarvio.....	110 000
1982 tilinpäätös.....	98 732

70. *Irtaimiston bankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 4 800 000 mk koneiden ja kaluston hankkimista varten.

1984 esitys.....	4 800 000
1983 menoarvio.....	4 000 000
1982 tilinpäätös.....	6 250 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 12 500 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk / m ²		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
Tuorlan koulutila, Kaarina					
— asuinrakennus	680	2 550 000	3 750	2 200 000	2 000 000
— kasvihuonelaitos	4 730	8 000 000	1 691		
Loimaan koulutila					
— asuinrakennus	243	900 000	3 704		300 000
Mäntsälän koulutilan kasvihuonelaitos	5 060	7 600 000	1 502	6 600 000	1 000 000
Jokioisten koulutila					
— kotieläinrakennus	1 700	4 900 000	2 882	1 500 000	2 500 000
Vehmaan koulutila					
— kotieläinrakennus	1 800	5 100 000	2 833	2 000 000	2 000 000
Hyvinkään koulutila					
— kotieläinrakennuksen peruskorjaus	895	2 000 000	2 234	—	1 000 000
Kotimaista polttoainetta käyttävien lämpökeskus- ten rakentaminen ja rakentamisen edellyttämien lämpötaloudellisten korjausten suorittaminen ...					2 000 000
Peruskorjaukset					1 300 000
Suunnittelu					400 000
				Yhteensä	12 500 000

1984 esitys.....	12 500 000
1983 menoarvio.....	10 800 000
1982 tilinpäätös.....	13 500 000

77. *Perusparannukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 650 000 mk koulutilojen pellon- ja metsänparannus- sekä muita perusparannustöitä varten.

1984 esitys.....	650 000
1983 menoarvio.....	600 000
1982 tilinpäätös.....	550 000

88. *Maa-alueiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 650 000 mk koulutilojen opetustarkoitukseen käyttämisen ja tilojen kannattavan hoidon vuoksi sopivan tilusjaon aikaansaamiseksi sekä toiminnan kannalta muutoin

tarpeellisten lisämaiden ja vesialueiden hankkimista varten.

1984 esitys	650 000
1983 menoarvio	600 000
1982 tilinpäätös	300 000

66. Saamelaisalueen ammatillinen koulutuskeskus

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 386 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet Muutos±	
			1983	1984/83
1. <i>Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	584 100	+ 146 800	7	—
2. <i>Työsubdepalkat</i>	508 200	+ 144 400	10	+ 1
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	165 600	+ 12 200	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	90 400	+ 22 400	—	—
	Varaus 1983	— 9 500	—	—
	Varaus 1984	+ 37 700	—	—
	Yhteensä	+ 354 000	17	+ 1

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 64 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Alamomentille ehdotetaan lisäystä 125 000 mk määrärahan oikaisun johdosta.

c) Työsubdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 52 500 mk talonmiehen palkkaamiseksi.

Työsubdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 61 900 mk vuonna 1983 osaksi vuotta palkatun henkilöstön palkkoina.

Lisäys on 114 400 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 11 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	1 386 000
1983 menoarvio	1 032 000
1982 tilinpäätös	937 477

haa saadaan käyttää myös ravintomeneihin ja työtoimintaan. Työtoiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.99.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Matkat	37 000
Rakennusten käyttö	670 000
Toimistomenot	58 000
Ravintomenot	190 000
Työtoiminta	65 000
Muut menot	80 000
Yhteensä	1 100 000

1984 esitys	1 100 000
1983 menoarvio	1 040 000
1982 tilinpäätös	517 156

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 100 000 mk kaluston täydennys Hankintoja varten.

1984 esitys	100 000
1983 menoarvio	400 000
1982 tilinpäätös	600 000

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan kustannusten nousun johdosta lisäystä 60 000 mk. Momentin määrära-

67. Ammattikoulujen opettajaopistot

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 10 521 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	5 396 800	+ 642 900	62	+ 5
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat	940 900	+ 134 900	14	+ 3
3. Muut palkat ja palkkiot	3 208 400	+ 230 100	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	688 500	+ 85 100	—	—
Varaus 1983		— 85 400	—	—
Varaus 1984	286 400	+ 286 400	—	—
Yhteensä	10 521 000	+ 1 294 000	76	+ 8

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi on siirtoa momentilta 29.86.21.

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 762 300 mk, mistä 513 900 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Opetuksen tehostamiseksi sekä tehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi, mikäli perustamisajankohdaksi ei ole jäljempänä muuta osoitettu, 1.8.1984 lukien seuraavat ylimääräiset toimet:

Ammattikoulujen Hämeenlinnan opettajaopisto

	Palkkaus- luokka
1 työnopettaja	C 35

Ammattikoulujen Jyväskylän opettajaopisto

1 yliopettaja	C 55
1 lehtori (erityisopetus)	C 47
1 talouspäällikkö, 5/6 v.	V 25
1 vahtimestari	V 14

Aikaisemmin väliaikaisena annetun koulutuksen vakinaistamiseksi ehdotetaan ammattikoulujen Hämeenlinnan opettajaopistoon perustettavaksi 1.8.1984 lukien ylimääräinen ammattiaineiden opettajan toimi (C 45), jonka palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 28.86.21.

Edellyttäen, että ylimääräinen talouspäällikön toimi (V 25) perustetaan ammattikoulujen Jyväskylän opettajaopistoon, voidaan vastaavasti samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen taloudenhoitajan toimi (V 19).

Lisäys on 175 800 mk.

c) Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 61 200 mk varastomiehen, keittäjän ja keittiöapulaisen palkkaamiseksi 1.8.1984 lukien.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 8 600 mk vuonna 1983 osaksi vuotta palkatun henkilön palkkana.

Lisäys on 69 800 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 17 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	10 521 000
1983 menoarvio	9 227 000
1982 tilinpäätös	7 624 570

21. Oppilashuolto (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 205 000 mk kustannusten nousun johdosta ja kouluruokailutoiminnan aloittamiseksi myös Jyväskylän opettajaopistossa. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kouluruokailun menoihin ja ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain mukaisesti oppilaiden matkakustannuksiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kouluruokailu	640 000
Oppilaiden matkakustannukset	50 000
Yhteensä	690 000

1984 esitys	690 000
1983 menoarvio	485 000
1982 tilinpäätös	464 384

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 114 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös työtoiminnan sekä opettajien erikoiskurssien menoihin ja oppimateriaalin hankkimiseen. Työtoiminnas-

ta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.67.

Käyttösuunnitelma:	mk
Matkat	75 000
Rakennusten käyttö	1 030 000
Toimistomenot	164 000
Työtoiminta	815 000
Oppimateriaali	180 000
Muut menot	260 000
Yhteensä	2 524 000

1984 esitys	2 524 000
1983 menoarvio	2 410 000
1982 tilinpäätös	2 052 758

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 200 000 mk uusien tilojen kalustamista sekä kalustojen, koneistojen ja opetusvälineiden täydennyshankintoja varten.

1984 esitys	1 200 000
1983 menoarvio	2 600 000
1982 tilinpäätös	650 000

88. *Kiinteistön hankkiminen* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 5 000 000 mk, mistä 4 500 000 mk on Jyväskylän opettajaopiston ja Keski-Suomen keskusammattikoulun tarpeisiin ostetun ns. Hongikon kouluikiinteistön kauppahinnan loppuerää varten. Kiinteistön kauppahinta on 30 500 000 mk. Määrärahasta on 500 000 mk rakennussuunnittelun aikana tarpeelliseksi osoittautuneiden lisätöiden rahoittamista varten. Kauppahinnan suorittamiseen on aikaisemmin myönnetty 26 000 000 mk.

1984 esitys	5 000 000
1983 menoarvio	12 000 000
1982 tilinpäätös	8 000 000

68. Valtion keskusammattikoulut

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 72 788 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	43 365 500	+ 3 016 900	615	+ 18
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsubdepalkat</i>	9 133 700	+ 834 900	212	— 1
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	13 545 300	+ 947 800	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	4 762 200	+ 432 500	—	—
	Varaus 1983	— 612 400	—	—
	Varaus 1984	+ 1 981 300	—	—
Yhteensä	72 788 000	+ 6 601 000	827	+ 17

Henkilöstön määrän lisäyksestä 16 on siirtoa momentilta 29.86.21 ja yksi siirtoa alamomentilta 28.80.02.(7).

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 4 066 800 mk, mistä 3 480 200 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Opetuksen tehostamisen ja tehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi 1.8.1983 lukien seuraavat ylimääräiset toimet:

Etelä-Pohjanmaan keskusammattikoulu

	Palkkausluokka
1 apulaisrehtori	C 58
1 ammattiaineiden opettaja	C 43
1 toimistosihteerin	V 15

Kainuun keskusammattikoulu

2 ammattiaineiden opettajaa	C 43
-----------------------------------	------

Keski-Suomen keskusammattikoulu

1 apulaisrehtori	C 58
1 ammatinopettaja	C 36

Lapin keskusammattikoulu

1 apulaisrehtori	C 58
1 toimistosihiteeri	V 15

Pohjois-Karjalan keskusammattikoulu

1 ammattiainneiden opettaja	C 43
-----------------------------------	------

Pohjois-Pohjanmaan keskusammattikoulu

1 apulaisrehtori	C 58
------------------------	------

Österbottens centralyrkesskola

1 ammattiainneiden opettaja	C 43
-----------------------------------	------

Aikaisemmin väliaikaisena annetun koulutuksen vakiinnuttamiseksi ehdotetaan perustettavaksi 1.8.1984 lukien seuraavat ylimääräiset toimet, joiden palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.86.21:

Kainuun keskusammattikoulu

1 ammatinopettaja	C 36	<i>Palkkausluokka</i>
-------------------------	------	-----------------------

Pohjois-Karjalan keskusammattikoulu

2 ammatinopettajaa	C 36
--------------------------	------

Pohjois-Pohjanmaan keskusammattikoulu

2 työnopettajaa	C 33
1 toimistosihiteeri	V 15

Lisäys on 574 300 mk.

c) Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 40 900 mk työsuhteisen talonmiehen ja laitospulaisen palkkaamiseksi 1.8.1984 lukien.

Aikaisemmin väliaikaisena annetun koulutuksen vakinaistamiseksi työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 484 900 mk asuntolanhoitajan, varastonhoitajan, vahtimestarin, apulaiskanslistin, kahden keittiöapulaisen ja neljän siivoajan palkkaamista varten. Henkilöiden palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.86.21.

Viitaten alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 49 000 mk toimistoapulaisen palkkaamista varten.

Viitaten luvun 28.60 perusteluihin ehdotetaan työsuhdepalkkoista vähennettäväksi 416 300 mk 15 siivoajan palkkoina, joista yksi on osa-aikainen.

Lisäys on 158 500 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 211 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	72 788 000
1983 menoarvio	66 187 000
1982 tilinpäätös	60 114 311

21. *Oppilashuolto (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan kustannusten nousun ja oppilasmäärän kasvun johdosta lisäystä 1 450 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kouluruokailun menoihin ja ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain mukaisiin oppilaiden matkakustannuksiin, oppilaskotien menoihin ja oppilaiden terveydenhuollon menoihin.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Kouluruokailu	11 000 000
Oppilaiden matkakustannukset	4 310 000
Oppilaskodit	345 000
Oppilaiden terveydenhuolto	45 000
Yhteensä	15 700 000

1984 esitys	15 700 000
1983 menoarvio	14 250 000
1982 tilinpäätös	12 348 055

29. *Muut kulutusmenot (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 380 000 mk, mistä 1 380 000 mk aiheutuu kustannusten nousun ja 1 000 000 mk oppilasmäärän lisäyksen sekä uusien rakennusten käyttöönoton johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös työtoiminnan menoihin ja oppimateriaalin hankkimiseen sekä oppilaiden kerhotoimintaan. Työtöiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.68.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Käyttövarat (enintään)	20 000
Matkat	100 000
Rakennusten käyttö	10 210 000
Toimistomenot	700 000
Työtöiminta	11 800 000
Oppimateriaali	1 100 000
Muut menot	1 300 000
Yhteensä	25 230 000

1984 esitys	25 230 000
1983 menoarvio	22 850 000
1982 tilinpäätös	18 678 275

70. *Kaluston ja työkoneneiden hankkiminen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 9 500 000 mk uusien tilojen perushankintoja varten sekä vanhan kalus-

ton ja koneistojen uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys	9 500 000
1983 menoarvio	8 000 000
1982 tilinpäätös	7 500 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 10 230 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypin- ala m ²	Kustannusarvio mk mk/m ²		Myonnetty mk	Ehdotetaan mk
Kainuun keskusammattikoulu, Kajaani					
— lisärakennukset	13 685	57 000 000	4 165	} 67 570 000	} 4 630 000
— muutos- ja perusparannustyöt	6 826	15 200 000	2 227		
Pohjois-Karjalan keskusammattikoulu, Ilomantsin sivukoulun					
— uudisrakennus	2 170	11 800 000	5 438	1 500 000	3 300 000
Österbottens centralyrkesskola, Vaasa					
— lisärakennus	3 700	16 900 000	4 565	} 1 400 000	} 300 000
— perusparannus	2 825	6 000 000	2 125		
Keski-Suomen keskusammattikoulu, Jyväskylä					
— opetustilojen perusparannus	2 500	5 000 000	2 000	500 000	1 000 000
Talonrakennusten suunnittelu					1 000 000
				<u>Yhteensä</u>	<u>10 230 000</u>

1984 esitys	10 230 000
1983 menoarvio	22 600 000
1982 tilinpäätös	21 500 000

69. Kuulovammaisten ja näkövammaisten ammattikoulut

S. ja A. Bovalliuksen säätiön omistaman kouluhallituksen alaisen Nikkarilan kuulovammaisten talouskoulun kehittämiseksi keskiasteen ammatillisena oppilaitoksena ja sen taloudellisten toimintaedellytysten turvaamiseksi ehdotetaan oppilaitos siirrettäväksi 1.1.1984 lukien valtion haltuun Nikkarilan kuulovammaisten ammatti-

kouluna, joka toimisi edelleen Pieksämäellä säätiön omistamissa tiloissa. Tämän johdosta ehdotetaan perustettavaksi ylimääräisiä toimia ja palkattavaksi työsuhteista henkilökuntaa. Vastaavasti ehdotetaan S. ja A. Bovalliuksen säätiön alamomentilta 29.86.53.(4) saama valtionapu poistettavaksi.

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 9 975 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet Muutos ±	
			1983	1984/83
1. <i>Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	4 929 400	+ 798 400	65	+ 10
2. <i>Työsubdepalkat</i>	1 831 300	+ 263 100	36	+ 2
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	2 290 800	+ 165 300	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	652 000	+ 98 900	—	—
	Varaus 1983	— 78 200	—	—
	Varaus 1984	+ 271 500	—	—
	<u>Yhteensä</u>	<u>9 975 000</u>	<u>+ 1 519 000</u>	<u>101 + 12</u>

Henkilöstön määrän lisäyksestä kahdeksan aiheutuu siirrosta alamomentilta 29.86.53.(4).

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 578 600 mk, mistä 471 900 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Luvun perusteluihin viitaten ja opetuksen tehostamiseksi sekä tehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi, mikäli perustamisajankohdaksi ei ole jäljempänä muuta osoitettu, 1.8.1984 lukien seuraavat ylimääräiset toimet:

Kuulovammaisten ammattikoulu

	Palkkausluokka
1 asuntolan johtaja	V 22

Nikkarilan kuulovammaisten ammattikoulu

1 rehtori, 1/1 v.	C 47
4 ammatinopettajaa, 1/1 v.	C 38
1 oppilasohjaaja, 1/1 v.	V 21

Näkövammaisten ammattikoulu

1 yleisaineiden opettaja	C 37
1 oppilasohjaaja	V 21
1 konekirjoittaja	V 10

Lisäys on 514 100 mk.

c) Luvun perusteluun viitaten ehdotetaan työsuhdelpalkkoihin lisäystä 124 100 mk asuntolanhoitajan, keittäjän ja osapäivätoimisen kanslistin palkkaamiseksi Nikkarilan kuulovammaisten ammattikouluun sekä 10 000 mk päivystys- ja sijaiskorvauksia varten. Lisäys on 134 100 mk. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 38 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	9 975 000
1983 menoarvio	8 456 000
1982 tilinpäätös	7 338 750

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 130 000 mk, mistä 140 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 490 000 mk toiminnan laajenemisesta ja 500 000 mk Nikkarilan kuulovammaisten ammattikoulun valtiollistamisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ravintomenoihin, työtoimintaan, oppilaiden viikkorahoihin, työvaatetukseen ja matkakuluihin sekä perheenhuoltorahoihin ja oppilaiden vapaa-aikatoimintaan. Työtoiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.69.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Matkat	25 000
Rakennusten käyttö	1 030 000
Toimistomenot	310 000
Kaluston ja koneiden korjaus ja kunnossapito	90 000
Ravintomenot	1 200 000
Työtoiminta	260 000
Oppilaiden viikkorahat, työvaatetus ja matkakulut sekä perheenhuoltorahat	590 000
Oppilaiden vapaa-aikatoiminta	45 000
Muut menot	550 000
Yhteensä	4 100 000
1984 esitys	4 100 000
1983 menoarvio	2 970 000
1982 tilinpäätös	3 196 816

70. Kaluston ja koneistojen hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 500 000 mk kaluston, koneistojen ja laitteiden uusimista ja täydennys-hankintoja varten.

1984 esitys	500 000
1983 menoarvio	500 000
1982 tilinpäätös	300 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 9 950 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta-ala m ²	Kustannusarvio mk	Kustannusarvio mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
Kuulovammaisten ammattikoulu, Turku					
— peruskorjaus	4 144	4 150 000	1 000	3 200 000	950 000
Näkövammaisten ammattikoulu, Espoo					
— uudisrakennus	2 583	17 000 000	6 581	5 000 000	9 000 000
— peruskorjaus	1 772	5 900 000	3 330		
Yhteensä				9 950 000	

1984 esitys	9 950 000
1983 menoarvio	2 100 000
1982 tilinpäätös	3 000 000

71. Kunnalliset ja yksityiset ammattioppilaitokset

30. *Valtionosuus kunnallisten ammattikoulujen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 64 394 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään eräiden ammattillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 11 §:n mukaisten kunnallisten ammattioppilaitosten käyttökustannusten valtionosuuden ja ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain (1035/81) mukaisen valtionosuuden suorittamiseen.

1. *Valtionosuus palkkausmenoihin.* Alamomentille merkitään palkkausmenoihin tarkoitettua valtionosuutta varten lisäystä 45 195 000 mk seuraavasti:

a) Ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin saataisiin vuonna 1984 hyväksyä 10 uutta opettajaa ja 15 uutta tarpeellista muuta henkilöä. Henkilöstön lisäyksestä neljä kokopäivätoimista ja yksi osapäivätoiminen on vakinaistettu vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa. Alamomentille merkitään lisäystä 40 606 700 mk, mistä 987 000 mk aiheutuu edellä mainitun henkilöstön lisäyksestä, 28 000 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 11 619 700 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 3 502 700 mk vuodelle 1983, lisäys on 37 104 000 mk.

b) Väliaikaisina toimineiden luokkien vakinaistamiseksi ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin saataisiin lisäksi hyväksyä 56 uutta opettajaa ja 15 uutta tarpeellista muuta henkilöä, joiden palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.86.21. Lisäys on 4 591 000 mk.

c) Ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain (1035/81) 4 ja 5 §:n mukaisesti merkitään lisäystä 3 500 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään 4 484 valtionosuuteen oikeutettua henkilöä.

Alamomentin loppusumma on 398 934 000 mk.

2. *Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin.* Alamomentille merkitään 171 663 000 mk muihin käyttökustannuksiin tarkoitettua valtionosuutta varten. Lisäys on 18 319 000 mk, mistä 8 734 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 7 285 000 mk väliaikaisina toimineiden luokkien vakinaistamisesta sekä 2 300 000 mk ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain (1035/81) 4 ja 5 §:n mukaisesti.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus kone- ja kalustohankintoihin	41 000 000
Valtionosuus kunnossapito- ja peruskorjauksiin	18 000 000
Valtionosuus muihin menoihin	112 663 000
Yhteensä	171 663 000

3. *Valtionosuus kehitysalueiden kunnallisille ammattikouluille oppilaiden matkakustannuksiin.* Alamomentille merkitään 11 235 000 mk ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain (1035/81) 11 §:n mukaisen valtionosuuden suorittamista varten. Lisäys on 880 000 mk.

1984 esitys	581 832 000
1983 menoarvio	517 438 000
1983 I lisämenoarvio	121 000
1982 tilinpäätös	457 750 708

33. *Valtionavustus kunnallisten ammattioppilaitosten perustamiskustannuksiin* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 15 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 10 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdan sekä 2 momentin mukaisten perustamiskustannusten valtionavustuksen suorittamiseen.

1. *Valtionavustus huoneistojen bankkimiseen.* Alamomentille ehdotetaan 41 000 000 mk kunnallisten ammattioppilaitosten huoneistojen ja oppilasasuntoloiden hankkimiseen tarkoitettuun valtionavustukseen vuonna 1984 maksettavia rakennusavustuksia varten. Lisäys on 11 000 000 mk. Ehdotetaan, että vuonna 1984 saataisiin hyväksyä perustamissuunnitelmia enintään sellainen määrä, että valtionavustusten osuus niiden kustannusarvioista vastaa 63 000 000 mk. Lisäksi ehdotetaan, että toteuttamishoelmia saataisiin hyväksyä enintään sellainen määrä, että valtionavustusten osuus niiden kustannusarvioista vastaa 63 000 000 mk.

2. *Valtionosuus koneiden ja kaluston perustamiskustannuksiin.* Alamomentille merkitään 16 000 000 mk kunnallisten ammattioppilaitosten koneiden ja kaluston perustamiskustannuksiin tarkoitettua valtionosuutta varten. Lisäys on 4 000 000 mk.

1984 esitys.....	57 000 000
1983 menoarvio.....	42 000 000
1982 tilinpäätös.....	41 000 000

35. *Kunnallisten ja yksityisten ammattioppilaitosten rakentamisen korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 4 500 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää korkotukilainoista annetun lain (1015/77) nojalla luottolaitoksille suoritettaviin korkohyvityksiin. Korkohyvitystä maksetaan Postipankin ja luottolaitosten vuosina 1969—83 myöntämistä sekä vuonna 1984 myönnettäväksi ehdotetuista enintään 44 000 000 markkaan nousevista pitkäaikaisista halpakorkoisista lainoista.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 7½ prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 9¼ prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1984 myönnettyjen vastaavien korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjaehtoien mukaan on mahdollista. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävässä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruisen korko.

1984 esitys.....	4 500 000
1983 menoarvio.....	4 500 000
1982 tilinpäätös.....	3 342 830

36. *Valtionavustus ennakkorahoituksena yleisen ammattikoulun perustamiseen ja laajentamiseen kehitysalueella*

Momentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain (1035/81) mukaisena ennakkorahoituksena myönnettävän valtionavustuksen suorittamiseen kunnallisten yleisten ammattikoulujen perustamiskustannuksiin.

1984 esitys.....	2 600 000
1983 menoarvio.....	2 450 000
1982 tilinpäätös.....	2 100 000

37. *Lisäavustus kehitysalueiden kunnallisille ammattikouluille*

Momentille ehdotetaan lisäystä 550 000 mk, mistä palkkojen osuus on 350 000 mk ja muiden menojen osuus 200 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain (1035/81) 8 §:n mukaisen lisäavustuksen suorittamiseen.

1984 esitys.....	8 400 000
1983 menoarvio.....	7 850 000
1982 tilinpäätös.....	7 200 000

38. *Ylimääräinen avustus Porvoon matkailualan oppilaitokselle*

Momentille ehdotetaan lisäystä 25 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Porvoon matkailualan oppilaitoksen toiminnan turvaamiseksi myönnettävään ylimääräiseen avustukseen.

1984 esitys.....	400 000
1983 menoarvio.....	375 000
1982 tilinpäätös.....	353 000

50. *Valtionosuus yksityisten ammattikoulujen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 5 637 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 11 §:n mukaisten yksityisten ammattikoulujen käyttökustannuksiin suoritettavaan valtionosuuteen.

1. *Valtionosuus palkkausmenoihin.* Alamomentille merkitään palkkausmenoihin tarkoitettua valtionosuutta varten 39 256 000 mk. Ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin saataisiin vuonna 1984 hyväksyä viisi uutta opettajaa ja viisi uutta tarpeellista muuta henkilöä. Alamomentille merkitään lisäystä 4 449 500 mk, mistä 506 000 mk aiheutuu edellä mainitun henkilöstön lisäyksestä, 2 800 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 1 143 500 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 348 500 mk vuodelle 1983, lisäys on 4 101 000 mk. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään 503 valtionosuuteen oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin.* Alamomentille merkitään 20 496 000 mk muihin käyttökustannuksiin tarkoitettua valtionosuutta varten. Lisäys 1 536 000 mk aiheutuu kustannusten noususta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus kone- ja kalustohankintoihin .	6 600 000
Valtionosuus muihin kustannuksiin	13 896 000
Yhteensä	20 496 000

1984 esitys.....	59 752 000
1983 menoarvio.....	54 115 000
1982 tilinpäätös.....	49 192 348

51. *Lisäavustus kehitysalueiden yksityisille ammattioppilaitoksille*

Momentille ehdotetaan lisäystä 17 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain (1035/81) 8 §:n mukaisen lisäavustuksen suorittamiseen.

1984 esitys	220 000
1983 menoarvio.....	203 000
1982 tilinpäätös.....	190 000

53. *Valtionapu invalidien ammattioppilaitoksille (arviomääräraha)*

Momentille merkitään lisäystä 4 010 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään invalidihuoltolain (907/46) nojalla suoritettaviin menoihin.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille merkitään invalidien ammattioppilaitosten palkkausmenoihin tarkoitettua valtionapua varten 27 639 000 mk. Ehdotetaan, että valtionavun piiriin saataisiin vuonna 1984 hyväksyä kolme uutta opettajaa ja seitsemän uutta muuta henkilöä. Alamomentille merkitään lisäystä 3 154 600 mk, mistä 450 000 mk aiheutuu edellä mainitun henkilöstön lisäyksestä, 1 900 000 mk palvelusuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 804 600 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 244 600 mk vuodelle 1983, lisäys on 2 910 000 mk. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään 432 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionapu muihin menoihin.* Alamomentille merkitään valtionapuna invalidien ammattioppilaitosten muihin menoihin 26 600 000 mk. Lisäys on 1 100 000 mk.

1984 esitys.....	54 239 000
1983 menoarvio.....	50 229 000
1982 tilinpäätös.....	43 587 082

54. *Valtionavustus yksityisten ammattioppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha)* Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 1 775 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 10 §:n 1 momentin 2 kohdan sekä 2 momentin mukaisten perustamiskustannusten valtionavustusten suorittamiseen.

1. *Valtionavustus huoneistojen hankkimiseen.* Alamomentille ehdotetaan 375 000 mk seuraavasti:

a) Rautaruukin konepajakoulun osuus Raahen liikuntahallin rakennuskustannuksista on arvioitu 900 000 markaksi, mistä ehdotetaan edellä mainituin perustein avustuksena 25 % eli 225 000 mk. Vuonna 1983 on myönnetty 200 000 mk ja vuodelle 1984 ehdotetaan siten 25 000 mk.

b) Hotelli- ja ravintolaopiston (Helsinki) lisärakennuksen kustannusarvio on 5 400 000 mk, mistä ehdotetaan edellä mainituin perustein rakennusavustuksena 25 % eli 1 350 000 mk. Vuonna 1983 on myönnetty 1 000 000 mk ja vuodelle 1984 ehdotetaan siten 350 000 mk.

Alamomentin loppusumma vähenee 825 000 mk.

2. *Valtionosuus koneiden ja kaluston perustamiskustannuksiin.* Alamomentille merkitään yksityisten ammattioppilaitosten koneiden ja kaluston perustamiskustannuksiin tarkoitettua valtionosuutta varten 50 000 mk. Vähennys on 950 000 mk.

1984 esitys	425 000
1983 menoarvio.....	2 200 000
1982 tilinpäätös.....	8 428 000

55. *Ylimääräinen valtionavustus erälle ammattioppilaitoksille*

Momentille ehdotetaan ylimääräisenä valtionavustuksena erälle ammattioppilaitoksille 3 970 000 mk eli lisäystä 572 000 mk seuraavasti:

1. *Ylimääräinen avustus Ammattienedistämislaitokselle.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 450 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Ammattienedistämislaitoksen toiminnan turvaamiseksi myönnettävän ylimääräisen avustuksen,

suorittamiseen. Alamomentin loppusumma on 2 800 000 mk.

2. *Ylimääräinen avustus Helsingin Maalariammattikoululle.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 14 000 mk kustannusten nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Helsingin Maalariammattikoulun toiminnan turvaamiseksi myönnettävän ylimääräisen avustuksen suorittamiseen. Alamomentin loppusumma on 185 000 mk.

3. *Ylimääräinen avustus Finnairin Ilmailuopistolle.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk kustannusten nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Finnairin Ilmailuopistolle Kuopiossa tapahtuvaa ammattiläntäjien peruskoulutusta varten myönnettävän ylimääräisen avustuksen suorittamiseen. Alamomentin loppusumma on 380 000 mk.

4. *Ylimääräinen avustus Kelloseppäkoululle.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 8 000 mk kustannusten nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Kelloseppäkoulun toiminnan turvaamiseksi myönnettävän ylimääräisen avustuksen suorittamiseen. Alamomentin loppusumma on 105 000 mk.

5. *Ylimääräinen avustus Pohjois-Suomen teollisuusopistolle.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 70 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Pohjois-Suomen teollisuusopiston toiminnan turvaamiseksi myönnettävän ylimääräisen avustuksen suorittamiseen. Alamomentin loppusumma on 500 000 mk.

1984 esitys	3 970 000
1983 menoarvio	3 398 000
1982 tilinpäätös	3 175 000

72. Valtion metsäopetus

Aikaisemmin väliaikaiseen ammatilliseen koulutukseen varatuilla määrärahoilla toteutetun koulutuksen vakinaistamiseksi ehdotetaan oppi-

lasmääriä lisättäväksi 564 oppilaalla 1.1.1984 lukien ja koulutuksen laajentamiseksi 88 oppilaalla 1.8.1984 lukien.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 72 785 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos± 1984/83
1. <i>Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	23 133 500	+ 3 210 800	266	+ 25
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat</i>	40 314 200	+ 10 638 100	529	+ 132
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	2 594 900	+ 422 800	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	4 761 100	+ 1 100 700	—	—
	Varaus 1983	— 517 700	—	—
	Varaus 1984	+ 1 981 300	—	—
	Yhteensä	72 785 000	795	+ 157

Henkilöstön määrän lisäyksestä 131 aiheutuu siirrosta momentilta 29.86.21 ja kuusi vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä.

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 4 069 000 mk, mistä 3 393 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Opetuksen tehostamiseksi ja toiminnan laajentamisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi, mikäli perustamisajankohdaksi ei ole jäljempänä muuta osoitettu, 1.8.1984 lukien seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
Peruspalkkaiset:	
<i>Joensuun metsä- ja puutalousopisto</i>	
1 metsänhoitaja	C 49
<i>Vallinkorvan metsäkoulu</i>	
1 metsänhoitaja	C 49
Ylimääräiset:	
<i>Sotkamon metsäoppilaitos</i>	
2 metsänhoitajaa, 1/1 v.	C 49
1 metsäteknikko, 1/1 v.	C 43
<i>Taivalkosken metsäkonekoulu</i>	
1 metsäteknikko	C 43
<i>Tammelán metsätöyönjohtajakoulu</i>	
1 metsäteknikko	C 43
<i>Valtimon metsäkonekoulu</i>	
1 koneteknikko	C 43

Keskiasteen koulunuudistuksen johdosta ehdotetaan perustettavaksi 1.8.1984 lukien yhteinen ylimääräinen lehtorin toimi (C 49) Evon metsäopistoon sekä väliaikaisen koulutuksen vakinaistamisen johdosta 1.1.1984 lukien yhteinen ylimääräinen lehtorin toimi (C 49) Ekenäs forstintitit -nimiseen oppilaitokseen. Toimen palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.86.21.

Aikaisemmin väliaikaisena annetun koulutuksen vakiinnuttamiseksi ehdotetaan perustettavaksi 1.1.1984 lukien seuraavat ylimääräiset toimet, joiden palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.86.21:

	Palkkaus- luokka
<i>Ekenäs forstintitit</i>	
1 metsänhoitaja	C 49
<i>Evon metsätöyökoulu</i>	
1 metsänhoitaja	C 49

Jämsänkosken metsäkonekoulu

1 lehtori	C 49
3 insinööriä	C 47

Korsbolms forstläröanstalt

2 metsänhoitajaa	C 49
3 metsäteknikkoa	C 43

Kotkan puutalousopisto

1 metsänhoitaja	C 49
-----------------------	------

Kullaan metsä- ja puutalouden kurssikeskus

1 metsänhoitaja	C 49
1 insinööri	C 47

Tuomarniemen metsäopisto

1 metsänhoitaja	C 49
-----------------------	------

Lisäys on 1 718 000 mk.

c) Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 361 600 mk, mistä 164 300 mk viiden työnopettajan, yhden teknikon ja yhden siivoojan palkkaamiseksi 1.8.1984 lukien sekä 197 300 mk emännän, keittäjän, toimistoapulaisen ja talousapulaisen palkkaamiseksi 1.1.1984 lukien.

Aikaisemmin väliaikaisena annetun koulutuksen vakiinnuttamiseksi ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 7 052 400 mk 26 metsäteknikon, kolmen koneteknikon, 40 työnopettajan, toimistosihteerin, kahden emännän, kahden talonmiehen, neljän asuntolanhoitajan, neljän keittäjän, yhdeksän toimistoapulaisen, kahden puolipäivätoimisen toimistoapulaisen, 17 talousapulaisen, seitsemän siivoojan ja yhden puolipäivätoimisen siivoojan palkkaamista varten. Henkilöiden palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.86.21.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 435 700 mk vuonna 1983 osaksi vuotta palkatun henkilökunnan palkkoina.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 385 000 mk vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa palkatun kuuden kokopäivätoimisen ja kahden puolipäivätoimisen talousapulaisen edelleen palkkaamiseksi.

Lisäys on 8 234 700 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 661 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 250 000 mk luento- ja tuntiopetuspalkkioina.

1984 esitys	72 785 000
1983 menoarvio	55 949 000
1983 I lisämenoarvio	175 000
1982 tilinpäätös	38 537 451

21. *Oppilashuolto* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 700 000 mk, mistä 1 000 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 2 700 000 mk oppilasmäärän kasvusta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää metsäoppilaitoksista annetun lain (141/64) mukaisen kouluruokailun järjestämiseen ja laissa säädettyihin metsätyömiesten ammattiopetuksen opinto- ja perheavustuksiin sekä ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain mukaisiin oppilaiden matkakustannuksiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kouluruokailu	14 300 000
Opinto- ja perheavustukset	5 700 000
Yhteensä	20 000 000

1984 esitys	20 000 000
1983 menoarvio	16 300 000
1982 tilinpäätös	10 042 219

26. *Opettajien valmistus*

Väliaikaisen koulutuksen vakinaistamisen johdosta on koulutus nopeasti laajentunut ja on jouduttu käyttämään epäpäteviä opettajia. Opettajien valmistusta on lisätty jo vuonna 1983 48 oppilaasta 96 oppilaaseen. Tilanteen korjaamiseksi ehdotetaan opettajien valmistusta järjestettäväksi vielä vuonna 1984 106 oppilaalle. Momentille ehdotetaan kustannusten nousun ja koulutuksen laajentamisen johdosta lisäystä 870 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää metsäoppilaitoksista annetun lain (141/64) ja normaalimetsäopistosta annetun asetuksen (398/65) mukaisen opettajainvalmistuksen menoihin ja siinä välttämättömien opetusvälineiden ja tarvikkeiden hankintaan, opetusuojien tilapäiseen kunnostamiseen sekä asetuksen 11 §:ään viitaten opettajakokelaille myönnettäviin apurahoihin. Apurahoihin ehdotetaan enintään 800 000 mk. Ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan käyttää vuonna 1984 kahden kokovuotisen ja yhden osavuotisen opettajan palkkaamiseen määräaikaiseen työsuhteeseen.

1984 esitys	1 700 000
1983 menoarvio	830 000
1982 tilinpäätös	799 960

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 208 000 mk, mistä 1 600 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 2 608 000 mk toiminnan laajenemisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös työkorvauksiin oppilaille, jotta metsä- ja puutaloudellisten oppilaitosten oppilaille vakiintuneen käytännön mukaisesti voidaan maksaa palkka heidän työharjoituksina suorittamastaan tuottavasta työstä voimassa olevien työehtosopimusten mukaisesti sekä metsäkone- ja metsätyökoulujen raskaiden metsätyökoneiden käytön työnopetuksessa aiheuttamiin käyttömeneihin. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.72.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	10 000
Matkat	1 750 000
Rakennusten käyttö	11 000 000
Toimistomenot	1 000 000
Työkorvaukset oppilaille	1 900 000
Metsäkoneiden käyttö työnopetuksessa	1 500 000
Muut menot	8 600 000
Yhteensä	25 760 000

1984 esitys	25 760 000
1983 menoarvio	21 552 000
1982 tilinpäätös	13 962 745

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan metsä- ja puutalousoppilaitosten kaluston, koneiden ja opetusvälineiden sekä uusien tilojen kalustojen hankkimiseksi 10 500 000 mk, mistä 2 000 000 mk Kotkan puutalousopiston uudisrakennusten kalustamista ja 500 000 mk oppilaitosten atk-laitteita varten.

1984 esitys	10 500 000
1983 menoarvio	9 000 000
1982 tilinpäätös	11 600 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 16 600 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypin- ala m ²	Kustannusarvio mk	mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
Jämsänkosken metsäkonekoulu, — uudisrakennus	4 681	22 300 000	4 764	3 500 000	4 500 000
Vallinkorvan metsä- ja puutalousopisto, Oulu					
— uudisrakennus (sis. lämpökeskuksen)	3 820	18 800 000	4 921	700 000	2 500 000
— peruskorjaus	436	1 550 000	3 555		
Korsholms forstinstitut — uudisrakennus	2 628	13 200 000	5 023	800 000	2 000 000
Lounais-Suomen metsäkoulu, Paimio — peruskorjaus	2 878	7 100 000	2 467	2 100 000	4 000 000
Kotkan puutalousopisto, kv. koulutuskeskus — asuntolarakennus	727	3 600 000	4 952	1 100 000	500 000
Kurun normaalimetsäopisto, — peruskorjaus	1 370	5 200 000	3 796	3 500 000	1 700 000
Oppilaitosten pienehköt muutostyöt					400 000
Talonrakennusten suunnittelu					1 000 000
				Yhteensä	16 600 000

1984 esitys	16 600 000
1983 menoarvio	9 100 000
1982 tilinpäätös	7 610 000

88. *Künsteistön hankkiminen* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 2 200 000 mk vuoden 1984 osuutena Etelä-Savon metsäkoulun (Mikkelin mlk) ensimmäisen vaiheen rakennusten ja harjoitusalueiden maanrakennustöiden lunastamiseksi valtiolle. Etelä-Savon metsäkoulutuksen

säätiö on rakentanut koulun ensimmäisen vaiheen rakennukset ja harjoitusalueet, joiden kustannukset ovat olleet 7 029 000 mk. Rakennusten pinta-ala on 1 368 m², osuus kokonaishinnasta 5 842 000 mk ja yksikkökustannukset 4 270 mk/m². Rakennukset on vuokrattu valtiolle.

1984 esitys	2 200 000
1983 menoarvio	314 000
1982 tilinpäätös	139 000

74. Valtion merenkulkualan oppilaitokset

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 17 717 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	8 837 000	+ 869 700	124	+ 3
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhteipalkat</i>	1 341 500	+ 133 300	23	+ 1
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	5 897 600	+ 425 500	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	1 158 600	+ 122 700	—	—
	Varaus 1983	— 146 500	—	—
	Varaus 1984	+ 482 300	—	—
	Yhteensä	17 717 000	147	+ 4

Henkilöstön määrän lisäyksestä kaksi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7).

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 1 234 600 mk, mistä 882 600 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Opetuksen tehostamiseksi sekä tehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi Rauman merenkulkuoppilaitokseen ylimääräinen lehtorin toimi (C 41) ja Åbo svenska sjöfartsläroanstalt -nimiseen oppilaitokseen ylimääräinen assistentin toimi (C 41) 1.8.1984 lukien.

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi Helsingin merenkulkuoppilaitokseen ylimääräinen yliopettajan toimi (C 55).

Lisäys on 151 200 mk.

c) Viitaten alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 96 800 mk kahden toimistoapulaisen palkkaamiseksi.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 28 300 mk vuonna 1983 osaksi vuotta palkatun henkilön palkkana.

Viitaten kohdan b perusteluihin voidaan tilausten palkkioista vähentää 82 400 mk ylimääräistetyt toimen palkkiona.

Lisäys on 42 700 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 24 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys 17 717 000
1983 menoarvio 15 830 000
1982 tilinpäätös 13 672 636

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 385 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös alusten kunnossapitoon, ravintomeneihin, työtoimintaan ja oppilassasuntolan menoihin. Työtoiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.74.

Käyttösuunnitelma:	mk
Matkat	43 000
Rakennusten käyttö	405 000
Toimistomenot	377 000
Alusten kunnossapito	350 000
Ravintomenot	2 940 000
Työtoiminta	1 350 000
Oppilassasuntola	250 000
Muut menot	700 000
Yhteensä	6 415 000

1984 esitys 6 415 000
1983 menoarvio 6 030 000
1982 tilinpäätös 5 384 963

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 7 300 000 mk, mistä 5 100 000 mk aluksenkäsittelemisimulaattorin vuoden 1984 kustannusosuuden maksamista, 1 000 000 mk ahtausteknillisten harjoituslaitteiden hankintaa ja 1 200 000 mk uusien tilojen kalustamista, kaluston uusimista ja täydentämistä sekä vanhentuneiden tutkasimulaattorien uusimisen aloittamista varten.

1984 esitys 7 300 000
1983 menoarvio 3 800 000
1982 tilinpäätös 2 800 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 6 600 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
Helsingin merenkulkuoppilaitos					
— lisärakennus	771	5 200 000	6 744	4 300 000	900 000
Kotkan merenkulkuoppilaitos					
— lisärakennus	1 293	6 800 000	5 259	3 300 000	4 700 000
— muutostyöt	183	1 200 000	—		
— koulutustakila	—	2 300 000	—		
Yhteensä				6 600 000	

1984 esitys	6 600 000
1983 menoarvio	4 800 000
1982 tilinpäätös	3 200 000

75. Ammattikasvatushallituksen metsät

21. Metsien hoito (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 80 000 mk hoitotöiden lisääntymisen ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää havaintometsien käyttösuunnitelmien mukaisten metsänhoitotöiden suorittamisessa, metsänviljelymateriaalin hankinnassa ja tuottamisessa, jalostustoiminnassa sekä muissa metsänhoitotöissä tarpeellisiin palkkaus-, kulutus- ja hankintamenoihin.

1984 esitys	630 000
1983 menoarvio	550 000
1982 tilinpäätös	436 582

22. Puutavaran hankinta ja myynti (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk kustannusten nousun ja toiminnan lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää puun ja puutuotteiden hankinnasta ja myynnistä sekä korjuusta ja kuljetuksesta aiheutuviin palkkaus-, kulutus- ja hankintamenoihin ja tapaturmantorjunnan ja työneuvonnan menoihin. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.75.

1984 esitys	2 000 000
1983 menoarvio	1 700 000
1982 tilinpäätös	1 599 597

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk kustannusten nousun ja metsäverotuottoperusteiden muutoksen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös teiden ja tieosuuksien kunnossapitoon, kiinteistön korjauksiin ja kunnossapitoon, työkonien käytön aiheuttamiin menoihin, veroihin ja metsänhoitomaksuihin.

1984 esitys	1 000 000
1983 menoarvio	900 000
1982 tilinpäätös	816 431

77. Metsien perusparannukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 550 000 mk havaintometsien kulku- ja kuljetusteiden rakentamista, peruskuivatusta ja -metsitystä sekä metsänlannoituksia ja muita perusparannustöitä varten.

1984 esitys	550 000
1983 menoarvio	450 000
1982 tilinpäätös	380 000

88. Maan hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 600 000 mk havaintometsien ja tonttialueiden hankkimiseen metsä- ja puutalousoppilaitoksille ostoin ja tilusvaihdoin.

1984 esitys	600 000
1983 menoarvio	500 000
1982 tilinpäätös	1 400 000

76. Valtion teknilliset oppilaitokset

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 128 185 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	62 960 900	+ 4 343 500	692	+ 18
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat	2 827 300	+ 91 600	84	— 4
3. Muut palkat ja palkkiot	50 521 900	+ 3 818 300	3	— 3
4. Sosiaaliturvamaksu	8 385 600	+ 745 900	—	—
Varaus 1983		— 1 080 600	—	—
Varaus 1984	3 489 300	+ 3 489 300	—	—
Yhteensä	128 185 000	+ 11 408 000	779	+ 11

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7).

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 7 483 600 mk, mistä 6 558 200 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Opettajankoulutusyksikön perustamiseksi Tampereen teknilliseen oppilaitokseen, toiminnan laajentamiseksi ja tuntiopetuksen osuuden vähentämiseksi ehdotetaan perustettavaksi, mikäli perustamisajankohdaksi ei ole jäljempänä muuta osoitettu, 1.8.1984 lukien seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

Peruspalkkaiset:	Palkkaus- luokka
<i>Helsingin teknillinen oppilaitos</i>	
1 yliopettaja	C 56
<i>Jyväskylän teknillinen oppilaitos</i>	
1 kurssitoimenjohtaja	C 60
<i>Kemin teknillinen oppilaitos</i>	
1 yliopettaja, 1/1 v.	C 56
1 yliopettaja	C 56
1 lehtori	C 47
<i>Kuopion teknillinen oppilaitos</i>	
1 yliopettaja	C 56
<i>Tampereen teknillinen oppilaitos</i>	
1 yliopettaja	C 56
<i>Vaasan teknillinen oppilaitos</i>	
1 yliopettaja	C 56

Ylimääräiset:

Helsingin teknillinen oppilaitos

1 assistentti	C 44
1 kanslisti	V 13

Jyväskylän teknillinen oppilaitos

1 assistentti	C 44
---------------------	------

Kemin teknillinen oppilaitos

1 kanslisti	V 13
1 vahtimestari	V 13

Kokkolan teknillinen oppilaitos

1 taloudenhoitaja	V 20
-------------------------	------

Kuopion teknillinen oppilaitos

1 assistentti	C 44
---------------------	------

Lahden teknillinen oppilaitos

1 assistentti	C 44
---------------------	------

Raahen tietokonealan oppilaitos

1 assistentti	C 44
---------------------	------

Tampereen teknillinen oppilaitos

1 johtaja (opettajankoulutusyksikkö)	C 62
1 assistentti	C 44

Viitaten luvun 28.60 perusteluihin ehdotetaan 1.3.1984 lukien lakkautettavaksi ylimääräinen siivoojan toimi (V 8).

Lisäys on 721 700 mk.

c) Viitaten alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 51 900 mk toimistoapulaisen palkkaamista varten kanslistina.

Työsuuhdepalkoista voidaan vähentää 16 500 mk vuoden 1983 aikana siirrettyjen toimien palkkoina.

Viitaten luvun 28.60 perusteluihin ehdotetaan työsuuhdepalkoista vähennettäväksi 165 800 mk viiden siivoojan palkkoina.

Vähennys on 130 400 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 80 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 800 000 mk ylitunti- sekä luento- ja tuntiopetuspalkkioina.

Edellyttäen, että kohdassa b ehdotetut kolme yliopettajan virkaa (C 56) (Helsinki, Vaasa, Tampere) perustetaan, voidaan tuntiopetuspalkkioista vastaavasti vähentää 123 100 mk.

Muista palkoista ja palkkioista vähennetään 498 400 mk osaksi vuotta 1983 vähennettyinä tuntiopetuspalkkioina.

Lisäys on 178 500 mk.

1984 esitys	128 185 000
1983 menoarvio	116 777 000
1982 tilinpäätös	107 852 784

21. *Oppilashuolto* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 200 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain mukaisiin oppilaiden matkakustannuksiin, oppilaiden lääkärintarkastuksiin ja kouluruokailuun päivittäisen aterian järjestämiseksi oppilaille koulupäivinä omakustannusperiaatteella toimivissa ruokaloissa.

Käyttösuunnitelma:	mk
Oppilaiden matkakustannukset	1 500 000
Oppilaiden lääkärintarkastukset	20 000
Kouluruokailu	14 180 000
Yhteensä	15 700 000

1984 esitys	15 700 000
1983 menoarvio	14 500 000
1982 tilinpäätös	10 196 382

25. *Maksullinen palvelutoiminta* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 800 000 mk oppilaitosten opetusta tukevan maksullisen palvelutoiminnan menojen varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palvelutoimintaan liittyvien raaka-aineiden ja tarvikkeiden hankintaa sekä palkkaus-, vuokra- ja matkamenoihin. Lisäk-

si ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan käyttää opetus- ja tutkimusvälineiden hankintaan siltä osin kuin se on mahdollista ilman, että palvelutoiminnasta saatavat tulot jäävät momentilta suoritettavia menoja pienemmiksi. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.76.

1984 esitys	800 000
1983 menoarvio	800 000
1982 tilinpäätös	25 519

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 239 000 mk kustannusten nousun sekä toiminnan laajentamisen ja tehostamisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös laboratorioihin, tietokoneen käyttöön opetuksessa, oppimateriaalin ja kirjallisuuden hankintaan sekä erikoiskurssien, pääsykokeiden ja pedagogisten opettajanvalmistuskurssien järjestämiseen sekä laboratorioiden suunnittelusta aiheutuvia asiantuntijapalkkioita ja koneiden ja kaluston korjauksista aiheutuvia palkkauksia tai palkkioita varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	30 000
Matkat	70 000
Rakennusten käyttö	1 600 000
Toimistomenot	840 000
Laboratoriot	1 600 000
Tietokoneen käyttö opetuksessa	1 500 000
Oppimateriaali ja kirjallisuus	1 550 000
Muut menot	1 650 000
Yhteensä	8 840 000

1984 esitys	8 840 000
1983 menoarvio	7 601 000
1982 tilinpäätös	6 332 810

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 12 000 000 mk tietojen automaatiotekniikan opetukseen tarvittavia koneita ja laitteita, Kemian teknillisen oppilaitoksen uudisrakennuksen kalustamista sekä muiden tilojen koneiden ja kalusteiden uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys	12 000 000
1983 menoarvio	9 600 000
1982 tilinpäätös	7 500 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 7 900 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
Helsingin teknillinen oppilaitos — lisärakennus				2 300 000 (peruuntunut 300 000)	400 000
Kemin teknillinen oppilaitos — uudisrakennus	6 529	27 400 000	4 197	22 000 000	5 400 000
Kuopion teknillinen oppilaitos — lisärakennus, opetustilat	3 069	16 600 000	5 409	1 050 000	1 000 000
— muutostyöt	2 485	4 300 000	1 730		
Talonrakennusten suunnittelu					600 000
Piienhöt muutostyöt					500 000
				Yhteensä	7 900 000

1984 esitys	7 900 000
1983 menoarvio	17 300 000
1982 tilinpäätös	8 360 000

teknilliselle koululle ostetun kiinteistön kauppahinnan kuudetta erää ja vuotuista korkoa varten.

88. *Kiinteistön hankkiminen* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 194 000 mk Ylivieskan

1984 esitys	194 000
1983 menoarvio	206 000
1982 tilinpäätös	1 674 000

77. Kunnalliset ja yksityiset teknilliset oppilaitokset

30. *Valtionosuus kunnallisten teknillisten oppilaitosten käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille merkitään vähennystä 1 075 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 14 §:n mukaisten kunnallisten teknillisten oppilaitosten käyttökustannusten valtionosuuden ja ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain (1035/81) mukaisen valtionosuuden suorittamiseen.

1. *Valtionosuus palkkausmenoihin*. Alamomentille merkitään 28 269 000 mk palkkausmenoihin tarkoitettua valtionosuutta varten. Alamomentille merkitään lisäystä 1 055 500 mk, mistä 232 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 823 500 mk varuksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 292 500 mk vuodelle 1983 sekä määrärahan oikaisuna 2 068 000 mk, vähennys on 1 305 000 mk. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään 223 valtionosuuteen oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin*. Alamomentille merkitään muihin käyttökustan-

nuksiin tarkoitettua valtionosuutta varten 6 310 000 mk eli lisäystä 230 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja kone- ja kalustohankintojen lisäämisestä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus kone- ja kalustohankintoihin ..	1 400 000
Valtionosuus muihin kustannuksiin	4 910 000
Yhteensä	6 310 000

3. *Valtionosuus kehitysalueiden kunnallisille teknillisille oppilaitoksille oppilaiden matkakustannuksiin*. Alamomentille merkitään edelleen 140 000 mk ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain (1035/81) 11 §:n mukaisen valtionosuuden suorittamista varten.

1984 esitys	34 719 000
1983 menoarvio	35 794 000
1982 tilinpäätös	25 346 286

32. *Lisäavustus kehitysalueiden kunnallisille teknillisille oppilaitoksille*

Momentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ammatillisen koulutuk-

sen alueellisesta tukemisesta annetun lain (1035/81) mukaisen lisävastuksen suorittamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Lisävastus palkkausmenoihin	760 000
Lisävastus muihin menoihin	240 000
Yhteensä	1 000 000
1984 esitys	1 000 000
1983 menoarvio	950 000
1982 tilinpäätös	800 000

33. *Valtionavustus kunnallisten teknillisten oppilaitosten perustamiskustannuksiin* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 13 §:n mukaisten perustamiskustannusten valtionavustusten suorittamiseen.

1. *Valtionavustus huoneistojen bankkimiseen.* Alamomentille ehdotetaan 1 250 000 mk eli lisäystä 50 000 mk. Walter Ahlströmin teknillisen koulun uudisrakennushankkeen kustannusarvio on 10 000 000 mk. Edellyttäen, että aikaisemman käytännön mukaisesti rakennusavustusta myönnetään 25 %, avustuksen suuruus on 2 500 000 mk, mistä ehdotetaan vuoden 1984 osuutena 1 250 000 mk.

2. *Valtionavustus koneiden ja kaluston perustamiskustannuksiin.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 500 000 mk edellä tarkoitettua hankkeen koneiden ja kaluston valtionavustusta varten.

1984 esitys	1 750 000
1983 menoarvio	1 700 000
1982 tilinpäätös	1 420 000

50. *Valtionosuus yksityisten teknillisten oppilaitosten käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 157 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 14 §:n mukaisten yksityisten teknillisten oppilaitosten käyttökustannusten valtionosuuden suorittamiseen.

1. *Valtionosuus palkkausmenoihin.* Alamomentille merkitään 2 652 000 mk palkkausmenoihin tarkoitettua valtionosuutta varten. Alamomentille merkitään lisäystä 277 100 mk, mistä 200 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen

tarkistuksesta ja 77 100 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 25 100 mk vuodelle 1983 sekä määrärahan oikaisuna 95 000 mk, lisäys on 157 000 mk. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 22 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin.* Alamomentille merkitään edelleen 1 080 000 mk muihin käyttökustannuksiin tarkoitettua valtionosuutta varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus kone- ja kalustohankintoihin ..	145 000
Valtionosuus muihin kustannuksiin	935 000
Yhteensä	1 080 000

1984 esitys	3 732 000
1983 menoarvio	3 575 000
1982 tilinpäätös	2 850 823

52. *Ylimääräinen avustus Tekniska läroverket i Helsingfors -nimiselle oppilaitokselle*

Momentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Tekniska läroverket i Helsingfors -nimisen oppilaitoksen toiminnan turvaamiseksi myönnettävään ylimääräiseen avustukseen.

1984 esitys	270 000
1983 menoarvio	250 000

55. *Kunnallisten ja yksityisten teknillisten oppilaitosten rakentamisen korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 300 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää korkotukilainoista annetun lain (1015/77) nojalla luottolaitoksille suoritettaviin korkohyvityksiin. Korkohyvitystä maksetaan Postipankin ja luottolaitosten vuosina 1969—83 myöntämistä sekä vuonna 1984 myönnettäviksi ehdotetuista enintään 3 000 000 markkaan nousevista pitkäaikaisista halpakorkeisista lainoista.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 7 ½ prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 9 ¼ prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1984 myönnettujen vastaavien korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estä-

mättä ja velkakirjajochtojen mukaan on mahdollista. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävässä korossa, kuitenkin siten, että lainan saa-

jalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruisen korko.

1984 esitys	300 000
1983 menoarvio	300 000
1982 tilinpäätös	91 932

78. Kunnalliset ja yksityiset kauppaoppilaitokset

30. Valtionosuus kunnallisten kauppaoppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 19 513 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 17 §:n mukaisten kunnallisten kauppaoppilaitosten käyttökustannusten ja ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain (1035/81) mukaisen valtionosuuden suorittamiseen.

1. *Valtionosuus palkkausmenoihin.* Alamomentille merkitään palkkausmenoihin tarkoitettua valtionosuutta varten 145 225 000 mk. Ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin saadaan vuonna 1984 hyväksyä neljä uutta kurssiosastonjohtajaa, 10 uutta opettajaa tuntiopetuksena annetun opetuksen vakinaistamiseksi ja vuoden 1983 ensimmäisen lisämenoarvion mukaisesti vakinaistettua kolmea uutta muuta henkilöä. Alamomentille merkitään lisäystä 18 678 000 mk, mistä 600 000 mk edellä mainitun henkilöstön lisäyksestä, 10 080 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 2 738 000 mk 58 rehtorin palkkaamisesta osaksi vuotta 1983, 1 030 700 mk apulaisrehtoreiden työaika- ja palkkausjärjestelyistä osaksi vuotta 1983 ja 4 229 300 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 1 265 000 mk vuodelle 1983, lisäys on 17 413 000 mk. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 1 221 valtionosuuteen oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin.* Alamomentille merkitään 28 100 000 mk muihin käyttökustannuksiin tarkoitettua valtionosuutta varten. Lisäys on 3 600 000 mk, mistä 1 500 000 mk aiheutuu kertamenoista uusien atk-laitteistojen hankintoja varten sekä 2 100 000 mk kustannusten noususta. Kun alamomentilta vähennetään kertameno 1 500 000 mk, lisäys on 2 100 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus kone- ja kalustohankintoihin (kertamenoa 1 500 000)	6 300 000
Valtionosuus kunnossapito- ja peruskorjauksiin	2 800 000
Valtionosuus muihin kustannuksiin	19 000 000
Yhteensä	28 100 000

3. *Valtionosuus kehitysalueiden kunnallisille kauppaoppilaitoksille oppilaiden matkakustannuksiin.* Alamomentille merkitään edelleen 7 095 000 mk ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain (1035/81) mukaisen valtionosuuden suorittamista varten.

1984 esitys	180 420 000
1983 menoarvio	160 907 000
1983 I lisämenoarvio	87 000
1982 tilinpäätös	135 994 657

31. Valtionavustus kunnallisten kauppaoppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 4 900 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 16 §:n mukaisten perustamiskustannusten valtionavustuksen suorittamiseen.

1. *Valtionavustus huoneistojen hankkimiseen.* Alamomentille ehdotetaan valtionavustuksena kunnallisten kauppaoppilaitosten huoneistojen hankkimiseen edelleen 3 100 000 mk. Ehdotetaan, että vuonna 1984 saataisiin hyväksyä perustamissuunnitelmia enintään sellainen määrä, että valtionavustusten osuus niiden kustannusarviosta vastaa 4 000 000 mk. Lisäksi ehdotetaan, että toteuttamissuunnitelmia saataisiin hyväksyä enintään sellainen määrä, että valtionavustusten osuus niiden kustannusarviosta vastaa 4 000 000 mk.

2. *Valtionavustus koneiden ja kaluston perustamiskustannuksiin.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 1 800 000 mk edellä tarkoitettujen

hankkeiden koneiden ja kalusteiden valtionavustusta varten.

1984 esitys	4 900 000
1983 menoarvio	4 900 000
1983 I lisämenoarvio	600 000
1982 tilinpäätös	4 215 000

32. Kunnallisten ja yksityisten kauppaooppilaitosten rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 2 200 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää korkotukilainoista annetun lain (1015/77) nojalla luottolaitoksille suoritettaviin korkohyvityksiin. Korkohyvitystä maksetaan Postipankin ja luottolaitosten vuosina 1969—83 myöntämistä sekä vuonna 1984 myönnettäväksi ehdotetuista enintään 5 000 000 markkaan nousevista pitkäaikaisista halpakorkoisista lainoista.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 7½ prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 9¼ prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1984 myönnettyjen vastaavien korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjaehtojen mukaan on mahdollista. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävässä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruisen korko.

1984 esitys	2 200 000
1983 menoarvio	2 200 000
1982 tilinpäätös	1 018 321

33. Lisäavustus kehitysalueiden kunnallisille kauppaooppilaitoksille.

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain (1035/81) mukaisen lisäavustuksen suorittamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Lisäavustus palkkausmenoihin	4 900 000
Lisäavustus muihin menoihin	2 700 000
Yhteensä	7 600 000

1984 esitys	7 600 000
1983 menoarvio	7 100 000
1982 tilinpäätös	6 100 000

35. Ylimääräinen avustus Kouvolan Liiketalouden ja Ulkomaankaupan Instituutille

Momentille ehdotetaan lisäystä 7 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää lisäavustuksena Kouvolan Liiketalouden ja Ulkomaankaupan Instituutille idänkaupan erikoisluokan oppilaiden ulkomaanharjoittelun järjestämiseen sekä koti- ja ulkomaisen asiantuntijoiden käyttöön opetuksessa myönnettävän ylimääräisen avustuksen suorittamiseen.

1984 esitys	50 000
1983 menoarvio	43 000
1982 tilinpäätös	37 900

50. Valtionosuus yksityisten kauppaooppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 4 925 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 17 §:n mukaisesti yksityisten kauppaooppilaitosten käyttökustannuksiin suoritettavaan valtionosuuteen.

1. *Valtionosuus palkkausmenoihin.* Alamomentille merkitään 41 868 000 mk palkkausmenoihin tarkoitettua valtionosuutta varten. Ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin saataisiin vuonna 1984 hyväksyä yksi uusi koulutusosaston päällikkö ja kahdeksan uutta opettajaa tuntiopetuksena annetun opetuksen vakinaistamiseksi. Alamomentille merkitään lisäystä 5 232 200 mk, mistä 283 000 mk aiheutuu edellä mainitun henkilöstön lisäyksestä, 2 900 000 mk palvelusuhteen ehtojen tarkistuksesta, 348 500 mk yhdeksän rehtorin palkkaamisesta osaksi vuotta 1983, 481 700 mk apulaisrehtoreiden työaika- ja palkkausjärjestelyistä osaksi vuotta 1983 ja 1 219 000 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 367 200 mk vuodelle 1983, lisäys on 4 865 000 mk. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 449 valtionosuuteen oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin.* Alamomentille merkitään 7 160 000 mk muihin käyttökustannuksiin tarkoitettua valtionosuutta varten. Lisäys on 660 000 mk, mistä 60 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 600 000 mk kertamenosta uusien atk-laitteistojen hankintoja

varten. Kun alamomentilta vähennetään kertameno 600 000 mk vuodelle 1983, lisäys on 60 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus kone- ja kalustohankintoihin (kertamenoa 600 000)	2 300 000
Valtionosuus muihin kustannuksiin	4 860 000
Yhteensä	7 160 000

1984 esitys	49 028 000
1983 menoarvio	44 103 000
1982 tilinpäätös	41 176 882

51. *Valtionavustus yksityisten kauppaoppilaitosten perustamiskustannuksiin* (siirtomääräraha) Momentille ehdotetaan lisäystä 775 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 16 §:n mukaisten perustamiskustannusten valtionavustuksen suorittamiseen.

1. *Valtionavustus huoneistojen hankkimiseen.* Alamomentille ehdotetaan 3 500 000 mk yksityisten kauppaoppilaitosten huoneistojen hankki-

miseen tarkoitettua valtionavustusta varten, jota myönnetään enintään 25 % hyväksyttävistä rakennuskustannuksista. Lisäys on 775 000 mk.

2. *Valtionavustus koneiden ja kaluston perustamiskustannuksiin.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 1 600 000 mk edellä tarkoitettujen hankkeiden koneiden ja kaluston valtionavustusta varten.

1984 esitys	5 160 000
1983 menoarvio	4 325 000
1983 I lisämenoarvio	—600 000
1982 tilinpäätös	4 100 000

52. *Lisäavustus kehitysalueiden yksityisille kauppaoppilaitoksille*

Momentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain (1035/81) mukaisen lisäavustuksen suorittamiseen.

1984 esitys	320 000
1983 menoarvio	300 000
1982 tilinpäätös	407 672

79. Valtion kotitalousoppilaitokset

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 27 786 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	18 143 700	+ 1 670 700	236	+ 14
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhddepalkat</i>	2 847 600	+ 323 300	60	+ 2
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	4 220 500	+ 756 800	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	1 817 800	+ 229 400	—	—
Varaus 1983		— 224 600	—	—
Varaus 1984	756 400	+ 756 400	—	—
Yhteensä	27 786 000	+ 3 512 000	296	+ 16

Henkilöstön määrän lisäyksestä yhdeksän on siirtoa momentilta 29.86.21.

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 1 411 800 mk, mistä 1 166 200 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Aikaisemmin väliaikaisena annetun koulutuksen vakiinnuttamisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi, mikäli perustamisajankohdaksi ei ole jäljempänä muuta osoitettu, 1.1.1984 lukien seuraavat ylimääräiset toimet joiden palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.86.21:

	Palkkaus- luokka
<i>Brabelinnan emäntäkoulu</i>	
1 terveydenhoidon opettaja	C 36
<i>Kauhajoen kotitalousopisto</i>	
1 yhteiskunta-aineiden opettaja	C 43
<i>Kemijärven emäntäkoulu</i>	
1 talousopettaja	C 36
<i>Keski-Suomen kotitalousopisto</i>	
1 talousopettaja, 5/12 v.	C 36
<i>Pohjois-Hämeen emäntäkoulu</i>	
2 talousopettajaa	C 36
<i>Pohjois-Karjalan emäntäkoulu</i>	
1 talousopettaja	C 36
<i>Säämingin emäntäkoulu</i>	
2 talousopettajaa	C 36

Koulutuksen laajentamisen ja tehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi, mikäli perustamisajankohdaksi ei ole jäljempänä muuta osoitettu, 1.8.1984 lukien seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
<i>Kauhajoen kotitalousopisto</i>	
1 kanslisti	V 13
<i>Lepaan emäntäkoulu</i>	
1 talousopettaja	C 36
<i>Pohjois-Karjalan emäntäkoulu</i>	
1 talousopettaja, 1/1 v.	C 36
<i>Rovaniemen kotitalousopisto</i>	
1 talousopettaja	C 36
<i>Sotkamon emäntäkoulu</i>	
1 talousopettaja	C 36

Lisäys on 716 800 mk.

c) Tehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan työsuohdepalkkoihin lisäystä 42 100 mk kanslistin ja lastenhoitajan palkkaamiseksi 1.8.1984 lukien.

Työsuohdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 80 100 mk, mistä 77 000 mk vuonna 1983 osaksi vuotta palkatun henkilökunnan palkkoina ja 3 100 mk toimirakenteen muutoksen johdosta.

Lisäys on 122 200 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 62 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 500 000 mk ylitunti- sekä luento- ja tuntiopetuspalkkioina peruslinjakokeilua varten.

1984 esitys	27 786 000
1983 menoarvio	24 274 000
1982 tilinpäätös	21 305 555

21. *Oppilashuolto* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 330 000 mk oppilasmäärän kasvun ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maatalous-, kotitalous- ja kotiteollisuusoppilaitoksista annetun lain (62/62) ja maatalouden ammattikouluista annetun asetuksen (429/62) mukaisesti ravintomenoihin sekä ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain mukaisesti oppilaiden matkakustannuksiin. Työtoiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.79.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ravintomenot	8 500 000
Oppilaiden matkakustannukset	160 000
Yhteensä	8 660 000

1984 esitys	8 660 000
1983 menoarvio	7 330 000
1982 tilinpäätös	6 810 962

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 960 000 mk, mikä aiheutuu oppilasmäärän kasvusta ja kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kotitalouden neuvontapalveluointaan.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	10 000
Matkat	120 000
Rakennusten käyttö	7 500 000
Toimistomenot	300 000
Kaluston korjaus ja kunnossapito	140 000
Kotitalouden neuvontapalvelu	40 000
Muut menot	650 000
Yhteensä	8 760 000

1984 esitys	8 760 000
1983 menoarvio	7 800 000
1982 tilinpäätös	7 504 206

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 000 000 mk uusien tilojen kalustamiseen sekä kaluston, koneiden ja opetusvälineiden uusinta- ja täydennys Hankintoja ja atk-laitteiden hankintoja varten.

1984 esitys	2 000 000
1983 menoarvio	1 500 000
1982 tilinpäätös	1 000 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 15 500 000 mk, mistä 500 000 mk suunnittelua varten ja 15 000 000 mk Suonenjoen emäntäkoulun uudisrakennusta varten, jonka kustannusarvio on 26 000 000 mk, hyötypinta-ala 4 839 m² ja vastaava yksikkökus-

tannus 5 373 mk/m². Tarkoitukseen on aikaisemmin myönnetty 4 700 000 mk.

1984 esitys.....	15 500 000
1983 menoarvio.....	18 090 000
1982 tilinpäätös.....	10 860 000

80. Valtion kotiteollisuusoppilaitokset

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 11 948 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	6 955 300	+ 671 500	98	+ 5
2. <i>Työsubdepalkat</i>	1 068 400	+ 112 800	23	+ 2
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	2 817 600	+ 394 900	4	—4
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	781 500	+ 98 200	—	—
	Varaus 1983	— 96 600	—	—
	Varaus 1984	+ 325 200	—	—
	Yhteensä	+ 1 506 000	125	+ 3

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 786 300 mk, mistä 549 800 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Tuntiopetuksen osuuden vähentämiseksi ja tehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi, mikäli perustamisajankohdaksi ei ole jäljempänä muuta osoitettu, 1.8.1984 lukien seuraavat ylimääräiset toimet:

Jurvan kotiteollisuusoppilaitos

2 lehtoria C 46

Lahden taide- ja käsityöoppilaitos

1 kanslisti, 5/6 v. V 13

Rovaniemen taide- ja käsityöoppilaitos

2 lehtoria C 46

Åbo hemslöjdsläraarainstitut

1 kanslisti V 13

Edellyttäen, että kanslistin toimi (V 13) perustetaan Lahden taide- ja käsityöoppilaitokseen, voidaan vastaavasti samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen apulaiskanslistin toimi (V 11).

Lisäys on 158 500 mk.

c) Työsubdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 76 100 mk, mistä 56 400 mk asentajan palkkaamiseksi 1.1.1984 lukien sekä 19 700 mk keittiöapulaisen palkkaamiseksi 1.8.1984 lukien.

Työsubdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 27 200 mk puolipäivätoimisen kirjastonhoitajan palkkaamiseksi kokopäivätoimisena.

Työsubdepalkkoista vähennetään 22 700 mk vuoden 1983 aikana siirrettyjen tointen palkkoina.

Viitaten luvun 28.60 perusteluihin ehdotetaan työsubdepalkkoista vähennettäväksi 46 200 mk talonmiehen palkkana.

Lisäys on 34 400 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 25 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 300 000 mk ylitunti- sekä luento- ja tuntiopetuspalkkioina.

Edellyttäen, että kohdassa b ehdotetut neljä ylimääräistä lehtorin (C 46) tointa perustetaan, voidaan tuntiopetuspalkkioista vastaavasti vähentää 100 000 mk.

Lisäys on 200 000 mk.

Palkkaus-
luokka

1984 esitys.....	11 948 000
1983 menoarvio.....	10 442 000
1982 tilinpäätös.....	9 181 825

1984 esitys.....	6 255 000
1983 menoarvio.....	5 900 000
1982 tilinpäätös.....	4 529 488

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 735 000 mk, mistä 285 000 mk aiheutuu opistoasteen koulutuksesta ja toiminnan laajenemisesta sekä 450 000 mk kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään 380 000 mk kiinteistön hoitomenoina rakennushallintoon keskittämisen johdosta, lisäys on 355 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ravintomoihin, työtoimintaan, oppilaiden kerhotoimintaan ja ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain mukaisiin oppilaiden matkakustannuksiin. Työtoiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.80.

Käyttösuunnitelma:	mk
Matkat	50 000
Rakennusten käyttö	2 320 000
Toimistomenot	410 000
Kaluston korjaus ja kunnossapito	195 000
Ravintomenot	1 150 000
Työtoiminta	1 650 000
Oppilaiden kerhotoiminta	30 000
Muut menot	450 000
Yhteensä	6 255 000

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 750 000 mk kaluston, koneiden ja opetusvälineiden uusimista ja täydentämistä sekä uusien tilojen kalustamista ja opistoasteen koulutuksen aloittamista varten.

1984 esitys.....	750 000
1983 menoarvio.....	600 000
1982 tilinpäätös.....	450 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 500 000 mk Lahden taide- ja käsiteollisuusoppilaitoksen lisärakennuksen ja muutostöiden suunnittelua varten.

1984 esitys.....	500 000
1983 menoarvio.....	200 000
1982 tilinpäätös.....	1 000 000

81. Kunnalliset ja yksityiset kotitalousoppilaitokset

30. Valtionosuus kunnallisten kotitalousoppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 941 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 20 §:n mukaisiin kunnallisten kotitalousoppilaitosten käyttökustannuksiin suoritettavaan valtionosuuteen sekä ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain mukaisen valtionosuuden ja lisäavustuksen suorittamiseen.

1. Valtionosuus opettajien palkkausmenoihin. Alamomentille merkitään opettajien palkkausmenoihin tarkoitettua valtionosuutta varten lisäystä 2 337 000 mk seuraavasti:

a) Alamomentille merkitään lisäystä 693 200 mk, mistä 384 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 100 000 mk edellisiin

vuosiin kohdistuvista lisäsuorituksista ja 209 200 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 48 000 mk vuodelle 1983, lisäys on 645 200 mk.

b) Väliaikaisen koulutuksen vakinaistamisen sekä opistotasaisen koulutuksen aloittamisen johdosta ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin saadaan hyväksyä Mikkelin kotitalousopistoon tietopuolisten aineiden opettajan toimi (C 43) ja kaksi talousopettajan tointa (C 36), Joensuun talouskouluun talousopettajan toimi (C 36) sekä opistojen apulaisrehtorien tehtäviä varten määrärahat. Tointen palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.86.21. Lisäys on 371 800 mk.

c) Joensuun talouskoulun kunnallistamisen johdosta alamomentille merkitään lisäystä 1 320 000 mk kahdeksan henkilön palkkoina siirtona alamomentilta 29.81.50.1.

Alamomentin loppusumma on 7 183 000 mk. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 68 valtionosuuteen oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionosuus muihin palkkausmenoihin.* Ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin saadaan vuonna 1984 hyväksyä kolme uutta toimihenkilöä, sekä vuoden 1983 ensimmäisen lisämenoarvion mukaisesti vakinaistettu yksi toimihenkilö. Alamomentille merkitään muihin palkkausmenoihin tarkoitettua valtionosuutta varten lisäystä 370 500 mk, mistä 137 500 mk aiheutuu edellä mainittujen henkilöiden palkkaamisesta, 110 000 mk neljän henkilön palkkoina siirrosta alamomentilta 29.81.50.2 Joensuun talouskoulun kunnallistamisen johdosta, 10 000 mk edellisiin vuosiin kohdistuvista lisäsuorituksista, 79 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 34 000 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 8 500 mk vuodelle 1983, lisäys on 362 000 mk. Alamomentin loppusumma on 1 165 000 mk. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 38 valtionosuuteen oikeutettua henkilöä.

3. *Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin.* Alamomentille merkitään muihin käyttökustannuksiin tarkoitettua valtionosuutta varten lisäystä 1 164 000 mk, mistä 234 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 40 000 mk kertamenosta Mikkelin kotitalousopiston atk-laitteiden hankintaa varten, 100 000 mk edellisiin vuosiin kohdistuvista lisäsuorituksista ja 790 000 mk siirrosta alamomentilta 29.81.50.3 Joensuun talouskoulun kunnallistamisen johdosta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus kone- ja kalustohankintoihin (kertamenoa 40 000)	386 000
Valtionosuus muihin kustannuksiin	3 914 000
Yhteensä	4 300 000

4. *Valtionosuus kehitysalueiden kunnallisille kotitalousoppilaitoksille oppilaiden matkakustannuksiin.* Alamomentille merkitään ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain mukaisen valtionosuuden suorittamista varten 356 000 mk. Lisäys 28 000 mk aiheutuu kustannusten noususta.

5. *Lisäavustus kehitysalueiden kunnallisille kotitalousoppilaitoksille.* Alamomentille ehdotetaan ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain mukaisen lisäavustuksen suorittamista varten enintään 120 000 mk, mistä palkkojen osuus on 41 000 mk ja muiden menojen osuus 79 000 mk. Lisäys on 50 000 mk.

1984 esitys	13 124 000
1983 menoarvio	9 183 000
1983 I lisämenoarvio	27 000
1982 tilinpäätös	7 285 690

33. *Valtionavustus kunnallisten kotitalousoppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 1 100 000 mk eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 19 §:n mukaisen perustamiskustannusten valtionavustuksen suorittamiseen.

1. *Valtionavustus huoneistojen hankkimiseen.* Alamomentille ehdotetaan 800 000 mk kunnallisten kotitalousoppilaitosten huoneistojen hankkimiseen tarkoitettua valtionavustusta varten.

2. *Valtionavustus koneiden ja kaluston perustamiskustannuksiin.* Alamomentille ehdotetaan 300 000 mk edellä tarkoitettujen hankkeiden koneiden ja kaluston valtionavustusta varten.

1984 esitys	1 100 000
1982 tilinpäätös	—

50. *Valtionosuus yksityisten kotitalousoppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 107 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 20 §:n mukaisiin yksityisten kotitalousoppilaitosten käyttökustannuksiin suoritettavaa valtionosuutta ja 22 §:n nojalla suoritettavia lisäavustuksia varten sekä ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain mukaisen lisäavustuksen suorittamiseen.

1. *Valtionosuus opettajien palkkausmenoihin.* Alamomentille merkitään opettajien palkkausmenoihin tarkoitettua valtionosuutta varten lisäystä 646 000 mk seuraavasti:

a) Alamomentille merkitään lisäystä 1 485 200 mk, mistä 1 072 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 413 200 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 134 200 mk vuodelle 1983, lisäys on 1 351 000 mk.

b) Väliaikaisen koulutuksen vakinaistamisen sekä opistotasaisen koulutuksen aloittamisen johdosta ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin saadaan perustaa seuraavat toimet, joiden palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.86.21:

	Palkkaus- luokka
1 tietopuolisten aineiden opettaja (Tampereen kotitalousopisto).....	C 43
6 talousopettajaa (Lapuan emäntäkoulu, Varsinais-Suomen emäntäkoulu, Jyväskylän talouskoulu, Lappeenrannan talouskoulu, Tampereen kotitalousopisto, Turun Marttayhdistyksen talouskoulu).....	C 36
1 talousopettaja (Kokkolan talouskoulu), 5/12 v.	C 36

Lisäys on 486 700 mk.

c) Oppilaitoksen toiminnan tehostamisen ja uuden opintolinjan aloittamisen johdosta ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin saadaan perustaa Ahlmanin emäntäkoulua varten terveydenhoidon opettajan toimi (C 36) ja Kuopion talouskoulua varten talousopettajan toimi (C 36). Lisäys on 128 300 mk.

d) Joensuun talouskoulun kunnallistamisen johdosta ehdotetaan alamomentilta vähennettäväksi 1 320 000 mk siirtona alamomentille 29.81.30.1 kahdeksan henkilön palkkoina.

Alamomentin loppusumma on 14 171 000 mk. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 142 valtionosuuteen oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionosuus muihin palkkausmenoihin.* Ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin saadaan vuonna 1984 hyväksyä viisi uutta toimihenkilöä. Alamomentille merkitään muihin palkkausmenoihin tarkoitettua valtionosuutta varten lisäystä 569 300 mk, mistä 189 200 mk aiheutuu edellä mainittujen henkilöiden palkkaamisesta, 110 000 mk edellisiin vuosiin kohdistuvista lisäsuorituksista, 199 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 71 100 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 20 300 mk vuodelle 1983 ja 110 000 mk neljän henkilön palkkoina siirtona alamomentille 29.81.30.2 Joensuun talouskoulun kunnallistamisen johdosta, lisäys on 439 000 mk. Alamomentin loppusumma on 2 448 000 mk. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 76 valtionosuuteen oikeutettua henkilöä.

3. *Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin.* Alamomentille merkitään muihin käyttökustannuksiin tarkoitettua valtionosuutta varten lisäystä 1 782 000 mk, mistä 692 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 40 000 mk kertamenosta Ahlmanin emäntäkoulun atk-laitteiden hankintaa varten, 790 000 mk edellisiin vuosiin kohdistuvista osa- ja loppusuorituksista ja 260 000 mk väliaikaisen ammatillisen koulutuksen vakinaista-

misesta. Kun alamomentilta vähennetään 790 000 mk siirtona alamomentille 29.81.30.3 Joensuun talouskoulun kunnallistamisen johdosta, lisäys on 992 000 mk. Ehdotetaan, että alamomentin määrärahasta saadaan käyttää lain (1075/75) 22 §:n mukaisiin lisäavustuksiin enintään 110 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus kone- ja kalustohankintoihin (kertamenoa 40 000)	600 000
Valtionosuus muihin kustannuksiin	6 980 000
Yhteensä	7 580 000

4. *Lisäavustus kehitysalueiden yksityisille kotitalousoppilaitoksille.* Alamomentille ehdotetaan ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain mukaisen lisäavustuksen suorittamista varten enintään 380 000 mk, mistä palkkojen osuus on 88 000 mk ja muiden menojen osuus 292 000 mk. Lisäys 30 000 mk aiheutuu kustannusten noususta.

1984 esitys.....	24 579 000
1983 menoarvio.....	22 472 000
1982 tilinpäätös.....	18 383 570

53. *Valtionavustus yksityisten kotitalousoppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha)*

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 1 800 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 19 §:n mukaisten perustamiskustannusten valtionavustuksen suorittamiseen.

1. *Valtionavustus huoneistojen hankkimiseen.* Alamomentille ehdotetaan 800 000 mk yksityisten kotitalousoppilaitosten huoneistojen hankkimiseen tarkoitettua valtionavustusta varten. Vähennys on 1 559 000 mk.

2. *Valtionavustus koneiden ja kaluston perustamiskustannuksiin.* Alamomentille ehdotetaan 400 000 mk edellä tarkoitettujen hankkeiden koneiden ja kaluston valtionavustusta varten. Vähennys on 241 000 mk.

1984 esitys.....	1 200 000
1983 menoarvio.....	3 000 000
1982 tilinpäätös.....	2 910 000

55. *Kunnallisten ja yksityisten kotitalousoppilaitosten rakentamisen korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 330 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää korkotukilainoista annetun lain (1015/77) nojalla luottolaitoksille suoritettaviin korkohyvityksiin. Korkohyvitystä maksetaan Postipankin ja luottolaitosten vuosina 1969—83 myöntämistä sekä vuonna 1984 myönnettäväksi ehdotetuista, enintään 3 000 000 markkaan nousevista pitkäaikaisista halpakorkoisista lainoista.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 7½ prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitosten lainasta perimän koron ja 9¼ prosentin koron

erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1984 myönnettyjen vastaavien korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjaehtojuksen mukaan on mahdollista. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävässä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruisen korko.

1984 esitys.....	330 000
1983 menoarvio.....	330 000
1982 tilinpäätös.....	205 502

82. Kunnalliset ja yksityiset kotiteollisuusoppilaitokset

30. *Valtionosuus kunnallisten kotiteollisuusoppilaitosten käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 554 500 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 20 §:n mukaisesti kunnallisten kotiteollisuusoppilaitosten käyttökustannuksiin suoritettavaan valtionosuuteen ja 22 §:n nojalla suoritettaviin lisäavustuksiin sekä ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain mukaisen valtionosuuden ja lisäavustuksen suorittamiseen.

1. *Valtionosuus opettajien palkkauseroihin.* Alamomentille merkitään opettajien palkkauseroihin tarkoitettua valtionosuutta varten lisäystä 6 180 500 mk seuraavasti:

a) Alamomentille merkitään lisäystä 5 431 100 mk, mistä 1 632 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 2 600 000 mk edellisiin vuosiin kohdistuvista lisäsuorituksista, 417 200 mk osaksi vuotta 1983 perustettujen toimien palkkauksesta ja 781 900 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 204 600 mk vuodelle 1983, lisäys on 5 226 500 mk.

b) Väliaikaisena toimineiden opintolinjojen vakinaistamiseksi ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin saadaan 1.8.1984 lukien perustaa

seuraavat toimet, joiden palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.86.21:

	Palkkausluokka
8 ammattiopettajaa (Haminan kotiteollisuus koulu, Kajaanin kotiteollisuus koulu, Kihniön kotiteollisuus koulu, Lybeckerin kotiteollisuus koulu, Piippolan kotiteollisuus koulu, Salon kotiteollisuus koulu, Savonlinnan kotiteollisuus koulu, Vihdin kotiteollisuus koulu)	C 36

Lisäys on 213 900 mk.

c) Opistoasteisen koulutuksen aloittamisen, opetuksen laajenemisen ja tuntiopetuksen vakiinnuttamisen johdosta ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin saadaan 1.8.1984 lukien perustaa seuraavat toimet:

	Palkkausluokka
2 lehtoria (Lounais-Suomen käsi- ja taideteollisuusoppilaitos)	C 46
3 opettajaa (Joensuun kotiteollisuus koulu, Mikkelin kotiteollisuus koulu, Tyrvään kotiteollisuus koulu)	C 39

Lisäys on 152 700 mk.

d) Ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin saadaan 1.8.1984 lukien perustaa toimintaansa aloittavaa Vantaan käsi- ja taideteollisuusoppilaitosta varten rehtorin toimi (C 58) ja lehtorin toimi (C 46) sekä yleisaineiden tuntiopetusta varten määrärahat. Lisäys on 125 400 mk.

e) Lybeckerin kotiteollisuusoppilaitoksen kunnallistamisen johdosta alamomentille merkitään lisäystä 462 000 mk neljän henkilön palkkoina siirtona alamomentilta 29.82.50.1.

Alamomentin loppusumma on 26 851 000 mk. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään 201 valtionosuuteen oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionosuus muihin palkkausmenoihin.* Ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin saadaan vuonna 1984 hyväksyä neljä uutta toimihenkilöä. Alamomentille merkitään muihin palkkausmenoihin tarkoitettua valtionosuutta varten lisäystä 1 139 800 mk, mistä 163 600 mk aiheutuu edellä mainittujen henkilöiden palkkaamisesta, 44 000 mk kahden henkilön palkkoina siirrosta alamomentilta 29.82.50.2 Lybeckerin kotiteollisuuskoulun kunnallistamisen johdosta, 425 000 mk edellisiin vuosiin kohdistuvista lisäsuorituksista, 367 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 140 200 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 36 800 mk vuodelle 1983, lisäys on 1 103 000 mk. Alamomentin loppusumma on 4 818 000 mk. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään 148 valtionosuuteen oikeutettua henkilöä.

3. *Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin.* Alamomentille merkitään muihin käyttökustannuksiin tarkoitettua valtionosuutta varten lisäystä 3 180 000 mk, mistä 1 080 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 150 000 mk Vantaan käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksen toiminnan aloittamisesta, 500 000 mk väliaikaisen ammatillisen koulutuksen vakinaistamisesta, 1 300 000 mk edellisiin vuosiin kohdistuvista lisäsuorituksista ja 150 000 mk siirrosta alamomentilta 29.82.50.3 Lybeckerin kotiteollisuuskoulun kunnallistamisen johdosta. Ehdotetaan, että alamomentin määrärahasta saadaan käyttää lain (1075/75) 22 §:n mukaisiin lisäavustuksiin enintään 110 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus kone- ja kalustohankintoihin .	1 040 000
Valtionosuus muihin kustannuksiin	14 808 000
Yhteensä	15 848 000

4. *Valtionosuus kehitysalueiden kunnallisille kotiteollisuusoppilaitoksille oppilaiden matkakustannuksiin.* Alamomentille merkitään ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain mukaisen valtionosuuden suorittamis-

ta varten 445 000 mk. Lisäys 35 000 mk aiheutuu kustannusten noususta.

5. *Lisäavustus kehitysalueiden kunnallisille kotiteollisuusoppilaitoksille.* Alamomentille ehdotetaan ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain mukaisen lisäavustuksen suorittamista varten enintään 710 000 mk, mistä palkkojen osuus on 213 000 mk ja muiden menojen osuus 497 000 mk. Lisäys 56 000 mk aiheutuu kustannusten noususta.

1984 esitys	48 672 000
1983 menoarvio	38 117 500
1982 tilinpäätös	36 429 965

33. *Valtionavustus kunnallisten kotiteollisuusoppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 300 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 19 §:n mukaisen perustamiskustannusten valtionavustuksen suorittamiseen.

1. *Valtionavustus huoneistojen hankkimiseen.* Alamomentille ehdotetaan 7 000 000 mk kunnallisten kotiteollisuusoppilaitosten huoneistojen hankkimiseen tarkoitettua valtionavustusta varten. Lisäys on 1 000 000 mk.

2. *Valtionavustus koneiden ja kaluston perustamiskustannuksiin.* Alamomentille ehdotetaan 1 500 000 mk edellä tarkoitettujen hankkeiden koneiden ja kaluston valtionavustusta varten. Lisäys on 300 000 mk.

1984 esitys	8 500 000
1983 menoarvio	7 200 000
1983 I lisämenoarvio	1 600 000
1982 tilinpäätös	5 700 000

50. *Valtionosuus yksityisten kotiteollisuusoppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 125 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 20 §:n mukaisiin yksityisten kotiteollisuusoppilaitosten käyttökustannuksiin suoritettavaa valtionosuutta ja 22 §:n nojalla suoritettavia lisäavustuksia varten sekä ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain mukaisen lisäavustuksen suorittamista varten.

1. *Valtionosuus opettajien palkkausmenoihin.* Alamomentille merkitään opettajien palkkaus-

menoihin tarkoitettua valtionosuutta varten lisäystä 789 000 mk seuraavasti:

a) Alamomentille merkitään lisäystä 1 194 300 mk, mistä 592 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 176 200 mk osaksi vuotta 1983 perustettujen toimien palkkauksesta, 214 000 mk edellisiin vuosiin kohdistuvista lisäsuorituksista ja 212 100 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 64 300 mk vuodelle 1983, lisäys on 1 130 000 mk.

b) Opetustoiminnan laajentamiseksi ja opistoasteen opetuksen vakiinnuttamiseksi ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin saadaan perustaa 1.8.1984 lukien Kuopion koti- ja taideteollisuusoppilaitokseen kaksi lehtorin tointa (C 46) sekä Borgå hemslöjdsskola- ja Terjärv hemslöjdsskola-nimisiin oppilaitoksiin kumpaankin yksi ammattiopettajan toimi (C 36). Lisäys on 121 000 mk.

c) Lybeckerin kotiteollisuuskoulun kunnallistamisen johdosta ehdotetaan alamomentilta vähennettäväksi 462 000 mk neljän henkilön palkkoina siirtona alamomentille 29.82.30.1.

Alamomentin loppusumma on 7 275 000 mk. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 54 valtionosuuteen oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionosuus muihin palkkausmenoihin.* Ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin saadaan vuonna 1984 hyväksyä kaksi uutta toimihenkilöä. Alamomentille merkitään muihin palkkausmenoihin tarkoitettua valtionosuutta varten lisäystä 221 300 mk, mistä 80 300 mk aiheutuu edellä mainittujen henkilöiden palkkaamisesta, 105 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 36 000 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 10 300 mk vuodelle 1983 ja 44 000 mk kahden henkilön palkkoina siirtona alamomentille 29.82.30.2 Lybeckerin kotiteollisuuskoulun kunnallistamisen johdosta, lisäys on 167 000 mk. Alamomentin loppusumma on 1 235 000 mk. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 39 valtionosuuteen oikeutettua henkilöä.

3. *Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin.* Alamomentille merkitään muihin käyttökustannuksiin tarkoitettua valtionosuutta varten lisäystä 301 000 mk, mistä 265 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 36 000 mk edellisiin vuosiin kohdistuvista lisäsuorituksista. Kun alamomentilta vähennetään 150 000 mk siirtona alamomentille 29.82.30.3 Lybeckerin kotiteollisuuskoulun kunnallistamisen johdosta, lisäys on 151 000 mk. Ehdotetaan, että alamomentin määrärahaa saa-

daan käyttää lain (1075/75) 22 §:n mukaisiin lisäavustuksiin enintään 165 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus kone- ja kalustohankintoihin .	315 000
Valtionosuus muihin kustannuksiin	3 100 000
Yhteensä	3 415 000

4. *Lisäavustus kehitysalueiden yksityisille kotiteollisuusoppilaitoksille.* Alamomentille ehdotetaan ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain mukaisen lisäavustuksen suorittamista varten enintään 236 000 mk, mistä palkkojen osuus on 68 000 mk ja muiden menojen osuus 168 000 mk. Lisäys 18 000 mk aiheutuu kustannusten noususta.

1984 esitys	12 161 000
1983 menoarvio	11 036 000
1982 tilinpäätös	9 122 130

53. *Valtionavustus yksityisten kotiteollisuusoppilaitosten perustamiskustannuksiin* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 19 §:n mukaisten perustamiskustannusten valtionavustuksen suorittamiseen.

1. *Valtionavustus huoneistojen hankkimiseen.* Alamomentille ehdotetaan 1 500 000 mk yksityisten kotiteollisuusoppilaitosten huoneistojen hankkimiseen tarkoitettua valtionavustusta varten. Lisäys on 100 000 mk.

2. *Valtionavustus koneiden ja kaluston perustamiskustannuksiin.* Alamomentille ehdotetaan 400 000 mk edellä tarkoitettujen hankkeiden koneiden ja kaluston valtionavustusta varten. Lisäys on 200 000 mk.

1984 esitys	1 900 000
1983 menoarvio	1 600 000
1983 I lisämenoarvio	—1 600 000
1982 tilinpäätös	1 300 000

55. *Kunnallisten ja yksityisten kotiteollisuusoppilaitosten rakentamisen korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 600 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää korkotukilainoista annetun lain (1015/77) nojalla luottolaitoksille suoritettaviin korkohyvityksiin. Korko-

hyvitystä maksetaan Postipankin ja luottolaitosten vuosina 1969—83 myöntämistä sekä vuonna 1984 myönnettäväksi ehdotetuista, enintään 10 000 000 markkaan nousevista pitkäaikaisista halpakorkoisista lainoista.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 7 ½ prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitosten lainasta perimän koron ja 9 ¼ prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen

vuotta 1984 myönnettyjen vastaavien korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjaehtoien mukaan on mahdollista. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävässä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suurinen korko.

1984 esitys	600 000
1983 menoarvio	600 000
1982 tilinpäätös	207 201

83. Terveystieteiden oppilaitokset

Väliaikaisena annetun terveystieteiden koulutuksen vakinaistamiseksi Hyvinkäällä ehdotetaan perustettavaksi 1.1.1984 lukien Hyvinkään sairaanhoito-oppilaitos, johon ehdotetaan perustettavaksi tarpeelliset ylimääräiset toimet.

Hammasteknikkokoulutuksen aloittamiseksi Kuopiossa ehdotetaan valtion hammasteknikkopistoon perustettavaksi tarpeelliset ylimääräiset toimet.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 123 388 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet Muutos ±	
			1983	1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	91 204 100	+ 10 770 700	1 270	+ 103
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat	3 270 900	+ 466 200	60	+ 6
3. Muut palkat ja palkkiot	17 481 600	+ 1 532 700	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	8 072 700	+ 1 060 600	—	—
Varaus 1983		— 991 900	—	—
Varaus 1984	3 358 700	+ 3 358 700	—	—
Yhteensä	123 388 000	+ 16 197 000	1 330	+ 109

Henkilöstön määrän lisäyksestä 68 on siirtoa momentilta 29.83.28, 29 momentilta 29.86.21 ja kolme alamomentilta 28.80.02.(7).

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 5 710 700 mk, mistä 5 396 100 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Erikoiskoulutuksen laajentamisen sekä tehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi 1.8.1984 lukien seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
<i>Kuusankosken sairaanhoito-oppilaitos</i>	
2 opettajaa	C 38
<i>Lahden sairaanhoito-oppilaitos</i>	
1 vahtimestari	V 13
<i>Seinäjoen sairaanhoito-oppilaitos</i>	
1 opettaja	C 40
<i>Turun sairaanhoito-oppilaitos</i>	
1 opettaja	C 40
<i>Valtion hammasteknikko-opisto</i>	
1 ammatinopettaja (Kuopio)	C 35
1 toimistosihiteeri (Kuopio)	V 15

Aikaisemmin väliaikaisena annetun koulutuksen vakiinnuttamiseksi ehdotetaan perustettavaksi 1.1.1984 lukien seuraavat ylimääräiset toimet, joiden palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.86.21:

	Palkkaus- luokka
<i>Hyvinkään sairaanhoito-oppilaitos</i>	
1 rehtori	C 50
2 opettajaa	C 38
1 toimistosihiteeri	V 15
<i>Keski-Suomen sairaanhoito-oppilaitos</i>	
1 opettaja	C 38
1 toimistosihiteeri	V 15
<i>Kätilöopisto</i>	
1 opettaja	C 38
<i>Lahden sairaanhoito-oppilaitos</i>	
1 opettaja	C 38
<i>Mikkelin sairaanhoito-oppilaitos</i>	
4 opettajaa	C 38
1 toimistosihiteeri	V 15
<i>Oulun sairaanhoito-oppilaitos</i>	
1 opettaja	C 38
1 toimistosihiteeri	V 15
<i>Pohjois-Karjalan sairaanhoito-oppilaitos</i>	
1 opettaja	C 38
1 toimistosihiteeri	V 15
<i>Porin sairaanhoito-oppilaitos</i>	
1 opettaja	C 38
1 toimistosihiteeri	V 15
<i>Salon sairaanhoito-oppilaitos</i>	
1 opettaja	C 38
<i>Vaasan sairaanhoito-oppilaitos</i>	
5 opettajaa	C 38
1 toimistosihiteeri	V 15

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 vahtimestari (Pohjois-Karjalan sairaanhoito-oppilaitos)	V 13
1 siivooja (Turun sairaanhoito-oppilaitos)	V 8

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien aikaisemmin momentin 29.83.28 määrärahalta palkattujen tilapäisten opettajien aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 opettaja (optikkokoulutus) (Helsingin IV sairaanhoito-oppilaitos)	C 42
3 opettajaa (2 Kuopion sairaanhoito-oppilaitos, 1 Lapin sairaanhoito-oppilaitos)	C 42
24 opettajaa (1 Helsingfors svenska sjukvårdsinstitut, 3 Helsingin sairaanhoito-opisto, 1 Keski-Suomen sairaanhoito-oppilaitos, 3 Lapin sairaanhoito-oppilaitos, 2 Lappeenrannan sairaanhoito-oppilaitos, 1 Mikkelin sairaanhoito-oppilaitos, 3 Oulun sairaanhoito-oppilaitos, 1 Salon sairaanhoito-oppilaitos, 1 Savonlinnan sairaanhoito-oppilaitos, 2 Seinäjoen sairaanhoito-oppilaitos, 3 Tampereen sairaanhoito-opisto, 3 Turun sairaanhoito-oppilaitos)	C 40
40 opettajaa (2 Ekenäs sjukvårdsskola, 1 Helsingfors svenska sjukvårdsinstitut, 1 Helsingin sairaanhoito-opisto, 2 Helsingin IV sairaanhoito-oppilaitos, 2 Hyvinkään sairaanhoito-oppilaitos, 1 Hämeenlinnan sairaanhoito-oppilaitos, 2 Kainuun sairaanhoito-oppilaitos, 3 Keski-Pohjanmaan sairaanhoito-oppilaitos, 1 Keski-Suomen sairaanhoito-oppilaitos, 1 Kotkan sairaanhoito-oppilaitos, 3 Kuopion sairaanhoito-oppilaitos, 2 Lahden sairaanhoito-oppilaitos, 1 Lapin sairaanhoito-oppilaitos, 1 Oulun sairaanhoito-oppilaitos, 1 Pirkanmaan sairaanhoito-oppilaitos, 3 Pohjois-Karjalan sairaanhoito-oppilaitos, 1 Salon sairaanhoito-oppilaitos, 1 Savonlinnan sairaanhoito-oppilaitos, 2 Seinäjoen sairaanhoito-oppilaitos, 5 Turun sairaanhoito-oppilaitos, 1 Vasa sjukvårdsläroanstalt)	C 38

Lisäys on 6 514 900 mk.

c) Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 61 900 mk kahden puolipäivätoimisen taloudenhoitajan palkkaamiseksi kokopäivätoimisena.

Aikaisemmin väliaikaisena annetun koulutuksen vakiinnuttamiseksi ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 141 900 mk kolmen siivoojan

palkkaamiseksi. Henkilöiden palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 29.86.21.

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 148 200 mk kolmen toimistoapulaisen palkkaamista varten.

Työsuhdepalkoista vähennetään 33 100 mk vuonna 1983 vähennetyn puolipäivätoimisen taloudenhoitajan palkkana.

Viitaten kohdan b perusteluihin voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 74 900 mk kahden ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Lisäys on 244 000 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 66 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 300 000 mk luento- ja tuntiopetuspalkkioina.

1984 esitys	123 388 000
1983 menoarvio	107 191 000
1982 tilinpäätös	90 498 758

21. *Oppilashuolto* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 060 000 mk, mistä 7 060 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja opiskelijamäärän lisääntymisestä ja 3 000 000 mk siirrosta momentilta 29.83.29 oppilaiden suojavaatetusmenoina. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kouluruokailun materiaali- ja tarvehankintoihin, palvelusten ostoon ja muihin menoihin, ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain mukaisiin oppilaiden matkakustannuksiin, oppilaiden terveydenhuoltoon, vuokra-apuihin ja suojavaatetuksen hankinnasta ja huollosta aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kouluruokailu	32 500 000
Oppilaiden matkakustannukset	2 000 000
Oppilaiden terveydenhuolto	300 000
Oppilaiden vuokra-avut	100 000
Oppilaiden suojavaatetus	3 000 000
Yhteensä	37 900 000

1984 esitys	37 900 000
1983 menoarvio	27 840 000
1982 tilinpäätös	27 459 414

28. *Ylimääräiset kurssit*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 900 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja kustannusten nousun sekä terveydenhuoltohenkilöstölle järjestettävän täydennyskoulutuksen lisäämisen johdosta. Kun momentilta ehdotetaan vähennet-

täväksi 4 678 000 mk momentilta 29.83.01 palkkavaksi ehdotettujen 68 opettajan palkkoina, vähennys on 2 778 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ylimääräisinä kursseina järjestettävän terveydenhuoltoalan henkilöstön perus- ja jatkokoulutuksen palkkaus-, kulutus- ja hankintamenoihin. Momentin määrärahaa on tarkoitus käyttää enintään 1 050 000 mk ammatissa toimivan terveydenhuoltohenkilöstön täydennyskoulutukseen ja enintään 50 000 mk lääketyöntekijöille täydennyskoulutuksena järjestettävään pätevyttämiskoulutukseen.

1984 esitys	3 550 000
1983 menoarvio	6 328 000
1983 I lisämenoarvio	1 600 000
1982 tilinpäätös	14 172 250

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 580 000 mk kustannusten nousun, toiminnan laajenemisen ja uusien vuokratilojen johdosta. Kun momentilta vähennetään oppilaiden suojavaatetusmenoina 3 000 000 mk siirtona momentille 29.83.21, vähennys on 420 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös rakennusten kunnossapitomenoihin, toimintaterapeuttien koulutukseen ulkomailla ja oppimateriaalin hankkimiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Matkat	1 400 000
Rakennusten käyttö	17 600 000
Toimistomenot	2 200 000
Rakennusten kunnossapito	200 000
Toimintaterapeuttien koulutus ulkomailla ..	150 000
Oppimateriaali	1 500 000
Muut menot	3 150 000
Yhteensä	26 200 000

1984 esitys	26 200 000
1983 menoarvio	26 620 000
1982 tilinpäätös	23 917 147

50. *Valtionapu sairaanhoitohenkilöstön koulutukseen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 727 000 mk, mikä aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta sekä kustannusten noususta. Momentin määrärahaa käytetään eräiden ammatillisten oppilaitosten valtionosuuksista ja -avustuksista sekä korkotukilainoista annetun lain (1075/75) 24 §:ssä tarkoitettuihin valtionavustuksiin.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan valtionapuna toimiehtosopimusjärjestelmän piirissä olevan henkilöstön palkkaukseen ja sosiaaliturvamaksuihin 2 894 000

mk. Lisäys on 292 000 mk, mistä 208 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 84 000 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 27 000 mk vuodelle 1983, lisäys on 265 000 mk.

2. *Valtionapu muihin palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan valtionapuna muun henkilöstön palkkaukseen ja sosiaaliturvamaksuihin enintään 2 692 000 mk. Lisäys 242 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

3. *Valtionapu muihin menoihin.* Alamomentille ehdotetaan enintään 2 810 000 mk. Lisäys 220 000 mk aiheutuu kustannusten noususta.

1984 esitys	8 396 000
1983 menoarvio	7 669 000
1982 tilinpäätös	6 997 000

70. *Kaluston bankkiminen (siirtomääräraha)*
Momentille ehdotetaan 5 800 000 mk oppilaitosten uusien tilojen perushankintoja, täydennys- ja uusimishankintoja sekä atk-laitteiden hankintoja varten.

1984 esitys	5 800 000
1983 menoarvio	5 500 000
1982 tilinpäätös	5 000 000

74. *Talonrakennukset (siirtomääräraha)*
Momentille ehdotetaan 9 500 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypin- ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
Kotkan sairaanhoito-oppilaitos	4 641	24 900 000	5 365	1 570 000	6 000 000
Mikkelin sairaanhoito-oppilaitos	5 316	29 000 000	5 455	2 200 000	1 500 000
Pienehköt muutostyöt					1 000 000
Savonlinnan sekä muiden sairaanhoito-oppilaitosten suunnittelu					1 000 000
				<hr/> Yhteensä	9 500 000

1984 esitys	9 500 000
1983 menoarvio	5 800 000
1982 tilinpäätös	17 100 000

84. Oppisopimuslakiin perustuva ammattikoulutus

Luvun nimike on muutettu.

Oppisopimusten kokonaismäärän arvioidaan olevan vuonna 1984 noin 8 000 ja koulutusoppimukseen perustuvia vuotuisia koulutus- tai harjoittelupaikkoja arvioidaan olevan yhteensä noin 1 500.

08. *Keskustoimikunnat (arviomääräraha)*
Momentille ehdotetaan lisäystä 70 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä palkkioiden ja matkakustannusten noususta sekä keskiasteen koulunuidistuksen edellyttämästä oppiohjelmien uusimisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää op-

pisopimuslain (422/67) 25 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen menojen suorittamiseen.

1984 esitys.....	590 000
1983 menoarvio.....	520 000
1982 tilinpäätös.....	460 432

27. Kurssitoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan luvun 29.85 perusteluihin viitaten lisäystä 2 310 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää oppisopimuslaissa (422/67) edellytettyjen tietopuolisten kurssien järjestämiseen sekä kaluston, opetusvälineiden ja työkonoiden hankkimiseen niitä varten.

1. *Kurssitoiminta.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 2 310 000 mk oppisopimuskoulutuksen oppilasmäärän kasvun ja kustannusten nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää tietopuolisten kurssien järjestämiseen. Alamomentin loppusumma on 19 500 000 mk.

2. *Kaluston, opetusvälineiden ja työkonoiden hankkiminen.* Alamomentille ehdotetaan edelleen enintään 50 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää tietopuolisten kurssien järjestämistä varten tarvittavien kaluston, opetusvälineiden ja työkonoiden hankkimiseen.

1984 esitys.....	19 550 000
1983 menoarvio.....	17 240 000
1982 tilinpäätös.....	11 648 580

30. Valtionosuus kunnille ja kuntainliitoille (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 150 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään oppisopimuslain (422/67) 22 ja 27 §:n (1140/78) nojalla suoritettaviin käyttökustannuksiin ja ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain (1035/81) mukaisen lisätyn valtionosuuden suorittamiseen.

1. *Valtionosuus kunnille ja kuntainliitoille.* Alamomentille merkitään kustannusten nousun johdosta lisäystä 150 000 mk. Alamomentin määrärahaa käytetään kunnille ja kuntainliitoille myönnettäviin avustuksiin. Alamomentin loppusumma on 2 450 000 mk.

2. *Lisätty valtionosuus kehitysalueella oleville kunnille.* Alamomentille merkitään edelleen 400 000 mk. Määrärahaa käytetään ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain (1035/81) mukaisen lisätyn valtionosuuden suorittamiseen.

1984 esitys.....	2 850 000
1983 menoarvio.....	2 700 000
1982 tilinpäätös.....	1 975 622

40. Korvaus työnantajille (arviomääräraha)

Momentin nimike on muutettu ja momentille ehdotetaan lisäystä 40 305 000 mk, mistä 15 000 000 mk siirtana momentilta 34.50.61 nuorisotyöttömien oppisopimuskoulutuksen tukemiseen tarkoitetuista määrärahoista ja 25 305 000 mk luvun 29.85 perusteluihin viitaten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää oppisopimuslain 28 §:n mukaisiin työnantajille suoritettaviin koulutuskorvauksiin ja ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain (1035/81) mukaiseen lisäavustukseen.

1. *Korvaus oppi- ja koulutusopimuksen tehneille työnantajille.* Alamomentin nimike on muutettu ja alamomentille ehdotetaan lisäystä 38 000 000 mk, mikä aiheutuu oppisopimusten lukumäärän kasvusta ja korvausten korottamisesta, uusista koulutusopimuksista sekä momentin perusteluihin viitaten 15 000 000 markan siirrosta momentilta 34.50.61. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää työnantajille suoritettaviin korvauksiin. Alamomentin loppusumma on 61 500 000 mk.

2. *Lisäavustus kehitysalueella työnantajien korvauksiin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 2 305 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää lisäavustuksena oppisopimuslaissa tarkoitettuihin työnantajien korvauksiin. Alamomentin loppusumma on 4 200 000 mk.

1984 esitys.....	65 700 000
1983 menoarvio.....	25 395 000
1982 tilinpäätös.....	11 555 426

85. Ammattikurssit

Ammattikurssitoiminta käsittää työllisyyskoulutuslainsäädännön perusteella järjestettävän työllisyyskoulutuksen sekä ammatillisten oppilaitosten toimesta järjestettävän muun ammattikurssitoiminnan.

Työllisyyskoulutuksen tavoitteena on pidetty sitä, että kurseilla voitaisiin vuosittain kouluttaa vähintään 1 % työllisestä työvoimasta eli noin 22 000 henkilöä. Vuoden 1983 tavoitteena oli kouluttaa noin 25 000 henkilöä. Työllisyystilanteen johdosta on tarkoituksenmukaista, että vuonna 1984 tavanomaista työllisyyskoulutusta järjestetään 25 000 henkilölle. Vuonna 1983 on lisäksi varattu yhteensä 4 500 koulutuspaikkaa yrityksissä vaihtoehtona irtisanomisille ja lomautuksille järjestettävää koulutusta ja muuta yrityskohtaista koulutusta varten sekä 5 000 jatkokoulutuspaikkaa ammattikoulutuksen saaneille työttömiksi jääneille nuorille. Korkeakoulujen työllisyyskoulutukseen on tarkoitettu 1 500 aloituspaikkaa. Valtioneuvosto teki 14.7.1983 periaatepäätöksen eräistä työllisyyskoulutuksen voimavarojen käytön tehostamiseen tähtäävistä toimenpiteistä ja niiden edellyttämistä rahoitusjärjestelyistä. Periaatepäätöksen johdosta alle 20-vuotiaiden työllisyyskoulutuksena annettava peruskoulutusta voidaan vähentää 200—300 koulutuspaikalla, työttömäksi jääneiden ammattikoulutuksen saaneiden nuorten jatkokoulutusta pyritään siirtämään nykyistä enemmän oppisopimuskoulutuksena tapahtuvaksi sekä työllisyyskoulutuksena annettavan yrityskohtaisen koulutuksen määrä voidaan vähentää 4 000 paikkaan. Muina ammattikurseina järjestettävää yrityskohtaista koulutusta laajennetaan vastaavasti. Korkeakoulujen työllisyyskoulutuksen laajuus on tarkoitus pysyttää ennallaan. Korkeakoulujen työllisyyskoulutuksena järjestämää pätevoittämiskoulutusta siirretään kuitenkin järjestettäväksi poikkeuskoulutuksena.

Periaatepäätöksen mukaisesti tehostetaan lisäksi eri toimenpitein koulutuspaikkojen käyttöä, rajoitetaan korkeakoulujen työllisyyskoulutuksen kestoa ja opetustuntimääriä, tarkistetaan koulutusaikana maksettavien koulutustukien markkamäärien perusteita sekä vähennetään ateriakorvausten määriä siirtymällä nykyistä enemmän säännöllisesti järjestettyyn ruokailuun. Periaatepäätöksestä aiheutuvat muutokset määrärahoihin on otettu huomioon lisäyksenä momenteilla 29.37.22 ja 26, momenteilla 29.84.27 ja 40 sekä momentilla 29.85.28 ja vähennyksenä momentilla 29.85.27.

Momentin 34.60.50 perusteluihin viitaten on työllisyysasetusta tämän johdosta tarkoitettu muuttaa siten, että alle 18-vuotiaiden nuorten osalta kaikki sellainen ammatillinen koulutus, jossa oppilaille annetaan kohtuulliset sosiaaliset edut, on ensisijaista työttömyyskorvaukseen verrattuna.

Työttömien toimeentuloturvaa koskevan valmistelun ja budjetoinnin yhtenäistämiseksi ehdotetaan, että työllisyyskoulutuksessa olevien henkilöiden koulutus- ja erityistukeen sekä kurssiaikaisiin matkakorvauksiin ja eräisiin työvoimaministeriön käytettäväksi osoitettuihin menoihin tarkoitettujen määrärahojen siirretään työvoimaministeriön pääluokkaan lukuun 34.50 (Työllisyyden hoito). Järjestely ei aiheuta muutoksia nykyiseen työnjakoon menojen maksatuksessa.

27. Työllisyyskoulutus (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 136 100 000 mk, mistä 56 100 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 80 000 000 mk määrärahan oikaisusta. Kun momentilta voidaan vähentää 88 200 000 mk luvun perusteluissa mainitun periaatepäätöksen mukaisten koulutusmäärien muutosten ja kustannusperusteiden tarkistusten johdosta, 272 700 000 mk luvun perusteluihin viitaten siirtona momentiksi 34.50.50 sekä 5 000 000 mk aikaisemmin vuokratun kaluston vuokrana, vähennys on 229 800 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää työllisyyskoulutuksesta annetun lain (31/76) ja asetuksen (206/76) perusteella työllisyyttä edistävän ammattikurssitoiminnan järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvauksiin, suunnittelu- ja tarkastustyövoiman matkamenoihin, opetusohjelmien painatukseen, atk-menoihin, koulutusmenetelmien kehittämiseen ja opettajien koulutukseen sekä henkilöstön työelämään osallistumisesta aiheutuviin korvauksiin ja koneiden ja laitteiden vuokraukseen silloin kun se on valtion kannalta edullisinta voimakkaasti kehittyvien koneiden ja laitteiden sekä suurten kuljetusajoneuvojen ja maansiirtokoneiden saamiseksi työllisyyskoulutuskurssien käyttöön. Määrärahaa voidaan käyttää Kainuun laaja-alaisen maakunnallisen koulutusprojektin yleissuunnitteluun ja toteuttamiseen.

Määrärahasta on tarkoitus käyttää korkeakoulujen järjestämää enintään 1 500 aloituspaikkaa vuonna 1984 käsittävää työllisyyskoulutusta varten noin 66 000 000 mk, josta enintään 1 500 000 mk Lapin korkeakoulun järjestämän riittäjäkoulutuksen laajentamiseen.

Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan käyttää myös oppisopimuslain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain 9 b §:ssä tarkoitettua koulutus sopimuksesta työnantajille maksettaviin 28 §:n mukaisiin korvauksiin silloin, kun koulutus sopimuksen tekijänä on ammatillinen kurssikeskus.

Käyttösuunnitelma:	mk
Korvaukset ammatillisille kurssikeskuksille ja muille työllisyyskurssien järjestäjille	563 450 000
Korvaukset palkkamenoista	
— opettajat	218 000 000
— muu henkilökunta ...	45 450 000
	263 450 000
Korvaus muista käyttömenoista	300 000 000
Atk-menot	350 000
Suunnittelu- ja tarkastus työvoiman matkamenot, opetusohjelmien painatus, koulutusmenetelmien ja koulutuksen laadullinen kehittäminen sekä opettajien koulutus	2 800 000
Rehtoreiden ja opettajien osallistumisesta käytännön työelämään aiheutuvien kustannusten korvaus	2 500 000
Yhteensä	569 100 000

1984 esitys	569 100 000
1983 menoarvio	798 900 000
1983 I lisämenoarvio	70 000
1982 tilinpäätös	749 529 999

28. Muut ammattikurssit

Momentille ehdotetaan lisäystä 14 750 000 mk, mistä 2 750 000 mk kustannusten nousun ja koulutustarpeen lisääntymisen johdosta sekä 12 000 000 mk luvun perusteluihin viitaten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maataloudellisten oppilaitosten kurssitoiminnasta annetun asetuksen (182/63) mukaisen kurssitoiminnan, metsäoppilaitoksista annetun lain (141/64) ja asetuksen (82/65) mukaisen kurssitoiminnan, liike- ja tuotantolaitosten kurssimuotoisen jatko- ja täydennyskoulutuksen, teknillisten alojen opiskelijoille ammattikouluissa kesäisin järjestettävien harjoittelukurssien sekä muiden ammatillisten kurssien järjestämisestä aiheutuviin palkkaus- ja kulutusmenoihin sekä näistä kursseista aiheutuviin ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain (1035/81) mukaisiin lisäavustuksiin. Metsäoppilaitosten kurssitoimintaan varattua määrärahaa saadaan käyttää edelleen

myös maataloudellisten oppilaitosten oppilaille annettavaan metsätalouden erikoisopetukseen ja kursseja saadaan asetuksessa mainituin perustein järjestää erityisistä syistä myös välittömästi ammatikasvatushallituksen toimesta. Ammatikasvatushallituksen järjestämistä kursseista aiheutuvat menot voidaan poikkeustapauksissa korvata kokonaan valtion varoista. Määrärahan käyttämisestä tällaisten kurssien järjestämiseen ammatikasvatushallituksen on pyydettävä työvoimaministeriön lausunto.

1. *Muut ammattikurssit.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 14 750 000 mk, mistä 2 750 000 mk ammattikurssien ja harjoittelukurssien järjestämiseen kustannusten nousun ja koulutustarpeen lisääntymisen johdosta sekä 12 000 000 mk luvun perusteluihin viitaten työsuhteessa oleville järjestettävää lyhytkestoista koulutusta varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kotitalousoppilaitosten ammattikurssitoiminta	1 000 000
Kotiteollisuusoppilaitosten ammattikurssitoiminta	2 200 000
Maatalousoppilaitosten ammattikurssitoiminta	4 400 000
Kauppaoppilaitosten ammattikurssitoiminta	1 800 000
Kauppaoppilaitosten yrittäjäkurssit	1 100 000
Metsäopetuksen ammattikurssitoiminta	6 500 000
Teknillisten oppilaitosten ammattikurssitoiminta	2 700 000
Merenkulkualan ammattikurssitoiminta	500 000
Ammattioppilaitosten ammattikurssitoiminta	3 700 000
Terveystieteiden ammattikurssitoiminta	550 000
Sosiaalihuoltoalan ammattikurssitoiminta ..	800 000
Ammatillisten kurssikeskusten ammattikurssitoiminta	12 600 000
Teknillisten alojen opiskelijoiden harjoittelukurssit	100 000
Yhteensä	37 950 000

2. *Lisäavustus kehitysalueiden kunnallisten ja yksityisten ammattioppilaitosten toimeenpanemien kursseihin.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 400 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää ammatillisen koulutuksen alueellisesta tukemisesta annetun lain (1035/81) 6 §:n mukaisiin menoihin.

1984 esitys	38 350 000
1983 menoarvio	23 600 000
1982 tilinpäätös	18 770 751

30. *Ammatillisten kurssikeskusten huoneistojen hankkimisen korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 700 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ammattikurssikeskusten korkotukiluotoista annetun lain (501/70) ja valtioneuvoston päätöksen nojalla luottolaitoksille suoritettaviin korkohyvityksiin. Korkotukea maksetaan luottolaitosten vuosina 1971—83 myöntämistä ja vuonna 1984 myönnettäviksi ehdotetuista, enintään 7 000 000 markkaan nousevista kurssikeskusten omien huoneistojen hankkimiseen ja niiden hankkimisesta aiheutuneiden velkojen vakauttamiseen tarkoitetuista pitkäaikaisista halpakorkoisista lainoista.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 7 ½ prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 9 ¼ prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1984 myönnettyjen vastaavien korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjaehtojen mukaan on mahdollista. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävässä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruisen korko.

1984 esitys.....	700 000
1983 menoarvio.....	700 000
1982 tilinpäätös.....	123 754

31. *Valtion korvaus ammatillisten kurssikeskusten omien rakennusten rakennuskustannuksiin* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 4 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää työllisyyskoulutuksesta annetun lain (31/76) 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua harkinnanvaraisen korvauksen myöntämiseksi kunnallisten ja yksityis-

ten ammatillisten kurssikeskusten omien rakennusten rakennuskustannuksiin. Korvaus voi olla enintään 25 prosenttia rakennuksen hyväksyttävistä rakennuskustannuksista. Sen myöntämisen edellytyksenä on, että ammatillinen kurssikeskus suorittaa omalla pääomallaan, ellei painavista syistä yksittäistapauksessa toisin päätetä, vähintään 25 prosenttia rakennuskustannuksista.

Ennen 1.1.1981 ammatillisen kurssikeskuksen käyttöä varten hankitun rakennuksen rakennuskustannuksiin myönnettävä korvaus voi olla enintään 25 prosenttia kurssikeskusrakennusta varten otetuista lainoista jäljellä olevasta osasta ja korvausta voidaan myöntää vain, jos rakennuskustannuksia varten otetuista lainoista aiheutuvat vuotuiset kustannukset ovat huomattavat ja kurssikeskus on niiden johdosta taloudellisen tuen tarpeessa. Tällöin korvaus voidaan myöntää ilman erityisiä syitä myös, vaikka rakennuskustannuksista ei ole 25 prosenttia katettu omalla pääomalla. Tilojen vuokraamista ammatillisten kurssikeskusten tarpeisiin on vastaisuudessa tarkoitus käyttää lähinnä tapauksissa, joissa tilojen käyttötarve on lyhytaikaista ja tilapäistä tai taloudellisesti edullista.

1984 esitys.....	4 000 000
1983 menoarvio.....	4 000 000
1982 tilinpäätös.....	4 000 000

70. *Kone- ja kalustohankinnat* (siirtomääräraha)

Työllisyyskoulutuksen järjestämiseen tarvittavien koneiden ja kaluston hankintaa varten momentille ehdotetaan 16 000 000 mk, mistä 5 000 000 mk aiheutuu momentin 29.85.27 perusteluihin viitaten aikaisemmin vuokratun kaluston hankkimisesta.

1984 esitys.....	16 000 000
1983 menoarvio.....	13 000 000
1982 tilinpäätös.....	17 000 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 9 800 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk mk/m ²		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
Kajaanin ammatillinen kurssikeskus, Kajaani					
— palvelusosaston laajennus	235	1 440 000	6 128	2 000 000	2 540 000
— muutostyöt	510	3 100 000	6 078		
Rovaniemen ammatillinen kurssikeskus, Kemijärvi					
— laajennus	810	4 300 000	5 309	2 100 000	2 500 000
— muutostyöt		300 000			
Rovaniemen ammatillinen kurssikeskus, Rovaniemi					
— kotimaisen polttoaineen opetuslämpökeskus		4 100 000		3 830 000	270 000
Jyväskylän ammatillinen kurssikeskus, Jyväskylä					
— ruokalarakennus	810	5 500 000	6 790	200 000	1 000 000
Iisalmen ammatillinen kurssikeskus, Kiuruvesi					
— lisärakennus	729	3 730 000	5 117	240 000	3 490 000
				Yhteensä	9 800 000

1984 esitys	9 800 000
1983 menoarvio	4 470 000
1982 tilinpäätös	5 560 000

86. Ammattikasvatuksen muut menot

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 533 000 mk seuraavasti:

3. *Muut palkat ja palkkiot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 460 200 mk, mistä 235 300 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 124 900 mk varauksesta vuodelle 1984, 1 000 000 mk alamomentin 29.86.54.2 perusteluihin viitaten opettajien teollisuusharjoittelu- ja -työskentelyajan viransijaisia varten sekä 100 000 mk oppilaitosten henkilökunnan äitiyslomien jälkeen kouluaikana pidettävien vuosilomien välttämättömien sijaisten palkkauksiin. Kun alamomentilta vähennetään varaus 28 200 mk vuodelle 1983, lisäys on 1 432 000 mk. Alamomentin loppusumma on 4 295 000 mk.

4. *Sosiaaliturvamaksu.* Alamomentille merkitään lisäystä 101 000 mk. Alamomentin loppusumma on 301 000 mk.

1984 esitys	4 596 000
1983 menoarvio	3 063 000
1982 tilinpäätös	2 531 502

08. *Oppilaitosneuvostot ja oppilaitoslautakunnat*

Momentille ehdotetaan edelleen 400 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää yhdenmukaisesti oppikoulujen kouluneuvostojen osalta

hyväksytyin kokous- ja sihteeripalkkioiden maksuperusteen kanssa yleisten ja käsityöalojen sekä palvelualojen ammattikoulujen, invalidien ja aistivikaisten ammattikoulujen, kauppaooppilaitosten ja merenkulkuoppilaitosten oppilaitosneuvostojen tai oppilaitoslautakuntien menoihin.

1984 esitys	400 000
1983 menoarvio	400 000
1982 tilinpäätös	299 614

09. *Ammattikasvatusneuvosto*

Momentille ehdotetaan edelleen 110 000 mk ammattikasvatusneuvoston palkkio- ja muita menoja varten.

1984 esitys	110 000
1983 menoarvio	110 000
1982 tilinpäätös	30 348

21. *Ammatillisen koulutuksen väliaikainen laajentaminen*

Väliaikaista ammatillista koulutusta järjestetään siten, että sen tavoitteet samoin kuin sen tuottama ammattitaito ja jatko-opintokelpoisuus ovat samat kuin muussa vastaavassa ammatillisessa peruskoulutuksessa.

Väliaikaisen ammatillisen koulutuksen aloituspaikoilla aloitti vuonna 1982 opiskelunsa 11 702

oppilasta. Aikaisempina vuosina aloittaneet huomioon ottaen oli väliaikaisessa koulutuksessa vuoden 1982 lopussa yhteensä 16 729 oppilasta. Keskiasteen koulutuksen kehittämissuunnitelmassa vuosille 1982—1983 on väliaikaisen ammatillisen koulutuksen aloituspaikkamäärätavoitteena vuonna 1983 11 000 aloituspaikkaa ja aikaisemmin aloittaneet huomioon ottaen on koulutuksessa keskimäärin 14 000 oppilasta. Vuoden 1984 osalta väliaikaisen ammatillisen koulutuksen aloituspaikkamäärätavoitteena on 10 500 aloituspaikkaa. Vuonna 1984 väliaikaisessa ammatillisessa koulutuksessa on siten aikaisemmin aloittaneet huomioon ottaen noin 12 800 oppilasta.

Väliaikaisesta ammatillisesta koulutuksesta annettujen säädösten perusteella korvataan ammatillista koulutusta väliaikaisesti järjestävän oppilaitoksen kaikki tästä koulutuksesta aiheutuvat valtionosuuteen oikeuttavat kustannukset täysimääräisesti. Näihin kustannuksiin sisältyvät myös koulumatkoista, majoituksesta, ruoasta ja mahdollisista päivärahoista johtuvat kustannukset. Valtion oppilaitoksissa noudatetaan samoja menettelytapoja ja etuuksia.

Momentille ehdotetaan lisäystä 22 700 000 mk kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta voidaan vähentää 19 900 000 mk oppilasmäärän pienenemisen johdosta, lisäys on 2 800 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää väliaikaisesta ammatillisesta koulutuksesta aiheutuviin valtionosuuksiin ja -avustuksiin sekä valtion oppilaitosten käyttö- ja kalustomenoihin. Momentin määrärahaa ehdotetaan käytettäväksi enintään 5 500 000 mk pysyviksi tarkoitettujen myös valtionapuun oikeuttavien majoitus- ja opetustilojen rakentamiseksi ammatillisten oppilaitosten käyttöön.

Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahaa saataisiin käyttää valtioneuvoston luvalla väliaikaisen ammatillisen koulutuksen toimeenpanosta aiheutuviin välttämättömiin hallintomenoihin sekä opettajankoulutusmenoihin.

1984 esitys	234 550 000
1983 menoarvio	231 750 000
1982 tilinpäätös	251 530 415

22. Harjoittelutoiminnan uudistaminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 220 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston päätöksen mukaisesti ammatilliseen

koulutukseen kuuluvasta ohjatusta työpaikkaharjoittelusta ja sen suunnittelusta ja järjestelystä aiheutuviin menoihin. Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan palkata henkilöstöä määrärahaan tehtäviin.

1984 esitys	1 920 000
1983 menoarvio	1 700 000
1982 tilinpäätös	816 826

23. Laskentatoimen kehittäminen ja ylläpito

Momentille ehdotetaan lisäystä 8 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ammattikasvatustalouden ja sen alaisten valtion oppilaitosten laskentatoimen kehittämiseen ja ylläpidosta aiheutuviin menoihin.

1984 esitys	133 000
1983 menoarvio	125 000
1982 tilinpäätös	105 012

24. Oppilasvalinta

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 340 000 mk kustannusten nousun johdosta sekä kaksiportaisen valintajärjestelmän toteuttamista varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää automaattista tietojenkäsittelyä hyväksikäyttäen toimitettavasta ammatillisten oppilaitosten oppilasvalinnasta aiheutuviin menoihin ja ammatinvalintaa palvelevan tietoaaineiston julkaisu-toimintaan. Ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään viiden toimihenkilön ja satunnaisen toimistohenkilöstön palkkaamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Palkkaukset ja palkkiot	1 680 000
Matkat	180 000
Painatusmenot	330 000
Tiedotus	700 000
Julkaisu-toiminta	1 550 000
Automaattinen tietojenkäsittely	1 900 000
Muut menot	60 000
Yhteensä	6 400 000

1984 esitys	6 400 000
1983 menoarvio	5 060 000
1983 I lisämenoarvio	300 000
1982 tilinpäätös	4 121 242

25. Oppimateriaalin valmistaminen sekä opetusväline- ja kalustosuunnittelu (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 700 000 mk kustannusten nousun ja uuden oppimateriaalin lisääntyneen valmistustarpeen johdosta. Momen-

tin määrärahaa saadaan käyttää oppikirjojen ja monisteiden sekä työopetuksen ja AV-oppimateriaalin valmistamisesta ja ruotsiksi kääntämisestä, opetusväline- ja kalustaselvitysten tekemisestä ja oppimateriaalitutkimuksesta aiheutuviin palkkioihin ja muihin kulutusmenoihin. Määrärahaa on tarkoitus käyttää myös yhden henkilön palkkaamiseksi ammattikurssien oppimateriaalien tarkastustehtäviä varten.

1984 esitys	3 300 000
1983 menoarvio	2 600 000
1982 tilinpäätös	2 100 000

26. Liikenneopettajien tutkinnon järjestäminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää liikenneministeriön valvonnassa ammattikoulujen Hämeenlinnan opettajaopiston ja Ammattienedistämislaitoksen yhteistyönä järjestettävistä liikenneopettajien tutkinnoista aiheutuviin palkkaus- ja muihin kulutusmenoihin. Hämeenlinnan opettajaopiston osuus on huomioitu luvun 29.67 kohdalla.

1984 esitys	777 000
1983 menoarvio	727 000
1982 tilinpäätös	425 000

27. Ammatilliset pätevyystutkinnot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 130 000 mk tutkittavien määrän lisääntymisen ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa käytetään ammatillisista pätevyystutkinnoista annetun lain (32/72) mukaisiin menoihin.

1984 esitys	1 590 000
1983 menoarvio	1 460 000
1982 tilinpäätös	1 333 884

28. Opettajien ja oppilaitosten muun henkilökunnan jatko- ja täydennyskoulutus

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 000 000 mk kustannusten nousun ja toiminnan lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kotimaassa ja ulkomailla tapahtuvan sekä suomen- että ruotsinkielisten opettajien jatko- ja täydennyskoulutuksen kustannuksia varten, kuten opetuspalkkioita ja opettajien sekä koulutettavien matkakustannusten ja päivärahojen korvaamista varten matkustussäännön mukaisesti. Ulkomailla tapahtuvan koulutuksen osuudeksi ehdotetaan enintään 250 000 mk. Momentin

määrärahasta enintään 7 000 000 mk on tarkoitettu keskiasteen koulunuudistuksen toimeenpanon edellyttämään koulutukseen. Momentin määrärahaa saadaan palkata enintään 12 henkilöä määräaikaisiin kehittämistehtäviin.

1984 esitys	11 500 000
1983 menoarvio	8 500 000
1982 tilinpäätös	5 812 996

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 490 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta, tekstinkäsittelyn, tutkimuksen, tiedotuksen ja kokeilutoiminnan menojen lisääntymisestä sekä 80 000 markan kertamenosta kaupallisen kasvatuksen konferenssin ja 20 000 markan kertamenosta pohjoismaisen virkamieskokouksen järjestämiseksi Suomessa. Kun momentilta vähennetään kertameno 80 000 mk, lisäys on 410 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös oppilaiden kotimaisiin opintoretkeilyihin, kansainvälisen yhteistyön menoihin, opetussuunnitelmien uusimisesta, kokeilutoiminnasta ja opetussuunnitelmien kääntämisestä aiheutuviin palkkioihin ja muihin menoihin, automaattisen tietojenkäsittelyn ja tekstinkäsittelyn menoihin eri opintolinjojen käytön tehostamiseksi tarvittavaan tiedotustoimintaan sekä tutkimustyöstä aiheutuviin menoihin ja Ruotsista ja muualta palaaville oppilaille järjestettävän tukiopetuksen palkkioihin ja muihin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Opintoretkeilyt	25 000
Kansainvälinen yhteistyö (kertamenoa 100 000)	175 000
Opetussuunnitelmien uusinta ja kokeilutoiminta	1 600 000
Automaattinen tietojenkäsittely	1 350 000
Tiedotustoiminta	260 000
Ammatillista koulutusta koskeva tutkimustyö	350 000
Muut menot	200 000
Yhteensä	3 960 000

1984 esitys	3 960 000
1983 menoarvio	3 550 000
1982 tilinpäätös	3 077 425

50. Kotitalouden edistäminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 474 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionapuna kotitalouden edistämiseen.

1. Valtionapu kotitalousneuvontajärjestöjen ja kotitalouden tutkimuslaitosten palkkausmenoi-

bin. Alamomentille ehdotetaan toimiehtosopimusjärjestelmän piirissä olevan henkilöstön palkkaukseen ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettävää valtionapua varten 12 120 000 mk. Lisäys on 1 273 400 mk, mistä 920 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 353 400 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 106 400 mk vuodelle 1983, lisäys on 1 167 000 mk. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 224 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionapu muihin palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan enintään 111 000 mk valtionapuna muun henkilöstön palkkaukseen ja sosiaaliturvamaksuihin. Lisäys on 12 000 mk, mistä 8 400 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 3 600 varauksesta vuodelle 1984. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään kaksi valtionapuun oikeutettua henkilöä.

3. *Valtionapu kotitalousneuvontajärjestöjen ja tutkimuslaitosten muihin menoihin.* Alamomentille ehdotetaan 3 380 000 mk eläkemaksuihin, matkakustannusten korvauksiin, muihin käyttömenoihin sekä erälle järjestöille myönnettävää valtionapua varten. Lisäys on 385 000 mk, mistä 130 000 mk aiheutuu kertamenoista tutkimusvälineiden hankkimiseksi ja 255 000 mk kustannusten noususta. Kun alamomentilta vähennetään kertameno 100 000 mk, lisäys on 285 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläkemaksuihin	869 000
Valtionapu matkakustannuksiin	813 000
Valtionapu muihin menoihin	1 140 000
Valtionapu Kuluttajaneuvontaliitolle	325 000
Valtionapu Kunnallisten kotitalous- ja kulluttajalautakuntien keskukselle	103 000
Valtionapu kotitalouden tutkimuslaitoksille (kertameno)	130 000
Yhteensä	3 380 000

4. *Kotitalouden neuvontapalvelu.* Alamomentille ehdotetaan 120 000 mk kotitalousoppilaitosten neuvontapalvelutoimintaa varten. Lisäys 10 000 mk aiheutuu kustannusten noususta.

1984 esitys	15 731 000
1983 menoarvio	14 257 000
1982 tilinpäätös	12 690 034

51. Kotiteollisuuden edistäminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 720 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionapuna kotiteollisuuden edistämiseen.

1. *Valtionapu kotiteollisuusneuvontajärjestöjen palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan henkilöstön palkkaukseen ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettävää valtionapua varten 8 996 000 mk. Lisäys on 1 700 900 mk, mistä 620 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 262 400 mk varauksesta vuodelle 1984, 198 500 mk neljän lisähenkilön palkkaamisesta ja 620 000 mk vuoden 1983 ensimmäisen lisämenoarvion mukaisesti yhdeksän vakinaistetun henkilön palkkaamisesta. Kun alamomentilta vähennetään varaus 73 900 mk vuodelle 1983, lisäys on 1 627 000 mk. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 156 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionapu muihin menoihin.* Alamomentille ehdotetaan 1 183 000 mk eläkemaksuihin, matkakustannusten korvauksiin, muihin käyttömenoihin ja Sabmelas Duoddjarat -nimiselle yhdistykselle sen toiminnan turvaamiseksi myönnettävää valtionapua varten. Ehdotetaan, että valtionavun piiriin saadaan hyväksyä uutena yhdistyksenä Nyländsk hemslöjd -niminen yhdistys. Lisäys 93 000 mk aiheutuu kustannusten noususta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläkemaksuihin	489 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	217 000
Valtionapu muihin menoihin	434 000
Valtionapu Sabmelas Duoddjarat -nimiselle yhdistykselle	43 000
Yhteensä	1 183 000

1984 esitys	10 179 000
1983 menoarvio	8 459 000
1983 I lisämenoarvio	282 000
1982 tilinpäätös	7 667 000

52. Valtionapu kodinhoitajien koulutukseen (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 1 075 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään kunnallisesta kodinhoitoavusta annetun lain (270/66) 18 §:ssä tarkoitettujen kodinhoitajia kouluttavien oppilaitosten käyttökustannuksiin tarkoitettuun valtionapuun.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille merkitään 2 731 000 mk oppilaitosten palkkausmenoihin tarkoitettua valtionapua varten. Ehdotetaan, että valtionavun piiriin saataisiin vuonna 1984 hyväksyä kolme uutta opettajaa ja yksi toimihenkilö. Alamomentille merkitään lisäystä 903 000 mk, mistä 120 000 mk aiheutuu edellä mainitun henkilöstön palkkaamisesta,

153 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 80 000 mk varauksesta vuodelle 1984, 200 000 mk sosiaalialan koulutuksen laajentamisesta sekä 350 000 mk edellisten vuosien valtionapujen loppusuorituksista. Kun alamomentilta vähennetään varaus 18 000 mk vuodelle 1983, lisäys on 885 000 mk. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 39 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionapu muihin menoihin.* Alamomentille merkitään 1 255 000 mk oppilaitosten muihin käyttökustannuksiin tarkoitettua valtionapua varten. Lisäys on 190 000 mk, mistä 90 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 100 000 mk sosiaalialan koulutuksen laajentamisesta.

1984 esitys	3 986 000
1983 menoarvio	2 911 000
1982 tilinpäätös	2 253 569

53. *Eräät valtionavut*
Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 380 000 mk seuraavasti:

1. *Valtionapu lastenkodin johtajien koulutukseen.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 80 000 mk, mikä aiheutuu palkkausten ja muiden kustannusten noususta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen Kirkon Sisälähetysseuran Kasvattajaopiston valtionapuun. Alamomentin loppusumma on 730 000 mk.

2. *Valtionapu Pernä skärgårdsskola -nimiselle oppilaitokselle.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 15 000 mk kustannusten nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Pernä skärgårdsskola -nimisen oppilaitoksen valtionapuun. Alamomentin loppusumma on 190 000 mk.

3. *Opintomatka-apurahat.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 5 000 mk kustannusten nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää ammatillisen koulutuksen kehittämisen kannalta tärkeään opintomatkoimintaan. Alamomentin loppusumma on 25 000 mk.

(4.) *Valtionapu S. ja A. Bovalliuksen säätöille.* Luvun 29.69 perusteluihin viitaten alamomentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 500 000 mk.

4. *Valtionapu Folktingets utbildningsdelegationille.* Alamomentin numerotunnus on muutettu ja alamomentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk kustannusten nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Folktingets utbildningsdelegationin valtionapuun. Alamomentin loppusumma on 130 000 mk.

5. *Avustus Suomesta lähetettävien opiskelijoiden kustannusten kattamiseksi Örebron kunnan kuulovammaisten oppilaitoksessa.* Alamomentin numerotunnus on muutettu ja alamomentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk kustannusten nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksena Suomesta Örebron kuulovammaisten oppilaitokseen lähetettävien opiskelijoiden kustannusten kattamiseksi. Alamomentin loppusumma on 100 000 mk.

1984 esitys	1 175 000
1983 menoarvio	1 555 000
1982 tilinpäätös	1 264 993

54. *Apurahat eräiden opettajien teollisuuteen ja elinkeinoelämään tutustumista varten*

Momentille ehdotetaan lisäystä 570 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eräiden opettajien teollisuuteen ja elinkeinoelämään tutustumisesta aiheutuviin kustannuksiin myönnettäviin apurahiin.

1. *Apurahat eräiden opettajien teollisuuteen ja elinkeinoelämään tutustumista varten vapaa-aikana.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja osallistujien lukumäärän kasvusta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää opetuksen ajan tasalla pitämiseksi teknillisten ja ammattioppilaitosten opettajien vapaa-aikana ilman palkkaa tapahtuvasta teollisuuteen ja elinkeinoelämään tutustumisesta aiheutuviin matka- ja päivärahoihin myönnettäviin apurahiin. Alamomentin loppusumma on 350 000 mk.

2. *Apurahat teollisuusalojen opettajien teollisuusharjoittelua ja -työskentelyä varten.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 420 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja osallistujien lukumäärän kasvusta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää opettajille kouluaikana tapahtuvasta teollisuusharjoittelusta aiheutuvien sekä teollisuudessa määräaikaisen työskentelyn aiheuttamien kustannusten korvaamiseksi myönnettäviin apurahiin. Alamomentin loppusumma on 750 000 mk.

1984 esitys	1 100 000
1983 menoarvio	530 000
1982 tilinpäätös	155 139

55. *Valtionapu kirjeopiskelua varten*

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja toiminnan laajentumisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ammatillisen kirjeopiskelun ja -ope-

tuksen valtionavusta annetun lain (1079/79) perusteella 5 500 000 mk, mistä lain 4 §:n (1015/81) mukaiseen valtionapuun 5 300 000 mk sekä 7 §:n mukaisena valtionapuna enintään 200 000 mk.

1984 esitys	5 500 000
1983 menoarvio	5 000 000
1982 tilinpäätös	2 178 000

87. Rauhan- ja konfliktintutkimuslaitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 697 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	587 600	+ 26 900	7	—
2. <i>Työsuhteipalkat</i>	41 900	+ 3 100	1	—
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	2 700	+ 200	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	45 800	+ 2 800	—	—
	Varaus 1983	— 6 000	—	—
	Varaus 1984	+ 19 000	—	—
	Yhteensä	+ 46 000	8	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 30 200 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään yksi pysyväisluonteinen päätoiminen henkilö.

1984 esitys	697 000
1983 menoarvio	651 000
1982 tilinpäätös	592 970

09. Jobtokunta

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 mk kohonneiden matkakustannusten johdosta.

1984 esitys	6 500
1983 menoarvio	6 000
1982 tilinpäätös	5 983

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 24 400 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös maksullisesta tutkimus- ja julkaisutoiminnasta sekä siviilipalvelusmiesten ylläpidosta aiheutuviin menoihin. Maksullisesta tutkimus- ja julkaisutoiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.99.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Käyttövarat (enintään)	2 000
Matkat	17 200
Virkistystoiminta (enintään)	200
Rakennusten käyttö	163 000
Toimistomenot	94 000
Siviilipalvelusmiehet	35 000
Muut menot	80 000
Maksullinen tutkimus- ja julkaisutoiminta .	64 000
Rauhankasvatus- ja aseistariisuntainformaation kerääminen ja välittäminen sekä kansainvälinen toiminta	20 000
Yhteensä	475 400

1984 esitys	475 400
1983 menoarvio	451 000
1982 tilinpäätös	392 833

50. Tutkimusapurahat

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 mk kustannusten nousun sekä tutkimustarpeen kasvun johdosta.

1984 esitys	65 000
1983 menoarvio	60 000
1982 tilinpäätös	55 000

70. <i>Kaluston hankkiminen</i>	1984 esitys	10 000
Momentille ehdotetaan 10 000 mk kaluston	1983 menoarvio	10 000
hankkimista ja konttorikoneiden uusimista var-	1982 tilinpäätös	9 825
ten.		

88. Suomen Akatemia ja tieteen tukeminen

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 50 909 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	44 068 200	+ 2 416 400	493	+ 7
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsubdepalkat</i>	1 025 900	+ 14 200	21	—1
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	1 098 300	+ 64 400	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	3 330 800	+ 241 200	—	—
	Varaus 1983	— 437 000	—	—
	Varaus 1984	+ 1 385 800	—	—
	Yhteensä	+ 3 685 000	514	+ 6

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 1 850 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Tieteellisen tutkimuksen tehostamiseksi sekä tutkijakoulutuksen kehittämiseksi ehdotetaan perustettavaksi yksi sopimuspalkkainen tutkijaprofessorin virka (S 18), kaksi ylimääräistä vanhemman tutkijan tointa (B 3) ja kolme ylimääräistä nuoremman tutkijan tointa (V 27).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavan toimihenkilön aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi ylimääräinen sihteerin toimi (V 27).

Lisäys on 708 700 mk.

c) Viitaten kohdan b perusteluihin voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 63 800 mk ylimääräistetyin toimen palkkiona. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 20 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	50 909 000
1983 menoarvio	47 224 000
1982 tilinpäätös	42 384 239

09. *Valtion tiedeneuvosto*

Momentille ehdotetaan edelleen 45 000 mk.

1984 esitys	45 000
1983 menoarvio	45 000
1982 tilinpäätös	8 376

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 242 000 mk ympäristötieteellisen toimikunnan perustamisen ja muiden tehtävien lisääntymisen sekä kustannusten nousun johdosta. Momentin määräraha saadaan käyttää myös tieteellisten toimikuntien matkamenoihin sekä julkaisutoimintaan.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	14 000
Matkat	420 000
Virkistystoiminta (enintään)	2 000
Rakennusten käyttö	1 280 000
Toimistomenot	720 000
Muut menot	80 000
Yhteensä	2 516 000

1984 esitys	2 516 000
1983 menoarvio	2 274 000
1982 tilinpäätös	2 024 132

50. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 102 000 000 mk eli lisäystä 11 700 000 mk seuraavasti:

1. *Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat ja tutkimussopimukset.* Alamomentille ehdotetaan 92 200 000 mk tutkimusten ja tutkijakoulutuksen rahoitukseen, tutkimussopimuksiin ja tieteellisten toimikuntien tutkimusmäärärahoiksi, tutkimuksen painoalueille sekä yhteiskuntapolitiikkaan ja palveluihin liittyvään tutkimukseen ja kotimaista tuotantoa edistävää ja kansantalouden kehittämistä palvelevaa tutkimustoimintaa varten. Alamomentin määrärahaa on tarkoitus käyttää eräiden pitkäaikaista rahoitusta vaativien perustutkimus- ja soveltavan tutkimuksen hankkeiden ja määräaikaisten tutkimusyksiköiden rahoittamiseen. Lisäys 10 800 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja kustannusten noususta sekä tieteellisen tutkimustyön ja tutkijakoulutuksen edistämisestä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Perustutkimuksen ja soveltavan tutkimuksen tutkimushankkeisiin sekä tutkijakoulutuksen edistämiseen	40 600 000
Kansanterveyden, ympäristönsuojelun, työolosuhteiden ja muiden painoalueiden tutkimiseen, tutkimuksen erityisrahoitukseen ja tutkimussopimuksiin	31 600 000
Kotimaista tuotantoa edistävään ja kansantalouden tuotantorakenteen monipuolittamiseen tähtäävään sekä energiahuoltoon, luonnonvarojen hyväksikäyttöön, informaatioteknologiaan ja työvoimakykyysiin liittyvään tutkimustoimintaan ja tutkimussopimuksiin	20 000 000
Yhteensä	92 200 000

2. *Kansainvälinen tutkimusyhteistyö.* Alamomentille ehdotetaan 7 500 000 mk kansainvälisten yhteistyö- ja tutkijainvaihtosopimusten sekä eräiden kansainvälisten tutkimusorganisaatioiden jäsenosuuksien ja kansainvälisten tutkimushankkeiden aiheuttamia kustannuksia varten. Lisäys 700 000 mk aiheutuu tutkijanvaihdon ja tutkimusyhteistyön jatkamisesta ja kehittämisestä.

3. *Pohjoismaisen yhteistyön menot.* Alamomentille ehdotetaan 2 300 000 mk Suomen

osuuksien suorittamiseksi tieteellisten toimikuntien pohjoismaisten yhteistyöelinten kustannuksista, yhteispohjoismaisten lääketieteellisten stipendiaattien rahoittamiseksi Suomen osalta, Nordforskin jäsenosuusmaksuja ja pohjoismaisten yhteistyöelinten Suomessa järjestettävien kokousten menoja sekä pohjoismaisia tutkimushankkeita varten. Lisäys 200 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja jäsenosuusmaksujen tarkistuksesta sekä pohjoismaisen tutkimusyhteistyön jatkamisesta ja kehittämisestä.

1984 esitys	102 000 000
1983 menoarvio	90 300 000
1982 tilinpäätös	73 511 000

52. Suomen Akatemian apurahat (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 590 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistusten johdosta. Momentin määrärahaa käytetään tieteellisen tutkimuksen järjestelystä annetun lain (760/69) 5 §:n mukaisia apurahoja ja Suomen Akatemias- ta ja valtion apurahoista korkeimman hengenviljelyn edistämiseksi annetun lain (10/62) 6 §:n ja 9 §:n mukaisia apurahoja varten.

1984 esitys	6 268 000
1983 menoarvio	5 678 000
1982 tilinpäätös	5 418 129

53. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat tieteen tukemiseen (arviomääräraha)

Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista, joita arvioidaan kertyvän vuonna 1984 käytettäväksi arpajaislain 3 §:n mukaisiin tarkoituksiin 610 000 000 mk, ehdotetaan luvun 29.91 perusteluihin viitaten tieteen tukemiseen 46 580 000 mk. Lisäys on 4 380 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään tieteen tukemiseksi myönnettäviä valtionavustuksia, -palkintoja ja apurahoja varten, kotimaisten kielten tutkimuslaitoksesta annetun lain (48/76) mukaisesti tutkimusprojekteihin ja sanakirjatöihin, tieteellisen kirjallisuuden kääntämiseen ja painattamiseen, yksityisluonteisten arkistojen valtionavusta annetun lain (998/74, muut. 953/81) mukaisiin menoihin sekä tieteenalan tutkimus-, selvitys- ja julkaisumenoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk	Snellman-korkeakoulu	80 000
Suomalaiselle Tiedeakatemialle Sodankylän observatoriota varten	2 800 000	Kriittinen korkeakoulu	250 000
Suomen Museoliitolle	700 000	Suomen Kotiteollisuusmuseolle	530 000
Kotiseututoimintaa varten	500 000	Suomen Akatemian käytettäväksi julkaisu-	
Kansallispukuneuvostolle	120 000	toiminnan ja tieteellisten seurojen muun	
Tieteellisen kirjallisuuden edistämiseen ja		toiminnan tukemiseen sekä matka-apu-	
kääntämiseen	500 000	rahoihin	10 000 000
Työväen taloudelliselle tutkimuslaitokselle .	550 000	Tiedonjulkistamisen edistämiseen	450 000
Pellervon taloudelliselle tutkimuslaitokselle .	550 000	Eräisiin tutkimus-, selvitys- ja julkaisupro-	
Suomen osuus eräiden pohjoismaisten tie-		jekteihin	750 000
teellisten yhteistyöhankkeiden menoista .	710 000	Museoviraston käytettäväksi yksityisten mu-	
Suomen ja eräiden muiden maiden välisen		seoiden avustamiseen	3 600 000
stipendien vaihdon menot	830 000	Eräät kansainvälisen tieteellisen yhteistyön	
Kansainvälisten tieteellisten konferenssien		menot ja jäsenmaksut	3 200 000
järjestämiseen Suomessa, mistä Rooman		Opetusministeriön käytettäväksi	330 000
klubin konferenssia varten 450 000	2 000 000	Jätettäväksi säästöön valtioneuvoston käy-	
Yksityisluonteisten arkistojen valtionavusta		tettäväksi	600 000
annetun lain (998/74; 953/81) mukai-		Yhteensä	46 580 000
siin menoihin	7 500 000	1984 esitys	46 580 000
Kotimaisten kielten tutkimusprojekteihin		1983 menoarvio	42 200 000
ja sanakirjatoihin	4 300 000	1982 tilinpäätös	37 871 422
Tieteellisten seurain yhteistyöelimille	2 000 000		
Väestöliiton väestöpoliittiselle tutkimuslai-			
tokselle	550 000		
Jyväskylän Talvi -nimiselle kulttuuritapaht-			
umalle	170 000		
Institutum Romanum Finlandiae -säätiölle .	950 000		
Ulkopolitiikan tutkimuksen säätiölle	660 000		
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuralle kirjas-			
toimintaan, sanakirjatoihin ja matrik-			
kelin julkaisemiseen	1 200 000		
V. I. Leninin oleskelua ja toimintaa Suo-			
messä koskevan teoksen laatimiseen	200 000		

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 25 000 mk kalusteiden ja koneiden hankkimista varten.

1984 esitys	25 000
1983 menoarvio	22 000
1982 tilinpäätös	19 934

89. Kotimaisten kielten tutkimuskeskus

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 390 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virka-				
miesten palkkaukset	2 840 600	+ 293 100	33	+ 2
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhteipalkat	171 800	+ 104 800	1	—
3. Muut palkat ja palkkiot	63 400	+ 4 800	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	221 900	+ 32 700	—	—
	Varaus 1983	— 26 700	—	—
	Varaus 1984	+ 92 300	—	—
	Yhteensä	+ 501 000	34	+ 2

Muutosten perustelut:

Henkilöstön lisäys aiheutuu vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä.

a) Momentille merkitään lisäystä 302 700 mk, mistä 157 400 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

c) Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä kerätämisenä 100 000 mk työsuhteisen tutkimushenkilöstön palkkaamiseksi viittomakielen perustutkimusprojektia varten. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään yksi pysyväisluonteinen päätoiminen henkilö.

1984 esitys	3 390 000
1983 menoarvio	2 889 000
1983 I lisämenoarvio	55 000
1982 tilinpäätös	2 687 444

09. Johtokunta ja lautakunnat

Momentille ehdotetaan kustannusten nousun johdosta lisäystä 2 000 mk tutkimuskeskuksen johtokunnan ja lautakuntien kokouspalkkioihin ja matkakustannusten korvauksiin sekä asiantuntijoiden palkkioihin.

1984 esitys	24 000
1983 menoarvio	22 000
1982 tilinpäätös	21 814

27. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 40 000 mk kustannusten nousun ja toiminnan laajenemisen johdosta. Määrärahaa saadaan käyttää karttanimien tarkistamisesta ja kielentarkastustyöstä aiheutuviin palkkaus- ja muihin kustannuksiin ja ulkopuolisilta laskutettaviin tieteellisten kokoel-

mien kopiointimenoihin sekä koulutustoiminnasta aiheutuviin palkkaus- ja muihin menoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata henkilökuntaa lyhytaikaiseen työsuhteeseen.

1984 esitys	380 000
1983 menoarvio	340 000
1982 tilinpäätös	339 441

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 138 500 mk kustannusten nousun johdosta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	3 000
Virkistystoiminta (enintään)	500
Rakennusten käyttö	1 032 000
Toimistomenot	225 000
Muut menot	178 000
Yhteensä	1 438 500

1984 esitys	1 438 500
1983 menoarvio	1 300 000
1982 tilinpäätös	1 056 045

70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen

Momentille ehdotetaan 40 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankkimista ja uusimista varten.

1984 esitys	40 000
1982 tilinpäätös	39 282

90. Taiteen tukeminen

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 510 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos 1984/83
1. Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	1 364 300	+ 65 000	13	—
3. Muut palkat ja palkkiot	5 700	+ 400	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	98 900	+ 6 500	—	—
Varaus 1983		— 13 000	—	—
Varaus 1984	41 100	+ 41 100	—	—
Yhteensä	1 510 000	+ 100 000	13	—

Muutokset aiheutuvat palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

1984 esitys	1 510 000
1983 menoarvio	1 410 000
1982 tilinpäätös	1 236 792

09. *Valtion taidetoimikunnat*

Taiteen edistämisen järjestelyistä annetun lain (328/67) 5 §:ssä tarkoitettuihin valtion taidetoimikuntien, taiteen keskustoimikunnan ja läänien taidetoimikuntien hallintomenoihin arvioidaan vuonna 1984 tarvittavan 3 700 000 mk. Kun näihin menoihin on tarkoitus käyttää momentille 29.90.52 myönnettyistä varoista 3 500 000 mk, ehdotetaan momentille edelleen 200 000 mk.

1984 esitys.....	200 000
1983 menoarvio.....	200 000
1982 tilinpäätös.....	200 000

30. *Kuntien kulttuuritoiminnan tukeminen* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 15 505 000 mk eli lisäystä 2 570 000 mk seuraavasti:

1. *Valtionosuus palkkauskustannuksiin.* Alamomentille merkitään kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain (1045/80, muut. 948/81) 5 §:n nojalla kunnalle kulttuuritoimen virkojen aiheuttamiin palkkauskustannuksiin suoritettavaa valtionosuutta varten 4 305 000 mk. Ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin saataisiin vuonna 1984 lukea 10 uutta päävirkaa yhdistelmävirkoina. Alamomentille merkitään lisäystä 805 000 mk, mistä 350 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 330 000 mk edellä mainitun uuden henkilöstön lisäyksestä ja 125 000 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään 35 000 mk varauksena vuodelle 1983, lisäys on 770 000 mk. Momentin määrärahaalla saadaan palkata sivu- ja yhdistelmävirrat huomioon ottaen enintään 150 valtionosuuteen oikeutettua henkilöä.

2. *Valtionosuus paikallisen kulttuuritoiminnan järjestämisestä ja tukemisesta aiheutuviin kustannuksiin.* Lain 5 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla kunnalle suoritettavan paikallisen kulttuuritoiminnan järjestämisestä ja tukemisesta aiheutuvien kustannusten valtionosuutta varten alamomentille ehdotetaan enintään 11 200 000 mk. Valtionosuuden määräytymisen perusteena voidaan enintään ottaa huomioon valtioneuvoston vuosittain asukasta kohden vahvistama markkamäärä, mikä on vuonna 1984 tarkoitus vahvistaa 4 markaksi asukasta kohti. Lisäys on 1 800 000 mk.

1984 esitys.....	15 505 000
1983 menoarvio.....	12 935 000
1982 tilinpäätös.....	9 997 600

51. *Valtion taiteilija-apurahat* (arviomääräraha)

Taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetun lain (734/69, muut. 947/81) mukaan jaetaan vuosittain 104 kappaletta yksi-, 41 kolmi-, 19 viisi- ja 10 viisitoistavuotista taiteilija-apurahaa ja varataan sen ohessa vähintään 50 taiteilija-apurahaa vastaava määräraha jaettavaksi kohdeapurahoina. Kun vuonna 1984 kohdeapurahoina ehdotetaan jaettavaksi 50 taiteilija-apurahaa vastaava määräraha, merkitään momentille 15 796 000 mk. Lisäys 1 733 000 mk aiheutuu apurahojen korotuksesta.

Käyttösuunnitelma:	mk
104 yksivuotista apurahaa.....	4 191 000
123 kolmivuotista apurahaa.....	4 956 000
85 viisivuotista apurahaa.....	3 425 000
30 viisitoistavuotista apurahaa.....	1 209 000
50 taiteilija-apurahaa vastaava määräraha kohdeapurahoina.....	2 015 000
Yhteensä	15 796 000

1984 esitys.....	15 796 000
1983 menoarvio.....	14 063 000
1982 tilinpäätös.....	12 834 555

52. *Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat taiteen tukemiseen* (arviomääräraha)

Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista, joita arvioidaan kertyvän vuonna 1984 käytettäväksi arpajaislain 3 §:n mukaisiin tarkoituksiin 610 000 000 mk, ehdotetaan luvun 29.91 perusteluihin viitaten taiteen tukemiseen 258 660 000 mk. Lisäys on 29 020 000 mk. Kun momentilta vähennetään kertameno 560 000 mk, lisäys on 28 460 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään taiteen tukemiseksi myönnettäviä valtionavustuksia, -palkintoja ja apurahoja varten sekä musiikkioppilaitosten valtionavusta annetun lain (147/68) mukaisia menoja varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös lisämäärärahana taiteen keskustoimikunnan, valtion taidetoimikuntien ja läänien taidetoimikuntien hallintomenoihin sekä taiteentalan selvitys- ja tutkimustoimikunnan menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionpalkintoihin.....	540 000
Suomenkielisen kaunokirjallisuuden edistäminen.....	90 000
Ruotsinkielisen kaunokirjallisuuden edistämiseen.....	80 000
Kirjailijajärjestöille.....	710 000
Suomen maakuntakirjailijat ry:lle.....	150 000
Suomen Nuorisokirjallisuuden Instituutille.....	150 000
Kirjailija- ja kirjoittajakoulutukseen.....	180 000

Lukemisharrastuksen edistämiseen	350 000	Rakennustaiteen alan julkaisutoimintaan ..	100 000
Suomalaisen kirjallisuuden kääntämiseen ja julkaisemiseen	180 000	Suomen taideteollisuusyhdistykselle	605 000
Suomen taideakatemian säätiölle	13 300 000	Teollisuustaiden näyttelyihin ja ulkomaan tiedotustoimintaan	470 000
Suomen taideakatemian säätiön hallinnassa olevien valtion taidekokoelmien täydentämiseen	700 000	Teollisuustaitteen liitto Ornamolle	700 000
Taideteosten hankkiminen julkisiin rakennuksiin	1 900 000	Graafisen suunnittelun järjestöille	80 000
Taidemuseoille	1 500 000	Kotimaisen elokuvan tuotantotukeen, mistä elokuvan laaturukseen 1 000 000 mk ..	15 300 000
Kuvataidejärjestöille	1 230 000	Elokuvatarjonnan kehittämiseen kunnissa ..	930 000
Taidekouluille	760 000	Elokuvan ostaminen valtiolle käytettäväksi päiväkotitoimintaan	500 000
Kuvataidenäyttelytoimintaan	900 000	Elokuva-alan teknisiä laitteita varten Suomen Elokuvasäätiön käytettäväksi	750 000
Suomen Kansallisopperan Säätiölle raha- arpa- ja veikkauspelien ylijäämän käytöstä annetun asetuksen mukaiseen avustukseen	48 800 000	Elokuvakopioiden tarjonnan lisäämiseen ..	340 000
Oopperajuhlia varten	1 950 000	Elokuvajärjestöille	340 000
Konserttitoiminnan edistämiseen	650 000	Valokuvajärjestöille	240 000
Orkestereille ja yhteille sekä niiden aluetoimintaan	3 700 000	Valokuvanäyttelyihin	120 000
Musiikkioppilaitosten valtionavustuksiin, mistä harkinnanvaraisiin avustuksiin 3 600 000 mk (enintään)	50 000 000	Valokuvateosten laaturukseen	130 000
Säveltaidejärjestöille	500 000	Taiteenalan valtakunnallisille erikoismuseoille	7 100 000
Säveltaiteen harrastustoimintaan, mistä valtakunnallisille musiikkiliitoille 1 000 000 mk	1 500 000	Kongressit, kulttuuripäivät, seminaarit ym, mistä Jyväskylän Kesä-nimistä kulttuuri- tapahtumaa varten 270 000 mk, Jyväskylän Talvi-nimistä kulttuuritapahtumaa varten 270 000 mk sekä Työväen Musiikkitaipahdumaa varten 270 000 mk	3 800 000
Musiikkileirejä varten	850 000	Läänien taidetoimikuntien käytettäväksi taiteen edistämiseen	12 150 000
Musiikki-instituuteille	850 000	Taidelaitosten rakentamisavustuksia varten ..	1 000 000
Oopperayhdistyksille	860 000	Lisämääräraha taiteen keskuustoimikunnan, valtion taidetoimikuntien ja läänien taidetoimikuntien hallintomeneihin	3 500 000
Säveltilauksiin ja musiikkikilpailuihin	200 000	Taiteenalan selvitys- ja tutkimustoimintaan ..	210 000
Äänitetuotannon tukemiseen	240 000	Lastenkulttuurin edistämiseen	200 000
Luovan säveltaiteen edistämissäätiölle	100 000	Lasten ja nuorten kuvataidekouluja varten ..	370 000
Musiikkiin tiedotuskeskukselle	270 000	Pohjoismaisia taiteen alan yhteishankkeita varten	100 000
Suomen Kansallisteatterin Osakeyhtiölle raha- arpa- ja veikkauspelien ylijäämän käytöstä annetun asetuksen mukaiseen avustukseen	18 300 000	Kansainvälistä taiteen alan yhteistoimintaa varten	330 000
Teattereiden valtionapu	20 000 000	Opetusministeriön käytettäväksi	168 000
Alueteatteritoimintaa varten	18 000 000	Jätettäväksi säästöön valtioneuvoston käytettäväksi	2 972 000
Svenska teatern i Helsingfors -nimiselle teatterille	4 500 000		Yhteensä 258 660 000
Teatteriryhmien sekä musiikki- ja lastenteattereiden tukemiseen, mistä lastenteattereille 2 370 000 mk	3 800 000	1984 esitys	258 660 000
Teatteriryhmien kiertuetukeen ja laitehankintoihin	700 000	1983 menoarvio	230 200 000
Harrastajateattereille	660 000	1982 tilinpäätös	203 098 894
Näyttämötaiteellista harrastustoimintaa varten	1 900 000		
Näyttämötaidejärjestöille	1 310 000		
Näytelmäkirjallisuuden edistämiseen	705 000		
Ohjaaja-, koreografi- ja lavastajavierailuja varten	110 000		
Teatterien teknisiä laitteita ja perushankintoja varten	400 000		
Lyhytaikaisia ammattiteatterikokeiluja varten	310 000		
Säännöllisesti toimivien tanssiryhmien tukemiseen	950 000		
Tanssiryhmien kiertuetukeen	180 000		
Taidetanssijärjestöille	180 000		
Tanssin harrastajien esitystoimintaan ja tanssin harrastustoimintaan	140 000		
Arkkitehtuurinäyttelyihin	820 000		
		1983 menoarvio	2 527 000

(53.) *Eräät lisäavustukset taiteen tukemiseen (kertameno)*

Momentti ja sille vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa kertamenona myönnetty 2 527 000 markan määräraha, josta ehdollisena myönnettynä määrärahana 1 047 000 mk, ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 2 527 000 mk.

1983 menoarvio

54. *Musiikkioppilaitosten ja musiikin keskias-
teen ammatillisen koulutuksen valtionapu*

Momentin nimike on muutettu.

Keskiasteen koulutuksen kehittämisestä an-
netun lain (474/78) mukaista musiikin ammatti-
opetuksen uudistuksen toimeenpanoa jatketaan
Joensuun ja Keski-Pohjanmaan musiikkiopistois-
sa ja aloitetaan 1.8.1984 lukien seitsemän mu-
siikkioppilaitoksen konservatorioissa. Opetusvir-
koja ja -toimia saadaan edelleen perustaa muun-
tamalla tuntiopetusta, mikäli tuntimäärät ja val-
tionosuusmenot eivät toimenpiteistä lisäännä.
Ehdotetaan, että valtionavun piiriin saadaan
vuonna 1984 hyväksyä vuoden 1983 ensimmäisen
lisämenoarvion mukaisesti vakinaistetun kolmen
toimistohenkilön palkkausmenot. Oppilaspaikka-
tarjonnan alueellisten ja kielellisten erojen vä-
hentämiseksi ehdotetaan opetusta laajennetta-
vaksi enintään 100:lla uudella oppilaspaikalla,
mistä aiheutuu enintään 200 000 markan valti-
onapumenojen lisäys. Uusi opetus hoidetaan
tuntiopetuksena.

Sotilassoittajakoulutus on tarkoitus siirtää Si-
belius-Akatemiasta musiikkioppilaitoksiin, mikä
edellyttää musiikkioppilaitoksiin noin 60 uutta
oppilaspaikkaa.

Ruotsinkielisen väestönosan musiikkikasvatus-
palvelujen kehittämiseksi on tarkoitus suunnitel-
la ruotsinkielisen konservatorion perustamista
Pohjanmaalle lähivuosina. Tarkoitukseen vara-
taan 50 000 markan määräraha.

Musiikkioppilaitosten valtionavustusjärjestel-
män uudistamismahdollisuuksia selvitetään ope-
tusministeriön tarkoitusta varten asettamassa työ-
ryhmässä.

Musiikkioppilaitosten valtionavustuksista an-
netun lain (147/68, muut. 935/82) mukaisiin
valtionosuuksiin arvioidaan vuonna 1984 tarvitta-
van 55 000 000 mk. Kun näihin avustuksiin on
tarkoitus käyttää momentille 29.90.52 osoitetai-
ta varoista 50 000 000 mk, momentille ehdote-
taan 5 000 000 mk. Vähennys on 2 000 000 mk.

1984 esitys	5 000 000
1983 menoarvio	7 000 000
1983 I lisämenoarvio	53 000
1982 tilinpäätös	13 000 000

55. *Kirjailijoille ja kääntäjille jaettavat apura-
hat ja avustukset (arviomääräraha)*

Kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apura-
hoista ja avustuksista annetun lain (236/61) mu-
kaisesti vuotta 1979 edeltäviin vuosiin kohdistu-

vien yleisten kirjastojen valtionavustusten perus-
teella määräytyviin apurahoihin ja avustuksiin
sekä sanotun lain muuttamisesta annetun lain
(1117/78) mukaisiin apurahoihin ja avustuksiin
arvioidaan tarvittavan 10 500 000 mk. Vähennys
on 1 900 000 mk.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi
kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apura-
hoista ja avustuksista annetun lain muuttamisesta
siten, että yleisten kirjastojen valtionavustusten ja
-osuuksien perusteella määräytyviin apurahoihin
ja avustuksiin myönnettävää määrärahaa voidaan
käyttää myös tietokirjailijoiden apurahoihin.

1984 esitys	10 500 000
1983 menoarvio	12 400 000
1982 tilinpäätös	11 474 700

56. *Valtionavustus Tampereen Työväen Teat-
terin rakentamiseen (siirtomääräraha)*

Vuoden 1982 toisen lisämenoarvion momentin
29.90.53 perusteluihin viitaten momentille eh-
dotetaan valtionavustuksena 13 000 000 mk
Tampereen Työväen Teatterille tarkoitettua uu-
disrakennuksen rakennustöiden jatkamista var-
ten. Hanketta varten on aikaisemmin myönnetty
valtionavustusta 11 300 000 mk, mistä 1 300 000
mk veikkausvoittovaroista. Lisäys on 3 000 000
mk.

1984 esitys	13 000 000
1983 menoarvio	10 000 000

57. *Elokuvataiteen tukeminen*

Elokuvaveron tuotoksi on vuonna 1983 arvioi-
tu 2 800 000 mk. Koska on pidettävä tarkoituk-
senmukaisena, että tällä perusteella tuetaan elo-
kuvataidetta, ehdotetaan elokuvataiteen edistä-
mistoimenpiteitä varten edelleen 2 050 000 mk.

1984 esitys	2 050 000
1983 menoarvio	2 050 000
1982 tilinpäätös	1 550 000

(58.) *Valtionavustus Suomen elokuvaäätiölle
kiinteistön hankintaan (siirtomääräraha)*

Momentti ja sille vuoden 1983 tulo- ja meno-
arviossa ehdollisena myönnetty 100 000 markan
määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarvios-
ta. Vähennys on 100 000 mk. Hankkeen rahoitus
on otettu huomioon momentin 29.90.52 käyttö-
suunnitelmassa.

1983 menoarvio	100 000
----------------------	---------

59. *Valtionavustus Svenska teatern i Helsingfors -nimisen teatterin toimitilojen peruskorjaukseen*

Svenska teatern i Helsingfors -nimisen teatterin toimitilat omistaa Nya Teaterhus-Aktiebolaget i Helsingfors -niminen taloyhtiö, joka on luovuttanut teatterin toimitilat vastikkeetta käytettäväksi. Teatterin toimitilat ovat käyneet epätarkoituksenmukaisiksi ja niiden kunto on epätydyttävä. Tämän johdosta on laadittu tilojen uudelleenjärjestelystä ja peruskorjaamisesta suunnitelma, jonka kustannusarvio on 13 200 000 mk. Työt on tarkoitus suorittaa vaiheittain. Ehdotetaan, että valtionosuutta korjaustöihin myönnettäisiin yhteensä 9 500 000 mk, mikä vastaa suunnittelu- ja rakennusteknillisten töiden osuutta kustannusarviosta. Teatteritekniillisen laitteiston uusimiseksi on Helsingin kaupungilta tarkoitettu anoa rahoituksen loppuosa eli 3 700 000 mk. Vuonna 1984 ehdotetaan momentille korjaustöiden aloittamista varten 2 000 000 mk.

1984 esitys 2 000 000

74. *Talorakennukset (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 10 000 000 mk seuraavasti:

a) Ateneum-rakennuksen suunnittelun jatkamista ja rakennustöiden aloittamista varten ehdotetaan 5 000 000 mk. Muutos- ja peruskorjaustöiden laajuus on 6 138 m² ja kustannusarvio 84 300 000 mk, jolloin yksikkökustannukset ovat 13 734 mk/m². Laajennuksen laajuus on 1 992 m², kustannusarvio 25 700 000 mk ja yksikkökustannukset 12 902 mk/m². Hanketta varten on aikaisemmin myönnetty 6 300 000 mk.

b) Oopperatalon suunnittelun jatkamista varten ehdotetaan 5 000 000 mk.

1984 esitys	10 000 000
1983 menoarvio	10 150 000
1983 I lisämenoarvio	700 000
1982 tilinpäätös	8 800 000

91. Urheilun ja nuorisonkasvatustyön tukeminen

Arpajaislain (644/82) mukaisesti veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroja käytetään urheilun ja liikuntakasvatustyön sekä tieteen, taiteen ja nuorisonkasvatustyön tukemiseen. Raha-arpaja veikkauksen ylijäämän käyttämisestä annetun asetuksen (725/82) mukaan pelien ylijäämän yhteismäärää vastaavaksi arvioitu määräraha otetaan vuosittain tulo- ja menoarvioon. Määräraha käytetään vuosittain 36,6 prosenttia urheilun ja liikuntakasvatustyön tukemiseen sekä kahdeksan prosenttia Suomen Kansallisoopperan tukemiseen ja kolme prosenttia Suomen Kansallisteatterin tukemiseen kuitenkin siten, että niille tarvittaessa annetaan myös lisäavustusta sekä jäljelle jäävä osa tieteen, taiteen ja nuorisonkasvatustyön tukemiseen. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroja arvioidaan kertyvän vuonna 1984 käytettäväksi arpajaislain 3 §:n mukaisiin tarkoituksiin 610 000 000 mk, josta jätetään säästöön valtioneuvoston käytettäväksi 8 000 000 mk. Säästöön jätettävää osuutta, samoin kuin vuonna 1983 todennäköisesti kertyvää lisätuottoa on tarkoitus käyttää ensisijaisesti taidelaitosten sekä urheilu- ja liikuntatilojen rakentamisavuksiin ja -lainoihin.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi liikuntalain 8 §:n muuttamisesta siten, että yli 10 000 asukkaan kunnalla tai niillä kunnilla yhteisesti, joiden yhteenlaskettu asukasluku on yli 10 000, olisi mahdollisuus saada valtionosuutta valtion tulo- ja menoarvion rajoissa myönnettävistä erityisryhmien liikunnasta vastaavien liikunnanohjaajien viroista aiheutuviin palkkaus-kustannuksiin. Ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin saataisiin vuonna 1984 hyväksyä 15 uutta henkilöä.

50. *Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat urheilun ja liikuntakasvatustyön tukemiseen (arviomääräraha)*

Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista, joita arvioidaan kertyvän vuonna 1984 käytettäväksi arpajaislain 3 §:n mukaisiin tarkoituksiin 610 000 000 mk, ehdotetaan luvun perusteluihin viitaten urheilun ja liikuntakasvatustyön tukemiseen 223 260 000 mk. Kun momentin määrärahaasta aikaisemmin myönnettyjen lainojen kuoleksia ja korkoja arvioidaan kertyvän 25 000 000 mk, ehdotetaan momentille yhteensä 248 260 000 mk. Lisäys on 30 660 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään liikuntalakiin (984/79) ja urheiluopistojen valtionavustusta annettuun lakiin (946/78) perustuvia valtionosuuksia, -avustuksia ja halpakorkoisia lainoja sekä muita urheilun ja liikuntakasvatustyön tukemiseksi myönnettäviä valtionavustuksia ja apurahoja varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös valtion urheiluneuvoston, valtion liikuntatieteellisen neuvoston ja läänien urheilulautakuntien menoihin sekä liikuntatieteelliseen suunnittelu- ja tutkimustyöhön.

Momentin määrärahasta on tarkoitus käyttää Stadionsäätiölle Suomen urheilumuseon lisätilojen rakentamista varten myönnettävään avustukseen 1 600 000 mk.

	mk
Läänien urheilulautakuntien menoihin, mistä 970 000 mk sihteerien palkkaukseen.....	2 000 000
Suomen Urheilumuseon toimintaan	700 000
Valtion urheiluneuvoston, valtion liikuntatieteellisen neuvoston sekä muihin urheilua ja liikuntakasvatusta edistäviin tarkoituksiin opetusministeriön käytettäväksi	2 000 000
Jätettäväksi säästöön valtioneuvoston käytettäväksi	2 928 000
Yhteensä	248 260 000

1984 esitys	248 260 000
1983 menoarvio	217 600 000
1983 I lisämenoarvio	9 600 000
1982 tilinpäätös	198 998 572

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtakunnallisten liikuntajärjestöjen valtionavustus	69 300 000
Määrärahasta myönnetään 3 370 000 mk urheiluvallmentajien palkkaamiseen Avustusten myöntämiseen liikuntapaikkojen sekä niihin liittyviin vapaa-aikatiilojen perustamiskustannuksiin, mistä enintään 100 000 mk urheilulaitosten rakentamiseen liittyvään tutkimus- ja selvitystyöhön	39 500 000
Halpakorkoisten, pitkäaikaisten lainojen myöntämiseen liikuntapaikkojen sekä niihin liittyvien vapaa-aikatiilojen perustamiskustannuksiin	29 832 000
Urheiluopistojen valtionavustusta annetun lain piiriin kuuluvien urheiluopistojen omien huoneistojen ja harjoituspaikkojen hankkimiseen, laajentamiseen ja perusparannuksiin	9 400 000
Valtionosuuksiin kunnille urheiluseurojen toimintaan sekä liikuntatoimen yleiseen kehittämiseen ja kuljetuskustannuksiin, jolloin valtionosuuteen oikeutettavaksi menoksi vahvistettaisiin 8,5 mk asukasta kohti (enintään)	25 000 000
Valtionosuuksiin kunnille viranhaltijain palkkauksiin, mistä 1 000 000 mk erityisyhmien liikunnanohjaajien palkkauksiin	14 500 000
Olympiavalmennukseen, mistä 1 120 000 mk olympiavalmentajien palkkaamiseen .	7 500 000
Urheiluopistojen toimintaan, mistä 1 700 000 mk harkinnanvaraisiin valtionavustuksiin	37 200 000
Liikuntatieteelliseen suunnittelu- ja tutkimustyöhön sekä toimintaan	7 300 000
Urheilun ja liikunnan opettajien, valmentajien, ohjaajien sekä tutkijain ulkomaisiin opintomatkoihin	250 000
Avustus urheilijoiden ammttinedistämistätiölle	450 000
Suunnistuskarttojen valmistukseen ja urheiluvälineiden hankintaan	400 000

51. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat nuorisokasvatustyön tukemiseen (arviomääräraha)

Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista, joita arvioidaan kertyvän vuonna 1984 käytettäväksi arpajaislain 3 §:n mukaisiin tarkoituksiin 610 000 000 mk, ehdotetaan luvun perusteluihin viitaten momentille nuorisotyön tukemiseen 81 500 000 mk. Lisäys on 11 500 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään valtakunnallisen nuorisotyön valtionavustusta annettuun lakiin (1035/73) ja kuntien nuorisolautakunnista ja kuntien nuorisotyöhön annettavasta valtionavustusta annettuun lakiin (117/72) perustuvia valtionosuuksia ja -avustuksia sekä muita nuorisokasvatustyön tukemiseksi myönnettäviä avustuksia ja apurahoja varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös valtion nuorisoneuvoston, läänien nuorisolautakuntien, kansainvälisen nuorisotoiminnan ja nuorisotyötä käsittelevän tutkimus- ja kokeilutoiminnan menoihin sekä nuorison leiri- ja kurssikeskusten toiminnan käynnistämisavustuksiin. Kuntien nuorisolautakunnista ja kuntien nuorisotyöhön annettavasta valtionavustusta annetun lain (117/72) perusteella palkatun valtionapuun oikeutetun henkilökunnan määrä on pääviroiksi muutettuna 405, kun ehdotetaan, että vuonna 1984 saadaan palkata kahdeksan uutta valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtakunnallisen nuorisotyön valtionavustusta annetun lain (1035/73) 3§:n mukaisiin menoihin	32 000 000
Nuorisotyötä tekevien järjestöjen toimintaan.....	350 000

Kuntien nuorisolautakunnista ja kuntien nuorisotyöhön annettavasta valtionavusta annetun lain (117/72) 5 §:n mukaisiin valtionosuuksiin	36 000 000
Valtionapu kunnille nuorisotilojen rakentamiseen	5 300 000
Nuorison leiri- ja kursikeskusten toiminnan käynnistämisavustuksiin	400 000
Kansainväliseen nuorisotoimintaan ja nuorisotyöntekijäin sekä tutkijain ulkomaisiin opintomatkoihin. Määräraha 400 000 mk on tarkoitettu kansainvälisen nuorisovuoden 1985 valmistelua varten	1 500 000
Lasten ja nuorison taideharrastuksen tukemiseen	1 000 000
Avustus lasten ja nuorten taidekeskuksen toimintaan	180 000
Nuorten kulttuuriryhmien ulkomaille suuntautuvien esiintymismatkojen tukemiseen	100 000
Nuorisotyötä käsittelevään tutkimus- ja keilutoimintaan	320 000
Läänien nuorisolautakuntien toimintaan, mistä 970 000 mk sihteerien palkkaukseen	2 200 000
Valtion nuorisoneuvoston menoihin sekä muihin nuorisotoimintaa edistäviin tarkoituksiin opetusministeriön käytettäväksi, mistä 100 000 mk valtion nuorisoneuton sihteerin palkkaamiseen	650 000
Jätettäväksi säästöön valtioneuvoston käytettäväksi	1 500 000
Yhteensä	81 500 000

1984 esitys	81 500 000
1983 menoarvio	70 000 000
1982 tilinpäätös	63 777 692

52. Urheiluopistojen valtionapu

Urheiluopistojen valtionavusta annetun lain (946/78) mukaisiin sekä muiden urheiluopistojen avustuksiin arvioidaan vuonna 1984 tarvittavan 37 700 000 mk. Kun näihin avustuksiin on tarkoitus käyttää momentille 29.91.50 urheiluopistojen toimintaan osoitetuista veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista 37 200 000 mk, ehdotetaan momentille 500 000 mk. Vähennys on 500 000 mk.

1984 esitys	500 000
1983 menoarvio	1 000 000
1982 tilinpäätös	699 360

(61.) Nuorisotyöttömyyden seurauksivaikutusten lieventäminen

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 3 000 000 mk.

1983 menoarvio	3 000 000
----------------------	-----------

92. Suomenlinnan hoitomenot

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 4 537 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	198 300	+ 9 400	2	—
2. <i>Työsuhddepalkat</i>	3 909 500	+ 357 600	63	+ 1
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	8 500	+ 500	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	297 200	+ 32 500	—	—
	Varaus 1983	— 37 500	—	—
	Varaus 1984	+ 123 500	—	—
Yhteensä	4 537 000	+ 486 000	65	+ 1

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 298 200 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Työsuhddepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 69 300 mk maalarin palkkaamiseksi vuosikorjaustehtäviin. Alamomentilta 2 saadaan palkata

enintään 64 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	4 537 000
1983 menoarvio	4 051 000
1982 tilinpäätös	3 812 912

09. Suomenlinnan hoitokunta

Momentille ehdotetaan edelleen 100 000 mk hoitokunnan ja jaostojen jäsenten kokouspalkkioita sekä jaostojen puheenjohtajan ja hoitokunnan sihteerin kuukausipalkkioita varten.

1984 esitys.....	100 000
1983 menoarvio.....	100 000
1982 tilinpäätös.....	56 206

10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan kustannusten nousun johdosta lisäystä 180 000 mk. Määrärahaa saadaan käyttää kiinteistöjen energia-, jätehuolto- ja vartiointimenoihin, ulkoalueiden hoitomenoihin sekä asukkaille myytävistä polttoaineista aiheutuviin menoihin.

1984 esitys.....	2 792 000
1983 menoarvio.....	2 612 000
1982 tilinpäätös.....	2 149 935

13. Rakennusten korjaus ja kunnossapito (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 600 000 mk kustannusten nousun ja korjausten lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahasta on tarkoitettu 400 000 mk kaukolämpötunnelin rakenteiden täydentämiseksi.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomenlinnan hoitokunnasta annetun asetuksen (427/76) mukaisten vuosikorjaustöiden suorittamiseen, kuten huonokuntoisten rakennusten, vapautuvien asuntojen sekä sähkö- ja LVI-verkoston kunnostamiseen.

1984 esitys.....	2 600 000
1983 menoarvio.....	2 000 000
1982 tilinpäätös.....	1 800 000

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 13 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös siviilipalvelusmiesten aiheuttamiin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään).....	2 800
Matkat.....	12 000
Virkistystoiminta (enintään).....	1 500
Toimistomenot.....	100 000
Muut menot.....	81 700
Yhteensä	198 000

1984 esitys.....	198 000
1983 menoarvio.....	185 000
1982 tilinpäätös.....	139 473

40. Valtionavustus Suomenlinnan Liikenne Oy:lle (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 39 000 mk tavaraliikenteen alijäämän valtion osuuden suorittamista varten. Valtion ja Helsingin kaupungin kesken 27.2.1978 solmitun Suomenlinnan liikenteen hoitoa koskevan sopimuksen mukaisesti valtio korvaa puolet tavaraliikennettä varten hankittun lautana aiheuttamista käyttötappioista.

1984 esitys.....	570 000
1983 menoarvio.....	531 000
1982 tilinpäätös.....	470 000

70. Laitteiden ja kaluston hankinta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 400 000 mk ulkoalueiden opastusjärjestelmän täydentämiseen sekä työkonereiden ja toimistokalusteiden hankkimista varten.

1984 esitys.....	400 000
1983 menoarvio.....	450 000
1982 tilinpäätös.....	300 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 600 000 mk, mistä 500 000 mk Suomenlinnan rakennusten kunnallistekniikan liittymismaksuja ja liitännäistöitä varten, 1 500 000 mk Suomenlinnan käyttösuunnitelman mukaisten kunnostustöiden suorittamista sekä perustamis- ja esisuunnittelua, yleisuunnitelmien, rakennussuunnitelmien ja niihin liittyvien selvitysten ja tutkimusten hankkimista sekä rakennustöiden valvontaa ja muita rakennuttajan kuluja varten sekä 1 600 000 mk Ison Mustasaaren kalliöväestösuojan sisustustöiden jatkamista varten. Suojan kustannusarvio on 8 600 000 mk, pinta-ala 2 615 brutto-m² ja yksikkökustannukset 3 289 mk/brutto-m². Hanketta varten on aikaisemmin myönnetty 7 000 000 mk.

1984 esitys.....	3 600 000
1983 menoarvio.....	5 500 000
1982 tilinpäätös.....	3 200 000

93. Arkistolaitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 11 538 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	7 513 300	+ 446 800	109	—
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhteipalkat	1 925 600	+ 184 200	43	—
3. Muut palkat ja palkkiot	1 030 100	+ 163 200	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	754 900	+ 70 400	—	—
	Varaus 1983	— 96 700	—	—
	Varaus 1984	+ 314 100	—	—
	Yhteensä	+ 1 082 000	152	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 640 200 mk, mistä 596 200 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

c) Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 36 300 mk osa-aikaisen arkistoapulaisen (V 13) palkkaamiseksi Mikkelin maakunta-arkistoon arkistojen järjestelytehtäviä varten ja osa-aikaisen päivystäjän (V 20) palkkaamiseksi Joensuun maakunta-arkistoon tutkijainpalvelun tehostamista varten.

Tilapäisten palkkioista voidaan vähentää 8 000 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistetyn toimen palkkiona.

Työsuhteipalkkioihin ehdotetaan lisäystä 52 800 mk vahtimestarin palkkaamiseksi Oulun maakunta-arkistoon tutkijainpalvelun ylläpitämiseksi uusissa tiloissa.

Viitaten luvun 28.60 perusteluihin ehdotetaan työsuhteipalkkoista vähennettäväksi 37 100 mk sivoajan palkkana.

Lisäys on 44 000 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 43 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkioihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 110 000 mk, mistä 20 000 mk viransijaisten palkkioihin, 46 000 mk virkamiesharjoittelijoiden palkkaamiseksi maakunta-arkistoihin ja 44 000 mk maakunta-arkistojen päivystystehtäviä ja vuosilomasijaisuuksia varten.

1984 esitys	11 538 000
1983 menoarvio	10 456 000
1982 tilinpäätös	9 619 340

27. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 274 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tutkimuspalvelutoiminnasta aiheutuviin menoihin. Vastaava tulo on merkitty momenteille 12.29.93 ja 12.29.94. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään yksi päätoiminen henkilö.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionarkisto	210 000
Maakunta-arkistot	64 000
Yhteensä	274 000

1984 esitys	274 000
1983 menoarvio	274 000
1982 tilinpäätös	194 995

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 450 000 mk, mistä 160 000 mk on kertamenoa arkistokelpoisuustutkimuksiin. Kun momentilta vähennetään kertameno 184 000 mk, lisäys on 266 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kirjallisuuden hankintoihin, asiakirjojen mikrofilmaukseen ja arkistoitujen filmien kopiointiin sekä asiakirjojen ostamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionarkiston käyttövarat (enintään)	3 000
Valtionarkiston virkistystoiminta (enintään)	1 000
Valtionarkisto (kertamenoa 160 000)	2 050 000
Maakunta-arkistojen virkistystoiminta (enintään)	1 000
Maakunta-arkistot	1 850 000
Yhteensä	3 905 000

1984 esitys	3 905 000
1983 menoarvio	3 639 000
1982 tilinpäätös	3 160 193

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionarkisto	170 000
Maakunta-arkistot	230 000
Yhteensä	400 000

70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen

Momentille ehdotetaan 400 000 mk mikrofilmi- lukulaitteiden, konservointi- ja sitomolaitteiden sekä muiden laitteiden ja kalusteiden hankintoja varten.

1984 esitys	400 000
1983 menoarvio	700 000
1982 tilinpäätös	349 057

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 200 000 mk.

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Turun maakunta-arkisto					
— lisärakennus	2 960	15 500 000	5 236 }	1 550 000	2 000 000
— peruskorjaus	1 800	6 300 000	3 500 }		
2. Suunnittelu					200 000
				Yhteensä	2 200 000
1984 esitys		2 200 000			
1983 menoarvio		1 600 000			
1982 tilinpäätös		7 000 000			

94. Museovirasto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 18 924 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat 1983	ja toimet Muutos ± 1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	6 819 900	+ 343 300	87	—
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuohdepalkat	10 084 100	+ 952 600	122	+ 2
3. Muut palkat ja palkkiot	266 600	+ 20 600	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	1 238 300	+ 116 900	—	—
	Varaus 1983	— 158 500	—	—
	Varaus 1984	+ 515 100	—	—
	Yhteensä	+ 1 790 000	209	+ 2

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 1 099 500 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Työsuohdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 77 000 mk vuoden 1983 ensimmäisen lisämenoarvion mukaisesti palkatun tutkijan edelleen palkkaamiseksi museoviraston alaisuuteen siirrettyn Cygnaeuksen galleriaan.

Työsuhddepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 56 000 mk työmestarin palkkaamiseksi.

Työsuhddepalkkoihin ehdotetaan lisäystä kertamenona 77 000 mk valtion omistamien kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten luetteloa tekevän tutkijan palkkaamiseksi rakennushistorian osastoon.

Lisäys on 210 000 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 124 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä kertamenona 30 000 mk, mistä 18 000 mk Suomen Kirkot -sarjateoksen kirjoittamista varten vuonna 1984 ja 12 000 mk museoviraston 100-vuotisjuhlien johdosta. Kun alamomentilta vähennetään kertameno 23 000 mk, lisäys on 7 000 mk.

1984 esitys.....	18 924 000
1983 menoarvio.....	17 134 000
1983 I lisämenoarvio.....	84 000
1982 tilinpäätös.....	15 540 993

10. Kiinteistöjen käyttö (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 2 800 000 mk.

1984 esitys.....	2 800 000
1983 menoarvio.....	2 800 000
1982 tilinpäätös.....	2 280 086

13. Rakennusten korjaus (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk kunnossapitotarpeen kasvun ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää museoviraston hallinnassa olevien rakennusten pienehköihin korjaustöihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään yksi henkilö määräaikaisiin tehtäviin.

1984 esitys.....	500 000
1983 menoarvio.....	470 000
1983 I lisämenoarvio.....	— 150 000
1982 tilinpäätös.....	430 000

21. Tutkimus- ja valvontatoiminta

Momentille ehdotetaan kustannusten nousun ja toiminnan laajenemisen johdosta lisäystä 80 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää museoviraston tehtäviin kuuluvan tutkimus-, valvonta- ja inventointitoiminnan menoihin sekä

muinaismuistolain mukaisiin lunastuksiin ja koelmien kartuttamiseen, kansatieteellisten työväenkuultuurikokoelmien ja kenttätöiden aiheuttamiin menoihin sekä valtioon mahdollisesti kohdistuvien korvausvaatimusten välttämisen kannalta kiireellisiin arkeologisiin kaivauksiin. Momentin määrärahalla on tarkoitus palkata enintään viisi henkilöä määräaikaisiin tehtäviin. Määrärahasta on tarkoitus käyttää enintään 150 000 mk lyhytaikaisissa kaivaustehtävissä tarvittavan henkilöstön palkkauksiin.

1984 esitys.....	1 100 000
1983 menoarvio.....	1 020 000
1983 I lisämenoarvio.....	100 000
1982 tilinpäätös.....	938 311

23. Museotoiminta

Momentille ehdotetaan lisäystä 230 000 mk, mistä 50 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 30 000 mk kertamenosta Greenwich-näyttelyn suunnittelua varten, 70 000 mk kertamenosta museoviraston 100-vuotisnäyttelyiden valmistamiseen ja 80 000 mk Kansallismuseon saneerauksen aiheuttamasta perusnäyttelyn kunnostamisesta. Kun momentilta vähennetään kertameno 100 000 mk, lisäys on 130 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää museokokoelmien hoitoon, näytteille panoon, esittelyyn, tiedotuspalveluun sekä kokoelmien kartuttamiseen. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.95. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään yhdeksän henkilöä osavuotisiin tehtäviin.

1984 esitys.....	985 000
1983 menoarvio.....	855 000
1982 tilinpäätös.....	686 742

28. Maksullinen palvelutoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk kustannusten nousun ja toiminnan laajentumisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää museoviraston maksullisesta palvelutoiminnasta aiheutuviin menoihin. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.29.95. Momentin määrärahalla saadaan palkata henkilöstöä määräaikaisiin tehtäviin.

1984 esitys.....	650 000
1983 menoarvio.....	450 000
1982 tilinpäätös.....	399 986

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi arviomäärärahaksi. Momentille ehdotetaan lisäystä 160 000 mk, mistä 65 000 mk aiheutuu kertamenosta museoviraston 100-vuotishistorian painattamista varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 35 000 mk, lisäys on 125 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kuvalaitoksen ja kirjaston menoihin, laboratoriotarvikemenoihin ja siviilipalvelusmiesten aiheuttamiin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	4 000
Matkat	400 000
Virkistystoiminta (enintään)	3 000
Muut henkilöstömenot	100 000
Kuvalaitos ja kirjasto	160 000
Toimistomenot (kertamenoa 65 000)	500 000
Muut menot	135 000
Yhteensä	1 302 000
1984 esitys	1 302 000
1983 menoarvio	1 177 000
1982 tilinpäätös	1 148 279

50. Rakennusten entistämisavustukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 140 000 mk.

Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 320 000 markan määräraha, vähennys on 180 000 mk. Momentin määräraha on tarkoitettu käytettäväksi kulttuurihistoriallisesti arvokaiden rakennusten sekä autiokirkkojen korjausavustuksia varten.

1984 esitys	900 000
1983 menoarvio	1 080 000
1982 tilinpäätös	940 000

70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk työhuoneiden, laboratorioden, keskusvaraston ja muiden museoviraston tilojen kalusteiden, laitteiden ja tutkimusvälineiden sekä kiinteistöjen hoitovälineiden hankkimista varten.

1984 esitys	1 000 000
1983 menoarvio	600 000
1982 tilinpäätös	500 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 7 831 000 mk. Momentin määrärahalla on tarkoitus palkata enintään kuusi henkilöä määräaikaisiin tehtäviin.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta-ala m ²	Kustannusarvio mk	mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
Kansallismuseon korjaus ja kiinteät näyttelykalusteet	4 100	11 800 000	2 878	8 069 000	3 731 000
Hylkysaaren merimuseo		2 500 000		—	600 000
— uudisrakennukset	785	3 850 000	4 904	3 200 000	2 000 000
— peruskorjaukset	667	2 800 000	4 198		
— ulkotyöt		1 650 000			
Seurasaaressa ulkomuseon täydennystyöt					250 000
Suunnittelu					1 250 000
Yhteensä					7 831 000

Suunnittelumäärärahaa on tarkoitus käyttää talonrakennustöiden suunnittelua, valvontaa, tutkimus- ja rakennuttajatehtäviä varten. Hämeen linnan, Turun linnan ja Haminan linnoituksen varsinaiset rakennustyöt tehdään oikeusministeriön vankeinhoitolaitoksen työsiirtolatyönä.

1984 esitys	7 831 000
1983 menoarvio	6 900 000
1983 I lisämenoarvio	270 000
1982 tilinpäätös	6 180 000

75. Perusparannukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 500 000 mk Svart-

holman merilinnoituksen, Raaseporin linnan, Seurasaaren museorakennusten, Kuusiston linnan sekä muiden linnojen, linnoitusten ja kiinteiden muinaisjäännösten sekä Nummi-Pusulan Myllymäen torpan korjaus- ja perusparannustöitä varten. Momentin määrärahalta on tarkoitus palkata enintään kolme henkilöä määräaikaisiin tehtäviin.

1984 esitys	1 500 000
1983 menoarvio	1 250 000
1983 I lisämenoarvio	— 50 000
1982 tilinpäätös	1 250 000

95. *Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojelusta annetun lain (572/64) sekä muinaismuistolain (295/63) toteuttamisesta aiheutuvia menoja ja näiden lakien nojalla suoritettavia korvauksia varten.

1984 esitys	550 000
1983 menoarvio	500 000
1982 tilinpäätös	313 000

95. Suomen elokuva-arkisto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 027 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	823 800	+ 39 200	11	—
2. <i>Tilapäisten palkkiot</i>	850 000	+ 63 800	14	—
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	164 900	+ 80 600	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	133 100	+ 15 800	—	—
	Varaus 1983	— 16 600	—	—
	Varaus 1984	+ 55 200	—	—
	Yhteensä	+ 238 000	25	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 108 600 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 14 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 75 000 mk Suomen Kansallisfilmografia -hankkeen kokous-, kirjoitus- ja toimituspalkkioita varten.

1984 esitys	2 027 000
1983 menoarvio	1 789 000
1982 tilinpäätös	1 685 536

28. *Esitystoiminnan menot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 70 000 mk kustannusten nousun ja toiminnan laajentumisen johdosta. Vastaavasti kertyy tuloa momentille 12.29.07.

1984 esitys	740 000
1983 menoarvio	670 000
1982 tilinpäätös	588 920

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 524 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja 450 000 markan kertamenosta restauroitujen vanhojen nitraattivalmisteisten elokuvien kopioimiseksi sekä Kalevalan 150-vuotisjuhlaan liittyvien elokuvien kopioimiseksi. Kun momentilta vähennetään kertameno 400 000 mk, lisäys on 124 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös elokuvien konservointi-, restaurointi- ja kopiointimenoihin, julkaisutoimintaan sekä siviilipalvelusmiesten aiheuttamiin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	3 000
Matkat	25 000
Rakennusten käyttö	470 000
Elokuvien konservointi-, restaurointi- ja kopiointimenot (kertamenoa 450 000)	950 000
Siviilipalvelusmiehet	32 000
Muut menot	289 000
Yhteensä	1 769 000

1984 esitys	1 769 000
1983 menoarvio	1 645 000
1982 tilinpäätös	1 500 804

1984 esitys	200 000
1983 menoarvio	200 000
1982 tilinpäätös	164 888

70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen

Momentille ehdotetaan 200 000 mk arkiston laite- ja kalustohankintoja varten.

96. Elokuvienv tarkastus

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 746 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	474 500	+ 49 100	7	—
2. <i>Tilapäisten palkkiot</i>	137 200	+ 6 800	2	—
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	65 100	+ 3 800	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	48 900	+ 5 200	—	—
	Varaus 1983	— 6 200	—	—
	Varaus 1984	+ 20 300	—	—
	Yhteensä	+ 79 000	9	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 37 400 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Tarkoituksenmukaisen tehtäväkentän aikaansaamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi sopimuspalkkainen johtajan virka (S 14). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen toimistopäällikön toimi (V 27). Lisäys on 22 300 mk.

c) Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään kaksi pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	746 000
1983 menoarvio	667 000
1982 tilinpäätös	615 013

09. Elokuvalautakunta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 33 000 mk. Määrärahaa käytetään elokuvien tarkastuksen toimittamisesta annetun lain (300/65) mukaisiin elokuvalautakunnan tehtävistä aiheutuviin kouspalkkioihin ja muihin menoihin.

1984 esitys	33 000
1983 menoarvio	33 000
1982 tilinpäätös	13 631

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta. Määrärahaa saadaan käyttää myös elokuvakoneiden ja -laitteiden huolto- ja korjausmenoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Toimistomenot	28 000
Elokuvakoneiden ja -laitteiden huolto ja korjaus	5 000
Yhteensä	33 000

1984 esitys	33 000
1983 menoarvio	31 000
1982 tilinpäätös	27 878

70. Kaluston ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 80 000 mk kalusto- ja laitehankintoja varten. Määrärahasta 60 000 mk on tarkoitettu uuden elokuvaprojektorin hankkimiseen loppuunkäytetyn tilalle ja 20 000 mk konttorikoneiden ja kaluston uusimiseen.

1984 esitys	80 000
1983 menoarvio	20 000
1982 tilinpäätös	20 000

97. Neuvostoliittoinstituutti

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 516 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	1 025 300	+ 48 800	14	—
2. Tilapäisten palkkiot ja työsubdepalkat	330 600	+ 23 400	6	—
3. Muut palkat ja palkkiot	19 600	+ 1 100	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	99 200	+ 7 400	—	—
	Varaus 1983	— 13 000	—	—
	Varaus 1984	+ 41 300	—	—
	Yhteensä	1 516 000	20	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 73 300 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään kuusi pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	1 516 000
1983 menoarvio	1 407 000
1982 tilinpäätös	1 195 981

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 34 500 mk, mistä 19 500 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 15 000 mk kertamenosta idäntutkijoiden tutkijaseminaarin järjestämiseksi.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kirjastojen hankintoihin, tieteellisten ja kulttuu-

riohjelmien toteuttamiseen, julkaisujen vaihtomenoihin sekä julkaisu- ja tiedotustoiminnan menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Virkistystoiminta (enintään)	500
Rakennusten käyttö	27 500
Tiedotustoiminta	17 000
Kirjaston kartuttaminen	107 000
Kulttuuri- ja tiedeohjelmat (kertamenoa 15 000)	50 000
Toimistomenot	72 000
Muut menot	92 000
Yhteensä	366 000

1984 esitys	366 000
1983 menoarvio	331 500
1982 tilinpäätös	283 703

98. Kansainvälinen yhteistyö

23. Kansainvälisistä järjestöistä aiheutuvat menot

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 300 000 mk, mistä 2 200 000 mk aiheutuu Suomen jäsenmaksuuskasvusta ja kustannusten noususta ja 100 000 mk kertamenosta konferenssien järjestämistä varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 400 000 mk, lisäys on 1 900 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kult-

tuurijärjestön Unescon sekä muiden multilateraalisen sivistyksellisen yhteistyön järjestöjen Suomen jäsenmaksuuskasvuun ja näiden järjestöjen toimintaan osallistumisesta aiheutuviin menoihin, niitä koskevan tiedotustoiminnan menoihin, apurahoihin ja valtionavustuksiin sekä Suomen Unesco-toimikunnan palkkioihin ja muihin menoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös eri hankkeiden toteuttamiseksi tarvittavan määräaikaisen henkilökunnan palkkaukseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Suomen Unesco-toimikunta	120 000
Unescon jäsenmaksu	6 180 000
Osallistuminen Yhdistyneiden Kansakun- tien kasvat-, tiede- ja kulttuurijärjes- tön Unescon toimintaan	1 100 000
Muut multilateraalisen sivistyksellisen yhteis- työn järjestöt (kertamenoa 100 000) ..	1 200 000
Opetusministeriön käytettäväksi	400 000
Yhteensä	9 000 000

1984 esitys	9 000 000
1983 menoarvio	7 100 000
1983 I lisämenoarvio	1 000 000
1982 tilinpäätös	6 275 599

24. Suomen osuus pohjoismaisesta kulttuuriyhteistyöstä aiheutuvista menoista

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 136 000 mk Suomen maksuisuuden korotuksen ja kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta vähennetään kertameno 620 000 mk, lisäys on 2 516 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää pohjoismaiseen kulttuurisopimukseen perustuvien yhteistyöelinten rahastojen, laitosten ja yhteistyöohjelmien Suomen osuksiin sekä pohjoismaisen kulttuuriyhteistyön virkamieskomitean, pohjoismaisen henkilövaihdon ja muiden pohjoismaisten yhteistyöhankkeiden edellyttämiin kulutusmenoihin, apurahoihin ja valtionavustuksiin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös eri hankkeiden toteuttamiseksi tarvittavan määrälläisen henkilökunnan palkkaukseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Suomen osuus Pohjoismaiden ministeri- neuvoston käyttövaroista sivistyksellistä yhteistyötä varten	1 040 000
Suomen osuus pohjoismaisen kulttuuriyhteis- työn virkamieskomitean kustannuk- sista	350 000
Suomen osuus pohjoismaisen kulttuuriyhteis- työn sihteeristön menoista	2 566 000
Pohjoismainen kulttuurirahasto	1 382 000
Pohjoismaiset laitokset	9 258 000
Pohjoismaiset yhteistyöohjelmat	8 300 000
Pohjoismainen henkilövaihto	1 300 000
Opetusministeriön käytettäväksi pohjois- maisia hankkeita varten	300 000
Yhteensä	24 496 000

1984 esitys	24 496 000
1983 menoarvio	21 980 000
1982 tilinpäätös	21 662 020

25. Kulttuurisopimuksien ja vaihto-ohjelmien toimeenpanosta aiheutuvat menot ja kansainvälisen kulttuuriyhteistyön yleismenot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 760 000 mk kulttuurivaihtosopimusten ja vaihto-ohjelmien laajenemisen sekä kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta vähennetään kertameno 2 500 000 mk, lisäys on 1 260 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kulttuurivaihtosopimuksien, vaihto-ohjelmien ja muun kansainvälisen kulttuurivaihdon sekä pakolaisten koulutuksen edellyttämiin palkkio- ja muihin kulutusmenoihin sekä apurahoihin ja valtionavustuksiin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös eri hankkeiden toteuttamiseksi tarvittavan määrälläisen henkilökunnan palkkaukseen.

1984 esitys	16 900 000
1983 menoarvio	15 640 000
1982 tilinpäätös	13 830 000

26. Suomen kielen ja kulttuurin tuntemuksen edistäminen ulkomailla

Momentille ehdotetaan lisäystä 600 000 mk toiminnan laajentamisen ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkomailla toimivien Suomen kielen ja kulttuurin opettajien palkkausmenoihin ja ulkomaanlehtoriohjesäännön mukaisiin muihin menoihin sekä ulkomaalaisille järjestettävistä Suomea koskevista kursseista, Suomen kieltä ja kulttuuria koskevien julkaisujen ja oppimateriaalien valmistamisesta ja Suomen kirjallisuuden tunnetuksi tekemisestä ja kääntämisestä aiheutuviin palkkioihin, apurahoihin ja muihin menoihin.

1984 esitys	3 800 000
1983 menoarvio	3 200 000
1983 I lisämenoarvio	400 000
1982 tilinpäätös	2 584 035

27. Ulkosuomalaisten koulutus- ja sivistysolojen edistäminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää toiminnasta ulkosuomalaisten keskuudessa, mm. ulkosuomalaisten sanomalehtien avustamisesta, toiminta-avustuksista täydennysopetusta suomen kielessä ja kansallisissa aineissa ulkosuomalaisille lapsille antavista kursseista, oppimateriaalitoimituksista opetuspisteisiin sekä etäisopetusmateriaalin valmistamisesta ulkosuomalaislapsille aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyt-

tää myös eri hankkeiden toteuttamiseksi tarvittavan määräraikaisen henkilökunnan palkkaukseen.

1984 esitys	3 500 000
1983 menoarvio	3 300 000
1982 tilinpäätös	2 934 437

50. Eräät valtionavut (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 11 493 000 mk eli lisäystä 1 021 100 mk seuraavasti:

1. *Valtionapu Suomi-Neuvostoliitto-Seura ry:n palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 517 400 mk, mistä 374 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 143 400 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään 43 300 mk varauksena vuodelle 1983, lisäys on 474 100 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Suomi-Neuvostoliitto-Seura ry:n palkkausmenoihin tarkoitettuun valtionapuun. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään 48 valtionapuun oikeutettua henkilöä. Alamomentin loppusumma on 4 911 000 mk.

2. *Valtionapu Suomi-Neuvostoliitto-Seura ry:n eläkemenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 22 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Suomi-Neuvostoliitto-Seura ry:n valtionapupalkkaisten toimihenkilöiden eläkemenoihin. Alamomentin loppusumma on 242 000 mk.

3. *Muut valtionavut.* Alamomentille ehdotetaan enintään 6 340 000 mk. Lisäys on 525 000 mk, mikä aiheutuu Siirtolaisinstituutin toiminnan vakiinnuttamisesta ja Pohjola-Norden ry:n sekä Suomi-Amerikka yhdistysten liiton toiminnan kehittämistä sekä kustannusten noususta.

Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Hanasaaren kulttuurikeskuksen toimintaan, Suomi-Neuvostoliitto-Seura ry:n ja Pohjola-Norden ry:n valtionapuun sekä ulkomaanyhdistysten ja muiden kansalaisjärjestöjen kansainvälisen toiminnan tukemiseen ja eräisiin muihin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Hanasaaren kulttuurikeskuksen toimintaa varten	350 000
Pohjoismaiden saamelaisneuvoston ja saamelaisjärjestöjen toimintaa varten	180 000
Pohjola-Norden ry:n toimintaa varten	1 400 000
Siirtolaisinstituutin toimintaa varten	580 000
Suomalais-amerikkalaisen stipenditoimikunnan toimintaa varten	160 000
Suomi-Amerikka yhdistysten liiton toimintaa varten	300 000
Youth for Understanding -nimisen järjestön nuorisovaihtotoimintaa varten	170 000
Suomi-Neuvostoliitto-Seura ry:n muita menoja varten	1 600 000
Tukholman Suomi-taloa varten	750 000
Ulkomaanyhdistysten ja muiden kansalaisjärjestöjen kansainvälisen toiminnan tukemista varten	850 000
Yhteensä	6 340 000

1984 esitys	11 493 000
1983 menoarvio	10 471 900
1982 tilinpäätös	9 955 300

88. Suomen osuus suomalais-norjalaisen kulttuurirahaston peruspääoman kartuttamisesta

Suomalais-norjalaisen kulttuurirahaston peruspääoman alkuperäisen arvon säilyttämiseksi momentille ehdotetaan 1 000 000 mk vastavuoroiseksi kartuttamiseksi.

1984 esitys	1 000 000
-------------------	-----------

99. Opetusministeriön hallinnonalan muut menot

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 43 000 mk seuraavasti:

3. *Muut palkat ja palkkiot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 40 000 mk aikaisempaa lukuisimpien pitkäaikaisten viransijaisuuksien johdosta. Alamomentin loppusumma on 335 000 mk.

4. *Sosiaaliturvamaksu.* Alamomentille merkitään lisäystä 3 000 mk. Alamomentin loppusumma on 28 000 mk.

1984 esitys	363 000
1983 menoarvio	320 000
1982 tilinpäätös	315 538

08. *Komiteat ja asiantuntijat* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk, mikä aiheutuu eräiden uusien toimikuntien päätoimisten sihteerien palkkaamisesta.

1984 esitys	2 400 000
1983 menoarvio	2 000 000
1982 tilinpäätös	2 169 486

09. *Neuvottelu- ja toimikunnat*

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk lähinnä tieteellisen informoinnin neuvoston työn tehostamisen ja palkkioiden nousun johdosta.

1984 esitys	900 000
1983 menoarvio	800 000
1982 tilinpäätös	729 544

21. *Koulunuudistuksen toimeenpanokustannukset*

Momentille ehdotetaan lisäystä 350 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää keskiasteen koulunuudistuksen toimeenpanon suunnittelusta ja siihen liittyvästä kokeilu- ja muusta kehittämistoiminnasta aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää työsuhteisen henkilöstön palkkaamiseksi määräaikaisiin tehtäviin.

1984 esitys	4 350 000
1983 menoarvio	4 000 000
1982 tilinpäätös	2 955 458

22. *Koulutuksen suunnittelu*

Momentille ehdotetaan lisäystä 310 000 mk keskiasteen koulunuudistukseen liittyvien tehtävien kasvun ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää keskiasteen koulutuksen ja aikuiskoulutuksen kehittämisessä sekä koulutussuunnittelun ja opiskelijavalintojen kehittämisessä tarvittavasta suunnittelu- ja tutkimustoiminnasta aiheutuviin palkkaus- ja muihin menoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää työsuhteisen henkilöstön palkkaamiseksi määräaikaisiin tehtäviin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Korkeakoulujen opiskelijavalinnan ja lukion päättötutkinnon kehittäminen	265 000
Määrällisen koulutussuunnittelun kehittäminen	85 000
Kouluhallituksen alaisen keskiasteen koulutuksen kehittäminen	580 000
Ammattikasvatushallituksen alaisen koulutuksen kehittäminen	1 950 000
Aikuiskoulutuksen kehittäminen	350 000
Keskiasteen koulutuksen atk-oppimateriaalin kehittäminen	160 000
Muu kehittämistoiminta	100 000
Yhteensä	3 490 000

1984 esitys	3 490 000
1983 menoarvio	3 180 000
1982 tilinpäätös	2 663 524

24. *Automaattisen tietojenkäsittelyn kehittäminen*

Momentille ehdotetaan palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen, kustannusten nousun ja uusien sovellutusten johdosta lisäystä 30 000 mk. Kun momentilta ehdotetaan siirrettäväksi momentille 29.01.01 työsuhteisen erikoistutkijan palkkana 80 000 mk, vähennys on 50 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää opetusministeriön hallinnonalan hallinnossa ja taloudenhoidossa tarvittavia automaattisen tietojenkäsittelyn kehittämismenoja varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään kolmen henkilön palkkauksista aiheutuviin menoihin sekä satunnaisen apu työvoiman palkkaamiseen.

1984 esitys	350 000
1983 menoarvio	400 000
1982 tilinpäätös	349 232

25. *Eräiden teosten laatiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 180 000 mk opetusministeriön historian kirjoitustyön jatkamiseksi. Vähennys on 15 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan palkata henkilöstöä määräaikaisiin tehtäviin.

1984 esitys	180 000
1983 menoarvio	195 000
1983 I lisämenoarvio	93 000
1982 tilinpäätös	480 000

26. *Eräät kopiointikorvaukset*

Momentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tekijänoikeudesta kirjallisiin ja taiteellisiin teoksiin annetun lain (404/61, muut. 897/80) ja oikeudesta valokuvaan annetun

lain (405/61, muut. 898/80) mukaisiin menoihin, mistä 4 945 000 mk kopiaintikorvauksia varten ja 55 000 mk kopiaintia koskevaa tiedotus- ja selvitystoimintaa varten.

1984 esitys	5 000 000
1983 menoarvio	4 600 000
1982 tilinpäätös	4 150 000

27. Kalevalan juhluvuoden järjestäminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 600 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Kalevalan juhluvuoden valtakunnallisen pääjuhlan ja maakunnallisten juhlatilaisuuksien järjestämisestä, julkaisu- ja tiedotustoiminnasta, tieteellisten kongressien järjestämisestä, yleisölle sekä koti- että ulkomaille suuntautuvasta näyttely- ja tiedotustoiminnasta ja juhlamitalin lyöttämisestä aiheutuviin menoihin.

1984 esitys	1 600 000
-------------------	-----------

28. Lastentarhanopettajien väliaikaisen koulutuksen järjestäminen

Momentille ehdotetaan edelleen 6 430 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Jyväskylän, Oulun ja Turun sekä Joensuun yliopistojen järjestämästä väliaikaisesta lastentarhanopettajien koulutuksesta aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahaalla saadaan palkata enintään 60 henkilöä määräaikaisiin tehtäviin.

1984 esitys	6 430 000
1983 menoarvio	6 430 000
1982 tilinpäätös	5 653 518

50. Eräät valtionavut

Momentille ehdotetaan lisäystä 327 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä kustannusten noususta ja eräistä uusista avustuskohdeista. Momentin määrärahaan sisältyy 330 000 mk kertamenona lääkärin ydinsotaa vastustavan järjestön kansainvälistä konferenssia varten. Kun momentilta vähennetään vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 2 167 000 mk, vähennys on 1 840 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eräisiin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Sanomalehtimiesten ja aikakauslehtien toimittajien matka-apurahat	90 000
Svenska Finlands folktings -toiminnan valtionapu	500 000
Eräiden siirtoväen sankarihautojen hoito	65 000

Säteilysuojausasetuksen mukaisen tutkimuksen suorittamisesta aiheutuvia tutkimusmaksuja sekä matkoja ja päivärahoja varten	2 000
Suomi-Neuvostoliitto-Seura r.y. -nimiselle yhdistykselle Lenin-Museon ylläpitoon ...	260 000
Vakaumuksensa puolesta vuonna 1918 kaatuneiden hautapaikkojen kunnostamiseen	15 000
Suomen Rauhanpuolustajat r.y:n valtionapu	650 000
Suomen Rauhan liitto-YK-yhdistys r.y., Finlands Fredsförbund-Förening för FN r.f. -nimisen yhdistyksen valtionapu	350 000
YK:n aseidenriisuntaviikon järjestämisen valtionapu	160 000
Kansalaisjärjestöille rauhanpolitiikkaa ja aseistariisuntaa koskevan tiedotuksen edistämiseen	200 000
Lääkärien ydinsotaa vastustavan järjestön kansainvälistä konferenssia varten (kerta-meno)	330 000
Saamenkielisen julkaisu- ja tiedotustoiminnan tukeminen	130 000
Paasikivi-Seuran tukeminen	95 000
Paikallislehtien koulutustoiminnan tukeminen	80 000
Vapaa-ajattelijain liiton tukeminen	110 000
Työväenperinteen kerääminen ja tutkiminen	200 000
Kuurojen Liiton kulttuuritoiminnan sekä videokokeiluprojektin tukeminen	50 000
Yhteensä	3 287 000

1984 esitys	3 287 000
1983 menoarvio	5 127 000
1983 I lisämenoarvio	70 000
1982 tilinpäätös	4 224 042

51. Valtionavustus työväentalojen ja nuorisoseurantaloiden korjaukseen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 8 900 000 mk, mistä 3 600 000 mk valtionavustuksina työväentalojen korjauksiin, 3 600 000 mk nuorisoseurantaloiden korjauksiin, 1 600 000 mk muiden vastaavanlaisten yhdistysten ja järjestöjen vanhojen rakennusten korjauksiin sekä 100 000 mk mainittujen talojen korjaustoimintaan liittyvää selvitystyötä varten. Lisäys on 130 000 mk. Kun lisäksi momentilta vähennetään vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 350 000 markan määräraha, vähennys on 220 000 mk. Määrärahaa voidaan käyttää myös sellaisten talojen korjauksiin, jotka nämä järjestöt yhdessä muiden yhteisöjen kanssa omistavat.

1984 esitys	8 900 000
1983 menoarvio	9 120 000
1982 tilinpäätös	6 950 000

53. Kouluradiotoiminnan kehittäminen

Momentille ehdotetaan edelleen 490 000 mk kouluradiotoiminnan kehittämiseen.

1984 esitys	490 000
1983 menoarvio	490 000
1982 tilinpäätös	370 000

55. Karjalatalon rakentamisen ylimääräinen avustus lainojen lyhentämiseen

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi kiinteäksi. Momentille, jonka nimike on muutettu, ehdotetaan 400 000 mk seuraavasti:

Kiinteistö Oy Karjalaisten Heimotalo -nimiselle kiinteistöosakeyhtiölle on myönnetty korkotukea Postipankin myöntämistä vuonna 1983 4 125 000 markkaan nousevista pitkäaikaisista lainoista. Vuonna 1984, kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta.

Huomioon ottaen kiinteistöosakeyhtiön huonon taloudellisen tilanteen ja rakennushankkeen yleisvaltakunnallisen merkityksen ehdotetaan momentille ylimääräisenä avustuksena enintään 375 000 mk käytettäväksi Postipankin antamien edellä mainittujen lainojen sopimusten mukaisiin kuoletuksiin vuoden 1984 aikana. Lisäksi momentille ehdotetaan 25 000 mk muuna avustuksena kyseiselle kiinteistöosakeyhtiölle.

Vähennys on 75 000 mk.

1984 esitys	400 000
1983 menoarvio	475 000
1982 tilinpäätös	451 746

56. Uskonnollisten lehtien tukeminen

Momentille ehdotetaan edelleen 1 500 000 mk valtioneuvoston käytettäväksi avustuksina uskonnollisten lehtien tukemiseen.

1984 esitys	1 500 000
1983 menoarvio	1 500 000
1982 tilinpäätös	1 400 000

57. Mieli-pidelehtien tukeminen

Momentille ehdotetaan edelleen 1 300 000 mk

valtioneuvoston käytettäväksi avustuksina mieli-pidelehtien tukemiseen.

1984 esitys	1 300 000
1983 menoarvio	1 300 000
1982 tilinpäätös	1 230 000

71. Tutkimus- ja opetusvälineiden hankkiminen Neuvostoliitosta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 17 800 000 mk seuraavasti:

Vuoden 1980 tulo- ja menoarviossa eduskunta on myöntänyt valtuudet hankkia korkeakouluille ja muille, lähinnä opetusministeriön alaisille opetus- ja tutkimuslaitoksille pääasiassa vuosina 1980—82 tarpeellisia laitteita Neuvostoliitosta 45 000 000 markan edestä. Hankintojen kauppahinnasta 30 % on maksettu asianomaisten hankintasopimusten yhteydessä ja 70 % suoritetaan vuosien 1983—85 loppuun mennessä. Viimeisellä maksuerällä suoritetaan 6½ prosentin vuotuinen korko tavarantoimittamisesta lukien. Vuonna 1981 suoritettujen hankintojen loppuerää ja sille suoritettavaa korkoa varten momentille ehdotetaan 12 700 000 mk.

Vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa eduskunta on myöntänyt valtuudet hankkia korkeakouluille ja muille, lähinnä opetusministeriön alaisille opetus- ja tutkimuslaitoksille tarpeellisia laitteita 51 000 000 markan edestä Neuvostoliitosta pääasiassa vuosina 1983—85. Hankintojen kauppahinnasta 30 % on tarkoitus maksaa asianomaisten hankintasopimusten yhteydessä ja suorittaa 70 % vastaavasti vuosien 1986—88 loppuun mennessä. Viimeiselle maksuerälle suoritettaisiin tällöin 6½ prosentin vuotuinen korko tavarantoimittamisesta lukien. Vuonna 1984 suoritettavien hankintojen ensimmäistä maksuerää varten momentille ehdotetaan 5 100 000 mk. Ehdotetaan, että momentin määrärahalta saadaan palkata yksi henkilö hankintojen edellyttämiin määräaikaisiin tehtäviin.

1984 esitys	17 800 000
1983 menoarvio	17 800 000
1982 tilinpäätös	13 000 000

Pääluokan 29 menot luvuittain vuosina 1982—1984

	Tilinpäätös	Menoarvio	Ehdotus	Muutos 1983—1984	
	v. 1982 1 000 mk	v. 1983 1 000 mk	v. 1984 1 000 mk	± 1 000 mk	± %
01. Opetusministeriö (210)	22 187	24 709	27 239	+ 2 530	+ 10
02. Luterilainen kirkko (310)	7 601	7 163	7 708	+ 545	+ 8
05. Ortodoksinen kirkko (310)	3 913	8 686	7 980	— 706	— 8
06. Valtion audiovisuaalinen keskus (210)	3 646	4 063	4 600	+ 537	+ 13
10. Valtion korkeakoulut (240)	1 448 284	1 584 967	1 680 871	+ 95 904	+ 6
11. Valtion harjoittelukoulut (220)	100 174	104 808	117 627	+ 12 819	+ 12
34. Teatterikorkeakoulu (240)	7 194	8 408	10 022	+ 1 614	+ 19
35. Taideteollinen korkeakoulu (240)	24 791	24 094	23 435	— 659	— 3
36. Sibelius-Akatemia (240)	30 937	34 033	32 125	— 1 908	— 6
37. Muut korkeakoulumenot (240)	33 089	35 084	43 166	+ 8 082	+ 23
39. Valtion opintotukikeskus (260)	515 587	572 000	662 281	+ 90 281	+ 16
40. Koulutoimen piirihallinto (210)	15 184	17 157	18 637	+ 1 480	+ 9
41. Kouluhallitus (210)	24 258	27 508	30 193	+ 2 685	+ 10
42. Eräät valtion oppilaitokset (220)	13 558	16 346	19 241	+ 2 895	+ 18
43. Kunnalliset ja yksityiset oppikoulut (220)	574 435	597 178	682 744	+ 85 566	+ 14
44. Oppikoulujen yhteiset menot (220) ..	8 249	7 970	10 020	+ 2 050	+ 26
46. Peruskoulujen valtionapu (220)	3 935 845	4 315 361	4 727 717	+ 412 356	+ 10
50. Eräät opettajankoulutuksen menot (230)	12 931	14 461	15 671	+ 1 210	+ 8
51. Lastentarhanopettajaopistot (230)	10 191	11 681	13 227	+ 1 546	+ 13
54. Valtion askartelunohjaajaopisto (230)	713	864	965	+ 101	+ 12
55. Kuurojen- ja sokeainkoulut (220)	22 439	24 624	27 133	+ 2 509	+ 10
56. Kirjastotoimi (280)	310 040	335 032	360 697	+ 25 665	+ 8
57. Yhteiskunnallinen sivistystyö (250) ..	372 295	395 658	439 186	+ 43 528	+ 11
58. Näkövammaisten kirjasto (280)	5 808	5 936	6 955	+ 1 019	+ 17
59. Ammattikasvatushallitus (210)	20 160	23 351	25 234	+ 1 883	+ 8
61. Valtion hotelli- ja ravintola-alan op- pilaitokset (230)	30 522	37 370	40 469	+ 3 099	+ 8
63. Valtion maatalousoppilaitokset (230) ..	106 386	129 532	150 796	+ 21 264	+ 16
64. Kunnalliset ja yksityiset maatalousop- pilaitokset (230)	19 511	20 475	26 549	+ 6 074	+ 30
65. Ammattikasvatushallituksen kouluti- lat (230)	66 626	66 260	75 525	+ 9 265	+ 14
66. Saamelaisalueen ammatillinen koulu- tuskeskus (230)	2 055	2 472	2 586	+ 114	+ 5
67. Ammattikoulujen opettajaopistot (230)	18 792	26 722	19 935	— 6 787	— 25
68. Valtion keskusammattikoulut (230) ..	120 141	133 887	133 448	— 439	— 0
69. Kuulovammaisten ja näkövammais- ten ammattikoulut (230)	13 836	14 026	24 525	+ 10 499	+ 75
71. Kunnalliset ja yksityiset ammattiop- pilaitokset (230)	616 319	684 758	773 338	+ 88 580	+ 13
72. Valtion metsäopetus (230)	82 691	113 045	149 545	+ 36 500	+ 32
(73.) Yksityinen metsäopetus (230)	422	—	—	—	—
74. Valtion merenkulkualan oppilaitokset (230)	25 058	30 460	38 032	+ 7 572	+ 25
75. Ammattikasvatushallituksen metsät (230)	4 633	4 100	4 780	+ 680	+ 17
76. Valtion teknilliset oppilaitokset (230)	141 941	166 784	173 619	+ 6 835	+ 4
77. Kunnalliset ja yksityiset teknilliset oppilaitokset (230)	30 525	42 569	41 771	— 798	— 2
78. Kunnalliset ja yksityiset kauppaoppi- laitokset (230)	193 050	223 878	249 618	+ 25 740	+ 11
79. Valtion kotitalousoppilaitokset (230) ..	47 594	58 994	62 706	+ 3 712	+ 6
80. Valtion kotiteollisuusoppilaitokset (230)	18 455	17 142	19 453	+ 2 311	+ 13
81. Kunnalliset ja yksityiset kotitalousop- pilaitokset (230)	28 785	34 985	40 333	+ 5 348	+ 15
82. Kunnalliset ja yksityiset kotiteolli- suusoppilaitokset (230)	52 759	58 554	71 833	+ 13 280	+ 23

	Tilinpäätös	Menoarvio	Ehdotus	Muutos 1983—1984	
	v. 1982 1 000 mk	v. 1983 1 000 mk	v. 1984 1 000 mk	± 1 000 mk	± %
83. Terveydenhuoltoalan oppilaitokset (230).....	185 145	186 948	214 734	+ 27 786	+ 15
84. Oppisopimuslakiin perustuva ammattikoulutus (230).....	25 640	45 855	88 690	+ 42 835	+ 93
85. Ammattikurssit (250).....	797 134	845 151	637 950	— 207 201	— 25
86. Ammattikasvatuksen muut menot (230).....	298 393	291 757	306 907	+ 15 150	+ 5
87. Rauhan- ja konfliktitutkimuslaitos (270).....	1 057	1 178	1 254	+ 76	+ 6
88. Suomen Akatemia ja tieteen tukeminen (270).....	161 237	187 743	208 343	+ 20 600	+ 11
89. Kotimaisten kielten tutkimuskeskus (270).....	4 144	4 551	5 273	+ 722	+ 16
90. Taiteen tukeminen (290).....	264 377	303 035	334 221	+ 31 186	+ 10
91. Urheilun ja nuorisonkasvatustyön tukeminen (300).....	263 976	291 600	330 260	+ 38 660	+ 13
92. Suomenlinnan hoitomenot (280).....	11 929	15 429	14 797	— 632	— 4
93. Arkistolaitos (280).....	20 324	16 669	18 317	+ 1 648	+ 10
94. Museovirasto (280).....	30 607	34 236	38 042	+ 3 806	+ 11
95. Suomen elokuva-arkisto (290).....	3 940	4 304	4 736	+ 432	+ 10
96. Elokuvienv tarkastus (820).....	677	751	892	+ 141	+ 19
97. Neuvostoliittoinstituutti (030).....	1 480	1 739	1 882	+ 144	+ 8
98. Kansainvälinen yhteistyö (030).....	60 306	61 692	70 189	+ 8 497	+ 14
99. Opetusministeriön hallinnonalan muut menot (210).....	47 251	57 737	58 740	+ 1 003	+ 2
Yhteensä	11 321 225	12 417 529	13 428 761	+ 1 011 233	+ 8

Päälouokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Maa- ja metsätalousministeriö

Ministeriön kalastus- ja metsästysosaston sisäisen työnjaon ja johtamisedellytysten kehittämiseksi ehdotetaan osastoon muodostettavaksi kalataloustoimisto ja metsästystoimisto virkarakennetta muuttamalla.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 11 809 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	10 001 700	-212 200	114	+ 1
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat	683 900	- 9 100	9	—
3. Muut palkat ja palkkiot	19 300	+ 1 100	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	780 100	- 3 800	—	—
	Varaus 1983	-110 000	—	—
	Varaus 1984	+ 324 000	—	—
	Yhteensä	- 10 000	123	+ 1

Henkilöstön määrän lisäys aiheutuu vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä.

Muutosten perustelut:

a) Momentilta merkitään vähennettäväksi 198 100 mk. Palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta aiheutuva lisäys on 585 800 mk.

b) Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi kaksi sopimuspalkkaista toimistopäällikön virkaa (S 17). Vastaavasti ehdotetaan samasta ajankohdasta lukien lakkautettavaksi sopimuspalkkainen ylitarkastajan virka (S 15) ja peruspalkkainen ylitarkastajan virka (B 3).

Henkilöstörakenteen kehittämiseksi vastamaan suoritettavia tehtäviä ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi vanhemman hallitussihteerin virka (B 3). Vastaavasti ehdotetaan samasta ajankohdasta lukien lakkautettavaksi nuoremman hallitussihteerin virka (B 1).

Lisäys on 40 600 mk.

c) Työsuhdepalkoista voidaan vähentää 62 700 mk vuoden 1983 aikana ympäristöministeriöön siirretyn toimen palkkiona. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään yhdeksän pysyväisluonteista päätoimista henkilöä. Lukumäärässä on otettu huomioon vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ehdollisena palkattu eläinlääkäri.

1984 esitys.....	11 809 000
1983 menoarvio.....	11 819 000
1983 I lisämenoarvio	55 000
1982 tilinpäätös.....	10 426 458

09. Neuvottelukunnat

Momentille ehdotetaan edelleen 430 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Metsätalouden neuvottelukunta	18 000
Eläinlääkintäneuvottelukunta	7 000
Kansainvälisten maatalousasiain neuvotte- lukunta	32 000
Maataloustutkimuksen neuvottelukunta ...	13 000
Luonnonvarainneuvosto	360 000
Yhteensä	430 000

1984 esitys.....	430 000
1983 menoarvio.....	430 000
1982 tilinpäätös.....	363 911

26. Kansainvälinen yhteistyö

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 802 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä hintojen noususta ja kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen kohoamisesta valuuttakurssimuutosten vuoksi sekä 390 000 markan kertamenosta. Kun momentilta vähennetään kertameno 888 500 mk ja 350 000 mk ympäristöministeriön perustamisen johdosta, lisäys on 1 563 500 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kansainväliseen yhteistyöhön liittyviin matka- ja osallistumiskustannuksiin, kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin ja muihin kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Jäsenmaksut	7 300 000
Neuvostoliiton ja Suomen välinen tieteellis- tekninen yhteistoiminta	190 000
Unkarin ja Suomen välinen maa-, metsä- ja vesitalouden sekä elintarviketeknologian yhteistoiminta	150 000
SEV-maiden ja Suomen välinen yhteistoi- minta vesitalousalan ja metsätalouden alalla	30 000
Saksan demokraattisen tasavallan ja Suo- men välinen vesitalousalan tieteellis-tek- ninen yhteistoiminta	20 000
Puolan ja Suomen välinen maa- ja metsäta- louden sekä elintarviketeknologian alalla tapahtuva tieteellis-tekninen yhteistoi- minta	150 000
Saksan Liittotasavallan ja Suomen välinen yhteistoiminta metsäalalla	50 000
Pohjoismaisen riistan tutkimuskollegion (NKV) menot, Suomen osuus	70 000
Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio ...	246 000
Suomalais-norjalainen rajajokikomissio ...	43 000
Inarinjärven vedensäännöstelyn hoidosta ai- heutuvat menot	15 000

Suomen osallistuminen OECD:n maata- loustutkimusohjelmaan	20 000
Matkat kansainvälisiin kokouksiin	1 100 000
Pohjoismaisesta porotalouden yhteistyöstä aiheutuvat menot	90 000
Pohjoismaisen yhteistyö	70 000
Euroopan maiden tiede- ja teknologiayh- teistyö (COST)	30 000
Ranskan ja Suomen välinen yhteistoiminta metsäalalla	50 000
Kiinan Kansantasavallan ja Suomen välinen yhteistoiminta metsätalouden alalla	130 000
Saudi-Arabian ja Suomen välinen yhteistoi- minta metsätalouden alalla	70 000
Suomen maatalouden, maatilamatkailun ja luonnonsuojelun esittely Grüne Wochen -messuilla (kertameno).....	100 000
Osallistuminen maailman 9. metsäkongressi- siin (kertameno)	100 000
Suomessa pidettävien muiden kansainvälist- ten kokousten järjestelyistä aiheutuvat menot (kertameno)	150 000
Kansainvälisen vesihuollon vuosikymmenen aiheuttamat menot (kertameno).....	40 000
Muut kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutu- vat menot	50 000
Yhteensä	10 264 000

1984 esitys.....	10 264 000
1983 menoarvio.....	8 700 500
1983 I lisämenoarvio	700 000
1982 tilinpäätös.....	7 697 062

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 191 000 mk, mistä 141 000 mk aiheutuu lähinnä hintojen noususta ja automaattisen tietojenkäsittelyn laajentumisesta sekä 50 000 mk kertamenosta maa- ja metsätalousministeriön historian julkaisemista varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 50 000 mk ja 260 000 mk ympäristöministeriön perustamisen johdosta, vähennys on 119 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ulkopuolisilla teetettävien tutkimuksien menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	14 000
Matkat	190 000
Virkistystoiminta (enintään)	2 000
Muut henkilöstömenot	25 000
Rakennusten käyttö	825 000
Painatus	290 000
Ulkopuolisilla teetettävät tutkimukset	20 000
Maa- ja metsätalousministeriön historian julkaiseminen (kertameno).....	50 000
Muut menot	450 000
Yhteensä	1 866 000

1984 esitys.....	1 866 000
1983 menoarvio.....	1 985 000
1982 tilinpäätös.....	1 946 766

70. Kaluston hankkiminen	1984 esitys.....	100 000
Momentille ehdotetaan 100 000 mk kaluston ja konttorikoneiden uusimista ja täydentämistä varten.	1983 menoarvio.....	100 000
	1982 tilinpäätös.....	100 000

(02.) Luonnonsuojelu

Luku ja sen momentit on siirretty ympäristöministeriön perustamisen johdosta luvuksi 35.15.

08. Maataloushallinto

Viitaten eduskunnalle annettaviin hallituksen esityksiin laeiksi torjunta-ainelain (327/69) ja myrkkylain (309/69) muuttamisesta ehdotetaan lakkautettavaksi maatalouden tutkimuskeskuksen yhteydessä toimiva kasvinsuojelulaitos ja sen torjunta-ainetoimiston henkilökunta siirrettäväksi maatilahallitukseen muodostettavaan torjunta-ainetoimistoon.

01. Palkkaukset (arvionääräraha)

Momentille ehdotetaan 55 263 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	46 492 200	+ 3 249 100	699	+ 17
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhteipalkat	3 368 900	— 249 300	59	— 10
3. Muut palkat ja palkkiot	282 100	+ 19 700	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	3 615 500	+ 279 100	—	—
	Varaus 1983	— 471 900	—	—
	Varaus 1984	+ 1 504 300	—	—
	Yhteensä	55 263 000	758	+ 7

Henkilöstön määrän lisäys aiheutuu siirrosta momenteilta 30.70.01 ja 30.70.22.

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 2 582 900 mk, mistä 2 545 800 mk aiheutuu palvelussuh-

teen ehtojen tarkistuksesta.

b) Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 tarkastaja.....	V 27
1 maanmittausteknikko.....	V 20
1 agrologi.....	V 18
1 toimistosihteeri.....	V 15
6 toimistoapulaista.....	V 8

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan torjunta-aineiden tarkastustehtäviä varten perustettavaksi 1.3.1984 lukien seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
1 toimistopäällikkö.....	B 2
3 tarkastajaa.....	V 28
1 kanslisti.....	V 11
2 toimistoapulaista.....	V 9

Tointon palkkaus on aikaisemmin suoritettu momenteilta 30.70.01 ja 30.70.22.

Lisäys on 876 900 mk.

c) Viitaten kohdan b perusteluihin ehdotetaan tilapäisten palkkioista vähennettäväksi 407 400 mk kymmenen ylimääräistetyin toimen palkkioina.

Tilapäisten palkkioista vähennetään 32 900 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistettyjen tointon palkkioina.

Vähennys on 440 300 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 49 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys.....	55 263 000
1983 menoarvio.....	50 932 000
1982 tilinpäätös.....	46 370 831

21. Valtiolle bankituista alueista aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 200 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää porotilalain tarkoituksiin sekä maatilalajia edeltävän lainsäädännön nojalla valtiolle hankituista ja sen hallinnassa edelleen olevista tiloista ja alueista sekä virkataloista suoritettaviin tieyksikkö- ja katmaksuihin sekä muihin kyseisistä alueista aiheutuviin kustannuksiin sekä eräiden kolttien asuttamisesta annetun lain (273/55) nojalla muodostettujen valtion hallinnassa olevien kolttilojen hoitoon liittyviin rakennusten välttämättömiin korjaustöihin ja käyttökuluihin.

1984 esitys.....	90 000
1983 menoarvio.....	290 000
1982 tilinpäätös.....	274 184

22. Suunnittelutoimikuntien erillismenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 83 000 mk hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maatilalain (188/77) mukaisten suunnittelutoimikuntien jäsenten palkkioihin sekä ansiomenetysten, luottamustoimen aiheuttamien kustannusten ja matkakustannusten korvauksiin, kenttätöyöapulaisten palkkioihin ja matkakustannusten korvauksiin, kenttätöyötarvikkeiden hankintoihin sekä suunnittelutoimikuntien kuulutusilmoitusten julkaisemiskustannuksiin. Momentin määrärahaa voidaan käyttää palkkauksiin enintään 900 000 mk.

1984 esitys.....	1 253 000
1983 menoarvio.....	1 170 000
1982 tilinpäätös.....	875 581

23. Maatilatilasto

Momentille ehdotetaan lisäystä 210 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maatilatilastosta annetun lain (675/75) edellyttämän vuosittain tehtävän maatilarekisterin ja muun maatilatilaston keruusta, valmistamisesta, julkaisemisesta ja kehittämisestä aiheutuviin menoihin.

1984 esitys.....	3 190 000
1983 menoarvio.....	2 980 000
1982 tilinpäätös.....	2 490 006

24. Kasvintarkastustoiminnan erillismenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 169 000 mk, mistä 89 000 mk aiheutuu hintojen noususta ja kasvinsuojelulain (127/81) ja sen nojalla annetun asetuksen (442/82) mukaisten tehtävien lisääntymisestä sekä 80 000 mk määrärahan oikaisusta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kasvinsuojelulain (127/81) ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisen kasvintarkastustoiminnan hoitamisesta aiheutuviin kulutusmenoihin, kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin kulutusmenoihin, maatalouden ja puutarhatalouden neuvontajärjestöille suoritettaviin toimenpidekorvauksiin, tutkimuksista muille laitoksille suoritettaviin maksuihin, tarkastajien palkkioihin, matkakustannusten korvauksiin, koulutusmenoihin sekä annettujen päätösten aiheuttamien kustannusten ja vahinkojen korvauksiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Matkat	70 000
Koulutus	30 000
Maksut ulkopuolisten suorittamista tutkimuksista	40 000
Toimenpidekorvaukset neuvontajärjestöille ja tarkastajille	110 000
Annettujen päätösten aiheuttamien kustannusten ja vahinkojen korvaukset	20 000
Muut menot	180 000
Yhteensä	450 000

1984 esitys	450 000
1983 menoarvio	281 000
1982 tilinpäätös	475 084

25. Torjunta-aineiden tarkastustoiminnan erillismenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 160 000 mk siirtona momentilta 30.70.22 käytettäväksi torjunta-ainelain edellyttämään tarkastustoimintaan liittyviin matka- ja muihin kulutusmenoihin. Tarkastustoiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.08.2.

1984 esitys	160 000
-------------------	---------

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 768 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä hintojen ja vuokrien noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 200 000 mk, lisäys on 568 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös maatilahallituksen julkaisujen kirjoitus- ja käännöspalkkioihin, koulutuksen luentopalkkioihin, maatilalain (188/77) 41 §:n mukaisiin vahingonkorvauksiin, kaupanvahvistajien lähettämien kiinteistönluvutusilmoitusten lunastukseen liittyviin maksuihin, muihin asiakirjain lunastuksiin sekä oikeudenkäyntikuluihin, rekisteröimismaksuihin ja saamisten perimiskuluihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	17 000
Matkat	1 950 000
Virkistystoiminta (enintään)	13 000
Muut henkilöstömenot	35 000
Rakennusten käyttö	1 938 000
Painatus	450 000
Automaattinen tietojenkäsittely	350 000
Moottoriajoneuvojen käyttö ja kunnossapito	455 000
Muut menot	2 410 000
Yhteensä	7 618 000

1984 esitys	7 618 000
1983 menoarvio	7 050 000
1982 tilinpäätös	6 049 700

30. Valtionapu maatalouslautakuntien menoihin sekä korvaukset maataloustuen jako- ja valvontatehtävistä Ahvenanmaalla (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 21 208 500 mk eli lisäystä 2 006 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maatalouslautakunnista annetun lain (87/71, muut. 1039/75) 9 §:n ja maataloustuen jako- ja valvontatehtävien hoitamisesta annetun lain (88/71) 7 §:n nojalla kunnille maatalouslautakuntien vuoden 1983 menoista suoritettaviin korvauksiin ja vuodelta 1984 maataloussihteerimenojen osalta suoritettaviin korvausnakoihin sekä Ahvenanmaan kunnille vuoden 1983 menojen osalta suoritettaviin korvauksiin.

1. Valtionapu maataloussihteerien palkkausmenoihin. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 874 600 mk, mistä 1 232 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 165 000 mk viiden uuden maataloussihteerin palkkausmenojen hyväksymisestä valtionavun piiriin ja 477 600 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 143 600 mk vuodelle 1983, lisäys on 1 731 000 mk. Alamomentin loppusumma on 16 397 000 mk. Määrärahassa on otettu huomioon vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa kolmen henkilön palkkaamiseksi ehdollisena myönnetty 150 000 markan määräraha.

Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää kuntien maataloussihteerien palkkioihin ja sosiaaliturvamaksuihin suoritettaviin valtionosuuksiin. Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen laiksi maatalouslautakunnista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (1115/76) voimassaoloajan jatkamisesta ehdotetaan, että valtionavun piiriin vuonna 1984 hyväksytään viisi uutta henkilöä. Lisäksi ehdotetaan, että alamomentin määrärahasta saadaan maksaa myös aikaisempiin vuosiin kohdistuvia valtionosuuksia.

2. Valtionapu maatalouslautakuntien muihin käyttömenoihin. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 275 000 mk, mistä 250 000 mk aiheutuu lähinnä eläke- yms. maksujen sekä hintojen noususta ja 25 000 mk valtionavun piiriin ehdotetun uuden henkilöstön aiheuttamista menoista. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää maataloussihteerien eläkemenoihin ja muihin välillisiin sosiaalikuluihin sekä maatalouslautakuntien kokouspalkkioihin, matkakustannusten korvauksiin ja päivärahoihin sekä puheenjohtajille vahvistettuihin kuukausipalkkioihin suoritettaviin valtionosuuksiin. Lisäksi ehdotetaan, että alamomentin määrärahasta saadaan maksaa myös aikaisempiin vuosiin kohdistuvia valtionosuuksia.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	1 402 000
Valtionapu kokouspalkkioihin ja matkakus-	
tannusten korvauksiin	3 210 000
Valtionapu puheenjohtajien kuukausipalk-	
kioihin (enintään)	190 000
Yhteensä	4 802 000

3. *Korvaukset maataloustuen jako- ja valvontatehtävistä Ahvenanmaalla.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 9 500 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää maataloustuen jako- ja valvontatehtävien hoitamisesta annetun lain (88/71) mukaisesti Ahvenanmaan kunnille valtioneuvoston määräämien perusteiden mukaan suoritettaviin korvauksiin.

1984 esitys	21 208 500
1983 menoarvio	19 202 500
1982 tilinpäätös	18 693 120

41. *Eräät korvaukset ja maksut (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 380 000 mk seuraavasti:

1. *Korvaukset maatalouden yleisneuvontajärjestöille ja piirimetsälautakunnille maatilalain mukaisten tehtävien suorittamisesta.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 30 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää maatalouskeskuksille, maanviljelys- ja talousseuroille sekä piirimetsälautakunnille maatalo-asetuksen (385/77) 10 ja 118 §:ssä tarkoitettujen tehtävien suorittamisesta aiheutuvien kustannusten korvauksiin.

2. *Korvaukset eräille maatalouden edistämisyjärjestöille eräiden valtionapujen jakamisesta.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 350 000 mk kustannusten nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää pienviljelijäin karjantarkkailuyhdistysten ja sonninpitoyhtymien valtionavustuksista annetun valtioneuvoston päätöksen (414/75) 13 §:n 1 momentin mukaisiin korvauksiin. Alamomentin loppusumma on 1 200 000 mk.

3. *Korvaukset ja maksut eräistä maataloustuen jakamiseen liittyvistä tehtävistä.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 50 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää maataloustuen jako- ja valvontatehtävien hoitamisesta annetun lain (88/71) 1 §:ssä tarkoitettujen sellaisten tukien ja muiden niihin verrattavien sellaisten maksujen ja korvausten kannosta ja jakamisesta maksettaviin korvauksiin, jotka kannetaan tai jaetaan muiden kuin valtion viranomaisen, kunnan maatalouslautakunnan tai Ahvenanmaan maakunnan viranomaisten toimesta. Alamomentilta suoritetaan myös meijerivoin ja voi-kasviöljyseoksen hinnanalennuskorvausten valvontanäytteistä aiheutuvat kulut.

4. *Eräiden lainojen hoitopalkkiot ja korkohyvitykset.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk lainojen hoitopalkkioiden kasvun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää maaseudun asunto-olojen parantamiseen osoitetuista varoista kuntien välityksellä myönnettyjen lainojen sekä siirtoväen ja rintamasotilaiden asuttamisen rahoittamisesta annetun lain (398/45) mukaisten lainojen ja Porkkalan alueen maataloudellisen jälleenrakentamistyön tukemisesta valtion varoilla annetun lain (4/57) mukaisten lainojen hoitopalkkioihin. Alamomentin loppusumma on 140 000 mk.

1984 esitys	1 420 000
1983 menoarvio	1 040 000
1982 tilinpäätös	1 042 091

70. *Kaluston hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 600 000 mk, mistä 500 000 mk maatilahallituksen ja maataloustoimistojen vanhentuneiden konttorikoneiden ja kaluston uusimista ja täydentämistä sekä tekstinkäsittelylaitteiston hankkimista varten sekä 100 000 mk kasvintarkastustehtävissä tarvittavien kojeiden ja laitteiden hankkimista varten.

1984 esitys	600 000
1983 menoarvio	318 000
1982 tilinpäätös	199 816

10. Valtion maatalouskemian laitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 565 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	4 189 900	+ 229 700	58	—
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhteipalkat	338 200	+ 38 100	4	—
3. Muut palkat ja palkkiot	520 900	+ 38 900	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	364 500	+ 29 200	—	—
Varaus 1983		— 47 400	—	—
Varaus 1984	151 500	+ 151 500	—	—
Yhteensä	5 565 000	+ 440 000	62	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 274 700 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Tilapäisten palkkioihin ja työsuhteipalkkioihin ehdotetaan kausiapulaisten palkkioina lisäystä 22 000 mk. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään neljä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkioihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 10 000 mk ylityökorvausten ja viransijaisten palkkioiden sekä rehu- ja lannoitetehtaiden valantehneiden tarkastajien palkkioiden nousun johdosta.

1984 esitys	5 565 000
1983 menoarvio	5 125 000
1982 tilinpäätös	4 545 283

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 287 400 mk, mistä 37 400 mk aiheutuu lähinnä hintojen noususta, 200 000 mk kertamenosta automaattisen tietojenkäsittelyjärjestelmän suunnitteluun sekä 50 000 mk kertamenosta laitoksen Tikkurilaan muuttoa varten. Kun momentilta vähennetään kertamenoa 40 000 mk, lisäys on 247 400 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös käyttökemikaalien ja tarvikkeiden hankintaan.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Käyttövarat (enintään)	2 400
Matkat	27 000
Virkistystoiminta (enintään)	1 000
Muut henkilöstömenot	38 000
Rakennusten käyttö	38 000
Automaattinen tietojenkäsittely (kertameno)	200 000
Toimistomenot	60 000
Käyttökemikaalit ja laboratoriotarvikkeet ..	385 000
Laitteiden huolto ja korjaus	96 000
Muut menot (kertamenoa 50 000)	100 000
Yhteensä	947 400

1984 esitys	947 400
1983 menoarvio	700 000
1982 tilinpäätös	623 833

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 400 000 mk tutkimuslaitteiden, konttorikoneiden ja kaluston uusimista ja täydentämistä sekä Tikkurilan toimitilojen kalustohankintoja varten.

1984 esitys	400 000
1983 menoarvio	350 000
1982 tilinpäätös	214 702

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 200 000 mk maatalouden tutkimuskeskukselta maatalouskemian laitoksen käyttöön Tikkurilassa vapautuneen laitosrakennuksen korjaustöiden loppuunsaattamista varten. Hankkeen lopullisten suunnitelmien mukainen kustannusarvio on 10 400 000 mk ja pinta-ala 1 786 m². Hankkeeseen on aikaisemmin myönnetty 7 200 000 mk.

1984 esitys	3 200 000
1983 menoarvio	1 700 000
1982 tilinpäätös	3 500 000

12. Valtion siementarkastuslaitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 436 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	3 513 600	+ 211 300	51	—
2. Työsubdepalkat	1 385 900	+ 103 900	28	—
3. Muut palkat ja palkkiot	33 000	+ 11 400	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	355 500	+ 29 400	—	—
Varaus 1983		— 46 000	—	—
Varaus 1984	148 000	+ 148 000	—	—
Yhteensä	5 436 000	+ 458 000	79	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 316 600 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 28 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 10 000 mk viransijaisten palkkioina.

1984 esitys	5 436 000
1983 menoarvio	4 978 000
1982 tilinpäätös	4 163 733

27. Asiakkaiden puolesta suoritettavat takaisin perittävät menot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 60 000 mk lähinnä perunan valiosiemmentuotannon lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää asiakkaille myytävien vakuustodistusliikkeiden ja lyijykkeiden hankintaan. Maksujen takaisinperinnästä kertyvät tulot on merkitty momentille 12.30.12.

1984 esitys	90 000
1983 menoarvio	30 000

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 68 200 mk, mistä 48 000 mk aiheutuu hintojen ja vuokrien noususta ja 20 200 mk laboratoriotointojen ja automaattisten tietojenkäsittelyn kehittämisestä. Kun momentilta vähennetään kertameno 200 000 mk, vähennys on 131 800 mk.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Käyttövarat (enintään)	2 400
Matkat	27 000
Virkistystoiminta (enintään)	1 000
Muut henkilöstömenot	17 000
Rakennusten käyttö	130 000
Automaattinen tietojenkäsittely	65 000
Toimistomenot	106 000
Muut menot	50 000
Yhteensä	398 400

1984 esitys	398 400
1983 menoarvio	530 200
1982 tilinpäätös	393 478

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 58 000 mk tutkimusvälineiden, koneiden ja kaluston uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys	58 000
1983 menoarvio	40 000
1982 tilinpäätös	34 906

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen laiksi valtion siementarkastuslaitoksen siirtämisestä Loimaan kaupunkiin momentille ehdotetaan 200 000 mk laitoksen uusien toimittolien suunnittelua varten.

1984 esitys	200 000
-------------------	---------

14. Valtion maatalouskoneiden tutkimuslaitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 900 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	3 296 200	+ 189 500	43	—
2. Tilapäisten palkkiot ja työsubdepalkat	103 700	+ 8 000	3	—
3. Muut palkat ja palkkiot	138 700	+ 17 300	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	255 200	+ 20 200	—	—
Varaus 1983		— 33 200	—	—
Varaus 1984	106 200	+ 106 200	—	—
Yhteensä	3 900 000	+ 308 000	46	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 204 800 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään kolme pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 10 000 mk lisääntyneiden ylityökorvausten johdosta.

1984 esitys	3 900 000
1983 menoarvio	3 592 000
1982 tilinpäätös	2 946 677

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 171 400 mk, mistä 71 400 mk aiheutuu hintojen noususta ja 100 000 mk määrärahan oikaisusta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös laitoksen maiden viljelystä ja metsien hoidosta aiheutuviin menoihin sekä tiedotus- ja tutkimustoiminnan kirjoituspalkkioihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	2 400
Matkat	61 000
Virkistystoiminta (enintään)	1 000
Muut henkilöstömenot	2 000
Rakennusten käyttö	500 000
Toimistomenot	300 000
Maa- ja metsätalouden menot	500 000
Muut menot	248 000
Yhteensä	1 614 400

1984 esitys	1 614 400
1983 menoarvio	1 443 000
1982 tilinpäätös	1 435 802

70. Kaluston ja koneiden hankkiminen

Momentille ehdotetaan 350 000 mk kaluston, koneiden ja mittaus- ja tutkimusvälineiden uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys	350 000
1983 menoarvio	450 000
1982 tilinpäätös	379 599

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 130 000 mk kylmäilma-kuivurin rakentamista varten.

1984 esitys	130 000
1983 menoarvio	44 000
1982 tilinpäätös	10 000

77. Maanrakennustyöt (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 100 000 mk laitoksen peltojen perusparannustöitä ja Kourlan tilan kuivatusalueen pumppaamon kunnostamista varten.

1984 esitys	100 000
1983 menoarvio	160 000

(90.) Maankuivatuslainan korot ja kuoletukset

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 34 000 mk.

1983 menoarvio	34 000
----------------------	--------

15. Valtion maitovalmisteiden tarkastuslaitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 4 425 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	3 585 200	+ 194 200	55	—
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhteipalkat	406 900	+ 95 400	5	+ 1
3. Muut palkat ja palkkiot	22 600	+ 1 300	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	289 900	+ 26 900	—	—
	Varaus 1983	— 37 200	—	—
	Varaus 1984	+ 120 400	—	—
	Yhteensä	4 425 000	60	+ 1

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 201 400 mk, mistä 193 700 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Eräiden maitovalmisteiden vienti- ja tuonti-tarkastuksesta annetun lain (35/81) mukaisten tehtävien hoidon tehostamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi kaksi ylimääräistä laborantin tointa (V 13). Vastaavasti voidaan lakkauttaa samasta ajankohdasta lukien kaksi ylimääräistä laboratorioapulaisen tointa (V 11). Lisäys on 3 400 mk.

c) Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten työsuhteipalkkoihin ehdotetaan 74 000 mk tarkastajan palkkaamiseksi.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 20 000 mk kesälomasijaisten ja ruuhka-apulaisten palkkoina.

Tilapäisten palkkioista vähennetään 7 900 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistetyin toimen palkkiona.

Lisäys on 86 100 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään kuusi pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	4 425 000
1983 menoarvio	4 024 000
1982 tilinpäätös	3 800 349

27. Asiakkaitten puolesta suoritettavat takaisin perittävät menot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tarkastet-

tavista tuotteista asiakkaitten puolesta suoritettaviin maksuihin. Vastaavat maksujen takaisin perinnästä kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.15.2.

1984 esitys	55 000
1983 menoarvio	35 000
1982 tilinpäätös	46 650

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 55 300 mk lähinnä hintojen ja vuokrien nousun johdosta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	2 400
Matkat	41 000
Virkistystoiminta (enintään)	1 100
Muut henkilöstömenot	26 000
Rakennusten käyttö	670 000
Toimistomenot	160 000
Muut menot	270 000
Yhteensä	1 170 500

1984 esitys	1 170 500
1983 menoarvio	1 115 200
1982 tilinpäätös	1 005 651

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 200 000 mk laboratorio- ja tutkimusvälineiden sekä kaluston uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys	200 000
1983 menoarvio	185 000
1982 tilinpäätös	184 577

16. Valtion maitotalouden tutkimuslaitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 534 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	962 800	+ 55 300	11	—
2. Työsubdepalkat	1 320 000	+ 98 900	24	—
3. Muut palkat ja palkkiot	16 300	+ 1 000	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	165 900	+ 14 200	—	—
	Varaus 1983	— 21 400	—	—
	Varaus 1984	+ 69 000	—	—
	Yhteensä	2 534 000	35	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 148 900 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Henkilöstörakenteen kehittämiseksi vastamaan suoritettavia tehtäviä ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi kaksi ylimääräistä laborantin tointa (V 13). Samalla voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa kaksi ylimääräistä laboratorioapulaisen tointa (V 9).

Lisäys on 6 300 mk.

c) Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 24 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	2 534 000
1983 menoarvio	2 317 000
1982 tilinpäätös	1 927 483

21. Maidon hankinta

Momentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk maidon hinnan nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maidon hankintaan.

1984 esitys	6 100 000
1983 menoarvio	5 700 000
1983 I lisämenoarvio	—100 000
1982 tilinpäätös	4 070 318

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 84 100 mk,

mikä aiheutuu lähinnä hintojen ja rakennusten käyttömenojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös pakkaus-, puhdistus-, laboratorio- ja meijeritarvikkeiden hankintaan.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	2 400
Matkat	19 500
Virkistystoiminta (enintään)	700
Muut henkilöstömenot	9 000
Rakennusten käyttö	690 000
Toimistomenot	52 000
Käyttötarvikkeet	380 000
Muut menot	28 500
Yhteensä	1 182 100

1984 esitys	1 182 100
1983 menoarvio	1 098 000
1982 tilinpäätös	986 382

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 300 000 mk laboratorio- ja tutkimusvälineiden, meijerikoneiden ja -laitteiden sekä konttorikoneiden ja kaluston uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys	300 000
1983 menoarvio	300 000
1982 tilinpäätös	298 890

17. Valtion hevosjalostuslaitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 394 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	433 300	+ 18 700	5	—
2. Työsubdepalkat	728 700	+ 54 600	16	—
3. Muut palkat ja palkkiot	102 600	+ 19 600	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	91 500	+ 8 900	—	—
	Varaus 1983	— 11 700	—	—
	Varaus 1984	+ 37 900	—	—
	Yhteensä	+ 128 000	21	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 77 900 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 16 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 15 000 mk ilta- ja yötyöisiä sekä ylityökorvauksia ja ajajapalkkioita varten kilpailutoiminnan laajentumisen johdosta.

1984 esitys	1 394 000
1983 menoarvio	1 266 000
1982 tilinpäätös	1 126 023

1984 esitys	860 000
1983 menoarvio	795 000
1982 tilinpäätös	882 265

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 100 000 mk maatalouskoneiden, kaluston sekä laboratorio- ja hevos sairaalalaitteiden uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys	100 000
1983 menoarvio	110 000
1982 tilinpäätös	193 068

1984 esitys	100 000
1983 menoarvio	110 000
1982 tilinpäätös	193 068

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 165 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä hintojen noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 100 000 mk, lisäys on 65 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös maa- ja metsätalouden sekä koe- ja tutkimustoiminnan menoihin ja hevosten hankintaan.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	2 400
Matkat	23 100
Virkistystoiminta (enintään)	500
Muut henkilöstömenot	4 000
Rakennusten käyttö	200 000
Toimistomenot	30 000
Maa- ja metsätalouden menot	450 000
Koe- ja tutkimustoiminta	140 000
Muut menot	10 000
Yhteensä	860 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 000 000 mk Ypäjän hevosjalostuslaitoksen tallirakennusten peruskorjaus- ja laajennustöitä varten. Hankkeen kustannusarvio on 26 000 000 mk ja laajennusosan pinta-ala 4 900 m². Hankkeeseen on aikaisemmin myönnetty 3 000 000 mk.

1984 esitys	3 000 000
1982 tilinpäätös	3 000 000

77. Maanparannustyöt (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 200 000 mk peltojen salaojitusta ja hevosten laidunalueiden kunnostamista varten.

1984 esitys	200 000
-------------------	---------

29. Valtion viljavarasto

Valtion viljavarastosta annetun lain (1036/80) mukaan viljan ja kylvösiementen varmuusvarastoja lisätään siten, että vuoden 1987 loppuun mennessä saavutetaan 900 miljoonan kilon viljan ja kylvösiementen varmuusvarasto. Vuoden 1983 alussa varmuusvaraston määrä oli yhteensä 254,2 miljoonaa kiloa. Vuoden 1984 aikana tätä määrää pyritään lisäämään 100 miljoonalla kilolla, minkä hankinta rahoitetaan pääosin valtion viljavaraston lainanottoa lisäämällä.

60. Siirto viljavarastorahastoon

Momentille ehdotetaan 15 000 000 mk viljavarastorahaston pääomatarpeen tyydyttämiseksi käytettäväksi varmuusvarastoon ostettavan viljan ja nurmikasvien siementen rahoittamiseen valtioneuvoston vahvistamien viljamäärien puitteissa.

1984 esitys..... 15 000 000
1982 tilinpäätös..... —

61. Siirto siementuotannon edistämisarvoihin (arviomääräraha)

Viitaten kylvösiementuotannon edistämisestä annetun lain muuttamisesta annettuun lakiin (1138/78) momentille ehdotetaan 1 100 000 mk kylvösiemenestä perittävistä tasausmaksuista kertyvää liikevaihtoveroa vastaavana eränä tuloutettavaksi viljavarastorahaston siementuotannon edistämisarvoihin. Vähennys on 400 000 mk.

1984 esitys..... 1 100 000
1983 menoarvio..... 1 500 000
1982 tilinpäätös..... 1 274 146

62. Eräiden korkokustannusten alentaminen (arviomääräraha)

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi valtion viljavarastosta annetun lain muuttamisesta momentille ehdotetaan 10 000 000 mk käytettäväksi valtion viljavaraston varmuusvarastojen lisäämiseksi ottaman enintään 200 000 000 markan lainamäärän korkokustannusten alentamiseksi ja muiden lainanotosta aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein.

1984 esitys..... 10 000 000

64. Viljan ja nurmikasvien siementen varmuusvarastoinnista aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Momentille ehdotetaan 27 100 000 mk käytettäväksi vuonna 1984 varmuusvarastossa olevan viljan sekä viljan siementen ja nurmikasvien siementen varmuusvarastoinnista aiheutuvien kustannusten korvaamiseen valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein. Lisäys on 7 100 000 mk.

1984 esitys..... 27 100 000
1983 menoarvio..... 20 000 000
1982 tilinpäätös..... 16 684 765

30. Maatalouden neuvontatyön tukeminen

Hallituksen tarkoituksena on asettaa toimikunta selvittämään kotieläintuotannon neuvonnan ja jalostustoiminnan kehittämistä siten, että järjestökentässä neuvonta- ja jalostustoiminnan välinen työnjako voisi muodostua nykyistä selkeämmäksi. Tavoitteena on samalla saada neuvontatyön tavoitteet entistä paremmin vastaamaan yleisessä maatalouden tuotanto- ja rakennepoliitikassa asetettuja tavoitteita. Hallituksen tarkoituksena on ottaa esille eduskunnan edellyttämien uusien maatalouskeskusten perustaminen sen jälkeen kun edellä esitetty selvitystyö on suoritettu.

40. Maanviljelyyn, maatalouden rakennustoitinnan ja karjatalouden tukeminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 086 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eräiden maatalouden edistämisyöryjen valtionavun ehtoista annetun valtioneuvoston päätöksen (63/72) 2 ja 3 §:ssä tarkoitettujen muun kuin puutarha-, kala- ja kotitalouteen kuuluvan toiminnan tukemiseen ja edistämiseen Maatalouskeskusten Liitolle ja sen jäseninä oleville maatalouskeskuksille sekä Svenska Lantbrukssällskapetens

Förbund -nimiselle järjestölle sekä sen jäseninä oleville maanviljelys- ja talousseuroille.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 3 458 500 mk, mistä 2 269 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 43 000 mk yhden uuden piiriagroligin hyväksymisestä valtionavun piiriin ja 62 000 mk vuoden 1983 ensimmäisen lisämenoarvion mukaisesti vakinaistetun kahden henkilön edelleen palkkaamisesta, 212 100 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä ja 872 400 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 266 500 mk vuodelle 1983, lisäys on 3 192 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamuksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 542 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	29 080 400
Valtionapu sosiaaliturvamuksuihin	2 096 200
Varaus	872 400
Yhteensä	32 049 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 894 000 mk, mistä 424 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen ja 460 000 mk matka- ja muiden kustannusten lisääntymisestä sekä 10 000 mk alamomentilla 1 palkattavaksi ehdotettujen henkilöiden aiheuttamista menoista. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin ja muihin käyttömenoihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	5 415 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	3 640 000
Valtionapu muihin menoihin	2 770 000
Yhteensä	11 825 000

1984 esitys	43 874 000
1983 menoarvio	39 788 000
1983 I lisämenoarvio	78 000
1982 tilinpäätös	36 424 900

41. Karjanjalostuksen ja sikatalouden tukeminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 496 500 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen Kotieläinjalostusyhdistyksen suorittaman eräiden maatalouden edistämisyjärjestöjen valtionavun ehtoista annetun valtioneuvoston päätöksen (63/

72) 4 §:ssä tarkoitetun karjanjalostustoiminnan ja sianjalostustoiminnan tukemiseen ja edistämiseen.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 413 400 mk, mistä 280 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 24 700 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä ja 108 700 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 33 400 mk vuodelle 1983, lisäys on 380 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamuksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 118 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	3 622 800
Valtionapu sosiaaliturvamuksuihin	261 500
Varaus	108 700
Yhteensä	3 993 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 116 500 mk, mistä 52 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen ja 64 500 mk matka- ja muiden kustannusten noususta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin ja muihin käyttömenoihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	672 500
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	589 500
Valtionapu muihin menoihin	390 000
Yhteensä	1 652 000

1984 esitys	5 645 000
1983 menoarvio	5 148 500
1982 tilinpäätös	4 722 233

42. Lampaanjalostuksen tukeminen

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 53 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Lampaanjalostusyhdistyksen toiminnan tukemiseen ja sen pääasematoiminnan avustamiseen.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 28 200 mk, mistä 19 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 1 900 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä ja 7 300 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 2 200 mk vuodelle 1983, lisäys on 26 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palk-

koihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään yhdeksän valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	243 800
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	17 900
Varaus	7 300
Yhteensä	269 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 21 000 mk, mistä 3 700 mk eläke- yms. maksujen ja 17 300 mk matka- ja muiden kustannusten noususta. Kun alamomentilta vähennetään kertameno 100 000 mk, vähennys on 79 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin ja muihin käyttömenoihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	47 700
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	41 300
Valtionapu muihin menoihin	240 000
Yhteensä	329 000

1984 esitys	598 000
1983 menoarvio	651 000
1982 tilinpäätös	520 386

43. Siipikarjatalouden tukeminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 49 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Siipikarjanhoitajain Liiton ja sen kanatalouskoegaseman toiminnan tukemiseen.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 33 800 mk, mistä 23 500 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 1 300 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä ja 9 000 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 2 800 mk vuodelle 1983, lisäys on 31 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään 10 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	300 600
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	21 400
Varaus	9 000
Yhteensä	331 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 18 000 mk, mistä 2 400 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen ja 15 600 mk matka- ja muiden kustannusten noususta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin ja muihin käyttömenoihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	31 100
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	5 900
Valtionapu muihin menoihin	214 000
Yhteensä	251 000

3. *Valtionapu kotimaisen kanan jalostustointintaan.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 100 000 mk kotimaisen kanan jalostuksen ja broilerikasvatuksen koetoiminnan tukemiseen.

1984 esitys	682 000
1983 menoarvio	633 000
1982 tilinpäätös	777 900

44. Turkiseläntalouden tukeminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk turkistarhauksen neuvontatyön tehostamiseksi erityisesti kehitysalueilla. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liiton toiminnan tukemiseen.

1984 esitys	600 000
1983 menoarvio	400 000
1982 tilinpäätös	350 000

45. *Hevostalouden edistäminen vedonlyönnistä hevoskilpailuissa kertyvillä varoilla (arviomääräraha)*

Vedonlyönnistä hevoskilpailuissa arvioidaan valtion osuutena kertyvän 29 700 000 mk, jota vastaava tulo on merkitty momentille 12.30.30. Kun valtion osuudesta käytetään valtion hevosjalostuslaitoksen menojen rahoittamiseen 5 554 000 mk, ehdotetaan momentille 24 146 000 mk käytettäväksi vedonlyönnin toimeenpanemisesta hevoskilpailuissa annetun aseuruksen ja valtionavusta hevosjalostuksen ja hevosurheilun edistämiseen annetun asetuksen mukaisesti hevostalouden edistämistä ja hevostalouden tukemista varten. Lisäys on 317 000 mk. Varoja käytetään hevostalousjärjestöjen toiminnan tukemiseen, raviratojen rakentamiseen ja varustamiseen sekä hevoskasvatuksen tehostamiseen ja hevoskannan ylläpitoon. Suomen hevoskannan lisäämiseksi varasrahoihin esitetään huomattavaa

lisäystä. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 28 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	1 900 000
Valtionapu raviratojen rakentamiseen ja varustamiseen	11 348 000
Valtionapu hevoskasvatuksen tukemiseen ..	4 580 000
Valtionapu suomenhevosten varsarahoihin ..	4 425 000
Valtionapu muihin varsarahoihin	1 893 000
Yhteensä	24 146 000

1984 esitys	24 146 000
1983 menoarvio	23 829 000
1983 I lisämenoarvio	—450 000
1982 tilinpäätös	34 451 628

46. Kerhotoiminnan tukeminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 292 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maaseudun ja taajamien nuorisolle maatalouden, metsänhoidon ja kotitalouden alalta annettavaa opetusta ja näihin aloihin liittyvää harrastus- ja yritystoiminnan ohjausta hoitavien Suomen 4H-liiton ja Svenska Lantbrukssällskapens Förbund -nimisen järjestön osastona toimivan Finlands Svenska 4H:n toiminnan tukemiseen.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 2 034 100 mk, mistä 1 000 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 473 000 mk vuoden 1983 ensimmäisen lisämenoarvion mukaisesti vakinaistetun kahdenkymmenen henkilön edelleen palkkaamisesta, 124 900 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä, 31 000 mk Ilmajoen maatalouskerho-opiston kesäharjoittelupalkkioiden lisääntymisestä ja 405 200 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 119 100 mk vuodelle 1983, lisäys on 1 915 000 mk. Alamomentin määrärahassa on otettu huomioon vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 100 000 markan määräraha. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin sekä maatalouskerho-opistojen opiskelijoiden kesäharjoittelupalkkioihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään 350 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	13 286 100
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	973 700
Valtionapu harjoittelupalkkioihin	220 000
Varaus	405 200
Yhteensä	14 885 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 377 000 mk, mistä 187 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen ja 115 000 mk matka- ja muiden kustannusten lisääntymisestä sekä 75 000 mk metsäkerhotoiminnan kustannusten noususta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin ja muihin käyttömenoihin sekä metsäkerhotoimintaan myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	2 391 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin ..	850 000
Valtionapu muihin menoihin	600 000
Valtionapu metsäkerhotoimintaan	1 000 000
Yhteensä	4 841 000

1984 esitys	19 726 000
1983 menoarvio	17 434 000
1983 I lisämenoarvio	284 000
1982 tilinpäätös	15 710 646

47. Puutarhatalouden tukeminen

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 68 300 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tuotannollisen vihannes- ja kukkaviljelyn sekä puutarhatalouden tukemiseen ja edistämiseen Puutarhaliitolle ja Svenska Trädgårdsförbundet -nimiselle järjestölle yhteistoiminnassa maatalouden edistämisyjärjestöjen ja niiden keskusjärjestöjen kanssa sekä Martens Trädgårdsstiftelsen tutkimus- ja koetoiminnan tukemista varten.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 204 400 mk, mistä 102 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 13 400 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä, 47 300 mk hortonomien palkkaamisesta Mikkelin läänin maatalouskeskukseen vihannes- ja marjanviljelyn neuvontaa varten sekä 41 700 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 12 400 mk vuodelle 1983, lisäys on 192 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään 27 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	1 391 400
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	100 900
Varaus	41 700
Yhteensä	1 534 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 54 700 mk, mistä 11 600 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen ja 33 100 mk matka- ja muiden kustannusten noususta sekä 10 000 mk alamomentilla 1 palkattavaksi ehdotetun uuden henkilön aiheuttamista menoista. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin ja muihin käyttömenoihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	148 900
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	125 100
Valtionapu muihin menoihin	210 000
Yhteensä	484 000

3. *Valtionapu muun puutarhatalouden tukemiseen.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk kustannusten nousun johdosta. Kun alamomentilta vähennetään muun puutarhatalouden tukemiseen myönnettynä valtionapuna 325 000 mk, mistä 205 000 mk siirtana momentille 30.70.01, 60 000 mk siirtana momentille 30.70.23 ja 60 000 mk siirtana momentille 30.70.29, vähennys on 315 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Svenska Trädgårdsförbundetille puutarhatalouden edistämiseen ja Martens Trädgårdsstiftelselle tutkimus- ja koetoiminnan tukemiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu Svenska Trädgårdsförbundet rf:lle	50 000
Valtionapu Martens Trädgårdsstiftelselle	118 000
Yhteensä	168 000
1984 esitys	2 186 000
1983 menoarvio	2 254 300
1982 tilinpäätös	2 048 281

48. *Salaojitustoiminnan tukeminen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 24 000 mk hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Salaojakeskuksen salaojitustoiminnan edistämiseen ja Salaojituksen tutkimusyhdistyksen toiminnan tukemiseen.

1984 esitys	364 000
1983 menoarvio	340 000
1982 tilinpäätös	320 000

49. *Muu neuvontatyön tukeminen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 138 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Työteho-

seuralle maatalouden rationalisoinnin tutkimista, kehittämistä ja neuvontaa sekä Kylvösiemenliitolle kotimaisen kylvösiementuotannon edistämistä varten myönnettäviin valtionapuihin.

1. *Valtioapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk, mistä 67 900 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 6 100 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä ja 26 000 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 8 000 mk vuodelle 1983, lisäys on 92 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Työteho-seuran henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 21 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	867 600
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	62 400
Varaus	26 000
Yhteensä	956 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 31 000 mk, mistä 13 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen ja 18 000 mk matka- ja muiden kustannusten noususta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Työteho-seuran eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin ja muihin käyttömenoihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	169 600
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	36 000
Valtionapu muihin menoihin	240 400
Yhteensä	446 000

3. *Valtionapu kylvösiementuotannon tukemiseen.* Alamomentille ehdotetaan Kylvösiemenliitolle kotimaisen kylvösiementuotannon tukemiseen käyttömenoihin myönnettävää valtionapua varten 245 000 mk. Lisäys on 15 000 mk.

1984 esitys	1 647 000
1983 menoarvio	1 509 000
1982 tilinpäätös	1 391 702

Maataloustuotannon tukeminen ja tasapainottaminen (Luvut 30.31—34)

Maataloustuotannon tukemiseen ja tasapainottamiseen varattavien menojen budjetointia ehdotetaan selkeytettäväksi ryhmittelemällä aikaisemmin lukuihin 30.31, 32, 33 ja 99 sisältyneitä menoja uudelleen eri menojen luonnetta parem-

min vastaavasti luvuiksi 30.31 (Maataloustuotteiden hintatuki), 30.32 (Maataloustuotteiden vientituki ja tuotannon tasapainottamistoimenpiteet), 30.33 (Maatilatalouden rakenteen kehittäminen) ja 30.34 (Muut maatalouden menot).

31. Maataloustuotteiden hintatuki

Luvun nimike on muutettu.

40. (30.31.41.1 ja 3, osa sekä 30.31.45 ja 48) *Maataloustuotteiden markkinoinnin edistäminen ja hintatason vakaannuttaminen* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan valtioneuvoston tarkemmin määräämien perusteiden mukaisesti käytettäväksi 257 700 000 mk seuraavasti:

1. (30.31.41.1) *Maataloustuotteiden mainonnan tukeminen*. Alamomentille ehdotetaan edelleen enintään 3 000 000 mk käytettäväksi maataloustuotteiden menekin lisäämiseksi kotimaassa tai ulkomailla suoritettavan mainonnan tukemiseen.

2. (30.31.41.3, osa ja 30.31.45 ja 48) *Muu maataloustuotteiden markkinoinnin edistäminen ja hintatason vakaannuttaminen*. Alamomentille ehdotetaan käyttösuunnitelmassa mainittuihin tarkoituksiin 254 700 000 mk. Lisäys on 44 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Meijeri- ja kotivoin hinnanalennuskorvaus	77 000 000
Voin alennusmyynti teollisuudelle	70 000 000
Ruokaperunan hintatason vakaannuttaminen	1 000 000
Rehuksi käytettävän kuoritun maidon hinnanalennuskorvaus	65 000 000
Voin varastointi	30 000 000
Kananmunapakkaamojen hinnanalennuskorvaus	10 000 000
Villan hintatuki	1 700 000
Yhteensä	254 700 000

Meijeri- ja kotivoin hinnanalennuskorvauksiin ehdotetaan varoja sama määrä kuin vuodelle 1983. Ehdotetaan, että näitä varoja saadaan käyttää eräistä elintarvikerasvoista annetun lain (1/79) mukaisten voi-kasviöljyseosten valmistukseen käytettävän maitorasvan hinnanalennuskorvauksiin edellyttäen, että valmistuksessa käytetty kasviöljy on jalostettu yksinomaan kotimaassa tuote-

tuista öljykasvien siemenistä. Käytettävän maitorasvan hintaa voidaan alentaa enintään samansuuruiseksi kuin meijerivoin hinnanalennuskorvauksen mukaisen maitorasvan osalta.

Voin alennusmyyntiä leipomo-, keksi-, makeis- ja einestuotteiden teolliseen valmistukseen ehdotetaan edelleen jatkettavaksi kuitenkin edellyttäen, että järjestelmä on valtionaloudellisesti edullinen voin vientiin verrattuna. Tarkoitukseen ehdotetaan enemmän varoja kuin vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa.

Kotimaisen ruokaperunan hintatason vakaannuttamiseen ehdotetaan varoja vähemmän kuin vuodelle 1983.

Rehuksi käytettävän kuoritun maidon ja rehu-maitojauheen hinnanalennuskorvauksiin arvioidaan tarvittavan varoja enemmän kuin vuonna 1983. Ehdotetaan, että varoja voidaan käyttää lisäksi turkiseläinten rehuksi käytettävän enintään 10 milj. kilon rasvattoman maitojauheen hinnan alentamiseen edellyttäen, että järjestelmä on valtionaloudellisesti edullinen rasvattoman maitojauheen vientiin verrattuna.

Voin varastointikorvauksia ehdotetaan maksettavaksi edelleen vuonna 1984. Tarkoitukseen arvioidaan tarvittavan varoja enemmän kuin vuonna 1983. Voin varastoimis- ja korkokorvauksia suoritetaan voin varastoimissopimuksen tehneelle keskusliikkeelle kunkin liikkeen varastoimissopimuksessa lähemmin määrättävän voivaraston omavastuuosuuden ylittävältä voimäärältä siten, että voin hinnan noususta varastoijille aiheutuva hyöty otetaan kulloinkin huomioon varastoimis- ja korkokorvausten määrän vähennyksenä.

Villan hintatukeen ehdotetaan varoja yhtä paljon kuin vuodelle 1983.

Kananmunapakkaamoille maksettaviin kananmunien hinnanalennuskorvauksiin ehdotetaan

10 000 000 mk. Tarkoituksena on selvittää 1.2.1984 mennessä, miten järjestelmää olisi tarkistettava 1.6.1984 lukien.

Eduskunnalle annetaan esitys liikevaihtoverolain muuttamiseksi siten, että kaikkien tavoitehintatuotteiden alkutuotevähennys tehdään tavoitehinnasta.

Maksuteknisistä syistä ehdotetaan, että alamomentin määrärahaa saadaan käyttää edelliseltä varainhoitovuodelta suoritettaviin kotivoin hinna-lennuskorvauksiin.

Momentin loppusumma lisääntyy 44 000 000 mk.

1984 esitys	257 700 000
1983 menoarvio	213 700 000
1982 tilinpäätös	275 376 447

41. (30.31.42) *Viljelmäkoon mukaan maksettava hintapoliittinen tuki* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 92 700 000 mk, mistä 40 000 000 mk aiheutuu varauksesta vuodelle 1984 ja 52 700 000 mk vuonna 1983 tehdyistä maataloustuloratkaisuista. Kun momentilta vähennetään varaus 50 000 000 mk vuodelle 1983, lisäys on 42 700 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston määräämin perusteina viljelmäkoon mukaan maksettavaan hintapoliittiseen tukeen. Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan maksaa loppuun edellisiin vuosiin kohdistuvat pinta-alalisät.

1984 esitys	556 042 900
1983 menoarvio	513 342 900
1982 tilinpäätös	463 342 900

42. (30.31.43.1) *Alueittainen hintapoliittinen tuki* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan maataloustulolain mukaisen alueittaisen hintapoliittiseen tukeen lisäystä 89 000 000 mk, mistä 40 000 000 mk aiheutuu varauksesta vuodelle 1984 ja 49 000 000 mk vuonna 1983 tehdyistä maataloustuloratkaisuista. Kun alamomentilta vähennetään varaus 50 000 000 mk vuodelle 1983, lisäys on 39 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston määräämin perusteina jaettavaan alueittaiseen hintapoliittiseen tukeen sekä Pohjois-Suomessa maksettavaan lihan kuljetustukeen. Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan maksaa myös edellisiin vuosiin kohdistuvia tukia.

1984 esitys	558 704 400
1983 menoarvio	519 704 400
1982 tilinpäätös	469 704 400

43. (30.31.43.2) *Muu hintapoliittinen tuki* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan maataloustulolain mukaiseen muuhun hintapoliittiseen tukeen 844 500 000 mk. Lisäys 38 100 000 mk aiheutuu vuonna 1983 tehdyistä maataloustuloratkaisuista. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston tarkemmin määräämin perusteina maidon lisähinnan, nautan- ja lampaanlihan tuotantopalkkioiden sekä lähinnä pienkanalan omistajille suoritettavaan kananmunien lisähinnan maksamiseen. Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan maksaa myös edellisiin vuosiin kohdistuvia tukia.

1984 esitys	844 500 000
1983 menoarvio	806 400 000
1982 tilinpäätös	806 400 000

44. (30.31.43.3) *Satovahinkojen korvaaminen* (siirtomääräraha)

Viitaten satovahinkojen korvaamisesta annettuun lakiin (530/75, muut. 791/79) momentille merkitään edelleen 20 000 000 mk käytettäväksi satovahinkojen korvaamiseen. Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan maksaa myös edellisiin vuosiin kohdistuvia korvauksia.

1984 esitys	20 000 000
1983 menoarvio	20 000 000
1982 tilinpäätös	300 000 000

45. (30.31.44) *Sokerintuotannon tukeminen* (arviomääräraha)

Viitaten lakiin kotimaisen sokerin tuotannosta (863/82) momentille ehdotetaan 169 000 000 mk vuoden 1983 sokerijuurikassatoa koskeviin korvauksiin ja vuoden 1984 satoa koskevien korvausten ennakkosuorituksiin. Vähennys 14 000 000 mk aiheutuu lähinnä sokerin vähittäishinnan korottamisesta. Tarvittavat varat peritään momentin 11.08.09 perusteluihin viitaten sokerituotteiden valmisteverona.

1984 esitys	169 000 000
1983 menoarvio	183 000 000
1982 tilinpäätös	109 004 775

46. (30.31.41.3, osa) *Öljykasvituotannon tukeminen* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 26 000 000

mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kotimaisesta öljykasvituotannosta annetun lain (965/82) mukaisten korvausten suorittamiseen. Lisäksi ehdotetaan, että lain 2 §:ssä tarkoitettuja viljely- tai hankintasopimuksia voidaan vuonna 1984 tehdä siten, että markkinoitava siementen määrä on satovuonna 1984/85 enintään 85 milj. kiloa.

1984 esitys	170 000 000
1983 menoarvio	144 000 000
1982 tilinpäätös	121 405 872

47. (30.31.41.3, osa) *Tärkkelystuotannon tukeminen*

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi kiinteäksi ja momentille ehdotetaan lisäystä 4 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kotimaisesta tärkkelystuotannosta annetun lain (1037/82) mukaisen perunatärkkelyksen

ja kotimaisesta ohrasta valmistetun tärkkelysma-keuttajan tuen suorittamiseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään 18 milj. perunatärkkelyskilon markkinointiin. Ehdotetaan, että vuoden 1984 tärkkelysperunatuotanto mitoitetaan siten, että satovuonna 1984/85 markkinoitava perunatärkkelyksen määrä on enintään 16 milj. kiloa.

Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään 8 000 000 mk kotimaisesta ohrasta valmistetun tärkkelysma-keuttajan tukeen. Tarvittavat varat peritään momentin 11.08.09 perusteluihin viitaten sokerituotteiden valmisteverona.

1984 esitys	64 000 000
1983 menoarvio	60 000 000
1982 tilinpäätös	58 901 182

32. (30.31, osa ja 30.33) *Maataloustuotteiden vientituki ja tuotannon tasapainottamistoimenpiteet*

Maataloustuotannolle asetettavien tavoitteiden toteuttamiseksi laaditaan maatalouspoliittinen kokonaisuohjelma. Tässä ohjelmassa sovitaan pien- ja perheviljelmillä harjoitettavaa tuotantoa tukevalla tavalla yhteen maatalouden rakenne-, tuke- ja tuotantopolitiittiset tavoitteet. Samalla muodostetaan maatalouspolitiikassa käytettävistä keinoista mahdollisimman johdonmukainen ja tehokas kokonaisuus.

Maataloustuotannon ohjaamis- ja tasapainottamistoimenpiteitä tehostetaan käyttämällä investointipolitiikkaa ja rehupolitiikkaa tuotannon ohjaamiskeinona. Rehupolitiikassa on tarkoituksena, että kotieläintuotanto perustuisi nykyistä enemmän kotoisiin rehuihin. Kotieläintuotannon perustamisjärjestelmää tiukentamalla ja tuotantorakennusinvestointien rahoitusta ohjaamalla rajoitetaan uusien kotieläinryhmien perustaminen mahdollisimman vähiin. Eduskunnalle annetaan kiireellisesti kotieläintuotannon perustamisjärjestelmän tiukentamista koskeva lakiesitys. Muutetaan myös kiireellisesti kotieläintuotantorakennusten lainoitusta koskevia ohjeita. Valtion tukema tuotantorakennusinvestointien rahoitus rajoitetaan vain sukupolenvaihdoksiin tilan peltoalan puitteissa ja välttämättömiin peruskorjauksiin entisessä laajuudessa.

Maidon tuotannon ohjaamiseksi selvitetään maidon tilakohtaisiin kiintiöihin perustuvan kaksihintajärjestelmän käyttöönotto. Järjestelmän yksityiskohdat ja toteuttamistapa selvitetään maatalouspoliittisen kokonaisuohjelman laatimisen yhteydessä.

Maataloustuotteiden kotimaisen menekin edistämiseksi selvitetään mahdollisuudet vaikuttaa kotimaan kulutukseen hintasuhteita muuttamalla. Maatalouspoliittisen kokonaisuohjelman laatimisen yhteydessä selvitetään voion ja margariinien hintasuhteiden muuttaminen siten, että tuonti estyisi ja voion kulutus voisi joko lisääntyä tai pysyä ennallaan.

Maataloustulolain (629/82) mukaan maatalous osallistuu maataloustuotteiden viennistä aiheutuviin kustannuksiin lain 15 §:ssä säädettyjen tuotanto- ja vientimäärien perusteella. Maataloustuotteiden vientitukeen on vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa varattu yhteensä 1 324 000 000 mk. Vuoden 1983 maataloustuotteiden vientituen tarpeeksi arvioidaan 1 766 000 000 mk.

Maatalouden osuudeksi vuoden 1983 vientikustannuksista arvioidaan 441 000 000 mk. Kun vuodelta 1982 arvioidaan siirtyvän 58 000 000 mk perittäväksi maatalouden osuutena vuonna

1983, maataloudelta vuonna 1983 perittävä osuus arvioidaan yhteensä 499 000 000 markaksi. Maatalouden osuutta peritään vuonna 1983 lannoiteverona, öljyväkirehuverona, rehuseosverona sekä maidon ja sianlihan vientikustannusmaksuina ja suurilta sika- ja kanatalousryityksiltä perittävinä markkinoinnismaksuina. Maatalouden osuutta arvioidaan kertyvän vuonna 1983 yhteensä 408 000 000 mk eli 91 000 000 mk arvioidaan siirtyvän perittäväksi vuoden 1984 puolella.

Maataloustuotteiden vientitukeen arvioidaan vuonna 1984 tarvittavan varoja 1 797 000 000 mk. Kun lihajalosteiden vientituki, jonka suuruudeksi arvioidaan 125 000 000 mk, suoritetaan hinnanerokorvauksena momentilta 28.37.40, ehdotetaan momentille 30.32.40 1 672 000 000 mk. Maatalouden osuus vuoden 1984 vientituesta arvioidaan 462 000 000 markaksi maataloustulolain 15 §:ssä säädettyjen tuotanto- ja vientimäärien perusteella ottaen lisäksi huomioon momentilta 30.31.40 rahoitettava maitojauheen käyttö turkiseläinten rehuksi, mikä rinnastetaan maataloustuotteiden vientiin. Kun maataloudelta peritään lisäksi vuodelta 1983 siirtyvä maatalouden osuuden alitus 91 000 000 mk, esitetään vuonna 1984 perittäväksi yhteensä 553 000 000 mk maatalouden osuutena.

Maataloustulolain 16 §:n mukaisesti maataloustuotannon ohjaamiseen ja tasapainottamiseen momentille 30.32.41 varataan määrärahat, jotka ovat 20 prosenttia maataloustuotteiden vientikustannuksiin varatuista määrärahoista.

40. (30.31.41.2) Maataloustuotteiden vientituki (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 672 000 000 mk käyttösuunnitelman mukaiseen maataloustuotteiden vientitukeen. Lisäys on 464 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Maitotaloustuotteiden vientituki	1 131 000 000
Kananmunien vientituki	218 000 000
Lihan vientituki	290 000 000
Viljan vientituki	20 000 000
Jalostuseläinten vientituki	2 000 000
Muu vientituki	11 000 000
Yhteensä	1 672 000 000

Meijereiden vastaanottaman maidon määrän arvioidaan pysyvän vuoden 1983 tasolla. Kulutuksessa ei odoteta tapahtuvan olennaisia muutoksia ja maidon markkinatilanne muodostuu edelleen huomattavan ylijäämäiseksi. Ylijäämä markkinoidaan edelleen voina, juustona ja maitojauheena.

Kananmunien tuotannon ja vientitarpeen arvioidaan pysyvän vuoden 1983 tasolla.

Sianlihan tuotannon arvioidaan supistuvan ja sianlihan vientitarve muodostunee pienemmäksi kuin vuonna 1983. Maidontuotannon vähentämiseen tähtäävien tasapainottamistoimenpiteiden seurauksena arvioidaan naudanlihasta syntyvän edelleen vientitarvetta. Ehdotetaan, että lihan vientitukea saadaan myöntää ainoastaan edellyttäen, että viejälilleillä on yhteensä varastossaan lihaa kunakin aikana vähintään valtioneuvoston tarkemmin määräämä määrä kotimaisen kulutuksen vaihtelujen tasaamiseksi.

Ehdotetaan, että lihan vientitukea voidaan käyttää lihajalosteiden vientikuljetusten tukemiseen enintään 2 000 000 mk edellyttäen, että jalostevienti muodostuu näin valtiontaloudellisesti kannattavaksi.

Viljan vientitukeen ehdotetaan varoja elintarvikepuohjelman mukaista 20 000 tonnin vientimäärää vastaavasti. Muu osa sekä vuoden 1983 että vuoden 1984 satojen mahdollisista ylijäämistä on tarkoitus käyttää viljan varmuusvarastojen lisäämiseen. Ehdotetaan, että maataloustuotteiden vientitukeen varattua määrärahaa saadaan käyttää myös muilta osin elintarvikeaputoimituksina tapahtuvaan maataloustuotteiden ylijäämien vientiin maataloustulolain mukaista vientiä vastaavasti.

Ehdotetaan, että vientitukea voidaan edelleen maksaa valtioneuvoston erikseen määräämin perustein myös jalostuseläinten vientiin edellyttäen, että vienti on valtiontaloudellisesti kannattavaa.

Ehdotetaan, että muuhun vientitukeen varattua määrärahaa saadaan käyttää enintään 1 500 000 mk suomalaisen elintarviketuotannon monipuolistamiseen ja kansainvälistämiseen tähtäävän tutkimusprojektin maa- ja metsätalousministeriön rahoitusosuuden mukaisiin menoihin.

Vuoden 1984 aikana arvioidaan maataloustuotteiden kansainvälisen hintatason pysyvän suhteellisen vakaana. Tästä johtuen tuotekohtaisissa vientituen määrissä on otettu huomioon yhteensä vain arvioitu kotimainen hinta- ja kustannustason muutos. Ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan käyttää maksatusteknisistä syistä myös edelliseen varainhoitovuoteen kohdistuviin menoihin.

1984 esitys	1 672 000 000
1983 menoarvio	1 208 000 000
1983 I lisämenoarvio	200 000 000
1982 tilinpäätös	1 330 871 000

41. (30.33.40) *Maataloustuotannon tasapainottamismenot*

Maataloustulolain 16 §:n mukaisesti maataloustuotannon ohjaamiseksi ja tasapainottamiseksi tarvittavia toimenpiteitä varten momentille ehdotetaan 359 400 000 mk eli lisäystä 94 600 000 mk.

Maataloustuotannon ohjaamisesta annetun lain (446/77) mukaisesti vuosina 1977—1982 tehdyistä tuotannonmuutossopimuksista aiheutuvia menoja, pellon käytön rajoittamisesta annetun lain (216/69) mukaisia korvauksia, maidontuotannon vähentämisestä annetun lain (400/81) mukaisesti vuosina 1981 ja 1982 tehdyistä maidontuotannon vähentämissopimuksista aiheutuvia menoja sekä maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain (81/83) mukaisia vuonna 1983 tehdyistä sopimuksista

aiheutuvia menoja varten arvioidaan tarvittavan yhteensä 235 000 000 mk, jolloin maataloustuotannon ohjaamis- ja tasapainottamistoimenpiteiden tehostamista varten jää vuonna 1984 käytettäväksi 124 400 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Tuotannonmuutoskorvaukset.....	128 000 000
Pellonvarauslain mukaiset korvaukset.....	43 000 000
Maidontuotannon vähentämiskorvaukset...	22 000 000
Maataloustuotannon ohjaamis- ja tasapainottamislain mukaiset korvaukset	
— vanhat sopimukset.....	42 000 000
— vuonna 1984 tehtävät sopimukset	124 400 000
Yhteensä	359 400 000

1984 esitys.....	359 400 000
1983 menoarvio.....	264 800 000
1983 I lisämenoarvio.....	40 000 000
1982 tilinpäätös.....	142 353 110

33. Maatilatalouden rakenteen kehittäminen

Luvun nimike ja numerotunnus on muutettu.

40. (30.32.41) *Nuorten viljelijöiden tukeminen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 61 000 000 mk käytettäväksi nuorille viljelijöille tilanpidon aloittamisen yhteydessä maksettaviin käynnistysavustuksiin valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein. Lisäys on 50 000 000 mk.

1984 esitys.....	61 000 000
1983 menoarvio.....	11 000 000
1983 I lisämenoarvio.....	50 000 000
1982 tilinpäätös.....	9 000 000

41. (30.32.45) *Maataloustuotteiden varastotilojen rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)*

Viitaten maataloustuotevarastojen korkotukilainoista annettuun lakiin (19/77 muut. 807/78 ja 997/79) ehdotetaan, että luottolaitokset saisivat vuonna 1984 myöntää valtion viljavaraston hyväksymiä sekä maatilahallituksen valvonnan alaisena annettavia korkotukilainoja enintään 50 000 000 mk. Lainat myönnetään korkotukilainojen työllisysehdoista kulloinkin voimassa olevia määräyksiä noudattaen. Momentille ehdotetaan edelleen 3 600 000 mk korkotukilainoista, mukaan lukien myös ennen vuotta 1984 myönnetty kyseisen lain ja aikaisemman lainsäädännön mukaiset vastaavat lainat, luottolaitoksille suoritettavaa korkohyvitystä varten.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 7½ prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 9 prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1983 myönnettyjen vastaavien korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjaehtojen mukaan on mahdollista. Mikäli korkotukikannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainansaajalta perittävissä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1984 esitys.....	3 600 000
1983 menoarvio.....	3 600 000
1982 tilinpäätös.....	2 516 940

42. (30.32.48) *Valtion osuus luopumiseläkelain mukaisista menoista (arviomääräraha)*

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 6 300 000 mk eläkemenojen kasvun johdosta. Kun viitaten hallituksen esitykseen työntekijäin eläkelain 9 §:n

muuttamisesta ja luvun 33.19 perusteluihin momentilta voidaan vähentää 1 000 000 mk, lisäys on 5 300 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään luopumiseläkelain (16/74) mukaan valtion vastattavaksi tuleviin luopumiseläkkeiden kustannuksiin.

1984 esitys.....	44 300 000
1983 menoarvio.....	39 000 000
1982 tilinpäätös.....	34 618 483

43. *Lammastalouden tukeminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan myönnettäväksi 1 100 000 mk käytettäväksi valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein tasapainoisen alueellisen kehityksen edistämiseksi annetun lain (532/81) nojalla nimetyissä erityisaluekunnissa maksettaviin avustuksiin lammastalouden kehittämiseksi.

1984 esitys.....	1 100 000
------------------	-----------

48. (30.32.40) *Valtionapu kuivatusöihin* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 10 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää 9 490 000 mk valtion osanotosta eräiden maa- ja vesirakennustöiden kustannuksiin annetussa laissa (433/63) tarkoitettujen maankuivatusöiden suorittamiseen myönnettävinä avustuksina sekä 10 000 mk mainitun lain 38 §:n 1 momenttiin ja maankuivatuslain osaksi tai kokonaan perimättä jättämisestä eräissä tapauksissa annetun lain (754/71) 1 §:ään viitaten maankuivatuslainojen perimättä jättämistä varten. Määrärahaa on tarkoitus käyttää 500 000 mk maankuivatusöiden nopeuttamiseen tasapainoisen alueellisen kehityksen edistämiseksi annetun lain (532/81) nojalla nimetyissä erityisaluekunnissa. Lisäys on 600 000 mk.

1984 esitys.....	10 000 000
1983 menoarvio.....	9 400 000
1982 tilinpäätös.....	8 550 000

49. (30.32.42) *Maatalouden korkotukilainojen menot* (arviomääräraha)

Momentin 30.33.60 perusteluihin sekä maatalakiin (188/77) viitaten ehdotetaan, että luottolaitokset saisivat vuonna 1984 myöntää maatalaissa tarkoitettuja korkotukilainoja enintään 530 000 000 mk. Momentille ehdotetaan lisäystä 14 000 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä korkotu-

kilainakannan kasvusta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää mainitun lain perusluotoista ja salaojitusluotoista sekä eräiden maatalousluottojen vakauttamisesta annetun lain (79/79) ja eräiden maatilatalouden luottojen vakauttamisesta annetun lain (398/81) mukaisista korkotukilainoista luottolaitoksille suoritettaviin korkohyvytyksiin. Tuotantorakennusten, erityisesti navetta- ja sikalarakennusten, osuutta lainoituksessa on tarkoitus luvun 30.32 perusteluihin viitaten tuotantopoliittisista syistä edelleen supistaa. Lainoituksessa on tarkoitus muutenkin ottaa aikaisempaa enemmän huomioon tuotantopoliittiset näkökohdat.

1984 esitys.....	100 000 000
1983 menoarvio.....	86 000 000
1982 tilinpäätös.....	60 470 168

60. (30.32.60) *Siirto maatilatalouden kehittämisrahastoon*

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoista suoritetaan maatilalain mukaisesta maanostotoinnasta ja sen sekä porotila- ja kolttalain mukaisesta lainoitus toiminnasta aiheutuvat menot. Muina sijoitusmenoina rahastosta suoritetaan oikeudesta hankkia maa- ja metsätalousmaata annetun lain mukaisia lunastushintoja sekä pakko- huutokauppojen lunastushintoja.

Sijoitusmenojen lisäksi suoritetaan rahaston varoista kulutusmenoina porotila- ja kolttalakien sekä aikaisemman maankäyttö- ja maanhankintalainsäädännön mukaisista kuivatus-, tienteko-, metsäparannus- sekä vesi- ja viemärijohtotöistä aiheutuvat kustannukset, luopumiskorvaukset, aikaisemman lainsäädännön mukaiset uutistalain perustamispalkkiot, maatilalain mukaiset tienteko-, salaojitus-, rakentamis- ja raivausavustukset sekä porotilalain mukaiset rakennuspalkkiot ja tientekoavustukset samoin kuin kolttalain mukaiset rakennusavustukset ja muut sanotun lain perusteella kolttien elinmahdollisuuksien turvaamiseksi ja kehittämiseksi suoritettavat välttämättömät avustustoimenpiteet.

Rahaston varoista suoritetaan kulutusmenoina myös luottolaitoksille ja kunnille lainoituksen hoitamisesta maksettavat hoitopalkkiot, maatilatalouden kehittämistoimintaa koskevasta tutkimuksesta aiheutuvat menot, maan ja muun valtiolle hankitun omaisuuden hoitamisesta ja kunostamisesta aiheutuvat menot, mukaan luettuna myös peltojen metsittämisskustannukset sekä metsämaiden metsänhoito- ja metsäparannustyöt, samoin kuin kunnallis- ja kirkollisverot sekä met-

sänhoitomaksut ja rahaston neuvottelukunnan menot.

Maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain (657/66) 3 §:n 1 momenttiin viitaten ehdotetaan, että lattiasienen tuhoaman asuinrakennuksen sijaan rakennettavaa uutta rakennusta varten maatilalain mukaista asunto- ja asuntokorkotukilainaa hakeville lainoituskelpoisille viljelijöille voidaan antaa maatilatalouden kehittämisrahaston varoista valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein avustusta sellaisen lainan takaisinmaksamiseen, joka on myönnetty lattiasienen tuhoamaa rakennusta varten valtion varoista tai valtion korkotuella ja että näitä avustuksia voidaan myöntää vuonna 1984 enintään 200 000 mk.

Tuotantorakennusten, erityisesti navetta- ja sikalarakennusten osuutta lainoituksessa on tarkoitus luvun 30.32 perusteluihin viitaten tuotantopoliittisista syistä edelleen supistaa. Lainoituksessa on muutenkin tarkoitus ottaa aikaisempaa enemmän huomioon tuotantopoliittiset näkökohdat. Asuntolainoituksen osalta arvioidaan, että rahaston varoista voidaan vuonna 1984 lainoittaa noin 1 200 uuden rakennuksen tuotantoa ja noin 1 500 rakennuksen peruskorjausta ja laajennusta.

Rahastolla on ollut varoja käytettävissä vuonna 1981 noin 778 300 000 mk, vuonna 1982 noin 943 000 000 mk ja vuonna 1983 rahaston käyttösuunnitelman mukaan noin 960 000 000 mk.

Siirtona maatilatalouden kehittämisrahastoon momentille ehdotetaan 570 000 000 mk. Vähennys on 100 000 000 mk. Vuonna 1984 arvioidaan rahaston käytettävissä olevan tällöin varoja noin 920 000 000 mk.

Rahaston käytettävissä olevien varojen lisäämiseksi eduskunnalle annetaan hallituksen esitys maatilalain muuttamisesta siten, että rahaston varoista vuoden 1984 alusta lukien myönnettävien lainojen ja korkotukilainojen korkoja koro-

tetaan vuoden 1984 alusta yhdellä prosenttiyksiköllä. Asuntolainojen osalta muutokset tehdään kuitenkin vastaavasti kuin asuntohallituksen myöntämien lainojen osalta jo 1.10.1983 lukien.

1984 esitys	570 000 000
1983 menoarvio	670 000 000
1983 I lisämenoarvio	—50 000 000
1982 tilinpäätös	630 000 000

83. (30.32.83) *Lainat kuivatustöihin* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 9 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion osanotosta eräiden maa- ja vesirakennustöiden kustannuksiin annetussa laissa (433/63) tarkoitettujen maankuivatustöiden suorittamiseen myönnettäviä lainoja varten. Määrärahasta on tarkoitus käyttää noin 500 000 mk maankuivatustöiden nopeuttamiseen tasapainoisen alueellisen kehityksen edistämiseksi annetun lain (532/81) nojalla nimetyissä erityisaluekunnissa.

1984 esitys	9 500 000
1983 menoarvio	9 000 000
1982 tilinpäätös	7 950 000

84. (30.32.84) *Vuokra-alueiden lunastushinnat* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 10 000 mk eräiden vuokra-alueiden lunastamisesta maalaiskunnissa annetun lain (361/58) 69 §:ssä tarkoitettuja valtion välityksellä maksettavia kauppa- ja lunastushintoja ja korvauksia sekä vuokra-alueiden järjestelystä kaupungeissa ja kauppaloissa annetun lain (218/62) 45 §:ssä tarkoitettuja lunastushintoja varten.

1984 esitys	10 000
1983 menoarvio	20 000
1982 tilinpäätös	—

34. (30.31, osa, 32, osa ja 99, osa) Muut maatalouden menot

40. (30.31.46 ja 47) *Eräät kuljetus- ja rahtiavustukset* (siirtomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 4 000 000 mk seuraavasti:

1. *Maidon kuljetusavustukset*. Alamomentille ehdotetaan 38 000 000 mk. Vähennys 4 000 000

mk aiheutuu kuljetusavustusten myöntämisperusteiden muuttamisesta vuoden 1984 alusta lukien siten, että meijerien omavastuuosuutta kuljetuskustannuksista lisätään ja maksettavan avustuksen enimmäisprosenttimäärää alennetaan. Tukea on samalla tarkoitus kohdentaa nykyistä

selvemmin meijereille, joiden keräilykustannukset ovat poikkeuksellisen hankalien kuljetusmatkojen johdosta keskimääräistä korkeammat. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston tarkemmin määräämin perusteiden myönnettäviin maidon kuljetusavustuksiin. Lisäksi ehdotetaan, että määrärahaa saadaan maksaa loppuun edellisen vuoden kuljetusavustukset.

2. *Maataloustarvikkeiden ja eräiden elintarvikkeiden rahtiavustukset.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 8 500 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Pohjois-Suomessa maksettaviin maataloustarvikkeiden ja eräiden elintarvikkeiden rahtiavustuksiin valtioneuvoston tarkemmin määräämin perusteiden.

1984 esitys.....	46 500 000
1983 menoarvio.....	50 500 000
1982 tilinpäätös.....	48 593 459

41. (30.32.44) *Valtionapu pienviljelijäin karjantarkkailuyhdistyksille ja sonninpito-yhtymille*

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi kiinteäksi ja momentille ehdotetaan lisäystä 3 296 600 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää pienviljelijäin karjantarkkailuyhdistysten ja sonninpito-yhtymien valtionavustuksista annetun lain (418/62, muut. 733/69 ja 224/79) mukaisiin avustuksiin. Eduskunnalle annetaan esitys lain muuttamisesta mm. siten, että myös karjantarkkailuyhdistysten osalta valtionapu myönnetään vuosittain tulo- ja menoarvion puitteissa.

1. *Valtionapu karjantarkkailuyhdistysten palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 607 800 mk, mistä 731 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 400 000 mk määrärahan oikaisusta, 185 400 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä ja 291 400 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 58 800 mk vuodelle 1982, lisäys on 1 549 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin.....	9 712 800
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin.....	700 800
Varaus.....	291 400
Yhteensä	10 705 000

2. *Valtionapu karjantarkkailuyhdistysten muihin käyttömeneihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 497 600 mk, mistä 102 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen ja 1 395 600 mk matka- ja muiden kustannusten noususta. Ala-

momentin määrärahaa saadaan käyttää karjantarkkailuyhdistysten eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin ja muihin käyttömeneihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin.....	1 298 400
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin.....	1 150 000
Valtionapu muihin menoihin.....	6 900 600
Yhteensä	9 349 000

3. *Valtionapu sonninpito-yhtymille.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 250 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää sonninpito-yhtymien toiminnan tukemiseen valtioneuvoston tarkemmin määräämien perusteiden mukaisesti erityisesti harvaan asutuilla alueilla. Alamomentin loppusumma on 2 900 000 mk.

1984 esitys.....	22 954 000
1983 menoarvio.....	19 657 400
1982 tilinpäätös.....	18 732 291

42. (30.32.49) *Hukkakauran torjunnasta aiheutuvat korvaukset (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 225 000 mk, mikä aiheutuu hukkakauran torjuntakustannusten noususta ja hukkakauran torjunnan laajentumisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää hukkakauran torjunnasta annetun lain (178/76) 11 §:ssä tarkoitettuihin korvauksiin sekä sanotun lain 13 §:ssä tarkoitetuille neuvontajärjestöille asetuksen (541/76) 17 ja 21 §:ssä mainittujen tehtävien suorittamisesta maksettaviin korvauksiin.

Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan maksaa myös edellisiin vuosiin kohdistuvia hukkakauran torjuntakorvauksia.

Käyttösuunnitelma:	mk
Hukkakauralain 11 §:n mukaiset korvaukset.....	3 980 000
Toimenpidekorvaukset neuvontajärjestöille (enintään).....	20 000
Yhteensä	4 000 000
1984 esitys.....	4 000 000
1983 menoarvio.....	2 775 000
1982 tilinpäätös.....	3 131 342

43. (30.32.46) *Satovahinkojen johdosta myönnettävien korkotukilainojen menot (arviomääräraha)*

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 27 500 000 mk korkotukilainakannan supistumisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan

käyttää vuoden 1979 satovahinkojen johdosta myönnettävistä korkotukilainoista annetun lain (1031/79) ja vuoden 1981 satovahinkojen johdosta myönnettävistä korkotukilainoista annetun lain (1/82) mukaisista lainoista luottolaitoksille suoritettaviin korkohyvityksiin.

1984 esitys.....	14 500 000
1983 menoarvio.....	42 000 000
1982 tilinpäätös.....	20 478 830

44. (30.99.43) *Avustukset maatalakiinteistöjen ja kasvihuoneviljelmien kotimaista energiaa käyttävien lämmitysjärjestelmien rakentamiseen ja uusimiseen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 15 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksen maksamiseen maatalojen kiinteistöjen ja kasvihuoneviljelmien lämmitysjärjestelmien rakentamiseen tai muuttamiseen kotimaista energiaa käyttäväksi sekä kasvihuoneviljelmillä suoritettaviin muihin energiataloudellisiin investointeihin. Avustuksen suuruus on enintään 20 prosenttia investoinnin hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista.

Käyttösuunnitelma:	mk
Avustukset maatalakiinteistöille.....	12 000 000
Avustukset kasvihuoneviljelmille.....	3 000 000
Yhteensä	15 000 000

1984 esitys.....	15 000 000
1983 menoarvio.....	15 000 000
1982 tilinpäätös.....	15 000 000

45. (30.99.40) *Maatalouden eräiden tuotantotarvikkeiden varmuusvarastointi*

Momentille ehdotetaan edelleen 750 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maatalouden tuotantotarvikkeiden varmuusvarastoinnista aiheutuvien kustannusten korvaamiseen valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein.

1984 esitys.....	750 000
1983 menoarvio.....	750 000
1982 tilinpäätös.....	434 236

46. (30.99.44) *Metsämarjojen ja sienien varastoinnin tukeminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 600 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää metsämarjojen ja sienien pitkäaikaisen varastoinnin aiheuttamien kustannusten alentamiseen valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein.

1984 esitys.....	600 000
1983 menoarvio.....	600 000
1982 tilinpäätös.....	500 000

47. (30.99.46) *Kasvinjalostustoiminnan edistäminen* (arviomääräraha)

Kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annetun lain (896/77) nojalla suoritettavia kasvinjalostusmaksuja arvioidaan vuonna 1984 kertyvän momentille 12.30.32 arviolta 4 700 000 mk, mistä 250 000 mk kasvinjalostusmaksuina ulkomailta. Kertymästä 3 400 000 mk tulee muusta kuin maatalouden tutkimuskeskuksen toimesta jalostettujen lajikkeiden siementavarasta suoritettavista maksuista, mitä vastaavasta määrärahasta ehdotetaan käytettäväksi 2 900 000 mk mainitun lain 7 §:n mukaisesti kasvinjalostajille suoritettavaan kasvinjalostukseen sekä kotimaisen kasvinjalostustoiminnan edistämiseen ja siihen liittyvään tutkimukseen sekä 700 000 mk kertamenona vehnälaajikkeita koskevaan kasvinjalostustutkimukseen leipäviljaomavaraisuuden edistämiseksi. Edellä olevan johdosta momentille ehdotetaan 3 600 000 mk. Lisäys on 1 108 000 mk. Kun momentilta vähennetään kertameno 500 000 mk, lisäys on 608 000 mk.

1984 esitys.....	3 600 000
1983 menoarvio.....	2 992 000
1982 tilinpäätös.....	1 975 993

35. Metsästäys ja porotalous

26. *Suomen, Neuvostoliiton, Norjan ja Ruotsin välisistä porosopimuksista aiheutuvat menot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 5 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen

naapurimaiden kanssa tehtyjen porosopimusten mukaisiin menoihin mukaan luettuna korvausten maksaminen valtakunnan rajan ylittävistä poroista.

1984 esitys	5 000
1983 menoarvio	5 000
1982 tilinpäätös	5 000

40. Riistanhoitomaksut riistanhoidon edistämiseen (arviomääräraha)

Kun riistanhoitomaksun suorittaneiden henkilöiden keskimääräinen lukumäärä vuosina 1980—82 oli 274 647 ja kun metsästyslain 49 §:ssä tarkoitettu riistanhoitomaksu on tarkoitus korottaa 70 markaksi, merkitään momentille metsästyslain 52 §:n muuttamisesta annetun lain (872/73) mukaisesti 19 226 000 mk. Lisäys on 3 126 000 mk.

Ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan käyttää riistavahinkojen estämistä suunnittelevan henkilön palkkaamisesta aiheutuviin menoihin, jotka on aikaisemmin suoritettu alamomentilta 30.35.41.1. Momentin määräraha saadaan palkata enintään 47 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Metsästäjän keskusjärjestön henkilöstömenot	4 000 000
Metsästäjän keskusjärjestön toiminnasta aiheutuvat menot	12 926 000
Riistanhoitotoimenpiteet sekä niihin liittyvä kokeilutoiminta	1 100 000
Riistanhoitomaksujen perimisestä aiheutuvat menot	1 200 000
Yhteensä	19 226 000
1984 esitys	19 226 000
1983 menoarvio	16 100 000
1982 tilinpäätös	15 070 498

41. Luonnonvaraisten eläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisättäväksi alamomentti 3 ja lisäystä 500 000 mk seuraavasti:

1. *Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 22 000 000 mk momentille 12.30.35 kertyväksi arvioituja hirvieläinten metsästämisestä perittäviä maksuja sekä valtion lukuun myytävistä hirvieläimistä saatavia tuloja vastaavasti. Alamomentin määräraha saadaan käyttää hirvieläinten tuottamien vahinkojen korvaamiseksi annettaviin avustuksiin ja vahinkojen estämistä tarkoitaviin toimenpiteisiin sekä hirvieläinten metsästyslupamaksujen palautuksiin. Alamomentin määräraha saadaan käyttää tilapäisluonteisen henkilöstön palkkioihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vahinkojen korvaaminen	20 500 000
Metsästyslupamaksujen palautukset	1 000 000
Vahinkojen estämistä tarkoittavat toimenpiteet ja tutkimukset	500 000
Yhteensä	22 000 000

2. *Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen.* Alamomentille ehdotetaan enintään 3 000 000 mk eli lisäystä 200 000 mk korvattavien eläinten määrän kasvun sekä korvaushintojen nousun johdosta. Alamomentin määräraha saadaan käyttää petoeläinten tappamien porojen ja petoeläinten kotieläimille aiheuttamien vahinkojen johdosta maksettaviin korvauksiin sekä vahinkojen estämistä tarkoitaviin toimenpiteisiin.

3. *Saimaanhylkeen aiheuttamien vahinkojen korvaaminen.* Alamomentille ehdotetaan enintään 300 000 mk käytettäväksi saimaanhylkeen aiheuttamien vahinkojen estämistä tarkoitaviin toimenpiteisiin kuten kalastusvälineistön kehittämiseen sekä saimaanhyljekannan suojelemiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin.

1984 esitys	25 300 000
1983 menoarvio	24 800 000
1983 I lisämenoarvio	65 000
1982 tilinpäätös	20 219 242

45. Porotalouden tukeminen

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 220 000 mk seuraavasti:

1. *Porotalouden koetoiminta.* Alamomentin nimike on muutettu. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta. Kun alamomentilta ehdotetaan siirrettäväksi 180 000 mk porotutkimusmenoina momentille 30.38.22, vähennys on 160 000 mk. Alamomentin määräraha saadaan käyttää Paliskuntain yhdistyksen toimesta Kaamasen koeporotarhan ylläpitoon sekä porotalouden muuhun koetoimintaan. Lisäksi ehdotetaan, että alamomentin määräraha saadaan käyttää tilapäisluonteisen henkilöstön palkkioihin. Alamomentin loppusumma on 240 000 mk.

2. *Jalostushirvaiden palkitseminen.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 28 000 mk. Alamomentin määräraha saadaan käyttää Paliskuntain yhdistyksen toimesta merkkipiireittäin suoritettavaan jalostushirvaiden palkitsemiseen.

3. *Porotaloustuotteiden markkinoinnin edistäminen.* Alamomentilta ehdotetaan vähennettäväksi 60 000 mk. Alamomentin määräraha saadaan käyttää porotaloudesta saatavien tuotteiden

tuotekehittelyyn. Alamomentin loppusumma on 100 000 mk.

1984 esitys	368 000
1983 menoarvio	588 000
1982 tilinpäätös	558 000

46. *Paliskuntain yhdistys* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 163 100 mk seuraavasti:

1. *Valtionapu palkkausmenoihin*. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 101 800 mk, mistä 74 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 27 800 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 8 700 mk vuodelle 1983, lisäys on 93 100 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Paliskuntain yhdistyksen palkkausmenoihin myönnettävään valtionapuun. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään 10 valtionapuun oikeutettua henkilöä. Alamomentin loppusumma on 969 800 mk.

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin*. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 70 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä hintojen noususta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää Paliskuntain yhdistyksen toimistomenoihin sekä poronhoitolain 49 §:ssä tarkoitetuista tehtävistä aiheutuviin muihin menoihin. Alamomentin loppusumma on enintään 655 200 mk.

1984 esitys	1 625 000
1983 menoarvio	1 461 900
1982 tilinpäätös	1 375 650

47. *Poroaitojen kunnossapito* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk, mikä aiheutuu peruskorjausten lisääntymisestä ja hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää poronhoitolain (444/48) 37 §:n sekä Suomen-Norjan porosopimuksen mukaisesti valtakunnan rajalle rakennettujen poroaitojen peruskorjauksiin ja kunnossapitoon.

Käyttösuunnitelma:	mk
Peruskorjaukset	1 400 000
Kunnossapito	1 500 000
	<hr/>
Yhteensä	2 900 000

1984 esitys	2 900 000
1983 menoarvio	2 400 000
1982 tilinpäätös	2 003 410

48. *Valtionapu eräiden poronhoidosta aiheutuvien kustannusten alentamiseksi*

Momentille ehdotetaan 850 000 mk porotaloudessa käytettävien moottorikelkkojen polttoaineverona valtiolle kertyväksi arvioitua määrää vastaavasti. Lisäys 50 000 mk aiheutuu hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää porotaloudessa käytettävien moottorikelkkojen käyttökustannusten alentamiseen.

1984 esitys	850 000
1983 menoarvio	800 000
1982 tilinpäätös	750 000

37. Kalatalous

Vuoden 1983 alusta voimaantulleen uuden kalastuslainsäädännön mukaan on maa- ja metsätalousministeriön alaisuuteen perustettu 11 kalastuspiiriä. Kalastuspiirien saattaminen lain edel-

lyttämällä tavalla toimintakykyisiksi edellyttää niiden henkilöstön sekä käyttö- ja sijoitusmenojen lisäämistä.

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 052 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	2 434 200	+ 683 000	22	+ 11
2. <i>Työsuhteipalkat</i>	320 000	+ 320 000	—	+ 4
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	15 300	+ 10 300	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	199 400	+ 75 200	—	—
	Varaus 1983	— 17 600	—	—
	Varaus 1984	+ 83 100	—	—
	Yhteensä	+ 1 154 000	22	+ 15

Henkilöstön määrän lisäyksestä neljä aiheutuu siirrosta momentilta 30.37.(28) ja 11 siirrosta momentilta 30.95.01.

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 85 300 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi 1.3.1984 lukien kalastuspiireihin 11 ylimääräistä piirikalastusmestarin tointa (V 22). Vastaavasti vähennetään momentilta 30.95.01 11 henkilön palkkaamiseen varatut määrärahat. Lisäys on 598 000 mk.

c) Työsuhteipalkkoihin ehdotetaan Vuolijoen kalastusteknisen koegaseman johtajan, toimistosihteerin ja kahden kalastusmestarin palkkaamista varten 320 000 mk, mistä 300 000 mk on siirtoa momentilta 30.37.(28). Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään neljä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 10 000 mk vuosiloma- ja ylityökorvauksia varten.

1984 esitys	3 052 000
1983 menoarvio	1 898 000
1982 tilinpäätös	185 868

22. *Oulujärven kalatalouden kehittäminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan myönnettäväksi 300 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kalanpoikasten hankintaan, istutuksiin ja istukkaiden jatkokasvatukseen sekä vähempiarvoisten kalojen pyynnin tukemiseen ja Oulujärven yleisvettä palvelevien pienten rakentamishankkeiden kuten luonnonravintolammikoiden suunnitteluun ja toteuttamiseen. Momentin

määrärahaa saadaan käyttää myös tilapäisluonteisen henkilöstön palkkioihin.

1984 esitys

23. *Alueellinen kalataloussuunnittelu* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 160 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää alueellisen kalataloussuunnittelun palkka-, matka- ja muihin menoihin sekä ulkopuolisilta ostettaviin palveluksiin. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 12 henkilöä.

1984 esitys	1 450 000
1983 menoarvio	1 290 000
1982 tilinpäätös	450 000

24. *Vesioikeudelliset kalatalousselvitykset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 551 800 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kalataloudellisen edun valvontaan, vesioikeudellisten lupapäätösten toteuttamiseen ja tarkistamiseen liittyviin selvityksiin ja katselmustoimituksista aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään yhdeksän henkilöä.

1984 esitys	551 800
1983 menoarvio	551 800
1982 tilinpäätös	551 800

25. *Kalakannan hoitovelvoitteet* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 2 200 000 mk seuraavasti:

1. *Rahamääräiset velvoitteet*. Alamomentille

merkitään 1 700 000 mk alamomentille 12.30.37.2 kertyväksi arvioituja vesilain (264/61, muut. 427/70) mukaan suoritettavia kalakannan hoitomaksuja vastaavasti. Vähennys on 300 000 mk. Alamomentin määrärahaa käytetään vesioikeuden lupapäätösten määräämällä tavalla kalakantojen hoitoon. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää tilapäisluonteisen henkilöstön palkkioihin.

2. *Toimenpideveloitteet.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk veloitteiden lisääntymisen johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää vesilain (264/61) mukaisten toimenpideveloitteiden valvonnasta aiheutuviin tilapäisten toimihenkilöiden palkka- ja matkakustannuksiin sekä valvontavälineistön hankintaan. Alamomentin loppusumma on 500 000 mk. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään viisi henkilöä.

1984 esitys	2 200 000
1983 menoarvio	2 200 000
1982 tilinpäätös	2 283 069

26. *Kalastuslupamaksut Tenojoen kalastuksen valvontaan ja kalakantojen kehittämiseen (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 453 000 mk Suomen ja Norjan välillä tehdyn sopimuksen (SopS 20/79, 65/82) mukaan Tenojoessa kalastukseen lunnastetuista kalastuskorteista kertyviä tuloja vastaavasti. Lisäys on 100 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kalastuksen valvonnasta aiheutuviin kuluihin sekä muihin kalakantojen kehittämistä tarkoittaviin toimenpiteisiin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tilapäisluonteisen henkilöstön palkkioihin.

1984 esitys	453 000
1983 menoarvio	353 000
1982 tilinpäätös	398 509

27. *Eräät kalataloustutkimukset sekä Inarin kalakantojen käyttö- ja hoitosuunnitelmien laatiminen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 45 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen ja Norjan välillä tehdyn sopimuksen (SopS 20/79, 65/82) edellyttämään kalataloudelliseen tutkimustoimintaan ja Inarin alueen kalakantojen käyttö- ja hoitosuunnitelmien sekä Kuivajoen kalatalouden perusselvityksen laadintaan. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tilapäisluonteisen henkilöstön palkkioihin.

1984 esitys	620 000
1983 menoarvio	575 000

(28.) *Vuolijoen kalastusteknisen koaseman käyttömenot*

Momentti ehdotetaan poistettavaksi menoarvosta ja sen määrärahaa vähennettäväksi 300 000 mk neljän henkilön palkkausten siirtäminen alamomentille 30.37.01.2 ja 300 000 mk muina käyttömenoina siirtäminen momentille 30.37.29. Vähennys on 600 000 mk.

1983 menoarvio	600 000
1982 tilinpäätös	557 082

29. *Muut kulutusmenot (arviomääräraha)*

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 483 000 mk, mistä 300 000 mk on siirtoa momentilta 30.37.(28.) sekä 183 000 mk kustannusten nousun ja toiminnan lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kalastuspiirien kulutusmenoihin ja muihin valtion kalastusmenoihin kuten valtion kalastusten valvonnasta, kalastusloistoista, pelastusasemista, kalastusilmotuksista ja valtion Haapasaari—Virolahden saaristoalueen kalavesien hoidosta aiheutuviin menoihin sekä Vuolijoen kalastusteknisen koaseman käyttömenoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Matkat	300 000
Muut henkilöstömenot	33 000
Rakennusten käyttö	450 000
Toimistomenot	165 000
Muut kalastuspiirien menot	60 000
Muut valtion kalastusmenot	262 000
Vuolijoen koaseman menot (enintään)	325 000
Yhteensä	1 595 000

1984 esitys	1 595 000
1983 menoarvio	1 112 000
1982 tilinpäätös	196 610

32. *Kalastuskuntien osuudet eräistä kalastuslupamaksuista (arviomääräraha)*

Metsähallitus myy kalastusluvat Inarin, Enontekiön ja Utsjoen kunnissa oleviin vesiin, kunnes käydyt vesipiirirajatoimitukset ovat saaneet lainvoiman, samoin kuin kalastusluvat sellaisiin virkistyskalastusvesiin, jotka on muodostettu valtion ja yksityisten omistamista vesialueista. Kun näistä kalastusluvista arvioidaan kertyvän kalastuslupatuloja noin 300 000 mk ja alueen kalastuskunnat saavat lupatuloista puolet, ehdotetaan momentille edelleen 150 000 mk kalastuskuntien osuuksien maksamista varten.

1984 esitys.....	150 000
1983 menoarvio.....	150 000
1982 tilinpäätös.....	125 000

41. Kalastuslain mukaiset maksut (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 625 000 mk seuraavasti:

1. *Kalatalouden edistäminen.* Kun kalastuksenhoitomaksun suorittaneiden henkilöiden keskimääräinen lukumäärä vuosina 1980—1982 oli 481 945 ja kun kalastuslain (909/77) 83 §:n mukaisen Inarin, Enontekiön ja Utsjoen kuntien alueella suoritettavan ruokakunta-kohtaisen kalastuksenhoitomaksun suuruus on tarkoitus edelleen säilyttää 18 markkana ja muualla maassa suoritettavaan henkilökohtaisen kalastuksenhoitomaksun määrä on tarkoitus korottaa 17 markkaan, lakien mukainen määrärahan vähimmäismäärä on 8 193 065 mk. Kun kuitenkin käytettävissä oleva kalastuksenhoitomaksukertymä tulee olemaan suurempi, alamomentille ehdotetaan 10 500 000 mk. Lisäys on 1 500 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää kalastuslain mukaisesti kalatalouden edistämiseen. Määrärahaa käytetään edelleen myös kalataloustutkimukseen.

2. *Pilkintämaksut.* Alamomentille merkitään 5 500 000 mk kalastuslain (286/82) 89 §:n mukaisia pilkintämaksutuloja vastaavasti. Lisäys on 2 125 000 mk. Alamomentin määrärahaa 5 100 000 mk jaetaan kalastuslain mukaisesti vesialueen omistajille ja 400 000 mk käytetään pilkintämaksujen perimisestä aiheutuviin menoihin.

1984 esitys.....	16 000 000
1983 menoarvio.....	12 375 000
1982 tilinpäätös.....	8 154 565

42. Kalastuksesta saatavan tulon vakaannuttaminen ja kalansaaliin käytön edistäminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 600 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kalansaaliin hintatuesta annetun lain (621/75) tarkoittaman hintatuen ja kuljetusavustuksen maksamiseen, näiden avustusten maksamisesta aiheutuviin tilapäisluonteisiin palkkio- ja muihin kulumenoihin, avustuksiin yrityksille, joiden toiminta vaikuttaa edistävasti kalansaaliin talteenottoon ja ylijäämän syntyä estävästi sekä kotimaisen kalan markkinoinnin, jalostuksen ja kulutuksen edistämiseen. Kuljetusavustusten

osuudesta käytetään 700 000 mk saariston ja syrjäseutujen kalankuljetuksen avustamiseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään 65 000 mk palkkausten luonteisiin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kalan hintatuki.....	15 200 000
Kalan kuljetusavustus.....	1 800 000
Avustukset yrityksille.....	1 000 000
Kotimaisen kalan markkinoinnin, jalostuksen ja kulutuksen edistäminen.....	1 000 000
Yhteensä	19 000 000

1984 esitys.....	19 000 000
1983 menoarvio.....	18 400 000
1982 tilinpäätös.....	15 600 000

44. Kalastusvakuustoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kalastusvakuutuslain (331/58) mukaisesti kalastusvakuutusyhdistyksille maksettavaan vuotuisen valtion avustukseen ja pääoma-avustukseen.

1984 esitys.....	3 600 000
1983 menoarvio.....	3 400 000
1982 tilinpäätös.....	2 702 289

47. Kalatalouden korkotukilainojen menot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 70 000 mk seuraavasti:

1. *Kalastajalainojen menot.* Kalatalouden korkotukilainoista annettuun lakiin (1/76) viitaten ehdotetaan, että luottolaitokset saisivat vuonna 1984 myöntää kalastajalainoja enintään 10 000 000 mk. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 43 000 mk. Alamomentin loppusumma on 1 225 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää edellä mainitussa laissa tarkoitettujen korkohyvitysten ja muiden sanotusta laista aiheutuvien menojen suorittamiseen.

2. *Kalan markkinointilainojen menot.* Kalatalouden korkotukilainoista annettuun lakiin (1/76) viitaten ehdotetaan, että luottolaitokset saisivat vuonna 1984 myöntää kalan markkinointilainoja enintään 7 000 000 mk. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 27 000 mk. Alamomentin loppusumma 404 500 mk. Alamomentin määräraha saadaan käyttää edellä mainitussa laissa tarkoitettujen korkotuen ja muiden sanotusta laista aiheutuvien menojen suorittamiseen.

1984 esitys	1 629 500
1983 menoarvio	1 559 500
1982 tilinpäätös	1 429 319

48. *Korvausten maksaminen ammattikalastajille eräistä vesien saastumisesta aiheutuneista kalavahingoista*

Momentille ehdotetaan edelleen 300 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vesien saastumisesta ammattikalastajille aiheutuneiden kalavahinkojen korvaamisesta annetun lain (208/74) tarkoittamien korvausten maksamiseen.

1984 esitys	300 000
1983 menoarvio	300 000
1982 tilinpäätös	177 270

49. *Kalastusalan järjestöjen toiminnan tukeminen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 747 800 mk seuraavasti:

1. *Valtionapu palikkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 646 000 mk, mistä 408 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 39 400 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä, 41 000 mk vuoden 1983 ensimmäisen lisämenoarvion mukaisesti alamomentilla 30.30.40.1 vakinaistetun henkilön palkkaamisesta ja 157 600 mk varauksesta vuodelle 1983. Kun alamomentilta vähennetään varaus 48 000 mk vuodelle 1983, lisäys on 598 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää kalastusalan järjestöjen henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään 71 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palikkausmenoihin	5 252 700
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	378 700
Varaus	157 600
Yhteensä	5 789 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 142 800 mk, mistä 70 800 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen,

62 000 mk matka- ja muiden kustannusten noususta ja 10 000 mk vakinaistetun toimen aiheuttamista menoista. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin sekä muihin käyttömenoihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	916 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	348 000
Valtionapu muihin menoihin	705 000
Yhteensä	1 969 000

3. *Valtionapu Suomen Lohenkasvattajain Liitolle.* Alamomentille ehdotetaan 107 000 mk Suomen Lohenkasvattajien Liitolle myönnettävää valtionapua varten. Lisäys on 7 000 mk.

1984 esitys	7 865 000
1983 menoarvio	7 117 200
1982 tilinpäätös	6 162 048

70. *Kaluston hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 400 000 mk, mistä 100 000 mk Vuolijoen kalastusteknisen koeaseman kaluston täydentämistä varten ja 300 000 mk kalastuspiirien kaluston ja konttorikoneiden hankkimista varten.

1984 esitys	400 000
1983 menoarvio	340 000
1982 tilinpäätös	216 892

77. *Kalataloudelliset rakentamis- ja kunnostushankkeet (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk luonnonravintolammikoiden suunnitteluun ja rakentamiseen sekä lähinnä vaelluskantojen turvaamiseen ja elvyttämiseen tähtäävien kalataloudellisten kunnostushankkeiden suunnitteluun ja toteuttamiseen. Luonnonravintolammikoiden suunnittelua ja rakentamista varten on 500 000 mk aikaisemmin myönnetty momentilta 30.38.74.

1984 esitys	1 000 000
-------------------	-----------

38. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen hajajoittamisesta, jonka mukaan riistan tutkimusosasto siirretään Helsingin kaupungista Oulun kaupunkiin ja kalantutkimusosasto Helsingin kau-

pungista Rymättylän kuntaan. Aikaisempina vuosina on momentille 28.80.74 (siirtomääräraha) varattu määräraha viraston siirron edellyttämien talonrakennushankkeiden suunnittelua varten.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 13 426 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	2 305 600	+ 230 200	24	+ 1
2. <i>Työsuhdepalkat</i>	9 857 600	+ 851 000	145	+ 2
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	18 600	+ 2 800	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	878 700	+ 94 500	—	—
	Varaus 1983	— 111 000	—	—
	Varaus 1984	+ 365 500	—	—
	Yhteensä	+ 1 433 000	169	+ 3

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 842 900 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Laitokseen ehdotetaan perustettavaksi hallintotoimisto ja siihen toimistopäällikön virka (B 3). Lisäys on 118 100 mk.

c) Itä-Suomen keskuskalanviljelylaitoksen toiminnan kehittämiseksi ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 60 500 mk laitosmiehen palkkaamista varten.

Kannuksen turkiseläintutkimuskoaseman toimintaedellytysten turvaamiseksi ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 60 500 mk eläintenhoitajan palkkaamista varten.

Lisäys on 121 000 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 147 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 2 000 mk työaikakorvausten lisääntymisen johdosta.

1984 esitys.....	13 426 000
1983 menoarvio.....	11 993 000
1982 tilinpäätös.....	8 607 023

14. *Kalanviljelylaitosten lammikkoalueiden ja vesitysjärjestelmien sekä luonnonravintolammikoiden kunnossapito*

Momentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kalanviljelylaitosten lammikkoalueiden ja vesitysjärjestelmien sekä luonnonravintolammikoiden kunnossapidosta aiheutuviin menoihin.

1984 esitys.....	750 000
1983 menoarvio.....	700 000

22. *Tutkimuksen yleiskustannukset*

Momentille ehdotetaan lisäystä 553 700 mk, mistä 373 700 mk aiheutuu lähinnä hintojen noususta ja Kannuksen turkiseläintutkimuskoaseman tutkimustoiminnan käynnistymisestä ja eläinten ruokinta- ja hoitokustannuksista sekä 180 000 mk porotutkimusmenojen siirrosta alamomentilta 30.35.45.1.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää tutkimuksiin liittyviin tarvikehankintoihin, eläinten hankintaan sekä ruokinta- ja hoitokuluihin, saalisnäytteiden ostoihin, saalisikirjanpidosta maksettaviin palkkioihin sekä ulkopuolisten palvelusten ostoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kalataloustutkimus	350 000
Riistantutkimus	136 000
Porotutkimus	190 000
Turkistutkimus	350 000
Yhteensä	1 026 000

1984 esitys	1 026 000
1983 menoarvio	472 300
1983 I lisämenoarvio	100 000

23. Valtion kalanviljelytoiminta

Momentille ehdotetaan lisäystä 377 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta ja kalanviljelylaitosten toiminnan laajentumisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää mädin ja kalanpoikasten sekä rapujen tuotantoon ja hankintaan sekä koneiden, laitteiden ja välineistön korjaukseen ja kunnossapitoon. Momentin määrärahaa voidaan käyttää myös tilapäisten kausityöntekijöiden palkkauksiin.

1984 esitys	3 500 000
1983 menoarvio	3 123 000
1983 I lisämenoarvio	84 000
1982 tilinpäätös	3 259 480

24. Itämeren kalastussopimuksen edellyttämä lohenviljelytoiminta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 4 000 000 mk aiemmin tehdyistä merilohen kasvatussopimuksista aiheutuvia menoja varten. Vähennys on 300 000 mk. Lisäksi ehdotetaan, että vuoden 1984 aikana voidaan tehdä merilohen kasvatussopimuksia enintään 5 500 000 mk arvosta siten, että niistä aiheutuvista enintään 5 500 000 markan menoista suoritetaan vuonna 1985 enintään 1 000 000 mk ja vuonna 1986 enintään 4 500 000 mk.

1984 esitys	4 000 000
1983 menoarvio	4 300 000
1982 tilinpäätös	950 000

27. Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk, mikä aiheutuu palvelu- ja tutkimustehtävien lisääntymisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää laitokselta tilattujen tutkimusten ja niihin verrattavien tehtävien suorittamiseen. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.38.1. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään neljä henkilöä.

1984 esitys	400 000
1983 menoarvio	300 000
1982 tilinpäätös	391 306

(28.) Turkiseläintutkimus

Momentti ja sille vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 450 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviossa. Vähennys on 450 000 mk. Turkiseläintutkimusta varten ehdotetaan myönnettäväksi varoja momentilla 30.99.20.

1983 menoarvio	450 000
1982 tilinpäätös	450 000

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 388 400 mk, mistä 158 400 mk aiheutuu lähinnä hintojen noususta, 140 000 mk määrärahan oikaisusta ja 90 000 mk kertamenoista julkaisujen painatusta varten. Kun momentilta vähennetään kertamenoina 150 000 mk, lisäys on 238 400 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	2 400
Matkat	400 000
Virkistystoiminta (enintään)	3 200
Muut henkilöstömenot	4 900
Rakennusten käyttö	880 000
Toimisto- ja painatusmenot (kertamenoa 90 000)	590 000
Moottoriajoneuvojen käyttö ja kunnossapito	205 500
Automaattinen tietojenkäsittely	150 000
Muut menot	600 000
Yhteensä	2 836 000

1984 esitys	2 836 000
1983 menoarvio	2 597 600
1983 I lisämenoarvio	140 000
1982 tilinpäätös	2 076 000

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 400 000 mk kaluston, konttorikoneiden ja tutkimusvälineiden uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys	1 400 000
1983 menoarvio	1 300 000
1982 tilinpäätös	1 000 000

74. Kalanviljelylaitosten rakennustyöt (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 12 740 000 mk kalanviljelylaitosten suunnittelua ja rakentamista varten seuraavasti:

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Aloitus- vuosi	Pinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	Kustannusarvio mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Itä-Suomen keskusalanviljelylaitos, Enonkoski						
— talonrakennustyöt	1983	6 126	24 400 000	3 983	21 890 000	6 000 000
— maa- ja vesirakennustyöt	1982		22 900 000			
2. Leustojärven kalanviljelylaitos, Muonio						
— talonrakennustyöt	1984	1 639	7 400 000	4 515	4 740 000	2 500 000
— maa- ja vesirakennustyöt			2 850 000			
3. Hakasuon kalanviljelylaitos, perusparannus ja laajennus, Paltamo						
— talonrakennustyöt		2 241	9 600 000	4 280	4 810 000	1 000 000
— maa- ja vesirakennustyöt			14 800 000			
4. Käylän kalanviljelylaitos, perusparannus ja laajennus, Kuusamo						
— talonrakennustyöt	1983	854	4 800 000	5 621	5 460 000	2 940 000
— maa- ja vesirakennustyöt			3 600 000			
5. Lohiemokalojen pyynti- ja säilytystilat					200 000	200 000
6. Kalojen rodunjalostuslaitos, Nilsinä					100 000	100 000
					Yhteensä	12 740 000
1984 esitys			12 740 000			
1983 menoarvio			13 600 000			
1982 tilinpäätös			14 100 000			

40. Vesihallinto

Viitaten vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa tämän luvun kohdalla todettuun hallitus katsoo, että vesihallinnon tehtävien painottuminen enenevässä määrin vesihuoltoa, vesiensuojelua sekä vesistöjen hoitoa ja kunnostamista palveleviin tehtäviin on tarpeen ottaa huomioon muun muassa vesihallinnon henkilöstömäärää ja sen raken-

netta sekä laitoksen toiminnan suuntaamista kehitettäessä. Samalla joudutaan ottamaan huomioon ympäristöhallinnon kehittämisen asettamat vaatimukset. Tähän ja valtion omien rakentamistehtävien vähenemiseen liittyen on tarkoitus supistaa vesihallinnon henkilöstön kokonaismäärää luonnollista vähenemistä hyväksi käyttäen.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 106 705 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	77 770 800	+ 4 081 400	1 013	+ 3
2. Tilapäisten palkkiot ja työsubdepalkat	15 470 300	+ 772 900	210	— 3
3. Muut palkat ja palkkiot	3 578 900	+ 483 500	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	6 980 400	+ 501 000	—	—
	Varaus 1983	— 916 400	—	—
	Varaus 1984	+ 2 904 600	—	—
	Yhteensä	106 705 000	1 223	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 5 291 000 mk. Palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta aiheutuva lisäys on 5 534 400 mk.

b) Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkausluokka
1 kanslisti	V 12
1 toimistovirkailija	V 8
1 laboratorioapulainen	V 8

Lisäys on 124 500 mk.

c) Viitaten kohdan b perusteluihin ehdotetaan tilapäisten palkkioista vähennettäväksi 112 900 mk kolmen ylimääräistetyt toimen palkkioina.

Tilapäisten palkkioista vähennetään 32 100 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistettyjen tointen palkkioina.

Työsuhdelpalkoista vähennetään 232 700 mk vuoden 1983 aikana ympäristöministeriöön siirrettävien tointen palkkioina.

Vähennys on 377 700 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 207 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkioihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 300 000 mk havainnontekijöiden palkkioiden jälkeenjääneisyyden korjaamiseksi.

1984 esitys	106 705 000
1983 menoarvio	98 878 000
1982 tilinpäätös	86 799 154

09. Tieteellinen neuvottelukunta

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 000 mk hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vesihallinnon tieteellisen neuvottelukunnan toiminnasta aiheutuviin menoihin.

1984 esitys	30 000
1983 menoarvio	28 000
1982 tilinpäätös	32 038

14. Vesistöjen hoito (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 300 000 mk, mistä 1 100 000 mk aiheutuu kertamenosta säännöstelyaltaiden maapatojen perusparannuskorjauksiin ja 200 000 mk hintojen noususta, vesistöarakenteiden kunnossapitotöiden lisääntymisestä sekä hydrologisen havaintoverkoston uudistamisesta. Kun momentilta vähennetään kertameno 1 000 000 mk, lisäys on 300 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää maa- ja vesirakenteiden hoito- ja kunnossapitotehtäviin, hydrologisen havaintoverkoston automatisointiin, korjaukseen ja kunnossapitoon, säännöstelyjen luonnontaloudellisten sekä muiden vaikutusten selvittämiseen, jääpatojen ja äkillisten tulvien torjuntaan ja edellä mainittuihin tehtäviin liittyviin palkka- ja matkakustannuksiin, ulkopuolisten palvelusten ostoihin, aineiden ja tarvikkeiden sekä säännöstelylaitteiden korjaukseen ja huoltoon. Valtion työohjelmaan sisällytettävien työntekijöiden lisäksi momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään kuusi henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vesistöjen hoito ja kunnossapito (kertameno 1 100 000)	3 200 000
Säännöstelyjen luonnontaloudellisten vaikutusten selvittäminen	600 000
Hydrologisen havaintoverkoston korjaus ja kunnossapito sekä uusinta	100 000
Jääpatojen ja äkillisten tulvien torjunta	400 000
Yhteensä	4 300 000
1984 esitys	4 300 000
1983 menoarvio	4 000 000
1982 tilinpäätös	3 060 000

15. Vesioikeudellisilla lupapäätöksillä määrätty hoitovelvoitteet (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 350 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää lainvoimaisten lupapäätösten edellyttämien velvoitteiden toteuttamisesta aiheutuviin palkka- ja matkakustannuksiin, ulkopuolisten palvelusten ostoihin, aineiden ja tarvikkeiden hankintaan sekä kalanviljely- ja istutustoiminnasta sekä velvoitetutkimuksista aiheutuviin muihin menoihin. Valtion työohjelmaan sisältyvien työntekijöiden palkkaamisen lisäksi momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 17 henkilöä Inarinjärven hoitotoimenpiteisiin liittyviin tehtäviin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Inarinjärven säännöstelystä johtuvat hoitotoimenpiteet	3 190 000
Muiden lainvoimaisten lupapäätösten mukaisten velvoitteiden hoito	660 000
Yhteensä	3 850 000
1984 esitys	3 850 000
1983 menoarvio	3 500 000
1982 tilinpäätös	3 350 000

22. Katselmustoimitukset

Momentille ehdotetaan lisäystä 96 900 mk hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vesilain mukaisten katselmustoimitusten ja lopputarkastusten suorittamisesta aiheutuviin palkka- ja matkakustannuksiin, ulkopuolisten palvelusten ostoihin, tarvikkeiden hankintaan sekä vesihallituksen omien hakemusten johdosta pidettävistä katselmustoimituksista aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään 12 henkilöä.

1984 esitys	1 481 000
1983 menoarvio	1 384 100
1982 tilinpäätös	1 575 292

23. Vesien tutkimus, suunnittelu ja valvonta (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 210 000 mk seuraavasti:

(1.) *Vesiensuojelumaksuilla rahoitettava vesiensuojelutoiminta.* Luvun 35.25 perusteluihin viitaten alamomentti ja sen määräraha ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 35.25.23. Vähennys on 780 000 mk.

1. *Muu vesien tutkimus, suunnittelu ja valvonta.* Alamomentin numerotunnus on muutettu. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 650 000 mk lähinnä hintojen noususta johtuen. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää vesien tutkimus-, suunnittelu- ja valvontatoimintaan sekä niihin liittyviin palkka- ja matkakustannuksiin, ulkopuolisten palvelusten ostoihin sekä tarvikkeiden hankintaan. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään 83 henkilöä. Alamomentin loppusumma on enintään 8 950 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vesien tutkimus	3 400 000
Vesistösuunnittelu ja vesihuollon suunnittelu	3 350 000
Vesiensuojelun suunnittelu ja valvonta	1 950 000
Muu valvonta	250 000
Yhteensä	8 950 000

2. *Ounasjoen luonnontaloudellisen kehittämissuunnitelman laatiminen.* Alamomentin numerotunnus ja nimike on muutettu. Alamomentille ehdotetaan maa- ja metsätalousministeriön käytettäväksi 600 000 mk Ounasjoen luonnontaloudellisten kehittämissuunnitelmien laadintaa varten. Alamomentin määrärahaa saadaan käyt-

tää luonnontaloudellisten kehittämissuunnitelmien laadinnasta aiheutuviin palkka- ja matkakustannuksiin, ulkopuolisten palvelusten ostoihin sekä muihin kulutusmenoihin. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään neljä henkilöä. Lisäys on 500 000 mk.

(3.) *Saimaan säännöstelysuunnitelmaan liittyvä kalataloustutkimus.* Alamomentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 580 000 mk.

1984 esitys	9 550 000
1983 menoarvio	9 760 000
1982 tilinpäätös	9 064 560

25. Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 300 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vesihallinnolta tilattujen tutkimusten, selvitysten ja niihin verrattavien tehtävien suorittamiseen. Toiminnasta aiheutuvat tulot on merkitty alamomentille 12.30.40.1. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään neljä henkilöä.

1984 esitys	300 000
1983 menoarvio	300 000
1982 tilinpäätös	187 878

26. Kansainvälinen yhteistyö

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 240 000 mk, mistä 230 000 mk aiheutuu siirrosta momentille 35.01.26 Suomen ja Ruotsin välisen Pohjanlahden pilaantumista koskevan tutkimusyhteistyön ja Itämerisopimuksen edellyttämän tutkimusyhteistyön menoina.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää vesihallinnon kansainväliseen yhteistyöhön liittyviin, palkka-, matka- ja osallistumiskustannuksiin, ulkopuolisten palvelusten ostoihin sekä kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään neljä henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kansainvälinen hydrologinen tutkimusohjelma	270 000
Vesitutkimusmenetelmien kansainvälinen standardisointi	30 000
Muu kansainvälinen yhteistyö	125 000
Yhteensä	425 000

1984 esitys	425 000
1983 menoarvio	665 000
1982 tilinpäätös	607 458

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 930 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä hintojen ja vuokrien noususta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös vesihallinnon henkilö-, paketti- ja maastoautojen, moottorikelkkojen ja moottoriveneiden käyttö- ja kunnossapitomenoihin sekä peruskorjausluonteisiin työkoneiden korjaus- ja muutostöihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	20 000
Matkat	8 500 000
Virkistystoiminta (enintään)	27 000
Rationalisointi, kehittämistoiminta ja henkilöstökoulutus	290 000
Muut henkilöstömenot	58 000
Rakennusten käyttö	12 600 000
Painatus	620 000
Automaattinen tietojenkäsittely	2 000 000
Moottoriajoneuvojen käyttö ja kunnossapito	2 800 000
Työkoneiden ja konekaluston kunnossapito	2 500 000
Rakennusten korjaus ja kunnossapito	950 000
Muut menot	4 600 000
Yhteensä	34 965 000

1984 esitys	34 965 000
1983 menoarvio	32 035 000
1982 tilinpäätös	30 036 035

30. Vesihuoltolaitteiden rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 27 500 000 mk. Lisäys on 7 000 000 mk. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi momentin 35.25.30 perusteluihin viitaten 500 000 mk, lisäys on 6 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77, muut. 824/78) ja maa- ja metsätalousministeriön tekemän päätöksen (114/78, muut. 877/78, 475/79, 631/81 ja 181/82) mukaisista lainoista luottolaitoksille sekä Postipankin varoista myönnettävistä korkotukilainoista annetun lain (761/68, muut. 708/70, 811/73, 1105/74) mukaisista lainoista Postipankille suoritettaviin korkohyvityksiin.

Korkohyvitystä maksetaan luottolaitosten aikaisemmin myöntämistä ja vuonna 1984 myönnettäväksi ehdotetuista enintään 80 000 000 markkaan nousevista lainoista.

Vuosina 1978—1981 ja 1983 myönnettyjen sekä vuonna 1984 myönnettävien korkotukilainojen korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen kahdeksan lainavuoden aikana luottolaitosten lainasta perimän koron ja 6¹/₄ prosentin koron

erotusta sekä 9—16 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 8³/₄ prosentin koron erotusta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1978 myönnettyjen vastaavien korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjaehtojuksen mukaan on mahdollista. Vuonna 1982 myönnettyjen korkotukilainojen korkohyvityksen määrä vastaa suhdannepoliittisista syistä kahdeksan ensimmäisen lainavuoden aikana luottolaitosten lainasta perimän koron ja 4¹/₄ prosentin koron erotusta sekä 9—16 lainavuosien aikana luottolaitosten lainasta perimän koron ja 8¹/₂ prosentin koron erotusta. Kuudennentoista lainavuoden jälkeen korkotukea ei enää makseta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävässä korossa, kuitenkin siten, että lainansaajalta peritään aina vähintään 3 prosentin suuruinen korko.

1984 esitys	27 500 000
1983 menoarvio	21 000 000
1982 tilinpäätös	27 999 196

31. Avustukset yhdyskuntien vedenhankinta- ja viemärintitoimenpiteisiin (siirtomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan 21 000 000 mk käytettäväksi avustuksina vedenhankintaa ja viemärintitoimien edistäviin investointeihin. Lisäys on 1 000 000 mk. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 6 000 000 mk vesiensuojeluun liittyvien investointien menoina siirtoma momentille 35.25.31, vähennys on 5 000 000 mk. Määrärahaa on tarkoitus käyttää erityisesti pääomaköyhissä kunnissa toteutettaviin, työllisyyden hoidon kannalta merkityksellisiin hankkeisiin.

1984 esitys	21 000 000
1983 menoarvio	26 000 000
1982 tilinpäätös	28 000 000

(40.) Teollisuuden vesiensuojeluinvestointien korkotuki (arviomääräraha)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 35.25.40.

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 2 000 000 mk, mistä 500 000 mk pientietokonelaitteiston laajennusta varten ja 1 500 000 mk tutkimus-, suunnittelu- ja valvontatoiminnan edellyttämien laitteiden ja

välineiden, Oulun vesipiirin vesitoimiston uuden vesilaboratorion kalusto- ja laitehankintoja sekä vesihallinnon konttorikoneiden ja -kaluston uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys	2 000 000
1983 menoarvio	2 700 000
1982 tilinpäätös	1 699 587

72. Työkoneiden ja kuljetuskaluston hankinta

Momentille ehdotetaan 2 000 000 mk kaivukoneiden uusimista sekä moottoriajoneuvojen ja pienkonekaluston uusimista ja täydentämistä varten. Määrärahaa käytetään 100 000 mk Inarijärven säännöstelyä koskevan korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen mukaisesti rakennetun Sarmijärven kalanviljelylaitoksen hankintoihin.

1984 esitys	2 000 000
1983 menoarvio	2 000 000
1982 tilinpäätös	2 998 754

73. Siirrettävien työmaarakennusten hankkiminen

Momentille ehdotetaan 140 000 mk, mistä 100 000 mk työmaavaunujen hankkimista ja 40 000 mk Inarijärven säännöstelyä koskevan korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen mukaisten kalanhoitovelvoitteiden toteuttamiseksi tarvittavaa asuntovaunuhankintaa varten.

1984 esitys	140 000
1983 menoarvio	100 000
1982 tilinpäätös	99 490

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 650 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Aloitus- vuosi	Pinta- ala m ²	Kustannusarvio mk / m ²		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Vaasan vesipiirin vesitoimiston vesilaboratorio, Vaasa						
— lisärakennus	1983	357	2 320 000	6 499	2 600 000	200 000
— muutostyöt		180	480 000	2 667		
2. Oulun vesipiirin vesitoimiston vesilaboratorio, Oulu	1984	435	2 650 000	6 092	200 000	2 450 000
					Yhteensä	2 650 000

1984 esitys	2 650 000
1983 menoarvio	5 810 000
1983 I lisämenoarvio	60 000
1982 tilinpäätös	3 660 000

77. Vesistötyöt (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 45 190 000 mk, mistä 35 990 000 mk arvioidaan käytettävän keskeneräisten töiden jatkamiseen ja 2 150 000 mk uusien töiden aloittamiseen, ottaen huomioon, että vesihuoltotöitä koskevat valtion osuudet edellyttävät erillisiä sopimuksia, sekä 5 200 000 mk vesipiireille yhteisesti maa- ja metsätalousministeriön käytettäväksi, 1 600 000 mk vesistöiden

hankekohtaiseen suunnitteluun ja 250 000 mk ulkopuolisille toimeksiantajille suoritettavia vesistöitä varten.

Nimettyihin rakennuskohteisiin osoitettuja määrärahoja saadaan käyttää hankkeiden välittömien rakennuskustannusten ohella myös rakennustyömaiden aiheuttamiin yleiskustannuksiin, kuten rakennuttamistöissä tarvittavan kone- ja kuljetuskaluston käyttö- ja kunnossapitomenoihin, siirrettävien työmaarakennusten hankintaan ja kunnossapitoon sekä työmaatehtävissä toimivien työaikalain alaisten rakennusmestareiden matkakustannuksiin.

Käyttösuunnitelma:

Työkohte	Aloitus- vuosi	Työn kokonais- kustannus- arvio mk	Valtion osuus edellisestä mk	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
01. Helsingin vesipiiri					
7. Koskenkylänjoen järjestely, Pernaja, Liljendal ym.	1980	5 200 000	5 200 000	3 700 000	1 000 000
02. Turun vesipiiri					
2. Kullaanjoen järjestely, Kullaa	1975	13 800 000	11 500 000	9 400 000	1 100 000
5. Kokemäenjoen järjestely, suuosan pengerrys ja ruoppaus, Pori	1979	33 300 000	18 300 000	7 600 000	1 000 000
7. Sirppujoen vesistön järjestely, Kalanti ja Laitila	1982	11 100 000	9 860 000	300 000	200 000
12. Vesihuoltotyö, Kalannin—Uudenkaupungin siirtoviemäri ja yhdysvesijohto, Kalanti ja Uusikaupunki	1984	5 400 000	2 700 000		600 000
03. Tampereen vesipiiri					
7. Vesihuoltotyö, Merikarvian ja Siikaisten yhdys- ja syöttövesijohdot, Merikarvia ja Siikainen	1980	8 100 000	3 400 000	2 660 000	740 000
8. Vesihuoltotyö, Honkajoen ja Kankaanpään yhdysvesijohto, Honkajoki ja Kankaanpää	1982	8 900 000	5 200 000	1 600 000	300 000
9. Vesihuoltotyö, Virtain kaupungin siirtoviemärit, Virrat	1982	11 600 000	2 800 000	1 400 000	400 000
10. Ahlaisten jokisuiden ruoppaus, Pori	1983	1 210 000	1 210 000	300 000	650 000
11. Vesihuoltotyö, Lempäälän ja Vesilahden yhdysvesijohto, Lempäälä ja Vesilahti	1983	2 900 000	1 400 000	300 000	1 100 000
04. Kymen vesipiiri					
8. Vesihuoltotyö, Saksalan siirtoviemäri ja yhdysvesijohto, Kotka	1982	7 400 000	2 600 000	1 600 000	1 000 000
9. Vesihuoltotyö, Virojoen syöttövesijohto, Virolahti	1983	2 000 000	1 100 000	500 000	600 000
05. Mikkelin vesipiiri					
6. Vesihuoltotyö, Ristiinan kunnan syöttövesijohto, Ristiina	1984	2 800 000	1 500 000		350 000
06. Kuopion vesipiiri					
8. Vesihuoltotyö, Iisalmi—Runnin yhdysvesijohto, Iisalmi	1983	6 900 000	3 900 000	400 000	1 000 000
9. Nurmijoen kunnostus, Sonkajärvi	1984	1 200 000	1 000 000		200 000
08. Vaasan vesipiiri					
2. Lapuanjoen järjestelyn III ja IV vaiheen täydennys, Lapua ja Nurmo	1980	10 250 000	4 750 000	1 800 000	900 000
5. Kyrönjoen alaosan järjestelyn täydennys, Mustasaari ym.	1981	6 100 000	6 100 000	1 900 000	800 000
6. Vesihuoltotyö, Alajärven syöttövesijohto, Alajärvi	1982	9 600 000	3 200 000	2 600 000	600 000
10. Kyrönjoen vesistöaloussuunnitelma, Seinäjoki ym.	1968	281 800 000	194 500 000	140 795 000	4 400 000
18. Vesihuoltotyö, Töysä—Alavuden siirtoviemäri, Alavus ja Töysä	1983	3 000 000	1 300 000	400 000	900 000
20. Vesihuoltotyö, Lappakangas—Lapuan syöttövesijohto, Lapua	1983	21 000 000	7 500 000	800 000	1 000 000

09. *Keski-Suomen vesipiiri*

1. Vesihuoltotyö, Viitasaaren kirkonkylän syöttövesijohto, Viitasaari	1982	7 500 000	2 500 000	900 000	1 600 000
---	------	-----------	-----------	---------	-----------

10. *Kokkolan vesipiiri*

5. Kalajoen keskiosan järjestely, Nivala ja Ylivieska	1967	47 950 000	47 950 000	40 000 000	3 700 000
6. Perhonjoen keskiosan järviyhmän säännöstely, Kaustinen ja Kruunupyy	1979	68 500 000	35 400 000	18 300 000	4 000 000
18. Narssinpuron perkaus, Pietarsaaren mlk ...	1982	1 750 000	1 750 000	900 000	850 000
21. Seppäkosken ilmastuspädon rakentaminen, Ylivieska	1983	1 700 000	1 700 000	300 000	700 000
23. Vesihuoltotyö, Evijärven, Kaustisen, Vetelin, ja Teerijärven yhdys- ja syöttövesijohdot, Evijärvi ym.	1984	18 800 000	6 300 000	—	500 000

11. *Oulun vesipiiri*

6. Tyrnävän- ja Ängeslevänjoen järjestely, Tyrnävä ym.	1980	9 400 000	9 400 000	2 400 000	1 000 000
13. Mankilanjärven kunnostaminen, Rantsila .	1982	3 000 000	3 000 000	1 450 000	1 550 000
15. Vihannin Kirkkojärven kunnostaminen, Vihanti	1983	4 250 000	2 920 000	100 000	500 000
18. Siikajoen Hyttikosken pohjapato, Rantsila	1984	650 000	650 000	—	300 000
19. Sarrio- ja Tangonhaaran ruoppaus, Ii	1984	2 300 000	2 300 000	—	200 000

12. *Kainuun vesipiiri*

1. Vesihuoltotyö, Kajaanin kaupungin syöttövesijohto, Kajaani	1983	19 000 000	5 600 000	1 250 000	1 000 000
---	------	------------	-----------	-----------	-----------

13. *Lapin vesipiiri*

2. Nuorgamin viemärit ja jäteveden puhdistamo, Utsjoki	1982	2 100 000	2 100 000	1 300 000	800 000
12. Vesihuoltotyö, Simo—Kuivaniemen yhdysvesijohto, Simo ja Kuivaniemi	1983	2 100 000	1 100 000	500 000	600 000
13. Ivalon pengerrys, Inari	1983	6 600 000	6 600 000	300 000	1 000 000
14. Liakanjoen suualueen ruoppaus, Tornio ...	1983	5 720 000	5 720 000	1 050 000	1 000 000

14. *Vesipiireille yhteisesti maa- ja metsätalousministeriön käytettäväksi*

1. Pienehköihin vesistöjen kunnostustöihin ..					800 000
2. Laajojen metsäojitusten vaatimiin vesistöjärjestelyihin sekä muihin pienehköihin vesistö- ja uittoväylätöihin					3 500 000
3. Saimaan rantapengerrysten rakentaminen .					300 000
4. Kyminjoen ja Pyhäjärven erillisten rantapengerrysten rakentaminen					600 000

15. *Vesistöiden hankekohtainen suunnittelu*

1 600 000

16. *Ulkopuolisille tilaustyönä suoritettavat vesistötyöt*

250 000

 Yhteensä 45 190 000

Lisäperusteluna esitetään seuraavaa:

01. *Helsingin vesipiiri*

7. Koskenkylänjoen järjestely, Pernaja, Liljendal ym.

Hankkeen kokonaiskustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 300 000 mk lähinnä kustannustason nousun johdosta.

02. *Turun vesipiiri*

2. Kullaanjoen järjestely, Kullaa

Hankkeen kokonaiskustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 900 000 mk, mistä 260 000 mk aiheutuu kustannustason noususta, 320 000 mk siltarakenteiden suojaus- ja korjaustoimenpiteistä sekä salaojitustöistä aiheutuvista lisäkustannuksista, 250 000 mk kaivumaiden arvioitua kalliimmasta jatkokäsittelystä ja 70 000 mk rapukannan elvyttämistoimenpiteistä aiheutuvista lisäkustannuksista.

5. Kokemäenjoen järjestely, suuosan pengerys ja ruoppaus, Pori

Hankkeen kokonaiskustannusarviota on tarkistettu 2 300 000 mk ja valtion osuutta 1 300 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta.

7. Sirppujoen vesistön järjestely, Kalanti ja Laitila

Hankkeen kokonaiskustannusarviota on tarkistettu 1 020 000 mk ja valtion osuutta 900 000 mk kustannustason nousun johdosta.

12. Vesihuoltotyö, Kalannin—Uudenkaupungin siirtoviemäri ja yhdysvesijohdot, Kalanti ja Uusikaupunki

Kalannin kunnan jätevedet johdetaan nykyisin puhdistettuina Sirppujokeen. Puhdistamon kapasiteetin käytyä riittämättömäksi on jätevedet suunniteltu johdettaviksi Uudenkaupungin jätevedenpuhdistamolle, jolloin jätevesien purkupaijaksi saadaan vedenhankintavesistönä käytettävän Sirppujoen asemesta merialue. Kalannin kunnan vedensaannin varmistamiseksi ja siirtoviemärin varrella olevan asutuksen vedentarpeen turvaamiseksi on tarkoituksenmukaista sijoittaa samaan kaivantoon myös Kalannin ja Uudenkaupungin vesilaitosten välinen yhdysvesijohto. Yhdysvesijohdon toteuttamisen yhteydessä rakennetaan lisäksi vesijohto kunnan eteläosaan heikko-laatuista vedestä kärsivälle haja-asutukselle. Vesihuoltotyön kustannusarvio on 5 400 000 mk, mistä valtion osuus on 2 700 000 mk.

03. *Tampereen vesipiiri*

7. Vesihuoltotyö, Merikarvian ja Siikaisten yhdysvesijohdot, Merikarvia ja Siikainen

Hankkeen kokonaiskustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 400 000 mk kustannusten nousun johdosta.

10. Ahlaisten jokisuiden ruoppaus, Pori

Hankkeen kokonaiskustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 110 000 mk.

05. *Mikkelin vesipiiri*

6. Vesihuoltotyö, Ristiinan kunnan syöttövesijohto, Ristiina

Ristiinan kirkonkylän vesilaitoksen raakavesi otetaan Saimaasta, eikä vedenkäsittely enää ole riittävän tehokas moitteettoman talousveden valmistamiseen. Kunnan joutuessa lähiaikoina tehostamaan vesilaitosta on selvitetty pohjaveden käyttöönottomahdollisuuksia. Noin kahdeksan kilometrin etäisyydeltä kirkonkylän itäpuolelta on Hartikkalan harjualueelta saatavissa riittävästi hyvälaatuista pohjavettä sekä kirkonkylän että Pellosniemen taajamien vedentarpeen tyydyttämiseen. Syöttövesijohdon ja Hartikkalan pohjavedenottamon rakentamisella turvataan Ristiinan kirkonkylän ja Pellosniemen asutukselle hyvälaatuisen käyttöveden saanti. Syöttövesijohtosuunnitelman kokonaiskustannusarvio on 2 800 000 mk, mistä valtion vesihuoltotyön osuus on 1 500 000 mk.

06. *Kuopion vesipiiri*

9. Nurmijoen kunnostus, Sonkajärvi

Hankkeen tarkoituksena on kunnostaa noin 25 km:n mittainen jokiosa Jyrkänkosken ja Koira-kosken välillä veneilyä ja virkistyskalastusta varten. Joen kosket on 1950-luvulla perattu irtouiton tarpeisiin ja joen taimenkantaa on elin- ja kutualueiden tuhouduttua voitu ylläpitää vain istutusten avulla. Kunnostus toteutetaan kivellä keskiosuudet virtakutuisten kalojen ympäristövaatimuksia vastaaviksi. Veneväyläksi jätetään vähintään 1/3 joesta. Vaikka uitto joessa on päätynyt jo 1960-luvulla, ei uittosääntöä lakkauteta hankkeen yhteydessä. Kunnostustyö ei muuta vallitsevia vedenkorkeuksia ja virtaamia, ja hankkeesta aiheutuu korvattavia vahinkoja ja haittoja vain vähäisessä määrin. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 1 200 000 mk, josta valtion osuus on 1 000 000 mk.

08. Vaasan vesipiiri

2. Lapuanjoen järjestelyn III ja IV vaiheen täydennys, Lapua ja Nurmo

Hankkeelle on vuoden 1981 tulo- ja menoarviossa myönnetty 2 200 000 mk töiden loppuunsaattamiseksi. Tästä on momentin käyttösuunnitelman muutoksella siirretty Kyrönjoen vesistöaloussuunnitelman toteuttamiseen 900 000 mk. Vesioikeudellisen lupakäsittelyn viivästyminen siirtää hankkeen loppuunsaattamista ainakin vuoteen 1985. Hankkeen kokonaiskustannusarviota on tarkistettu 2 750 000 mk ja valtion osuutta 2 050 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä kustannustason noususta ja suunnitelman täydentämisestä hankkeen haittavaikutusten vähentämiseksi. Ehdotetulla määrärahalta on tarkoitus toteuttaa Nyrhilänkosken pohjapadon ja Peltorannan sillan rakennustyöt.

5. Kyrönjoen alaosan järjestelyn täydennys, Mustasaari ym.

Hankkeen kokonaiskustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 1 700 000 mk, mistä 1 500 000 mk aiheutuu kustannustason noususta ja 200 000 mk hankkeen luonnontaloudellisten vaikutusten selvittämisestä.

10. Kyrönjoen vesistöaloussuunnitelma, Seinäjoki ym.

Hankkeen kokonaiskustannusarviota on tarkistettu 14 500 000 mk ja valtion osuutta 12 200 000 mk, mistä 5 700 000 mk aiheutuu kustannustason noususta, 2 550 000 mk vesioikeuden lupapäätöksen edellyttämien selvitysten ja täydennysten toteuttamisesta, 3 600 000 mk Kyrönjoen yläosaa koskevien toimenpiteiden täydentämisestä ja 350 000 mk hankkeesta aiheutuvien vaikutusten lisäselvityksistä.

10. Kokkolan vesipiiri

5. Kalajoen keskiosan järjestely, Nivala ja Ylivieska

Hankkeen kokonaiskustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 3 200 000 mk, mistä 900 000 mk aiheutuu kustannustason noususta, 1 200 000 mk vesioikeuden päätöksen edellyttämistä lisätoimista, 800 000 mk valtion hoitoon jäävien työkohteiden työnaikaisista käyttö- ja kunnossapitokustannuksista sekä 300 000 mk hankkeesta aiheutuvien vaikutusten lisäselvityksistä.

6. Perhonjoen keskiosan järviyhdyksen säännöstely, Kaustinen ja Kruunupyö

Hankkeen kokonaiskustannusarviota on tarkistettu 8 840 000 mk ja valtion osuutta 7 600 000 mk, mistä 4 400 000 mk aiheutuu kustannustason noususta, 1 600 000 mk korkeimman hallinto-oikeuden vaatimista lisäselvityksistä, 1 100 000 mk vesioikeuden määrittämisestä lisätöistä, 400 000 mk hankkeen vaikutusten lisäselvityksistä ja 100 000 mk vaihtoehtoisten suunnitelmien laadinnasta.

18. Narssipuron perkaus, Pietarsaaren mlk

Hankkeen kokonaiskustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 150 000 mk kustannusten nousun johdosta.

21. Seppäkosken ilmastuspadon rakentaminen, Ylivieska

Hankkeen kokonaiskustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 700 000 mk, mistä 500 000 mk aiheutuu vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa virheellisenä esitetyn kustannusarvion oikaisusta, 150 000 mk kustannustason noususta ja 50 000 mk hankkeen vaikutusten lisäselvityksistä.

23. Vesihuoltotyö, Evijärven, Kaustisen, Vetelin ja Teerijärven yhdys- ja syöttövesijohtot, Evijärvi ym.

Evijärven, Kaustisen, Vetelin ja Teerijärven yhdysvesijohtojen toteuttamisella turvataan Evijärven kunnan vedensaanti, kehitetään haja-asutusalueiden vedenhankintaa ja lisätään paikallisten vesilaitosten toimintavarmuutta mahdollisten jakeluhäiriöiden sattuessa. Hanke käsittää kaksi syöttövesijohtoa, joiden kautta johdetaan pääosa Evijärven ja Vetelin tarvitsemasta lisävedestä Veteliin rakennettavista vedenottamoista sekä neljä yhdysvesijohtoa, jotka yhdistävät paikallisten vesilaitosten vesijohtoverkot toisiinsa. Hankkeen merkitys ulottuu laajalle alueelle ja sen toteuttamisella saadaan aikaan alueellisesti tarkoituksenmukainen vesihuoltoratkaisu. Korkeiden kokonaiskustannusten vuoksi valtion osallistuminen hankkeeseen on perusteltua. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 18 800 000 mk, josta valtion osuus on 6 300 000 mk.

11. Oulun vesipiiri

6. Tyrnävän- ja Ängeslevänjoen järjestely, Tyrnävä ym.

Hankkeen kokonaiskustannusarviota ja valtion

osuutta on tarkistettu 1 600 000 mk, mistä 600 000 mk aiheutuu kustannustason noususta ja 1 000 000 mk hankkeen 1. vaiheen lisätoista, joihin sisältyy kaivumaiden tasoittaminen maastoon sopeutuviksi ja vuoden 1982 kevättulvien aiheuttamien syöpymien ja sortumien korjaukset.

13. Mankilanjärven kunnostaminen, Rantsila

Hankkeen kokonaiskustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 550 000 mk, mistä 240 000 mk aiheutuu kustannustason noususta ja 310 000 mk painumien johdosta lisääntyneiden pengermassojen aiheuttamista lisäkustannuksista.

15. Vihannin kirkkojärven kunnostaminen, Vihanti

Hankkeen tarkoituksena on aikaisemmin laskettujen, pensoittuneiden Kirkkojärven, Saarelänjärven ja Rantasjärven muodostaman järvi-
ketjun uudelleen kunnostaminen. Hankkeessa valtio osallistuu ainoastaan Kirkkojärven kunnostamiseen, jonka kokonaiskustannusarviota on tarkistettu 400 000 mk ja valtion osuutta 270 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta.

18. Siikajoen Hyttikosken pohjapato, Rantsila

Hankkeen tarkoituksena on parantaa padon alapuolisen jokijakson happitilannetta, mihin Siikajoen yläosalle rakennetut Uljuan ja Kortteisen tekojärvet ovat vaikuttaneet epäedullisesti. Happipitoisuuden kohoaminen parantaa kalojen, nahkiaisten ja ravun elinmahdollisuuksia vesistössä. Lisäksi padolla voidaan tasata n. 10 km sen yläpuolella olevan Uljuan voimalaitoksen aiheuttamia vuorokautisia virtaamavaihteluita. Hankkeen kokonaiskustannusarvio ja valtion osuus on 650 000 mk.

19. Sarrio- ja Tangonhaaran ruoppaus, Ii

Hankkeen tarkoituksena on parantaa Ii-joen suuosan hyväksikäyttöä veneliikenteeseen, kalastamiseen, uimiseen ja ranta-asutuksen veden hankintaan ruoppaamalla Sarrio- ja Tangonhaaroja yhteensä 8,2 kilometrin matkalla ja poistamalla niistä 54 200 m³ maamassoja. Hyöty kohdistuu välittömästi 120 kiinteistöön ja lisäksi Alarannan kylän ja Ii-joen taajaman väestölle. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 2 300 000 mk, josta valtio vastaa kokonaisuudessaan, kunnossapidon jäädessä vesioikeuden luvan saajalle, Iin kunnalle.

13. Lapin vesipiiri

13. Ivalon pengerrys, Inari

Hankkeen kokonaiskustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 600 000 mk.

14. Liakanjoen suualueen ruoppaus, Tornio

Hankkeen kokonaiskustannusarviota ja valtion osuutta on tarkistettu 520 000 mk.

1984 esitys.....	45 190 000
1983 menoarvio.....	48 120 000
1983 I lisämenoarvio	500 000
1982 tilinpäätös.....	44 593 568

(83.) *Vesiensuojelulainat teollisuudelle vientimaksulainojen kuoletuksina kertyvistä varoista (siirtomääräraha)*

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 35.25.83.

50. Metsähallitus

Valtion metsähallinnon organisaatiota on tarpeen uudistaa ja hallituksen tarkoituksena on valmistella tätä koskevat esitykset. Organisaatio-uudistuksen tavoitteena on vähentää metsähallituksessa valtion metsätalouden osastojen lukumäärää, selkeyttää organisaatiota valtionmetsien liiketoiminnan, yleismetsätalouden ja hallinto-

tehtävien kesken sekä siirtää vesihallituksen uitotoimisto metsähallitukseen. Tehtäviä ja toimivaltaa on tarkoitus siirtää keskusvirastosta piirikuntakonttoreihin ja edelleen hoitoalueisiin. Piirikuntakonttoreiden tehtäviä ja organisaatiota tarkistetaan samassa yhteydessä.

Organisaatio-uudistukseen liittyvät henkilöstö-

järjestelyt sekä keskushallinnon että paikallishallinnon osalta on tarkoitus toteuttaa vaiheittain henkilöstön luonnollista vähenemistä hyväksi-

käyttäen. Henkilöstön määrää on arvioitu voitavan koko valtionmetsähallinnossa vähentää 1980-luvun aikana noin 70—100 henkilöllä.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 7 009 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	4 540 800	+ 219 100	55	—
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsubdepalkat</i>	1 751 100	+ 129 700	24	—
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	67 500	+ 5 200	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	458 800	+ 34 300	—	—
Varaus 1983		— 60 100	—	—
Varaus 1984	190 800	+ 190 800	—	—
Yhteensä	7 009 000	+ 519 000	79	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 354 000 mk. Palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta aiheutuva lisäys on 359 600 mk.

c) Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 24 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys.....	7 009 000
1983 menoarvio.....	6 490 000
1982 tilinpäätös.....	5 314 069

21. Metsien erityiskäyttö

Momentille ehdotetaan lisäystä 135 000 mk seuraavasti:

1. *Ulkoilutoiminta.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 120 000 mk, mistä 60 000 mk aiheutuu hintojen noususta sekä 60 000 mk ulkoilu- ja retkeilyalueiden palveluvarustusten kehittämistä sekä hoidon tehostamisesta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää valtion maiden ulkoilu-, retkeily- ja leirintäalueiden sekä ulkoilureittien ja autiotupien suunnitteluun, kunnostamiseen ja hoitoon, ulkoilua koskevaan tiedotustoimintaan ja opastukseen. Alamomentin loppusumma on 1 113 000 mk.

2. *Suojametsälain toimeenpanomenot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 15 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta ja porotilain (590/

69) nojalla muodostettujen tilojen lisääntyneestä rakennus- ja polttopuiden tarpeesta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää suojametsälaissa säädettyihin suojametsäalueen metsien käsittely-, hoito- ja valvontatehtäviin. Kun alamomentilta vähennetään kertameno 20 000 mk, vähennys on 5 000 mk. Alamomentin loppusumma on 85 000 mk.

3. *Maiseman- ja luonnonhoito.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk, mikä aiheutuu maiseman- ja luonnonhoidon tehostamisesta sekä kustannusten noususta. Alamomentin loppusumma on 320 000 mk.

1984 esitys.....	1 518 000
1983 menoarvio.....	1 383 000
1982 tilinpäätös.....	2 647 539

(22.) Luonnonsuojelualueiden hoito ja kunnossapito

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 35.20.22.

23. Metsien palovartiointi (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 54 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta ja toiminnan tehostamisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palo- ja pelastustoimesta annetussa laissa

(559/75) edellytettyyn metsäpalojen tähytys- ja tiedotustoimintaan Oulun ja Lapin lääneissä sekä palovartiotorien kunnossapitokorjauksiin ja metsäpalojen ennalta ehkäisemisestä aiheutuviin menoihin.

1984 esitys	910 000
1983 menoarvio	856 000
1982 tilinpäätös	912 597

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 494 000 mk, mistä 414 000 mk aiheutuu hintojen noususta ja 80 000 mk aikaisemmin momentilta 30.50.77 suoritetuista matka- ja toimistomenoista. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös jäkälän maasta viennistä annetun lain (203/31) edellyttämän tarkastustoiminnan menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	9 000
Matkat	600 000
Virkistystoiminta (enintään)	2 000
Muut henkilöstömenot	31 000
Rakennusten käyttö	614 000
Automaattinen tietojenkäsittely	120 000
Toimistomenot	278 000
Muut menot	35 000
Yhteensä	1 689 000

1984 esitys	1 689 000
1983 menoarvio	1 195 000
1982 tilinpäätös	1 058 607

70. Kaluston hankinta

Momentille ehdotetaan 50 000 mk käytettäväksi suojametsälain mukaisissa valvontatehtävissä tarvittavien kahden moottorikelkan hankintaa varten.

1984 esitys	50 000
-------------------	--------

75. Autiotupien rakentaminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 50 000 mk tunturialueilla olevien autiotupien perusparannuksia ja niiden aputilojen rakentamista varten.

1984 esitys	50 000
1983 menoarvio	50 000
1982 tilinpäätös	50 000

77. Yleiset uittoväylät (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 4 920 000 mk pääasiassa valtion metsätaloutta palvelevia uittoväylätöitä ja sellaisia uittoväylätöitä varten, jotka eivät vaikuta vesistön kokonaiskäyttöön.

1984 esitys	4 920 000
1983 menoarvio	5 000 000
1982 tilinpäätös	5 660 000

58. Yksityismetsätalous

Yksityismetsätalouden tehtäviä hoitavat piirimetsälautakunnat ja keskusmetsälautakuntien alaiset metsänparannuspiirit on tarkoitus yhdistää metsälautakunniksi. Tällä organisaatiouudistuksella on tarkoitus poistaa tehtävien hoidossa ilmevä päällekkäisyyttä sekä parantaa yksityismetsätalouden piiritason johtamisedellytyksiä ja henkilöstön tarkoituksenmukaista käyttöä muun muassa metsätalouden suunnitteluun. Henkilöstön kokonaismäärää ei ole uusien tehtävien johdosta tarpeen lisätä.

Hallituksen tarkoituksena on antaa ehdotus uusista keskusmetsälautakunnista ja metsälautakunnista eduskunnalle vuoden 1984 alkupuolella.

Kun metsätaloustalouden ehdottamaan metsälainsäädännön ja metsähallinnon uudistamisko-

konaisuuteen liittyy tehtävien ja toimivallan siirtämistä erityisesti metsänparannustöiden toteuttamisen osalta piiritasolle, hallituksen tarkoituksena on lisäksi antaa esitykset metsälain ja metsänparannuslain eduskunnalle samassa yhteydessä organisaatioesitysten kanssa vuoden 1984 alkupuolella.

40. Valtionapu metsänparannustöiden yleismenoihin

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 910 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää metsänparannuslain (413/67) sekä maankäyttölain (353/58) ja niiden nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisesti metsänparannustehtävien suorittamisesta keskusmetsälautakunnille aiheutuviin yleismenoihin.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 2 978 500 mk, mistä 2 023 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 179 200 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä ja 776 300 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 238 500 mk vuodelle 1983, lisäys on 2 740 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 322 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	25 876 100
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	1 865 600
Varaus	776 300
Yhteensä	28 518 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 170 000 mk, mistä 460 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen, 290 000 mk matkakustannusten ja 420 000 mk muiden menojen noususta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin ja muihin käyttömenoihin sekä metsänparannuslain (413/67) 1 §:n 2 momentin mukaiseen kokeilu- ja tutkimustoimintaan myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	5 949 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	4 360 000
Valtionapu muihin menoihin	6 300 000
Valtionapu kokeilu- ja tutkimustoimintaan	90 000
Yhteensä	16 699 000

1984 esitys	45 217 000
1983 menoarvio	41 307 000
1982 tilinpäätös	36 821 602

41. *Valtionapu keskusmetsälautakunnille*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 187 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää metsälautakunnista annetussa laissa, yksityismetsälaisissa, metsänparannuslaissa, metsänhoitoyhdistyksistä annetussa laissa, puutavaranmittauslaissa, yhteismetsälaisissa, metsänviljelyaineiston kaupasta annetussa laissa, Lapin vajaatuottoisten metsien kunnostamisesta annetussa laissa, maankäyttölaissa ja muussa maankäyttölainsäädännössä sekä näiden ja eräiden muiden lakien nojalla anne-

tuissa säännöksissä ja määräyksissä edellytettyihin ohjaus- ja valvontatehtäviin. Sanottuihin tehtäviin kuuluvat ensisijassa puuntuottamisen kohottamista tarkoittavat yksityismetsätalouden edistämistehtävät, erilaiset yksityismetsätalouden suunnittelu-, neuvonta-, kehittämis-, koulutus-, tiedotus- ja suhdetoimintatehtävät sekä yksityismetsä koskevien muiden säännösten perusteella keskusmetsälautakunnille kuuluvat ja annettavat tehtävät.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 825 100 mk, mistä 493 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 50 400 mk sosiaaliturvamaksujen lisääntymisestä, 90 000 mk atk-suunnittelijan palkkaamisesta sekä 191 700 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 58 100 mk vuodelle 1983, lisäys on 767 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 73 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	6 390 100
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	461 200
Varaus	191 700
Yhteensä	7 043 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 420 000 mk, mistä 110 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen noususta, 280 000 mk hintojen noususta ja atk:n kehittämisestä sekä 30 000 mk kertamenosta Centralskogsnämnden Skogskulturin 75-vuotishistorian julkaisemista varten. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin, automaattiseen tietojenkäsittelyyn ja toimisto- sekä muihin käyttömenoihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	1 460 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	490 000
Valtionapu atk-menoihin	1 200 000
Valtionapu toimistomenoihin	1 570 000
Valtionapu muihin menoihin (kertamenoa 30 000)	400 000
Yhteensä	5 120 000

1984 esitys	12 163 000
1983 menoarvio	10 976 000
1982 tilinpäätös	10 145 621

42. Valtionapu piirimetsälautakunnille

Momentille ehdotetaan lisäystä 11 096 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää metsälautakunnista annetussa laissa, yksityismetsälaissa, metsänparannuslaissa, metsänhoitoyhdistyksistä annetussa laissa, yhteismetsälaissa, Lapin vajaatuottoisten metsien kunnostamisesta annetussa laissa, metsänviljelyaineiston kaupasta annetussa laissa, puutavaranmittauslaissa, palo- ja pelastustoimesta annetussa laissa, metsänkiinnitys-laissa, suojametsälaissa, maatilatalouden tuloverolaissa, maatilalaissa, maankäyttölaissa ja muussa maankäyttölainsäädännössä sekä näiden lakien nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä edellytettyihin valvonta-, neuvonta- ja ohjaustehtäviin sekä metsätuhojen arviointiin. Sanotut tehtävät käsittävät ensisijassa puuntuottamisen kohottamista tarkoittavat toimenpiteet, erityisesti alueellisten ja metsälökohtaisten suunnitelmien laatimisen sekä neuvonta-, ohjaus-, kehittämis- ja koulutustehtävät, metsänhoito- ja leimaustyöt, metsätalouden rationalisointiin tähtäävät toimenpiteet, tiedotus- ja suhdetoiminta-tehtävät sekä muiden säännösten perusteella piirimetsälautakunnille kuuluvat ja annettavat tehtävät. Erityisesti on tarkoitettu hostoaa tilakohtaisten metsätaloussuunnitelmien laatimista.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 6 882 600 mk, mistä 4 556 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 415 400 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä, 160 000 mk kahden uuden metsätaloussuunnittelijan palkkaamisesta erityisaluekuntiin ja 1 751 200 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 536 600 mk vuodelle 1983, lisäys on 6 346 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamaksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahasta käytetään erityisaluekuntien metsätaloussuunnittelijoiden palkkauksiin 1 300 000 mk. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 769 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	58 373 900
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	4 208 900
Varaus	1 751 200
Yhteensä	64 334 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 4 810 000 mk, mistä 1 010 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksu-

jen lisäyksestä, 1 190 000 mk matka- ja muiden kustannusten noususta, 1 800 000 mk kertamenosta kolmen tietokoneen ja ohjelmistojen hankkimista varten, 710 000 mk kertamenosta alueellisen metsätaloussuunnittelun kartanvalmistukseen liittyvien atk-laitteiden hankkimista varten ja 100 000 mk erityisaluekuntiin palkattavaksi ehdotetun uuden henkilöstön aiheuttamista kuluista. Kun alamomentilta vähennetään kertameno 60 000 mk, lisäys on 4 750 000 mk. Alamomentin määrärahasta käytetään erityisaluekuntien metsätaloussuunnittelijoiden menoihin 900 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	12 973 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	9 100 000
Valtionapu atk-menoihin (kertamenoa	
2 510 000)	4 543 000
Valtionapu toimisto- yms. menoihin	8 500 000
Valtionapu muihin menoihin	1 010 000
Yhteensä	36 126 000

1984 esitys	100 460 000
1983 menoarvio	89 364 000
1982 tilinpäätös	78 324 811

44. Valtionapu metsänparannustöihin (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 167 000 000 mk. Lisäys on 19 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää metsänparannuslain (413/67) mukaisesti avustuksiin, Lapin vajaatuottoisten metsien kunnostamisesta annetun lain (1057/82) mukaisesti toimenpiteisiin sekä vahingonkorvauslain (412/74) mukaisten työnantajan maksettavien vahingonkorvausten suorittamiseen. Hallitus selvittää, miten metsänparannusavustuksia ja -lainoja voitaisiin suunnata nykyistä paremmin työllisyyttä tukevalla tavalla. Tässä tarkoituksessa rahoitusta siirretään mm. metsätieteistä taimikonhoitotöihin.

1984 esitys	167 000 000
1983 menoarvio	148 000 000
1983 I lisämenoarvio	4 000 000
1982 tilinpäätös	146 500 000

83. Metsänparannuslainat (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 148 000 000 mk metsänparannuslain (413/67) mukaisia lainoja varten.

1984 esitys	148 000 000
1983 menoarvio	137 000 000
1983 I lisämenoarvio	6 000 000
1982 tilinpäätös	139 000 000

84. *Metsänparannustöiden ennakkorahoitus* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 500 000 mk metsänparannuslain (413/76) 6 §:n 1 momentin mukaista ennakkorahoitusta sekä 8 §:n mukaisia kustannuksia varten.

1984 esitys.....	1 500 000
1983 menoarvio.....	1 500 000
1982 tilinpäätös.....	1 500 000

59. Metsätalouden muut menot

40. *Valtionapu Työtehoseuralle metsätalouden rationalisoimistytön tukemiseen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 198 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää metsätöiden, -koneiden ja -työvälineiden sekä työturvallisuuden tutkimus- ja kehittämistyöhön, metsätalouden rationalisointia edistävään tiedotus- ja muuhun toimintaan, kotimaisen energiankäytön sekä maatilojen hankintahakkuiden edistämistöimintaan.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 125 200 mk, mistä 85 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 7 100 mk sosiaaliturvamaksun lisääntymisestä ja 33 100 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 10 200 mk vuodelle 1983, lisäys on 115 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamuksuihin myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 13 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin.....	1 102 600
Valtionapu sosiaaliturvamuksuihin.....	79 300
Varaus.....	33 100
Yhteensä	1 215 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 27 000 mk, mistä 20 000 mk aiheutuu eläke- yms. maksujen 7 000 mk matka- ja muiden kustannusten noususta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin sekä toimisto- ja muihin käyttömenoihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin.....	253 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin.....	39 000
Valtionapu muihin menoihin.....	69 000
Yhteensä	361 000

3. *Valtionapu kotimaisen energiankäytön ja maatilojen hankintahakkuiden edistämiseen* (kertameno). Alamomentille ehdotetaan kertamenoa 890 000 mk. Kun alamomentilta vähennetään kertameno 834 000 mk, lisäys on 56 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää maatilametsien puun energiakäytön ja hankintahakkuiden sekä turpeen ja muun kotimaisen energiankäytön edistämistä palvelevaan tutkimus-, kehittämis- ja tiedotustoimintaan liittyviin palkkaus-, matka- ja muihin käyttömenoihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin.....	590 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin.....	60 000
Valtionapu muihin menoihin.....	140 000
Valtionapu hankintoihin.....	100 000
Yhteensä	890 000

1984 esitys.....	2 466 000
1983 menoarvio.....	2 268 000
1982 tilinpäätös.....	1 949 000

41. *Valtionapu Metsänjalostussäätiölle metsäpuiden jalostustoimintaan*

Momentille ehdotetaan lisäystä 514 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää perintökijöiltään korkealaatuisen metsänviljelyaineiston, tuotantovälineiden ja menetelmien kehittämiseen sekä niitä koskevaan tiedotus- ja koulutus-toimintaan.

1. *Valtionapu palkkausmenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 388 400 mk, mistä 263 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 23 400 mk sosiaaliturvamaksujen lisääntymisestä ja 102 000 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 31 400 mk vuodelle 1983, lisäys on 357 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkoihin ja sosiaaliturvamuksuihin

myönnettäviin valtionapuihin. Alamomentin määrärahalta saadaan palkata enintään 41 valtionapuun oikeutettua henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	3 400 000
Valtionapu sosiaaliturvamaksuihin	245 000
Varaus	102 000
Yhteensä	3 747 000

2. *Valtionapu muihin käyttömenoihin.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 157 000 mk, mistä 67 000 mk aiheutuu eläke- ym. maksujen ja 90 000 mk matka- ja muiden kustannusten noususta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eläke- yms. maksuihin, matkakustannusten korvauksiin, pienehköihin hankintoihin, tiedotustoimintaan, koulutukseen ja muihin käyttömenoihin myönnettäviin valtionapuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu eläke- yms. maksuihin	852 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	160 000
Valtionapu hankintoihin	610 000
Valtionapu muihin menoihin	550 000
Yhteensä	2 172 000

1984 esitys	5 919 000
1983 menoarvio	5 405 000
1982 tilinpäätös	4 999 000

42. *Valtionavut erälle muille yhdistyksille*
Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk,

mikä aiheutuu hintojen noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 200 000 mk, vähennys on 190 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen Metsäyhdistyksen toiminnasta aiheutuviin menoihin.

1984 esitys	125 000
1983 menoarvio	315 000
1982 tilinpäätös	140 000

50. *Metsätyömieskotien valtionapu*

Momentille ehdotetaan lisäystä 324 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta ja suoritettavista kunnostus- ja korjaustöistä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Työkeskus Rovalan Kannatusyhdistys ry:n ja Pohjois-Karjalan Metsätyömieskodin Kannatusyhdistys ry:n ylläpitämien metsätyömieskotien ylläpitoon, yhdistysten harjoittamaan muuhun metsätyömieskotitoimintaan ja metsätyöntekijäin keskuudessa harjoitettavaan sivistystyöhön.

Käyttösuunnitelma:	mk
Työkeskus Rovalan Kannatusyhdistys ry.	1 217 000
Pohjois-Karjalan Metsätyömieskodin Kannatusyhdistys ry.	350 000
Yhteensä	1 567 000

1984 esitys	1 567 000
1983 menoarvio	1 243 000
1982 tilinpäätös	1 045 000

60. Maanmittaushallinto

01. *Palkkaukset (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 171 397 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet Muutos ± 1983 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	127 701 300	+ 7 575 800	1 830 + 11
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsubdepalkat</i>	23 140 300	+ 1 396 100	323 — 2
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	4 676 500	+ 464 000	— —
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	11 213 400	+ 887 200	— —
Varaus 1983		— 1 460 600	— —
Varaus 1984	4 665 500	+ 4 665 500	— —
Yhteensä	171 397 000	+ 13 528 000	2 153 + 9

Henkilöstön määrän lisäys aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7).

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 8 628 600 mk. Palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta aiheutuva lisäys on 8 721 000 mk.

b) Kartastoyksiköiden toimintaedellytysten parantamiseksi ja Joensuun kartastoyksikön perustamisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi 1.3.1984 lukien neljä kartastopäällikön virkaa (B 3). Samalla voidaan samasta ajankohdasta lukien työsuhdelpalkoista vähentää kolmen johtavan kartastoinsinöörin palkkoihin varatut määrärahat.

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien henkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi maanmittaustoimistoihin seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkausluokka
3 maanmittausteknikkoa	V 20
1 kartoittaja	V 19
3 kartoittajaa	V 18
2 toimistovirkailijaa	V 8

Lisäys on 821 000 mk.

c) Viitaten alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 593 600 mk seuraavien henkilöiden palkkaamista varten:

	Palkkausluokka
2 kartoittajaa	V 18
2 kartanpiirtäjää	V 10
1 toimistovirkailijaa	V 10
6 toimistovirkailijaa	V 8
1 kartanpiirtäjä	V 8

Viitaten kohdan b perusteluihin ehdotetaan tilapäisten palkkioista vähennettäväksi 387 500 mk yhdeksän ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Viitaten kohdan b perusteluihin ehdotetaan työsuhdelpalkoista vähennettäväksi 295 300 mk kolmen henkilön palkkioina.

Tilapäisten palkkioista vähennetään 35 400 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistettyjen tointen palkkioina.

Viitaten luvun 28.60 perusteluihin ehdotetaan työsuhdelpalkoista vähennettäväksi 80 500 mk kahden siivoajan palkkioina.

Työsuhdelpalkoista vähennetään 8 600 mk vuoden 1983 aikana siirrettyjen tointen palkkioina.

Vähennys on 213 700 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 321 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 200 000 mk maastotyöisiä, viransi-

jaisten palkkioita ja harjoittelijain palkkioita varten.

1984 esitys	171 397 000
1983 menoarvio	157 869 000
1982 tilinpäätös	143 219 158

09. Neuvottelukunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kartastoasiain neuvottelukunnan ja Suomen Kartaston tieteellisen toimituskunnan toiminnasta aiheutuviin menoihin.

1984 esitys	47 000
1983 menoarvio	43 000
1982 tilinpäätös	24 287

21. Kartastotyöt (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 900 000 mk, mistä 1 400 000 mk aiheutuu lähinnä hintojen noususta ja pohjakarttatuotannon tehostamisesta, 1 000 000 mk kertamenosta karttojen painatuksessa syntyneen ruuhkan purkamiseen, 300 000 mk kertamenosta Joensuun kartastoyksikön perustamiseen ja 200 000 mk kertamenosta kuvauslentokoneen rungon määräaikaiseen peruskorjaukseen. Kun momentilta vähennetään 150 000 mk siirtona momentille 30.60.29, lisäys on 2 750 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maanmittaushallinnosta annetussa laissa (34/72) ja asetuksessa (145/72) tarkoitettujen yleisten ja tilauksesta tehtävien kartastotöiden suorittamisesta aiheutuviin palkka- ja matkakustannuksiin, aineiden ja tarvikkeiden hankintaan sekä ulkopuolisten palvelusten ostoihin sekä aloitetoiminnan palkkioihin. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään 118 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Varsinaiset ja tilauksesta tehtävät kartastotyöt (kertamenoa 1 500 000)	15 130 000
Suomen Kartasto	1 840 000
Yhteensä	16 970 000

1984 esitys	16 970 000
1983 menoarvio	14 220 000
1983 I lisämenoarvio	500 000
1982 tilinpäätös	12 644 422

22. Kiinteistötoimitukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 600 000 mk, mistä 1 050 000 mk aiheutuu lähinnä hintojen noususta ja kiinteistötoimitusten lisääntymisestä

sekä 550 000 mk kertamenosta luonnonsuojelualueiden rajanmäärämistoimitusten suorittamiseen. Kun momentilta vähennetään kertameno 600 000 mk ja 30 000 mk eräiden tutkimusmenojen siirtona momentille 30.99.20, lisäys on 970 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maanmittaustoimitusten suorittamiseen ja toimitusmenettelyä koskeviin kehittämistehtäviin sekä tilauksesta tehtäviin kaavoitusmittauksiin ja -kartoituksiin sekä kaavojen laatimiseen liittyviin palkka- ja matkakustannuksiin, aineiden ja tarvikkeiden hankintaan sekä ulkopuolisten palvelusten ostoihin ja automaattiseen tietojenkäsittelyyn liittyviin tiedonsiirtokuluihin sekä aloitetoiminnan palkkioihin. Momentin määrärahaalla saadaan palkata keskimäärin enintään 180 henkilöä.

1984 esitys.....	13 220 000
1983 menoarvio.....	12 250 000
1982 tilinpäätös.....	10 841 164

24. Kiinteistörekisterin muodostaminen

Momentille ehdotetaan lisäystä 180 000 mk hintojen nousun ja rekisterin laajentumisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kiinteistörekisterin kehittämistyöhön. Momentin määrärahaalla saadaan palkata keskimäärin enintään 18 henkilöä.

1984 esitys.....	2 630 000
1983 menoarvio.....	2 450 000
1982 tilinpäätös.....	2 399 999

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 313 000 mk, mistä 1 518 000 mk aiheutuu lähinnä hintojen noususta, 150 000 mk siirrosta momentilta 30.60.21, 300 000 mk kertamenosta luonnonsuojelualueiden rajanmäärämistoimituksiin liittyviä matkoja varten, 345 000 mk kertamenosta eräiden maanmittauskonttorien ja -toimistojen muuttokustannuksia varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 533 000 mk, lisäys on 1 780 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään).....	17 000
Matkat (kertamenoa 300 000).....	13 500 000
Virkistystoiminta (enintään).....	30 000
Muut henkilöstömenot.....	250 000
Rakennusten käyttö (kertamenoa 345 000).....	8 500 000
Toimistomenot.....	9 400 000
Moottoriajoneuvojen käyttö ja kunnossapito.....	850 000
Yhteensä	32 547 000

1984 esitys.....	32 547 000
1983 menoarvio.....	30 767 000
1982 tilinpäätös.....	27 647 346

40. Rajakuntien tilusjärjestelylain mukaiset menot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk rajakuntien tilusjärjestelylain (282/60) mukaisten keskeneräisten tie- ja ojitustöiden loppuunsaattamista sekä korvausten maksamista varten.

1984 esitys.....	600 000
1983 menoarvio.....	500 000
1982 tilinpäätös.....	175 000

41. Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 300 000 mk tehostuneen usjakotoiminnan, vuokra-alueiden järjestelytoimitusten loppuunsaattamisen sekä Mikkelin, Kuopion ja Kymen läänissä vireille tulevien vesitilusjärjestelyjen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää usjakojen tukemisesta annetun lain (24/81) sekä vuokra-alueiden järjestelystä kaupungeissa ja kauppaloissa annetun lain (218/62) ja sen perusteella annetun valtioneuvoston päätöksen (802/73) mukaisten menojen maksamiseen, kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/77) 102 §:n mukaisten lainojen ja korkotuen rahoitukseen sekä eräistä vesitilusjärjestelyistä annetun lain (31/80) mukaisiin lunastuksiin.

1984 esitys.....	6 000 000
1983 menoarvio.....	4 700 000
1982 tilinpäätös.....	6 900 000

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 8 000 000 mk, mistä 6 500 000 mk Vaasan ja Hämeen läänien maanmittauskonttorien uusien toimitilojen kalusto- ja laitehankintoja, atk-laitteiden täydentämistä sekä kojeiden ja kaluston uusimista varten sekä 1 500 000 mk kaukokartoituslaitteiden hankkimista varten.

1984 esitys.....	8 000 000
1983 menoarvio.....	6 500 000
1982 tilinpäätös.....	7 000 000

65. Geodeettinen laitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 183 000 mk seuraavasti:

	Ehdorus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	1 649 100	+ 92 000	16	—
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat</i>	324 800	+ 97 100	5	—
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	7 100	+ 300	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	142 600	+ 16 100	—	—
	Varaus 1983	— 17 900	—	—
	Varaus 1984	+ 59 400	—	—
	Yhteensä	+ 247 000	21	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 101 500 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Laitoksen henkilöstörakenteen kehittämiseksi vastaamaan suoritettavia tehtäviä ehdotetaan perustettavaksi 1.3.1984 lukien peruspalkkainen kamreerin toimi (V 24). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa peruspalkkainen sihteerin toimi (V 20). Lisäys on 7 900 mk.

c) Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 80 000 mk määrärahan oikaisuna. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään viisi pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys.....	2 183 000
1983 menoarvio.....	1 936 000
1982 tilinpäätös.....	1 769 908

21. Mittaus- ja tutkimustyöt

Momentille ehdotetaan lisäystä 180 000 mk, mikä aiheutuu Inarin ja Utsjoen alueella tehtävien kolmiomittaustöiden nopeuttamisesta sekä kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää mittaus- ja tutkimustyöhön liittyviin matkakustannuksiin, laskenta- ja kenttätyöapulaisten palkkauksiin sekä mittaus- ja tutkimustyön kulutusmenoihin.

1984 esitys.....	1 100 000
1983 menoarvio.....	920 000
1982 tilinpäätös.....	950 934

22. Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 53 000 mk käytettäväksi laitokselta tilattujen tutkimusten ja niihin

verrattavien töiden suorittamiseen. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 12.30.99. Momentin määrärahalla saadaan palkata yksi henkilö.

1984 esitys.....	53 000
------------------	--------

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 126 400 mk, mistä 111 400 mk aiheutuu toiminnan tehostamisesta ja hintojen noususta sekä 15 000 mk kertamenosta kansainvälisen fotogrammetriakongressin osallistumiskustannuksiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään).....	2 400
Kansainväliseen yhteistyöhön liittyvät matkat (kertamenoa 15 000).....	80 000
Virkistystoiminta (enintään).....	500
Rakennusten käyttö.....	740 000
Painatus.....	64 000
Atk-menot.....	174 000
Muut menot.....	120 000
Yhteensä	1 180 900

1984 esitys.....	1 180 900
1983 menoarvio.....	1 054 500
1982 tilinpäätös.....	812 462

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 600 000 mk absoluuttisen gravimetrin hankkimista sekä muiden tutkimusvälineiden ja kaluston uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys.....	600 000
1983 menoarvio.....	550 000
1982 tilinpäätös.....	550 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 90 000 mk Metsähovin avaruusgeodeettisen aseman (Kirkkonummi) työ- ja toimistotilojen rakentamisen loppuunsaattamista varten. Työ- ja toimistotilojen laajuus on 184 m² sekä tarkistettu kustannusarvio 830 000

mk, jolloin yksikkökustannus on 4 510 mk/m². Hanketta varten on aiemmin myönnetty 750 000 mk, josta on peruuntunut 10 000 mk.

1984 esitys..... 90 000
1982 tilinpäätös..... 700 000

70. *Maatalouden tutkimuskeskus*

Valtio on vuosittain tukenut alamomentilta 30.30.47.3 osoitetulla määrärahalla Turveteollisuusliitossa suoritettua kasvuturvetutkimusta. Tämä tutkimustoiminta on tarkoitus siirtää vuoden 1984 alusta nykyisessä laajuudessaan maatalou-

den tutkimuskeskukseen ja tätä varten ehdotetaan aikaisemmin alamomentille 30.30.47.3 turveviljelytutkimuksiin osoitetut varat siirrettäväksi maatalouden tutkimuskeskuksen palkkaus- ja kulutusmenomenteille.

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 39 261 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet Muutos ± 1983 1984/83
1. <i>Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	14 978 800	+ 971 600	170 + 3
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsubdepalkat</i>	20 530 200	+ 1 453 300	562 — 2
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	115 000	+ 20 300	— —
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	2 568 700	+ 223 300	— —
	Varaus 1983	— 331 800	— —
	Varaus 1984	+ 1 068 300	— —
	Yhteensä	+ 3 405 000	732 + 1

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 2 260 900 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan turveviljelytutkimuksia varten perustettavaksi ylimääräinen erikoistutkijan toimi (B 3) ja ylimääräinen vanhemman tutkijan toimi (V 29). Toisten palkkaukset on aikaisemmin suoritettu alamomentilta 30.30.47.3.

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi kaksi ylimääräistä tutkijan tointa (V 26) ja kaksi ylimääräistä tutkimusapulaisen tointa (V 13).

Luvun 30.08 perusteluihin viitaten ehdotetaan

1.3.1984 lukien lakkautettavaksi kaksi ylimääräistä tarkastajan tointa (V 28) ja yksi ylimääräinen kanslistin toimi (V 11).

Lisäys on 243 200 mk.

c) Viitaten alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 80 100 mk yhden tutkijan (V 26) palkkaamiseksi.

Savon koeaseman toiminnan turvaamiseksi ehdotetaan työsubdepalkkioihin lisäystä 48 000 mk laitoshuoneen palkkaamista varten.

Viitaten kohdan b perusteluihin ehdotetaan tilapäisten palkkioista vähennettäväksi 202 000 mk neljän ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Vähennys on 73 900 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 560

pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 15 000 mk käännöspalkkioita varten.

1984 esitys.....	39 261 000
1983 menoarvio.....	35 856 000
1982 tilinpäätös.....	31 791 562

21. Tutkimuksen yleiskustannukset

Momentille ehdotetaan lisäystä 505 000 mk, mistä 200 000 mk aiheutuu toiminnan laajenemisen edellyttämistä reuhankinnoista, 100 000 mk kertamenosta kanahybridikokeen käynnistämiseksi sekä 205 000 mk hintojen noususta. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 15 000 mk matkakuluja siirtona momentille 30.70.29, lisäys on 490 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tutkimuskeskuksen hallinnassa olevien maatilojen ja metsien hoidosta aiheutuviin menoihin ja tiloilla suoritettavaan tutkimus- ja koetointintaan liittyvien aineiden ja tarvikkeiden sekä ulkopuolisten palvelusten ostoihin. Maataloustuotteiden myynnistä kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.70.2.

1984 esitys.....	3 890 000
1983 menoarvio.....	3 400 000
1982 tilinpäätös.....	3 073 076

22. Torjunta-ainetarkastukset (arviomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 65 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta. Kun momentilta vähennetään 350 000 mk neljän henkilön palkkauksina momentin 30.08.01 perusteluihin viitaten ja 160 000 mk tarkastustoiminnan erillismenoina siirtona momentiksi 30.08.25, vähennys on 445 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää torjunta-aineiden käyttökelpoisuutta selvittävään tarkastustoimintaan. Tarkastustoiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.70.1. Momentin määrärahalla saadaan keskimäärin enintään 16 henkilöä.

1984 esitys.....	935 000
1983 menoarvio.....	1 380 000
1982 tilinpäätös.....	1 238 080

23. Koeasemien menot

Momentille ehdotetaan lisäystä 310 000 mk, mistä 170 000 mk aiheutuu toiminnan laajenemisesta ja hintojen noususta, 60 000 mk luvun

perusteluihin viitaten siirrosta alamomentilta 30.30.47.3 ja 80 000 mk kertamenosta koe-eläinten hankkimiseen Lapin koeasemalle. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 1 425 000 mk rakennusten käyttö-, matka- ja atk-menojen siirtona momentille 30.70.29, vähennys on 1 115 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tutkimuskeskuksen koeasemien hallinnassa olevien maatilojen ja metsien hoidosta aiheutuviin menoihin ja koeasemilla suoritettavaan tutkimus- ja koetointintaan liittyvien aineiden ja tarvikkeiden sekä ulkopuolisten palvelusten ostoihin. Momentin määrärahasta voidaan käyttää palkkauksiin enintään 110 000 mk.

1984 esitys.....	2 875 000
1983 menoarvio.....	3 990 000
1982 tilinpäätös.....	3 489 972

24. Kasvinjalostustoiminta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 500 000 mk, mistä 1 300 000 mk momentille 12.30.32 kertyväksi arvioituja tutkimuskeskuksen toimesta jalostettujen lajikkeiden siementavarasta suoritettavia maksuja vastaavasti ja 200 000 mk puutarhakasvien jalostustyön tehostamiseen uusien lajikkeiden markkinoinnista alamomentille 12.30.70.2 kertyväksi arvioituja jalostusmaksuja vastaavasti. Lisäys on 310 000 mk. Maksuista arvioidaan kertyvän 300 000 mk ulkomailta. Viitaten kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annettuun lakiin (896/77) momentin määrärahaa saadaan käyttää kasvinjalostustutkimukseen liittyviin palkkaus- ja muihin kulutusmenoihin sekä kojeiden ja laitteiden hankintaan. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 18 henkilöä.

1984 esitys.....	1 500 000
1983 menoarvio.....	1 190 000
1982 tilinpäätös.....	596 799

25. Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 250 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tutkimuskeskukselta tilattujen tutkimusten ja niihin verrattavien tehtävien suorittamiseen. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.70.1. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään viisi henkilöä.

1984 esitys.....	250 000
1983 menoarvio.....	250 000
1982 tilinpäätös.....	73 765

27. *Maataloudelliset yhteistutkimukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan maa- ja metsätalousministeriön käytettäväksi lisäystä 200 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tutkimuslaitosten yhteistyönä suoritettavien ajankohtaisten tavoitetutkimusten palkkaus- ja muihin kulutusmenoihin. Määrärahaa käytetään biologisen typensidonnan ja ravinnetyypen hyväksikäyttöä selvittävän tutkimuksen jatkamiseen, muiden käynnistettyjen tutkimusten jatkamiseen ja uusien tutkimusten aloittamiseen sekä puutarhatutkimuksiin. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään 65 henkilöä.

1984 esitys	4 200 000
1983 menoarvio	4 000 000
1983 I lisämenoarvio	50 000
1982 tilinpäätös	3 250 000

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 102 300 mk, mistä 15 000 mk aiheutuu siirrosta momentilta 30.70.21 ja 1 425 000 mk siirrosta momentilta 30.70.23, 60 000 mk luvun perusteluihin viitaten siirrosta alamomentilta 30.30.47.3, 150 000 mk kertamenosta atk-ohjelmien hankkimiseen, 30 000 mk kertamenosta Jokioisiin muuttoa varten sekä 422 300 mk hintojen noususta. Kun

momentilta vähennetään kertamenoina 564 000 mk, lisäys on 1 538 300 mk.

Käyttösuunnitelma:		mk
Käyttövarat (enintään)		11 000
Matkat		600 000
Virkistystoiminta (enintään)		10 000
Rakennusten käyttö		6 467 000
Toimisto- ja painatusmenot		1 188 000
Atk-menot (kertamenoa 150 000)		840 000
Jokioisiin muutto (kertameno)		30 000
Muut menot		980 000
	Yhteensä	10 126 000

1984 esitys	10 126 000
1983 menoarvio	8 587 700
1982 tilinpäätös	7 481 944

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 000 000 mk tutkimusvälineiden ja kaluston sekä maatalouskoneiden ja traktoreiden uusimista ja täydentämistä sekä rakennushankkeisiin liittyviä irtaimistohankintoja varten.

1984 esitys	5 000 000
1983 menoarvio	5 700 000
1982 tilinpäätös	7 000 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 4 500 000 mk talonrakennushankkeiden suunnittelua ja rakentamista varten.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinnta- ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Keski-Suomen koeasema, talouskeskus, Laukaa	1 320	7 000 000	5 303	3 300 000	2 500 000
2. Kasvinjalostusosaston kasvihuone- ja työtilat, Jokioinen	3 410	17 600 000	5 161	700 000	1 000 000
3. Karjalan koeaseman navetta- ja asuinrakennus, Tohmajärvi		5 200 000		200 000	200 000
4. Etelä-Pohjanmaan koeaseman asuinrakennus, konehalli- ja korjaamorakennus sekä sadonkäsittelytilat, Ylistaro	740	4 000 000	5 405	50 000	300 000
5. Lapin koeaseman peruskorjaus, asuntola, kasvihuone, konehalli ja lämpökeskus, Rovaniemen mlk.		10 600 000			500 000
				Yhteensä	4 500 000

1984 esitys	4 500 000
1983 menoarvio	9 150 000
1982 tilinpäätös	6 755 000

77. *Maa- ja vesirakennustyöt* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 105 000 mk Jokioisten kartanoiden ja koemasien salaojitusta varten.

1984 esitys	105 000
1983 menoarvio	105 000
1982 tilinpäätös	100 000

88. *Maan hankkiminen* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 500 000 mk maiden hankkimiseksi tutkimustarkoituksia varten. Määrärahasta on tarkoitus käyttää pääosa suomaiden hankkimiseen Karjalan koemasalle.

1984 esitys	500 000
-------------------	---------

72. Maatalouden taloudellinen tutkimuslaitos

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 980 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	2 458 900	+ 155 500	32	—
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat</i>	217 700	+ 25 000	4	—
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	27 300	+ 6 300	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	195 000	+ 17 300	—	—
	Varaus 1983	— 25 200	—	—
	Varaus 1984	+ 81 100	—	—
	Yhteensä	+ 260 000	36	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 168 600 mk, mistä 144 400 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

c) Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 22 600 mk osa-aikaisen siivoojan palkkaamiseksi päätoimisena.

Tilapäisten palkkioista vähennetään 9 400 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistetyin toimen palkkiona.

Lisäys on 13 200 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään neljä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 5 000 mk lähinnä harjoittelijain palkkoina.

1984 esitys	2 980 000
1983 menoarvio	2 720 000
1982 tilinpäätös	2 205 228

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 12 500 mk hintojen nousun johdosta. Kun momentilta vähennetään 50 000 mk rakennusten käyttömenojen alenemisen johdosta, vähennys on 37 500 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös maataloustilastojen tuottamisesta maksettaviin korvauksiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	2 400
Virkistystoiminta (enintään)	700
Muut henkilöstömenot	2 500
Rakennusten käyttö	50 000
Maataloustilastojen tuottamisesta aiheutuvat kulut	125 000
Muut menot	360 000
Yhteensä	540 600

1984 esitys	540 600
1983 menoarvio	578 100
1982 tilinpäätös	536 943

40. *Maatalouskirjanpito toiminnan avustaminen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 123 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä kustannusten noususta ja kirjanpito tilojen lukumäärän lisääntymisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maatalouskirjanpito toiminnasta neuvontajärjestöille maksettaviin korvauksiin sekä toiminnasta aiheutuviin atk-, painatus- ja muihin kuluihin.

1984 esitys.....	1 500 000
1983 menoarvio.....	1 377 000
1982 tilinpäätös.....	1 350 000

70. *Kaluston hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 55 000 mk konttorikoneiden ja kaluston uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys.....	55 000
1983 menoarvio.....	50 000
1982 tilinpäätös.....	50 000

76. *Metsäntutkimuslaitos*

01. *Palkkaukset (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 41 405 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	11 804 200	+ 876 100	131	+ 3
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat</i>	25 504 800	+ 1 982 600	359	+ 1
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	260 300	+ 34 200	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	2 708 600	+ 256 800	—	—
	Varaus 1983	— 346 800	—	—
	Varaus 1984	+ 1 127 100	—	—
	Yhteensä	41 405 000	+ 3 930 000	490 + 4

Henkilöstön määrän lisäyksestä kolme aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7).

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 2 549 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan perustettavaksi 1.3.1984 lukien kaksi ylimääräistä tutkimusaseman johtajan tointa (B 2).

Pyhätunturin kansallispuiston toiminnan kehittämiseksi ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen valvojan toimi (V 16).

Lisäys on 242 300 mk.

c) Viitaten kohdan b perusteluihin ehdotetaan tilapäisten palkkioista vähennettäväksi 166 500 mk kahden ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Viitaten alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä 154 000 mk työnjohtajan, tutkimusapulaisen ja laboratorioapulaisen palkkaamista varten.

Tikkurilan toimitiloja varten ehdotetaan työsuhdepalkkoihin lisäystä kertamenona 97 000 mk kahden siivoojan palkkaamiseksi.

Lisäys on 84 500 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 360 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 17 000 mk vuosilomakorvausten, ylityökorvausten ja viransijaisuuksien lisääntymisen johdosta.

1984 esitys.....	41 405 000
1983 menoarvio.....	37 475 000
1982 tilinpäätös.....	14 737 348

20. *Maksullisten tilaustöiden erillismenot* (arvion määräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 350 000 mk, mikä aiheutuu tilaustutkimusten lisääntymisestä ja hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää laitokselta tilattujen tutkimusten ja niihin verrattavien tehtävien suorittamiseen. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.76.1. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään seitsemän henkilöä.

1984 esitys	650 000
1983 menoarvio	300 000
1982 tilinpäätös	8 984

21. *Luonnonsuojelualueiden ja kokeilualueiden hoito*

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 17 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää metsäntutkimuslaitoksen hallinnassa olevien luonnonsuojelu- ja kokeilualueiden hoito- ja opastustoimintaan. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään kuusi henkilöä.

1984 esitys	285 000
1983 menoarvio	268 000
1982 tilinpäätös	200 000

24. *Tutkimuksen yleiskustannukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 980 900 mk, mistä 480 900 mk aiheutuu lähinnä hintojen noususta ja 500 000 mk kertamenosta yksityismetsien hakkuumahdollisuuksia ja hakkuupoistuma selvittävän tutkimuksen jatkamiseen. Kun momentilta vähennetään kertameno 550 000 mk, lisäys on 430 900 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tutkimustoimintaa palvelevien aineiden ja tarvikkeiden hankintaan, ulkopuolisten palvelusten ostoihin sekä tilapäisluonteisten kenttätöapulaisten palkkauksiin ja matkakustannuksiin. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 110 henkilöä.

1984 esitys	8 119 000
1983 menoarvio	7 688 100

26. *Muu koe-, tutkimus- ja tarkastustoiminta*

Momentille ehdotetaan lisäystä 220 200 mk, mistä 20 200 mk aiheutuu lähinnä hintojen noususta ja 200 000 mk kertamenosta metsämarja- ja sieniprojektin jatkamista varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 200 000 mk, lisäys on

20 200 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää torjunta-aineiden tarkastukseen, metsämaan viljavuustutkimuksiin sekä tilastomatemattiseen tutkimukseen ja palveluun liittyviin palkka- ja matkakustannuksiin. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään kahdeksan henkilöä.

1984 esitys	350 000
1983 menoarvio	329 800
1982 tilinpäätös	842 728

27. *Kansainvälinen tutkimusyhteistyö*

Momentille ehdotetaan lisäystä 15 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta ja kansainvälisen tutkimusyhteistyön laajentumisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kansainväliseen tutkimusyhteistyöhön liittyviin palkka- ja matkakustannuksiin sekä muihin käyttömenoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään neljä henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Pohjoismainen tutkimusyhteistyö	125 000
Muu kansainvälinen tutkimusyhteistyö	100 000
Yhteensä	225 000

1984 esitys	225 000
1983 menoarvio	210 000
1982 tilinpäätös	189 878

28. *Metsätaloudelliset yhteistutkimukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 320 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ajankohtaisiin metsätaloudellisiin yhteistutkimuksiin liittyviin palkka- ja muihin kulutusmenoihin. Momentin määrärahaa käytetään myös biologista typensidontaa ja ravinnetyypen hyväksikäyttöä metsätaloustuotannossa koskeviin tutkimuksiin sekä kaukokartoitustutkimuksiin. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 20 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Puun energiankäyttötutkimukset	4 800 000
Muut yhteistutkimukset	1 400 000
Yhteensä	6 200 000

1984 esitys	6 200 000
1983 menoarvio	5 880 000
1982 tilinpäätös	5 500 000

29. *Muut kulutusmenot* (arvion määräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 845 000 mk,

mistä 705 000 mk aiheutuu hintojen noususta, tutkimustoiminnan tehostamisesta ja uusien toimitilojen käyttöönotosta sekä 140 000 mk kertamenosta tietokonelaitteistojen siirtoa varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	8 000
Matkat	2 800 000
Virkistystoiminta (enintään)	7 300
Rakennusten käyttö	4 100 000
Painatus	700 000
Atk-menot (kertamenoa 140 000)	1 424 000
Muut menot	1 850 000
Yhteensä	10 889 300

1984 esitys	10 889 300
1983 menoarvio	10 044 300
1982 tilinpäätös	6 440 717

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 3 200 000 mk, mistä 1 100 000 mk atk-laitteiden hankkimista ja 2 100 000 mk moottoriajoneuvojen, kalusteiden, koneiden ja tutkimusvälineiden uusimista ja täydentämistä sekä Joensuun tutkimusaseman hankintoja varten.

1984 esitys	3 200 000
1983 menoarvio	2 880 000
1982 tilinpäätös	2 250 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 3 955 000 mk talonrakennushankkeiden suunnittelua ja rakentamista varten.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Aloitus- vuosi	Pinta- ala m ²	Kustannusarvio mk / m ²		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Joensuun tutkimusaseman kasvihuone ..	1983	140	870 000	6 214	815 000	55 000
2. Metsätalon D-siiven peruskorjaus	1983	3 796	10 000 000	2 634	5 000 000	1 000 000
3. Tikkurilan laitoserä rakennus n:o 4 kunnos- tus ja kasvihuoneet, Vantaa	1983	2 870 730	3 400 000 700 000	1 185 959	3 200 000	900 000
4. Kannuksen tutkimusasema ja kasvihuo- ne	1984	1 047	5 900 000	5 635	400 000	2 000 000
Yhteensä						3 955 000

1984 esitys	3 955 000
1983 menoarvio	2 865 000
1982 tilinpäätös	12 370 000

80. Eläinlääkintätoimi

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 11 331 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virka- miesten palkkaukset</i>	7 397 800	+ 350 000	64	—
2. <i>Työsuhteipalkat</i>	1 513 400	+ 113 400	20	—
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	1 369 700	+ 93 300	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	741 700	+ 54 100	—	—
	Varaus 1983	— 97 200	—	—
	Varaus 1984	308 400	—	—
Yhteensä	11 331 000	+ 822 000	84	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 556 700 mk palvelusuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Alamomentilta kaksi saadaan palkata enintään 20 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys.....	11 331 000
1983 menoarvio.....	10 509 000
1982 tilinpäätös.....	6 996 403

25. *Eläintautien ehkäiseminen ja muu eläinlääkintähuolto* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 560 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta, sikaloiden terveysvalvontaohjelman aloittamisesta, turkiseläintarhojen tarkastuksen tehostamisesta, täydennyskoulutuksen tehostamisesta ja 80 000 markan kertamenoa painatustyötä varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 80 000 mk, lisäys on 480 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eläintautien ehkäisemiseen, eläinsuojeluun ja muuhun eläinlääkintähuoltoon sekä niihin liittyviin matkoihin sekä aineiden ja tarvikkeiden hankintoihin, toimituspalkkioiden maksamiseen, poikkeuksellisissa tautitilanteissa ja eläinten tai eläintuotteiden ulkomaankauppaan liittyviin tehtäviin tarvittavan tilapäisen työvoiman palkkaamiseen, valtion lihantarkastamon suorittamista tarkastuksista aiheutuviin kuluihin sekä ratsastuskouluissa eläinlääkärin toimesta suoritettaviin hevosten tarkastuksiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Matkat	450 000
Toimituspalkkiot	500 000
Muut menot (kertamenoa 80 000)	1 500 000
Yhteensä	2 450 000
1984 esitys.....	2 450 000
1983 menoarvio.....	1 970 000
1982 tilinpäätös.....	1 495 724

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 45 000 mk, mistä 15 000 mk aiheutuu hintojen noususta ja 30 000 mk kertamenoista lihantarkastusapulaisten koulutukseen. Koulutuskustannukset katetaan momentille 12.30.80 kertyvillä tarkastusmaksuilla. Momentin määrärahaa saadaan käyttää eläinlääkintähuoltohenkilöstön jatko- ja täydennyskoulutukseen, ulkopuolisilla teetetävien elintarviketutkimusten suorittamiseen sekä kotieläinten terveydenhuoltoon liittyviin tutkimusapurahoihin ja eläinlääkintätoimen muihin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Jatko- ja täydennyskoulutus (kertamenoa 30 000)	110 000
Ulkopuolisilla teetetävät tutkimukset	55 000
Tutkimusapurahat	33 000
Muut menot	22 000
Yhteensä	220 000
1984 esitys.....	220 000
1983 menoarvio.....	175 000
1982 tilinpäätös.....	78 908

30. *Valtionosuus kunnan- ja kaupungineläinlääkärien palkkaamiseen* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 2 500 000 mk palvelusuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta. Kun momentilta vähennetään sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) mukaiseen valtionosuusjärjestelmään siirtymisen vuoksi valtionosuuden ennakot 23 113 000 mk, jotka tullaan suorittamaan momentilta 33.77.30, sekä varaus 252 100 mk vuodelle 1983, vähennys on 20 865 100 mk. Momentin määrärahaa käytetään eläinlääkintähuoltolain nojalla suoritettavien vuoden 1983 ja sitä aikaisempien vuosien valtionosuuden loppuerien maksamiseen.

1984 esitys.....	4 597 900
1983 menoarvio.....	25 463 000
1982 tilinpäätös.....	21 427 816

31. *Valtionosuus kunnan- ja kaupungineläinlääkärien matkakulujen korvaamiseen* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 260 000 mk matkakustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa käytetään eläinlääkintähuoltolain (998/79) nojalla suoritettavien vuoden 1983 ja sitä aikaisempien vuosien valtionosuuksien maksamiseen.

1984 esitys.....	2 400 000
1983 menoarvio.....	2 140 000
1982 tilinpäätös.....	2 281 287

33. *Valtionapu kunnille maidosta otettujen näytteiden tutkimisesta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 750 000 mk valtionapuun oikeuttavien tutkimusmaksujen nousun johdosta. Kun momentilta vähennetään sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) mukaiseen valtionosuusjärjestelmään siirtymisen vuoksi valtionosuuden ennakot 8 000 000 mk, jotka

tullaan suorittamaan momentilta 33.77.30, vähennys on 7 250 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään maidontarkastuslain nojalla suoritettavien vuoden 1983 ja sitä aikaisempien vuosien valtionavun loppuerien maksamiseen.

1984 esitys	1 550 000
1983 menoarvio	8 800 000
1982 tilinpäätös	8 166 585

50. Valtionapu eläinsuojelutyöhön

Momentille ehdotetaan 50 000 mk käytettäväksi Suomen eläinsuojeluyhdistyksen toiminnan tukemista varten.

1984 esitys	50 000
-------------------	--------

84. Valtion eläinlääketieteellinen laitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 7 907 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet Muutos ±	
			1983	1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	6 515 100	+ 658 200	87	+ 3
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat	467 400	+ 75 300	4	+ 1
3. Muut palkat ja palkkiot	191 400	+ 29 500	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	517 900	+ 64 900	—	—
	Varaus 1983	— 64 100	—	—
	Varaus 1984	+ 215 200	—	—
	Yhteensä	+ 979 000	91	+ 4

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 363 300 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Lisääntyneiden hallinto- ja taloussuunnittelehtävien hoidon tehostamiseksi ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen kamreerin toimi (V 24).

Oulun ja Seinäjoen aluelaboratorioiden toimintaedellytysten turvaamiseksi ehdotetaan perustettavaksi kaksi ylimääräistä eläinlääkärin tointa (B 1).

Laitoksen henkilöstörakenteen kehittämiseksi vastaamaan suoritettavia tehtäviä ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet sekä ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka:
Perustetaan:	
Peruspalkkaiset:	
1 pääkirjanpitäjä	V 18
2 laboratoriomestaria	V 18
Ylimääräiset:	
1 kemisti	V 28
1 toimistosihtööri	V 16
Lakkautetaan:	
Peruspalkkaiset:	
1 kirjanpitäjä	V 16
1 laborantti	V 16
1 rehumestari	V 14
Ylimääräiset:	
1 laboratoriapulainen	V 11
1 toimistoapulainen	V 9

Lisäys on 330 200 mk.

c) Viitaten alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 49 500 mk varastomiehen palkkausmenoja varten. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään viisi pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 20 000 mk vuosilomakorvauksia varten.

1984 esitys	7 907 000
1983 menoarvio	6 928 000
1982 tilinpäätös	5 989 298

24. Ulkomaiset seerumit ja rokotusaineet (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk hintojen nousun ja turkiseläinrokotteiden lisääntyneen tarpeen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkomaisten rokotteiden, seerumien ja muiden biologisten valmisteiden hankintaan sekä hankintaan liittyviin matkoihin.

1984 esitys	5 700 000
1983 menoarvio	5 200 000
1982 tilinpäätös	4 630 000

27. Maksullisten tilaustöiden erillismenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 12 000 mk, mikä aiheutuu tilaustöiden lisääntymisestä ja kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää laitokselta tilattujen tutkimusten, tarkastusten, ja niihin verrattavien tehtävien suorittamiseen. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.84.1.

1984 esitys	36 000
1983 menoarvio	24 000
1982 tilinpäätös	20 000

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 882 200 mk, mikä aiheutuu hintojen ja vuokrien noususta ja uusien aluelaboratorioiden toiminnan laajentumisesta. Kun momentilta vähennetään kertame-

no 20 000 mk, lisäys on 862 200 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös eläinten hoitoon, laboratoriotarvikkeiden ja tarveaineiden sekä seerumihevosten ja koe-eläinten hankintaan.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	2 400
Matkat	100 000
Virkistystoiminta (enintään)	2 000
Muut henkilöstömenot	55 000
Rakennusten käyttö	1 100 000
Toimistomenot	160 000
Seerumihevosten ja koe-eläinten hankinta ja hoito	250 000
Laboratoriotarvikkeet ja tarveaineet	1 100 000
Muut menot	130 000
Yhteensä	2 899 400

1984 esitys	2 899 400
1983 menoarvio	2 037 200
1982 tilinpäätös	1 886 827

70. Kaluston ja tutkimusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk, mistä 700 000 mk kaluston, konttorikoneiden ja tutkimuslaitteiden uusimista ja täydentämistä sekä Seinäjoen, Oulun ja Kuopion aluelaboratorioiden perushankintoja varten sekä 300 000 mk kahden autoklaavin hankkimiseksi Kuopion aluelaboratoriota varten.

1984 esitys	1 000 000
1983 menoarvio	750 000
1982 tilinpäätös	600 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille merkitään 500 000 mk valtion eläinlääketieteellisen laitoksen uuden laboratoriorakennuksen rakennustöiden jatkamista varten. Hankkeen kustannusarvio on 7 400 000 mk ja hyötypinta-ala 1 068 m². Hanketta varten on aikaisemmin myönnetty 2 000 000 mk.

1984 esitys	500 000
1983 menoarvio	1 000 000
1982 tilinpäätös	1 000 000

90. Valtion margariinitehdas

Valtion margariinitehtaan liikekirjanpidon mukainen ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1984:

	mk	mk
Myyntituotot.....		40 086 000
Myyntiin oikaisuerät		
Alennukset.....	1 410 000	
Luottotappiot.....	30 000	
Välilliset verot.....	6 183 000	— 7 623 000
Liikevaihto.....		32 463 000
Kulut		
Aineet ja tarvikkeet...	24 909 000	
Palkat.....	2 441 000	
Vuokrat.....	150 000	
Muut kulut.....	4 100 000	—31 600 000
Käyttökate.....		863 000
Poistot		
Rakennuksista.....	24 000	
Koneista ja kalustosta..	360 000	— 384 000
Liikelylijäämä.....		479 000
Muut tuotot ja kulut		
Korkotuotot.....	3 000	
Muut tuotot.....	38 000	+ 41 000
		520 000
Välittömät verot.....	—	90 000
Tilikauden ylijäämä.....		430 000

05. Eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 50 000 mk eläkekustannusten nousun johdosta.

1984 esitys.....	760 000
1983 menoarvio.....	710 000
1982 tilinpäätös.....	602 363

22. Käyttömenot (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 4 064 500 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää työntekijäin palkkoihin, raaka- ja lisäaineiden hankintaan, muihin liiketoiminnan käyttömenoihin sekä enintään 2 000 mk käyttövaroihin. Momentin määrärahalta saadaan palkata keskimäärin enintään 35 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Palkat.....	2 441 000
Raaka- ja lisäaineet.....	22 600 000
Muut kulut.....	12 600 000
Yhteensä	37 641 000

1984 esitys.....	37 641 000
1983 menoarvio.....	33 576 500
1982 tilinpäätös.....	33 375 555

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 700 000 mk margariinien kartonoimiskoneen ja muita kalustohankintoja varten.

1984 esitys.....	700 000
1983 menoarvio.....	800 000
1982 tilinpäätös.....	400 000

92. Maanmittaushallituksen karttapaino

Maanmittaushallituksen karttapainon liikekirjanpidon mukainen ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1984:

	mk	mk
Myyntituotot.....		31 900 000
Myyntiin oikaisuerät		
Tuloutus maanmittaushallitukselle.....		3 300 000
Liikevaihto.....		28 600 000
Kulut		
Aineet ja tarvikkeet...	7 300 000	
Palkat.....	7 680 000	
Muut muuttuvat kulut	2 150 000	
Varaston muutos.....	—1 100 000	—16 030 000
Myyntikate.....		12 570 000

Palkat.....	4 420 000
Vuokrat.....	1 700 000
Muut kiinteät kulut...	2 250 000
Käyttökate.....	— 8 370 000
Poistot	
Koneista ja kalustosta..	— 2 050 000
Liikelylijäämä.....	2 150 000
Muut tuotot ja kulut	
Muut tuotot.....	+ 100 000
Tilikauden ylijäämä.....	2 250 000

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 11 552 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Sopimuspalkkaisten virkamiesten palkkaukset</i>	129 400	+ 6 000	1	—
2. <i>Työsubdepalkat</i>	10 352 100	+ 893 900	144	+ 2
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	756 100	+ 78 500	—	—
Varaus 1983		— 95 800	—	—
Varaus 1984	314 400	+ 314 400	—	—
Yhteensä	11 552 000	+ 1 197 000	145	+ 2

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 791 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Toiminnan tehostamiseksi uusissa toimitiloissa työsubdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 108 900 mk offsetpainajan ja jälkikäsitteilytyöntekijän palkkaamista varten. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 146 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys.....	11 552 000
1983 menoarvio.....	10 355 000
1982 tilinpäätös.....	10 009 953

05. *Eläkkeet* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 134 000 mk eläkekustannusten nousun johdosta.

1984 esitys.....	954 000
1983 menoarvio.....	820 000
1982 tilinpäätös.....	750 575

29. *Muut käyttömenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 400 000 mk, mistä 200 000 mk aiheutuu Hämeenlinnan ko-

piokeskuksen toiminnan käynnistymisestä sekä 1 200 000 mk hintojen noususta ja tuotannon kasvusta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää matkakustannuksiin, aineiden ja tarvikkeiden hankintaan, vieraiden palvelusten ostoihin, vuokriin ja muihin liiketoiminnan käyttömenoihin.

1984 esitys.....	13 400 000
1983 menoarvio.....	12 000 000
1982 tilinpäätös.....	10 722 397

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 500 000 mk horisontaalikameran ja muun kaluston uusimista ja täydentämistä varten. Lisäksi ehdotetaan, että maanmittaushallituksen karttapaino saa tilata vuoden 1984 aikana digitaalisen kuvankäsittelylaitteiston enintään 5 500 000 markalla. Kassamenot tämän laitteiston hankinnasta aiheutuvat vuosina 1985 ja 1986.

1984 esitys.....	1 500 000
1983 menoarvio.....	890 000
1982 tilinpäätös.....	2 300 000

95. Metsähallituksen metsät

Metsähallituksen metsien liikekirjanpidon mukainen ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1984:

	mk	mk
Myyntituotot.....		968 000 000
Liikevaihto.....		968 000 000
Kulut		
Aineet ja tarvikkeet ...	50 000 000	
Palkat	320 000 000	
Vuokrat	5 500 000	
Muut kulut	390 000 000	—765 500 000
Käyttökate.....		202 500 000
Poistot		
Rakennuksista ja rakennelmista	5 500 000	
Koneista ja kalustosta .	12 500 000	

Muista pitkävaikutteisista menoista	12 500 000	— 30 500 000
Liikeylijäämä.....		172 000 000
Muut tuotot		
Korkotuotot		+ 2 000 000
		174 000 000
Välittömät verot		— 56 500 000
Tilivuoden ylijäämä		117 500 000

Viitaten luvun 30.50. perusteluihin myös metsähallituksen metsien organisaatiota on tarkoitus uudistaa.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 66 005 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	50 320 000	+ 2 253 100	652	— 9
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat</i>	8 878 600	+ 573 100	132	— 2
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	691 600	+ 46 000	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	4 318 100	+ 286 300	—	—
	Varaus 1983	— 570 200	—	—
	Varaus 1984	+ 1 796 700	—	—
	Yhteensä	+ 4 385 000	784	—11

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 3 501 400 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Viitaten momentin 30.37.01 perusteluihin ehdotetaan 1.3.1984 lukien lakkautettavaksi neljä peruspalkkaista metsäteknikon tointa (V 20), kolme ylimääräistä metsänhoitajan tointa (V 25) ja kaksi ylimääräistä toimistoapulaisen tointa (V 8). Vähennys on 534 800 mk.

c) Momentin 30.37.01 perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdepalkoista vähennettäväksi 54 400 mk yhden henkilön palkkana sekä tilapäisten palkkioista 40 000 mk vahtimestarin palkkana 1.3.1984 lukien eli yhteensä 94 400 mk. Alamomentilta 2 saadaan palkata

enintään 130 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys.....	66 005 000
1983 menoarvio.....	61 620 000
1982 tilinpäätös.....	53 267 477

05. Eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 000 000 mk seuraavasti:

1. *Vakinaiset eläkkeet ja ennen myönnettyt ylimääräiset eläkkeet.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 4 000 000 mk eläkeläisten lukumäärän lisääntymisen ja eläkkeiden nousun johdosta. Alamomentin loppusumma on 59 980 000 mk.

2. *Vuoden kuluessa myönnettyt ylimääräiset*

eläkkeet. Alamomentille ehdotetaan edelleen enintään 20 000 mk.

1984 esitys.....	60 000 000
1983 menoarvio.....	56 000 000
1982 tilinpäätös.....	49 709 398

13. Künsteistöjen korjaus ja kunnossapito

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta ja vanhojen rakennusten lisääntyneestä korjaustarpeesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää metsähallituksen korjaushuollossa olevien rakennusten ja asuntojen kunnossapitoon sekä katurasitusmaksuihin.

1984 esitys.....	3 000 000
1983 menoarvio.....	2 800 000
1982 tilinpäätös.....	2 404 307

14. Teiden ja teiosuoksien kunnossapito

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk, mikä aiheutuu kunnossapidettävien teiden määrän lisääntymisestä ja hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää metsähallituksen teiden ja teiosuoksien kunnossapitoon.

1984 esitys.....	4 500 000
1983 menoarvio.....	4 000 000
1982 tilinpäätös.....	3 363 467

21. Puutavaran hankinta ja myynti (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 43 965 000 mk puutavaran hankintakustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää puutavaran hankinnasta ja myynnistä aiheutuviin palkkaus- yms. kustannuksiin ja tähän toimintaan liittyvään yhteistoiminnan, kehittämistyön, koulutuksen, työntekijöiden terveydenhuollon, virkistystoiminnan, työsuojelun ja terveellisten ruokailutottumusten edistämiseen sekä laitteiden ja työvälineiden hankintaan. Määrärahaa saadaan käyttää myös maa- ja metsätalousministeriön päätöksen mukaan alennettuun hintaan myytävän puutavaran aiheuttamien tulonmenetysten korvaamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Hankinnan ja myynnin menot.....	486 600 000
Työsuojelu.....	3 000 000
Työntekijäin virkistysmenot.....	400 000
Yhteensä	490 000 000

1984 esitys.....	490 000 000
1983 menoarvio.....	446 035 000
1982 tilinpäätös.....	440 495 417

22. Metsien hoito (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 6 000 000 mk hoitotoimenpiteiden tehostamisen ja hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää metsänhoitotöiden suorittamisesta aiheutuviin palkkaus- ym. kustannuksiin ja tähän toimintaan liittyvään yhteistoiminnan kehittämistyön, koulutuksen, työntekijöiden terveydenhuollon, viihtyvyyden, työsuojelun ja terveellisten ruokailutottumusten edistämiseen, laitteiden ja työvälineiden hankintaan sekä karistamojen, taimitarhojen ja siemenvarastojen käyttö- ja hoitomenoihin sekä taimien ja siementen tuottamiseen ja hankintaan. Määrärahaa voidaan käyttää myös koristepuiden ja pensaiden tuottamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Metsien hoidon menot.....	90 900 000
Työsuojelu.....	1 000 000
Työntekijäin viihtyvyydenmenot.....	100 000
Yhteensä	92 000 000

1984 esitys.....	92 000 000
1983 menoarvio.....	86 000 000
1982 tilinpäätös.....	80 000 000

23. Kalavesien ja riistan hoito

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 112 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta sekä toiminnan laajenemisesta ja tehostamisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion kalavesien ja valtion maiden riistan hoitoon ja valvontaan, virkistyskalastusalueiden suunnitteluun ja hoitoon sekä kalanviljelyaltaiden hoitoon. Valtiolle kertyy vastaavasti tuloja kalastuksesta ja metsästyksestä perittävänä maksuina. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 21 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kalavesien hoito.....	1 822 000
Riistan hoito.....	585 000
Valvonta.....	1 993 000
Yhteensä	4 400 000

1984 esitys.....	4 400 000
1983 menoarvio.....	3 288 000
1982 tilinpäätös.....	2 982 959

24. Verot ja metsänhoitomaksut (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 7 500 000 mk, mikä aiheutuu verotuksen perustana olevan kolmen viimeisen vuoden keskimääräisen verotettavan tulon noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää veroihin sekä metsänhoito- ja maantalmaksuihin.

1984 esitys.....	56 500 000
1983 menoarvio.....	49 000 000
1982 tilinpäätös.....	48 135 591

29. Muut käyttömenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 040 000 mk, mistä 890 000 mk aiheutuu hintojen noususta ja 150 000 kertamenosta metsähallituksen 125-vuotisjuhlien järjestämistä varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 70 000 mk, lisäys on 970 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tapaturmista sekä rajankäynneistä, rantakaavojen laatimisesta, metsätalouden järjestelyistä ja metsien palosuojelusta aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	21 000
Matkat	2 646 000
Virkistystoiminta (enintään)	13 500
Muut henkilöstömenot	160 000
Tapaturmamenot	3 650 000
Rakennusten käyttö	5 900 000
Automaattinen tietojenkäsittely	2 171 000
Toimistomenot	2 750 000
Metsien palosuojelu	850 000
Metsätalouden järjestely	1 300 000
Metsähallituksen 125-vuotisjuhlien järjestäminen (kertameno)	150 000
Muut menot	214 000
Yhteensä	19 825 500

1984 esitys.....	19 825 500
1983 menoarvio.....	18 855 500
1982 tilinpäätös.....	17 486 990

70. Työkoneiden ja autojen hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 10 500 000 mk maansiirto-, auraus-, maanmuokkaus- ja puunkäsittelykoneiden, autojen, korjaamojen työstö- ja hitsauskoneiden sekä hinnaltaan näihin verrattavien koneiden hankintaa varten.

1984 esitys.....	10 500 000
1983 menoarvio.....	11 000 000
1982 tilinpäätös.....	13 000 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk uusien toimitilojen suunnittelua ja rakentamista sekä vanhojen rakennusten lähinnä lämpötaloudellisia peruskorjauksia varten.

1984 esitys.....	1 000 000
1983 menoarvio.....	1 000 000
1982 tilinpäätös.....	1 500 000

75. Asuntojen hankkiminen metsätyöväelle (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk metsätyöväen yhteis- ja vuokra-asuntojen rakentamista, perus- ja lämpötaloudellisia korjauksia, yhteis-asuntojen uudelleen pystyttämistä, asuntovaunun ja taukotupien hankkimista ja kunnostamista varten sekä asunto-osakkeiden ostamiseksi metsähallituksen palveluksessa oleville metsätyöntekijöille.

1984 esitys.....	1 000 000
1983 menoarvio.....	1 400 000
1982 tilinpäätös.....	1 700 000

77. Valtion maiden kulku- ja kuljetusteiden rakentaminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 15 500 000 mk metsähallituksen metsiä palvelevien pysyväisluonteisten teiden ja puutavaran käsittely-, varastointi-, purkaus- ja lastauspaikkojen sekä omien uittoväylien rakentamisesta ja perusparannuksesta aiheutuviin menoihin, tarvittavien välineiden, tarvikkeiden ja kaluston sekä varastosuojien hankintaan, työmaiden huoltoon sekä työntekijöiden ja työnjohtajien terveystarkastuksista aiheutuviin menoihin, yksityisteiden rakentamis- ja perusparannuskustannusten metsähallitukselle jaettujen osuuksien maksamiseen, rakennustöiden suunnitteluun ja laskentamenoihin sekä työmenetelmien kehittämiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Tienrakennustoiminta.....	13 300 000
Osuudet yksityisteiden maksamiseen.....	2 200 000
Yhteensä	15 500 000

1984 esitys.....	15 500 000
1983 menoarvio.....	17 500 000
1982 tilinpäätös.....	22 000 000

78. Peruskuivatukset ja perusmetsitykset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 30 000 000 mk metsähallituksen metsien peruskuivatuksen, perusmetsitysten ja peruslannoitusten aiheuttamia menoja varten. Tarkoituksena on nopeuttaa Pohjois-Suomen vajaatuottoisten metsien kuntoonpanoa ja myrskytuhoalueiden metsityksiä.

1984 esitys.....	30 000 000
1983 menoarvio.....	30 000 000
1982 tilinpäätös.....	32 000 000

79. *Metsänjalostus* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 6 000 000 mk metsäpuiden siementen saannin turvaamista ja metsänjalostusohjelman mukaisten metsänjalostustöiden toteuttamista varten.

1984 esitys	6 000 000
1983 menoarvio	6 000 000
1982 tilinpäätös	6 000 000

88. *Maan hankkiminen* (siirtomääräraha)

Metsäpuiden perintötekijöiltään korkealaatuisten siemenen hankkimista ja saannin turvaamista varten on vuosille 1976—1985 laaditun metsänjalostusohjelman mukaiseen toimintaan hankittava maan etelä- ja keskiosista jalostustarkoitukseen sopivia alueita. Jalostustarkoituksiin on arvioitu tarvittavan vuoden 1984 aikana maata noin 150 ha.

Metsätalouden harjoittamista varten momentin määrärahaa saadaan käyttää sellaisten maa-alueiden hankintaan, mitkä sijaintinsa ja valtion metsien yhtenäistämisen kannalta on tarkoituksenmukaista liittää metsähallituksen maihin.

Lisäksi ehdotetaan, että määrärahaa saadaan käyttää rakennusmaan hankkimiseen metsähallituksen vakituisille metsäyöntekijöille ja toimihenkilöille rakennettavia vuokra-asuntoja varten sekä kadun, vesijohdon ja viemärien rakentami-

sesta aiheutuvien korvausten maksamista varten.

Edellä olevan johdosta momentille ehdotetaan 5 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Maan hankkiminen metsänjalostustarkoituksia varten	900 000
Maan hankkiminen valtion metsätaloutta varten	4 000 000
Maan hankkiminen rakennusmaaksi sekä korvaukset kadun, vesijohdon ja viemäriin rakentamisesta	100 000
Yhteensä	5 000 000

1984 esitys	5 000 000
1983 menoarvio	5 000 000
1982 tilinpäätös	112 000 000

89. *Maan hankkiminen myytyjen maa-alueiden ja rakennusten tilalle* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 000 000 mk metsähallituksen hallinnassa olleiden ja myytyjen maa- ja vesialueiden sekä rakennusten tilalle hankittavien lähinnä metsätaloudellisia tarkoituksia varten tarpeellisten maa-alueiden ostamiseen. Määrärahaa on tarkoitus käyttää enintään momentin 14.60.02 tuloja vastaava määrä.

1984 esitys	3 000 000
1983 menoarvio	2 000 000
1982 tilinpäätös	1 945 000

96. *Metsäntutkimuslaitoksen metsät*

Metsäntutkimuslaitoksen metsien liikekirjanpidon mukainen ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1984:

	mk	mk
Myyntituotot		12 100 000
Liikevaihto		12 100 000
Kulut		
Aineet ja tarvikkeet ...	599 000	
Palkat	9 237 000	
Vuokrat	40 000	
Vieraat palvelukset	1 478 000	
Muut kulut	107 200	11 461 200
Käyttökate		638 800

	mk	mk
Poistot		
Koneista ja kalustosta .	20 000	
Laitteista ja rakenteista	10 000	— 30 000
Liikelylijäämä		608 800
Muut tuotot		
Korkotuotot	60 000	+ 60 000
		668 800
Välittömät verot		—1 070 000
Tilikauden alijäämä ...		— 401 200

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 911 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	2 117 700	+ 100 000	26	—
2. <i>Työsubdepalkat</i>	505 600	+ 37 900	9	—
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	17 600	+ 1 400	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	190 900	+ 13 500	—	—
	Varaus 1983	— 25 000	—	—
	Varaus 1984	+ 79 200	—	—
	Yhteensä	2 911 000	35	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille ehdotetaan lisäystä 139 300 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään yhdeksän pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	2 911 000
1983 menoarvio	2 704 000
1982 tilinpäätös	2 501 176

05. *Eläkkeet* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 12 000 mk eläkekustannusten nousun johdosta.

1984 esitys	1 128 000
1983 menoarvio	1 116 000
1982 tilinpäätös	918 797

21. *Metsien hoito* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 97 000 mk metsätyöpalkkojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää metsänhoitotöiden suorittamisesta aiheutuviin palkkaus- yms. kustannuksiin, laitteiden ja työvälineiden sekä sementin ja taimien hankintaan.

1984 esitys	1 872 000
1983 menoarvio	1 775 000
1982 tilinpäätös	1 730 000

22. *Puutavaran myynti ja hankinta* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 453 000 mk, mikä aiheutuu metsätyöpalkkojen noususta ja hakkuiden lisääntymisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää puutavaran hankinnasta ja myynnistä aiheutuviin palkkaus- yms. kustannuksiin sekä laitteiden ja työvälineiden hankintaan sekä enintään 7 000 mk metsäyöntekijäin virkistys- ja harrastustoimintaan.

1984 esitys	3 928 000
1983 menoarvio	3 475 000
1982 tilinpäätös	3 706 577

29. *Muut käyttömenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 470 000 mk, mistä 100 000 mk aiheutuu lähinnä hintojen noususta ja 370 000 mk Punkaharjun tutkimus- aseman lämpökeskuksen käyttömenoista. Momentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 1 500 mk käyttövaroihin ja enintään 7 500 mk kalavesien ja riistan hoitoon.

1984 esitys	1 870 000
1983 menoarvio	1 400 000
1982 tilinpäätös	1 400 023

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 100 000 mk koneiden, laitteiden ja kalusteiden uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys	100 000
-------------------	---------

77. *Metsien perusparannukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 250 000 mk metsäautoteiden rakentamista ja kunnossapitoa, soiden kuivatuksia, perusmetsityksiä ja -lannoitusta varten.

1984 esitys	1 250 000
1983 menoarvio	1 200 000
1982 tilinpäätös	1 088 000

88. *Maan hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 700 000 mk maiden ja rakennusten ostamiseen käytettäväksi tutkimus- ja koemasien sekä metsänjalostuksen tarpeisiin.

1984 esitys	700 000
1983 menoarvio	700 000
1983 I lisämenoarvio	1 300 000
1982 tilinpäätös	600 000

98. Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminta

Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminta käsittää Jokioisten siemenkeskuksen, Jokioisten kartanoiden sahan, Siemenperunakeskuksen (Tyrvävä) ja Tervetaimiaseman (Laukaa).

Liiketoiminnan osalta kiinnitetään huomiota erityisesti Jokioisten kartanoiden sahan viime vuosien kannattamattomaan tuloskehitykseen. Tarkoituksena on vuoden 1984 aikana päättää sahan toimintaan liittyvistä jatkotoimenpiteistä.

Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminnan liikekirjanpidon mukainen ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1984:

	mk	mk
Myyntituotot.....		37 973 000
Myyntiin oikaisuerät		
Liikevaihtovero.....	970 000	— 970 000
Liikevaihto.....		37 003 000
Kulut		
Aineet ja tarvikkeet ...	26 545 048	
Palkat	6 562 300	
Vuokrat	640 000	
Muut kulut	3 579 600	
Valmistus omaan käyttöön.....	— 150 000	
Varaston muutos.....	—1 556 825	—35 620 123
Käyttökate.....		+ 1 382 877
Poistot		
Rakennuksista	1 357 036	
Salaojituksista	30 191	
Koneista ja kalustosta ..	980 736	—2 367 963
Liikealijäämä.....		— 985 086
Muut tuotot ja kulut		
Muut tuotot	445 000	
Muut kulut.....	—	+ 445 000
Välittömät verot		— 35 000
Tilikauden alijäämä...		575 086

05. Eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 70 000 mk eläkekustannusten nousun sekä eläkeläisten lukumäärän lisääntymisen johdosta.

1984 esitys.....	270 000
1983 menoarvio.....	200 000
1982 tilinpäätös.....	201 360

22. Jokioisten siemenkeskus (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 693 000 mk, mikä aiheutuu sopimustuotannon lisääntymisestä ja hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palkka- ja matkakustannuksiin, aineiden ja tarvikkeiden hankintaan ja muihin

liiketoiminnan käyttömenoihin. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 14.47.01.

1984 esitys.....	13 100 000
1983 menoarvio.....	9 407 000
1982 tilinpäätös.....	8 133 227

23. Jokioisten kartanoiden saha (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 950 000 mk, mistä 980 000 mk aiheutuu tuotannon kasvusta ja hintojen noususta sekä 970 000 mk laitoksen määräämisestä liikevaihtoverovelvolliseksi. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palkka- ja matkakustannuksiin, aineiden ja tarvikkeiden hankintaan ja muihin liiketoiminnan käyttömenoihin. Toiminnasta kertyvät tulot n merkitty momentille 14.47.02.

1984 esitys.....	10 890 000
1983 menoarvio.....	8 940 000
1982 tilinpäätös.....	8 320 041

24. Siemenperunakeskuksen tuotantotoiminnan menot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 374 000 mk, mikä aiheutuu siementuotannon lisäyksestä ja palkkakustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palkka- ja matkakustannuksiin, aineiden ja tarvikkeiden hankintaan ja muihin liiketoiminnan käyttömenoihin. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty momentille 14.47.03.

1984 esitys.....	11 950 000
1983 menoarvio.....	9 576 000
1982 tilinpäätös.....	7 469 265

25. Tervetaimiasema (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 80 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palkka- ja matkakustannuksiin, aineiden ja tarvikkeiden hankintaan ja muihin liiketoiminnan käyttömenoihin. Toiminnasta kertyvät tulot on merkitty alamomentille 12.30.08.1 ja momentille 14.47.04.

1984 esitys.....	650 000
1983 menoarvio.....	570 000
1982 tilinpäätös.....	476 691

70. Kaluston bankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 900 000 mk Jokioisten siemenkeskuksen, Jokioisten kartanoiden sahan,

Siemenperunakeskuksen ja Tervetaimiaseman koneiden ja kaluston uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys	900 000
1983 menoarvio	1 180 000
1982 tilinpäätös	860 000

Käyttösuunnitelma:	mk
Jokioisten siemenkeskus	80 000
Jokioisten kartanoiden saha	30 000
Siemenperunakeskus	490 000
Tervetaimiasema	300 000
Yhteensä	900 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 8 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
		mk	mk/m ²		
1. Tervetaimiaseman talouskeskus, Laukaa	3 635	16 100 000	4 429	7 550 000	5 000 000
2. Siemenperunakeskuksen lajittelu- ja varastorakennus, Tyrnävä	3 680	12 000 000	3 261	500 000	3 000 000
				Yhteensä	8 000 000

1984 esitys	8 000 000
1983 menoarvio	7 300 000
1982 tilinpäätös	9 460 000

väksi tontin hankkimiseksi Siemenperunakeskuksen lajittelu- ja varastorakennusta varten.

1984 esitys	100 000
-------------------	---------

88. *Maan hankkiminen* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 100 000 mk käytettä-

99. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut menot

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan edelleen 1 070 000 mk seuraavasti:

3. *Muut palkat ja palkkiot*. Alamomentille ehdotetaan edelleen 1 000 000 mk.

4. *Sosiaaliturvamaksu*. Alamomentille merkitään edelleen 70 000 mk.

1984 esitys	1 070 000
1983 menoarvio	1 070 000
1982 tilinpäätös	1 338 481

mistä 100 000 mk aiheutuu komiteapalkkioiden tarkistuksesta ja 400 000 mk kalastuslain mukaisen kalastuspiirien lautakuntien ja neuvottelukuntien menoista.

1984 esitys	2 100 000
1983 menoarvio	1 600 000
1982 tilinpäätös	1 702 642

09. *Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat*
Momentille ehdotetaan lisäystä 58 500 mk, mistä 48 500 mk aiheutuu komiteapalkkioiden tarkistuksesta ja 10 000 mk tarkkelysasiainneuvottelukunnan menoista.

08. *Komiteat ja asiantuntijat* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk,

Käyttösuunnitelma:	mk
Viljantutkimustoimikunta	120 000
Valtion ravitsemusneuvottelukunta	130 000
Torjunta-ainelautakunta	33 000
Kasvilajiketoimikunta	16 500
Metsäntutkimuslaitoksen neuvottelukunta ja hoitokunnat	3 500
Keinosiemennystoimikunta	3 500
Lapin maatilatalouden kehittämisneuvottelukunta	83 000
Satovahinkoneuvottelukunta	33 000
Maatilatilaston neuvottelukunta	11 000
Kasvinsuojeluneuvottelukunta	22 000
Metsänviljelyaineiston neuvottelukunta	22 000
Vesiasiajn neuvottelukunta	55 000
Tärkkelysasiainneuvottelukunta	10 000
Muut neuvottelu- ja toimikunnat	10 000
Yhteensä	552 500

1984 esitys	552 500
1983 menoarvio	494 000
1982 tilinpäätös	288 496

20. *Eräät luonnonvarojen kestävään käyttöön ja torjunta-aineiden tarkastukseen liittyvät tutkimukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 900 000 mk, mistä 400 000 mk aiheutuu eräiden luonnonsuojelututkimusten siirrosta momentilta 35.15.22 ja 30 000 mk aiheutuu eräiden maamittaukseen liittyvien tutkimusten siirrosta momentilta 30.60.22. Momentin määräraha on tarkoitettu maa- ja metsätalousministeriön käytettäväksi lähinnä uudistuvien luonnonvarojen kestävään käyttöön ja suojeluun, kiinteistötehtäviin ja maa-alueiden arviointiin sekä torjunta-aineiden ympäristövaikutuksiin ja laadunvalvontaan liittyvien tutkimusten suorittamiseen. Määrärahaa saadaan käyttää pääasiassa tutkimuslaitosten yhteistyönä toteutettavien ajankohtaisten tavoitetutkimusten palkkaus- ja muihin kulutusmenoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään 12 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Luonnonvarojen kestävä käytön ja suojelun tutkimukset	400 000
Turkiseläintutkimukset	300 000
Torjunta-ainetutkimukset	100 000
Muut tutkimukset	100 000
Yhteensä	900 000

1984 esitys

900 000

(40.) *Maatalouden eräiden tuotantotarvikkeiden varmuusvarastointi*

Momentti ja sen määräraha on siirretty momentiksi 30.34.45.

41. *Vuotoksen alueen kehittäminen* (siirtomääräraha)

Hallitus päätti syksyllä 1983, että ns. Vuotoksen altaan rakentamishankkeesta luovutaan. Samalla päätettiin ryhtyä kehittämään suunnitellun allasalueen peruselinkeinoja. Asiasta valmistuneen selvityksen mukaan tarvitaan alueen kehittämiseen valtion varoja noin 31 000 000 mk. Tästä voidaan rahoittaa jo olemassa olevien rahoitusjärjestelmien kautta noin 17 500 000 mk, joten valtion uuden erillishoidituksen kokonaistarve on noin 13 500 000 mk.

Edellä olevan johdosta momentille ehdotetaan 3 000 000 mk käytettäväksi valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein alueen maa- ja metsätalouden kehittämiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Maatalous	2 000 000
Metsätalous	1 000 000
Yhteensä	3 000 000

1984 esitys

3 000 000

(43.) *Avustukset maatilakiinteistöjen ja kasvihuoneviljelmien kotimaista energiaa käyttävien lämmitysjärjestelmien rakentamiseen ja uusimiseen* (siirtomääräraha)

Momentti ja sen määräraha on siirretty momentiksi 30.34.44.

(44.) *Metsämarjojen ja sienien varastoinnin tukeminen* (siirtomääräraha)

Momentti ja sen määräraha on siirretty momentiksi 30.34.46.

(46.) *Kasvinjalostustoiminnan edistäminen* (arviomääräraha)

Momentti ja sen määräraha on siirretty momentiksi 30.34.47.

Pääluokan 30 menot luvuittain vuosina 1982—1984

	Tilinpäätös	Menoarvio	Ehdotus	Muutos 1983—1984	
	v. 1982 1 000 mk	v. 1983 1 000 mk	v. 1984 1 000 mk	± 1 000 mk	± %
01. Maa- ja metsätalousministeriö (650) ..	20 534	23 035	24 469	+ 1 435	+ 6
08. Maataloushallinto (670)	76 470	83 264	91 253	+ 7 989	+ 10
10. Valtion maatalouskernian laitos (660)	8 884	7 875	10 112	+ 2 237	+ 28
12. Valtion siementarkastuslaitos (660)...	4 592	5 578	6 182	+ 604	+ 11
14. Valtion maatalouskoneiden tutkimus- laitos (660)	4 772	5 723	6 094	+ 371	+ 6
15. Valtion maitovalmisteiden tarkastus- laitos (660)	5 037	5 359	5 851	+ 491	+ 9
16. Valtion maitotalouden tutkimuslaitos (660)	10 083	9 415	10 116	+ 701	+ 7
17. Valtion hevosjalostuslaitos (660)	6 151	2 171	5 554	+ 3 383	+ 156
29. Valtion viljavarasto (670)	17 959	21 500	53 200	+ 31 700	+ 147
30. Maatalouden neuvontatyön tukemi- nen (670)	96 718	91 987	99 468	+ 7 481	+ 8
31. Maataloustuotteiden hintatuki (670) .	2 685 618	2 460 147	2 639 947	+ 179 800	+ 7
32. Maataloustuotteiden vientituki ja tuotannon tasapainottamistoimenpi- teet (670)	1 486 585	1 472 800	2 031 400	+ 558 600	+ 38
33. Maatilatalouden rakenteen kehittämi- nen (670)	753 106	828 020	799 510	— 28 510	— 3
34. Muut maatalouden menot (670)	108 846	134 274	107 904	— 26 370	— 20
35. Metsästy ja porotalous (690)	41 982	46 155	50 274	+ 4 119	+ 9
37. Kalatalous (690)	39 930	52 222	60 166	+ 7 945	+ 15
38. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos (690)	37 821	38 836	40 078	+ 1 242	+ 3
40. Vesihallinto (560)	249 681	256 280	262 086	+ 5 806	+ 2
50. Metsähallitus (680)	15 643	14 974	16 146	+ 1 172	+ 8
58. Yksityismetsätalous (680)	413 292	428 147	474 340	+ 46 193	+ 11
59. Metsätalouden muut menot (680)	8 614	9 231	10 077	+ 846	+ 9
60. Maanmittaushallinto (550)	210 851	229 299	251 411	+ 22 112	+ 10
65. Geodeettinen laitos (550)	4 798	4 461	5 207	+ 746	+ 17
70. Maatalouden tutkimuskeskus (660) ..	64 850	73 609	73 142	— 467	— 1
72. Maatalouden taloudellinen tutkimus- laitos (660)	4 142	4 725	5 076	+ 351	+ 7
76. Metsäntutkimuslaitos (660)	68 760	67 940	75 278	+ 7 338	+ 11
80. Eläinlääkintätoimi (670)	40 447	49 057	22 599	— 26 458	— 54
84. Valtion eläinlääketieteellinen laitos (670)	14 126	15 939	18 042	+ 2 103	+ 13
90. Valtion margariinitehdas (850)	462	800	700	— 100	— 13
92. Maanmittaushallituksen karttapaino (550)	2 300	890	1 500	+ 610	+ 69
95. Metsähallituksen metsät (680)	190 145	73 900	72 000	— 1 900	— 3
96. Metsäntutkimuslaitoksen metsät (680)	2 692	2 300	2 050	— 250	— 11
98. Maatalouden tutkimuskeskuksen lii- ketoiminta (660)	10 648	8 480	9 000	+ 520	+ 6
99. Maa- ja metsätalousministeriön hal- linnonalan muut menot (650)	3 433	3 164	7 623	+ 4 459	+ 141
Yhteensä	6 709 974	6 531 556	7 347 856	+ 816 300	+ 12

Pääluokan 30 liikeyritysten käyttömenot luvuittain vuosina 1982—1984

	Tilinpäätös	Menoarvio	Ehdotus	Muutos 1983—1984	
	v. 1982 1 000 mk	v. 1983 1 000 mk	v. 1984 1 000 mk	± 1 000 mk	± %
90. Valtion margariinitehdas (850)	33 978	34 287	38 401	+ 4 115	+ 12
92. Maanmittaushallituksen karttapaino (550)	21 483	23 175	25 906	+ 2 731	+ 12
95. Metsähallituksen metsät (680)	697 846	727 599	796 231	+ 68 632	+ 9
96. Metsäntutkimuslaitoksen metsät (680)	10 257	10 470	11 709	+ 1 239	+ 12
98. Maatalouden tutkimuskeskuksen lii- ketoiminta (660)	24 601	28 693	36 860	+ 8 167	+ 28
Yhteensä	788 164	824 223	909 107	+ 84 884	+ 10

Pääloukka 31

LIIKENNEMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Liikenneministeriö

Liikenneministeriön organisaatiota on tarkoitus kehittää siten, että tietoliikenne- ja talousasioiden asemaa korostetaan organisaatiorakenteessa. Tämä toteutetaan perustamalla ministeriöön tietoliikenneasioita käsittelevä yksikkö ja keskittämällä talous- ja taloussuunnitteluasioiden valmistelua. Uudistuksia toteutettaessa otetaan huomioon mm. telelakitoimikunnan asiassa mahdollisesti tekemät ehdotukset. Tieliikenneosaston, autorekisterikeskuksen ja lääninhallitusten työntekijöiden tarkistamistarpeesta ja sen edellyttämistä organisaatiomuutoksista suoritetaan selvitys.

Valtion organisaatioista liikenneturvallisuus-

työhön osallistuvat lähinnä liikenneministeriö, tie- ja vesirakennuslaitos, poliisi sekä autorekisterikeskus. Liikenneturva on liikenneministeriön valvonnan alainen julkisoikeudellinen yhdistys, jolle myös on asetuksella määrätty liikenneturvallisuuden edistämistehtäviä.

Viime vuosina tapahtunut liikenneturvallisuuden myönteisen kehityksen pysähtyminen edellyttää uusia toimenpiteitä. Jotta yhteiskunnan voimavarat voitaisiin kyllin tehokkaasti kohdistaa liikenneturvallisuuden parantamiseen, liikenneministeriö muun ohessa selvittää Liikenneturvan aseman organisatoriset kehittämistarpeet.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 9 491 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	7 665 400	+ 451 000	86	+ 1
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhteipalkat</i>	856 500	+ 113 700	14	—
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	91 000	+ 6 600	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	620 000	+ 51 000	—	—
Varaus 1983		— 80 400	—	—
Varaus 1984	258 100	+ 258 100	—	—
Yhteensä	9 491 000	+ 800 000	100	+ 1

Henkilöstön määrän lisäys aiheutuu vuoden 1983 ensimmäisessä lisämääräarviossa tehdystä päätöksestä.

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 495 300 mk, mistä 430 400 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Virkarakenteen parantamiseksi ehdotetaan tieliikenneosastoon 1.3.1984 lukien perustettavaksi peruspalkkainen tarkastajan toimi (V 24) ja kolme ylimääräistä tarkastajan tointa (V 23). Vastaavasti ehdotetaan samasta ajankohdasta lukien lakkautettavaksi peruspalkkainen notaarin toimi (V 22) ja kolme ylimääräistä notaarin tointa (V 22). Lisäys on 11 000 mk.

c) Määrärahan oikaisun johdosta ehdotetaan tilapäisten palkkioihin ja työsuhdelpalkkoihin lisäystä 65 000 mk. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 14 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	9 491 000
1983 menoarvio	8 691 000
1983 I lisämenoarvio	30 200
1982 tilinpäätös	7 967 057

09. Neuvottelu- ja toimikunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 15 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta.

1984 esitys	150 000
1983 menoarvio	135 000
1983 I lisämenoarvio	30 000
1982 tilinpäätös	87 217

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 515 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja tiedotustoiminnan tehostamisesta. Kun momentilta vähennetään kertameno 250 000 mk, lisäys on 265 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	30 000
Matkat	470 000
Virkistystoiminta	1 300
Automaattinen tietojenkäsittely	60 000
Tiedotustoiminta	700 000
Toimistomenot	500 000
Kansainvälinen yhteistyö	233 000
Muut menot	270 700
Yhteensä	2 265 000

1984 esitys	2 265 000
1983 menoarvio	2 000 000
1983 I lisämenoarvio	960 000
1982 tilinpäätös	4 675 663

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 70 000 mk tietokone-laitteiden sekä kalusteiden ja konttorikoneiden hankkimista varten.

1984 esitys	70 000
1983 menoarvio	60 000
1982 tilinpäätös	50 000

20. Tie- ja vesirakennushallinto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 277 348 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	179 599 900	+ 8 851 500	2 620	—29
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhdelpalkat	66 038 200	+ 4 889 600	1 077	— 1
3. Muut palkat ja palkkiot	6 016 400	+ 325 600	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	18 143 900	+ 1 346 600	—	—
	Varaus 1983	— 2 375 900	—	—
	Varaus 1984	+ 7 549 600	—	—
	Yhteensä	+ 20 587 000	3 697	—30

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 15 715 400 mk, mistä 15 692 200 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Ehdotetaan lakkautettavaksi seuraavat avoimena olevat tarpeettomiksi käyneet ylimääräiset toimet:

Tie- ja vesirakennushallitus	
1 insinööri	V 23
1 palkkatarkastaja	V 21
1 konekirjoittaja	V 10
2 toimistoapulaista	V 9
4 toimistoapulaista	V 8
Piirihallinto	
1 insinööri	V 23
1 teknikko	V 21
13 rakennusmestaria	V 18
5 toimistoapulaista	V 8

Vähennys on 1 587 400 mk.

c) Työsuhdepalkoista vähennetään 9 400 mk vuoden 1983 aikana siirretyn toimen palkkana.

Työsuhdepalkoista ehdotetaan vähennettäväksi 38 300 mk tie- ja vesirakennuslaitoksen piirihallinnossa tarpeettomaksi käyneen toimistotyöntekijän palkkana.

Tilapäisten palkkioista vähennetään 13 600 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistetyt toimen palkkiona.

Vähennys on 61 300 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 1 076 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	277 348 000
1983 menoarvio	256 761 000
1982 tilinpäätös	249 960 658

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 139 000 mk, mistä 4 989 000 mk aiheutuu Turun piirikonttorin muutosta vuokratiloihin, toimistoautomatation lisääntymisestä, eräiden vahingonkorvausten budjetoinnista tälle momentille ja kustannusten noususta sekä 150 000 mk kertamenosta Permanent International Association of Navigation Congressesin päättävän elimen kokouksen järjestämiseen. Kun momentilta vähennetään kertameno 70 000 mk, lisäys on 5 069 000 mk. Koko

tie- ja vesirakennuslaitoksen virkistys- ja liikunta-toiminta rahoitetaan tältä momentilta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös vahingonkorvauksiin, väestönsuojelutarvikkeiden hankintaan ja korvauspäätöksistä johtuviin palautuksiin, milloin niitä varten ei erikseen ole osoitettu määrärahaa sekä tileistä poistoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	60 000
Matkat	14 000 000
Virkistystoiminta (enintään)	300 000
Muut henkilöstömenot	1 300 000
Rakennusten käyttö ja katumaksut	12 100 000
Toimistomenot	12 200 000
Automaattinen tietojenkäsittely	4 000 000
Kansainvälinen yhteistyö (enintään) (kertamenoa 150 000)	250 000
Tileistä poistot	200 000
Muut menot	3 600 000
Yhteensä	48 010 000

1984 esitys	48 010 000
1983 menoarvio	42 941 000
1982 tilinpäätös	37 530 299

71. Tietokoneiden ja toimistokaluston bankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 7 600 000 mk tietokoneiden ja niiden oheis- ja lisälaitteiden sekä toimistokalusteiden ja konttorikoneiden uusintaja täydennyshankintoja varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Keskustietokonelaitteiston täydentäminen ..	1 900 000
Piirihallinnon pientietokoneiden uusiminen	1 200 000
Muut atk-laitteet	1 700 000
Toimistokaluston ja konttorikoneiden hankinnat	2 800 000
Yhteensä	7 600 000

Lisäksi ehdotetaan, että tie- ja vesirakennushallitus saa tilata vuonna 1984 piirihallinnon pientietokonelaitteistojen uusimiseksi atk-laitteistoja yhteensä 14 600 000 markalla. Kassamenoja näistä tilauksista aiheutuu vuonna 1985 6 200 000 mk ja vuonna 1986 8 400 000 mk.

1984 esitys	7 600 000
1983 menoarvio	3 000 000
1982 tilinpäätös	5 000 000

24. Tiet

Tämä luku sisältää tienpidon kulutus-, siirto- ja sijoitusmenot hallintoa lukuunottamatta.

Toiminnallisesti tienpito on tiestön hoitoa, ylläpitoa ja kehittämistä. Ylläpito jaetaan kunnostustoimenpiteisiin ja ylläpitoinvestointeihin.

Tienpidon yleislinjana on varmistaa hoitotoimenpitein tiestön päivittäinen liikennekelpoisuus, turvata ylläpitoimenpitein päällysteiden ja tiestön rakenteellinen kunto sekä kehittämistoimenpitein ylläpitää ja parantaa tiestön palvelutasoa, liikenneturvallisuutta ja kevyen liikenteen olosuhteita.

Tienpidossa kasvaa edelleen ylläpidon suhteellinen osuus investointien osuuden vähetessä.

Tiestön hoidon taso säilytetään ennallaan ja alueellisesti mahdollisimman tasapuolisena. Kunnostusta erityisesti päällysteiden uusimista lisätään edelleen teiden kunnan säilyttämiseksi. Ylläpitoinvestoinnit kohdistetaan ensi sijassa alemman tieverkon heikkojen öljysorateiden sekä vilkasliikenteisten ja kelirikkoisten sorateiden parantamiseen. Kehittämistoimenpiteet suunnataan pääteiden välityskyvyn lisäämiseen, liikenneturvallisuuden, alemman tieverkon palvelutason sekä taajamien liikenneolojen parantamiseen.

Yleisten teiden tienpitoon arvioidaan käytettävän yhteensä noin 2 678 milj. mk. Tienpitoa rahoitetaan paitsileisten teiden kunnossapidon ja tekemisen momenteilta myös momentilta 34.50.77 (Sijoitusmenot työllisyyden turvaamiseksi) sekä momenteilta 25.50.77 ja 78 (Työsiirtoille ja työleireille järjestettävät työt). Kunnossapidon rahoitus kasvaa reaalisesti noin 2 %.

13. Rakennusten kunnossapito (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 250 000 mk konekorjaamojen, keskusvarastojen, laboratoriodien ja niihin liittyvien huolto-, sosiaali- ja työtilojen sekä asuinrakennusten kunnossapitoon. Lisäys on 250 000 mk, mistä 150 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 100 000 mk kertamenosta virkistys- ja liikuntatoimintaa palvelevien rakennusten kunnostamiseen. Kun momentilta vähennetään kertameno 100 000 mk, lisäys on 150 000 mk. Kertamenon käytön ehtona on, että ao. järjestöt sitoutuvat vastaamaan niille osoitettujen tilojen tavanomaisista käyttökustannuksista.

1984 esitys	2 250 000
1983 menoarvio	2 100 000
1982 tilinpäätös	1 826 481

14. Yleisten teiden kunnossapito (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 110 000 000 mk, mistä 25 000 000 mk aiheutuu kunnossapidon määrän lisääntymisestä ja 85 000 000 mk kustannusten noususta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää teiden hoitoon, kunnostukseen ja pienehköihin rakenteen parannustöihin sekä näistä aiheutuvien yhteiskustannusten rahoittamiseen.

Hoitoon kuuluu teiden päivittäisen liikennöitävyuden varmistavat toimenpiteet, kuten kulkuterrosten paikkaaminen, sorateiden tasoitus, pölynsidonta, lumityöt, liukkaudentorjunta, liikenteen ohjaus ja lauttaliikenteen ylläpito. Teiden hoitotaso säilytetään nykyisellään, jolloin hoidon menot ovat noin 535 000 000 mk.

Kunnostukseen kuuluu tien kuluneiden rakenteiden korvaaminen uusilla, kuten päällysteiden kunnostus, sorastus sekä kuivatusjärjestelmien ja siltojen toimivuuden säilyttäminen. Tiepäällysteitä kunnostetaan vähintään 2 750 km. Kunnostuksen menot ovat noin 490 000 000 mk.

Pienehköjä rakenteen parantamistöitä ovat kelirikkoalttiiden teiden kantavuuden vahvistaminen ja kevyen päällysteen tekeminen sekä pienehkö liikenneturvallisuuden parantamistyöt. Rakenteen parantamistöiden määrä säilyy ennallaan. Töistä aiheutuvat menot ovat noin 113 000 000 mk. Tästä on investointiluonteisten ylläpitoitöiden osuus noin 60 000 000 mk.

Edellä mainittujen osatoimintojen menoihin sisältyvät toimintaan tarvittavien työkonien kunnossapito, kaluston monipuolisen käytön edellyttämät pienet lisälaitteet, tienpitoaineiden hankinta, tiemestaripiirien työsuhteisen henkilökunnan palkkameno sekä tiesääpalvelun menot.

Momentilta rahoitettaviin yhteisiin menoihin kuuluu sellaisia menoeriä, joita ei voida suoraan kohdistaa em. osatoimintojen menoihin. Tällaisia ovat tiemestaripiirien kiinteistöjen käyttö ja kunnossapito, valtioneuvoston päätöksen (607/81) mukaiset sosiaalitulojen kalusteet sekä siirrettävien sosiaali- ja työtilojen hankinta ja ylläpito, hiekka- ja suolavarastojen rakentaminen, valtion vastattavien liikennevahinkojen korvaukset, osa tiemestaripiirien työsuhteisen henkilökunnan palkkamenoista sekä tiemestarien matkakorvaukset. Museoinnin kannalta arvokkaiden teosien ja niihin kuuluvien laitteiden säilyttämiseen ehdotetaan käytettäväksi noin 200 000 mk. Yhteiset menot ovat noin 203 000 000 mk.

Momentin määrärahalta palkataan noin 6 600 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö.

1984 esitys	1 340 000 000
1983 menoarvio	1 230 000 000
1982 tilinpäätös	1 086 000 000

31. Valtionapu kunnille paikallisteiden aiheuttamista menoista

Momentille ehdotetaan 1 800 000 mk käytettäväksi valtionapuna erityisesti vähävaraisille kunnille tielain perusteella määrättyjen, paikallisteiden tekemisestä ja kunnossapidosta aiheutuvien kustannusosuuksien alentamiseen. Lisäys 300 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja avustusten lisääntymisestä.

1984 esitys	1 800 000
1983 menoarvio	1 500 000
1982 tilinpäätös	1 300 000

33. Korvaukset katujen kestopäällystämistä (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 3 800 000 mk käytettäväksi rakennuslain 136 a §:n mukaisen kauko- tai kauttakulkuliikenteelle tärkeiden katujen ja kaavateiden kestopäällystämistä aiheutuvan valtion osuuden suorittamiseen.

1984 esitys	3 800 000
1983 menoarvio	3 800 000
1982 tilinpäätös	2 246 384

34. Valtionapu katujen rakentamiseen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 30 000 000 mk rakennuslain 136 a §:n mukaisena harkinnanvaraisena avustuksena kunnille katujen ja kaavateiden rakentamiseen. Lisäys on 3 000 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja toiminnan laajenemisesta.

1984 esitys	30 000 000
1983 menoarvio	27 000 000
1982 tilinpäätös	24 000 000

35. Katumaksulain mukaiset korvaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 30 000 000 mk käytettäväksi kunnille suoritettavasta katumaksusta annetun lain mukaisten valtionosuuksien maksamiseen. Vähennys on 5 000 000 mk.

1984 esitys	30 000 000
1983 menoarvio	35 000 000
1983 I lisämenoarvio	—10 000 000
1982 tilinpäätös	11 468 295

50. Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 58 000 000 mk yksityistä teistä annetun lain mukaisiin valtionapuihin. Lisäys on 8 000 000 mk, mistä 4 400 000 mk aiheutuu teiden määrän lisääntymisestä ja 3 600 000 mk kustannustason noususta.

1984 esitys	58 000 000
1983 menoarvio	50 000 000
1982 tilinpäätös	49 044 618

51. Valtionapu yksityisten teiden tekemiseen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 16 000 000 mk yksityistä teistä annetun lain mukaisiin valtionapuihin. Lisäys on 3 000 000 mk, mistä 1 500 000 mk aiheutuu kustannustason noususta ja 1 500 000 mk avustustarpeen lisäyksestä.

1984 esitys	16 000 000
1983 menoarvio	13 000 000
1982 tilinpäätös	12 000 000

52. Tielain mukainen korkotuki (arviomääräraha)

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi arviomäärärahaksi.

Momentille ehdotetaan lisäystä 40 000 mk, mikä aiheutuu myönnettyjen korkotukilainojen määrän huomattavasta noususta vuodesta 1981 alkaen. Momentin määrärahaa käytetään korkotukeen yleisen tien tekemisestä tai yksityistiejärjestelyistä aiheutuvan uuden asunnon tai elinkeinon harjoittamiseen tarvittavan kiinteistön hankintaan. Vuonna 1984 ehdotetaan uusia korkotukilainoja myönnettäväksi enintään 1 000 000 mk.

1984 esitys	120 000
1983 menoarvio	80 000
1982 tilinpäätös	86 638

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 107 000 000 mk tienpidossa tarvittavan kaluston hankintoja varten.

Määrärahaa käytetään pääosa kuorma-autojen, tiehöyliin, kuormauskaluston ja radiopuhelinverkon sekä lauttakaluston hankintaan. Aikaisemmin myönnettyjen tilausvaltuuksien mukaisesti käytetään määrärahaa noin 10 000 000 mk traktorikaluston hankintaan sekä noin 6 500 000 mk lautta-aluksen hankintaan.

1984 esitys	107 000 000
1983 menoarvio	107 000 000
1982 tilinpäätös	109 000 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 30 050 000 mk seuraavasti:

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Tampereen konekorjaamo (TVL:n osuus) ja Ajoneuvokatos	3 166 360	14 100 000	4 340 998	12 050 000	2 050 000
2. Uudenmaan piiriin konekorjaamo ja keskusvarasto, Vantaa	4 235	21 700 000	5 124	2 700 000	11 500 000
3. Haminan tiemestaripiiriin tukikohta, Hamina ..	1 243	5 300 000	4 263	2 000 000	3 300 000
4. Kristiinankaupungin tiemestaripiiriin tukikohta, Kristiinankaupunki	1 243	5 300 000	4 263	1 500 000	3 800 000
5. Oulun konekorjaamon suunnittelu, Oulu	3953	14 800 000	3 821	800 000	500 000
6. Forssan tiemestaripiiriin tukikohta, Forssa	1 495	5 500 000	3 679	—	1 700 000
7. Salon tiemestaripiiriin tukikohta, Salo	1 444	5 500 000	3 809	—	1 700 000
8. Lahden tiemestaripiiriin tukikohta, Lahti	1 373	5 500 000	4 006	—	1 500 000
9. Pienehköt perusparannukset ja laajennukset, kylmät varastorakennukset, öljyvarastot ja rakennusten suunnittelu					4 000 000
				Yhteensä	30 050 000

1984 esitys	30 050 000
1983 menoarvio	22 230 000
1983 I lisämenoarvio	200 000
1982 tilinpäätös	29 500 000

77. Yleisten teiden tekeminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 203 000 000 mk. Yleisten teiden tekemistä rahoitetaan tämän momentin lisäksi myös momentilta 34.50.77 (Sijoitusmenot työllisyyden turvaamiseksi) sekä momenteilta 25.50.77 ja 78 (Työsiirtoloille ja työleireille järjestettävät työt). Yleisten teiden tekemistä koskeva toimintasuunnitelma on kokonaisuudessaan laadittu 1 337 500 000 markan rahoitussuunnitelmaan.

Työsiirtola- ja työleiritöihin käytetään yhteensä 22,5 milj. mk.

Teiden tekeminen jaetaan toiminnallisesti ylläpitoinvestointeihin, kehittämiseen ja suunnitteluun. Ylläpitoinvestointeilla tarkoitetaan huonokuntoisten teiden ja siltojen parantamista ja kehittämisellä liikenteen turvallisuutta, nopeutta ja ajomukavuutta parantavia toimenpiteitä.

Ylläpitoinvestointien kustannukset ovat 460 milj. mk. Tärkein toimenpideryhmä on rakenteiden parantaminen; sorateitä 490 km ja öljysorateitä 300 km.

Kehittämisinvestointien kustannukset ovat 819 milj. mk. Investointien pääosana on teiden suuntauksen parantaminen.

Yleisten teiden tekemisen kustannukset ilman työllisyys- ja vankitöitä ovat yhteensä 1 283 milj. mk. Näistä kohdistetaan käynnissä oleviin hankkeisiin 759 milj. mk, uusien nimettyjen hankkeiden aloittamiseen 195 milj. mk, pienehköihin tie- ja siltatöihin 202 milj. mk sekä tutkimus- ja

suunnittelutoimintaan 127 milj. mk. Kun kustannuksista vähennetään tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat sekä laskennalliset erät, yhteensä 80 milj. mk saadaan momentin rahoitustarpeeksi 1 203 milj. mk.

Teiden tekemisen kustannuksiin kuuluvat työ-määrärahaalla palkattavan työsopimussuhteisen henkilöstön palkat, työmailla työskentelevän virkasuhteisen henkilökunnan päivärahat ja matkakustannukset sekä arvoltaan vähäisen kaluston hankinta työmaiden käyttöön sekä kolmannelle henkilölle aiheutuneen sellaisen vahingon korvaus, josta tienpitäjä työn teettäjänä on vastuussa yleisten vahingonkorvausoikeudellisten säännösten ja periaatteiden mukaan ja edelleen rakennustyömaiden siirrettävien sosiaali- ja työtilojen hankinta ja ylläpito sekä rakennustoiminnan eräät pienehköt keskitetyt hankinnat, palkkiot ja luottamusmiestoiminnan kulut.

Määräraha ehdotetaan jaettavaksi alamomenteille seuraavasti:

	mk
1. <i>Uudenmaan tie- ja vesirakennuspiiri</i>	166 500 000
2. <i>Turun tie- ja vesirakennuspiiri</i>	123 900 000
3. <i>Hämeen tie- ja vesirakennuspiiri</i>	141 200 000
4. <i>Kymen tie- ja vesirakennuspiiri</i>	58 300 000
5. <i>Mikkelin tie- ja vesirakennuspiiri</i>	54 700 000
6. <i>Pohjois-Karjalan tie- ja vesirakennuspiiri</i>	44 600 000
7. <i>Kuopion tie- ja vesirakennuspiiri</i>	67 700 000
8. <i>Keski-Suomen tie- ja vesirakennuspiiri</i>	71 000 000
9. <i>Vaasan tie- ja vesirakennuspiiri</i>	97 100 000
10. <i>Keski-Pohjanmaan tie- ja vesirakennuspiiri</i>	41 000 000
11. <i>Oulun tie- ja vesirakennuspiiri</i>	54 000 000
12. <i>Kainuun tie- ja vesirakennuspiiri</i>	36 000 000
13. <i>Lapin tie- ja vesirakennuspiiri</i>	105 000 000
14. <i>Muut tie- ja siltatyöt</i>	15 000 000
15. <i>Tutkimus ja suunnittelu</i>	127 000 000
Yhteensä	1 203 000 000

Käyttösuunnitelma:

1. <i>Uudenmaan tie- ja vesirakennuspiiri</i>	Pituus km Kesto aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1984 mk
1. Vt 7 Helsinki—Porvoo välillä Boxby—Drägsby, Si-poo, Porvoon mlk	10,62 + 11,77 1973—84,87	136 100	129 100	5 300 000
2. Mt 131 Nurmijärvi—Rajamäki, Nurmijärvi	10,60 1978—84	34 200	30 200	4 000 000
3. Mt 120 välillä Rantarata—Helsingin kaupungin raja, Helsinki	4,10 1979—84	67 000	63 100	3 900 000
4. Mt 1141 välillä Laajalahti—Vihdintie, Espoo, Hel-sinki	4,50 1979—84	104 500	100 000	4 500 000
5. Mt 118 Leppävaaran kohdalla, Espoo	2,70 1980—84	42 650	41 000	1 650 000
6. Mt 1301 välillä Perttula—Nurmijärvi, Nurmijärvi ...	7,00 + 0,50 1981—84	14 600	14 000	600 000
7. Mt 120 välillä Helsingin kaupungin raja—Hämeen-kylä, Vantaa, Espoo	3,92 + 1,11 1981—84,86	52 150	42 550	7 550 000

	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1984 mk
8. Mt 1141 välillä Tapiola—Laajalahti, Espoo	3,00 + 2,20 + 1,50 1981—85	32 050	30 100	200 000
9. Kt 50 välillä Hämeenkylä—Vantaankoski, Vantaa ...	4,8 + 4,8 1981—85	45 900	42 450	700 000
10. Vt 4 välillä Levanto—Viljaniemi, Orimattila, Mäntsälä	14,00 1981—85,88	87 100	41 950	19 600 000
11. Mt 162 välillä Pukkila—Myrskylä, Pukkila, Myrskylä	19,00 1982—84	25 100	11 850	13 250 000
12. Mt 1121 välillä Inkoo—Mustio sekä kt 53 ja mt 186 tiejärjestelyt Mustion kohdalla, Inkoo, Karjaa	17,80 1982—85	46 250	17 650	10 300 000
13. Mt 145 kevyen liikenteen järjestelyt välillä Tuusulan kk—Järvenpään raja, Tuusula	3,30 1983—84	5 000	1 200	3 800 000
14. Pt 11453 välillä Vantaankoski—Ylästö, Vantaa	1,60 + 2,30 1983—84,86	6 800	1 100	5 400 000
15. Pt 11453 kevyen liikenteen järjestelyt välillä Ylästö—Veromichenkylä, Vantaa	3,80 1983—84	2 900	1 550	1 350 000
16. Kt 50 välillä Vanhakartano—Hämeenkylä, Espoo, Vantaa	3,10 1983—86	40 500	3 150	12 650 000
17. Vt 7 välillä Rita—Koskenkylä, Porvoon mlk, Pernaja	18,00 + 2,00 1983—88,90	166 500	5 800	24 900 000
18. Vt 4 välillä Mäntsälä P—Levanto, Mäntsälä, Orimattila	13,10 1982—85,90	74 200	19 900	19 900 000
19. Mt 118 kevyen liikenteen järjestelyt välillä Bembole—Nupuri, Espoo	4,10 + 5,90 1984	3 150	—	3 150 000
20. Mt 3531 ja 3532 sekä pt 11957 Hirvikosken silta, Ruotsinpyhtää	0,8 + 0,7 1984	2 650 (5 300)	—	2 650 000
21. Mt 1761 Liljendal—Hardom, Liljendal, Pernaja	10,10 + 0,30 1984—85	6 100	—	1 000 000
22. Vt 2 kevyen liikenteen järjestelyt Karkkilan kohdalla, Karkkila	1,2 1984	2 550	—	2 550 000
23. Mt 137 välillä Nukari—Noppo, Nurmijärvi	5,10 1984—85	10 600	—	2 200 000
24. Mt 143 ja pt 11493 Hyvinkään pohjoinen ohikulkutie, Hyvinkää	7,10 + 10,00 1984—87	39 900	—	4 200 000
25. Mt 152 Maantiekylä—Korso, Vantaa, Tuusula	4,1 + 5,90 1984—87	33 000	—	2 000 000
26. Pienehköt tietyt				21 300 000
— liikenneturvallisuustyöt	11 000 000			
— pienehköt siltatyöt	5 300 000			
— muut pienehköt tietyt	5 000 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—12 100 000
			Rahoitustarve	166 500 000

2. Turun tie- ja vesirakennuspiiri

	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1984 mk
1. Kt 41, mt 249 ym. Vammalan seudun tiejärjestelyt, Vammala, Äetsä, Huittinen, Mouhijärvi	8,70 + 0,25 1980—84	30 770	30 520	250 000

	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1984 mk
2. Vt 8, pt 12409 ja 12259 ym. Maskun ja Nousiaisten tiejärjestelyt, Masku, Nousiainen	3,30 + 0,30 1981—84	5 400	4 500	900 000
3. Vt 9, mt 210 ja 213, pt 12615 Loimaan tiejärjestelyt ja Hennijoen silta, Loimaan mlk, Alastaro, Loimaa ..	3,50 1982—84	6 100	6 000	100 000
4. Vt 1, mt 2351, 2403 ja 224, pt 12317 ja 12219 tiejärjestelyt Salon seudulla, Salo, Muurla, Halikko, Perniö, Suomusjärvi	14,4 + 0,80 1982—85	21 200	10 620	5 200 000
5. Mt 2790 ja 334, pt 13341 ja 13342 Kihniö—Isoniemi, rautatien ylikulkusilta, Kihniön keskustan kevyen liikenteen tiet sekä Tavinojan silta ja Naarmin silta, Kihniö	16,00 1982—84	11 470	8 420	3 050 000
6. Vt 1, mt 235 ja 2343 Paimion keskustan kevyen liikenteen väylät, Paimio	6,50 1982—84	11 950	9 100	2 850 000
7. Mt 271 välillä Ala-Honkajoki—Honkajoki, Kankaanpää, Honkajoki	11,00 1983—84	4 700	2 650	2 050 000
8. Vt 10, pt 12307 ja 12305 mt Marttila—Aura, Vättilän liittymän kanavointi sekä Prunkilan silta, Marttila, Tarvasjoki, Aura	19,00 + 0,36 1983—85	20 600	5 090	9 700 000
9. Mt 230 välillä Punkalaidun—Hämeen piirin raja, Punkalaidun	7,50 1983—84	6 100	1 800	4 300 000
10. Mt 180 välillä Prosvik—Vikom, Nauvo	9,00 1983—84	4 550	1 700	2 850 000
11. Mt 270 Tuorila—Siikainen, Siikainen, Merikarvia ..	9,80 + 0,14 1983—84	5 290	2 440	2 850 000
12. Vt 3 turvallisuusjärjestelyt välillä Hämeen läänin raja—Hämeenkyrö ja Kyröskosken keskusta, Hämeenkyrö	5,50 1983—84	4 630	1 380	3 250 000
13. Vt 8 Porin läntinen ohikulkutie, Pori	5,40 + 1,30 1983—86	98 000	10 800	44 000 000
14. Kt 40 ja mt 222, Orikedon eritasoliittymä ja kevyen liikenteen järjestelyt välillä Oriketo—Liedon kunnan raja, Turku	0,80 + 0,70 1983—85	15 360	7 420	5 000 000
15. Vt 8, mt 196, 198, 205, 2051, pt 12483, 12363, 12507 Laivanrakentajantie, rautatien ylikulkusilta mt:lle 196, Kalannin ja Laitilan keskustojen tiejärjestelyt, Uusikaupunki, Kalanti, Laitila	6,10 + 9,20 1984—86	29 400	—	3 250 000
16. Mt 180, pt 12022, 12023 Vikomin ja Biskopsön lossien korvaaminen sillalla, Nauvo	5,00 1984—86	19 600	—	3 000 000
17. Vt 2, mt 219, 246 Harjavallan eritasoliittymä, Harjavalta	0,64 + 1,90 1984—85	6 480	—	2 450 000
18. Mt 261 Niinisalo—Jämijärvi, Kankaanpää, Jämijärvi	13,10 + 0,16 1984—85	4 200	—	1 750 000
19. Vt 10 yksityisten ja yleisten teiden liittymien parantaminen, Lieto	12,9 1984—85	6 200	—	1 800 000
20. Mt 256 Harjakangas—Lassila sekä Lassilan silta, Noormarkku	18,4 + 0,16 1984—85	9 800	—	3 350 000
21. Vt 3, mt 2611, pt 13077 vt 3:n turvallisuusjärjestelyt välillä Nuuti—Mansoniemi sekä Mansokosken silta, Uittamon silta ja Katajan silta, Ikaalinen	8,00 + 0,45 1984—85	3 500	—	1 100 000

	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1984 mk
22. Mt 276, 277 Kyröskoski—Heittola välillä Viljakala—Luhalahti, Viljakkala, Ikaalinen	9,00 + 0,90 1984—85	7 530	—	2 250 000
23. Mt 189 Saksila—Naantali, Naantali	4,60 1984—85	9 800	—	2 400 000
24. Kt 40, mt 189 liikenneturvallisuusjärjestelyt, Raisio ..	3,00 1984—85	3 900	—	1 450 000
25. Mt 228 Loimaan ratapihan ylikulkusilta, Loimaa	3,00 + 0,60 1984—86	16 400	—	3 000 000
26. Pienehköt tietyt				18 450 000
— liikenneturvallisuustyöt	7 550 000			
— pienehköt siltatyöt	5 200 000			
— muut pienehköt tietyt	5 700 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—6 700 000
			Rahoitustarve	123 900 000

3. Hämeen tie- ja vesirakennuspiiri

	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1984 mk
1. Mt välillä Rajaniemi—Lakalaiva, Pirkkala, Tampere ..	8,19 + 11,40 1980—85	75 970	43 340	19 400 000
2. Vt 12 välillä Upo—Pekanmäki, Lahti	1,70 + 1,40 1980—81, 84	32 250	31 400	850 000
3. Mt 344 välillä Ruhala—Päijäntee, Ruovesi, Vilppula	22,72 + 0,17 1981—84	30 530	30 230	300 000
4. Vt 12 välillä Villähde—Uusikylä, Nastola	9,64 + 2,41 1982—84, 87	36 800	22 700	10 800 000
5. Vt 3, mt 305 Ojoisten eritasoliittymä tiejärjestelyi- neen, Hämeenlinna	1,88 + 3,08 1982—84	21 650	13 250	8 400 000
6. Kt 66 välillä Virrat—Vaasan piirin raja, Virrat	17,60 + 0,25 1982—84	26 910	18 960	7 950 000
7. Vt 3 välillä Tampere—Ylöjärvi, Tampere, Ylöjärvi ..	10,70 + 3,00 1983—85	40 700	5 300	21 100 000
8. Mt 332 välillä Turun piirin raja—Kuru, Kuru	22,56 1983—85	23 500	4 200	10 800 000
9. Vt 4 välillä Uudenmaan piirin raja—Renkomäki, Hollola, Lahti	7,00 + 2,30 1983—85, 88	36 900	8 450	12 600 000
10. Mt 330 välillä Ylöjärvi—Kuru, routavaurioiden kor- jaaminen, Ylöjärvi, Kuru	38,86 1983—86	5 300	1 100	1 100 000
11. Mt 3053 välillä Rahkoila—Aulanko, Hattula, Hä- meenlinna	7,08 1983—84	9 700	2 250	7 450 000
12. Mt 280 välillä Uudenmaan piirin raja—Somero, Somero	28,59 + 2,17 1984—86	28 600	—	4 200 000
13. Mt 316 välillä Lahti—Hollola, Lahti, Hollola	9,40 + 0,67 1984—85	10 100	—	3 250 000
14. Mt 289 välillä Rauhala—Turkhauta, Janakkala, Hausjärvi	8,49 + 1,78 1984—85	12 700	—	3 500 000
15. Mt 346 välillä Mantila—Kotala, Vilppula, Virrat	37,11 + 0,81 1984—87	35 900	—	3 200 000
16. Mt 250 välillä Siuro—Nokia, Nokia	5,40 1984—85	8 450	—	2 150 000
17. Mt 2813 Humppilan taajaman kohdalla, Humppila ..	2,65 1984	3 350	—	3 350 000

	Pituus km Kesto-aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1984 mk
18. Pienehköt tietyöt				28 500 000
— liikenneturvallisuuustyöt	11 400 000			
— pienehköt siltatyöt	9 000 000			
— muut pienehköt tietyöt	8 100 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—7 700 000
			Rahoitustarve	141 200 000

4. *Kymen tie- ja vesirakennuspiiri*

	Pituus km Kesto-aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1984 mk
1. Vt 7 välillä Poitsila—Hamina, Hamina, Vehkalahti .	3,6 + 2,7 1980—87	60 300	31 400	18 000 000
2. Mt 3622 välillä Iitti—Kymenranta, Iitti, Kuusankoski	14,0 1983—84	8 350	1 850	6 500 000
3. Mt 3571 ja 3573 Korkeakosken silta ja kevyen liikenteen järjestelyt, Kotka	0,5 1983—84	4 750	1 100	3 650 000
4. Vt 6 Joutsenon tiejärjestelyt, Joutseno	1,5 1983—86	9 000	1 500	2 650 000
5. Mt 3532 Hirvikosken silta, Pyhtää, Ruotsinpyhtää ...	0,8 + 0,7 1983—84	2 650 (5 300)	1 100	1 550 000
6. Mt 364 Korian silta, Elimäki, Kuusankoski	0,7 1983—84	11 050	2 850	8 200 000
7. Mt 3751 välillä Utti—Savero, Valkeala	4,0 1983—84	2 550	800	1 750 000
8. Mt 4062 Ukonsalmen silta, Ruokolahti	0,6 1984—85	13 700	—	2 300 000
9. Pt 14632 Helilän silta, Kotka	0,4 1984—85	3 350	—	1 400 000
10. Mt 387 välillä Vaalimaa—Husu, Miehikkälä, Viro-lahti, Ylämaa	18,0 1984—86	16 700	—	2 300 000
11. Vt 12 välillä Sitikkala—Papinkallio, Iitti	4,0 1984—85	6 850	—	1 550 000
12. Pt 14630 Mussalo, Kotka	2,3 1984—85	7 150	—	1 300 000
13. Pienehköt tietyöt				9 950 000
— liikenneturvallisuuustyöt	4 000 000			
— pienehköt siltatyöt	3 400 000			
— muut pienehköt tietyöt	2 550 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—2 800 000
			Rahoitustarve	58 300 000

5. *Mikkelin tie- ja vesirakennuspiiri*

	Pituus km Kesto-aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1984 mk
1. Vt 5 välillä Asema—Kinnari, Mikkelin kaupunki ja mlk	3,38 + 1,45 1975—84	63 400	59 600	3 800 000
2. Vt 5 välillä Pitkäjärvi—Asema, Mikkelä	2,29 + 1,60 1977—85	52 000	31 000	12 550 000

	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1984 mk
3. Mt 542 välillä Karvio—Kuopion piirin raja, Heinävesi	11,14 1982—84	8 260	4 460	3 800 000
4. Kt 60 välillä Hujansalo—Kymen piirin raja, Heino- lan mlk	13,35 1983—84	6 900	1 600	5 300 000
5. Mt 447 välillä Haarajoki—Porsaskoski, Kangasniemi, Pieksämäen mlk	21,37 + 0,33 1983—85	9 700	1 600	6 000 000
6. Kt 62 Lietveden silta tiejärjestelyineen, Puumala	1,30 1983—85	14 900	850	6 900 000
7. Mt 410 välillä Otamo—Sysmä, Sysmä	2,51 + 1,52 1984	6 600	—	6 600 000
8. Mt 423 välillä Metsäkoski—Vehkalahti, Hartola	12,68 1984—85	6 100	—	1 650 000
9. Mt 4731 välillä Makkola—Ruokojärvi, Kerimäki	4,60 1984	1 950	—	1 950 000
10. Pt 15209 Potkusalmen silta tiejärjestelyineen, Pun- kaharju	1,00 1983—84	7 200	—	3 250 000
11. Mt 468 välillä Leväsalo—Viljolahti, Kangaslampi	6,70 1984—85	4 900	—	1 000 000
12. Mt 416 Virransalmen silta tiejärjestelyineen, Mänty- harju	1,63 1984—85	5 250	—	1 150 000
13. Pienehköt tietyt				6 750 000
— liikenneturvallisuustyöt	4 300 000			
— pienehköt siltatyöt	400 000			
— muut pienehköt tietyt	2 050 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—6 000 000
			Rahoitustarve	54 700 000

6. Pohjois-Karjalan tie- ja vesirakennuspiiri

	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1984 mk
1. Mt 4825 välillä Pöytälahti—Viuruniemi, Outokum- pu ja Liperi	12,49 + 0,14 1983—85	11 100	2 730	5 300 000
2. Mt 5224 Naarajoen silta, Lieksa	1,58 1983—84	6 620	2 770	1 950 000
3. Mt 5021 ja pt 15668 Viinijärven kevyen liikenteen väylät, Liperi	5,43 + 0,37 1981—84	9 900	7 200	2 700 000
4. Kt 74, mt 522, 514 ja pt 15769 Ilomantsin raken- nuskaava-alueen päätiet, Ilomantsi	6,50 1983—85	6 150	1 680	3 500 000
5. Vt 18 välillä Aronsalmi—Valtimo, Nurmes ja Valti- mo	27,4 1983—85	9 600	600	5 500 000
6. Mt 504 välillä Ruvaslahden paikallistiehaara—Mar- tonvaara, Polvijärvi	19,36 + 0,46 1983—84	11 620	3 420	6 500 000
7. Mt 480 välillä Aittolahti—Väärämäki, Kesälahti	21,75 + 0,05 1983—85	12 700	5 200	2 100 000
8. Mt Joensuun kehätie, Joensuu	3,10 + 1,79 1980—84	85 400	75 400	10 000 000
9. Mt 5261 välillä Jamali—Kylänlahti, Lieksa	9,0 + 1,07 1984—85	7 300	—	2 550 000

	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1984 mk
10. Pt 15715 välillä Lehmo—Ristisaari, Kontiolahti	4,61 + 0,04 1984—85	3 050	—	1 500 000
11. Pt 15941 Valtimon keskustan kohdalla, Valtimo	2,99 + 1,07 1984—85	4 350	—	2 000 000
12. Pienehköt tietyt				5 000 000
— liikenneturvallisuustyöt	2 150 000			
— pienehköt siltatyöt	850 000			
— muut pienehköt tietyt	2 000 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—4 000 000
			Rahoitustarve	44 600 000

7. Kuopion tie- ja vesirakennuspiiri

	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1984 mk
1. Mt 554 välillä Kissakuusi—Kivimäki, Tervo, Pielavesi	33,00 1981—84	20 600	17 450	3 150 000
2. Vt 5 Leväsen eritasoliittymä, Kuopio	0,35 + 1,55 1983—84	8 200	1 950	6 250 000
3. Mt 5731 välillä Kaavi—Kortteinen—Sivakkavaara, Kaavi	22,80 1983—85	10 800	2 750	5 600 000
4. Mt 537 välillä Puutosalmi—Vehmersalmi, Vehmersalmi	15,80 1983—85	14 700	2 650	7 950 000
5. Mt 534 välillä Tahvolanmäki—Vuorinen, Leppävirta	21,10 1981—84	14 250	11 100	3 150 000
6. Pt 16367 Puurtila, Varkaus	3,60 + 2,00 1983—84	3 050	1 100	1 950 000
7. Mt 543 välillä Rautalampi—Kerkonkoski, Rautalampi	12,50 1983—84	3 450	650	2 800 000
8. Mt 545 välillä Kerkonkoski—Vesanto, Rautalampi ...	23,90 1983—85	12 550	1 600	6 550 000
9. Pt 16089 Konnekosken silta, Rautalampi	0,60 + 1,50 1982—84	5 600	5 100	500 000
10. Mt 5641 ja 564 välillä Pörsänmäki—Itikkasalmi, Iisalmi	13,00 1983—84	6 050	1 850	4 200 000
11. Mt 5951 ja pt 16143 välillä Amerikka—Vieremä, Vieremä	11,80 1983—85	7 850	2 250	4 900 000
12. Mt 577 välillä Nilsjä—Varpaisjärvi, Nilsjä, Varpaisjärvi	21,00 1982—84	11 300	7 850	3 450 000
13. Mt 5603 välillä Laukkala—Vaaraslahti, Pielavesi	9,60 1984—85	5 100	—	1 700 000
14. Mt 506 välillä Luikonlahti—Pohjois-Karjalan piirin raja, Kaavi	19,20 1984—86	14 800	—	1 850 000
15. Mt 567 välillä Västinniemi—Muruvesi, Juankoski ..	3,70 1984—85	5 300	—	500 000
16. Vt 5 Huruslahden rt:n tiejärjestelyt, Varkaus	— 1984—85	9 600	—	1 950 000
17. Kt 69 välillä Toholahden silta—Toholahdi, Rautalampi	1,70 1984—85	2 650	—	1 950 000
18. Pt 16425 ja 16419 Nilsjän kk:n kohdalla, Nilsjä	3,10 + 2,90 1984—85	5 500	—	200 000

	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1984 mk
19. Mt 578 välillä Majalahti—Palonurmi, Nilsä	8,50 1984—85	3 900	—	500 000
20. Pienehköt tietyt				12 600 000
— liikenneturvallisuustyöt	6 850 000			
— pienehköt siltatyöt	2 750 000			
— muut pienehköt tietyt	3 000 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—4 000 000
			Rahoitustarve	67 700 000

8. Keski-Suomen tie- ja vesirakennuspiiri

	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1984 mk
1. Mt 637 välillä Vihtavuori—Laukaa, Laukaa	7,1 + 0,1 1980—84	17 680	17 540	140 000
2. Vt 4 välillä Pumperi—Mattilanniemi ja vt 23 välillä Keljo—Tikka, Jyväskylä	5,3 + 0,8 1979—86	53 930	47 600	4 610 000
3. Mt 622 välillä Ketvele—Multia, Keuruu, Multia	10,0 + 0,3 1982—84	12 050	6 300	5 750 000
4. Mt 6112 välillä vt 9—Kuokkala, Jyväskylän kaupun- ki ja mlk	1,7 1982—84	12 840	5 840	7 000 000
5. Mt 610 välillä Syvälahti—Putkilahti, Korpilahti	8,0 1982—84	14 230	6 430	7 800 000
6. Pt 16621 Saaritie, Lemmensilta, Säynätsalo	0,3 1983—84	4 580	2 040	2 540 000
7. Mt välillä Hilmonlahti—Huopananlahti, Kannon- koski, Viitasaari	14,7 1982—86	28 000	4 680	4 400 000
8. Mt 348 välillä Haitto—Melonsaari, Keuruu	1,8 1983—84	3 670	970	2 700 000
9. Mt 622 ja 627 Multian keskustassa, Multia	3,2 + 0,3 1983—84	3 920	1 170	2 750 000
10. Mt 607 välillä Kaunikikkangas—Koivula, Petäjävesi .	5,4 1983—84	3 000	760	2 240 000
11. Mt 606 välillä Lapinmäki—Kelanmäki, Petäjävesi ...	3,3 + 0,1 1983—84	4 560	1 060	3 500 000
12. Mt 603 välillä Jämsän läntinen sisääntulotie—Pänkälä, Jämsä	2,2 1983—84	3 710	980	2 730 000
13. Mt 612 Vuoksensalmen silta, Luhanka	0,2 1984—85	8 000	—	1 670 000
14. Pt 16511 Keuruun keskustassa, Keuruu	1,6 1984	2 600	—	2 600 000
15. Mt 640 välillä Metsolahti—Vihtalahti, Laukaa	15,1 1984—86	11 700	—	3 350 000
16. Vt 4 välillä Lohikoskentie—Löylyjoki, Jyväskylä	1,6 1984—86	38 700	—	3 150 000
17. Pt 16685 välillä Ruoke—Palokka, Jyväskylän mlk	8,5 1984—85	7 820	—	1 890 000
18. Mt 610 välillä Kaakonlampi—Syvälahti, Korpilahti ..	8,1 1984—85	4 600	—	2 450 000
19. Mt 651 välillä Kohmun pt—Riihipelto, Saarijärvi ...	5,8 1984—85	3 200	—	1 100 000
20. Mt 606 välillä Virtalan silta—Lapinmäki, Jämsänkos- ki, Petäjävesi	11,1 1984—85	3 950	—	1 330 000
21. Pienehköt tietyt				15 415 000
— liikenneturvallisuustyöt	5 600 000			
— pienehköt siltatyöt	5 415 000			
— muut pienehköt tietyt	4 400 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—8 115 000
			Rahoitustarve	71 000 000

9. <i>Vaasan tie- ja vesirakennuspiiri</i>	Pituus km Kesto-aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1984 mk
1. Vt 8 Vaasan yhdystie, Vaasa	4,25 + 0,62 1981—85	71 500	47 400	14 700 000
2. Kt 66 välillä Hämeen piirin raja—Alavus, Alavus ...	18,91 + 1,13 1983—85	30 100	3 650	12 250 000
3. Mt 273 välillä Turun piirin raja—Hulkko, Jalasjärvi .	14,44 + 0,24 1983—84	8 450	2 750	5 700 000
4. Mt 743 välillä Evijärvi—Kruunupyyn kunnan raja, Evijärvi	10,68 + 1,67 1983—84	8 250	2 350	5 900 000
5. Mt 669 välillä Kauhajärvi—Rahikka, Kauhajoki	21,96 + 0,30 1983—85	14 100	2 000	6 350 000
6. Mt 7201 ja 7232 välillä Isokyrö—Lehmäjoki, Isokyrö.	12,33 + 0,30 1983—85	16 000	2 050	7 850 000
7. Pt 17483 Kivisaaren—Nurmon paikallistie, Nurmo .	2,76 1983—84	7 210	2 110	5 100 000
8. Mt 724 välillä Raippaluoto—Björköby, Mustasaari ...	20,74 + 0,08 1983—85	12 040	2 440	4 700 000
9. Mt 664 Dagsmarkin silta tiejärjestelyineen, Kristii- nankaupunki	0,78 + 0,20 1983—84	4 430	1 080	3 350 000
10. Mt 6675 ja pt 17183 Teuvan keskustan tiejärjestelyt, Teuva	2,99 + 1,44 1984—85	7 450	—	3 000 000
11. Mt 717 välillä Höstvesi—Vähäkyrö, Vaasa, Mustasaa- ri, Vähäkyrö	18,66 + 0,30 1984—86	23 500	—	1 600 000
12. Mt 664 välillä Lapväärtti—Dagsmark, Kristiinankau- punki	7,56 + 0,06 1984—85	7 050	—	2 150 000
13. Mt 7263 välillä Kaitsor—Särkimo, Vöyri, Oravainen, Maksamaa	19,40 + 0,10 1984—86	12 250	—	2 050 000
14. Mt 744 välillä Sillanpää—Keski-Pohjanmaan piirin raja, Evijärvi	7,70 + 0,10 1984—85	5 700	—	1 500 000
15. Mt 718 Ojaniemen silta tiejärjestelyineen, Vähäkyrö .	0,46 + 0,05 1984—85	9 200	—	1 950 000
16. Pienehköt tietyt				27 350 000
— liikenneturvallisuustyöt		16 570 000		
— pienehköt siltatyöt		5 810 000		
— muut pienehköt tietyt		4 970 000		
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—8 400 000
			Rahoitustarve	97 100 000

10. <i>Keski-Pohjanmaan tie- ja vesirakennuspiiri</i>	Pituus km Kesto-aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1984 mk
1. Mt Haapajärvi—Hujakko, Haapajärvi, Pyhäjärvi, Pihlupudas	23,60 + 0,28 1982—84	16 100	8 670	5 030 000
2. Mt Taluskylä—Merijärvi, Alavieska, Merijärvi	11,60 + 0,25 1982—84	9 360	8 000	1 360 000
3. Vt 13 välillä Kainu—Keski-Suomen piirin raja, Ve- teli, Perho	48,91 + 2,15 1981—84	30 050	21 250	8 800 000

	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1984 mk
4. Pt 18081 Annalan silta tiejärjestelyineen, Kannus ...	0,55	3 740	3 470	270 000
	1982—84			
5. Vt 8 Siiponjoen silta tiejärjestelyineen, Kalajoki	6,50 + 0,08	3 350	700	2 650 000
	1983—84			
6. Kt 85 välillä Kielessä—Puusaari, Kärsämäki	11,58 + 0,19	8 500	1 750	6 750 000
	1983—84			
7. Mt 799 välillä Haapavesi—Tervakaarto, Haapavesi ..	4,60	3 480	2 870	610 000
	1981—84			
8. Pt 18149 välillä Takkunen—Somero, Alavieska	9,10 + 0,30	5 800	—	1 750 000
	1984—85			
9. Mt 7781 Kalajoki—Markkinapaikka, Kalajoki	2,13 + 0,48	3 700	—	1 400 000
	1984—85			
10. Pt 18083 Etelänkylä, Kalajoki	3,10	3 300	—	3 300 000
	1984			
11. Mt 7593 välillä Haarala—Sykäräinen, Toholampi	21,24 + 0,88	18 800	—	1 750 000
	1984—86			
12. Kt 85 välillä Maliskylä—Kielessä, Nivala, Haapa- vesi, Kärsämäki	19,75 + 0,30	11 000	—	2 200 000
	1984—85			
13. Pt Nikula—Puumala, Kaustinen	3,90	4 500	—	960 000
	1984—85			
14. Pienehköt tietyt				6 960 000
— liikenneturvallisuustyöt	670 000			
— pienehköt siltatyöt	4 470 000			
— muut pienehköt tietyt	1 820 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—2 790 000
			Rahoitustarve	41 000 000

11. Oulun tie- ja vesirakennuspiiri

	Pituus km Kestoaika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1984 mk
1. Vt 4 Kempele—Haukipudas, liikenneturvallisuusjär- jestelyt, Kempele, Oulu, Haukipudas	16,20	29 530	26 670	2 860 000
	1978—84			
2. Mt 8155 Eteläsataman tie, Oulu	3,24 + 5,79	48 710	37 570	11 140 000
	1981—84			
3. Mt 813 välillä Pattijoki—Olkijoki, Pattijoki	4,80 + 0,08	2 325	1 860	465 000
	1982—84			
4. Mt 811 välillä Lahtiranta—Sammalkangas, Ruukki ..	7,40	5 620	4 640	980 000
	1982—84			
5. Mt 8111 Ruukinkosken silta ja pt 18593 Katinhätä, Ruukki	1,50	7 950	6 800	1 150 000
	1982—84			
6. Mt 815 Oulunsalo—Kiviniemi ja pt 18676 Oulunsalo, Oulu, Kempele	4,80 + 1,10	5 010	1 730	3 280 000
	1983—84			
7. Mt 840 välillä Itälehto—Siikakangas, Taivalkoski	37,50	6 000	1 270	2 280 000
	1983—84			
8. Mt 913 välillä Teeriranta—Heinäjäki, Kuusamo	36,20	19 460	8 340	5 640 000
	1983—84			
9. Pt 18857 Oravatie—Raja ja pt 18863 Ruostesuo, Kuusamo	2,00	3 840	—	3 840 000
	1984			
10. Kt 86 välillä Keski-Pohjanmaan piirin raja—Vihanti, Vihanti	15,30	9 100	—	2 650 000
	1984—85			
11. Vt 20 Kiiminki kk ja mt 849 Jolosjoen kohdalla, Kiiminki	6,00 + 5,50	11 700	—	4 300 000
	1984—85			

	Pituus km Kesto-aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1984 mk
12. Mt 821 välillä Kestilä—Kainuun piirin raja, Kestilä .	11,40 1984—85	7 210	—	2 120 000
13. Kt 78 välillä Siivikko—Korentokangas, Pudasjärvi . . .	26,00 1984—85	11 600	—	4 220 000
14. Mt 825 välillä Kainuun piirin raja—Kylmälahti, Muhos	8,00 1984—85	5 300	—	1 910 000
15. Mt 848, 8481 ja pt 18742 välillä Haukipudas—Ase- makylä, Haukipudas	1,20 + 1,80 1984—86	2 840	—	540 000
16. Mt 813 Lumijoki kk, Lumijoki	1,90 + 1,00 1984	2 890	—	2 890 000
17. Mt 8483 Kello ja pt 18729 Takkuranta, Haukipudas .	6,00 + 1,50 1984—85	3 860	—	1 350 000
18. Pienehköt tietyt				9 985 000
— liikenneturvallisuuksien	550 000			
— pienehköt siltatyöt	1 500 000			
— muut pienehköt tietyt	7 935 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—7 600 000
			Rahoitustarve	54 000 000

12. *Kainuun tie- ja vesirakennuspiiri*

	Pituus km Kesto-aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1984 mk
1. Vt 5 välillä Jokikylä—Hyrynsalmi, Ristijärvi, Hyryn- salmi	17,42 + 0,60 1982—85	25 340	16 600	4 120 000
2. Vt 5 välillä Hyrynsalmi—Suomussalmen kunnan raja, Hyrynsalmi	10,92 + 0,23 1982—84	15 300	8 160	5 940 000
3. Mt 915 välillä Suomussalmen silta—Veikkola ja mt 9152 Alajärvi—Haapa-aho, Suomussalmi	19,52 + 0,12 1982—84	17 020	8 700	3 530 000
4. Vt 22 välillä Kivesjärvi—Heinijoki, Paltamo	11,50 + 0,10 1982—84	13 160	7 470	2 750 000
5. Mt 882 Kaivannon silta, Vaala	2,00 1982—84	9 550	5 500	2 090 000
6. Mt 903 välillä Sotkamon kunnan raja—Siltasuo, Ristijärvi	23,40 + 0,44 1981—84	17 440	14 200	2 240 000
7. Pt 19141 Juurikkalahti—Teerivaara, Sotkamo	11,42 1983—85	3 510	30	1 250 000
8. Vt 5 välillä Hyrynsalmen kunnan raja—Haapaniva, Suomussalmi	19,33 + 0,12 1984—86	20 600	—	3 900 000
9. Mt 8803 välillä Kuusanmäki—Lehtomäki, Kajaani . .	4,44 1984—85	8 500	—	4 170 000
10. Mt 870 Pihlajapuro—Mustolanmutka, Kajaani, Sot- kamo	16,50 + 0,62 1984—86	14 250	—	3 000 000
11. Mt 879 välillä Vuolijoki—Vaalan kunnan raja, Vuolijoki	15,54 + 0,08 1984—86	10 300	—	300 000
12. Kt 85 Otanmäen kohdalla, Vuolijoki	3,0 1984—85	4 000	—	1 500 000
13. Pienehköt tietyt				3 610 000
— liikenneturvallisuuksien	1 590 000			
— pienehköt siltatyöt	1 400 000			
— muut pienehköt tietyt	620 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—2 400 000
			Rahoitustarve	36 000 000

Käyttösuunnitelma:

13. <i>Lapin tie- ja vesirakennuspiiri</i>	Pituus km Kesto-aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1984 mk
1. Vt 5 välillä Isokylä—Kemijärvi sekä Kemijärven ja Norvioväylän sillat, Kemijärvi	2,3 1980—84	39 830	39 130	700 000
2. Mt 9421 Koskenkylä—Oikarainen, Rovaniemen mlk	14,8 1981—85	13 850	9 740	3 900 000
3. Mt 952 välillä Unari—Sassali, Sodankylä	28,0 1981—84	21 300	15 590	2 900 000
4. Mt 9583 ja 9584 Särkijärvi—Pallastunturi, Muonio, Kittilä	20,2 1981—84	19 360	13 600	3 250 000
5. Mt 930 välillä Ylitornion kunnan raja—Muurola, Rovaniemen mlk	21,7 1982—86	20 300	12 800	4 000 000
6. Mt 955 välillä Kotakumpu—Nilivaara, Kittilä	20,3 1982—84	16 100	9 440	4 080 000
7. Pt 19605 Lohiranta, Posio	16,0 1980—85	7 820	4 660	1 750 000
8. Vt 21 välillä Röyttän liittymä—rautatien alikulku, Tornio	2,2 1982—84	15 440	8 590	6 850 000
9. Vt 21 välillä Laurila—Röyttän liittymä, Tornio	8,3 1982—85	15 900	4 110	7 450 000
10. Vt 4, mt 924 ja 9241 ja pt 19504 Simon asemakylän tiejärjestelyt, Simo	4,6 1982—84	21 670	13 470	8 200 000
11. Pt Arvospuoli—Vuostimo, Pelkosenniemi, Kemijärvi	11,5 1982—84	12 050	10 620	1 430 000
12. Mt 935 välillä Konttajärvi—Rattostunturi, Pello	18,7 1982—86	17 340	6 300	1 750 000
13. Po välillä Partakko—Nitsijärvi, Inari	17,0 1982—84	12 250	10 750	1 500 000
14. Vt 4 välillä Ylinampa—Vuojärvi, Rovaniemen mlk, Sodankylä	39,5 1984—86	28 430	—	4 000 000
15. Po Toivoniemi—Haapalahti, Inari	1,6 1983—84	4 470	550	900 000
16. Pt 19781 Kelloniemi, Kemijärvi	8,2 1983—84	7 450	1 200	4 750 000
17. Kt 81 välillä Perälä—Ahola, Posio	23,3 1983—85	21 100	2 810	6 790 000
18. Vt 4 Vajukosken voimalaitoksen kohdalla, Sodankylä	7,4 1983—84	7 500	2 700	4 800 000
19. Mt 970 ja mt 9703 Utsjoen kirkonkylän kohdalla, Utsjoki	6,7 1983—84	7 200	2 020	2 100 000
20. Mt 958 välillä Hetta—Leppäjärvi, Enontekiö	19,4 1983—84	9 060	2 500	4 580 000
21. Pt 19634 Marjosaari—Kuivakangas, Ylitornio	6,3 1983—85	9 500	2 780	900 000
22. Pt 19719 Kolarinsaaren silta, Kolari	1,3 1983—84	3 960	1 460	900 000
23. Vt 5 välillä Kairala—Sodankylän kunnan raja, Pelkosenniemi	23,8 1983—84	5 030	2 380	2 650 000
24. Mt 965 välillä Pelkosenniemi—Savukosken kunnan raja, Pelkosenniemi	12,1 1984—86	20 100	—	1 000 000
25. Mt 943 välillä Pohjaslahti—Juotas, Ranua, Rovaniemen mlk	12,5 1984—85	5 900	—	2 700 000
26. Mt 9262 välillä Härkönen—Sompujärvi, Keminmaa .	16,2 1984—85	10 550	—	1 150 000

	Pituus km Kesto-aika	Kust.arv. 1 000 mk	Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset v. 1984 mk
27. Pt 19526 Raumo, Tornio	1,2	6 500	—	1 150 000
	1984—85			
28. Mt 936 Lohinivan silta, Rovaniemen mlk	1,1	7 050	—	1 250 000
	1984—85			
29. Vt 4 välillä Inari—Hyljelahti, Inari	16,5	21 100	—	2 150 000
	1984—86			
30. Po välillä Nitsijärvi—Supru, Inari	16,5	12 550	—	1 545 000
	1984—86			
31. Polkutiet				2 900 000
32. Pienehköt tietyt				18 250 000
— liikenneturvallisuustyöt	9 280 000			
— pienehköt siltatyöt	2 370 000			
— muut pienehköt tietyt	6 600 000			
Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät				—7 225 000
			Rahoitustarve	105 000 000

14. Muut tie- ja siltatyöt

	Arvioidut kustannukset v. 1984 mk
1. Pienehköt tie- ja siltatyöt	10 100 000
2. Yleisiksi teiksi otettavien teiden kuntoonpano	4 900 000
	Rahoitustarve
	15 000 000

Lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

Edellä esitetty käyttösuunnitelma on laadittu ottamalla huomioon myös momenttien 25.50.77, 25.50.78 ja 34.50.77 määrärahojen arvioitu käyttö eri hankkeilla.

Uudenmaan tie- ja vesirakennuspiirin alueella työllistetään 130 ja Turun 15 vankia työsiirtola-kohteissa, joita rahoitetaan käyttösuunnitelmassa ehdotetun lisäksi momentilta 25.50.77. Hämeen tie- ja vesirakennuspiirin alueella työllistetään 40 työleiriläistä kohteissa, joita rahoitetaan käyttösuunnitelmassa esitetyn lisäksi momentilta 25.50.78.

Käyttösuunnitelmassa on käytetty seuraavia lyhennyksiä:

Vt, vt = valtatie
Kt, kt = kantatie
Mt, mt = maantie

Pt, pt = paikallistie

mlk = maalaiskunta

kk = kirkonkylä

ym = hanke sisältää mainittujen teiden lisäksi muihin teihin liittyviä toimenpiteitä

Hankkeiden pituutta kuvaavissa luvuissa on ensin mainittu kohteena olevan tien pituus ja sen jälkeen työhön liittyvien muiden tietöiden pituudet.

Hankkeiden kestoajaksi on ilmoitettu työn aloittamis- ja valmistumisvuosi. Toteuttamista vasta riippuen tie voidaan avata liikenteelle huomattavastikin lopullista valmistumisvuotta aikaisemmin.

Hankkeen kustannusarvio on esitetty reaaliarvoisena vuoden 1984 arvioidussa kustannustasos-

sa. Mikäli hankkeen kustannuksiin osallistuu joku valtionhallinnon ulkopuolinen yhteisö, sisältyy kustannusarvioon myös tämä, momentilta 31.24.78 rahoitettava osuus, joka sisältyy vähennyksenä myös kohtaan "Laskennalliset ja tie- ja vesirakennuslaitoksen muilta momenteilta rahoitettavat vähennyserät".

Jo budjetoitu -sarakeessa on esitetty vuoden 1984 kustannustasossa ne määrärahat, jotka hankkeelle on myönnetty esityksen laatimishetken mennessä.

1. Uudenmaan tie- ja vesirakennuspiiri

24. Mt 143 ja pt 11493 Hyvinkään pohjoinen ohikulkutie

Hausjärven suunnasta valtatielle 3 menevä sekä osa kantatieltä 53 valtatielle 3 Hämeenlinnan suuntaan menevästä kaukoliikenteestä kulkee nykyisin Hyvinkään keskustan katuverkon kautta. Hanke käsittää noin 7 km:n pituisen tien ja kevyen liikenteen väylien rakentamisen. Toimenpiteen tarkoituksena on kauttakulkuliikenteen sujuvuuden parantaminen ja liikenteen aiheuttamien haittojen vähentäminen keskustassa.

25. Mt 152 välillä Maantiekylä—Korso

Hanke käsittää Korson itäpuolelle jo rakennettujen tien jatkamisen Tuusulantielle kevyen liikenteen väyliin ja katujärjestelyineen. Toimenpiteen tarkoituksena on siirtää Lahdentien ja Tuusulantien välinen liikenne pois nykyiseltä Korson keskustan kautta kulkevalta reitiltä ja vähentää siten läpikulkuliikenteen aiheuttamia haittoja Korson keskustassa.

2. Turun tie- ja vesirakennuspiiri

15. Vt 8, mt 196, 198, 205 ja 2051, pt 12483, 12363 ja 12507 Laivanrakentajantie, rautatien ylikulkusilta mt:lle 196, Kalannin ja Laitilan keskustojen tiejärjestelyt

Hanke sisältää Uudenkaupungin sataman ja Uudenkaupungin—Laitilan maantien yhdistävän tien rakentamisen (Laivanrakentajantie), rautatien ylikulkusillan rakentamisen maantiele 196 sekä tie- ja kevyen liikenteen järjestelyjä Kalannissa ja Laitilan keskustassa. Uudessakaupungissa sataman ja kaupungin länsiosien teollisuuslaitosten liikenne kulkee nykyisin keskustan katuverkon kautta. Toimenpiteen tarkoituksena on poistaa raskaan liikenteen keskustassa aiheuttamat

liikenneturvallisuus- ja ympäristöhäiriöt. Kalannissa ja Laitilassa hankkeella parannetaan keskustojen liikenneturvallisuutta ja sisäisiä liikenneyhteyksiä.

16. Mt 180, pt 12022, 12023, Vikomin ja Biskopsön lossien korvaaminen sillalla

Keskimääräinen vuorokausiliikenne Turun saaristotiellä (mt 180) sijaitsevalla Vikomin lossipaikalla on 700 autoa/vrk (kesällä 1 200 autoa/vrk), lossivälin pituus 600 m ja lossipaikan ylläpitokustannukset 1,5 Mmk/v. Biskopsön paikallistielosin käyttökustannukset ovat 0,7 Mmk/v. Hanke käsittää Vikomin lossien korvaamisen Biskopsön kautta rakennettavalla kiinteällä yhteydellä, jolloin myös Biskopsön lossipaikka voidaan lakkauttaa. Toimenpiteen tarkoituksena on tuottaa aikäsäästöjä tieliikenteelle ja käyttökustannussäästöjä tienpitäjälle.

3. Hämeen tie- ja vesirakennuspiiri

12. Mt 280 välillä Uudenmaan piirin raja—Somero

Nykyinen tie on 7 m leveä, kantavuudeltaan heikko öljysoratie. Liikennemäärä on keskimäärin 800 autoa/vrk ja Someron keskustassa lähes 5 000 autoa/vrk. Hanke käsittää tien rakenteen parantamisen ja kestopäällystämisen sekä kevyen liikenteen väylien rakentamisen Someron keskustaan. Uudenmaan piirin puolella tie on jo parannettu. Toimenpiteen tarkoituksena on tien liikennöitävyyden ja liikenneturvallisuuden parantaminen.

15. Mt 346 välillä Mantila—Kotala

Nykyinen tie on pääosin alle 6 m leveä, kantavuudeltaan heikko, mutkainen ja mäkinen soratie. Tien liikennemäärä on keskimäärin 300 autoa/vrk. Tiellä on paljon puutavaraliikennettä. Hanke käsittää tien rakenteen ja osittain suuntauksen parantamisen ja päällystämisen öljysoralla. Toimenpiteen tarkoituksena on tien liikennöitävyyden parantaminen.

4. Kymen tie- ja vesirakennuspiiri

10. Mt 387 välillä Vaalimaa—Husu

Nykyinen tie on 6,5 m leveä kestopäällysteinen tie ja sen liikenne on keskimäärin 500 autoa/vrk. Toimenpiteen tarkoituksena on parantaa tieosa

Husu—Lappeenranta tieosan standardia vastavaksi.

7. *Kuopion tie- ja vesirakennuspiiri*

14. Mt 506 välillä Luikonlahti—Pohjois-Karjalan piirin raja

Nykyinen tie on 6,5 m leveä, mäkinen ja kantavuudeltaan heikko soratie. Tien liikennemäärä on keskimäärin 300 autoa/vrk. Hanke käsittää tien rakenteen parantamisen ja osittain suuntauksen parantamisen sekä tien päällystämisen öljysoralla. Tietä parannetaan parhaillaan Pohjois-Karjalan piirin puolella. Toimenpiteen tarkoituksena on tien liikennöitävyyden parantaminen.

8. *Keski-Suomen tie- ja vesirakennuspiiri*

16. Vt 4 välillä Lohikoskentie—Löylyjoki

Hanke käsittää itsenäisesti toteutettavissa olevan osan laajaksi muodostuvasta valtateiden parantamis- ja rakentamisjärjestelyistä Jyväskylän kaupunkiseudulla. Tieosan liikenne on nykyisin noin 9 000 autoa/vrk ja lukuisat liittymät vaikeuttavat liikenteen sujumista. Kaupunki toteuttaa samanaikaisesti hankkeeseen liittyviä kadunrakentamistöitä. Hankkeen tarkoituksena on ympäristöhaittojen vähentäminen ja liikenteen ajo-olosuhteiden parantaminen.

9. *Vaasan tie- ja vesirakennuspiiri*

11. Mt 717 välillä Höstvesi—Vähäkyrö

Nykyinen tie on 6,5 m leveä, mutkainen ja kantavuudeltaan heikko öljysoratie. Tien liikennemäärä on keskimäärin 1 500 autoa/vrk. Hanke käsittää tien rakenteen ja osittain suuntauksen parantamisen, leventämisen sekä kevyen liikenteen järjestelyjä. Toimenpiteen tarkoituksena on tien liikennöitävyyden ja liikenneturvallisuuden parantaminen.

10. *Keski-Pohjanmaan tie- ja vesirakennuspiiri*

11. Mt 7593 välillä Haarala—Sykäräinen

Nykyinen tie on 6—6,5 m leveä, mutkainen, erittäin kelirikkoinen soratie. Tien liikennemäärä on keskimäärin 200 autoa/vrk. Hanke käsittää tien rakenteen ja osittain suuntauksen paranta-

misen sekä päällystämisen öljysoralla. Toimenpiteen tarkoituksena on tien liikennöitävyyden parantaminen.

12. *Kainuun tie- ja vesirakennuspiiri*

8. Vt 5 välillä Hyrynsalmen kunnan raja—Haapaniva

Nykyinen tie on 6—7 m leveä, kantavuudeltaan heikko ja paikoitellen kelirikkoinen öljysoratie. Tien liikennemäärä on runsas 1 000 autoa/vrk. Hanke käsittää tien rakenteen parantamisen, leventämisen ja kestopäällystämisen. Hanke on välitön jatke Hyrynsalmen kunnan puolella käynnissä olevalle parantamistyölle. Toimenpiteen tarkoituksena on tien liikennöitävyyden parantaminen.

13. *Lapin tie- ja vesirakennuspiiri*

24. Mt 965 välillä Pelkosenniemi—Savukosken kunnan raja

Nykyinen tie on 5,5 m leveä suuntaukseltaan puutteellinen, kelirikkoinen soratie. Tien liikennemäärä on keskimäärin 250 autoa/vrk. Hanke käsittää tien rakenteen ja osittain suuntauksen parantamisen sekä päällystämisen öljysoralla. Toimenpiteen tarkoituksena on tien liikennöitävyyden parantaminen.

29. Vt 4 välillä Inari—Hyljelahti

Nykyinen tie on 6 m leveä, suuntaukseltaan puutteellinen, kelirikkoinen öljysoratie. Tien liikennemäärä on keskimäärin noin 600 autoa/vrk. Hanke käsittää tien suuntauksen ja rakenteen parantamisen. Toimenpiteen tarkoituksena on tien liikennöitävyyden parantaminen.

14. *Muut tie- ja siltatyöt*

Töiden ohjelmoinnin ja määrärahojen tarkoituksenmukaisen käytön helpottamiseksi ehdotetaan osa määrärahasta jaettavaksi käyttösuunnitelmassa seuraavasti:

1. Pienehköt tie- ja siltatyöt

Määräraha on ensisijaisesti tarkoitettu ennalta-arvaamattomien töiden sekä erilaisen tienrakentamiseen liittyvän kokeilu- ja kehittämistoiminnan rahoittamiseen.

Tienrakennustekniikan ja teiden rakenteiden kehittämiseksi kokeillaan erilaisia päällyste-, päällysrakenne-, silta- ym. rakenteita. Koska kokeilut hyödyttävät kaikkia tiepiirejä, rahoitetaan kokeilut osittain tai kokonaan tästä määrärahasta. Määrärahaa käytetään myös poikkeuksellisten tulvien, sateiden tai muiden luonnonkatastrofien sekä liikenteen aiheuttamien vahinkojen tai liikennettä vaarantavien vaurioiden korjaamiseen.

Määrärahalla tehdään myös yleisten teiden liikennekelppoisuutta parantavia töitä kuten siltojen, lauttalaitureiden ja -telakoiden sekä rumpujen parannustöitä sekä vilkkaimmin liikennöityjen teiden pienehköjä parantamis- ja päällystämistöitä. Edelleen viimeistellään valmistumisvaiheessa olevia tie- ja siltatöitä sekä tehdään aloitettavien kohteiden alustavia töitä.

Määrärahalla kunnostetaan myös yleisinä teinä lakkautettavien teiden siltoja, milloin se katsotaan yleisen edun kannalta tarkoituksenmukaiseksi sekä rahoitetaan toimialaan kuuluvia muita pienehköjä sekalaisia tehtäviä.

2. Yleisiksi teiksi otettavien teiden kuntoonpano

Tielain mukaisessa järjestyksessä yleisiksi teiksi otettavilla teillä on luovuttajan tekemien kuntoonpanotöiden lisäksi valtion tehtävä välttämättömiä kuntoonpanotöitä, kuten heikkojen siltojen parantamisia, liikenneturvallisuutta parantavia tieoikaisuja sekä ajoradan kantavuuden ja leveyden lisäämisiä. Edellämäinnettujen töiden tekemistä ja kustannuksia ei voida kokonaisuudessaan katsoa tien luovuttajan velvollisuudeksi.

15. *Tutkimus- ja suunnittelu.* Alamomentille ehdotetaan 127 000 000 mk teiden ja siltojen yleis-, tie- ja rakennussuunnittelua varten. Lisäksi määrärahaa käytetään tienpitoa palvelemaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan, tieverkko-suunnitteluun, pääsuuntaselvitysten laatimiseen sekä tienpidon suunnitteluun ja ohjelmointiin.

1984 esitys	1 203 000 000
1983 menoarvio	1 200 000 000
1982 tilinpäätös	1 030 500 000

78. Ulkopuolisille tehtävät työt (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 49 000 000 mk käytettäväksi ulkopuolisille suoritettaviin pienehköihin rakennus-, kunnossapito- ja korvaustöihin. Kuntien tai muiden ulkopuolisten osallistuessa rakennushankkeiden rahoitukseen katetaan näiden osuudet tältä momentilta. Lisäksi momentilta rahoitetaan liikenneonnettomuuksien teiden rakenteille aiheuttamat vauriot, yksityistieliittyneiden parantamiset, valtionapua saavien yksityisten auraukset ja muut ulkopuoliset tien- ja vesitienpidon pienet korjaus- ja kunnossapitotyöt. Töistä perittäviä korvauksia, joiden suuruutta määrättäessä otetaan huomioon valtion maksuperustelaisissa vahvistetut perusteet, arvioidaan kertyvän 51 000 000 mk. Korvaukset ja ulkopuolisille sovitut rahoitusosuudet tuloutetaan momentille 12.31.26.

1984 esitys	49 000 000
1983 menoarvio	55 000 000
1982 tilinpäätös	59 684 853

88. Maa-alueiden hankinta ja tielain mukaiset korvaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 107 000 000 mk käytettäväksi maa-alueiden hankintaan ja tielain mukaisiin korvauksiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Tie- ja lunastustoimituksissa määrätty korvaukset	64 000 000
Sopimusteitse maksetut korvaukset	22 100 000
Tienpitoainekset ja -alueet sekä lupamaksut	17 500 000
Rakennusmaan hankinta	1 200 000
Toimituskustannukset ym. menot	2 200 000
Yhteensä	107 000 000

1984 esitys	107 000 000
1983 menoarvio	105 000 000
1982 tilinpäätös	95 437 317

27. Vesitiet

Vesitienpito jaetaan vesiteiden käyttöön ja kunnossapitoon (hoitoon ja kunnostukseen) sekä vesitietöihin.

Käyttötoiminnoilla varmistetaan sulkujen, avattavien siltojen ja muiden kohteiden käyttöpalvelujen saatavuus. Hoidolla ja kunnostuksella

pidetään kuluvat tai vaurioituvat laitteet ja rakenteet liikenteen vaatimusten edellyttämässä kunnossa. Vesitiettyöt ovat väyliin ja piensatamiin kohdistuvia vesitieverkon laajennus-, parannus- ja uusimistöimenpiteitä.

Kalastus-, saaristo- ja matkustajaliikenteelle rakennetaan kohtuullisen palvelutason saavuttamiseksi satamia ja laitureita.

Tähän tulo- ja menoarvioesitykseen liittyen eduskunnalle annetaan hallituksen esitys kunnallisista satamajärjestyksistä ja liikennemaksuista annetun lain (955/76) muuttamisesta. Tarkoituksena on keskittää kaikkien satama-asioiden käsittely liikenneministeriöön.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 14 721 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	6 288 100	+ 336 500	94	+ 1
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsubdepalkat</i>	5 149 000	+ 258 000	77	—1
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	1 920 500	+ 101 600	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	962 700	+ 67 800	—	—
	Varaus 1983	— 126 600	—	—
	Varaus 1984	+ 400 700	—	—
	Yhteensä	+ 1 038 000	171	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 692 000 mk, mistä 691 300 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi ylimääräinen sulkumestarin toimi (V 14). Lisäys on 44 200 mk.

c) Kohdan b perusteluihin viitaten tilapäisten palkkioista voidaan vähentää 40 100 mk ylimääräistetyn toimen palkkiona. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 76 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	14 721 000
1983 menoarvio	13 683 000
1982 tilinpäätös	12 452 095

09. Saimaan kanavan hoitokunta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 55 000 mk pääosin kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää hoitokunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkioihin, enintään viiden toimihenkilön palkkaukseen, matkakorvauksiin sekä kulutus- ja edustusmenoihin.

1984 esitys	480 000
1983 menoarvio	425 000
1982 tilinpäätös	394 997

14. *Käyttö ja kunnossapito* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 1 400 000 mk, mistä 400 000 mk aiheutuu kunnossapitotarpeen kasvusta ja 1 000 000 mk kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vesiteiden varsinaisen käytön ja kunnossapidon lisäksi liikenteen palveluun, turvallisuuden ylläpitoon, alueiden ja kiinteistöjen käyttöön, hoitoon ja kunnossapitoon, metsätöihin sekä kanavaväylä- ja satamarakenteiden sekä niihin kuuluvien laitteiden kunnostukseen sekä työsuhteisen käyttö- ja kunnossapitohenkilöstön palkkauksiin ja matkakorvauksiin, energian hankintaan sekä vesitiekaluston käyttöön ja ylläpitoon. Momentin määrärahaalla saadaan palkata enintään 85 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö.

Käyttösuunnitelma:	mk
Saimaan kanavan käyttö ja kunnossapito ...	11 600 000
Muiden vesiteiden käyttö ja kunnossapito ..	6 200 000
Yhteensä	17 800 000

1984 esitys.....	17 800 000
1983 menoarvio.....	16 400 000
1982 tilinpäätös.....	13 303 129

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 240 000 mk, mikä aiheutuu Saimaan kanavan vuokran ja rakennusten käyttömenojen lisääntymisestä sekä kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Saimaan kanavan hallinnosta aiheutuviin kulutusmenoihin sekä veden laadun tarkkailun aiheuttamiin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Saimaan kanava-alueen vuokra	1 500 000
Matkat	120 000
Rakennusten käyttö ja katumaksut	400 000
Toimistomenot	370 000
Muut menot	350 000
Yhteensä	2 740 000

1984 esitys.....	2 740 000
1983 menoarvio.....	2 500 000
1982 tilinpäätös.....	3 304 331

31. Veneilysatamien rakentamisen valtionapu (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionapuna retkeilysatamina toimivien veneilysatamien rakentamiseen ja kunnostamiseen. Ns. kotisatamien rakentamiseen ei myönnetä valtion tukea, vaan niiden rakentamisesta vastaavat kunnat ja veneilyalan järjestöt.

1984 esitys.....	1 300 000
1983 menoarvio.....	1 200 000
1982 tilinpäätös.....	1 100 000

40. Keskuskalasetamien rakentamisen valtionapu (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 950 000 mk käytettäväksi harkinnanvaraisena valtionavustuksena kunnille keskuskalasetamien rakentamiseen. Vähennys on 50 000 mk.

1984 esitys.....	950 000
1983 menoarvio.....	1 000 000
1982 tilinpäätös.....	1 000 000

42. Kauppa- ja teollisuussatamien rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 920 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luottolaitosten

varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain nojalla liikenneministeriön päätöksen mukaan luottolaitoksille suoritettaviin korkohyvityksiin. Korkohyvitystä maksetaan luottolaitosten aikaisempina vuosina myöntämistä sekä vuonna 1984 myönnettäviksi ehdotettavista, enintään 15 000 000 markkaan nousevista lainoista, jotka myönnetään vientiteollisuutta palvelevien satamien rakentamiseen. Lisäys on 170 000 mk.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 8½ prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 9¾ prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1984 myönnettyjen vastaavien korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjaehtoien mukaan on mahdollista. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävässä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5¼ prosentin suuruinen korko.

1984 esitys.....	920 000
1983 menoarvio.....	750 000
1982 tilinpäätös.....	451 776

43. Tahkoluodon syväsataman rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan 400 000 mk liikenneministeriön päätöksen mukaan luottolaitoksille suoritettavia korkohyvityksiä varten. Lisäys on 300 000 mk. Korkohyvitystä maksetaan luottolaitosten vuodelle 1983 myöntämistä sekä vuodelle 1984 myönnettäviksi ehdotettavista mainittuina vuosina yhteensä enintään 20 000 000 markkaan nousevista lainoista, jotka myönnetään valtakunnallisen hiilihuollon kannalta tärkeän Porin Tahkoluodon syväsataman rakentamiseen. Korkotukilainan enimmäismäärä v. 1983—85 on yhteensä 25 000 000 mk. Korkohyvityksen osalta noudatetaan momentin 31.27.42 mukaisia perusteita.

1984 esitys.....	400 000
1983 menoarvio.....	100 000

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 2 900 000 mk. Määrärahasta käytetään 2 000 000 mk käytetyn satamajäänsärkijän oston Saimaan kanavalle sekä 900 000 mk muuhun vesitiekaluston hankintaan ja peruskorjaukseen.

1984 esitys	2 900 000
1983 menoarvio	2 200 000
1982 tilinpäätös	1 999 985

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 600 000 mk rakennusten peruskorjauksia ja varastojen rakennustöitä varten.

1984 esitys	600 000
1983 menoarvio	1 740 000
1982 tilinpäätös	1 500 000

77. *Vesitietyöt* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 40 420 000 mk vesiteiden rakentamiseen ja parantamiseen sekä tutkimus- ja suunnittelutöihin.

Vuodelle 1984 laadittu vesitietöiden rakentamissuunnitelma on kokonaisuudessaan laadittu 40 420 000 markan rahoitustasoon.

Suunnitelmallisuuden parantamiseksi on tälle momentille budjetoitu 10 milj. mk sellaisia määrärahoja, jotka ovat aikaisemmin sisältyneet momentilta 34.50.77 rahoitettuihin vesitietöiden menoihin.

Käyttösuunnitelma:

Nimetyt vesitietyöt

	Kesto-aika	Kustannusarvio/ Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset mk
<i>Uudenmaan tie- ja vesirakennuspiiri</i>			
1. Suomenlahden nippuhinausväylän parantaminen; Espoo ym.	1978—86	4 600 4 000	230 000
2. Kuusisen sataman rakentaminen, toinen rakennusvaihe; Kotka	1983—84	950 460	490 000
3. Granön ja Söderkullalandetin yhteysliikennelaitureiden rakentaminen; Sipoo	1983—84	630 100	530 000
4. Fladan väylän ruoppaus; Porvoon mlk.	1984	825 —	705 000
5. Söderskärin ja Haapasaaren suojasatamien aallonmurtajien rakentaminen; Sipoo, Kotka	1984	280 —	155 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähennettävät erät			—30 000
		Rahoitustarve	2 080 000

Turun tie- ja vesirakennuspiiri

6. Velkuan yhteysliikennelaitureiden uusiminen; Velkua, Rymättylä, Merimasku	1874—86	3 730 2 620	450 000
7. Nauvon yhteysliikennelaitureiden uusiminen; Nauvo	1976—92	6 550 4 020	390 000
8. Korppoon yhteysliikennelaitureiden uusiminen; Korppoo ja Houtskari	1980—86	1 900 1 280	370 000
9. Utön yhteysliikennelaitureiden uusiminen; Korppoo	1979—84	1 255 745	510 000

	Kesto-aika	Kustannusarvio/ Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset mk
10. Sundvikin keskuskalasataman rakentaminen; Västanfjärd	1983—84	650 340	310 000
11. Saaristomeren nippuhinausväylän parantaminen; Uusikaupunki, Velkua, Merimasku, Västanfjärd	1982—88	3 160 500	665 000
12. Lankoorin keskuskalasataman rakentaminen; Luvia ..	1984—85	1 500 —	975 000
13. Tuomaraisten keskuskalasataman parantaminen; Taivassalo	1984—85	1 150 —	670 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähennettävät erät			—90 000
		Rahoitustarve	4 250 000

Hämeen tie- ja vesirakennuspiiri

14. Tampereen—Virtain väylän parantaminen; Ruovesi, Virrat	1976—86	18 820 13 195	2 270 000
15. Tampereen—Virtain reitin laitureiden rakentaminen; Kuru ym.	1984—88	1 500 —	100 000
16. Hämeenlinnan—Tampereen reitin laitureiden parantaminen; Nokia ym.	1984—85	900 —	490 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähennettävät erät			—50 000
		Rahoitustarve	2 810 000

Mikkelin tie- ja vesirakennuspiiri

17. Saimaan syväväyliä parantaminen; Savonlinna ym. .	1970—86	9 200 7 250	720 000
18. Puulaveden yhteysliikennelaitureiden rakentaminen; Hirvensalmi, Kangasniemi	1983—86	1 500 530	310 000
19. Haponlahden—Orivirran väylän parantaminen; Savonlinna	1983—85	3 000 —	900 000
20. Punkasalmen laivalaiturin rakentaminen; Punkaharju	1984	350 —	350 000
21. Savonlinnan kalasataman rakentaminen; Savonlinna	1984	600 —	600 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähennettävät erät			—
		Rahoitustarve	2 880 000

Pohjois-Karjalan tie- ja vesirakennuspiiri

22. Pielisjoen väylän parantaminen välillä Pielinen—Pyhäselkä; Eno, Joensuu ym.	1975—87	29 670 18 885	4 160 000
23. Kivisalmen väylän parantaminen; Rääkkylä	1980—84	16 000 15 160	280 000
24. Puhoksen syväväylän rakentaminen; Kitee, Rääkkylä	1982—86	23 280 6 560	6 330 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähennettävät erät			—550 000
		Rahoitustarve	10 220 000

	Kesto-aika	Kustannusarvio/ Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset mk
<i>Kuopion tie- ja vesirakennuspiiri</i>			
25. Iisalmen väylän parantaminen; Maaninka, Lapinlah- ti, Iisalmi	1981—85	58 400 49 503	4 330 000
26. Kolun ja Kerkonkosken kanavien uittopuomien ra- kentaminen; Tervo, Rautalampi	1984	1 100	1 100 000
27. Kuopionlahden kalalaiturin rakentaminen; Kuopio .	1984	600	600 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähen- nettävät erät		—	—200 000
		Rahoitustarve	5 830 000
<i>Keski-Suomen tie- ja vesirakennuspiiri</i>			
28. Messilän laivalaiturin rakentaminen; Hollola	1984	380	380 000
29. Vääksyn laivalaiturin rakentaminen; Asikkala	1984	380	380 000
30. Karisalmen laivalaiturin rakentaminen; Asikkala	1984	380	380 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähen- nettävät erät		—	—20 000
		Rahoitustarve	1 120 000
<i>Vaasan tie- ja vesirakennuspiiri</i>			
31. Merenkurkun ja Selkämeren nippuhinausväylän pa- rantaminen; Mustasaari, Maalahti, Uusikaarlepyy ...	1980—89	5 250 1 850	870 000
32. Öskatan kalasataman rakentaminen; Närpiö	1983—84	800 580	220 000
33. Ådön kalasataman rakentaminen; Luoto, Pietarsaari .	1983—84	1 800 180	1 620 000
34. Brännskatan keskuskalasataman rakentaminen; Uusi- kaarlepyy	1984—85	870	300 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähen- nettävät erät		—	—30 000
		Rahoitustarve	2 980 000
<i>Keski-Pohjanmaan piiri</i>			
35. Konikarvon keskuskalasataman purkauslaiturin jat- kaminen; Kalajoki	1984	710	710 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähen- nettävät erät		—	—
		Rahoitustarve	710 000
<i>Oulun tie- ja vesirakennuspiiri</i>			
36. Mikonkarin kalasataman rakentaminen; Pattijoki	1984	370	370 000
37. Pohjoiskarin kalasataman rakentaminen; Raahel	1984	400	400 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähen- nettävät erät		—	—
		Rahoitustarve	770 000

	Kesto-aika	Kustannusarvio/ Jo budjetoitu 1 000 mk	Arvioidut kustannukset mk
<i>Saimaan kanava</i>			
38. Liikennekauden jatkamiseksi tehtävät työt; Lappeenranta, Joutseno, Nuijamaa, vuokra-alue	1981—87	5 880 2 650	900 000
39. Brusnitchnoen odotuslaiturin rakentaminen; vuokra-alue	1984	250 —	250 000
Laskennalliset ja TVL:n muilta momenteilta vähennettävät erät			—30 000
		Rahoitustarve	1 120 000
Nimetyt työt, rahoitustarve yhteensä			34 770 000

Muut vesitietyöt

40. Vesiliikenteen turvalaitteet	2 610 000
41. Pienehköt vesitietyöt	1 540 000
42. Tutkimus- ja suunnittelutyöt	1 500 000
Muut vesitietyöt, rahoitustarve yhteensä	5 650 000
Rahoitustarve	40 420 000

Lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

Nimetyt vesitietyöt

12. Lankoorin keskuskalasadataman rakentaminen; Luvia

Luvian nykyiset kalan maihinottopaikat sijaitsevat matalahkojen lahtien pohjukissa etäällä merkityistä väylistä. Nykyiset kalamäärät ovat noin 200 tn/v. Luvialaiset kalastajat omistavat viisi troolaria, joiden kotisatamana on Reposaaari. Koska Reposaaaren satamassa on erittäin ahdasta, olisi tarkoituksenmukaista, että näillä troolareilla olisi kotisatamapaikka Luvialla. Merivartiosto on esittänyt tarvitsevansa alueella satamapaikkaa, josta on mahdollista huoltaa Pirskerin merivartioasema. Satama toimii tarvittaessa veneilyliikenteen suojasatamana Rauman ja Porin välisellä rannikkoalueella.

13. Tuomaraisten keskuskalasadataman parantaminen; Taivassalo

Tuomaraisten keskuskalasadatamassa on puutteellinen purkauslaituri. Lisäksi aallokko haittaa kalan purkausta, koska satama sijaitsee lounaaseen täysin avoimella ranta-alueella. Käsitelty kalamäärä oli noin 2 800 tn vuonna 1982.

15. Tampereen—Virtain reitin laivalaitureiden rakentaminen; Kuru ym.

Tampereen—Virtain reitin nykyisen matkustajalaivaliikenteen turvaaminen ja kehittyminen edellyttää viiden uuden laivalaiturin rakentamista tai vanhan peruskorjaamista.

19. Haponlahden—Orivirran väylän parantaminen; Savonlinna

Haponlahden kanavan parantamistyö valmistuu kuluvan vuoden aikana. Tällöin kanava levenee uittoväylätasossa 33 metristä normaaliin Saimaan uittoväyläleveyteen 50 metriin. Työn yhteydessä on kanavaa myös syvennetty 3 metristä 5 metriin. Uusittua kanavaa voivat siten käyttää myös Saimaan syväväyläläluokset.

Haponlahden kanava oikaisee Saimaalta Joensuuhun vievää syväväylää 42 km. Haponlahden—Orivirran väylän parantamisella on tarkoitus yhdistää Haponlahden kanava Joensuun syväväylään sekä poistaa uittoja haittaavia matalikoita em. väylältä.

22. Pielisjoen väylän parantaminen välillä Pielinen—Pyhäselkä; Eno, Joensuu ym.

Pielisjoen väylätyöstä on v. 1984 tarkoitus suorittaa Joensuun rautatiesillan laiva-aukon leventäminen. Laiva-aukon leveys on nykyisin väylän pohjatasossa 11,8 m, mikä on sama kuin sallittu alusleveys muualla Pielisjoella ja Saimaan syväväylillä. Laiva-aukon leventäminen mahdollistaa moottoriproomu liikenteen kaikilla vesikorkeuksilla Pielisjoella.

Osa Pielisjoen rautatiesillan perustuksista on huonokuntoisia. Valtionrautateiden tarkoitus on joko korjata tai uusita sillan perustukset laiva-aukon laajentamisen yhteydessä.

1984 esitys..... 40 420 000
1983 menoarvio..... 34 500 000
1983 I lisämenoarvio..... 843 000
1982 tilinpäätös..... 21 044 956

88. *Vesitiealueiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 300 000 mk käytettäväksi vesiteiden rakentamista varten tarpeellisten maa- ja vesialueiden hankkimiseen sekä vesilain mukaisiin korvauksiin.

1984 esitys..... 300 000
1983 menoarvio..... 300 000
1982 tilinpäätös..... 300 000

1984 esitys..... 300 000
1983 menoarvio..... 300 000
1982 tilinpäätös..... 300 000

40. Autorekisterikeskus

Viime vuosina tapahtunut liikenneturvallisuuden heikkeneminen edellyttää uusia toimenpiteitä. Autorekisterikeskuksen liikenneturvallisuustehtävät keskittyvät ajoneuvojen katsastamiseen sekä autokoulujen valvontaan. Katsastustoiminta on viimeisen kymmenen vuoden aikana voimakkaasti tehostettu, millä on ollut tämän alan liikenneturvallisuuteen myönteinen vaikutus. Ajo-opetusta uudistamalla ja autokoulujen toimintaa tehostamalla voidaan liikenneturvallisuustyötä edelleen tehostaa.

Autorekisterikeskuksen toiminnan tehostamiseksi ehdotetaan edellä todettuun viitaten autorekisterikeskuksen organisaatiouudistus aloitettavaksi 1.3.1984 lukien jakamalla viraston nykyinen toiminta kahteen osastoon: yleiseen osastoon ja katsastusosastoon. Yleinen osasto

muodostetaan rekisteritoimistosta. Nykyinen teknillinen toimisto ja tyyppikatsastustoimisto muodostavat yhdessä katsastusosaston. Samalla siirretään teknillisestä toimistosta kuljettajantutkimusasiat erilliselle kuljettajanopetustoimistolle. Yleinen osasto jakaantuu hallintotoimistoon, taloustoimistoon, rekisteritoimistoon, verotoimistoon ja tietojenkäsittelytoimistoon. Katsastusosasto jakaantuu teknilliseen toimistoon, kuljettajanopetustoimistoon ja tyyppikatsastustoimistoon. Uusia katsastustoimistoja perustetaan Espooseen, Kolariin, Haapajärvelle ja Kauhavalle.

Autorekisterikeskuksen henkilöstön lisäksi aiheutuu autokannan kasvun aiheuttamasta toiminnan laajentumisesta. Tätä vastaava kustannusten lisäys tulee katetuksi katsastusmaksutuloilla.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 64 192 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet 1983	Muutos± 1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	50 494 200	+ 5 059 100	789	+ 45
2. Työsuhdepalkat	3 633 100	+ 10 900	84	— 7
3. Muut palkat ja palkkiot	4 117 800	+ 791 500	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	4 199 500	+ 495 900	—	—
Varaus 1983		— 523 800	—	—
Varaus 1984	1 747 400	+ 1 747 400	—	—
Yhteensä	64 192 000	+ 7 581 000	873	+ 38

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 2 654 200 mk, mistä 2 590 700 mk aiheutuu palvelusuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Työmäärän lisääntymisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
Autorekisterikeskus	
1 kamreeri	V 26
3 toimistovirkailijaa	V 11
Katsastustoimipaikat	
3 apulaiskatsastusmiehistä	V 24
29 katsastusteknikkoa	V 22
3 toimistovirkailijaa	V 10

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
Sopimuspalkkaiset:	
1 ylijohtaja	S 18
2 osastopäällikköä	S 16
Ylimääräiset:	
2 toimistopäällikköä	B 1
1 toimistopäällikkö	V 29
Lakkautetaan:	
Peruspalkkaiset:	
1 johtaja	B 5
1 toimistopäällikkö	B 3
Ylimääräiset:	
2 jaostopäällikköä	V 29
1 esittelijä	V 28

Työsopimusuhteisten henkilöiden aseman vaikiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien katsastustoimipaikoille perustettavaksi viisi ylimääräistä toimistovirkailijan tointa (V 10).

Lisäys on 2 905 600 mk.

c) Kohdan b perusteluihin viitaten voidaan työsuhdepalkoista vähentää 186 600 mk viiden toimistoapulaisen palkkoina.

Viitaten luvun 28.60 perusteluihin ehdotetaan työsuhdepalkoista vähennettäväksi 45 300 mk kolmen siivoojan palkkoina, joista yksi on osa-aikainen.

Työsuhdepalkoista vähennetään 53 100 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistettyjen tointen palkkoina.

Vähennys on 285 000 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 77 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 586 700 mk, mistä 2 600 mk työaikakorvauksia, 42 600 mk ylityökorvauksia, 15 000 mk vuosilomakorvauksia, 20 000 mk vi-ransijaisten palkkioita ja 2 300 mk virkapuku-avustuksia, 500 000 mk varakatsastusmiesten palkkioita ja 4 200 mk huoltomiesten palkkioita varten.

1984 esitys	64 192 000
1983 menoarvio	56 611 000
1983 I lisämenoarvio	651 000
1982 tilinpäätös	55 206 146

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 017 000 mk, mistä 3 009 000 mk aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja hintojen noususta sekä 8 000 mk

kertamenosta katsastusasemien avajaisia varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 6 000 mk, lisäys on 3 011 000 mk. Momentin määräraha saadaan käyttäen myös kilpien hankintaan.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään) (kertamenoa 8 000)	13 000
Matkat	1 700 000
Virkistystoiminta (enintään)	12 000
Muut henkilöstömenot	280 000
Rakennusten käyttö	7 500 000
Painatus	1 100 000
Automaattinen tietojenkäsittely	4 800 000
Kilpien hankinta	4 300 000
Muut menot	2 070 000
Yhteensä	21 775 000

1984 esitys	21 775 000
1983 menoarvio	18 764 000
1983 I lisämenoarvio	1 000 000
1982 tilinpäätös	17 136 359

70. *Kaluston ja puhelimien hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 000 000 mk puhelinkeskuksen uusimista varten, toimistokaluston, konttorikoneiden ja laitteiden, puhelinosuusien sekä katsastustoimessa tarvittavien laitteiden ja väestönsuojeluvälineiden hankkimista varten.

1984 esitys	2 000 000
1983 menoarvio	1 900 000
1982 tilinpäätös	1 350 000

74. *Katsastusasemien rakentaminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 19 240 000 mk katsastusasemien rakentamista ja suunnittelua varten. Katsastusasemien rakennuskustannukset sisältävät myös kiinteän laitteiston, pakokaasunpoistolaitteiden, pysäköintialueiden sekä koeajoratojen aiheuttamat kustannukset.

Käyttösuunnitelma:

Katsastusasema	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio		Myönnetty	Ehdotetaan
		mk	mk/m ²	mk	mk
1. Kokkola	624	5 700 000	9 135	5 200 000	500 000
2. Kolari	349	3 780 000	10 831	3 600 000	180 000
3. Oulu, laajennus	589	4 300 000	7 301	4 200 000	100 000
4. Espoo	945	8 640 000	9 143	7 800 000	840 000
5. Pietarsaari	624	5 900 000	9 455	1 600 000	4 300 000
6. Mikkeli	788	7 400 000	9 391	1 600 000	5 800 000
7. Haapajärvi	360	3 800 000	10 556	1 500 000	2 300 000
8. Forssa	624	5 900 000	9 455	100 000	1 400 000
9. Kotka	798	7 000 000	8 772	300 000	1 300 000
10. Rauma, laajennus	360	3 600 000	10 000	200 000	1 000 000
11. Savonlinna	360	3 800 000	10 556	100 000	1 000 000
12. Suunnittelu					520 000
Yhteensä				19 240 000	

Kohteiden 1—4 kustannusarviot on tarkistettu.

1984 esitys	19 240 000
1983 menoarvio	22 400 000
1982 tilinpäätös	27 835 000

47. Ilmailuhallinto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 93 377 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	45 515 900	+ 2 686 400	562	+ 9
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat	30 889 400	+ 2 128 700	390	—5
3. Muut palkat ja palkkiot	8 321 200	+ 478 900	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	6 108 700	+ 492 500	—	—
Varaus 1983		— 794 300	—	—
Varaus 1984	2 541 800	+ 2 541 800	—	—
Yhteensä	93 377 000	+ 7 534 000	952	+ 4

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 5 026 800 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Lennonvarmistustehtävien hoidon turvaamiseksi ehdotetaan perustettavaksi kaksi ylimääräistä lennonjohtajan tointa (V 22).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi seitsemän ylimääräistä viestivalvojan tointa (V 11).

Lisäys on 416 400 mk.

c) Viitaten kohdan b perusteluihin voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 286 000 mk seitsemän ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Tehtävien lisääntymisen johdosta työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 136 800 mk viestinsinöörin ja koneteknikon palkkaamiseksi.

Vähennys on 149 200 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 385 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	93 377 000
1983 menoarvio	85 843 000
1982 tilinpäätös	76 363 484

14. Kunnossapito- ja käyttömenot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 7 000 000 mk, mistä 5 600 000 mk aiheutuu kustannustason noususta, 900 000 mk Savonlinnan lentoaseman kunnossapidon ja palo- ja pelastustoimen siirtymisestä 1.3.1984 lukien valtion hoidettavaksi sekä 500 000 mk muusta toiminnan laajentumisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää lentoasemien kunnossapitoon ja käyttöön, uudelle-

leenpäällystämiseen ja liete-pintauksiin sekä ilmailuviestitoiminnan huoltoon ja käyttöön.

Lentoasemien kunnossapitoon ja käyttöön kuuluvat lentoasemien ylläpidon kannalta välttämättömät toimenpiteet kuten lumenpoisto ja liukkaudentorjunta, liikennealueiden, päällysteiden ja rakenteiden sekä valaistus- ja sähkönjakelujärjestelmien kunnossapito, kiinteistönhoito ja yhdyskuntatekninen huolto, koneiden ja ajoneuvojen huolto ja korjaus sekä etsintä-, palo- ja pelastustoiminta ja turvatarkastukset.

Ilmailuviestitoiminnan huoltoon ja käyttöön kuuluu lennonvarmistus- ja viestilaitteiden kuten lentosuunnistus-, laskeutumis-, tutka-, tele- ja mittauslentoilaitteiden, radiopuhelinkaluston, kaukokirjoitin- ja puhelinverkoston ja turvatarkastuslaitteiden huolto ja käyttö.

Momentilta rahoitetaan myös edellä mainittujen osatoimintojen yhteiskustannukset kuten polttoaineiden ja sähköenergian hankintamenot, posti- ja telemaksut, työkonien ja ajoneuvojen tehokkaan ja monipuolisen käytön edellyttämät lisälaitteet sekä enintään 511 henkilötyövuotta vastaavan lentoasemien ja lennonvarmistusverkoston työsuhteisen henkilöstön palkkaukset, matkakorvaukset sekä terveydenhoidosta ja koulutuksesta aiheutuvat menot.

Käyttösuunnitelma:	mk
Lentoasemien kunnossapito- ja käyttömenojen palkat	30 000 000
Lentoasemien muut kunnossapito- ja käyttömenot	48 100 000
Ilmailuviestitoiminnan palkat	4 200 000
Ilmailuviestitoiminnan huolto- ja muut käyttömenot	8 200 000
Lentokenttien liikennealueiden uudelleenpäällystystyöt	3 500 000
Yhteensä	94 000 000

1984 esitys.....	94 000 000
1983 menoarvio.....	87 000 000
1982 tilinpäätös.....	75 430 000

21. Ilmailuhallinnon toimesta ulkopuolisille suoritettavat työt (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 6 400 000 mk. Määrärahasta käytetään pääosa Helsinki-Vantaan lentoasemalla toimiville yrityksille myytävän lämmön tuotantokustannuksiin ja loput eri lentoasemien toimesta ilmailuhallinnon ulkopuolisille suoritettavien pienehköjen töiden kustannuksiin. Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 400 000 mk julkisten palvelujen vientiin liittyvien suunniteltu- ja konsulttipalvelujen aiheuttamiin menoihin.

Töiden kaikkia kustannuksia vastaavat tulot 7 600 000 mk on merkitty alamomentille 12.31.47.3.

1984 esitys.....	6 400 000
1983 menoarvio.....	6 400 000
1982 tilinpäätös.....	4 242 859

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 592 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta. Muiden henkilöstömenojen lisäyksestä on lennonjohtajakurssin aiheuttamaa kertamenoa 200 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kansainvälisen yhteistyön menoihin, lento-onnettomuuksien tutkintaan sekä tileistä poistoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään).....	20 000
Matkat.....	2 000 000
Virkistystoiminta (enintään).....	14 000
Muut henkilöstömenot (kertamenoa 200 000).....	950 000
Rakennusten käyttö.....	740 000
Automaattinen tietojenkäsittely.....	880 000
Toimistomenot.....	1 800 000
Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja kansainvälinen yhteistyö.....	680 000
Lento-onnettomuuksien tutkinta.....	85 000
Tileistä poistot.....	38 000
Muut menot.....	193 000
Yhteensä	7 400 000

1984 esitys.....	7 400 000
1983 menoarvio.....	6 808 000
1982 tilinpäätös.....	6 556 999

41. Valtionapu eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan 3 000 000 mk lähinnä Mikkelin ja Kuusamon lentopaikkojen rakentamisen ja laitteiden perusparantamiseen sekä kenttien ylläpidon avustamiseen ja näiden lentopaikkojen rakentamiseen otettujen lainojen johdosta aiheutuviin kustannuksiin. Ylläpidon avustamisen edellytyksenä on säännöllisen reittiliikenteen harjoittaminen.

Momentilta maksetaan lisäksi Savonlinnan lentopaikan tammikuun ja helmikuun kunnossapitokuluja sekä avustuksia pienehköjen lentopaikkojen rakennusinvestointeihin. Vähennys on 700 000 mk.

1984 esitys.....	3 000 000
1983 menoarvio.....	3 700 000
1982 tilinpäätös.....	4 346 994

50. Eräät valtionavut ilmailutoiminnan ylläpitämiseen

Momentille ehdotetaan lisäystä 130 000 mk, mistä 30 000 mk aiheutuu kustannustason noususta ja 100 000 mk Suomen Ilmailuliitto—Finlands Flygförbund ry:lle tehtäväksi annettujen ilmailuviranomaisten valvontatoimintaa avustavien tehtävien hoitamisesta. Momentin määräraha saadaan käyttää 422 000 mk Suomen Ilmailuliitto—Finlands Flygförbund ry:n toiminnan tukemiseen sekä 118 000 mk saaristo- ja erämaa-alueitten asukkaille tärkeiden liikenneyhteyksien ylläpitoon kelirikon aikana ja muutoin vaikeissa olosuhteissa.

1984 esitys.....	540 000
1983 menoarvio.....	410 000
1982 tilinpäätös.....	373 192

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 32 000 000 mk lento- ja liikenteen johdosta tarvittavien koneiden ja laitteiden hankkimista ja toimitilojen kalusteiden ja konttorikoneiden täydentämistä varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kunnossapito- ja käyttökaluston hankinnat.....	14 000 000
Viesti- ja sähkötoiminnan hankinnat.....	17 500 000
Toimitilojen kalusteiden ja konttorikoneiden hankinnat.....	500 000
Yhteensä	32 000 000

1984 esitys.....	32 000 000
1983 menoarvio.....	29 500 000
1982 tilinpäätös.....	23 350 000

74. *Lentokenttien talonrakennustyöt* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 13 950 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk mk/m ²		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Kruunupyyn lentoaseman asema- ja lennonvarmistusrakennuksen laajennus		2 900 000		500 000	2 400 000
— uudisrakennusosa	320	2 250 000	7 031		
— muutostyöt nykyisissä tiloissa	445	650 000	1 460		
2. Lappeenrannan lentoaseman asema- ja lennonvarmistusrakennuksen laajennus		3 600 000		500 000	3 100 000
— uudisrakennusosa	360	2 850 000	7 917		
— muutostyöt nykyisissä tiloissa	400	750 000	1 875		
3. Vaasan lentoaseman lennonvarmistusrakennus	205	2 350 000	11 463	500 000	1 850 000
4. Matkustajasillat, Helsinki-Vantaan lentoasema		5 400 000		500 000	4 900 000
5. Pienehköt muutos- ja korjaustyöt					1 000 000
6. Suunnittelu ja tutkimukset					700 000
				Yhteensä	13 950 000

Keskeneräisten hankkeiden kustannusarviot ovat nousseet suunnitelmien tarkentumisen myötä.

1984 esitys.....	13 950 000
1983 menoarvio.....	24 500 000
1982 tilinpäätös.....	44 300 000

77. *Lentokenttien rakentaminen* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 10 820 000 mk seuraavasti:

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Kustannusarvio mk	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Helsinki-Vantaan lentoasema, liikennealueiden päällystystyöt	1 000 000	—	1 000 000
2. Helsinki-Vantaan lentoasema, liikennealueiden sähkö- ja valaistustyöt	1 600 000	250 000	1 350 000
3. Vaasan lentoasema, lennonvarmistusrakennuksen kunnallistekniset työt	450 000	—	450 000
4. Kruunupyyn lentoasema, kiitotien jatkaminen	3 600 000	1 000 000	2 600 000
5. Kruunupyyn lentoasema, asemarakennuksen laajennukseen liittyvät kunnallistekniset työt	200 000	—	200 000
6. Jyväskylän lentoasema, lennonvarmistuslaitteiden sähkönsyötön turvaaminen	1 050 000	—	450 000
7. Lappeenrannan lentoasema, asemarakennuksen laajennukseen liittyvät kunnallistekniset työt	370 000	—	370 000
8. Ivalon lentoasema, kiitotien päällystäminen	3 200 000	—	3 200 000
9. Lentoasemien pienehköt kunnallistekniset ja muut maanrakennustyöt	1 300 000	—	800 000
10. Lentokenttien tutkimukset ja suunnittelu	500 000	—	400 000
			Yhteensä
			10 820 000

1984 esitys.....	10 820 000
1983 menoarvio.....	8 750 000
1982 tilinpäätös.....	7 250 000

88. Lentokenttien maanlunastukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk lentokenttien lisäalueiden lunastamiseen sekä lentokenttien turva-alueen lentoesteenä olevien lentoliikennettä vaarantavien rakennusten ja metsän poistamista varten.

1984 esitys.....	1 000 000
1983 menoarvio.....	1 000 000
1982 tilinpäätös.....	3 000 000

89. Varkauden lentopaikan lunastaminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 380 000 mk Varkauden lentopaikan lunastamisen johdosta 24.2.1982 solmitun sopimuksen mukaisesti valtion vastattavaksi siirtyneitten velkojen takaisinmaksua ja hoitokuluja varten.

1984 esitys.....	2 380 000
1983 menoarvio.....	2 200 000
1982 tilinpäätös.....	8 182 000

50. Ilmatieteen laitos

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 36 205 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset.....	18 915 500	+ 1 326 600	248	+ 4
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhdelpalkat.....	10 482 800	+ 952 600	103	+ 3
3. Muut palkat ja palkkiot.....	3 452 700	+ 263 000	-	-
4. Sosiaaliturvamaksu.....	2 368 500	+ 225 400	-	-
	Varaus 1983	— 303 100	-	-
	Varaus 1984	+ 985 500	-	-
	Yhteensä	36 205 000	351	+ 7

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 1 930 100 mk, mistä 1 921 300 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Toiminnan tehostamiseksi ehdotetaan perustettavaksi kaksi ylimääräistä meteorologin tointa (V 28) ja kaksi ylimääräistä tutkimusapulaisten tointa (V 11). Lisäys on 280 100 mk.

c) Toiminnan tehostamiseksi ehdotetaan työsuhdelpalkkoihin lisäystä 260 000 mk erikoistutkijan, apulaistutkijan ja yhden teknikon palkkaamista varten.

Tilapäisten palkkioista vähennetään 8 000 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistetyin toimen palkkiona.

Lisäys on 252 000 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 106 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 80 000 mk, josta 50 000 mk työaika-korvauksia uusien tointen johdosta ja 30 000 mk sivutoimisten havainnontekijäin palkkaamiseksi merialueille.

1984 esitys.....	36 205 000
1983 menoarvio.....	32 755 000
1982 tilinpäätös.....	28 278 719

21. Eräät tutkimustoiminnan ja sääpalvelun menot

Momentille ehdotetaan aluepalvelutoiminnan, ilmatieteellisen tutkimuksen sekä ilmansuojelutoiminnan laajentumisesta johtuen lisäystä 2 420 000 mk. Lisäyksestä aiheutuu 200 000 mk tietojenkäsittely- ja tiedonsiirtojärjestelmän kehittämistä, 50 000 mk laitehuoltotoiminnan tehostamisesta, 50 000 mk ilmansuojelun tutkimus- ja palvelutoiminnan sekä alueellisten sääpalvelukeskusten tehostamisesta, 900 000 mk kertamenosta erityissääpalvelujen kehittämissuunnitelmien, aluepalvelun menetelmätutkimuksen sekä tutkankäyttötutkimuksen henkilöstö- ja muita kulutusmenoja varten, 350 000 mk kertamenosta kansainvälisen ilmastotutkimuksen sekä energiantutkimuksen henkilöstö- ja muita kulutusmenoja varten, 100 000 mk pohjoismaisen ilmakehätutkimuksen henkilöstö- ja muita kulutusmenoja varten, 300 000 mk maksullisen palvelutoiminnan laajentamiseksi henkilöstö- ja muita kulutusmenoja varten, 50 000 mk Lapin tutkimuskeskuksen säähavaintokustannuksista sekä 420 000 mk käyttökustannusten ja hintojen noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 970 000 mk, lisäys on 1 450 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ilmatieteellisen, geomagneettisen ja siihen liittyvän muun geofyysikaalisen tutkimuksen, ilmansuojelun sekä sääpalvelun atk- ja tiedonsiirtomaksuihin, laitevuokra- ja huoltomaksuihin, havainto-, käsittely- ja tutkimuspalvelun ostoihin, varaosiin, työvälineisiin, tarvikkeisiin sekä muihin käyttökustannuksiin. Momentin määrärahalla saadaan suorittaa keskimäärin 13 ulkopuolisille maksullisia palvelutehtäviä suorittavan päätoimisen henkilön ja keskimäärin 10 tutkimusprojektissa työskentelevän päätoimisen henkilön palkkaukset.

Käyttösuunnitelma:	mk
Automaattinen tietojenkäsittely ja tiedonsiirto	4 270 000
Tutkimustoiminnan ja sääpalvelun käyttomenot	3 520 000
Eräiden toimintojen erillismenot (kertamenoa 1 250 000)	1 650 000
Ulkopuolisille suoritettavat tehtävät	1 260 000
Yhteensä	10 700 000

1984 esitys	10 700 000
1983 menoarvio	9 250 000
1983 I lisämenoarvio	200 000
1982 tilinpäätös	8 169 814

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 453 000 mk, mistä 4 500 mk aiheutuu toiminnan laajentumisen vaikutuksesta käyttövaroihin, 495 000 mk uusien tilojen vuokra- ja muista käyttömenoista, 250 000 mk toiminnan laajentumisen vaikutuksista matka-, henkilöstö-, toimisto- ja muihin menoihin, 500 000 mk Suomen liittymiseksi eurooppalaiseen sääsatelliitteja ylläpitävään järjestöön, 100 000 mk kertamenosta muuttokustannuksiin, 30 000 mk kertamenosta laitoksen historiikin kirjoittamista ja tunnuksen suunnittelemista varten sekä 73 500 mk hintojen ja kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 111 000 mk, lisäys on 1 342 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös Maailman ilmatieteellisen järjestön jäsenmaksun, Pohjois-Atlantin säälaivasopimuksen osuusmaksun, Euroopan keskipitkien sääennusteiden keskuksen osuusmaksun, eurooppalaisen sääsatelliitteja ylläpitävän järjestön osuusmaksun sekä muiden kansainvälisestä toiminnasta aiheutuvien menojen suorittamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	13 000
Matkat	700 000
Virkistystoiminta (enintään)	6 000
Muut henkilöstömenot	120 000
Rakennusten käyttö	2 100 000
Toimistomenot	1 160 000
Kansainvälinen yhteistyö	2 342 000
Muut menot (kertamenoa 130 000)	350 000
Yhteensä	6 791 000

1984 esitys	6 791 000
1983 menoarvio	5 449 000
1983 I lisämenoarvio	308 000
1982 tilinpäätös	4 001 998

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 9 700 000 mk. Säättökan toista maksuerää sekä sen tiedonsiirto- ja muun oheislaitteiston hankintaa ja asennusta varten ehdotetaan 2 250 000 mk. Ilmantutkimuksen uusien tilojen kalustamiseksi ehdotetaan 2 050 000 mk. Toiminnassa tarvittavien muiden kojeiden ja laitteiden sekä käyttökäytön, konttorikoneiden ja kalusteiden hankkimista varten ehdotetaan 5 400 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk	1984 esitys.....	9 700 000
Havaintokojet ja tutkimuslaitteet.....	1 600 000	1983 menoarvio.....	6 900 000
Viesti- ja tietokonelaitteet.....	1 700 000	1982 tilinpäätös.....	2 920 000
Sääpalvelun välinehankinnat.....	1 200 000		
Käyttökäyttö-, konttorikone- ja kalusto- hankinnat.....	900 000		
Säätutkahankinnat.....	2 250 000		
Ilmantutkimustilojen kalusteet.....	2 050 000		
Yhteensä	9 700 000		

55. Tietoliikenteen korvaukset ja avustukset

21. Korvaus merenkulun viestintäpalvelusten tuottamisesta

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk. Momentin määräraha käytetään posti- ja telelaitoksen talouden hoidon yleisistä perusteista annetun lain (565/50) mukaisesti merenkulun viestintäpalvelusten tuottamisesta posti- ja telelaitokselle aiheutuvien kulujen korvaamiseen.

1984 esitys.....	1 400 000
1983 menoarvio.....	1 300 000
1982 tilinpäätös.....	1 200 000

22. Korvaus radiotoiminnan valvonnasta (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk radiolaitteiden määrän lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa käytetään posti- ja telelaitoksen talouden hoidon yleisistä perusteista annetun lain (565/50) mukaisesti radiolaitteiden käyttö- ja tarkastusmaksuista vapautettujen osalta radiotoiminnan valvonnasta posti- ja telelaitokselle aiheutuvien kulujen korvaamiseen.

1984 esitys.....	270 000
1983 menoarvio.....	250 000
1982 tilinpäätös.....	230 000

41. Sanomalehdistön tukeminen

Momentille ehdotetaan edelleen 90 300 000 mk seuraavasti:

1. *Sanomalehdistön kuljetus-, jakelu- ja muiden kustannusten alentaminen.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 85 900 000 mk valtioneuvoston käytettäväksi avustuksina sanomalehtien kuljetus-, jakelu- ja muiden kustannusten alenta-

miseksi. Määrärahasta ehdotetaan 42 950 000 mk jaettavaksi puolueille niiden lehdistön tukemiseen ja Ahvenanmaan maakunnalle tiedotustoiminnan tukemiseen samojen jakoperusteiden mukaan kuin puoluelain 9 §:ssä tarkoitettu avustus.

2. *Uutis- ja tietotoimistojen sekä niiden asiakaslehtien telekustannusten alentaminen.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 4 400 000 mk valtioneuvoston käytettäväksi avustuksina uutis- ja tietotoimistojen sekä niiden asiakkaina olevien sanomalehtien telekustannusten alentamiseen.

1984 esitys.....	90 300 000
1983 menoarvio.....	90 300 000
1982 tilinpäätös.....	84 560 000

42. Lehdistön yleinen kuljetustuki

Momentille ehdotetaan 350 000 000 mk. Lisäys 10 000 000 mk aiheutuu kustannusten noususta. Kun momentilta voidaan vähentää 12 000 000 mk posti- ja telelaitoksen hoitaman varhaisjakelun tukena, vähennys on 2 000 000 mk.

Momentin määräraha 338 000 000 mk ehdotetaan posti- ja telelaitoksen käytettäväksi yleisenä kuljetustukena kotimaisten sanoma- ja aikakauslehtien hinnastoon merkittyjen sanomalehtien ja aikakauslehtien julkaisijoille posti- ja telelaitoksen toimesta vuonna 1984 kuljetettavien lehtien kuljetusmaksujen alentamiseen siten kuin asetuksella sanoma- ja aikakauslehtien postimaksuista säädetään. Kuljetustuen myöntämisestä posti- ja telelaitoksen toimesta hoidettavassa kustannusvastaavassa erilliskannossa jaettaville lehdille on tarkoitus asteittain luopua.

Yleistä kuljetustukea on tarkoitus myöntää vain sellaisille lehtien julkaisijoille, jotka antavat kokonaan ko. lehtien jakelun posti- ja telelaitoksen tehtäväksi. Tämä rajoitus ei kuitenkaan koske sanomalehtien erillisjakelua.

1984 esitys	338 000 000
1983 menoarvio	340 000 000
1982 tilinpäätös	283 712 133

44. *Sanomalehtien yhteisjakelun tukeminen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan valtioneuvoston käytettäväksi 6 000 000 mk, mistä 4 000 000 mk

ehdotetaan käytettäväksi yhteisjakeluun siirtymisestä mahdollisesti aiheutuvien muutosvaiheen kustannusnousujen alentamiseen enintään 4 vuotta kestävästä siirtymävaiheen aikana sekä 2 000 000 mk käytettäväksi yhteisjakeluun siirtymisestä aiheutuvien kertaluonteisten kustannusten ja jakeluvastuusta syntyvien pysyväisluonteisten lisäkustannusten alentamiseen. Lisäys on 500 000 mk.

1984 esitys	6 000 000
1983 menoarvio	5 500 000
1982 tilinpäätös	1 871 692

56. Korvaukset posti- ja telelaitokselle valtion virkalähetyksistä

23. *Korvaus virkalähetysoikeuden käytöstä postiliikenteessä (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 800 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja virkalähetysmäärän kasvusta. Momentin määrärahaa käytetään posti- ja telelaitoksen talouden hoidon yleisistä perusteista annetun lain (565/50) mukaisesti virkalähetyksistä posti- ja telelaitokselle aiheutuvien kustannusten korvaamiseen.

1984 esitys	77 000 000
1983 menoarvio	71 200 000
1982 tilinpäätös	65 500 000

24. *Korvaus erityispalveluina toimitettavista virkalähetyksistä ja postiennakkolähetyksistä (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 500 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja virkalähetysmäärän kasvusta. Momentin määrärahaa käytetään posti- ja telelaitoksen talouden hoidon yleisistä perusteista annetun lain (565/50) mukaisesti valtion viranomaisten kyseessä olevien lähetysten toimittamisesta posti- ja telelaitokselle aiheutuvien erilliskustannusten korvaamiseen.

1984 esitys	21 000 000
1983 menoarvio	19 500 000
1982 tilinpäätös	21 221 306

57. Rautatieliikenteen korvaukset

40. *Eräät valtionrautateille maksettavat korvaukset*

Momentille ehdotetaan 13 000 000 mk käytettäväksi henkilöpaikallisliikenteen ylläpidosta aiheutuvan tappion, kansanedustajien vapaista matkoista aiheutuvan tulojen menetyksen ja höyrytureiden varastoinnista sekä toimintavalmiuden ylläpidosta aiheutuvien kulujen korvaamiseen Valtionrautateiden talouden hoidon yleisistä perusteista annetun lain (242/50) 5 §:n 4 momentin mukaisesti. Vähennys on 2 500 000 mk.

1984 esitys	13 000 000
1983 menoarvio	15 500 000
1982 tilinpäätös	14 200 000

41. *Korvaus tavarankuljetusten rahdeista myönnettävien alennusten aiheuttamasta tulojen menetyksestä*

Momentille ehdotetaan 28 000 000 mk käytettäväksi Valtionrautateille sen talouden hoidon yleisistä perusteista annetun lain (242/50) 3 §:n 3 momentin mukaisesti muilla kuin liiketalou-

dellisilla perusteilla valtioneuvoston myönnettävien tavaraliikenteen kuljetusmaksujen alennusten aiheuttaman tulojen menetyksen korvaamiseksi. Lisäys 3 200 000 mk aiheutuu tariffien korotuksesta.

1984 esitys.....	28 000 000
1983 menoarvio.....	24 800 000
1982 tilinpäätös.....	24 248 970

50. *Korvaus matkalipuista myönnettävien alennusten aiheuttamasta tulojen menetyksestä (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 33 400 000 mk käytettäväksi Valtionrautateille sen talouden hoidon yleisistä perusteista annetun lain (242/50) 3 §:n 3 momentin mukaisesti muilla kuin liiketaloudellisilla perusteilla valtioneuvoston myönnettävien henkilöliikenteen kuljetusmaksujen alennusten aiheuttaman tulojen menetyksen korvaamiseksi. Lisäys on 2 050 000 mk, mikä johtuu tariffien korotuksesta.

1984 esitys.....	33 400 000
1983 menoarvio.....	31 350 000
1982 tilinpäätös.....	25 721 433

90. Valtionrautatiet

Rautateiden henkilöliikenne kasvoi vuonna 1982 yli prosentin. Henkilökilometrit nousivat yli 3.3 miljardin, mikä on enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Sen sijaan tavaraliikenne supistui edellisestä vuodesta lähes 4 %. Kuitenkin kuljetettu tonnimäärä 28.7 milj. tonnia on kolmanneksi paras kuljetustulos. Ainoastaan vuosina 1980 ja 1981 kuljetusmäärät olivat suuremmat. Valtionrautateiden tuottavuus heikkeni v. 1982 noin prosentilla.

Rautateillä tullaan edelleen kehittämään palveluja voimakkaasti uusien kuljetusten saamiseksi. Tavaraliikenteen arvioidaan kasvavan vuonna 1983 vain 0.2 % ja vuonna 1984 noin 3 %.

Henkilöliikenteessä kasvu kohdistuu pääkaupunkiseudun lähiliikenteeseen ja henkilökaukoliikenteeseen. Henkilöliikenteen arvioidaan kasvavan vuonna 1983 noin 1 % ja vuonna 1984 noin 2 %.

Valtionrautateiden taloudellinen tila on edelleen heikko. Tarkoituksena on tämän vuoksi jatkaa ja tehostaa toimenpiteitä laitoksen talouden tervehdyttämiseksi. Vuonna 1983 aloitettua kappaletavaraliikenteen uudistusta jatketaan ja siirtymistä vetureiden kuljettamisessa yksinajoon laajennetaan edelleen. Muun maan paikallisliikenteen sopeuttamista junakuljetuksiin kohdistuvaa kysyntää vastaavaksi myös jatketaan. Tässä tulo- ja menoarvioesityksessä aloitetaan laitoksen organisaation uudistaminen piirihallintotasolta ehdottomalla perustettavaksi yhtenäispiirijärjestelmän edellyttämät rautatiepiirien päälliköiden

virat. Piirihallinnon organisaatiouudistus on muilta osin tarkoitus toteuttaa vuoden 1985 tulo- ja menoarviossa. Myös rautatiehallituksen organisaatio uudistetaan ja siirretään vastuuta ja päättävävaltaa piirihallintoon.

Edellä todetun mukaisesti osana Valtionrautateiden talouden parantamistoimenpiteitä on tarkoitus toteuttaa laitoksen organisaation uudistus. Sen keskeisenä toimenpiteenä on yhdistää jo nyt samoilla maantieteellisillä alueilla toimivat seitsemän liikenne- ja seitsemän ratapiiriä seitsemäksi rautatiepiiriksi, joiden päälliköt tulevat toimimaan pääjohtajan alaisina. Samassa yhteydessä siirretään toimivaltaa rautatiehallituksesta piirihallintoon. Lisäksi on tarkoitus toteuttaa joukko muita organisaatiouudistuksia, jotka tähtäävät laitoksen kilpailukykyyn parantamiseen ja päällekkäisten hallintotehtävien poistamiseen. Uudistus on tarkoitus toteuttaa vaiheittain siten, että uusi organisaatio kokonaisuudessaan on toiminnassa vuoden 1985 alkupuolella. Ehdotettuja rautatiepiirien päälliköiden virkoja vastaavasti on tarkoitus vuoden 1985 tulo- ja menoarvioesityksessä lakkauttaa 7 liikennepiirin ja 7 ratapiirin päällikön sopimuspalkkaista virkaa.

Selvitystyö laitoksen varikoiden ja konepajojen aseman ja tehtävien uudelleenarvioimiseksi on aloitettu. Tavoitteena on toimintaa tehostamalla ja tarvittavia uudistuksia toteuttaen parantaa myös tämän osa-alueen taloudellista tulosta.

Huomattavista investoinneista huolimatta radan, rakennusten, laitteiden ja kaluston kunnos-

sapidossa tuottavuuden kehitys ei ole ollut tyydyttävä. Myös tämän tehtäväalueen toimintojen järjeistämistä jatketaan.

Valtionrautateiden tariffeja on tarkoitus korottaa siten, että tariffitason jälkeenjääneisyys voidaan asteittain poistaa.

Edellä luetelluilla toimenpiteillä on tarkoitus saavuttaa eduskunnan hyväksymä tavoite supistaa laitoksen liikekirjanpidollista tappiota vuoden 1982 hintatason mukaan arvioituna 500 milj. markalla vuoteen 1991 mennessä.

Hintojen nousu sekä vuoden 1982 tulo- ja menoarviossa asetettu tariffien jälkeenjääneisyyden poistamisvelvoite huomioon ottaen on tavaraliikenteen tariffeja tarkoitus korottaa vuoden 1984 alusta keskimäärin 8 % ja henkilöliikenteen tariffeja 5 %. Lisäksi henkilöliikenteen tariffeja korotetaan 1.7.1984 lukien 6 %.

Edellä todettuun viitaten arvioidaan rautatei-

den alijäämän vuonna 1984 olevan 769 milj. mk eli noin 29 milj. mk pienempi kuin vuonna 1982.

Valtionrautateiden liikekirjanpidon mukainen ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1984:

	mmk	mmk
Liikevaihto.....		2 610
Kulut		
Palkat	1 780	
Sosiaaliturvamaksut ...	124	
Eläkerasitus.....	335	
Muut henkilökulut ...	99	
Energia	301	
Materiaali ja muut kulut	386	3 025
Käyttökate		-415
Poistot		490
Liikealijäämä		905
Muut tuotot	214	
Muut kulut	78	136
Tilikauden alijäämä		769

Liikennelajeittain ennakoitaan muutokset seuraaviksi (milj.mk):

	Tuotot	1983 TMA		Tuotot	1984 TMAE	
		Kulut ¹⁾	Alijäämä		Kulut ¹⁾	Alijäämä
Tavaraliikenne	1 875	2 187	312	1 991	2 318	327
— vaunukuormatavara	1 595	1 746	151	1 661	1 828	167
— kappaletavara	280	441	161	330	490	160
Henkilöliikenne	792	1 255	463	833	1 275	442
— kauko	534	827	293	578	858	280
— pääkaupunkiseutu	170	248	78	190	256	66
— muu	88	180	92	65	161	96
Yhteensä	2 667	3 442	775	2 824	3 593	769

¹⁾ Asetelmassa on yhteiskustannukset jaettu erilliskustannusten suhteessa.

Valtionrautateiden investointien painopiste on liikkuvan kaluston uusimisessa ja rataverkon perusparannuksissa. Sijoitusmenojen määrä laskee jonkin verran edellisen vuoden tasosta.

Momenttien 31.90.72, 77 ja 78 käyttösuunni-

telmissä esitetyt kustannusarviot ja ”Jo budjetoi-
tu” -sarakeessa olevat hankkeelle aikaisemmin
myönnetty määrärahat ovat vuoden 1984 arvioidussa hintatasossa.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 901 357 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos± 1984/83
1. Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	1 107 467 300	+ 45 326 100	19 111	—302
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat	514 000 800	+ 29 044 100	9 101	— 91
3. Muut palkat ja palkkiot	154 556 400	+ 8 915 700	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	128 051 800	+ 8 374 800	—	—
	Varaus 1983	—16 927 400	—	—
	Varaus 1984	23 280 700	—	—
	Yhteensä	1 927 357 000	28 212	—393

Vähennetään säästö, jonka arvioidaan kertyvän avoimena olevista viroista, toimista ja ylim. toimista sekä virkavapauden ajalta tehdyistä palkanpidätyksistä

—26 000 000	+ 4 000 000	—	—
Yhteensä	1 901 357 000	+ 102 014 000	28 212 —393

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 104 731 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.9.1984 lukien perustettavaksi sopimuspalkkainen rautatiepiiriin päällikön virka (S 18), neljä sopimuspalkkaista rautatiepiiriin päällikön virkaa (S 17) ja kaksi sopimuspalkkaista rautatiepiiriin päällikön virkaa (S 16).

Ehdotetaan lakkautettavaksi seuraavat avoimena olevat tarpeettomaksi käyneet virat ja toimet:

Ylimääräiset:

1 liikenneohjaaja	V 20
1 autonsentaja	V 17
1 varastomestari	V 17
16 autonkuljettajaa	V 14
2 vaihdemiestä	V 14
4 trukinkuljettajaa	V 13
1 huoltomies	V 12
142 veturinlämmittäjää	V 12
3 tallimiestä	V 11
17 asemamiestä	V 10
1 konekirjoittaja	V 10
15 tallimiestä	V 10
3 toimistovirkailijaa	V 10
6 vaunumiestä	V 10
57 asemamiestä	V 9
2 puhelunvälittäjää	V 8

Vähennys on 15 215 900 mk.

c) Tehtävien uudelleen järjestelyjen sekä toiminnan tasossa ja laadussa tapahtuneiden muutosten johdosta ehdotetaan työsuhdepalkoista vähennettäväksi 7 276 400 mk 91 henkilön palkkoina. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 9 010 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan määrärahan oikaisuna lisäystä 1 047 100 mk, mistä virkapukuavustuksina 100 000 mk, liikenteestä johtuvina lisäpalkkioina 493 400 mk ja rautatielääkäreiden palkkioina 453 700 mk.

Peruspalkkaiset:

	Palkkaus- luokka
2 rakennusmestaria	V 21
1 tekniikko	V 21
2 tekniikka	V 20
1 vahtimestari	V 14
1 koneenhoitaja	V 14
1 toimistovirkailija	V 11
1 vaunumies	V 10
5 vaunumiestä	V 9
4 toimistovirkailijaa	V 9
19 asemamiestä	V 9

e) Säästön, mikä aiheutuu avoimena olevista viroista ja toimista sekä ylimääräisistä toimista, arvioidaan pienenevän 30 000 000 markasta 26 000 000 markkaan. Säästön pieneminen aiheutuu avoimena olevien virkojen ja toimien sekä ylimääräisten toimien määrän vähentymisestä tässä esityksessä ja vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa lakkautettujen virkojen johdosta. Momentin lisäys on 4 000 000 mk.

1984 esitys	1 901 357 000
1983 menoarvio	1 799 343 000
1982 tilinpäätös	1 680 420 834

05. Eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 950 952 000 mk eli lisäystä 68 770 000 mk seuraavasti:

1. *Vakinaiset eläkkeet sekä ennen myönnetty ylimääräiset eläkkeet.* Alamomentille merkitään lisäystä 55 270 000 mk, mistä 49 270 000 mk aiheutuu eläkkeiden tarkistuksesta ja 6 000 000 mk uusista eläkkeistä. Alamomentin loppusumma on 759 214 000 mk.

2. *Vuoden kuluessa myönnettyt ylimääräiset eläkkeet.* Alamomentille ehdotetaan edelleen enintään 98 000 mk vuoden kuluessa myönnettäviä ylimääräisiä eläkkeitä varten.

3. *Perhe-eläkkeet ja hautausavut.* Alamomentille merkitään lisäystä 13 500 000 mk, mistä 12 500 000 mk aiheutuu perhe-eläkkeiden tarkistuksesta ja 1 000 000 mk uusista perhe-eläkkeistä. Alamomentin loppusumma on 191 640 000 mk.

1984 esitys	950 952 000
1983 menoarvio	882 182 000
1982 tilinpäätös	783 021 129

11. Kaluston kunnossapito (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 14 200 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja kaluston korjausten lisääntymisestä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Energia	16 300 000
Aineet ja tarvikkeet	138 500 000
Muut menot	30 500 000
Yhteensä	185 300 000

1984 esitys	185 300 000
1983 menoarvio	171 100 000
1982 tilinpäätös	170 912 619

13. Radan, rakennusten ja rakenteiden kunnossapito (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 146 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Energia	53 400 000
Aineet ja tarvikkeet	51 400 000
Muut menot	41 200 000
Yhteensä	146 000 000

1984 esitys	146 000 000
1983 menoarvio	146 000 000
1982 tilinpäätös	110 286 310

22. Liikenteen hoito (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 28 500 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määräraha saadaan käyttää enintään 150 000 mk markkinoinnin edustusmenoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Energia	227 500 000
Aineet ja tarvikkeet	20 800 000
Muut menot	144 200 000
Yhteensä	392 500 000

1984 esitys	392 500 000
1983 menoarvio	364 000 000
1982 tilinpäätös	380 706 653

28. Ulkopuolisille suoritettavat työt (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 22 000 000 mk, mistä 3 500 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 18 500 000 mk töiden määrän kasvusta. Momentin määrärahaa käytetään ulkopuolisille suoritettaviin rakennus-, kunnossapito- ja ylläpitotöihin. Töistä aiheutuvat kustannukset lukuunottamatta laitoksen palveluksessa olevan pysyvän henkilöstön palkka- ja sosiaalikulunnuksia ja laitoksen yleiskustannuksia kirjataan tälle momentille. Töistä perittävät kaikkia kustannuksia vastaavat korvaukset merkitään momentille 14.01.07, mille arvioidaan kertyvän 89 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Palkat	14 000 000
Muut henkilömenot	2 900 000
Energia	400 000
Aineet ja tarvikkeet	21 300 000
Muut menot	35 400 000
Yhteensä	74 000 000

1984 esitys	74 000 000
1983 menoarvio	52 000 000
1983 I lisämenoarvio	28 000 000

29. Muut käyttömenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 253 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tileistä poistoihin ja kehittämistoiminnan aiheuttamiin menoihin. Käyttösuunnitelman kohdan muut henkilöstömenot määrärahaa saadaan käyttää myös tapaturmakorvauksiin ja kohdan muut menot määrärahaa myös veroihin ja aloitetoimintaan.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	35 000
Matkat	65 000 000
Virkistystoiminta (enintään)	390 000
Muut henkilöstömenot	28 000 000
Kansainvälinen yhteistyö	2 100 000
Tileistä poistot	820 000
Kehittämistoiminta	1 300 000
Muut menot	42 655 000
Yhteensä	140 300 000

1984 esitys	140 300 000
1983 menoarvio	135 047 000
1982 tilinpäätös	118 905 919

60. Siirto valtionrautateiden uudistusrahastoon

Valtionrautateiden talouden hoidon yleisistä perusteista annetun lain muuttamisesta annetun lain (344/71) nojalla Valtionrautateiden uudistusrahastoon siirretään määräraha, joka vastaa 35 % tässä tulo- ja menoarvioesityksessä muita sijoitusmenoja varten ehdotetuista määrärahoista eli 148 312 500 mk ja alkuperäiseen tarkoitukseen kelpaamattoman ja poistetun kaluston sekä muun omaisuuden myynnistä vuonna 1983 kertyviksi arvioidut tulot 12 000 000 mk eli yhteensä 160 312 500 mk. Vähennys on 9 262 500 mk.

1984 esitys	160 312 500
1983 menoarvio	169 575 000
1983 I lisämenoarvio	1 960 000
1982 tilinpäätös	178 432 800

70. Työkoneiden, autojen yms. kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 15 500 000 mk työkoneneiden yms. kaluston hankkimista varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Tietojenkäsittelylaitteet	2 000 000
Liikenteen hoidossa tarvittavat autot ja työ-	
koneet	3 000 000
Vaihtokuormatilat	4 500 000
Radan kunnossapidon työkonet	3 000 000
Konepajojen työkonet	3 000 000
Yhteensä	15 500 000

1984 esitys	15 500 000
1983 menoarvio	15 500 000
1982 tilinpäätös	14 100 000

72. Sähkölaitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 62 900 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vahvavirtalaitteet	4 800 000
Tietoliikennelaitteet	15 000 000
Sähköistyksen kiinteät lisälaitteet	21 100 000
Liikenteen ohjaus- ja turvalaitteet	22 000 000
Yhteensä	62 900 000

Sähkön käytön jatkuvasti lisääntyessä on siirtoverkon suorituskykyä parannettava uusimalla ja vahvistamalla kaapelointeja ja siirtoverkon laitteistoja. Uusimistarve johtuu joissakin tapauksissa myös sähköturvallisuuteen liittyvien määräysten muuttumisesta. Sähkökatkoksista johtuvien käyttöhäiriöiden välttämiseksi on erinäisten toimintojen turvaamiseksi tärkeimmät liikennepaikat varustettava varavoimakoneilla. Kun osa hankkeista voidaan rahoittaa uudistusrahaston varoista, ehdotetaan toimenpiteitä varten momentille 4 800 000 mk.

Tietoliikennelaitteiden osalta uusitaan linjadioverkkoa, yli-ikäisiä puhelinkeskus- ja elektronilaitteita ja jatketaan huoltoverkon asennustöitä. Tietoliikenteen siirtojärjestelmiä kehitetään vastaamaan sekä tietoliikenteen että sähköistys- ja turvalaiteohjelmien edellyttämiä vaatimuksia. Kun osa hankkeista voidaan rahoittaa uudistusrahaston varoista, ehdotetaan toimenpiteitä varten momentille 15 000 000 mk.

Vuonna 1984 jatketaan sähköistyksen kiinteiden laitteiden rakentamista rataosilla Pieksämäki—Iisalmi ja Juurikorpi—Hamina. Molemmat työt valmistuvat vuonna 1984. Ottaen huomioon uudistusrahastosta rahoitettava osuus momentille ehdotetaan 21 100 000 mk.

Sähköistyksen kiinteiden laitteiden käyttösuunnitelma:

	Kustannusarvio mk	Jo budjetoitu mk	Ehdotetaan mk
Seinäjoki—Oulu	247 300 000	246 800 000	500 000
Pieksämäki—Iisalmi	125 900 000	109 100 000	13 600 000
Juurikorpi—Hamina	15 500 000	8 500 000	7 000 000
		Yhteensä	21 100 000

Liikenteenhoidon kannalta välttämättömien turvalaitteiden, kauko-ohjauksen ja suojastuksen ym. ratalaitteiden rakentamiseen ja tasoristeysten turvaamiseen arvioidaan käytettävän 35 150 000 mk. Kun osa voidaan rahoittaa uudistusrahaston varoilla, ehdotetaan momentille 22 000 000 mk.

1984 esitys	62 900 000
1983 menoarvio	103 800 000
1982 tilinpäätös	117 400 000

73. Vetokaluston ja vaunuston hankkiminen ja valmistus (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 152 400 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Aikaisemmat tilaukset:	Määrä kpl	mk
a) vetokalusto		64 000 000
b) vaunusto		55 500 000

Uudet tilaukset:

c) pienveturit	6	3 400 000
d) henkilövaunut	48	4 000 000
e) tavaravaunut	215	500 000
f) vaihto-osat, muutostyöt ja erittelemättömät hankinnat..		25 000 000
	Yhteensä	152 400 000

Aikaisemmat tilaukset:

Vuonna 1982 tilattujen kahdeksan dieselveturin loppuerien maksamiseen tarvitaan 2 000 000 mk ja vuonna 1983 tilattujen 23 dieselveturin maksuerien maksamiseen tarvitaan 13 000 000 mk. Vuonna 1980 tilattujen 13 sähköveturin ja vuonna 1982 tilattujen kymmenen sähköveturin loppuerien maksamiseen tarvitaan yhteensä 58 000 000 mk. Kun osa hankinnoista voidaan rahoittaa uudistusrahastosta, momentille ehdotetaan 64 000 000 mk.

Aikaisempien vuosien tilausten perusteella rakennetaan vuonna 1984 yhteensä 34 henkilövau-

nuu, joista 14 kaukoliikenteen päivävaunua, 8 makuuvaunua ja 12 yhdistettyä konduktööri- ja matkatavaravaunua. Samoin aikaisempien tilausten perusteella rakennetaan yhteensä 227 tavaravaunua sekä sähköratojen mittausvaunu. Vaunu-tuotannon toteuttamiseen arvioidaan tarvittavan yhteensä 75 000 000 mk. Uudistusrahastosta rahoitettava osuus huomioon ottaen momentille ehdotetaan 55 500 000 mk.

Uudet tilaukset:

Rataosaston käyttöön tarvittavien kuuden vuonna 1984 valmistuvan pienveturin maksamiseen ehdotetaan momentille 3 400 000 mk.

Vuonna 1984 on suunniteltu tilattavaksi 48 henkilövaunua ja 215 tavaravaunua, joiden rakentamisen aloittamiseen ehdotetaan momentille yhteensä 4 500 000 mk. Vaunut valmistuisivat vuosina 1985 ja 1986. Hankinnan kustannusarvio on noin 103 000 000 mk.

Vetokaluston ja vaunuston käytön tehostamiseksi tarvittavien vaihto-osien hankkimiseen, liikkuvan rautatiekaluston muutostöihin, erittelemättömiin hankintoihin sekä mahdollisia rahoitusarviotarkistuksia varten arvioidaan tarvittavan yhteensä noin 44 100 000 mk. Uudistusrahastosta rahoitettava osuus huomioon ottaen momentille ehdotetaan 25 000 000 mk.

1984 esitys	152 400 000
1983 menoarvio	119 700 000
1983 I lisämenoarvio	5 000 000
1982 tilinpäätös	140 900 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 6 900 000 mk rautatie-liikenteen hoitoon ja radan kunnossapitoon sekä materiaali- ja tuotantotoimintaan liittyvien rakennusten suunnittelua, rakentamista ja peruskorjausta varten.

Käyttösuunnitelma:

	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
Henkilöstötilat, Riihimäki, lisärakennus	460	2 300 000	5 000 (josta VR:n osuus 1 900 000)	—	1 900 000
Peruskorjaukset					4 000 000
Suunnittelu					1 000 000
				<hr/> Yhteensä	6 900 000

1984 esitys	6 900 000
1983 menoarvio	23 500 000
1982 tilinpäätös	20 200 000

77. *Uusien ratojen rakentaminen* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 12 050 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

	Liikenteelle avaamisvuosi	Kustannusarvio mk	Jo budjetoitu mk	Ehdotetaan mk
Tahkoluodon rata	1984 (1983)	26 800 000	22 650 000	3 750 000
Juurikorven—Haminan rata	1984	103 400 000	93 800 000	8 300 000
			<hr/> Yhteensä	12 050 000

1984 esitys	12 050 000
1983 menoarvio	43 100 000
1983 I lisämenoarvio	600 000
1982 tilinpäätös	29 000 000

78. *Ratojen parantaminen ja teollisuusraiteiden rakentaminen* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 164 800 000 mk. Radan perusparannustöitä jatketaan edelleen liikenteenhoidon vaatimassa laajuudessa. Kohteet määräytyvät liikenteenhoidon tavoitteiden ja sähköistysuunnitelman edellyttämällä tavalla.

Käyttösuunnitelma:

	Arvioitu val- mistumisvuosi	Kustannusarvio mk	Jo budjetoitu mk	Ehdotetaan mk (raidetarvikkeiden hankinnan osuus)
Kirkkonummi—Karjaa, perusparannus.	1989	152 300 000	66 800 000	21 300 000 (4 500 000)
Lielähti—Pori/Rauma, perusparannus ja ratapihat	1990	250 000 000	85 300 000	28 300 000 (6 200 000)
Jyväskylä—Pieksämäki, perusparannus ja ratapihojen jatkaminen	1991	225 000 000	126 800 000	6 500 000 (2 200 000)
Seinäjoki—Ylivieska, ratapihojen jatka- minen	1984	72 200 000	69 700 000	2 500 000 (500 000)
Parikkala—Savonlinna, kiskonvaihto ...	1984	80 700 000	69 700 000	11 000 000 (8 000 000)
Pasila, henkilöratapihan muutos	1984	15 900 000	12 900 000	3 000 000 (300 000)
Turku, henkilöjunien huoltoraiteet	1984	9 300 000	2 500 000	6 800 000 (800 000)
Tampere, järjestelyratapihan muutos ...	1987	75 000 000	4 200 000	21 800 000 (3 300 000)
Vainikkala, ratapihan muutos	1984	3 600 000	2 300 000	1 300 000 (600 000)
Hamina, järjestelyratapihan muutos	1984	10 800 000	4 800 000	6 000 000 (1 500 000)
Tampere—Parkano—Seinäjoki, rata- osan liikenteen välityskyvyn nostaminen	1986	12 700 000	3 700 000	4 300 000 (1 200 000)
Karjaa—Salo—Turku			5 000 000	7 000 000
Ratapolkkyjen tehostettu vaihtaminen .				27 000 000 (17 500 000)
Asemajärjestelyt, eritasoristeilyt ja muut sillat				9 000 000 (500 000)
K30-vaihteiden uusiminen K43-vaih- teiksi				4 000 000 (3 000 000)
Tasoristeyksien poistaminen tiejärjeste- lyin				5 000 000
				Yhteensä 164 800 000

1984 esitys	164 800 000
1983 menoarvio	144 900 000
1982 tilinpäätös	132 000 000

88. Maa-alueiden, rakennusten yms. ostot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 9 200 000 mk maa-alueiden hankintaan ja kiinteistöyhtiöiden perustamiseen, mistä 4 200 000 mk Pasilan henkilöasemaa varten.

Valtionrautateiden Pasilan henkilöasema, joka sisältää liikenne- ja liiketiloja, toteutetaan pääosin valtionrautateiden ja Postipankin omistama-

na kiinteistöosakeyhtiönä. Momentille 31.90.74 vuosina 1981 ja 1982 hankkeelle myönnetystä 7 500 000 markan määrärahasta jätetään käyttämättä 4 200 000 mk, mitä vastaava määräraha esitetään otettavaksi tälle momentille osaksi valtionrautateiden omarahoitusosuutta kiinteistöosakeyhtiössä. Valtion omarahoitusosuus, mikä on korkeintaan 46 700 000 mk, pyritään osoittamaan loppuosaltaan vuosina 1985—88. Koko asemakiinteistön kustannusarvio on 99 300 000 mk.

1984 esitys	9 200 000
1983 menoarvio	6 000 000
1982 tilinpäätös	6 000 000

94. Posti- ja telelaitos

Posti- ja telelaitos on työntekijämäärältään Suomen suurin yksikkö. Laitoksen palveluksessa on kaikkiaan noin 45 600 henkilöä, joista 30 100 on postitoimen ja 12 200 teletoimen tehtävissä. Muu osa henkilöstöstä on sijoittunut lähinnä keskushallintoon ja kiinteistöjenhoitotehtäviin. Alueellisesti maa on jaettu yhdeksään postipiiriin ja kymmeneen telepiiriin. Posti- ja telepiirit toimivat toisistaan erillisinä.

Viime vuosina suoritettujen organisaatiouudistukset ovat selkeyttäneet laitoksen päätoimihaarojen eli postitoimen ja teletoimen asemaa ja samalla lisänneet henkilöstön toimintamotivaatiota. Laitoksen organisaatorakenteen mukaisesti laitoksen toimintojen koordinoiminen tulisi tapahtua laitoksen ylimmän johdon tasolla. Tätä toimintaa kuitenkin vaikeuttaa laitoksen suuri koko ja päätoimintojen toisistaan poikkeava luonne. Tämän vuoksi on organisaatiouudistusten erääksi tavoitteeksi asetettu selkeyttää toisaalta postitoimen ja toisaalta teletoimen asemaa laitoksen organisaatiossa ja niiden tulostuullisuutta omasta toiminnastaan.

Lähinnä teleliikenteen automatisointia varten perustettiin aikanaan Helsinkiin telerakennuskeskus, jonka toimialueena oli periaatteessa koko maa. Teleliikenteen automatisoinnin tultua jo muutama vuosi sitten loppuun suoritetuksi, ovat telerakennuskeskukselle kuuluneet tehtävät oleellisesti supistuneet siten, että jäljelle jääneetkin tehtävät voidaan antaa muiden organisaatiorekenteeseen kiinteämmin kytkeytyvien yksiköiden hoidettavaksi. Tämän vuoksi telerakennuskeskuksen toiminta on tarkoitus asteittain lakkauttaa ja sijoittaa sen henkilöstö valtion muiden organisaatioiden palvelukseen siten, että asuinpaikkakunnan vaihtoa edellyttävät siirrot toteutetaan vain työntekijän suostumuksella. Edellä todettuja toimenpiteitä varten on alamomentille 28.80.02.8 otettu erillinen määräraha.

Käynnistetty posti- ja telehallituksen organisaation kehittämistoiminta koskee laitoksen johtamista ja tehtävien ja päätösvallan siirtämistä piiri- ja paikallishallintoon. Tehtävien siirtoa toteutetaan mm. hajauttamalla tilinpidon tarkastus keskushallinnosta piirihallintoon ja siirtämällä yleiseltä teleosastolta ja muista yksiköistä tehtäviä ja toimivaltaa piirihallintoon. Tämä merkitsee keskushallinnon henkilöstömäärän vähentymistä pidemmällä aikavälillä.

Organisaatiouudistuksen tässä vaiheessa ehdotetaan uudistettavaksi lähinnä yleisen teleosaston

ja radio-osaston tehtävä- ja toimistojakoa sekä taloushallinnon ja hallintotoimen organisaatiota. Tavoitteena on parantaa johtamis- ja koordinaatioedellytyksiä ja selkiinnyttää eri yksiköiden välistä tehtäväjakoa.

Telealan nopea kehitys niin tekniikan kuin myös teletoimen palvelujen alalla on perustana yleisen teleosaston tehtävien uudelleen ryhmittämiselle. Kun on myös tarve vähentää yleisen teleosaston suuresta koosta aiheutuvia johtamisongelmia sekä tarkistaa teletoimen keskushallinnon sisäistä tehtäväjakoa, esitetään yleinen teleosasto jaettavaksi teleosastoksi ja teletekniseksi osastoksi. Teleosastoon kuuluu yleinen toimisto, puhelinasiaintoyhdistys ja teleasiain toimisto. Teletekniseen osastoon kuuluu suunnittelutoimisto, siirtolaitetoimisto ja välityslaitetoimisto. Samalla osaston erillinen sihteeristö lakkautetaan, jolloin virka- ja toimihenkilöt tehtävineen sijoitetaan eri toimistoihin.

Radio-osasto, jossa ei ollut toimistojakoa, ehdotetaan jaettavaksi radioverkkotoimistoon, radiotarkastustoimistoon ja radiotutkimustoimistoon.

Teleylijohtajan alaisuudessa toimii edelleen osastoihin kuulumattomana erillinen puhelinlaitosten tarkastustoimisto.

Hankintaosasto ja erillinen kiinteistötoimisto ehdotetaan yhdistettäväksi uudeksi osastoksi, materiaali-osastoksi.

Erillisen ulkomaantoimiston liikenteen hoitoon liittyvät ulkomaanasiat ehdotetaan hajautettavaksi posti- ja teletoimeen. Keskitetysti hoidettavien ulkomaanasoiden hoitamiseksi ulkomaantoimisto säilytetään edelleen toimistotasoisena yksikkönä, mutta sijoitetaan organisatorisesti hallinto-osastoon.

Organisaatiouudistus ei merkitse keskushallinnon henkilöstön määrän lisäystä. Uudistuksen toteutuksen yhteydessä selvitetään edelleen lisäksi mahdollisten yksittäisten virkojen, toimien tai tehtävien vähentämisen tai siirtomahdollisuutta.

Posti- telelaitoksen tietoliikennetuloilla mitatun toiminnan volyyymi kasvoi vuonna 1982 8 %, mikä oli noin yhden prosenttiyksikön pienempi kuin edellisen vuoden kasvu. Toiminnan volyymin odotetaan kasvavan sekä vuonna 1983 että vuonna 1984 keskimäärin 7,5 %. Postiliikenteen kasvuksi vuonna 1984 arvioidaan runsaat 4 % ja teleliikenteen kasvuksi lähes 10 %.

Posti- ja telelaitoksen vuoden 1982 tilinpäätöksen mukaan oli laitoksen ylijäämä 350 milj. mk. Mikäli liikenteen kasvu vuonna 1983 jatkuu en-

nustetun suuruisena ja edellyttäen, että myös kustannuskehitys tapahtuu ennustetun mukaisesti, arvioidaan ylijäämäksi vuonna 1983 noin 400 milj. mk.

Postitoimen alijäämä oli vuonna 1982 60 milj. mk. Sen arvioidaan pienenevän vuonna 1983 noin 20 milj. markkaan. Nykyisillä tuloperusteilla arvioidaan postitoimen alijäämän muodostuvan vuonna 1984 158 milj. markaksi, minkä estämiseksi on tarkoitus korottaa postimaksuja siten, että lisätuloja arvioidaan niistä kertyvän noin 134 milj. mk.

Postitoimen tavoitteena on parantaa postipalvelujen saatavuutta, toimintavarmuutta ja alueellista tasapuolisuutta sekä toiminnan taloudellisuutta. Tässä tarkoituksessa postitoimipaikkaverkkoa kehitetään yhteiskunnan tarpeiden ja palveluvaatimusten ja -odotusten pohjalta niin, että palveluverkko taloudellisesti täyttää sille asetetut tasapuolisuus- ja palvelutasovaatimukset. Toimipaikkaverkolla tyydytetään postipalvelujen kysyntä siten, että verkon käyttö on tehokasta. Postinjakelun saatavuutta parannetaan saattamalla maan taloudet kohtuullisen postinjakelun piiriin yksittäistalouksia lukuunottamatta. Markkinoinnilla tehdään postipalveluja tunnetuksi ja suunnataan palvelujen kysyntää kannattaviin lähetyslajeihin sekä ohjataan asiakkaita kustannuksia säästävien postipalveluiden käyttämiseen.

Postialueorganisaatiota kehitetään postialueiden toimintaedellytysten parantamiseksi ja päätösvallan delegointimahdollisuuksien edistämiseksi. Näin pyritään hallintotoiminnan tehostamiseen.

Kirjelähetyksen luokituksessa on tarkoitus toteuttaa uudistus, jolla kirjelähetykset jaetaan kahteen luokkaan kuljetusnopeuden ja käsiteltä-

vyyden mukaan, kun taas nykyinen järjestelmä perustuu lähetyksen sisältöön ja tuotteen valmistapaan. Asiakkaille uudistus antaa mahdollisuuden maksaa lähetyksestä kalliimpi tai huokeampi hinta riippuen siitä, millä nopeudella lähetyksen halutaan kuljettaa. Posti- ja telelaitoksen kannalta uusi järjestelmä edistää osaltaan henkilöresurssien, laitteistojen ja toimitilojen nykyistä tehokkaampaa käyttöä.

Teletoimen ylijäämä oli vuonna 1982 410 milj. mk ja vuonna 1983 arvioidaan ylijäämäksi noin 440 milj. mk. Nykyisillä tuloperusteilla arvioidaan teletoimen ylijäämän muodostuvan vuonna 1984 537 milj. markaksi. Teleliikenteen maksuista on tarkoitus korottaa ainoastaan radioliikenteen maksuja sekä toteuttaa eräitä vähäisiä maksujen tarkistuksia.

Teletoimen ensisijaisena tavoitteena on puhelin-, teleksi-, data-, teleteksi-, suuryhteisantenit-, autoradio-, taksiradio-, ilmoituksensiirtotyms. liittymien kysynnän ja liikennetarpeen tyydyttäminen ja olevan televerkon kunnossapito. Valtaosa investointimäärärahoista käytetäänkin televerkkojen laajentamiseen liikenteen kasvua vastaavaksi.

Teletoimen työpanos, joka maksetaan televerkon investointi- sekä käyttö- ja kunnossapitomomenteilta, on viime vuosina vähentynyt automatisointi-investointien päätyttyä ja suoritettujen rationalisointitoimenpiteiden johdosta. Vuonna 1983 tämän työpanoksen arvioidaan olevan noin 5 450 henkilötyövuotta, josta rakentamistöissä on noin 2 150 henkilötyövuotta. Työpanoksen kokonaismäärän arvioidaan edelleen supistuvan vuonna 1984 noin 200 henkilöllä.

Posti- ja telelaitoksen liikekirjanpidon mukainen ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1984:

	Postitoimi		Teletoimi		Yhteensä	
	Mmk	Mmk	Mmk	Mmk	Mmk	Mmk
Liikevaihto.....		2 723		2 799		5 522
Kulut						
Palkat.....	1 728		897		2 625	
Eläkevastuu.....	363		223		586	
Muut henkilökulut.....	155		127		282	
Aineet.....	99		99		198	
Muut kulut.....	339	2 684	294	1 640	633	4 324
Käyttökate.....		39		1 159		1 198
Poistot.....		63		622		685
Tilikauden ali/ylijäämä.....		-24		537		513

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 494 546 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalikkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	1 278 694 400	+ 80 425 900	21 910	+ 104
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsubdepalkat</i>	773 421 200	+ 59 097 500	18 698	—126
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	243 136 700	+ 17 518 500	110	—110
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	165 451 100	+ 14 279 600	—	—
	Varaus 1983	— 21 382 100	—	—
	Varaus 1984	33 842 600	—	—
	Yhteensä 2 494 546 000	+ 183 782 000	40 718	—132

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 148 525 100 mk, mistä 147 824 400 mk aiheutuu palvelusuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Keskushallinnon organisaatiouudistuksen johdosta ehdotetaan luvun perusteluihin viitaten 1.3.1984 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

Haja-asutusalueiden postipalvelujen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi kymmenen ylimääräistä postipalveluautonhoitajan tointa (V 14).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

Perustetaan:	Palkkausluokka		Palkkausluokka
Sopimuspalkkaiset:		1 apulaistoimistopäällikkö	V 29
3 johtajaa (teleosasto, teletekninen osasto, materiaaliosasto)	S 18	3 esittelijää	V 26
3 apulaisjohtajaa (teleosaston yleinen toimisto, puhelinasiain toimisto ja teleasiain-toimisto)	S 15	1 vanhempi työntutkija	V 25
4 yli-insinööriä (teleteknisen osaston suunnittelutoimisto, siirtolaitetoimisto ja välityslaitetoimisto sekä radio-osaston radiotutkimustoimisto)	S 15	1 liikennetarkastaja	V 23
Lakkautetaan:		1 autovarikon esimies	V 23
Sopimuspalkkaiset:		1 postikonttorin apulaispäällikkö	V 23
2 johtajaa (yleinen teleosasto, hankintaosasto)	S 18	2 ensimmäistä ekspeditööriä	V 22
1 yli-insinööri (yleisen teleosaston verkko-suunnittelutoimisto)	S 16	18 ekspeditööriä	V 20
2 yli-insinööriä (yleisen teleosaston linjarakennustoimisto ja keskuslaitteiden toimisto) ...	S 15	1 varaston esimies	V 20
Peruspalkkaiset:		1 postimiesten esimies	V 19
1 apulaisjohtaja (yleisen teleosaston liikenne-asiain-toimisto)	B 4	1 radiosähköttäjä	V 19
Ylimääräinen:		20 vanhempaa autonasantajaa	V 19
1 toimistopäällikkö (yleisen teleosaston yleisen toimisto)	B 2	1 kassanhoitaja	V 18
		2 toimistonhoitajaa	V 17
		29 ensimmäistä kirjuria	V 17
		1 varastomestari	V 16
		3 ensimmäistä kirjuria ap.	V 15
		8 autonkuljettajaa	V 14
		2 kirjuria yp.	V 13
		3 vastaanottoapulaista	V 12
		10 postimiestä	V 12
		5 vahtimestaria	V 12
		5 postiapulaista	V 11

Ehdotetaan lakkautettavaksi seuraavat avoinna olevat ja tarpeettomaksi käyneet virat ja toimet:

	Palkkausluokka	Peruspalkkaiset:	Palkkausluokka
3 ensimmäistä kirjuria	V 17	2 ensimmäistä puhelunvälittäjää	V 13
5 ensimmäistä kirjuria ap.	V 15	2 toista puhelunvälittäjää	V 11
10 ylipostimiestä	V 14	5 puhelinapulaista	V 10
		1 toimistoapulainen	V 9
		4 toimistoapulaista	V 8

Ylimääräiset:

1 kirjuri yp	V 13
37 puhelunvälittäjää	V 9
16 puhelinapulaista	V 8
13 toimistoapulaista	V 8
6 siivoojaa	V 8

Henkilökuntarakenteen muuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

Perustetaan:	Palkkausluokka
150 kirjuria yp.	V 13
80 postimiestä	V 12
Lakkautetaan:	
150 postiapulaista	V 11
80 postinkantajaa	V 10

Virkarakenteen kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

Perustetaan:	Palkkausluokka
Peruspalkkaiset:	
6 ylipostimiestä	V 14
Ylimääräiset:	
13 ylipostimiestä	V 14
Lakkautetaan:	
Peruspalkkaiset:	
6 postimiestä yp.	V 12
Ylimääräiset:	
2 postimiestä yp.	V 12
11 postimiestä	V 12

Pysyväisluonteisissa tehtävissä olevien kokopäivätoimisten satunnaisten apulaisten aseman vaikiinnuttamiseksi ja parantamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi 40 ylimääräistä postimiehen tointa (V 12). Vastaavasti muista palkoista ja palkkioista ehdotetaan vähennettäväksi 1 200 000 mk 40 satunnaisen apulaisten palkkoina.

Lisäys on 5 432 600 mk.

c) Edellyttäen, että kohdassa b ehdotetut organisaatiouudistuksesta johtuvat virat perustetaan, voidaan työsuhdepalkoista vähentää 248 900 mk kolmen henkilön palkkoina 1.3.1984 lukien.

Viitaten kohdan b perusteluihin voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 5 248 000 mk 120 ylimääräistetyin toimen palkkioina.

Tilapäisten palkkioista ja työsuhdepalkoista voidaan vähentää 815 200 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistettyjen ja siirrettyjen tointen palkkioina.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä kertamenona 230 000 mk kahden toimintojen tarkastusta suorittavan tarkastajan palkkaamiseksi. Kun työsuhdepalkoista vähennetään kertamenona 230 000 mk, alamomentin loppusumma ei tämän johdosta muutu.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 2 800 000 mk 70 postimiehen palkkaamista varten 1.3.1984 lukien. Vastaavasti satunnaisten apulaisten palkoista vähennetään 2 300 000 mk.

Työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 650 000 mk kahden siivoustyönjohtajan ja 25 osa-aikaisen siivoojan palkkaamista varten.

Viitaten luvun 28.60 perusteluihin ehdotetaan työsuhdepalkoista vähennettäväksi 31 000 mk siivoojan palkkana.

Postiaseman hoitajien palkkioihin ehdotetaan lisäystä 495 000 mk yhdeksän postiaseman I hoitajan palkkausta varten.

Edellyttäen, että perustelujen kohdassa b haja-asutusalueiden postipalvelujen kehittämiseksi ehdotetut kymmenen ylimääräistä postipalveluautonhoitajan tointa perustetaan, voidaan kymmenen postiaseman hoitajan palkkioina vähentää 203 000 mk.

Postiasemien yhdistämisen ja toimivaltuuksien muutosten johdosta voidaan 65 postiaseman hoitajan palkkioina vähentää 265 000 mk.

Postinjakajien palkkoja varten ehdotetaan lisäystä 3 025 000 mk, mistä 495 000 mk 15 postinjakajan palkkaamiseen, 2 035 000 mk jakajalinjojen jatkeisiin ja muutoksiin sekä 495 000 mk haja-asutusalueiden postinjakelun laajentamiseen.

Edellyttäen, että momentille 31.94.22 ehdotettu määräraha postinjakelun motorisoimiseksi myönnetään, voidaan 23 postinjakajan palkkoina vähentää 919 700 mk.

Sanomalehdenjakajien palkkoja varten ehdotetaan lisäystä 1 595 000 mk, mistä 660 000 mk aiheutuu jakelun laajentumisesta, 440 000 mk lehtien lauantaijakelun järjestämisestä ja 495 000 mk jaettavan lehtimäärän lisääntymisestä.

Lisäys on 834 200 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 18 572 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Viransijaisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 2 000 000 mk vuosilomien, sairausvirkavapauksien ja muiden poissaolojen lisääntymisen johdosta.

Satunnaisten apulaisten palkkoihin ehdotetaan lisäystä 2 250 000 mk, mistä 1 000 000 mk kantopiireille palkattavien osa-aikaisten apulaisten palkkoina, 650 000 mk asiakaspalvelun ja postin käsittelyn toimintaedellytysten turvaamiseksi sekä 600 000 mk palkkioryhmien korotuksiin.

Edellyttäen, että kohdassa b satunnaisten apulaisten aseman parantamiseksi ehdotetut postimiesten ylimääräiset toimet perustetaan, ehdotetaan 40 satunnaisen apulaisen palkkoina vähennettäväksi 1 200 000 mk.

Viitaten kohdan c perusteluihin ehdotetaan 70 satunnaisen apulaisen palkkoina vähennettäväksi 2 300 000 mk.

Joukkolähetysten jakelupalkkioihin ehdotetaan lisäystä 1 500 000 mk, mikä aiheutuu arvioidusta jaettavan kappalemäärän lisääntymisestä.

Lisäys on 2 250 000 mk.

1984 esitys	2 494 546 000
1983 menoarvio	2 310 764 000
1982 tilinpäätös	2 107 012 613

05. Eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 55 000 000 mk seuraavasti:

1. *Vakinaiset eläkkeet ja ennen myönnetyt ylimääräiset eläkkeet.* Alamomentille merkitään lisäystä 50 000 000 mk, mistä 30 000 000 mk aiheutuu eläkkeiden tarkistuksista ja 20 000 000 mk uusista eläkkeistä. Alamomentin loppusumma on 353 000 000 mk.

2. *Vuoden kuluessa myönnetyt ylimääräiset eläkkeet.* Alamomentille ehdotetaan kertamenoa lisäystä 1 500 000 mk, jotta autoradiopuhelinliikenteen, numerotiedotuspalvelun tai muun puhelinliikenteen tai siihen liittyvän palvelun automatisoinnin seurauksena työtä vaille jääneille 58 vuotta täyttäneille puhelinliikenne, -palvelu tai niihin liittyvissä tehtävissä palvelulle teletöiden virkailijoille voitaisiin varata ylimääräistä eläkettä saaden mahdollisuus siirtyä eläkkeelle. Edellä mainitusta syystä ylimääräisen eläkkeen saaneen henkilön jälkeen on tarkoitus suorittaa myös perhe-eläkettä ylimääräisenä eläkkeenä sekä hautausavustusta ja hautauskustannusten korvausta valtion perhe-eläkelain voimaantulon säännösten mukaisesti. Ylimääräisen eläkkeen määrää laskettaessa noudatetaan soveltuvin osin valtion eläkelain (280/66) ja valtion perhe-eläkelain (774/68) säännöksiä. Kun alamomentilta vähennetään kertameno 1 500 000 mk, jää ala-

momentin loppusumma ennalleen ja on enintään 1 573 000 mk.

3. *Perhe-eläkkeet ja hautausavut.* Alamomentille merkitään lisäystä 5 000 000 mk, mistä 3 000 000 mk aiheutuu eläkkeiden tarkistuksista ja 2 000 000 mk uusista eläkkeistä. Alamomentin loppusumma on 58 427 000 mk.

1984 esitys	413 000 000
1983 menoarvio	358 000 000
1982 tilinpäätös	298 322 360

10. Rakennusten ja huoneistojen käyttö ja kunnossapito (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 000 mk, mistä 10 300 000 mk siirtana momentilta 31.94.11, 2 000 000 mk vuonna 1983 osaksi vuotta vuokrattujen toimitilojen vuokrista, 8 500 000 mk vuokrien korotuksista, 3 000 000 mk 2/3 vuodeksi vuonna 1984 vuokrattavien uusien toimitilojen vuokrista, 1 100 000 mk muusta toiminnan laajentumisesta ja 5 100 000 mk kustannusten noususta. Momentin määräraha saadaan käyttää rakennusten ja huoneistojen käytöstä ja kunnossapidosta aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Energia	63 000 000
Vuokrat	161 500 000
Korjaus ja kunnossapito	23 500 000
Muut menot	22 000 000
Yhteensä	270 000 000

1984 esitys	270 000 000
1983 menoarvio	240 000 000
1982 tilinpäätös	209 937 416

11. Televerkoston käyttö ja kunnossapito (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 50 500 000 mk, mistä 17 000 000 mk aiheutuu bruttoperiatteeseen siirtymisestä datel-maksujen kirjaamisesta, 15 000 000 mk kustannusten noususta, 5 500 000 mk toiminnan laajentumisesta, 8 000 000 mk kertamenosta ja 5 000 000 mk tilitysmenettelyn muutoksesta kansainvälisen liikenteen hoidosta aiheutuvien menojen osalta. Kun momentilta vähennetään kertameno 8 000 000 mk ja 10 300 000 mk siirtana momentille 31.94.10 eräiden teletilojen energia- ja siivoustarvikemenoina, lisäys on 32 200 000 mk. Momentin määräraha saadaan käyttää telever-

koston käytöstä ja kunnossapidosta aiheutuviin menoihin.

Kertameno 8 000 000 mk käytetään enintään 130 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamista varten vuodeksi 1984. Tämä henkilöstö on aikaisemmin palkattu momentilta 31.94.71.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös poliisin lähiradioverkon ja lääninradioverkon ylläpitoon, tilaajaliittymien järjestämisestä ja ylläpidosta aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi puhelinlaitoksille, Euronet-tiedonsiirtojärjestelmästä aiheutuviin käyttömenoihin sekä ulkopuolisille suoritettavista televerkoston siirto-, asennus- ja ylläpitotöistä aiheutuneisiin palkkaus- ja ainekuluihin. Ulkopuolisista töistä aiheutuvat kaikkia kustannuksia vastaavat tulot merkitään momentille 14.04.07.

Käyttösuunnitelma:	mk
Palkat (kertamenoa 6 500 000)	211 800 000
Muut henkilömenot (kertamenoa 1 500 000)	41 000 000
Aineet ja tarvikkeet	34 900 000
Energia	1 800 000
Ulkopuolisille suoritettavat työt	10 700 000
Kansainvälisen liikenteen hoidosta aiheutuvat korvaukset	5 000 000
Muut menot	38 000 000
Yhteensä	343 200 000

1984 esitys	343 200 000
1983 menoarvio	311 000 000
1982 tilinpäätös	298 569 123

12. *Moottoriajoneuvojen ja postivaunujen käyttö ja kunnossapito sekä autovarikkotoiminta (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 8 000 000 mk, mistä 3 950 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 4 050 000 mk toiminnan laajentumisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää moottoriajoneuvojen, alusten ja postivaunujen käytöstä ja kunnossapidosta sekä autovarikkotoiminnasta aiheutuviin käyttömenoihin sekä kaluston käytön edellyttämiin lisälaitteiden ja varusteiden hankintaan. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ulkopuolisten kuljetuspalvelujen ostamiseen silloin, kun näiden palvelujen käyttäminen on kuljetusten tasaamiseksi perusteltua. Momentin määrärahasta arvioidaan käytettäväksi 3 200 000 mk laitoksen autovarikoilla muille valtion virastoille ja laitoksille suoritettaviin huoltoihin lähinnä alueilla, joilla näiden palvelujen saanti muutoin on vaikeaa. Ulkopuolisista töistä aiheutuvat kaikkia kustannuksia vastaavat tulot merkitään momentille 14.04.07.

Käyttösuunnitelma:	mk
Polttoaineet	63 000 000
Muut aineet ja tarvikkeet	42 800 000
Vieraat palvelut	15 000 000
Postivaunut	4 700 000
Yhteensä	125 500 000

1984 esitys	125 500 000
1983 menoarvio	117 500 000
1982 tilinpäätös	116 896 193

22. *Korvaukset postinkuljetuksista (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 32 000 000 mk, mistä 12 200 000 mk aiheutuu kansainvälisen liikenteen hoidosta aiheutuvien korvausten ja 1 400 000 mk postimerkkien myyntipalkkioiden siirrosta momentilta 31.94.29, 7 500 000 mk ulkomaan postin kuljetuskorvausten lisääntymisestä, 1 500 000 mk postin ja postivaunujen kuljetuskustannusten noususta valtionrautateilla sekä 9 400 000 mk muiden kuljetuskustannusten ja korvausten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää postin kuljetuksesta ja jakelusta aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Laiva- ja lentoyhtiöille ulkomaisen postin kuljetuksista	29 400 000
Postin ja postivaunujen kuljetuksista valtionrautateilla	18 600 000
Muut postinkuljetus- ja hoitokorvaukset, postimerkkien myyntipalkkiot sekä jakelun ajoneuvokorvaukset	77 000 000
Kansainvälisen liikenteen hoidosta aiheutuvat korvaukset	17 000 000
Yhteensä	142 000 000

1984 esitys	142 000 000
1983 menoarvio	110 000 000
1982 tilinpäätös	100 994 609

29. *Muut käyttömenot (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 29 503 000 mk, mistä 10 650 000 mk aiheutuu toiminnan laajentumisesta, 17 123 000 mk kustannusten noususta, 1 600 000 mk kertamenosta kirjelähetysten luokitusuudistuksen tunnetuksi tekemisestä sekä 130 000 mk kertamenosta posti- ja telelaitoksen 350-vuotisjuhla- ja valmisteiden jatkamista varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 100 000 mk sekä 13 600 000 mk siirtona momentille 31.94.22 kansainvälisen liikenteen hoidosta aiheutuvina korvauksina ja postimerkkien myyntipalkkioina, lisäys on 15 803 000 mk. Mo-

mentin määrärahaa saadaan käyttää myös atk-laitteiden vuokrauksiin, aloitetoimintaan, asiakasneuvottelukuntien kokousmenoihin, tutkimus- ja kehittämistoimintaan ja markkinoinnin aiheuttamiin edustusmenoihin sekä enintään 70 000 mk matka-apurahoina.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	35 000
Matkat	51 500 000
Virkistys- ja lomatoiminta (enintään)	880 000
Terveystoiminta	4 000 000
Muut henkilöstömenot	13 400 000
Automaattinen tietojenkäsittely	19 200 000
Muut toimistomenot	80 500 000
Tileistä poistot	4 300 000
Kansainvälinen yhteistyö	7 400 000
Puhelinlaskujen perintäkorvaus toimilupa-laitoksille	31 000 000
Turvallisuustoiminta	4 000 000
Muut menot (kertamenoa 1 730 000)	30 535 000
Yhteensä	246 750 000

1984 esitys	246 750 000
1983 menoarvio	230 947 000
1982 tilinpäätös	210 344 298

60. Siirto posti- ja telelaitoksen uudistusrahastoon

Lain mukaisesti posti- ja telelaitoksen uudistusrahastoon siirretään määrä, joka vastaa 35 % tässä tulo- ja menoarvioehdotuksessa muita sijoitusmenoja varten ehdotetuista määrärahoista eli 221 025 000 mk, ja alkuperäiseen tarkoitukseen kelpaamattoman ja poistetun kaluston sekä muun omaisuuden myynnistä kertyviksi arvioidut tulot 3 000 000 mk eli yhteensä 224 025 000 mk. Lisäys on 34 415 000 mk.

1984 esitys	224 025 000
1983 menoarvio	189 610 000
1983 I lisämenoarvio	12 985 000
1982 tilinpäätös	178 394 000

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha) Momentille ehdotetaan 22 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Postinkäsittelylaitteet	4 200 000
Hälytyslaitteet	2 500 000
Kalusto	15 300 000
Yhteensä	22 000 000

1984 esitys	22 000 000
1983 menoarvio	20 000 000
1982 tilinpäätös	15 500 000

71. *Televerkon kehittäminen* (siirtomääräraha) Momentille ehdotetaan 417 000 000 mk seuraavasti:

1. *Telelaitteiden hankinta ja asentaminen.* Alamomentille ehdotetaan 279 500 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kaukopuhelintoimi, johtojen ja laitteiden hankkiminen ja asentaminen tarvittavine asemarakennuksineen ja maapohjineen	68 400 000
Paikallispuhelintoimi, johtojen ja laitteiden hankkiminen ja asentaminen tarvittavine asemarakennuksineen ja maapohjineen	140 800 000
Lennätintoimi, johtojen ja laitteiden hankkiminen ja asentaminen	48 300 000
Työkoneet, mittausvälineet ja käytönohjauksilaitteet	20 000 000
Eriytisyhteyksien rakentaminen	2 000 000
Yhteensä	279 500 000

Lisäksi ehdotetaan, että alamomentin määrärahaa saadaan käyttää yhteensä enintään 6 milj. mk laajakajaisten paikallisverkkojen rakentamiseen niillä alueilla, missä posti- ja telelaitos hoitaa paikallisesti puhelintoimintaa. Alamomentin määrärahaa mitoitettaessa on otettu huomioon 190 teleasentajan väheneminen. Näistä osa siirtyy vuoden 1983 ensimmäisen lisämenoarvion mukaisesti puolustuslaitoksen palvelukseen ja osa alamomentin 28.80.02.8 perusteluihin viitaten muiden valtion laitosten palvelukseen.

2. *Tilausvaltuusmaksut.* Aikaisempien vuosien tilausvaltuuksista vuonna 1984 aiheutuvia kassamenoja varten arvioidaan tarvittavan 185 600 000 mk. Kun osa hankinnoista voidaan rahoittaa uudistusrahastosta, alamomentille ehdotetaan 137 500 000 mk.

Lisäksi ehdotetaan, että posti- ja telelaitos saisi tilata vuoden 1984 aikana puhelin- ja lennätinverkkojen rakentamiseen tarvittavia kaapeleita, kantoaaltojärjestelmiä, radolinkejä, linkkimastoja, keskuksia, datasiirtolaitteita sekä voima- ja erikoislaitteita 180 000 000 markalla. Tilauksia on suunniteltu tehtäväksi kauko- ja paikallisverkon osalta noin 87 milj. markalla, paikallisverkon osalta noin 59 milj. markalla, lennätinverkon osalta noin 22 milj. markalla sekä työkoneiden ja mittausvälineiden osalta 12 milj. markalla. Kassamenoja näistä sekä aikaisempien vuosien tilausvaltuuksista arvioidaan aiheutuvan seuraavasti:

	1984 mmk	1985 mmk	1986 mmk	1987 mmk	Yht. mmk
Vuoden 1984 TMAE:n tilausvaluudesta					180.0
Aikaisempien vuosien tilausvaluuksista	185.6	79.9	7.7	—	273.2
Yhteensä	185.6	200.6	62.6	4.4	453.2

1984 esitys	417 000 000
1983 menoarvio	320 000 000
1983 I lisämenoarvio	43 100 000
1982 tilinpäätös	309 500 000

72. *Radioasemat ja -laitteet* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 42 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Radiopuhelin- ja kaukohakuverkkojen laajentaminen ja kehittäminen	35 000 000
Kansainvälisen ohjelmansiirron laitteet	900 000
Mittaus- ja vastaanottolaitteiden hankkimisen radiohallintoa, -tutkimusta, -linkkilaboratoriota ja radiopuhelinhuoltotoimintaa varten	1 000 000
Meriradioverkon uudistamis- ja rationalisointi-investoinnit	600 000
Satelliittimaa-asemat	4 500 000
Yhteensä	42 000 000

Momentin ja sitä vastaavan uudistusrahaston määrärahasta arvioidaan käytettäväksi 31 000 000 mk aikaisempien vuosien tilausvaluuksista vuonna 1984 aiheutuvia kassamenoja varten.

Lisäksi ehdotetaan, että posti- ja telelaitos saisi tilata vuoden 1984 aikana radioverkkoihin tarvittavia laitteita 25 milj. markalla. Kassamenoja näistä sekä aikaisempien vuosien tilausvaluuksista arvioidaan aiheutuvan seuraavasti:

	1984 mmk	1985 mmk	1986 mmk	1987 mmk	Yht. mmk
Vuoden 1984 TMAE:n tilausvaluudesta	—	10	10	5	25
Aikaisempien vuosien tilausvaluuksista	31	10	2	—	43
Yhteensä	31	20	12	5	68

1984 esitys	42 000 000
1983 menoarvio	28 600 000
1982 tilinpäätös	31 000 000

73. *Muiden koneiden ja laitteiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 50 000 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Posti- ja teleliikenteessä tarvittavien autojen ja muiden mekaanisten kuljetusajoneuvojen ja edellä mainittujen korjauksissa tarvittavien työkonoiden hankinta	30 100 000
Atk-laitteet ja ohjelmistot	15 900 000
Linjatyöntekijöiden asunto-olojen parantamiseksi tarvittavien asunto- ja sosiaalitalouksien hankinta ja entisten peruskorjaukset	200 000
Numerotiedustelun laitteet ja ohjelmistot ..	400 000
Postinkäsittelylaitteistot	2 100 000
Autoradiopuhelimien ja kaukohakuvaustaanottimien hankinta	1 300 000
Yhteensä	50 000 000

Momentin määrärahasta arvioidaan käytettäväksi 2 000 000 mk vuoden 1983 tilausvaluudesta aiheutuvia kassamenoja varten.

1984 esitys	50 000 000
1983 menoarvio	41 000 000
1982 tilinpäätös	41 000 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 85 100 000 mk seuraavasti:

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Iisalmen teletointakeskus ja autohuolto- paikka	1 966	14 300 000	7 273	4 500 000	100 000
2. Imatrankosken teletalon laajennus ja peruspa- rannus, Imatra	1 988	6 600 000	3 430	6 000 000	820 000
3. Jyväskylän teletointakeskus	3 992	19 200 000	4 810	3 800 000	1 500 000
4. Kuopion Kotkankallion II laitesuoja ja telepii- rin toimitalo	8 740	52 700 000	6 029	23 500 000	28 200 000
5. Rovaniemen Korkalovaaran laitesuoja (PTL:n osuus) ja teletalo	6 760	45 600 000	6 745	8 850 000	20 000 000
6. Tampereen konekorjaamon (PTL:n osuus) ja teletointakeskus	9 065	38 300 000	4 225	28 000 000	10 300 000
7. Tampereen Pyynikin laitesuoja	7 120	44 700 000	6 278	19 300 000	15 000 000
8. Toijalan päävarasto	10 829	58 300 000	5 384	9 000 000	5 900 000
9. Valkeakosken posti- ja teletalo	2 847	13 600 000	4 777	10 320 000	3 280 000
				<u>Yhteensä</u>	<u>85 100 000</u>

Keskeneräisten hankkeiden kustannusarviot on tarkistettu kustannustason nousua vastaavasti. Tampereen konekorjaamon ja Valkeakosken posti- ja teletalon kustannusarviot ovat kuitenkin laskeneet. Imatrankosken teletalolle myönnettyistä määrärahoista on peruuntunut 220 000 mk. Kuopion Kotkankallion laitesuoja ja Tampereen Pyynikin laitesuoja rahoitetaan osaksi uudistusrahaston varoin.

1984 esitys	85 100 000
1983 menoarvio	109 600 000
1982 tilinpäätös	83 673 000

88. *Tonttien sekä huoneisto-osakkeiden hankinta* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 15 000 000 mk tonttien sekä huoneisto-osakkeiden ostamista varten.

1984 esitys	15 000 000
1983 menoarvio	15 000 000
1982 tilinpäätös	15 000 000

95. Posti- ja telelaitoksen konepajat

Posti- ja telelaitoksen konepajojen käyttämöihin ehdotetaan lisäystä 5 600 000 mk liikevaihdon lisääntymisen ja kustannusten nousun johdosta. Keskusautokorjaamon alijäämä aiheutuu tuotannon keskeytymisestä muutettaessa uusiin toimitiloihin.

Konepajojen ennakoitujen tuloslaskelmat vuodelle 1984

Turun Asennuspaja		mk	mk
Liikevaihto			27 820 000
Muuttuvat kulut			
Aineet ja tarvikkeet	12 500 000		
Palkat	6 900 000		
Muut muuttuvat kulut	3 650 000		
Varastojen muutos	+ 95 000		22 955 000

Myyntikate	4 865 000
Kiinteät kulut	
Palkat	2 545 000
Vuokrat	250 000
Muut kiinteät kulut	1 695 000
	<u>4 490 000</u>
Käyttökate	375 000
Poistot	
Koneista ja kalustosta	210 000
Liikeylijäämä	165 000
Muut tuotot ja kulut	
Muut tuotot	100 000
Välittömät verot	120 000
Tilikauden ylijäämä	145 000

Keskusautokorjaamo		
	mk	mk
Liikevaihto		12 300 000
Kulut		
Aineet ja tarvikkeet	5 800 000	
Palkat	4 500 000	
Vuokrat	1 200 000	
Muut kulut	1 600 000	13 100 000
Käyttökate		—800 000
Poistot		
Koneista ja kalustosta		100 000
Liikealijäämä		900 000
Muut tuotot		200 000
Tilikauden alijäämä		700 000

22. Turun Asennuspaja (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 900 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja toiminnan laajentumisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää käyttötoiminnan aiheuttamiin menoihin.

1984 esitys	27 600 000
1983 menoarvio	25 700 000
1982 tilinpäätös	26 660 799

23. Keskusautokorjaamo (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 700 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja toiminnan laajentumisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää käyttötoiminnan aiheuttamiin menoihin ja uusiin toimitiloihin siirtymisestä aiheutuviin menoihin.

1984 esitys	13 100 000
1983 menoarvio	9 400 000
1982 tilinpäätös	8 835 911

70. Työkoneiden, kaluston ja kuljetusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 400 000 mk, mistä 200 000 mk Turun Asennuspajan työkoneiden, kaluston ja kuljetusvälineiden hankkimista ja 200 000 mk Keskusautokorjaamon työkoneiden ja kaluston hankkimista varten.

1984 esitys	400 000
1983 menoarvio	400 000
1982 tilinpäätös	100 000

99. Liikenneministeriön hallinnonalan muut menot

08. Komiteat ja asiantuntijat (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 300 000 mk.

1984 esitys	300 000
1983 menoarvio	300 000
1982 tilinpäätös	198 401

22. Tutkimus ja suunnittelu (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 250 000 mk, mistä 800 000 mk johtuu uuden joukkoviestintäteknologian tutkimusohjelman käynnistämisestä ja 450 000 mk muun tutkimus- ja suunnittelu-toiminnan laajentamisesta ja kustannusten noususta.

Lisäksi ehdotetaan, että henkilöliikennesuunnitteluun varatusta määrärahasta saadaan palkata enintään 11 sihteerä läänien henkilöliikennetyöryhmille.

Käyttösuunnitelma:	mk
Henkilöliikennesuunnittelu	1 300 000
Tavaraliikennesuunnittelu	250 000
Liikenneturvallisuuden, erityisesti kevyen liikenteen tutkimukset	450 000
Uuden joukkoviestintäteknologian tutkimukset	800 000
Muut tutkimukset	100 000
Yhteensä	2 900 000

1984 esitys	2 900 000
1983 menoarvio	1 650 000
1982 tilinpäätös	1 250 000

30. Avustus joukkoliikenteen kehittämiseen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 10 200 000 mk liikenneministeriön käytettäväksi joukkoliik-

kenteen kehittämistä varten. Momentin määräraha saadaan käyttää suunnitteluun, kokeilutoimintaan ja junavuoroja korvaavan sekä muun liikenteen tukemiseen tyydyttävän palvelutason saavuttamiseksi ja säilyttämiseksi harvaan asutuilla seuduilla, haja-asutusalueilla ja ruuhkaantuneilla kaupunkiseuduilla.

1984 esitys.....	10 200 000
1983 menoarvio.....	10 200 000
1982 tilinpäätös.....	7 800 000

31. Valtionavustus tasoristeysten poistamisjärjestelyihin (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 6 000 000 mk liikenneministeriön käytettäväksi avustuksina kuntien rahoitusosuuksien alentamiseen valtionrautateiden laatiman tasoristeysten poistamis- ja turvajärjestelyohjelman toteuttamisesta aiheutuviin menoihin.

Lisäys on 400 000 mk.

1984 esitys.....	6 000 000
1983 menoarvio.....	5 600 000
1982 tilinpäätös.....	4 500 000

32. Valtionapu koululaisten kuljetusten kannalta tarpeellisen linja-autoliikenteen säilyttämiseen (arviomääräraha)

Kunnat ovat vuosittain suorittaneet linja-autoliikenteen harjoittajille vahvistetun taksan ylittäviä korvauksia turvataksaan peruskoulujen oppilaiden kuljetukset heikosti kannattavilla linja-autoreiteillä, jolloin myös muut henkilökuljetuspalvelut on saatu säilytetyksi. Vuoden 1983 menoarviossa varattiin momentille 2 700 000 mk tukijärjestelmän siirtämiseksi asteittain opetushallinnon alalta liikenneministeriölle.

Momentille ehdotetaan 12 500 000 mk, jolloin liikenneministeriön tukijärjestelmän piiriin voidaan sisällyttää nykyisten kahden läänin lisäksi kolme uutta läänin luvun vuoden 1984/85 alusta. Lisäys on 9 800 000 mk. Vastaava vähennys on otettu huomioon momentin 29.46.30 määrärahaassa.

1984 esitys.....	12 500 000
1983 menoarvio.....	2 700 000

33. Tahkoluodon radan rakentamisen korkotuki (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 020 000 mk valtionavustuksena myönnettäväksi Porin kaupungille Tahkoluodon satamarataa varten otetun lainan

korkokustannusten alentamiseksi. Lisäys on 528 000 mk.

1984 esitys.....	1 020 000
1983 menoarvio.....	492 000
1982 tilinpäätös.....	210 000

40. Eräät valtionavut

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi kertameno 45 000 mk. Momentin määrärahaasta käytetään 100 000 mk avustuksena Tiedonsiirron Yhteistyöelimelle tiedonsiirrossa tarpeellisten teknisten suositusten kehittämistä varten ja 5 000 mk korvauksena Kukkolankosken jakokunnalle valtioneuvoston vuosina 1925 ja 1946 tekemien päätösten mukaisesti sekä 70 000 mk avustuksina liikennealan yhdistysten toiminnan tukemiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kukkolankosken jakokunta.....	5 000
Pohjoismaiden Tieteellisen Liiton Suomen osasto.....	50 000
Suomen Filatelisiliitto r.y.....	20 000
Tiedonsiirron yhteistyöelin.....	100 000
Yhteensä	175 000

1984 esitys.....	175 000
1983 menoarvio.....	220 000
1982 tilinpäätös.....	152 500

50. Televisiojaketoverkoston suunnittelu ja rakentaminen (siirtomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan 5 000 000 mk liikenneministeriön käytettäväksi avustuksena Oy Yleisradio Ab:lle suomenruotsalaisen televisiopalvelun kehittämistä varten. Lisäys on 1 900 000 mk. Tarkoituksena on, että yhteistyössä Oy Yleisradio Ab:n kanssa laadittavan tavoiteohjelman perusteella ryhdytään toimenpiteisiin maamme ruotsinkieliselle väestölle tarkoitettujen televisiopalvelujen kehittämiseksi. Tässä tarkoituksessa ja ruotsinsuomalaisille tarjottavan ohjelmiston toteuttamiseksi varaudutaan käyttämään Tele-X-satelliitin kanavakapasiteettia edellyttäen, että satelliittiyhteistyöstä, satelliitin käytöstä ja kustannusten jaosta päästään Suomea tyydyttävään sopimukseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös avustuksena ohjelmasuunnittelusta ja -jakelusta Oy Yleisradio Ab:lle aiheutuviin menoihin.

1984 esitys.....	5 000 000
1983 menoarvio.....	3 100 000
1982 tilinpäätös.....	200 000

51. *Avustus Oy Yleisradio Ab:lle Porin radioaseman suunnittelua ja rakentamista varten* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 6 500 000 mk avustuksena Oy Yleisradio Ab:lle Porin lyhyt- ja keskipitkän aaltoaseman suunnittelua ja rakentamista varten. Hanketta varten on aikaisempina vuosina myönnetty yhteensä 8 000 000 mk. Hankkeen suunnittelun ja rakentamisen kustannuksista katetaan kolmannes Oy Yleisradio Ab:n varoin ja kaksi kolmannesta vuosina 1982—1986 myönnettävillä valtionavulla. Lisäys on 1 500 000 mk.

1984 esitys	6 500 000
1983 menoarvio	5 000 000
1982 tilinpäätös	3 000 000

78. *Vähäliikenteisten ratojen vahvistamis- ja muutostyöt* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 26 000 000 mk. Valtionrautateilla aloitettiin vuonna 1983 rautatieta- loudellisesti kannattamattomien mutta muuten tarpeellisten huonokuntoisten ratojen perusrantamis- ja kiskonvaihto-ohjelman toteuttaminen sekä yhdyskuntarakenteen takia perustelujen mutta rautatieta- loudellisesti kannattamattomien ratojen muutos- ja rakennustyöt. Koska kyseiset rataosat ovat maan yleisen edun vuoksi ylläpidettäviä, rahoitetaan ne luvun 31.90 ulkopuolelta eikä näistä investoinneista lasketa poistoja 10 vuoden aikana Valtionrautateiden liikekirjanpitoon.

Hankkeiden rahoittamiseen voidaan käyttää myös työllisyysvaroja.

Käyttösuunnitelma:

	Arvioitu valmistumisvuosi	Kustannusarvio mk	Jo budjetoitu mk	Ehdotetaan mk
Lahti—Loviisa	1986	54 000 000	10 800 000	12 000 000
Huruslahden rata	1985	22 700 000	4 300 000	8 000 000
Liekka—Nurmes	1985	58 000 000	—	6 000 000
			Yhteensä	26 000 000

1984 esitys	26 000 000
1983 menoarvio	13 000 000

79. *Suomen Ongelmajäte Oy:n raiteen sekä keräilyasemien raiteistojen rakentaminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 7 000 000 mk Riihimäelle rakennettavan ongelmajätelaitoksen teol-

lisuusraiteen rakentamiseen ja siihen liittyvien keräilyraiteistojen parantamisen loppurahoitusta varten. Hankkeen kustannusarvio on yhteensä 14 000 000 mk.

1984 esitys	7 000 000
1983 menoarvio	7 000 000

Pääluokan 31 menot luvuittain vuosina 1982—1984

	Tilinpäätös	Menoarvio	Ehdotus	Muutos 1983—1984	
	v. 1982 1 000 mk	v. 1983 1 000 mk	v. 1984 1 000 mk	± 1 000 mk	± %
01. Liikenneministeriö (710)	12 780	10 886	11 976	+ 1 090	+ 10
20. Tie- ja vesirakennushallinto (720) ...	292 491	302 702	332 958	+ 30 256	+ 10
24. Tiet (720)	2 512 095	2 851 710	2 978 020	+ 126 310	+ 4
27. Vesitiet (730)	56 851	74 798	83 531	+ 8 733	+ 12
40. Autorekisterikeskus (720)	102 028	99 975	107 207	+ 7 232	+ 7
47. Ilmailuhallinto (740)	253 396	256 111	264 867	+ 8 756	+ 3
50. Ilmatieteen laitos (830)	43 371	54 354	63 396	+ 9 042	+ 17
55. Tietoliikenteen korvaukset ja avustukset (760)	371 574	437 350	435 970	— 1 380	— 0
56. Korvaukset posti- ja telelaitokselle valtion virkalähetyksistä (050)	86 721	90 700	98 000	+ 7 300	+ 8
57. Rautatieliikenteen korvaukset (750) ..	64 170	71 650	74 400	+ 2 750	+ 4
90. Valtionrautatiet (750)*	1 668 234	1 517 497	1 549 172	+ 31 675	+ 2
94. Posti- ja telelaitos (760)*	674 068	723 810	855 125	+ 131 315	+ 18
95. Posti- ja telelaitoksen konepajat (760)*	1 863	400	700	+ 300	+ 75
99. Liikenneministeriön hallinnonalan muut menot (710)	25 711	49 262	77 595	+ 28 333	+ 58
Yhteensä	6 165 352	6 541 205	6 932 917	+ 391 712	+ 6

* Markkamääräisiin tietoihin sisältyvät reaali- ja finanssisiijoituksia varten tarkoitetut määrärahat sekä mahdollinen lisärahoitustarve.

Pääluokan 31 lukeyritysten käyttömenot luvuittain vuosina 1982—1984

	Tilinpäätös	Menoarvio	Ehdotus	Muutos 1983—1984	
	v. 1982 1 000 mk	v. 1983 1 000 mk	v. 1984 1 000 mk	± 1 000 mk	± %
90. Valtionrautatiet (750)	3 244 253	3 549 672	3 790 409	+ 240 737	+ 7
94. Posti- ja telelaitos (760)	3 333 077	3 678 211	4 034 996	+ 356 785	+ 10
95. Posti- ja telelaitoksen konepajat (760)	35 497	35 100	40 700	+ 5 600	+ 16
Yhteensä	6 612 827	7 262 983	7 866 105	+ 603 122	+ 8

Pääluokka 32

KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Kauppa- ja teollisuusministeriö

Kauppa- ja teollisuusministeriössä ovat lisäantyneet mm. tehtävät, jotka liittyvät varmuus- ja turvavarastointiin (kauppaosasto), laajentuvaan yrittäjäkoulutustoimintaan (teollisuusosasto) sekä ydinenergialainsäädäntöön ja alueelliseen sähköhuoltoon (energiaosasto). Näiden tehtävien hoi-

tamiseksi sekä ministeriön varainkäytön valvonnan ja tarkastuksen kehittämiseksi ehdotetaan eräitä henkilöstölisäyksiä.

Ministeriön virkarakenteen tarkistamiseksi vastaamaan muuttuneita tehtäviä ehdotetaan myös eräitä virkajärjestelyjä.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 25 312 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	20 513 500	+ 1 427 900	221	+ 7
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat</i>	2 230 500	— 198 600	30	— 2
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	223 000	+ 15 300	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	1 656 000	+ 116 600	—	—
	Varaus 1983	— 217 200	—	—
	Varaus 1984	+ 689 000	—	—
	Yhteensä	+ 1 833 000	251	+ 5

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta momentilta 32.02.01.

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 880 200 mk. Palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta aiheutuva lisäys on 1 139 100 mk.

b) Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi kolme ylimääräistä ylitarkastajan tointa (B 2) (teollisuusosasto, energiaosasto ja osastojen yhteinen) sekä kauppaosastoon ylimääräinen tarkastajan toimi (V 27).

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

Perustetaan:

Sopimuspalkkainen:

1 toimistopäällikkö (yleinen osasto, merenkulkutoimisto) S 17

Ylimääräiset:

3 ylitarkastajaa (kauppaosasto, teollisuusosasto, energiaosasto)..... B 1

Lakkautetaan:

Peruspalkkaiset:

1 toimistopäällikkö (yleinen osasto, merenkulkutoimisto) B 5
1 tarkastaja (teollisuusosasto, kansainvälisten asiain toimisto)..... V 29

Ylimääräiset:

1 tarkastaja (kauppaosasto) V 28
1 tarkastaja (energiaosasto, sähkötoimisto).... V 27

Palkkaus-
luokka

Ministeriön ja teollisuuspiirien tehtäväjaon selkiyttämiseksi ehdotetaan pienteollisuustoimistoon 1.3.1984 lukien perustettavaksi sopimuspalkkainen yritystutkijan virka (S 12). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa sopimuspalkkainen yritystutkijan virka (S 12) momentilta 32.02.01.

Energiaosaston henkilöstön aseman vakiinnuttamiseksi ja virkarakenteen kehittämiseksi vastamaan muuttuneita tehtäviä ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi kaksi ylimääräistä ylitarkastajan tointa (B 2). Vastaavasti työsuhdepalkoista vähennetään kahden henkilön palkkukseen varattu määräraha.

Lisäys on 732 500 mk.

c) Viitaten kohdan b perusteluihin ehdotetaan työsuhdepalkoista vähennettäväksi 176 000 mk kahden erikoistutkijan palkkoina.

Tilapäisten palkkioista vähennetään 9 200 mk vuonna 1983 ylimääräistetyt toimen palkkiona.

Työsuhdepalkoista vähennetään 182 900 mk vuonna 1983 ylimääräistettyjen ja siirrettyjen toimen palkkioina.

Vähennys on 368 100 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 28 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys.....	25 312 000
1983 menoarvio.....	23 479 000
1982 tilinpäätös.....	21 931 359

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 538 000 mk lähinnä hintojen nousun ja toiminnan laajentamisen johdosta. Kun momentilta vähennetään 215 000 mk teknologian kehittämiskeskuksen perustamisen johdosta, lisäys on 323 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tiedotustilaisuuksien järjestämisestä ja tiedottamisesta aiheutuviin muihin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	18 000
Matkat	420 000
Virkistystoiminta (enintään)	4 600
Muut henkilöstömenot	182 000
Rakennusten käyttö	2 000 000
Atk-menot	800 000
Muut toimistomenot	1 330 000
Tiedotustoiminta	50 000
Muut menot	128 400
Yhteensä	4 933 000

1984 esitys.....	4 933 000
1983 menoarvio.....	4 610 000
1982 tilinpäätös.....	4 685 850

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 170 000 mk kaluston ja konttorikoneiden uusimiseen ja täydentämiseen.

1984 esitys.....	170 000
1983 menoarvio.....	285 000
1982 tilinpäätös.....	221 590

02. Teollisuuspiirit

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 12 314 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet Muutos ± 1983 1984/83	
1. Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	10 705 100	+ 438 100	131	—
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat	384 000	+ 199 700	1	+ 3
3. Muut palkat ja palkkiot	84 600	+ 5 800	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	805 100	+ 60 500	—	—
Varaus 1983		—105 300	—	—
Varaus 1984	335 200	+ 335 200	—	—
Yhteensä	12 314 000	+ 934 000	132	+ 3

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 437 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Yritysten rahoitustukeen liittyvien tehtävien lisääntymisen johdosta ehdotetaan perustettavaksi sopimuspalkkainen yritystutkijan virka (S 12).

Viitaten momentin 32.01.01 kohdan b perusteluun ehdotetaan 1.3.1984 lukien lakkautettavaksi sopimuspalkkainen yritystutkijan virka (S 12).

Lisäys on 17 200 mk.

c) Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 189 400 mk kolmen osastosihteerin (V 20) palkkaamiseksi teollisuuspiireihin aluepoliittisten avustushakemusten käsittelytehtäviin. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään neljä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys.....	12 314 000
1983 menoarvio.....	11 380 000
1982 tilinpäätös.....	8 678 516

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 059 400 mk, mistä 1 700 000 mk aiheutuu yrittäjäkoulutuksen lisäämisestä sekä 1 359 400 mk toiminnan laajenemisesta ja hintojen noususta. Kun momentilta vähennetään 20 000 mk muina henkilöstömenoina, lisäys on 3 039 400 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös pienen ja keskisuuren teollisuuden toimintaedellytysten

selvittämiseen liittyvien tutkimusten suorittamiseen sekä näyttelyjen ja tiedotustilaisuuksien järjestämiseen sekä yrittäjäkoulutustilaisuuksien järjestämisestä aiheutuviin palkkioihin ja muihin menoihin. Koulutukseen osallistuvilta perittävinä maksuina arvioidaan alamomentille 12.32.99.5 kertyvän 5 600 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	7 000
Matkat	1 100 000
Virkistystoiminta (enintään)	2 400
Muut henkilöstömenot	50 000
Rakennusten käyttö	1 500 000
Atk-menot	700 000
Muut toimistomenot	1 300 000
Yrittäjäkoulutus (enintään)	8 000 000
Muut menot	100 000
Yhteensä	12 759 400

1984 esitys.....	12 759 400
1983 menoarvio.....	9 720 000
1983 I lisämenoarvio	1 000 000
1982 tilinpäätös.....	8 590 314

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 300 000 mk atk-laitteiden, koneiden ja kaluston hankkimista ja uusimista varten.

1984 esitys.....	300 000
1983 menoarvio.....	300 000
1982 tilinpäätös.....	302 347

04. Puolustustaloudellinen suunnittelukunta

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 352 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	1984/83
1. Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	1 220 600	+ 52 600	12	—
3. Muut palkat ja palkkiot	6 000	+ 400	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	88 600	+ 5 900	—	—
Varaus 1983		—11 700	—	—
Varaus 1984	36 800	+ 36 800	—	—
Yhteensä	1 352 000	+ 84 000	12	—

Muutokset aiheutuvat palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

1984 esitys	1 352 000
1983 menoarvio	1 268 000
1982 tilinpäätös	956 275

09. *Suunnittelukunta* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 000 mk.

1984 esitys	114 000
1983 menoarvio	110 000
1982 tilinpäätös	58 434

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 111 000 mk, mistä 66 000 mk aiheutuu atk-menoista ja 45 000 mk hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös eri teollisuusalojen kanssa solmittavien, teollisuustuotannon turvaamiseen poikkeuksellisissa oloissa tähtävien sopimusten edellyttämiin valmistelumenoihin sekä tutkimusmenoihin.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Käyttövarat (enintään)	2 000
Matkat	23 000
Virkistystoiminta (enintään)	200
Muut henkilöstömenot	500
Rakennusten käyttö	165 200
Atk-menot	66 000
Muut toimistomenot	45 000
Teollisuustuotannon turvaaminen poikkeuksellisissa oloissa	315 000
Erillistutkimukset	60 000
Tiedotustoiminta	150 000
Koulutus	8 000
Muut menot	3 100
Yhteensä	838 000

1984 esitys	838 000
1983 menoarvio	727 000
1982 tilinpäätös	383 599

70. *Kaluston hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 15 000 mk konttorikoneiden ja toimistokalusteiden hankkimista var-
ten.

1984 esitys	15 000
1983 menoarvio	14 000

06. *Varmuusvarastointi*

Varmuusvarastoinnissa on keskeisellä sijalla valtion toimesta tapahtuva nestemäisten poltto- ja voiteluaineiden varmuusvarastointi, jonka menot katetaan öljytuotteilta kannettavalla varmuusvarastointimaksulla. Valtion toimesta tapahtuvaa varmuusvarastointia täydentävät yritysten turvavarastointi ja tuontipolttolaitteiden velvoitevarastointi.

Muiden maan huoltovarmuuden kannalta tärkeiden tuonnin varassa olevien raaka-aineiden ja -tarvikkeiden varmuusvarastojen lisäämiseksi on tarkoitus ottaa käyttöön kyseessä olevilta tuotteilta perittävä varmuusvarastointimaksu. Tätä koskeva laki on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1984 alusta. Valmisteltavan tuotteiden hankintaohjelman mukaan hankintojen yhteisarvon on suunniteltu olevan noin 50 000 000 mk vuonna 1984.

Lääkeaineiden ja -valmisteiden huoltovarmuuden parantamiseksi on eduskunnalle tarkoitus vuoden 1983 syysistuntokaudella antaa lakiehd-

tus lääkeaineiden ja -valmisteiden varastointivelvollisuudesta.

Nestemäisten polttoaineiden ja muiden tuotteiden varmuusvarastointimaksun tuottona arvioidaan momentille 11.19.05 kertyvän 280 000 000 mk, mistä 180 000 000 mk käytettäisiin nestemäisten poltto- ja voiteluaineiden sekä 50 000 000 mk muiden tuotteiden hankkimiseen varmuusvarastoihin, 21 800 000 mk varmuusvarastojen hoitomenoihin sekä 28 200 000 mk varastotilojen hankintaan sekä rakennus- ja korjaustöihin.

41. *Korkotuki turvavarastojen perustamiseen ja ylläpitämiseen* (arviomääräraha)

Turvavarastolain (970/82) ja luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77, muut. 518/82) mukaisia uusia turvavarastointilainoja ehdotetaan vuonna 1984 hyväksyttäväksi korkotukilainoiksi enintään 200 000 000 markkaan asti.

Korkohyvityksen määrä vastaa luottolaitosten lainasta perimän koron ja 7½ prosentin koron erotusta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitosten korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainansaaajalta perittävässä korossa, kuitenkin siten, että lainansaaajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

Edellä olevan johdosta momentille merkitään 10 000 000 mk korkotuen maksamiseksi aikaisempina vuosina hyväksytyistä ja 1984 hyväksyttävistä korkotukilainoista. Lisäys on 2 000 000 mk.

1984 esitys	10 000 000
1983 menoarvio	8 000 000

42. Turvavarastoinnin varastointiavustus

Momentille ehdotetaan edelleen 1 000 000 mk turvavarastolain mukaisena avustuksena yrityksille turvavarastoinnista aiheutuvien, varastoitavan hyödykkeen laadusta johtuvien poikkeuksellisen suurten varastointikustannusten kattamiseksi.

1984 esitys	1 000 000
1983 menoarvio	1 000 000

60. Siirto varmuusvarastorahastoon

Luvun perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan lisäystä 110 000 000 mk, mistä 60 000 000 mk nestemäisten poltto- ja voiteluainneiden sekä 50 000 000 mk muiden maan huoltovarmuuden kannalta tärkeiden tuotteiden hankkimiseksi varmuusvarastoihin.

1984 esitys	230 000 000
1983 menoarvio	120 000 000
1983 I lisämenoarvio	99 757 300
1982 tilinpäätös	155 000 000

61. Korvaukset varmuusvarastorahastolle (arvionääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 300 000 mk, mikä aiheutuu nestemäisten poltto- ja voiteluainneiden sekä muiden varmuusvarastotavaroiden varastointikustannusten noususta ja uusien varastointisopimusten tekemisestä. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 70 000 000 mk korvauksena lainan lyhennyksistä, koroista ja muista hoitomenoista, vähennys on 65 700 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion varmuusvarastoista annetussa laissa (531/58, muut. 487/80) tarkoitettujen varmuusvarastojen vuokrien, hoitomenojen ja muiden varastoinnista aiheutuvien käyttömenojen korvaamiseen varmuusvarastorahastolle.

Käyttösuunnitelma:	mk
Korvaus nestemäisten poltto- ja voiteluainneiden varmuusvarastojen käytöstä ja hoidosta aiheutuvista menoista	19 000 000
Korvaus muiden varmuusvarastotavaroiden varastointikustannuksista	2 800 000
Yhteensä	21 800 000

1984 esitys	21 800 000
1983 menoarvio	87 500 000
1983 I lisämenoarvio	—70 000 000
1982 tilinpäätös	14 677 300

77. Varastojen rakentaminen nestemäisiä poltto- ja voiteluaineita varten (siirtomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan 28 200 000 mk uusien varastotilojen hankkimista ja rakentamista sekä laitehankintoja, vanhojen varastojen korjaustöitä sekä tutkimuksia ja suunnittelua varten.

1984 esitys	28 200 000
1983 menoarvio	24 000 000
1982 tilinpäätös	34 000 000

10. Merenkululaitos

Vuoden 1982 lopulla valmistuneiden öljyntorjunta-alusten käyttämiseksi ja väylänhoidon tehostamiseksi ehdotetaan lisättäväksi merenkulku-

laitoksen työsuhteista henkilöstöä. Lisääntyneiden tehtävien hoitamiseksi ehdotetaan merenkulkuhallitukseen eräitä henkilöstöllisiä.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 214 662 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet Muutos ± 1983 1984/83
1. Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	87 745 300	+ 7 764 400	1 068 + 3
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat	76 371 200	+ 13 320 800	668 + 15
3. Muut palkat ja palkkiot	30 658 700	+ 4 198 100	— —
4. Sosiaaliturvamaksu	14 043 300	+ 2 057 500	— —
	Varaus 1983	— 1 695 300	— —
	Varaus 1984	+ 5 843 500	— —
	Yhteensä	+ 31 489 000	1 736 + 18

Henkilöstön määrän lisäyksestä 10 aiheutuu vuoden 1982 neljännessä lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä.

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 10 351 000 mk, mistä 10 318 900 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi merenkuluntarkastustoimistoon ylimääräinen merenkuluntarkastajan toimi (V 28) ja hallintotoimistoon ylimääräinen terveydenhoitajan toimi (V 19).

Utön radiomajakan automatisoinnin vuoksi ja väylänhoito-organisaation kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat peruspalkkaiset toimet:

Perustetaan:	Palkkausluokka
1 väylämestari (Turun luotsipiiri)	V 16
3 väylänhoitajaa (Turun luotsipiiri)	V 12
Lakkautetaan:	
1 radiomajakkamestari	V 16
3 majakkavartijaa	V 12

Viitaten kohdan c perusteluihin ehdotetaan 1.3.1984 lukien lakkautettavaksi kaksi peruspalkkaista luotsin virkaa (V 22) (Jungfrusund).

Alamomentille ehdotetaan lisäystä 3 700 000 mk määrärahan oikaisun johdosta.

Lisäys on 3 737 300 mk.

c) Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 14 300 mk kesäapulaisen palkkaamiseksi kartta-varastoon.

Työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 615 100 mk vuoden 1982 neljännen lisämenoar-

vion mukaisesti palkatun konemestarin ja kuuden kansimiehen edelleen palkkaamiseksi.

Viitaten alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 24 200 mk osapäiväisen toimistoapulaisen palkkaamista varten.

Luvun perusteluihin viitaten työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 301 400 mk kahden kuljettaja-koneenhoitajan, neljän väylänhoitaja-kansimiehen ja kahden väylänhoitajan palkkaamiseksi 1.3.1984 lukien. Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa kaksi peruspalkkaista virkaa.

Kotimaanliikenteen työaikalain (248/82) aiheuttamien palvelussuhteen ehtojen muutosten johdosta ehdotetaan työsuhdepalkkioihin lisäystä 3 800 000 mk.

Alamomentille ehdotetaan lisäystä 3 700 000 mk määrärahan oikaisun johdosta.

Lisäys on 8 455 000 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 683 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkioihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 2 740 000 mk, mistä 30 000 mk vuosilomakorvauksina, 170 000 mk viransijaisten palkkioina, 1 000 000 mk määrärahan oikaisuna sekä 1 300 000 mk kotimaanliikenteen työaikalain (248/82) aiheuttamista palvelussuhteen ehtojen muutoksista johtuvina työaikorvauksina, 200 000 mk ylityökorvauksina ja 40 000 mk eritelemättöminä muina palkkioina ja palkkioina.

1984 esitys	214 662 000
1983 menoarvio	183 173 000
1983 I lisämenoarvio	7 763 200
1982 tilinpäätös	171 799 536

09. *Neuvottelu- ja toimikunnat*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Merenkulkijain kurinvalvontalautakunta ...	30 000
Veneilyasiain neuvottelukunta	20 000
Työsuojelutoimikunnat	23 000
Muut neuvottelu- ja toimikunnat	1 000
Yhteensä	74 000

1984 esitys	74 000
1983 menoarvio	73 000
1982 tilinpäätös	48 478

28. *Talvilukennetekniikan perustutkimukset (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 35 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää talvimerenkulun edelleen kehittämiseen tähtävien alusten jäissäkulkuminäisyyksien, jäätiedustelun ja jäätilanennustusten parantamista koskevien tutkimusten suorittamiseen.

1984 esitys	535 000
1983 menoarvio	500 000
1982 tilinpäätös	500 000

29. *Muut kulutusmenot (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 6 158 000 mk, mistä 4 898 000 mk aiheutuu lähinnä kustannusten noususta, 800 000 mk lentopalvelun lisäämisestä, 100 000 mk työsuojeluhallituksen palvelusuoritteista perittävistä maksuista, 100 000 mk lakisääteisen työterveyshuollon käynnistämisestä, 40 000 mk merenkulun kansainvälisen turvallisuusvalvontajärjestelmän käyttökustannuksista, 180 000 mk kertamenosta "Suomen rannikon loistot" -julkaisun painattamiseksi ja 40 000 mk kertamenosta merimiesten palvelutietojen mikrofilmauksen johdosta. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi viitoitusuudistuksen menoina 2 500 000 mk, muina henkilöstömenoina 158 000 mk, kertameno 130 000 mk sekä ympäristöministeriön perustamisen johdosta öljysuojatoiminnan menot 525 000 mk, lisäys on 2 845 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös menoihin, jotka aiheutuvat palkkiotoimisten merenkulun katsastajien koulutuksesta, rakennusten, satamien, turvalaitteiden ja työkoneiden sekä alusten käytöstä, kunnossapidosta ja korjauksista, työpaja- ja varastotoiminnasta, viitoituksesta, korvauksesta Neuvostoliitol-

le rannikkoväylän kunnossapidosta, merikarttojen painatuksesta ja myynnistä sekä kansainvälisestä yhteistyöstä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös enintään 25 henkilötyövuotta vastaavaan henkilöstömäärään palkkaamiseen lyhytaikaiseen työsuhteeseen rakennusten, satamien, turvalaitteiden, alusten ja työkoneiden kunnossapito- ja korjaustehtäviin sekä lähinnä katsastuksista aiheutuviin palkkioihin. Alusten muista toimintamenoista saadaan maksaa jäänmurtajatoiminnan ohjaamiseksi välttämättömien lentotiedustelujen kustannukset, laiturivuokrat, vartiointipalvelumenot, merimieseläkevakuutus-, LEL- ja muut henkilövakuutusmaksut, merihenkilöstön terveydenhoito, virka- ja lomamatkat sekä suojavaatetus. Muiden menojen määrärahaa saadaan käyttää myös terveydenhoidon, suojavaatetuksen ja näyttelytoiminnan menoihin sekä maa-aluevuokriin ja tiemaksuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	11 000
Matkat	3 200 000
Virkistystoiminta (enintään)	15 000
Muut henkilöstömenot	150 000
Atk-menot	1 500 000
Rakennusten ja satamalaitteiden käyttö ja kunnossapito	4 300 000
Merenkulun turvalaitteiden käyttö ja kunnossapito	9 000 000
Alusten ja muiden kulkuvälineiden korjaus ja kunnossapito	25 500 000
Alusten ja muiden kulkuvälineiden poltto- ja voiteluaineet	55 000 000
Alusten ravintomenot	6 550 000
Alusten muut toimintamenot	14 200 000
Työsuojelun aiheuttamat turvalaitteiden ja rakennusten korjaukset	1 200 000
Työpajatoiminta	230 000
Rakennustoimen kulutusmenot	300 000
Korvaus Neuvostoliitolle rannikkoväylän kunnossapidosta	224 000
Karttojen painatus ja myynti	790 000
Kansainvälinen yhteistyö	900 000
Muut menot (kertamenoa 220 000)	3 400 000
Yhteensä	126 470 000

1984 esitys	126 470 000
1983 menoarvio	123 625 000
1983 I lisämenoarvio	-4 200 000
1982 tilinpäätös	128 924 375

40. *Saaristoliikenteen avustaminen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 60 000 mk kustannusten nousun ja tuen tarpeen lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää saaristolaisten kulkuyhteyksiä hoitaville liikennöitsijöille myönnettävään tukeen.

1984 esitys	920 000
1983 menoarvio	860 000
1982 tilinpäätös	664 725

41. *Korkotuki saaristolaisten kulkuyhteyksiä hoitaville liikennöitsijöille myönnettävistä lainoista (arviomääräraha)*

Momentille merkitään edelleen 25 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään saaristoliikenteessä käytettävien alusten peruskorjauksiin ja uudishankintoihin annetuista, luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77) mukaisista korkotukilainoista luottolaitoksille suoritettavan korkohyvityksen maksamiseen. Vuonna 1984 ehdotetaan korkotukilainoja hyväksyttäväksi 320 000 markkaan asti saaristoliikennettä harjoittaville liikennöitsijöille alusten sellaisiin peruskorjauksiin ja uudishankintoihin, jotka on katsottava tarpeelliseksi saaristoalueiden kulkuyhteyksien turvaamiseksi.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 7½ prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 9 prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1984 myönnettyjen vastaavien korkotukilainojen osalta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävässä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1984 esitys	25 000
1983 menoarvio	25 000
1982 tilinpäätös	16 422

42. *Vesikuljetuskaluston hankintojen korkotuki (arviomääräraha)*

Momentille merkitään lisäystä 300 000 mk. Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77, muut. 173/79) muuttamisesta siten, että korkotukilainoja voidaan antaa myös Suomessa rakennettavien ulkomaanliikenteessä käytettävien pienalusten hankintoihin ja Suomessa tehtäviin peruskorjauksiin. Momentin määrärahaa käytetään sisävesi-, rannikko- ja Saimaan kanavan liikenteeseen

sopivan proomu- ja muun vesikuljetuskaluston uudishankintoihin ja peruskorjauksiin sekä Suomessa rakennettavien ulkomaanliikenteessä käytettävien pienalusten hankintoihin ja Suomessa tehtäviin peruskorjauksiin annetuista, luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77, muut. 173/79) sekä edellä mainitun lakiehdotuksen mukaisista korkotukilainoista luottolaitoksille suoritettavan korkohyvityksen maksamiseen. Vuonna 1984 hyväksyttävien korkotukilainojen enimmäismääräksi ehdotetaan 35 000 000 mk.

Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 6½ prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 8 prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1983 myönnettyjen vastaavien korkotukilainojen osalta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävässä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1984 esitys	2 600 000
1983 menoarvio	2 300 000
1982 tilinpäätös	1 107 157

50. *Lästimaksuista suoritettavat valtionavustukset (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan edelleen 2 500 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää lästimaksusta annetun lain (189/36) mukaisiin avustuksiin ammatissaan toimivien merimiesten hyväksi tapahtuvaa huoltotoimintaa sekä meripelastustoiminnan edistämistä varten. Avustukset myönnetään kauppa- ja teollisuusministeriön määrittelemistä toiminnoista aiheutuviin valtionavustuksen piiriin hyväksyttäviin menoihin. Vastaava tulo on merkitty momentille 11.19.02.

1984 esitys	2 500 000
1983 menoarvio	2 500 000
1982 tilinpäätös	2 636 199

70. *Kaluston ja teknillisten laitteiden bankkiminen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 10 075 000 mk.

Öljyvahinkojen torjuntakaluston hankkimista varten momentille ehdotetaan 2 000 000 mk kolmannen öljynkeruuneen loppurahoituksena. Muilta osin öljyvahinkojen torjuntakaluston hankintaan tarkoitettua määrärahaa ehdotetaan momentille 35.99.70.

Merenkulkupilaitosten ja merenkulkuhallituksen yhteiskäyttöön rakennetaan aluksenkäsittelysimulaattori, jonka kustannusarvio on 17 000 000 mk. Merenkulkuhallituksen osuus on 4 250 000 mk, mistä on aikaisemmin myönnetty 2 800 000 mk. Tarkoitusta varten momentille ehdotetaan 1 450 000 mk.

Käyttösuunnitelman kohdan "luotsiasemat ja satamat" määrärahasta ehdotetaan käytettäväksi enintään 30 000 mk televisio- ja yleisradioaustaanottimien hankkimiseksi luotsiasemille.

Käyttösuunnitelman kohdan "muu kalusto ja laitteet" määrärahasta ehdotetaan käytettäväksi 230 000 mk henkilöautojen hankkimiseen ja 70 000 mk merenkulun kansainvälisen turvallisuusvalvontajärjestelmän perustamiskustannusten Suomen osuuden rahoitukseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Merenkulkuhallituksen ja piirikonttorien kalusto	400 000
Luotsiasemat ja satamat	2 150 000
Merenkulun turvalaitteet	2 000 000
Öljyvahinkojen torjuntakalusto	2 000 000
Aluksenkäsittelysimulaattori	1 450 000
Muu kalusto ja laitteet	2 075 000
Yhteensä	10 075 000

1984 esitys	10 075 000
1983 menoarvio	10 925 000
1982 tilinpäätös	9 650 000

71. Alusten ja muiden kulkuvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 35 663 000 mk seuraavasti:

1. *Alusbankinnat.* Vuoden 1978 ensimmäisessä lisämenoarviossa hyväksyttiin merenkulkuhallituksen alushankintaohjelman nopeuttamista varten 40 000 000 markan tilausvaltuus. Rahoitus suunnitelman mukaan on vuonna 1984 suoritettava lyhennyksiä 874 200 mk sekä korot.

Luotsikutterikaluston uusimiseksi ehdotetaan tilattavaksi kaksi luotsikutteria, joiden kustannusarvio on yhteensä 4 000 000 mk. Hankinnan vuoden 1984 rahoitusosuutena alamomentille ehdotetaan 1 000 000 mk.

Väylänhoitotehtävien kustannusten alentami-

seksi ja vanhentuneen kaluston uusimiseksi ehdotetaan tilattavaksi väyläalus, jonka kustannusarvio on 8 300 000 mk. Hankinnan vuoden 1984 rahoitusosuutena alamomentille ehdotetaan 3 000 000 mk. Lisäksi väylänhoitotehtäviä varten ehdotetaan hankittavaksi yksi 14 metrin ja yksi 10 metrin työvene.

Alueluotauksen tehostamiseksi ja merenmittauksen käyttökustannusten alentamiseksi ehdotetaan V merenmittausretkikunnan käytöstä vuonna 1983 poistettu tukialus Hyökky korvattavaksi luotausveneyksiköllä, jonka kustannusarvio laitteineen on 6 350 000 mk. Luotausveneyksikön käyttöönoton yhteydessä voidaan merenkululaitoksen henkilöstön määrää vähentää 11 henkilöllä. Luotausveneyksikön vene- ja laitehankinnat ehdotetaan ajoitettaviksi vuosille 1984—85.

Käyttösuunnitelma:	mk
1. Aikaisempien hankintojen lyhennykset ja korot	916 000
2. Luotsikutterit	1 000 000
3. Luotsiveneet	600 000
4. Väyläalus	3 000 000
5. Työveneet	1 700 000
6. Nopea luotausveneyksikkö	2 700 000
7. Kelirikkokalusto	65 000
Yhteensä	9 981 000

Edellä esitetyn perusteella alamomentille ehdotetaan yhteensä 9 981 000 mk.

2. *Jäänmurtaja Voiman peruskorjaus.* Vuoden 1977 kolmannessa lisämenoarviossa hyväksyttiin aloitettavaksi jäänmurtaja Voiman peruskorjauksen ensimmäinen vaihe. Peruskorjauksen ensimmäisen vaiheen rahoitus suunnitelman mukaan kauppahinnasta on suoritettava vuonna 1984 lyhennyksiä 5 450 000 mk sekä korkoja 1 461 500 mk eli yhteensä 6 911 500 mk.

Jäänmurtaja Voiman peruskorjauksen toinen vaihe hyväksyttiin vuoden 1979 tulo- ja menoarviossa. Peruskorjauksen toisen vaiheen rahoitus suunnitelman mukaan kauppahinnasta on suoritettava vuonna 1984 lyhennyksiä 5 368 000 mk sekä korkoja 382 500 mk eli yhteensä 5 750 500 mk.

Edellä esitetyn perusteella alamomentille ehdotetaan yhteensä 12 662 000 mk.

3. *Muut peruskorjaukset ja hankinnat.* Alamomentille ehdotetaan 8 020 000 mk.

Käyttösuunnitelma:		mk
1. Alusten ja kulkuvälineiden peruskorjaus ja erilaiset varustehankinnat	1 520 000	
2. Merenmittausvälineistö- ja laitehankinnat	1 200 000	
3. Työsuojelutoimenpiteiden aiheuttamat korjaukset	1 000 000	
4. Alusten navigointi- ja viestintälaitteiden hankinta ja uusinta	4 300 000	
Yhteensä	8 020 000	

Käyttösuunnitelman kohdasta "alusten navigointi- ja viestintälaitteiden hankinta ja uusinta" ehdotetaan hankittavaksi aluksille televisio- ja yleisradiovastaanottimia enintään 60 000 markalla.

Ehdotetaan, että alamomentin määrärahalla saadaan palkata enintään viisi toimihenkilöä lyhytaikaiseen työsopimussuhteeseen merenkulkuhallituksen alusten esisuunnittelua ja rakennusvalvontaa varten.

4. *Merentutkimusalus Arandan peruskorjaus.* Vuoden 1982 menoarviossa hyväksyttiin suunnitelma

merentutkimusalus Arandan peruskorjauksesta, joka aloitettiin vuoden 1982 lopussa. Työn on määrä valmistua vuoden 1984 alussa. Kustannustason nousun johdosta tarkistettu kustannusarvio on 13 000 000 mk. Vuosina 1982 ja 1983 tarkoitukseen on myönnetty yhteensä 10 000 000 mk. Alamomentille ehdotetaan 3 000 000 mk peruskorjauksen loppurahoitusta varten.

5. *Jäänmurtajan suunnittelu.* Karhu-luokan jäänmurtajia korvaavan uuden jäänmurtajatyypin jatkosuunnittelua varten alamomentille ehdotetaan 2 000 000 mk. Tarkoitukseen on aikaisemmin myönnetty 2 000 000 mk.

1984 esitys.....	35 663 000
1983 menoarvio.....	40 431 000
1983 I lisämenoarvio.....	4 200 000
1982 tilinpäätös.....	42 323 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 4 000 000 mk talonrakennustöiden suunnittelua, rakentamista ja perusrakennuksia varten.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta-ala m ²	Kustannusarvio mk		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Emäsalon luotsiaseman peruskorjaus ja laajennus	1 006	2 800 000	2 783	1 400 000	800 000
2. Toppilan tukikohta		2 420 000		—	1 400 000
— Uudisrakennus	580	1 786 000	3 079		
— Muut työt		634 000			
3. Pienehköt talonrakennustyöt ja suunnittelu					1 800 000
				Yhteensä	4 000 000

Emäsalon luotsiaseman kustannusarviota on tarkistettu.

Oulun luotsipiirin väylänhoitotoiminnan kehittämiseksi ja tehostamiseksi Toppilaan ehdotetaan rakennettavaksi vuosina 1984—1985 varasto-, korjaamo- ja toimistotiloja käsittävä tukikohtarakennus.

1984 esitys.....	4 000 000
1983 menoarvio.....	6 700 000
1982 tilinpäätös.....	7 200 000

77. *Turvalaitteiden rakentaminen ja väylätyöt* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 48 800 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Väylä	Kustannusarvio mk	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
— Talviliikenneväylä Helsingistä itään	9 000 000	7 600 000	1 400 000
— Pietarsaaren väylä	15 500 000	11 000 000	4 500 000
— Tahkoluodon väylä	51 000 000	15 000 000	20 000 000
— Haminan väylä	13 500 000	5 000 000	500 000
— Loviisan väylä	8 500 000	—	1 800 000
— Norrängvikin väylä	4 500 000	1 000 000	3 500 000
— Ahvenanmeren väylä	18 500 000	200 000	4 000 000
— Kokkolan väylä	26 000 000	—	1 000 000
— Yhteysalusväylät	12 000 000	1 000 000	1 100 000
— Pienehköt väylä- ja turvalaitetyöt	—	—	4 000 000
— Tutkimukset ja suunnittelu	—	—	4 100 000
— Turvalaitteiden vauriokorjaukset	—	—	2 900 000
		Yhteensä	48 800 000

Lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

Helsingistä itään suuntautuvan talviliikenneväylän sekä Tahkoluodon, Haminan, Norrängvikin ja Ahvenanmeren väylien samoin kuin yhteysalusväylien kustannusarvioita on tarkistettu lähinnä hintojen nousun vuoksi.

Loviisan 7,3 metrin väylä ehdotetaan syvennettäväksi 8 metriin väylän liikenneturvallisuuden parantamiseksi.

Ahvenanmerelle ehdotetaan rakennettavaksi vuosina 1983—1985 Tahkoluodon 15,3 metrin väylään liittyen uusi syvä ja turvallinen väylä. Työ käsittää pelkästään turvalaitteita.

Kokkolan 9,5 metrin väylä ehdotetaan syvennettäväksi 11 metriin.

Ehdotetaan, että käyttösuunnitelman kohdan "tutkimukset ja suunnittelu" määrärahaa saa-

daan käyttää 21 toimihenkilön palkkaamiseksi lyhytaikaiseen työsopimussuhteeseen merenkulkuhallitukseen sekä tie- ja vesirakennushallituksen vesitieosastolle ja piirikonttoreihin.

1984 esitys	48 800 000
1983 menoarvio	35 000 000
1983 I lisämenoarvio	6 500 000
1982 tilinpäätös	36 000 000

79. Muut maa- ja vesirakennustyöt (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 350 000 mk väylien hoitoon ja luotsipalveluun liittyvien satamien ja maanrakennustöiden suunnittelua, rakentamista ja perusparannuksia varten.

Käyttösuunnitelma:

	Kustannusarvio mk	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Isokarin sataman parantaminen	1 200 000	300 000	900 000
2. Toppilan tukikohdan satama	2 950 000	400 000	1 250 000
3. Muiden maa- ja vesirakennustöiden suunnittelu ja rakentaminen	—	—	1 200 000
		Yhteensä	3 350 000

1984 esitys	3 350 000
1983 menoarvio	2 500 000
1982 tilinpäätös	3 000 000

28. Elinkeinohallitus

Inflaation torjunnan ja siihen liittyvän hinta-
valvonnan edellytysten parantamiseksi ehdote-
taan elinkeinohallituksen toimeenpano- ja tutki-
musosastojen organisaatiota muutettavaksi. Hin-
tavalvonnan toimeenpanoa hoitavien yleisen hin-
tatoimiston ja tuontitavarain hintatoimiston teh-
tävät ehdotetaan siirrettäviksi niiden sijaan perus-
tettaville kolmelle hintatoimistolle, joiden toimi-
valta määräytyisi lähinnä toimialakohtaisen jaon
perusteella, nykyisen tavaroiden alkuperään pe-
rustuvan tehtäväjaoon sijasta. Tutkimusosasto eh-
dotetaan jaettavaksi kahteen toimistoon, joista
toinen keskittyy kokonaistaloudellisiin, toinen
liiketaloudellisiin tutkimuksiin ja selvityksiin.

Kuluttaja-asiajn osaston toimistojen työnjaon sel-
kiinnyttämiseksi ehdotetaan samalla, että nykyi-
sen valvontatoimiston nimi muutettaisiin kulu-
tustarviketoimistoksi, jonka pääasialliseksi tehtä-
väksi muodostuisi käyttö- ja kulutustarvikkeiden
valvonta. Elintarvikeasiat voidaan tällöin koko-
naisuudessaan keskittää elintarviketoimistoon.
Organisaatiouudistus edellyttää kolmen toimisto-
päällikön viran perustamista, mitä vastaavasti
ehdotetaan lakkautettaviksi yhteensä kolme vir-
kaa tai tointa.

Organisaatiomuutoksen yhteydessä ehdotetaan
elinkeinohallituksen virkarakennetta eräiltä osin
tarkistettavaksi.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 13 906 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräis-</i> <i>ten virkamiesten palkkaukset</i>	11 294 200	+ 609 800	148	—
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat</i>	1 184 600	+ 66 600	13	—
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	137 900	+ 9 600	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	910 500	+ 66 500	—	—
	Varaus 1983	— 119 300	—	—
	Varaus 1984	+ 378 800	—	—
	Yhteensä	+ 1 012 000	161	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 641 200 mk,
mistä 631 000 mk aiheutuu palvelussuhteen eh-
tojen tarkistuksesta.

b) Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan
1.3.1984 lukien perustettavaksi ja lakkautetta-
vaksi seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

Perustetaan:	
Sopimuspalkkaiset:	Palkkaus- luokka
2 toimistopäällikköä (tutkimusosasto)	S 15
Peruspalkkainen:	
1 toimistopäällikkö (toimeenpano-osasto)	B 3
Lakkautetaan:	
Sopimuspalkkaiset:	
2 erikoistutkijaa (tutkimusosasto)	S 13
Ylimääräinen:	
1 apulaistoimistopäällikkö (toimeenpano- osasto)	V 29

Virkarakenteen kehittämiseksi ehdotetaan
1.3.1984 lukien perustettavaksi ja lakkautetta-
vaksi seuraavat virat ja ylimääräiset toimet:

Perustetaan:	
Sopimuspalkkaiset:	Palkkaus- luokka
1 osastopäällikkö	S 17
2 apulaisosastopäällikköä	S 16
1 toimistopäällikkö	S 15
Lakkautetaan:	
Peruspalkkaiset:	
1 osastopäällikkö	B 5
1 toimistopäällikkö	B 3
Ylimääräiset:	
2 apulaisosastopäällikköä	B 3

Lisäys on 54 700 mk.

c) Tilapäisten palkkioista vähennetään 9 900
mk vuonna 1983 ylimääräistetyin toimen palkkio-
na. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään
13 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys.....	13 906 000
1983 menoarvio.....	12 894 000
1982 tilinpäätös.....	11 236 782

09. Neuvottelukunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 69 000 mk, mistä 60 000 mk aiheutuu elintarvikeneuvottelukunnan toiminnan laajenemisesta ja 9 000 mk hintojen noususta. Kun momentilta voidaan vähentää 7 000 mk elintarviketutkimusmenetelmien neuvottelukunnan menoina, lisäys on 62 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös elintarviketutkimusmenetelmien neuvottelukunnan pohjoismaisesta yhteistyöstä aiheutuviin matkoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Elintarvikeneuvottelukunta.....	150 000
Elintarviketutkimusmenetelmien neuvottelukunta.....	40 000
Kilpailuneuvosto.....	50 000
Yhteensä	240 000

1984 esitys.....	240 000
1983 menoarvio.....	178 000
1982 tilinpäätös.....	140 109

21. Eräät elintarvikevalvonnan ja kuluttaja-asiain menot

Momentille ehdotetaan hintojen nousun johdosta lisäystä 175 000 mk. Momentin määräraha saadaan käyttää elintarvike- ja kuluttajatutkimuksista sekä niihin liittyvästä koulutuksesta, valistuksesta ja tiedottamisesta aiheutuviin menoihin. Määrärahaa on tarkoitus käyttää myös naisten ja yleensä sukupuoleen perustuvan hyväksikäytön ehkäisemistä markkinoinnissa ja kaupallisessa joukkoviitteessä koskevan kuluttajatutkimuksen loppuunsaattamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Elintarviketutkimukset.....	1 550 000
Elintarvikevalvontakoulutus ja -julkaisut...	110 000
Elintarvikenäytteet.....	65 000
Kuluttajatutkimukset.....	275 000
Kuluttajatietao -lehti.....	490 000
Kuluttajavalistus ja muut menot.....	310 000
Yhteensä	2 800 000

1984 esitys.....	2 800 000
1983 menoarvio.....	2 625 000
1983 I lisämenoarvio.....	30 000
1982 tilinpäätös.....	2 302 753

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 618 000 mk, mistä 310 000 mk aiheutuu kertamenosta elintarvikkeiden tietojärjestelmän suunnittelua ja toteu-

tusta varten sekä 308 000 mk toiminnan tehostamisesta ja hintojen noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 30 000 mk, lisäys on 588 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kansainvälisestä yhteistyöstä ja ulkopuolisilta ostettavista tutkimuspalveluista aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään).....	22 000
Matkat.....	80 000
Virkistystoiminta (enintään).....	3 000
Muut henkilöstömenot.....	64 000
Rakennusten käyttö.....	289 000
Atk-menot (kertamenoa 310 000).....	800 000
Muut toimistomenot.....	650 000
Kansainvälinen yhteistyö.....	300 000
Ulkopuolisilta ostettavat tutkimuspalvelut.....	120 000
Muut menot.....	150 000
Yhteensä	2 478 000

1984 esitys.....	2 478 000
1983 menoarvio.....	1 890 000
1982 tilinpäätös.....	1 632 020

(30.) Valtionavustus kunnallisille elintarvikelaboratorioille

Luvun 33.77 perusteluihin viitaten momentti ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 300 000 mk.

1983 menoarvio.....	300 000
1982 tilinpäätös.....	250 000

50. Valtionavustus kuluttajajärjestöille

Momentille ehdotetaan hintojen nousun johdosta lisäystä 71 000 mk. Momentin määräraha saadaan käyttää avustuksena kuluttajajärjestöjen toiminnan tukemiseen. Avustukset suoritetaan elinkeinohallituksen määrittelemistä toiminnoista aiheutuviin valtionavustuksen piiriin hyväksyttäviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kuluttajaneuvontaliitto ry.....	358 000
Kuluttajat — Konsumenterna ry.....	85 000
Yhteensä	443 000

1984 esitys.....	443 000
1983 menoarvio.....	372 000
1982 tilinpäätös.....	355 000

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 50 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankintoja varten.

1984 esitys.....	50 000
1983 menoarvio.....	50 000
1982 tilinpäätös.....	85 000

29. Elinkeinovalvonnan aluehallinto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 063 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. Ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	4 522 000	+ 204 500	67	—
2. Tilapäisten palkkiot ja työsubdepalkat	32 800	— 4 200	—	—
3. Muut palkat ja palkkiot	39 000	+ 3 000	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	331 400	+ 20 800	—	—
	Varaus 1983	— 43 900	—	—
	Varaus 1984	+ 137 800	—	—
	Yhteensä	+ 318 000	67	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 209 200 mk, mistä 199 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

c) Tilapäisten palkkioista vähennetään 9 900 mk vuonna 1983 ylimääräistetyn toimen palkkiona.

Työsuhteppalkkoihin ehdotetaan 4 000 mk osajäsenen siivoojan palkkaamista varten.

Vähennys on 5 900 mk.

Ehdotetaan, että alamomentilta 2 ei saada palkata yhtään pysyväisluonteista päätoimista henkilöä, missä on oikaistu vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ollut virhe.

1984 esitys	5 063 000
1983 menoarvio	4 745 000
1982 tilinpäätös	4 223 316

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta. Määrärahaa saadaan käyttää lääninhallitusten yhteydessä toimivien elintarvike- ja hintatarkastajien matkakustannuksiin ja muihin kulutusmenoihin.

1984 esitys	770 000
1983 menoarvio	720 000
1982 tilinpäätös	713 468

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 15 000 mk kalusto- ja konttorikonehankintoja varten.

1984 esitys	15 000
1983 menoarvio	15 000
1982 tilinpäätös	20 000

30. Kilpailuasiamiehen toimisto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 537 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	484 800	+ 23 000	5	—
3. Muut palkat ja palkkiot	2 600	+ 200	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	35 000	+ 1 800	—	—
	Varaus 1983	— 4 600	—	—
	Varaus 1984	+ 14 600	—	—
	Yhteensä	+ 35 000	5	—

Muutokset aiheutuvat palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

1984 esitys	537 000
1983 menoarvio	502 000
1982 tilinpäätös	455 625

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 mk matkakustannusten lisääntymisen ja hintojen nousun johdosta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	3 800
Matkat	18 000
Virkistystoiminta (enintään)	200
Muut henkilöstömenot	1 400
Toimistomenot	17 500
Muut menot	1 100
Yhteensä	42 000

1984 esitys	42 000
1983 menoarvio	37 000
1982 tilinpäätös	24 738

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 7 000 mk kalusto- ja konttorikonehankintoja varten.

1984 esitys	7 000
1983 menoarvio	7 000
1982 tilinpäätös	1 961

31. Kuluttajansuoja

Kuluttaja-asiamiehen toimiston tehtäviä lisää 1.1.1984 voimaan tuleva kuluttajansuojalain muutos (45/83), jonka mukaan kuluttajansuojalain 2 ja 3 lukujen säännöksiä sovelletaan myös asuntokauppaan. Kuluttajavalituslautakunnan

osalta on tarvetta kehittää erityisesti puhelinneuvontaa. Molempien osalta on tavoitteena lisäksi estää käsiteltävien asioiden liiallinen ruuhkautuminen. Tämä edellyttää eräitä henkilöstölisäyksiä.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 3 193 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	2 419 200	+ 283 800	29	+ 2
2. Tilapäisten palkkiot	383 400	+ 66 200	—	+ 5
3. Muut palkat ja palkkiot	94 300	+ 8 000	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	209 200	+ 29 500	—	—
Varaus 1983		— 25 400	—	—
Varaus 1984	86 900	+ 86 900	—	—
Yhteensä	3 193 000	+ 449 000	29	+ 7

Henkilöstön määrän lisääksestä neljä aiheutuu aiemmin kertamenona palkkatun henkilöstön edelleen palkkaamisesta, yksi vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä ja yksi siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7).

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 111 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi kuluttaja-asiamiehen toimistoon

ylimääräinen ylitarkastajan toimi (B 1) ja kuluttajavalituslautakuntaan ylimääräinen osastosihteerin toimi (V 24). Lisäys on 178 800 mk.

c) Luvun perusteluihin viitaten tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 320 300 mk neljän esittelijän (V 26) edelleen palkkaamiseksi. Kun vähennetään kertameno 317 200 mk, lisäys on 3 100 mk.

Viitaten alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 63 100 mk kuluttajaneuvojan (V 21) palkkaamiseksi kuluttajavalituslautakuntaan.

Lisäys on 66 200 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään kuusi pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkioihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 2 000 mk, mistä 1 000 mk vuosilomakorvauksina ja ja 1 000 mk viransijaisten palkkioina.

1984 esitys	3 193 000
1983 menoarvio	2 744 000
1983 I lisämenoarvio	47 600
1982 tilinpäätös	2 177 352

09. Kuluttajavalituslautakunta

Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja toiminnan laajentumisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös valitusasioiden ratkaisujen perusteeksi tarvittavien tutkimusten ja selvitysten teettämiseen, asiantuntijalausuntojen hankkimiseen sekä pohjoismaisesta yhteistyöstä aiheutuviin matkoihin.

1984 esitys	250 000
1983 menoarvio	220 000
1982 tilinpäätös	171 513

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 111 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta ja toiminnan laajentumisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kuluttaja-asiamiehen päätösten valmistelussa tarvittavien tutkimusten ja selvitysten teettämiseen sekä tiedotustoimintaan.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	6 000
Matkat	27 000
Virkistystoiminta (enintään)	800
Muut henkilöstömenot	4 700
Rakennusten käyttö	500 000
Atk-menot	295 000
Muut toimistomenot	225 000
Tutkimusmenot	86 000
Tiedotusmenot	96 000
Muut menot	22 500
Yhteensä	1 263 000

1984 esitys	1 263 000
1983 menoarvio	1 152 000
1982 tilinpäätös	1 031 721

31. Valtionosuus kuluttajaneuvonnan järjestämiseen kunnissa (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk, mistä 65 000 mk kahden uuden päätoimisen henkilön palkkaamisesta kuntiin kuluttajaneuvontaa varten ja 85 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määräraha on otettu huomioon vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 100 000 markan määräraha valtionosuuden piiriin hyväksyttävien kuluttajaneuvojen lisäämiseksi kahdella. Momentin määräraha saadaan käyttää kuluttajaneuvonnan järjestämisestä kunnissa annetun lain (39/78) nojalla suoritettavaan valtionosuuteen. Momentilta suoritetaan valtionosuus enintään 48 pää- ja sivutoimisen kuluttajaneuvojan osalta.

1984 esitys	2 130 000
1983 menoarvio	1 980 000
1982 tilinpäätös	1 408 817

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 35 000 mk kaluston ja konttorikoneiden hankintoja varten.

1984 esitys	35 000
1983 menoarvio	25 000
1982 tilinpäätös	20 000

32. Patenti- ja rekisterihallitus

Patenti- ja rekisterihallituksen tehtävät ovat lisääntyneet virastolle tehtävien hakemusten ja ilmoitusten määrän jatkuvan kasvun myötä.

Vuoden 1982 lopussa oli vireillä 18 187 patenttihakemusta (vuonna 1981 18 211), joiden käsittelyaika on keskimäärin neljä vuotta. Tavara-

merkin rekisteröintihakemuksia oli vireillä 9 462 (vuonna 1981 10 749). Niiden keskimääräinen käsittelyaika on kaksi vuotta kahdeksan kuukautta. Mallioikeusasioissa ei virastoviivettä esiinny.

Kaupparekisteriosastossa oli vuoden 1982 lopussa loppuunkäsittelyä noin 32 000 ilmoitusta. Muutosilmoitusten käsittely kestää noin vuoden. Uusien toiminimien rekisteröiminen tahtuu noin kuukaudessa.

Valitusosastossa oli vuoden 1982 lopussa ratkaisemattomia patenttivalituksia 261 (vuonna 1981 221).

Viraston palvelutason parantamiseksi ja ruuhkien vähentämiseksi ehdotetaan eräitä henkilöstölisäyksiä. Samalla jatketaan viraston toiminnan rationalisointia ja selvitetään muut toimenpiteet, mm. urakkatyön käyttö, ruuhkien purkamisen nopeuttamiseksi.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 27 055 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	20 055 400	+ 1 205 200	260	+ 3
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsubdepalkat</i>	3 870 000	+ 690 100	26	+ 5
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	623 300	+ 183 100	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	1 769 800	+ 180 800	—	—
	Varaus 1983	— 224 700	—	—
	Varaus 1984	+ 736 500	—	—
	Yhteensä	+ 2 771 000	286	+ 8

Henkilöstön määrän lisäksi viisi aiheutuu vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa tehtävistä päätöksistä.

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 1 028 500 mk, mistä 1 025 900 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan perustettavaksi patenttiosastolle peruspalkkainen vanhemman tutkijainsinöörin virka (B 1), valitusosastolle ylimääräinen yli-insinöörin toimi (B 3) ja kaupparekisteriosastolle ylimääräinen kanslistin toimi (V 14). Lisäys on 278 900 mk.

c) Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 443 800 mk vuoden 1983 ensimmäisen lisämenoarvion mukaisesti palkatun viiden tilapäisen lakimiehen (V 28) edelleen palkkaamiseksi kaupparekisteriosastoon.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä kertamenona 1 854 600 mk kolmen lakimiehen, kymmenen tutkijainsinöörin, kahden toimistosihteerin, neljän kanslistin ja viiden kanslia-apulaisen edelleen palkkaamiseksi. Kun vähennetään kertameno 1 683 100 mk, lisäys on 171 500 mk.

Lisäys on 615 300 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 31 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkioihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 155 700 mk, mistä 2 000 mk ylityökorvauksina, 2 700 mk vuosilomakorvauksina, 10 000 mk viransijaisten palkkioina ja 141 000 mk muina erittelemättöminä palkkioina ja palkkioina.

1984 esitys	27 055 000
1983 menoarvio	24 284 000
1983 I lisämenoarvio	205 400
1982 tilinpäätös	20 756 002

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 014 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä toiminnan laajentumisesta, automaattisen tietojenkäsittelyn lisäämisestä ja hintojen noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 132 000 mk, lisäys on 882 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	8 000
Matkat	112 000
Virkistystoiminta (enintään)	5 000
Muut henkilöstömenot	55 000
Rakennusten käyttö	560 000
Atk-menot	1 650 000
Muut toimistomenot	2 200 000
Kansainvälinen yhteistyö	950 000
Muut menot	1 000 000
Yhteensä	6 540 000

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 250 000 mk konttori-koneiden, toimisto- ja arkistokalusteiden sekä kellaritilojen liukuhyillyjen hankkimista varten.

1984 esitys	250 000
1983 menoarvio	250 000
1982 tilinpäätös	248 418

1984 esitys	6 540 000
1983 menoarvio	5 658 000
1982 tilinpäätös	4 727 155

34. Lisenssivirasto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 457 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. Ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	1 876 300	+ 87 600	26	—
2. Tilapäisten palkkiot	228 800	+ 10 900	3	—
3. Muut palkat ja palkkiot	124 600	+ 14 300	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	160 400	+ 10 500	—	—
Varaus 1983		— 21 200	—	—
Varaus 1984	66 900	+ 66 900	—	—
Yhteensä	2 457 000	+ 169 000	29	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 105 800 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään kolme pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 7 000 mk johtokunnan palkkioina.

1984 esitys	2 457 000
1983 menoarvio	2 288 000
1982 tilinpäätös	1 724 986

Käyttösuunnitelma:

Käyttövarat (enintään)	2 000
Matkat	8 000
Virkistystoiminta (enintään)	600
Muut henkilöstömenot	5 000
Rakennusten käyttö	5 000
Atk-menot	350 000
Muut toimistomenot	275 000
Muut menot	8 000
Yhteensä	653 600

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 165 200 mk, mistä 130 000 mk aiheutuu atk-kustannusten kasvusta ja 35 200 mk hintojen noususta.

1984 esitys	653 600
1983 menoarvio	488 400
1983 I lisämenoarvio	190 000
1982 tilinpäätös	484 700

70. *Kaluston hankkiminen*
Momentille ehdotetaan 15 000 mk konttoriko-
neiden ja toimistokalusteiden hankkimista var-
ten.

1984 esitys	15 000
1983 menoarvio	10 000
1983 I lisämenoarvio	6 000
1982 tilinpäätös	10 860

39. Teknillinen tarkastuskeskus

Teknillisen tarkastuslaitoksen nimi ehdotetaan muutettavaksi teknilliseksi tarkastuskeskukseksi. Samalla ehdotetaan hallinto-osastoon perustettavaksi johtajan sopimuspalkkainen virka.

Tarkastuskeskuksen tehtävien lisääntymisestä aiheutuneiden ruuhkien purkamiseksi ja uusien tehtävien hoitamista varten ehdotetaan eräitä henkilöstölisäyksiä.

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 22 882 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet 1983	Muutos± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	12 050 800	+ 1 055 400	141	+ 6
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhteipalkat</i>	5 592 700	+ 465 800	54	+ 1
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	3 118 900	— 387 700	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	1 496 700	+ 108 900	—	—
	Varaus 1983	— 196 300	—	—
	Varaus 1984	+ 622 900	—	—
	Yhteensä	+ 1 669 000	195	+ 7

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7).

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 1 069 700 mk, mistä 1 039 100 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Tarkastuskeskuksen toiminnan tehostamiseksi ehdotetaan luvun perusteluihin viitaten perustettavaksi seuraavat sopimuspalkkaiset virat ja ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
Sopimuspalkkaiset:	
1 johtaja	S 17
1 ylitarastaja	S 13
Ylimääräiset:	
1 tarkastaja	V 28
2 apulaistarkastajaa	V 22
1 tarkastusapulainen	V 13

Lisäys on 519 000 mk.

c) Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 182 200 mk vuonna 1983 osaksi vuotta palkattujen henkilöiden palkkioina.

Tarkastuskeskuksen työsuhteiset tarkastajat joutuvat erilaisissa luvananto- ja tarkastustehtävissä käyttämään julkista valtaa tavalla, joka edellyttää virkasuhdetta. Tämän johdosta tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 1 583 800 mk kahden tarkastajan (B 1), kuuden tarkastajan (V 29), yhdeksän tarkastajan (V 28), kolmen tarkastajan (V 27) ja yhden tarkastajan (V 25) palkkaamiseksi 1.3.1984 lukien. Vastaavasti voidaan työsuhdepalkoista vähentää 21 tarkastajan palkkana 1 575 200 mk. Lisäys on 8 600 mk.

Viitaten alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 76 200 mk tarkastajan (V 25) palkkaamista varten.

Tehtävien lisääntymisen johdosta työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 291 500 mk, mistä 110 000 mk lyhytaikaiseen työsuhteeseen otettavien tarkastajien, harjoittelijoiden ja apulaisten palkkaamiseksi, 143 000 mk vakaajien aputyövoiman palkkaamiseksi sekä 38 500 mk kertamenoa henkilön palkkaamiseksi projektiluonteista selvitystyötä varten teollisuuskartoituksen suorittamiseksi. Kun vähennetään kertameno 250 000 mk, lisäys on 41 500 mk.

Työsuhdepalkoista vähennetään 198 700 mk vuonna 1983 ylimääräistettyjen tointen ja virkasuhteeseen palkattujen henkilöiden palkkioina.

Lisäys on 109 800 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 55 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkioihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 35 000 mk kuulustelu- ja todistuksenantopalkkioina. Kun vähennetään kertameno 600 000 mk, vähennys on 565 000 mk.

1984 esitys.....	22 882 000
1983 menoarvio.....	21 213 000
1982 tilinpäätös.....	16 393 051

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 768 500 mk, mistä 400 000 mk aiheutuu kertamenosta tietokantajärjestelmän kehittämistä varten, 150 000 mk kertamenosta Lakisääteisen mittaustoiminnan kansainvälisen järjestön konferenssimenoja varten, 145 000 mk siirtona momentilta 32.99.26 kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuina sekä 1 073 500 mk toiminnan tehostamisesta ja hintojen noususta. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi korvauksina ulkomailla suoritetta-

vista tarkastuksista 90 000 mk ja kertameno 320 000 mk, lisäys on 1 358 500 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös menoihin, jotka aiheutuvat vaurio- ja turvallisuustutkimustoiminnasta, ulkopuolisilta ostettavista palveluksista, ulkomaisten tarkastuslaitosten kanssa solmittujen vastavuoroisuussojittimusten nojalla ulkomaille maksettavista korvauksista sekä kansainvälisestä yhteistyöstä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	10 000
Matkat	2 050 000
Virkistystoiminta (enintään)	3 500
Muut henkilöstömenot	130 000
Rakennusten käyttö	1 450 000
Atk-menot (kertamenoa 400 000)	1 100 000
Muut toimistomenot	950 000
Vaurio- ja turvallisuustutkimustoiminta	100 000
Ulkopuolisilta ostettavat palvelut	200 000
Korvaukset ulkomailla suoritettavista tarkastuksista	30 000
Kansainvälinen yhteistyö (kertamenoa 150 000)	350 000
Muut menot	400 000
Yhteensä	6 773 500
1984 esitys	6 773 500
1983 menoarvio	5 415 000
1982 tilinpäätös	4 054 286

70. Kaluston, koneiden ja laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 500 000 mk seuraavasti:

a) Konttorikoneiden, kaluston, tekstinkäsitteilylaitteiston, tarkastus- ja leimausvälineiden, mitaamis- ja vakausvälineistön sekä moottoriajoneuvojen hankkimista varten momentille ehdotetaan 1 235 000 mk.

b) Kansallisen mittaustaipaikan perusvertailutuihin tarvittavien laitteiden hankkimista varten momentille ehdotetaan 265 000 mk. Laitehankintojen kokonaiskustannusarvio on 2 300 000 mk. Tarkoitukseen on aikaisemmin myönnetty 900 000 mk.

1984 esitys	1 500 000
1983 menoarvio	1 300 000
1983 I lisämenoarvio	100 000
1982 tilinpäätös	1 750 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 350 000 mk tarkastuslaitoksen käyttöön luovutetun kiinteistön perusrakennus- ja muutostöiden sekä hankkeeseen kuuluvan uudisrakennuksen rakennustöiden jat-

kamista varten. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 12 300 000 mk. Muutos- ja peruskorjaustyön osuus on 3 300 000 mk, hyötypinta-ala 550 m² ja yksikkökustannus 6 000 mk/m². Uudisrakennuksen osuus on 9 000 000 mk ja hyötypinta-ala 461 m². Tarkoitukseen on aikaisemmin

myönnetty 9 800 000 mk sekä momentilta 28.64.74 150 000 mk.

1984 esitys	2 350 000
1983 menoarvio	5 000 000
1982 tilinpäätös	5 550 000

40. Geologinen tutkimuskeskus

Geologisen tutkimuslaitoksen nimi ehdotetaan muutettavaksi geologiseksi tutkimuskeskukseksi.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 68 890 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	17 116 900	+ 953 600	197	—
2. <i>Työsuhdepalkat</i>	44 989 100	+ 3 609 200	617	—
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	401 600	+ 23 700	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	4 507 200	+ 412 500	—	—
	Varaus 1983	— 579 200	—	—
	Varaus 1984	+ 1 875 200	—	—
	Yhteensä	+ 6 295 000	814	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 4 329 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 257 400 mk kausiapulaisten palkkaamiseksi kalli- ja maaperätutkimuksiin. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 617 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan edelleen kertamenona 30 000 mk tutkimuslaitoksen 100-vuotisjuhlamitalin suunnittelupalkkiota varten.

1984 esitys	68 890 000
1983 menoarvio	62 595 000
1982 tilinpäätös	53 377 419

09. Valtuuskunta

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 mk.

1984 esitys	11 000
1983 menoarvio	10 000
1982 tilinpäätös	2 586

21. Eräät tutkimustoiminnan menot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 880 000 mk, mistä 1 800 000 mk aiheutuu lähinnä malminetsintään liittyvän syväkairaustoiminnan tehostamisesta mm. Lapissa ja 1 080 000 mk hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää menoisiin, jotka aiheutuvat tutkimustoiminnan matkoista, tutkimustarvikkeista, ulkopuolisilta tilattavista palveluista, kenttätukikohtien ylläpi-

dosta, kuljetusvälineiden vuokrista ja käyttö- ja kunnossapitomenoista, lentokoneiden käyttökorvauksista, atk:n käytöstä, maksullisesta palvelutoiminnasta sekä muista tutkimustoiminnan välittömistä menoista. Määrärahaa ehdotetaan käytettäväksi enintään 630 000 mk enintään yhdeksää henkilötyövuotta vastaavan henkilömäärän palkkaamiseen määräaikaiseen työsuhteeseen maksullista palvelutoimintaa varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Tutkimustoiminta	33 000 000
Atk-menot	1 700 000
Yhteiset palvelut	1 400 000
Maksullinen palvelutoiminta	880 000
Yhteensä	36 980 000

1984 esitys	36 980 000
1983 menoarvio	34 100 000
1983 I lisämenoarvio	430 000
1982 tilinpäätös	30 160 000

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 630 000 mk, mistä 480 000 mk aiheutuu lähinnä matkojen lisääntymisestä ja hintojen noususta, 50 000 mk kertamenosta laitehankintaan liittyvää tutkijan koulutusmatkaa varten, 50 000 mk kertamenosta kansainväliseen geologikongressiin osallistumista varten sekä 50 000 mk kertamenosta tutkimus-

laitoksen 100-vuotisjuhliin liittyviä kustannuksia varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 80 000 mk, lisäksi on 550 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	13 000
Matkat (kertamenoa 100 000)	850 000
Virkistystoiminta (enintään)	12 000
Muut henkilöstömenot	460 000
Rakennusten käyttö	1 455 000
Toimistomenot	1 950 000
Muut menot (kertamenoa 50 000)	210 000
Yhteensä	4 950 000

1984 esitys	4 950 000
1983 menoarvio	4 400 000
1982 tilinpäätös	3 784 469

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 900 000 mk atk- ja tekstinkäsittelylaitteistojen hankkimista ja koneiden, laitteiden, tutkimusvälineiden sekä kuljetus- ja muun kaluston uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys	5 900 000
1983 menoarvio	4 500 000
1982 tilinpäätös	7 750 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 750 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Otaniemen toimitalo, Espoo		62 000 000		2 500 000	1 000 000
— peruskorjaus	4 430	22 000 000	4 966		
— uudisrakennus	4 985	40 000 000	8 024		
2. Lopen kairasydänvarasto	1 000	1 200 000	1 200	—	750 000
Yhteensä					1 750 000

1984 esitys	1 750 000
1983 menoarvio	1 500 000
1982 tilinpäätös	1 000 000

42. Valtion teknillinen tutkimuskeskus

Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen tutkimustoimintaa tehostetaan erityisesti arktisen tekniikan, kone- ja konepajatekniikan, puolijohdetekniikan, tietokonetekniikan sekä tuotantoautomaation aloilla.

Tutkimuskeskuksen yhteyteen kuuluvat tuote-

kehitys- ja markkinointiyksiköt sekä teollisuussihteerien kotimaanorganisaatio ehdotetaan vuoden 1983 tulo- ja menoarvion luvun 32.44 perustelujen mukaisesti siirrettäväksi teknologian tutkimuskeskukseen.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 81 600 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	28 252 500	+ 1 348 800	292	+ 1
2. Työsuhdepalkat	45 581 500	+ 3 778 700	477	+ 2
3. Muut palkat ja palkkiot	206 900	+ 14 700	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	5 337 900	+ 466 600	—	—
Varaus 1983		— 689 000	—	—
Varaus 1984	2 221 200	+ 2 221 200	—	—
Yhteensä	81 600 000	+ 7 141 000	769	+ 3

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 4 638 300 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Tietokonetekniikan laboratorioon ehdotetaan perustettavaksi sopimuspalkkainen erikoistutkijan virka (S 14). Lisäys on 111 200 mk.

c) Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 891 000 mk yhdeksän toimihenkilön palkkaamiseksi lähinnä luvun perusteluissa mainittujen alojen tutkimustoimintaan. Kun momentilta ehdotetaan luvun perusteluihin viitaten vähennettäväksi 498 300 mk siirtona momentille 32.44.01 seitsemän toimihenkilön palkkoina, lisäys on 392 700 mk. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 479 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	81 600 000
1983 menoarvio	74 459 000
1982 tilinpäätös	67 313 840

09. Valtuuskunta

Momentille ehdotetaan edelleen 10 000 mk.

1984 esitys	10 000
1983 menoarvio	10 000
1982 tilinpäätös	1 203

21. Eräät tutkimustoiminnan menot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 458 000 mk hintojen nousun johdosta. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 60 000 mk siirtona momentille 32.44.29 teollisuussihteeritoiminnan kotimaanorganisaation matka- ja muina kulutusmenoina, lisäys on 398 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tutkimustoiminnassa käytettävien laboratoriotarvikkeiden ja tarveaineiden hankintoihin, tutkimuksiin liittyviin matkoihin ja muihin tutkimustoiminnan välittömiin kulumenoihin.

1984 esitys	6 948 000
1983 menoarvio	6 550 000
1982 tilinpäätös	6 100 000

(28.) Tuotekehitys- ja markkinointiyksiköt (arviomääräraha)

Momentti on siirretty lukuun 32.44 momentiksi 28.

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 734 000 mk, mistä 469 000 mk aiheutuu toiminnan laajenemisesta ja 1 265 000 mk hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kirjalli-

suuden hankintamenoihin sekä markkinointiin ja tiedotukseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	60 000
Matkat	110 000
Virkistystoiminta (enintään)	39 000
Muut henkilöstömenot	1 000 000
Rakennusten käyttö	10 000 000
Atk-menot	5 700 000
Muut toimistomenot	2 500 000
Kirjasto ja painatus	1 177 000
Markkinointi ja tiedotus	396 000
Korjaus- ja huoltomenot	615 000
Muut menot	570 000
Yhteensä	22 167 000

1984 esitys	22 167 000
1983 menoarvio	20 433 000
1983 I lisämenoarvio	350 000
1982 tilinpäätös	17 974 265

70. Koneiden ja kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 25 500 000 mk, mistä 5 000 000 mk aiheutuu tilausvaltuuksien perusteella tilattujen sähkötalo I:n ja tutkimushalli I:n laitteiden maksatuksesta vuonna 1984.

Käyttösuunnitelma:	mk
Varsinaiset perushankinnat	13 000 000
Sähkötalo I:n varustaminen	3 500 000
Tutkimushalli I:n varustaminen	5 500 000
Tietokonetekniikan laboratorion varustaminen	1 000 000
Keskitetyn tietokonelaitteiston uudistaminen	2 000 000
Mineraalitekniikan laboratorion varustaminen	500 000
Yhteensä	25 500 000

Tutkimushalli I varustamiseen ehdotetusta 5 500 000 markasta 3 000 000 mk on tarkoitus käyttää kiinteisiin tutkimuslaitteisiin, joiden kustannusarvio on 14 000 000 mk.

Ehdotetaan, että valtion teknillinen tutkimuskeskus valtuutetaan tilaamaan vuonna 1984 sähkötalo I:n ja tutkimushalli I:n laitteita yhteensä enintään 5 000 000 markalla. Sähkötalo I:n ja tutkimushalli I:n laitehankintoja varten on aikaisemmin myönnetty 5 500 000 markan määräraha ja 21 000 000 markan tilausvaltuudet. Vuoden 1982 tilausvaltuudet 9 000 000 mk jäivät käyttämättä hankkeiden viivästymisen johdosta.

Momentin määrärahasta ehdotetaan käytettäväksi 375 000 mk enintään viiden henkilön palkkaamiseen erikoiskoneiden ja -laitteiden valmistamiseksi tutkimuskeskuksessa ulkomaisen hankinnan asemasta.

1984 esitys	25 500 000
1983 menoarvio	15 400 000
1983 I lisämenoarvio	1 100 000
1982 tilinpäätös	13 500 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 47 100 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala ² m ²	Kustannusarvio mk	mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Sähkötalo I, Espoo (tutkimuskeskuksen osuus) .	6 237	48 400 000	7 760	27 000 000	20 000 000
2. Tutkimushalli I, Espoo (tutkimuskeskuksen osuus)		78 600 000		22 800 000	19 600 000
— maanalainen osa	5 845	57 900 000	9 905		
— maanpäällinen osa	3 453	20 700 000	5 995		
3. Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen Tampe- reen koekentän siirto ja rakentaminen		1 000 000			500 000
4. Mineraalitekniikan laboratorio, Outokumpu ...				1 400 000	3 000 000
5. Aluksenkäsitteilysimulaattorin halli, Espoo	350	2 000 000	5 700		2 000 000
6. Muutostyöt ja suunnittelu					2 000 000
Yhteensä					47 100 000

1984 esitys.....	47 100 000
1983 menoarvio.....	31 500 000
1982 tilinpäätös.....	19 300 000

89. *Teknisen tutkimuksen vientiä harjoittavan valtionenemmistöisen osakeyhtiön perustaminen (siirtomääräraha)*

Teknisen tutkimuksen viennin edistämistä varten ehdotetaan perustettavaksi valtion teknillisen tutkimuskeskuksen yhteyteen valtionenemmistöinen osakeyhtiö. Teknistä tutkimusta pidetään sopivana julkisten palvelujen viennin kohteena. Teknisen tutkimuksen vieni liittyy läheisesti valtion teknillisen tutkimuskeskuksen kansainvälis-

tymispyrkimyksiin, eräiden tutkimuksen painopistealueiden syventämiseen ja kotimaisen teollisuuden viennin edistämiseen.

Yhtiön osakepääoma olisi aluksi 500 000 mk, minkä valtio merkitsisi tässä vaiheessa kokonaan. Yhtiön toiminta olisi kokeiluluonteista neljän vuoden ajan, minkä jälkeen yhtiön toiminnan jatkamisesta päätettäisiin toiminnan tuloksista tehtävien selvitysten perusteella.

Edellä esitetyn perusteella momentille ehdotetaan 500 000 mk perustettavan yhtiön osakkeiden merkitsemistä varten.

1984 esitys.....	500 000
------------------	---------

43. Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen maksulliset tutkimuspalvelut

Luvun nimike on muutettu.

Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen maksullisen suoritetuotannon määrä perustuu tutkimus-tehtävien kysyntään, jonka ennakoidaan edelleen kasvavan tutkimus- ja kehitystyöhön suunnatun sekä julkisen että yksityisen panoksen lisääntymisestä johtuen. Maksullisen suoritetuotannon kasvusta huomattava osa suuntautuu informaati-

otekniikkaan ja mekaaniseen tekniikkaan. Tehtävistä kertyvät tulot, jotka on merkitty alamomentille 12.32.42.1, kattavat toiminnan aiheuttamat kustannukset tutkimuskeskuksen maksuasetuksen (262/77, muut. 42/83) edellyttämällä tavalla lukuunottamatta maksullisiin tutkimuspalveluihin liittyvistä esitutkimuksista ja riskeistä aiheutuvia menoja momentilla 32.43.22.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 134 323 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
2. <i>Työsuhdepalkat</i>	121 879 400	+ 12 680 100	1 480	+ 65
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	8 787 200	+ 1 066 500	—	—
	Varaus 1983	— 1 092 000	—	—
	Varaus 1984	3 656 400	—	—
	Yhteensä	134 323 000	1 480	+ 65

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 8 845 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 11 435 000 mk, mistä 6 435 000 mk 65 uuden toimihenkilön palkkaamisesta tutkimuskysynnän arvioitun lisääntymisen ja 5 000 000 mk määrärahan oikaisun johdosta. Kun työsuhdepalkoista

ehdotetaan vähennettäväksi 7 600 000 mk siirtona momentille 32.43.22, lisäys on 3 835 000 mk. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 1 545 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	134 323 000
1983 menoarvio	118 012 000
1983 I lisämenoarvio	3 207 000
1982 tilinpäätös	98 008 797

21. *Eräät tutkimustoiminnan menot* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 9 000 000 mk, mistä 6 305 000 mk johtuu tutkimuskysynnän lisääntymisestä ja 2 695 000 mk hintojen noususta. Kun momentilta ehdotetaan siirrettäväksi esitutkimuksista ja riskeistä aiheutuvina menoina 2 600 000 mk momentille 32.43.22, lisäys on 6 400 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maksullisissa tutkimuspalveluksissa käytettävien laboratoriotarvikkeiden ja tarveaineiden hankintoihin, tutkimuksiin liittyviin matkoihin ja maksullisten tutkimuspalvelujen muihin kulumenoihin.

1984 esitys.....	44 900 000
1983 menoarvio.....	38 500 000
1983 I lisämenoarvio	5 200 000
1982 tilinpäätös.....	33 500 000

22. *Esitutkimuksista ja riskeistä aiheutuvat menot*

Momentille ehdotetaan 11 400 000 mk, mistä 7 600 000 mk on siirtoa momentilta 32.43.01 ja 2 600 000 mk siirtoa momentilta 32.43.21. Momentin määrärahaa saadaan käyttää maksullisten

tutkimuspalvelujen edellyttämistä esitutkimuksista ja tutkimustoimeksiantoihin sisältyvistä riskeistä aiheutuviin palkkausmenoihin sekä aineiden ja tarvikkeiden, vieraiden palveluiden sekä koneiden ja laitteiden hankintamenoihin, milloin mainitut menot jätetään tutkimuskeskuksen istunnon päätöksellä tutkimuspalvelujen tilaajalta perimättä. Järjestely edellyttää valtion teknillisestä tutkimuskeskuksesta annetun lain (144/72) muuttamista, mitä koskeva hallituksen esitys annetaan eduskunnalle.

1984 esitys.....	11 400 000
------------------	------------

70. *Koneiden ja kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 18 800 000 mk maksullisten tutkimuspalvelujen tehtäviin liittyvien koneiden, laitteiden ja kaluston hankintaa ja uusimista varten.

1984 esitys.....	18 800 000
1983 menoarvio.....	10 500 000
1983 I lisämenoarvio	9 400 000
1982 tilinpäätös.....	9 300 000

44. Teknologian kehittämiskeskus

Teknologian tason ylläpitämiseksi ja kohottamiseksi 1.7.1983 lukien perustetulle teknologian kehittämiskeskukselle kuuluvat keskeiset teknologia politiikan suunnittelu- ja valmistelutehtävät sekä tutkimushankkeiden rahoitustehtävät. Kehittämiskeskuksen toiminnassa tähdätään valtioneuvoston teknologia politiikkaa koskevan periaatepäätöksen (11.8.1982) mukaisesti teknologia politiikan tavoitteellisuuden, tehokkuuden ja rahoituksen tuloksellisuuden lisäämiseen. Tähän liittyvien suunnittelu- ja valmistelutehtävien hoidon tehostamiseksi ehdotetaan kehittämiskeskuksen henkilöstöä ja muita voimavaroja lisättäväksi.

Vuoden 1984 alusta lukien ehdotetaan kehittämiskeskukselle siirrettäväksi valtion teknillisestä tutkimuskeskuksesta teollisuussihiteeritoimintaan kuuluvat tehtävät sekä tuotekehitys- ja markki-

nointiyksiköt. Pienen ja keskisuuren teollisuuden tuotekehitystä ja markkinointia koskevan hankekohtaisen konsultoinnin edistämiseksi ehdotetaan perustettavaksi uusi tuotekehitys- ja markkinointi yksikkö Vaasan lääniin. Seuraava tuotekehitys- ja markkinointi yksikkö on tarkoitus perustaa Kuopion lääniin.

Vuoden 1983 tulo- ja menoarvion mukaisesti tähän lukuun siirretään luvusta 32.46 (Teknisen ja kaupallisen tutkimuksen tukeminen) määrärahat seuraavilta momenteilta: 23. (Tavoitetutkimustoiminta), 40. (Avustukset teollisuuden tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan), 43. (Avustukset ulkomaisen teknologian hankkimiseksi pienelle ja keskisuurelle teollisuudelle), 83. (Teollisuuden tuotekehityslainat) ja 84. (Teollisuuden tuoteparannuslainat).

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 418 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Sopimuspalkkaisten virkamiesten palkkaukset</i>	484 500	+ 99 400	3	—
2. <i>Työsuhdepalkat</i>	4 335 400	+ 2 035 400	22	+ 13
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	96 000	+ 96 000	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	354 600	+ 164 600	—	—
	Varaus 1983	— 26 900	—	—
	Varaus 1984	+ 147 500	—	—
	Yhteensä	+ 2 516 000	25	+ 13

Henkilöstön määrän lisäyksestä seitsemän aiheutuu siirrosta momentilta 32.42.01.

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 285 700 mk, mistä 205 600 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

c) Luvun perusteluun viitaten työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 831 600 mk kuuden henkilön palkkaamiseksi, joista viisi teknologista asiantuntemusta edellyttäviin suunnittelu- ja valmistelutehtäviin ja yksi tuotekehitys- ja markkinointiyksiköiden johtotehtäviin.

Luvun perusteluun viitaten työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 498 300 mk siirtona momentilta 32.42.01 teollisuussihteeritoimintaan kuuluvia tehtäviä hoitavien seitsemän toimihenkilön palkkaamiseksi.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 519 200 mk vuonna 1983 osaksi vuotta palkattujen tointen palkkioina.

Lisäys on 1 849 100 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 35 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan 96 000 mk, mistä 1 000 mk vuosilomakorvauksina, 15 000 mk viransijaisten palkkioina ja 80 000 mk erittelemättöminä muina palkkioina ja palkkioina.

1984 esitys	5 418 000
1983 menoarvio	2 902 000

09. *Teknologian valtuuskunta*

Teknologian kehittämiskeskuksesta annetun lain (161/83) nojalla asetettavan teknologian valtuuskunnan menoja varten momentille ehdotetaan 10 000 mk.

1984 esitys	10 000
-------------------	--------

21. (32.46.23) *Tavoitetutkimustoiminta* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 9 000 000 mk, mistä 6 500 000 mk aiheutuu tutkimustoiminnan lisäämisestä ja 2 500 000 mk hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää sellaisiin soveltavan teknisen tutkimuksen hankkeisiin, joiden merkitys on tärkeä maamme teollisuuden tutkimus- tai kehitystoiminnalle tai jotka kohottavat tai ylläpitävät teknologian tasoa sekä näiden tutkimusten julkaisemiseen. Momentin määrärahaa arvioidaan käytettäväksi 24 000 000 mk puolijohdeteknologian ja tietotekniikan kehittämiseen tähtäviin tutkimusprojektien jatkamiseen sekä 1 300 000 mk Euroopan Avaruusjärjestön kanssa tehtävään yhteistyöhön. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös teollisuuden turvallisuutta koskevaan tutkimustoimintaan, projektien edellyttämien erilaisten tutkimuslaitteiden hankkimiseen, teknisten asiantuntijaseminaarien järjestämiseen, uuden tekniikan teolliseen soveltamiseen liittyvään selvitys- ja julkaisutoimintaan sekä tutkimusprojektien edellyttämiin ulkomaanmatkoihin.

1984 esitys	45 000 000
1983 menoarvio	36 000 000
1982 tilinpäätös	30 000 000

28. (32.42.28) *Tuotekehitys- ja markkinointiyksiköt* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 106 000 mk, mistä 924 000 mk aiheutuu uuden tuotekehitys- ja markkinointiyksikön perustamisesta Vaasan lääniin ja 182 000 mk hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tuotekehitys- ja markkinointiyksiköiden palkkausmenoihin, asiantuntijapalvelujen ja käyttöomaisuuden ostoon, kokous- ja neuvottelukuluihin ja muihin

kulutusmenoihin. Momentilta saadaan palkata pysyväisluonteiseen työsuhteeseen enintään 16 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Palkkaukset	1 826 000
Matkat	550 000
Asiantuntijapalvelut	550 000
Käyttöomaisuuden ostot	90 000
Vuokrat	320 000
Kokous- ja neuvottelukustannukset	35 000
Muut menot	335 000
Yhteensä	3 706 000

1984 esitys	3 706 000
1983 menoarvio	2 600 000
1982 tilinpäätös	1 622 688

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 891 000 mk, mistä 60 000 mk on siirtoa momentilta 32.42.21 ja 1 500 000 mk aiheutuu Euroopan Avaruusjärjestön jäsenmaksusta, 1 227 000 mk lisäyksestä vuonna 1983 osaksi vuotta myönnettyyn määrärahaan sekä 104 000 mk hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	15 000
Matkat	800 000
Virkistystoiminta (enintään)	1 500
Muut henkilöstömenot	65 000
Rakennusten käyttö	850 000
Atk-menot	500 000
Muut toimistomenot	500 000
Kansainvälinen yhteistyö	1 500 000
Muut menot	150 000
Yhteensä	4 381 500

1984 esitys	4 381 500
1983 menoarvio	1 490 500

40. (32.46.40) Avustukset teollisuuden tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 19 000 000 mk, mikä aiheutuu tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan tukitoimenpiteiden lisäämisestä ja hintojen noususta. Määräraha on otettu huomioon momentilla 32.44.83 tuotekehityslainoihin ehdotettu määräraha. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustusten myöntämiseksi teollisuusyritysten uusia tuotteita ja tuotantomenetelmiä koskeviin tutkimus- ja kehityshankkeisiin tuotekehitysavustusten yleisistä ehdoista annetun valtioneuvoston päätöksen (1111/81) mukaisesti. Avustustoiminnalla edistetään etenkin teollisuuden tuotantorakenteen ja yritysten tuotevali-

koiman sopeuttamista kansainväliseen kilpailutilanteeseen sekä tuetaan varsinkin energian ja kotimaisten raaka-ainevarojen säästöön ja ympäristönsuojelun laitteistojen kehittämiseen liittyvää tuote- ja menetelmäkehitystä.

Avustusrahoitusta tarvitaan lähinnä tavallista vaikeamman uuden teknologian hyväksikäyttöön liittyviin hankkeisiin ennen kaikkea niiden alkuvaiheissa. Avustuspäätöksiä tehtäessä otetaan erityisesti huomioon pienen ja keskisuuren teollisuuden erityistarpeet.

1984 esitys	89 000 000
1983 menoarvio	70 000 000
1982 tilinpäätös	50 000 000

43. (32.46.43) Avustukset ulkomaisen teknologian hankkimiseen pienelle ja keskisuurelle teollisuudelle

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk, mikä aiheutuu pienen ja keskisuuren teollisuuden ulkomaisen teknologian hankinnan lisääntymisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustusten myöntämiseen pienille ja keskisuurille yrityksille ulkomaisten valmistusoskeuksien, tuotantomenetelmien tai niiden käyttöoikeuksien ja tilaustutkimusten hankkimiseksi silloin, kun vastaavaa teknologian hankintamahdollisuutta ei kotimaasta ole.

1984 esitys	1 100 000
1983 menoarvio	1 000 000

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 600 000 mk kaluston, atk-laitteiden ja konttorikoneiden hankkimista varten.

1984 esitys	600 000
1983 menoarvio	300 000

83. (32.46.83) Teollisuuden tuotekehityslainat (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 90 000 000 mk käytettäväksi tuotekehityslainojen yleisistä ehdoista annetun valtioneuvoston päätöksen (1112/81) mukaisesti. Lainoja myönnetään kilpailukykyisten uusien tuotteiden ja menetelmien kehittämiseen, jolloin erityistä huomiota kiinnitetään energian ja kotimaisten raaka-ainevarojen säästöön. Lainat voidaan myöntää vakuutta vaatimatta. Mikäli kehitystyö ei johda taloudellisesti hyödynnettävään tulokseen, teknologian kehittämiskuksella on lainan saajan hakemuksen perusteella oikeus jättää laina kokonaan tai osittain takaisin

perimättä tarvitsematta yksittäistapauksissa erikseen pyytää eduskunnan suostumusta.

1984 esitys.....	90 000 000
1983 menoarvio.....	87 500 000
1982 tilinpäätös.....	92 500 000

84. (32.46.84) *Teollisuuden tuoteparannuslainat* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 15 000 000 mk käytettäväksi lainojen myöntämiseen vientituotteiden ja niiden tuotantomenetelmien parantamiseen

tarkoitettujen lainojen yleisistä ehdoista annetun valtioneuvoston päätöksen (1113/81) mukaisesti. Rahoitettavien hankkeiden osalta pidetään tärkeänä, että yrityksellä on parannettavaa tuotetta varten valmiit tuotantoedellytykset ja markkinointikanavat. Lainat voidaan myöntää vakuutta vaatimatta.

1984 esitys.....	15 000 000
1983 menoarvio.....	13 000 000
1982 tilinpäätös.....	10 000 000

46. Teknisen ja kaupallisen tutkimuksen tukeminen

21. *Ulko- ja kotimaankauppaan liittyvä tutkimustoiminta* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä tutkimustarpeen lisääntymisestä ja hintojen noususta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkopuolisilta tilattaviin tutkimuksiin ja selvityksiin, jotka liittyvät ulko- ja kotimaankauppaan, merenkulun elinkeinopolitiikkaan, yritysten kansainväliseen kilpailukykyyn, markkinointiin, julkishallinnon asiantuntemuksen vientiin sekä liikkeenjohdon ongelmiin. Määrärahasta saadaan myös suorittaa tästä toiminnasta aiheutuvia palkkaus- ja julkaisumenoja.

1984 esitys.....	3 000 000
1983 menoarvio.....	2 600 000
1982 tilinpäätös.....	2 400 000

22. *Kansainvälinen tekninen yhteistyö* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 800 000 mk, mikä aiheutuu yhteistyöhankkeiden lisääntymisestä, valuuttakurssien muutoksista ja hintojen noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 1 250 000 mk, vähennys on 450 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kansainvälisistä tieteellisteknisistä hankkeista aiheutuviin välittömiin menoihin sekä yhteistyöhön osallistuvien henkilöiden ulkomaanmatkoihin, kansainväliseen tekniseen yhteistyöhön liittyviin jäsenmaksuihin sekä yhteistyön edellyttämistä seminaareista, vierailuista ja asiantuntija- sekä sihteeristötehtävistä aiheutuviin palkkaus- ja muihin menoihin.

1984 esitys.....	6 400 000
1983 menoarvio.....	6 850 000
1982 tilinpäätös.....	4 600 000

(23.) *Tavoitetutkimustoiminta* (siirtomääräraha)

Momentti on siirretty lukuun 32.44 momentiksi 21.

24. *Jäänmurtamislaboratorion käyttäminen*

Valtion ja Oy Wärtsilä Ab:n välillä vuonna 1982 solmitun sopimuksen mukaan valtion teknillinen tutkimuskeskus, teknillinen korkeakoulu ja Oulun yliopisto saavat käyttää Oy Wärtsilä Ab:n jäänmurtamislaboratoriota omiin tutkimuksiinsa. Laboratorion käytöstä vuonna 1984 aiheutuvia menoja varten momentille ehdotetaan 1 700 000 mk. Lisäys 300 000 mk aiheutuu sopimuksen mukaisten korvausten kasvusta.

1984 esitys.....	1 700 000
1983 menoarvio.....	1 400 000

(40.) *Avustukset teollisuuden tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan* (siirtomääräraha)

Momentti on siirretty lukuun 32.44 momentiksi 40.

41. *Avustukset teollisuuden kehittämistä ja liikkeenjohdollista koulutusta edistävälle yhteisölle*

Momentille ehdotetaan lisäystä 940 000 mk, mistä 500 000 mk aiheutuu keksintötoimintaan osoitetun valtionavustuksen lisäämisestä ja 440 000 mk lähinnä kustannusten noususta. Kun

momentilta vähennetään 70 000 mk Johtamistaidon Opisto ry:n valtionavustuksena, lisäys on 870 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös valtionavustuksena teollisuuden kehittämistä ja liikkeenjohdollista koulutusta edistävälle yhteisöille käyttösuunnitelman mukaisesti. Avustukset myönnetään kauppa- ja teollisuusministeriön määrittelemistä toiminnoista aiheutuviin valtionavustuksen piiriin hyväksyttäviin meinin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Suomen Standardisoimisliitto ry	2 400 000
Rationalisointiliitto ry	350 000
Keksintösäätiö	3 800 000
Liikkeenjohdon Instituutin Säätiö	1 750 000
Liiketaloustieteellisen Tutkimuslaitoksen Säätiö	350 000
Insinööritjärjestöjen Koulutuskeskus ry	525 000
Johtamistaidon Opisto ry	230 000
Ekonomisäätiön Koulutuskeskus	315 000
Tietotekniikan kehittämiskeskus	350 000
Yhteensä	10 070 000

1984 esitys	10 070 000
1983 menoarvio	9 200 000
1982 tilinpäätös	7 800 000

(43.) *Avustukset ulkomaisen teknologian hankkimiseen pienelle ja keskisuurelle teollisuudelle*

Momentti on siirretty lukuun 32.44 momentiksi 43.

(83.) *Teollisuuden tuotekehityslainat (siirtomääräraha)*

Momentti on siirretty lukuun 32.44 momentiksi 83.

(84.) *Teollisuuden tuoteparannuslainat (siirtomääräraha)*

Momentti on siirretty lukuun 32.44 momentiksi 84.

47. Merentutkimuslaitos

Itämeren alueen ympäristön suojelua koskeva yleissopimus sekä tieteellis-teknillinen yhteistyö Neuvostoliiton ja Ruotsin kanssa aiheuttavat maamme sitoutumisen nykyistä laajempiin tutki-

mustehtäviin ja kehittyvään Itämeren seuranta-tutkimukseen. Tehtävät edellyttävät laitoksen toimintojen uudelleen painottamista ja resurssien lisäämistä.

01. *Palkkaukset (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 5 584 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	2 281 700	+ 225 300	24	+ 1
2. <i>Työsubdepalkat</i>	2 484 800	+ 309 500	31	+ 1
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	300 500	+ 17 200	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	365 000	+ 46 200	—	—
Varaus 1983		— 45 200	—	—
Varaus 1984	152 000	+ 152 000	—	—
Yhteensä	5 584 000	+ 705 000	55	+ 2

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7).

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 310 900 mk palvelusuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan

perustettavaksi ylimääräinen erikoistutkijan toimi (B 2). Lisäys on 108 100 mk.

c) Työsuhdelpalkkoihin ehdotetaan lisäystä 75 900 mk enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseksi maksullisiin tilaustutkimustehtäviin.

Työsuhdelpalkkoihin ehdotetaan lisäystä 57 100 mk alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten toimistosiihteerin palkkaamista varten.

Lisäys on 133 000 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 32 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	5 584 000
1983 menoarvio	4 879 000
1982 tilinpäätös	4 425 276

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 533 000 mk, mikä aiheutuu vuokramenojen lisääntymisestä uusien toimitilojen ja merentutkimusalan Arandan käyttöönoton johdosta sekä hintojen noususta. Kun momentilta vähennetään 3 000 mk muina henkilöstömenoina, lisäys on 2 530 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös menoihin, jotka aiheutuvat merentutkimustoiminnassa käytettävien tutkimustarvikkeiden hankkimisesta, alusvuokrasta, ulkopuolisista tutkimuspalveluista, kenttätutkimusten muista kulutus-

menoista, tiedotuspalvelusta, ulkopuolisille suoritettavista tutkimuksista ja kansainvälisestä yhteistyöstä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	3 500
Matkat	450 000
Virkistystoiminta (enintään)	1 200
Aineet ja tarvikkeet	750 000
Julkaisujen hankinta	100 000
Vieraiden palveluiden ostot	1 000 000
Kansainvälinen yhteistyö	160 000
Vuokrat	5 750 000
Muut menot	55 300
Yhteensä	8 270 000

1984 esitys	8 270 000
1983 menoarvio	5 740 000
1982 tilinpäätös	5 730 879

70. Kaluston ja tutkimusvälineiden hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 100 000 mk, mistä 896 000 mk tutkimusvälineiden, konttorikoneiden ja kalusteiden uusimista ja hankkimista sekä 204 000 mk uuden puhelinkeskuksen hankkimista varten.

1984 esitys	1 100 000
1983 menoarvio	1 250 000
1982 tilinpäätös	500 000

48. Teollisuussiihteerit

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 8 824 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	1 345 200	+ 65 000	25	—
2. <i>Työsuhdelpalkat</i>	2 946 200	+ 458 600	19	+ 2
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	4 036 800	+ 228 700	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	246 000	+ 52 600	—	—
Varaus 1983		— 75 700	—	—
Varaus 1984	249 800	+ 249 800	—	—
Yhteensä	8 824 000	+ 979 000	44	+ 2

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 497 500 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Teollisuussiihteeriverkoston toiminnan laajentamisen ja koulutusmahdollisuuksien lisääntymisen johdosta ehdotetaan työsuhdelpalkkoihin

lisäystä 254 800 mk, mistä 74 800 mk työsuhdepalkkoina ja 180 000 mk paikalliskorotuksina kahden harjoittelijan palkkaamiseksi teollisuus- sihteeritoimistoihin.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 21 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	8 824 000
1983 menoarvio	7 845 000
1982 tilinpäätös	6 935 655

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 128 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan laajentamisesta, valtuuttakurssien muutoksista ja hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös teollisuussihteerien neuvottelupäivien järjestämisestä, kansainväliseen tieteellis-tekniseen yhteistyöhön liittyvien asiantuntijavierailujen yhteydessä järjestettävistä neuvottelu- ja edustustilaisuuksista, kotimaan organisaation ulkomaisista virkamatoista, kotimaassa tapahtuvasta julkaisu- ja tiedotustoiminnasta, samoin kuin maksullisesta palvelutoiminnasta aiheutuviin sekä ulkomaanedustuksen viran ja toimen haltijain palkkauksesta, paikalliskorotuksesta ja erinäisistä korvauksista annetun asetuksen (477/76) sekä ulkomaanedustuksen virkamiesten muutto- ja kotilomamatkakustannusten korvaamisesta annetun asetuksen

(478/76) mukaisiin kulutusmenoihin. Maksullisesta palvelutoiminnasta arvioidaan kertyvän tuloja 600 000 mk alamomentille 12.32.99.3.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	30 000
Matkat	700 000
Kotilomamatkat	235 000
Rakennusten käyttö	850 000
Toimistomenot	650 000
Muutot	630 000
Asettautumis- ja varustautumiskorvaukset ..	255 000
Kotimaan toiminta	250 000
Maksullinen palvelutoiminta	550 000
Muut menot	150 000
Yhteensä	4 300 000

1984 esitys	4 300 000
1983 menoarvio	3 172 000
1982 tilinpäätös	2 993 773

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 75 000 mk konttorikoneiden, toimistokalusteiden ja turvallisuuslaitteiden hankkimista, toimistoautomaation asteittaisista toteuttamista sekä henkilöstön asuntojen peruskalusteiden hankintaa varten, muuttokustannusten vähentämiseksi.

1984 esitys	75 000
1983 menoarvio	53 000
1982 tilinpäätös	150 000

49. Kehitysaluerahasto Oy

42. Kehitysaluerahasto Oy:lle maksettava korkotuki (arviomääräraha)

Kehitysaluerahasto Oy on voinut yhtiöstä annetun lain (65/71, muut. 577/75, 363/78 ja 324/79) nojalla vuoden 1981 loppuun saakka myöntää kunnan tuotantorakennusten korkotukiluottoja vastaavia luottoja sekä kunnille että teollisuuskytille. Näiden osalta valtio suorittaa korkotukea vastaavan korvauksen yhtiölle. Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 400 000 mk, mikä aiheutuu luottokannan vähentymisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää korkotuen maksamiseen vuosina 1972—1981 myönnettyistä luotoista.

1984 esitys	3 100 000
1983 menoarvio	3 500 000
1982 tilinpäätös	3 626 855

43. Luotto- ja kurssitappioiden korvaaminen (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 12 000 000 mk, mikä aiheutuu luotto- ja kurssitappioiden arvioidusta lisääntymisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkomaisten luottojen kurssitappioiden ja yhtiön luotonanto- ja takaustoiminnassa syntyneiden tappioiden korvaamiseen.

1984 esitys	35 000 000
1983 menoarvio	23 000 000
1982 tilinpäätös	18 966 112

44. Avustus Kehitysaluerahasto Oy:lle kehitysyhtiöiden perustamista varten

Momentin alamomenttijako ehdotetaan poistettavaksi. Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi

1 000 000 mk valtionavustuksena Kehitysaluerahasto Oy:lle Kainuun kehitysyrityksen Keraspo Oy:n osakkeiden merkitsemiseen. Keraspo Oy:n toimintaa on tarkoitus jatkaa yhtiön käytettävissä olevilla varoilla.

Vuoden 1982 toisessa lisämenoarviossa on hyväksytty suunnitelma, jonka mukaan Kehitysaluerahasto Oy:lle myönnetään valtion varoista neljän kokeiluvuoden ajan avustusta lähinnä Lapin läänin alueella toimivan kehitysyrityksen osakkeiden merkitsemiseen vuosina 1982—1985 kunakin vuonna 1 500 000 mk. Edellä sanotun perusteella momentille ehdotetaan 1 500 000 mk. Kehitysaluerahasto Oy:lle Lapin kehitysyrityksen Lakespo Oy:n osakkeiden merkitsemiseen myönnettävää avustusta varten.

1984 esitys	1 500 000
1983 menoarvio	2 500 000
1982 tilinpäätös	2 500 000

45. Tutkimustoiminnan tukeminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää 8 000 000 mk valtionavustuksena Kehitysaluerahasto Oy:lle kauppa- ja teollisuusministeriön hyväksymien perusteiden mukaisesti tapahtuvan pienten ja keski-

suurten teollisuusyritysten tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan tukemiseen sekä 2 000 000 mk liikkeenjohdon koulutustoiminnan tukemiseen.

1984 esitys	10 000 000
1983 menoarvio	9 000 000
1982 tilinpäätös	7 500 000

83. Debentuurilaina Kehitysaluerahasto Oy:lle (siirtomääräraha)

Kehitysaluerahasto Oy:n lainojen ja osakepääomasijoitusten myöntämisvaltuudeksi ehdotetaan vuonna 1984 600 000 000 mk. Tätä varten tarpeellisen rahoituksen osittaiseksi järjestämiseksi ehdotetaan, että valtio merkitsisi Kehitysaluerahasto Oy:n liikkeeseen laskeman 190 000 000 markan vastuudebentuurilainan. Lainan korko olisi vähintään 7 % ja laina-aika enintään 15 vuotta. Lainalle ei vaadittaisi vakuuksia. Tarkoituksena on kuten aikaisemminkin asettaa lainan myöntämisen edellytykseksi, että Kehitysaluerahasto Oy noudattaa lainoja myöntäessään valtioneuvoston yhtiölle hyväksymää sijoitussuunnitelmaa. Edellä esitetyn perusteella momentille ehdotetaan 190 000 000 mk.

1984 esitys	190 000 000
1983 menoarvio	175 000 000
1982 tilinpäätös	170 000 000

50. Teollisuuden edistäminen

Kauppa- ja teollisuusministeriön tarkoituksena on selvittää kehitysyritystoiminnan edistämiseksi tarvittavat toimenpiteet. Tässä yhteydessä kiinnitetään huomiota toisaalta yksityisten kehitysyritysten toimintaedellytysten parantamiseen ja toisaalta niihin periaatteisiin, joilla valtion tulisi osallistua kehitysyrityspalvelujen alueellisen saatavuuden turvaamiseen. Momentilla 32.51.88 on ehdotettu myönnettäväksi 3 000 000 mk kahden kehitysyrityksen osakkeiden merkitsemiseen. Näiden kehitysyritysten pääasialliset toiminta-alueet olisivat Pirkanmaa ja Kymen lääni.

09. Neuvottelukunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 62 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä hintojen noususta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Pienteollisuusneuvottelukunta	91 000
Teollisuusneuvottelukunta	96 000
Läänien teollisuusneuvottelukunnat	730 000
Yhteensä	917 000

1984 esitys	917 000
1983 menoarvio	855 000
1982 tilinpäätös	378 196

23. Teollistamistutkimukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja tutkimustarpeen lisääntymisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kauppa- ja teollisuusministeriön, teollisuusneuvottelukunnan ja läänien teollisuusneuvottelukuntien suorittamaa teollisuuspolitiikkaa ja teollisuuden kehittämisedellytyksiä koskevaa tutkimus- ja selvitystyötä varten. Lisäksi ehdotetaan, että momentin määrärahaa saadaan käyttää enintään kuutta henkilötyövuotta vastaavan henkilömäärän palkkaamiseen määräaikaiseen työsopimussuhteeseen toimintaan liittyviä tutkimus- ja selvitystehtäviä varten.

1984 esitys	1 100 000
1983 menoarvio	1 070 000
1982 tilinpäätös	1 000 000

30. Valtionosuus ja -avustus kuntien elinkeinoasiamiesten palkkaukseen (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 023 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionavustuksesta kuntien elinkeinoasiamiesten palkkaukseen annetun lain (159/75) 3 §:n nojalla suoritettaviin käyttökustannuksiin.

1. *Valtionosuus palkkausmenoihin.* Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen laiksi valtionavustuksesta kuntien elinkeinoasiamiesten palkkaukseen annetun lain 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (1010/82) voimaantulosäännöksen muuttamisesta ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin vuonna 1984 hyväksytään vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa hyväksytyyn kolmen lisäksi enintään viisi uutta elinkeinoasiamiestä. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 1 999 100 mk, mistä 1 070 000 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistamisesta, 209 900 mk vuoden 1983 ensimmäisen lisämenoarvion mukaisesti vakainasetetun kolmen elinkeinoasiamiehen edelleen palkkaamisesta, 347 500 mk uuden henkilöstön palkkaamisesta sekä 371 700 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 107 600 mk vuodelle 1983, lisäys on 1 891 500 mk. Alamomentin loppusumma on 12 766 000 mk.

2. *Valtionavustus palkkausmenoihin.* Valtionavustuksen piiriin ehdotetaan vuonna 1984 hyväksyttäväksi kaksi uutta elinkeinoasiamiestä. Alamomentille ehdotetaan lisäystä 133 800 mk, mistä 22 800 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta, 100 000 mk uuden henkilöstön palkkaamisesta ja 11 000 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun alamomentilta vähennetään varaus 2 300 mk vuodelle 1983 lisäys on 131 500 mk. Alamomentin loppusumma on enintään 362 000 mk.

1984 esitys	13 128 000
1983 menoarvio	11 105 000
1983 I lisämenoarvio	95 400
1982 tilinpäätös	8 130 952

40. Valtionavustus pienen ja keskisuuren teollisuuden edistämisyksiköille

Momentille ehdotetaan lisäystä 550 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan lisääntymisestä ja hintojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionavustuksena pienen ja keskisuuren

teollisuuden edistämisyksiköille käyttösunnitelman mukaisesti. Avustukset myönnetään kauppa- ja teollisuusministeriön määrittelemistä toiminnoista aiheutuviin valtionavustuksen piiriin hyväksyttäviin menoihin. Pienen ja Keskisuuren Teollisuuden Edistämisyksikön avustusta voidaan käyttää myös säätiön toimesta tapahtuvaan avustustoimintaan, jolla tuetaan yritysten kehittämispalvelujen hankintaa.

Käyttösuunnitelma:	mk
Pienteollisuuden Keskusliitto ry	550 000
Käsi- ja Pienteollisuuden Koulutussäätiö	550 000
Ruotsinkieliset pienteollisuusjärjestöt	300 000
Pienen ja Keskisuuren Teollisuuden Edistämisyksikö 4 500 000	
Yhteensä	5 900 000

1984 esitys	5 900 000
1983 menoarvio	5 350 000
1982 tilinpäätös	4 670 000

41. Kaivannaisteollisuuden edistäminen

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 660 000 mk seuraavasti:

1. *Malminkäyttöpalkkiot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 40 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää malminetsinnän edistämiseksi myönnettäviin valtion tunnustuspalkkioihin. Alamomentin loppusumma on 100 000 mk.

2. *Mineraalisten raaka-ainesten hyväksikäyttöselvitykset.* Käyttökelpoisten malmiesiintymien ehtyessä on malminetsintää ja malmitutkimusta tarpeen tehostaa, minkä johdosta alamomentille ehdotetaan lisäystä 700 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää malmien ja muiden mineraalisten raaka-ainesten etsinnän ja hyväksikäytön sekä kaivostoimintaan liittyvän tutkimustoiminnan tukemiseen. Alamomentin loppusumma on 10 500 000 mk.

3. *Kansainvälinen yhteistyö mineraalisten raaka-ainesten etsinnässä.* Alamomentilta ehdotetaan vähennettäväksi 200 000 mk yhteistyöhankkeiden supistumisen johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää kansainvälisenä yhteistyönä suoritettavien geologisten tutkimustöiden kustannuksiin. Alamomentin loppusumma on 800 000 mk.

4. *Kaivosten lähiympäristöjen syväkairaukset.* Malmien ehtyessä on eräiden kaivosten lähiympäristössä tarkoituksena jatkaa vuosia 1980—1984 koskevaa kairausohjelmaa uusien malmien löytämiseksi. Valtio osallistuu kairauskustannuksiin enintään puolella. Kairausohjelman loppuvaiheessa ohjelman rahoitustarve vähenee, minkä

johdosta alamomentilta ehdotetaan vähennettäväksi 1 200 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää eräiden kaivosten ympäristössä suoritettavien kairaustutkimusten kustannuksiin. Alamomentin loppusumma on 3 800 000 mk.

1984 esitys.....	15 200 000
1983 menoarvio.....	15 860 000
1982 tilinpäätös.....	15 297 091

42. Valtionavustus Kotimaisen Työn Liitto ry:lle

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 040 000 mk, mistä 140 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja 900 000 mk kertamenosta eräiden vaikeuksissa olevien teollisuuden toimialojen erityiskampanjojen tukemisesta vuonna 1984. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Kotimaisen Työn Liitto ry:lle myönnettävään valtionavustukseen. Avustusta myönnetään kauppa- ja teollisuusministeriön määrittelemistä toiminnoista aiheutuviin valtionavustuksen piiriin hyväksyttäviin menoihin.

1984 esitys.....	3 040 000
1983 menoarvio.....	2 000 000
1982 tilinpäätös.....	1 600 000

43. Avustus Valvilla Oy:n korkomenojen alentamiseen

Vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa on hyväksytty suunnitelma, jonka mukaan Valvilla Oy:lle on tarkoitettu myöntää valtion varoista avustusta korkomenojen alentamiseen vuosina 1983 ja 1984 yhteensä 16 000 000 mk, mistä 8 000 000 mk sisältyy mainittuun lisämenoarvioon. Avustuksen myöntäminen perustuu Valvilla Oy:n lähivuosien toimintaedellytyksiä koskeviin selvityksiin, joiden mukaan yhtiön käyttökate tulisi saada nostettua noin 10 prosenttiin liikevaihdosta ja korkomenot alennettua noin 4 prosentin tasolle liikevaihdosta joko korkotuen avulla tai kokonaisvelkamäärää alentamalla. Avustus on osa yhtiön toiminnan jatkamisen kannalta välttämättömän tervehdyttämishojelman rahoitusjärjestelyistä, joihin liittyen alamomentilla 32.50.88.4 on ehdotettu yhtiön osakepääoman korottamista varten myönnettäväksi 10 000 000 markan määräraha.

Edellä esitetyn perusteella momentille ehdotetaan 8 000 000 mk valtion varoista Valvilla Oy:lle korkomenojen alentamiseen myönnettävää avustusta varten.

1984 esitys.....	8 000 000
1983 I lisämenoarvio.....	8 000 000

44. Eräiden kurssitappioiden korvaaminen (arvionmääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 200 000 mk lainakannan vähenemisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää pienen ja keskisuuren teollisuuden rahoittamiseen otettujen ulkomaisten lainojen kurssitappioiden korvaamiseen.

1984 esitys.....	300 000
1983 menoarvio.....	500 000
1982 tilinpäätös.....	681 461

45. Korkotuki teollisuuden tuotantolaitosten investointilainoista (arvionmääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 410 000 mk lainakannan vähenemisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Postipankin varoista myönnettävistä korkotukilainoista annetun lain (761/68) nojalla aikaisempina vuosina hyväksytyjen teollisuuslainojen korkotukeen.

1984 esitys.....	90 000
1983 menoarvio.....	500 000
1982 tilinpäätös.....	237 122

46. Ulkomaisen harjoittelun tukeminen

Teollisuustuotteiden kansainvälistä markkinointia ja ulkomaisen teknillisen kehityksen seuraamista rajoittaa näihin tehtäviin soveliaan kielitaitoisen ja ulkomailla työskentelyyn tottuneen henkilökunnan saatavuus. Korkeakoulu- ja opistotason koulutuksen saaneiden nuorten henkilöiden koulutukseksi tällaisiin tehtäviin ehdotetaan myönnettäväksi valtion varoista avustusta ulkomailla teollisuudessa, kaupallisessa toiminnassa tai näihin liittyvissä toiminnoissa tapahtuvaa työskentelyä varten valtioneuvoston vahvistamilla ehdoilla. Momentille ehdotetaan 1 500 000 mk avustusten myöntämistä varten.

1984 esitys.....	1 500 000
------------------	-----------

47. Valtionavustus eräisiin pienen ja keskisuuren teollisuuden neuvonta- ja koulutushankkeisiin

Momentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk toiminnan laajentumisen ja hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionavustuksen myöntämiseen pienelle ja keskisuurelle teollisuudelle tarkoitettujen neu-

vonta-, koulutus- ja konsultointipalvelujen kehittämiseen.

1984 esitys.....	900 000
1983 menoarvio.....	500 000
1982 tilinpäätös.....	498 102

48. *Liikevaihtoveron buojennusta vastaavat avustukset kunnille ja kiinteistöyrityksille* (siirtomääräraha)

Uusien teollisuusrakennuksien liikevaihtovero- buojennusta kompensoivan avustuksen myöntämiseksi kunnille ja kiinteistöyrityksille tuotantorakennushankkeita varten momentille ehdotetaan edelleen 50 000 000 mk.

1984 esitys.....	50 000 000
1983 menoarvio.....	50 000 000
1982 tilinpäätös.....	50 000 000

(49.) *Eräät Kemijoki Oy:lle suoritettavat korvaukset* (siirtomääräraha)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 33 000 mk.

1983 menoarvio.....	33 000
1982 tilinpäätös.....	832 000

60. *Siirto valtion takausrahastoon* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 000 000 mk takaustappioiden arvioidun lisääntymisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtiontakaustoimintaa koskevien lakien (375/63, 573/72 ja 609/73) nojalla toimivan valtiontakauslaitoksen antamien eräiden takaussitoumusten aiheuttamien tappioiden korvaamiseen valtiontakausraha-astolle.

1984 esitys.....	8 000 000
1983 menoarvio.....	4 000 000
1982 tilinpäätös.....	4 000 000

88. *Osakepääomien korotukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 135 000 000 mk seuraavasti:

1. *Kemira Oy:n osakepääoman korottaminen.* Vuoden 1982 toisessa lisämenoarviossa hyväksyttiin suunnitelma, jonka mukaan valtio osallistuu Kemira Oy:n vuosien 1982—1984 investointiohjelman osittaiseksi rahoittamiseksi toteutettavaan osakepääoman korotukseen siten, että valtion osuus olisi vuonna 1982 10 000 000 mk, vuonna

1983 20 000 000 mk ja vuonna 1984 20 000 000 mk. Investointiohjelmaan sisältyvät muun muassa Siilinjärven kaivoksen ja tehtaiden laajennus raakafosfaatin tuonnin vähentämiseksi ja lannoitetuotannon kustannusten alentamiseksi sekä viskoosikatkokuitutuotannon kehittäminen ja laajentaminen kannattavuuden parantamiseksi.

Edellä esitetyn perusteella alamomentille ehdotetaan 20 000 000 mk valtiolle tulevien Kemira Oy:n uusien osakkeiden merkintää varten.

2. *Veitsiluoto Osakeyhtiön osakepääoman korottaminen.* Vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa hyväksyttiin suunnitelma, jonka mukaan valtio osallistuu Veitsiluoto Osakeyhtiön kehittämissuunnitelman rahoittamiseksi yhtiön osakepääoman korotuksiin vuosina 1983—1986 siten, että korotus on 15 000 000 mk vuosina 1983—1985 kunakin vuonna ja 25 000 000 mk vuonna 1986. Kehittämissuunnitelman tarkoituksena on nostaa tuotannon jalostusarvoa ja turvata toiminnan jatkuvuus ja kehittäminen.

Edellä esitetyn perusteella alamomentille ehdotetaan 15 000 000 mk valtiolle tulevien Veitsiluoto Osakeyhtiön uusien osakkeiden merkintää varten.

3. *Valmet Oy:n osakepääoman korottaminen.* Vuoden 1982 kolmannessa lisämenoarviossa on hyväksytty suunnitelma, jonka mukaan valtio merkitsee Valmet Oy:n uusia osakkeita 180 000 000 markalla siten, että 90 000 000 mk maksetaan vuonna 1982 ja 90 000 000 mk vuonna 1984. Edellä esitetyn perusteella alamomentille ehdotetaan 90 000 000 mk merkintähinnan loppuosan maksamista varten.

4. *Valvilla Oy:n osakepääoman korottaminen.* Valvilla Oy:n lähivuosien toimintaedellytyksiä koskevien selvitysten mukaan yhtiö voi päästä tyydyttävään tulokseen vain, jos yhtiön käyttökatte saadaan nostettua noin 10 prosenttiin liikevaihdosta ja yhtiön korkomenojen osuus saadaan lasketuksi 4 prosentin tasolle liikevaihdosta joko korkotuen avulla tai kokonaisvelkojen määrää vähentämällä. Yhtiön liiketoiminnan rakennetta ja toimintamuotoja pyritään kehittämään siten, että edellä mainitut tavoitteet saavutettaisiin vuoteen 1985 mennessä.

Yhtiön talouden tervehdyttämistoimenpiteenä on yhtiön osakepääomaa korotettu vuonna 1983 10 000 000 markalla, minkä lisäksi yhtiölle on myönnetty 8 000 000 markan avustus korkomenojen alentamiseen. Momentilla 32.50.43 on ehdotettu 8 000 000 markan avustuksen myöntämistä korkomenojen alentamiseen myös vuonna

1984. Lisäksi yhtiön lainoille on annettu valtion takauksia eduskunnan 28.1.1983 hyväksymien 140 000 000 markan takausvaltuuksien nojalla.

Edellä mainittujen rahoitusjärjestelyjen lisäksi on yhtiön osakepääomaa suoritettujen selvitysten mukaan tarpeen korottaa myös vuonna 1984 yhtiön toiminnan jatkamisen kannalta välttämättömän tervehdyttämishjelman rahoituksen turvaamiseksi ja yhtiön vakavaraisuuden säilyttämiseksi.

Edellä esitetyn perusteella alamomentille ehdotetaan 10 000 000 mk valtiolle tulevien Valvila Oy:n uusien osakkeiden merkintää varten.

5. Turve- ja sahteollisuutta harjoittavan valtionenemmistöisen osakeyhtiön perustaminen.

Valtion liikelaitoksena toimivasta valtion polttoainekeskuksista ehdotetaan muodostettavaksi turve- ja sahteollisuutta harjoittava osakeyhtiö, jonka kaikki osakkeet valtio merkitsee ja jonka toiminta alkaa 1.1.1984. Yhtiön osakepääoma on 100 000 000 mk, jonka valtio merkitsee panemalla yhtiöön apporttina valtion polttoainekeskuksen hallinnassa olevaa omaisuutta. Yhtiölle ehdotetaan luovutettavaksi valtion polttoainekeskuksen vaihto- ja käyttöomaisuus Varkauden öljyvarastoa lukuun ottamatta. Lisäksi siirretään yhtiölle oikeus myyntisaamisiin ja vastuu liikelaitoksen veloista siten, että yhtiö on velvollinen tilittämään valtiolle 31.3.1984 mennessä siirtokohdan myyntisaamisten ja velkojen erotuksen 20 000 000 mk ylittävältä osalta. Koko luovutettavan omaisuuden käyvän arvon on arvioitu olevan 1.1.1984 noin 700 000 000 mk. Tästä käytettäisiin osakepääoman merkitsemiseen 100 000 000 mk ja 300 000 000 mk jäisi yhtiön velaksi valtiolle. Loppuosasta eli noin 300 000 000 markasta muodostettaisiin yhtiölle vapaaseen omaan pääomaan luettava rahasto. Velan korko olisi enintään 2,5 prosenttiyksikköä alempi kuin Suomen Pankin peruskorko, kuitenkin vähintään kuusi prosenttia. Velka maksettaisiin takaisin 15 vuodessa puolivuositain tasasuoruisin erin kuitenkin niin, että ensimmäinen lainavuosi olisi lyhennyksistä vapaa. Valtioneuvosto määräisi lähemmin omaisuuden luovutukseen liittyvistä ehdoista. Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi valtion polttoainekeskuksen hallinnassa olevan valtion omaisuuden luovuttamisesta edellä tarkoitettulle osakeyhtiölle.

Varkauden öljyvarasto, jonka kirjanpitoarvo on noin 131 900 000 mk, ehdotetaan siirrettäväksi vastikkeetta valtion varmuusvarastorahastolle.

Valtion polttoainekeskuksen henkilökunta otettaisiin osakeyhtiön palvelukseen sellaisin palkka-, eläke- ja muin eduin, etteivät ne heikene siitä, mitä heillä on valtion palveluksessa ollut.

Alamomentille ei tämän johdosta ehdoteta määrärahaa.

1984 esitys	135 000 000
1983 menoarvio	81 000 000
1982 tilinpäätös	174 000 000

89. Osallistuminen Telenokia Oy:n osakepääoman korottamiseen (siirtomääräraha)

Valtion osuus Telenokia Oy:n osakepääomasta on 49 %. Telenokia Oy:n kannattavuus- ja tulosehitys näyttää heikolta lähivuosien aikana. Tämä aiheutuu lähinnä siitä, että vienti ei ole kehittynyt odotetulla tavalla. Neuvostoliiton markkinat ovat yhtiön tulevaisuuden kannalta keskeisessä asemassa. Kilpailukyvyyn säilyttämiseksi yhtiö joutuu sijoittamaan suhteellisen runsaasti varoja tuotekehitykseen, jonka tuottoja odotetaan vasta pitkän ajan kuluessa. Näistä syistä yhtiön rahoitustilanne on lähivuosina vaikea. Yhtiön osakepääomaa on korotettu vuosina 1982 ja 1983. Rahoitustasapainon säilyttämiseksi yhtiö on suunnitellut osakepääoman korottamista myös vuonna 1984.

Siirtyminen digitaalitekniikkaan puhelinkeskuksen valmistuksessa on vähentänyt työvoiman tarvetta olennaisesti, arviolta noin kolmanneksen, tuotannon määrän pysyessä ennallaan. Osakaiden välisen yhteistyösopimuksen perusteella vastuu yhtiön henkilöstön työllisyydestä ylläpitämiseksi kuuluu Oy Nokia Ab:lle.

Yhtiön vakavaraisuuden turvaamiseksi ja välttämättömän tuotekehitystyön osittaiseksi rahoittamiseksi ehdotetaan, että valtio osallistuu Telenokia Oy:n suunniteltuun osakepääoman korotukseen myös vuonna 1984 osakepääomaosuut-taan vastaavalla määrällä.

Edellä sanotun perusteella ehdotetaan momentille 20 000 000 mk valtiolle tulevien Telenokia Oy:n uusien osakkeiden merkintää varten.

1984 esitys.....	20 000 000
1983 menoarvio.....	20 000 000

51. Tuotantotoiminnan alueellinen edistäminen

21. *Malmineitsintä ja sitä palveleva geologinen tutkimus kehitysalueilla*

Momentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää malmineitsintään ja sitä palvelevaan geologiseen tutkimukseen, jota suorittavat geotieteelliset laitokset ja erilliset tutkimusryhmät.

1984 esitys	2 350 000
1983 menoarvio	2 200 000
1982 tilinpäätös	2 165 984

41. *Kehitysalueottojen korkotuki* (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 400 000 mk, mikä aiheutuu luottokannan vähenemisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää aikaisempina vuosina hyväksytyjen investointiluottojen (246/66, muut. 68/69 ja 880/69) ja kunnan tuotantorakennusten korkotukiluottojen (67/71, muut. 579/75 ja 327/79) korkotukeen.

1984 esitys	2 100 000
1983 menoarvio	2 500 000
1982 tilinpäätös	2 729 652

45. *Eräiden kehitysalueilla sijaitsevien pankkeiden korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisättäväksi alamomentti 6 ja momentille merkitään 43 955 000 mk eli lisäystä 1 225 000 mk seuraavasti:

(1.) *Savon Sellu Oy:n korkotuki*. Alamomentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 410 000 mk.

1. *Kemijoki Oy:n Porttipahdan tekojärven investointilainojen korkotuki*. Alamomentin numerotunnus on muutettu. Kemijoki Oy:n suunnitteleman Porttipahdan tekojärven rakentamisen edistämisestä annetun lain (80/69) edellyttämiä vuonna 1984 suoritettavia korkohyvityksiä varten alamomentille merkitään 850 000 mk. Lisäys on 10 000 mk.

2. *Rautaruukki Oy:n Kolarin Rautuvaaran rautakaivoksen avaamiseksi tarkoitettujen lainojen korkotuki*. Alamomentin numerotunnus on muutettu. Kaivostoiminnan aloittamisen tukemisesta Rautaruukki Oy:n Kolarin Rautuvaaran rautamalmiesiintymällä annetun lain (225/70, muut. 495/73) edellyttämiä vuonna 1984 suoritettavia korkohyvityksiä varten alamomentille

merkitään 3 520 000 mk. Vähennys on 580 000 mk.

3. *Rautaruukki Oy:n Mustavaaran vanadiini-tuotannon aloittamiseksi tarkoitettujen lainojen korkotuki*. Alamomentin numerotunnus on muutettu. Vanadiini-tuotannon aloittamisen tukemisesta Rautaruukki Oy:n Mustavaaran vanadiiniesiintymällä annetun lain (345/71, muut. 576/75) edellyttämiä vuonna 1984 suoritettavia korkohyvityksiä varten alamomentille merkitään 4 060 000 mk. Vähennys on 940 000 mk.

4. *Outokumpu Oy:n Nivalan nikkelikaivoksen toiminnan jatkamiseksi tarkoitettujen lainojen korkotuki*. Alamomentin numerotunnus on muutettu. Outokumpu Oy:n Nivalan nikkelikaivoksen toiminnan jatkamisen tukemisesta annetun lain (429/73) edellyttämiä vuonna 1984 suoritettavia korkohyvityksiä varten alamomentille merkitään 225 000 mk. Vähennys on 155 000 mk.

5. *Outokumpu Oy:n Tornion jaloterästehtaan rakentamislainojen korkotuki*. Alamomentin numerotunnus on muutettu. Outokumpu Oy:n Tornion jaloterästehtaan rakentamisesta annetun lain (494/73, muut. 434/76) edellyttämiä vuonna 1984 suoritettavia korkohyvityksiä varten alamomentille merkitään 19 800 000 mk. Vähennys on 3 500 000 mk.

6. *Rautaruukki Oy:n erikoistavaravaunutuotannon aloittamiseksi tarkoitettujen lainojen korkotuki*. Rautaruukki Oy:n erikoistavaravaunutuotannon aloittamisen tukemisesta annetun lain (645/83) edellyttämiä korkohyvityksiä varten alamomentille merkitään 15 500 000 mk.

(7.) *Enso-Gutzeit Osakeyhtiön Pankakosken kartonkitehtaan uudistustöihin tarkoitettujen lainojen korkotuki*. Alamomentti ja sen määrärahaa ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 8 700 000 mk.

1984 esitys	43 955 000
1983 menoarvio	42 730 000
1982 tilinpäätös	44 392 554

46. *Valtionapu erityisalueiden tuotantotoiminnan tukemiseen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 700 000 mk, mikä aiheutuu taantuvien teollisuusalueiden koekiluluoenteista tukitoimenpiteistä sekä hintojen noususta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustusten myöntämiseen tasapainoisen alueellisen

kehityksen edistämisestä annetussa laissa (532/81) tarkoitetuilla erityisalueilla tuotantotoiminnan tukemiseen myönnettävistä erityisalueavustuksista annetun valtioneuvoston päätöksen (562/82) mukaisesti.

Lisäksi momentin määrärahasta ehdotetaan käytettäväksi enintään 5 000 000 mk Porin ja Kotkan kaupungeissa vuosina 1984—1988 toteutettaviin taantuvien teollisuusalueiden kokeilu- luonteisiin tukitoimenpiteisiin valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti. Tarkoituksena on, että kauppa- ja teollisuusministeriö tai valtioneuvoston päätöksellä teollisuuspiiri myöntäisi tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetussa laissa (533/81) tarkoitetuilla toimialoilla toimiville lähinnä pienille ja keskiuurille yrityksille aloittamisvaiheen kustannuksiin käynnistysavustusta enintään 30 prosenttia palkkojen ja välillisten työvoimakustannusten yhteismäärästä enintään 24 ensimmäisen toimintakuukauden ajalta, kuitenkin enintään 100 000 mk yritystä kohden.

1984 esitys.....	17 500 000
1983 menoarvio.....	11 800 000
1982 tilinpäätös.....	9 750 000

48. Alueellinen kuljetustuki (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 9 790 000 mk seuraavasti:

1. *Lakisidonnainen kuljetustuki.* Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta alamomentille merkitään vähennystä 30 250 000 mk tuen piiriin kuuluvien tuotteiden vähenemisen johdosta. Kun alamomentille merkitään lisäystä 40 000 000 mk kuljetustuen tarpeen lisääntymisen johdosta, lisäys on 9 750 000 mk. Alamomentin määrärahaa käytetään kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetussa laissa (954/81) tarkoitettuun kuljetustukeen. Alamomentin loppusumma on 90 000 000 mk.

2. *Saariston kuljetustuki.* Alamomentille ehdotetaan enintään 120 000 mk. Lisäys 40 000 mk aiheutuu kuljetuskustannusten noususta kuljetustuen perusteiden muuttuessa. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää saaristokuljetusten tukemisesta annetussa valtioneuvoston päätöksessä (311/82) tarkoitettuun kuljetustukeen.

1984 esitys.....	90 120 000
1983 menoarvio.....	80 330 000
1982 tilinpäätös.....	75 059 179

49. Kehitysalueiden tuotantotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta annetun lain (533/81) muuttamisesta ehdotetaan investointi-, käynnistys- ja kehittämisavustuksia myönnettäväksi vuonna 1984 enintään 590 000 000 mk.

Hallituksen esityksen tavoitteena on tehostaa avustusten suuntaamista heikoimmin kehittyneille alueille ja edistää pitkällä aikavälillä kilpailukykyisen tuotantotoiminnan ja pysyvien työpaikkojen syntymistä kehitysalueille. Lakiehdotuksessa esitettyjen muutosten ja niihin liittyvän avustusten myöntämistä koskevien valtioneuvoston ohjeiden uudistamisen tarkoituksena on aluepolitiikan tehostamisen ohella se, että tuen myöntämisessä otettaisiin huomioon nykyistä enemmän myös elinkeino-, työllisyys- ja suhdannepoliittiset näkökohdat. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi, avustusten tehokkuuden parantamiseksi sekä toimenpiteiden edellyttämien määrärahojen riittävyyden turvaamiseksi on lakiehdotuksessa esitetty, että käynnistysavustusten myöntämisen harkinnanvaraisuutta lisätään ja myöntämisperusteita muutetaan siten, että käynnistysavustus voidaan myöntää joko yhdeksi, kahdeksi tai kolmeksi vuodeksi. Samalla yritysten kehittämistoimintaan myönnettävien avustusten osuutta voidaan lisätä.

Investointi-, käynnistys- ja kehittämisavustusten tehokkuutta aluepoliittisten tavoitteiden kannalta pyritään parantamaan myös siten, että avustusten painopistettä siirretään edelleen työvoimavaltaiten pienten ja keskiuurten yritysten aloitusvaiheen ja merkittävien kehittämishankkeiden tukemiseen. Avustusten myöntämisessä ja mitoituksessa otetaan huomioon yrityksen mahdollisuudet rahoittaa hankkeensa muista rahoituslähteistä. Avustusten myöntämisen edellytyksiä harkittaessa kiinnitetään erityistä huomiota hankkeen työllisyysvaikutuksiin.

Myöntämisvaltuuden puitteissa momentilta ehdotetaan myönnettäväksi lisäavustusta kunnille ja kiinteistöyrityksille ennen 1.1.1982 aloitettuihin sellaisiin tuotantorakennushankkeisiin, joihin työvoimaministeriö on jo myöntänyt avustusta. Valtioneuvosto päättää siitä, mikä on kunkin tukimuodon osuus myöntämisvaltuudesta sekä kauppa- ja teollisuusministeriön oikeudesta muuttaa mainittuja osuuksia. Avustukset on tarkoitus edelleen kohdistaa erityisesti pienten ja keskiuurten yritysten hankkeisiin. Sekä edellä mainitun lain että kehitysalueiden tuotantotoi-

minnan tukemisesta annetun lain (452/75, muut. 323/79) nojalla myönnettyjen avustusten samoin kuin edellä mainittujen kuntien ja kiinteistöyritysten lisäavustusten vuonna 1984 tapahtuvaa maksatusta varten momentille merkitään 430 000 000 mk. Lisäys on 40 000 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä myöntämisvaltuuden kasvusta edellisinä vuosina.

1984 esitys	430 000 000
1983 menoarvio	390 000 000
1982 tilinpäätös	326 158 131

88. Osallistuminen kehitysyhtiöiden osakkeiden merkitsemiseen (siirtomääräraha)

Tuotantotoiminnan monipuolistamiseksi ja kehittämiseksi sekä uusien yritysten ja työpaikkojen

luomiseksi on suunniteltu perustettavaksi kaksi uutta kehitysyhtiötä, joiden pääasialliset toiminta-alueet olisivat Pirkanmaa ja Kymen lääni. Tarkoituksena on, että kehitysyhtiöiden osakkaina olisivat alueiden kunnat, yritykset ja muut yhteisöt. Kehitysyhtiöiden perustamisen yhteydessä on tarkoitus kiinnittää erityistä huomiota mm. niiden liiketaloudellisiin toimintaedellytyksiin sekä valtion rahoittamien kehitysyhtiöiden toiminnan yhteensovittamiseen.

Edellä esitetyn perusteella momentille ehdotetaan 3 000 000 mk kehitysyhtiöiden osakkeiden merkitsemistä varten. Valtioneuvosto päättää erikseen osakkeiden merkitsemiseen liittyvistä ehdoista.

1984 esitys	3 000 000
-------------------	-----------

55. Energiatalous

09. Neuvottelukunnat

Momentille ehdotetaan edelleen 160 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös neuvottelukuntien kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin kokous- ja neuvottelumenoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Atomienergianeuvottelukunta	50 000
Sähköhuollon neuvottelukunta	40 000
Energiapolitiikan neuvosto	60 000
Sähkölaitosupalautakunta	10 000
Yhteensä	160 000

1984 esitys	160 000
1983 menoarvio	160 000
1982 tilinpäätös	83 096

21. Eräät energihuollon tutkimus-, suunnittelu- ja valvontatoiminnan menot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 750 000 mk mikä aiheutuu lähinnä kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkopuolisilta tilattaviin energiataloudellisiin tutkimuksiin ja energiatalouden suunnittelua palveleviin selvityksiin sekä ydinenergiaa koskevaan tutkimus-, suunnittelu- ja valvontatyöhön. Erityistä huomiota kiinnitetään tavoitteellisten ja pitkäjänteisten tutkimuskokonaisuuksien toteuttamiseen sekä energihuollon ympäristö- ja turvalli-

suuskysymysten selvittämiseen. Suurten tutkimuskokonaisuuksien jatkuvan ja tehokkaan valvonnan toteuttamiseksi ehdotetaan, että määrärahaa saadaan käyttää enintään 850 000 mk enintään seitsemän projektinvalvontatehtävissä toimivan henkilön palkkaamiseksi määräaikaan työsopimussuhteeseen. Momentin määrärahaa saadaan maksaa tutkimusprojektien kustannuksiin sisältyviä yleiskuluja, henkilöstökuluja, tutkimukselle välttämättömiä laitteistoja, aineita ja tarvikkeita, matkoja, vieraita palveluja sekä projektikohtaiseen julkistamiseen ja tiedottamiseen liittyviä kuluja. Momentin määrärahaa saadaan maksaa myös tutkimusprojektien välttämättömästi edellyttämien tutkimushenkilöstön ulkomaanmatkojen ja energia-alan kansainvälisen yhteistyön edellyttämien ulkomaanmatkojen kustannukset sekä kansainvälisiin tutkimuksiin ja selvityksiin osallistumisesta aiheutuvia menoja.

Käyttösuunnitelma:	mk
Energiansäästö tutkimus	22 400 000
Kotimaisten energialähteiden tutkimus	18 000 000
Muu energiatalouden sekä ympäristövaikutuksen tutkimus	4 500 000
Energiatalouden suunnitteluun liittyvät selvitykset	2 500 000
Ydinenergia-alan tutkimus, suunnittelu ja valvonta	12 500 000
Energiahuollon tutkimus, suunnittelu- ja valvontatoimintaan liittyvät matkat	500 000
Muut energihuollon tutkimus-, suunnittelu- ja valvontatoiminnan menot	600 000
Yhteensä	61 000 000

1984 esitys.....	61 000 000
1983 menoarvio.....	57 250 000
1982 tilinpäätös.....	55 000 000

27. Energiatiedotus ja neuvontatoiminta

Momentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää energian säästöön, kotimaisen energian tuotannon ja käytön lisäämiseen sekä muuhun energiatalouteen liittyvän tiedotus-, neuvonta- ja koulutustoiminnan toteuttamiseen. Momentin määrärahaa saadaan maksaa myös tiedotus- ja neuvontatoiminnassa käytettävien asiantuntijoiden palkkiot.

1984 esitys.....	6 200 000
1983 menoarvio.....	5 800 000
1982 tilinpäätös.....	4 792 567

40. Investointiavustukset kotimaista polttoainetta käyttäville laitoksille (arviomääräraha)

Kotimaista polttoainetta käyttävien energiaa tuottavien laitosten rakentamiseen myönnettävissä valtion rahoituksessa on painopistettä siirretty avustusmuotoisesta rahoituksesta lainamuotoiseen rahoitukseen. Kotimaisten polttoaineiden käytön edistämisestä annetun lain (164/79) nojalla vuonna 1984 myönnettävien avustussitoumusten enimmäismääräksi ehdotetaan 30 000 000 mk. Avustussitoumusten vähennys on 30 000 000 mk, missä on otettu huomioon momentilla 32.55.45 ehdotetut korkotukilainat. Momentille merkitään vuonna 1984 maksettavia avustuksia varten 60 000 000 mk. Vähennys on 5 000 000 mk.

1984 esitys.....	60 000 000
1983 menoarvio.....	65 000 000
1982 tilinpäätös.....	71 901 910

41. Avustukset maaseudun sähköistämiseen (siirtomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 1 000 000 mk sähköistämättä olevien talouksien määrän supistumisen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston vahvistamien jakoperusteiden mukaisesti avustuksina maaseudun uudissähköistykseen, syöttöjohtojen ja -asemien rakentamiseen ja sähkölaitosten yhtymisestä aiheutuvien verkostojärjestelyjen toteuttamiseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksina yksinäistalouksien sähköagregattien hankkimiseen enintään 1 000 000 mk.

Lisäksi määrärahaa ehdotetaan suoritettavaksi vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa hyväksytyyn ohjelman mukaisesti 11 300 000 mk kauppa- ja teollisuusministeriön aikaisempina vuosina antamien ehdollisten ennakkosuostumusten mukaisen avustusten loppueränä. Ennakkosuostumusten mukaisia avustuksia ehdotetaan maksettavaksi siten, että kullekin sähkölaitokselle saadaan maksaa avustuksia vuosina 1976—1982 tehdyille uudissähköistykselle niin, ettei mainituille vuosille annettujen ennakkosuostumusten yhteismäärää ylitetä. Momentin määrärahaa voidaan vähentää ennakkosuostumusten mukaisten avustusten tultua loppuun maksetuiksi.

1984 esitys.....	28 000 000
1983 menoarvio.....	29 000 000
1982 tilinpäätös.....	28 000 000

42. Energiataloudellisen koetoiminnan edistäminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 200 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan ja laitehankintojen lisäämisestä sekä kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksina energian säästöön sekä kotimaisen energian käyttöön liittyvään koetoimintaan. Momentin määrärahaa saadaan käyttää koetoimintaprojektien kustannuksiin sisältyviin yleiskuluihin, henkilöstökuluihin, koetoiminnalle välttämättömiin laitteistohankintoihin, aineisiin ja tarvikkeisiin, matkakustannuksiin ja vieraitten palvelujen ostoon sekä koetoimintaprojektin välttämättömästi edellyttämiin tutkimushenkilöstön ulkomaanmatkojen kustannuksiin. Momentin määrärahaa voidaan rahoittaa myös kansainvälisiin koetoimintahankkeisiin osallistumisesta aiheutuvia menoja.

Käyttösuunnitelma:	mk
Energian säästöön liittyvä koetoiminta.....	9 100 000
Kotimaisen energian käyttöön liittyvä koetoiminta.....	9 100 000
Yhteensä	18 200 000

1984 esitys.....	18 200 000
1983 menoarvio.....	15 000 000
1982 tilinpäätös.....	12 000 000

45. Energiansäästön investointien sekä kotimaisten polttoaineiden tuotanto- ja käyttöinvestointien korkotuki (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 1 400 000 mk, mikä aiheutuu lainakannan lisääntymisestä. Momentin määrärahaa käytetään luottolaitosten va-

roista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77, muut. 904/79 ja 944/82) mukaisista korkotukilainoista luottolaitoksille suoritettavan korkohyvityksen maksamiseen. Korkotukilainoja ehdotetaan hyväksyttäväksi yritysten energiansäästöinvestointien suorittamiseen, kotimaista polttoainetta käyttävien laitosten rakentamiseen ja kotimaisten polttoaineiden tuotannon investointien suorittamiseen vuonna 1984 yhteensä 170 000 000 markkaan asti.

Korkohyvityksen määrä vastaa neljän ensimmäisen lainavuoden aikana luottolaitosten lainasta perimän koron ja 7½ prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitosten lainasta perimän koron ja 9 prosentin koron erotusta. Vuonna 1982 teollisuuden energiansäästöinvestointeihin hyväksytyjen korkotukilainojen korkohyvityksen määrä vastaa kuitenkin neljän ensimmäisen lainavuoden aikana luottolaitosten lainasta perimän koron ja 6 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 8 prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee toteutetaan muutos lainansaaajalta perittävissä korossa, kuitenkin

siten, että lainansaaajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

Käyttösuunnitelma:	mk
Korkotuki yritysten energiansäästöinvestointeihin	2 500 000
Korkotuki kotimaista polttoainetta käyttävien laitosten rakentamiseen	2 000 000
Korkotuki kotimaisten polttoaineiden tuotannon edellyttämiin investointeihin	900 000
Yhteensä	5 400 000
1984 esitys	5 400 000
1983 menoarvio	4 000 000
1982 tilinpäätös	388 475

46. Avustukset turve- ja puuraaka-ainevarojen hyväksikäytön edistämiseen

Momentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksina turve- ja puualan yhteisöjen toiminnan tukemiseen, raaka-ainevarojen hyötykäyttöön liittyvään tutkimukseen ja alan kansainvälisen yhteistyön rahoittamiseen.

1984 esitys	1 150 000
1983 menoarvio	1 100 000
1982 tilinpäätös	630 500

61. Kotimaankaupan edistäminen

40. Haja-asutusalueiden vähittäiskaupan korkotuki (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 545 000 mk, mikä aiheutuu korkotukiluottojen kokonaismäärän lisääntymisestä.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää haja-asutusalueiden vähittäiskaupan rahoitustuesta annetun lain (1086/74, muut. 184/79 ja 935/81) perusteella hyväksytyistä korkotukiluotoista aiheutuvan korkotuen maksamiseen. Korkotukiluottoja ehdotetaan hyväksyttäväksi vuonna 1984 enintään 11 000 000 markan määrään asti.

Käyttösuunnitelma:	mk
Korkotuki 31.12.1983 mennessä hyväksytyistä luotoista	2 030 000
Korkotuki vuonna 1984 hyväksyttävistä luotoista	165 000
Yhteensä	2 195 000

1984 esitys	2 195 000
1983 menoarvio	1 650 000
1982 tilinpäätös	1 383 067

41. Haja-asutusalueiden vähittäiskaupan investointiavustus (arviomääräraha)

Haja-asutusalueiden vähittäiskaupan rahoitustuesta annetun lain (1086/74, muut. 184/79 ja 935/81) mukaisia kaupan investointiavustuksia ehdotetaan myönnettäväksi vuonna 1984 enintään 3 700 000 markan määrään asti. Myöntämisvaltuuden ehdotettu lisäys on 700 000 mk, mikä aiheutuu avustusten kysynnän kasvusta. Momentille merkitään lisäystä 1 000 000 mk ehdotetun myöntämisvaltuuden perusteella myönnettävien ja aikaisempina vuosina myönnettyjen investointiavustusten maksamista varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää edellä maini-

tun lain perusteella aikaisempina vuosina myönnettyjen ja vuonna 1984 myönnettävien investointiavustusten maksamiseen.

1984 esitys	3 400 000
1983 menoarvio	2 400 000
1983 I lisämenoarvio	400 000
1982 tilinpäätös	1 999 824

42. *Valtionavustus haja-asutusalueiden kaupapalvelujen saavutettavuuden turvaamiseksi (arviomääräraha)*

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi arviomäärärahaksi.

Haja-asutusalueiden vähittäiskaupan rahoituksesta annetun lain muuttamisesta annettujen

lakien (935/81 ja 883/82) mukaista kiinteiden myymälöiden ja myymäläautojen toimintatukea sekä tavaroiden kotiinkuljetustukea ehdotetaan vuonna 1984 myönnettäväksi yhteensä enintään 4 250 000 markan määrään asti. Momentille merkitään edelleen 4 000 000 mk avustusten vuonna 1984 tapahtuvaa maksamista varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää edellä mainittujen lakien mukaisesti aikaisempina vuosina myönnetyn ja vuonna 1984 myönnettävän haja-asutusalueiden kiinteiden myymälöiden toimintatuen ja tavaroiden kotiinkuljetustuen sekä myymäläautojen toimintatuen maksamiseen.

1984 esitys	4 000 000
1983 menoarvio	4 000 000
1982 tilinpäätös	1 753 517

80. Matkailun edistämiskeskus

Italiasta Suomeen suuntautuvaan kasvavaan matkailuun liittyvän markkinoinnin tehostamiseksi ehdotetaan perustettavaksi Italiassa toimivan markkinointiedustajan toimi.

Savonlinnan aluetuomiston toimialueella on alueellinen matkailuorganisaatio saanut yleisesti

hyväksytyt aseman alueen matkailun edistämisessä. Tämän johdosta aluetuomisto ehdotetaan lakkautettavaksi 1.3.1984 lukien ja toimiston kaksi työsopimussuhteista tointa siirrettäväksi matkailutoimistoihin ulkomailla.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 11 796 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet Muutos ±	
			1983	1984/83
1. <i>Sopimuspalkkaisten virkamiesten palkkaukset</i>	411 300	+ 19 500	3	—
2. <i>Työsuhteipalkat</i>	9 304 700	+ 912 100	88	+ 1
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	1 149 500	+ 160 900	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	604 500	+ 70 200	—	—
	Varaus 1983	— 97 700	—	—
	Varaus 1984	326 000	—	—
	Yhteensä	+ 1 391 000	91	+ 1

Muutosten perustelut:

- Momentille merkitään lisäystä 759 100 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.
- Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan

työsuhteipalkkoihin lisäystä 133 600 mk, mistä 61 800 mk työsuhteipalkkoina ja 71 800 paikalliskorotuksina markkinointiedustajan palkkaamiseksi Italiaan.

Toiminnan uudelleenjärjestelyn johdosta työsuuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 210 400 mk, mistä 81 300 mk työsuuhdepalkkoina ja 129 100 mk paikalliskorotuksina apulaistoimistopäällikön ja toimistosihteerin palkkaamiseksi 1.3.1984 lukien matkailutoimistoihin. Samalla ehdotetaan työsuuhdepalkoista vähennettäväksi 115 600 mk toimistopäällikön ja toimistosihteerin palkkoina Savonlinnan aluetoimiston lakkauttamisen johdosta. Lisäys on 94 800 mk.

Lisäys on 228 400 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 89 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 130 000 mk, mistä 70 000 mk asemamaasta palkattavan aputyövoiman palkkiona valuuttakurssien muutosten ja lisääntyneiden tehtävien johdosta sekä 60 000 mk kertamena Nordiska Turistrådetin sihteeristötehtävien hoitamista varten palkattavan henkilön palkkiona. Kun vähennetään kertameno 25 000 mk, lisäys on 105 000 mk.

1984 esitys.....	11 796 000
1983 menoarvio.....	10 405 000
1982 tilinpäätös.....	9 030 081

09. Matkailuasiain neuvottelukunta

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 mk kustannusten nousun johdosta.

1984 esitys.....	21 000
1983 menoarvio.....	20 000
1982 tilinpäätös.....	14 481

21. Eräät matkailun edistämistoiminnan menot

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 900 000 mk, mistä 700 000 mk aiheutuu matkailun edistämistoimenpiteiden tehostamisesta, 500 000 mk kertamenosta atk-pohjaisen matkailupalvelujen varausjärjestelmän suunnitteluun, 1 000 000 mk siirrosta momentilta 32.80.40 yhteistyöprojektien rahoittamiseen kotimaan matkailun markkinoinnissa sekä 1 700 000 mk hintojen noususta ja valuuttakurssien muutoksista. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi siirtoma momentille 32.80.40 200 000 mk kotimaan matkailun markkinoinnin tiedotusmenoina, lisäys on 3 700 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen kustannusosuuksiin kansainvälisissä järjestöissä, matkailusopimuksista ja virallisten valtuuskuntien vierailuista aiheutuviin kuluihin, markkinointitoimenpiteisiin, julkaisu- ja tiedo-

tusmateriaalituotantoon kotimaassa ja ulkomailla, Look at Finland- ja Matkailusilmä -lehtien julkaisemiseen, tietopalvelutoimintaan, tiedotustoimintaan, myynninedistämismatkojen järjestämiseen ulkomaalaisille ja suomalaisille matkailualan ja julkisen sanan edustajille, tutkimustoimintaan, kurssitoimintaan, opetusmateriaalin tuotantoon ja kirjastomenoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kustannusosuudet kansainvälisissä järjestöissä ja matkailusopimuksista aiheutuvat toimenpiteet.....	2 295 000
Markkinointitoimenpiteet.....	9 200 000
Julkaisu- ja tiedotustoiminta.....	5 835 000
Myyntinedistämismatkat.....	1 070 000
Tutkimus- ja kurssitoiminta (kertamenoa 500 000).....	1 300 000
Yhteensä	19 700 000

1984 esitys.....	19 700 000
1983 menoarvio.....	16 000 000
1983 I lisämenoarvio.....	695 000
1982 tilinpäätös.....	14 323 020

27. Matkailutoimistojen muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk, mistä 300 000 mk Italiaan palkattavan markkinointiedustajan muihin kulutusmenoihin, 520 000 mk asemamaiden hintojen sekä valuuttakurssien muutosten, 105 000 mk uusien tilojen vuokraamisen ja toiminnan laajenemisen johdosta sekä 75 000 mk siirtoma momentilta 32.80.29 asumiskustannusten korvauksiin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää matkailutoimistojen muihin kulutusmenoihin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös lähetetyn henkilöstön ulkomaanedustuksen viran ja toimen haltijan palkkauksesta, paikalliskorotuksesta ja erinäisistä korvauksista annetun asetuksen (477/76) ja ulkomaan edustuksen virkamiesten muutto- ja kotilomamatkakustannusten korvaamisesta annetun asetuksen (478/76) mukaisesti korvauksiin sekä lähetetyn henkilökunnan käytössä olevien asuntojen korjauksiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään).....	130 000
Matkat.....	1 260 000
Virkestystoiminta (enintään).....	1 100
Muut henkilöstömenot.....	260 000
Rakennusten käyttö.....	1 535 000
Toimistomenot.....	2 600 000
Asumiskustannusten korvaukset.....	940 000
Muut menot.....	73 900
Yhteensä	6 800 000

1984 esitys	6 800 000
1983 menoarvio	5 800 000
1982 tilinpäätös	5 120 751

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 355 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä matkojen lisääntymisestä ja hintojen noususta. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 75 000 mk siirtona momentille 32.80.27 Savonlinnan aluetoimiston lakauttamisen johdosta ja kertameno 30 000 mk, lisäys on 250 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös aluetoimistojen sekalaisiin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	40 000
Matkat	650 000
Virkistystoiminta (enintään)	1 700
Muut henkilöstömenot	48 300
Rakennusten käyttö	1 100 000
Toimistomenot	760 000
Aluetoimistojen sekalaiset menot	200 000
Muut menot	150 000
Yhteensä	2 950 000

1984 esitys	2 950 000
1983 menoarvio	2 700 000
1982 tilinpäätös	3 213 950

40. Valtionavustus matkailun edistämistointaan

Momentille ehdotetaan lisäystä 700 000 mk, mistä 200 000 mk siirtona momentilta 32.80.21 markkinointi- ja tiedotustoiminnan avustamiseen, 200 000 mk matkailua palvelevan höyryliikenteen erityistukeen ja 300 000 mk hintojen nousun johdosta. Kun momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 1 000 000 mk siirtona momentille 32.80.21 kotimaan matkailun markkinointiin, vähennys on 300 000 mk. Markkinointi- ja tiedotustoiminnan määrärahaa ehdotetaan 100 000 mk Suomen Matkailuliitto ry:lle Suomen matkailun historian kirjoittamisen jatkamiseen myönnettävää valtionavustusta varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksina matkailun markkinointi- ja tiedotustoimintaan, yhteistyöprojektien avustamiseen, matkailupalvelujen kehittämistöimintään sekä matkailua palvelevan sisävesi- ja saaristoliikenteen tukemiseen. Avustukset myönnetään matkailun edistämiskeskuksen määrittelemistä toiminnoista aiheutuviin valtionavustuksen piiriin hyväksyttäviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Markkinointi- ja tiedotustoiminnan avustaminen	1 800 000
Yhteistyöprojektien avustaminen	600 000
Matkailupalvelujen kehittämistävustukset	680 000
Sisävesiliikenteen avustaminen	1 400 000
Saaristoliikenteen avustaminen	220 000
Yhteensä	4 700 000

1984 esitys	4 700 000
1983 menoarvio	5 000 000
1982 tilinpäätös	3 250 000

41. Valtionavustus matkailua palvelevien sisävesialusten peruskorjaukseen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 2 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää matkailua palvelevien sisävesialusten peruskorjauttoimintaan myönnettävää valtionavustusta varten. Lisäksi ehdotetaan, että määrärahaa voitaisiin käyttää avustuksen myöntämiseen myös uuden tai käytetyn aluksen hankintaan ja peruskorjaukseen, mikäli uuden aluksen hankinta ei tule oleellisesti kalliimmaksi kuin vanhan aluksen peruskorjaus. Varustamoilla ei lähinnä lyhyestä purjehduskaudesta johtuvan heikon kannattavuuden vuoksi ole riittäviä taloudellisia mahdollisuuksia peruskorjausten suorittamiseen tai aluskannan uudistamiseen. Ottaen huomioon sisävesimatkailun merkityksen maamme matkailulle ehdotetaan, että valtion varoista myönnettäisiin avustuksena enintään puolet nykyisten tai käytettyinä hankittujen alusten hankinta- ja peruskorjauskustannuksista tai uuden aluksen hankintahinnasta.

1984 esitys	2 000 000
1983 menoarvio	2 000 000

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 160 000 mk konttorikoneiden ja toimistokalusteiden hankkimista varten.

1984 esitys	160 000
1983 menoarvio	150 000
1982 tilinpäätös	109 947

74. Valtion omistamien matkailukiinteistöjen peruskorjaus ja rakentaminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 10 300 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk mk/m ²		Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Hetan matkailuhotelli, Enontekiö					
— uudisrakennus	3 051	21 000 000	6 883	12 200 000	8 800 000
— peruskorjaus		2 000 000			1 000 000
2. Kolin matkailuhotelli, Lieksa					
— peruskorjauksen suunnittelu				200 000	500 000
				<hr/>	<hr/>
				Yhteensä	10 300 000

Lisäperusteluna esitetään seuraavaa:

Kolin matkailuhotellin peruskorjauksen suunnitteluun on vuonna 1983 myönnetty 200 000 mk momentilta 34.50.77.

1984 esitys	10 300 000
1983 menoarvio	7 400 000
1982 tilinpäätös	4 000 000

83. *Lainat matkailun markkinointiin ulkomailla* (siirtomääräraha)

Ulkomailta Suomeen suuntautuvan matkailun edistämiseksi momentille ehdotetaan 400 000 mk myönnettäväksi lainoina ulkomailla tapahtu-

via markkinointitoimenpiteitä varten esim. alueellisille matkailuorganisaatioille, matkailuyrittäjille tai yrittäjien muodostamille yhteistyöryhmille.

Lainojen korko olisi vähintään 6 % ja laina-aika enintään kuusi vuotta, jota voitaisiin erityisesti syistä pidentää enintään kahdella vuodella. Enintään kolme lainavuotta voisi olla lyhennyksistä vapaita. Lainat voitaisiin tarvittaessa myöntää ilman turvaavaa vakuutusta. Muut lainaehdot vahvistaisi valtioneuvosto.

1984 esitys	400 000
1983 menoarvio	150 000

85. Ulkomaankaupan edistäminen

29. *Muut kulutusmenot*

Momentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää vienninedistämistapahtumiin liittyviin kaupallisten sihteerien ja valtion laitosten edustajien virkamatkoihin, julkisten palvelujen asiantuntimuksen viennin käynnistämiseen liittyviin kuluihin sekä vienninedistämistoiminnan muihin kulutusmenoihin.

1984 esitys	650 000
1983 menoarvio	600 000
1982 tilinpäätös	471 073

40. *Valtionavustus viennin edistämiseen* (siirtomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 9 000 000 mk lähinnä momentille 32.85.84 ehdotettujen vienninedistämislainojen lisäämisen vuoksi. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksena yrityksille ja muille yhteisöille sel-

laisten vienninedistämistoimenpiteiden kustannuksiin, jotka ovat tarpeen markkinaosuuksien säilyttämiseksi ja laajentamiseksi tai uusille markkinoille pääsemiseksi. Avustusten myöntämisessä etusijalle asetetaan kasvukykyisten ja korkean kotimaisen jalostusasteen omaavien tuotannonalojen viennin edistäminen sekä pienten ja keski suurten yritysten vientitoiminnan tukeminen. Avustusten myöntämisessä ja mitoituksessa on tarkoitus ottaa huomioon myös yritysten omat taloudelliset mahdollisuudet hankkeen toteuttamiseen. Tavaraviennin ohella edistetään myös hanke- ja rakennusvientä sekä palvelujen ja suunnittelutyön vientiä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös hankevientiin liittyviin esitutkimuksiin sekä Suomen Ulkomaankauppaliitto r.y:n vientijulkaisujen hankkimiseen toimialoittaista vienninedistämistä varten. Valtionavustuksen osuus on pääsääntöisesti enintään 50 % mainittujen vienninedistämistoimenpiteiden kustannuksista.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vientituotteiden markkinoinnin edistäminen	59 000 000
Yritysten yksittäiset näyttelyosallistumiset ..	18 000 000
Suomen viralliset näyttelyosallistumiset	9 000 000
Toimialoittein toteutettavat vienninedistämistäpahtumat	23 000 000
Yhteensä	109 000 000
1984 esitys	109 000 000
1983 menoarvio	118 000 000
1982 tilinpäätös	95 000 000

41. Valtionavustus ulkomaankauppaa edistävälle järjestöille

Momentille ehdotetaan lisäystä 950 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään alueellisten vienninedistämistoimien valtionavustus 500 000 mk, lisäys on 450 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksena ulkomaankauppaa edistäville järjestöille käyttösuunnitelman mukaisesti. Avustukset myönnetään kauppa- ja teollisuusministeriön määrittelemistä toiminnoista aiheutuviin valtionavustuksen piiriin hyväksyttäviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Vientikoulutussäätiö r.y.	4 900 000
Suomalais-Ruotsalainen kauppakamari	1 050 000
Suomalais-Neuvostoliittolainen kauppakamari	1 200 000
Osuuskunta Viexpo	800 000
Yhteensä	7 950 000
1984 esitys	7 950 000
1983 menoarvio	7 500 000
1983 I lisämenoarvio	70 000
1982 tilinpäätös	6 920 000

45. Valtionavustus Suomen Ulkomaankauppaliitto r.y:lle

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 300 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan laajentamisesta ja kustannusten noususta ja vastaa yksityisen sektorin rahoitusosuuden suunniteltua lisäystä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksena Suomen Ulkomaankauppaliitto r.y:lle liiton valtionavustuksen perusteista annetun valtioneuvoston päätöksen (32/78) mukaisiin liiton toiminnan menoihin. Valtionavustus on enintään 50 % mainituista menoista.

1984 esitys	10 500 000
1983 menoarvio	9 200 000
1983 I lisämenoarvio	50 000
1982 tilinpäätös	8 160 000

46. Valtionavustus pienille ja keskisuurille yrityksille uuden vientihenkilöstön palkkaamiseen

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää uuden vientimarkkinointihenkilöstön palkkaamiseen myönnettävän valtionavustuksen yleisistä ehdoista annetun valtioneuvoston päätöksen (769/79) mukaisesti avustuksena pienille ja keskisuurille yrityksille uuden markkinointihenkilöstön palkkaamiseksi myyntitehtäviin käynnistämään, ylläpitämään tai tehostamaan vientituotteiden markkinointia vientitoiminnan alkuvaiheessa.

1984 esitys	2 700 000
1983 menoarvio	2 500 000
1982 tilinpäätös	1 648 007

47. Korkotuki Suomen Vientiluotto Oy:lle (arviomääräraha)

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi Suomen Vientiluotto Oy:n vuosien 1984—86 ulkomaisen luotonoton korkotuesta. Momentille merkitään lisäystä 8 000 000 mk, mikä aiheutuu lainakannan kasvusta. Momentin määrärahaa käytetään Suomen Vientiluotto Oy:n ulkomaisen luotonoton korkotuesta annettujen lakien (1029/80, 936/82, muut. 672/83) sekä edellä mainitun lakiehdotuksen mukaisen korkotuen maksamiseen.

Korkotukilainoja ehdotetaan vuonna 1984 hyväksyttäväksi enintään 82 000 000 markan määrään asti. Korkotuen kohteena olevan lainakannan ja pankkien merkitsemien debentuurien suhteen tulee olla 55/45. Korkotuen määrä vastaa korkokustannusten ja sen korkotason erotusta, joka saadaan vähentämällä rahalaitosten merkitäväksi tulevien debentuurien korosta 2,5 prosenttiyksikköä.

1984 esitys	30 000 000
1983 menoarvio	22 000 000
1982 tilinpäätös	7 719 715

60. Siirrot rahastoihin (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 140 000 000 mk seuraavasti:

1. *Siirto vientitakuurahastoon.* Vientitakuulain (479/62) nojalla toimivan vientitakuulaitoksen antamien takuusitoumusten aiheuttamia korvausmenoja varten alamomentille ehdotetaan 40 000 000 mk. Vähennys 140 000 000 mk aiheutuu korvausmenojen arvioidusta vähenemisestä.

2. *Siirto tuontikaupparahastoon.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 1 000 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää tuontikaupparahastosta annetun lain (530/58, muut. 486/80) mukaisesti lähinnä hinnanvaihtelusopimuksista aiheutuviin sekä rahaston hallintomenoihin.

1984 esitys	41 000 000
1983 menoarvio	181 000 000
1983 I lisämenoarvio	59 000 000
1982 tilinpäätös	230 000 000

84. *Lainat viennin edistämiseen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 40 000 000 mk myönnettäväksi lainoina vientituotteiden markkinointia edistäviin hankkeisiin sekä hankeviennin liittyvään tarjoustoimintaan. Lainat voidaan myöntää vakuutta vaatimatta ja muutoin valtioneuvoston vahvistamin ehdoin. Lainojen korko olisi käypää korkoa alempi, vientituotteiden markkinoinnin edistämiseen myönnettävien lainojen

osalta kuitenkin vähintään kuusi prosenttia ja hankeviennin tarjoustoimintaan myönnettävien lainojen osalta vähintään kahdeksan prosenttia. Kauppa- ja teollisuusministeriö voisi lainansaajan hakemuksesta jättää lainan osaksi tai kokonaan valtiolle takaisin perimättä tarvitsematta yksittäistapauksissa erikseen pyytää eduskunnan suostumusta, mikäli siihen vientituotteiden markkinoinnin edistämiseen tarkoitettun lainan osalta on erityisiä syitä tai jos hankeviennin liittyvä tarjous lainansaajasta riippumattomista syistä ei ole johdannut toimeksiantoon.

Käyttösuunnitelma:		mk
Vientituotteiden markkinoinnin edistäminen		32 000 000
Hankeviennin liittyvä tarjoustoiminta (enintään)		8 000 000
	<u>Yhteensä</u>	<u>40 000 000</u>
1984 esitys		40 000 000
1983 menoarvio		30 000 000
1982 tilinpäätös		40 000 000

90. Valtion hankintakeskus

Valtion hankintakeskuksen liikevaihdon ilman liikevaihtoveroa arvioidaan vuonna 1984 kasvavan noin 2 050 000 000 markkaan eli noin 10 % edelliseen vuoteen verrattuna. Hankintakeskuksen käyttömenojen osuuden liikevaihdosta arvioidaan vuonna 1984 olevan 1,91 %.

Valtion hankintakeskuksen liikekirjanpidon mukainen ennakoitu tuloslaskelma vuodelle 1984:

		mk
Myyntituotot		2 400 000 000
Myyntiin oikaisuerät		
Välilliset verot		— 350 000 000
Liikevaihto		2 050 000 000
Tavaraostot		—2 005 400 000
Myyntikate		44 600 000
Kulut		
Palkat	21 859 800	
Sosiaalikulut	7 745 000	
Vuokrat	360 000	
Toimistokulut	6 936 000	
Muut kulut	6 074 000	—42 974 800
Käyttökate		1 625 200
Poistot		— 3 800 000
Muut tuotot		2 700 000
Tilikauden ylijäämä		525 200

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 23 025 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Sopimuspalkkaisten virkamiesten palkkaukset</i>	293 400	+ 36 500	2	—
2. <i>Työsuhdepalkat</i>	20 497 600	+ 1 622 100	300	+ 2
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	100 700	+ 5 700	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	1 506 500	+ 147 200	—	—
	Varaus 1983	— 192 300	—	—
	Varaus 1984	+ 626 800	—	—
	Yhteensä	23 025 000	302	+ 2

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 1 571 100 mk, mistä 1 547 400 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

c) Valtion materiaalihallinnon palvelutehtävien lisääntymisen johdosta työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 118 800 mk kahden henkilön palkkaamista varten.

Työsuhdepalkoista vähennetään vuoden 1983 aikana ylimääräistetyn toimen palkkana 25 600 mk.

Lisäys on 93 200 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 302 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	23 025 000
1983 menoarvio	20 779 000
1982 tilinpäätös	18 204 995

05. *Eläkkeet* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 184 000 mk, mikä aiheutuu uusista eläkkeistä.

1984 esitys	1 650 000
1983 menoarvio	1 466 000
1982 tilinpäätös	1 103 648

21. *Hankinnan ja myynnin sekä varastotoiminnan menot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 570 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä varastotoiminnan kehittämisestä sekä hintojen noususta. Kun momentilta vähennetään keskusvaraston muina menoina 280 000 mk ja aluevarastojen kokonaismenoina 20 000 mk, lisäys on 270 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää hankintakeskuksen välittämien tavaroiden hankinnasta, varastoinnista ja myynnistä aiheutuviin välittömiin kulutusmenoihin.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Kuljetus- ja jakelumenot	3 170 000
Keskusvaraston muut menot	640 000
Aluevarastojen kokonaismenot	2 110 000
Hankinnan ja myynnin yhteydenpidon menot	200 000
Yhteensä	6 120 000

1984 esitys	6 120 000
1983 menoarvio	5 850 000
1982 tilinpäätös	4 255 664

29. *Muut käyttömenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 190 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä toimistomenojen kasvusta ja hintojen noususta. Kun momentilta vähennetään rakennusten käyttömenoina 240 000 mk ja kertameno 100 000 mk, lisäys on 850 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Käyttövarat (enintään)	24 000
Matkat	180 000
Virkistystoiminta (enintään)	6 000
Muut henkilöstömenot	600 000
Rakennusten käyttö	2 860 000
Atk-menot	1 390 000
Muut toimistomenot	2 500 000
Tileistä poistot	50 000
Muut menot	240 000
Yhteensä	7 850 000

1984 esitys	7 850 000
1983 menoarvio	7 000 000
1982 tilinpäätös	5 935 795

70. *Kaluston ja konttorikoneiden hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk koneiden ja kaluston uusimista sekä atk-laitteiden hankkimista varten.

1984 esitys	1 000 000
1983 menoarvio	2 700 000
1983 I lisämenoarvio	1 000 000
1982 tilinpäätös	1 300 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Valtion hankintakeskuksen Pitäjänmäen keskusvarastoa on tarkoitettu laajentaa nykyisen varastorakennuksen jatkeeksi rakennettavalla, hyöty-

pinta-alaltaan noin 3 040 m² varastohallilla hankintakeskuksen varastotoimintojen tehostamiseksi. Laajennuksen kustannusarvio laitehankintoi-
neen on 13 400 000 mk eli 4 408 mk/m². Hankkeeseen on aikaisemmin myönnetty 2 000 000 mk. Momentille ehdotetaan 1 000 000 mk.

1984 esitys	1 000 000
1983 menoarvio	1 000 000
1982 tilinpäätös	1 000 000

(92.) Valtion polttoainekeskus

Alamomentin 32.50.88.5 perusteluihin viitaten valtion polttoainekeskukseen osakeyhtiöksi muuttamisen johdosta luku ja sen määrärahat ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta.

(01.) *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan momentti ja sen määräraha poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 19 753 000 mk.

1983 menoarvio	19 753 000
1982 tilinpäätös	15 641 430

(05.) *Eläkkeet* (arviomääräraha)

Luvun ja alamomentin 28.07.07.5 perusteluihin viitaten ehdotetaan momentti ja sen määräraha poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 17 400 000 mk.

1983 menoarvio	17 400 000
1982 tilinpäätös	13 198 880

(21.) *Hankinta- ja jakelutoiminta* (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan momentti ja sen määräraha poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 697 082 000 mk.

1983 menoarvio	697 082 000
1982 tilinpäätös	569 676 788

(29.) *Muut käyttömenot* (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan momentti ja sen määräraha poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 33 000 000 mk.

1983 menoarvio	33 000 000
1982 tilinpäätös	25 098 296

99. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan muut menot

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 53 500 mk seuraavasti:

3. *Muut palkat ja palkkiot.* Alamomentille ehdotetaan edelleen 50 000 mk viransijaisten palkkioita varten.

4. *Sosiaaliturvamaksu.* Alamomentille merkitään edelleen 3 500 mk.

1984 esitys	53 500
1983 menoarvio	53 500
1982 tilinpäätös	19 484

08. *Komiteat ja asiantuntijat* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 550 000 mk. Vähennys on 200 000 mk.

1984 esitys.....	550 000
1983 menoarvio.....	750 000
1982 tilinpäätös.....	478 690

09. Neuvottelu- ja toimikunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 88 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös kulluttajaneuvoston päätoimisten pääsihteerin ja toimistosihteerin palkkoihin sekä neuvottelu- ja toimikuntien selvitys-, tutkimus-, julkaisu-, tiedotus-, atk- ja muihin kulutusmenoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
CECA-neuvottelukunta	5 000
FINPRO-neuvottelukunta	90 000
Kaivoslautakunta	37 000
Kirjanpitolautakunta	74 000
Paineastialautakunta, räjähdysvaarallisten aineiden lautakunta, maakaasulautakunta ja rakennuselementtilautakunta	250 000
Kiinteistönvälittäjälautakunta	27 000
Kulluttajaneuvosto	330 000
Ulkomaisten investointien neuvottelukunta	100 000
Metrologian neuvottelukunta	30 000
Yhteensä	943 000

1984 esitys.....	943 000
1983 menoarvio.....	855 000
1982 tilinpäätös.....	697 238

26. Kansainvälinen yhteistyö (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 399 000 mk, mistä 164 000 mk aiheutuu osallistumisesta pohjoismaiseen kalottiyhteistyöhön ja 1 235 000 mk jäsenmaksujen ja kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään 1 170 000 mk kansainvälisen tinajärjestön ja 985 000 mk luonnonkumisopimuksen menoina sekä siirtona momentille 32.39.29 145 000 mk, mistä 28 000 mk CEOC:n, 90 000 mk kansainvälisen paino- ja mittatoimiston sekä 27 000 mk lakisääteisen mitaustoiminnan kansainvälisen järjestön jäsenmaksuina, vähennys on 901 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin matkoihin sekä kokous- ja muihin menoihin. Käyttösuunnitelman kohdasta "muut kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvat menot" saadaan suorittaa myös edustusluontoisia menoja.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kansainvälisen jäähdytysinstitutiutin jäsenmaksu	17 000
Kansainvälisen kahvijärjestön jäsenmaksu ..	260 000
Lyijy- ja sinkkiasioita käsittelevän kansainvälisen työryhmän jäsenmaksu	60 000
Kansainvälisen tinajärjestön jäsenmaksu ...	35 000
Osallistuminen Pohjoismaiden neuvoston toimintaan ja muuhun pohjoismaiseen yhteistyöhön	164 000
Kansainvälisen sokerisopimuksen aiheuttamat jäsenmaksut	30 000
Neuvoa-antavan puuvillakomitean jäsenmaksu	66 000
Kansainvälisen tarkastussäännösten ja toiminnan seuraaminen ja kehittäminen ...	90 000
Kansainvälisen kaakaojärjestön jäsenmaksu ..	50 000
Kansainvälisen Atomienergiajärjestön (IAEA) jäsenmaksu	3 500 000
OECD:n energia-alan järjestöjen ja sen eräiden tutkimus- ym. projektien jäsenmaksut	2 200 000
Kansainvälisen näyttelytoimiston jäsenmaksu	10 000
Kansainväliseen yhteistyöhön liittyvät ulkomaanmatkat	481 000
Kansainvälisen luonnonkumisopimuksen aiheuttamat menot	515 000
Kansainvälisen jutijärjestön jäsenmaksu	15 000
Muut kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvat menot	50 000
Yhteensä	7 543 000

1984 esitys.....	7 543 000
1983 menoarvio.....	8 444 000
1982 tilinpäätös.....	6 204 471

95. Maanomistajien osuus puolustusmaksuista (arviomääräraha)

Momentille merkitään edelleen 77 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään kaivoslain (503/65) perusteella maanomistajille suoritettaviin puolustusmaksujen osuuksiin.

1984 esitys.....	77 000
1983 menoarvio.....	77 000
1982 tilinpäätös.....	37 750

97. Eräät tileistä poistot (arviomääräraha)

Alamomentin 32.50.88.5 perusteluihin viitaten tarkoituksena on 1.1.1984 lukien perustaa turve- ja sahateollisuutta harjoittava valtionenemmistöinen osakeyhtiö ja siirtää sille pääosa valtion polttoainekeskuksen hallinnassa olevasta omaisuudesta. Ajankohtana, jona valtion polttoainekeskus muutetaan osakeyhtiöksi, on sen tilit poistettava valtion hallinnollisesta kirjanpidosta. Nettovarojen poistamiseksi hallinnollisesta kirjanpidosta momentille ehdotetaan 36 000 000 mk.

1984 esitys.....	36 000 000
------------------	------------

Pääluokan 32 menot luvuittain vuosina 1982—1984

	Tilinpäätös	Menoarvio	Ehdotus	Muutos 1983—1984	
	v. 1982 1 000 mk	v. 1983 1 000 mk	v. 1984 1 000 mk	± 1 000 mk	± %
01. Kauppa- ja teollisuusministeriö (810)	26 839	28 374	30 415	+ 2 041	+ 7
02. Teollisuuspiirit (810)	17 571	21 400	25 373	+ 3 973	+ 19
04. Puolustustaloudellinen suunnittelukunta (170)	1 398	2 119	2 319	+ 200	+ 9
06. Varmuusvarastointi (170)	203 677	240 500	291 000	+ 50 500	+ 21
10. Merenkulkulaitos (730)	403 870	408 612	449 674	+ 41 062	+ 10
28. Elinkeinohallitus (820)	16 002	18 309	19 917	+ 1 608	+ 9
29. Elinkeinoveron aluehallinto (820)	4 957	5 480	5 848	+ 368	+ 7
30. Kilpailuasiamiehen toimisto (820) ..	482	546	586	+ 40	+ 7
31. Kuluttajansuojat (820)	4 809	6 121	6 871	+ 750	+ 12
32. Patentti- ja rekisterihallitus (820) ..	25 732	30 192	33 845	+ 3 653	+ 12
34. Lisenssivirasto (820)	2 221	2 786	3 126	+ 339	+ 12
39. Teknillinen tarkastuskeskus (820) ...	27 747	32 928	33 506	+ 578	+ 2
40. Geologinen tutkimuskeskus (830) ...	96 074	107 105	118 481	+ 11 376	+ 11
42. Valtion teknillinen tutkimuskeskus (830)	124 189	148 352	183 825	+ 35 473	+ 24
43. Valtion teknillisen tutkimuskeskuk- sien maksulliset tutkimuspalvelukset (830)	140 809	167 012	209 423	+ 42 411	+ 25
44. Teknologian kehittämiskeskus (830) .	184 123	214 793	254 216	+ 39 423	+ 18
46. Teknisen ja kaupallisen tutkimuksen tukeminen (830)	14 860	20 050	21 170	+ 1 120	+ 6
47. Merentutkimuslaitos (830)	10 656	11 869	14 954	+ 3 085	+ 26
48. Teollisuussihteerit (830)	10 079	11 070	13 199	+ 2 129	+ 19
49. Kehitysalue- ja kehitysrahasto Oy (840) ..	202 593	213 000	239 600	+ 26 600	+ 12
50. Teollisuuden edistäminen (850)	286 125	192 773	263 075	+ 70 302	+ 36
51. Tuotantotoiminnan alueellinen edis- täminen (850)	476 255	529 560	589 025	+ 59 465	+ 11
55. Energiatalous (860)	233 297	177 310	180 110	+ 2 800	+ 2
61. Kotimaankaupan edistäminen (870) .	5 136	8 050	9 595	+ 1 545	+ 19
80. Matkailun edistämiskeskus (870)	39 062	49 625	58 827	+ 9 202	+ 19
85. Ulkomaankaupan edistäminen (880)	389 919	390 150	241 800	—148 350	— 38
90. Valtion hankintakeskus (050)	13 300	9 800	2 000	— 7 800	— 80
(92.) Valtion polttoainekeskus (860)	189 347	100 750	—	—100 750	—100
99. Kauppa- ja teollisuusministeriön hal- linnonalan muut menot (810)	8 038	10 180	45 167	+ 34 987	+ 334
Yhteensä	3 159 168	3 158 815	3 346 946	+ 188 130	+ 6

Pääluokan 32 liikeyritysten käyttömenot luvuittain vuosina 1982—1984

	Tilinpäätös	Menoarvio	Ehdotus	Muutos 1983—1984	
	v. 1982 1 000 mk	v. 1983 1 000 mk	v. 1984 1 000 mk	± 1 000 mk	± %
90. Valtion hankintakeskus (050)	29 500	35 095	38 645	+ 3 550	+ 10
(92.) Valtion polttoainekeskus (860)	623 615	767 235	—	—767 235	—100
Yhteensä	653 115	802 330	38 645	—763 685	— 95

Pääloukka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) johdosta kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto tulee lähes kokonaisuudessaan valtakunnallisten suunnitelmien piiriin. Tulo- ja menoarvioesityksen antamisen yhteydessä valtioneuvosto on hyväksynyt vuosia 1984—88 koskevat sosiaalihuollon ja terveydenhuollon valtakunnalliset suunnitelmat. Valtakunnallisten suunnitelmien mukaisen toiminnan valtionosuudet vuodelle 1984 sisältyvät kuntien järjestämän toiminnan osalta lukuihin 33.27, 32, 77, 78 ja 79. Valtakunnalliset suunnitelmat kattavat myös lukuihin 33.40, 43, 45, 53 ja 63 sisältyvien valtion laitosten toiminnan. Uudistuksen johdosta lähes kaikki aikaisemmat sosiaali- ja terveydenhuollon valtion rahoitusta koskevat momentit esitetään poistettavaksi valtion tulo- ja menoarviosta lähivuosina. Vuoden 1984 alusta lukien myöhemmin poistettavilta momenteilta suoritetaan kuitenkin vielä ennen vuotta 1984 voimassa olleen lainsäädännön mukaisten valtionapujen loppuerät.

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon valtakunnallisten suunnitelmien piiriin kuuluvan toiminnan henkilöstölisäykseksi vuonna 1984 esitetään 3 491 henkilöä, josta valtion laitosten osuus on 16 henkilöä. Valtakunnallisten suunnitelmien piiriin kuuluvien toimintojen valtionosuuksien määräksi vuonna 1984 arvioidaan käyttökustannusten osalta 9 668 200 000 mk ja perustamiskustannusten osalta 91 000 000 mk.

Yleisperusteluihin viitaten eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta siten, että valtionosuusasteikkoa alennetaan yhdellä prosenttiyksiköllä. Hallituksen tarkoituksena on seurata edellä mainitun uudistuksen taloudellisia vaikutuksia ja sitä, että voimavarojen kehitys voidaan pysyttää asetetuissa puitteissa.

Eduskunnalle annetaan myös hallituksen esitys laiksi kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain muuttamisesta siten, että ennen vuotta 1984 voimassa olleen lainsäädännön mukaisten käyttökustannuksiin myönnettävien loppuerien maksatus jaksotetaan vuosille 1984—86. Esityksen mukaan loppueristä suoritettaisiin v. 1984 30 %, v. 1985 30 % ja v. 1986 loppuosa. Loppueriä ja sellaisia valtionapuja, joiden maksatus tapahtuu jälkikäteen, on arviolta yhteensä 594 000 000 mk.

Edelleen eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laeiksi huoltoapulain ja lapsen elatuksen turvaamisesta annetun lain muuttamisesta siten, että kunnille ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin kustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksaminen tapahtuu vuosina 1985 ja 1986.

Kaikille lykättäville valtionavuille ehdotetaan maksettavaksi yhtä aikaa erien maksatuksen kanssa 1.7.1984 lukien laskettava Suomen Pankin peruskoron mukainen korko.

01. Sosiaali- ja terveysministeriö

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 22 241 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset.....	18 888 400	+ 1 087 900	208	+ 3
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat.....	608 600	— 77 900	14	— 8
3. Muut palkat ja palkkiot.....	686 300	+ 63 200	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu.....	1 453 000	+ 102 200	—	—
	Varaus 1983	— 191 100	—	—
	Varaus 1984	+ 604 700	—	—
	Yhteensä	+ 1 589 000	222	— 5

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 921 100 mk, mistä 919 500 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Ministeriön hallinnonalan atk-toiminnan ja teknologian koordinointitehtäviä varten ehdotetaan perustettavaksi sopimuspalkkainen erikoistutkijan virka (S 14).

Terveydenhuoltoon liittyvien tehtävien hoitamista varten ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi vanhemman hallitussihteerin virka (B 3). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen esittelijän toimi (V 27).

Tarkoituksenmukaisen virkarakenteen aikaansaamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi sopimuspalkkainen ulkomaalaiskuraattorin virka (S 15). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen ulkomaalaiskuraattorin toimi (B 2).

Pakolaisasioiden hoitamiseen liittyvien tehtävien uudelleenjärjestelyn johdosta ehdotetaan viitaten momentin 33.30.01 perusteluihin 1.7.1984 lukien lakkautettavaksi ylimääräinen tarkastajan toimi (V 27).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

Viitaten luvun 28.60 perusteluihin ehdotetaan 1.3.1984 lukien lakkautettavaksi ylimääräinen siivoojan toimi (V 8).

Lisäys on 249 700 mk.

c) Viitaten kohdan b perusteluihin voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 169 900 mk neljän ylimääräistetyin toimen palkkioina.

Pakolaisasioiden hoitamiseen liittyvien tehtävien uudelleenjärjestelyn johdosta voidaan viitaten momentin 33.30.01 perusteluihin työsuhdepalkoista vähentää 34 000 mk tarkastajan palkkana 1.7.1984 lukien.

Viitaten luvun 28.60 perusteluihin ehdotetaan työsuhdepalkoista vähennettäväksi 63 700 mk kolmen siivoojan palkkioina.

Alamomentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk määrärahan oikaisun johdosta.

Vähennys on 117 600 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään kuusi pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkioihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 20 000 mk vuosilomakorvauksina.

1984 esitys..... 22 241 000

1983 menoarvio..... 20 652 000

1982 tilinpäätös..... 17 995 939

09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimus- ja kehittämistoiminnan neuvottelukunnan toiminnan tehostamisesta ja kustannusten noususta.

	Palkkaus- luokka
1 osastosihteeri.....	V 20
1 toimistosihteeri.....	V 16
2 vahtimestaria.....	V 12

1984 esitys	1 525 000
1983 menoarvio	1 225 000
1982 tilinpäätös	1 261 909

21. Tutkimustoiminta

Momentille ehdotetaan lisäystä 130 000 mk tutkimustoiminnan laajentamisen ja kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin sekä tietokonekäsitteystä ja tilasto- ja tutkimustöistä aiheutuvien menojen maksamiseen. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään viisi henkilöä sekä apuhenkilökuntaa lyhytaikaisia tehtäviä varten.

1984 esitys	600 000
1983 menoarvio	470 000
1983 I lisämenoarvio	60 000
1982 tilinpäätös	574 447

22. Kehittämistoiminta

Momentille ehdotetaan lisäystä 550 000 mk toiminnan laajentamisen sekä kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin, sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmien sekä sosiaalihuollon lainsäädännön uudistamiseen liittyvän koulutuksen matka-, majoitus-, päiväraha- sekä muihin kustannuksiin, atk-järjestelmän toteuttamisesta aiheutuviin suunnittelu-, ohjelmointi-, koneaika-, koneiden huolto- ja asennuskustannuksiin, kunnallisten sosiaali- ja terveyspalvelujen alueellistamiskokeilujen valmisteluun ja suorittamiseen, teknologiapolitiikkaan liittyvien toimenpiteiden suunnitteluun ja valmisteluun sekä muiden suunnittelu- ja kehittämistoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään kolme henkilöä.

1984 esitys	1 350 000
1983 menoarvio	800 000
1983 I lisämenoarvio	300 000
1982 tilinpäätös	545 000

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 573 000 mk, mistä 150 000 mk aiheutuu sosiaalivakuutusuu- distusten kunnallistaloudellisten vaikutusten selvittämistä koskevien atk-ajojen aiheuttamasta kertamenosta ja 423 000 mk muusta atk-järjestelmien kehittämisestä, tiedotustoiminnan tehostamisesta sekä kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään 13 000 mk kiinteistöjen hoitomenojen rakennushallintoon keskittämisen johdosta, lisäys on 560 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös sosiaali- ja terveysministeriön tiedotustoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Käyttövarat (enintään)	18 000
Kotimaan matkat	353 000
Virkistystoiminta (enintään)	3 800
Muut henkilöstömenot	122 000
Rakennusten käyttö	1 111 000
Toimistomenot (kertamenoa 150 000)	2 490 000
Tiedotus	120 000
Muut menot	420 200
Yhteensä	4 638 000

1984 esitys	4 638 000
1983 menoarvio	4 078 000
1983 I lisämenoarvio	100 000
1982 tilinpäätös	3 694 208

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 89 000 mk kaluston ja konttorikoneiden uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys	89 000
1983 menoarvio	83 000
1983 I lisämenoarvio	130 000
1982 tilinpäätös	75 136

02. Lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastot

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 16 252 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet 1983	Muutos± 1984/83
1. Perus- ja sopimuspalikkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset.....	14 242 000	+ 643 000	147	—
3. Muut palkat ja palkkiot.....	504 600	+ 84 600	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu.....	1 063 000	+ 72 200	—	—
	Varaus 1983	— 140 200	—	—
	Varaus 1984	+ 442 400	—	—
	Yhteensä	+ 1 102 000	147	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 672 600 mk, mistä 668 800 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 55 000 mk asiantuntijain palkkioina.

1984 esitys.....	16 252 000
1983 menoarvio.....	15 150 000
1982 tilinpäätös.....	13 950 082

09. Pysyvät neuvottelukunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 70 000 mk toiminnan tehostamisen ja kustannusten nousun johdosta.

1984 esitys.....	330 000
1983 menoarvio.....	260 000
1982 tilinpäätös.....	148 422

28. Koulutustoiminta

Momentille ehdotetaan lisäystä 65 000 mk, mikä aiheutuu sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain sekä sosiaalihuoltolain voimaantulon aiheuttamasta koulutustarpeen lisääntymisestä ja kustannusten noususta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastojen henkilöstön koulutuksesta ja muusta koulutuksesta aiheutuvien matkamenojen sekä muiden koulutustoiminnan menojen maksamiseen.

1984 esitys.....	220 000
1983 menoarvio.....	155 000
1982 tilinpäätös.....	80 311

03. Työsuojeluhallinto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 31 572 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet 1983	Muutos± 1984/83
1. Perus- ja sopimuspalikkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset.....	27 127 400	+ 1 353 400	343	+ 3
2. Tilapäisten palkkiot ja työsubdepalkat.....	1 286 800	+ 523 900	21	+ 8
3. Muut palkat ja palkkiot.....	233 000	+ 16 600	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu.....	2 065 400	+ 174 200	—	—
	Varaus 1983	— 267 500	—	—
	Varaus 1984	+ 859 400	—	—
	Yhteensä	+ 2 660 000	364	+ 11

Henkilöstön määrän lisäyksestä 10 aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7).

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 1 298 000 mk, mistä 1 279 800 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi työsuojeluhallitukseen ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi kolme ylimääräistä puhelunvälittäjän tointa (V 9). Lisäys on 123 800 mk.

c) Tilapäisten palkkioista vähennetään 17 800 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistettyjen tointen palkkioina.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 46 000 mk puhelunvälittäjän (V 8) palkkaamiseksi työsuojelun piirihallintoon.

Viitaten kohdan b perusteluihin voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 112 300 mk kolmen ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Viitaten alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 556 200 mk kolmen toimistoapulaisen (V 9) palkkaamiseksi työsuojeluhallitukseen ja kahden insinöörin (V 25), yhden rakennusmestarin (V 24), yhden kanslistin (V 13) sekä kolmen toimistoapulaisen (V 9) palkkaamiseksi työsuojelun piirihallintoon.

Lisäys on 472 100 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 29 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys.....	31 572 000
1983 menoarvio.....	28 912 000
1982 tilinpäätös.....	27 352 389

09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 15 000 mk kustannusten nousun johdosta.

1984 esitys.....	260 000
1983 menoarvio.....	245 000
1982 tilinpäätös.....	167 295

22. Kehittämistoiminta

Momentille ehdotetaan lisäystä 40 000 mk, mikä aiheutuu kehittämistoiminnan laajentamisesta ja kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää tutkimus- ja kehittämistoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen.

1984 esitys.....	690 000
1983 menoarvio.....	650 000

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 987 000 mk toiminnan tehostamisen ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös työsuojeluhallinnon tiedustustoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen, ammattikirjallisuuden hankkimiseen, työsuojelunäyttelystä aiheutuviin menoihin sekä asiantuntijalaitoksilta hankittavista palveluista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	13 000
Kotimaan matkat	2 710 000
Virkistystoiminta (enintään)	6 000
Muut henkilöstömenot	230 000
Rakennusten käyttö	1 659 000
Painatus	500 000
Atk-menot	1 100 000
Muut toimistomenot	2 075 000
Tiedotus	60 000
Ammattikirjallisuus	150 000
Työsuojelunäyttely	150 000
Palvelut asiantuntijalaitoksilta	400 000
Muut menot	104 000
Yhteensä	9 157 000

1984 esitys.....	9 157 000
1983 menoarvio.....	8 170 000
1982 tilinpäätös.....	7 924 119

66. Kansainvälinen yhteistyö

Momentille ehdotetaan lisäystä 52 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää pohjoismaisen ja kahdenvälisen yhteistyön, kansainvälisten järjestöjen kokouksiin osallistumisen, ulkomailla olevien suomalaisten alusten tarkastustoiminnan ja alalla tapahtuvan teknisen kehityksen sekä asiantuntijavaihdon edellyttämiin matkoihin, Suomessa järjestettävien kokousten ja vieraille osoitettavan tarpeellisen vieraanvarausuuden menoihin sekä muihin kansainvälisen yhteistyön menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Pohjoismainen yhteistyö	170 000
Kahdenvälinen yhteistyö	30 000
Suomalaisten alusten tarkastustoiminta ulkomailla	45 000
Muu yhteistyö	175 000
Yhteensä	420 000

1984 esitys.....	420 000
1983 menoarvio.....	368 000
1982 tilinpäätös.....	321 381

70. <i>Kaluston bankkiminen</i>	1984 esitys	270 000
Momentille ehdotetaan 270 000 mk työsuojeluhallituksen ja työsuojelupiirien mittaus- ja toimistokaluston uusimista ja täydentämistä varten.	1983 menoarvio	250 000
	1982 tilinpäätös	249 685

05. Kunnallinen työsuojelutarkastus

30. *Valtionosuus kunnille työsuojelutarkastajien toiminnasta aiheutuviin käyttökustannuksiin (arviomääräraha)*

Luvun 33.77 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 9 632 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään työsuojeluhallinnosta annetun lain (574/72) nojalla kunnil-

le ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin eräisiin työsuojelutarkastajien toiminnan käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1984 esitys	400 000
1983 menoarvio	10 032 000
1982 tilinpäätös	8 649 973

06. Työterveyslaitos

50. *Valtionapu työterveyslaitoksen menoihin*

Momentille merkitään työterveyslaitoksen toiminnasta vuonna 1984 aiheutuviin menoihin lain nojalla suoritettavaa valtionapua varten lisäystä 6 870 000 mk, mikä aiheutuu kahden uuden henkilön palkkaamisesta, sekä toiminnan tehostamisesta ja kustannusten noususta. Momentin määräraha on otettu huomioon vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty määräraha kahden henkilön edelleen palkkaamiseksi.

Edellä mainitun lisäksi työterveyslaitokselle arvioidaan kertyvän vuonna 1984 noin 6 000 000 mk sellaisia menoja ja tuloja, joita ei lueta valtionapuun oikeuttavaksi toiminnaksi.

Momentin määrärahaa käytetään työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta annetun lain (159/78) nojalla työterveyslaitoksen toiminnasta aiheutuviin menoihin suoritettavan valtionavun maksamiseen. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 547 valtionapuun oikeuttavaa henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu palkkausmenoihin	45 890 000
Valtionapu muihin menoihin	28 080 000
Yhteensä	73 970 000

1984 esitys	73 970 000
1983 menoarvio	67 100 000
1982 tilinpäätös	61 200 000

07. Työsuojelun muut menot

22. *Työturvallisuustoimenpiteiden laiminlyömisestä johtuvat toimenpiteet (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan edelleen 15 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään työsuojelun valvonnasta annetun lain (131/73) 15 §:n mukaisten toimenpiteiden aiheuttamien kustannus-

ten maksamiseen. Vastaava tulo on merkitty momentille 12.33.99.

1984 esitys	15 000
1983 menoarvio	15 000
1982 tilinpäätös	—

51. *Avustus työsuojelun tiedotustoimintaa varten*

Momentille ehdotetaan lisäystä 7 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksen maksamiseen työsuojeluviikon tiedotus-, koulutus- ja valistustilaisuuksien järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

1984 esitys	107 000
1983 menoarvio	100 000
1982 tilinpäätös	100 000

56. *Valtionapu työsuojelukoulutukseen*
Momentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionavun maksamiseen ammattiyhdistysliikkeelle, omaa työtään tekevien ja pienyrittäjien sekä muille työsuojelualan järjestöille työsuojelukoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu ammattiyhdistysliikkeelle	530 000
Valtionapu omaa työtään tekevien ja pienyrittäjien järjestöille	250 000
Valtionapu muille työsuojelualan järjestöille	20 000
Yhteensä	800 000
1984 esitys	800 000
1983 menoarvio	750 000
1982 tilinpäätös	700 000

11. Tarkastuslautakunta

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 888 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	1 170 200	+ 52 500	17	—
2. <i>Työsuohdepalkat</i>	25 700	+ 1 900	—	—
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	517 600	+ 28 500	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	123 100	+ 8 000	—	—
Varaus 1983		— 16 300	—	—
Varaus 1984	51 400	+ 51 400	—	—
Yhteensä	1 888 000	+ 126 000	17	—

Muutokset aiheutuvat palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

1984 esitys	1 888 000
1983 menoarvio	1 762 000
1982 tilinpäätös	1 404 809

lautakunnan 20-vuotisjuhlan järjestämisestä varten ja 21 000 mk kustannusten noususta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään) (kertamenoa 4 000)	5 000
Muut menot	214 000
Yhteensä	219 000

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 25 000 mk, mistä 4 000 mk aiheutuu kertamenosta tarkastus-

1984 esitys	219 000
1983 menoarvio	194 000
1982 tilinpäätös	184 168

12. Työneuvosto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 481 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	280 000	+ 10 500	3	—
2. Työsubdepalkat	20 400	—10 700	—	—
3. Muut palkat ja palkkiot	136 200	+ 7 800	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	31 300	+ 600	—	—
	Varaus 1983	— 4 300	—	—
	Varaus 1984	+ 13 100	—	—
	Yhteensä	+ 17 000	3	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 20 900 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Viitaten luvun 28.60 perusteluihin ehdotetaan työsubdepalkoista vähennettäväksi 13 300 mk osa-aikaisen siivoojan palkkana.

1984 esitys	481 000
1983 menoarvio	464 000
1982 tilinpäätös	357 052

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 000 mk kustannusten nousun johdosta.

	mk
Käyttösuunnitelma:	
Käyttövarat (enintään)	1 000
Muut menot	59 000
Yhteensä	60 000

1984 esitys	60 000
1983 menoarvio	56 000
1982 tilinpäätös	49 100

13. Rintamaveteraanien varhaiseläkelautakunta

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 191 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
2. Tilapäisten palkkiot	194 400	+ 54 600	2	+ 1
3. Muut palkat ja palkkiot	886 700	+ 50 200	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	77 500	+ 8 600	—	—
	Varaus 1983	— 9 800	—	—
	Varaus 1984	+ 32 400	—	—
	Yhteensä	+ 136 000	2	+ 1

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 54 400 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 50 400 mk vuoden 1983 ensimmäisen lisämenoarvion mukaisesti palkatun konekirjoittajan edel-

leen palkkaamista varten. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään kolme pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	1 191 000
1983 menoarvio	1 055 000
1983 I lisämenoarvio	22 800
1982 tilinpäätös	704 171

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 8 000 mk kustannusten nousun johdosta.

1984 esitys	128 000
1983 menoarvio	120 000
1982 tilinpäätös	63 938

14. Tapaturmavirasto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 24 229 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet Muutos ± 1983 1984/83
1. <i>Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	19 940 300	+ 1 064 700	324 + 1
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat</i>	1 665 600	+ 208 000	40 —1
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	378 700	+ 116 400	— —
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	1 584 900	+ 128 400	— —
	Varaus 1983	— 206 000	— —
	Varaus 1984	+ 659 500	— —
	Yhteensä	+ 1 971 000	364 —

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 1 099 900 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Pysyväisluonteista tehtävää hoitavan toimihenkilön aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi ylimääräinen toimistosihteerin toimi (V 14). Lisäys on 45 400 mk.

c) Viitaten kohdan b perusteluihin voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 41 200 mk ylimääräistetyt toimen palkkiona.

Uusien sotilasvammakorvausta koskevien hakeusten lisääntymisen johdosta tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä kertamenona 185 000 mk esittelijän (V 23), notaarin (V 20) ja kanslistin (V 12) palkkaamiseksi 1.1.—30.11.1984 väliseksi ajaksi.

Lisäys on 143 800 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 39 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 100 000 mk asiantuntijain, liikennevahinkotarkastajien ja asiamiesten palkkioina.

1984 esitys	24 229 000
1983 menoarvio	22 258 000
1982 tilinpäätös	20 018 236

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 488 000 mk atk-toiminnan laajentumisen, toiminnan tehostamisen sekä kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös tapaturmalautakunnan ylläpidosta aiheutuvien menojen maksamiseen, tapaturmavakuutuslainsäädännön, liikennevakuutuslainsäädännön ja rikosvahinkolain aiheuttamiin oikeudenkäynti- ja selvittelykustannusten maksamiseen sekä lausunto- ja jäsenmaksuihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	2 300
Matkat	40 000
Virkistystoiminta (enintään)	6 000
Muut henkilöstömenot	33 700
Rakennusten käyttö	2 896 000
Painatus	185 000
Atk-menot	2 000 000
Muut toimistomenot	700 000
Lausunto- ja jäsenmaksut	458 000
Vahinkojen oikeudenkäynti- ja selvittely- kustannukset	45 000
Muut menot	60 000
Yhteensä	6 426 000

1984 esitys	6 426 000
1983 menoarvio	5 938 000
1982 tilinpäätös	5 451 212

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 170 000 mk kaluston ja konntorikoneiden uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys	170 000
1983 menoarvio	160 000
1982 tilinpäätös	170 000

15. Perhekustannusten tasaus

(31.) *Valtionosuus kunnille elatustuesta aiheutuviin kustannuksiin* (arviomääräraha)

Luvun 33.27 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 124 375 000 mk.

Pääloukan 33 perusteluihin viitaten eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi lapsen elatuksen turvaamisesta annetun lain (122/77) muuttamisesta siten, että kunnille ennen vuotta 1984 elatustuesta aiheutuneisiin kustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksaminen tapahtuu vuosina 1985 ja 1986. Tämän johdosta momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 20 625 000 mk.

Edellä olevan johdosta momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 145 000 000 mk.

1983 menoarvio	145 000 000
1982 tilinpäätös	148 573 259

50. *Kotona tapahtuvan hoidon tukeminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 180 000 000 mk. Lisäys on 10 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään lasten kotona tapahtuvan hoidon tukemiseen valtioneuvoston määräämien perusteiden mukaisesti. Tuen myöntämisen perusteita muutetaan siten, että tukea ei myönnetä siltä ajalta kun lapsen vanhemmalle maksetaan työttömyyskorvausta tai työttömyyskassa-avustusta.

1984 esitys	180 000 000
1983 menoarvio	170 000 000
1982 tilinpäätös	102 000 000

51. *Äitiysavustus* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 500 000 mk äitiysavustusten korottamiseksi kustannusten nousun johdosta 1.1.1984 lukien 440 markasta 470 markkaan.

Momentin määrärahaa käytetään äitiysavustuslain (424/41) mukaisten äitiysavustusten maksamiseen. Määrärahasta maksetaan myös luontoisuusmuodossa myönnettävistä äitiysavustusmääräeristä menevä liikevaihtovero ja rahtikustannukset sekä äitiysavustuksen saaville äideille jaettava opaskirja.

1984 esitys	37 150 000
1983 menoarvio	31 650 000
1982 tilinpäätös	34 562 769

52. *Lapsilisät* (arviomääräraha)

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi lapsilisälain 1 §:n ja 1 a §:n muuttamisesta siten, että lapsilisä korotetaan 1.10.1984 lukien 6 prosentilla. Tämän sekä vuonna 1983 suoritettujen korotusten ja määräytymisperusteiden muuttamisen johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 343 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään lapsilisälain (541/48) mukaisten lapsilisien maksamiseen.

1984 esitys	2 363 000 000
1983 menoarvio	2 020 000 000
1983 I lisämenoarvio	228 000 000
1982 tilinpäätös	1 816 418 887

53. *Avustus sairaan lapsen kuntoutuksesta tai sairaanhoidosta lapsen vanhemmille aiheutuvaan ansionmenetykseen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 3 000 000 mk

lähinnä määrärahan käyttöajan pitenemisen johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein avustusten maksamiseen vanhemmille, joille aiheutuu huomattavaa ansionmenetystä tai merkittävästi muita kuluja vakavasti sairaan lapsensa kuntoutuksesta tai sairaanhoidosta.

1984 esitys	13 000 000
1983 menoarvio	10 000 000

16. Yleinen perhe-eläke

Luvun numerotunnus on muutettu.

50. *Yleinen perhe-eläke (arviomääräraha)*
Luvun 33.19 perusteluihin viitaten momentille merkitään lisäystä 61 000 000 mk, mikä aiheutuu elinkustannusindeksin noususta sekä kansaneläkeuudistuksesta.

Momentin määrärahaa käytetään perhe-eläke-

lain (38/69) nojalla suoritettavien eläkkeiden maksamiseen.

1984 esitys	313 000 000
1983 menoarvio	252 000 000
1982 tilinpäätös	212 837 269

17. Työttömyysvakuutus

Luvun numerotunnus on muutettu.

50. *Valtionapu työttömyyskassoille (arviomääräraha)*

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta siten, että työttömyysavustusten 500 päivän enimmäisrajan voimassaoloaikaa jatketaan vuoden 1984 loppuun. Samalla esitetään lain 24 ja 26 b §:n muuttamista 1.1.—31.12.1984 väliseksi ajaksi siten, että valtionapurahaa alennetaan 17 prosenttiyksiköllä 23 prosenttiin ja työttömyyskassojen keskuskassan tukimaksun suuruutta korotetaan vastaavasti.

Momentille merkitään vähennyistä 2 000 000 mk. Vähennyksessä on otettu huomioon työttömyyden aleneminen sekä etuuksien korottaminen. Samalla ehdotetaan, että momentin määrä-

rahasta saadaan käyttää enintään 4 000 000 mk lisäavustusten maksamiseen vaikeassa asemassa oleville työttömyyskassoille.

Pyrkimyksenä on, että alle 18-vuotiaiden nuorten osalta kaikki sellainen ammatillinen koulutus, jossa oppilaille annetaan kohtuulliset sosiaaliset edut, on ensisijaista työttömyysavustukseen verrattuna.

Momentin määrärahaa käytetään valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain (125/34) 24 §:n mukaisen apurahan maksamiseen valtion varoista.

1984 esitys	188 000 000
1983 menoarvio	190 000 000
1982 tilinpäätös	144 995 337

18. Sairausvakuutus

Luvun numerotunnus on muutettu.

60. *Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista* (arviomääräraha)

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi vuodelta 1984 suoritettavasta työnantajan sosiaaliturvamaksusta ja vakuutetun kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksusta. Esityksen mukaan yksityisen sektorin työnantajan sairausvakuutusmaksu on 1,45 % ja julkisen sektorin työnantajan 2,45 % ja vakuutetun sairausvakuutusmaksu olisi 1,20 penniä äyriltä.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta siten, että päivärahan määrä on vähintään 80 prosenttia työtulojen kolmassadasosasta kuitenkin niin, että työtulojen ylittäessä 75 000 mk päiväraha kasvaa 50%:lla ylittien kolmassadasosasta ja työtulojen ylittäessä 120 000 mk päiväraha kasvaa 30 %:lla ylittien kolmassadasosasta. Äitiysrahan määriä esitetään muutettavaksi siten, että äitiysrahan määrä 100 ensimmäisen arkipäivän jälkeen laskeaan edelleen vuoden 1984 loppuun saakka siten, että 16 §:ssä mainitun prosenttimäärän sijasta

käytetään prosenttilukua 70. Vastaavasti esitetään isälle ja ottoisille suoritettavan äitiysrahan määrän suorittamisesta vuoden 1984 loppuun saakka siten, että 23 §:n 2 momentissa mainitun prosenttimäärän sijasta käytetään prosenttilukua 70. Vähimmäispäivärahan määrää korotetaan kahdella markalla. Edelleen esitetään, että vakuutetun itsensä suoritettavaa osuutta tutkimus- ja hoitokustannuksista korotetaan 17 markasta 20 markkaan, lääkekustannuksista 15 markasta 20 markkaan ja matkakustannuksista 12 markasta 15 markkaan.

Momentille merkitään lisäystä 119 000 000 mk kustannusten nousun johdosta. Edellä mainittujen lainmuutosten määrärahan tarvetta vähentävä vaikutus on otettu huomioon.

Momentin määrärahaa käytetään sairausvakuutuslain (473/63) 59 §:n mukaisen valtion osuuden suorittamiseen.

1984 esitys	1 910 000 000
1983 menoarvio	1 791 000 000
1982 tilinpäätös	362 441 215

19. Eläkevakuutus

Luvun nimike ja numerotunnus on muutettu.

Työntekijäin eläkelain mukaan eläkkeen perusteena olevaa palkkaa ja eläkkeen määrää tarkistetaan vuosittain ns. TEL-indeksillä, joka määräytyy palkkojen ja hintojen muutosten keskiarvona. Kunkin vuoden heinäkuun alusta korotetaan eläkkeitä ennakolta kahdella viidesosalla siitä korotuksesta, joka arvion mukaan aiheutuu vuoden vaihteessa TEL-indeksin korottamisesta. Kansaneläkkeet on sidottu elinkustannusindeksiin. Indeksitarkastukset tapahtuvat tammikuussa ja heinäkuussa.

Indeksisidonnaisuuteen yleisesti liittyvät epäjohtonmukaisuudet ja vinosuuntaukset koskevat myös eläkkeiden indeksitarkistusmenettelyä. Eläkkeiden tarkistukset tapahtuvat yleensä aktiiviväestön ansiotason tarkistuksia useammin. Eläkkeiden tarkistusvälin muuttaminen yhdeksi vuodeksi parantaisi paitsi eläkejärjestelmien ra-

hoitusmahdollisuuksia, myös eri eläkejärjestelmien välisten sekä tulojakopoliittisten näkökohtien yhteensovittamisen edellytyksiä.

Edellä mainittuun viitaten annetaan eduskunnalle hallituksen esitys laeiksi kansaneläkelaisa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetun lain (348/56) ja työntekijäin eläkelain 9 §:n muuttamisesta siten, että kansaneläkelain mukaisissa etuuksissa korvattaisiin elinkustannusten nousu kerran vuodessa elinkustannusindeksin kehityksen mukaisesti ja siten, että ansioeläkkeissä poistettaisiin heinäkuun alkuun ajoittuva ennakotarkistus.

Eläkkeensaajien asumistukimenojen kasvun hidastamiseksi tarkoituksena on toteuttaa toimenpiteitä, joilla saavutetaan vuonna 1984 eläkkeensaajien asumistukilain mukaisissa menoissa noin 40 000 000 markan menojen supistus. Tämä on

tarkoitus toteuttaa muuttamalla eläkkeensaajien asumiskustannuksia 1.1.1984 lukien siten, että asumiskustannusten omavastuuosuus kasvaa muuttamalla em.lain muutoksen (112/82) voimaantulosäännöstä siten, että 2 §:n 2 momentin perusteella valtioneuvoston vahvistamista keskimääräisistä asumiskustannuksista otetaan vuonna 1984 ja vuonna 1985 huomioon 60 prosenttia 80 prosentin sijasta sekä vuosina 1986 ja 1987 70 prosenttia 90 prosentin sijasta.

50. *Valtion osuus merimieseläkekassan menoista (arviomääräraha)*

Luvun perusteluihin viitaten momentille merkitään lisäystä 5 100 000 mk, mikä aiheutuu TEL-indeksin noususta ja eläkekannan kasvusta.

Momentin määrärahaa käytetään merimieseläkelain (72/56) 4 §:n mukaisen valtionosuuden maksamiseen.

1984 esitys.....	47 600 000
1983 menoarvio.....	42 500 000
1982 tilinpäätös.....	36 245 428

51. *Valtion osuus maatalousyrittäjien eläkeläistä johtuvista menoista (arviomääräraha)*

MYEL-perusprosentti on tarkoitus vahvistaa 10.7 prosentin suuruiseksi vuodelle 1984. Luvun perusteluihin viitaten momentille merkitään lisäystä 133 800 000 mk, mikä aiheutuu TEL-indeksin noususta ja eläkekannan kasvusta.

Momentin määrärahaa käytetään maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) 13 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen.

1984 esitys.....	839 000 000
1983 menoarvio.....	705 200 000
1983 I lisämenoarvio.....	10 900 000
1982 tilinpäätös.....	577 103 486

52. *Valtion osuus yrittäjien eläkeläistä johtuvista menoista (arviomääräraha)*

YEL-maksuprosentti on tarkoitus vahvistaa 10.7 prosentiksi vuodelle 1984. Luvun perusteluihin viitaten momentille merkitään vähennystä 32 000 000 mk, mikä aiheutuu vakuutusmaksutulojen arvioitua nopeammasta kasvusta.

Momentin määrärahaa käytetään yrittäjien eläkelain (468/79) 10 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen.

1984 esitys.....	244 000 000
1983 menoarvio.....	276 000 000
1983 I lisämenoarvio.....	10 500 000
1982 tilinpäätös.....	170 521 105

(53.) *Valtion osuus maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kustannuksista (arviomääräraha)*

Momentti ehdotetaan siirrettäväksi uuden luvun 33.20 momentiksi 53.

60. *Valtion osuus kansaneläkeläistä johtuvista menoista (arviomääräraha)*

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi vuodelta 1984 suoritettavasta työnantajan sosiaaliturvamaksusta ja vakuutetun kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksusta. Esityksen mukaan työnantajan kansaneläkemaksu on julkisella sektorilla 4.70 % ja yksityisellä sektorilla 4.20, 5.15 tai 5.70 % palkoista riippuen poistojen määrästä ja suhteesta maksettuihin palkkoihin. Vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksun voimassa olleesta tilapäisestä alennuksesta poistuu 0.20 penniä äyriltä, jolloin maksu on 1.95 penniä äyriltä. Edelleen eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi kansaneläkelain muuttamisesta siten, että ns. vanhaa työeläkettä saavalle maksetaan kansaneläkeuudistuksen II b vaiheen tasokorotusta vastaava määrä.

Luvun perusteluihin viitaten momentille merkitään lisäystä 188 000 000 mk, mikä aiheutuu lainmuutoksista, kansaneläkeuudistuksesta, indeksitarkistuksista ja eläkekannan kasvusta.

Momentin määrärahaa käytetään kansaneläkelain (347/56) 59 §:n ja 62 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen.

1984 esitys.....	870 000 000
1983 menoarvio.....	682 000 000
1982 tilinpäätös.....	485 779 038

20. Yrittäjien tapaturmavakuutus

53. *Valtion osuus maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kustannuksista* (arviomääräraha)
Momentille merkitään vähennyistä 9 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/81) 15 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen.

1984 esitys	21 000 000
1983 menoarvio	30 000 000
1983 I lisämenoarvio	—16 000 000
1982 tilinpäätös	3 625 000

21. Rintamaveteraaneläkkeet

Luvun nimike on muutettu.

(50.) *Sotilasvammakorvaukset* (arviomääräraha)

Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 33.22.50.

(51.) *Sotaeläkkeet* (arviomääräraha)

Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 33.23.51.

52. *Rintamasotilaseläkkeet ja asumistuki* (arviomääräraha)

Luvun 33.19 perusteluihin viitaten momentille merkitään lisäystä 21 000 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta sekä vuoden 1984 alusta voimaan tulevasta asumistukilain muutoksesta.

Momentin määrärahaa käytetään rintamasotilaseläkelain (119/77) nojalla suoritettavien eläkkeiden ja eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) nojalla rintamasotilaseläkkeisiin suoritettavien asumistukien maksamiseen.

1984 esitys	675 000 000
1983 menoarvio	654 000 000
1983 I lisämenoarvio	—21 000 000
1982 tilinpäätös	557 113 071

53. *Rintamaveteraanien varhaiseläke* (arviomääräraha)

Luvun 33.19 perusteluihin viitaten momentille

merkitään lisäystä 44 000 000 mk, mikä aiheutuu TEL-indeksien noususta ja eläkekannan kasvusta.

Momentin määrärahaa käytetään rintamaveteraanien varhaiseläkelain (13/82 ja 1058/82) nojalla suoritettavien varhaiseläkkeiden maksamiseen.

1984 esitys	183 000 000
1983 menoarvio	139 000 000
1982 tilinpäätös	24 070 201

(55.) *Valtion korvaus sotainvalidien kuntous- ja hoitolaitosten käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 33.22.55.

(56.) *Valtionapu sotainvalidien puolisoitten kuntoutustoimintaan*

Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 33.22.56.

(57.) *Ylimääräinen korvaus vuosien 1939—1945 sotien aikana vammautuneille eräissä tapauksissa* (siirtomääräraha)

Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 33.22.57.

22. Sotilasvammakorvaukset ja erät kuntoutustoiminnan menot

50. (33.21.50) *Sotilasvammakorvaukset* (arviomääräraha)

Luvun 33.19 perusteluihin viitaten momentille merkitään lisäystä 85 770 000 mk, mikä aiheutuu TEL-indeksin mukaisesta sotilasvammakorvausten tarkistamisesta.

Momentin määrärahaa käytetään sotilasvammalain (404/48) ja muiden siihen liittyvien lakien nojalla suoritettavien korvausten maksamiseen.

1984 esitys	1 120 000 000
1983 menoarvio	1 034 230 000
1982 tilinpäätös	945 746 835

55. (33.21.55) *Valtion korvaus sotainvalidien kuntoutus- ja hoitolaitosten käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 7 995 000 mk, mistä vuonna 1984 tapahtuvasta enintään 14 uuden henkilön palkkaamisesta johtuen henkilöstömenoihin 1 078 000 mk ja muihin käyttökustannuksiin 540 000 mk, palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta 3 636 000 mk, varauksesta vuodelle 1984 1 341 000 mk sekä hintojen noususta 1 400 000 mk. Kun momentilta vähennetään varauksena vuodelle 1983 400 000 mk, lisäys on 7 595 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sotilasvammalain (404/48) nojalla sotainvalidien kuntoutus- ja hoitolaitosten käyttökustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään 536 valtion korvaukseen oikeuttavaa henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtion korvaus henkilöstömenoihin	46 052 000
Valtion korvaus muihin käyttökustannuksiin	22 416 000
Yhteensä	68 468 000

1984 esitys	68 468 000
1983 menoarvio	60 873 000
1982 tilinpäätös	46 882 243

56. (33.21.56) *Valtionapu sotainvalidien puolisojen kuntoutustoimintaan*

Momentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään sotainvalidien puolisojen kuntoutustoimintaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaan.

1984 esitys	1 600 000
1983 menoarvio	1 200 000
1982 tilinpäätös	1 033 685

57. (33.21.57) *Ylimääräinen korvaus vuosien 1939—1945 sotien aikana vammautuneille eräissä tapauksissa* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 450 000 mk, mikä aiheutuu valtioneuvoston päätöksellään vahvistamien korvauserusteiden voimaantulosta 1.7.1983.

Momentin määrärahaa käytetään ylimääräisen korvauksen suorittamiseen vuosien 1939—1945 sotien aikana vammautuneille tai vammautuneiden omaisille valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti.

1984 esitys	850 000
1983 menoarvio	400 000

(23.) Asevelvollisten ja heidän omaistensa avustaminen

Luku ehdotetaan siirrettäväksi luvuksi 33.25.

23. Muu sodista kärsineiden turva

30. (33.42.30) *Valtion korvaus siirtoväen huoltoon* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 800 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä kustannusten noususta.

Momentin määrärahaa käytetään sotasiirtolaisten yhteiskunnallisesta huollosta annetun lain (423/40) nojalla kunnille sotasiirtolaisten huollosta suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

1984 esitys.....	14 800 000
1983 menoarvio.....	14 000 000
1982 tilinpäätös.....	14 699 045

37. (33.41.37) *Valtion korvaus sotaorpojen työhuollon kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille merkitään edelleen 250 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sotaorpojen työhuollosta annetun lain (363/43) 4 §:n 1 momentin nojalla suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

1984 esitys.....	250 000
1983 menoarvio.....	250 000
1982 tilinpäätös.....	120 649

51. (33.21.51) *Sotaeläkkeet* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 2 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään myönnettävien ylimääräisten sotaeläkkeiden maksamiseen valtioneuvoiston vahvistamien perusteiden mukaan taloudellisen tuen tarpeessa oleville alle 55-vuotiaille rintamasotilaille ja rintamatehtävissä olleille naisille, joiden työkyky on alentunut.

1984 esitys.....	2 000 000
1983 menoarvio.....	2 000 000
1982 tilinpäätös.....	4 636 535

53. (33.26.53) *Valtionavustus erälle veteraanijärjestöille*

Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta.

Momentin määrärahaa käytetään valtionavustuksen maksamiseen Suomen Sotaveteraaniliitto ry:lle, Rintamamiesveteraanien liitto ry:lle, Rintamanaisten Liitto ry:lle ja Sotavangit ry:lle niiden toiminnasta aiheutuvien kustannusten peittämiseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös järjestöjen kansainvälisestä toiminnasta aiheutuviin kustannuksiin.

1984 esitys.....	280 000
1983 menoarvio.....	250 000
1982 tilinpäätös.....	225 000

24. Eräät vahingonkorvaukset

50. *Tapaturmakorvaukset* (arviomääräraha)

Momentille merkitään TEL-indeksin nousun johdosta lisäystä 165 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään tapaturmavakuutuslain (608/48), ammattitaitulain (638/67), valtion viran- ja toimenhaltijain tapaturmakorvauksesta annetun lain (154/35), korvausten antamisesta maailmansodan aikana erinäisiä vahinkoja kärsineille annetun lain (284/27) sekä muun tapaturmavakuutuslainsäädännön nojalla suoritettaviin tapaturmakorvauksiin.

1984 esitys.....	51 745 000
1983 menoarvio.....	51 580 000
1982 tilinpäätös.....	38 279 041

53. *Liikennevakuutuskorvaukset* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 50 000 mk, mikä aiheutuu TEL-indeksin mukaisesta liikennevahinkokorvausten tarkistamisesta.

Momentin määrärahaa käytetään autovastuulain (408/37), liikennevakuutuslain (279/59) ja liikennevakuutuskorvausta saavien invalidihuollosta annetun lain (391/65) nojalla henkilö- ja omaisuusvahinkoihin myönnettävien korvausten maksamiseen.

1984 esitys.....	7 500 000
1983 menoarvio.....	7 450 000
1982 tilinpäätös.....	6 352 519

55. *Rikosvahinkokorvaukset* (arviomääräraha)
Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys laiksi rikosvahinkojen korvaamisesta valtion varoista annetun lain (935/73) muuttamiseksi. Lain soveltamisalan laajentumisen sekä tapausten lisääntymisen ja kustannusten nousun johdosta momentille merkitään lisäystä 1 305 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään rikosvahinkojen korvaamisesta valtion varoista annetun lain (935/73) mukaisten korvausten maksamiseen.

1984 esitys.....	4 250 000
1983 menoarvio.....	2 945 000
1982 tilinpäätös.....	3 099 917

25. Asevelvollisten ja heidän omaistensa avustaminen

Luvun numerotunnus on muutettu

50. *Sotilasavustukset* (arviomääräraha)
Luvun 33.27 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 21 706 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sotilasavustuslain (566/48) mukaisiin ennen vuotta 1984 syntyneisiin kustannuksiin suoritettavien avustusten maksamiseen.

1984 esitys.....	10 494 000
1983 menoarvio.....	32 200 000
1982 tilinpäätös.....	33 109 075

(56.) *Asevelvollisten kotiuttamisraha* (arviomääräraha)

Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 33.28.56.

(26.) Muu toimeentuloturva

Luku ja sen määrärahat ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta.

(30.) *Valtionosuus kunnille huoltoapulain mukaisiin kustannuksiin* (arviomääräraha)

Pääluokan 33 perusteluihin viitaten eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi huoltoapulain (116/56) muuttamisesta siten, että kunnille huoltoavusta ja lastensuojelusta ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin menoihin suoritettavan valtionosuuden maksaminen tapahtuu vuosina 1985 ja 1986. Tämän johdosta momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 52 500 000 mk.

1983 menoarvio.....	52 500 000
1982 tilinpäätös.....	43 532 000

(31.) *Valtion korvaus kunnille mustalaisväestön huollon kustannuksiin* (arviomääräraha)

Luvun 33.27 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 4 900 000 mk.

Pääluokan 33 perusteluihin viitaten eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi huoltoapulain (116/56) muuttamisesta siten, että kunnille mustalaisväestöön kuuluville henkilöille annetun huollon ennen vuotta 1984 syntyneisiin kustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksaminen tapahtuu vuosina 1985 ja 1986.

Tämän johdosta momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 5 000 000 mk.

Edellä olevan johdosta momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 9 900 000 mk.

1983 menoarvio 9 900 000
 1982 tilinpäätös 8 984 908

(35.) *Vanhusten ja vammaisten kotona tapahtuvan hoidon tukemista koskeva kokeilutoiminta* (siirtomääräraha) (kertameno)

Kun kotipalvelu sisältyy 1.1.1984 voimaan tulevan sosiaalihuoltolain toimintamuotoihin momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 2 800 000 mk.

1983 menoarvio 2 800 000
 1982 tilinpäätös 2 000 000

(51.) *Invalidiraha* (arviomääräraha)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 33.28.51.

(53.) *Valtionavustus erälle veteraanijärjestölle*

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 33.23.53.

27. Kunnallinen toimeentuloturva

Pääluokan 33 perusteluihin viitaten sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetussa laissa (677/82) tarkoitetun sosiaalihuollon valtakunnallisen suunnitelman mukaisen tehtäväryhmän "Toimeentuloturva" valtionosuudet kunnille on merkitty tähän lukuun. Uudistuksen johdosta momenttien 33.15.(31), 25.50, 26.(30), 26.(31), 44.54 ja 44.83 perusteluihin viitaten suoritetaan ennen vuotta 1984 voimassa olleiden säännösten mukaiset menot näiltä momenteilta.

Valtioneuvosto on antanut päätöksen toimeentulotuen myöntämisperusteista.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi sotilasavustuslain (566/48) muuttamisesta.

Kunnallisen toimeentuloturvan valtionosuusmenojen arvioidaan vuonna 1984 olevan 220 000 000 mk.

30. *Valtionosuus kunnille toimeentuloturvan kustannuksiin* (arviomääräraha)

Pääluokan 33 ja tämän luvun perusteluihin viitaten momentille merkitään valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti 220 000 000 mk, mistä 99 000 000 mk aiheutuu toimeentulotuesta, 18 400 000 mk sotilasavustuksista, 101 000 000 mk elatuksesta ja 1 600 000 mk invaliidihuoltolain mukaisista etuuksista.

Momentin määrärahaa käytetään sosiaalihuoltolaissa (710/82) tarkoitetusta toimeentulotuesta ja ehkäisevästä toimeentulotuesta, sotilasavustuslaissa (566/48) tarkoitetusta avustuksesta, lapsen elatuksen turvaamisesta annetussa laissa (122/77) tarkoitetusta elatuksesta sekä invaliidihuoltolaisissa (907/46) tarkoitetusta huoltorahasta, apurahasta, lainasta ja muusta avustuksesta aiheutuviin kustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1984 esitys 220 000 000

28. Muu toimeentuloturva

51. (33.26.51) *Invalidiraha* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 4 432 000 mk, mikä aiheutuu lain nojalla suoritettavasta invalidirahan TEL-indeksin mukaisesta tarkistuksesta.

Momentin määrärahaa käytetään invalidirahain (374/51) nojalla suoritettavan invalidirahan maksamiseen.

1984 esitys 105 414 000
 1983 menoarvio 100 982 000
 1982 tilinpäätös 86 110 379

56. (33.23.56) *Asevelvollisten kotiuttamisraha* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 8 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kotiuttamisrahain (910/77) mukaisen kotiuttamisrahan maksamiseen asevelvollisille.

1984 esitys 8 000 000
 1983 menoarvio 8 000 000
 1982 tilinpäätös 7 569 900

29. Pakolaishuolto

Luvun nimike on muutettu.

(30.) *Valtionosuus ja -avustus kunnille alkoholi- ja lääkitystarpeista kunnien yleisiin tarpeisiin* (arviomääräraha)

Momentin määräraha on otettu huomioon momentin 33.89.30 laskelmissa.

61. (33.99.56) *Pakolaishuolto* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 610 000 mk pakolaishuollon järjestämisestä aiheutuvien menojen lisääntymisen johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään pakolaishuollossa lyhytaikaisissa tehtävissä työskentelevien henkilöiden palkkaukseen sekä sosiaali- ja ter-

veysministeriön että muilla hallinnonaloilla, Suomessa olevien pakolaisten sekä sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymällä tavalla pakolaisten maahan tulleiden sukulaisten ja turvapaikkaa hakeneiden olosuhteittensa puolesta pakolaisiin verrattavien henkilöiden huollon järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen sekä kunnille pakolaisista aiheutuvien erityiskulujen korvaamiseen.

1984 esitys	2 500 000
1983 menoarvio	890 000
1983 I lisämenoarvio	6 700 000

30. Sosiaalihuolto

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 15 409 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet Muutos ± 1983 1984/83	
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	11 462 200	+ 420 800	149	—2
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat</i>	2 055 000	+ 67 900	39	—1
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	461 800	+ 28 200	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	1 009 800	+ 57 500	—	—
	Varaus 1983	— 134 600	—	—
	Varaus 1984	420 200	—	—
	Yhteensä	15 409 000	188	—3

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 779 400 mk, mistä 765 500 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Pakolaisasioiden hoitamiseen liittyvien tehtävien uudelleenjärjestelyn johdosta ehdotetaan 1.7.1984 lukien perustettavaksi kaksi ylimääräistä tarkastajan tointa (V 28). Toinen palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 33.01.01.

Momentin 33.60.01 perusteluihin viitaten ehdotetaan lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

	Peruspalkkaiset:	Palkkaus- luokka
1 ylitarkastaja		V 28
1 apulaiskanslisti		V 11
Ylimääräiset:		
1 tarkastaja		V 25
1 konekirjoittaja		V 10

Vähennys on 178 300 mk.

c) Työsuhdepalkoista vähennetään 13 800 mk vuoden 1983 aikana lakkautetun toimen palkan.

Momentin 33.60.01 perusteluihin viitaten ehdotetaan työsuhdepalkoista vähennettäväksi 70 400 mk suunnittelijan palkkana.

Vähennys on 84 200 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 38 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys.....	15 409 000
1983 menoarvio.....	14 549 000
1982 tilinpäätös.....	12 984 523

22. Kehittämistoiminta

Momentille ehdotetaan lisäystä 160 000 mk kehittämistoiminnan tehostamisen ja kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin sekä muiden tutkimus- ja kehittämistoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen. Momentin määrärahaa saadaan palkata enintään kolme henkilöä lyhytaikaisia tehtäviä varten.

1984 esitys.....	800 000
1983 menoarvio.....	640 000

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 342 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä painatus- ja tiedotustoiminnan menojen lisääntymisestä sekä kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös sosiaalihallituksen tiedotustoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	15 000
Kotimaan matkat	321 000
Virkistystoiminta (enintään)	3 300
Muut henkilöstömenot	265 000
Rakennusten käyttö	2 595 000
Painatus	650 000
Atk-menot	2 050 000
Muut toimistomenot	550 000
Tiedotus	290 000
Muut menot	382 700
Yhteensä	7 122 000

1984 esitys.....	7 122 000
1983 menoarvio.....	6 780 000
1982 tilinpäätös.....	6 430 581

66. Kansainvälinen yhteistyö

Momentille ehdotetaan lisäystä 37 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää pohjoismaisen ja kahdenvälisen yhteistyön, kansainvälisten järjestöjen kokouksiin osallistumisen sekä asiantuntijavaihdon edellyttämiin matkoihin, sosiaalihanituksen alaisten valtion laitosten henkilöstön kansainvälisiin matkoihin, Suomessa järjestettävien kokousten ja vieraille osoitettavan tarpeellisen vieraanvaraisuuden menoihin sekä muihin kansainvälisen yhteistyön menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Pohjoismainen yhteistyö	180 000
Kahdenvälinen yhteistyö	35 000
Muu yhteistyö	90 000
Yhteensä	305 000

1984 esitys.....	305 000
1983 menoarvio.....	268 000
1982 tilinpäätös.....	153 507

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 70 000 mk kaluston ja konttorikoneiden uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys.....	70 000
1983 menoarvio.....	65 000
1982 tilinpäätös.....	53 925

31. Sosiaalihuollon täydennyskoulutus

Vuoden 1984 alusta voimaan tuleva sosiaalihuoltolaki velvoittaa kunnan lähettämään sosiaalilautakunnan alaisen ammatillisen henkilöstön sosiaalihallituksen hyväksymään täydennyskoulutukseen vähintään kerran viidessä vuodessa. Sosiaalihuollon henkilöstön kokonaismäärään arvioidaan vuonna 1983 olevan noin 85 000 henkilöä, joista sosiaalihuoltolain täydennyskoulutusvelvoitteen piiriin arvioidaan kuuluvan noin 60 000 henkilöä. Täydennyskoulutus on suunniteltu järjestettäväksi paikallis- ja aluetasolle, toimipaikkakohtaisena koulutuksena sekä täydennyskoulutuskurseina eri oppilaitoksissa. Tähän asti on suunnitelmallisen täydennyskoulutuksen piiriin kuulunut vain joitakin ammattiryhmiä.

28. Sosiaalihuollon jatko- ja täydennyskoulutus

Luvun perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan 1 400 000 mk sosiaalihuollon jatko- ja täydennyskoulutusta varten.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin sekä muihin sosiaalihuollon jatko- ja täydennyskoulutuksesta aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kaksi henkilöä.

1984 esitys..... 1 400 000

50. Opintoapurahat sosiaalihuollon ulkomaisista jatko- ja täydennyskoulutusta varten

Luvun perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan 150 000 mk sosiaalihuollon ulkomaisista jatko- ja täydennyskoulutusta varten.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää sosiaali- ja terveysministeriön antamien ohjeiden mukaisesti apurahojen maksamiseen sosiaalihuollon ammattihenkilöiden sellaiseen ulkomailta hankittavaan jatko- ja täydennyskoulutukseen, jota ei ole mahdollista saada Suomessa.

1984 esitys..... 150 000

32. Kuntien järjestämät sosiaalipalvelut

Pääloukan 33 perusteluihin viitaten sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetussa laissa (677/82) tarkoitetun sosiaalihuollon valtakunnallisen suunnitelman mukaisen tehtäväryhmän "Sosiaalipalvelut" valtionosuudet kunnille on merkitty tähän lukuun. Valtion laitosten suunnittelujärjestelmän piiriin kuuluvat menot on merkitty momenteille 33.40.01—70, 43.01—70, 45.01—70 ja 53.01—70 sekä vastaavat tulot momenteille 12.33.40, 43, 45 ja 53. Uudistuksen johdosta luvuista 33, 38, 39, 41, 44, 46, 47, 54, 55 ja 56 sekä momentilta 33.58.31 suoritetaan ennen vuotta 1984 voimassa olleiden säännösten mukaiset menot. Lukuun 33.33 on sisällytetty yksityisille palvelujen tuottajille uudistuksen siirtymävaiheessa suoritettava valtionavustus sekä valtionavustuksia eräille uudistuksen ulkopuolelle jäävil-

le yksityisten palvelujen tuottajien toiminnolle.

Sosiaalihuollon valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti sosiaalipalvelujen henkilöstölisäys on vuonna 1984 2 101 henkilöä, josta valtion laitosten osuus on 6 henkilöä. Valtionosuusmenojen arvioidaan vuonna 1984 olevan käyttökustannusten osalta 3 510 644 000 mk ja perustamiskustannusten osalta 30 000 000 mk.

30. Valtionosuus kunnille sosiaalipalvelujen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Pääloukan 33 ja tämän luvun perusteluihin viitaten momentille merkitään valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti 3 510 644 000 mk, mistä vuoden 1983 lopussa olevan toiminnan laajuuden mukaisten käyttökustannusten valtionosuutena henkilöstömenoihin 2 113 000 000 mk

ja muihin käyttökustannuksiin 976 000 000 mk, vuonna 1984 tapahtuvasta enintään 2 095 uuden henkilön palkkaamisesta johtuen henkilöstömenoihin 35 800 000 mk ja muihin käyttökustannuksiin 16 800 000 mk, vuoden 1983 ensimmäisen lisämenoarvion mukaisesti vakainastettujen 288 henkilön toisten palkkauksina 9 834 000 mk, palvelussuhteen ehtojen tarkistuksena 213 120 000 mk, varauksena vuodelle 1984 71 090 000 mk sekä hintojen nousun johdosta 75 000 000 mk. Tällöin on otettu huomioon, että sosiaalipalveluista perittäviä maksuja tarkistetaan 1.1.1984 lukien siten, että maksujen kertymä kasvaa 7 prosenttia.

Samalla ehdotetaan, että toteuttamissuunnitelmia saadaan vahvistaa siten, että perustamiskustannuksiltaan enintään 1 000 000—10 000 000 markan määräisiä käyttökustannushankkeita saadaan aloittaa vuonna 1984 siten, että aloitettavien hankkeiden kokonaiskustannukset ovat yhteensä enintään 158 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) nojalla kunnille sosiaalipalvelujen käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen. Niiden sosiaalipalvelujen toimintojen osalta, joissa henkilöstön määrän muutoksia ei ole hyväksytty valtakunnallisilla suunnitelmilla tai muilla valtion viranomaisen tekemillä päätöksillä, kuntien tai kuntainliittojen vuonna 1983 ottaman henkilöstön palkkaus- ja muihin menoihin suoritetaan valtionosuutta enintään 600 henkilön osalta. Arvio momentilta palkattavan valtionosuuteen oikeutettavan henkilöstön määrästä on 91 481 henkilöä.

	Lisäys
Henkilökuntaryhmät	1984
Sosiaalityöntekijät	165
Kotipalveluhenkilöt	510
Kasvatus- ja ohjaushenkilöt	1 060
Hoitohenkilöt	115
Muut henkilöt	245
Yhteensä	2 095

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus henkilöstömenoihin	2 442 844 000
Valtionosuus käyttökustannushankkeisiin, josta kokonaiskustannuksiltaan 1—10 milj. mk hankkeiden osuus on 89 000 000 mk	172 000 000
Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin	895 800 000
Yhteensä	3 510 644 000

1984 esitys 3 510 644 000

31. Valtionosuus kunnille sosiaalipalvelujen perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)

Viitaten pääluokan 33 perusteluihin ja tämän luvun perusteluun momentille ehdotetaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) nojalla kunnille ja kuntainliitoille sosiaalipalvelujen perustamiskustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen 30 000 000 mk. Valtionosuudet aiheutuvat vuonna 1984 tehtävistä valtionosuuden suorittamispäätöksistä.

Samalla ehdotetaan, että vuonna 1984 saadaan hyväksyä sosiaalihuollon valtakunnallisessa suunnitelmassa mainittujen, sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 5 §:n 3 kohdassa tarkoitettujen, kustannusarvioltaan vähintään 10 000 000 markan hankkeiden toteuttamisohjelmia siten, että niiden kokonaiskustannusarviot ovat yhteensä enintään 132 000 000 mk ja että hankkeista aiheutuu valtionosuuden maksatuksia vuonna 1984 edellä sanottu 30 000 000 mk. Valtionosuusmenoja edellä mainittujen toteuttamisohjelmien hyväksymisestä arvioidaan aiheuttavan vuonna 1985 30 000 000 mk ja vuonna 1986 3 000 000 mk.

1984 esitys 30 000 000

32. Valtion korvaus kunnille eräiden kehitysvammaisten huollosta aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille merkitään 450 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/77) 44 §:n 2 momentin nojalla kehitysvammanhuollon kustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

1984 esitys 450 000

33. (33.38.33) Valtionapu kunnille lasten päiväkotien kuljetuskustannuksia koskevaan kokeilutoimintaan

Momentille ehdotetaan edelleen 1 500 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kielellisten vähemmistöjen ja erityispäivähoitoa tarvitsevien lasten kuljetusten sekä haja-asutusalueiden päivähoitohenkilöstön matkakustannusten tukemiseen valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti.

1984 esitys 1 500 000
 1983 menoarvio 1 500 000
 1982 tilinpäätös 999 870

33. Yksityisten yhteisöjen sosiaalipalvelut

Luvun 33.32 perustelujen mukaisesti on tähän lukuun sisällytetty yksityisille palvelujen tuottajille sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) 31 §:n 3 momentissa tarkoitettu siirtymäkauden avustus yksityisille palvelujen tuottajille. Lisäksi lukuun on sisällytetty valtionavustuksia eräille uudistuksen ulkopuolelle jääville yksityisten palvelujen tuottajien toiminnolle.

50. Sosiaalihuollon yksityisten yhteisöjen maksuvalmiuden turvaaminen (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin sekä lukuryhmän 33.92—97 perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan 40 000 000 mk yksityisten palvelujen tuottajien maksuvalmiuden turvaamiseksi.

Momentin määrärahaa käytetään sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) 31 §:n 3 momentissa tarkoitettujen avustuksen sekä eräiden muiden maksuvalmiuden turvaamiseksi tarkoitettujen avustusten suorittamiseksi yksityisille palvelujen tuottajille.

1984 esitys 40 000 000

51. Valtionavustus yksityisten sosiaalihuollon palvelujen tuottajien käyttökustannuksiin

Momentille ehdotetaan 14 300 000 mk eräiden sosiaalihuollon palvelujen tuottajien käyttökustannusten valtionavustuksen maksamiseen.

Momentin määrärahaa käytetään kehitysvam-

maisten erityishuollosta annetun lain (519/77) 16 §:n 3 momentissa tarkoitettuun ja muuhun yksityisten sosiaalihuollon palvelujen tuottajien tutkimus-, kokeilu- ja kehittämistoimintaan, invalidihuoltolain (907/46) 20 §:n 2 momentissa (581/79) tarkoitettuun elinkeinoneuvontaan ja 25 e §:n 2 momentissa (704/82) tarkoitettuun sopeutumisvalmennukseen sekä eräiden yksityisten sosiaalihuollon järjestöjen toimintaan.

Käyttösuunnitelma:	mk
Sosiaalihuollon tutkimus-, kokeilu- ja kehittämistoiminta	750 000
Invalidien sopeutumisvalmennus ja elinkeinoneuvonta	9 100 000
Näkövammaisten käsityöntekijöiden työllistäminen	950 000
Päihdehuollon järjestöjen toiminta	3 500 000
Yhteensä	14 300 000

1984 esitys 14 300 000

54. (33.58.52) Pakolaishuollon avustaminen (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 7 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään Maikkulan vanhainkodista eri laitoksiin hoidettavaksi siirrettyjen huollettavien huolto- ja hoitokustannusten korvaamiseen.

1984 esitys	143 000
1983 menoarvio	136 000
1982 tilinpäätös	1 140 000

38. Lasten päivähoido

30. Valtionosuus kunnille lasten päiväkotien käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Päälukon 33 ja luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 545 099 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään lasten päivähoidosta annetun lain (36/73) nojalla kunnille ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin eräisiin lasten päiväkotien käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1984 esitys	21 400 000
1983 menoarvio	566 499 000
1983 I lisämenoarvio	140 000
1982 tilinpäätös	492 442 030

31. Valtionosuus kunnille ohjatusta perhepäivähoidosta aiheutuviin käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Päälukon 33 ja luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 336 382 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään lasten päivähoidosta annetun lain (36/73) nojalla kunnille eräisiin ohjatusta perhepäivähoidosta ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1984 esitys	16 000 000
1983 menoarvio	352 382 000
1982 tilinpäätös	330 518 589

32. *Valtionavustus kunnille lasten leikin ja toiminnan ohjaukseen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään lasten päivähoidosta annetun lain (36/73) nojalla kunnille ennen vuotta 1984 lasten leikin ja toiminnan ohjauksesta syntyneisiin kustannuksiin suorittavan valtionavustuksen maksamiseen.

1984 esitys	5 500 000
1983 menoarvio	5 000 000
1982 tilinpäätös	4 498 731

(33.) *Valtionapu kunnille lasten päiväkotien kuljetuskustannuksia koskevaan kokeilutoimintaan*

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 33.32.33.

(35.) *Valtionavustus kunnille lasten päiväkotien perustamiskustannuksiin*

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 17 000 000 mk.

1983 menoarvio	17 000 000
1982 tilinpäätös	420 750

50. *Valtionosuus yksityisten lasten päivähoitolaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)*

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 34 569 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään lasten päivähoidosta annetun lain (36/73) nojalla ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin eräisiin yksityisten lasten päivähoitolaitosten käyttökustannuksiin suorittavan valtionosuuden maksamiseen.

1984 esitys	10 000 000
1983 menoarvio	44 569 000
1982 tilinpäätös	34 832 899

39. Kasvatusneuvolatoiminta

38. *Valtionosuus kunnille kasvatusneuvoloiden kustannuksiin (arviomääräraha)*

Päälukon 33 ja luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 35 520 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kasvatusneuvolain (568/71) nojalla kunnille ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin eräisiin kasvatusneuvoloiden

kustannuksiin suorittavan valtionosuuden maksamiseen.

1984 esitys	1 450 000
1983 menoarvio	36 970 000
1983 I lisämenoarvio	300 000
1982 tilinpäätös	33 142 443

40. Valtion koulukodit

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten valtion koulukodit otetaan sosiaalihuollon valtakunnallisen suunnitelman piiriin. Valtion koulukotien menot katetaan kuntien maksamilla korvauksilla, jotka on otettu huomioon momentilla 12.33.40.

Vuoden 1983 tulo- ja menoarvion luvun 33.40 perusteluiden mukaisesti esitetään Perttulan ammatilliselta kurssikeskukselta vapautuviin Ylänteen toimitiloihin perustettavaksi Vanajan koulukoti. Laitoksen kokonaispaikkaluku tulee olemaan 30. Tästä 24 paikkaa on tarkoitettu perus-

kouluikässä oleville lapsille ja nuorille ja loput kuusi paikkaa varataan itsenäistymisvaiheessa oleville ja mahdollisesti ammattikoulutusta saaville nuorille. Koulukotiin tarvitaan arviolta 40 virkaa ja tointa, joista 1.3.1984 ehdotetaan perustettavaksi kaksi ja 1.8.1984 11 virkaa ja tointa sekä vastaavasti Perttulan ammatillisesta koulutuskeskuksesta luvun 33.45 kohdalla lakkautettavaksi kahdeksan virkaa ja tointa 1.8.1984 lukien. Jäljempänä eri momenteilla esitetään varattavaksi määrärahat koulukodin perustamiseen liittyen.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 21 377 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	12 674 400	+ 779 700	210	+ 6
2. Tilapäisten palkkiot ja työsubdepalkat	4 324 700	+ 478 400	68	+ 8
3. Muut palkat ja palkkiot	2 397 400	+ 272 100	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	1 398 600	+ 135 600	—	—
Varaus 1983		— 178 700	—	—
Varaus 1984	581 900	+ 581 900	—	—
Yhteensä	21 377 000	+ 2 069 000	278	+ 14

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7) ja kahdeksan momentilta 33.45.01.

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 1 011 100 mk, mistä 1 000 300 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Luvun perusteluihin viitaten Vanajan koulukotiin ehdotetaan perustettavaksi, mikäli perustamisajankohdaksi ei ole jäljempänä muuta osoitettu, 1.8.1984 lukien seuraavat virat ja toimet:

Peruspalkkaiset:	Palkkausluokka
1 johtaja, 5/6 v.	C 47
1 opettaja	C 40
1 emännöitsijä	V 14
 Ylimääräiset:	
2 ohjaajaa	V 15
1 kanslisti, 5/6 v.	V 14

Lisäys on 209 900 mk.

c) Viitaten alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin ehdotetaan tilapäisten palkkoihin 51 900 mk kanslistin (V 13) palkkaamiseksi Sairilan koulukotiin.

Työsubdepalkoista vähennetään 9 100 mk vuoden 1983 aikana lakkautetun toimen palkkana.

Luvun perusteluihin viitaten Vanajan koulukodin 1.8.1984 tapahtuvan käynnistämisen johdosta työsubdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 116 400 mk tilamestarin, keittäjän, leipojan, hoitoapulaisen, keittiöapulaisen ja kahden yövalvojan palkkaamiseksi.

Lisäys on 159 200 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 76 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 150 000 mk, mistä opettajien ylittipalkkioina 100 000 mk ja viransijaisten palkkioina 50 000 mk.

1984 esitys	21 377 000
1983 menoarvio	19 308 000
1982 tilinpäätös	18 160 591

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 240 000 mk lähinnä Vanajan koulukodin aloittamisen ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määräraha saadaan käyttää myös ravintomenojen ja oppilaiden matkamenojen maksamiseen, oppilaiden perus- ja ammattikoulutuksesta aiheutuviin opetusvälineisiin sekä valtion koulukotien harjoittaman maatalo- ja metsätalouden aiheuttamiin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kotimaan matkat	125 000
Rakennusten käyttö	3 550 000
Toimistomenot	575 000
Ravintomenot	1 700 000
Oppilaiden matkat	210 000
Oppilaiden koulutus	390 000
Maatalouden menot	1 560 000
Muut menot	2 240 000
Yhteensä	10 350 000

1984 esitys	10 350 000
1983 menoarvio	9 110 000
1982 tilinpäätös	8 355 674

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 963 000 mk peruskorjattujen koulukotien sekä Vanajan koulukodin aloittamisesta aiheutuviin kalustohankintoihin

sekä muun kaluston, ammattiopetuskaluston sekä koneiden uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys	963 000
1983 menoarvio	1 000 000
1982 tilinpäätös	543 852

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 500 000 mk Pernasaa-ren koulukodin koulurakennusta varten. Hank-

keen kustannusarvio on 3 200 000 mk. Koulurakennuksen hyötypinta-ala on 1 420 m², jolloin vastaava yksikkökustannus on 2 254 mk/m². Tar-koitukseen on aikaisemmin myönnetty 2 250 000 mk.

1984 esitys	500 000
1983 menoarvio	880 000
1983 I lisämenoarvio	480 000
1982 tilinpäätös	2 579 000

41. Lasten ja nuorten kasvatus ja huolto

30. Valtionavustus kunnille lastenkotien käyttökustannuksiin

Pääloukan 33 perusteluun viitaten momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 13 350 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään lastenkotien valti-onavusta annetun lain (852/49) nojalla kunnille ennen vuotta 1984 syntyneisiin eräisiin lasten-ko-tien käyttökustannuksiin suoritettavan valtion-avustuksen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu henkilöstömenoihin	4 485 000
Valtionapu muihin käyttökustannuksiin ...	2 015 000
Yhteensä	6 500 000

1984 esitys	6 500 000
1983 menoarvio	19 850 000
1982 tilinpäätös	17 780 326

(31.) Valtionavustus kunnille lastenkotien perustamiskustannuksiin

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi me-noarviosta. Vähennys on 400 000 mk.

1983 menoarvio	400 000
1982 tilinpäätös	350 000

32. Valtionavustus lasten ja nuorison avo-uo-lon kehittämistoimintaan

Pääloukan 33 perusteluun viitaten momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 1 900 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään lastensuojelulain (52/36) 6 §:ssä, 7 §:ssä, 9 §:n 2 momentin a- ja d-kohdassa ja 23 §:n 5 momentissa; lasten-

suojeluasetuksen (203/36) 5 §:ssä, 7 §:n 3 mo-mentissa ja 22 §:n 3 momentissa tarkoitetuista toiminnoista aiheutuviin ennen vuotta 1984 syn-tyneisiin kustannuksiin valtioneuvoston vahvista-mien perusteiden mukaan kunnille suoritettavan valtionavustuksen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu henkilöstömenoihin	1 000 000
Valtionapu muihin käyttökustannuksiin ...	1 500 000
Yhteensä	2 500 000

1984 esitys	2 500 000
1983 menoarvio	4 400 000
1982 tilinpäätös	3 986 320

33. Valtion korvaus kunnille kasvatuskorvauksiin (arviomääräraha)

Pääloukan 33 perusteluihin viitaten momenttille merkitään vähennystä 16 764 000 mk, mikä aiheutuu siitä, että valtion korvauksesta suoritetaan 30% vuonna 1984 ja loppuosa vuosina 1985 ja 1986.

Momentin määrärahaa käytetään lastensuojelulain (52/36) 39 §:n mukaisesti ennen vuotta 1984 syntyneisiin kunnille suoritettaviin kasvatuskorvauksiin.

1984 esitys	7 460 000
1983 menoarvio	24 224 000
1982 tilinpäätös	8 729 126

(37.) Valtion korvaus sotaorpojen työhuollon kustannuksiin (arviomääräraha)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan siirret-täväksi momentiksi 33.23.37.

51. *Valtionapu yksityisten lastenkotien käyttökustannuksiin*

Momentille ehdotetaan lisäystä 600 000 mk lähinnä kustannusten noususta johtuen.

Momentin määrärahaa käytetään lastenkotien valtionavusta annetun lain (852/49) nojalla ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin yksityisten lastenkotien käyttökustannuksiin suoritettavan valtionavun maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu henkilöstömenoihin	5 000 000
Valtionapu muihin käyttökustannuksiin ...	2 000 000
Yhteensä	7 000 000

1984 esitys	7 000 000
1983 menoarvio	6 400 000
1982 tilinpäätös	5 744 291

53. *Valtionapu yksityisten koulukotien käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 4 679 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kunnallisten ja yksityisten kasvatustaitosten valtionavusta annetun lain (294/22) nojalla yksityisten koulukotien ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1984 esitys	1 600 000
1983 menoarvio	6 279 000
1982 tilinpäätös	7 530 731

54. *Valtionavustus yksityisten koulukotien rakentamiseen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 300 000 mk Pohjolan poikakodin Pohjola-rakennuksen peruskorjauksen. Vähennys on 25 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kunnallisten ja yksityisten kasvatustaitosten valtionavusta annetun lain (294/22) nojalla yksityisten koulukotien ennen vuotta 1984 aloitettujen hankkeiden perustamiskustannuksiin suoritettavan valtionavustuksen maksamiseen.

1984 esitys	300 000
1983 menoarvio	325 000
1982 tilinpäätös	1 150 000

(55.) *Valtionapu Lasten Keskus ry:lle* (kertameno)

Momentti ja sille vuoden 1983 menoarviossa ehdollisena ja kertamenona myönnetty 300 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 300 000 mk.

1983 menoarvio	300 000
1982 tilinpäätös	250 000

(56.) *Valtionapu Ensikotien Liitto ry:lle* (kertameno)

Momentti ja sille vuoden 1983 menoarviossa ehdollisena ja kertamenona myönnetty 200 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 200 000 mk.

1983 menoarvio	200 000
----------------------	---------

(57.) *Valtionapu Küntheistö Oy Herttoniemen Nuorisohotelli -asuntolalle* (kertameno)

Momentti ja sille vuoden 1983 menoarviossa ehdollisena ja kertamenona myönnetty 500 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 500 000 mk.

1983 menoarvio	500 000
----------------------	---------

(42.) *Siirtoväen huolto*

Luku ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta.

(30.) *Valtion korvaus siirtoväen huoltoon* (arviomääräraha)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 33.23.30.

43. Valtion erityiskoulut

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten valtion erityiskoulut otetaan sosiaalihuollon valtakunnallisen suunnitelman piiriin. Valtion erityiskoulujen

menot katetaan kuntien maksamilla korvauksilla, jotka on otettu huomioon momentilla 12.33.43.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 7 954 000 mk seuraavasti:

	Ehdorus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	6 081 500	+ 267 400	112	—
2. <i>Tilapäisten palkkiot</i>	221 200	+ 8 500	3	—
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	914 600	+ 123 500	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	520 200	+ 38 300	—	—
	Varaus 1983	— 68 200	—	—
	Varaus 1984	+ 216 500	—	—
	Yhteensä	+ 586 000	115	—

Muutosten perustelut:

- a) Momentille merkitään lisäystä 319 400 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.
 c) Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään kolme pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.
 d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 80 000 mk viransijaisten palkkioina.

1984 esitys	7 954 000
1983 menoarvio	7 368 000
1982 tilinpäätös	6 801 546

Käyttösuunnitelma:

	mk
Kotimaan matkat	65 000
Rakennusten käyttö	599 000
Toimistomenot	200 000
Ravintomenot	567 000
Oppilaiden matkat	925 000
Muut menot	750 000
Yhteensä	3 106 000

1984 esitys	3 106 000
1983 menoarvio	2 578 000
1983 I lisämenoarvio	200 000
1982 tilinpäätös	2 302 492

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 528 000 mk lähinnä matkamenojen lisääntymisen ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ravintomenojen sekä oppilaiden matkamenojen maksamiseen.

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 139 000 mk erityiskoulujen kaluston, koneiden ja välineiden uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys	139 000
1983 menoarvio	500 000
1982 tilinpäätös	498 613

44. Invalidihuolto

32. *Valtionavustus kunnille asumispalvelujen käyttökustannuksiin*

Pääloukan 33 perusteluihin viitaten momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 1 400 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään invaliidihuoltolain (907/46) 22 g §:n nojalla valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaan kunnille ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin asumispalvelujen käyttökustannuksiin suoritettavan valtionavustuksen maksamiseen.

1984 esitys	2 000 000
1983 menoarvio	3 400 000
1982 tilinpäätös	2 748 539

33. *Valtionosuus kunnille suojatyötoiminnan käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 14 398 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään invaliidihuoltolain (907/46) 22 d §:n nojalla kunnille ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin suojatyötoiminnan käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuiden maksamiseen.

1984 esitys	1 000 000
1983 menoarvio	15 398 000
1982 tilinpäätös	8 143 875

50. *Valtion korvaus erityishuoltolaitosten käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 72 663 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään invaliidihuoltolain (907/46) 25 a §:n nojalla invalidien erityishuoltolaitoksille ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin käyttökustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

1984 esitys	1 000 000
1983 menoarvio	73 663 000
1982 tilinpäätös	60 581 000

51. *Valtionosuus yksityisen suojatyötoiminnan käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 19 170 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään invaliidihuoltolain (907/46) 22 d §:n nojalla yksityisille yhteisöille ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin yksityisen suojatyötoiminnan käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1984 esitys	1 000 000
1983 menoarvio	20 170 000
1982 tilinpäätös	15 277 244

52. *Valtionavustus yksityisten asumispalvelujen käyttökustannuksiin*

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 17 101 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään invaliidihuoltolain (907/46) 22 g §:n nojalla valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin yksityisten asumispalvelujen käyttökustannuksiin suoritettavan valtionavustuksen maksamiseen.

1984 esitys	1 140 000
1983 menoarvio	18 241 000
1982 tilinpäätös	13 044 430

53. *Valtion korvaus muihin invalidihuollon toimintoihin* (arviomääräraha)

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 23 544 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään invaliidihuoltolain (907/46) 6, 9 c, 19 c, 20, 25 ja 25 e §:n nojalla ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin invalidien apuvälineiden lainaustoiminnan, sopeutumisvalmennuksen, työhönvalmennuksen, elinkeinoneuvonnan ja työkokeilun järjestämisestä syntyneisiin käyttökustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

1984 esitys	1 000 000
1983 menoarvio	24 544 000
1982 tilinpäätös	18 506 965

54. *Valtion korvaus yksilöllisen invalidihuollon kustannuksiin* (arviomääräraha)

Lukujen 33.27 ja 32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 130 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään invaliidihuoltolain (907/46) 8, 9 c §:n, 11 §:n 2 momentin sekä 14, 15, 18, 19 c, 21 ja 25 b §:n nojalla ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin yksilöllisen invalidihuollon kustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

1984 esitys	20 000 000
1983 menoarvio	150 000 000
1982 tilinpäätös	136 383 974

(56.) *Valtionavustus näkövammaisten käsityöntekijöiden työllistämiseksi*

Lukujen 33.32 ja 33 perusteluihin viitaten momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 850 000 mk.

1983 menoarvio	850 000
----------------------	---------

(58.) *Valtionavustus suojatyötoiminnan perustamiskustannuksiin*

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 900 000 mk.

1983 menoarvio	900 000
1982 tilinpäätös	800 000

(59.) *Valtionavustus erityishuoltolaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha)*

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 3 400 000 mk.

1983 menoarvio	3 400 000
1982 tilinpäätös	5 900 000

45. Valtion kehitysvammalaitokset

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten valtion kehitysvammalaitokset otetaan sosiaalihuollon valtakunnallisen suunnitelman piiriin. Valtion kehi-

tysvammalaitosten menot katetaan kuntien maksamalla korvauksilla, jotka on otettu huomioon momentilla 12.33.45.

01. *Palkkaukset (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 12 903 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet Muutos ± 1983 1984/83	
1. <i>Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	7 104 100	+ 236 700	109	—3
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsubdepalkat</i>	3 424 200	+ 179 100	54	—5
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	1 179 700	+ 60 700	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	843 800	+ 49 600	—	—
	Varaus 1983	—112 300	—	—
	Varaus 1984	+ 351 200	—	—
	Yhteensä	12 903 000	163	—8

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 632 000 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Luvun 33.40 perusteluihin viitaten Perttulan ammatillisesta koulutuskeskuksesta ehdotetaan 1.8.1984 lukien lakkautettavaksi opettajan virka (C 40), peruspalkkainen emännöitsijän toimi (V 14) sekä ylimääräinen hoitajan toimi (V 12). Vähennys on 72 300 mk.

c) Luvun 33.40 perusteluihin viitaten voidaan 1.8.1984 lukien tapahtuvan Vanajan koulukodin perustamiseen liittyen työsuohdepalkoista vähentää 83 200 mk Perttulan ammatillisen koulutuskeskuksen tilamestarin, keittäjän, leipojan, hoitoapulaisen ja keittiöapulaisen palkkoina. Alamentilta 2 saadaan palkata enintään 49 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	12 903 000
1983 menoarvio	12 138 000
1982 tilinpäätös	9 950 160

29. *Muut kulutusmenot (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 403 000 mk, mikä aiheutuu Kuhankosken opetuskodin Järvillinnän osaston käynnistämisen aiheuttamista kustannuksista, toiminnan tehostamisesta ja kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ravintomien ja oppilaiden matkamenojen maksamiseen, oppilaiden perus- ja ammattikoulutuksesta aiheutuviin opetusväline-menoihin sekä valtion kehitysvammalaitosten harjoittaman maatalo- ja metsätalouden aiheuttamiin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kotimaan matkat	65 000
Rakennusten käyttö	840 000
Toimistomenot	330 000
Ravintomenot	1 400 000
Oppilaiden matkat	60 000
Oppilaiden koulutus	235 000
Maatatalouden menot	510 000
Muut menot	950 000
Yhteensä	4 390 000

1984 esitys	4 390 000
1983 menoarvio	3 987 000
1982 tilinpäätös	3 346 534

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 500 000 mk, mistä 400 000 mk Perttulan ammatillisen koulutuskeskuksen uusien oppilasasuntoloiden kalustamista ja 100 000 mk muuta kaluston, koneiden ja välineiden uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys	500 000
1983 menoarvio	790 000
1982 tilinpäätös	758 504

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 3 390 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Perttulan ammatillinen koulutuskeskus					
— uudisrakentaminen	864	3 904 000	4 519	13 700 000	2 890 000
— peruskorjaus	4 462	11 369 000	2 548		
— aluetyöt		1 317 000			
2. Kuhankosken opetuskoti					
— kasvihuone	1 150	1 575 000	1 370		450 000
— johtajan asunto	120	368 000	3 067		50 000
				Yhteensä	3 390 000

1984 esitys	3 390 000
1983 menoarvio	6 000 000
1982 tilinpäätös	7 700 000

46. Kunnallinen kehitysvammaisten erityishuolto

30. Valtionosuus kunnallisen kehitysvammaisten erityishuollon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Pääluokan 33 ja luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 361 981 000 mk.

1984 esitys	7 800 000
1983 menoarvio	369 781 000
1983 I lisämenoarvio	3 100 000
1982 tilinpäätös	343 837 139

Momentin määrärahaa käytetään kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/77) nojalla ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin kunnallisten kehitysvammaisten erityishuollon toimintayksiköiden käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

32. Valtionosuus kunnallisen kehitysvammaisten erityishuollon toimintayksiköiden perustamiskustannuksiin

Luvun 33.32 perusteluun viitaten momentilta voidaan vähentää 3 600 000 mk. Kustannukset aiheutuvat ennen vuotta 1984 tehdystä tai vuon-

na 1984 tehtävistä valtionosuuden suorittamis- päätöksistä.

Samalla ehdotetaan, että ennen vuotta 1984 aloitettujen hankkeiden toteuttamishjelmiä ja toteuttamishjelman muutoksia saadaan hyväksyä 1 000 000 markan valtionosuutta vastaava määrä.

Kassamenoja hyväksytyistä toteuttamishjel- mista arvioidaan aiheutuvan vuonna 1985 4 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kehitysvam- maisten erityishuollosta annetun lain (519/77) nojalla kunnallisten kehitysvammaisten erityis- huollon toimintayksiköiden perustamiskustan- nuksiin suoritettavan valtionosuuden maksami- seen siltä osin kun kyseessä olevista hankkeista toteuttamishjelma on hyväksytty tai valtion- osuus päätös tehty ennen vuotta 1984.

1984 esitys.....	7 500 000
1983 menoarvio.....	11 100 000
1982 tilinpäätös.....	12 152 388

34. *Valtionosuus kunnille kehitysvammaisten erityishuollon kustannuksiin* (arviomääräraha)

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 80 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kehitysvam- maisten erityishuollon voimaannpanosta annetun lain (520/77) 20 §:n nojalla kunnille suoritetta- vien korkotukien maksamiseen ennen vuotta 1984 syntyneisiin kustannuksiin.

1984 esitys.....	10 000
1983 menoarvio.....	90 000
1982 tilinpäätös.....	1 705

35. *Valtion korvaus erityishuoltopiirien kun- tainliitoille eräisiin kehitysvammaisten erityis- huollon kustannuksiin* (arviomääräraha)

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 450 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kehitysvam- maisten erityishuollosta annetun lain (519/77) 44 §:n 2 momentin nojalla ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin kehitysvammahuollon kustannuk- siin suoritettavan valtion korvauksen maksami- seen.

1984 esitys.....	150 000
1983 menoarvio.....	600 000
1982 tilinpäätös.....	652 009

47. Yksityinen kehitysvammaisten erityishuolto

50. *Valtionosuus yksityisen kehitysvammaisten erityishuollon käyttökustannuksiin* (arviomäärära- ha)

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 22 261 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kehitysvam- maisten erityishuollosta annetun lain (519/77) ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain voimaannpanosta annetun lain (520/77) nojalla ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin yksityisten ke- hitysvammaisten erityishuollon toimintayksiköi- den käyttökustannuksiin suoritettavan valtion- osuuden maksamiseen.

1984 esitys.....	2 000 000
1983 menoarvio.....	24 261 000
1982 tilinpäätös.....	20 869 925

(53.) *Valtion korvaus yksityisille toimintayksi- köille eräisiin kehitysvammaisten erityishuollon kustannuksiin*

Lukujen 33.32 ja 33 perusteluihin viitaten momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistetta- vaksi menoarviosta. Vähennys on 792 000 mk.

1983 menoarvio.....	792 000
1982 tilinpäätös.....	792 000

(50.) Kunnallinen alkoholitarkastus

Luku ja sen määrärahat ehdotetaan siirrettäväksi luvuksi 33.88.

(51.) Raittiustyö

Luku ja sen määrärahat ehdotetaan siirrettäväksi luvuksi 33.89.

53. Valtion päihdehuoltolat

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten valtion päihdehuoltolat otetaan sosiaalihuollon valtakunnallisen suunnitelman piiriin. Valtion päihde-

huoltoloiden menot katetaan kuntien maksamilla korvauksilla, jotka on otettu huomioon momentilla 12.33.53.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 12 017 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	6 958 600	+ 337 700	113	—
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhtepalkat	3 218 600	+ 235 700	44	—
3. Muut palkat ja palkkiot	726 200	+ 34 000	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	786 500	+ 58 500	—	—
	Varaus 1983	—103 000	—	—
	Varaus 1984	+ 327 100	—	—
	Yhteensä	12 017 000	157	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 607 400 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 44 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	12 017 000
1983 menoarvio	11 127 000
1982 tilinpäätös	9 953 492

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 868 000 mk toiminnan tehostamisen ja kustannusten nousun

johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ravintomenojen maksamiseen sekä valtion päihdehuoltoloiden harjoittaman maatalo- ja metsätalouden aiheuttamiin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kotimaan matkat	100 000
Rakennusten käyttö	3 050 000
Toimistomenot	465 000
Ravintomenot	2 000 000
Maatilatalouden menot	1 175 000
Muut menot	1 550 000
Yhteensä	8 340 000

1984 esitys	8 340 000
1983 menoarvio	7 472 000
1982 tilinpäätös	7 176 020

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 350 000 mk huoltoloi-

den kaluston ja koneiden uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys	350 000
1983 menoarvio	345 000
1982 tilinpäätös	200 116

54. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien kunnallinen huolto

31. *Valtionosuus kunnille päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)*

Päälukon 33 ja luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 43 550 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetun lain (96/61) nojalla kunnille ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin eräisiin päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollon käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1984 esitys	2 700 000
1983 menoarvio	46 250 000
1983 I lisämenoarvio	414 700
1982 tilinpäätös	38 341 494

(32.) *Valtionavustus kunnille päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltoloiden ja toimintayksiköiden perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha)*

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 4 000 000 mk.

1983 menoarvio	4 000 000
1982 tilinpäätös	4 000 000

(36.) *Ylimääräinen valtionavustus kunnille huoltoloiden ja toimintayksiköiden käyttökustannuksiin*

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 650 000 mk.

1983 menoarvio	650 000
1982 tilinpäätös	600 000

37. *Valtionavustus kunnille sosiaalisesti työrajoitteisten kuntoutusta koskevaan kokeilutoimintaan*

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta.

Momentin määrärahaa käytetään sosiaalisesti työrajoitteisten työllistämiseen tähtävään kuntoutustoimintaan valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti.

1984 esitys	1 400 000
1983 menoarvio	1 300 000
1982 tilinpäätös	149 023

55. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien yksityinen huolto

(50.) *Valtionapu yksityisen päihdehuollon käyttökustannuksiin*

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 18 009 000 mk.

1983 menoarvio	18 009 000
1983 I lisämenoarvio	— 244 700
1982 tilinpäätös	14 068 000

51. *Valtionapu yksityisten päihdehuollon toimintayksiköiden perustamiskustannuksiin*

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä Mikkelin a-kodin toimintarakennuksen ja Kymen katkaisuhuoltoaseman rakentamisesta sekä Kankaanpään a-kodin peruskorjauslainojen suorittamisesta.

Momentin määrärahaa käytetään päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetun lain

(96/61) 36 §:n 2 momentin nojalla yksityisten päihdehuollon toimintayksiköiden ennen vuotta 1984 aloitettujen hankkeiden perustamiskustannuksiin ja perustamiskustannuksia aiheuttaneiden hankkeiden lainojen lyhennyksiin suoritettavan valtionavun maksamiseen.

1984 esitys.....	800 000
1983 menoarvio.....	700 000
1982 tilinpäätös.....	600 000

55. *Valtion korvaus yksityisten huoltoloiden käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 2 027 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetun lain (96/61) 35 §:n nojalla yksityisten huoltoloiden ennen vuotta 1984 syntyneisiin hoitopäiväkustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

1984 esitys.....	319 000
1983 menoarvio.....	2 346 000
1982 tilinpäätös.....	2 097 086

56. Kodinhoitotoiminta

30. *Valtionosuus kunnille kodinhoitajien toiminnasta aiheutuviin käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Pääluokan 33 ja luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 134 497 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kunnallisesta kodinhoitoavusta annetun lain (270/66) nojalla kunnille eräisiin kodinhoitajien toiminnasta ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1984 esitys.....	4 900 000
1983 menoarvio.....	139 397 000
1983 I lisämenoarvio.....	140 000
1982 tilinpäätös.....	117 269 127

32. *Valtionosuus kunnille kotivastajatoiminnasta aiheutuviin käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Pääluokan 33 ja luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 38 169 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kunnallisesta kodinhoitoavusta annetun lain (270/66) nojalla kunnille eräisiin ennen vuotta 1984 kotivastajatoiminnasta aiheutuneisiin käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1984 esitys.....	2 200 000
1983 menoarvio.....	40 369 000
1983 I lisämenoarvio.....	620 000
1982 tilinpäätös.....	26 723 907

57. Lomatoiminta

30. *Valtionosuus kunnille maatalous- ja pienyrittäjien vuosilomajärjestelmän sekä maatalousyrittäjien sijaisaputoiminnan hallinnon käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentin nimike on muutettu ja momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi arviomäärärahaksi.

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi maatalousyrittäjien vuosiloman ja sijaisavun järjestämisestä annetun lain muuttamiseksi siten,

että valtionosuutta myönnetään kunnille lomautakunnan sihteerien palkkaamisesta aiheutuviin henkilöstömenoihin ja muihin käyttökustannuksiin kuntien kantokykyluokan perusteella sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain valtionosuusasteikon mukaisesti.

Momentille merkitään lisäystä 2 348 000 mk, mistä päätoimisten ja osa-aikaisten viranhaltijoiden palkkaamisesta aiheutuviin henkilöstömenoi-

hin 1 790 000 mk sekä muihin käyttökustannuksiin 148 000 mk ja varauksena vuodelle 1984 410 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään maatalousyrittäjien vuosiloman ja sijaisavun järjestämisestä annetun lain (102/78) nojalla kunnille lomalautakunnan sihteereiden palkkaamisesta aiheutuviin henkilöstömenoihin ja muihin käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen sekä pienyrittäjien vuosilomarahasta annetun lain (408/77) täytäntöönpanosta aiheutuviin tarpeellisiin käyttökustannuksiin. Ehdotetaan, että vuonna 1984 valtionosuuden piiriin ei oteta uusia henkilöitä. Momentin määrärahalta arvioidaan palkattavan noin 140 valtionosuuteen oikeuttavaa päätoimista henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus henkilöstömenoihin	13 700 000
Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin .	3 700 000
Yhteensä	17 400 000
1984 esitys	17 400 000
1983 menoarvio	15 052 000
1982 tilinpäätös	13 620 000

40. Valtion korvaus maatalousyrittäjien vuosilomajärjestelmän kustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 83 000 000 mk, mistä 6 000 000 mk aiheutuu kustannusten noususta lomakautta 1983/84 koskevan maataloustuloratkaisun mukaisesti ja 77 000 000 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun momentilta vähennetään 15 000 000 mk varauksena vuodelle 1983, lisäys on 68 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään maatalousyrittäjien vuosiloman ja sijaisavun järjestämisestä annetun lain (102/78) nojalla maatalouslomittajien palkoista ja matkoista kunnille suoritettavien korvausten maksamiseen. Varaus luetaan maataloustulolaisissa (629/82) tarkoitetuksi maatalouden tuloksi, siten kuin maatalousyrittäjien vuosiloman ja sijaisavun järjestämisestä annetun lain (102/78, muut. 54/81) 27 §:ssä on säädetty.

1984 esitys	453 000 000
1983 menoarvio	385 000 000
1982 tilinpäätös	369 704 993

41. Valtion korvaus maatalousyrittäjien sijaisavun kustannuksiin (arviomääräraha)

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi maatalousyrittäjien vuosiloman ja sijaisavun järjestämisestä annetun lain (102/78) muuttamiseksi

si siten, että sijaisapua voidaan antaa synnytyksen yhteydessä 120 päivän ajan.

Momentille ehdotetaan lisäystä 46 000 000 mk, mistä 8 000 000 mk aiheutuu lain muuttamisesta, 9 000 000 mk lähinnä kustannusten noususta sijaisapukautta 1983/84 koskevan maataloustuloratkaisun mukaisesti sekä 29 000 000 mk varauksesta vuodelle 1984.

Momentin määrärahaa käytetään maatalousyrittäjien vuosiloman ja sijaisavun järjestämisestä annetun lain (102/78) nojalla kunnille maatalousyrittäjien sijaisaputoiminnan kustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen. Varaus ja lain muuttamisesta aiheutuvat menot luetaan maataloustulolaisissa (629/82) tarkoitetuksi maatalouden tuloksi, siten kuin maatalousyrittäjien vuosiloman ja sijaisavun järjestämisestä annetun lain (102/78, muut. 64/81) 27 §:ssä on säädetty.

1984 esitys	110 000 000
1983 menoarvio	64 000 000
1982 tilinpäätös	73 115 878

42. Valtion korvaus pienyrittäjien vuosilomajärjestelmän kustannuksiin (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 100 000 mk lähinnä hintojen nousun johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään pienyrittäjien vuosilomarahasta annetun lain (408/77) nojalla pienyrittäjien vuosilomasta aiheutuviin kustannuksiin lomakautena 1984/1985 suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

1984 esitys	16 500 000
1983 menoarvio	15 400 000
1982 tilinpäätös	14 000 000

43. Valtion korvaus maatalousyrittäjien viikkovapaatoiminnan kokeilukustannuksiin

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi kiinteäksi.

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 800 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä kustannusten noususta.

Momentin määrärahaa käytetään maatalousyrittäjien viikkovapaatoiminnan kokeilusta vuonna 1984 aiheutuvien kustannusten korvaamiseen valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti. Viikkovapaakokeilun piirissä voi olla enintään 207 kuntaa ja viikkovapaapäiviä saadaan pitää vuonna 1984 enintään 12 kutakin viikkovapaaseen oikeutettua maatalousyrittäystä kohden. Yrittäjiltä perittävillä maksuilla on tarkoitus kattaa 30 % kokeilusta aiheutuvista kustannuksista.

1984 esitys	7 800 000
1983 menoarvio	5 000 000
1983 I lisämenoarvio	2 500 000
1982 tilinpäätös	5 000 000

(51.) *Valtionapu sosiaaliseen lomatoimintaan*

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 220 000 mk.

1983 menoarvio	220 000
1982 tilinpäätös	199 744

(52.) *Valtionapu Vanhus- ja lähimmäispalveluliitto ry:lle lomatoimintaa varten*

Momentti ja sille vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 150 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 150 000 mk.

1983 menoarvio	150 000
----------------------	---------

(53.) *Valtionapu syöpäjärjestöille lomatoiminnan järjestämistä varten*

Momentti ja sille vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 250 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 250 000 mk.

1983 menoarvio	250 000
1982 tilinpäätös	250 000

(54.) *Valtionapu Nuorten Puolesta Keskusliitto ry:lle lomatoimintaa varten*

Momentti ja sille vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 100 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 100 000 mk.

1983 menoarvio	100 000
----------------------	---------

(55.) *Valtionapu Keuhkovammaliitto ry:lle lomatoimintaa varten*

Momentti ja sille vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 250 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 250 000 mk.

1983 menoarvio	250 000
----------------------	---------

57. *Valtionapu ammattiyhdistysliikkeen lomajärjestöjen lomatoimintaa varten (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan edelleen 15 400 000 mk.

Momentilta myönnetään avustuksia ammattiyhdistysliikkeen lomajärjestöille käytettäväksi sosiaalista lomatoimintaa palvelevien toimintayksiköiden perustamiskustannuksiin sekä käytettä-

väksi sellaisten henkilöiden lomavieton tukemiseen, joilla ei omien tulojen vähäisyydestä tai muusta syystä johtuen ole taloudellisia edellytyksiä kodin ulkopuolella tapahtuvaan lomaviettoon. Avustusta saavat järjestöt voivat edellä mainittujen periaatteiden puitteissa suorittaa lomaviettäjien valinnan. Tarkoituksena on siirtää avustusten painopistettä investointiavustuksista välittömän lomavieton tukeen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu käyttökustannuksiin	6 900 000
Valtionapu perustamiskustannuksiin (enintään)	8 500 000
Yhteensä	15 400 000

1984 esitys	15 400 000
1983 menoarvio	15 400 000
1982 tilinpäätös	15 000 000

58. *Valtionapu maatalous- ja pienyrittäjäväestön lomajärjestöjen lomatoimintaa varten*

Momentille ehdotetaan edelleen 3 100 000 mk.

Momentilta myönnetään avustuksia maatalous- ja pienyrittäjäväestön lomajärjestöille käytettäväksi sosiaalista lomatoimintaa palvelevien toimintayksiköiden perustamiskustannuksiin sekä käytettäväksi sellaisten henkilöiden lomavieton tukemiseen, joilla ei omien tulojen vähäisyydestä tai muusta syystä johtuen ole taloudellisia edellytyksiä kodin ulkopuolella tapahtuvaan lomaviettoon. Avustusta saavat järjestöt voivat edellä mainittujen periaatteiden puitteissa suorittaa lomaviettäjien valinnan. Tarkoituksena on siirtää avustusten painopistettä investointiavustuksista välittömän lomavieton tukeen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu käyttökustannuksiin	1 400 000
Valtionapu perustamiskustannuksiin (enintään)	1 700 000
Yhteensä	3 100 000

1984 esitys	3 100 000
1983 menoarvio	3 100 000
1982 tilinpäätös	3 212 000

(59.) *Valtionapu vammaisten lomatoiminnan järjestämistä varten*

Momentti ja sille vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 250 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 250 000 mk.

1983 menoarvio	250 000
1982 tilinpäätös	600 000

58. Muu sosiaaliturva

31. *Valtion korvaus kunnallisille työlaitoksille irtolaisten huollon kustannuksiin* (arviomääräraha)

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 42 000 mk hoitopäivien vähenemisen johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään irtolaislain (57/36) nojalla kunnallisille työlaitoksille ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin irtolaisten huollon päiväkustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

1984 esitys	50 000
1983 menoarvio	92 000
1982 tilinpäätös	83 524

(33.) *Valtionavustus kunnille kunnalliskotien ja kunnallisten vanhainkotien rakentamiseen ja peruskorjauksiin* (siirtomääräraha)

Luvun 33.32 perusteluihin viitaten momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 7 500 000 mk.

1983 menoarvio	7 500 000
1982 tilinpäätös	15 500 000

(51.) *Valtionapu eläkeläisten järjestöille*

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta, koska tarkoituksena on myöntää vastaava avustus raha-automaattien tuotosta kertyvistä varoista. Vähennys on 2 100 000 mk.

1983 menoarvio	2 100 000
1982 tilinpäätös	1 900 000

(52.) *Pakolaishuollon avustaminen* (arviomääräraha)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 33.33.54.

60. Lääkintöhallitus

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 19 095 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	13 819 400	+ 880 000	159	+ 5
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat</i>	2 874 400	+ 621 600	47	+ 5
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	632 500	+ 43 500	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	1 248 900	+ 132 900	—	—
Varaus 1983		— 157 800	—	—
Varaus 1984	519 800	+ 519 800	—	—
Yhteensä	19 095 000	+ 2 040 000	206	+ 10

Henkilöstön määrän lisäyksestä yksi aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7), viisi momentilta 33.30.01 ja yksi momentilta 33.73.22.

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 772 700 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Terveyskasvatukseen liittyviä tehtäviä hoitavan henkilön aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan perustettavaksi ylimääräinen toimistosihteerin toimi (V 16). Toimen palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 33.73.22.

Lääkinnällinen kuntoutus siirtyy 1.1.1984 lukiin sosiaalihuollosta terveydenhuoltoon. Tämän johdosta ehdotetaan perustettavaksi seuraavat virat ja toimet, joiden palkkaus on aikaisemmin suoritettu momentilta 33.30.01:

	Palkkausluokka
Peruspalkkaiset:	
1 ylitarkastaja	V 28
1 apulaiskanslisti	V 11
Ylimääräiset:	
1 tarkastaja	V 25
1 konekirjoittaja	V 10

Lisäys on 323 600 mk.

c) Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 74 800 mk vuoden 1983 ensimmäisen lisämenoarvion mukaisesti palkatun osapäivätoimisen yli-lääkärin edelleen palkkaamista varten.

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 88 800 mk lääkintölakimiehen (V 28) palkkaamista varten.

Farmaseuttisten erikoisvalmisteiden myyntilupa-ohjelmien käsittelyruuhkan purkamiseksi tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 214 800 mk ylilääkärin (S 12), farmaseutin (V 19) ja konekirjoittajan (V 10) palkkaamista varten.

Lääkinnälliseen kuntoutukseen liittyviä tehtäviä varten työsuhdepalkkioihin ehdotetaan suunnittelijan palkkaamiseksi lisäystä 70 400 mk siirtäen momentilta 33.30.01.

Lisäys on 448 800 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 52 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys.....	19 095 000
1983 menoarvio.....	17 055 000
1983 I lisämenoarvio.....	34 000
1982 tilinpäätös.....	15 684 367

09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan tehostamisesta ja kustannusten noususta.

1984 esitys.....	1 050 000
1983 menoarvio.....	950 000
1982 tilinpäätös.....	765 000

22. Kehittämistoiminta

Momentille ehdotetaan lisäystä 590 000 mk, mistä 190 000 mk aiheutuu Suomen osallistumisesta WHO:n käynnistämään diabeteksen hoitoa insuliinipumpuilla koskevaan kansainväliseen monikeskustutkimukseen, 200 000 mk perusterveydenhuollon kokeilusuunnitelmaprojektin menoista ja 200 000 mk tutkimus- ja kehittämistoiminnan laajentamisesta ja kustannusten noususta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin, insuliinipumppujen ja niiden liitännäistarvikkeiden hankintaan, muihin tutkimus- ja kehittämistoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen sekä laskentatoimen suunnitteluun ja kehittämiseen. Momentin määrärahaa saadaan palkata enintään kaksi henkilöä perusterveydenhuollon kokeilusuunnitelmaprojektia varten ja kolme henkilöä muita lyhytaikaisia tehtäviä varten.

1984 esitys.....	1 970 000
1983 menoarvio.....	1 380 000

26. (33.85.26) Farmakopea

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk lähinnä kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää farmakopeakomitean toiminnan menoihin, Euroopan farmakopean toimittamiseen, asiantuntijaryhmien matkakustannuksiin ja painatuskuluihin.

1984 esitys.....	150 000
1983 menoarvio.....	140 000
1982 tilinpäätös.....	60 009

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 602 000 mk lähinnä painatus- ja muiden toimistomenojen lisääntymisen ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös lääkintöhallituksen tiedotustoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen, Sairaanhoidon Tutkimuslaitoksen tutkimusprojektin tukemiseen, huumausaineseurannan sekä lääkkeiden haittavaikutusrekisterin ylläpidon menoihin, terveydenhuoltoalan rakennusten ja laitteiden standardointityöhön, poikkeusolojen valmiuden menoihin, ulkopuolisten asiantuntijoiden käyttämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen ja farmaseuttisten erikoisvalmisteiden myyntilupamaksujen palauttamiseen sekä rintamaveteraanien kuntoutustoiminnan valvonnasta aiheutuviin matkamenoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään).....	15 000
Kotimaan matkat.....	250 000
Virkistystoiminta (enintään).....	3 800
Muut henkilöstömenot.....	60 000
Rakennusten käyttö.....	3 050 000
Painatus.....	1 350 000
Atk-menot.....	1 500 000
Muut toimistomenot.....	1 030 000
Tiedotus.....	65 000
Sairaanhoidon Tutkimuslaitos.....	200 000
Huumausaineseuranta.....	139 000
Lääkkeiden haittavaikutusrekisteri.....	60 000
Rakennusten ja laitteiden standardointi.....	140 000
Poikkeusolojen valmius.....	150 000
Asiantuntijapalvelut.....	214 000
Farmaseuttisten erikoisvalmisteiden myyntilupamaksujen palautukset.....	45 000
Muut menot.....	190 200
Yhteensä	8 462 000

1984 esitys.....	8 462 000
1983 menoarvio.....	7 860 000
1982 tilinpäätös.....	8 019 559

66. Kansainvälinen yhteistyö

Momentille ehdotetaan lisäystä 510 000 mk, mistä 400 000 mk aiheutuu kertamenosta Suomessa järjestettävää kahta WHO:n Euroopan alueen asiantuntijakokousta sekä WHO:n hammas-

huoltopäällikköiden Suomessa pidettävää kokousta varten ja 110 000 mk kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 380 000 mk, lisäys on 130 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää pohjoismaisen ja kahdenvälisen yhteistyön, kansainvälisten järjestöjen kokouksiin osallistumisen sekä asiantuntijavaihdon edellyttämiin matkoihin, Suomessa järjestettävien kokousten ja vieraille osoitettavan tarpeellisen vieraanvaraisuuden menoihin, vieraskielisen tiedotusaineiston julkaisukuluihin, harjoittelijan vaihtoon, Pohjoismaisen lääkelautakunnan menoihin, pohjoismaiden sosiaali- ja terveysviranomaisten sekä sairaalanomistajien välisen puitesopimuksen mukaisen valtion maksuosuuden suorittamiseen sekä muihin kansainvälisen yhteistyön menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Pohjoismainen yhteistyö	200 000
Kahdenvälinen yhteistyö	470 000
Harjoittelijain vaihto	110 000
Pohjoismainen lääkelautakunta	129 000
Pohjoismaisen kliinisen kemian sairaalalaboratorioiden välinen yhteistyö	51 000
Muu yhteistyö (kertamenoa 400 000)	480 000
Yhteensä	1 440 000

1984 esitys	1 440 000
1983 menoarvio	1 310 000
1982 tilinpäätös	1 051 612

70. Kaluston hankkiminen

Momentille ehdotetaan 120 000 mk kaluston, konien ja laitteiden uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys	120 000
1983 menoarvio	1 265 000
1982 tilinpäätös	60 000

63. Valtion sairaalat

Luvun 33.79 perusteluihin viitaten valtion sairaalat otetaan terveydenhuollon valtakunnallisen suunnitelman piiriin. Kätilöopiston sairaalan me-

not katetaan kuntien maksamilla korvauksilla, jotka on otettu huomioon momentilla 12.33.63.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 96 892 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet Muutos± 1983	1984/83
1. Peruspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	66 674 100	+ 3 878 800	1 045	+ 10
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhtepalkat	2 972 400	+ 214 600	45	—
3. Muut palkat ja palkkiot	18 269 500	+ 1 259 000	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	6 338 500	+ 502 600	—	—
Varaus 1983		— 825 500	—	—
Varaus 1984	2 637 500	+ 2 637 500	—	—
Yhteensä	96 892 000	+ 7 667 000	1 090	+ 10

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 4 574 600

mk. Palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta aiheutuva lisäys on 4 664 500 mk.

b) Valtion sairaaloihin ehdotetaan perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkaus- luokka
<i>Kättilöopiston sairaala</i>	
1 apulaiskanslisti	V 12
1 osastoavustaja	V 10
<i>Niuvanniemen sairaala</i>	
1 apulaislääkäri	V 28
5 apulaisosastonhoitajaa	V 17
<i>Mustasaaren sairaala</i>	
1 työnhajaaja	V 18
1 osastoavustaja	V 10

Lisäys on 577 800 mk.

c) Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 45 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 200 000 mk, mistä työaikakorvauksina 170 000 mk ja erittelemättöminä muina palkkoina ja palkkioina 30 000 mk.

1984 esitys	96 892 000
1983 menoarvio	89 225 000
1982 tilinpäätös	75 586 808

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 585 000 mk

lähinnä kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ravintomien, tutkimus- ja hoitomenojen sekä maatilatalouden menojen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:		mk
Kotimaan matkat		325 000
Rakennusten käyttö		7 115 000
Toimistomenot		900 000
Ravintomenot		5 100 000
Tutkimus- ja hoitomenot		9 500 000
Maatilatalouden menot		510 000
Muut menot		3 900 000
Yhteensä		27 350 000

1984 esitys	27 350 000
1983 menoarvio	24 765 000
1982 tilinpäätös	22 853 478

70. *Kaluston hankkiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 600 000 mk kaluston, kojeiden ja laitteiden uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys	2 600 000
1983 menoarvio	2 400 000
1982 tilinpäätös	2 150 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 5 500 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyötypinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	Kustannusarvio mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Niuvanniemen sairaalan askartelu- ja työhuone-tilojen rakentaminen					
— uudisrakennus	2 260	15 800 000	6 991	12 800 000	4 000 000
— peruskorjaus	812	3 200 000	3 941	(peruuntunut 200 000)	
Niuvanniemen sairaalan piha-alueen kunnostus		800 000			
2. Mustasaaren sairaala					
— uudisrakennus	2 300	13 700 000	5 957	1 000 000	500 000
— peruskorjaus	2 145	6 900 000	3 217		
— piha-alueen kunnostus		1 000 000			1 000 000
Yhteensä					5 500 000

1984 esitys	5 500 000
1983 menoarvio	14 600 000
1982 tilinpäätös	5 500 000

65. Kansanterveyslaitos

Kansanterveyslaitoksen aluelaitosten ja keskussairaaloiden välistä tehtävien jakoa uudistetaan rutiininomaisten mikrobiologisten tutkimusten osalta. Tarkoituksena on 1.9.1984 lukien lakkauttaa kansanterveyslaitoksen Seinäjoen aluelaitos sekä samanaikaisesti kehittää Etelä-Pohjanmaan keskussairaalan mikrobiologista laborato-

riotoimintaa. Aluelaitoksen henkilöstö on tarkoitus siirtää osittain Etelä-Pohjanmaan keskussairaalan palvelukseen ja osittain laitoksen muihin toimintayksiköihin. Vastaava järjestely on tarkoitus 1980-luvulla toteuttaa myös Lappeenrannan ja Rovaniemen aluelaitosten osalta.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 36 542 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet 1983	Muutos ± 1984/83
1. Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	26 033 200	+ 1 337 500	378	—5
2. Tilapäisten palkkiot ja työsubdepalkat	4 179 900	+ 736 200	57	+ 7
3. Muut palkat ja palkkiot	2 944 000	+ 401 200	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	2 390 200	+ 221 200	—	—
	Varaus 1983	— 306 800	—	—
	Varaus 1984	+ 994 700	—	—
	Yhteensä	+ 3 384 000	435	+ 2

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 1 835 200 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Luvun perusteluihin viitaten laitoksen ympäristöhygienian ja -toksikologian osaston toiminnan kehittämiseksi ehdotetaan 1.9.1984 lukien perustettavaksi ja Seinäjoen aluelaitoksen lakkauttamiseen liittyen lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

	Palkkaus- luokka
Perustetaan:	
Sopimuspalkkainen:	
1 laboratorionjohtaja	S 13
Ylimääräiset:	
2 erikoistutkijaa	B 2
1 vahtimestari	V 18
1 tutkimusapulainen	V 12
Lakkautetaan:	
Ylimääräiset:	
1 laboratoriomestari	V 15
1 vahtimestari	V 12
3 tutkimusapulaista	V 10
1 toimistoapulainen	V 10
1 toimistoapulainen	V 8
1 eläintenhoitaja	V 9
2 laboratorioapulaista	V 8

Vähennys on 20 800 mk.

c) Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten tilapäisten palkkioihin ehdotetaan 456 500 mk kahden tutkimusassistentin (V 24), yhden laboratoriohoitajan (V 14), yhden toimistoapulaisen (V 11) ja kolmen toimistoapulaisen (V 8) palkkaamista varten. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 64 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkioihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 204 000 mk työaikakorvauksina, ylityökorvauksina ja viransijaisten palkkioina.

1984 esitys	36 542 000
1983 menoarvio	33 158 000
1982 tilinpäätös	28 651 905

21. Eräät valvonta- ja tutkimustoiminnan menot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 600 000 mk, mistä 320 000 mk aiheutuu Riihimäen ongelmajätelaitoksen vaikutusalueen väestön terveystutkimuksen ja -seurannan menoista ja 280 000 mk sydän- ja verisuonitautien kansainvälisenä yhteistyönä tehtävän seurannan keskitetystä tietojenkäsittelystä Suomessa sekä kustannusten noususta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin sekä muiden valvonta- ja tutkimustoiminnan edellyttämien selvitysten laatimisesta ja laitehankinnoista aiheutuvien meno-

jen maksamiseen. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään keskimäärin kuusi henkilöä.

1984 esitys	1 100 000
1983 menoarvio	500 000

22. Eräät tutkimustoiminnan menot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 925 000 mk, mikä aiheutuu laajan ulkomaisella rahoituksella tehtävän ravinnon ja syöväen yhteyksiä selvittävän tutkimushankkeen käynnistymisestä sekä muun Kansanterveyslaitoksen toimesta ulkopuolisella rahoituksella tehtävän tutkimustyön laajentumisesta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin, projekteissa tarvittavien kalusto- ja laitehankintojen suorittamiseen, ulkopuolisilta tilattaviin tutkimuksiin, projekteihin liittyvään vaatimattomaan vieraanvaraisuuteen sekä muihin kansanterveyslaitoksen toimesta ulkopuolisella rahoituksella tehtävän tutkimustyön ja maksullisten tilaustutkimusten suorittamisesta aiheutuviin menoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään keskimäärin 42 henkilöä. Tutkimuksista saatavilla tuloilla, jotka on merkitty momentille 12.33.65, voidaan kattaa toiminnan aiheuttamat kustannukset.

1984 esitys	7 725 000
1983 menoarvio	1 800 000
1983 I lisämenoarvio	600 000
1982 tilinpäätös	2 263 428

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 640 000 mk toiminnan laajentumisen ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös koe-eläinten hankinnasta ja hoidosta aiheutuviin menoihin, laboratoriotarvikkeisiin ja lait-

teiden kunnossapitoon sekä kansainvälisen yhteistyön edellyttämiin matkoihin, ulkomaalaisille vieraille osoitettavaan tarpeelliseen vieraanvaraisuuteen ja kansainvälisen yhteistyön aiheuttamiin muihin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	8 000
Kotimaan matkat	70 000
Virkistystoiminta (enintään)	7 500
Muut henkilöstömenot	130 000
Rakennusten käyttö	3 300 000
Atk-menot	995 000
Muut toimistomenot	1 300 000
Koe-eläimet	655 500
Laboratoriotarvikkeet ja laitteiden kunnossapito	10 500 000
Kansainvälinen yhteistyö	200 000
Muut menot	600 000
Yhteensä	17 766 000

1984 esitys	17 766 000
1983 menoarvio	16 126 000
1983 I lisämenoarvio	400 000
1982 tilinpäätös	14 839 000

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 4 500 000 mk, mistä 900 000 mk ympäristöhygienian ja -toksikologian osaston ja 900 000 mk Kuopion aluelaitoksen rakennushankkeeseen liittyvien kiinteiden laboratoriolusteiden ja erikois- ja irtokalusteiden hankkimiseen sekä uusiin toimitiloihin siirtymisen edellyttämiin muihin laitehankintoihin ja 2 700 000 mk kaluston, kojeiden ja laitteiden uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys	4 500 000
1983 menoarvio	3 000 000
1982 tilinpäätös	2 700 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 15 500 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Rakennus	Hyöty-pinta- ala m ²	Kustannusarvio mk	mk/m ²	Myönnetty mk	Ehdotetaan mk
1. Viitasaaren suojatilat	15 000	77 000 000	5 133	20 000 000	15 000 000
2. Kansanterveyslaitoksen laajennus	1 657	13 200 000	7 990	1 000 000	500 000
				Yhteensä	15 500 000

1984 esitys	15 500 000
1983 menoarvio	12 400 000
1982 tilinpäätös	6 600 000

66. Lääkelaboratorio

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 782 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet 1983	Muutos± 1984/83
1. Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	2 154 000	+ 118 900	31	—
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat	292 700	+ 151 300	2	+ 2
3. Muut palkat ja palkkiot	77 300	+ 13 700	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	182 300	+ 23 800	—	—
Varaus 1983		— 22 400	—	—
Varaus 1984	75 700	+ 75 700	—	—
Yhteensä	2 782 000	+ 361 000	33	+ 2

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 134 500 mk, mistä 121 400 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

c) Farmaseuttisten erikoisvalmisteiden myyntilupahakemusten käsittelyruuhkan purkamiseksi tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 153 700 mk erikoistutkijan (V 28) ja apulaistutkijan (V 21) palkkaamiseksi.

Tilapäisten palkkioista vähennetään 13 300 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistetyin toimen palkkiona.

Lisäys on 140 400 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään neljä pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkioihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 9 000 mk viransijaisten palkkioina.

1984 esitys	2 782 000
1983 menoarvio	2 421 000
1982 tilinpäätös	2 381 264

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 160 000 mk toiminnan laajentumisen ja kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös koe-eläinten hankinnasta ja hoidosta aiheutuviin menoihin sekä laboratoriotarvikkeisiin ja laitteiden kunnossapitoon.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Matkat	95 000
Virkistystoiminta (enintään)	600
Muut henkilöstömenot	30 000
Rakennusten käyttö	426 000
Toimistomenot	154 400
Koe-eläimet	54 000
Laboratoriotarvikkeet ja laitteiden kunnossapito	185 000
Muut menot	185 000
Yhteensä	1 130 000

1984 esitys	1 130 000
1983 menoarvio	970 000
1982 tilinpäätös	670 346

70. Kaluston hankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 375 000 mk kaluston, kojeiden ja laitteiden uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys	375 000
1983 menoarvio	350 000
1982 tilinpäätös	327 000

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 500 000 mk Kansanterveyslaitoksen lisärakennuksen yhteyteen rakennettävien Lääkelaboratorion uusien toimitilojen suunnittelua varten. Hankkeen kustannusarvio on 17 000 000 mk ja hyötypinta-ala 2 180 m², jolloin vastaava yksikkökustannus on 7 821 mk/m². Tarkoitukseen on aikaisemmin myönnetty 1 000 000 mk.

1984 esitys	500 000
1983 menoarvio	500 000
1982 tilinpäätös	500 000

68. Säteilyturvakeskus

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys laiksi Säteilyturvakeskuksesta. Lailla kumottaisiin Säteilyturvallisuuslaitoksesta annettu laki (536/74). Esityksen mukaan laitoksen organisaatio on tarkoitus 1.3.1984 lukien uudistaa vastaamaan laitoksen toimialalla, erityisesti ydinturvallisuustehtävissä tapahtunutta kehitystä. Organisaatio-uudistukseen liittyen on samalla tarkoitus suorittaa eräitä virkajärjestelyjä sekä muuttaa laitoksen nimi Säteilyturvakeskukseksi.

Vuoden 1977 tulo- ja menoarvioon sisältyi 200 000 markan siirtomääräraha Säteilyturvallisuuslaitoksen Hämeenlinnaan siirron valmistelua ja alustavaa suunnittelua varten. Laitoksen toiminnan painopiste on siirtopäätöksen ajankohdasta kuitenkin olennaisesti muuttunut. Varsinkin ydinvoimalaitosten turvallisuusvalvontaan liittyvät tehtävät ovat lisääntyneet niin, että ne käsittävät jo lähes puolet laitoksen toiminnasta. Erityisesti nämä tehtävät edellyttävät tiivistä yhteistyötä Helsingin seudulla sijaitsevien, laitoksen toiminnan kannalta keskeisten organisaatioiden kanssa. Ottaen lisäksi huomioon laitoksen henki-

lökunnan asemaan siirron johdosta liittyvät ongelmat ei laitoksen siirtämistä pääkaupunkiseudun tuntumasta voida enää pitää perusteltuna. Sen vuoksi laitoksen siirtämisestä Hämeenlinnaan luovutaan.

Laitoksen aiottuun siirtoon liittyneiden selvitysten johdosta sen uudisrakennuksen suunnittelu on viivästynyt. Nykyisellään eri toimipisteisiin hajautettuna laitoksen toiminta on epätaloudellista ja samalla aiheuttaa yhä suurempaa haittaa laitoksen tehtävien tehokkaalle ja tarkoituksenmukaiselle hoitamiselle.

Laitoksen maksullisesta tutkimus- ja palvelutoiminnasta saadut tulot ovat viime vuosina kasvaneet huomattavasti nopeammin kuin laitoksen menot ja nykyisin laitoksen tulojen kokonaismäärä on jo lähes puolet menojen kokonaismäärästä. Jäljempänä tämän luvun asianomaisilla momenteilla esitettävät henkilöstön ja menojen lisäykset kohdistuisivat ensisijaisesti laitoksen sellaisen toiminnan tehostamiseen ja laajentamiseen, josta kertyy valtiolle lisätuloja.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 20 288 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet Muutos ±	
			1983	1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	8 080 400	+ 1 035 900	80	+ 8
2. <i>Työsubdepalkat</i>	9 478 500	— 58 800	115	— 8
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	850 400	+ 176 400	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	1 326 800	+ 107 200	—	—
	Varaus 1983	— 172 600	—	—
	Varaus 1984	+ 551 900	—	—
	Yhteensä	+ 1 640 000	195	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 1 094 700 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

b) Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

Perustetaan:	Palkkausluokka
Sopimuspalkkaiset:	
1 ylijohtaja	S 20
4 osastopäällikköä	S 16
1 apulaisosastopäällikkö	S 15
1 laboratorionjohtaja	S 15
2 laboratorionjohtajaa	S 14
7 toimistopäällikköä	S 14

Ylimääräinen:	
1 taloussihteeri	V 27
Lakkautetaan:	
Sopimuspalkkaiset:	
1 ylijohtaja	S 19
1 johtaja	S 18
3 osastonjohtajaa	S 16
1 erikoistutkija	S 14
1 suunnittelija	S 13
Peruspalkkaiset:	
1 toimistopäällikkö	B 2
1 kamreeri	V 25

Lisäksi työsuhdepalkoista voidaan vähentää kahdeksan henkilön palkkaamiseen varattu määräraha.

Tarkoituksenmukaisen toimirakenteen aikaansaamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi ylimääräinen osastosihteerin toimi (V 20). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa ylimääräinen toimistosihteerin toimi (V 18).

Lisäys on 761 200 mk.

c) Viitaten kohdan b perusteluihin voidaan työsuhdepalkoista vähentää 832 400 mk kahdeksan henkilön palkkana. Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 107 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

d) Muihin palkkoihin ja palkkioihin ehdotetaan lisäystä 130 000 mk, mistä 20 000 mk aiheutuu näytteenottopalkkioiden siirrosta momentilta 33.68.29 ja 110 000 mk ylityökorvausten, vuosilomakorvausten, viransijaisten palkkioiden sekä asiantuntijain palkkioiden lisääntymisestä.

1984 esitys	20 288 000
1983 menoarvio	18 648 000
1982 tilinpäätös	16 480 516

21. Eräät valvonta- ja tutkimustoiminnan menot (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 250 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan laajentamisesta, ydinvoimalaitosten turvallisuusselvityksistä sekä kustannusten noususta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin sekä valvonta- ja tutkimustoiminnasta, ulkopuolisille suoritettavista tutkimus- ja mittauspalveluista sekä ulkopuolisilta tilattavista tutkimuksista aiheutuvien menojen maksamiseen. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään keskimäärin 20 henkilöä. Osa valvonta- ja tutkimustoiminnan menoista voidaan kattaa

tuloilla, jotka on otettu huomioon momentilla 12.33.68.

1984 esitys	3 000 000
1983 menoarvio	2 750 000
1982 tilinpäätös	2 100 000

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 516 000 mk, mistä 240 000 mk aiheutuu kertamenosta tarkastusosaston muuttoa varten, 150 000 mk kertamenosta kahden tarkastajan pitkäaikaista työskentelyä varten Yhdysvalloissa, 40 000 mk kertamenosta Kansainvälisen säteilysuojajyksiköiden ja mittauksen komission Suomessa pidettävää kokousta varten ja 1 086 000 mk rakennusten käyttömenojen lisääntymisestä, toiminnan tehostamisesta ja kustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään kertameno 30 000 mk sekä 20 000 mk näytteenottopalkkioiden siirtona momentille 33.68.01, lisäys on 1 466 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös laboratoriotarvikkeisiin ja laitteiden kunnossapitoon, kansainvälisen yhteistyön edellyttämiin matkoihin, ulkomaalaisille vieraille osoitettavaan tarpeelliseen vieranvaraisuuteen ja kansainvälisen yhteistyön aiheuttamiin muihin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat	6 000
Kotimaan matkat	1 000 000
Virkistystoiminta (enintään)	3 500
Muut henkilöstömenot	250 000
Rakennusten käyttö (kertamenoa 50 000) ..	3 700 000
Atk-menot	1 600 000
Muut toimistomenot	850 000
Laboratoriotarvikkeet ja laitteiden kunnossapito (kertamenoa 100 000)	1 050 000
Kansainvälinen yhteistyö (kertamenoa 190 000)	950 000
Muut menot (kertamenoa 90 000)	480 500
Yhteensä	9 890 000

1984 esitys	9 890 000
1983 menoarvio	8 424 000
1982 tilinpäätös	7 498 136

70. Kaluston bankkiminen (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 350 000 mk kaluston, kojeiden ja laitteiden uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys	2 350 000
1983 menoarvio	2 200 000
1982 tilinpäätös	2 000 000

74. *Talonrakennukset* (siirtomääräraha)
Momentille ehdotetaan 2 000 000 mk Pohjois-Suomen aluelaboratoriohanketta varten. Hankkeen kustannusarvio on 3 800 000 mk, pinta-ala 435 m² ja yksikkökustannus 8 736 mk/m². Hanketta varten on aikaisemmin myönnetty 825 000 mk.

1984 esitys	2 000 000
1983 menoarvio	525 000
1982 tilinpäätös	300 000

69. Terveystieteiden täydennyskoulutus

Luvun nimike on muutettu.

28. Terveystieteiden jatko- ja täydennyskoulutus

Momentille ehdotetaan lisäystä 244 000 mk, mistä 164 000 mk aiheutuu kustannusten noususta ja koulutusmuotojen tehostamisesta, 40 000 mk terveystieteiden täydennyskoulutuksesta ja 40 000 mk erikoissairaanhoidon täydennyskoulutuksesta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää terveystieteiden jatko- ja täydennyskoulutuksesta aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Kansanterveysystön, alueellisen terveystieteiden ja työterveystieteiden edellyttämä täydennyskoulutus	880 000
Lääninhallituksille järjestettävä täydennyskoulutus	25 000
Terveystieteidenhallinnon kurssit	470 000
Mielenterveysystön täydennyskoulutus	182 000
Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärintutkiminto	80 000
Terveystieteiden ja muun ympäristöterveystieteidenhenkilöstön jatko- ja täydennyskoulutus	220 000
Terveystieteiden tutkiminto	30 000
Lääkehuollon täydennyskoulutus	100 000
Hammashuollon täydennyskoulutus	26 000
Sairaalakemistien, sairaalafysiikoiden ja ravitsemusterapeuttien tutkiminto	15 000
Laboratoriohenkilökunnan täydennyskoulutus	24 000
Terveystieteiden toimivien sosiaalityöntekijöiden täydennyskoulutus	12 000
Terveystieteiden täydennyskoulutus	40 000
Erikoissairaanhoidon täydennyskoulutus	40 000
Yhteensä	2 144 000

1984 esitys	2 144 000
1983 menoarvio	1 900 000
1982 tilinpäätös	1 415 403

35. Valtion korvaus eräiden erikoislääkäreiden koulutuksen henkilöstömenoihin (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 87 300 mk, mistä 63 500 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja 23 800 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun momentilta vähennetään varauksena vuodelle 1983 7 300 mk, on lisäys 80 000 mk. Ehdotetaan, ettei vuonna 1984 valtion korvauksen piiriin hyväksytä uutta henkilöstöä.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää lasten- ja nuorisopsykiatrian sekä lasten neurologian erikoislääkäreiden koulutuksen palkkausmenoihin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään seitsemän valtion korvaukseen oikeuttavaa henkilöä.

1984 esitys	827 000
1983 menoarvio	747 000
1982 tilinpäätös	677 900

50. Opintoapurahat terveystieteiden alikomaista jatko- ja täydennyskoulutusta varten

Momentille ehdotetaan lisäystä 40 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää sosiaali- ja terveystieteiden antamien ohjeiden mukaisesti apurahojen maksamiseen lääkäreiden ja muiden erikoisammattihenkilöiden sellaiseen ulkomailta hankittavaan jatko- ja täydennyskoulutukseen, jota ei ole mahdollista saada Suomesa.

1984 esitys	520 000
1983 menoarvio	480 000
1982 tilinpäätös	435 980

54. *Ulkomailla lääkäreiksi ja hammaslääkäreiksi valmistuneiden lisäkoulutus Suomessa*

Momentille ehdotetaan lisäystä 8 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkomailla lääkäreiksi ja hammaslääkäreiksi valmistuneiden lisäkoulutukseen Suomessa.

1984 esitys.....	126 000
1983 menoarvio.....	118 000
1982 tilinpäätös.....	100 506

58. *Valtion korvaus Huuli- ja suulakihalkiokeskuksessa järjestettävän erikoislääkäreiden koulutuksen henkilöstömenoihin (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 47 300 mk, mistä 34 600 mk aiheutuu palvelussuhteen ehto-

jen tarkistuksesta ja 12 700 mk varauksesta vuodelle 1984. Kun momentilta vähennetään varauksena vuodelle 1983 4 300 mk, lisäys on 43 000 mk. Ehdotetaan, ettei vuonna 1984 valtion korvauksen piiriin saada hyväksyä uutta henkilöstöä.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen Punaisen Ristin Huuli- ja suulakihalkiokeskuksessa järjestettävän erikoislääkäreiden koulutuksen palkkausmenoihin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään neljä valtion korvaukseen oikeuttavaa henkilöä.

1984 esitys.....	450 000
1983 menoarvio.....	407 000
1982 tilinpäätös.....	369 100

73. Terveyskasvatus ja -valvonta

21. *Terveyskasvatus*

Momentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk terveyskasvatuksen tehostamisen ja kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin sekä terveyskasvatuksen ja -valistuksen suunnittelusta, kehittämisestä ja toteuttamisesta aiheutuvien kustannusten maksamiseen sekä tapaturmien torjuntaa koskevaan terveyskasvatukseen. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään yksi henkilö.

1984 esitys.....	450 000
1983 menoarvio.....	300 000
1982 tilinpäätös.....	429 528

22. *Tupakoinnin vähentäminen*

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi annetun lain (693/76) muuttamisesta siten, että valtion tulo- ja menoarvioon otetaan vuosittain määräraha, joka vastaa vähintään 0,4 prosenttia tupakkaveron tuotosta. Vuonna 1984 arvioitu tupakkaveron tuotto on 1 630 000 000 mk. Tämän johdosta momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi annetun lain

(693/76) nojalla henkilöstön palkkauksiin, tupakoinnin ehkäisytyöhön sekä tutkimus-, seuranta- ja valistustoimintaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistaman käyttösuunnitelman mukaisesti. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään kolme henkilöä. Lukumäärässä on otettu huomioon vähennyksenä momentilla 33.60.01 vakinaistettu toimistosihteerin toimi.

1984 esitys.....	6 520 000
1983 menoarvio.....	6 320 000
1982 tilinpäätös.....	5 180 000

23. *Terveysvalvonta*

Momentille ehdotetaan lisäystä 40 000 mk terveysvalvonnan tehostamisen ja kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkauksiin, siitepölytiedotteen laatimisesta sekä Suomen aerobiologisen työryhmän toiminnan ylläpitämisestä aiheutuvien kustannusten maksamiseen ja terveydenhoitolain (469/65), myrkkylain (309/69) ja elintarvikelain (526/41) edellyttämästä terveysvalvonnasta aiheutuvien kustannusten maksamiseen. Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään kaksi henkilöä.

1984 esitys	610 000
1983 menoarvio	570 000
1982 tilinpäätös	494 867

(50.) *Valtionapu Keskustan Terveysliitto ry:lle*
(kertameno)

Momentti ja sille vuoden 1983 tulo- ja meno-

arviossa ehdollisena ja kertamenona myönnetty
200 000 markan määräraha ehdotetaan poistetta-
vaksi menoarviosta. Vähennys on 200 000 mk.

1983 menoarvio	200 000
1982 tilinpäätös	50 000

74. Kunnallinen terveystarvonta

30. *Valtionosuus kunnille terveystarkastajien toiminnasta aiheutuviin käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Pääluokan 33 ja luvun 33.77 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 26 267 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään terveydenhoitolain (469/65) nojalla kunnille ennen vuotta

1984 aiheutuneisiin eräisiin terveystarkastajien toiminnasta aiheutuneisiin käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1984 esitys	450 000
1983 menoarvio	26 717 000
1982 tilinpäätös	23 069 016

75. Kunnallinen kansanterveystyö

30. *Valtionosuus kunnille terveyskeskusten käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Pääluokan 33 ja luvun 33.78 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 2 365 938 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kansanterveyslain (66/72) ja aluesairaaloiden ja sairausmajojen lakkauttamisesta annetun lain (142/51) nojalla kunnille ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin kansanterveystyön käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

Samalla ehdotetaan, että momentilta saadaan suorittaa aluesairaaloiden ja sairausmajojen lakkauttamisesta annetussa laissa (142/51) tarkoitettua sairaalan käyttökustannuksiin kansanterveyslain mukaista valtionosuutta ja -avustusta yhteismäärä, joka vaihtelee kunnan kantokykyluokan mukaan 78—71 prosentin välillä ja valtionosuus ja -avustus ovat keskimäärin 75 %. Samalla ehdotetaan, että Sodankylän terveyskeskuksen valtionosuus ja -avustus saadaan suorittaa samalla tavalla.

1984 esitys	26 900 000
1983 menoarvio	2 392 838 000
1983 I lisämenoarvio	3 100 000
1982 tilinpäätös	2 011 333 922

31. *Valtionosuus kunnille terveyskeskusten perustamiskustannuksiin*

Luvun 33.78 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 110 000 000 mk. Kustannukset aiheutuvat ennen vuotta 1984 tehdyistä tai vuonna 1984 tehtävistä valtionosuuden suorittamis- päätöksistä.

Samalla ehdotetaan, että ennen vuotta 1984 aloitettujen hankkeiden toteuttamishojelmia ja toteuttamishojelman muutoksia saadaan hyväksyä 20 000 000 markan valtionosuutta vastaava määrä.

Kassamenoja hyväksytyistä toteuttamishojelmista arvioidaan aiheutuvan vuonna 1985 20 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kansanterveyslain (66/72), kunnallisista yleissairaaloista

annetun lain (561/65) sekä aluesairaaloiden ja sairausmajojen lakkauttamisesta annetun lain (142/51) nojalla kunnille terveyskeskusten ja yleislääkärijohtojen paikallissairaaloiden perustamiskustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

Tältä momentilta ehdotetaan edelleen maksettavaksi valtionosuutta ja -avustusta 75 % terveyskeskusten sairaaloiden perustamiskustannuksiin, milloin sairaala on muodostettu aluesairaaloiden ja sairausmajojen lakkauttamisesta annetussa laissa (142/51) tarkoitetusta kunnansairaalaista.

1984 esitys	70 000 000
1983 menoarvio	180 000 000
1982 tilinpäätös	200 000 000

35. Valtion korvaus terveyskeskuksille eräiden potilaiden hoitoon (arviomääräraha)

Luvun 33.78 perusteluihin viitaten momentille merkitään lisäystä 500 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään kansanterveyslain (66/72) 23 ja 24 §:n nojalla eräiden

potilaiden hoidosta terveyskeskuksille ennen vuotta 1984 aiheutuviin kustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

1984 esitys	2 700 000
1983 menoarvio	2 200 000
1982 tilinpäätös	2 273 116

37. Valtion korvaus eräiden tautien vastustamisesta ja hoidosta aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)

Luvun 33.78 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 17 487 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään rokotuslain (361/51) 7 §:n, terveydenhoitolain (469/65) 42 §:n, pitalitautilain (638/45) 2 §:n 2 momentin, sukupuolitautilain (52/52) 13 ja 13 a §:n sekä hengityshalvauspotilaiden hoitokustannuksista annetun lain (129/57) 2 §:n nojalla ennen vuotta 1984 aiheutuneiden valtion korvausten maksamiseen.

1984 esitys	9 313 000
1983 menoarvio	26 800 000
1982 tilinpäätös	29 635 577

76. Kunnallinen erikoissairaanhoito

30. Valtionosuus kunnille erikoissairaanhoitolaistosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Pääluokan 33 ja luvun 33.79 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 3 507 028 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kunnallisista yleissairaaloista annetun lain (561/65), yliopistolaisista keskussairaaloista annetun lain (244/81), mielisairaslain (187/52), tuberkuloosilain (355/60) sekä tuberkuloosin vastustamistyön järjestämisestä eräissä tapauksissa annetun lain (198/67) nojalla kunnille ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin erikoissairaanhoitolaistosten käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1984 esitys	22 500 000
1983 menoarvio	3 529 528 000
1983 I lisämenoarvio	2 100 000
1982 tilinpäätös	3 138 449 615

31. Valtionosuus kunnille erikoissairaanhoitolaistosten perustamiskustannuksiin

Luvun 33.79 perusteluihin viitaten momentille merkitään lisäystä 15 300 000 mk. Kustannukset aiheutuvat ennen vuotta 1984 tehdyistä tai vuonna 1984 tehtävistä valtionosuuden suorittamispäätöksistä.

Samalla ehdotetaan, että ennen vuotta 1984 aloitettujen hankkeiden toteuttamisohjelmia ja toteuttamisohjelman tarkistuksia saadaan hyväksyä 17 100 000 markan valtionosuutta vastaava määrä.

Kassamenoja hyväksytyistä toteuttamisohjelmista arvioidaan aiheutuvan vuonna 1985 90 800 000 mk, vuonna 1986 55 200 000 mk ja vuonna 1987 8 300 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kunnallisista yleissairaaloista annetun lain (561/65), yliopistolaisista keskussairaaloista annetun lain (244/81),

mielisairaslain (187/52), tuberkuloosilain (355/60) sekä tuberkuloosin vastustamistyön järjestämisestä eräissä tapauksissa annetun lain (198/67) nojalla kunnille ennen vuotta 1984 hyväksytyistä suunnitelmista ja ohjelmista aiheutuneisiin erikoissairaanhoitolaitosten perustamiskustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen.

1984 esitys	150 300 000
1983 menoarvio	135 000 000
1983 I lisämenoarvio	1 000 000
1982 tilinpäätös	119 999 957

32. *Valtion korvaus erikoissairaanhoitolaitoksille eräiden potilaiden hoitoon* (arviomääräraha)

Luvun 33.79 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 20 930 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kunnallisista yleissairaaloista annetun lain (561/65) 23 §:n 2 ja 3 momentin sekä mielisairaslain (187/52) 9 §:n 3 momentin nojalla kunnille ennen vuotta 1984 suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

1984 esitys	5 570 000
1983 menoarvio	26 500 000
1982 tilinpäätös	24 678 489

(34.) *Valtion maksuosuus yliopistollisten keskussairaaloiden perustamiskustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 33.79.33.

(36.) *Mielisairaanhoitolaitosten valtionosuuden korko*

Luvun 33.79 perusteluihin viitaten momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 100 000 mk.

1983 menoarvio	100 000
1982 tilinpäätös	—

(38.) *Valtionavustus Lastenlinnan sairaalan käyttökustannuksiin*

Luvun 33.79 perusteluihin viitaten momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 4 700 000 mk.

1983 menoarvio	4 700 000
1982 tilinpäätös	4 350 000

(39.) *Valtion korvaus myrkytystietokeskuksen henkilöstömenoihin* (arviomääräraha)

Luvun 33.79 perusteluihin viitaten momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 475 000 mk.

1983 menoarvio	475 000
1982 tilinpäätös	431 000

77. Kuntien järjestämä ympäristöterveydenhuolto

Päälukokan 33 perusteluihin viitaten sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetussa laissa (677/82) tarkoitetun terveydenhuollon valtakunnallisen suunnitelman mukaiset tehtäväryhmän "Ympäristöterveydenhuolto" valtionosuudet kunnille on merkitty tähän lukuun. Uudistuksen johdosta momenteilta 30.80.30, 31 ja 33 sekä 33.05.30 ja 74.30 suoritetaan ennen vuotta 1984 voimassa olleiden säännösten mukaiset menot.

Terveydenhuollon valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti ympäristöterveydenhuollon henkilöstölisäys on vuonna 1984 15 henkilöä. Valtionosuusmenojen arvioidaan vuonna 1984 olevan käyttökustannusten osalta 135 444 000 mk. Vuonna 1984 ei aloiteta uusia perustamiskustannushankkeita.

30. *Valtionosuus kunnille ympäristöterveydenhuollon käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta siten, että eläinlääkärimatkakustannuksiin osallistumisesta aiheutuvat kustannukset ovat valtionosuuteen oikeuttavia valtioneuvoston erikseen vahvistaman määrän osalta.

Päälukokan 33 ja luvun perusteluihin viitaten momentille merkitään valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti 135 444 000 mk, mistä vuoden 1983 lopussa olevan toiminnan laajuuden mukaisten käyttökustannusten valtionosuutena henkilöstömenoihin 75 900 000 mk ja muihin käyttökustannuksiin 44 200 000 mk, vuonna 1984 tapahtuvasta enintään 15 uuden henkilön

palkkaamisesta johtuen henkilöstömenoihin 540 000 mk ja muihin käyttökustannuksiin 480 000 mk, palvelussuhteen ehtojen tarkistukse-
na 7 700 000 mk, varauksena vuodelle 1984 2 524 000 mk sekä hintojen nousuna 4 100 000 mk. Momentin määrärahaa on otettu huomioon valtionosuusasteikon alentaminen yhdellä prosenttiyksiköllä.

Samalla ehdotetaan, että toteuttamissuunnitelmia saadaan vahvistaa siten, että kustannuksiltaan enintään 1 000 000—10 000 000 markan määräisiä käyttökustannushankkeita saadaan aloittaa vuonna 1984 siten, että aloitettavien hankkeiden kokonaiskustannukset ovat yhteensä enintään 5 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuus-

desta annetun lain (677/82) nojalla kunnille ympäristöterveydenhuollon käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen. Arvio momentilta palkattavan valtionosuuteen oikeutettavan henkilöstön määrästä on 2 073 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus henkilöstömenoihin	86 664 000
Valtionosuus käyttökustannushankkeisiin, josta kokonaiskustannuksiltaan 1—10 milj. mk hankkeiden osuus on enintään 4 000 000 mk	9 000 000
Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin .	39 780 000
Yhteensä	135 444 000

1984 esitys 135 444 000

78. Kuntien järjestämä kansanterveystyö

Pääloukan 33 perusteluihin viitaten sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetussa laissa (677/82) tarkoitetun terveydenhuollon valtakunnallisen suunnitelman mukaisen tehtäväryhmän "Kansanterveystyö" valtionosuudet kunnille on merkitty tähän lukuun. Uudistuksen johdosta luvusta 33.75 suoritetaan ennen vuotta 1984 voimassa olleiden säännösten mukaiset menot.

Terveydenhuollon valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti kansanterveystyön henkilöstölisäys on vuonna 1984 830 henkilöä. Valtionosuusmenojen arvioidaan vuonna 1984 olevan käyttökustannusten osalta 2 462 460 000 mk ja perustamiskustannusten osalta 36 000 000 mk.

30. Valtionosuus kunnille kansanterveystyön käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys laiksi kansanterveyslain 21 §:n ja kansanterveyslain voimaantulon jälkeen annetun lain muuttamisesta siten, että asetuksella voidaan määrätä potilaalta perittäväksi korvaus fyysikaalisesta hoidosta, lääkärin kotikäynniltä sekä lääkärintodistuksesta ja lausunnosta, jotka eivät liity potilaan hoitoon. Tarkoituksena on perii fyysikaalisesta hoidosta 10

markan sekä lääkärin kotikäynniltä ja lääkärintodistusten antamisesta 20 markan maksu.

Pääloukan 33 ja luvun perusteluihin viitaten ja ottaen huomioon vuonna 1983 tapahtuneet maksujen tarkistukset momentille merkitään terveydenhuollon valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti 2 462 460 000 mk, mistä vuoden 1983 lopussa olevan toiminnan laajuuden mukaisten käyttökustannusten valtionosuutena henkilöstömenoihin 1 374 800 000 mk ja muihin käyttökustannuksiin 733 200 000 mk, vuonna 1984 tapahtuvasta enintään 830 uuden henkilön palkkaamisesta johtuen henkilöstömenoihin 23 700 000 mk ja muihin käyttökustannuksiin 13 600 000 mk, vuoden 1983 ensimmäisen lisämenoarvion mukaisesti vakinaistetun 117 henkilön palkkaamisesta henkilöstömenoihin 6 800 000 mk, palvelussuhteen ehtojen tarkistuksena 197 210 000 mk, varauksena vuodelle 1984 46 650 000 mk sekä hintojen nousuna 66 500 000 mk.

Samalla ehdotetaan, että toteuttamissuunnitelmia saadaan vahvistaa siten, että kustannuksiltaan enintään 1 000 000—10 000 000 markan määräisiä käyttökustannushankkeita saadaan aloittaa vuonna 1984 siten, että aloitettavien hankkeiden kokonaiskustannukset ovat yhteensä enintään 63 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (672/82) nojalla kunnille kansanterveystyöstä aiheutuviin käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen. Arvio momentilta palkattavan valtionosuuteen oikeuttavan henkilöstön määrästä on 41 617 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus henkilöstömenoihin	1 649 160 000
Valtionosuus käyttökustannushankkeisiin, josta kokonaiskustannuksiltaan 1—10 milj. mk hankkeiden osuus on 43 000 000 mk	124 600 000
Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin	688 700 000
Yhteensä	2 462 460 000

1984 esitys 2 462 460 000

31. Valtionosuus kunnille kansanterveystyön perustamiskustannuksiin (arviomääräraha)

Viitaten pääluokan 33 perusteluihin ja tämän luvun perusteluun momentille ehdotetaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (667/82) nojalla kunnille ja kuntainliitoille kansanterveystyön perustamiskustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen 36 000 000 mk. Valtionosuudet aiheutuvat vuonna 1984 tehtävistä valtionosuuden suorittamispäätöksistä.

Samalla ehdotetaan, että vuonna 1984 saadaan hyväksyä terveydenhuollon valtakunnallisessa suunnitelmassa mainittujen sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 5 §:n 3 kohdassa tarkoitettujen kustannusarvioltaan vähintään 10 000 000 markan hankkeiden toteuttamishjelmia siten, että niiden kokonaiskustannusarviot ovat yhteensä enintään 167 000 000 mk ja että hankkeista aiheutuu valtionosuuden maksatuksia vuonna 1984 edellä sanottu 36 000 000 mk. Valtionosuusmenoja edellä mainittujen toteuttamishjelmien hyväksymisestä arvioidaan aiheutuvan vuonna 1985 36 000 000 mk.

1984 esitys 36 000 000

37. Valtion korvaus tartuntatautien vastustamisesta ja hoidosta aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 10 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään rokotuslain (361/51) 7 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa rokotustilaisuuksissa tarvittavien rokotteiden ja tutkimusaineiden hankinnasta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen rokotuslain 7 §:n 3 momentin mukaisesti.

1984 esitys 10 000 000

79. Kuntien järjestämä erikoissairaanhoito

Pääluokan 33 perusteluihin viitaten sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetussa laissa (677/82) tarkoitetun terveydenhuollon valtakunnallisen suunnitelman mukaisen tehtävryhmän "Sairaanhoitolaitokset" valtionosuudet kunnille on merkitty tähän lukuun. Lisäksi lukuun on merkitty yliopistosairaaloille suoritettavat erilliset valtion rahoitusosuudet. Suunnittelujärjestelmän piiriin kuuluvat valtion sairaaloiden menot on merkitty momentille 33.63.01—70 sekä vastaavat tulot momentille 12.33.63. Uudistuksen johdosta luvuista 33.76 ja 80 suoritetaan ennen vuotta 1984 voimassa olleiden säännösten mukaiset menot. Momentille 33.81.50 on sisällytetty yksityisille palvelujen tuottajille uudistuksen siirtymävaiheessa suoritettava valtionavustus.

Terveydenhuollon valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti erikoissairaanhoidon henkilöstölisäys on vuonna 1984 545 henkilöä, josta valtion laitosten osuus on 10 henkilöä. Valtionosuusmenojen arvioidaan vuonna 1984 olevan käyttökustannusten osalta 3 339 626 000 mk ja perustamiskustannusten osalta 25 000 000 mk.

30. Valtionosuus kunnille erikoissairaanhoidon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Pääluokan 33 ja luvun perusteluihin viitaten ja ottaen huomioon vuonna 1983 tapahtuneet maksujen korotukset momentille merkitään terveydenhuollon valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti 3 340 206 000 mk, mistä vuoden 1983 lopussa olevan toiminnan laajuuden mukaisten käyttökustannusten valtionosuutena henkilöstö-

menoihin 1 840 000 000 mk ja muihin käyttökustannuksiin 1 047 000 000 mk, vuonna 1984 tapahtuvasta enintään 535 uuden henkilön palkkaamisesta johtuen henkilöstömenoihin 19 200 000 mk ja muihin käyttökustannuksiin 9 200 000 mk, vuoden 1983 ensimmäisen lisämenoarvion mukaisesti vakinaistetun 117 henkilön palkkaamisesta henkilöstömenoihin 4 620 000 mk, palvelussuhteen ehtojen tarkistuksena 269 230 000 mk, varauksena vuodelle 1984 63 956 000 mk sekä hintojen nousuna 87 000 000 mk. Kun momentilta vähennetään momentin 29.10.01 perusteluihin viitaten neljän henkilön palkkauksina 390 000 mk henkilöstömenoista ja 190 000 mk muista käyttökustannuksista, momentille merkitään 3 339 626 000 mk. Momentilta palkattavan henkilöstön määrässä ja momentin määrärahaa on otettu huomioon kansanterveyslaitoksesta Etelä-Pohjanmaan keskussairaalaan siirtyvät henkilöt.

Samalla ehdotetaan, että toteuttamissuunnitelmia saadaan vahvistaa siten, että kustannuksiltaan enintään 1 000 000—10 000 000 markan määräisiä käyttökustannushankkeita saadaan aloittaa vuonna 1984 siten, että aloitettavien hankkeiden kokonaiskustannukset ovat yhteensä enintään 290 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) nojalla kunnille erikoissairaanhoidon käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen. Arvio momentilta palkattavan valtionosuuteen oikeuttavan henkilöstön määrästä on 56 999 henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus henkilöstömenoihin	2 196 616 000
Valtionosuus käyttökustannushankkeisiin, josta kokonaiskustannuksiltaan 1—10 milj. mk hankkeiden osuus on enintään 79 000 000 mk	210 000 000
Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin	933 010 000
Yhteensä	3 339 626 000

1984 esitys 3 339 626 000

31. *Valtionosuus kunnille erikoissairaanhoidon perustamiskustannuksiin* (arviomääräraha)

Viitaten pääluokan 33 perusteluihin ja tämän luvun perusteluun momentille ehdotetaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) nojalla kunnille ja kuntainliitoille erikoissairaanhoidon perustamiskustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen 25 000 000 mk. Valtionosuudet

aiheutuvat vuonna 1984 tehtävistä valtionosuuden suorittamispäätöksistä.

Samalla ehdotetaan, että vuonna 1984 saadaan hyväksyä terveydenhuollon valtakunnallisessa suunnitelmassa mainittujen, sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 5 §:n 3 kohdassa tarkoitettujen, kustannusarvioltaan vähintään 10 000 000 markan hankkeiden toteuttamisohjelmia siten, että niiden kokonaiskustannusarviot ovat yhteensä enintään 85 000 000 mk ja että hankkeista aiheutuu valtionosuuden maksatuksia vuonna 1984 enintään edellä sanottu 25 000 000 mk. Valtionosuusmenoja edellä mainittujen toteuttamisohjelmien hyväksymisestä arvioidaan aiheutuvan vuonna 1985 15 000 000 mk.

1984 esitys 25 000 000

32. *Valtion maksuosuus yliopistollisten keskussairaaloiden käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille merkitään 221 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään yliopistollisista keskussairaaloista annetun lain (244/81) 16 §:n mukaisesti käyttökustannuksiin.

1984 esitys 221 000 000

33. (33.76.34) *Valtion maksuosuus yliopistollisten keskussairaaloiden perustamiskustannuksiin* (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentilta merkitään vähennettäväksi 16 000 000 mk perustamiskustannushankkeiden vähenemisen johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään yliopistollisista keskussairaaloista annetun lain (244/81) nojalla yliopistollisten keskussairaaloiden perustamiskustannuksiin suoritettavan valtion maksosuuden maksamiseen.

1984 esitys 26 000 000

1983 menoarvio 42 000 000

1982 tilinpäätös 28 600 000

34. *Valtion korvaus erikoissairaanhoidolaitoksille mielentilatutkimuspotilaiden sekä valtion täydellisessä huollossa olevien potilaiden hoitoon* (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille merkitään 4 800 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään mielisairaslain (187/52) 36 c §:n 1 momentin mukaisesti käyttökustannuksiin.

1984 esitys 4 800 000

80. Yksityinen erikoissairaanhoido

(50.) Valtionapu Huuli- ja suulakihalkiokeskuksen käyttökustannuksiin

Luvun 33.79 perusteluihin viitaten momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 650 000 mk.

1983 menoarvio	650 000
1982 tilinpäätös	600 000

51. Valtionapu kaatumatautisten hoitolaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Luvun 33.79 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 5 983 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään kaatumatautisten hoitolaitosten valtionavusta annetun lain (367/51) nojalla ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin kaatumatautisten hoitolaitosten käyttökustannuksiin suoritettavan valtionavun maksamiseen.

1984 esitys	100 000
1983 menoarvio	6 083 000
1982 tilinpäätös	5 200 000

(52.) Valtionapu kaatumatautisten hoitolaitosten perustamiskustannuksiin

Luvun 33.79 perusteluihin viitaten momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 1 430 000 mk.

1983 menoarvio	1 430 000
1982 tilinpäätös	905 000

53. Valtionapu Pitäjänmäen työkliniikan kustannuksiin

Luvun 33.79 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 565 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää Pitäjänmäen työkliniikan ennen vuotta 1984 aiheutuneen toiminnan kustannuksiin suoritettavan valtionavun maksamiseen.

1984 esitys	188 000
1983 menoarvio	753 000
1982 tilinpäätös	650 000

54. Valtionapu reumatautisten hoitolaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Luvun 33.79 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 13 489 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään reumatautisten hoitolaitosten valtionavusta annetun lain (687/51) nojalla ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin reumatautisten hoitolaitoksen käyttökustannuksiin suoritettavan valtionavun maksamiseen.

1984 esitys	200 000
1983 menoarvio	13 689 000
1982 tilinpäätös	10 481 057

55. Valtion korvaus Reumasäitiön sairaalan käyttökustannuksiin valtiolle varattujen sairaansijojen osalta (arviomääräraha)

Luvun 33.79 perusteluihin viitaten momentilta voidaan vähentää 8 534 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään Reumasäitiön sairaalan valtiolle varattujen sairaansijojen osalta ennen vuotta 1984 aiheutuneisiin käyttökustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

1984 esitys	200 000
1983 menoarvio	8 734 000
1982 tilinpäätös	6 464 260

(57.) Valtionapu reumatautisten hoitolaitosten perustamiskustannuksiin

Luvun 33.79 perusteluihin viitaten momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 1 601 000 mk.

1983 menoarvio	1 601 000
1982 tilinpäätös	2 900 000

(58.) Valtion maksuosuus Reumasäitiön sairaalan perustamiskustannuksiin valtiolle varattujen sairaansijojen osalta

Luvun 33.79 perusteluihin viitaten momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 505 000 mk.

1983 menoarvio	505 000
1982 tilinpäätös	914 804

81. Yksityisten yhteisöjen erikoissairaanhoido

50. *Erikoissairaanhoidon yksityisten yhteisöjen maksuvalmiuden turvaaminen* (arviomääräraha)

Viitaten luvun 33.79 perusteluihin momentille ehdotetaan 7 000 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuu-

desta annetun lain (677/82) 31 §:n 3 momentissa tarkoitetun avustuksen sekä eräiden maksuvalmiuden turvaamiseksi tarkoitettujen avustusten suorittamiseksi yksityisille palvelujen tuottajille.

1984 esitys 7 000 000

84. Eräät rintamaveteraanien terveydenhuollon menot

50. *Entisten sotavankien terveystarkastus*

Momentille ehdotetaan 1 200 000 mk terveystarkastuksen suorittamiseksi vuosina 1939—1945 sotavankeuteen joutuneille henkilöille. Momentin määrärahaa saadaan käyttää terveystarkastuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

1984 esitys 1 200 000

56. (33.85.56) *Valtionapu rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan*

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 750 000 mk, mikä aiheutuu toiminnan laajentumisesta ja kustannusten noususta.

Momentin määrärahaa käytetään rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain (60/83) nojalla rintamaveteraanien kuntoutuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

1984 esitys 35 750 000

1983 menoarvio 25 000 000

1982 tilinpäätös 22 000 000

85. Terveydenhuollon muut menot

(26.) *Farmakopea*

Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 33.60.26.

50. *Terveydenhoitolain mukaiset korvaukset* (arviomääräraha)

Momentille merkitään edelleen 500 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään terveydenhoitolain (469/65) 43 §:n nojalla työntekijälle tai työnantajalle työntekijän terveyteen liittyvien seikkojen johdosta valtion varoista suoritettavien korvausten maksamiseen.

1984 esitys 500 000

1983 menoarvio 500 000

1982 tilinpäätös 548 549

(51.) *Valtionapu Allergialiitto ry:lle*

Momentti ja sille vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 150 000 markan määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 150 000 mk.

1983 menoarvio 150 000

1982 tilinpäätös 300 000

(56.) *Valtionapu rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan*

Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 33.84.56.

87. Päihdehaittojen ehkäiseminen

20. *Päihteiden käytöstä aiheutuvien haittojen ehkäiseminen* (arviomääräraha)

Momentille merkitään 1 938 000 mk, joka vastaa neljäkymmentä penniä kutakin vuonna 1983 maassa henkikirjoitettua asukasta kohti.

Momentin määrärahaa käytetään raittiustyö-

lain (828/82) 10 §:n 1 momentin nojalla päihteiden käytöstä aiheutuvien haittojen ehkäisemistä tarkoittavaan toimintaan sosiaali- ja terveystieteiden vuosittain vahvistaman käyttösuunnitelman mukaisesti.

1984 esitys..... 1 938 000

88. (33.50) Kunnallinen alkoholintarkastus

30. *Valtionosuus kunnille alkoholintarkastajien toiminnasta aiheutuviin käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 663 900 mk, mistä vuonna 1984 tapahtuvasta enintään kuuden uuden sivuviran perustamisesta aiheutuu henkilöstömenoihin 66 000 mk ja muihin käyttökustannuksiin 11 000 mk, palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta 401 000 mk, varauksesta vuodelle 1984 133 900 mk sekä hintojen noususta 52 000 mk. Kun momentilta vähennetään varauksena vuodelle 1983 39 900 mk, lisäys on 624 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään alkoholilain

(459/68) nojalla kunnille eräisiin alkoholintarkastajien toiminnasta aiheutuviin käyttökustannuksiin suoritettavan valtionosuuden maksamiseen. Momentin määrärahalla saadaan palkata enintään kuusi päätoimista sekä 342 sivutoimista valtionosuuteen oikeuttavaa henkilöä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionosuus henkilöstömenoihin	4 575 600
Valtionosuus muihin käyttökustannuksiin .	792 400
Yhteensä	5 368 000

1984 esitys..... 5 368 000

1983 menoarvio..... 4 744 000

1982 tilinpäätös..... 3 818 923

89. (33.51) Raittiustyö

30. (33.29.30 ja 51.30) *Valtionosuus kunnille raittiustyöhön* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 181 000 mk asukasta kohden lasketun valtionosuuden maksamiseksi 6 markan suuruisena.

Momentin määrärahaa käytetään raittiustyölain (828/82) nojalla raittiustyöhön suoritettavien valtionosuuksien maksamiseen.

1984 esitys..... 28 925 000

1983 menoarvio..... 28 744 000

1982 tilinpäätös..... 28 590 352

31. *Valtionosuus kunnille raittiustyötä tekevien palkkausmenoihin* (arviomääräraha)

Hallitus selvittää mahdollisuudet raittiustyölain muuttamiseksi siten, että kunta voisi päiväräisen viranhaltijan sijasta saada valtionosuutta yhdistetyn viran kustannuksiin.

Momentille merkitään 4 079 000 mk, mistä aiheutuu vuoden 1983 lopussa olevan toiminnan laajuuden mukaisesti 3 600 000 mk, palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta 360 000 mk ja varauksesta vuodelle 1984 119 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään raittiustyö-
lain (828/82) nojalla kunnille raittiustyötä teke-
vien palkkausmenoihin suoritettavan valtion-
osuuden maksamiseen. Arvio momentilta palkat-
tavista valtionosuuteen oikeuttavista pääviroista
on 150 ja osaviroista 245.

1984 esitys 4 079 000

50. *Valtionapu yksityisille yhteisöille raittius-
työhön*

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 069 000 mk,
mikä aiheutuu asukasta kohden lasketun valtion-
avun nostamisesta 1,90 markasta 2,10 markkaan.

Momentin määrärahaa käytetään raittiustyö-
lain (828/82) nojalla raittiustyötä tekevien järjes-
töjen toimintaan suoritettavan valtionavun mak-
samiseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää
enintään 89 päätoimisen sekä 16 sivutoimisen
henkilön palkkauskustannuksiin.

1984 esitys 10 172 000
1983 menoarvio 9 103 000
1982 tilinpäätös 8 376 512

92—97. Raha-automaattiyhdistyksen tuoton käyttö

Raha-automaattiasetuksen (303/80) 29 §:n 1
momentin mukaisesti valtion tulo- ja menoarvi-
oon otetaan vuosittain määräraha, jonka arvioi-
daan vastaavan yhdistyksen puhtaasta tuotosta
asianomaisena varainhoitovuonna avustuksina ja-
ettavaa määrää. Jaettava määrä on yhdistyksen
puhtaan tuoton määrästä vahvistama arvo, jota
on oikaistu tilinpäätöksessä vahvistetun puhtaan
tuoton ja edellisen vastaavan arvion erotuksella ja
johon on lisätty uudelleen jaettavaksi palautu-
neet avustusvarat. Tämän määrän jakaa valtio-
neuvosto avustuksina asetuksessa tarkemmin mai-
nituille oikeuskelpoisille yleishyödyllisille yhtei-
söille ja säätiöille.

Raha-automaattiasetuksen 29 §:n 1 momentin
mukaisesti jaettavaksi määräksi on arvioitu

229 129 000 mk. Avustuksiin käytettävät varat
on ryhmitelty käyttötarkoituksensa mukaisesti lu-
kuihin 33.92—97. Ehdotetaan, että momenteilla
osoitettuja arviomäärärahoja voidaan valtioneu-
voston harkinnan mukaan tarvittaessa ylittää,
kuitenkin niin, ettei määrärahoja saa yhteensä
käyttää enempää kuin raha-automaattiasetuksen
29 §:n 1 momentin mukainen jaettava määrä.
Tarkoituksena on myöntää lisäavustuksena yhe-
teensä noin 40 000 000 mk siirtymäkauden toi-
mintaedellytysten turvaamiseksi niille yhteisöille,
joiden tuottamien palvelujen rahoitusjärjestelmä
muuttuu sosiaali- ja terveydenhuollon suunnitte-
lusta ja valtionosuudesta annetun lain tullessa
voimaan vuonna 1984.

92. Kansanterveyden edistäminen

50. *Avustus yksityisille yhteisöille kansanter-
veystyön kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 11 073 000
mk. Tarkoituksena on valtioneuvoston tarkem-
min määräämin ehdoin myöntää Urho Kekkosen
Kuntoinstituutissaatiön tutkimuslaitoksen käyt-
tökustannuksiin avustusta 1 500 000 mk.

Momentin määrärahaa käytetään yksityisille
yhteisöille kansanterveyden edistämiseen suori-
tettavan avustuksen maksamiseen.

1984 esitys 83 217 000
1983 menoarvio 72 144 000
1982 tilinpäätös 54 526 000

93. Lasten ja nuorten kasvatuksen ja huollon edistäminen

50. <i>Avustus yksityisille yhteisöille lasten ja nuorten huollon kustannuksiin</i> (arviomääräraha)	1984 esitys.....	27 607 000
Momentille ehdotetaan lisäystä 4 500 000 mk.	1983 menoarvio.....	23 107 000
Momentin määrärahaa käytetään yksityisille yhteisöille lasten ja nuorten huollon edistämiseen suoritettavan avustuksen maksamiseen.	1982 tilinpäätös.....	26 173 000

94. Vanhusten huollon edistäminen

50. <i>Avustus yksityisille yhteisöille vanhusten huollon kustannuksiin</i> (arviomääräraha)	1984 esitys.....	34 369 000
Momentille ehdotetaan lisäystä 2 449 000 mk.	1983 menoarvio.....	31 920 000
Momentin määrärahaa käytetään yksityisille yhteisöille vanhusten huollon edistämiseen suoritettavan avustuksen maksamiseen.	1982 tilinpäätös.....	30 011 161

95. Vammaisten huollon edistäminen

50. <i>Avustus yksityisille yhteisöille vammaisten huollon kustannuksiin</i> (arviomääräraha)	1984 esitys.....	54 158 000
Momentille ehdotetaan lisäystä 12 447 000 mk.	1983 menoarvio.....	41 711 000
Momentin määrärahaa käytetään yksityisille yhteisöille vammaisten huollon kustannuksiin suoritettavan avustuksen maksamiseen.	1982 tilinpäätös.....	37 433 000

96. Suuronnettomuuksiin varautuminen

50. <i>Avustus yksityisille yhteisöille suuronnettomuuksiin varautumisesta aiheutuviin kustannuksiin</i> (arviomääräraha)	1984 esitys.....	1 604 000
Momentille ehdotetaan lisäystä 233 000 mk.	1983 menoarvio.....	1 371 000
Momentin määrärahaa käytetään yksityisille yhteisöille suuronnettomuuksiin varautumiseen suoritettavan avustuksen maksamiseen.	1982 tilinpäätös.....	1 185 000

97. Lomanviettomahdollisuuksien edistäminen

50. *Avustus yksityisille yhteisöille lomatoiminnan kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 600 000 mk. Tarkoituksena on siirtää avustusten painopistettä investointiavustuksista välittömän lomanvieron tukeen.

Momentin määrärahaa käytetään yksityisille yhteisöille lomanviettomahdollisuuksien edistämiseen suoritettavan avustuksen maksamiseen. Momentilta myönnetään avustuksia yksityisille järjestöille käytettäväksi sosiaalista lomatoimintaa palvelevien toimintayksiköiden perustamiskustannuksiin sekä käytettäväksi sellaisten henkilöiden lomanvieron tukemiseen, joilla ei omien

tulojen vähäisyydestä tai muusta syystä johtuen ole taloudellisia edellytyksiä kodin ulkopuolella tapahtuvaan lomanviettoon. Avustusta saavat järjestöt voivat edellä mainittujen periaatteiden puitteissa suorittaa lomanviettäjien valinnan.

Käyttösuunnitelma:	mk
Avustus käyttökustannuksiin	21 174 000
Avustus perustamiskustannuksiin (enintään)	7 000 000
Yhteensä	28 174 000

1984 esitys	28 174 000
1983 menoarvio	26 574 000
1982 tilinpäätös	24 550 000

98. Erät sosiaalipalvelut

51. (33.99.51) *Valtion osuus merimiespalvelutoimiston menoista* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 140 000 mk palkkasumman nousun johdosta.

Momentin määrärahaa käytetään merimiesten palvelu- ja opintotoiminnasta annetun lain (452/72) nojalla merimiesten huoltotoimintaan suoritettavan valtion osuuden maksamiseen.

1984 esitys	2 080 000
1983 menoarvio	1 940 000
1982 tilinpäätös	1 719 303

52. (33.99.52) *Valtion osuus työnantajille eräisiin merimiesten matkakustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 500 000 mk, mikä aiheutuu liikenteessä olevien alusten lisääntymisestä, uuden vuosilomalain aiheuttamasta matkakustannusten kasvusta sekä kustannusten noususta.

Momentin määrärahaa käytetään merimieslain (423/78) ja merimiesten vuosilomalain nojalla merimiesten vuosi- ja vanhempainlomamatkakustannuksiin sekä työsuhteen alkamiseen ja

päätymiseen liittyviin matkakustannuksiin suoritettavan valtion osuuden maksamiseen.

1984 esitys	5 500 000
1983 menoarvio	4 000 000
1982 tilinpäätös	4 160 067

54. (33.99.54) *Valtionapu Kuntoutussäätiölle*

Säätiön Malminkartanon Kuntoutuskeskuksen toiminnasta aiheutuvien menojen arvioidaan vuonna 1984 olevan 13 248 000 mk, mistä julkisilla avustusvaroilla on tarkoitus kattaa 6 336 700 mk siten, että 4 598 000 mk myönnetään Raha-automaattiyhdistyksen tuotosta, 1 588 700 mk ammatinvalinnanohjauksesta annetun lain (43/60) nojalla maksettavana avustuksena sekä 150 000 mk valtionapuna tältä momentilta. Julkisten avustusvarojen lisäys aiheutuu toiminnan tehostamisesta ja kustannusten noususta. Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 mk kustannusten nousun johdosta.

1984 esitys	150 000
1983 menoarvio	140 000
1982 tilinpäätös	127 000

99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut menot

08. *Komiteat ja asiantuntijat* (arviomääräraha)
Momentille ehdotetaan lisäystä 46 000 mk kustannusten nousun johdosta.

1984 esitys.....	706 000
1983 menoarvio.....	660 000
1982 tilinpäätös.....	1 886 870

40. *Käsi- ja opaskirjojen laatiminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää kustantajien kanssa tehtäviin sopimuksiin sellaisten sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan palvelutoimintaa koskevien käsi- ja opaskirjojen laatimiseksi, joita alan viranomaiset voivat käyttää toimintansa tehostamiseen.

1984 esitys.....	34 000
1983 menoarvio.....	32 000
1982 tilinpäätös.....	32 000

(51.) *Valtion osuus merimiespalvelutoimiston menoista* (arviomääräraha)

Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 33.98.51.

(52.) *Valtion osuus työnantajille eräisiin merimiesten matkakustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 33.98.52.

(54.) *Valtionapu Kuntoutussäätiölle*

Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 33.98.54.

(55.) *Valtionavustus Urho Kekkosen Kuntoinstituuttisäätiön tutkimuslaitoksen rakentamiseen* (siirtomääräraha)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 2 350 000 mk.

1983 menoarvio.....	2 350 000
1982 tilinpäätös.....	6 500 000

(56.) *Pakolaishuolto* (arviomääräraha)

Momentti ehdotetaan siirrettäväksi momentiksi 33.29.61.

66. *Kansainvälinen yhteistyö*

Momentille ehdotetaan lisäystä 330 000 mk toiminnan laajentumisen ja kustannusten nousun johdosta. Kun momentilta vähennetään kansainvälisistä jäsenmaksuista ja erityisavustuksista kansainvälisille järjestöille aiheutuvat menot 7 820 000 mk siirtona momentille 33.99.67, vähennys on 7 490 000 mk.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää pohjoismaisen ja kahdenvälisen yhteistyön, kansainvälisten järjestöjen kokouksiin osallistumisen sekä asiantuntijavaihdon edellyttämiin matkoihin, ulkomaille suoritettaviin tutustumismatkoihin, Suomessa järjestettävien kokousten ja vieraille osoitettavan tarpeellisen vieraanvaraisuuden menoihin, vieraskielisen tiedotusaineiston julkaisukuluihin sekä muihin kansainvälisen yhteistyön menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Pohjoismainen yhteistyö.....	740 000
Kahdenvälinen yhteistyö.....	1 300 000
Muu yhteistyö.....	1 400 000
Yhteensä	3 440 000

1984 esitys.....	3 440 000
1983 menoarvio.....	10 930 000
1983 I lisämenoarvio.....	1 126 000
1982 tilinpäätös.....	9 905 549

67. *Kansainväliset jäsenmaksut ja maksuosuudet* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 9 984 000 mk, mistä 7 820 000 mk aiheutuu siirrosta momentilta 33.99.66 ja 2 164 000 mk valuuttakurssien muutoksista ja kustannusten noususta.

Momentin määrärahaa saadaan käyttää kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin ja maksuosuuksiin.

1984 esitys.....	9 984 000
------------------	-----------

Pääluokan 33 menot luvuittain vuosina 1982—1984

	Tilinpäätös	Menoarvio	Ehdorus	Muutos 1983—1984		
	v. 1982 1 000 mk	v. 1983 1 000 mk	v. 1984 1 000 mk	± 1 000 mk	1983—1984 ± %	
01. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö (400) ...	24 147	27 308	30 443	+	3 135	+ 11
02. Lääninhallitusten sosiaali- ja terveystieteiden osastot (400)						
03. Työsuojeluhallinto (400)	14 179	15 565	16 802	+	1 237	+ 8
05. Kunnallinen työsuojelutarkastus (460)	36 015	38 595	42 369	+	3 774	+ 10
06. Työterveyslaitos (450)	8 650	10 032	400	—	9 632	— 96
07. Työsuojelun muut menot (400)	61 200	67 100	73 970	+	6 870	+ 10
11. Tarkastuslautakunta (090)	800	865	922	+	57	+ 7
12. Työneuvosto (400)	1 589	1 956	2 107	+	151	+ 8
13. Rintamaveteraanien varhaiseläkelautakunta (400)	406	520	541	+	21	+ 4
14. Tapaturmavirasto (400)	768	1 175	1 319	+	144	+ 12
15. Perhekustannusten tasaus (410)	25 639	28 356	30 825	+	2 469	+ 9
16. Yleinen perhe-eläke (410)	2 101 555	2 376 650	2 593 150	+	216 500	+ 9
17. Työttömyysvakuutus (410)	212 837	252 000	313 000	+	61 000	+ 24
18. Sairausvakuutus (410)	144 995	190 000	188 000	—	2 000	— 1
19. Eläkevakuutus (410)	362 441	1 791 000	1 910 000	+	119 000	+ 7
20. Yrittäjien tapaturmavakuutus (410) ..	1 269 649	1 705 700	2 000 600	+	294 900	+ 17
21. Rintamaveteraanien eläkkeet (410)	3 625	30 000	21 000	—	9 000	— 30
22. Sotilasvammakorvaukset ja eräät kuntoutustoiminnan menot (410) ...	581 183	793 000	858 000	+	65 000	+ 8
23. Muu sodista kärsineiden turva (410) ..	993 663	1 096 703	1 190 918	+	94 215	+ 9
24. Eräät vahingonkorvaukset (410)	19 681	16 500	17 330	+	830	+ 5
25. Asevelvollisten ja heidän omaistensa avustaminen (410)	47 731	61 975	63 495	+	1 520	+ 2
(26.) Muu toimeentuloturva (410)	33 109	32 200	10 494	—	21 706	— 67
27. Kunnallinen toimeentuloturva (410) ..	54 517	65 200	—	—	65 200	— 100
28. Muu toimeentuloturva (410)	—	—	220 000	+	220 000	+ 100
29. Pakolaishuolto (410)	93 680	108 982	113 414	+	4 432	+ 4
30. Sosiaalihuolto (410)	—	890	2 500	+	1 610	+ 181
31. Sosiaalihuollon täydennyskoulutus (250)	19 623	22 302	23 706	+	1 404	+ 6
32. Kuntien järjestämät sosiaalipalvelut (420)	—	—	1 550	+	1 550	+ 100
33. Yksityisten yhteisöjen sosiaalipalvelut (420)	1 000	1 500	3 542 594	+	3 541 094	+ 236 073
38. Lasten päivähoito (420)	1 140	136	54 443	+	54 307	+ 39 932
39. Kasvatustieteiden tutkimuskeskukset (420) ..	862 713	985 450	52 900	—	932 550	— 95
40. Valtion koulukodit (420)	33 142	36 970	1 450	—	35 520	— 96
41. Lasten ja nuorten kasvatustieteiden tutkimuskeskukset (420) ..	29 639	30 298	33 190	+	2 892	+ 10
43. Valtion erityiskoulut (420)	45 713	62 878	25 360	—	37 518	— 60
44. Invalidihuolto (420)	10 163	10 446	11 199	+	753	+ 7
45. Valtion kehitysvammaislasten keskuksien huolto (420) ..	263 710	313 256	27 140	—	286 116	— 91
46. Kunnallinen kehitysvammaisten erityishuolto (420)	22 255	22 915	21 183	—	1 732	— 8
47. Yksityinen kehitysvammaisten erityishuolto (420)	356 643	381 571	15 460	—	366 111	— 96
53. Valtion päihdehuoltolaitokset (420) ..	21 662	25 053	2 000	—	23 053	— 92
54. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien kunnallinen huolto (420)	18 610	19 944	20 707	+	763	+ 4
55. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien yksityinen huolto (420)	43 091	52 200	4 100	—	48 100	— 92
56. Kodinhoitotoiminta (420)	16 765	21 055	1 119	—	19 936	— 95
57. Lomatoiminta (420)	149 087	179 766	7 100	—	172 666	— 96
58. Muu sosiaaliturva (420)	494 703	504 172	623 200	+	119 028	+ 24
60. Lääkintöhallitus (400)	17 484	9 692	50	—	9 642	— 99
63. Valtion sairaalat (480)	25 641	29 960	32 287	+	2 327	+ 8
65. Kansanterveyslaitos (450)	106 090	130 990	132 342	+	1 352	+ 1
66. Lääkelaboratorio (450)	55 054	71 984	83 133	+	11 149	+ 15
68. Säteilyturvakeskus (450)	3 879	4 241	4 787	+	546	+ 13
	28 379	32 547	37 528	+	4 981	+ 15

	Tilinpäätös v. 1982 1 000 mk	Menoarvio v. 1983 1 000 mk	Ehdotus v. 1984 1 000 mk	Muutos 1983—1984 ± 1 000 mk ± %			
69. Terveydenhuollon täydennyskoulu- tus (250)	2 999	3 652	4 067	+	415	+	11
(72.) Keskussairaaloiden rakentaminen (480)	200	—	—	—	—	—	—
73. Terveyskasvatus ja -valvonta (470) ...	6 154	7 390	7 580	+	190	+	3
74. Kunnallinen terveysvalvonta (460) ..	23 069	26 717	450	—	26 267	—	98
75. Kunnallinen kansanterveysyö (470) ..	2 243 243	2 601 838	108 913	—	2 492 925	—	96
76. Kunnallinen erikoissairaanhoido (480)	3 287 909	3 696 303	178 370	—	3 517 933	—	95
77. Kuntien järjestämä ympäristötervey- denhuolto (460)	—	—	135 444	+	135 444	+	100
78. Kuntien järjestämä kansanterveysyö (470)	—	—	2 508 460	+	2 508 460	+	100
79. Kuntien järjestämä erikoissairaanhoido (480)	28 600	42 000	3 616 426	+	3 574 426	+	8 511
80. Yksityinen erikoissairaanhoido (480) ..	28 115	33 445	688	—	32 757	—	98
81. Yksityisten yhteisöjen erikoissairaanhoido (480)	—	—	7 000	+	7 000	+	100
84. Eräät rintamaveteraanien terveyden- huollon menot (410)	22 000	25 000	36 950	+	11 950	+	48
85. Terveydenhuollon muut menot (400)	849	650	500	—	150	—	23
87. Päihdehaittojen ehkäiseminen (420) ..	—	—	1 938	+	1 938	+	100
88. Kunnallinen alkoholintarkastus (420) ..	3 819	4 744	5 368	+	624	+	13
89. Raittiustyö (420)	36 967	37 847	43 176	+	5 329	+	14
92. Kansanterveyden edistäminen (470) ..	54 526	72 144	83 217	+	11 073	+	15
93. Lasten ja nuorten kasvatuksen ja huollon edistäminen (420)	26 173	23 107	27 607	+	4 500	+	19
94. Vanhusten huollon edistäminen (420)	30 011	31 920	34 369	+	2 449	+	8
95. Vammaisten huollon edistäminen (420)	37 433	41 711	54 158	+	12 447	+	30
96. Suuronnettomuuksiin varautuminen (110)	1 185	1 371	1 604	+	233	+	17
97. Lomanviettomahdollisuuksien edis- täminen (420)	24 550	26 574	28 174	+	1 600	+	6
98. Eräät sosiaalipalvelut (420)	7 006	6 080	7 730	+	1 650	+	27
99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallin- nonalan muut menot (400)	23 738	13 972	14 164	+	192	+	1
Yhteensä	14 606 790	18 358 063	21 366 480	+	3 008 417	+	16

Pääloukka 34
TYÖVOIMAMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Työvoimaministeriö

Palkkaturvahakemusten ruuhkaantuminen on johtamassa tilanteeseen, jossa ministeriö ei enää ehdi tehdä palkkaturvapäätöksiä ennen konkurssivalvontaa. Tämä merkitsee sitä, ettei ministeriöllä sen jälkeen kun valvontapäivä on menetetty ja saatava on jäänyt valvomatta ole enää mahdollisuuksia saada maksettuja määriä takaisin konkurssipesästä.

Päätöksenteon nopeuttamiseksi palkkaturvapäätökset on tarkoitus tehdä 1.3.1984 alkaen

työvoimapiirien toimistoissa. Niiden tehtäväksi siirrettäisiin asetuksella myös tavanomaiset, päätöksiin liittyvät perimistehtävät, kuten ulosotto- toimet ja konkurssivalvonnat. Työvoimapiirien toimistot edustaisivat valtiota velkojana konkurssi- ja ulosottomenettelyssä ja käyttäisivät sen puhevaltaa velkojainkokouksissa.

Päätöksenteon siirron yhteydessä siirretään viisi ministeriön palkkaturvatoimiston virkaa tai tointa piirihallintoon.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 22 777 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalikkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	17 865 600	+ 999 500	223	+ 1
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat</i>	2 094 500	— 72 500	31	— 3
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	706 800	+ 40 400	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	1 490 100	+ 97 600	—	—
Varaus 1983		— 197 000	—	—
Varaus 1984	620 000	+ 620 000	—	—
Yhteensä	22 777 000	+ 1 488 000	254	— 2

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 986 100 mk, mistä 945 900 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Työvoimahallinnon tietojärjestelmän kehittämiseksi ehdotetaan suunnitteluosastoon perus-

tettavaksi ylimääräinen suunnittelijan toimi (V 29).

Luvun perusteluihin viitaten ehdotetaan 1.3.1984 lakkautettavaksi seuraava virka ja seuraavat ylimääräiset toimet:

Peruspalkkainen:	Palkkaus-
1 nuorempi hallitussihteeri	luokka
	B 1
Ylimääräiset:	
1 tarkastaja	V 27
1 tarkastaja	V 26

Henkilöstörakenteen kehittämiseksi vastamaan muuttuneita tehtäviä ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi ja lakkautettavaksi seuraavat virat ja toimet:

Perustetaan:	Palkkaus-
Peruspalkkainen:	luokka
1 nuorempi hallitussihteeri	B 1
Ylimääräiset:	
3 ylitarkastajaa	B 1
1 esittelijä	V 25
11 toimialasihteeriä	V 19
Lakkautetaan:	
Peruspalkkainen:	
1 notaari	V 22
Ylimääräiset:	
1 tarkastaja	V 29
1 esittelijä	V 29
2 tarkastajaa	V 28
1 julkaisusihteeri	V 18
6 toimistosihiteeriä	V 16
3 toimistosihiteeriä	V 15
1 kanslisti	V 12

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi suunnitteluosastolle ylimääräinen tutkimusjohtajan toimi (B 4) ja yleiselle osastolle ylimääräinen kanslistin toimi (V 13) sekä työvoimaosastolle ylimääräinen toimistosihiteerin toimi (V 15).

Lisäys on 166 600 mk.

c) Luvun perusteluihin viitaten voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 1.3.1984 lukien 84 200 mk kahden toimistosihiteerin (V 15) palkkioina.

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 108 000 mk toimistosihiteerin (V 15) ja kanslistin (V 12) palkkaamista varten.

Työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 17 400 mk tarkastajan nimikkeen muuttamiseksi ylitarkastajaksi.

Kohdan b perusteluihin viitaten voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 187 800 mk kolmen ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Tilapäisten palkkioista vähennetään 38 700 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistettyjen tointen palkkioina.

Vähennys on 185 300 mk.
Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 28 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	22 777 000
1983 menoarvio	21 289 000
1982 tilinpäätös	18 752 518

09. Neuvottelu- ja toimikunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 20 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta ja eräiden neuvottelukuntien toiminnan tehostamisesta.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Työvoimaneuvosto	80 000
Työllisyysasiain neuvottelukunta	50 000
Työnvälityssasiain neuvottelukunta	21 000
Ammatinvalinnanohjausneuvosto	30 000
Ammattikurssiasiain neuvottelukunta	20 000
Siirtolaisasiain neuvottelukunta	180 000
Muut neuvottelu- ja toimikunnat	19 000
Yhteensä	400 000
1984 esitys	400 000
1983 menoarvio	380 000
1982 tilinpäätös	237 132

22. Työvoimapolittiset tutkimukset (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk hintojen nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää työvoimapolittisten tutkimusten suorittamiseen toimeksiantoina sekä enintään neljän tutkijan palkkaamiseen projektiluonteisiin tehtäviin.

1984 esitys	1 700 000
1983 menoarvio	1 600 000
1982 tilinpäätös	1 500 000

23. Julkaisu- ja tiedotustoiminta

Momentille ehdotetaan lisäystä 550 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta ja tiedotustoiminnan tehostamisesta. Kun momentilta vähennetään momentin 29.37.23 perusteluihin viitaten 500 000 mk, lisäys on 50 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää työvoimahallinnon julkaisu- ja tiedotustoimintaan.

1984 esitys	8 150 000
1983 menoarvio	8 100 000
1982 tilinpäätös	7 266 059

27. Automaattinen tietojenkäsittely

Momentille ehdotetaan lisäystä 800 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta ja tietojärjestelmän kehittämisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää automaattiseen tietojenkäsittelyyn ja tiedonsiirtopalveluihin.

1984 esitys	5 700 000
1983 menoarvio	4 900 000
1982 tilinpäätös	3 901 057

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta ja toiminnan lisääntymisestä. Kun momentilta vähennetään 3 585 000 mk eräiden painatusmenojen siirtona momentille 34.06.29, 352 000 mk ulkomaanmatkamäärärahojen siirtona momentille 34.99.25 ja rakennusten käyttömenoina 950 000 mk, vähennys on 4 387 000 mk.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	23 000
Matkat	725 000
Virkistystoiminta (enintään)	5 000
Muut henkilöstömenot	310 000
Rakennusten käyttö	2 650 000
Toimistomenot	4 400 000
Harjoittelijainvaihtotoiminnan erityismenot (enintään)	300 000
Yhteensä	8 413 000

1984 esitys	8 413 000
1983 menoarvio	12 800 000
1983 I lisämenoarvio	185 800
1982 tilinpäätös	11 306 882

51. Kansainvälisestä asiantuntija- ja harjoittelijainvaihdosta aiheutuvat menot

Momentille ehdotetaan lisäystä 45 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää sosialististen maiden kanssa solmittujen teknis-taloudellisten yhteistyösopimusten aiheuttamiin asiantuntijastipendeihin ja valtuuskuntien vaihtoon, lyhytaikaisiin ryhmävierailuihin, kokous- ja edustuskuluihin, eräistä kehitysmaista tulevien stipendiaattien menoihin ja eräiden sosialististen maiden kanssa harjoitettavaan vastavuoroiseen stipendipohjaiseen harjoittelijainvaihtoon.

Käyttösuunnitelma:	mk
Asiantuntijavaihto	850 000
Harjoittelijainvaihto	200 000
Yhteensä	1 050 000

1984 esitys	1 050 000
1983 menoarvio	1 005 000
1982 tilinpäätös	818 303

70. Kaluston bankkiminen

Momentille ehdotetaan 1 800 000 mk lähinnä ministeriön vuonna 1984 valmistuvien uusien toimitilojen kaluston ja konttorikoneiden uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys	1 800 000
1983 menoarvio	170 000
1982 tilinpäätös	184 573

06. Työvoima-asiain piiri- ja paikallishallinto

Työvoimapaalvelujen tuloksellisuutta suurilla työmarkkina-alueilla vaikeuttaa vaativia asiakaspaalvelutehtäviä hoitavan henkilöstön puute. Tämän seurauksena avointen työpaikkojen täyttäminen on viivästynyt, työttömyys erityisesti nuorten työnhakijoiden kohdalla on pitkittynyt ja yhteydet työmarkkinoihin ja oppilaitoksiin ovat vaikeutuneet. Työmenetelmien uudistaminen, työvoimapaalvelujen tehostaminen ja asiakaspalve-

lun parantaminen voivat osin tapahtua olemassa olevien resurssien käytön tehostamisen ja uudelleenkohdentamisen avulla. Näiden toimenpiteiden ohella palvelujen tehostaminen erityisesti nuorten, pitkäaikaistyöttömien ja työrajoitteisten henkilöiden sijoittamiseksi työelämään vaatii myös henkilöstölisäyksiä. Tämän mukaisesti ehdotetaan suurille työmarkkina-alueille perustettavaksi 19 uutta tointa.

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 137 660 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	108 052 500	+ 14 009 900	1 547	+ 163
2. Tilapäisten palkkiot ja työsubdepalkat	13 796 200	+ 354 400	220	— 11
3. Muut palkat ja palkkiot	3 058 300	+ 174 600	—	—
4. Sosiaaliturvamaksu	9 005 800	+ 1 202 600	—	—
Varaus 1983		— 1 103 700	—	—
Varaus 1984	3 747 200	+ 3 747 200	—	—
Yhteensä	137 660 000	+ 18 385 000	1 767	+ 152

Henkilöstön määrän lisäyksestä 117 aiheutuu siirrosta alamomentilta 28.80.02.(7), 14 vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa tehdyistä päätöksistä ja viisi siirrosta momentilta 34.01.01.

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 6 978 800 mk, mistä 5 374 800 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Ammatinvalinnanohjauksen tehostamiseksi ehdotetaan luvun perusteluihin viitaten perustettavaksi neljä ylimääräistä ammatinvalinnanohjaajan tointa (V 26) sekä neljä ylimääräistä ammatinvalinnanohjaajan tointa (V 25).

Pitkäaikaistyöttömien ja työrajoitteisten palvelun tehostamiseksi ehdotetaan luvun perusteluihin viitaten perustettavaksi yhdeksän erikoistyövoimaneuvojan tointa (V 18).

Työvoimahallinnon tietojärjestelmän laajentumisen vuoksi ehdotetaan luvun perusteluihin viitaten perustettavaksi kaksi ylimääräistä toimistovirkailijan tointa (V 12).

Viitaten luvun 34.01 ja momentin 34.01.01 kohdan b perusteluihin ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi ylimääräinen toimistopäällikön toimi (B 1) ja kaksi ylimääräistä piiritarkastajan tointa (V 27).

Virkasuhteessa olevan henkilöstön hoitamien toimien muuttamiseksi tehtäviä vastaaviksi ja kuuden toimipisteen muuttamiseksi itsenäisiksi työvoimatoimistoihin ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi kuusi ylimääräistä toimistonjohtajan tointa (V 26) ja samalla voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa kuusi toimistonhoitajan tointa (V 21).

Pysyväisluonteisia tehtäviä hoitavien toimihenkilöiden aseman vakiinnuttamiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi seuraavat ylimääräiset toimet:

	Palkkausluokka
3 piiritarkastajaa	V 26
10 ammatinvalinnanohjaajaa	V 25
1 toimialasihteeri	V 19
2 johtavaa työvoimaneuvojaa	V 19
3 erikoistyövoimaneuvojaa	V 18
7 työvoimaneuvojaa	V 17
50 työvoimaneuvojaa	V 15
10 työvoimaneuvojaa	V 14
1 toimistosihteeri	V 15
1 virastomestari	V 12
1 toimistovirkailija	V 13
13 toimistovirkailijaa	V 12
5 toimistovirkailijaa	V 10
7 toimistovirkailijaa	V 9
27 toimistovirkailijaa	V 8

Lisäys on 7 891 900 mk.

c) Viitaten luvun 34.01 ja momentin 34.01.01 kohdan c perusteluihin ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 90 200 mk kahden toimistosihteerin (V 15) palkkaamiseksi 1.3.1984 lukien.

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 6 031 500 mk seuraavien henkilöiden palkkaamista varten:

	Palkkausluokka
1 tutkija	V 25
2 ammatinvalinnanohjaajaa	V 25
1 ammatinvalinnanohjaajaa	V 24
1 työvoimaneuvoja	V 17
1 työvoimaneuvoja	V 16
14 työvoimaneuvojaa	V 15
27 työvoimaneuvojaa	V 14
1 toimistosihteeri	V 16
7 toimistovirkailijaa	V 13
13 toimistovirkailijaa	V 12
7 toimistovirkailijaa	V 11
6 toimistovirkailijaa	V 10
10 toimistovirkailijaa	V 9
23 toimistovirkailijaa	V 8
3 konekirjoittajaa	V 10

Vuoden 1983 ensimmäisen lisämenoarvion mukaisesti palkattujen 14 johtavan työvoimaneuvojan (V 21) edelleen palkkaamista varten ehdotetaan tilapäisten palkkioihin lisäystä 884 000 mk.

Viitaten kohdan b perusteluihin voidaan tilapäisten palkkioista vähentää 5 771 200 mk 141 ylimääräistetyn toimen palkkioina.

Tilapäisten palkkioista vähennetään 1 428 000 mk vuoden 1983 aikana ylimääräistettyjen toimen palkkioina.

Viitaten luvun 28.60 perusteluihin ehdotetaan työsuhdepalkoista vähennettäväksi 126 500 mk viiden siivoajan palkkoina, joista kaksi on osakaista.

Työsuhdepalkoista vähennetään 11 800 mk vuoden 1983 aikana siirretyn toimen palkkana.

Vähennys on 331 800 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 209 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	137 660 000
1983 menoarvio	119 275 000
1983 I lisämenoarvio	440 000
1982 tilinpäätös	106 257 719

09. Neuvottelu- ja toimikunnat

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi kiinteäksi.

Momentille ehdotetaan lisäystä 800 000 mk seuraavasti:

1. *Työvoimatoimikunnat.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 800 000 mk, mikä aiheutuu kustannusten noususta ja toiminnan lisääntymisestä. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää myös työttömyyskorvausten maksatuksesta aiheutuviin menoihin. Alamomentin loppusumma on 4 850 000 mk.

2. *Piirihallinnon neuvottelukunnat.* Alamomentille ehdotetaan edelleen enintään 150 000 mk.

1984 esitys	5 000 000
1983 menoarvio	4 200 000
1982 tilinpäätös	4 353 293

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 7 238 000 mk, mistä 3 653 000 mk aiheutuu vuokrien ja hintojen noususta ja 3 585 000 mk siirrosta momentilta 34.01.29.

Käyttösuunnitelma:	mk
Matkat	4 500 000
Virkistystoiminta (enintään)	38 000
Muut henkilöstömenot	150 000
Atk-menot	100 000
Rakennusten käyttö	17 400 000
Toimistomenot	13 250 000
Yhteensä	35 438 000

1984 esitys	35 438 000
1983 menoarvio	28 200 000
1982 tilinpäätös	27 677 663

70. Kaluston bankkiminen

Momentille ehdotetaan 1 800 000 mk kaluston, konttorikoneiden ja puhelinvaihteiden hankkimista varten. Momentin määrärahasta saadaan käyttää 244 000 mk tietopalvelutoiminnan välinehankintoihin.

1984 esitys	1 800 000
1983 menoarvio	1 700 000
1983 I lisämenoarvio	49 000
1982 tilinpäätös	1 601 387

08. Työvoimaopisto

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 581 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset</i>	269 000	+ 11 600	3	—
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat</i>	232 300	+ 169 200	1	+ 2
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	26 100	+ 1 100	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	37 800	+ 13 800	—	—
Varaus 1983		— 3 500	—	—
Varaus 1984	15 800	+ 15 800	—	—
Yhteensä	581 000	+ 208 000	4	+ 2

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 17 900 mk palvelussuhteen ehtojen tarkistuksen johdosta.

c) Koulutuksen ja käytännön toiminnan vuorovaikutuksen lisäämiseksi työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 112 000 mk koulutus suunnitellijan palkkaamista varten. Toimeen voidaan palkata työvoimahallinnon palveluksessa oleva henkilö enintään kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Alamomentin 28.80.02.(7) perusteluihin viitaten tilapäisten palkkioihin ehdotetaan 52 000 mk toimistovirkailijan (V 12) palkkaamista varten.

Lisäys on 164 000 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään kolme pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	581 000
1983 menoarvio	373 000
1982 tilinpäätös	334 102

29. Muut kulutusmenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 64 600 mk hintojen nousun johdosta.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Matkat	13 500
Virkistystoiminta (enintään)	200
Muut henkilöstömenot	1 300
Rakennusten käyttö	128 300
Toimistomenot	110 000
Toiminnan erityismenot	770 000
Yhteensä	1 023 300

1984 esitys	1 023 300
1983 menoarvio	958 700
1982 tilinpäätös	831 678

70. Kaluston bankkiminen

Momentille ehdotetaan 20 000 mk kalusteiden uusimista ja täydentämistä varten.

1984 esitys	20 000
1983 menoarvio	20 000
1982 tilinpäätös	15 472

20. Työvoiman liikkuvuuden edistäminen

50. Työvoiman alueellisen liikkuvuuden edistäminen (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 4 500 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta, liikkuvuusavustusten tason korottamisesta sekä liikkuvuu-

den lisääntymisestä. Erityisesti pyritään toteuttamaan talousalueiden sisällä lähiliikkuvuutta sekä tilapäistä siirtymistä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää liikkuvuuden avustamiseen siten kuin työnvälityslaisissa ja sen nojalla säädetään.

Momentin määrärahaa voidaan käyttää myös Ruotsissa olevien suomalaisten tutustumismatkoihin Suomessa oleviin työtilaisuuksiin.

1984 esitys.....	11 000 000
1983 menoarvio.....	6 500 000
1983 I lisämenoarvio	1 750 000
1982 tilinpäätös.....	4 421 090

30. Työrajoitteisten työvoimapalvelu

Työrajoitteisten työvoimapalvelun määrärahoja saadaan käyttää työrajoitteisten henkilöiden työllistämiseen valtionhallintoon, kuntiin, kuntainliittoihin, yrityksiin ja yhteisöihin. Vuonna 1984 voidaan luvun määrärahoilla työllistää 2 000 henkilöä, joista valtionhallintoon 800 henkilöä. Lisäksi momentin 27.99.02 määrärahalla voidaan palkata 650 työrajoitteista henkilöä puolustusvoimiin.

02. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 36 701 000 mk eli lisäystä 3 801 000 mk seuraavasti:

1. *Työrajoitteisten työllistäminen valtion erityistyökohteisiin.* Alamomentille ehdotetaan 34 300 000 mk valtion palvelukseen työllistettävien fyysisten, psyykkisten, sosiaalisten tai muiden vastaavien syiden johdosta työrajoitteisten työttömien tai välittömästi työttömyysuhan alaisen henkilöiden palkkaamista varten. Lisäys on 4 300 000 mk. Määrärahan alueellisesta jaosta päättää valtioneuvosto.

9. *Sosiaaliturvamaksu.* Alamomentille merkitään 2 401 000 mk. Vähennys on 499 000 mk.

1984 esitys.....	36 701 000
1983 menoarvio.....	32 900 000
1982 tilinpäätös.....	23 841 352

61. Työrajoitteisten ammatinvalinnanohjauksen erityismenot

Momentin nimike on muutettu ja momentille ehdotetaan lisättäväksi alamomenttijako sekä lisäystä 3 393 000 mk seuraavasti:

1. *Työrajoitteisten ammatinvalinnanohjaus erityislaitoksissa.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 193 000 mk kustannusten nousun johdosta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää valtioneuvoston päätöksen (295/79) mukaisesti eri laitoksille maksettaviin korvauksiin niiden hoitaessa invalidien ja muiden työrajoitteisten ammatinvalinnanohjaukseen liittyvää ohjausta ja tutkimusta.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Valtionapu henkilöstömenoihin	2 000 000
Valtionapu matkakustannusten korvauksiin	60 000
Valtionapu hankintoihin	59 000
Valtionapu muihin menoihin	774 000
Yhteensä	2 893 000

2. *Muut erityismenot.* Alamomentille ehdotetaan työrajoitteisten ammatinvalinnanohjauksen erityismenoja varten 3 200 000 mk, mistä 3 000 000 mk on siirtoa momentilta 34.30.62, jolta on aikaisemmin maksettu muiden kuin työttömien ja työttömyysuhan alaisen työrajoitteisten henkilöiden ammatinvalinnanohjauksen menoja. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää työrajoitteisten henkilöiden ammatinvalinnanohjauksesta ja siihen liittyvistä tutkimuksista aiheutuviin kustannuksiin.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Lääketieteelliset ja muut tutkimukset	2 720 000
Asiakkaiden matka-, majoitus- ja ruokailukustannukset	390 000
Työ- ja koulutuskokeilumenetelmien kehittäminen.....	90 000
Yhteensä	3 200 000

1984 esitys.....	6 093 000
1983 menoarvio.....	2 700 000
1983 I lisämenoarvio	3 000 000
1982 tilinpäätös.....	2 467 900

62. Työrajoitteisten työhön sijoittaminen (siirtomääräraha)

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi siirtomäärärahaksi.

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 000 000 mk, mikä aiheutuu työrajoitteisten työnhakijoiden määrän kasvusta ja palkkakustannusten noususta. Kun momentilta vähennetään alamomentin 34.30.61.2 perusteluihin viitaten 3 000 000 mk, lisäys on 7 000 000 mk. Momentin määrärahaa maksetaan fyysisten, psyykkisten, sosiaalis-

ten tai muiden vastaavien syiden johdosta työrajoitteisten työttömien tai välittömästi työttömyysuhan alaisten henkilöiden työhönsijoitustoiminnasta kuntiin, kuntainliittoihin, yrityksiin ja yleishyödyllisiin yhteisöihin aiheutuvia kustannuksia työrajoitteisten henkilöiden työhönsijoituksen tukemisesta annetun asetuksen (832/82) mukaisesti.

Työrajoitteisten erityistyöllistämiseen käytettävän määrärahan alueellisesta jaosta päättää valtioneuvosto.

Käyttösuunnitelma:	mk
Työkunnan arviointitutkimukset	3 000 000
Työkokeilut työpaikalla	3 000 000
Työolosuhteiden ja laitteiden kehittäminen työpaikalla	500 000
Asiakkaiden matkakustannukset	500 000
Erityistyöllistäminen	60 000 000
Yhteensä	67 000 000

1984 esitys	67 000 000
1983 menoarvio	60 000 000
1982 tilinpäätös	48 579 966

50. Työllisyyden hoito

Työllisyystilanteen arvioidaan vuonna 1984 lievästi paranevan. Vaikka ensisijaisena tavoitteena on tukea työnhakijoiden sijoittumista avoimille työmarkkinoille työvoimapalveluja kehittämällä, on työttömyyden vähentämiseksi tarpeen tehostaa myös työllisyyden hoidon erityistoimenpiteitä. Jotta niiden välitön työllistävä vaikutus muodostuisi mahdollisimman suureksi on tarkoitus painottaa sellaisia toimenpiteitä, joiden työllistämiskustannukset ovat alhaisimmat.

Erytistoimenpiteet kohdennetaan erityisesti nuoriin, pitkäaikaistyöttömiin ja työrajoitteisiin. Erytystä huomiota kiinnitetään vaikeimpien työttömyysalueiden ongelmiin.

Työrajoitteisten työhön sijoituksen tukemiseen tarkoitettujen määrärahojen on edelleen budjetoitu erikseen lukuun 34.30. (Työrajoitteisten työvoimapalvelu).

Nuorten työllistämistoimenpiteitä on tarkoitus kehittää yhdensuuntaisesti erilaisten koulutustoimenpiteiden kanssa. Tavoitteena on tehostaa nuorten koulutusta, koulutukseenohjausta ja työhön sijoittumista muun muassa lisäämällä ja kehittämällä oppisopimuslain mukaista koulutusta, ammattikoulutusta ja peruskoulun lisäkoulutusta. Nuorten yhteiskuntatakuukokeilu on jatkunut yhtäjaksoisesti vuodesta 1981 lukien. Kokeilusta saadut tulokset osoittavat, että nuorten työhön sijoittamista, koulutukseen ohjausta ja työharjoittelua voidaan käytettävissä olevien toimenpiteiden avulla tehostaa. Tämän johdosta nuorten työharjoittelun ja työhönperehdyttämisen lisäämiseksi nuorten yhteiskuntatakuujärjestelmä vakinaistetaan ja laajennetaan koko maata käsittäväksi. Samalla nuorten työllistämistuki siirretään yhteiskuntatakuun yhteyteen.

Pitkäaikaistyöttömyyden syntymistä pyritään ehkäisemään tehostamalla työnhakijoiden yksilökohtaista palvelua ja ohjaamalla pitkäaikaistyöttömyyden uhan alaiset tehostettujen palvelujen piiriin. Ensisijaisena päämääränä on pitkäaikaistyöttömien sijoittaminen normaaleille työmarkkinoille. Tässä tarkoituksessa jatketaan vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa aloitettua pitkäaikaistyöttömien työllistämistutkimus- ja käynnistetään pitkäaikaistyöttömien työhönsijoitustuki, joilla voidaan korvata lähinnä yksityisille työnantajille työkokeilusta, työnopetuksesta ja vastaavista toimenpiteistä aiheutuvat ylimääräiset työvoimakustannukset. Pitkäaikaistyöttömyyden katkaisemiseksi asetetaan etusijalle vähintään vuoden työttömänä olleet alle 25-vuotiaat ja vähintään kaksi vuotta työttömänä olleet tätä vanhemmat sijoitettaessa henkilöitä työllisyyskoulutukseen, valtion työtehtäviin sekä työrajoitteisten erityistoimenpiteiden ja kunnallisen työllistämistuen piiriin.

Valtion työtehtävissä on tarkoitus työllistää keskimäärin 6 500 henkilöä sekä lisäksi vakinaistaa 200 pysyväisluonteiseksi muodostunutta tehtävää keskitetysti valtiovarainministeriön määrärahalla. Kunnallisella työllistämistuella on tarkoitus työllistää keskimäärin 16 800 henkilöä. Molempia työllistämistoimenpiteitä on edelleen tarkoitus käyttää lähinnä nuorten ja pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen.

Työllisyyden hoidon eräänä tavoitteena on edelleen alueellisten työttömyyserojen supistaminen. Tähän pyritään kohdentamalla eri hallinnonalojen työllistäviä määrärahoja alueelliset nä-

kökoikat huomioonottaen sekä kohdentamalla työllisyysperusteista valtionapumäärärahaa vaikeimmille työttömyysalueille. Valtion työohjelman hyväksymisen yhteydessä valtioneuvosto päättää työllisyyden hoitoon osoitettujen varojen alueellisesta jaosta. Lisäksi jatketaan Lapin pienyritystoiminnan tukemiskokeilua ja energiapuun hankinnan ja laatupuiden pystykarsinnan sekä eläkeläisten asuntojen peruskorjausten tukemista.

Luvun 29.85 perusteluihin viitaten tarkoituksena on, että työllisyyskoulutuksessa oleville henkilöille työllisyyskoulutuksesta annetun lain (31/76) ja asetuksen (206/76) perusteella myönnettävä koulutus- ja erityistuki siirretään suoritettavaksi momentilta 34.50.50.

Sijoitusmenoihin työllisyyden turvaamiseksi ehdotetaan 450 000 000 mk alueellisten työttömyserojen supistamiseksi. Samalla selvitetään työttömyydestä aiheutuvat menetykset ja työllisyyden paranemiseen johtavien toimenpiteiden rahoitus- ja toteuttamismahdollisuudet sekä niiden kansantaloudelliset ja valtiontaloudelliset seuraukset.

02. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan kustannusten nousun johdosta lisäystä 21 935 000 mk seuraavasti:

1. *Valtion työtehtävät.* Alamomentille ehdotetaan 246 000 000 mk työttömyyden lieventämistä varten. Lisäys on 18 500 000 mk. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää lähinnä nuorten tai pitkäaikaisesti työttömien työntekijöiden palkkaamiseen valtion virastoihin ja laitoksiin työttömyyden lieventämiseksi järjestettävistä valtion työtehtävistä annetun asetuksen (1003/81) mukaisesti. Määrärahan alueellisesta jaosta päättää valtioneuvosto. Alamomentin määrärahalta voidaan työllistää vuoden aikana keskimäärin 6 500 henkilöä, joista työvoimahalintoon enintään 250 henkilöä. Kokoaikaisesti ja osa-aikaisesti työllistettävien osuudet muutetaan yhtä suuriksi.

2. *Kesätyöpaikkojen järjestäminen opiskelijoille.* Alamomentille ehdotetaan 32 000 000 mk työvoimaministeriön käytettäväksi yhteistyössä valtiovarainministeriön kanssa noin 3 000 kesätyöpaikan järjestämiseksi opiskelijoille valtion virastoissa ja laitoksissa. Lisäys on 2 000 000 mk.

9. *Sosiaaliturvamaksu.* Alamomentille merkitään 19 460 000 mk. Lisäys on 1 435 000 mk.

1984 esitys	297 460 000
1983 menoarvio	275 525 000
1982 tilinpäätös	255 472 714

(28.) *Nuorten yhteiskuntatakuukokeilu* (siirtomääräraha)

Yleisperusteluihin ja luvun perusteluihin viitaten momentti ja sen määräraha ehdotetaan nuor-

ten yhteiskuntatakuujärjestelmän vakinaistamisen johdosta poistettavaksi menoarviosta. Vähennys on 45 000 000 mk.

1983 menoarvio	45 000 000
1983 I lisämenoarvio	5 000 000
1982 tilinpäätös	32 000 000

43. *Lapin pienyritystoiminnan tukemiskokeilu* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 13 000 000 mk kokeilun jatkamiseksi vuoden 1984 loppuun asti. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Lapin pienyritystoiminnan tukemiskokeilusta annetun asetuksen (135/82) mukaisten avustusten myöntämiseen. Määrärahalla saadaan palkata enintään kaksi henkilöä Lapin lääninhallitukseen hakemusten määräaikaista käsittelytehtäviä varten. Lisäys on 3 000 000 mk.

1984 esitys	13 000 000
1983 menoarvio	10 000 000
1983 I lisämenoarvio	5 000 000
1982 tilinpäätös	5 000 000

44. *Pitkäaikaistyöttömien työllistämiskokeilu*

Vuoden 1983 ensimmäisessä lisämenoarviossa on myönnetty 10 000 000 markan määräraha suoran työllistämistuen kokeilua varten. Kokeilun tarkoituksena on selvittää pitkäaikaistyöttömien sijoitusmahdollisuuksia lähinnä yritysten palvelukseen. Pitkäaikaistyöttömien työllistämiskokeilua varten momentille ehdotetaan 20 000 000 mk pitkäaikaistyöttömien työllistämiskokeilusta annetun asetuksen (661/83) mukaisesti käytettäväksi lähinnä yksityisille työnantajille pitkään työttöminä olleiden henkilöiden työkokeilusta, työnopetuksesta ja muista vastaavista toimenpiteistä aiheutuvien ylimääräisten työvoimakustannusten korvaamiseen. Määrärahaa käytetään ensisijaisesti vähintään vuoden työttöminä olleiden alle 25-vuotiaiden ja vähintään kaksi vuotta työttöminä olleiden tätä vanhempien henkilöiden työhönsijoittamiseen. Momentin määrärahalta saadaan palkata kokeilun toteuttamiseksi enintään viisi henkilöä työvoimahalintoon.

1984 esitys	20 000 000
1983 I lisämenoarvio	10 000 000

45. *Nuorten yhteiskuntatakuu* (siirtomääräraha)

Yleisperusteluihin ja luvun perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan 95 000 000 mk nuorten yhteiskuntatakuujärjestelmän vakinaistami-

sen johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää nuorten työllistämistuesta annetun asetuksen (1002/81) mukaiseen oppisopimuslakiin perustuvan koulutuksen tukemiseen sekä 16—17-vuotiaiden harjoittelutukeen ja alle 25-vuotiaiden perehdyttämistukeen valtioneuvoston erikseen määräämin perustein.

Nuorten työllistämistukeen ehdotetaan käytettäväksi 45 000 000 mk siirtona momentilta 34.50.61. Tavoitteena on saada aikaan oppisopimuskoulutus 8 000 nuorelle. Näistä uusia oppisopimuksia olisi 6 000 kpl. Oppisopimuslain mukaista koulutusta on tarkoitus tehostaa. Jotta työnantajille maksettavat korvaukset jakautuisivat nykyistä tasaisemmin koko oppiajalle, säilytetään pienyrityksille maksettava työllistämistuki ennallaan (1 000 mk/kk) ja muille yrityksille maksettava tuki muutetaan 600 markkaan kuukaudessa. Tämän johdosta momentilta 34.50.61 on siirretty 15 000 000 mk momentille 29.84.40 koulutuskorvauksiin oppisopimuksen tehneille työnantajille.

Momentin määrärahalta saadaan palkata enintään 17 henkilöä työvoimahallintoon. Nuorten työvoimapalvelujen tehostamiseksi suuriin työvoimatoimistoihin perustetaan nuorten erityispalveluyksiköt. Jokaiseen työvoimatoimistoon sijoitetaan myös ammatinvalinnanohjaaja tai vastaava.

Käyttösuunnitelma:	mk
Nuorten työllistämistuki	45 000 000
Harjoittelutuki ja perehdyttämistuki	50 000 000
Yhteensä	95 000 000
1984 esitys	95 000 000

50. Työllisyyskoulutuksen koulutus- ja erityistuki (arviomääräraha)

Luvun perusteluihin viitaten momentille ehdotetaan 272 700 000 mk siirtona momentilta 29.85.27 työllisyyskoulutuksessa olevien henkilöiden koulutus- ja erityistukeen sekä eräisiin menoihin. Kun kuitenkin luvun 29.85 perusteluissa mainittuun valtioneuvoston periaatepäätökseen viitaten momentilta voidaan vähentää 20 800 000 mk, momentille ehdotetaan 251 900 000 mk. Momentin määrärahasta voidaan käyttää enintään 3 500 000 mk Ruotsissa toimivassa Pohjois-Kalotin ammattikurssikeskuksessa koulutusta saavien suomalaisten oppilaiden menoja varten. Vastaavasti määrärahasta on tarkoitus suorittaa menot, jotka aiheutuvat työllisyyskoulutusta koskevasta pohjoismaisesta sopimuksesta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Koulutus- ja erityistuki sekä kurssiaikaiset matkakorvaukset	240 900 000
Oppilaaksi pyrkivien lääkirintarkastukset ja matkakorvaukset sekä muut oppilasvalintaan liittyvät menot, ilmoitus- ja tiedotuskustannukset sekä yhteispohjoismaisen kurssitoiminnan kustannukset	11 000 000
Yhteensä	251 900 000

1984 esitys

61. Valtionapu työttömyyden lieventämiseen (siirtomääräraha)

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi siirtomäärärahasi.

Momentille ehdotetaan lisäystä 134 000 000 mk. Kun momentilta vähennetään 70 000 000 markan työllisyysperusteinen valtionapu investointeihin siirtona momentiksi 34.50.62, ja 15 000 000 markan määräraha nuorten työllistämistuen määrärahan osittaisena siirtona momentille 29.84.40 ja 45 000 000 mk osittaisena siirtona momentille 34.50.45, lisäys on 4 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää työllisyyden hoidon erityistoimenpiteisiin työttömien tai välittömästi työttömyysuhan alaisten henkilöiden työllistämiseen. Määrärahan alueellisesta jaosta päättää valtioneuvosto.

Käyttösuunnitelma:	mk
Valtionapu kunnille työtupien järjestämisestä aiheutuviin menoihin	1 000 000
Kunnallinen työllistämistuki	520 000 000
Pitkäaikaistyöttömien työllistämistuki	50 000 000
Korkeakoulu- ja opistotasoinen koulutuksen saaneiden työllistämistuki	4 000 000
Eläkeläisten asuntojen peruskorjaukset	20 000 000
Energiapuun hankinta ja laatupuiden pystytys	45 000 000
Muu valtionapu	20 000 000
Yhteensä	660 000 000

Lisäperusteluina esitetään seuraavaa:

Momentin määrärahasta on tarkoitus käyttää 520 000 000 mk kunnille, kuntainliitoille ja muille julkisoikeudellisille yhteisöille kunnallisesta työllistämistuesta annetun asetuksen (1092/81) perusteella myönnettävään työllistämistukeen. Määrärahaa on tarkoitus käyttää ensisijaisesti nuorten ja pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen. Määrärahalta voidaan työllistää keskimäärin 16 800 henkilöä. Kokoaikaisesti ja osa-aikaisesti työllistettävien osuudet muutetaan yhtä suuriksi.

Pitkäaikaistyöttömien työmarkkina-aseman parantamiseksi on tarkoitus käyttää 50 000 000 mk etupäässä Lapin, Oulun ja Pohjois-Karjalan lää-

neissä pitkäaikaistyöttömien työllistämistukeen valtioneuvoston erikseen määräämin perustein. Määrärahaa käytetään ensisijaisesti vähintään vuoden työttöminä olleiden alle 25-vuotiaiden ja vähintään kaksi vuotta työttöminä olleiden tätä vanhempien henkilöiden työhön sijoittamiseen.

Korkeakoulu- tai opistotasoisien koulutuksen saaneiden työllistämistukea varten on tarkoitus käyttää 4 000 000 mk vuodelta 1983 siirtyvien tukipäätösten rahoittamiseksi. Tämän jälkeen erityiskoulutettujen työllistämistuki lopetetaan.

Energiapuun hankintaa varten tarkoitettua määrärahaa käytetään edelleen työvoimaministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti kuntien ja kunnallisten yhteisöjen omissa lämpölaitoksissa käytettävän energiapuun kasauksen avustamiseen sekä lisäksi myös laatupuiden pystykarinnan avustamiseen.

1984 esitys	660 000 000
1983 menoarvio	656 000 000
1983 I lisämenoarvio	—3 000 000
1982 tilinpäätös	529 747 162

62. Työllisyysperusteinen valtionapu investointeihin (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 70 000 000 mk siirtoma momentilta 34.50.61 käytettäväksi vaikeilla työttömyysalueilla kuntien ja yhteisöjen työllisyysperusteisten investointien rahoittamiseen. Ensisijaisesti määrärahaa käytetään investointeihin, jotka edistävät kotimaisen energian käyttöä ja pysyvien työpaikkojen luomista tuotannolliseen toimintaan.

1984 esitys

70 000 000

77. Sijoitusmenot työllisyyden turvaamiseksi (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 450 000 000 mk valtioneuvoston käytettäväksi työttömyyden torjunnan ja työttömyyden alueellisten erojen lieventämisen kannalta tarpeellisiin keskeneräisiin ja uusiin työkohteisiin.

1984 esitys	450 000 000
1983 menoarvio	500 000 000
1983 I lisämenoarvio	170 361 000
1982 tilinpäätös	697 532 966

60. Työttömyyskorvaukset

50. Työttömyyskorvaukset (arviomääräraha)

Eri toimenpitein tehostetaan nuorten koulutukseen sijoittamista ja työhön ohjaamista. Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys työllisyylain (946/71) muuttamisesta siten, että työttömyyskorvauksen saajan alaikäraja korotetaan 17 ikävuoteen. Lisäksi on tarkoitus tehostaa toimenpiteitä opintojen keskeyttämisen ehkäisemiseksi ja opintonsa keskeyttäneiden nuorten työhön sijoittamiseksi. Työllisyysasetusta (948/71) on tämän johdosta tarkoitus muuttaa siten, että alle 18-

vuotiaiden nuorten osalta sellainen ammatillinen koulutus, jossa oppilaille annetaan kohtuulliset sosiaaliset edut, on ensisijaista työttömyyskorvaukseen verrattuna. Tämän perusteella ja työllisyyskilanteen paranemisen johdosta momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 10 000 000 mk.

1984 esitys	700 000 000
1983 menoarvio	710 000 000
1982 tilinpäätös	619 051 594

89. Palkkaturva

50. Palkkaturva (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 10 100 000 mk, mikä aiheutuu ansiotason noususta ja palkkaturvan enimmäismäärän nostamisesta yhtä työntekijää kohden. Momentin määrärahaa saadaan käyttää palkkaturvalain (649/73) mukaisiin menoihin. Määrärahasta arvioidaan jäävän

100 000 mk valtion lopulliseksi menoksi. Momentille 12.34.70 on merkitty 60 000 000 markkaa vastaavat tulot.

1984 esitys	60 100 000
1983 menoarvio	50 000 000
1982 tilinpäätös	39 835 819

99. Työvoimaministeriön hallinnonalan muut menot

01. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 161 000 mk seuraavasti:

3. *Muut palkat ja palkkiot.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk peruspalkkaisten ja ylimääräisten virkamiesten äitiys- ja sairauslomasijaisuuksien kasvun johdosta. Alamomentin loppusumma on 1 646 000 mk.

4. *Sosiaaliturvamaksu.* Alamomentille merkitään lisäystä 11 000 mk. Alamomentin loppusumma on 115 000 mk.

1984 esitys	1 761 000
1983 menoarvio	1 600 000
1983 I lisämenoarvio	292 600
1982 tilinpäätös	1 428 712

08. *Komiteat ja asiantuntijat*

Momentille ehdotetaan edelleen 120 000 mk.

1984 esitys	120 000
1983 menoarvio	120 000
1982 tilinpäätös	—

23. *Siviilipalvelusmiesten työllistäminen* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 45 000 mk kustannusten nousun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää siviilipalvelusmiehistä aiheutuviin kulutusmenoihin.

1984 esitys	685 000
1983 menoarvio	640 000
1982 tilinpäätös	600 000

25. *Kansainvälinen yhteistyö*

Momentille ehdotetaan lisäystä 523 000 mk, mistä 131 000 mk aiheutuu kustannusten noususta, 40 000 mk Kostamus-projektiin liittyvien työvoimapalvelujen laajentamisesta ja 352 000 mk siirrosta momentilta 34.01.29 ulkomaanmatkoihin osoitettuna määrärahoina. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin ulkomaanmatkoihin, työvoima-avustajan matkoihin, käänös- ja tulkustehtäviin, kokous- ja edustuskuluihin sekä muuhun kansainväliseen yhteistyöhön.

1984 esitys	973 000
1983 menoarvio	450 000
1983 I lisämenoarvio	70 000
1982 tilinpäätös	443 294

50. *Korvaus liikennöitsijöille siviilipalvelusmiesten lomamatkalipuista* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 200 000 mk kustannusten ja lomamatkojen määrän kasvun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää liikennöitsijöille myönnettäviä siviilipalvelusmiesten lomamatkalippujen korvauksia varten. Siviilipalvelusmiehille myönnetään lomamatkalipuista vastaava alennus kuin muille asevelvollisille.

1984 esitys	600 000
1983 menoarvio	400 000
1983 I lisämenoarvio	200 000
1982 tilinpäätös	588 623

Päätöksen 34 menot luvuittain vuosina 1982—1984

	Tilinpäätös v. 1982 1 000 mk	Menoarvio v. 1983 1 000 mk	Ehdotus v. 1984 1 000 mk	Muutos 1983—1984	
				± 1 000 mk	± %
01. Työvoimaministeriö (610)	43 967	50 244	49 990	— 254	— 1
06. Työvoima-asiaain piiri- ja paikallishallinto (620)	139 890	153 375	179 898	+ 26 523	+ 17
08. Työvoimaopisto (610)	1 181	1 352	1 624	+ 273	+ 20
20. Työvoiman liikkuvuuden edistäminen (620)	4 421	6 500	11 000	+ 4 500	+ 69
30. Työrajoitteisten työvoimapalvelu (620)	74 889	95 600	109 794	+ 14 194	+ 15
50. Työllisyyden hoito (630)	1 592 753	1 486 525	1 857 360	+ 370 835	+ 25
60. Työttömyyskorvaukset (410)	619 052	710 000	700 000	— 10 000	— 1
89. Palkkaturva (410)	39 836	50 000	60 100	+ 10 100	+ 20
99. Työvoimaministeriön hallinnonalan muut menot (610)	3 061	3 210	4 139	+ 929	+ 29
Yhteensä	2 519 049	2 556 806	2 973 905	+ 417 100	+ 16

Päälukuokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ympäristöministeriö

01. Palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 17 831 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ±mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräisten virkamiesten palkkaukset	14 290 000	+ 10 890 000	151	—
2. Tilapäisten palkkiot ja työsuhdepalkat	1 893 000	+ 1 506 100	24	+ 5
4. Sosiaaliturvamaksu	1 163 200	+ 1 150 100	—	—
Varaus 1984	484 800	+ 484 800	—	—
Yhteensä	17 831 000	+ 14 031 000	175	+ 5

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 10 907 100 mk, mistä 197 100 mk aiheutuu palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta.

b) Virkarakenteen yhtenäistämiseksi ja kehittämiseksi ehdotetaan 1.3.1984 lukien perustettavaksi hallitusneuvoksen, toimistopäällikkönä virka (B 6). Vastaavasti voidaan samasta ajankohdasta lukien lakkauttaa sopimuspalkkainen toimistopäällikön virka (S 17). Lisäys on 10 000 mk.

c) Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 243 200 mk vuoden 1983 aikana siirrettyjen tointen palkkioina.

Työsuhdepalkkioihin ehdotetaan lisäystä 1 033 600 mk vuoden 1983 aikana siirrettyjen tointen palkkioina sekä vuoden 1983 ensimmäisen lisämenoarvion mukaisesti siirretyn toimen palkkiona.

Tilapäisten palkkioihin ehdotetaan lisäystä 202 200 mk vahtimestarin (V 12), kahden konekirjoittajan (V 10) ja puhelunvälittäjän (V 9) palkkaamista varten.

Lisäys on 1 479 000 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 29 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys	17 831 000
1983 menoarvio	3 800 000

09. Pysyvät neuvottelu- ja toimikunnat

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 600 000 mk, mistä 1 355 000 mk yhdeksän kuukauden osuutena. Momentin määrärahasta saadaan käyttää 1 200 000 mk neuvottelu- ja toimikuntien sihteerin- ja toimistotehtäviä päätoimisesti hoitavan enintään 13 henkilön palkkaamiseen.

Käyttösuunnitelma:

	mk
Asuntoneuvosto	440 000
Kaavoitus- ja rakennusneuvosto	100 000
Kaavoitus- ja rakennustutkimuksen neuvottelukunta	100 000
Rakennusteknillinen neuvottelukunta	50 000
Ympäristönsuojeluneuvosto	420 000
Jätehuollon neuvottelukunta	240 000
Ilmansuojelun neuvottelukunta	180 000
Meriympäristöneuvottelukunta	280 000
Ympäristönsuojelukysymysten pohjoismaisen virkamieskomitea	130 000
Ympäristötutkimuksen neuvottelukunta	30 000
Meluntorjuntaneuvottelukunta	30 000
Yhteensä	2 000 000

1984 esitys	2 000 000
1983 menoarvio	400 000
1983 I lisämenoarvio	15 000

26. (26.73.28, 35.01.26 ja 35.73.28) *Kansainvälinen yhteistyö*

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 220 000 mk, mistä 350 000 mk aiheutuu yhdeksän kuukauden osuudesta, 436 000 mk siirrosta momentilta 24.99.27 ja 230 000 mk siirrosta momentilta 30.40.26, 146 000 mk kustannusten noususta sekä 58 000 mk kertamenosta, mistä 20 000 mk Pohjanlahti-seminaarin järjestämistä varten. Kun momentilta vähennetään kertameno 192 000 mk, lisäys on 1 028 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kansainvälisestä yhteistyöstä sekä muusta kansainvälisestä toiminnasta aiheutuviin menoihin ja yhden työsuhteisen henkilön palkkaamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Jäsenmaksut (kansainvälinen luonnonsuojeluliitto)	214 000
SEV-maiden ja Suomen välinen yhteistyö vesiensuojelun alalla	5 000
Itämeren suojelusopimuksen aiheuttamat menot	340 000
Itämeren ympäristönsuojelukomissio	451 000
Suomen ja Ruotsin välinen Pohjanlahden pilaantumista koskeva tutkimusyhteistyö (kertamenoa 20 000)	120 000
Itämeren sopimuksen edellyttämä tutkimusyhteistyö	145 000
Maaailman Ympäristöpäivä	20 000
Suomen maksuosuus ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumisen Euroopan tarkkailu- ja arviointiohjelmalle (EMEP)	107 000
Helsingin komission 10-vuotisjuhlakokous (kertameno)	38 000
Yhteensä	1 440 000

1984 esitys	1 440 000
1983 menoarvio	412 000

29. *Muut kulutusmenot (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 148 000 mk, mistä 1 810 000 mk yhdeksän kuukauden osuutena ja 338 000 mk kustannusten nousun johdosta.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	15 000
Matkat	300 000
Virkistystoiminta (enintään)	3 000
Muut henkilöstömenot	200 000
Rakennusten käyttö	1 600 000
Painatus	300 000
Muut menot	500 000
Yhteensä	2 918 000

1984 esitys	2 918 000
1983 menoarvio	770 000
1983 I lisämenoarvio	150 000

70. *Kaluston hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 100 000 mk kalusto-, konttorikone- ja muita hankintoja varten

1984 esitys	100 000
1983 menoarvio	150 000
1983 I lisämenoarvio	85 000

10. Ympäristönsuojelu

Luvun numerotunnus on muutettu.

Jätehuoltolain (673/78, muut. 117/81) toimeenpano edellyttää erityisesti ongelmajätehuollon järjestämistä, ohjaus-, valvonta- ja valistustoiminnan tehostamista sekä rahoitusjärjestelmien lisäämistä. Kiireellisiä toimia tarvitaan myös jätteen hyötykäytön edistämiseksi. Ilmansuojelussa keskitytään ilmansuojelulain (67/82) täytäntöönpanoon ja etenkin yksityiskohtaisten ohjeiden ja määräysten täydentämiseen. Keskeisellä sijalla on tehokkaan valvontajärjestelmän sekä tietojen tal-

lentamisjärjestelmän toteuttaminen. Meluntorjunnassa tärkein tehtävä on meluntorjuntalakea koskevan hallituksen esityksen valmistelu. Ulkoilussa tehostetaan suunnittelua ja edistetään kuntien virkistysalueiden ja ulkoilureittien toteuttamista. Meriympäristön suojelussa parannetaan viiranomaisten valvontamahdollisuuksia.

Ympäristötutkimusta tehostetaan kaikkien ympäristönsuojelutehtävien kohdalla.

25. (26.73.25 ja 35.73.25) *Ympäristötutkimukset ja -selvitykset* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ympäristönsuojelun eri osa-alueita koskevaan tutkimus- ja selvitystoimintaan. Määrärahasta saadaan käyttää 250 000 mk keskimäärin enintään viiden lyhytaikaisessa työsopimussuhteessa olevan henkilön palkkaamiseen ympäristöministeriön välittömää johtoa ja ohjausta edellyttävien tehtävien suorittamista varten.

Käyttösuunnitelma:	mk
Ympäristön tilaa ja muutoksia selvittävä tutkimus	100 000
Ilmansuojelua koskeva tutkimus	1 000 000
Jätteiden huolto ja käyttöä koskeva tutkimus	1 200 000
Melun vaikutuksia ja torjuntaa koskeva tutkimus	100 000
Ulkoilua ja luonnon muuta virkistyskäyttöä koskeva tutkimus	50 000
Haitallisia aineita ja niiden ympäristövaikutuksia koskeva tutkimus	350 000
Meriympäristön suojelua koskeva tutkimus	200 000
Ympäristön- ja luonnonsuojelun kansainvälinen yhteistyö	150 000
Ympäristönsuojelun teknologian edistämisen	150 000
Muut tutkimukset	400 000
Yhteensä	3 700 000

1984 esitys	3 700 000
1983 menoarvio	2 700 000
1983 I lisämenoarvio	500 000
1982 tilinpäätös	2 050 000

(28.) (26.73.28 ja 35.73.28) *Eräät ympäristönsuojelumienot*

Momentti ja sen määräraha on otettu huomioon momentin 35.01.26 laskelmissa.

31. (26.73.31 ja 35.73.31) *Valtionavustus ulkoilureittien perustamiseen* (siirtomääräraha)

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi siirtomäärärahaksi.

Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksiin valtakunnallisesti tai seudullisesti merkityksellisten ulkoilureittien perustamiseksi.

1984 esitys	480 000
1983 menoarvio	450 000
1982 tilinpäätös	378 000

37. (26.73.37 ja 35.73.37) *Valtionosuus kunnille ilmansuojelun toimenpiteisiin*

Momentille ehdotetaan lisäystä 600 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtionosuutena kunnille ilmansuojelulain (67/82) 29 §:n mukaisista kertaluonteisista ilmansuojelututkimuksista ja -selvityksistä sekä ilman laadun seurantaan tarkoitettujen laitteiden hankkimisesta tai vuokraamisesta aiheutuviin kustannuksiin.

1984 esitys	1 900 000
1983 menoarvio	1 300 000
1982 tilinpäätös	—

42. (26.73.42 ja 35.73.42) *Teollisuuden ilmansuojeluinvestointien korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 600 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain 2 ja 5 §:n muuttamisesta annetun lain (173/79) nojalla teollisuuden ilmansuojeluinvestointien korkotukeen. Ehdotetaan, että luottolaitokset saisivat vuonna 1984 myöntää teollisuuden ilmansuojeluinvestointien suorittamiseen korkotukilainoja enintään 60 000 000 mk. Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 7½ prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 9 prosentin koron erotusta. Suhdannepoliittisista syistä vuonna 1982 myönnettyjen korkotukilainojen korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 6 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 8 prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävissä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1984 esitys	1 600 000
1983 menoarvio	1 000 000
1982 tilinpäätös	130 432

46. *Ongelmajätteiden kuljetustuki* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 400 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksiin Oy Suomen Ongelmajäte-Finlands Problemafäll Ab:lle ongelmajätteiden kuljettamisesta käsitteilylaitokseen aiheutuviin kustannuksiin ja niiden alueelliseen tasaamiseen. Avustusta ei makseta alle 120 km:n etäisyydellä tapahtuviin kuljetuksiin.

1984 esitys..... 400 000

50. (26.73.50 ja 35.73.50) *Valtionavustukset valtakunnallisille luonnonsuojelujärjestöille*

Momentille ehdotetaan edelleen 1 250 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksiin luonnonsuojelujärjestöille niiden toimintaedellytysten turvaamiseksi.

1984 esitys..... 1 250 000
1983 menoarvio..... 1 250 000
1982 tilinpäätös..... 1 000 000

61. (26.73.61 ja 35.73.61) *Saaristo- ja tunturi-alueiden jätehuollon tukeminen*

Momentille ehdotetaan lähinnä kustannusten nousun johdosta lisäystä 100 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää jätehuollon tukemiseen saaristo- ja tunturialueilla.

Käyttösuunnitelma:	mk
Saaristoalueet.....	330 000
Tunturialueet.....	170 000
Yhteensä	500 000

1984 esitys..... 500 000
1983 menoarvio..... 400 000
1982 tilinpäätös..... 350 000

62. (26.73.62 ja 35.73.62) *Saariston ympäristönhoitoavustukset* (siirtomääräraha)

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi siirtomäärärahaksi.

Momentille ehdotetaan lisäystä 30 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää saariston kehityksen edistämiseksi annetun lain (484/81) 12 §:n mukaisiin ympäristönhoitoavustuksiin.

1984 esitys..... 300 000
1983 menoarvio..... 270 000
1982 tilinpäätös..... 200 000

65. (26.73.65 ja 35.73.65) *Yleisten jätteiden käsittelypaikkojen perustamis- ja kunnostamisinvestointien korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 1 600 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain 2 ja 5 §:n muuttamisesta annetun lain (173/79) nojalla yleisten jätteiden käsittelypaikkojen perustamis- ja kunnostamisinvestointien korkotukeen. Ehdotetaan, että luottolaitokset saisivat vuonna 1984 myöntää yleisten jätteiden käsittelypaikkojen perustamiseen ja kunnostamiseen korkotukilainoja enintään 40 000 000 mk. Korkotukilainojen korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 7½ prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 9 prosentin koron erotusta. Suhdannepoliittisista syistä vuonna 1982 myönnettujen korkotukilainojen korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 6 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 8 prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävissä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1984 esitys..... 1 600 000
1983 menoarvio..... 1 600 000
1982 tilinpäätös..... 86 331

66. (26.73.66 ja 35.73.66) *Jätteiden hyödyntämisen edistämisinvestointien korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 100 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain 2 ja 5 §:n muuttamisesta annetun lain (944/82) nojalla jätteiden hyödyntämistä edistävien investointien korkotukeen. Ehdotetaan, että luottolaitokset saisivat vuonna 1984 myöntää jätteiden hyödyntämistä edistävien investointien toteuttamiseen korkotukilainoja enintään 30 000 000 mk. Korkotukilainojen korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta peri-

män koron ja 7½ prosentoin koron erotusta sekä 5—8 lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 9 prosentoin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai

nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävissä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1984 esitys..... 600 000
1983 menoarvio..... 500 000

15. Luonnonsuojelu

Luvun numerotunnus on muutettu.

21. (30.02.21 ja 35.02.21) Luonnonsuojelun yleismenot

Momentille ehdotetaan lisäystä 15 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luonnonsuojelualueiden hoitoon, tutkimukseen ja suunnitteluun. Momentin määrärahasta voidaan käyttää palkkioluonteisiin menoihin enintään 100 000 mk.

1984 esitys..... 235 000
1983 menoarvio..... 220 000
1982 tilinpäätös..... 219 890

22. (30.02.22 ja 35.02.22) Luonnonsuojelututkimukset (siirtomääräraha)

Momentin nimike on muutettu.

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 400 000 mk siirtona momentille 30.99.20. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luonnonsuojelututkimusten palkkaus- ja muihin kulutusmenoihin. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään kolme henkilöä.

1984 esitys..... 200 000
1983 menoarvio..... 600 000
1982 tilinpäätös..... 500 000

30. (30.02.30 ja 35.02.30) Korvaukset kunnille suojelualueista aiheutuvista metsäverotulojen menetyksistä (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 700 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luonnonsuojelulain (71/23, muut. 594/81) mukaan kunnille vuosittain maksettaviin korvauksiin, jotka aiheutuvat suojelualueiden metsäverotulojen menetyksistä.

1984 esitys..... 1 500 000
1983 menoarvio..... 800 000

41. (30.02.41 ja 35.02.41) Korvaukset suojelualueiden perustamisesta (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 1 250 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luonnonsuojelulain (71/23, muut. 594/81) mukaan yksityismaille muodostettavien suojelualueiden perustamisesta maanomistajille aiheutuvien taloudellisten menetysten korvaamiseen.

1984 esitys..... 2 000 000
1983 menoarvio..... 750 000
1982 tilinpäätös..... 750 000

42. (30.02.42 ja 35.02.42) Rauhoitettujen harvinaisten eläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen

Momentille ehdotetaan edelleen 55 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää rauhoitettujen harvinaisten eläinten aiheuttamien vahinkojen johdosta maksettaviin korvauksiin.

1984 esitys..... 55 000
1983 menoarvio..... 55 000
1982 tilinpäätös..... 50 000

43. Maa-aineslain mukaiset korvaukset

Momentille ehdotetaan 300 000 mk käytettäväksi maa-aineslain (555/81) nojalla erityisesti harjijensuojeluun liittyvien korvausten maksamiseen.

1984 esitys..... 300 000

20. Luonnonsuojelualueiden hoito

Luonnonsuojelualueiden hoitotehtävien määrärahat ehdotetaan budjetoitavaksi tähän lukuun, johon siirretään aikaisemmin lukuihin 30.02 ja 35.02 sekä 30.50 budjetoidut luonnonsuojelualueiden hoitoon liittyvät kulutus- ja sijoitusmenot.

22. (30.50.22) Luonnonsuojelualueiden hoito ja kunnossapito

Momentille ehdotetaan lisäystä 160 000 mk seuraavasti:

1. *Suojelualueiden hoito.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 110 000 mk, mikä aiheutuu hintojen noususta. Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää luonnonsuojelulainsäädäntöön perustuvien suojelualueiden hoitomenoihin ja opastustoimintaan.

Käyttösuunnitelma:	mk
Urho Kekkosen kansallispuiston hoito	350 000
Muiden suojelualueiden hoito	1 700 000
Yhteensä	2 050 000

2. *Suojelualueiden rakennusten, teiden ja tieosuuskien kunnossapito.* Alamomentille ehdotetaan lisäystä 50 000 mk hintojen nousun ja suojelualueiden kunnossapitotoimenpiteiden tehostamisen johdosta. Alamomentin loppusumma on 250 000 mk.

Alamomentin määrärahaa saadaan käyttää metsähallituksen hallinnassa, lainsäädäntöön perustuvilla luonnonsuojelualueilla sijaitsevien rakennusten sekä teiden ja tieosuuskien korjaukseen ja kunnossapitoon.

1984 esitys	2 300 000
1983 menoarvio	2 140 000

70. (30.02.70 ja 35.02.70) Luonnonsuojelualueiden kalustohankinnat (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 130 000 mk luonnonsuojelualueiden hoitoon ja käyttöön liittyviä ajoneuvo- ja kalustohankintoja varten.

1984 esitys	130 000
1983 menoarvio	90 000
1982 tilinpäätös	225 000

74. (30.02.74 ja 35.02.74) Luonnonsuojelualueiden talonrakennustyöt (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 500 000 mk Urho Kekkosen kansallispuistossa toteutettavien yhden opastuskeskuksen ja muiden talonrakennushankkeiden suunnittelua ja rakentamista varten. Opastuskeskuksen kustannusarvio on 3 200 000 mk.

1984 esitys	1 500 000
1983 menoarvio	1 200 000
1982 tilinpäätös	650 000

75. (30.02.75 ja 35.02.75) Urho Kekkosen kansallispuiston perustamiseen liittyvät kompensatioinvestoinnit (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 000 000 mk Urho Kekkosen kansallispuiston perustamiseen liittyvien kompensatioinvestointien suunnittelua ja toteuttamista varten.

1984 esitys	2 000 000
1983 menoarvio	1 000 000

88. (30.02.88 ja 35.02.88) Maan bankkiminen luonnonsuojelutarkoituksiin (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 21 000 000 mk maa- ja vesialueiden ostamiseksi ja pakkolunastamiseksi luonnonsuojelutarkoituksia varten lähinnä valtioneuvoston vahvistamien periaateohjelmien toteuttamiseksi. Hankittaessa maata luonnonsuojelutarkoituksiin voidaan metsähallituksen hallinnassa olevia alueita tarvittaessa käyttää maa-alueiden vaihtamiseen.

1984 esitys	21 000 000
1983 menoarvio	19 000 000
1982 tilinpäätös	18 000 000

25. Vesiensuojelu

Vesiensuojelun ylin johto ja valvonta on siirretty ympäristöministeriön tehtäväksi vesihallinnon johdon ja valvonnan jäädessä muilta osin maa- ja

metsätalousministeriön alaisena keskusvirastona toimivalle vesihallitukselle. Vesiensuojelun luvussa 30.40 olevat erillismäärärahat ehdotetaan bud-

jetoitavaksi tähän lukuun. Sen sijaan pääosa vesiensuojelun käytännön toteuttamista palvelevista henkilö- ja hallintomenoista budjetoidaan edelleen vesihallinnon määrärahoihin maa- ja metsätalousministeriön pääluokkaan. Vesiensuojelua palvelevista vesistö- ja vesihuoltotöistä on tähän lukuun sisällytetty ainoastaan uudet hankkeet. Vesihallinnon uudelleenjärjestelyjen osaratkaisuna toteutettava vesiensuojelutehtävien siirtäminen ympäristöministeriölle edellyttää käytännön järjestelyjä, jotka ovat pääosin avoimina. Tarkoituksena on kiireellisesti selvittää ympäristöministeriölle kuuluvien vesiensuojelutehtävien konkreettinen sisältö, tehtävien hoitamisen edellyttämät järjestelyt ja menettelytavat sekä vesiensuojelumäärärahojen budjetointiin liittyvät tekijät otettavaksi huomioon jo vuoden 1984 tulo- ja menoarviota sovellettaessa.

23. Vesiensuojelumaksuilla rahoitettava vesiensuojelutoiminta

Momentille ehdotetaan 950 000 mk tulomomentille 12.35.23 kertyväksi arvioituja vesilain mukaan suoritettavia sekä aikaisemmilta vuosilta käyttämättä jääneitä vesiensuojelumaksuja vastaavasti. Määrärahasta 780 000 mk on siirtoa alamomentilta 30.40.23.(1). Momentin määrärahaa saadaan käyttää palkka- ja matkakustannuksiin, ulkopuolisten palvelusten ostoihin ja tarvikkeiden hankintaan. Momentin määrärahalla saadaan palkata keskimäärin enintään seitsemän henkilöä.

1984 esitys 950 000

30. Yhdyskuntien vesiensuojeluinvestointien korkotuki (arviomääräraha)

Viitaten luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annettuun lakiin (1015/77, muut. 824/78) ehdotetaan momentille 500 000 mk käytettäväksi korkotukena uusiin yhdyskuntien vesiensuojeluinvestointeihin.

Luottolaitokset saivat vuonna 1984 myöntää yhdyskuntien vesiensuojelutoimenpiteitä edistävien investointien toteuttamiseen korkotukilainoja enintään 20 000 000 mk. Korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen kahdeksan lainavuoden aikana luottolaitosten lainasta perimän koron ja $6\frac{1}{4}$ prosentin koron erotusta sekä 9—16 lainavuosien aikana luottolaitosten lainasta perimän koron ja $8\frac{3}{4}$ prosentin koron erotusta. Kuudennentoista lainavuoden jälkeen korkotukea ei enää makseta.

Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen kor-

kotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävissä korossa, kuitenkin siten, että lainansaajalta peritään aina vähintään 3 prosentin suuruinen korko.

1984 esitys 500 000

31. Avustukset yhdyskuntien vesiensuojelutoimenpiteisiin (siirtomääräraha)

Viitaten vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta annettuun lakiin (56/80) ehdotetaan momentille 6 000 000 mk käytettäväksi avustuksina vesiensuojelua edistäviin investointeihin siirtona momentilta 30.40.31. Määrärahaa on tarkoitus käyttää erityisesti pääomaköyhissä kunnissa toteutettaviin, työllisyyden hoidon kannalta merkityksellisiin hankkeisiin.

1984 esitys 6 000 000

40. (30.40.40) Teollisuuden vesiensuojeluinvestointien korkotuki (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 500 000 mk korkotukilainakannan kasvun johdosta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77, muut. 824/78) sekä maa- ja metsätalousministeriön teollisuuden vesiensuojelulainojen yleisistä ehdoista antaman päätöksen (115/78, muut. 407/81 ja 792/82) ja maa- ja metsätalousministeriön poikkeuksista teollisuuden vesiensuojelulainojen yleisiin ehtoihin antaman päätöksen (876/78) mukaisista lainoista luottolaitoksille sekä Postipankin varoista myönnettävistä korkotukilainoista annetun lain (761/68, muut. 708/70, 811/73, 1105/74) mukaisista lainoista Postipankille suoritettaviin korkohyvityksiin.

Korkohyvitystä maksetaan luottolaitosten aikaisemmin myöntämistä ja vuonna 1984 myönnettäväksi ehdotetuista enintään 40 000 000 markkaan nousevista lainoista, jotka myönnetään luottolaitosten varoista vesihallituksen hyväksymiä suunnitelmia ja työvoimaviranomaisten hyväksymää ajoitusta noudattaen pääsääntöisesti teollisuuden liiketaloudellisesti kannattamattomien vesiensuojelutoimenpiteiden toteuttamista varten. Eräissä tapauksissa tukea voidaan myöntää myös liiketaloudellisesti kannattavien investointien yhteydessä suoritettaviin vesiensuojelutoimenpiteisiin.

Vuosina 1978—1981 ja 1983 myönnettyjen sekä vuonna 1984 myönnettävien korkotukilainojen korkohyvityksen määrä vastaa ensimmäisen

neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja vähintään 7¼ prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja vähintään 8¾ prosentin koron erotusta. Lainan saajalta perittävä korko määräytyy mainitulla tavalla myös ennen vuotta 1978 myönnettyjen vastaavien korkotukilainojen osalta, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjaehtojen mukaan on mahdollista. Vuonna 1982 myönnettyjen korkotukilainojen korkohyvityksen määrä vastaa suhdannepoliittisista syistä ensimmäisen neljän lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja vähintään 5¼ prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuosien aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja vähintään 8 prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävässä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 4 prosentin suuruinen korko.

Sellaisiin korkotukilainoihin, jotka on myönnetty vuoden 1978 tulo- ja menoarvioon sisältyvän myöntämisvaltuuden puitteissa 1.9.1978—

31.3.1979 välisenä aikana aloitettuihin ja viimeistään 31.12.1980 mennessä loppuun saatettuihin investointeihin, myönnetystä lainasta lainan saajalta perittävä korko on neljän ensimmäisen lainavuoden aikana vähintään 4 prosenttia ja 5—8 lainavuosien aikana vähintään 5½ prosenttia. Korko, joka peritään korkokannan yleisistä muutoksista riippumatta on kuitenkin vähintään 2 prosenttia.

1984 esitys	4 000 000
1983 menoarvio	3 500 000
1982 tilinpäätös	1 389 843

77. Vesiensuojelutyöt (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 1 500 000 mk, mistä 1 150 000 mk uusiin vesiensuojelutöihin, 200 000 mk pienehköihin vesiensuojelullisiin kunnostustöihin ja 150 000 mk vesiensuojelutöiden hankekohtaiseen suunnitteluun. Sellaiset vesihuoltotyöt, jotka toteutetaan pääasiassa vesiensuojelullisin perustein, on ympäristöministeriön toimialan mukaisesti sijoitettu pääluokkaan 35. Jos työ on aloitettu ennen vuotta 1984 tai jos työhön olennaisena osana kuuluu myös vedenhankintaa palvelevia investointeja, työhön tarkoitettujen määrärahojen on sijoitettava maa- ja metsätalousministeriön pääluokkaan 30.

Käyttösuunnitelma:

Työkohde	Aloitusvuosi	Työn kokonaiskustannus arvio mk	Valtion osuus edellisestä mk	Ehdotetaan mk
03. Tampereen vesipiiri				
12. Vesihuoltotyö, Niinisalon syöttövesijohto ja siirtoviemäri, Kankaanpää	1984	12 200 000	1 800 000	300 000
04. Kymen vesipiiri				
10. Vesihuoltotyö, Utin siirtoviemäri, Valkeala	1984	3 400 000	2 000 000	500 000
07. Pohjois-Karjalan vesipiiri				
1. Vesihuoltotyö, Onttolan siirtoviemäri, Jonsuu ja Kontiolahti	1984	1 400 000	700 000	350 000
14. Vesipiireille yhteisesti ympäristöministeriön käytettäväksi				
1. Pienehköt vesiensuojelulliset kunnostustyöt				200 000
2. Vesiensuojelutöiden hankekohtainen suunnittelu				150 000
Yhteensä				1 500 000

Lisäperusteluna esitetään seuraavaa:

03. *Tampereen vesipiiri*

12. Vesihuoltotyö, Niinisalon syöttövesijohto ja siirtoviemäri, Kankaanpää

Kankaanpään Niinisalon taajaaman ja varuskunnan jätevedet johdetaan nykyisin biologisessa jätevedenpuhdistamossa käsiteltyinä Mölkkärinpuroon. Puhdistamolla esiintyneiden jatkuvien toimintahäiriöiden johdosta on päädytty ratkaisuun, jossa Niinisalon jätevedet johdetaan Kankaanpään keskuspuhdistamolle. Niinisalosta Kankaanpäähän rakennettavan noin viisi kilometriä pitkän siirtoviemärin yhteyteen asennetaan myös vesijohto Kankaanpään keskustan vedensaannin varmistamiseksi. Valtion osallistumisella hankkeen toteuttamiseen saadaan aikaan vesiensuojelun kannalta edullinen ja alueellisesti tarkoituksenmukainen vesihuoltoratkaisu. Hankkeen kustannusarvio on 12 200 000 mk, mistä valtion osuus on 1 800 000 mk.

04. *Kymen vesipiiri*

10. Vesihuoltotyö, Utin siirtoviemäri, Valkeala

Valkealan kunnan Utin kaava-alueen ja varuskunnan jätevedet johdetaan nykyisin imeytysojastossa käsiteltyinä Sorsajokeen. Jätevesien käsiteltyä tehostamiseksi vesiensuojelun kannalta tarkoituksenmukaisin ratkaisu on Utin alueen jätevesien johtaminen Valkealan kunnan Jokelan taajaman viemäriverkkoon ja sitä kautta Kuusankosken jätevedenpuhdistamolla käsiteltäväksi. Siirtoviemärin rakentamisella saadaan Utin alueen jätevesien lisäksi asianmukaisen käsittelyn piiriin siirtoviemärin varrella sijaitsevien yritysten jätevedet. Siirtoviemärisuunnitelman kokonaiskustannusarvio on 3 400 000 mk, mistä valtion vesihuoltotyön osuus on 2 000 000 mk.

07. *Pohjois-Karjalan vesipiiri*

1. Vesihuoltotyö, Onttolan siirtoviemäri, Joensuu ja Kontiolahti

Kontiolahden kunnan puolella sijaitsevan Onttolan taajaman jätevedet käsitellään nykyisin omassa puhdistamossa ja johdetaan Höytiäisen kanavaan. Joensuun kaupungin länsiosassa sijaitsevien asutusalueiden jätevesille ei ole rakennettu yhteistä puhdistamaa. Siirtoviemärisuunnitelman mukaan johdetaan Onttolan ja Joensuun läntisten asutusalueiden jätevedet Joensuun kaupungin viemäriverkostoon keskuspuhdistamolla käsiteltäväksi. Toimenpiteellä estetään jätevesien pääsy Höytiäisen kanavaan, jonka vettä on suunniteltu käytettäväksi Joensuun kaupungin tekopohjavesilaitoksen raakavetenä. Siirtoviemärisuunnitelman kustannusarvio on 1 400 000 mk, mistä valtion osuus on 700 000 mk.

1984 esitys 1 500 000

83. (30.40.83) *Vesiensuojelulainat teollisuudelle vientimaksulainojen kuoletuksina kertyvistä varoista* (siirtomääräraha)

Viitaten lainojen myöntämisestä vientimaksuna kertyvistä varoista annettuun lakiin (249/58, muut. 221/80) momentille ehdotetaan myönnettäväksi momentille 15.01.03 tuloutettavia ja aikaisemmilta vuosilta käyttämättä jääneitä varoja vastaavasti 13 000 000 mk teollisuudelle myönnettäviä vesiensuojelulainoja varten.

Vesiensuojeluinvestointien osalta vientimaksulainojen kuoletusvaroista myönnettäviä lainoja voidaan myöntää eräissä tapauksissa myös liiketaloudellisesti kannattavien vesiensuojelutoimenpiteiden toteuttamista varten noudattaen muutoin soveltuvien osin teollisuuden vesiensuojeluinvestointien korkotukilainoja koskevia ehtoja. Edellä mainituin perustein voidaan vientimaksulainoja myöntää myös ennen vuotta 1983 kertyneistä, momentille 15.01.03 tuloutetuista käyttämättä olevista vientimaksulainojen kuoletusvaroista.

1984 esitys 13 000 000

1983 menoarvio 11 000 000

1982 tilinpäätös 9 000 000

30. Kaavoitus- ja rakennustoimi

Luvun numerotunnus on muutettu.

Ympäristöministeriölle kuuluu kaavoitus- ja rakennustoimen ylin johto ja valvonta. Tätä teh-

tävää suoritettaessa asetetaan pääpaino yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen, tasapainoisen yhdys-

kuntarakentamisen kehittämiseen, rakennetun ympäristön kohentamiseen ja korjausrakentamisen edistämiseen sekä tutkimus- ja kokeilutoimintaan. Rakentamista koskevia teknillisiä määräyksiä tarkistetaan vastaamaan tekniikan kehitystä, hyvää energiataloutta sekä pohjoismaisesta ja muusta kansainvälisestä yhteistyöstä saatuja tuloksia. Lisäksi kiinnitetään erityistä huomiota peruskorjaustoimintaan sekä kuntien suorittamaan rakentamisen neuvontaan ja valvontaan.

21. (26.70.21 ja 35.70.21) *Alueiden käytön suunnittelua koskeva tutkimus- ja kehittämistoiminta*

Momentille ehdotetaan lisäystä 445 000 mk, mikä aiheutuu yleisen kustannustason nousun ohella lähinnä rakennetun ympäristön suojelun ja kehittämisen selvitystyöstä sekä tutkimus- ja kokeilutoiminnan tehostamisesta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää alueiden käytön suunnitteluun liittyviin tutkimuksiin ja selvityksiin, tiedotus-, seuranta- ja julkaisutoimintaan sekä kansainväliseen yhteistyöhön. Momentin määrärahasta saadaan käyttää 120 000 mk enintään viiden lyhytaikaisessa työsopimussuhteessa olevan henkilön palkkaamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Asema- ja rakennuskaavoitus	240 000
Yksityiskohtaisen kaavoituksen ulkopuolelle jäävien alueiden maankäytön suunnittelu	50 000
Yleiskaavoitus	320 000
Seudullinen alueiden käytön suunnittelu ..	60 000
Valtakunnallinen alueiden käytön suunnittelu	250 000
Rakennetun ympäristön suojelu ja kehittäminen	300 000
Kaavoitukseen liittyvä liikennesuunnittelu ..	120 000
Kaavoitusohjeiden taloudellisten vaikutusten selvitystoiminta	230 000
Tiedotus- ja julkaisutoiminta	25 000
Kansainvälinen yhteistyö	180 000
Yhteensä	1 775 000

1984 esitys	1 775 000
1983 menoarvio	1 330 000
1982 tilinpäätös	1 328 325

22. (26.70.22 ja 35.70.22) *Rakentamismääräysten ja -ohjeiden kehittäminen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 430 000 mk, mistä 240 000 mk aiheutuu radonkaasun haittavaikutusten vähentämiseen tähtäävistä selvityksistä ja rakentamismääräysten valmisteluun liittyvän tutkimustoiminnan tehostamisesta ja kustannus-

ten noususta sekä 190 000 mk kertamenosta Neuvostoliiton rakennusnormien kääntämiseen. Kun momentilta vähennetään kertameno 250 000 mk, lisäys on 180 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää Suomen rakentamismääräyskokoelman kehittämiseen ja ajan tasalla pitämiseen, rakentamismääräysten kehittämiseen liittyvään kansainväliseen yhteistyöhön ja rakentamismääräysten yhtenäistämistä edistävän ECE-rahaston toiminnan sekä rakentamisen valvontaa ja ohjausta koskevan julkaisutoiminnan tukemiseen. Määrärahasta saadaan käyttää 100 000 mk enintään kolmen lyhytaikaisessa työsopimussuhteessa olevan henkilön palkkaamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Rakentamismääräysten ja -ohjeiden valmisteluun liittyvä tutkimus-, kehittämis-, tiedotus-, seuranta- ja julkaisutoiminta (kertamenoa 190 000)	1 040 000
Pohjoismaainen ja muu kansainvälinen yhteistyö rakentamismääräysten kehittämiseksi	330 000
Rakentamismääräysten ja -ohjeiden taloudellisten vaikutusten selvitystoiminta	280 000
Rakennusalan tyypipihvyksyntä- ja laadunvalvontatoiminnan kehittäminen	250 000
Yhteensä	1 900 000
1984 esitys	1 900 000
1983 menoarvio	1 720 000
1982 tilinpäätös	1 259 978

23. (26.70.23 ja 35.70.23) *Kiinteistötietorekisterijärjestelmän kehittäminen*

Momentille ehdotetaan lisäystä 440 000 mk, mikä yleisen kustannustason nousun ohella aiheutuu lähinnä asemakaavarekisterin kehittämisestä KTR-järjestelmän toteutusohjelman mukaan. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kiinteistötietorekisterijärjestelmän suunnitelmaosan atk- ja suunnittelupalvelujen ostoihin, atk-laitteiden hankinta-, vuokra- ja huoltomaksuihin, atk-tarvikkeiden hankintoihin sekä matkukuluihin. Määrärahasta saadaan käyttää 210 000 mk projektsihteerin ja enintään kahden työsopimussuhteessa olevan henkilön palkkaamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
Palkkaukset	210 000
Systeemi-, atk- ja suunnittelupalvelut ym. konsulttipalvelut	880 000
Koneiden ja laitteiden vuokrat	230 000
Yleinen kehittäminen ja tiedottaminen	40 000
Matkat	20 000
Yhteensä	1 380 000

1984 esitys	1 380 000
1983 menoarvio	940 000
1983 I lisämenoarvio	310 000
1982 tilinpäätös	954 707

30. (26.70.30 ja 35.70.30) *Valtionosuus rakennustarkastajien palkkaamiseen* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 1 350 000 mk, mistä 1 050 000 mk aiheutuu rakennustarkastajien palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja kustannusten noususta sekä 300 000 mk vuoden 1983 ensimmäiseen lisämenoarvioon viitaten kolmen vakinaistetun rakennustarkastajan palkkaamisesta. Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen laiksi rakennuslain pysyvästä muuttamisesta siten, että valtionosuuteen oikeutetun uuden henkilökunnan palkkaaminen tapahtuu edelleen tulo- ja menoarvion rajoissa, ehdotetaan, että valtionosuuden piiriin saadaan vuonna 1984 hyväksyä vuoden 1983 ensimmäisen lisämenoarvion mukaisesti kolme rakennustarkastajan virkaa. Sensijaan valtionosuuden piiriin ei vuonna 1984 hyväksytä yhtään uutta virkaa. Momentin määrärahaa käytetään rakennuslain (370/58) 137 §:n nojalla suoritettavan valtionosuuden ja sen ennakon maksamiseen.

1984 esitys	16 400 000
1983 menoarvio	15 050 000
1983 I lisämenoarvio	150 000
1982 tilinpäätös	14 381 011

31. (26.70.31 ja 35.70.31) *Valtionosuus rakennuskaavoitukseen*

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi kiinteäksi.

Viitaten eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen laiksi rakennuslain muuttamisesta siten, että rakennuskaava-alueiden mittaus- ja kartoituskustannusten valtionosuusjärjestelmä uudistetaan 1.1.1984 alkaen siten, että valtionosuutta myönnetään kartoitetun alueen pinta-alan hehtaaria kohti vahvistettujen keskimääräisten mittaus- ja kartoituskustannusten perusteella valtion tulo- ja menoarvion puitteissa ja että valtionosuuden määräksi ehdotetaan enintään 80 prosenttia keskimääräisistä mittaus- ja kartoituskustannuksista, momentille merkitään rakennuskaava-alueiden mittaus- ja kartoituskustannuksiin lain nojalla myönnettävää valtionosuutta varten 8 600 000 mk, mistä 6 200 000 mk aiheutuu vuonna 1984 suoritettavasta valtionosuudesta

ja 2 400 000 mk aikaisempiin vuosiin kohdistuvista korvauksista. Lisäys on 2 400 000 mk.

1984 esitys	8 600 000
1983 menoarvio	6 200 000
1982 tilinpäätös	5 500 000

33. (26.70.33 ja 35.70.33) *Valtionosuus seutukaavoituksen kustannuksiin*

Momentin määräraha ehdotetaan muutettavaksi kiinteäksi ja momentin alamomenttijako ehdotetaan poistettavaksi.

Momentille ehdotetaan lisäystä 340 000 mk, mikä aiheutuu valtionosuuden tason säilyttämisestä vuoden 1982 tasolla sekä palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta ja kustannusten noususta. Momentin määrärahaa käytetään seutukaavoituksen kustannuksiin rakennuslain 24 ja 24 a §:n (922/81) ja sanotun lain voimaantulosäännöksen nojalla myönnettävää valtionosuutta varten. Ympäristöministeriö vahvistaa valtionosuuden perusteena olevan työyksikön hinnan siten, että valtionosuuksien yhteismäärä ei ylitä momentin määrärahaa.

1984 esitys	19 700 000
1983 menoarvio	19 360 000
1982 tilinpäätös	17 859 451

36. (26.70.36 ja 35.70.36) *Maa-aineslain mukaiset valtionavustukset kunnille*

Momentille ehdotetaan 650 000 mk maa-aineslain (555/81) 23 §:n 2 momentin nojalla valtionavustuksina kunnille maa-alueiden lunastamisesta aiheutuviin kustannuksiin ja mainitun lain 26 §:n mukaisiin korvauksiin. Lisäys on 350 000 mk.

1984 esitys	650 000
1983 menoarvio	300 000
1982 tilinpäätös	—

38. (26.70.38 ja 35.70.38) *Valtionavustus kunnille rakennusuojelukustannuksiin*

Viitaten hallituksen esitykseen eduskunnalle rakennusuojelua koskevaksi lainsäädännöksi, jonka mukaan kunnalle voidaan rakennuslain 135 §:n nojalla myöntää rakennusuojelusta maksamiinsa korvauksiin avustusta valtion tulo- ja menoarvion rajoissa, momentille ehdotetaan 1 000 000 mk kunnille rakennusuojelusta aiheutuviin korvauksiin. Lisäys on 800 000 mk.

1984 esitys	1 000 000
1983 menoarvio	200 000

61. (26.70.61 ja 35.70.61) *Kunnallistekniikan ja muun kaavoitus- ja rakennustutkimuksen tukeminen*

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan lisäystä 400 000 mk kunnallistekniikan tutkimuksen tehostamiseksi. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kaavoitus- ja rakennustutkimustoiminnan tukemiseen, kunnallistekniikan kehittämiseen sekä siihen liittyvään julkaisu- ja tiedotustoimintaan. Määrärahas- ta 500 000 mk ehdotetaan kunnallistekniikan tutkimukseen ja kehittämiseen sekä 100 000 mk kaavoitus- ja rakennustutkimustoiminnan koordinoimien kannalta keskeisten tutkimusten tukemiseen ja tiedonvälitystoiminnan kehittämiseen.

1984 esitys	600 000
1983 menoarvio	200 000
1983 I lisämenoarvio	100 000
1982 tilinpäätös	199 813

62. (26.70.62 ja 35.70.62) *Koerakentamisen tukeminen (siirtomääräraha)*

Momentin nimike on muutettu.

Momentille ehdotetaan edelleen 2 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää rakennustutkimukseen liittyvien koerakentamisprojekti- en tukemiseen erityisesti energia- ja käyttöta- louden, LVI-tekniikan, rakennusfysiikan ja tila- suunnittelun kohdealueilta sekä koerakentamis- projektien ohjelmointiin, valvontaan ja tuloksista tiedottamiseen.

1984 esitys	2 000 000
1983 menoarvio	2 000 000
1982 tilinpäätös	2 000 000

40. Asuntohallitus

Luvun numerotunnus on muutettu.

01. (26.10.01 ja 35.10.01) *Palkkaukset (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 18 636 000 mk seuraavasti:

	Ehdotus mk	Muutos ± mk	Virat ja toimet	
			1983	Muutos ± 1984/83
1. <i>Perus- ja sopimuspalkkaisten sekä ylimääräis- ten virkamiesten palkkaukset</i>	14 494 300	+ 605 000	173	—
2. <i>Tilapäisten palkkiot ja työsuhteipalkat</i>	2 246 100	+ 180 400	32	—
3. <i>Muut palkat ja palkkiot</i>	169 200	+ 10 500	—	—
4. <i>Sosiaaliturvamaksu</i>	1 219 100	+ 79 900	—	—
	Varaus 1983	— 161 100	—	—
	Varaus 1984	+ 507 300	—	—
	Yhteensä	18 636 000	205	—

Muutosten perustelut:

a) Momentille merkitään lisäystä 761 700 mk. Palvelussuhteen ehtojen tarkistuksesta aiheutuva lisäys on 769 800 mk.

b) Ehdotetaan perustettavaksi ylitarkastajan virka (S 13) lähinnä kustannusvalvonnan kehittä- mistehtäviin. Samalla ehdotetaan lakkautettavak- si avoinna oleva teknillisen osaston sopimuspalk-

kainen apulaisosastopäällikön virka (S 15). Vähennys on 11 900 mk.

c) Tilapäisten palkkioihin ja työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 16 500 mk vuoden 1983 aikana palkattujen tointen palkkioina.

Työsuhdepalkkoihin ehdotetaan lisäystä 65 000 mk atk-sihteerin palkkaamiseksi 1.3.1984 lukien atk-mallien ja ohjelmien käyttö- ja kehittämistehtäviin. Samalla voidaan työsuhdepalkkoista vähentää 35 400 mk lähetin palkkana samasta ajankohdasta lukien.

Lisäys on 46 100 mk.

Alamomentilta 2 saadaan palkata enintään 32 pysyväisluonteista päätoimista henkilöä.

1984 esitys.....	18 636 000
1983 menoarvio.....	17 414 000
1982 tilinpäätös.....	15 130 232

27. (26.10.27 ja 35.10.27) *Tietojen koneellisen käsittely*

Momentille ehdotetaan lisäystä 410 000 mk, mikä aiheutuu lähinnä suunnittelua ja seuranta palvelu- usten tietosysteemien valmistamisesta, toiminnan kasvusta ja kustannusten noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää atk-palveluiden ostoihin, atk-laitteiden vuokra- ja huoltomaksuihin sekä atk-tarvikkeiden hankintoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Asumistuen maksatusjärjestelmän käyttö ja ylläpito	520 000
Lainoituksen tietojärjestelmien käyttö ja ylläpito	650 000
Muiden tietojärjestelmien käyttö ja ylläpito	320 000
Tietojärjestelmien kehittäminen	520 000
Atk-laitteiden vuokrat ja huolto	260 000
Yhteensä	2 270 000

1984 esitys.....	2 270 000
1983 menoarvio.....	1 860 000
1983 I lisämenoarvio	120 000
1982 tilinpäätös.....	1 818 056

29. (26.10.29 ja 35.10.29) *Muut kulutusmenot (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 429 700 mk, mikä aiheutuu toimitilojen vuokramenojen kasvusta ja hintojen noususta sekä painatuksen ja monistamisen lisääntymisestä.

Käyttösuunnitelma:	mk
Käyttövarat (enintään)	17 000
Matkat	240 000
Virkistystoiminta (enintään)	4 000
Työterveys- ja työsuojelumenot	13 000
Koulutustoiminta	245 000
Rakennusten käyttö	2 890 000
Toimistomenot	665 000
Painatus	1 100 000
Tiedotustoiminta	80 000
Muut menot	200 000
Yhteensä	5 454 000

1984 esitys.....	5 454 000
1983 menoarvio.....	5 024 300
1982 tilinpäätös.....	4 797 643

70. (26.10.70 ja 35.10.70) *Kaluston hankkiminen*

Momentille ehdotetaan 90 000 mk kaluston ja konttorikonkoiden uusimista varten.

1984 esitys.....	90 000
1983 menoarvio.....	90 000
1982 tilinpäätös.....	89 998

45. Asuntotoimi

Luvun numerotunnus on muutettu.

Talonrakentamisen volyymi lisääntyi vuonna 1982 4½ % ja rakentaminen jatkuu vilkkaana ainakin kuluvan vuoden syksyyn. Vuoden loppupuolella rakentamisen aloitusten ennakoidaan kuitenkin nykyiseen korkeaan tasoon nähden vähenevän, ja vuonna 1984 volyymi pysynee lähimain tämänvuotisen suuruisena.

Asuntorakentamisen tarve tulee tehtyjen laskelmien mukaan pitemmällä tähtäyksellä asteittain alenemaan, ja vuonna 1990 arvioidaan valmistuvan 35 000—37 000 uutta asuntoa. Vuonna 1983 aloitettaneen noin 48 000 asunnon ja vuonna 1984 kaikkiaan noin 45 000 asunnon rakentaminen. Vaparaohitteisia asuntoja arvioidaan vuonna 1984 aloitettavan lähes yhtä paljon kuin vuonna 1983, maatilahallituksen lainoittamia asuntoja edelleen runsas 1 000 ja arava-asuntoja noin 19 000.

Taulukko 1. Uusien asuntojen aloitukset

Vuosi	asuntoja	Kokonaistuotanto		
		Kokonaispinta-ala ¹⁾ 1 000 m ²	Arava- tuotanto asuntoja	Muu tuotanto ²⁾ asuntoja
1979	50 500	4 122	31 200	19 300
1980	49 800	4 245	24 000	25 800
1981	46 400	3 990	22 400	24 000
1982 ³⁾	49 300	4 023	22 800	26 500
1983 ³⁾	48 000	3 940	21 000	27 000
1984 ³⁾	45 000	3 700	19 000	26 000

¹⁾ Sisältää myös lisähuoneet ja asuntola-asunnot

²⁾ Sisältää maatilahallituksen lainoittamat asunnot, joita viime vuosina on ollut runsas 1 000 asuntoa/vuosi

³⁾ Arvio

Vuonna 1982 kaikkien aloitettujen asuntojen keskipinta-ala oli noin 84,5 m². Asuntohallituksen lainoittamien asuntojen keskipinta-ala oli noin 74 m².

Tavoitteena on peruskorjata valtion tuella vuonna 1984 kaikkiaan noin 7 700 asuntoa, joista noin 6 000 olisi asuntohallituksen lainoittamia ja 1 700 maatilahallituksen tuella peruskorjattuja asuntoja. Lisäksi jatketaan asuntojen energiataloudellisten korjaustoimenpiteiden avustamista.

Taulukko 2. Asuntohallituksen peruskorjauslainoilla lainoitettavat asunnot, myönnettävät energiataloudelliset avustukset sekä avustusten kohteena olevat asunnot

Vuosi	Peruskorjattavat asunnot	Energiataloudelliset korjausavustukset	
		milj. mk ³⁾	asunnot
1979	3 767	131	131 000
1980	4 413	108	97 000
1981	3 830	123	85 000
1982 ¹⁾	5 500	133	83 000
1983 ²⁾	6 000	50	34 000
1984 ²⁾	6 000	55	34 000

¹⁾ Ennakkotieto

²⁾ Arvio

³⁾ Aikaisemman momentin 26.12.56 ja nykyisen momentin 35.45.56 määrärahan (ml. edellisiltä vuosilta siirretyt määrärahat) käyttö

Vuoden 1982 lopulla käynnistynyttä asuntosäästöpalkkiojärjestelmän mukaan asuntonsa hankkiville tarkoitettua korkotukilainoitusta jatketaan vuonna 1984. Vuonna 1983 korkotuen piiriin arvioidaan tulevan noin 8 000 ja vuonna 1984 noin 10 000 asunnonhankkijaa. Eduskunnalle annetaan esitys asuntosäästöpalkkiolain (862/80) voimassaolon jatkamisesta niin, että asuntosäästötilin avaaminen on mahdollista vuoden 1983 jälkeinkin.

Asuntolainojen myöntämisvaltuudeksi vuonna 1984 ehdotetaan uustuotantoa varten 2 190 milj. mk, peruskorjauslainoihin 290 milj. mk ja lämmityslaitoslainoihin 20 milj. mk eli yhteensä 2 500 milj. mk.

Valtion asuntopoliittista tukea ja etuuksia painotetaan hallitusohjelman mukaan paremmin lapsiperheitä ja ensiasunnon hankkijoita suosiviksi. Jotta yksinhuoltajille ja vähintään kaksilapsisille perheille voidaan myöntää täysimääräiset asuntolainat, on tarpeen ainakin vuosina 1984—1985 myöntää asuntolainat 5 prosenttiyksikköä nykyistä pienempinä muille kuin edellä mainituille ryhmille sekä asunnonvaihtajille.

Aravavuokra-asuntojen vuokrien nousua pyritään hillitsemään myöntämällä taloudellisissa vaikeuksissa oleville vuokratuloille avustuksia ja valtion lainan korko- ja lyhennysmaksujen lykkäystä sekä alentamalla väliaikaisesti eräiden lainojen korkoa. Lisäksi myönnetään avustuksia opiskelijasuuntojen omapääomaosuuteen.

Asumistuen saajia oli vuoden 1982 lopussa 112 000 ja määrän arvioidaan pysyvän ennallaan. Uusien henkilökohtaisten lainojen lyhenyksiä ei enää vuonna 1984 lueta asumismenoihin ja vanhojen lainojen osalta vain osittain. Aravavuokrataloissa asuvien osalta on tarkoitus selvittää mahdollisuudet siirtyä vuoden 1985 alusta antamaan asumistuki alennetun vuokran muodossa ja siirtämään tarvittava rahoitus talokohtaiseksi. Yleensäkin on tarkoitus selvittää vanhojen aravavuokratalojen vuokratason liittyviä kysymyksiä.

Taulukko 3. Asumistuen saajien lukumäärä, asumistukimäärärahan käyttö sekä keskimääräinen asumistuki

Vuosi	Tuensaaja- vuokakuntia vuoden lopussa ¹⁾	Asumistuki milj. mk	Keskimääräinen tuki mk/kk
1979	98 061	336	276
1980	105 151	410	340
1981	97 621	459	394
1982	101 538	535	440
1983 ²⁾	102 000	590	468
1984 ²⁾	102 000	626	495

¹⁾ Jo maksatuksessa olevat tuet

²⁾ Arvio

30. (26.12.30 ja 35.12.30) *Kuntien maanostolainojen korkotuki* (arviomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 1 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kunnille asuinalueiden hankkimiseksi myönnettävästä korkotuesta annetun lain (65/72) nojalla vuosina 1979—1983 hyväksytyistä korkotukiluotoista luottolaitoksille suoritettaviin korkohyvityksiin. Ehdotetaan, ettei korkotukilainoituksen piiriin vuonna 1984 hyväksyttäisi uusia lainoja.

Korkohyvityksen määrä vastaa, mikäli se lain säännöksen estämättä ja velkakirjojen mukaan on mahdollista, neljän ensimmäisen lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 7½ prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 9 prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävässä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

1984 esitys	2 500 000
1983 menoarvio	3 500 000
1983 I lisämenoarvio	—1 000 000
1982 tilinpäätös	2 131 639

32. (26.12.32 ja 35.12.32) *Avustukset kunnille vuokra-asuntojen hankkimista varten tai muuhun asuntotuotantolain 5 §:ssä tarkoitettujen henkilöiden asunto-olojen parantamiseen* (siirtomääräraha)

Viitaten asuntotuotantolain (81/82) 15 a §:n 4 momenttiin momentille ehdotetaan 4 000 000 mk kunnille vuokra-asuntojen hankkimista varten tai muuhun sanotun lain 5 §:ssä tarkoitettujen henkilöiden asunto-olojen parantamiseen myönnettäviä avustuksia varten. Avustusten yhteismäärä ei kuitenkaan saa ylittää momentille 12.35.32 kertyneiden tulojen määrää eikä toisaalta yhdessä momentin 35.45.84 määrärahasta myönnettävien asuntolainojen kanssa momentille 12.35.32 ja alamomentille 15.01.01.2 kertyneiden tulojen yhteismäärää. Vähennys on 4 000 000 mk.

1984 esitys	4 000 000
1983 menoarvio	8 000 000
1982 tilinpäätös	—

34. (26.12.34 ja 35.12.34) *Avustukset kunnille energianeuvojien palkkaamiseen* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 550 000 mk, mikä aiheutuu palkkamenojen noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ympäristöministeriön määräämien perusteiden mukaisesti avustuksiin kunnille enintään 220 henkilön palkkaamiseen, jotka henkilöt avustavat asuntojen energiataloudellisten korjaustöiden sekä muun perusrakennuksen suunnittelussa ja neuvonnassa sekä siinä määrin kuin se voi tapahtua edellä mainittuja tehtäviä haittaamatta kuntien hallintorakennusten energiataloudellisten toimenpiteiden suunnittelussa. Momentin määrärahasta saadaan käyttää enintään 250 000 mk energianeuvojien koulutukseen ja enintään 500 000 mk avustuksena aluearkkitehtitoiminnan kokeilun jatkamiseen vuoden 1984 loppuun saakka.

1984 esitys	12 050 000
1983 menoarvio	11 500 000
1982 tilinpäätös	5 914 710

35. (26.12.35 ja 35.12.35) *Korvaukset kunnille asumistukiasiain hoitamisesta* (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 1 000 000 mk, mikä aiheutuu päätösten lukumäärän lisääntymisestä sekä yksikkökorvauksen korottamisesta 5 markalla 1.7.1984 lukien. Momentin määrärahaa käytetään asumistukilain (408/75) 17 §:n nojalla kunnille asumistukipäätösten tekemisestä suoritettaviin korvauksiin. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös edellisen vuoden korvausten maksamiseen.

1984 esitys.....	13 600 000
1983 menoarvio.....	12 600 000
1982 tilinpäätös.....	10 920 803

50. (26.12.50 ja 35.12.50) *Asuntotutkimus* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 150 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää asuntotuotannon kehittämiseen ja asumisolujen parantamiseen kohdistuvaan tutkimus- ja julkaisu-toimintaan. Määrärahasta saadaan käyttää 250 000 mk asuntohallituksessa suoritettavaan tutkimus- ja kehittämistyöhön.

1984 esitys.....	2 050 000
1983 menoarvio.....	1 900 000
1982 tilinpäätös.....	1 600 000

51. (26.12.51 ja 35.12.51) *Valtionavustus opiskelija-asuntojen omapääomaosuuteen* (siirtomääräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 5 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää opiskelija-asuntojen omapääomaosuuden osittaiseksi kattamiseksi valtioneuvoston määräämin perustein.

1984 esitys.....	5 000 000
1983 menoarvio.....	10 000 000
1982 tilinpäätös.....	5 000 000

53. (26.12.53 ja 35.12.53) *Oman asunnon hankintaan myönnettyjen lainojen korkotuki* (arviomääräraha)

Viitaten lakiin oman asunnon hankintaan myönnettävien lainojen korkotuesta (639/82) momentille ehdotetaan vuonna 1984 maksettavia korkohyvityksiä ja luottovarauskorvauksia varten lisäystä 45 000 000 mk. Korkotukea ehdotetaan myönnettäväksi kaikille niille asuntosäästöpalkkiolain (862/80) mukaisessa asuntosäästösopimuk-

ssa tarkoitetuille vastaantulolainoille tai niiden osalle, joiden saajalle ei ole myönnetty lainaa tai muuta korkotukea valtion varoista ja edellyttäen, että asunnon hinta ei ylitä valtioneuvoston vahvistamaa tasoa. Hintatasoon ja lainoitukseen liittyviä enimmäisrajoja on tarkoitus tarkistaa.

Korkotuen piirissä olevien lainojen pääoman enimmäismääräksi ehdotetaan 2 800 000 000 mk ja korkotuen määräksi viisi prosenttiyksikköä. Korkotuen saajia arvioidaan olevan vuoden 1984 lopussa noin 18 000.

1984 esitys.....	85 000 000
1983 menoarvio.....	40 000 000
1982 tilinpäätös.....	135 664

54. (26.12.54 ja 35.12.54) *Asumistuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 626 000 000 mk. Viitaten hallituksen esitykseen asumistukilain 6 §:n muuttamisesta ei asumismenoiksi enää lueta asunnon hankkimista tai perusparantamista varten otettujen uusien henkilökohtaisten lainojen vuotuisia lyhennyksiä, ja ennen vuotta 1984 otettujen lainojen lyhennyksistä vain puolet ja enintään 1 % lainapääomasta. Momentille ehdotetaan asumiskustannusten nousun johdosta lisäystä 15 000 000 mk. Kun momentilta voidaan vähentää 9 000 000 mk edellä mainitun lainmuutoksen johdosta, lisäys on 6 000 000 mk. Momentin määrärahaa käytetään asumistukilain (408/75) mukaisiin asumistukiin.

1984 esitys.....	626 000 000
1983 menoarvio.....	620 000 000
1982 tilinpäätös.....	534 538 229

56. (26.12.56 ja 35.12.56) *Avustukset energiataloudelliseen korjaustoimintaan* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 5 000 000 mk. Momentin määrärahaa saadaan käyttää avustuksina valtioneuvoston määräämin perustein lämpötaloutta edistävään ja energiaa säästävään asuntojen korjaustoimintaan, joka on tarpeen myös työllisyyden kannalta.

1984 esitys.....	55 000 000
1983 menoarvio.....	50 000 000
1982 tilinpäätös.....	110 000 000

62. (26.12.62 ja 35.12.62) *Lämmityslaitosbankkeisiin myönnettyjen lainojen korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 8 200 000 mk seuraavasti:

1. *Eräiden lämmityslaitosinvestointeihin myönnettyjen lainojen korkotuki.* Luottolaitosten vuosina 1978—1980 eräisiin lämmityslaitosinvestointeihin myönnettävistä korkotukilainoista annetun lain (836/78) mukaisesti myöntämistä korkotukilainoista suoritettavaa korkohyvitystä varten alamomentille ehdotetaan 2 200 000 mk. Lisäys on 400 000 mk.

Korkohyvityksen määrä vastaa neljän ensimmäisen lainavuoden aikana luottolaitoksen lainasta perimän koron ja 7 1/4 prosentin koron erotusta sekä 5—8 lainavuoden aikana luottolaitoksen perimän koron ja 9 prosentin koron erotusta. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei makseta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainan saajalta perittävässä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 5 prosentin suuruinen korko.

2. *Lämmityslaitoshankkeisiin myönnettävä korkotuki.* Ehdotetaan, että luottolaitokset saavat vuonna 1984 myöntää eräisiin lämmityslaitoshankkeisiin myönnettävistä lainoista ja korkotuesta annetussa laissa (83/82) tarkoitettuja korkotukilainoja enintään 100 000 000 mk. Mainitun lain mukaista korkotukea maksetaan eräisiin lämmityslaitoshankkeisiin myönnettävistä lainoista ja korkotuesta annetun asetuksen (194/82) 14 §:n mukaisesti.

Alamomentille ehdotetaan 15 000 000 mk käytettäväksi vuosina 1982—1984 korkotukilainoituksen piiriin hyväksytyjen lainojen korkotukien maksamiseen. Lisäys on 7 800 000 mk.

1984 esitys.....	17 200 000
1983 menoarvio.....	9 000 000
1982 tilinpäätös.....	2 132 727

63. (26.12.63 ja 35.12.63) *Vuokra-asuntojen bankintaan myönnettyjen lainojen korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 2 000 000 mk. Vähennys on 2 000 000 mk.

Momentin määrärahasta saadaan maksaa korkotukea paitsi valtion asuntolainojen sijasta otettuihin lainoihin myös olemassa olevasta asuntokannasta kunnallisiksi vuokra-asunnoiksi ja opiskelija-asunnoiksi hankittujen asuntojen rahoittamiseksi otettuihin lainoihin. Tätä varten ehdotetaan, että vuonna 1984 luottolaitokset saisivat myöntää korkotukilaisissa (867/80) tarkoitettuja korkotukilainoja enintään 120 000 000 markan

edestä. Korkotukilainoituksen piiriin arvioidaan vuonna 1984 tulevan noin 1 000 asuntoa.

Korkotukilain (867/80) mukaista korkohyvitystä maksetaan enintään kahdeksalta lainavuodelta. Korkotuen määrä vastaa luottolaitoksen lainasta perimän koron ja enintään 6 prosentin koron erotusta. Mikäli korkokannassa tapahtuu sellaisia yleisiä muutoksia, joiden johdosta luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko alenee tai nousee, toteutetaan vastaava muutos lainansaajalta perittävässä korossa, kuitenkin siten, että lainan saajalta peritään aina vähintään 3 prosentin suuruinen korko.

1984 esitys.....	2 000 000
1983 menoarvio.....	4 000 000
1982 tilinpäätös.....	177 428

64. (26.12.64 ja 35.12.64) *Avustukset vuokratulojen ensisijaislainten koron maksuun* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan edelleen 3 000 000 mk.

Vuokratuloille, joissa ensisijaislainten korkomenot ovat poikkeuksellisen suuret valtion asuntolainan vähäisyyden johdosta, ehdotetaan myönnettäväksi valtioneuvoston määrittelemien perusteiden mukaisesti avustusta vuonna 1984 erääntyvien ensisijaislainten korkojen maksuun silloin, kun vuokra ylittää tasoyleisohjeen mukaisen vuokratason, edellyttäen että valtion lainojen korkojen ja lyhennysten lykkäämismahdollisuus on käytetty. Koronmaksuavustukseen oikeuttavia lainoja saadaan hyväksyä enintään 70 000 000 mk. Maksettavan avustuksen määrä on enintään ensisijaislainasta perityn koron ja 6 prosentin koron erotus.

1984 esitys.....	3 000 000
1983 menoarvio.....	3 000 000
1982 tilinpäätös.....	1 651 600

83. (26.12.83 ja 35.12.83) *Asuntolainat*

Vuonna 1984 on tavoitteena aloittaa 19 000 valtion asuntolainoituksen piiriin kuuluvan uuden asunnon rakentaminen. Lisäksi on vuonna 1984 tarkoitus lainoittaa noin 6 000 asunnon peruskorjausta tai perusparannusta.

Asuntolainojen myöntämisvaltuudeksi vuonna 1984 ehdotetaan 2 500 000 000 mk, mistä asuntojen uustuotantoon 2 190 000 000 mk, peruskorjauksiin ja -parannuksiin 290 000 000 mk sekä lämmityslaitosten rakentamiseen ja perus-

korjauksiin 20 000 000 mk. Uustuotannon myöntämisvaltuudesta on 150 000 000 mk tar-
koitus jakaa työllisyysperusteisesti.

Asuntotuotannon suunnitelmallisuuden lisää-
miseksi ehdotetaan, että vuonna 1984 saataisiin
tehdä ennakkopäätöksiä valtioneuvoston tarkem-
min määrittämien perusteiden mukaisesti vuosina
1985—1987 myönnettävistä rakennusaikaisista
asunto-osakeyhtiötalolainoista, vuokratolainoista
sekä henkilökohtaisista osakelainoista ja asun-
tojen perusparantamisesta annetun lain nojalla
lainoitettavista alueittaisen perusparannusohjel-
man mukaisista vuosina 1985—1988 myönnettä-
vistä perusparannuslainoista. Edellä tarkoitettu-
jen ehdollisten ennakkopäätösten mukaisesti
myönnettävien lainojen määrä saa olla kunakin
mainittuna vuonna enintään 200 000 000 mk.
Lisäksi ehdotetaan, että valtioneuvoston tarkem-
min määrittämien perusteiden mukaisesti voidaan
hyväksyä ehdollisesti asunto-osakeyhtiötaloja
henkilökohtaisen asuntolainoituksen kohteiksi sit-
ten, että näiden kohteiden lainoitus tapahtuu
aikaisintaan vuoden 1985 tulo- ja menoarvion
asuntolainojen myöntämisvaltuuden nojalla ja
maksatusmäärärahan puitteissa.

Edellä mainittujen ja aikaisempina vuosina
myönnettyjen lainojen maksatukseen arvioidaan
vuonna 1984 tarvittavan momentille

2 555 000 000 mk, mistä noin 900 000 000 mk
vuonna 1984 myönnettävien lainojen maksatuk-
seen.

1984 esitys	2 555 000 000
1983 menoarvio	2 544 000 000
1982 tilinpäätös	2 288 009 427

84. (26.12.84 ja 35.12.84) *Asuntolainat asun-
tolainoitettujen vuokra- ja asunto-osuuskunta-
asuntojen omaksilunastamista varten* (siirtomää-
räraha)

Viitaten lakiin vuokra-asuntojen omaksilunas-
tamisesta (82/82) ehdotetaan, että yhteensä noin
500 asuntolainoitettua vuokra- ja osuuskunta-
asunnon omaksilunastamista varten voitaisiin
myöntää asuntolainaa yhteensä enintään
40 000 000 mk. Omaksilunastamista varten
myönnettävien asuntolainojen yhteismäärä ei
kuitenkaan saa yhdessä kunnille momentin
35.45.32 määrärahasta myönnettävien avustusten
kanssa ylittää momentille 12.35.32 ja alamomen-
tille 15.01.01.2 kertyneiden tulojen yhteismää-
rää. Edellä olevan johdosta momentille ehdote-
taan 40 000 000 mk.

1984 esitys.....	40 000 000
1983 menoarvio.....	28 000 000
1982 tilinpäätös.....	11 000 000

99. Ympäristöministeriön hallinnonalan muut menot

08. *Komiteat ja asiantuntijat* (arviomäärära-
ha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 300 000 mk,
mistä 240 000 mk yhdeksän kuukauden osuute-
na.

1984 esitys.....	430 000
1983 menoarvio.....	130 000

27. *Öljysuojatoiminta* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 575 000 mk,
mistä 525 000 mk yhdeksän kuukauden osuute-
na. Momentin määrärahaa saadaan käyttää öljyn-
torjunnan organisoinnista, koulutustoiminnasta,
kansainvälisestä yhteistyöstä, öljyntorjuntatarvik-
keiden varastoinnista ja pienistä öljyvahingoista

aiheutuviin menoihin sekä varastonhoitajien
palkkoihin.

1984 esitys.....	750 000
1983 menoarvio.....	175 000

(28.) *Koulutustoiminta*

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan pois-
tettavaksi menoarviosta. Vähennys on 25 000
mk.

1983 menoarvio.....	25 000
---------------------	--------

29. *Muut kulutusmenot* (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan lisäystä 2 618 000 mk,
mistä 2 492 000 mk yhdeksän kuukauden osuu-

tena. Kun momentilta vähennetään kertameno 3 188 000 mk, vähennys on 570 000 mk. Momentin määrärahasta saadaan käyttää 80 000 mk rakennustarkastajien täydennyskoulutukseen, 66 000 mk Yhdistyneiden Kansakuntien Asuinyhdyskuntakeskuksen kanssa toteutettavan kehitysmaiden asunto-ohjelmointia koskevan projektin julkaisuun ja 134 000 mk kansainvälisen asunnottomien vuoden avustamisessa tarvittavan henkilön palkkaus- ja muihin menoihin.

1984 esitys 280 000
1983 menoarvio 850 000

54. (26.97.54 ja 35.99.54) *Valtionavustukset eräille asuntoalan järjestöille*

Momentille ehdotetaan edelleen 1 002 000 mk, mihin sisältyy vuoden 1983 tulo- ja menoarviossa ehdollisena myönnetty 100 000 markan määräraha. Momentin määrärahaa käytetään valtionavustuksiksi asuntoalan järjestöille valistus- ja neuvontatoimintaan.

1984 esitys 1 002 000
1983 menoarvio 1 002 000
1982 tilinpäätös 1 032 000

70. *Kaluston ja teknillisten laitteiden hankkiminen (siirtomääräraha)*

Momentille ehdotetaan 1 600 000 mk öljyva-

hinkojen torjuntakaluston hankkimiseen. Määrärahasta ehdotetaan käytettäväksi 800 000 mk puomikaluston hankintaan ja 800 000 mk varastoinnin järjestämiseen ja muihin hankintoihin.

1984 esitys 1 600 000
1983 menoarvio 375 000

88. (26.99.88 ja 35.99.88) *Oy Suomen Ongelmajäte — Finlands Problemafäll Ab:n osakepääoman korottaminen (siirtomääräraha)*

Oy Suomen Ongelmajäte — Finlands Problemafäll Ab:n investointisuunnitelman mukaan yritys rakentaa vuosien 1982—1986 aikana Riihimäelle valtakunnallisen ongelmajätteen käsitteilylaitoksen. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 277,5 milj. mk, josta pääosa kohdistuu vuosiin 1983—1984. Suunnitelman mukaan osa rahoituksesta katetaan osakepääomaa korottamalla siten, että alkuperäinen 4,2 milj. markan osakepääoma korotetaan kahdessa vaiheessa 21 milj. markkaan vuosina 1983—1988. Osakepääoman korotus merkitsee ensimmäisessä vaiheessa 4,2 milj. markan osuutta valtion osalta vuosina 1983—1984. Vuoden 1984 osakepääoman korotusta varten momentille ehdotetaan 2 100 000 mk.

1984 esitys 2 100 000
1983 menoarvio 2 100 000

Pääluokan 35 menot luvuittain vuosina 1982—1984

	Tilinpäätös v. 1982 1 000 mk	Menoarvio v. 1983 1 000 mk	Ehdotus v. 1984 1 000 mk	Muutos 1983—1984	
				± 1 000 mk	± %
01. Ympäristöministeriö (510)	—	5 532	24 289	+ 18 757	+ 339
10. Ympäristönsuojelu (520)	4 225	9 470	12 330	+ 2 860	+ 30
15. Luonnonsuojelu (520)	1 520	2 425	4 290	+ 1 865	+ 77
20. Luonnonsuojelualueiden hoito (520)	18 875	23 430	26 930	+ 3 500	+ 15
25. Vesiensuojelu (520)	10 390	14 500	25 950	+ 11 450	+ 79
30. Kaavoitus- ja rakennustoimi (530) ...	43 483	47 300	54 005	+ 6 705	+ 14
40. Asuntohallitus (540)	21 836	24 388	26 450	+ 2 062	+ 8
45. Asuntotoimi (540)	2 973 212	3 345 500	3 422 400	+ 76 900	+ 2
99. Ympäristöministeriön hallinnonalan muut menot (510)	1 032	4 657	6 162	+ 1 505	+ 32
Yhteensä	3 074 573	3 477 202	3 602 806	+ 125 604	+ 4

Pääluokka 36

VALTIONVELKA

Vuoden 1982 lopussa budjettivaroista maksettavan valtionvelan kanta oli 29 mrd. mk, josta 60,2 % oli ulkomaista. Vuoden 1983 lopussa valtionvelan arvioidaan kohoavan lähes 37 mrd. markkaan ja tähän tulo- ja menoarvioesitykseen sisältyvällä lainanotolla edelleen vuoden 1984 loppuun mennessä 42,3 mrd. markkaan.

Koko valtionvelan bruttokansantuoteosuus oli vuoden 1982 lopussa 12,8 % ja sen arvioidaan vuonna 1983 nousevan 14,3 prosenttiin. Lainanoton supistamisesta huolimatta kansantuoteosuuden arvioidaan vielä lievästi kohoavan vuonna 1984 vuoden 1983 lopun tasolta.

01. Kotimaisen velan korko

90. Kotimaisen pitkäaikaisen velan korko (arvionmääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 504 503 900 mk, mikä aiheutuu korkotason noususta ja kotimaisen velkakannan kasvusta vuosina 1982—1983. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kotimaisen pitkäaikaisen velan korkojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saadaan käyttää myös vanhentuneiden korkojen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:

Lainaryhmän/lainan nimi	Korko mk
Yleisöobligaatilainat	
.....yhteensä mk 979 926 800	
Vuoden 1974 8 3/4 %:n obligaatilaina ...	621 600
Vuoden 1974 9 %:n obligaatilaina	153 500
Vuoden 1975 9 3/4 %:n obligaatilaina ...	286 100
Vuoden 1976 10 1/4 %:n obligaatilaina ..	456 400
Vuoden 1978 11 %:n obligaatilaina	2 517 700
Vuoden 1978 säästöobligaatilaina	12 661 700
Vuoden 1978 II säästöobligaatilaina	9 565 100
Vuoden 1978 IV 10 1/2 %:n obligaatilaina	2 469 700
Vuoden 1978 10 1/4 %:n obligaatilaina ..	7 608 000
Vuoden 1978 kasvavakorkoinen obligaatilaina	10 692 700

Lainaryhmän/lainan nimi	Korko mk
Vuoden 1979 10 %:n obligaatilaina	6 538 400
Vuoden 1979 9 %:n obligaatilaina	6 580 700
Vuoden 1979 II 10 %:n obligaatilaina	6 263 300
Vuoden 1979 II 9 %:n obligaatilaina	4 429 900
Vuoden 1979 III 10 %:n obligaatilaina ...	10 506 200
Vuoden 1979 III 9 %:n obligaatilaina ...	5 114 600
Vuoden 1979 IV 10 %:n obligaatilaina ...	7 806 200
Vuoden 1979 IV 9 %:n obligaatilaina	3 857 000
Vuoden 1979 V 10 %:n obligaatilaina	4 212 100
Vuoden 1979 V 9 %:n obligaatilaina	2 517 400
Vuoden 1980 10 1/2 %:n obligaatilaina ..	18 182 900
Vuoden 1980 9 1/2 %:n obligaatilaina ...	11 887 800
Vuoden 1980 11 %:n obligaatilaina	11 554 700
Vuoden 1980 10 %:n obligaatilaina	7 512 600
Vuoden 1980 II 11 %:n obligaatilaina	22 322 500
Vuoden 1980 II 10 %:n obligaatilaina ...	14 673 200
Vuoden 1980 III 11 %:n obligaatilaina ...	13 055 700
Vuoden 1980 III 10 %:n obligaatilaina ...	11 068 400
Vuoden 1980 IV 11 %:n obligaatilaina ...	11 499 600
Vuoden 1980 IV 10 %:n obligaatilaina ...	11 089 900
Vuoden 1981 11 3/4 %:n obligaatilaina ...	28 977 200
Vuoden 1981 10 1/4 %:n obligaatilaina ..	19 848 800
Vuoden 1981 II 11 3/4 %:n obligaatilaina	15 872 500
Vuoden 1981 II 10 1/4 %:n obligaatilaina	12 255 400
Vuoden 1981 III 11 3/4 %:n obligaatilaina	24 695 000

Lainaryhmän/lainan nimi	Korko mk	Lainaryhmän/lainan nimi	Korko mk
Vuoden 1981 III 10 1/4 %:n obligaatiolainana	18 263 400	Vuoden 1973 atomivoimalaitoslaina	575 600
Vuoden 1981 IV 11 3/4 %:n obligaatiolainana	21 165 000	Vuoden 1974 atomivoimalaitoslaina	628 900
Vuoden 1981 IV 10 1/4 %:n obligaatiolainana	16 292 600	Vuoden 1976 eläkelaitoslaina	2 262 700
Vuoden 1981 V 11 3/4 %:n obligaatiolainana	19 073 500	Vuoden 1977 eläkelaitoslaina	2 053 200
Vuoden 1981 V 10 1/4 %:n obligaatiolainana	9 957 500	Vuoden 1978 eläkelaitoslaina	1 940 700
Vuoden 1982 II 11 3/4 %:n obligaatiolainana	37 032 500	Vuoden 1979 työeläkelaitoslaina	4 487 200
Vuoden 1982 II 10 1/4 %:n obligaatiolainana	34 484 400	Vuoden 1980 työeläkelaitoslaina	12 584 700
Vuoden 1982 III 11 3/4 %:n obligaatiolainana	21 165 000	Vuoden 1981 työeläkelaitoslaina	14 243 600
Vuoden 1982 III 10 1/4 %:n obligaatiolainana	19 623 900	Vuoden 1982 työeläkelaitoslaina	20 275 500
Vuoden 1982 III 11 1/4 %:n obligaatiolainana	31 750 000	Vuoden 1983 työeläkelaitoslaina	27 500 000
Vuoden 1982 III 10 1/4 %:n obligaatiolainana	30 775 000	Vuoden 1983 II työeläkelaitoslaina	8 800 000
Vuoden 1982 II 11 1/4 %:n obligaatiolainana	25 332 500	Vuoden 1980 eläkesäätiölaina	1 950 900
Vuoden 1982 II 10 %:n obligaatiolainana	24 084 800	Vuoden 1981 eläkesäätiölaina	2 019 900
Vuoden 1982 II 11 1/4 %:n obligaatiolainana	15 197 500	Vuoden 1982 eläkesäätiölaina	2 930 300
Vuoden 1982 II 10 %:n obligaatiolainana	15 010 000	Vuoden 1983 eläkesäätiölaina	4 180 000
Vuoden 1983 II 11 1/4 %:n obligaatiolainana	46 125 000	Vuoden 1982 velkasitoumuslaina	3 933 400
Vuoden 1983 II 10 %:n obligaatiolainana	43 050 000	Vuoden 1982 II velkasitoumuslaina	3 833 400
Vuoden 1983 II 11 1/4 %:n obligaatiolainana	44 416 500	Vuoden 1982 III velkasitoumuslaina	23 200 000
Vuoden 1983 II 10 %:n obligaatiolainana	37 848 200	Vuoden 1983 velkasitoumuslaina	118 900 000
Vuoden 1983 III 11 1/4 %:n obligaatiolainana	28 125 000	Vuoden 1980 Postipankkilaina	2 500 000
Vuoden 1983 III 10 %:n obligaatiolainana	25 500 000	Velkakirjalainat	
Vuoden 1983 III 11 3/4 %:n obligaatiolainana	41 125 000yhteensä mk 190 382 000	
Vuoden 1983 III 10 1/2 %:n obligaatiolainana	35 175 000	Valtion vastattaviksi siirtyneet lainat	44 300
Muut joukkovelkakirjalainat		Vuoden 1978 laina Hämeenlinnan kaupungilta	42 200
.....yhteensä mk 401 287 800		Vuoden 1979 laina Jyväskylän kaupungilta	42 000
Vuoden 1960 vakuutuslaitoslaina	19 500	Vuoden 1980 laina Kansaneläkelaitokselta	8 437 500
Vuoden 1961 vakuutuslaitoslaina	6 500	Vuoden 1981 laina Kansaneläkelaitokselta	21 093 800
Vuoden 1962 vakuutuslaitoslaina	58 800	Vuoden 1982 laina Kansaneläkelaitokselta	15 187 500
Vuoden 1963 vakuutuslaitoslaina	126 000	Vuoden 1981 laina Imatran Voima Oy:ltä	693 800
Vuoden 1964 vakuutuslaitoslainat	408 800	Vuoden 1982 laina Oy Yleisradio Ab:n henkilökunnan Eläkesäätiöltä	1 182 500
Vuoden 1965 vakuutuslaitoslainat	850 500	Vuoden 1982 II laina Oy Yleisradio Ab:n henkilökunnan Eläkesäätiöltä	1 785 000
Vuoden 1967 vakuutuslaitoslaina	809 200	Vuoden 1983 laina Oy Yleisradio Ab:n henkilökunnan Eläkesäätiöltä	2 050 000
Vuoden 1968 vakuutuslaitoslaina	223 500	Vuoden 1982 laina Postipankilta	28 875 000
Vuoden 1974 vakuutuslaitoslaina	251 800	Vuoden 1983 laina Postipankilta	8 020 900
Vuoden 1977 vakuutuslaitoslaina	3 399 400	Vuoden 1982 laina Suomen Kiinteistöpankki Oy:ltä	8 452 500
Vuoden 1978 vakuutuslaitoslaina	4 715 500	Vuoden 1983 laina Suomen Pankilta	94 475 000
Vuoden 1979 vakuutuslaitoslaina	7 389 400	Muut käyttösuunnitelmaerät	
Vuoden 1980 vakuutuslaitoslaina	13 599 800yhteensä mk 178 762 500	
Vuoden 1981 vakuutuslaitoslaina	18 700 000	Aikaisempina vuosina erääntyneet kotimaiset lainat	500 000
Vuoden 1982 vakuutuslaitoslaina	25 516 400	Vuoden 1984 menoarvioesityksen antamisen jälkeen otettavat lainat	178 262 500
Vuoden 1983 vakuutuslaitoslaina	33 000 000	Yhteensä 1 750 359 100	
Vuoden 1973 työeläkekassalaina	485 800	1984 esitys	1 750 359 100
Vuoden 1974 työeläkekassalaina	849 200	1983 menoarvio	1 245 855 200
Vuoden 1975 työeläkekassalaina	1 275 400	1983 I lisämenoarvio	55 575 000
Vuoden 1976 työeläkekassalaina	901 900	1982 tilinpäätös	965 930 711
Vuoden 1978 työeläkekassalaina	3 983 500		
Vuoden 1979 työeläkekassalaina	2 664 000		
Vuoden 1980 työeläkekassalaina	5 313 000		
Vuoden 1981 työeläkekassalaina	6 507 600		
Vuoden 1982 työeläkekassalaina	6 050 000		
Vuoden 1983 työeläkekassalaina	4 400 000		
Vuoden 1967 työllisyysobligaatiolainana	189 000		
Vuoden 1968 työllisyysobligaatiolainana	325 800		
Vuoden 1972 atomivoimalaitoslaina	467 500		

92. *Kotimaisen lyhytaikaisen velan korko (arvionääräraha)*

Momentille merkitään edelleen 25 000 000 mk valtion kassatalouden hoitamiseksi ja maksuval-

miuden turvaamiseksi otettavien lyhytaikaisten luottojen korkomenoja varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kotimaisten lyhytaikaisten luottojen korkojen maksamiseen.

1984 esitys	25 000 000
1983 menoarvio	25 000 000
1983 I lisämenoarvio	—21 000 000
1982 tilinpäätös	—

03. Ulkomaisen velan korko

90. *Ulkomaisen pitkäaikaisen velan korko (arvionääräraha)*

Momentille merkitään lisäystä 365 964 100 mk, mikä aiheutuu kasvaneesta velkakannasta ja valuuttakurssien noususta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkomaisen pitkäaikaisen velan korkojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saadaan käyttää myös vanhentuneiden korkojen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:

Lainaryhmän/lainan nimi	Korko mk
Obligaatiolainat	
.....yhteensä mk 1 154 987 300	
Vuoden 1969 7 %:n DEM-laina	489 400
Vuoden 1969 7 1/2 %:n DEM-laina	1 048 600
Vuoden 1972 7 %:n DEM-laina	5 844 000
Vuoden 1975 9 1/4 %:n jenilaina	14 918 400
Vuoden 1976 6 %:n sveitsinfrangilaina	4 215 400
Vuoden 1977 7,8 %:n jenilaina	15 275 600
Vuoden 1977 5 1/4 %:n sveitsinfrangilaina	9 871 100
Vuoden 1977 8 3/4 %:n dollarilaina	21 412 200
Vuoden 1978 5 3/4 %:n DEM-laina	19 294 200
Vuoden 1978 6,7 %:n jenilaina	36 662 400
Vuoden 1978 7 1/2 %:n floriniilaina	5 694 700
Vuoden 1978 4 1/2 %:n sveitsinfrangilaina	9 065 300
Vuoden 1978 9 %:n dollarilaina	48 942 000
Vuoden 1978 6,8 %:n jenilaina	15 667 200
Vuoden 1979 9 1/2 %:n dollarilaina	51 661 000
Vuoden 1979 8 3/4 %:n SDR-laina	25 789 000
Vuoden 1979 9 5/8 %:n dollarilaina	52 340 800
Vuoden 1979 11 %:n ranskanfrangilaina ..	6 952 000
Vuoden 1979 11 1/2 %:n ranskanfrangilaina	6 359 500
Vuoden 1979 4 3/4 %:n sveitsinfrangilaina	10 206 800
Vuoden 1979 8 %:n DEM-laina	26 844 000
Vuoden 1980 9 3/4 %:n floriniilaina	14 800 500
Vuoden 1980 8,4 %:n jenilaina	38 707 200
Vuoden 1980 8 3/8 %:n jenilaina	28 075 700
Vuoden 1980 5 5/8 %:n sveitsinfrangilaina	12 087 000
Vuoden 1981 10 %:n DEM-laina	22 370 000
Vuoden 1981 14 1/2 %:n puntalaina	59 725 500
Vuoden 1981 8 1/2 %:n jenilaina	39 168 000
Vuoden 1981 10 1/2 %:n DEM-laina	23 488 500
Vuoden 1981 14 3/4 %:n dollarilaina	80 210 500
Vuoden 1982 9 3/4 %:n DEM-laina	32 716 200
Vuoden 1982 15 1/4 %:n dollarilaina	62 197 200
Vuoden 1982 10 3/4 %:n floriniilaina	21 758 000
Vuoden 1982 8 1/2 %:n jenilaina	39 168 000

Lainaryhmän/lainan nimi

Korko mk

Vuoden 1982 13 5/8 %:n dollarilaina	74 092 800
Vuoden 1982 8 3/8 %:n jenilaina	28 944 000
Vuoden 1983 11 1/2 %:n dollarilaina	62 537 000
Vuoden 1983 8,1 %:n jenilaina	37 324 800
Vuoden 1983 7 1/2 %:n DEM-laina	25 166 300
Vuoden 1983 11 3/4 %:n dollarilaina	63 896 500
Muut joukkovelkakirjalainat	
.....yhteensä mk 188 245 900	
Vuoden 1971 laina Kansainväliseltä Jälleenrakennuspankilta	1 280 000
Vuoden 1972 laina Kansainväliseltä Jälleenrakennuspankilta	3 403 100
Vuoden 1977 4 3/4 %:n sveitsinfrangilaina	4 720 700
Vuoden 1978 II 5 1/2 %:n DEM-laina	4 306 300
Vuoden 1978 II 7 1/2 %:n floriniilaina	11 385 000
Vuoden 1978 3 1/2 %:n sveitsinfrangilaina	18 802 000
Vuoden 1980 II 9 3/4 %:n floriniilaina	9 867 000
Vuoden 1980 8 1/4 %:n DEM-laina	8 304 900
Vuoden 1980 5 1/2 %:n sveitsinfrangilaina	5 909 200
Vuoden 1981 5 7/8 %:n sveitsinfrangilaina	7 890 200
Vuoden 1981 10 3/4 %:n floriniilaina	16 318 500
Vuoden 1982 7 1/2 %:n sveitsinfrangilaina	12 087 000
Vuoden 1982 10 %:n DEM-laina	15 659 000
Vuoden 1982 12 %:n floriniilaina	19 430 400
Vuoden 1983 5 1/4 %:n sveitsinfrangilaina	14 101 500
Vuoden 1983 II 5 1/4 %:n sveitsinfrangilaina	9 166 000
Vuoden 1983 8 3/8 %:n floriniilaina	10 170 600
Vuoden 1983 5 3/4 %:n sveitsinfrangilaina	15 444 500
Velkakirjalainat	
.....yhteensä mk 364 464 700	
Vuoden 1978 9,6 %:n dollarilaina	22 787 400
Vuoden 1978 I Hawk-luotto	34 672 700
Vuoden 1978 II Hawk-luotto	4 355 700
Vuoden 1979 9 3/4 %:n dollarilaina	26 510 300
Vuoden 1979 8 7/8 %:n floriniilaina	13 472 300
Vuoden 1979 9,7 %:n dollarilaina	26 374 300
Vuoden 1981 12 %:n floriniilaina	12 144 000
Vuoden 1981 11 1/4 %:n DEM-laina	25 515 800
Vuoden 1981 15 3/8 %:n puntalaina	31 664 900
Vuoden 1981 10,95 %:n DEM-laina	12 247 600
Vuoden 1981 12 7/8 %:n floriniilaina	10 423 600
Vuoden 1982 vaihtuvakorkoinen dollarilaina	10 370 300
Vuoden 1982 12 7/8 %:n floriniilaina	10 423 600
Vuoden 1982 14 3/4 %:n luxemburginfrangilaina	8 157 900
Vuoden 1982 12 1/2 %:n floriniilaina	25 581 200
Vuoden 1982 10 1/4 %:n DEM-laina	23 311 500
Vuoden 1982 monivaluuttalaina	27 093 100

Lainaryhmän/lainan nimi	Korko mk
Vuoden 1982 15 1/8 %:n puntalaina	31 150 000
Vuoden 1983 10 %:n floriniilaina	8 208 500
Muut käyttösuunnitelmaerät	
.....yhteensä mk 260 923 400	
Aikaisempina vuosina erääntyneet ulkomai- set lainat	1 000
Vuoden 1984 menoarvioesityksen antami- sen jälkeen otettavat lainat	260 922 400
Yhteensä 1 968 621 300	
1984 esitys	1 968 621 300
1983 menoarvio	1 602 657 200
1983 I lisämenoarvio	12 100 000
1982 tilinpäätös	1 080 559 776

91. Ulkomaisen lyhytaikaisen velan korko (arviomääräraha)

Momentille merkitään edelleen 2 000 000 mk valtion kassatalouden hoitamiseksi ehkä tarvittavien ulkomaisten lyhytaikaisten luottojen korkomenoja varten. Momentin määrärahaa saadaan käyttää ulkomaisten lyhytaikaisten luottojen korkojen maksamiseen.

1984 esitys	2 000 000
1983 menoarvio	2 000 000

05. Kotimaisen velan kuoletus

90. Kotimaisen pitkäaikaisen velan kuoletus (arviomääräraha)

Momentille merkitään lisäystä 2 083 611 400 mk, mistä 1 300 000 000 mk aiheutuu eräiden vuonna 1982 nostettujen, kerralla maksettavaksi erääntyvien lainojen takaisinmaksun ajoittumisesta vuodelle 1984 ja lisäyksen loppuosa kasva-
neesta velkakannasta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää kotimaisen pitkäaikaisen velan kuoletusten maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saadaan käyttää myös vanhentuneiden kuoletusten maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:

Lainaryhmän/lainan nimi	Kuoletus mk
Yleisöobligaatilainat	
.....yhteensä mk 1 848 319 400	
Vuoden 1974 8 3/4 %:n obligaatilaina ...	7 050 000
Vuoden 1974 9 %:n obligaatilaina	1 693 000
Vuoden 1975 9 3/4 %:n obligaatilaina ...	1 462 000
Vuoden 1976 10 1/4 %:n obligaatilaina ..	4 418 000
Vuoden 1978 11 %:n obligaatilaina	4 577 000
Vuoden 1978 säästöobligaatilaina	101 347 500
Vuoden 1978 II säästöobligaatilaina	82 409 200
Vuoden 1978 IV 10 1/2 %:n obligaatilai- na	4 704 000
Vuoden 1978 10 1/4 %:n obligaatilaina ..	14 850 000
Vuoden 1978 kasvavakorkoinen obligaatio- laina	97 073 000
Vuoden 1979 10 %:n obligaatilaina	10 898 000
Vuoden 1979 9 %:n obligaatilaina	72 842 000
Vuoden 1979 II 10 %:n obligaatilaina	10 440 000
Vuoden 1979 II 9 %:n obligaatilaina	48 990 000
Vuoden 1979 III 10 %:n obligaatilaina ...	17 512 000
Vuoden 1979 III 9 %:n obligaatilaina	56 365 000
Vuoden 1979 IV 10 %:n obligaatilaina	13 012 000
Vuoden 1979 IV 9 %:n obligaatilaina	42 571 000
Vuoden 1979 V 10 %:n obligaatilaina	7 020 000
Vuoden 1979 V 9 %:n obligaatilaina	27 594 000

Lainaryhmän/lainan nimi	Kuoletus mk
Vuoden 1980 10 1/2 %:n obligaatilaina ..	24 741 000
Vuoden 1980 9 1/2 %:n obligaatilaina ...	62 526 000
Vuoden 1980 11 %:n obligaatilaina	15 008 000
Vuoden 1980 10 %:n obligaatilaina	37 525 000
Vuoden 1980 II 11 %:n obligaatilaina	28 997 000
Vuoden 1980 II 10 %:n obligaatilaina ...	73 266 000
Vuoden 1980 III 11 %:n obligaatilaina ...	16 960 000
Vuoden 1980 III 10 %:n obligaatilaina ...	55 227 000
Vuoden 1980 IV 11 %:n obligaatilaina ...	14 941 000
Vuoden 1980 IV 10 %:n obligaatilaina ...	55 244 000
Vuoden 1981 11 3/4 %:n obligaatilaina ..	30 805 500
Vuoden 1981 10 1/4 %:n obligaatilaina ..	64 500 000
Vuoden 1981 II 11 3/4 %:n obligaatilaina	16 875 000
Vuoden 1981 II 10 1/4 %:n obligaatilaina	39 822 400
Vuoden 1981 III 11 3/4 %:n obligaatilai- na	26 250 000
Vuoden 1981 III 10 1/4 %:n obligaatilai- na	59 344 300
Vuoden 1981 IV 11 3/4 %:n obligaatilai- na	22 500 000
Vuoden 1981 IV 10 1/4 %:n obligaatilai- na	52 951 400
Vuoden 1981 V 11 3/4 %:n obligaatilaina	20 275 000
Vuoden 1981 V 10 1/4 %:n obligaatilaina	32 365 800
Vuoden 1982 11 3/4 %:n obligaatilaina ..	35 000 000
Vuoden 1982 10 1/4 %:n obligaatilaina ..	84 059 500
Vuoden 1982 II 11 3/4 %:n obligaatilaina	20 000 000
Vuoden 1982 II 10 1/4 %:n obligaatilaina	47 826 500
Vuoden 1982 III 11 3/4 %:n obligaatilai- na	30 000 000
Vuoden 1982 III 10 1/4 %:n obligaatilai- na	75 000 000
Vuoden 1982 11 1/4 %:n obligaatilaina ..	25 000 000
Vuoden 1982 II 11 1/4 %:n obligaatilaina	15 000 000
Vuoden 1983 11 1/4 %:n obligaatilaina ..	40 000 000
Vuoden 1983 II 11 1/4 %:n obligaatilaina	39 481 300
Vuoden 1983 III 11 1/4 %:n obligaatilai- na	25 000 000
Vuoden 1983 11 3/4 %:n obligaatilaina ..	35 000 000
Muut joukkovelkakirjalainat	
.....yhteensä mk 1 175 740 000	

Lainaryhmän/lainan nimi	Kuoletus mk	Lainaryhmän/lainan nimi	Kuoletus mk
Vuoden 1960 vakuutuslaitoslaina	199 600	Vuoden 1982 velkasitoumuslaina	200 000 000
Vuoden 1961 vakuutuslaitoslaina	40 000	Vuoden 1982 II velkasitoumuslaina	200 000 000
Vuoden 1962 vakuutuslaitoslaina	240 000	Vuoden 1982 III velkasitoumuslaina	600 000 000
Vuoden 1963 vakuutuslaitoslaina	400 000	Vuoden 1980 Postipankkilaina	12 500 000
Vuoden 1964 vakuutuslaitoslainat	1 020 000	Velkakirjalainat	
Vuoden 1965 vakuutuslaitoslainat	1 800 000 yhteensä mk 584 785 800	
Vuoden 1967 vakuutuslaitoslaina	1 360 000	Valtion vastattaviksi siirtyneet lainat	60 800
Vuoden 1968 vakuutuslaitoslaina	1 220 600	Vuoden 1978 laina Hämeenlinnan kaupun- gilta	125 000
Vuoden 1974 vakuutuslaitoslaina	5 443 800	Vuoden 1979 laina Jyväskylän kaupungilta ..	100 000
Vuoden 1977 vakuutuslaitoslaina	9 250 000	Vuoden 1980 laina Kansaneläkelaitokselta ..	75 000 000
Vuoden 1978 vakuutuslaitoslaina	10 478 800	Vuoden 1981 laina Kansaneläkelaitokselta ..	75 000 000
Vuoden 1979 vakuutuslaitoslaina	12 315 700	Vuoden 1982 laina Kansaneläkelaitokselta ..	90 000 000
Vuoden 1980 vakuutuslaitoslaina	18 503 000	Vuoden 1981 laina Imatran Voima Oy:ltä ..	2 500 000
Vuoden 1981 vakuutuslaitoslaina	21 250 000	Vuoden 1982 laina Postipankilta	300 000 000
Vuoden 1973 työeläkekassalaina	1 170 000	Vuoden 1982 laina Suomen Kiinteistö- pankki Oy:ltä	42 000 000
Vuoden 1974 työeläkekassalaina	1 560 000	Muut käyttösuunnitelmaerät	
Vuoden 1975 työeläkekassalaina	1 950 000 yhteensä mk 22 601 100	
Vuoden 1976 työeläkekassalaina	3 700 000	Aikaisempina vuosina erääntyneet kotimai- set lainat	2 500 000
Vuoden 1978 työeläkekassalaina	4 030 000	Lainanantajan irtisanottavissa olevat lainat ..	101 100
Vuoden 1979 työeläkekassalaina	2 340 000	Vuoden 1984 menoarvioesityksen antami- sen jälkeen otettavat lainat	20 000 000
Vuoden 1980 työeläkekassalaina	3 900 000	Yhteensä 3 631 446 300	
Vuoden 1981 työeläkekassalaina	4 420 000	1984 esitys	3 631 446 300
Vuoden 1967 työllisyysobligatiolaina	280 000	1983 menoarvio	1 547 834 900
Vuoden 1968 työllisyysobligatiolaina	457 200	1983 I lisämenoarvio	21 000 000
Vuoden 1972 atomivoimalaitoslaina	3 777 700	1982 tilinpäätös	1 851 866 255
Vuoden 1973 atomivoimalaitoslaina	4 650 900		
Vuoden 1974 atomivoimalaitoslaina	5 081 700		
Vuoden 1976 eläkelaitoslaina	5 387 300		
Vuoden 1977 eläkelaitoslaina	4 888 500		
Vuoden 1978 eläkelaitoslaina	3 881 400		
Vuoden 1979 työeläkelaitoslaina	7 478 700		
Vuoden 1980 työeläkelaitoslaina	17 978 100		
Vuoden 1980 eläkesäätiölaina	2 787 000		

07. Ulkomaisen velan kuoletus

90. Ulkomaisen pitkäaikaisen velan kuoletus (arviomääräraha)

Momentille merkitään vähennystä 55 174 900 mk, mikä aiheutuu eräiden suurten kertakuole-
tusten ajoittumisesta vuodelle 1983. Momentin
määrärahaa saadaan käyttää ulkomaisen pitkäai-
kaisen velan kuoletusten maksamiseen. Lisäksi
määrärahaa saadaan käyttää myös vanhentunei-
den kuoletusten maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:

Lainaryhmän/lainan nimi	Kuoletus mk
Obligaatiolainat	
..... yhteensä mk 650 327 900	
Vuoden 1969 7 %:n DEM-laina	13 981 300
Vuoden 1969 7 1/2 %:n DEM-laina	13 981 300
Vuoden 1972 7 %:n DEM-laina	22 370 000
Vuoden 1975 9 1/4 %:n jenilaina	23 040 000
Vuoden 1976 6 %:n sveitsinfrangilaina	5 036 300
Vuoden 1977 7,8 %:n jenilaina	23 040 000
Vuoden 1977 5 1/4 %:n sveitsinfrangilaina	13 430 000
Vuoden 1977 8 3/4 %:n dollarilaina	27 190 000

Lainaryhmän/lainan nimi	Kuoletus mk
Vuoden 1978 6,7 %:n jenilaina	57 600 000
Vuoden 1978 7 1/2 %:n floriinilaina	15 180 000
Vuoden 1978 4 1/2 %:n sveitsinfrangilaina	13 430 000
Vuoden 1978 6,8 %:n jenilaina	23 040 000
Vuoden 1979 8 3/4 %:n SDR-laina	294 731 000
Vuoden 1979 11 %:n ranskanfrangilaina ..	63 200 000
Vuoden 1979 4 3/4 %:n sveitsinfrangilaina	13 430 000
Vuoden 1980 8 3/8 %:n jenilaina	9 216 000
Vuoden 1982 8 3/8 %:n jenilaina	18 432 000
Muut joukkovelkakirjalainat	
..... yhteensä mk 885 383 900	
Vuoden 1971 laina Kansainväliseltä Jälleen- rakennuspankilta	7 586 100
Vuoden 1972 laina Kansainväliseltä Jälleen- rakennuspankilta	11 120 800
Vuoden 1977 4 3/4 %:n sveitsinfrangilaina	99 382 000
Vuoden 1978 II 5 1/2 %:n DEM-laina	78 295 000
Vuoden 1978 II 7 1/2 %:n floriinilaina	151 800 000
Vuoden 1978 3 1/2 %:n sveitsinfrangilaina	537 200 000
Velkakirjalainat	
..... yhteensä mk 131 219 000	
Vuoden 1978 9,6 %:n dollarilaina	7 341 300
Vuoden 1978 I Hawk-luotto	106 584 800

Lainaryhmän/lainan nimi	Kuoletus mk	1984 esitys	1 686 940 800
Vuoden 1978 II Hawk-luotto	17 292 900	1983 menoarvio	1 742 115 700
Muut käyttösuunnitelmaerät		1983 I lisämenoarvio	78 600 000
.....yhteensä mk 20 010 000		1982 tilinpäätös	505 540 579
Aikaisempina vuosina erääntyneet ulkomaiset lainat	10 000		
Vuoden 1984 menoarvioesityksen antamisen jälkeen otettavat lainat	20 000 000		
Yhteensä	1 686 940 800		

(91.) *Ulkomaisen lyhytaikaisen velan kuoletus (arviomääräraha)*

Momentti on siirretty momentiksi 28.85.66.

09. Muut menot valtionvelasta

21. *Palkkiot ja muut menot valtionvelasta (arviomääräraha)*

Momentille ehdotetaan lisäystä 30 645 000 mk, mikä aiheutuu velkarakenteen muuttumisesta aiheutuvasta lainanottokustannusten kasvusta. Momentin määrärahaa saadaan käyttää valtion koti- ja ulkomaisen lainanoton valmistelusta, lainojen ottamisesta, liikkeeseenlaskusta ja markkinoinnista sekä takaisinmaksusta aiheutuvien kustannusten ja asiantuntija- ym. palkkioiden sekä muiden menojen suorittamiseen. Momentin määrärahaa saadaan käyttää myös lainojen ottamisesta, velkakannan hoidosta sekä yhteydenpidosta lainanantajiin ja asiamiehiin sekä ulkomaisiin viranomaisiin aiheutuviin matka-, neuvottelu-, edustus- ym. menoihin.

Käyttösuunnitelma:	mk
Menot ulkomaisista lainoista	82 000 000
Menot kotimaisista lainoista:	
liikkeeseenlaskupalkkiot	127 130 000
markkinointikustannukset	5 500 000
painatuskustannukset	2 500 000
lunastuspalkkiot	8 600 000
muut menot	500 000
Yhteensä	226 230 000

1984 esitys	226 230 000
1983 menoarvio	195 585 000
1983 I lisämenoarvio	24 990 000
1982 tilinpäätös	148 427 149

90. *Kotimaisen pitkäaikaisen velan indeksikoro-*

rotus (arviomääräraha)
Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 5 205 200 mk, mikä aiheutuu indeksisidonnaisen velkakannan vähentymisestä. Momentin määrärahaa saadaan käyttää indeksisidonnaisille lainoille suoritettavien indeksikorotusten maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saadaan käyttää myös vanhentuneiden indeksikorotusten maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:

Lainan nimi	Indeksikorotus mk
Vuoden 1960 vakuutuslaitoslaina	612 100
Vuoden 1961 vakuutuslaitoslaina	131 200
Vuoden 1962 vakuutuslaitoslaina	782 900
Vuoden 1963 vakuutuslaitoslaina	1 336 100
Vuoden 1964 vakuutuslaitoslainat	3 170 900
Vuoden 1965 vakuutuslaitoslainat	5 505 800
Vuoden 1967 lainat	4 893 300
Vuoden 1968 lainat	3 763 200
Aikaisempina vuosina erääntyneet lainat	5 000
Yhteensä	20 200 500

1984 esitys	20 200 500
1983 menoarvio	25 405 700
1982 tilinpäätös	27 696 114

Pääluokan 36 menot luvuittain vuosina 1982—1984

	Tilinpäätös	Menoarvio	Ehdorus	Muutos 1983—1984	
	v. 1982 1 000 mk	v. 1983 1 000 mk	v. 1984 1 000 mk	± 1 000 mk	± %
01. Kotimaisen velan korko (910)	965 931	1 270 855	1 775 359	+ 504 504	+ 40
03. Ulkomaisen velan korko (910)	1 080 560	1 604 657	1 970 621	+ 365 964	+ 23
05. Kotimaisen velan kuoletus (910)	1 851 866	1 547 835	3 631 446	+ 2 083 611	+ 135
07. Ulkomaisen velan kuoletus (910)	505 541	1 742 116	1 686 941	— 55 175	— 3
09. Muut menot valtionvelasta (910)	176 123	220 991	246 431	+ 25 440	+ 12
Yhteensä	4 580 021	6 386 454	9 310 798	+ 2 924 344	+ 46

*Liite n:o 1 Hallituksen esitykseen Eduskunnalle
valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1984.*

TALOUDELLINEN KATSAUS

SISÄLLYS

	sivu		sivu
1 Yleiskatsaus	3	5 Työvoima	43
1.1 Suhdannekehitys vuosina 1982—1984	3	6 Kansantulo	47
1.2 Keskipitkän ajan näkymät	11	7 Kustannukset ja hinnat	49
1.3 Talouspolitiikan lähiajan ongelmia	12	8 Käytettävissä oleva tulo ja sen käyttö	51
2 Kansainväliset suhdanteet	15	8.1 Käytettävissä oleva tulo	51
3 Ulkomaankauppa	24	8.2 Kulutus	53
3.1 Vienti	24	8.3 Investoinnit	55
3.2 Tuonti	26	8.4 Säästäminen ja rahoitustasapaino	57
3.3 Vaihtotase	28	9 Julkinen talous	60
4 Tuotanto	30	9.1 Valtiontalous	60
4.1 Yrittäjätoiminta	30	9.2 Kunnallistalous	64
Maatalous	30	9.3 Sosiaaliturvarahastojen talous	66
Metsätalous	31	9.4 Koko julkinen talous ja finanssipolitiikka	67
Teollisuus	32	10 Rahoitus ja rahoituspolitiikka	71
Talonrakennustoiminta	35	Liite: Taloudellisia tapahtumia 1.1.1981—21.9.	
Maa- ja vesirakennustoiminta	36	1983	74
Palveluelinkeinot	37	Liitetaulut	84
4.2 Julkinen toiminta ja muu toiminta	39		
4.3 Kokonaistuotannon kehitys	40		

Asetelmissa ja taulukoissa käytetyt symbolit

Ei mitään ilmoitettavana	—
Suure pienempi kuin puolet käytetystä yksiköstä	0
Tietoa ei ole saatu
Loogisesti mahdoton esitettäväksi
Ennakkotieto	*
Ennuste	**

Kukin asetelmien ja taulukoiden luvuista on pyöristetty erikseen, mistä aiheutuu, etteivät summat aina täsmää.

Asetelmissa esitetyt keskimääräiset vuosimuutokset tarkoittavat trendimuutosta, paitsi 2. luvussa, jossa ne tarkoittavat vuosimuutosten keskiarvoa.

1 Yleiskatsaus

1.1 Suhdannekehitys vuosina 1982—1984

Tärkeimmät olettamukset

Suhdanne-ennusteessa on kotimaisen talouspolitiikan osalta noudatettu tavanmukaista käytäntöä, jonka mukaan jo päätettyjen ja eduskunnalle esitettyjen (ml. nyt annettava tulo- ja menoarvioesitys) toimenpiteiden vaikutukset otetaan huomioon. Rahoitusmarkkinoiden tilan on oletettu pysyvän kohtalaisen kireänä. Markan ulkoisen arvon ja valuuttojen keskinäisten suhteiden on oletettu pysyvän heinäkuun 1983 tasolla.

Tulo-, kustannus- ja hintakehitystä koskeva ennuste perustuu mm. hallitusohjelman tavoitteeseen, jonka mukaan kuluttajahintojen nousu vuoden 1984 aikana rajoitetaan enintään kuuteen prosenttiin. Muut tekijät huomioon ottaen tavoite on saavutettavissa, jos meneillään olevalta sopimuskaudelta periytyvien korotusten lisäksi sopimuspalkkoja korotetaan 1.3.1984 lukien enintään 3 %.

Muilta osin ennusteiden perusteina olevat oletukset ja arviot esitetään tämän Taloudellisen katsauksen eri luvuissa.

Maailmantalous elpyy verkkaan

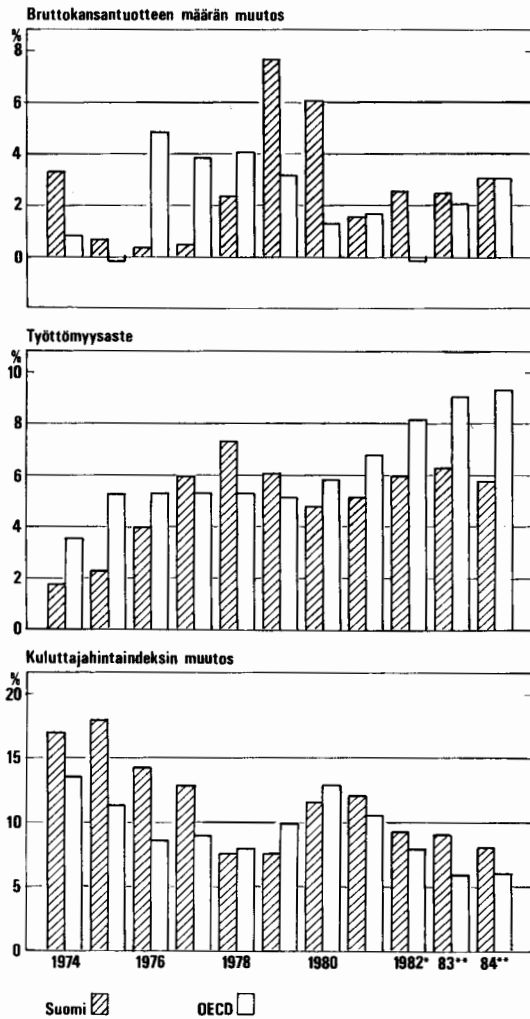
Toisen öljykriisin jälkeen, vuodesta 1979 kokonaistuotanto on kasvanut läntisissä teollisuusmaissa hitaasti, vain prosentin verran vuodessa. Suomen viennille tärkeissä maissa kehitys on ollut vielä heikompi, kasvuvauhdin jäädessä keskimäärin vain puoleen prosenttiin. Monissa suurissa teollisuusmaissa talouspolitiikan tärkeimpänä tavoitteena on ollut inflaation hillitseminen, johon on pyritty erityisesti kireän rahapolitiikan

avulla. Kun kasvu on jäänyt hitaaksi, verotulot eivät ole lisääntyneet siinä määrin kuin yhteiskuntapoliittisten uudistusten rahoitus olisi edellyttänyt; vaikka mm. sosiaalimenojen kasvua on pyritty hillitsemään, julkisen talouden alijäämät ovat muodostuneet suuriksi. Kireän rahapolitiikan takia reaalikorko nousi Yhdysvalloissa korkeaksi. Tämä on yksi keskeinen syy dollarin arvon tuntuvaan nousuun, ja pääomamarkkinoiden välityksellä se on vetänyt korkoja ylös myös muissa maissa. Siksi yritysten investoinnit ovat pysyneet heikkoina, ja monissa maissa asuntojen ja kestävien kulutustavaroiden kysyntä on ollut pitkään laimeaa.

Taantumien pitkittyminen teollisuusmaissa on vaikeuttanut kehitysmaiden asemaa. Kehitysmaiden vientitulot ovat kasvaneet vain hitaasti tai jopa supistuneet, ja monet niistä ovat joutuneet vaikeuksiin velkataakkansa takia. Myös öljyä vievät kehitysmaat ovat kärsineet taantumasta, kun öljyn kysyntä on vähentynyt ja sen hinta laskenut. Läntisten teollisuusmaiden vienti kehitysmaihin vähenikin viime vuonna. Sosialististen maiden taloudellista kehitystä ovat heikentäneet maailmantalouden taantuma ja niiden suuri velkaantuneisuus länsimaille; tämän takia myös itä-länsi -kauppa on taantunut. Koko maailmankaupan määrä väheni viime vuonna.

Inflaatio on useissa läntisissä teollisuusmaissa hidastunut huomattavasti. Energiaraaka-aineiden hinnat ovat alentuneet, ja muidenkin raaka-aineiden dollarimääräiset hinnat laskivat viime vuoden loppuun saakka. Palkat ovat monissa maissa nousseet varsin vähän, ja kuluttajahintojen arvioidaan kohoavan tänä vuonna keskimäärin 5 ½ %. Toisaalta hidastunut tuotannon kasvu on heikentänyt työllisyyttä, ja tänä vuonna liki 10 % läntisten teollisuusmaiden työvoimasta on työttömänä.

Kuvio 1. Talouskehitys Suomessa ja OECD-maissa

Vuoden 1982 loppupuolella rahapolitiikkaa kevennettiin Yhdysvalloissa, ja nimelliskorot laskevat huomattavasti viime kevääseen saakka; myös reaalitytulot alkoivat lisääntyä inflaation hidastumisen myötä. Tämän vuoden alkupuolella kokonaistuotanto kasvoi nopeasti. Julkisen talouden alijäämä pysyy kuitenkin varsin suurena, ja kun tuotannolliset investoinnit alkavat vähitellen elpyä, luoton kysynnän kasvu saattaa uudelleen nostaa korkoja; tästä on jo eräitä merkkejä olemassa. Jos lisäksi inflaatio kiihtyy uudelleen, rahapolitiikka voi kiristyä ja nousukausi jäädä lyhyeksi.

1982* 1983** 1984**
muutos, prosenttia

Bruttokansantuotteen määrä

OECD	-0,2	2	3
OECD-Eurooppa	0,4	½	1 ½
OECD, Suomen vientiosuuksilla painotettuna	0,1	1	2

Ulkomaankaupan määrä

OECD, tavaravienti ..	-1,8	0	4
OECD, tavaratuonti ..	-0,5	½	5

Raaka-aineiden maailmanmarkkinahinnat
HWWA-indeksi¹⁾

	-5,0	-8 ½	2
--	------	------	---

Kuluttajahinnat

OECD	7,8	5 ½	6
OECD-Eurooppa	10,5	8 ½	7 ½

¹⁾ Yhdysvaltain dollareina.

Nousukauden leviäminen Länsi-Eurooppaan on verkkaista, ja tänä vuonna kokonaistuotanto kasvane vain vähän. Talouspolitiikassa keskipitkän aikavälin tavoitteet, etenkin julkisen talouden tervehdyttäminen ja inflaation hillintä ovat edelleen etusijalla, ja elvyttävät toimet ovat olleet enintäänkin varovaisia. Vientinäkömät muualle kuin Yhdysvaltoihin pysyvät yhä heikkoina, eikä merkkejä tuotannollisten investointien elpymisestä ole erityisemmin havaittavissa. Kun Länsi-Euroopan maiden tuotannon kasvun nopeutuminen perustuu lähinnä viennin kasvuun Yhdysvaltoihin sekä kulutuskysynnän lievään elpymiseen, tuotannon kasvu jää ensi vuonna ehkä vain 1½ prosenttiin.

Kuluttajahinnat nousevat OECD-maissa ensi vuonna 6 %, mahdollisesti vähemmänkin. Työttömyysaste pysyttelee 10 prosentin paikkeilla; nuorisotyöttömyys kohonnee 20 prosenttiin.

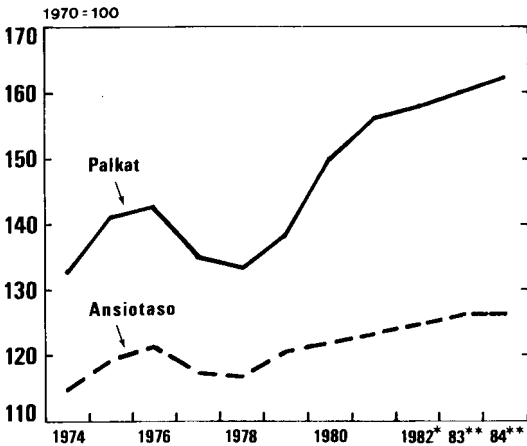
Suomen vientiosuuksilla painotettuna kokonaistuotanto kasvaa läntisissä teollisuusmaissa tänä vuonna yhden ja ensi vuonna parin prosentin verran. Tärkeimpien vientituotteidemme kannalta näkömät ovat kuitenkin jonkin verran suotuisimmat. Erityisesti metsäteollisuustuotteiden vientimahdollisuudet ovat paremmat kuin mihin kokonaistuotannon kasvu sinänsä viittaisi mm. sen vuoksi, että Pohjois-Amerikan tuottajien tarjonta Länsi-Eurooppaan on vähentynyt.

Inflaatio pysyy ongelmana Suomessa

Huolimatta monista tuotantokustannusten nousua hillitsevistä talouspoliittisista toimista teollisuuden kansainvälinen hintakilpailukyky heikentyi vuodesta 1978, pääasiassa liian suurten nimellistulojen korotusten vuoksi. Lokakuun 1982 devalvaatiot sekä niiden yhteydessä päätetyt muut toimet paransivat kilpailukyvyyn suunnilleen pitkän aikavälin keskimääräiselle tasolle. Ruotsiin nähden teollisuuden hintakilpailukyky on kuitenkin nyt viidenneksen pitkän aikavälin keskimäärää heikompi. Heikkenevä suunta jatkuu jälleen v. 1984, vaikka tulonkorotukset olisivat alussa esitetyn oletuksen mukaiset.

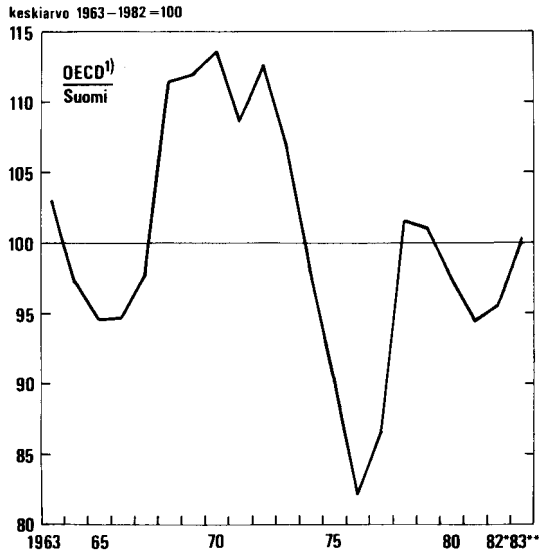
	1982*	1983**	1984**
	muutos, prosenttia		
Ansiotasoindeksi	10,7	10	8
Ansiotasoindeksi, reaalin	1,3	1	0
Kuluttajahintaindeksi ..	9,3	9	8
Työkustannukset tehdasteollisuudessa (tuoteyksikköä kohti)	4,9	5	6
Kotitalouksien käytävissä oleva reaalitytö	4,7	2	1

Kuvio 2. Palkkatulojen ja ansiotason reaalin kehitys

on alentunut. Viime syksyn devalvaatiot korottivat markkamääräisiä tuontihintoja, mutta vuoden loppupuolella voimassa olleen hintasulun sekä kireän kilpailun takia devalvaatioiden vaikutukset ovat näkyneet hitaasti. Kuluttajahintojen nousu johtuukin pääasiassa kotimaisista tekijöistä, lähinnä nimellistulojen suurista korotuksista. Ansiotasoindeksi nousi viime vuonna keskimäärin 10 ½ % ja tänä vuonna lähes saman verran. Ensi vuonnakin ansiotaso kohoaa 8 %, vaikka palkkojen sopimuskorotukset kulumassa olevan sopimuskauden jälkeen ensi vuonna olisivat enintään 3 %. Myös muut tulot ovat kohonneet merkittävästi. Lisäksi eräät valtion toimenpiteet, mm. liikevaihtoveron korotus 1.6.1983 lukien, ovat nopeuttaneet kuluttajahintojen nousua. Vuonna 1982 kuluttajahintaindeksi kohosi 9,3 %; tänä vuonna sen ennustetaan nousevan 9 %. Hallitusohjelmassa tavoitteeksi asetettu kuluttajahintojen nousun hidastuminen enintään kuuteen prosenttiin vuoden 1984 aikana merkitsee sitä, että ne ovat ensi vuonna keskimäärin 8 % korkeammat kuin tänä vuonna.

Kuvio 3. Teollisuuden hintakilpailukyky länsimarkkinoilla subteellisin yksikkötyökustannuksin mitattuna

1) 14 maan vientiosuudet Euroopassa painotettuina Suomen viennin tavararakenteella.

Kotimaisen hintatason nousu tänä ja ensi vuonna johtuu vain vähäisessä määrin ulkomaisista tekijöistä. Valuuttamääräiset tuontihinnat ovat kohonneet vuoden 1983 alkupuolelle saakka hitaasti, ja mm. öljyn maailmanmarkkinahinta

Länsivienti kasvaa, itävienti vähenee

Viennissä taantumun pohja ohitettiin kesään 1983 mennessä. Viime vuonna sekä itä- että länsivienti vähenivät määrältään; lähinnä vain metalliteollisuustuotteiden toimitukset kasvoivat. Vuoden 1983 alkukuukausina viennin määrä vielä supistui. Sittenkin kysyntä on kuitenkin vahvistunut läntisillä markkinoilla, ja vuoden loppupuoliskolla etenkin metsäteollisuustuotteiden vienti alkaa kasvaa. Kun itäviennin määrä kuitenkin supistuu edelleen, koko tavaravienti kasvaa vain vähän.

Ensi vuonna länsiviennin määrä kasvaneen kymmeneksen. Metsäteollisuustuotteiden toimitukset kasvavat edelleen tuntuvasti. Myös kulutustavaroiden ja jossain määrin investointitavaroiden vienti alkaa elpyä. Koska vienti Neuvostoliittoon supistunee ensi vuonna kymmeneksen, koko tavaravienti kasvaa vain 3 ½ %. Vientiponnisteluja onkin tarpeen lisätä uusien markkinoiden löytämiseksi ja länsiviennin kasvun parantamiseksi.

	1982	1983**	1984**
	muutos, prosenttia		
Tavaraviennin arvo	4 ½	9 ½	11 ½
puuteollisuustuotteet	-8	17	19
paperiteollisuustuotteet	2	9	18
metalli- ja konepajateollisuustuotteet	21	10	5
Tavaratuonnin arvo	5 ½	9	10
raaka- ja polttoaineet	4	5	10
valmiit tavarat	10	20	9
	mrd markkaa		
Kauppataase ¹⁾	-2,2	-2,1	-1,6
Vaihtotase	-4,7	-5,5	-4,7

¹⁾ Ml. korjaukset.

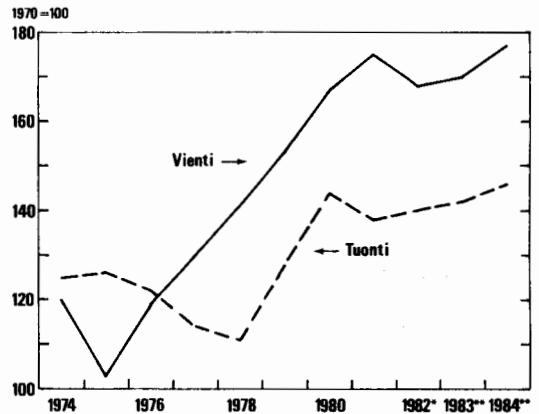
Palvelusten vienti väheni viime vuonna; etenkin matkailu- ja projektivientitulot supistuivat. Tänä ja ensi vuonna palvelusten vienti kasvaa hieman.

Kaikkiaan tavaroiden ja palvelusten vienti kasvaa tänä vuonna 1 ½ % ja ensi vuonna 4 %.

Tuonti vilkastuu

Viime ja tämän vuoden aikana tuonnin määrä on kasvanut hitaasti. Kulutustavaroiden kovan

Kuvio 4. Ulkomaankaupan määrä

kysynnän vuoksi niiden tuonti on kuitenkin lisääntynyt tuntuvasti molempina vuosina. Investointitavaroiden tuonti on alkanut kasvaa tänä vuonna. Viime vuonna raaka-aineita tuotiin vielä runsaasti mm. metalliteollisuudelle, mutta tänä vuonna tämä tuonti vähenee. Ensi vuonna tuotantotoiminnan vilkastuminen lisää tuontia; raakaöljyn ja polttoaineiden tuonnin määrä pysyy kuitenkin ennallaan.

Korkomenot rasittavat vaihtotasetta

Kauppataaseen vaje oli viime vuonna runsas 2 mrd mk; alijäämää kavensi tuntuvasti se, että vientihinnat kohosivat 2 prosenttiyksikköä tuontihintoja nopeammin. Tänä ja ensi vuonna alijäämä pysyttelee edelleen 2 mrd markan paikkeilla. Palvelusten viennistä saatavat tulot ylittävät niiden tuonnista aiheutuvat menot näinä vuosina noin 3 mrd markalla.

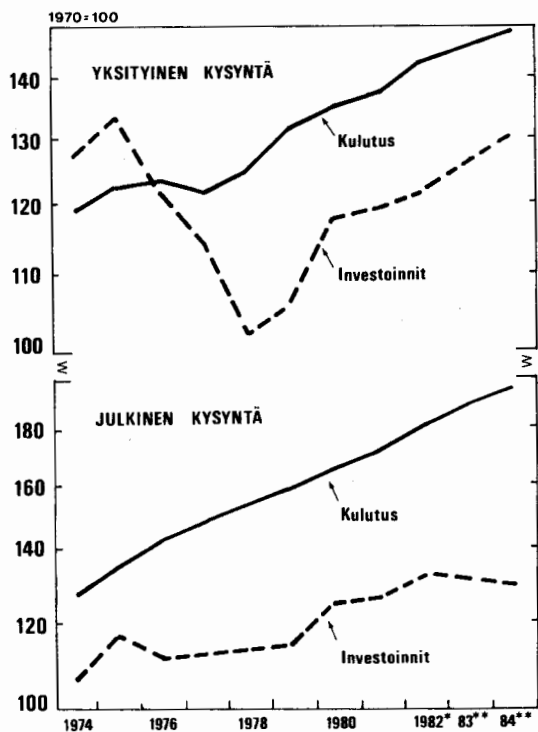
Ulkomaisista veloista aiheutuvat korkomenot ovat kasvaneet nopeasti, ja viime vuonna nettokorkomenot veivät valuuttatuloista 5 ½ mrd mk. Kaikkiaan korkomenot ja muut tuotannonkijäkorvaukset sekä kehitysapumenot ja muut tulonsiirrot ylittävät vastaavat tulot tänä ja ensi vuonna jo yli 6 mrd mk. Vaihtotaseen alijäämä kohoaa tänä vuonna 5 ½ mrd markkaan, ja viennin elpymisestä huolimatta se lienee ensi vuonna 4 ½ mrd mk.

Yritysten investoinnit elpymässä

Yritysten kannattavuus on taantumun aikana pysynyt tyydyttävänä. Muun muassa devalvaatiot ja toimet tuotantokustannusten alentamiseksi

ovat parantaneet yritysten toimintaedellytyksiä ja lisänneet investointihalua. Teollisuuden investoinnit ovatkin pysytelleet korkeasuhdanteen aikana saavutetulla tasolla. Tänä vuonna etenkin pienten ja keskisuurten yritysten investoinnit ovat vilkastuneet. Yleisemmin teollisuusinvestointien kasvun odotetaan nopeutuvan ensi vuoden loppua kohti. Kaupan ja eräiden palvelualojen investointitoiminta on etenkin tänä vuonna ollut vilkasta investointiveron päättymisen takia.

Kuvio 5. Kotimaisen kysynnän määrä (ilman varastoja)

Kotitalouksien käytettävissä olevien reaalityulojen kasvu sekä rahoitusmarkkinoiden keveys lisäsivät asuntoinvestointeja viime vuonna muutama prosentti. Tänä ja ensi vuonna ne kuitenkin jälleen vähenevät pitemmän aikavälin trendin mukaisesti.

Kaikkiaan kiinteät investoinnit vuosina 1982—1984 kasvavat 2—3 prosentin vuosivauhtia, ja investointiaste (investointien suhde bruttokansantuotteeseen) pysyy 24 prosentin tuntumassa. Tämä on vain hieman pitkän aikavälin keskiarvon alapuolella. Varastojen muodostus lisää kokonaiskysyntää tänä vuonna hieman ja ensi vuonna tuntuvammin.

Yksityisen kulutuksen yllättävä kasvu taittumassa

Yksityinen kulutus kasvoi viime vuonna odotamattoman paljon, 4 %; kestokulutushyödykkeiden kysyntä lisääntyi peräti 15 %. Myös palvelujen kysyntä kasvoi tuntuvasti. Merkittävää oli matkailutaseen tuntuva heikkeneminen: suomalaisten matkailu ulkomailla kasvoi ja ulkomaa-alaisten Suomessa väheni.

Yksityisen kulutuksen ripeä kasvu perustui kotitalouksien käytettävissä olevien reaalityulojen liki 5 prosentin suuruiseen lisäykseen; tämä oli kaksinkertainen kokonaistuotannon kasvuun verrattuna. Huomattava osa ostovoiman lisäyksestä johtui sosiaalisten tulonsiirtojen ja yrittäjätulojen kasvusta. Erityisesti kestokulutustavaroiden kysyntää vuoden loppupuolella kiihottivat devalvaatioita seuranneen hintasulun päättymisen jälkeen odotettavissa olleet hinnannousut, sekä helppo luotonsaanti. Pääasiassa samat tekijät johtivat myös asuntojen kysynnän suureen lisäykseen, josta yhtenä seurauksena oli niiden hintojen nopea kohoaminen etenkin pääkaupunkiseudulla.

Vilkas kulutuskysyntä on jatkunut myös tämän vuoden alkupuoliskolla. Vuoden puolivälin jälkeisen tilanne muuttuu kuitenkin selvästi; erityisesti kestokulutustavaroiden kysyntä vähenee, kun reaalityulojen kasvu hidastuu ja luotonsaanti vaikeutuu. Koko vuonna yksityinen kulutus kasvaneekin vain pari prosenttia.

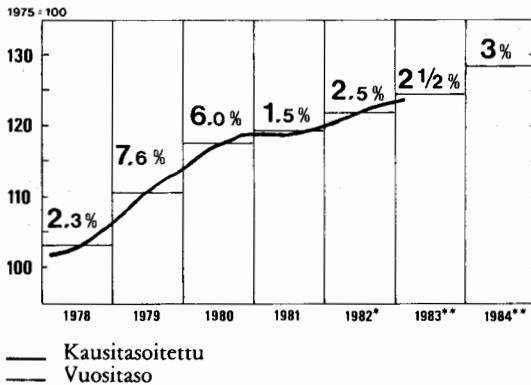
Tuotannon elpymistä seuraava työllisyyden paraneminen lisää ensi vuonna kotitalouksien ansaintatuloja reaalisesti hieman. Kun verotus kiristyy ja sosiaalisten tulonsiirtojen kasvu hidastuu, käytettävissä olevat reaalityulot lisääntyvät vain vähän. Kulutusmahdollisuuksia kaventaa myös rahoitusmarkkinoiden pysyminen kohtalaisen kiireinä. Yksityinen kulutus kasvaneekin vain 1½ %, joka sekin merkitsee kotitalouksien säästämisasteen alenemista.

Kansalaisten elintaso kohosi viime vuonna tuntuvasti myös sen vuoksi, että yleisöä välittömästi palveleva julkinen kulutus kasvoi 5 %; erityisesti terveys- ja sosiaalihuollon palveluja lisättiin merkittävästi. Tänä vuonna kasvu on 3½ %. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuusjärjestelmän uudistamisen (Valtava) jälkeen kunnat ostavat yksityisiltä laitoksilta eräitä sosiaalipalveluja, joita nämä ovat tuottaneet valtionapujen turvin. Lähinnä tämän vuoksi yleisöä välittömästi palveleva julkinen kulutus kasvaa v. 1984 tämänvuotista enemmän.

Tuotanto kasvaa tasaisen hitaasti

Syksyllä 1982 julkaistussa Taloudellisessa katsauksessa arvioitiin, että kokonaistuotannon kasvu v. 1982 jää yhteen prosenttiin. Kesällä 1983 julkaistut tilastot osoittavat sen olleen 2½ %, eli sen, mitä syksyllä 1981 ennustettiin. Tämä verran elvyttävästä finanssi- ja rahapolitiikasta, joka kiihotti yksityistä kulutusta ja asuntojen kysyntää; lisäksi hyvien säiden vuoksi maataloustuotanto ja turpeen nosto kasvoivat tuntuvasti edellisen vuoden heikon tuloksen jälkeen, ja itävienti ylläpiti metalliteollisuuden nopeaa kasvua.

Kuvio 6. Kokonaistuotanto (bruttokansantuote markkinahintaan) neljännesvuosittain

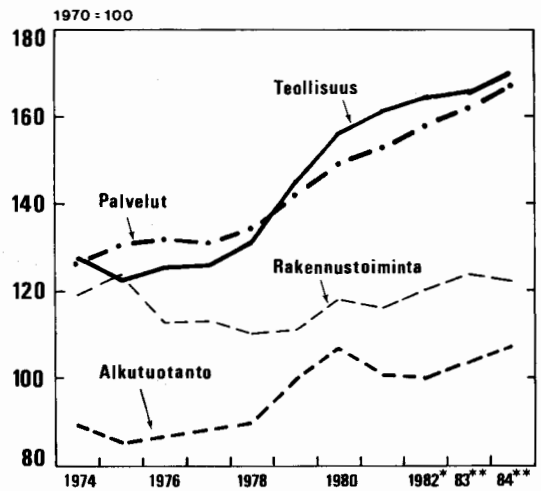
Prosenttiluvut: määrän muutos edellisestä vuodesta

Elvyttävän talouspolitiikan vaikutukset tuntuivat vielä vuoden 1983 alkupuolella. Varsinainen suhdannenousu ei kuitenkaan voi perustua pelkästään kotimaisiin kysyntätekijöihin, ja kun niiden vaikutus heikkenee vuoden 1983 puolivälissä, tuotannon kasvu asianomaisilla tuotannonaloilla hidastuu tai jopa vähenee, paitsi maataloudessa, jossa myös tänä vuonna saadaan hyvä tuotos.

Vuoden 1983 loppupuolella tuotantoon alkaa vaikuttaa kysynnän elpyminen läntisissä teollisuusmaissa, mikä merkitsee länsiviennin kasvuun perustuvan noususuhdanteen alkamista. Erityisesti metsäteollisuuden ja sitä palvelevien alojen tuotanto kasvaa tuntuvasti. Koko vuonna bruttokansantuotteen määrä kasvaa 2½ %.

	1982*	1983**	1984**
	tuotannon määrän muutos, prosenttia		
Yrittäjätoiminta	2,1	2	3
alkutuotanto	-0,2	3½	3
teollisuus	3,0	1	3½
tehdasteollisuus....	1,9	1	3
rakennustoiminta	3,7	3	-1½
palveluelinkeinot	3,1	2½	3½
Julkinen toiminta	3,5	3	2½
Muu toiminta	1,5	2	2
Bruttokansantuote tuottajahintaan	2,3	2½	3

Kuvio 7. Tuotanto yrittäjätoiminnassa

Ensi vuonna länsivienti ja varastoinvestoinnit sekä jossain määrin tuotannolliset investoinnit lisäävät tuotantoa. Kiristymässä olevan talouspolitiikan takia kulutuskysyntää palveleva tuotanto lisääntyy vain vähän ja asuinrakennustuotanto vähenee pari prosenttia. Samasta syystä myös julkisten palvelujen tuotannon kasvu hidastuu. Kokonaistuotannon kasvun v. 1984 on arvioitu yltävän kolmeen prosenttiin.

Työllisyys pysynyt aiemmin arvioitua parempana

Työllisyyden kehitystä tarkasteltaessa on otettava huomioon tilaston uudistaminen v. 1983. Se ei juuri muuttanut työttömien määrää, mutta työssä olevien määrä todettiin noin 100 000 henkeä aiemmin arvioitua suuremmaksi. Tämä sinänsä laski työttömyysastetta 0,3 prosenttiyksik-

köä. Kuitenkin myös työttömien määrä jäi aiemmin ennustettua pienemmäksi. Taantumankin aikana työpaikat lisääntyivät, viime vuonna etenkin palveluelinkeinoissa. Työvoiman tarjonta kasvoi kuitenkin enemmän, ja työttömien määrä kohosi keskimäärin 149 000 henkeen ja työttömyysaste 5,9 prosenttiin.

	1982*	1983**	1984**
muutos, prosenttia			
Työllinen työvoima	1,0	0,4	0,8
alkutuotanto	2,3	-1,6	-0,7
teollisuus ja rakennus-			
toiminta	-2,4	-2,1	0,3
palveluelinkeinot	3,0	2,7	1,4
Työn tuottavuus	3,5	2½	2½
prosenttia			
Työvoimaosuus	69,0	69,1	68,9
Työttömyysaste	5,9	6,2	5,7
alle 25-vuotiaat	10,6	11,0	10,0
1 000 henkeä vuoden aikana			
Maastamuutto (netto) ..	-7,0	-4	-3

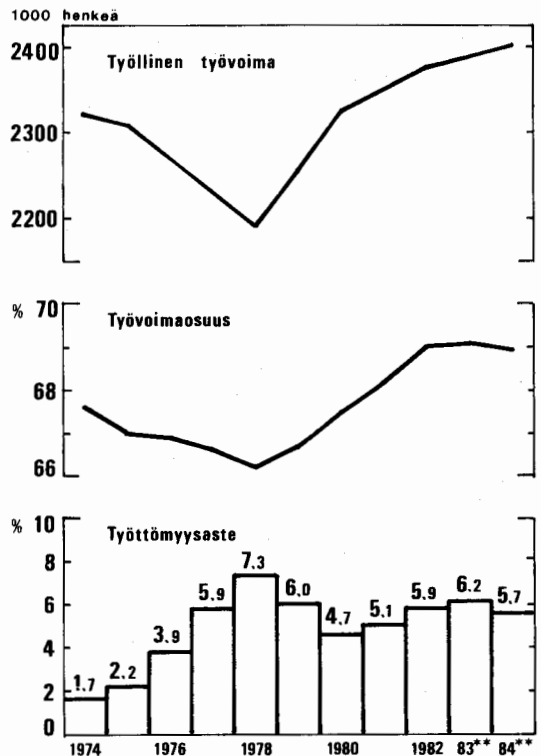
Tänä vuonna työvoiman kysyntä ei paljoakaan lisäännny viimevuotisesta, koska tuotannon kasvu on hidastumassa monilla työvaltaisilla aloilla ja nopeutumassa pääomavaltaisemmillä aloilla. Kun tarjonta kasvaa, tosin viimevuotista hitaammin, työttömien määrä nousee keskimäärin 8 000 henkeä, ja työttömyysaste kohoa 6,2 prosenttiin, jääden kuitenkin hieman alemmaksi kuin viime syksynä ennustettiin.

Ensi vuonna tuotannon elpyminen alkaa lisätä työvoiman kysyntää, ja työpaikkojen määrä kasvanee lähes 20 000. Suhdannetyöttömyys alkaa vähentyä vuoden 1984 alusta, ja koko vuoden työttömyysasteen ennustetaan laskevan 5,7 prosenttiin, jolloin vuoden lopulla se olisi 5,3 %.

Valtiontalouden asema huonontunut nopeasti

Taantuma on hidastanut valtion verotulojen kasvua viime ja tänä vuonna. Lisäksi eräät elvyttävät talouspoliittiset toimet ovat vähentäneet tuloja, kuten ennakonpidätysten alentaminen, investointien veronhuojennukset ja sähköveron osittainen palautus tämän vuoden aikana. Toisaalta kuitenkin yksityisen kulutuksen tuntuva vahvistuminen viime vuoden lopulla ja tämän vuoden alkupuolella on lisännyt liikevaihtoveron ja muiden välillisten verojen tuottoa odotettua enemmän.

Kuvio 8. Työllisyys

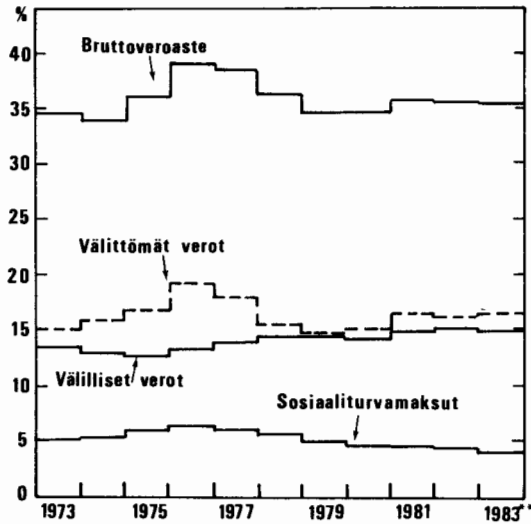

Valtion menoja on lisätty tuotannon elvyttämissiksi. Muun muassa sosiaaliturvamaksujen alentamisen takia valtion varoista joudutaan peittämään tuntuva osa Kansaneläkelaitoksen sairausvakuutusmenojen kasvusta.

Kuntien taloudellinen asema on yleisesti pysynyt tyydyttävänä. Niinpä ne ovat laajentaneet palvelutuotantoa enemmän kuin valtioneuvoston ja kuntien keskusjärjestöjen välisissä ns. järjestelyasiakirjoissa on sovittu, ilman että veroäyrin hintaa on tarvinnut sanottavasti nostaa. Tämä on johtanut siihen, että valtion rahoitusosuus kuntien menoihin on tänä vuonna ainakin 2 mrd mk suurempi kuin tavoitteiden toteuttaminen olisi edellyttänyt.

Vuonna 1982 valtiontalouden menot kasvoivat 17 % mutta tulot vain 12 %, ja valtiontalouden nettoraohoitustarve oli 5,2 mrd mk, joka kokonaan katettiin uusilla pitkäaikaisilla lainoilla. Likimain sama suunta jatkuu myös tänä vuonna. Menot lisääntyvät 14 % mutta tulot 9 %. Netto-rahohoitustarve kohoa 8 mrd markkaan, ja kun kuoletuksiin tarvitaan 3,9 mrd mk, bruttorahohoitustarve on 12 mrd mk. Uusista lainoista on

Kuvio 9. Bruttoveroaste

jouduttu ottamaan viime ja tänä vuonna lähes puolet ulkomailta. Valtiontalous on siten ollut selvästi kasvua tukeva molempina vuosina.

Vuoden 1984 tulo- ja menoarvioesityksen mukaan finanssipolitiikan linja kiristyy, sillä tavoitteena on hidastaa inflaatiota ja vahvistaa valtiontalouden asemaa tilan luomiseksi elvytystoimille seuraavan matalasuhdanteen aikana. Siksi menojen kasvua esitetäänkin rajoitettavaksi varsin huo-

mattavasti, jotta verojen korotukset voitaisiin rajoittaa välttämättömimpään. Silti yhteiskunnallisten palvelujen tuotanto laajenee edelleen. Brutorahoitustarve vähenee vajaaseen 11 mrd markkaan. Nettorahoitustarpeen suhde bruttokansantuotteeseen pienenee kahteen prosenttiin tämän vuoden kolmesta prosentista.

Rahoitusmarkkinat kiristyvät

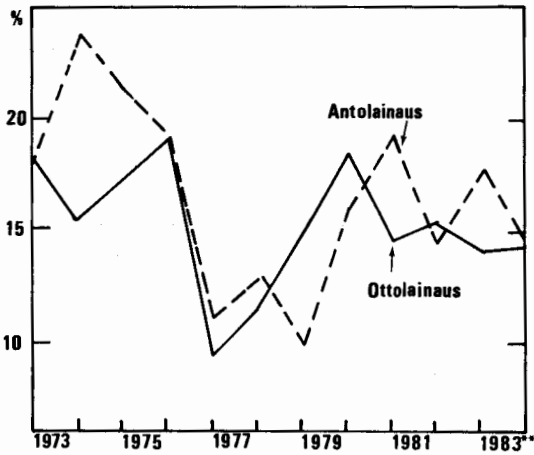
Kotimaista kysyntää elvyttänyt talouspolitiikka on myötävaikuttanut siihen, että kansantalouden ulkoinen tasapaino on pysynyt odotettua heikompana viime ja tänä vuonna. Samalla julkisen sektorin, etenkin valtion säästämisaste on alentunut tuntuvasti. Valtion pääomantuonti ja Suomen Pankin elvytystä tukeva rahapolitiikka pitivät kotimaiset rahoitusmarkkinat keveinä tämän vuoden kevääseen saakka.

Kevätalvesta lähtien rahapolitiikan otetta on kuitenkin kiristetty luottojen kasvun hidastamiseksi. Luottojen sekä tarjonnan että kysynnän kasvua on pyritty vähentämään keräämällä kassavarantotalletuksia, nostamalla liikepankkien keskuspankkivelan räsitusta ja korottamalla korkotasoa. Luottojen kasvun odotetaan hidastuvan myös siksi, että viime vuoden lopun ja tämän vuoden alun poikkeukselliset kysyntätekijät ovat väistymässä. Pankkien keskuspankkiaseman odotetaan syksyn aikana edelleen hieman vaikeutu-

1. Kysynnän ja tarjonnan tase

	1982* mrd mk	1982*	Määrä 1983**	1984** muutos, prosenttia	1982* prosenttia	Hinta 1983**	1984**
Bruttokansantuote markkinahintaan	237	2,5	2½	3	8,9	8½	7½
Tavaroiden ja palvelusten tuonti	74	1,3	1½	3	4,7	8	7
Kokonaistarjonta	311	2,3	2	3	7,9	8½	7½
Tavaroiden ja palvelusten vienti	75	-3,8	1½	4	6,7	7½	7
Kulutus	179	4,3	2	2	9,6	9	8
yksityinen	131	3,9	2	1½	9,2	9	8
julkisen	47	5,3	3½	3½	10,6	9½	8½
Kiinteän pääoman bruttomuodostus	57	3,0	2½	2½	7,5	9	8
yksityinen	49	2,5	3½	3	7,4	9	8
julkisen	8	5,6	-½	-3	7,9	9	8
Varastojen muutos ¹⁾ (ml. tilastollinen ero)	0	0,5	0	½
Kokonaiskysyntä	311	2,3	2	3	7,9	8½	7½
kotimainen kysyntä (ml. tilastollinen ero)	236	4,5	2½	3	8,2	8½	7½

¹⁾ Varastojen muutoksen vaikutus kokonaiskysynnän muutokseen, prosenttiyksikköä.

Kuvio 10. Pankkien otto- ja antolainaus¹⁾

¹⁾ Kannan muutos joulukuusta joulukuuhun.

van. Rahoitusmarkkinoiden arvioidaan pysyvän kireinä myös ensi vuonna; tähän vaikuttavat erityisesti edelleen suurehko vaihtotasevaje ja valtion pääomantuonnin arvioitu supistuminen.

1.2 Keskipitkän ajan näkymät

Kansainvälinen talous kasvaa lähivuosina verrattain hitaasti, sillä pelko inflaation kiihtymisestä ja julkisen sektorin suuret alijäämät estävät elvyttävän talouspolitiikan harjoittamista teollisuusmaissa. Lisäksi eräiden kehitysmaiden ja sosialististen maiden velkaongelmat hidastavat maailmantalouden kasvua.

Työttömyys, kansantalouden inflaatioherkkyys ja julkisen talouden sopeuttaminen kokonaistaloudelliseen kehitykseen ovat myös Suomen kansantalouden keskeiset ongelmat lähivuosina. Vaikka työttömyys ja valtionvelka eivät kansainvälisesti verrattuina ole suuria, tilanne ei ole tyydyttävä. Se voi nopeasti muuttua huonommaksi kansantaloudellemme ominaisen rakenteellisen inflaation vuoksi.

Viime vuosina harjoitettu elvyttävä finanssipolitiikka on ollut kansantalouden kasvua tukevaa. Kotimaisen kysynnän ylläpitämä kasvu on ollutkin moniin maihin verrattuna tyydyttävää. Kuitenkin vienti on kehittynyt heikosti, kun ulkomainen kysyntä on ollut laimeaa ja kun samaan aikaan kustannukset ovat nousseet Suomessa jo kolmatta vuotta nopeammin kuin muissa maissa.

Samalla valtion velkaantuneisuus on nopeasti lisääntynyt. Kun finanssipoliittinen elvytysvara on tältä erää käytetty lähes loppuun, lähivuosien kehitys riippuu ensi sijassa länsiviennissä menetettyjen markkinaosuuksien takaisin valtaamisesta ja niiden suurentamisesta. Tämä vaatii välttämättä kilpailukyyn turvaamista. Jos tässä ei onnistuta, riittävää määrää uusia työpaikkoja ei synny, ja työttömyys pahenee, sillä työvoiman tarjonta kasvaa vielä lähivuosina.

Kansantalouden ja valtiontalouden kehitysnäkyelmiä vuoteen 1988 on tarkasteltu valtiovarainministeriön alkukesällä julkaisemassa katsauksessa¹⁾. Siinä hahmotetaan sellaista kansantalouden kehitysuraa, joka turvaisi tyydyttävän työllisyyden samalla, kun valtion velkaantuneisuuden kasvu hidastuisi ratkaisevasti. Katsauksessa esitetään kaksi talouspoliittista linjaa. Passiivisessa linjassa mukaudutaan nyt nähtävissä oleviin kehityssuuntiin, kun taas aktiivisessa linjassa parannetaan pitkäjänteisesti kansantalouden kehitysedellytyksiä puuttamalla erityisesti rakenteellisen inflaation syihin.

Passiivisella talouspolitiikalla inflaatio pysyisi nopeampana kuin muissa maissa ja hintakilpailukyky heikkenisi jatkuvasti. Viennin kasvu jäisi verraten hitaaksi, mikä vaikuttaisi epäedullisesti pääomanmuodostukseen. Kansantalouden investointiaste laskisi edelleen, minkä vuoksi tuotannon uusiutuminen hidastuisi ja reaalin kilpailukyky heikkenisi. Tuotannon kasvu jäisikin keskimäärin 2 prosenttiin vuodessa, ja työttömien määrä ylittäisi v. 1988 tuntuvasti 200 000 henkilön rajan. Myös julkisen sektorin tulojen kasvu olisi hidasta; valtiontalouden alijäämäisyys pysyisi hyvin suurena, ja valtionvelka kasvaisi, vaikka uusia menoja lisääviä päätöksiä ei tehtäisi. Tällainen kehityssuunta pakottaisi ennen pitkää sellaisiin terveystämistöimiin, jotka vähentäisivät yhteiskunnallisia palveluja ja hidastaisivat edelleen talouden kehitystä.

Aktiivisella, pitkäjänteisellä talouspolitiikalla viennin ja investointien kasvua voidaan lisätä niin, että keskimääräinen tuotannon kasvu nopeutuisi noin yhden prosenttiyksikön eli keskimäärin runsaaseen kolmeen prosenttiin vuodessa. Tällöin työpaikkojen määrä lisääntyisi vuoteen 1988 mennessä lähes 100 000, ja työttömyys olisi merkittävästi pienempi kuin mihin passiivinen talouspolitiikka johtaisi.

¹⁾ Valtiovarainministeriö: Kansantalouden ja valtiontalouden kehitysnäykymät vuoteen 1988, Helsinki 1983. Aiemmin vastaava katsaus on julkaistu vuosittain tulo- ja menoarvioesityksen liitteenä.

Aktiivisen talouspoliittisen linjan lähtökohtana on, että rakenteellista inflaatiota vähennetään ja talouden joustavuutta lisätään. Inflaation olisi ensi vuoden aikana hidastuttava samaksi ja sitten 1—2 prosenttiyksikköä hitaammaksi kuin tärkeimmissä ostaja- ja kilpailijamaissa. Työmarkkinoilla on päästävä maltillisiin, kilpailukykyä ja työllisyyttä tukeviin sopimuksiin. Myös palkkaliukumien on pysyttävä kohtuullisina. Reaaliansioiden vähäisestä nousuvarasta huolimatta yksityiset kulutusmenot kasvaisivat lähivuosina kuitenkin keskimäärin samaa vauhtia kuin passiivisessa vaihtoehdossa juuri työllisyyden paranemisen vuoksi. Työvoiman kysynnän edistämiseksi myös työnantajien sosiaaliturvamaksujen kohoaminen on pyrittävä pitämään pienenä. Kilpailun tehostaminen kotimarkkinoilla, puukaupan ongelmien ratkaiseminen sekä suhdanteiden tasoittaminen ovat kansantalouden kasvun vauhdittamiseksi keskeisessä asemassa.

Valtiontalouden tila säilyy kireänä myös siinä tapauksessa, että tuotanto kasvaisi aktiivisen vaihtoehdon mukaisesti yli 3 % vuodessa. Bruttoveroasteen nousu on kuitenkin rajoitettavissa runsaaseen yhteen prosenttiyksikköön keskipitkällä aikavälillä, mikä edellyttää julkisten menojen kasvun tiukkaa hillintää. Tähän ei kuitenkaan päästä pelkästään valtion omia menoja säätelemällä. Koko julkisen talouden nopea kasvu on johtunut suuressa määrin kunnallistaloudesta, ja siksi onkin välttämätöntä puuttua myös kuntien valtionapuun oikeuttavien menojen kehitykseen. Kun valtion menot saisivat määrällisesti kasvaa keskimäärin vähemmän kuin 2 % vuodessa ja kun velanhoitomenot vievät tästä yli puolet, muiden menojen kasvuvara on erittäin vähäinen. Työvoimapolitiikan tehostamista, koulutuksen kehittämistä ja reaalisen kilpailukyyn vahvistamista tarkoittavien määrärahojen lisäämiselle on löydettävä tilaa muiden julkisten menojen kustannuksella.

Vaikka menotalous on hyvin tiukkaa, veroasteen nousun rajoittaminen edellä esitetyllä tavalla merkitsee, että valtion lainanotto pysyy melko suurena. Valtionvelan kasvu hidastuisi kuitenkin ratkaisevasti, ja v. 1988 valtionvelan suhde kokonaistuotantoon olisi 16½ % eli kaksi prosenttiyksikköä tämänvuotista suurempi. Alkavan noususuhdanteen aikana, vuosina 1984—1985, valtion lainanottoa olisi kuitenkin supistettava tuntuvasti, jotta valtiontalouteen saataisiin edes vähäinen elvytyspoliittinen liikkumavara seuraavaa taantumaa ajatellen. Myös olisi tarpeen ohjata lainanottoa entistä suuremmissa määrin kotimaa-

han kuitenkin niin, että tuotannollisten investointien rahoitus ei vaarannu.

Tiukan kansainvälisen kilpailun oloissa joudutaan kiinnittämään erityistä huomiota kansantalouden tuotantopotentiaalin vahvistamiseen. Siinä teollisuuden investoinnit ovat tärkeässä asemassa, ja niiden suotuisan kehityksen turvaaminen edellyttää yritysten toimintapuitteiden säilymistä hyvinä ja siten pitkäjänteistä talouspolitiikkaa.

1.3 Talouspolitiikan lähiajan ongelmia

Suhdannetaantuma on jäänyt maassamme verraten lieväksi, kuten jo vuosi sitten arvioitiin. Kokonaistuotanto kasvoi viime vuonna 2½ %; tänä vuonna sen ennustetaan lisääntyvän saman verran. Kotitalouksien käytettävissä olevat reaalitytulot kohosivat viime vuonna liki 5 % ja kun rahoitusmarkkinat olivat keveät, kotitalouksien kulutus ja asuntohankinnat lisääntyivät tuntuvasti.

Tällaista kehitystä on edistänyt parin viime vuoden aikana harjoitettu elvyttävä suhdannepolitiikka, jolla vientikysynnän heikennyttä on tuettu tuotannon edellytyksiä ja kotimaista kysyntää. Tällä tavoin aikaansaatu tuotantotoiminnan vilkastuminen jää kuitenkin väliaikaiseksi. Se ei johda varsinaiseen taloudelliseen nousukautteen, johon tarvitaan viennin voimistumista. Samalla se on osoittanut, miten herkkä kansantaloutemme ulkoinen tasapaino on inflaation kiihtymiselle ja kotimaisen kysynnän kasvun nopeutumiselle; vaihtotaseen alijäämä kohoaa tänä vuonna 5 ½ mrd markkaan.

Elvyttävä finanssipolitiikka on heikentänyt entisestään valtiontalouden asemaa, kun valtion lainanoton turvin on mm. lisätty kotitalouksien ostovoimaa ja hillitty tuotantokustannusten nousua. Toisaalta keveä finanssi- ja rahapolitiikka on lisännyt inflaatiopaineita, ja nimellistuloja on korotettu enemmän kuin inflaation hillitsemistä koskevat tavoitteet edellyttivät. Hallituksen ja Suomen Pankin vastuulla olevan kysynnänsäätelypolitiikan ja lähinnä etujärjestöjen vastuulla olevan tulopolitiikan koordinointi ei olekaan onnistunut parhaalla mahdollisella tavalla.

Noususuhdanteen nyt alkaessa talouspolitiikan kiristäminen on välttämätöntä; rahapolitiikassa suunnan muutos on jo tapahtunut. Tavoitteena tulee olla erityisesti kansantalouden ulkoisen aseman vahvistaminen, ei pelkästään vaihtotaseen alijäämän pienentämiseksi vaan ennen kaikkea

viennin voimistamiseksi, mikä kerrannaisvaikutuksensa kautta johtaa tuotannon kasvun nopeutumiseen ja työllisyyden paranemiseen. Finanssipolitiikan tiukentaminen on välttämätöntä myös sen vuoksi, että alkamassa olevan noususuhdanteen aikana valtiontalouden alijäämää on pienennettävä ja valtionvelan kasvua hidastettava selvästi, jotta uuden taantumun alkaessa valtiontaloudelliset edellytykset tuotantoa tukevan talouspolitiikan harjoittamiseen olisivat olemassa. Jos valtiontalouden tasapainottamistoimia nyt lykätään, on vaarana, että ne ajoittuvat seuraavaan laskusuhdanteeseen sitä syventävästi.

Talouspolitiikan onnistumisen ja talouden elpymisen kannalta keskeisessä asemassa on inflaation hidastuminen. Inflaation hillintä ja kilpailukyyn parantaminen ovat olleet keskeisellä sijalla viime vuosien talouspolitiikassa. Sitä korostettiin myös viime syksynä annetussa vuoden 1983 tulo- ja menoarvioesityksessä. Tavoitteena oli tuloratkaisujen ja niitä tukevien finanssipoliittisten toimien avulla kääntää kilpailukyyn heikkenevä suunta. Ruotsin devalvaation takia syksyllä 1982 jouduttiin kuitenkin markan arvoa alentamaan ja samalla päättämään eräistä muista toimista kilpailukyyn parantamiseksi. Sen jälkeen kilpailukyky onkin parantunut hieman pitkän aikavälin keskiarvoa paremmaksi. Ruotsiin nähden kuitenkin hintakilpailukyky on viidenneksen heikompi kuin v. 1978, mikä on haitannut selvästi suomalaisten yritysten kilpailua ruotsalaisten tuottajien kanssa yhteisillä markkinoilla.

Vaikka vuosikeskimääriä tarkastellen hintakilpailukyky on tänä vuonna hieman viimevuotista parempi, sen suunta on jälleen heikkenevä. Muissa maissa on työvoima- ja muiden tuotantokustannusten nousu saatu varsin hitaaksi. Jos nykyinen kehitys jatkuu, kilpailukyyn heikkeneminen alkaa vaikeuttaa vientiä ja hyöty nousukaudesta jää vaatimattomaksi. Taloudelliset vaikeudet kärjistyisivät tällöin seuraavan matalasuhdanteen aikana, kun vienti taantuvilla markkinoilla ei menestyisi riittävän hyvin.

Viime aikojen talouspolitiikka sekä vuoden 1984 tulo- ja menoarvioesitys antavat hyvän perustan inflaation hillitsemiselle. Onnistuminen riippuu yksityisellä sektorilla tehtävistä päätöksistä, lähinnä hinnoittelusta työ- ja hyödykemarkkinoilla. Kun tämän vuoden tuloratkaisut heikentävät kilpailukykyä, nimellisten tuotantokustannusten nousua on vastaisuudessa rajoitettava jyrkemmin. Huomiota joudutaan tällöin kiinnittämään mm. palkkarakenteiden muuttamista koskevien paineiden purkamiseen; jos se ei tapahdu

pitempää aikaväliä koskevan kokonaisratkaisun mukaisesti, toistensa kanssa kilpailevat erillissopimukset kiihdyttävät inflaatiota ja aiheuttavat menetyksiä kaikille osapuolille.

Suotuisan talouskehityksen jatkumiseksi on välttämätöntä, että tulopolitiikka vast'edes tukee tähänastista selvästi paremmin niitä inflaation hillitsemistavoitteita, jotka yleisessä talouspolitiikassa on omaksuttu. Talous- ja tulopolitiikkaa harkittaessa on syytä ottaa huomioon viime vuoden suotuisa kehitys yksityisten kansalaisten kannalta. Kotitalouksien käytettävissä olevat reaali-tulothan lisääntyivät tuntuvasti ja myös kotitalouksia palveleva julkinen kulutus kasvoi.

Inflaation hillitsemiseksi ja yksityisen sektorin tuotantotoiminnan edistämiseksi valtiontalouden asemaa ei tule vahvistaa ensi sijassa verotusta kiristämällä. Bruttoveroasteen lievää nousua lähi-vuosien aikana tämänvuotisesta vajaasta 36 prosentista ei kuitenkaan voitane välttää; tästä merkittävä osa voitaisiin suhdannepoliittisista syistä ajoittaa jo ensi vuoteen. Valtionvelan kasvun hidastamiseksi nimenomaan nousukauden aikana on bruttorahoitustarve päätetty hallitusohjelmassa rajoittaa tämänvuotista 12 mrd markkaa selvästi pienemmäksi. Vaikka valtion tulojen kasvu nopeutuu, niin lainanoton vapistamiseksi menoja voidaan reaalisesti lisätä ensi vuonna vain pari prosenttia. Kun valtionvelan hoito vaatii vähintään tämän, muita menoja keskimäärin tuskin voidaan reaalisesti lisätä. Menojen rajoittamistoimet on syytä kohdistaa lähinnä kotitalouksien tulonsiirtoihin, joita taantumun aikana lisättiin, sekä kuntien valtionapuihin, jotka viime vuosina ovat kasvaneet tuntuvasti suunniteltua enemmän. Kokonaisuudessaan julkisten palvelujen tarjonta kuitenkin lisääntyy tiukasta finanssipoliittisesta linjasta huolimatta. Kyseessä ei siten ole palvelujen vähentäminen, vaan yhteiskuntapoliittisten suunnitelmien toimeenpanon sopeuttaminen nähtävissä olevan talouskehityksen suomiin mahdollisuuksiin niin, että tuotannon kasvu ja työllisyyden paraneminen pitemmällä aikavälillä on mahdollista.

Vaikka yritystoiminnan tukeminen yleisesti ei nyt olekaan ajankohtaista, on noususuhdanteenkin aikana edelleen syytä kiinnittää huomiota eräisiin kannattavan tuotantotoiminnan edellytyksiä pitkällä aikavälillä parantaviin seikkoihin. Reaalisen kilpailukyyn kohentaminen mm. tutkimusta ja tuotekehittelyä sekä koulutusta edistämällä on yhä tarpeen. Tärkeää on myös yritysten rahoitusrakenteiden vahvistaminen ja oman pääoman osuuden suurentaminen vieraaseen pää-

omaan verrattuna. Nykyisin monien yritysten riskinsietokyky on varsin heikko, ja siksi taantumman aikana vaaditaan herkästi yritystoimintaa tukevia talouspoliittisia toimia avuksi. Rahoitusrakenteiden vahvistaminen parantaisi myös yri-

tysten mahdollisuuksia tehostaa tuotannon uudistumiseksi tarpeellisia investointeja ja mm. helpottaisi niiden toimintaa kansainvälisillä markkinoilla.

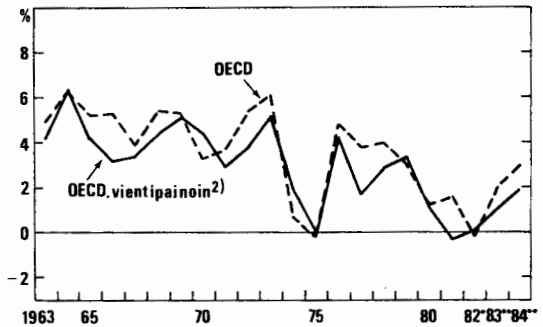
2 Kansainväliset suhdanteet

Kokonaistuotanto ja -kysyntä

Maailmantaloudessa vuosi 1982 oli jo kolmas perättäinen huono vuosi. Kokonaistuotanto läntisissä teollisuusmaissa väheni hieman. Taantumien pitkittyminen on suuressa määrin aiheutunut siitä, että useissa johtavissa markkinatalousmaissa on samanaikaisesti harjoitettu tiukkaa talouspolitiikkaa. Sen avulla inflaatiota on pystytty hidastamaan jopa tavoiteltua nopeammin, ja se johti välillisesti mm. öljyn ja muiden raaka-aineiden hintojen laskuun. Talouspolitiikan toista tavoitetta, julkisen talouden alijäämien merkittävää pienentämistä, ei sitä vastoin ole saavutettu. Toisaalta kireä rahapolitiikka, erityisesti Yhdysvalloissa, nosti reaalkorkotason erittäin korkeaksi, mikä on ehkäissyt investointien elpymisen ja siten pitkittänyt taantumaa.

Suurten teollisuusmaiden talouspolitiikasta riippuu ensi sijassa, millaiseksi kansainvälinen suhdannekehitys muodostuu lähivuosina. Inflaation nopeasta hidastumisesta huolimatta inflaatio-odotukset eivät ole vähentyneet Yhdysvalloissa vastaavasti mm. suuren budjettivajeen vuoksi. Siksi rahapolitiikkaa on jouduttu jälleen kiristämään, minkä seurauksena nimelliskorot ovat kääntyneet uudelleen nousuun ja dollari on yhä vahvistunut. Yhdysvaltain keskuspankki pyrkinee estämään korkotason tuntuva nousu; silti saatetaan ensi vuonna joutua jälleen tilanteeseen, jossa kireä rahapolitiikka katkaisee kasvun. Yhdysvaltain rahapolitiikan kiristäminen pakottaa myös muut teollisuusmaat harjoittamaan kireää talouspolitiikkaa valuuttojensa tukemiseksi ja pääomien maastaviennin ehkäisemiseksi. Yhdysvaltain finanssipolitiikka pysynee löysänä ensi vuonnakin. Muiden läntisten teollisuusmaiden finanssipolitiikkaa pyritään sen sijaan yleensä edelleen kiristämään budjettivajeiden pienentämiseksi. Suhdanteiden elpyminen markkinatalousmaissa saattaa katketa v. 1984, suurelta osin Yhdysvaltain talouspolitiikan kansainvälisten kerrannaisvaikutusten vuoksi.

Kuvio 11. Kokonaistuotanto ¹⁾ OECD-maissa bruttokansantuoteosuuksilla sekä Suomen vientiosuuksilla painotettuna

¹⁾ Määrän muutos edellisestä vuodesta.

²⁾ Suomen viennille tärkeimmät OECD-maat (13 maata).

Korkotason nousu yhdessä teollisuusmaiden vähentyneen tuontikysynnän kanssa on lisännyt kehitysmaiden sekä sosialististen maiden taloudellisia vaikeuksia ja velkaongelmia. Kehitysmaiden ulkomaisten velkojen osuus niiden bruttokansantuotteesta on keskimäärin kolmannes; korkomenojen osuus vientituloista on 10 % ja velanhoitokulut yhteensä puolet. Jos teollisuusmaiden kysyntä elpyy, se helpottaa vähitellen kehitysmaiden vaikeuksia; lähivuosina ne kuitenkin haittaavat kansainvälisten suhdanteiden paranemista sekä suoranaisesti vähentämällä kehitysmaiden ostovoimaa että välillisesti rahoitusmarkkinoilla vallitsevan epävarmuuden kautta.

Yhdysvalloissa kokonaistuotanto kääntyi kasvuun tämän vuoden ensimmäisellä neljänneksellä elvyttävän finanssipolitiikan ja erityisesti syksyllä 1982 tapahtuneen rahapolitiikan keventämisen takia. Japanissa kokonaistuotannon kehitystä heikensivät laimea vientikysyntä ja protektionismi. Vuoden viimeisellä neljänneksellä Japanin viennin määrä oli pienempi kuin vuotta aiemmin. Saksan liittotasavallassa kokonaistuotanto supis-

2. Bruttokansantuotteen¹⁾ määrä eräissä maissa

	1980	1981	1982* muutos, prosenttia	1983**	1984**	Keskimäärin 1981/71
EC	1,1	—0,5	0,3	½	1½	2,5
Alankomaat	0,9	—1,2	—1,4	— ½	½	2,4
Belgia	3,0	—1,8	—0,1	0	1	2,7
Iso-Britannia	—2,0	—2,0	1,2	2	2½	1,4
Italia	3,9	—0,2	—0,3	— ½	2	2,9
Ranska	1,1	0,2	1,7	— ½	½	3,1
Saksan liittotasavalta	1,9	0,2	—1,1	½	2	2,5
Tanska	—1,1	0,1	3,1	1	1	2,1
Norja	3,9	0,8	—0,6	½	1	4,3
Ruotsi	1,9	—0,6	—0,1	2	3	1,8
Suomi	6,0	1,5	2,5	2½	3	3,0
Sveitsi	4,6	1,9	—2,0	— ½	2	1,0
Itävalta	3,2	0,0	1,1	1	2	3,2
OECD-Eurooppa	1,4	—0,2	0,4	½	1½	2,6
Japani	4,9	4,0	3,0	3½	3½	4,8
Yhdysvallat	—0,3	2,3	—1,7	3	4	2,8
OECD	1,2	1,6	—0,2	2	3	3,0
OECD Suomen vuoden 1982 vienti- osuuksilla painotettuna ²⁾	1,1	—0,3	0,1	1	2	2,4

Lähde: OECD, kansalliset lähteet ja kansantalousosasto.

¹⁾ Markkinahintaan.

²⁾ Taulukossa olevien maiden vientiosuuksilla painotettuna.

tui viime vuoden jälkipuoliskolla sekä varastojen purkamisen että investointien ja viennin vähentymisen vuoksi. Tämän vuoden alkupuoliskolla tuotanto kääntyi lievään kasvuun. Länsi-Euroopassa kokonaistuotanto on alkuvuonna hieman kasvanut, kun varastojen supistuminen on pysähtynyt ja yksityisen kulutuksen ohella myös vienti

on vilkastunut jonkin verran. Loppuvuonna kokonaistuotannon kasvua ylläpitävät lähinnä vienti ja varastojen muodostus. Sen sijaan tuotannollisten investointien elpymiseen vielä tämän vuoden kuluessa ei uskota, koska mm. kapasiteetin käytöste on matala.

3. Künteät bruttoinvestoinnit eräissä maissa

	Osuus bruttokansantuotteesta					
	1981 %	1980	1981 määrän muutos	1982* edellisestä vuodesta, prosenttia	1983**	1984**
Yhdysvallat ¹⁾	17,9	—6,1	0,4	—5,0	4½	6
Japani	31,0	1,1	4,0	1,0	1	1½
Saksan liittotasavalta	22,0	3,2	—3,9	—5,6	1½	5
Ranska	21,2	2,4	—1,8	—0,4	—2½	—1½
Iso-Britannia	15,9	—2,8	—8,2	3,4	2½	3
Italia	20,3	9,4	—0,2	—5,3	—3½	1
Ruotsi	19,3	3,4	—4,6	—2,5	—1	½
Suomi	24,3	10,5	1,2	3,0	2½	2½

Lähde: OECD ja kansalliset ennusteet.

¹⁾ Vain yksityiset investoinnit.

OECD-maiden kokonaistuotannon arvioidaan kasvavan tänä vuonna yhteensä 2 %. Suomen vientimarkkinoilla tuotannon lisäys jää kuitenkin tätä pienemmäksi.

Vuoden 1984 kansainväliset suhdannenäkymät ovat yhä epävarmat. Yhdysvalloissa rahapolitiikkaa saatetaan edelleen kiristää, jos inflaatio alkaa kiihtyä. Edellytys vakaalle, useita vuosia kestäväle kasvun kaudelle on liittovaltion budjettialijäämän olennainen supistaminen, mihin ei ilmeisesti päästä tämän budjettivuoden aikana. Yhdysvaltain talous tarjoaa kuitenkin perinteistä vetoapuaan muille maille, mitä tällä kertaa lisää sen hintakilpailukyvyyn heikkous. Kansainvälistä suhdanteiden elpymistä haittaa Yhdysvaltain rahamarkkinoiden tila. Sillä vallitseva korkotaso pitää yhä muiden maiden korkotasoja poikkeuksellisen korkeina. Suhdanteiden paraneminen Länsi-Euroopassa pohjautuu pääosin vientiin, sillä yksityisen kulutuksen tai investointien ei odoteta pystyvän ylläpitämään kasvua. Kehitysmaiden tuotanto kasvaa ensi vuonna 4 %.

Työllisyys

Työllisyys vähentyi läntisissä teollisuusmaissa koko viime vuoden ajan. Työn tuottavuus kohosi suhdannetilanteeseen nähden poikkeuksellisen paljon, ja kun lamasta huolimatta työvoiman tarjonta kasvoi, keskimääräinen työttömyysaste kohosi 8,4 prosenttiin. Työttömyyden kesto on pidentynyt ja työttömyys on muuttunut monissa maissa rakenteelliseksi; myös nuorisotyöttömyys on kasvanut nopeasti.

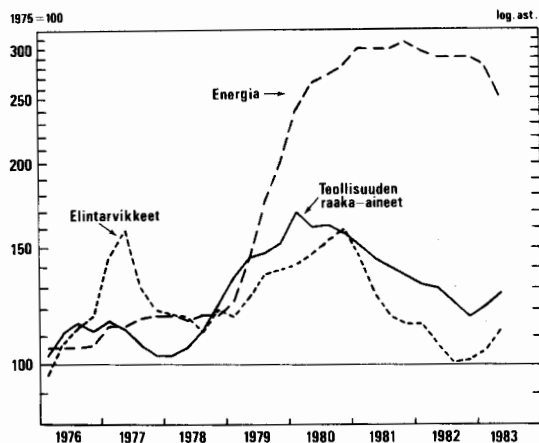
Tänä vuonna työttömyys on hieman vähentynyt Yhdysvalloissa ja sen kasvu on pysähtynyt Isossa-Britanniassa. Läntisissä teollisuusmaissa keskimäärin työttömyys kuitenkin lisääntyy edelleen ja kohonnee lähes 10 prosenttiin. Vuonna 1984 työttömien määrä ylittää 35 miljoonan rajan, joten työttömyysaste pysyy suunnilleen tämänvuotisella tasolla. Tuotannon kasvun takia työllisten määrä kuitenkin lisääntyy. Euroopassa työttömyysaste kohoaa ensi vuonnakin. Nuorison työttömyysaste nousee läntisissä teollisuusmaissa keskimäärin 20 prosenttiin, jolloin se olisi 3 prosenttiyksikköä viimevuotista korkeampi.

Hinnat ja kustannukset

Raaka-aineiden (ilman energiaa) dollarimäärien hintojen lasku pysähtyi viime vuoden lopulla. Tämän vuoden heinäkuun loppuun mennessä ne kohosivat viime vuoden lokakuusta

13 %. Energiaraaka-aineiden hinnat ovat sekä nimellisesti että reaalisesti laskeneet viime vuodesta. Niiden nimellishinnat olivat heinäkuussa 14 % matalammat kuin vuotta aiemmin.

Kuvio 12. Raaka-aineiden maailmanmarkkinahinnat dollareina neljännesvuosittain

Lähde: HWWA-Institut für Wirtschaftsforschung: Konjunktur von Morgen, Hamburg.

Raaka-aineiden hinnat (ilman energiaa) nousivat edelleen sitä mukaa kun kysyntä kasvaa, ja vuoden 1983 aikana niiden arvioidaan kohoavan 15 %. Vuosikeskiarvona dollarimääräiset¹⁾ hinnat eivät kuitenkaan kohoa v. 1983 kovin paljoa, koska ne laskivat lähes koko viime vuoden ajan. Energiaraaka-aineiden hinnat laskivat tämän vuoden alussa tuntuvasti, mutta niiden hintataso vahvistui kesän kuluessa. Ennusteessa hintojen on oletettu kuitenkin pysyvän loppuvuonna nykyisellä tasolla.

Ensi vuonna raaka-aineiden hintojen kohoaminen jatkunee. Nousuvauhti jäänee kuitenkin hitaammaksi kuin vastaavassa suhdannevaiheessa yleensä, sillä mm. korkea korkotaso ja suuret raaka-ainevarastot hillitsevät hintojen kohoamista. Muiden kuin energiaraaka-aineiden hintojen arvioidaan nousevan ensi vuonna 10–15 %. Silti nimellishinnat olisivat ensi vuoden puolivälissä vielä lähes viidenneksen matalammat kuin v. 1980. Raakaöljyn hinnan on oletettu pysyvän nykyisellä tasolla.

¹⁾ Valuuttakurssien on katsauksessa oletettu säilyvän muuttumattomina heinäkuusta 1983 vuoden 1984 loppuun saakka.

4. Tehdasteollisuuden työkustannukset ¹⁾ tuoteyksikköä kohti eräissä maissa

	1980	1981	1982*	1983**	1984**	Keskimäärin 1981/71
			muutos, prosenttia			
Yhdysvallat	11,5	7,2	10,4	1½	3	6,8
Japani	-0,2	4,0	2,4	2	1	5,5
Saksan liittotasavalta	7,1	4,7	3,6	2	½	5,1
Ranska	14,7	14,7	10,8	11	6½	10,3
Iso-Britannia	22,9	9,7	5,4	3	3½	15,0
Italia	12,1	18,2	16,5	15	10½	15,1
Kanada	12,8	10,7	14,2	2	2	8,9
Keskimäärin	11,2	8,5	8,4	3½	3	8,7
Ruotsi	9,6	12,3	3,8	3	½	10,2
Suomi	9,9	9,6	4,9	5	6	11,7

Lähde: OECD ja kansalliset ennusteet.

¹⁾ Kunkin maan omassa valuutassa laskettuna.

Palkat ovat monissa maissa nousseet ennustettua vähemmän, mikä on osaltaan hidastanut tuntuvasti inflaatiota. Tuntiansioiden arvioidaan kohoavan OECD-maissa tänä vuonna keskimäärin 6 %, joka on prosenttiyksikön vähemmän kuin vuosien 1962—1972 keskiarvo. Tuntiansioiden nousu hidastunee tärkeimmissä teollisuusmaissa edelleen v. 1984. Teollisuuden työkustannusten arvioidaan kohoavan OECD-maissa kunkin maan omassa valuutassa laskettuina keskimäärin 3½ % tänä vuonna ja 3 % ensi vuonna.

Kuluttajahintojen nousuvauhti jäi kuluvan vuoden alkupuoliskolla OECD-maissa alle 5½ prosentin. Inflaation hidastumiseen ovat vaikuttaneet mm. matalasuhdanne, raaka-aineiden hintojen lasku ja odotettua maltillisemmat tuloratkaisut. Joissakin maissa on jo alitettu 1960-luvun keskimääräinen inflaatiovauhti. Hintojen nousun hidastamista pidetään silti näissäkin maissa yhä päätavoitteena. Kuluttajahinnat ko-

honnevät tänä vuonna OECD-maissa keskimäärin 5½ % ja ensi vuonna 6 %. Hintojen nousu tämän ja ensi vuoden aikana on suunnilleen sama kuin vuosikeskiarvo. Inflaatio saattaa kuitenkin jäädä ennustettua hitaammaksi. Suomen kannalta tärkeissä maissa kuluttajahintojen ennustetaan kehittyvän seuraavasti:

	1982	1983**	1984**	Keskimäärin 1981/71
	kuluttajahintojen muutos, prosenttia			
Yhdysvallat	6,1	4	5	8,5
Saksan liittotasavalta	5,3	3	3	5,2
Ranska	11,8	9	7½	10,4
Iso-Britannia	8,6	6	6	14,0
Ruotsi	8,6	10½	5	9,7
OECD-Eurooppa	10,5	8½	7½	11,0
OECD	7,8	5½	6	9,6
Suomi	9,3	9	8	11,8

5. Bruttokansantuotteen¹⁾ hinta eräissä maissa

	1980	1981 muutos, prosenttia	1982*	1983**	1984**	Keskimäärin 1981/71
EC	12,3	10,8	9,7	7 ½	6 ½	9,3
Alankomaat	5,3	5,6	6,0	2	2	7,4
Belgia	4,2	5,2	7,5	7	4	7,0
Iso-Britannia	19,2	12,1	7,6	5 ½	6	14,2
Italia	20,7	17,6	17,5	15 ½	12	15,8
Ranska	11,8	12,0	12,6	10	8	10,1
Saksan liittotasavalta	4,4	4,0	4,8	3 ½	2 ½	4,8
Tanska	8,8	10,8	9,8	8 ½	4 ½	9,9
Norja	14,3	14,8	11,0	8	6 ½	9,2
Ruotsi	11,8	9,7	8,2	9 ½	5 ½	9,8
Suomi	8,8	11,7	8,9	8 ½	7 ½	11,8
OECD-Eurooppa	16,4	14,1	10,2	8 ½	7 ½	9,5
Japani	2,8	2,6	2,0	1 ½	2	6,9
Yhdysvallat	9,4	9,3	5,9	5	5	7,4
OECD	12,0	10,7	7,4	6	5 ½	8,4
OECD Suomen vuoden 1982 vienti- osuuksilla painotettuna ²⁾	11,5	9,7	8,1	6 ½	5	9,6

Lähde: OECD ja kansantalousosasto.

¹⁾ Markkinahintaan.

²⁾ Taulukossa olevien maiden vientiosuuksilla painotettuna.

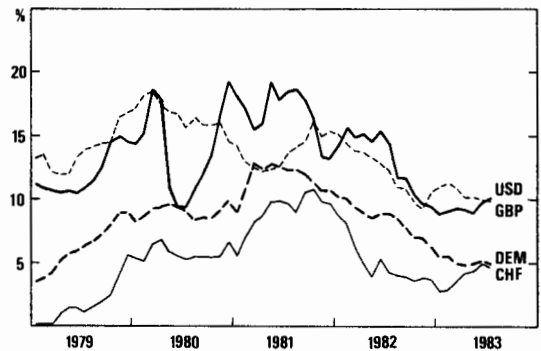
Maailmankauppa

Läntisten teollisuusmaiden tavaraviennin määrä väheni viime vuonna 1 ½. Vuoden loppupuolella varsinkin vienti Opec-maihin ja muihin kehitysmaihin väheni jyrkästi. Vienti supistui vielä tämän vuoden alkupuoliskolla. Myös teollisuusmaiden tuonti Opec-maista ja muista kehitysmaista väheni viime vuonna. Tuotannon elpymisen myötä sen arvioidaan kuitenkin kääntyvän kasvuun kuluvan vuoden aikana.

Tänä vuonna läntisten teollisuusmaiden keskinäisen kaupan odotetaan vilkastuvan. Muiden maiden kysyntä ei sitä vastoin kasva juuri viimevuotisesta. Maailmankauppa vilkastuu selvemmin vasta ensi vuonna.

Kaupan kasvunäkymiä varjostavat yhä monet tekijät. Valuuttakurssit ovat heilahdelleet edelleen ilman, että ne olisivat välttämättä heijastelleet maiden välisiä hinta- ja kustannuseroja,

Kuvio 13. Eurotalletusten 3 kuukauden korkokanta

USD = Yhdysvaltain dollari
 GBP = Englannin punta
 DEM = Saksan markka
 CHF = Sveitsin frangi

6. Tavaravienti ja -tuonti

	1981	1982*	1983**	1984**	1981	1982*	1983**	1984**
	määrän muutos, prosenttia				hinnan muutos, prosenttia			
Vienti								
Yhdysvallat	-3,1	-10,4	-5 ½	3	9,2	1,5	0	3 ½
Japani	10,7	- 2,8	4	5 ½	3,1	5,4	-6 ½	3
Saksan liittotasavalta .	5,3	1,9	-1	3 ½	7,6	5,6	2	2 ½
Iso-Britannia	-1,2	2,2	1 ½	3 ½	8,6	7,4	8 ½	5
OECD	2,3	- 1,8	0	4	9,6	6,7	3	4 ½
Tuonti								
Yhdysvallat	1,1	- 4,8	5 ½	10 ½	5,4	-2,0	-4 ½	1 ½
Japani	-2,2	0	-2	6	1,4	2,5	-9	½
Saksan liittotasavalta .	-3,8	0,6	½	4	12,4	0,9	0	3
Iso-Britannia	-0,4	6,2	3	4	3,3	5,9	9 ½	5 ½
OECD	-1,7	- 0,5	½	5	10,8	4,6	2	4

Lähde: OECD ja kansalliset ennusteet.

mikä yhdessä pitkittyneen laman kanssa on lisännyt protektionistisia paineita.

Läntisten teollisuusmaiden yhteenlaskettu vaihtotaseen alijäämä pienentyy kuluvana vuonna, ja sen arvioidaan pysyvän ensi vuonna suunnilleen yhtä suurena kuin v. 1983. Alijäämää supistaa lähinnä vaihtosuhteen paraneminen. Dollarin tuntuvan yliarvostuksen vuoksi Yhdysvaltain vaihtotaseen alijäämä kasvaa huomattavasti. Opec-maiden vaihtotase on sekä tänä että ensi vuonna alijäämäinen. Sosialististen maiden ulkoinen tasapaino on kohentumassa, ja niiden odotetaan pääsevän lähes tasapainoon ensi vuonna.

Kehitys eräissä maissa

Tärkeimmissä teollisuusmaissa jatkettiin v. 1982 keskipitkän aikavälin tavoitteisiin painottuvaa talouspoliittista peruslinjaa. Pyrkimyksenä oli yhä vähentää inflaatiota sekä pienentää julkisen sektorin alijäämiä. Vaikka mihinkään yhteiseen konkreettiseen talouspoliittiseen linjaan ei kuitenkaan esim. OECD:n piirissä eikä Williamsburgin huippukokouksessa päästy, niin vuoden aikana alettiin kuitenkin kiinnittää aiempaa enemmän huomiota myös yksittäisten maiden talouspoliittisten toimenpiteiden kansainvälisiin vaikutuksiin. OECD:n piirissä suoritettut tutkimukset osoittavat selvästi, että useiden suurten

teollisuusmaiden samanaikaisesti harjoittamalla rajoittavalla talouspolitiikalla on varsin kielteiset vaikutukset.

Yhdysvalloissa talous alkoi elpyä vuoden 1982 lopulla, kun reaaliensiot kasvoivat inflaation hidastumisen takia. Nimelliskorkojen lasku vilkastutti asunto- ja autokauppaa. Muu kulutuskysyntä ei kuitenkaan lisääntynyt vastaavasti, sillä kotitaloudet kohensivat rahoitusasemaansa.

Varainhoitovuotta 1984 koskevan budjettiesityksen mukaan tavoitteena on edelleen rajoittaa julkisten menojen kasvua ja keventää verotusta. Linja on kuitenkin johtanut tiukan finanssipolitiikan sijasta varsin elvyttävään budjettipolitiikkaan, koska puolustusmenojen lisäämisestä ja luvatuista verohelputuksista ei ole haluttu tinkiä. Liittovaltion budjetin alijäämä on muuttunut rakenteelliseksi, eikä sitä pystyttäne lähivuosina supistamaan muuttamatta talouspolitiikan linjaa; tuotannon kasvun nopeutuminen tosin pienentää vajetta jonkin verran aiemmin arvioidusta.

Keskuspankin rahapoliittinen linja muuttui selvästi syksyllä 1982. Rahan tarjonnan annettiin kasvaa tuntuvasti yli aiempien tavoitteiden. Tästä tosin osa selittyi uusien tilien käyttöönnotolla, joka on vaikeuttanut rahan määrän todellisen kehityksen arviointia. Keskeinen kysymys kuitenkin on, kuinka pitkään rahan määrä voi kasvaa tällä tavoin, ilman että se vähentäisi keskuspankin rahapolitiikan uskottavuutta ja lisääisi inflaa-

tio-odotuksia. Oireita tästä on jo näkyvissä, sillä korot ovat viime aikoina nousseet jonkin verran. Keskuspankki pyrkineen kuitenkin pitämään korkotason likimain nykyisellään.

Niin budjetin kuin vaihtotaseenkin alijäämät on pystytty rahoittamaan toistaiseksi varsin helposti, koska mm. ulkomaiset sijoittajat ovat luottaneet Yhdysvaltain talouspoliittiseen linjaan. Toisaalta korkea korkotaso on houkutelut finanssijoituksiin, koska reaalisijoitusten tuottonäkymät ovat olleet varsin heikot lähes kaikissa teollisuusmaissa. Mikäli noususuhdanne jatkuu Yhdysvalloissa, rahamarkkinoilla muodostunee yhä suurempia korkotasoa nostavia paineita, kun yksityiset investoijat ryhtyvät kilpailemaan liittovaltion kanssa rahoituksesta. Rahoitusmarkkinoita saattaa myös kiristää vaihtotaseen vaje, joka painuessaan voi ajan mittaan laskea dollarin arvoa.

Talouspolitiikkaan ei liene odotettavissa muutoksia lähiaikoina, koska vuosi 1984 on Yhdysvalloissa vaalivuosi. Finanssipolitiikka säilynee siten kasvua tukevana.

Saksan liittotasavallassa kokonaistuotannon supistuminen pysähtyi viime vuodenvaihteessa. Käänteeseen vaikuttivat lähinnä kotimaisen kysynnän vahvistuminen mm. investointikiuhokkeiden takia sekä ulkomaisen kysynnän lievä piristyminen.

Hallitus pyrkii budjettialijäämän pienentämiseen, vaikka alijäämästä suurin osa näyttää olevan suhdanteista johtuvaa. Tavoitteena on estää budjettivajeen kasvu viimevuotisesta, mikä edellyttää rajoittavan finanssipolitiikan jatkamista. Erityisesti aiotaan supistaa sosiaalimenoja. Toisaalta tarjotaan investointikiuhokkeita, jotka rahoitetaan veronkorotuksin. Nykyistä finanssipoliittista linjaa aiottaneen jatkaa myös v. 1984. Budjettivaje pyritään pitämään alle 2½ prosenttina bruttokansantuotteesta.

Rahapolitiikassa sen sijaan on viime aikoina käytetty syntyneitä liikkumatilaa varovaisesti hyväksi taloudellisen toimeliaisuuden elvyttämiseksi. Parantuneen ulkoisen tasapainon takia diskonttokorkoa alennettiin viime joulukuussa ja uudelleen tämän vuoden maaliskuussa. Keskuspankki jatkaa v. 1982 omaksumaansa linjaa, jonka mukaan rahan määrän annetaan kasvaa tavoiteuran ylärajoilla.

Hallitus on asettanut tavoitteeksi 2½ prosentin suuruisen bruttokansantuotteen määrän kasvun ensi vuonna. Siihen aiotaan päästä tilapäisten investointikiuhokkeiden avulla, mutta tavoitteen saavuttaminen on epävarmaa. Finanssipoli-

tiikka on varsin rajoitettavaa, ja investointien kasvunäkymät ovat epävarmat kiihokkeista huolimatta. Lisäksi Liittotasavallan viennille tärkeiden Opec-maiden ja muiden kehitysmaiden kysyntä on lamassa sekä Liittotasavallan hintakilpailukyky on heikentynyt muihin EC-maihin verrattuna EMS-valuuttojen keskinäisten suhteiden järjestelyn vuoksi.

Isossa-Britanniassa on alkanut noususuhdanne, joka kulutuskysynnän elpymisen lisäksi perustuu korkotason alentumisen vilkastuttamiin asuntoinvestointeihin. Hintojen nousu on nyt hidasta, mikä suurelta osin on aiheutunut työkustannusten nousun hidastumisesta.

Taluspoliittinen linja säilyy varainhoitovuoden 1983/1984 budjettiesityksen perusteella ennallaan. Kuten edellisinä vuosina lähtökohtina ovat keskipitkän ajan tavoitteet; inflaation ja rahan tarjonnan kasvun hillintä sekä valtion lainanottotarpeen vähentäminen. Budjettiesitys tukee sekä yksityisen kulutuksen kasvua että yritysten rahoitusasemaa. Luonnollisten henkilöiden verovähennyksiä nostetaan 14 %, vaikka inflaation arvioidaan jäävän 6 prosenttiin. Lapsilisiä korotetaan 11 %. Työnantajien sosiaaliturvamaksuja alennetaan edelleen. Budjetti sisältää toimenpiteitä Pohjanmeren öljyntuotannon lisäämiseksi. Verohelpotusten aiheuttama tulojen menetyks korvataan osittain korottamalla alkoholin, tupakan ja polttoaineiden veroja. Budjettiesityksen mukaan valtion nettolainanottotarve pysyy nimellisesti liki yhtä suurena kuin tänä vuonna eli lähes 3 prosenttina bruttokansantuotteesta. Rahapolitiikassa aiotaan jatkaa nykyistä linjaa, jonka mukaan rahan määrän kasvutavoitetta laskeetaan inflaation hidastumisen myötä.

Kotimaisen kysynnän kasvusta v. 1984 suurin osa perustuu investointien lisääntymiseen. Ulkomaisen kysynnän vahvistumisen sekä valuuttakurssimuutoksista johtuvan hintakilpailukyvyn kohentumisen oletetaan lisäävän vientiä. Kokonaistuotannon arvioidaan kasvavan 2 %, joka pitää työttömyysasteen ennallaan.

Ranskassa kysyntää elvyttävä talouspolitiikka johti huomattavasti nopeampaan inflaatioon kuin kilpailijamaissa ja ulkoisen tasapainon jyrkkään heikkenemiseen sekä julkisen talouden alijäämäisyyteen. Viime maaliskuussa frangi devalvoitiin jo kolmannen kerran vuoden 1981 jälkeen. Samalla talouspolitiikassa siirryttiin kysynnän elvytyksestä sen rajoittamiseen. Devalvaation yhteydessä päätettiin lukuisista toimista, jotka

hillitsevät kotitalouksien kysyntää, vähentävät julkisten menojen kasvua ja lisäävät verotuloja. Talousohjelma sisältää mm. pakkolainan kotitalouksilta, polttoaineiden verojen nostamisen sekä alkoholin ja tupakan erityisveron. Tavoitteena on valtiontalouden alijäämän supistaminen tänä vuonna 3 prosenttiin bruttokansantuotteesta. Myös rahapolitiikkaa on kiristetty. Valtion ensi vuoden budjetilla on tarkoitus jatkaa aloitettua tiukkaa talouspoliittista linjaa.

Kysyntää rajoittavien toimien takia kokonaistuotanto vähenee tänä vuonna. Inflaation hidastuminen ja ulkomaisen kysynnän lisääntymisen takia tuotannon arvioidaan ensi vuonna kasvavan mutta vain lievästi. Uudet hillitsevät toimet voivat osoittautua välttämättömiksi Ranskan talouden tasapainottamiseksi. Teollisuuden tuotantorakenne ja -kapasiteetti on vanhentunutta ja maltillisten tulosopimusten saavuttaminen voi olla vaikeaa mm. talouden inflaatioherkkyyden vuoksi.

Ruotsissa talouspolitiikan päätavoite on korkean työllisyyden säilyttäminen, mihin pyritään yhdistelemällä elvyttäviä ja kiristäviä toimenpiteitä. Tämän linjan ensimmäinen vaihe oli kruunun devalvointi 16 prosentilla lokakuussa 1982 vientisektorin kilpailukyyn palauttamiseksi. Julkisten investointien ohjelmalla pyritään ylläpitämään työllisyyttä, kunnes muu kotimainen kysyntä elpyy.

Hallitus asetti tämän vuoden huhtikuussa julkaisemassaan taloussuunnitelmassa tavoitteeksi inflaatiovauhdin hidastamisen 4 prosenttiin v. 1984. Sen toteutuminen vaatisi hintojen nousun hidastamista tämän vuoden puolella jo kolmeen prosenttiin, jotta ensi vuodeksi asetettu keskimääräinen tavoite saavutettaisiin. Sen saavuttaminen edellyttäisi erityisen pidättyvää tulopoliitiikkaa. Palkankorotusvaatimukset saattavat olla kuitenkin suuria mm. siitä syystä, että vientiteollisuuden kannattavuus on tuntuvasti parantunut viimeisyksyisen devalvaation takia ja että esim. teollisuustyöntekijöiden reaaliensiot ovat supistuneet vuodesta 1978 vuoteen 1982 lähes 7 %. Inflaatiotavoitteeseen pyritään rajoittamalla julkisten maksujen sekä myös menojen korotukset ensi vuonna tavoitteen mukaisesti 4 prosenttiin. Indeksoidonaisuuksia aiotaan purkaa edelleen. Budjetin alijäämä on tarkoitus rahoittaa osittain ulkomaisella lainanotolla.

Ensi vuoden finanssipoliittikka näyttää noudattavan varsin läheisesti perinteistä linjaa. Jyrkkiin menojen supistuksiin ei aiota ryhtyä. Muun

muussa teollisuuden erillistukea, jota pidetään velkaantumisen perussyyinä, ei aiota supistaa ainakaan merkittävästi. Ongelmaksi muodostunutta korkeaa rajaveroastetta lasketaan vuosina 1983, 1984 ja 1985. Yritysten määräaikaista investointivähennyksiä ei sitä vastoin jatketa liiallisen rahoitusväljyyden estämiseksi. Koska tuntuviin menojen supistuksiin ei ryhdytä eikä toisaalta veroja ole mahdollista olennaisesti nostaa kilpailukyyn kärsimättä, budjetin alijäämä pysynee varainhoitovuonna 1983/1984 samana kuin edellisellä kaudella eli lähes 15 prosenttina bruttokansantuotteesta. Korkomenojen arvioidaan kasvavan 17 %. Keskeinen rahapolitiittinen tavoite on säilyttää korkotaso alhaisena. Toisaalta kuitenkin pyritään rajoittamaan rahan määrän kasvu kansantuotteen nimelliskasvun puitteisiin.

Viimesyksyisen devalvaation ansiosta Ruotsin vientiteollisuus on vallannut takaisin menettämiään markkinaosuuksia. Kokonaistuotanto kasvaa tänä vuonna pari prosenttia kotimaisen kysynnän vähentymisestä huolimatta. Mikäli inflaatiovauhti saadaan hidastumaan tavoitteen mukaisesti, tuotannon kasvu nopeutuu edelleen ensi vuonna, kun myös kotimainen kysyntä alkaa elpyä. Parantuneen kilpailukyyn turvin vaihtotaseen vajeen arvioidaan supistuvan v. 1984 yhteen prosenttiin bruttokansantuotteesta, kun se v. 1982 oli 4 %. Työttömyysaste pysynee suunnilleen ennallaan eli 3 ½ prosenttina.

Keskinäisen taloudellisen avun neuvoston (SEV) jäsenmaissa kokonaistuotanto v. 1982 kasvoi 1,8 % eli suunnilleen saman verran kuin v. 1981. Viisivuotiskaudelle 1980—1985 asetetuista tavoitteista jäätin jälkeen. Suunnitelman mukaan tuotannon olisi tullut kasvaa 2,8 %; vain Bulgariassa ja Unkarissa tavoitteet ylitettiin.

Täksi vuodeksi on tuotannon kasvutavoitteeksi SEV-maissa asetettu 3,3 %. Erityistä painoa on pantu maatalouden ongelmiin. Suunnitelman mukaan maataloustuotannon tulisi tänä vuonna kasvaa Neuvostoliitossa 10,5 %. Jotta viisivuotiskauden 1980—1985 kokonaistuotannon kasvutavoitteet saavutettaisiin, tuotannon tulisi kasvaa vuosina 1984 ja 1985 keskimäärin 5,3 % vuodessa. Itä-Euroopan maissa se edellyttäisi näinä vuosina keskimäärin 8,6 prosentin tuotannon kasvua. Puolassa talouden tilan huononeminen on pysähtynyt. Tuotannon kasvutavoite täksi vuodeksi on 2,3 %, joten tuotanto kasvaisi ensimmäistä kertaa sitten vuoden 1978.

SEV-maiden ulkomaankauppa kehitysmaiden kanssa v. 1982 väheni 4 % ja teollisuusmaiden

7. Kokonaistuotanto eräissä SEV-maissa

	Toteutunut			Suunnitelma				
	1980	1981	1982	Keski- määrin 1980/75 muutos, prosenttia	Keski- määrin 1980/75 muutos, prosenttia	1982	1983	Keski- määrin 1985/80
Bulgaria.....	5,7	5,0	4,0	6,1	7,7	3,6	3,8	3,7
Puola	-6,0	-12,1	-8,0	1,2	7,2	-1,6	2,3	1,5
Romania	2,9	2,2	2,6	7,3	10,5	5,5	5,0	7,1
Saksan demokraattinen ta- savalta	4,4	4,8	3,0	2,6	4,2	4,8	4,2	5,1
Tšekkoslovakia	2,9	- 0,4	0	3,7	4,9	0,5	2,0	2,3
Unkari	-0,8	2,0	1,8	3,2	5,6	1,2	0,8	2,9
Yhteensä.....	0,7	- 1,1	-0,1	3,9	6,6	2,4	3,3	3,8
Neuvostoliitto	3,9	3,3	2,6	4,3	4,7	3,0	3,3	3,4
Yhteensä.....	2,9	2,0	1,8	4,2	5,3	2,8	3,3	3,5

Lähde: ECE.

kanssa 3 %; siihen vaikuttivat mm. kehitysmai-
den ostovoiman heikentyminen ja laman jatku-
minen teollisuusmaissa sekä tarjontaan ja kaupan

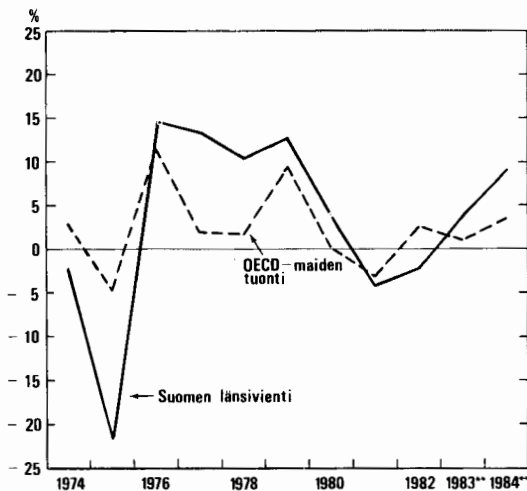
tasapainoon liittyvät ongelmat. Sitä vastoin SEV-
maiden keskinäinen kauppa kasvoi 8,8 %, kun
kasvu edellisenä vuonna oli ollut 2,5 %.

3 Ulkomaankauppa

3.1 Vienti

Tavaraviennin määrä supistui v. 1982. Toimitukset läntisiin markkinatalousmaihin vähenivät jo toisena vuonna peräkkäin, vaikka niiden tuonti (Suomen viennin maajakaumalla painotettuna) kasvoikin. Tämä aiheutui paitsi kilpailukyyn heikkenemisestä myös siitä, että eräiden suhdanneherkkien vientituotteiden, kuten sahatavaran ja selluloosan, kysyntä pysyi laimeana. Myös itäviennin kaksi vuotta jatkunut nopea kasvu pysähtyi, ja vienti, erityisesti kulutustavateollisuuden toimitukset, väheni. Sen sijaan investointitavaroiden vienti lisääntyi vielä sekä länsi- että itämarkkinoilla. Valuuttamääräiset vientihinnat nousivat vuoden 1982 aikana hitaasti, ja eräiden metsäteollisuustuotteiden hinnat laskivat. Markan devalvaatiot lokakuussa kohottivat markkamääräisiä vientihintoja, niin että viennin yksikköarvoindeksi kohosi v. 1982 keskimäärin 7 %.

Kuvio 14. OECD-maiden tavaratuonti Suomen vientiosuuksilla painotettuna sekä Suomen tavaravienti, määrän muutos edellisestä vuodesta

Vuoden 1983 alkukuukausina viennin määrä supistui edelleen hieman. Sen jälkeen kysyntä näyttää kuitenkin vahvistuneen, ja vuoden loppua kohden erityisesti metsäteollisuustuotteiden viennin odotetaan vilkastuvan. Länsiviennin elpyminen jää kuitenkin vielä tänä vuonna vähäiseksi, sillä monissa maissa kysyntä lisääntyy edelleen hitaasti. Devalvaation tuoma kilpailukyyn paraneminen vaikuttaa tuntuvammin vasta ensi vuoden vientiin. Lisäksi itäkaupan supistuminen ja kotimaisen kysynnän laimeus kiihottavat lisäämään vientiponnisteluja länsimarkkinoilla.

Suomen ja Neuvostoliiton välisen kaupan huomattavan saldoyljäämän vuoksi toimitukset Neuvostoliittoon vähenevät tänä vuonna jonkin verran. Kaikkiaan tavaraviennin määrän v. 1983 arvioidaan lisääntyvän 1½ %. Kun inflaatio on monissa maissa olennaisesti hidastunut, valuuttamääräisten vientihintojen nousu jäänee keskimäärin vähäiseksi. Markkamääräisten vientihintojen arvioidaan kuitenkin lähinnä devalvaation vaikutuksesta kohoavan keskimäärin 8 %.

Metsäteollisuuden viennin määrä supistui viime vuonna 5 %. Tuntuvimmin väheni puutavateollisuuden tuotteiden vienti, joiden menekkiä heikensi rakennustoiminnan lama useimmissa maissa, mutta myös markkinaosuuksia menetettiin. Sahatavaran hintataso ei ollut kyllin korkea, jotta vienti olisi ollut kannattavaa. Erityisesti mäntysahatavaran hinnat ovat jo vuoden ajan kohonneet, mutta varsinkin Ruotsiin verrattuna kilpailukyky on heikko. Viennin arvioidaan kasvavan jonkin verran rakennusinvestointien lisääntymisen sekä varastojen täydentämisen myötä. Toisaalta raaka-ainepula saattaa hidastaa viennin kasvua.

Paperiteollisuuden viennin väheneminen v. 1982 johtui pääasiassa selluloosan viennin supistumisesta. Viime vuoden lopulta selluloosan markkinatilanne on vähitellen parantunut, sillä tuottajien varastot ovat alkaneet supistua ja vientihintoja on voitu korottaa keväällä. Vientimäärissä tämä ei ole vielä näkynyt, ja hintatasokin

8. Tavaroiden ja palvelusten vienti

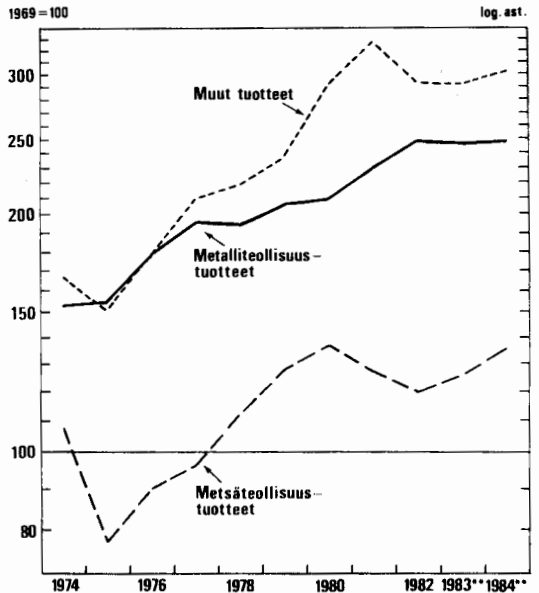
	Arvo	1982	Määrä	1984**	Hinta			1982	Arvo	1984**
	(fob)				1983**	1982	1983**			
	1982	1982	1983**	1984**	1982	1983**	1984**	1982	1983**	1984**
	milj.mk				muutos,	prosenttia				
Maa- ja metsätalous	1 400	— 9	7	5	—14	—8	9	—22	—2	15
Elintarvike-, juoma- ja tupakka- teollisuus	2 006	—28	10	5	12	8	5	—20	20	10
Tekstiili-, vaate- ja nahkateolli- suus	4 845	—12	—15	2	11	11	5	— 2	6	7
Puutavateollisuus	6 278	— 9	5	8	0	11	10	— 8	17	19
Paperi- ja graafinen teollisuus...	17 502	— 4	6	7	6	4	10	2	9	18
Kemiallinen teollisuus	6 628	— 6	4	4	1	7	7	— 5	12	11
Metallien perusteollisuus	3 800	— 4	9	2	3	5	9	— 1	14	11
Metallituote- ja koneteollisuus ..	18 908	11	— 2	0	14	12	4	27	9	4
siitä laivat	4 780	57
Muut tuotteet	1 659	17	10	11
Tavaravienti	63 026	— 2	1½	3½	7	8	7½	4½	9½	11½
länsvienti	44 666	— 2	4	9	4	1
itävienti	18 360	— 2	— 3	—10	15	13
Palvelusten vienti	12 553	— 6	6	11
Tavaroiden ja palvelusten vienti	75 496 ^{a)}	— 4	1½	4	6½	7½	7	2½	9	11½

^{a)} Sisältää tavaraviennin korjauserän (—83 milj.mk).

alittaa edelleen selvästi viime korkeasuhdanteen huipputasoon. Paperin vienti länsimarkkinoille on sen sijaan kevästä lähtien lisääntynyt. Koko metsäteollisuuden viennin odotetaan kasvavan tänä vuonna 5 %.

Metalliteollisuuden viennin määrä lisääntyi viime vuonna 8 %. Vaikka eräillä toimialoilla vienti väheni jo selvästi, koko metalliteollisuuden toimitukset sekä länteen että itään kasvoivat. Erityisen nopeaa oli laivanrakennusteollisuuden viennin kasvu, joka jatkuu tuntuvana myös tänä vuonna. Sen sijaan muiden metallituote- ja konepajateollisuuden tuotteiden vienti vähenee markkinamaiden heikon investointitoiminnan vuoksi. Metallien perusteollisuuden viennin määrä on lisääntynyt selvästi vuoden alkupuoliskolla, sillä tarjontaa on voitu lisätä kotimaisen kysynnän heikkenemisen takia; myös vientituotteidemme hintataso on noussut. Koko metalliteollisuuden viennin määrän arvioidaan supistuvan tänä vuonna prosenttien verran.

Kuvio 15. Tavaraviennin määrä pääryhmittäin

Kemian teollisuuden vienti supistui v. 1982, kun vienti Neuvostoliittoon väheni tuntuvasti. Vuonna 1983 erityisesti öljytuotteiden vienti kasvaa nopeasti.

Muiden tavaroiden viennin supistuminen v. 1982 johtui ennen kaikkea Neuvostoliiton-viennin jyrkästä vähenemisestä, mutta eräillä aloilla, kuten tekstiili-, vaate- ja nahkateollisuudessa myös länsivienti jäi jonkin verran edellisvuotista vähäisemmäksi. Kulutustavaroiden vienti Neuvostoliittoon vähenee tuntuvasti myös tänä vuonna. Tämä osaltaan lisäänee vientiponnisteluja länsimarkkinoilla, joilla kulutuskysynnän arvioidaan elpymään. Tekstiili-, vaate- ja nahkateollisuuden länsivienti supistui kuitenkin vielä vuoden alkupuoliskolla selvästi.

Palvelutulot supistuivat viime vuonna selvästi, sillä mm. matkustus- ja projektivientitulot vähenivät. Tänä vuonna palvelutulojen odotetaan kansainvälisten suhdanteiden ja kaupan elpymisen myötä jälleen lisääntyvän, joskin kasvu jäänee hitaaksi. Tavaroiden ja palvelusten viennin määrän arvioidaan lisääntyvän tänä vuonna 1½ %.

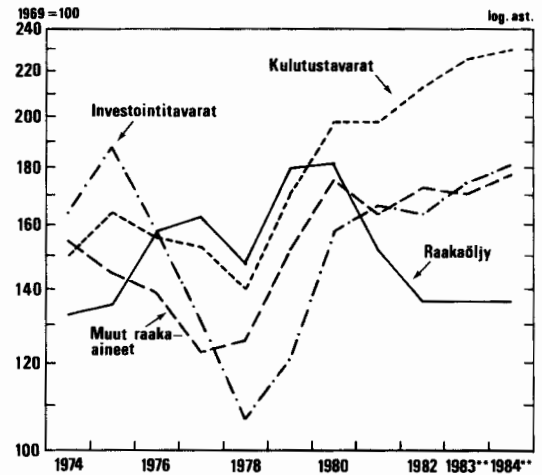
Vuonna 1984 länsiviennin määrän odotetaan kasvavan nopeasti. Markkinatalousmaiden suhdannenousu vaikuttanee selvimmän metsäteollisuustuotteiden vientiin. Metalliteollisuuden viennin kasvu jää sen sijaan vähäiseksi. Tämä johtuu siitä, että kuluvan runkosopimuskauden toimitukset Neuvostoliittoon ovat suurelta osin täytetyt eikä länsivienti ehdi vielä elpyä markkinatalousmaiden investointitoiminnan laimeuden vuoksi. Neuvostoliiton-viennin arvioidaan supistuvan ensi vuonna, vaikka kaupan ylijäämän kasvu saadaan tänä vuonna erityistoimin pysäytyksi. Jyrkkä itäviennin supistuminen on kuitenkin tällä tavoin voitu välttää. Tavaroiden ja palvelusten viennin määrän arvioidaan kasvavan ensi vuonna 4 % ja vientihintojen kohoavan 7 %.

3.2 Tuonti

Vuonna 1982 tavaratuonnin määrä kasvoi prosentin; eri hyödykeryhmissä kehitys oli varsin epäyhtenäistä. Raakaöljyn ja valmiiden energia- tuotteiden tuonti väheni kymmenisen prosenttia, kun energian säästäminen ja kotimaisten energialähteiden käytön lisääntyminen pienensivät tuontitarvetta. Myös investointitavaroiden tuonti su-

pistui, suhdannevaiheeseen nähden kuitenkin vain lievästi. Teollisuuden raaka-aineiden tuontien sijaan suureni, kun mm. viljavarastoja täydennettiin ja metalliteollisuuden tuotannon kasvu jatkui. Vuoden loppupuoliskolla kulutustavaroiden tuonti vilkastui tuntuvasti, sillä yksityisen kulutuskysynnän poikkeuksellinen kasvu kohdistui erityisesti ulkomaisiin kestokulutustavaroihin. Tuontihinnat nousivat v. 1982 keskimäärin vain 4½ %.

Kuvio 16. Tavaratuonnin määrä pääryhmittäin

Vuoden 1983 alkupuoliskolla tavaratuonnin määrä oli 3 % edellisvuotista suurempi. Pankkien antolainauksen nopea kasvu ylläpiti kulutustavaroiden kysynnän kasvua ja investointitoimintaa. Valmiiden tavaroiden tuonti lisääntyi. Sen sijaan useimpien raaka-aineiden tuonti supistui.

Raakaöljyn dollarihinnat laskivat keväällä noin 15 %. Uusi hintataso on sen jälkeen vahvistunut, ja spot-markkinahinnat ovat hitaasti nousseet. Muiden raaka-aineiden dollarihinnat ovat viime vuoden lopusta lähtien nousseet tuntuvasti, mutta ovat vielä paljon lamaa edeltäneitä hintoja alemmat. Dollari vahvistui kesän aikana edelleen, mikä nostaa varsinkin raaka-aineiden ja polttoaineiden tuontihintoja vuoden loppupuoliskolla.

Raaka-aineiden ja tuotantotarvikkeiden tuonnin määrä supistune v. 1983 hiukan. Elintarviketeollisuuden raaka-ainetuonti vähenee hyvän sadon vuoksi tuntuvasti. Myös tekstiili-, vaateus-, nahka- ja kenkäteollisuuden markkinointivaikeudet vähentävät raaka-aineiden tuontia. Metalliteollisuuden raaka-aine- ja väliuotekäytön arvioidaan jossain määrin elpävän heikon alkuvuoden jälkeen. Tuotantonäkymien paraneminen ja raaka-ainehintojen jatkuva nousu kannustanevat varastoinvestointeihin viimeistään v. 1984. Raakaöljyn tuonnin arvioidaan pysyvän vuosina 1983 ja 1984 ennallaan. Öljytuotteiden kotimaisen kulutuksen väheneminen pystytään korvaamaan lisäämällä jalosteiden vientiä.

Polttoaineiden tuonnin määrä vähentynee tänä vuonna edelleen. Kivihiilen tuonti supistuu kulutusta vastaavaksi, kun taas nestemäisten polttoaineiden tuonti jatkuu vakaana. Dollarin vahvistumisesta huolimatta polttoaineiden keskimääräiset tuontihinnat eivät tänä vuonna ylittäne viime vuoden keskiarvoa, sillä mm. kivihiilen hinta laski alkuvuonna tuntuvasti. Ensi vuonna tuonti pysynee määrältään ennallaan, ja hinnat nousevat vain hyvin vähän.

Investointitavaroiden tuonti vilkastui tämän vuoden toisella neljänneksellä, ja sen arvioidaan kasvavan hieman myös vuoden jälkipuoliskolla ja

ensi vuonna. Devalvaation aiheuttaman hinnannousun arvioidaan välittyvän investointitavaroitten tuontihintoihin niin hitaasti, että vielä loppuvuonnakin hinnoissa ilmenee devalvaatioista johtuvaa nousua.

Kulutustavaroiden tuonti on kasvanut tuntuvasti vielä tämän vuoden alkupuolella. Kasvun arvioidaan syksyllä pysähtyvän mm. rahoitusmarkkinoiden kiristymisen vuoksi. Koko vuoden tuonnin määrä on silti melkoisesti viimevuotista suurempi. Ensi vuonna kasvu hidastuu selvästi. Kulutustavaroiden tuontihinnat ovat alkuvuonna nousseet nopeammin kuin muut tuontihinnat. Devalvaatiot lienevätkin jo täysin välittyneet kulutustavaroiden tuontihintoihin, ja niiden nousu tästedes hidastuu olennaisesti.

Koko tavaratuonnin ennustetaan kasvavan määrältään v. 1983 prosenttia ja ensi vuonna 3 %. Tuontihinnat nousevat tänä vuonna devalvaatioiden takia keskimäärin viimevuotisia enemmän. Ensi vuonna hintojen nousu hidastuu hieman.

Palvelusten tuonti kasvoi v. 1982 tavaratuontia nopeammin. Varsinkin matkailumenot ulkomaille lisääntyivät tuntuvasti. Palvelusten tuonnin arvioidaan tänä ja ensi vuonna jatkuvan vilkkaana.

9. Tavaroiden ja palvelusten tuonti

	Arvo (cif) 1982 milj. mk	Määrä			Hinta			Arvo		
		1982	1983**	1984**	1982 muutos,	1983** prosenttia	1984**	1982	1983**	1984**
Raaka-aineet ja tuotantotarvik- keet	41 144	1	-1	3	4	7	8	5	6	11
raakaöljy	11 341	-10	0	0	1	3	3	-9	3	3
muut raaka-aineet	29 803	6	-1	4	5	9	10	12	7	14
Poltto- ja voiteluaineet	4 869	-9	-3	0	4	0	3	-5	-3	3
Investointitavarat	9 195	-2	7	4	6	12	7	4	20	11
Kulutustavarat	9 130	8	6	2	6	12	6	14	19	8
Muut tavarat	413
Tavaratuonti yhteensä	64 751	1	1	3	4½	8	7	5½	9	10
länsituonti	46 499	-1	2	4	5	4
itätuonti	18 252	7	0	1	4	10
Palvelusten tuonti	9 180	10	13	10
Tavaroiden ja palvelusten tuonti	74 348 ¹⁾	1½	1½	3	4½	8	7	6	9½	10

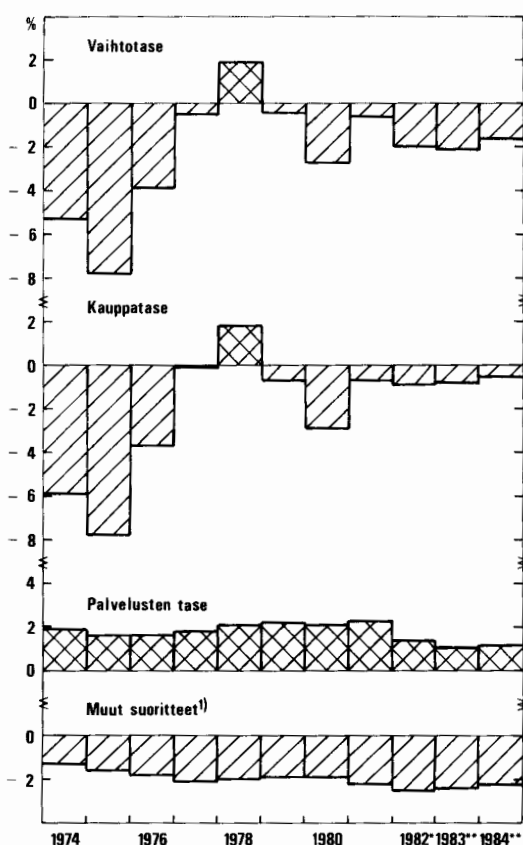
¹⁾ Sisältää tavaratuonnin korjauserän (+ 417 milj. mk).

3.3 Vaihtotase

Kauppataseen alijäämä oli v. 1982 jonkin verran edellisvuotista suurempi. Tämä johtui tavara-kaupan määrien kehityksestä, sillä vaihtosuhte parani 2 ½ %. Palvelusten taseen ylijäämä oli 1,6 mrd mk pienempi kuin v. 1981. Matkustustase heikkeni 700 milj. mk tulojen supistumisen ja menojen nopean kasvun vuoksi, ja se kääntyi alijäämäiseksi. Myös projektiviennistä saadut maksut vähenivät selvästi. Ulkoisen tasapainon heikkenemisestä johtuva velkakannan kasvu ja kohonnut kansainvälinen korkotaso lisäsivät ulkomaisen velan nettokorkomenoja runsas 1 mrd mk. Vaihtotaseen alijäämä kohosi 4,7 mrd markkaan.

Tammi—kesäkuussa 1983 kauppataseen ylijäämä oli 1,3 mrd mk pienempi kuin vuosi sitten. Vuoden loppuun tultaessa se muuttunee kuitenkin jälleen alijäämäiseksi. Matkustustaseen alijäämä kasvoi edelleen vuoden alkupuoliskolla. Muiden palvelusten taseen erien ei odoteta enää tänä vuonna heikkenevän, joten taseen ylijäämä jäänee vain vähän edellisvuotista pienemmäksi. Nettokorkomenojen räsitusta vaihtotaseessa lisäävät viime syksyn devalvaatiot ja dollarin kurssin kohoaminen. Muiden suoritteiden (tuotannon-tekijätulot ja tulonsiirrot) taseen alijäämä lisääntyy siten edelleen. Vaihtotaseen alijäämän arvioidaan v. 1983 kohoavan 5½ mrd markkaan, joka on runsas 2 % bruttokansantuotteesta.

Kuvio 17. Vaihtotase subteissa bruttokansantuotteeseen

1) Pääasiassa nettokorkomenot ulkomaille.

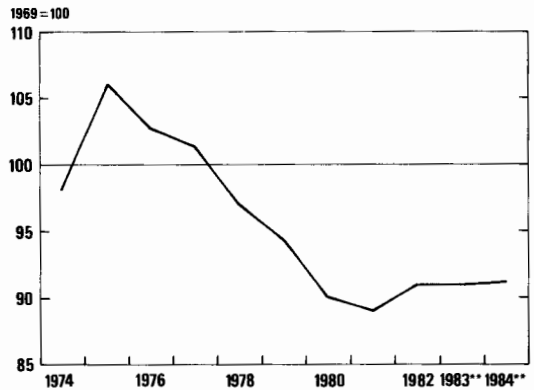
10. Kauppataase¹⁾

	1979	1980 miljoonaa markkaa	1981	1982	1983**
Monenkeskinen	2 321	—1 770	—552	—1 833	—2 200
Kahdenvälinen	—3 113	—3 685	—409	114	600
Koko kauppataase	— 792	—5 456	—961	—1 722	—1 600

1) Tullitilaston mukaan.

Kauppataaseen odotetaan v. 1984 paranevan hieman, kun tuonti kasvaa määrällisesti jonkin verran vientiä hitaammin eikä vaihtosuhte ole naisesti muutu. Tavarakauppa tosin säilynee jonkin verran alijäämäisenä. Alijäämä johtuu kokonaan itäkaupasta, sillä länsikaupan ennustetaan tasapainottuvan viennin nopean kasvun vuoksi. Myös palvelusten tase alkane uudelleen parantua. Sen sijaan muiden suoritteiden taseen alijäämän arvioidaan lisääntyvän hieman, koska velkainta kasvaa ja kansainvälinen korkotaso on viime aikoina jälleen jonkin verran kohonnut. Vaihtotaseen alijäämäksi arvioidaan 4 ½ mrd mk.

Kuvio 18. Ulkomaankaupan vaihtosuhte

11. Vaihtotase

	1980	1981 miljoonaa markkaa	1982*	1983**	1984**
Tavaravienti ¹⁾ (+)	52 860	60 260	62 943	69 000	76 800
Tavaratuonti ¹⁾ (—)	58 315	61 697	65 168	71 100	78 400
Kauppataase	— 5 455	— 1 437	— 2 225	— 2 100	— 1 600
Palvelusten vienti (+)	10 947	13 307	12 553	13 300	14 800
Palvelusten tuonti (—)	6 975	8 356	9 180	10 400	11 400
Palvelusten tase	3 972	4 951	3 373	2 900	3 400
Tavaroiden ja palvelusten tase	— 1 483	3 515	1 148	800	1 800
Muut suoritteet ²⁾ , netto	— 3 621	— 4 724	— 5 844	— 6 300	— 6 500
Vaihtotase	— 5 105	— 1 209	— 4 695	— 5 500	— 4 700
Pääomansiirrot ulkomaille	— 50	— 2	— 3	—	—
Nettoluotonanto ulkomaille	— 5 155	— 1 211	— 4 698	— 5 500	— 4 700
Vaihtotase, % bruttokansantuotteesta	— 2,7	— 0,6	— 2,0	— 2,1	— 1,6

¹⁾ Sisältää tavarakaupan korjauserät.

²⁾ Tuotannon tekijätulot ja tulonsiirrot.

4 Tuotanto

4.1 Yrittäjätoiminta

Maatalous

Kesän 1982 sää oli viljelyn kannalta suotuisa, ja kokonaissato kohosi samansuuruiseksi kuin v. 1980; sateisen sään takia sato oli v. 1981 supistunut kuudenneksen. Maidon tuotanto alkoi kasvaa uudelleen vuoden 1982 lopulla; samalla lehmien määrän väheneminen pysähtyi ja naudanlihan tuotanto supistui hieman edellisestä vuodesta. Maataloustuotanto v. 1982 lisääntyi 9 %, ja palautui siten kahden vuoden takaiselle tasolle.

Myös v. 1983 viljelyolosuhteet ovat olleet hyvät, ja viljasato ylittää selvästi viimevuotisen. Hyvä rehusato samoin kuin jatkuva lehmien keskituotoksen nousu ja viime vuosina suurentuneet tuotantoyksiköt lisäävät kotieläintuotantoa. Maitotaloustuotteiden vientitarve kasvaa tuntuvasti. Maataloustuotanto lisääntyy tänä vuonna 6 %.

Jos kesän 1984 sää on normaali, kokonaissato jäänee hieman pienemmäksi kuin tänä vuonna. Kotieläintuotteiden tuotanto säilynee nykyisellä korkealla tasolla, ellei tuotannon rajoittamista tehosteta. Koko maataloustuotanto supistunee hieman.

12. Maataloustuotanto

	1980	1981	1982*	1983**	1984**	Keskimäärin 1982/72
	muutos, prosenttia					
Maatalouden tuotanto	8,2	— 7,2	8,9	6	—2	0,8
Kokonaissato ¹⁾	2,9	—21,8	28,7	0,3
Kokonaissato/ha ¹⁾	4,7	—22,8	31,2	1,0
Leipäviljasato ¹⁾	68,2	—37,8	57,4	—6,8
Maidon tuotanto	1,1	— 3,2	—0,2	4	0	—0,1
Meijerivoin tuotanto	—0,9	— 1,9	—3,1	18	—3	—1,4
Lihan tuotanto	3,5	7,1	—0,4	2	1	3,1

¹⁾ 31.8. päättyvänä satovuonna.

13. Maataloustuotteiden tuotannon omavaraisuusasteet

	1979	1980	1981	1982*	1983**
	prosenttia				
Maitotalous	127	130	126	125	128
Lihatalous	109	111	120	117	119
sianliha	119	119	127	124	124
naudanliha	99	102	114	109	113
Kanatalous	140	151	153	158	158
Leipäviljan viljely.	44	70	40	56	..
vehnä	41	66	37	62	..
ruis	53	85	61	28	..

Maatalouden vientituki lisääntyy v. 1983 arviolta 30 % lähinnä maitotaloustuotteiden vientitarpeen laajenemisen ja maataloustuotteiden maailmanmarkkinahintojen laskun takia. Muu hintapoliittinen tuki pienentyy, sillä satovahinkokorvauksia joudutaan maksamaan vähemmän kuin edellisellä vuonna, jolloin ne olivat poikkeuksellisen suuret. Täten hintatuki pysyy kokonaisuudessaan vuoden 1982 tasolla. Vuonna 1984 maatalouden vientituki suurentunee, koska maitotaloustuotteiden vientitarve kasvaneen ja muiden tuotteiden vientitarve pysynee ennallaan ja koska vientihintojen ei odoteta kohoavan.

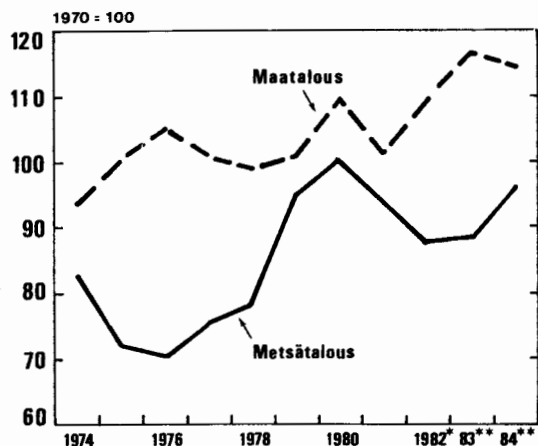
14. Valtion kassamenot maataloustuotannon tukemiseen

	1979	1980 miljoonaa	1981 markkaa	1982	1983**
Maitotaloustuotteet	1 197	1 186	1 254	999	1 330
hinnanalennuskorvaukset	330	292	285	210	200
vientituki	867	894	969	789	1 130
Kananmunien vientituki	113	144	165	212	210
Lihan vientituki	137	111	301	298	350
Viljan vientituki	62	0	—	—	—
Muut hinnanalennus- ja hinnanerokorvaukset ...	125	160	238	215	220
Muu hintapoliittinen tuki ¹⁾	1 275	1 441	1 662	2 417	2 040
Hintatuki yhteensä	2 909	3 042	3 620	4 140	4 150
siitä vientituki	1 189	1 159	1 447	1 308	1 700
Muut tukipalkkiot ²⁾	1 688	1 958	2 421	3 104	1 300
Yhteensä	4 597	4 999	6 041	7 244	5 450

¹⁾ Sisältää mm. viljelmäkoon mukaan maksettavan hintapoliittisen tuen, alueittaisen hintapoliittisen tuen, naudantilan tuotantopalkkiot, maidon lisähinnan maksatukset ja satovahinkokorvaukset.

²⁾ Sisältää mm. valmisteverolain mukaiset hinnaneropalautukset ja maataloustuotannon tasapainottomistointenpiteet. Valmisteverojen ja hinnaneropalautusten nettouttaminen vuodesta 1983 alkaen alentaa laskennallisesti tukipalkkioiden määrää.

Kuvio 19. Maa- ja metsätalouden tuotanto

Näin markkinahakkuut, joiden arvioitiin alkavan hitaasti elpyä, jäivätkin vuoden 1982 loppupuoliskolla pienemmiksi kuin vuotta aiemmin. Myös vuoden alkupuolella hakkuumäärä oli alittanut selvästi edellisvuotisen.

Lapin myrskytuhojen korjuusta huolimatta tukkipuun hakkuut vähenivät v. 1982 kymmeneksen. Kuitupuun hakkuumäärä pysyi lähes ennallaan. Metsäteollisuuden raakapuuvarastot olivat vuoden 1982 lopussa keskimäärin yhtä suuret kuin edellisen vuoden päättyessä (liitetäulu 12). Metsänhoitotoista lisääntyivät uudistusalojen valmistaminen, metsänviljely, taimistonhoito ja lannoitus. Kokonaisuudessaan metsätalouden tuotanto v. 1982 supistui 5,5 %.

Hakkuuvuoden 1982/83 hintasuositus koski koko maata ja kaikkia puulajeja. Pohjois-Suomessa suositushintoja noudatettiin varsin hyvin, mutta Etelä-Suomessa suositus ylitettiin. Keskimäärin kantohinnat olivat melkein samat kuin edellisenä hakkuuvuonna (liitetäulu 13). Suositukseen liittyi hankintakauppojen aikaisuuslisä ja hintatakuu.

Vuoden 1983 alkupuoliskolla tukkipuun hakkuut supistuivat 2 % ja kuitupuun hakkuut lisääntyivät 1½ %. Tänä syksynä puukaupat ovat käynnistyneet hitaasti. Hakkuuvuodeksi 1983/84 ei tehty hintasuositusta; Maataloustuottajain Keskusliitto edellyttää kantohintojen kohoavan keskimäärin 8 %, kun taas teollisuuden keskimää-

Metsätalous

Maataloustuottajain Keskusliitto ja Teollisuuden Puuyhdistys sopivat hakkuuvuoden 1982/83 suosituksessa siitä, että yksityismetsistä hankitaan puuta 37 milj. m³. Jo ennen vuoden 1982 loppua oli ilmeistä, ettei tätä määrää saavuteta. Myös teollisuuden puunkäyttö näytti jäävän pienemmäksi kuin suositusta tehtäessä arvioitiin.

räiset ostohinnat ovat lähes samat kuin edellisenä hakkuuvuonna. Yhteistä molemmille hinnastoille on mänty- ja lehtitukin kantohintojen korotus. Metsänmyyjien hinnastossa kuusitukin ja kuitupuun kantohinnat joko kohoavat tai pysyvät ainakin ennallaan. Teollisuuden ostohinnastossa kuusitukin ja lehtikuitupuun kantohinnat laskevat hakkuuvuoden 1982/83 hinnoista.

Metsäteollisuuden suhdannenäkymät eivät ole parantuneet siinä määrin, kuin yritykset vielä keväällä odottivat. Toisaalta teollisuuden raaka-aineväsymykset ovat niin pienet, että ostotoiminnan ja hakkuuiden nopea vilkastuminen on usean tehtaan toiminnan turvaamiseksi tärkeää. Mark-

kinahakkuiden arvioidaan tämän vuoden loppupuoliskolla silti lisääntyvän vain hieman. Koko vuonna puuta hakataan 1 % edellisvuotista enemmän. Myös metsätalouden tuotanto lisääntyy prosenttina.

Metsäteollisuustuotteiden kysynnän kasvu lisää v. 1984 raaka-aineväsymystä. Ellei puun tarjontaa pystytä lisäämään, puupula rajoittaa yhä useamman tehtaan tuotantomahdollisuuksia; on huomattavaa, että metsäteollisuuden kapasiteetti on viime vuosien aikana kasvanut siinä määrin, että se nykyisin vastaa metsien puuntuottokykyä. Metsätalouden tuotannon arvioidaan v. 1984 lisääntyvän 9 %.

15. Markkinahakkuut¹⁾ ja hakkuuiden työvoima

	1980	1981	1982 muutos, prosenttia	1983**	1984**	Keskimäärin 1982/72
Markkinahakkuut	7,0	-4,9	- 5,5	1	9	3,0
tukkipuu	5,1	-9,8	-10,8	-3	..	3,8
kuitupuuta	9,2	-0,0	- 1,1	6	..	2,2
Työvoima	-3,1	4,4 ^{a)}	- 6,3	-2	3	-3,9

¹⁾ Vuosi 1981 uuden tilaston ja osittain arvion mukaan perusteella.

^{a)} Ei vertailukelpoinen aiempien lukujen kanssa.

Vuosien 1972—1980 hakkuumäärät arvioitu puunkäytön

Teollisuus

Tehdasteollisuuden tuotanto lisääntyi v. 1982 enää vain pari prosenttia. Itäviennin ja vilkkaan kotimaisen rakentamisen vuoksi investointitavaroiden tuotanto kasvoi vielä 6 %; sen sijaan muita tuotantohyödykkeitä samoin kuin kulutushyödykkeitä tuotettiin vain hieman enemmän kuin edellisellä vuonna.

Teollisuuden kapasiteetin käyttöaste laski ja tilauskanta heikkeni koko viime vuoden, mikä ilmeni työvoiman lomautusten ja irtisanomisten lisääntymisinä. Tuotannon pohja ajoittui viime vuoden loppuun. Tämän vuoden alkupuoliskolla tuotanto lisääntyi kausivaihteluista puhdistettuna 6 prosentin vuosivauhtia verrattuna edelliseen vuosipuoliskoon ja prosentin verrattuna viime vuoden vastaavaan ajanjaksoon. Myös teollisuuden kapasiteetin käyttöaste on parantunut, ja uusia tilauksia on saatu aiempaa enemmän. Teol-

lisuuden varastot supistuivat vuoden alkupuoliskolla vielä lievästi; niiden kasvu tukee tuotantoa selvemmin vasta v. 1984. Elpyminen on odotetusti alkanut ensimmäisenä metsäteollisuudessa; kun tuotantonäkymät metalliteollisuudessa ja muussa teollisuudessa pysyvät verraten huonoina vuoden 1984 puolelle, merkittävää teollisuustuotannon kasvua ei vielä tänä vuonna ole odotettavissa.

Metsäteollisuudessa taantuma on päättymässä, mutta kasvu jäänee vaatimattomammaksi kuin aiemmissa suhdannenousuissa. Puutavarateollisuudessa taantuman pohja ajoittui vuoden 1982 alkupuoliskolle. Vaikka sahatavaran kysyntä Isossa-Britanniassa ja Saksan liittotasavallassa alkoi kasvaa jo viime vuonna, vientimme väheni vielä tämän vuoden alkupuoliskolla, sillä muiden tuottajien tarjonta oli runsasta ja kilpailukykyimme erityisesti Ruotsiin verrattuna heikko. Kun kotimainen rakennustoiminta on kuitenkin ollut

vilkasta, puutavarateollisuuden tuotanto lisääntyi 11 % tämän vuoden alkupuoliskolla. Vienti elpynee vuoden jälkipuoliskolla, ja puutavarateollisuuden tuotanto kasvaa tänä vuonna 7 % viimevuotisesta.

Massa- ja paperiteollisuudessa tuotanto, joka v. 1982 väheni 5 %, ei ole vielä vuoden 1983 alkupuoliskolla merkittävästi elpynyt. Tilauskanta on tosin vahvistunut ja kapasiteetin käyttöaste kohonnut, vaikka kapasiteettia on viime vuosina lisätty huomattavasti. Alan suhdanneodotukset ovat kuitenkin muuttuneet vuoden alun jälkeen

varovaisemmiksi, sillä ulkomainen kysyntä on pysynyt odotettua heikompana ja alalla on maailmalla runsaasti liikakapasiteettia ja -tarjontaa. Tämän vuoksi erityisesti sanoma- ja aikakauslehtipaperin hinnat ovat pysyneet matalina heikentäen paperiteollisuuden kannattavuutta. Kun lisäksi itävienti supistuu ja kotimainen graafinen teollisuus lisää kysyntäänsä vain vähän, massa- ja paperiteollisuuden tuotanto kasvaa tänä vuonna 5 %. Koko metsäteollisuuden tuotanto lisääntyy tänä vuonna kuutisen prosenttia alittaen kuitenkin v. 1980 saavutetun tason.

16. Teollisuuden tuotanto ¹⁾ ja työllisyys

	1982* osuus %	1980	1981	1982* muutos, prosenttia	1983**	1984**	Keskimäärin 1982/72
Kaivos- ja kaivannaistoiminta	1,3	4,3	2,8	13,7	-5	10	5,1
Tehdasteollisuus	86,9	8,4	3,5	1,9	1	3	3,5
puu- ja paperiteollisuus	14,7	7,2	-2,1	-5,2	6	6½	1,7
metalliteollisuus	31,4	11,8	6,8	6,4	½	1½	5,3
muu tehdasteollisuus	40,8	6,3	3,3	1,1	0	3	2,9
Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	11,8	3,9	0,9	-2,3	2	5	4,9
Yhteensä	100,0	7,9	3,2	1,7	1	3½	3,6
Teollisuuden työllisyys ²⁾		4,0	-0,9	-3,5	-3	½	-0,4

¹⁾ Kansantalouden tilinpidon mukaan.

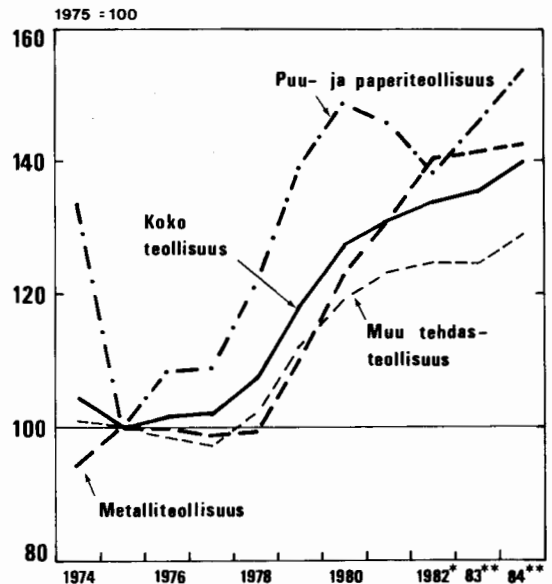
²⁾ Työtunteina.

Vuonna 1984 puutavarateollisuuden tuotannon kasvu hidastuneet tämänvuotisesta, sillä korkeiden mahdollisten kohoaminen ulkomailla saatava rajoittaa rakentamista, minkä lisäksi vientimahdollisuuksia vähentävät hintakilpailukyyn heikkeneminen ja vaikeudet raaka-aineen, erityisesti mänty- ja koivutukin, saannissa. Talonrakentamisen väheneminen kotimaassa heikentää myös tuotantomahdollisuuksia.

Massa- ja paperiteollisuudessa tuotannon kasvun sen sijaan ennustetaan nopeutuvan, vaikka liikatarjonta ja hintakilpailukyyn heikkeneminen vaikeuttavatkin koko uuden kapasiteetin mahdollistaman lisätuotannon sijoittamista markkinoille. Tuotantomahdollisuuksia puolestaan lisää viimeisten EC-tullien poistuminen paperituotteilta. Koko metsäteollisuuden tuotannon ennustetaan kasvavan ensi vuonna runsas 6 %.

Metalliteollisuudessa oli v. 1982 korkeasuhdanteen jälkivaihe, ja tuotanto lisääntyi lähes yhtä paljon kuin edellisvuonna eli 6½ %. Tä-

Kuvio 20. Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi

män vuoden tammi—kesäkuussa tuotanto kasvoi 2 % edellisvuotisesta. Suhdannetaantuma saattaa metalliteollisuudessa jäädä tällä kertaa tavanomaista lievemmäksi; suhdannetiedustelujen mukaan alan odotukset ovat kohentuneet vuoden 1982 jälkipuoliskolta lähtien, kapasiteetin käyttöaste ei ole huonontunut tämän vuoden puolella, ja tilauskanta on eräillä aloilla kääntynyt nousuun. Suotuisaan kehitykseen on syynä mm., että investoinnit kotimaassa eivät ole vähentyneet kuten tavallisesti tässä suhdannevaiheessa sekä että länsimarkkinoilta on saatu uusia tilauksia. Niinpä metallituote- ja koneteollisuuden tuotanto lisääntyi alkuvuonna nelisen prosenttia, kun metallituotteiden valmistusta tuki talonrakentamisen kasvu ja koneteollisuudella oli vielä runsaasti toimituksia sekä kotimaahan että ulkomaille. Sähkötekniisissä ja kulkuneuvoteollisuudessa tuotanto sen sijaan supistui lievästi. Toisella vuosipuoliskolla tuotantonäkymät heikkenevät kone- ja kulkuneuvoteollisuudessa, kun sen sijaan metallituote- ja sähkötekniisen teollisuuden tilauskantatiedot viittaavat kasvun elpymiseen. Tämän vuoden alkupuoliskolla värimetallien tuotanto lisääntyi kymmeneksen lähinnä viennin tukemana; sen sijaan teräksen tuotanto väheni muutaman prosentin. Vuoden jälkipuoliskolla teräksen tuotanto kasvanee jälleen mm. edellisvuoden matalan vertailutason vuoksi. Toisaalta vientimahdollisuuksia voivat rajoittaa Yhdysvalloissa käyttöön otetut teräksen tuonnin rajoitukset, jotka lisäävät entisestään tarjontaa ja kilpailua Euroopan ylitarjonnasta kärsivillä teräsmarkkinoilla. Koko metalliteollisuuden tuotanto on v. 1983 suunnilleen yhtä suuri kuin v. 1982.

Vuonna 1984 metalliteollisuuden kasvunäkymiin vaikuttavat monet erisuuntaiset tekijät. Tuotantomahdollisuuksia lisää länsimarkkinoiden ennustettu elpyminen, kun sen sijaan itäviennin supistuminen koskee v. 1984 myös metalliteollisuutta. Telakoiden tilauskanta on supistunut vuoden 1982 lopulta lähtien, mikä alkaa ilmetä niiden samoin kuin niiden alihankkijoiden tuotannon vähenemisenä tuntuvammin v. 1984. Talonrakentamisen supistuminen vähentää erityisesti metallituoteteollisuuden toimitusmahdollisuuksia. Koneteollisuuden tuotantoa tukee kone- ja laiteinvestointien kasvun nopeutuminen, mutta sitä rajoittanee kotitalouskoneiden kysynnän heikkeneminen. Kaikkiaan metalliteollisuuden ennustetaan v. 1984 kasvavan runsaan prosentin.

Muussa teollisuudessa merkittävintä vuoden 1983 alkupuoliskolla oli tuotannon supistuminen

tekstiili-, vaatetus- ja nahkateollisuudessa sekä elintarviketeollisuudessa, mikä johtui Neuvostoliiton-viennin vähenemisestä. Vuoden loppupuoliskollakaan näiden toimialojen tuotantonäkymät eivät ole hyvät, sillä kotimainen kysyntä pysynee laimeana ja vientinäkymät pysyvät heikkoina, vaikka syksyn 1982 devalvaatiot parantavatkin toimialojen kilpailukykyä. Ensi vuonna tekstiili- ja vaatetusalan tuotanto lisääntyy lähinnä länsiviennin ja kotimaisen kysynnän tukemana pari prosenttia. Kemian teollisuudessa kemikaalien valmistusta on vuoden 1983 alkupuolella lisännyt kemiallisen metsäteollisuuden elpyminen, ja myös muovituotteiden kysyntä on kasvanut. Teknokiemiallisen teollisuuden tuotanto kuitenkin vähenee tuntuvasti mm. itäviennin supistumisen takia. Koko kemian teollisuuden kasvu jää siten tänä vuonna pariin prosenttiin. Ensi vuonna sen ennustetaan taloudellisen toimeliaisuuden parantumisen myötä selvästi nopeutuvan. Savi-, lasi- ja kivenjalostusteollisuuden tuotanto kasvoi vuoden 1983 alkupuoliskolla kymmeneksen, koska rakennustoiminta on ollut vilkasta; vuoden jälkipuoliskolla ja v. 1984 tuotanto sen sijaan supistuu.

Sähkön tuotanto väheni kuluvan vuoden alkupuoliskolla, vaikka sen kulutus lisääntyi 3 %; vajaus katettiin tuomalla sähköä kolmannes edellisvuotista enemmän. Vuoden loppupuoliskolla sähkön tuotanto kasvaa lähinnä metsäteollisuuden tarpeiden takia, ja koko vuonna tuotanto on 2 % viimevuotista suurempi. Vuonna 1984 kasvun ennustetaan olevan 5 % lähinnä tehdasteollisuuden kasvun nopeutumisen takia.

Kaivos- ja kaivannaistoiminnan tuotanto v. 1982 lisääntyi 14 %, sillä turpeen tuotanto oli ennätyskellisen suuri; sen sijaan malmin tuotanto supistui muutaman prosentin. Tänä vuonna kaivos- ja kaivannaistoiminnan tuotannon ennustetaan supistuvan hieman, koska turpeen tuotanto vähenee muiden polttoaineiden hintojen lasketua ja turvevarastojen ollessa tavanomaista suuremmat. Malmien tuotantoa taas rajoittaa Virtsalmen kaivoksen sulkeminen. Vuonna 1984 turpeen tuotannon ennustetaan kasvavan pitkään aikavälin tavoitteiden mukaisesti neljänneksen. Kun malmien lounhintaa rajoittaa mm. Vuonoksen kaivoksen sulkeminen, kaivos- ja kaivannaistoiminnan tuotanto kasvaa kokonaisuudessaan 10 %.

Kaikkiaan teollisuustuotanto kasvaa v. 1983 runsaan prosentin. Alan työllisyys supistuu edellisvuotiseen tapaan 3 %, jolloin tuottavuus lisääntyy pitkään aikavälin keskiarvoa vastaavasti.

Vuonna 1984 teollisuustuotannon ennustetaan kasvavan 3 ½ %.

Valtion kassamenot teollisuuden edistämiseen lisääntyivät v. 1982 nimellisesti viidenneksen. Erityisen paljon eli lähes puolella lisääntyivät lainananto teollisuudelle ja Kehitysaluerahasto Oy:n saama rahoitustuki, neljänneksen verran kasvoivat osakepääomien korotukset ja tutkimustoiminnan edistäminen. Lainanantoa laajentamalla haluttiin korvata teollisuudelle myönnettävää välitöntä tukea. Siten esimerkiksi teollisuuden korkotuki ja muu tuki teollisuudelle

väheni neljänneksen; jälkimmäistä erää tosin supisti mm. Valco Oy:n korvausten päätyminen. Menot markkinoinnin edistämiseen kasvoivat vientitakuukorvausten lisääntymisen vuoksi kaksi ja puolikertaisiksi.

Vuonna 1983 valtion menot teollisuuden edistämiseen lisääntyivät nimellisesti hieman hintojen nousua enemmän. Reaalisesti merkittävästi kasvavia eriä ovat tutkimustoiminnan edistäminen sekä kehitysalueiden kuljetustuki ja tuotantotoiminnan edistäminen.

17. Valtion kassamenot teollisuuden edistämiseen

	1979	1980	1981	1982	1983**
	miljoonaa		markkaa		
Tuotanto- ja investointitoiminnan edistäminen ..	1 323	1 635	1 734	1 891	2 090
lainananto teollisuudelle	356	421	318	459	410
osakepääomien korotukset	216	165	129	161	170
korkotuki	99	84	73	53	50
KERA:n rahoitustuki	67	174	158	227	210
tutkimustoiminnan edistäminen	277	309	390	499	600
muu tuki teollisuudelle	307	481	665	494	650
kehitysalueiden kuljetustuki	39	57	69	61	80
kehitysalueiden tuotantotoiminnan tuke-					
minen	96	162	272	310	390
muut	172	262	324	123	180
Markkinoinnin edistäminen	293	403	152	362	390
Yhteensä	1 616	2 037	1 886	2 254	2 480
siitä valtionyhtiöt ¹⁾	549	745	484	471	500

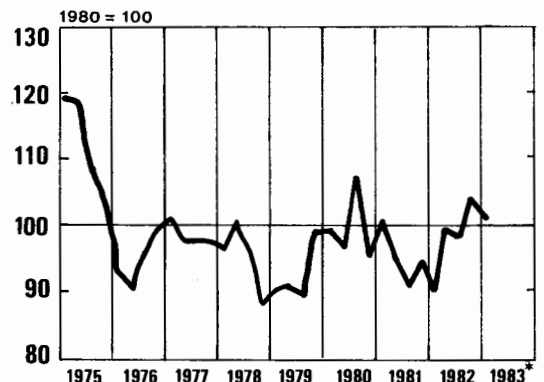
¹⁾ Lainat, korkotuki ja osakepääoman korotukset.

Talonrakennustoiminta

Talonrakentamisen volyyymi kääntyi vuoden 1982 toisella neljänneksellä nousuun lähinnä investointiveron ja muiden rakentamista rajoittaneiden suhdannepoliittisten toimien lakattua; etenkin pääkaupunkiseudulla rakennustoiminta oli selvästi aiemmin ennustettua vilkkaampaa. Kasvu painottui liike- ja maatalousrakentamiseen, mutta myös teollisuus- ja asuinrakentaminen lisääntyivät. Asuinhuoneistoja aloitettiin 49 300 ja niitä valmistui 46 300. Julkinen rakentaminen supistui hieman. Kokonaisuudessaan talonrakennustoiminta kasvoi 4 ½ %.

Tänä vuonna etenkin liikerakentaminen on vilkasta. Myös julkinen rakentaminen kasvaa vii-

Kuvio 21. Talonrakennustoiminnan volyyymiindeksi kausitasoitettuna

mevuotisesta. Teollisuusrakentaminen lisääntyy viimevuotista enemmän, koska teollisuuden suhdanneodotukset ovat parantuneet. Asuinrakentaminen supistuu hieman, vaikka kevääseen saakka keveinä pysyneiden rahoitusmarkkinoiden vuoksi vapaarahoitteisten asuntojen kysyntä on ollut tuntuva.

Asuinhuoneistoja aloitetaan tänä vuonna kaikkiaan 48 000, ja niitä valmistuu suunnilleen 47 000. Valtion osalainoittamien asuntojen osuus on 46 % aloitettavista ja 50 % valmistuneista. Koko talonrakennustoiminnan arvioidaan v. 1983 lisääntyvän 4½ %.

Vuonna 1984 talonrakentamisen määrä supistuu hieman. Asuinhuoneistoja aloitetaan 45 000, joista 20 000 valtion osalainoittamina. Myös liike- ja julkinen rakentaminen jäänevät pienemmiksi kuin tänä vuonna. Sen sijaan teolli-

suusinvestointien elpyminen lisäänee teollisuusrakentamista jossain määrin.

18. Valtion asuntolainamäärärahat

	Lainojen myöntämis- valtuus	Lainojen maksatus- valtuus	Lainojen maksatus
	miljoonaa markkaa		
1980	2 160	2 100	1 935
1981	2 340	2 130	2 010
1982	2 465	2 290	2 288
1983	2 300	2 544	2 540 ^{a)}
1984	2 500 ^{b)}	2 555 ^{b)}	2 555 ^{a)}

a) Arvio.

b) Vuoden 1984 tulo- ja menoarvioesityksen mukaan.

19. Talonrakennustoiminta

	1980	1981	1982* muutos,	1983** prosenttia	1984**	Keskimäärin 1982/72
Myönnetyt rakennusluvut ¹⁾	3,9	-11,1	16,1	- 8	- 3	-0,7
asuinrakennukset	4,4	- 9,4	2,9	- 1	- 9	-2,1
muut rakennukset	3,5	-12,3	25,6	-12	0	0,4
Asuntojen aloitukset	- 3,2	- 6,8	6,1	- 2½	- 6	-3,9
valtion lainoittamat	-21,0	- 6,2	2,1	- 8½	- 9	-4,7
muut	25,4	- 7,4	10,1	3	- 4	-2,9
Valtion asuntolainojen maksatukset, määrä ²⁾	-14,7	- 5,6	6,5	1½	- 7	-0,2
Valmistuneet talorakennukset ¹⁾	9,9	- 2,4	4,9	6	- 5	-0,2
Talonrakennustoiminnan määrä	7,9	- 3,7	4,6	4½	- 1	0,7
Talonrakennustoiminnan työllisyys ³⁾	4,7	- 2,4	2,0	1½	- 1½	-2,3

¹⁾ Kuutiometriä.

²⁾ Muutettu kiinteähintaisiksi rakennuskustannusindeksillä.

³⁾ Työtunteina.

Maa- ja vesirakennustoiminta

Maa- ja vesirakennustoiminnan vähäinen kasvu v. 1982 perustui erityisesti kuntien investointeihin. Viime vuosien kehityksestä poiketen myös tieliikenteen rakennusinvestoinnit kasvoivat, mutta tiestön korjaus- ja kunnossapitotyöt supis-

tuivat. Rautateillä maa- ja vesirakentaminen jäi selvästi edellisvuotista pienemmäksi. Energiatalouden maa- ja vesirakentaminen säilyi jorkeenkin ennallaan.

Tänä vuonna maa- ja vesirakennustoiminta supistuu hieman, mihin viittaa alan heikentynyt työllisyys vuoden alkupuoliskolla. Valtion

kassamenoja tosin ohjautuu reaalisesti tierakentamiseen enemmän kuin viime vuonna, ja rautateilläkin menot ovat suunnilleen viimevuotisen suuruiset. Sen sijaan energiataloudellisten ja varsinkin kuntien maa- ja vesirakennusinvestointien arvioidaan vähenevän.

Vuonna 1984 maa- ja vesirakennustoiminta vähentyy jonkin verran tämänvuotista enem-

män, sillä valtion kassamenot supistunevat reaalisesti Valtionrautateillä, tieliikenteessä (paitsi korjaus- ja kunnossapitotöissä) sekä telediikenteessä. Kuntien maa- ja vesirakentamisessa jatkunee aleneva suunta vuosina 1980—1982 saavutetulta korkealta tasoltaan. Teollisuuden maa- ja vesirakentaminen alkanee hieman elpyä tuotannollisten investointinäkymien parantumisen myötä.

20. Maa- ja vesirakennustoiminta

	1980	1981	1982* muutos, prosenttia,	1983**	1984**	Keskimäärin 1982/72
Maa- ja vesirakennustoiminnan määrä	3,6	2,7	1,5	—1	— 2	—0,8
Maa- ja vesirakennustoiminnan työllisyys ¹⁾	1,8	0,8	—1,1	—3	— 2	—2,0
Valtion kassamenot maa- ja vesirakennusten investointeihin ja kunnossapitoon, määrä ²⁾	— 3,3	— 1,4	—1,3	1½	— 5	—2,6
tieliikenne	— 1,1	— 3,2	—0,3	2½	— 4	—2,4
rautatiet	—16,3	— 6,6	—8,1	0	—13	—6,3
muut	— 2,6	10,3	—1,5	—3	— 4½	—0,8

¹⁾ Työtunteina.

²⁾ Muutettu kiinteähintaisiksi tienrakennuskustannusindeksillä.

Palveluelinkeinot

Palveluelinkeinojen tuotanto v. 1982 kasvoi 3 %, eli hieman edellisvuotista enemmän. Toimialaryhmän työllisyys lisääntyi prosentin. Tuotannon kasvu oli tuntuvinta vähittäiskaupassa, tietoliikenteessä ja liike-elämää palvelevassa toiminnassa. Keskimääräistä hitaammin lisääntyivät ravitsemis- ja majoitustoiminnan palvelut sekä kuljetus- ja varastointipalvelut. Tänä vuonna palveluelinkeinojen tuotannon kasvu hidastuu jonkin verran, kun mm. kaupan sekä yhteiskunnallisten ja henkilökohtaisten palvelujen tuotanto lisääntyy vain vähän. Vuonna 1984 tuotannon ennustetaan kasvavan yli 3 %.

Kaupan myynnin nopea kasvu jatkui vuoden 1983 alkupuolella. Tammi—huhtikuussa tukku-kaupan myynti kasvoi 2½ % ja vähittäiskaupan 4 %. Myynnit lisääntyivät tuntuvasti vielä touku-kuussa ennen liikevaihtoveron kohoamista; vuoden loppupuoliskolla kasvun odotetaan pysähtyvän ja eräissä tavararyhmissä supistuvan. Koko vuonna kaupan myynnin määrä kasvaneen yhteensä 2 %. Vuoden 1983 loppupuoliskolla hidastuvat kaupan myynnin kasvua rahamarkkinoiden kiristymisen ohella kestokulutustavaroiden hankintojen väheneminen. Kotitalouksien ostovoiman kasvun hidastuminen alkaa vaikuttaa vähitellen kaupan myyntiin, ja v. 1984 sekä vähittäiskaupan että ravitsemis- ja majoitustoiminnan

21. Kotimaankaupan myynti

	1980	1981	1982*	1983**	1984**
		määrän	muutos,	prosenttia	
Tukkukauppa	4,6	0,5	2,4	2½	3½
ravinto- ja nautintoaineet	1,8	2,1	3,1
rauta- ja rakennustarvikkeet	9,4	5,4	6,9
autoalan tukkukauppa	2,2	2,1	7,6
polttoaineet	— 9,8	— 6,6	0,1
investointitavarat ja raaka-aineet	11,9	— 2,6	0,7
Vähittäiskauppa	3,0	1,9	4,6	1½	1½
elintarvikkeiden kauppa	2,9	— 1,1	— 1,8
rauta-alan kauppa	7,9	4,0	14,2
autojen vähittäiskauppa	7,4	10,7	16,0
huoltamotoiminta	— 4,7	2,0	2,5
Ravitsemis- ja majoitustoiminta	3,6	0,8	1,5	1	1

tuotannon ennustetaan kasvavan verraten vähän. Tuotantotoiminnan vilkastumisen myötä tukkukaupan myynti sen sijaan nopeutuu hieman.

Liikenteen tuotanto lisääntyi v. 1982 vain vähän. Kuljetus- ja varastointipalvelusten tuotanto väheni 1½ %, sen sijaan tietoliikenteessä erityisesti telepalvelujen kysyntä oli vilkasta.

Tämän vuoden alkupuoliskolla kuljetuspalvelujen tuotanto lisääntyi alustavien arvioiden mukaan 2½ %. Rautateiden tavarakuljetukset vähenivät viitisen prosenttia, mutta henkilökuljetukset lisääntyivät pari prosenttia. Vuoden loppupuoliskolla metsäteollisuustuotteiden viennin elpyminen lisää rautatiekuljetuksia, niin että koko vuonna tuotanto pysyy edellisvuotisen suuruisena. Ammattimaisen tieliikenteen suorite kasvoi

tammi—kesäkuussa viitisen prosenttia, joka johtui talonrakentamisen ja kaupan suotuisan kehityksen ohella siitä, että tieliikenne on lisännyt markkinaosuuttaan kuljetuspalveluista. Vesiliikenne lisääntyi alkuvuonna 3 % lähinnä tuonnin kasvun takia; ulkomaankaupan kasvun myötä vesiliikenteen kasvu nopeutuu vuoden loppua kohti. Tietoliikenne lisääntyi tammi—kesäkuussa 3½ %, joka oli vain puolet vastaavasta keskimääräisestä kasvusta neljänä edellisenä vuonna. Vuoden loppupuoliskolla kasvun ennustetaan lievästi nopeutuvan. Kaikkiaan liikennepalvelujen tuotanto kasvaa tänä vuonna 3 %.

Taloudellisen toimeliaisuuden vilkastumisen myötä liikennepalvelujen tuotannon kasvun en-

22. Ammattimaisen liikenteen tuotanto ja työllisyys

	1982* osuus %	1980	1981	1982*	1983**	1984**	Keskimäärin 1982/72
			määrän	muutos,	prosenttia		
Kuljetustoiminta	73,6	5,4	1,3	—1,5	2½	4½	2,2
rautatieliikenne	10,5	11,6	0,9	—3,2	0
tieliikenne	38,7	3,8	— 0,9	—0,4	3
vesiliikenne	14,5	4,8	4,2	—4,7	4
ilmaliikenne	4,1	2,8	13,2	3,8	2
muut kuljetukset	5,8	6,6	0,4	2,6	1
Tietoliikenne	26,4	7,6	7,8	7,6	4½	7½	5,9
Yhteensä	100,0	6,0	2,9	0,8	3	5½	3,0
Liikenteen työllisyys ¹⁾		1,6	— 0,6	—1,0	½	1½	0,1

¹⁾ Työtunteina.

nustetaan v. 1984 nopeutuvan. Viennin elpyminen lisää erityisesti rautatie-, vesiliikenne- ja rahtauspalvelujen kysyntää. Tietoliikennepalvelujen tuotanto kasvanee lähes samaa vauhtia kuin 1980-luvun alkuvuosina. Tieliikenteen kasvua hidastaa talonrakentamisen hiljentyminen.

Rahoitus-, vakuutus-, kiinteistö- ja liike-elämää palvelevan toiminnan tuotanto v. 1982 lisääntyi 4 %. Tänä vuonna mm. rahoitusmarkkinoiden kiristyminen sekä ATK-alalla vallitseva työvoimavajaus hidastavat näiden alojen kasvua, mutta v. 1984 kasvun ennustetaan jälleen kiihty-

vän, kun mm. mainostoimistopalvelujen kysyntä elpyy.

Yhteiskunnallisten ja henkilökohtaisten palvelusten tuotanto kasvoi v. 1982 erityisen paljon järjestö-, virkistys- ja kulttuuritoimen sekä opetus- ja tutkimustoimen aloilla. Myös kotitalouksia palveleva toiminta lisääntyi selvästi enemmän kuin viime vuosina keskimäärin. Siihen oli syynä moottoriajoneuvojen ja kotitalouskoneiden korjaustoiminnan kasvu. Tänä ja ensi vuonna yhteiskunnallisten palvelusten tuotanto kasvaa keskimäärin pari prosenttia vuodessa.

23. Yrittäjätoiminnan palveluelinkeinojen tuotanto ja työllisyys

	1982* osuus %	1980	1981 määrän muutos,	1982* muutos, prosenttia	1983**	1984**	Keskimäärin 1982/72
Kauppa	30,2	3,7	0,9	3,5	2	2½	1,8
tukku- ja vähittäiskauppa	25,3	3,7	0,9	3,9	2	2½	1,8
ravitsemis- ja majoitustoiminta ...	4,9	3,6	0,8	1,5	1	1	1,4
Liikenne	21,5	6,0	2,9	0,8	3	5½	3,0
kuljetus ja varastointi	15,8	5,4	1,3	-1,5	2½	4½	2,2
tietoliikenne	5,7	7,6	7,8	7,6	4½	7½	5,9
Rahoitus-, vakuutus-, kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta ...	39,2	5,0	4,0	4,0	3	4	4,4
rahoitus- ja vakuutustoiminta ..	10,9	2,4	1,4	2,9	2	2½	2,6
asuntojen omistus	18,9	3,4	3,1	2,7	3	3	4,4
kiinteistö- ja liike-elämää palve- leva toiminta	9,4	13,1	9,3	8,4	4½	7	6,9
Yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelukset	9,1	3,0	2,5	3,3	1½	2½	1,6
Yhteensä	100,0	4,6	2,7	3,1	2½	3½	3,0
Työllisyys ¹⁾		2,2	-0,2	0,7	½	1½	0,2

¹⁾ Työtunteina.

4.2 Julkinen toiminta ja muu toiminta

Julkisen toiminnan tuotanto kehittyi v. 1982 edellisvuosien tapaan. Terveystoiminto- ja sosiaalipalveluja lisättiin edelleen huomattavasti. Opetustoimen kasvu on viime vuosina hidastunut, koska peruskoulujen oppilasmäärä on vähentynyt. Vuonna 1983 julkisen toiminnan tuotannon kasvu hidastuu kolmeen prosenttiin; hidastumiseen vaikuttaa mm. terveydenhuoltoalan keväinen lakko.

Vuonna 1984 julkisen toiminnan kasvun ennustetaan hidastuvan yhä hieman lähinnä valtiontalouden tasapainottamispyrkimysten vuoksi. Eräitä sosiaalipalveluja lisätään kuitenkin edelleen tuntuvasti. Myös kansanterveyspalvelujen kasvu jatkunee lähes ennallaan. Valtava-uudistuksen lopullisia vaikutuksia ei kuitenkaan voida vielä tarkoin ennustaa, ja on mahdollista, että julkisen talouden laajenemisen hillitsemistä tarkoittavista toimituksista huolimatta koko julkisen toiminnan tuotanto lisääntyy ennustettua 2½ prosenttia enemmän.

24. Julkisen toiminnan tuotanto ja työllisyys

	1982* osuus %	1980	1981 määrän muutos	1982* muutos, prosenttia	1983**	1984**	Keskimäärin 1982/72
Yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelukset	96,2	3,9	4,4	3,7	3	2½	4,9
julkinen hallinto	30,6	3,8	5,9	4,0	4
opetus- ja tutkimustoiminta	27,3	2,6	2,3	2,3	2
lääkintä- ja eläinlääkintäpalvelukset	23,4	2,9	4,0	4,6	3
sosiaalihuolto	11,6	7,9	5,4	4,1	4
järjestö-, aatteellinen, virkistys ja kulttuuritoiminta	3,2	10,1	6,2	4,2	4
Muu julkinen toiminta ¹⁾	3,8	1,8	2,4	-0,0	1	1	..
Yhteensä	100,0	3,8	4,3	3,5	3	2½	4,8
Työllisyys ²⁾		3,1	3,3	2,7	2	1½	4,2

¹⁾ Kuljetus, varastointi, tietoliikenne, rahoitus-, vakuutus-, kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta.

²⁾ Työtunteina.

Muun toiminnan ryhmään sisältyvät järjestö-, virkistys- ja kulttuuripalvelut lisääntyivät edelleen v. 1982, ja kasvun ennustetaan jatkuvan lähivuosinakin. Myös yksityiset sosiaalihuoltopalvelukset ovat viime vuosina yhä laajentuneet. Sen sijaan eräiden yksityisen opetustoimen tehtävien

siirtyminen valtiolle eli julkisen toiminnan puolelle on vähentänyt yksityisen opetustoimen tuotantoa. Kunnallisen päivähoitotoiminnan lisääminen on puolestaan supistanut kotitalouspalvelutoimintaa, ja suuntaa jatkunee samanlaisena.

25. Muun toiminnan tuotanto ja työllisyys

	1982* osuus %	1980	1981 määrän muutos	1982* muutos, prosenttia	1983**	1984**	Keskimäärin 1982/72
Voittoa tavoittelematon toiminta	84,9	4,9	3,4	1,9	2½	2½	0,6
Kotitalouspalvelutoiminta	15,1	-7,4	-3,0	-0,8	-1	-1	-5,0
Yhteensä	100,0	2,9	2,5	1,5	2	2	-0,4
Työllisyys ¹⁾		-2,6	-1,2	-0,1	-½	-½	-3,4

¹⁾ Työtunteina.

4.3 Kokonaistuotannon kehitys

Markkinahintaisen bruttokansantuotteen määrä lisääntyi v. 1982 keskimäärin 2½ %. Vuoden 1982 alkupuoliskolla tuotannon kasvu oli heikkoa, mutta se nopeutui vuoden loppua kohden.

Hyvä sato edellisen vuoden kadon jälkeen lisäsi kolmannen vuosineljänneksen kokonaistuotantoa runsaan prosenttiyksikön. Vuoden lopulla bruttokansantuotteen määrän kasvua kiihdyttivät asuntotuotanto, investointiveron päättymisen vauhdittama muu talonrakennustoiminta sekä

kulutuskysynnän voimistuminen vuoden loppupuoliskolla. Tuotanto lisääntyi v. 1982 nopeimmin maataloudessa, kaivannaistoiminnassa, metalliteollisuudessa ja talonrakennustoiminnassa.

Vuoden 1982 kolmannelta neljännekseltä tämän vuoden ensimmäiselle neljännekselle kokonaistuotanto lisääntyi keskimäärin 3 %, mutta vuoden loppua kohden tuotannon kasvu hidastuu, koska kotimaisen kysynnän vaikutus selvästi heikkenee. Tämä aiheutuu mm. yksityisen kulutuksen kasvun pysähtymisestä ja syksyllä 1982 aloitettujen talonrakennushankkeiden valmistumisesta. Vaikka viennin kasvu parantaakin vähitellen tuotantoedellytyksiä, kokonaistuotanto lisääntynee koko vuonna keskimäärin vain 2 ½ %.

26. Bruttokansantuote markkinahintaan neljännesvuosittain¹⁾

	I	II	III	IV	I—IV
	määrän muutos, prosenttia				
1980	6	3 ½	9 ½	5 ½	6,0
1981	1	3 ½	— ½	2	1,5
1982*	1 ½	2	3	3 ½	2,5
1983**	2 ½	2	2 ½	2	2 ½
1984**	2 ½	3 ½	3	3	3

¹⁾ Edellisen vuoden vastaavasta neljänneksestä. Luvussa 1 on kausivaihtelusta puhdistetun bruttokansantuotteen kehitystä esittävä kuvio.

Kotimainen kysyntä säilyi melko heikkona ainakin vuoden 1984 alkupuoliskolle. Tiukennetun finanssi- ja rahapolitiikan vuoksi yksityisen kulutuksen kasvumahdollisuudet ovat tämänvuotisia pienemmät. Yksityisten investointienkin ar-

vioidaan vauhdittuvan uudelleen vasta vuoden loppupuoliskolla.

Vientimahdollisuuksien tehokas hyväksikäyttö onkin tuotannon ja työllisyyden suotuisan kehittymisen kannalta ensiarvoisen tärkeää. Kun vientiä Neuvostoliittoon ei ensi vuonna voitane lisätä, kasvu riippuu ennen muuta markkinatalousmaiden suhdanteiden sekä tuotteidemme hintakilpailukyyn kehittymisestä.

Vuonna 1980 alkanut hintakilpailukyyn heikkeneminen katkaistiin syksyn 1982 devalvaatioilla. Keskimäärin kilpailukyky paraneekin tänä vuonna suunnilleen pitkän ajan keskiarvon tasolle. Kun kustannus- ja hintakehitys Suomessa on nopeampaa kuin tärkeimmässä kilpailijamaissa, kilpailukyky vuoden aikana kuitenkin heikkenee. Vienti- ja tuotantoennusteen toteutuminen edellyttää sitä, että markkinaosuuksia kyetään suurentamaan vientimme kannalta tärkeissä maissa. Tämä riippuu ratkaisevasti siitä, noudatetaanko ensi vuonna tulo- ja menoarvioesityksen perustana olevaa maltillista tulopoliittista linjaa, joka on sisällytetty ennusteisiin. Jollei lisäksi puun tarjonta rajoita metsäteollisuuden tuotantomahdollisuuksia, bruttokansantuotteen määrä voi v. 1984 kasvaa 3 % ja kasvu jatkuu seuraavana vuonna.

Yrittäjätoiminnan työn tuottavuus kohosi v. 1982 pitkän ajan keskiarvoa enemmän. Osa tuottavuuden nopeasta noususta selittyy maatalouden hyvällä sadolla, mutta myös teollisuuden tuottavuus nousi suhdannevaiheeseen ja kapasiteetin käyttöasteeseen nähden tavanomaista enemmän. Koko kansantaloudessa työn tuottavuus kohosi 3,5 % edellisvuodesta. Vuosina 1983 ja 1984 tuottavuuden nousu on hitaampaa.

27. Työn tuottavuus¹⁾

	1980	1981	1982*	1983**	1984**	Keskimäärin 1982/72
	muutos, prosenttia					
Maatalous, metsästy ja kalastus	16,5	—8,3	14,9	6	—1	5,8
Metsätalous	0,7	—4,2	— 2,9	2	7	4,5
Teollisuus	3,7	4,1	5,4	4 ½	2 ½	4,0
Rakennustoiminta	2,9	—0,5	2,6	3	2 ½	2,5
Muu yrittäjätoiminta	2,6	2,8	2,4	2	2 ½	2,8
Yrittäjätoiminta	5,1	1,5	4,2	3	2 ½	4,0
Koko kansantalous	4,5	1,4	3,5	2 ½	2 ½	3,6

¹⁾ Kansantalouden tilinpidon tuotanto- ja työtuntitietojen mukaan.

28. Arvonlisäys toimialoittain

	1982* osuus %	1980	1981 määrän muutos	1982* muutos, prosenttia	1983**	1984**	Keskimäärin 1982/72
Yrittäjätoiminta	81,9	6,4	1,3	2,1	2	3	2,7
maatalous, metsästys ja kalastus...	4,6	8,3	-6,5	8,1	6	- 2	1,3
metsätalous	4,3	5,3	-5,5	- 7,7	1	9	1,3
kaivos- ja muu kaivannaistoiminta	0,4	4,3	2,8	13,7	-5	10	5,1
puu- ja paperiteollisuus	4,5	7,2	-2,1	- 5,2	6	6½	1,7
metalliteollisuus	9,6	11,8	6,8	6,4	½	1½	5,3
muu teollisuus	12,5	6,3	3,3	1,1	0	3	2,9
sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	3,6	3,9	0,9	-2,3	2	5	4,9
talonrakennustoiminta	5,2	7,9	-3,7	4,6	4½	- 1	0,7
maa- ja vesirakennustoiminta	2,1	3,6	2,7	1,5	-1	- 2	-0,8
kauppa-, ravitsemis- ja majoitus- toiminta	11,4	3,7	0,9	3,5	2	2½	1,8
kuljetus, varastointi ja tietoliiken- ne	8,1	6,0	2,9	0,8	3	5½	3,0
rahoitus-, vakuutus-, kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta ...	14,8	5,0	4,0	4,0	3	4	4,4
yhteiskunnalliset ja henkilökohtai- set palvelukset	3,5	3,0	2,5	3,3	1½	2½	1,6
miinus laskennalliset pankkipalve- lukset	2,6	1,7	3,1	4,1	3,3
Julkinen toiminta	16,2	3,8	4,3	3,5	3	2½	4,8
Muu toiminta	1,9	2,9	2,5	1,5	2	2	-0,4
Bruttokansantuote tuottajahintaan ..	100,0	6,0	1,7	2,3	2½	3	2,9
Bruttokansantuote markkinahintaan		6,0	1,5	2,5	2½	3	2,8
Kansantalouden työllisyys ¹⁾		1,4	0,3	- 1,1	- ½	½	-0,6

¹⁾ Työtunteina.

5 Työvoima

Työvoiman tarjonta v. 1982 lisääntyi 45 000 henkeä eli vieläkin enemmän kuin edellisenä vuonna. Rakenteellisten tekijöiden, kuten koulutustason nousun ja naisten työssäkäynnin yleistymisen ohella kasvuun on vaikuttanut paluumuuton lisääntyminen. Toimialoittain työllisyys kehittyi epäyhtenäisesti. Työpaikkojen määrä supistui teollisuudessa, pysyi rakennustoiminnassa lä-

hes ennallaan ja lisääntyi palveluelinkeinoissa ja alkutuotannossa. Kaikkiaan työllisiä oli 23 000 henkeä enemmän kuin vuotta aiemmin. Lomautettujen ja lyhennettyä työviikkoa tekevien määrä lisääntyi yli kolmanneksen. Työttömien määrä kohosi keskimäärin 149 000 henkeen eli 5,9 prosenttiin työvoimasta.

29. Työvoimatase¹⁾

	1980*	1981*	1982*	1983**	1984**
		1 000 henkeä	keskimäärin	vuodessa	
Työkäinen väestö ²⁾	3 616	3 636	3 659	3 681	3 699
Työvoima	2 442	2 481	2 526	2 544	2 550
Työtön työvoima	114	127	149	157	145
Työllinen työvoima	2 328	2 354	2 377	2 387	2 405
maa- ja metsätalous	314	305	312	307	305
teollisuus	627	636	618	602	607
rakennustoiminta	176	185	183	182	179
palveluelinkeinot	1 201	1 221	1 258	1 292	1 310
toimiala tuntematon	10	7	6	4	4
			prosenttia		
Työvoimaosuus	67,5	68,2	69,0	69,1	68,9
Työttömyysaste	4,7	5,1	5,9	6,2	5,7
alle 25-vuotiaat	8,9	9,7	10,6	11,0	10,0

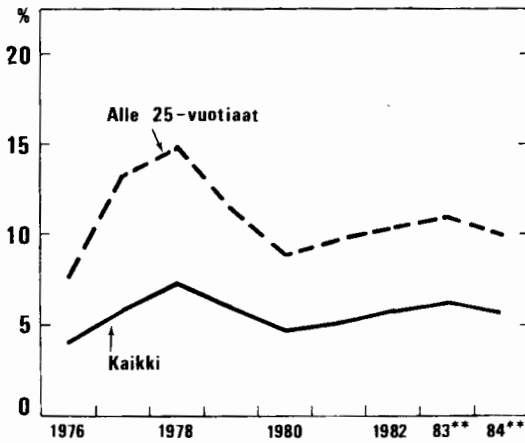
¹⁾ Tilastokeskus siirtyi v. 1983 uuteen työllisyystietojen keruumenetelmään, jossa vastausprosentti on huomattavasti aiempaa parempi. Vanhat tilastotiedot on muutettu uutta järjestelmää vastaaviksi käyttäen hyväksi uuden ja vanhan menetelmän rinnakkaismittausta.

²⁾ 15—74-vuotiaat.

Työvoiman kysynnän kasvu lähes pysähtyy vuoden 1983 aikana. Toimialoittain odotetaan lisääntymistä palveluelinkeinoissa ja talonrakennustoiminnassa. Teollisuuden työpaikat supistuvat lähes yhtä paljon kuin edellisenä vuonna, sillä

suhdannenäkymät ovat parantumassa vasta metsäteollisuudessa. Maatalouden työllisyys pysynee tuotannon kasvun johdosta melkein ennallaan. Metsätaloudessa sekä maa- ja vesirakentamisessa työllisten määrä vähenee.

Kuvio 22. Työttömyysaste

Työvoiman tarjonnan kasvu jatkuu tänä vuonna hidastuneena. Tähän vaikuttaa mm. työvoiman tarjontaa hillitsevien toimien, kuten koulu-

tustoiminnan tehostuminen ja Ruotsista tapahtuvan paluumuuton hiljeneminen. Työvoiman osuus työikäisestä väestöstä pysyy suunnilleen ennallaan.

Työttömyysaste oli vuoden 1983 tammi—kesäkuussa 6,5 % eli 0,3 prosenttiyksikköä edellisvuotista korkeampi¹⁾. Työttömyys on lisääntynyt kaikilla toimialoilla paitsi talonrakennustoiminnassa. Merkillepantavaa kuitenkin on, että avoimet työpaikat ovat talonrakennustoiminnan ohella kasvaneet myös erällä palvelualoilla. Lisäksi lomautusten kasvu näyttää pysähtyneen. Vuoden loppupuolellakin työttömyys on vain vähän viimevuotista suurempi, ja koko vuoden työttömyysasteeksi ennustetaan 6,2 %. Nuorten työttömyysasteeksi arvioidaan 11,0 %.

¹⁾ Työttömiä oli vuoden 1983 tammi—kesäkuussa 165 000 eli 11 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Työvoimaministeriön tilasto työttömistä työnhakijoista tämän vuoden tammi—heinäkuussa osoitti vastaavasti 8 000 hengen lisäystä.

30. Työtön työvoima ja työttömyysaste¹⁾

Vuosineljännes	1980*	1981*	1982*	1983**	1984**	1980*	1981*	1982*	1983**	1984**
	työttömiä, 1 000 henkeä					työttömyysaste, prosenttia				
I	128	131	165	170	170	5,4	5,5	6,7	6,8	6,8
II	111	123	143	159	144	4,5	4,9	5,6	6,2	5,6
III	108	127	142	149	131	4,3	4,9	5,4	5,7	5,0
IV	109	128	146	151	133	4,5	5,2	5,8	6,0	5,3
Koko vuosi	114	127	149	157	145	4,7	5,1	5,9	6,2	5,7

¹⁾ Lukuja ei ole puhdistettu kausivaihteluista.

Vuonna 1984 työvoiman tarjonnan kasvun arvioidaan hidastuvan edelleen, ja työvoimaosuus pienentyy hieman. Tuotantotoiminnan vilkastuminen lisää työvoiman kysyntää lähes 20 000 hengellä. Työttömyysasteen arvioidaan laskevan keskimäärin 5,7 prosenttiin; suhdannetyöttömyys alkaa vähentyä vuoden 1984 alussa. Nuorisotyöttömyys vähentyy laajentuvien erityistoimien takia keskimääräistä enemmän.

Kansantalouden kokonaistyöllisyys vähenee tänä vuonna hieman; palkansaajien työpanos pysyy suunnilleen ennallaan, kun julkisen sektorin työpanos jatkaa kasvuaan. Ensi vuonna palkansaajien työllisyys lisääntyy myös yrittäjätoiminnassa. Yrittäjien työtunnit vähenevät lähinnä maataloustuotannon tehostumisen myötä.

31. Työllisyys ¹⁾

	1982* osuus %	1980	1981	1982* muutos	1983** prosenttia	1984**	Keskimäärin 1982/72
Yrittäjätoiminta	79,8	1,3	-0,2	-1,9	- ½	½	-1,2
palkansaajat	60,8	2,7	-0,4	-1,4	- ½	1	-0,5
yrittäjät	19,0	-2,9	0,5	-3,6	-1	-1	-3,2
Julkinen toiminta	16,3	3,1	3,3	2,7	2	1 ½	4,2
Muu toiminta	4,0	-2,6	-1,2	-0,1	- ½	- ½	-3,4
Yhteensä	100,0	1,4	0,3	-1,1	- ½	½	-0,6
palkansaajat	81,0	2,5	0,2	-0,5	0	1	0,1

¹⁾ Työtunteina.

Maahanmuutto on vuoden 1980 jälkeen ollut maastamuuttoa vilkkaampaa. Paluumuuton laajeneminen johtunee pääasiassa työttömyyden

kasvusta Ruotsissa sekä ns. suuriin ikäluokkiin kuuluvien halusta palata Suomeen lastensa koulunkäynnin takia.

32. Maastamuutto ja maahanmuutto

	1980	1981	1982*	1983**	1984**
		1 000 henkeä	vuoden aikana		
Maastamuuttaneet	14,8	10,0	7,7	8	..
Maahan muuttaneet	13,6	15,8	14,7	12	..
Nettomaastamuutto	1,2	- 5,7	- 7,0	- 4	- 3
siitä Pohjoismaihin	1,1	- 5,3	- 6,6	- 4	..

Valtion työllisyyden hoitotoimissa on myös vuosina 1983—1984 keskeisellä sijalla yleinen talous- ja finanssipolitiikka, jolla vahvistetaan tuotantotoiminnan työllistämismahdollisuuksia. Kun tuotannon kasvuvauhti ei pitemmälläkään aikavälillä näytä riittävältä työvoiman kysynnän lisäämiseksi siinä määrin, että työttömyys olennaisesti vähenisi, työllistämispolitiikassa on edelleen kiinnitettävä huomiota myös muihin työllisyyttä edistäviin toimiin valtiontalouden mahdollisuuksien rajoissa.

Valtion työ määrärahoilla työllistettävien määrä on viime vuosina supistunut valtion perusrakennelinvestointien vähenemisen ja työkohteiden pääomavaltaistumisen takia. Poikkeuksellisesti työ määrärahoihin palkatun työvoiman määrä kasvaa hieman v. 1983, mutta vähentyy jälleen v. 1984. Työllisyyden hoidon erityistoimet säilyvät varsin laajoina vuosina 1983—1984; niiden piiriin kuuluu tänä vuonna arviolta 88 750 ja ensi vuonna jopa 105 400 työntekijää. Toimet kohdennetaan etenkin nuoriin, pitkäaikaistyöttömiin ja työrajoitteisiin.

33. Valtion kassamenot työllisyyden hoitoon

	1979	1980 miljoonaa	1981 markkaa	1982	1983**
Ammattikurssit	544	551	648	783	850
Työvoiman liikkuvuuden edistäminen	2	3	4	4	5
Sijoitusmenot työllisyyden turvaamiseksi	558	573	682	692	700
Työttömyyskorvaukset	477	395	451	604	710
Työttömyyskassa-avustukset	221	138	137	145	200
Muut menot ¹⁾	568	712	762	899	1 000
Yhteensä	2 370	2 371	2 684	3 127	3 465

¹⁾ Sisältää mm. valtionavun työttömyyden lieventämiseen, työrajoitteisten työvoimapolvelun sekä ns. virastotyöt.

Taloudellinen katsaus

Säästämisen osuus kansantuotteesta pienenee v. 1983 edelleen. Kotitalouksien ja yritysten säästäminen kehittyi suotuisasti, rahoituslaitosten säilyy ennallaan, mutta julkisyhteisöjen säästäminen supistuu vielä lähes puoleen viimevuotesta.

Vuonna 1984 julkisyhteisöt lisäävät tuntuvasti säästämistään, mutta niiden säästämisaste jää edelleen verraten matalaksi. Kotitalouksissa säästäminen vähän supistuu ja lisääntyy muussa yksityisessä sektorissa tuotannon kasvun mukaisesti.

43. Säästäminen sektoreittain

	1980 prosenttia	1981 markkinahintaisesta	1982* bruttokansantuotteesta	1983**	1984**
Nettosäästäminen	11,5	11,1	9,7	9	9½
kotitaloudet	4,6	3,9	4,5	4½	4
yritykset	0,1	-0,9	-0,3	½	½
rahoituslaitokset	4,1	4,4	3,8	3½	3½
voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	-0,9	-0,7	-0,7	½	½
julkisyhteisöt	3,5	4,4	2,4	1	2
Kiinteän pääoman kuluminen	13,3	12,9	12,4	12½	13
Bruttosäästäminen	24,8	24,0	22,0	21½	22½

Pääomanmuodostuksen ja säästämisen välinen tasapaino heikkeni v. 1982 ja kotimaisten sektoreiden rahoitusaliijäämä muodostui 2 prosentiksi kansantuotteesta. Investointiaste laski vain vähän ja yksityisen sektorin rahoitusasema hieman parani. Julkisyhteisöjen säästäminen väheni, eikä se tavanomaisesta poiketen riittänyt niiden omien investointien rahoitukseen; julkisyhteisöjen rahoitusaliijäämä olikin yli puoli prosenttiyksikköä kansantuotteesta.

Kansantalouden rahoitusaliijäämä säilyi v. 1983 lähes ennallaan. Vaikka yritysten investoinnit lisääntyivät, niiden rahoitusasema kohentuu edelleen hieman. Julkisyhteisöjen alijäämäisyys toisaalta vastaavasti lisääntyy. Julkisyhteisöjen investoinnit ylittävät niiden säästämisen myös v. 1984, vaikka niiden säästäminen lisääntyykin. Silti kansantalouden koko pääomanmuodostuksen ja säästämisen välinen tasapaino säilyi tyydyttävänä.

6 Kansantulo

Kansantulo kasvoi viime vuonna 12 % eli hieman edellisvuotista vähemmän. Työtulojen kasvu hidastui, ja niiden osuus kansantulosta pieneni. Palkansaajien ansiotasoindeksi kohosi nimellisesti 10,6 % ja reaalisesti 1,2 %. Kotitalouksien yrittäjätulot maataloudesta lisääntyivät tuntuvasti vuoden 1981 heikon sadon jälkeen, sen sijaan tulot metsätaloudesta supistuivat. Yritysten kannattavuus koheni hieman.

Nykyiset työ- ja virkaehtosopimukset ovat pääosin voimassa vuoden 1984 helmikuun loppuun. Sopimuspalkkaindeksin arvioidaan kohoavan vuoden 1982 viimeiseltä neljännekseltä kuluvan vuoden viimeiselle neljännekselle 7½ %. Kun palkkaliukuma pysynee suunnilleen viimevuotisen suuruisena, palkansaajien ansiotasoindeksi kohonnee v. 1983 keskimäärin 10 % ja reaalisesti noin prosentin viimevuotisesta.

34. Palkansaajien ansiotasoindeksi ja työkuustannukset tuoteyksikköä kohti

	1980	1981	1982* muutos, prosenttia	1983**	1984**	Keskimäärin 1982/72
Sopimuspalkkaindeksi	9,4	10,3	8,3	8	6	9,0
Palkkojen liukuminen yms. tekijät ..	2,6	2,5	2,4	2	2	3,9
Ansioitasoindeksi ¹⁾	12,0	12,8	10,7	10	8	12,9
Reaalinen muutos ²⁾	0,4	0,7	1,3	1	0	0,8
Keskiansiot ³⁾	14,2	15,6	11,1	10½	8½	14,4
Työkuustannukset tuoteyksikköä kohti koko kansantaloudessa ⁴⁾	10,5	13,7	7,7	7	6½	11,7
siitä tehdasteollisuudessa	9,9	9,6	4,9	5	6	10,8
Kotitalouksien käytettävissä olevat reaalitulot	4,0	0,3	4,7	2	1	2,6

¹⁾ Ilman lomaltapaluurahaa.

²⁾ Ansioitasoindeksi jaettuna kuluttajahintaindeksillä.

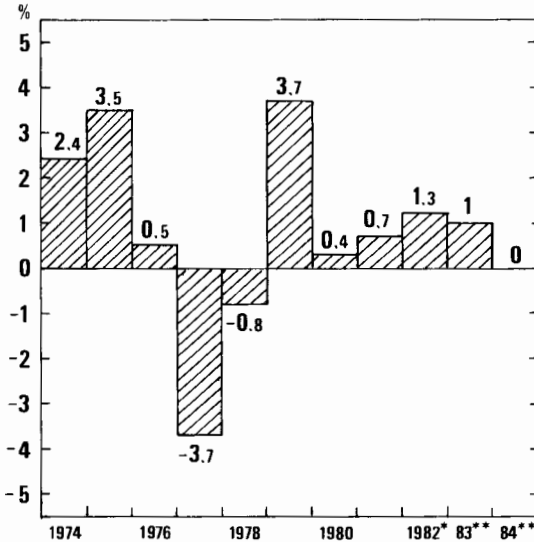
³⁾ Laskettu jakamalla koko kansantalouden palkkasumma palkansaajien tehdyillä työtunneilla. Lukuihin vaikuttavat kaikki kansantalouden rakennemuutokset ja niihin sisältyy myös lomaltapaluurahan vaikutus.

⁴⁾ Palkkojen ja työnantajan sosiaalivakuutusmaksujen indeksi jaettuna tuotannon volyyymi-indeksillä.

Palkansaajien työpanos pysyy kuluvana vuonna suunnilleen ennallaan. Kun palkansaajien keski-ansiot kohonnevat viime vuosien tapaan hieman ansiotasoindeksiä enemmän, palkkasumma kasvaa 10½ %. Työnantajien sosiaalivakuutusmak-

sut lisääntyvät 5 %, sillä vuoden 1983 alusta työeläkevakuutusmaksua alennettiin 1,3 prosenttiyksikköä ja yksityisen työnantajan sairausvakuutusmaksua 0,55 prosenttiyksikköä; työttömyysvakuutusmaksua korotettiin 0,5 prosenttiyksikköä.

Kuvio 23. Palkansaajien reaalin ansiotasoindeksi, muutos edellisestä vuodesta

Kotitalouksien yrittäjätulot maataloudesta lisääntyvät hyvän sadon vuoksi viidenneksen. Maataloustuotteiden tavoitehintoja ja hintapolitiittista tukea korotettiin kevään maataloustuloratkaisujen yhteydessä yhteensä 946,7 milj. mk ja syksyn maataloustuloratkaisun yhteydessä 235,2 milj. mk.

Kun markkinahakkuut pysyvät kuluvana vuonna melko laimeina ja keskimääräisen kantohintatason nousu vähäisenä, kotitalouksien yrittäjätulot metsätaloudesta lisääntyvät vain 5 %. Kotitalouksien muut yrittäjätulot lisääntyvät vähemmän kuin viime vuonna.

Muiden kuin kotitalouksien saamat yrittäjätulot lisääntyvät mm. vientitulojen kasvun paraneamisen ja toteutettujen kustannuspainetta vähentävien toimien vuoksi edelleen selvästi, ja yritysten kannattavuus kohenee. Kansantulo kasvaa kaikkiaan 10—11 %.

35. Kansantulo

	1982* osuus %	1980	1981	1982* muutos, prosenttia	1983**	1984**	Keskimäärin 1982/72
Palkat	54,1	16,9	15,9	10,5	10½	9½	14,6
Työnantajien sosiaalivakuutusmaksut	12,0	17,9	14,6	8,9	5	10½	17,1
Kotitalouksien yrittäjätulot	15,0	11,4	6,5	16,2	9½	8	11,6
yrittäjätulot maataloudesta	2,5	23,4	-10,4	46,4	22	4	8,6
yrittäjätulot metsätaloudesta	2,3	28,7	7,8	- 5,2	5	20	11,7
muut yrittäjätulot	10,2	5,0	10,1	16,2	7	7	12,4
Omaisuuksien ja muut yrittäjätulot .	6,3	1,8	6,3	21,9	25	18	14,2
Välilliset verot miinus tukipalkkiot ..	12,6	17,5	15,4	12,9	12	17	15,0
Yhteensä	100,0	15,2	13,6	12,1	10½	11	14,3

Vuoden 1984 palkkasumman kehitystä koskevan arvon pohjaksi on seuraavassa luvussa tarkemmin selostetuista syistä oletettu, että palkkoja korotetaan vuoden 1984 maaliskuun alusta 3 %. Kun palkkaliikuman arvioidaan pysyvän suunnilleen ennallaan, palkansaajien ansiotasoindeksi kohoaisi v. 1984 keskimäärin 8 % tämänvuotisesta. Kun palkansaajien työpanoksen arvioidaan hieman lisääntyvän, palkkasumma kasvaisi 9½ %. Kun työnantajan kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksua korotetaan yhteensä 0,2 prosenttiyksikköä, työnantajien sosiaalivakuutus-

maksut kasvavat hieman enemmän kuin palkkasumma.

Kotitalouksien maataloudesta saama yrittäjätulojen lisäys jäänee selvästi tämänvuotista pienemmäksi. Sen sijaan tulot metsätaloudesta ilmeisesti kasvavat hakkuiden vilkastumisen myötä enemmän kuin tänä vuonna. Yritysten kannattavuuden arvioidaan kysynnän elpymisen ja inflaation hidastumisen myötä edelleen hieman paranevan. Kansantulo kasvaisi esitettyjen oletusten ja arvioiden perusteella 11 %.

7 Kustannukset ja hinnat

Kustannusten ja hintojen nousu hidastui edelleen vuoden 1982 aikana. Joulukuusta 1981 joulukuuhun 1982 kuluttajahintaindeksi kohosi 9,0 %, kotimarkkinoiden perushintaindeksi 7,0 % ja rakennuskustannusindeksi 7,2 %. Inflaatio oli silti tuntuvasti nopeampaa kuin OECD-maissa keskimäärin.

Devalvaatioista huolimatta hintojen nousu ei ole v. 1983 kiihtynyt. Tähän on vaikuttanut mm. se, että kapasiteettiin nähden riittämätön kysyntä on kiristänyt kilpailua, ja siten rajoittanut kustannusten purkautumista hintoihin.

Tämän vuoden aikana — joulukuusta 1982 joulukuuhun 1983 — välilliset verot sekä valtion hinnat ja maksut nostavat kuluttajahintaindeksiä 2,5 %. Vuoden 1983 tulo- ja menoarvioon liittyivät mm. seuraavat maksuperusteiden korotukset: rautatietariffit, posti- ja telemaksut, polttoaineiden, sokerin ja makeisten valmisteverot. Arvioon sisältyvät edelleen mm. sairaaloiden poliklinikka- ja hoitopäivämaksujen korottaminen vuoden alusta, makeissiirapin tukijärjestelmän muuttaminen sekä televisiolupamaksujen korotus. Lokakuussa 1982 toteutettujen devalvaatioiden yhteydessä päätettiin liikevaihtoveron 2 prosenttiyksikön suuruisesta korottamisesta; se tuli voimaan 1.6.1983. Liikevaihtoveron korotuksen yhteydessä toteutettiin tupakan hinnan lisäkorotus ja heinäkuun alusta rautatietariffien sekä sairaalamaksujen lisäkorotus. Arvioon sisältyy edelleen mm. lottomaksun korotus. Lisäksi arvioon on oletettu, että vuoden 1984 tulo- ja menoarvioesitykseen liittyvät alkoholijuomien ja tupakan hinnankorotukset toteutetaan jo tämän vuoden puolella.

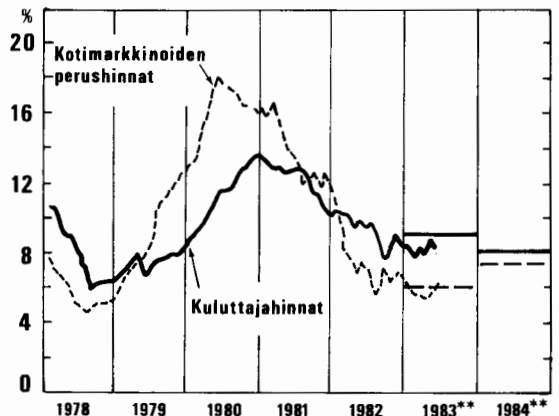
Maataloustuloratkaisujen arvioidaan nostavan indeksiä tämän vuoden aikana yhteensä prosentin, johon sisältyy myös jalostus- ja jakelukustannusten kohoamisen vaikutus. Vapaarahoitteisten asuinhuoneistojen vuokria voitiin vuoden 1983 maaliskuun alusta korottaa enintään 88 penniä/m²/kk, jos vuokranantaja vastaa lämmityksestä, ja muussa tapauksessa enintään 58 penniä/m²/kk. Kun aravavuokrien arvioidaan kohoaneen vapaarahoitteisten asuinhuoneistojen vuokria

enemmän, vuokrat nostavat indeksiä yhteensä noin prosentin. Tuontihintojen (ilman vaikutusta vuokriin ja maatalouden kustannuksiin) arvioidaan nostavan kuluttajahintaindeksiä 3 %. Kansainvälinen inflaatio on edelleen hidastunut, eikä raaka-aineiden maailmanmarkkinahintojen viimeaikainen nousu ehdi mainittavasti vaikuttaa kotimaiseen hintatasoon tämän vuoden aikana. Pääosa arvioidusta tuontihintojen kokonaisvaikutuksesta aiheutuukin viime syksyn devalvaatioista. Muut kuin edellä mainitut kustannustekijät nostavat indeksiä yhteensä 2 %. Kustannuspainetta lisäävät lähinnä kevään ja syksyn palkankorotukset ja sitä vähentävät välillisten työvoimakustannusten alentaminen sekä tuottavuuden nousu.

Kuluttajahintaindeksin arvioidaan kohoavan joulukuusta 1982 joulukuuhun 1983 yhteensä 9 ½ %. Vuonna 1983 keskimäärin indeksi kohoaa 9 % viimevuotisesta.

Devalvaatioiden yhteydessä toteutetun hintasulun ja sen jälkeen noudatetun tehostetun hintavalvonnan jälkeen palattiin hintavalvonnassa vuoden 1983 huhtikuun alusta ennen devalvaatioita vallinneeseen valvontamenettelyyn.

Kuvio 24. Kuluttajahintaindeksi ja kotimarkkinoiden perushintaindeksi, muutos edellisen vuoden vastaavasta kuukaudesta

36. Hinta- ja yksikköarvoindeksijä

	1980	1981	1982 muutos,	1983** prosenttia	1984**	Keskimäärin 1982/72
Viennin yksikköarvoindeksi	11,5	10,6	6,8	8	7½	12,9
Tuonnin yksikköarvoindeksi	16,8	11,9	4,7	8	7	14,4
Kuluttajahintaindeksi	11,6	12,0	9,3	9	8	11,9
Kotimarkkinoiden perushintaindeksi	16,4	13,5	7,6	6	7½	11,8
Maataloustuotteiden tuottajahinta- indeksi	12,4	12,6	13,3	8	8	11,7
Rakennuskustannusindeksi	13,4	10,1	6,9	9	8	11,5

Kuluttajahintaindeksin kehitystä v. 1984 on tarkasteltu mm. seuraavien arvioiden ja oletusten pohjalta:

— Välilliset verot sekä valtion hinnat ja maksut nostavat kuluttajahintaindeksiä vuoden 1984 aikana yhteensä 0,4 %. Vuoden 1984 tulo- ja menoarvioesitykseen sisältyvät mm. seuraavat maksuperusteiden korotukset: rautatietariffit ja postimaksut, polttoaineverot, eräät maksuperustelain mukaiset maksut sekä moottoriajoneuvovero. Arvioon sisältyvät myös liikevaihtoveron kantoalueen laajentaminen ja lasten päivähoitomaksujen korottaminen.

— Maataloudelle korvataan kustannusten nousu maataloustulolain mukaisesti.

— Vapaarahoitteisten asuinhuoneistojen vuokria voidaan maaliskuun 1984 alusta korottaa kiinteistö-kustannuksissa tapahtunutta nousua vastaavasti. Poistojen ja aktivoitujen korjauskustannusten ns. taannehtivista eristä (45 penniä) otetaan korotusyleisohjeessa huomioon enintään puolet. Aravavuokrien on arvioitu kohoavan edelleen vapaarahoitteisten asuinhuoneistojen vuokria enemmän.

— Tuontihinnat ovat keskimäärin 7 % korkeammat kuin edellisenä vuonna; raakaöljyn tuontihinnat kohoavat 3 % ja kulutustavaroiden tuontihinnat 6 %.

— Työnantajan sosiaaliturvamaksua nostetaan 0,2 prosenttiyksikköä. Muut työnantajien sosiaalivakuutusmaksujen maksuperusteet pysyvät ennallaan. Työn tuottavuus kohoaa yrittäjätöiminnässä 2½ %.

Edellä lueteltujen tekijöiden arvioidaan nostavan kuluttajahintaindeksiä joulukuusta 1983 joulukuuhun 1984 suunnilleen 4½ %. Hallitusoh-

jelman mukaisesti hallitus pyrkii yhteistyössä työmarkkina- ja muiden etujärjestöjen kanssa rajoittamaan kuluttajahintojen nousun vuoden 1984 aikana enintään kuuteen prosenttiin. Jos hintakehitys muilta osin toteutuu arvioidun mukaisesti, tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttää, että palkkojen ja maataloustulon korotukset ovat maaliskuussa 1984 enintään 3 %. Vuonna 1984 keskimäärin kuluttajahintaindeksi kohoaisi tällöin 8 %.

Tehdasteollisuuden työkustannusten nousu tuoteyksikköä kohti hidastui v. 1982 keskimäärin 5 prosenttiin. Sen arvioidaan pysyvän tänä vuonna ennallaan ja nopeutuvan hieman ensi vuonna. Kilpailijamaissa yksikkötyökustannusten nousu sen sijaan hidastuu yhä, sillä kustannukset kohoavat keskimäärin edelleen melko vähän ja tuotannon elpyminen parantaa työn tuottavuutta.

Suomen teollisuuden hintakilpailukyky heikentyi vuodesta 1978 lähtien viime lokakuun devalvaatioihin asti. Viime vuonna kilpailukyky koheni keskimäärin yhden prosentin ja kohentuu v. 1983 edelleen 5 %, jolloin se on suunnilleen pitkän aikavälin keskiarvon tuntumassa. Teollisuutemme kilpailuedellytyksiä tukevat lisäksi devalvaatioratkaisun yhteydessä toteutetut muut toimet, kuten liikevaihtoverohuojennusten lisääminen ja sähköveron väliaikainen alentaminen. Edellä tässä luvussa esitettyjen arvioiden ja oletusten perusteella teollisuuden suhteellinen kilpailukyky heikentyy ensi vuonna nelisen prosenttia.

Ruotsiin nähden teollisuus on menettänyt hintakilpailukykyään yhtäjaksoisesti vuoden 1978 jälkeen. Tänä vuonna se on viidenneksen pitkän aikavälin keskiarvoa heikompi.

8 Käytettävissä oleva tulo ja sen käyttö

8.1 Käytettävissä oleva tulo

Kansantalouden käytettävissä oleva tulo v. 1982 kasvoi 12 %. Vaihtosuhteen paranemisen vuoksi käytettävissä oleva reaalitulo kasvoi 3 %, eli puoli prosenttiyksikköä tuotannon kasvua no-

peammin. Vuonna 1983 vaihtosuhteen ennustetaan hieman heikkenevän, ja kansantalouden käytettävissä olevan reaalitulon lisääntyvän 2 %. Vuonna 1984 näiden tulojen ennustetaan lisääntyvän 3 %.

37. Käytettävissä oleva tulo

	1980	1981	1982*	1983**	1984**
		muutos, prosenttia			
Yksityinen sektori	14,2	11,1	14,3	12	9½
kotitaloudet	15,1	12,0	14,4	11	9
yhteisöt	4,5	0,4	12,8	24	16½
yritykset	-89,2	26
rahoituslaitokset	36,4	19,7	- 3,7	2	15½
voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	11,5	40,9	24,0	16	12
Julkisyhteisöt	17,8	20,7	6,4	7	14½
valtio	21,5	25,9	2,0	-3½	17
kunnat ja kuntainliitot	13,4	19,4	13,5	12½	13½
sosiaaliturvarahastot	63,5	-1,5	-65,1	26½	22½
Yhteensä	15,1	13,6	12,1	10½	11

Yritysten käytettävissä oleva tulo jäi vielä v. 1982 negatiiviseksi. Niiden toimintaylijäämä tosin lisääntyi jo tuntuvasti, mutta koron alennuksesta huolimatta myös korkomenot lisääntyivät edelleen. Tuotannon kasvun ja tuotantoedellytyksiä parantavien talouspoliittisten toimien takia yritysten toimintaylijäämän kasvu nopeutuu v. 1983 edelleen, ja myös niiden käytettävissä olevat tulot lisääntyvät. Muun muassa korkomenojen kasvu hidastaa kuitenkin niiden tulokehitystä v. 1984. Rahoituslaitosten käytettävissä olevat tulot supistuivat v. 1982, kun työeläkemaksu alentui 13,3 prosentista 12,4 prosenttiin ja pankkikorot laskivat. Myöskään v. 1983 niiden tulot eivät lisääntyneet; työeläkemaksu aleni 11,1 prosenttiin. Toisaalta koron nousu parantaa pankkien kannattavuutta, ja v. 1984 koko rahoituslaitossektorin

tulot lisääntyvät nopeasti. Koska tulo- ja menoarvioesityksessä ehdotetaan eläkkeiden heinäkuun välitarkistuksen poisjättämistä, työeläkemaksun on oletettu ennusteissa pysyvän ensi vuonna vuoden 1983 keskimääräisellä tasolla. Energian hinnan ja korkojen lasku lisäsivät asuntoyhteisöjen ja siten voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen tuloja v. 1982, mutta tulokehitys hidastuu sekä tänä että ensi vuonna. Julkisyhteisöjen tulojen kasvu hidastui v. 1982, kun veto- ja maksuperusteiden alentumisen vuoksi valtion käytettävissä oleva tulo säilyi ennallaan ja sosiaaliturvarahastojen tulot supistuivat kolmannekseen edellisvuotisista. Kuntien tulot sen sijaan lisääntyivät edelleen nopeasti. Julkisyhteisöjen tulot kasvavat hitaasti vielä v. 1983 mutta v. 1984 selvästi nopeammin.

38. Käytettävissä olevan tulon jakauma

	1980	1981	1982* prosenttia	1983**	1984**
Yksityinen sektori	73,9	72,3	73,7	74 ½	73 ½
kotitaloudet	68,0	67,0	68,4	68 ½	67 ½
yhteisöt	5,9	5,2	5,2	6	6
yritykset	0,1	—1,0	—0,4	½	½
rahoituslaitokset	4,9	5,1	4,4	4	4 ½
voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,9	1,1	1,2	1 ½	1
Julkisyhteisöt	26,1	27,7	26,3	25 ½	26 ½
valtio	9,0	10,0	9,1	8	8 ½
kunnat ja kuntainliitot	15,9	16,7	16,9	17	17 ½
sosiaaliturvarahastot	1,2	1,0	0,3	½	½
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Sektoreittainen tulonjako on viime vuosina muuttunut huomattavasti, mihin ovat vaikuttaneet sekä suhdannevaihtelut että talouspolitiikka. Niinpä julkisyhteisöjen tulo-osuus supistui tuntuvasti vuosina 1982—1983, mutta suurenee jälleen v. 1984. Kotitalouksien tulo-osuus säilynee v. 1983 edellisvuoden tasolla, mutta pienentynee ensi vuonna selvästi. Yhteisöjen tulo-osuus ei v. 1982 muuttunut lainkaan, kun yritysten parantuneen aseman vastapainoksi rahoituslaitosten tulo-osuus supistui. Vuonna 1983 yritysten tulo-osuuden arvioidaan kasvavan ja säilyvän ensi vuonna tällä tasollaan.

Työtulojen osuus kansantulosta pieneni v. 1982 ja niiden osuus pienenee ennusteen mukaan edelleen vuosina 1983 ja 1984. Kotitalouksien osuus kansantalouden käytettävissä olevista tuloista kasvoi kuitenkin v. 1982 tuntuvasti, ja kotitalouksien käytettävissä olevat tulot lisäänty-

vät viime vuonna nimellisesti 14 ½ %. Jyrkkä kasvu johtui lähinnä sosiaalietuuksien sekä maatalouden ja muiden yrittäjätulojen huomattavasta lisäyksestä sekä siitä, että verojen kasvu jäi mm. ennakonpidätysten alennusten takia vähäiseksi. Vuonna 1983 kotitalouksien nettoverotus kevenee edelleen hieman, sillä sosiaalivakuutusetuudet lisääntyvät yhä nopeasti, myös omaisuus-tulot lisääntyvät talletuskorkojen nousun tähden enemmän kuin edellisenä vuonna. Kun myös palkkatulot reaalisesti hieman kasvavat, kotitalouksien reaalitytulot lisääntyvät 2 %.

Vuonna 1984 kotitalouksien nettoverotus kiristyy, sillä tuloverotuksen kiristymisen ohella myös sosiaalietuuksien kasvu hidastuu. Omaisuus-tulot lisääntyvät reaalisesti aiempaa enemmän talletuskorkojen nousun takia, ja myös metsätulot kääntyvät kasvuun. Yhteensä kotitalouksien ostovoiman ennustetaan v. 1984 kasvavan 1 %.

39. Kotitalouksien käytettävissä oleva tulo

	1982* osuus %	1980	1981	1982* muutos, prosenttia	1983**	1984**
Palkat	79,3	16,9	15,9	10,5	10 ½	9 ½
Työnantajain sosiaalivakuutusmaksut	17,6	17,9	14,6	8,9	5	10 ½
Yrittäjätulot ja yrittäjätulojen otot ..	22,0	11,4	6,5	16,2	9 ½	8
maatalous	3,7	23,4	—10,4	46,4	22	4
metsätalous	3,3	28,7	7,8	—5,2	5	20
muut	15,0	5,0	10,1	16,2	7	7
Omaisuus-tulot	4,1	50,8	19,1	8,6	15 ½	17 ½
Tulonsiirrot julkiselta sektorilta ¹⁾ ..	14,6	10,8	14,2	24,9	19	11 ½
Tulonsiirrot julkiselle sektorille ²⁾ ..	—32,8	17,8	19,6	9,7	12 ½	12
Muut tulonsiirrot, netto	—4,8	29,9	20,2	—2,8	—13 ½	9
Yhteensä	100,0	15,1	12,0	14,4	11	9

¹⁾ Sosiaalivakuutusetuudet, sosiaalivastuut, maatalouden tukipalkkiot ja muut tulonsiirrot.

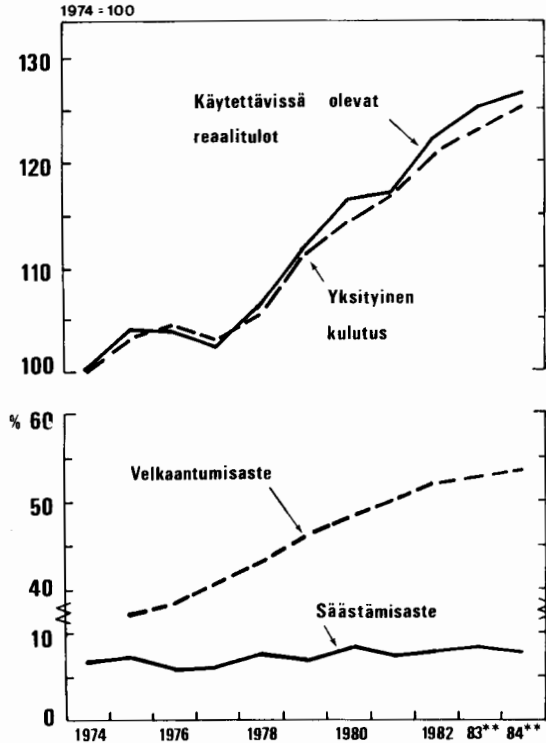
²⁾ Valtion ja kuntien välittömät verot ja vakuutettujen kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksut ml. työnantajan julkiselle sektorille maksamat sosiaalivakuutusmaksut.

8.2 Kulutus

Yksityinen kulutus v. 1982 kasvoi 4 %. Kasvu oli erityisen nopeaa vuoden loppupuoliskolla, kun odotukset hintojen korotuksista devalvaatioiden jälkeen, rakennustoiminnan vilkastuminen sekä kevyet rahamarkkinat paransivat mm. henkilöautojen, kodinkoneiden ja huonekalujen myyntiä. Kestokulutustavaroiden kysyntä lisääntyi koko vuonna 15 %. Lyhytikäisten tavaroiden kysyntä kasvoi vain puoli prosenttia. Vaatteiden ja jalkineiden hankinnat kasvoivat vain vähän ja elintarvikkeiden myynnit pysyivät ennallaan. Liikennepalvelukset sekä hotelli- ja ravintolamenot lisääntyivät tuntuvasti.

Kotitalouksien säästämisaste nousi v. 1982 lähes prosenttiyksikön. Inflaation hidastumisen ohella tämä aiheutui lähinnä kotitalouksien tulojen kasvun poikkeuksellisesta rakenteesta. Verot eivät reaalisesti lisääntyneet, ja ostovoiman kokonaiskasvusta 2 ½ prosenttiyksikköä perustui sosiaalivakuutusetuksien ja ansioeläkkeiden sekä 1 ½ prosenttiyksikköä maatalous- ja muiden riittäjätulosten kasvuun.

Kuvio 25. Kotitalouksien käytettävissä olevat reaalitytulot ja yksityinen kulutus sekä kotitalouksien säästämis- ja velkaantumisaste

Kotitalouksien saamat luotot kasvoivat nettomääräisesti 18 %, jolloin velkaantuneisuus edelleen kohosi. Asuntoluotot lisääntyivät edelleen ripeästi, 19 %, mutta kestokulutustavaroiden hankintoihin myönnetty luotot peräti 31 %. Kotitalouksien talletukset suhteessa käytettävissä oleviin tuloihin supistuivat hieman ja olivat pitkän aikavälin tasolla.

Vuonna 1983 yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu, kun kotitalouksien käytettävissä olevat reaalitytulot lisääntyvät vain 2 %. Verotuksen kiristyminen vähentää palkkatulojen ostovoiman kasvua, mutta eläkkeet paranevat edelleen. Koron heinäkuisen korotuksen myötä myös omaisuustulot kasvavat enemmän kuin edellisellä vuonna ja samoin maataloustulo lisääntyy yhä tuntuvasti. Kun inflaatio pysyy ennallaan ja rahoitusmarkkinat kiristyvät, säästämisaste säilynee edellisuotisella tasolla. Rahamarkkinoiden tiukentuminen heikentää vuoden jälkipuoliskolta alkaen kotitalouksien luottojen saantia.

Kestokulutustavaroiden kysyntä supistuneeksi 5 %, sillä vuoden alkupuoliskon ripeän kasvun jälkeen erityisesti henkilöautojen ostot vähenevät mm. viime vuodenvaihteen suurten hankintojen takia. Kodinkoneiden ja viihde-elektroniikan hankinnat säilynevät viimevuotisella tasolla. Muiden kuin kestokulutustavaroiden kysyntä kasvaa 2 %, sillä vaatteiden ja jalkineiden kysyntä piristyy viimevuotisesta ja samoin elintarvikkeiden ostot lisääntyvät. Liikennepalvelusten kysyntä kasvaa nopeasti ja myös ravitsemis- ja majointipalvelusten käyttö lisääntyy jonkin verran. Kokonaiskulutuksen 2 prosentin kasvusta arvioidaan ulkomaille suuntautuvan kulutuksen osuuden olevan viimevuotiseen tapaan puoli prosenttiyksikköä.

Vuonna 1984 yksityinen kulutus kasvaa edelleen lähes parin prosentin vauhtia, sillä kokonaistuotannon kasvun nopeutumisesta huolimatta kotitalouksien käytettävissä olevien reaalitytulojen on ennustettu kasvavan vain yhden prosentin. Verotus kiristyy, reaaliensioiden nousu oletetaan jäävän pieneksi ja sosiaalietuuksien kasvu hidastuu tuntuvasti.

Lisäksi rahoitusmarkkinat säilyvät verraten kiireinä, joten kulutusluottojen saanti on rajoitettua. Kotitalouksien kulutusta tukevat työllisyyden paraneminen, inflaation hidastuminen ja säästämisasteen ennustettu lasku noin 7 prosenttiin. Asuntoinvestointien osuus kotitalouksien tulonkäytöstä supistuu. Kestokulutustavaroiden kysyntää ylläpitää yhä henkilöautojen suuri korvaustarve.

Kotitalouksia välittömästi palveleva julkinen kulutus kasvoi viime vuonna 5 %, joka aiheutui lähinnä terveys- ja sosiaalihuollon palvelusten lisäämisestä. Vuonna 1983 kotitalouksia palvelevien julkisten kulutusmenojen kasvuksi ennustetaan 3 ½ %, joten kotitalouksien kulutustaso

kokonaisuutena kohoaa edelleen tuntuvasti. Vuonna 1984 toteutettavat uudistukset sosiaalihuollon ja terveydenhuollon alueilla lisäävät kuntien kulutusmenoja merkittävästi, ja myös kotitalouksia palvelevat kulutusmenot kasvavat ainakin yhtä paljon kuin v. 1983.

40. Kulutus

	1982* osuus %	1980	1981 määrän	1982* muutos, prosenttia	1983**	1984**	Keskimäärin 1982/72
Yksityinen kulutus	100,0	2,9	1,6	3,9	2	1½	2,4
kotitaloudet	97,0	2,8	1,5	3,9	2	1½	2,4
kestokulutustavarat	10,2	5,0	4,7	14,8	—5	3	3,8
puolikestävät kulutustavarat	11,7	4,1	—3,1	1,8	2½	1	1,3
lyhytikäiset tavarat	39,2	0,8	0,7	0,3	2	½	1,3
palvelukset	33,2	4,3	3,3	3,6	3	3	3,5
muut ¹⁾	2,6	—4,0	2,2	31,0	15	0	6,9
voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	3,0	7,2	2,3	2,6	2	2	1,0
Julkinen kulutus	100,0	4,4	3,5	5,3	3½	3½	4,7
valtio	32,0	4,8	1,3	5,5	3½	1	3,0
kunnat ja kuntainliitot	65,1	4,1	4,9	5,2	3	4½	5,7
sosiaaliturvarahastot	2,9	7,9	—4,8	6,6	5	5½	2,3
Yhteensä		3,3	2,1	4,3	2	2	2,9
Kotitalouksia välittömästi palveleva julkinen kulutus ²⁾		3,6	3,7	4,9	3½	4	..
				prosenttia			
Kulutuksen osuus bruttokansantuotteesta (käypiin hintoihin)		73,2	73,8	75,5	75½	75½	
Kotitalouksien kulutusaste		92,0	93,1	92,3	92	92½	
Kotitalouksien velkaantumisaste ³⁾		47,2	49,7	51,4	52½	53	
Kotitalouksien likvidisyys ⁴⁾		59,0	60,2	59,5	60	60	

¹⁾ Ryhmään muut sisältyvät markkinattomat hyödykkeet sekä ulkomaiset kulutusmenot, netto.

²⁾ Julkisen toiminnan toimialoista opetustoiminta, lääkintä- ja eläinlääkintäpalvelu, sosiaalihuolto sekä virkistys- ja kulttuuripalvelutoiminta.

³⁾ Kotitalouksien velat vuoden lopussa suhteessa käytettävissä oleviin tuloihin.

⁴⁾ Kotitalouksien käteisraha, käteis- ja aikatalletukset vuoden lopussa suhteessa käytettävissä oleviin tuloihin.

Vuonna 1982 sekä valtion että kuntien kulutusmenojen volyymi lisääntyi 5 %. Valtion kulutusmenojen kasvun nopeutuminen aiheutui pääosin puolustuslaitoksen kalustohankintojen ajoitumisesta. Kuntien kulutusmenoja kasvatti erityisesti terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen sekä virkistys- ja kulttuuripalvelujen lisääminen. Opetustoimen ja yleisen hallinnon menot kasvoivat sen sijaan keskimääräistä hitaammin. Kuntien kulutusmenojen kasvu ylitti järjestelyasiakirjan tavoitteet parilla prosenttiyksiköllä kuten myös v. 1981.

Vuonna 1983 julkisten kulutusmenojen kasvun arvioidaan hidastuvan 3½ prosenttiin. Valtion kulutuksen kasvua hillitsee vähäiseksi jäävä henkilöstön lisäys; toisaalta puolustuslaitoksen kalustohankinnat lisääntyvät tuntuvasti myös tänä vuonna. Kuntien menojen kasvu aiheutuu samoista tekijöistä kuin edellisinä vuosina.

Vuonna 1984 julkisten kulutusmenojen kasvu säilyy ennallaan. Valtion kulutusmenojen reaalin kasvu jäänee yhteen prosenttiin. Kuntien kulutusmenojen ennustetaan kasvavan 4½ %. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuusjärjes-

telmän uudistaminen tuo kuntien valtionosuuden piiriin uusia yksityiseltä sektorilta ostettavia palveluja, ja tämän arvioidaan v. 1984 nopeuttavan kuntien kulutusmenojen kasvua prosenttiyksikön.

kaisten investointikannustimien voimassaoloaikojen päätyminen lienee vilkastuttanut pääasiassa pienten ja keskisuurten yritysten investointeja. Asuinrakennus- ja energiainvestointien odotetaan hieman supistuvan ja julkisten investointien säilyvän likimain ennallaan.

8.3 Investoinnit

Kiinteät investoinnit

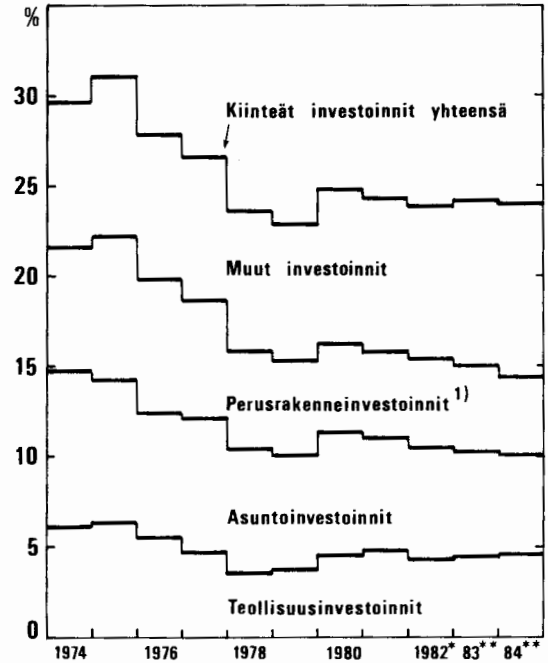
Kiinteät investoinnit ovat koko taantumajan lisääntyneet lievästi. Kehitysura on näin ollut olennaisesti erilainen kuin 1970-luvun lopun matalasuhdanteessa, jolloin investoinnit supistuivat yhteensä lähes neljänneksen. Viime vuosien kasvua ovat ylläpitäneet mm. keveät rahoitusmarkkinat, julkisen vallan suhdannesäätelytoimet sekä investointien melko matalaksi jäänyt taso päättyneen korkeasuhdanteen aikana. Investointien lievän kasvun ennustetaan jatkuvan myös tänä ja ensi vuonna.

Kiinteät investoinnit v. 1982 lisääntyivät 3 %. Erityisesti kaupan ja kuntasektorin talonrakennusinvestoinnit vilkastuivat investointiveron poistumisen jälkeen; sähkö-, kaasu- ja vesilaitosinvestoinnit kasvoivat runsaan kolmanneksen. Myös asuinrakennusinvestoinnit lisääntyivät hieman keveiden rahoitusmarkkinoiden vuoksi.

Kaupan ja eräiden muiden palvelualojen talonrakennusinvestoinnit lisääntyvät myös v. 1983 ripeästi etenkin maan eteläisimmissä lääneissä. Kasvuvaihe jatkuu tämän vuoden loppupuolella.

Teollisuuden investointien lisääntyminen aiheutuu tänä vuonna pääosin pienten ja keskisuurten yritysten investointien vilkastumisesta mm. metalli- ja puutavarateollisuudessa; suurten yritysten investointitoiminta on pysynyt heikkona ja piristyy vasta vuoden, parin päästä. Väliai-

Kuvio 26. Kiinteät investoinnit, osuus bruttokansantuotteesta

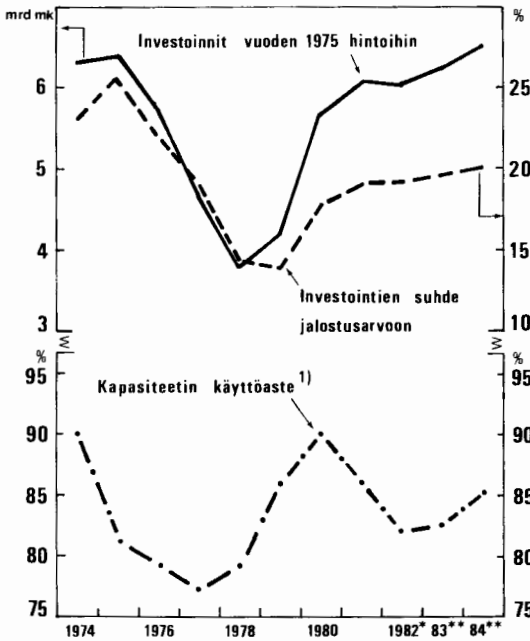

1) Sähkö-, kaasu- ja vesihuollon sekä liikenteen investoinnit.

41. Kiinteät investoinnit toimialoittain

	1982* osuus %	1980	1981 määrän muutos, prosenttia	1982* määrän muutos, prosenttia	1983**	1984**	Keskimäärin 1982/72
Maa- ja metsätalous	8,3	10,0	-5,4	5,1	2	5	1,0
Teollisuus	18,9	33,2	6,7	-0,5	3	5	0,0
Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	6,5	-26,8	-0,8	36,1	-5	-5	-3,2
Kauppa-, ravitsemis- ja majoitustoiminta	5,7	14,7	4,5	5,0	15	0	-1,6
Asuntojen omistus	26,1	4,2	-4,1	3,0	-1	-2	-0,4
Muut	34,5	12,9	3,6	-0,6	5	5	0,6
Yhteensä	100,0	10,5	1,2	3,0	2½	2½	-0,1

Kuvio 27. Teollisuuden investoinnit ja kapasiteetin käyttöaste

¹⁾ Suomen Pankin investointitiedustelun mukaan. Sisältää teollisuuden lisäksi kaivannaistoiminnan ja sähkö-, kaasu- ja vesihuollon.

Suhteellisen hidas kokonaistuotannon kasvu sekä valtion heikentynyt rahoitusasema pitävät investointitoiminnan vilkastumisen vielä v. 1984 vaatimattomana; yksityisten investointien arvioidaan lisääntyvän kolmisen prosenttia ja julkisten investointien supistuvan saman verran. Teollisuusinvestointien kasvun odotetaan kuitenkin vuoden loppua kohti nopeutuvan; elpymisvaiheen ajoittuminen riippuu etenkin kysyntä- ja tuotto-odotusten sekä yritysten rahoitusaseman kehittymisestä. Kasvua tukee mm. se, että teollisuuden tuotantokapasiteetin käyttöaste alkoi kohota jo tämän vuoden keväällä ja saman suunnituksen arvioidaan jatkuvan ensi vuonna. Asuinrakennus- ja energiainvestoinnit supistunevat v. 1984 hieman.

Varastoinvestoinnit

Teollisuuden varastot alkoivat vähetä vuoden 1982 alussa ja koko vuonna ne supistuivat 4 %. Tämän vuoden ensimmäisellä neljänneksellä teollisuuden varastot vähenivät prosenttia; keskeneräisten tavaroiden määrä pieneni 4 %, kunkin sijaan valmiesta ja kauppatavaroita oli varastossa yhtä paljon ja aineita ja tarvikkeita 8 % enemmän kuin vastaavalla neljänneksellä 1982.

42. Kiinteät investoinnit pääomatavaratyypeittäin

	1982* osuus %	1980	1981	1982*	1983**	1984**	Keskimäärin 1982/72
		määrän muutos, prosenttia					
Talonrakennukset	47,3	7,5	-4,4	4,8	4 ½	-1	0,1
asuinrakennukset	26,1	4,2	-4,1	3,0	-1	-2	-0,4
muut talonrakennukset	21,2	11,8	-4,7	7,1	10 ½	½	0,8
Maa- ja vesirakennukset	13,5	4,2	1,1	3,0	-1 ½	-2	-1,7
Koneet ja laitteet	39,2	17,3	8,5	0,8	2 ½	7 ½	0,2
Yhteensä	100,0	10,5	1,2	3,0	2 ½	2 ½	-0,1
yksityiset	86,1	10,8	1,3	2,5	3 ½	3	-0,4
julkiset	13,9	9,1	0,8	5,6	- ½	-3	1,5

prosenttia

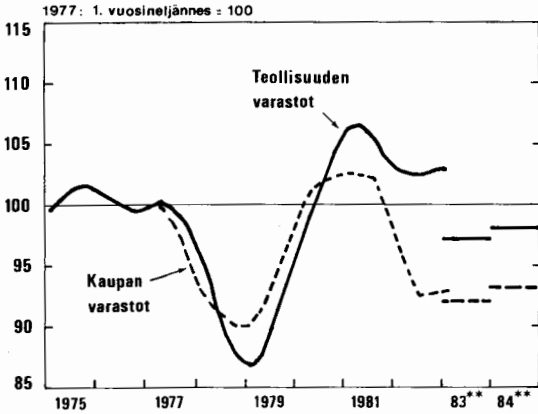
Investointien osuus bruttokansantuotteesta (käypiin hintoihin)
Kiinteät investoinnit
yksityiset
julkiset
Varastojen muutos ¹⁾

24,7	24,3	24,0	24	24
21,4	21,0	20,7	21	21
3,3	3,3	3,3	3	3
3,3	0,2	0,0	0	½

¹⁾ Varastojen arvon (ilman tilastollista eroa) muutoksen osuus markkinahintaisesta bruttokansantuotteesta.

Metsä- ja metalliteollisuudessa varastot pysyivät suunnilleen edellisvuotisen suuruisina, mutta kasvuerot toimialojen sisällä olivat suuret. Tämän vuoden alkupuolella metsäteollisuuden varastot jonkin verran kasvoivat, sen sijaan metalliteollisuudessa ne selvästi supistuivat. Kaikkiaan teollisuuden varastot vähenevät tänä vuonna tuntuvasi, kun mm. metsäteollisuuden tuotteiden kysyntä elpyy ja samanaikaisesti puuraaka-aineesta on pulaa. Vuonna 1984 niiden ennustetaan kasvavan vain vähän, varsinkin kun kehitys vuoden alkupuoliskolla on vielä heikkoa.

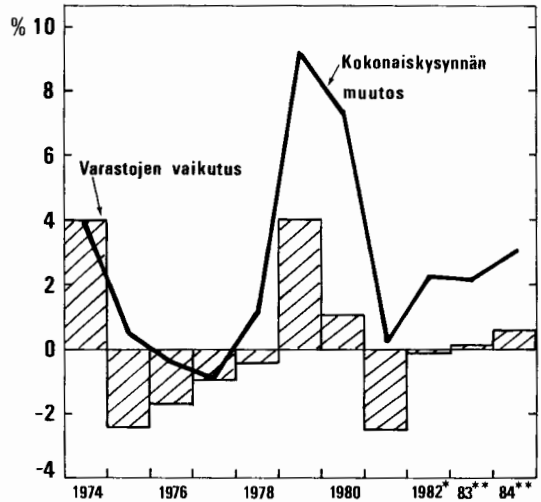
Kuvio 28. Teollisuuden ja kaupan varastot ¹⁾ neljännesvuosittain, kausi- ja satunnaisvaihteluita puhdistetut luvut

¹⁾ Teollisuuden varastot vuoden 1974 joulukuun hintoihin. Kaupan varastot vuoden 1976 joulukuun hintoihin.

Kaupan ja teollisuuden varastot ovat yleensä kehittyneet yhdenmukaisesti, jos kohta viime aikoina kaupan varastojen vaihtelut ovat olleet jyrkempiä. Vuonna 1982 kaupan varastot vähenivät 8 % ja jyrkin supistumisvaihe ajoittui vuoden alkupuoliskolle. Tämä varastojen viimevuotinen tyhjeneminen aiheutui lähinnä talonrakentamisen ja yksityisen kulutuksen lyhytaikaisesta elpymisestä; tämän vuoden alkupuolella kaupan varastot hieman kasvoivat. Koko vuonna kaupan varastot vähenevät arviolta prosentintä, mutta v. 1984 ne kasvavat jonkin verran.

Kuvio 29. Varastoinvestointien muutoksen ¹⁾ vaikutus kokonaiskysynnän muutokseen

¹⁾ Varastoinvestointien muutos suhteessa edellisvuoden kokonaiskysyntään (ilman tilastollista eroa).

Vuonna 1982 kaikkien varastoinvestointien (ml. vilja- ja varmuusvarastot) muutoksen vaikutus kokonaiskysyntään oli lievästi supistava. Tänä vuonna muutoksen arvioidaan lisäävän kokonaiskysyntää hieman ja v. 1984 puoli prosenttiyksikköä.

8.4 Säästäminen ja rahoitustasapaino

Kansantalouden säästämisaste laski v. 1982 pari prosenttiyksikköä. Kotitalouksien säästäminen lisääntyi, mutta julkisyhteisöjen samoin kuin rahoituslaitostenkin säästäminen jäi edellisvuotista pienemmäksi. Julkinen kulutus lisääntyi viime vuonna tuntuvasi tuloja nopeammin ja julkisyhteisöjen säästämisaste laski hyvin alas. Kun julkisyhteisöjen säästämisen osuus niiden käytettävissä olevista tuloista oli vielä 1970-luvun puoliväliin saakka keskimäärin kolmannes, säästämisaste laski vuosikymmenen loppupuoliskolla vajaan viidennekseen ja viime vuonna jo 10,8 prosenttiin. Julkisyhteisöt eivät, aiemmasta poiketen, olekaan enää kansantalouden säästämistä ylläpitävä sektori, vaan säästämisen painopiste on siirtynyt yksityiseen sektoriin. Myös poistojen kansantuoteosuus supistui.

Säästämisen osuus kansantuotteesta pienenee v. 1983 edelleen. Kotitalouksien ja yritysten säästäminen kehittyi suotuisasti, rahoituslaitosten säilyminen ennallaan, mutta julkisyhteisöjen säästäminen supistuu vielä lähes puoleen viimevuotisesta.

Vuonna 1984 julkisyhteisöt lisäävät tuntuvasti säästämistään, mutta niiden säästämisaste jää edelleen verraten matalaksi. Kotitalouksissa säästäminen vähän supistuu ja lisääntyy muussa yksityisessä sektorissa tuotannon kasvun mukaisesti.

43. Säästäminen sektoreittain

	1980 prosenttia	1981 markkinahintaisesta	1982* bruttokansantuotteesta	1983**	1984**
Nettosäästäminen	11,5	11,1	9,7	9	9½
kotitaloudet	4,6	3,9	4,5	4½	4
yritykset	0,1	-0,9	-0,3	½	½
rahoituslaitokset	4,1	4,4	3,8	3½	3½
voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	-0,9	-0,7	-0,7	-½	-½
julkisyhteisöt	3,5	4,4	2,4	1	2
Kiinteän pääoman kuluminen	13,3	12,9	12,4	12½	13
Bruttosäästäminen	24,8	24,0	22,0	21½	22½

Pääomanmuodostuksen ja säästämisen välinen tasapaino heikkeni v. 1982 ja kotimaisten sektorien rahoitusaliijäämä muodostui 2 prosentiksi kansantuotteesta. Investointiaste laski vain vähän ja yksityisen sektorin rahoitusasema hieman parani. Julkisyhteisöjen säästäminen väheni, eikä se tavanomaisesta poiketen riittänyt niiden omien investointien rahoitukseen; julkisyhteisöjen rahoitusaliijäämä olikin yli puoli prosenttiyksikköä kansantuotteesta.

Kansantalouden rahoitusaliijäämä säilyi v. 1983 lähes ennallaan. Vaikka yritysten investoinnit lisääntyivät, niiden rahoitusasema kohentuu edelleen hieman. Julkisyhteisöjen alijäämäisyys toisaalta vastaavasti lisääntyy. Julkisyhteisöjen investoinnit ylittävät niiden säästämisen myös v. 1984, vaikka niiden säästäminen lisääntyykin. Silti kansantalouden koko pääomanmuodostuksen ja säästämisen välinen tasapaino säilyi tyydyttävänä.

44. Kansantalouden rahoitustasapaino

	1980 prosenttia	1981 markkinahintaisesta	1982* bruttokansantuotteesta	1983**	1984**
Pääoman bruttomuodostus ¹⁾	28,0	24,5	24,0	24	24 ½
kotitaloudet	6,2	5,3	5,8	5 ½	5 ½
yritykset	14,0	11,3	10,3	11	11 ½
rahoituslaitokset	0,9	1,3	1,3	1 ½	1 ½
voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	3,1	2,9	2,7	2 ½	2 ½
julkisyhteisöt	3,9	3,7	3,9	4	3 ½
Bruttosäästäminen ²⁾	24,8	24,0	22,0	21 ½	22 ½
kotitaloudet	8,2	7,4	8,0	8	7 ½
yritykset	7,4	6,0	6,0	7	7 ½
rahoituslaitokset	4,5	4,8	4,2	4	4
voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,4	0,5	0,6	½	½
julkisyhteisöt	4,4	5,2	3,2	2	3
Rahoitusylijäämä = vaihtotaseen ylijäämä	-2,8	-0,6	-2,0	-2	-1 ½
kotitaloudet	1,9	2,1	2,2	2 ½	2
yritykset	-6,6	-5,3	-4,3	-4	-4
rahoituslaitokset	3,6	3,5	2,9	2 ½	2 ½
voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	-2,6	-2,4	-2,1	-2	-2
julkisyhteisöt	0,5	1,5	-0,7	-1 ½	- ½
Tilastollinen ero ³⁾	-0,4	0,1	-0,0	- ½	- ½

¹⁾ Kiinteän pääoman bruttomuodostus ja varastojen lisäys sekä maanostot, netto.

²⁾ Ml. pääomansiirrot, netto.

³⁾ Kysynnän ja tarjonnan taseeseen sisältyvä tilastollinen ero.

9 Julkinen talous

9.1 Valtiontalous

Vuonna 1982 valtiontalouden asema heikkeni tuntuvasti, ja bruttorahoitustarve miltei kaksinkertaistui, ja nousi lähes 8 mrd markkaan. Tasapainoa heikensivät sekä elvyttävä finanssipolitiikka että erityisesti tulojen kertymään vaikuttaneet ajoitustekijät, joista osa oli parantanut vuoden

1981 tasapainoa. Välittömien verojen tuotto lisääntyi vain 7 % keskiansioiden nousua hieman suuremman tuloverotuksen inflaatiotarkistuksen sekä ennakonpidätysten määräaikaisen alentamisen takia; sen takaisinperintä lopullisen verotuksen yhteydessä parantaa vastaavasti vuosien 1983 ja 1984 tasapainoa. Liikevaihtoveron tuotto kohosi v. 1982 vain 10 %, mutta välilliset verot yhteensä lisääntyivät kuitenkin 13 %.

45. Valtiontalouden rahoitus ¹⁾

	1980	1981 miljoonaa	1982 markkaa	1983**
Verotulot	39 384	46 851	52 184	57 135
Muut tulot	5 194	5 825	6 997	7 550
Tulot ilman rahoitustaloustoimia	44 578	52 676	59 182	64 685
Tavaroiden ja palvelusten ostot ²⁾	18 095	20 434	23 407	26 640
Siirtomenot ³⁾	27 480	31 942	37 643	42 970
Menot ilman rahoitustaloustoimia	45 575	52 376	61 049	69 610
Tuloylijäämä (+)	— 997	300	—1 867	— 4 925
Finanssisijoitukset, netto ⁴⁾	3 139	2 829	3 289	3 220
Nettorahoitustarve (—)	—4 146	—2 530	—5 156	— 8 145
Valtionvelan kuoletukset	1 503	1 748	2 751	3 900
Bruttorahoitustarve (—)	—5 639	—4 278	—7 907	—12 045
Siirto valtion suhdannerahastosta (+)	— 500	149	442	—
Lainanottotarve (—)	—6 139	—4 129	—7 465	—12 045
Lainanotto	5 002	5 229	8 165	11 390^{a)}
Kassa- ym. lyhytaikaisten rahoitusvarausten ja -velkojen nettomuutos	—1 137	1 100	700	— 655
Suhdannerahasto (supistuminen —)	500	— 149	— 442	—
Kassajäämä	— 637	951	258	— 655

¹⁾ Valtiontalouden (ml. rahastot) kassalaskelmien mukaan. Laskelmia on muutettu siten, että valtion liikeyritysten käyttötalouden rahoituskatteet (ylijäämät) sisältyvät muihin tuloihin ja lisärahoitustarpeet (alijäämät) vastaavasti siirtomenoihin. Aiemmin yli- ja alijäämät oli merkitty nettona menoihin.

²⁾ Kulutusmenot, reaalisijoitukset, varastojen muutos sekä ryhmä "muut ja erittelemättömät menot".

³⁾ Ml. korot ja indeksikorotukset.

⁴⁾ Valtiolle takaisin maksetut lainat miinus annetut lainat ja muut finanssisijoitukset. Sisältää valtion investointirahaston nettolainanantoa 176 milj. mk v. 1980, 29 milj. mk v. 1981, 72 milj. mk v. 1982 ja —250 milj. mk v. 1983.

^{a)} Lainanotto vuoden 1983 varsinaisen ja I lisäbudjetin mukaan.

Valtion juoksevat menot kasvoivat 5 prosenttiyksikköä tuloja nopeammin. Eniten lisääntyivät siirrot kunnille ja Kansaneläkelaitokselle sekä valtionvelan korkomenot. Myös valtion kulutusmenot ja tulonsiirrot kotitalouksille kasvoivat reaalisesti selvästi. Kun pääoman bruttomuodostuskin kasvoi määrältään varsin paljon, valtiontalous muuttui rahoitusaliijäämäiseksi. Pariin vuosikymmenen valtiontalouden tasapaino ei ole ollut niin heikko kuin v. 1982.

Valtiontalouden alijäämä rahoitettiin pitkäaikaisin lainoin, joita otettiin kotimaasta 4,5 mrd mk ja ulkomailta 3,7 mrd mk. Velan kuolestusten vuoksi nettolainanotto jäi 5,4 mrd markkaan. Valuuttakurssien muutosten takia valtionvelka kuitenkin kasvoi yhteensä 8 mrd mk ja oli vuoden 1982 lopussa 30,2 mrd mk, vajaa 13 % suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Vuonna 1983 valtiontalous on edelleen selvästi kokonaistuotannon kasvua elvyttävä. Tulo- ja menoarvioesityksen mukaan tuotantovaikutuksen oli tarkoitus olla suunnilleen neutraali, mutta taloudellisten näkymien muututtua heikommiksi vuoden 1982 syksyllä päätettiin talouspoliittisista toimista, jotka lisäsivät rahoitustarvetta. Merkittävin oli työnantajan sairausvakuutusmaksun alentaminen, mistä v. 1983 aiheutuva lähes miljardin markan lisämeno katetaan valtion budjetivaroin. Samalla myös kotitalouksille annettavia tulonsiirtoja ja työllistämismenoja lisättiin tuntuvasti.

Valtiontalouden kassamenot lisääntyvät v. 1983 kiintein hinnoin arviolta 5 %, vaikka valmisteverojen ja hinnanerokorvausten nettouttaminen vähentääkin sekä tulojen että menojen kasvua 2½ prosenttiyksikköä. Valtionvelan korkojen ja kuolestusten osuus kasvusta on 1½ prosenttiyksikköä. Valtion kulutusmenojen ja investointien reaalin kasvu hidastuu hieman edellisvuotisesta. Valtionavut kotitalouksille ja siirrot Kansaneläkelaitokselle kasvavat aiemmin mainituista syistä erityisen paljon.

Valtion välittömien verojen tuotto kasvaa v. 1983 yli 16 % eli selvästi nopeammin kuin edellisenä vuonna. Kasvua nopeuttavat inflaatiotarkistusta suurempi keskiansioiden nousu sekä vuoden 1982 ennakonpidätysten alennusten vuoksi pieniksi jäävät veronpalautukset vuoden 1983 lopulla. Välillisiin veroihin on tänä vuonna tehty useita merkittäviä perustemuutoksia. Liikevaihtoveron korottaminen kesäkuun alusta kahdella prosenttiyksiköllä lisää maksuviivästyshuo-

mioon otettuna verokertymää vuoden 1983 aikana noin miljardi markkaa, mutta kone- ja laiteinvestointien verohelpotusten lisääminen vähentää sitä 600 milj. mk. Liikevaihtoveroa arvioidaan kertyvän 15 % enemmän kuin v. 1982. Valmisteverojen ja hinnanerokorvausten nettouttaminen kuitenkin vähentää verokertymiä siten, että välillisten verojen kasvu kokonaisuudessaan jää 6½ prosenttiin. Ilman nettouttamista välilliset verot kasvaisivat kotimaisen kysynnän arvon mukaisesti eli 12 %.

Kun valtion tulot lisääntyvät selvästi hitaammin kuin menot, valtiontalouden bruttorahoitus-tarve kasvaa 12 mrd markkaan. Valtionvelka kasvaa 38 mrd markkaan ja sen suhde bruttokansantuotteeseen nousee 1½ prosenttiyksikköä eli 14½ prosenttiin. Kokonaistuotantoon verrattuna valtionvelka on v. 1983 samalla tasolla kuin 1960-luvun lopulla, jolloin se oli edellisen kerran korkeimmillaan.

Vuoden 1984 tulo- ja menoarvioesitystä laadittaessa on tavoitteena ollut valtiontalouden tasapainon parantaminen. Alkavaa suhdannenousua pidetään sopivana ajankohtana rakenteelliseksi muodostuneen ja nopeasti kasvaneen rahoitustarpeen pienentämiselle ja samalla edellytysten luomiselle elvyttävälle talouspolitiikalle, kun suhdanteet jälleen myöhemmin kääntyvät laskuun.

Tulo- ja varallisuusverotuksessa ehdotetaan luonnollisten henkilöiden verotusta lievennettäväksi 6 prosentin inflaation mukaan ja ennakonpidätyksiä vastaavasti muutettaviksi maaliskuun 1984 alusta. Inflaatiotarkistuskäytäntö muuttuu siten, että edellisen vuoden inflaation arvioidun vuosimuutoksen asemesta käytetään perusteena tavoitteellista budjettivuoden aikana tapahtuvaa hintojen nousua. Verotusta ehdotetaan yksinkertaistettavaksi liittämällä sekä korko- että sairauskuluvähennyksiin omavastuuosa. Samalla sairauskuluvähennysten ylärajaa korotetaan huomattavasti. Esitetyt tarkistukset vähentävät nettomääräisesti valtion tulo- ja varallisuusverotusta vuodelta 1984 noin 1 200 milj. mk ja ensi vuoden kassatuloja 900 milj. mk. Yritysten uutena verovähennyksenä otetaan käyttöön tutkimusvähennys.

Liikevaihtoveroprosentti pidetään kesäkuussa 1983 korotetulla 16 prosentin tasolla. Korotuksen kokovuotinen vaikutus lisää veron kertymää noin 1 400 milj. mk ja veron laajentaminen telepalveluihin lisää kertymää v. 1984 noin 520 milj. mk.

Tärkeimmät budjettiesitykseen sisältyvät veroperustemuutokset ja niitä vastaavat verotuoton muutokset vuoden 1984 aikana ovat:

	milj. mk
— Tulo- ja varallisuusvero	—900
— Liikevaihtovero	+ 520
— Tullien sopimusten mukaiset alennukset	— 10
— Tupakkatuotteiden ja alkoholijuomien hintojen korotus, 5 %	+ 200
— Polttoaineveron korotus, 5 %	+ 160
— Sähköveron korotus, 0,1 p/kWh	+ 40
— Lannoiteveron korotuksen jatkaminen	+ 48
— Velkakirjojen leimaveron korotus 1,2 prosentista 1,5 prosenttiin	+ 180
— Eräiden toimituskirjojen leimaveron korotus	+ 60
— Maastohenkilöautojen saattaminen osittain auto- ja moottoripyöräveron piiriin	+ 60
— Takseille ja invalideille myönnettävien veronpalautusten enimmäismäärän korotus	— 10
— Moottoriajoneuvoveron korotus	+ 80
— Eräiden maataloustuotteiden markkinoimismaksut	+ 212
— Eräiden tuotteiden varmuusvarastointimaksu	+ 50
	<u>+ 690</u>

Valtion perimiä maksuja tarkistetaan kustannusten nousua vastaavasti maksuperustelain edellyttämällä tavalla, ja niiden tuoton lisäys on 50 milj. mk. Eräiden asuntolainojen korkoja korotetaan, mikä lisää valtion korkotuloja 141 milj. mk. Rautateiden henkilötariffeja on tarkoitus korottaa vuoden 1984 alussa 5 % ja vuoden puolivälissä 6 %. Tavaraliikenteen tariffeja ehdotetaan korotettaviksi vuoden 1984 alussa 8 %. Posti- ja telelaitoksen postimaksutariffeja korotetaan budjettiesityksen mukaan maaliskuun 1984 alusta keskimäärin 9 % ja lehtien kuljetusmaksuja vuoden alusta 8 %, mutta teletariffit pidetään ennallaan. Tariffikorotusten on arvioitu lisäävän Valtionrautateiden tuloja 249 milj. mk ja posti- ja telelaitoksen tuloja 134 milj. mk.

Tulot ilman lainanottoa ovat budjettiesityksen mukaan 73 784 milj. mk ja kasvavat 13 % suuremmiksi kuin vuoden 1983 arvioitunut budjettitalouden kassatulot. Vuodelle 1984 esitetyt veroperustemuutokset sekä sekalaisten tulojen, asunto-

lainojen korkojen ja tariffien tarkistukset lisäävät budjettitalouden kassatuloja 1,3 mrd mk. Eräisiin tulojen lisäyksiin liittyy vastaavan suuruinen menojen kasvu; perustemuutokset parantavat nettomääräisesti budjettitalouden tasapainoa 1,1 mrd mk.

Menojen kasvuvauhtia on budjettiesityksessä pyritty hidastamaan erilaisin säästötoimin. Välttämättöminä pidetyt voimavarojen lisäykset eräillä tehtävälalueilla toteutetaan kohdentamalla menoja uudelleen. Samalla julkisia palveluja pyritään parantamaan lisäämällä käytettävissä olevien voimavarojen tuottavuutta. Säästötoimet eivät siten merkitse yhteiskunnallisen uudistustyön pyrkymistä.

Kulutusmenoihin ehdotetaan yhteensä 21 714 milj. mk, joka on 8 % enemmän kuin vuoden 1983 varsinaisessa budjetissa. Siirtomenoihin esitetään yhteensä 45 168 milj. mk eli 14 % enemmän kuin vuoden 1983 varsinaisessa budjetissa. Vuoden 1983 kassa-arvioon verrattuna siirtomenot kasvavat kiintein hinnoin 1½ %.

Siirrot kunnille ja kuntainliitoille kasvavat kuluvan vuoden varsinaisesta budjetista 19 % ja ovat 18 338 milj. mk. Reaalinen kasvu on vuoden 1983 kassa-arvioon verrattuna 8 %. Kuntien valtionapujen kasvua on pyritty rajoittamaan mm. alentamalla valtionosuusasteikkoja, korottamalla palveluiden käyttäjiltä perittäviä maksuja ja lykkäämällä valtionosuuksien loppuerien maksatusta. Nämä toimenpiteet pienentävät valtionosuusmenojen lisäystä 800 milj. mk. Toisaalta sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuusjärjestelmän uudistaminen (Valtava) sekä lisää kuntien valtionosuuksia että nopeuttaa ennakoiden maksatusta, minkä lisäksi osa aiemmin yksityisille laitoksille maksetuista valtionavuista myönnetään nyt kunnille.

Elinkeinoille annettavassa tuessa, 8 575 milj. mk, kehitysalueiden tuotantotoiminnan tukemiseen sekä teollisuutta edistävään tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan esitetään lisävaroja. Reaalisesti elinkeinojen saama tuki kokonaisuudessaan ei kuitenkaan kasva vuoden 1983 kassa-arvioon verrattuna.

Siirrot kotitalouksille ovat 11 079 milj. mk ja kasvavat edellisestä budjetista 9 %, mutta supistuvat reaalisesti kuluvan vuoden kassa-arvioon verrattuna. Valtava-uudistuksen vuoksi osa aiemmin suoraan yksityisille maksetuista tulonsiirroista maksetaan kunnille. Lapsilisiä ehdotetaan korotettavaksi 1.10.1984 lukien 6 %.

46. Valtiontalous ¹⁾

	1980	1981 miljoonaa	1982* markkaa	1983**
Omaisuus- ja yrittäjätulot	939	1 323	1 878	1 755
Välittömät verot	12 387	15 816	16 953	19 700
Välilliset verot, pakolliset maksut ja sakot	27 752	32 185	36 419	38 820
Sosiaalivakuutusmaksut	128	58	1	2
Tulonsiirrot muilta julkisyhteisöiltä	410	448	452	450
Muut tulot ²⁾	1 041	1 211	1 391	1 480
Tulot	42 656	51 041	57 094	62 207
Kulutusmenot	11 476	13 059	15 159	17 210
Tukipalkkiot	7 332	8 536	9 703	8 900
Sosiaalivakuutusetuudet	1 453	1 673	1 816	2 240
Sosiaaliavustukset ja muut tulonsiirrot	4 760	5 501	6 375	7 680
Tulonsiirrot muille julkisyhteisöille	11 441	13 292	15 890	19 565
Muut menot ³⁾	3 369	4 031	4 948	6 100
Menot	39 831	46 092	53 892	61 695
Säästö	2 825	4 949	3 201	512
Poistot ja pääomansiirrot, netto	-153	-99	-368	75
Pääoman bruttomuodostus ⁴⁾	2 744	2 868	3 659	4 140
Rahoitusjäämä	- 72	1 982	-826	-3 553

¹⁾ Kansantalouden tilinpidon mukaan.

²⁾ Laskennalliset sosiaalivakuutusmaksut ja tulonsiirrot muilta kotimaisilta sektoreilta.

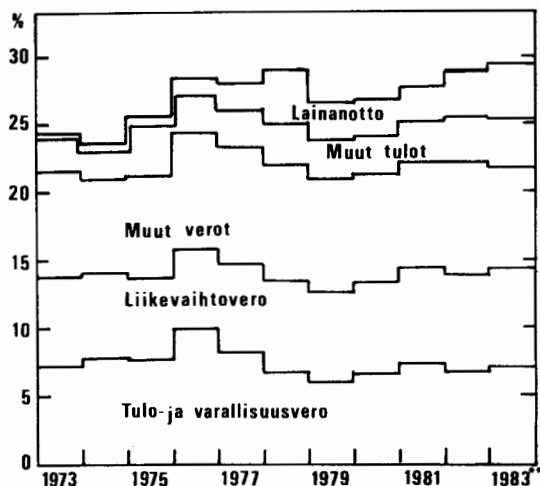
³⁾ Korko- yms. menot sekä eläkemenot.

⁴⁾ Ml. maanostot ja varastojen muutos.

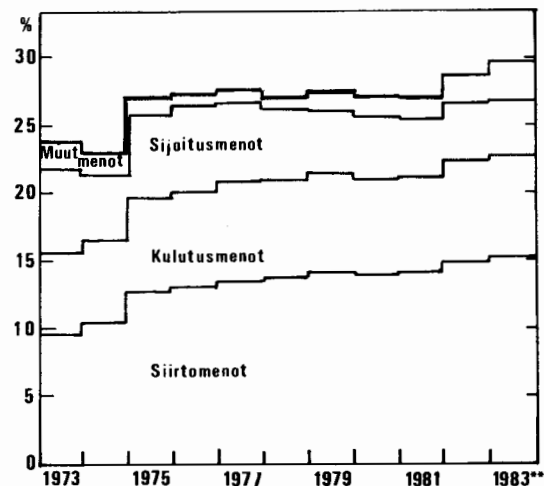
Siirrot Kansaneläkelaitokselle ja rahastoihin pysyvät korkealla tasollaan. Siirrot vientitakuurahastoon ja maatilatalouden kehittämisrahastoon

supistuvat. Siirto varmuusvarastorahastoon kasvaa huoltovarmuuden kannalta tärkeiden tuontitavaroitten varastojen lisäämisen vuoksi.

Kuvio 30. Valtiontalouden kassatulot suhteessa bruttokansantuotteeseen

Kuvio 31. Valtiontalouden kassamenot suhteessa bruttokansantuotteeseen

Sijoitusmenoihin yhteensä ehdotetaan 8 467 milj. mk, joka on hieman enemmän kuin vuoden 1983 menoarviossa. Reaalisijoitusten määrärahat pysyvät kokonaisuudessaan lähes ennallaan, mutta rakentamisen osalta ne supistuvat. Kuluvan vuoden kassa-arvioon verrattuna reaalisijoitukset vähenevät määrällisesti 11 %, mihin vaikuttaa 3 prosenttiyksikön verran Valtion polttoainekeskuksen muuttaminen osakeyhtiöksi. Finanssijoituksiin ehdotetaan 3 659 milj. mk, joka on 3 % enemmän kuin vuoden 1983 menoarviossa. Asuntolainat pysyvät nimellisesti ennallaan, mutta supistuvat reaalisesti. Asuntojen peruskorjausta pyritään kuitenkin lisäämään. Valtion aravalainoin tuetaan 19 000 uuden asunnon rakentamisen aloitusta ja 6 000 asunnon peruskorjausta.

Muihin menoihin esitetään 9 135 milj. mk eli

47 % enemmän kuin vuoden 1983 budjetissa. Nämä menot koostuvat valtionvelan kuoletuksista, koroista ja muista hoitokuluista.

Budjettitalouden tulot ilman uusia pitkäaikaisia lainoja ovat tulo- ja menoarvioesityksessä 73 784 milj. mk ja menot yhteensä 84 484 milj. mk. Budjettitalouden rahoitusaseman muutos verrattuna vuoden 1983 budjettiin ja kassalaskelmaan on esitetty asetelmassa 47. Budjetin tasapainottamiseen tarvitaan esityksen mukaan uusia valtionlainoja 10 700 milj. mk. Tämän ottamiseksi tarvitaan hieman suuremmat eli 11 000 milj. markan lainanottovaltuudet. Vuodelle 1984 esitetty lainanotto on 690 milj. mk pienempi kuin vuodelle 1983 on varsinaisessa ja I lisäbudjetissa merkitty.

47. Budjettitalouden rahoitustarve vuosina 1983 ja 1984

	Tulo- ja menoarvio 1983 ¹⁾	Kassa-arvio 1983 ¹⁾ miljoonaa markkaa	Tulo- ja menoarvioesitys 1984
Tulot ilman lainanottoa	63 959	65 115	73 784
Valtionvelan hoitomenot	6 386	6 520	9 311
Käytettävissä muihin menoihin	57 475	58 495	64 474
Menot ilman valtionvelan hoitomenoja	67 834	70 160	75 174
Bruttorahoitustarve	10 261	11 565	10 700
Valtion lainanotto	10 300	11 390 ^{a)}	10 700

a) Vuodelle 1983 budjetoitu lainanotto.

¹⁾ Muutettu vuoden 1984 tulo- ja menoarvioesityksen rakenteen mukaisiksi.

9.2 Kunnallistalous

Kuntien käytettävissä oleva tulo lisääntyi v. 1982 koko kansantalouden käytettävissä olevaa tuloa nopeammin pääasiassa valtion tulonsiirtojen takia. Valtion tulonsiirroilla rahoitettiin kuntien kulutusmenoista keskimäärin 45,8 %, kun vastaava osuus v. 1981 oli 45,4 %. Kuntien saamat siirrot Kansaneläkelaitokselta sen sijaan vähenivät 207 milj. mk, kun terveyskeskustilityksistä luovuttiin käyntimaksujen osalta. Kuntien verotuloja lisäsivät sosiaalietuuksien verotus uudistus sekä katumaksun tuoton nousu lähes kaksinkertaiseksi. Kuntien veroäyrin hintaa ennakonkannossa korotettiin vain lievästi; se oli keskimäärin 15,91 penniä. Kuntien kulutus- ja investointimenojen kasvu nopeutui ja kuntien nettomääräinen lainanotto kohosi kaksinkertaiseksi. Erot kuntien taloudellisessa asemassa lisääntyivät

jonkin verran, mutta yleensä rahoitustilanne säilyi hyvänä.

Vuonna 1983 kuntien rahoitusasemaa pyrittiin kiristämään alentamalla terveydenhuollon valtionosuusasteikkoja prosenttiyksikkö. Tätä vaikutusta lievensi kuitenkin heinäkuun alussa toteutettu terveydenhuollon maksujen korottaminen. Valtion tulonsiirroilla rahoitetaan kuntien kulutusmenoista vastaava osuus kuin edellisenä vuonna. Verotulojen kasvu jatkuu suotuisana. Kunnallisveroäyrin hinta vuodelta 1983 toimitettavassa verotuksessa ¹⁾ on keskimäärin 15,95 penniä. Kuntien kulutus- ja investointimenojen määrällisen kasvun ennustetaan hidastuvan tuntuvasti.

¹⁾ Kunnallisverotuksessa siirryttiin yksihintajärjestelmään. Täten veroäyrin hinta on sama sekä ennakonkannossa että lopullisessa verotuksessa.

Vuonna 1984 kuntien rahoitustilanteen keveneminen pyritään estämään muun muassa alentamalla valtionosuusasteikkoja prosenttiyksiköllä; tavoitteena on sekä kuntien kulutusmenojen että valtionosuuksien kasvun rajoittaminen. Ilman valtionosuusasteikon alennusta sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuus- ja -avustusjärjestelmän uudistus (Valtava) lisäisi kuntien valtionosuuksia kuluvaan vuoteen verrattuna 360 milj. mk. Lisäksi kuntien taloutta keventää myös se, että terveydenhuollon maksuja korotetaan keskimääräistä hintojen nousua enemmän. Kuntien keskimää-

räisen veroäyrin hinnan ennustetaan säilyvän ennallaan ja verotulojen lisääntyvän 10 %. Kuntien kulutusmenojen kasvu nopeutuu, kun Valtavuudistuksen mukaisesti kunnat ostavat yksityisiltä laitoksilta palveluja ja saavat aiemmin näille myönnettyt valtionavut. Lisäksi kulutusmenoja nostaa terveydenhuollon henkilökunnan keskimääräistä suurempi ansiotason nousu. Valtionapuun oikeuttavien kunnallisten investointien kasvua rajoitetaan tuntuvasti. Kunnille on suositeltu suhdannetalletuksia investointien lisäämiseksi seuraavassa laskusuhdanteessa.

48. Kuntien ja kuntainliittojen talous ¹⁾

	1980	1981 miljoonaa	1982* markkaa	1983**
Omaisuus- ja yrittäjätulot	968	949	1 125	1 315
Välittömät verot	15 557	18 960	21 246	23 950
Välilliset verot, pakolliset maksut ja sakot	79	80	93	105
Tulonsiirrot muilta julkisyhteisöiltä	10 528	12 346	14 276	15 960
Muut tulot ²⁾	2 047	2 419	2 793	3 160
Tulot	29 178	34 754	39 534	44 490
Kulutusmenot	22 254	26 423	30 830	34 780
Tukipalkkiot	271	346	390	400
Sosiaaliavustukset ja muut tulonsiirrot	812	986	1 157	1 270
Tulonsiirrot muille julkisyhteisöille	905	1 039	1 250	1 400
Muut menot ³⁾	2 039	2 357	2 652	3 010
Menot	26 282	31 151	36 279	40 860
Säästö	2 897	3 603	3 255	3 630
Poistot ja pääomansiirrot (netto)	1 698	1 959	2 212	2 380
Pääoman bruttomuodostus ⁴⁾	4 512	4 990	5 638	5 960
Rahoitusjäämä	82	572	— 171	50

¹⁾ Kansantalouden tilinpidon mukaan.

²⁾ Laskennalliset sosiaalivakuutusmaksut ja vahinkovakuutuskorvaukset.

³⁾ Korot, vahinkovakuutusmaksut ja eläkkeet.

⁴⁾ Ml. maanostot.

9.3 Sosiaaliturvarahastojen talous

Sosiaaliturvarahastot supistuivat v. 1982, kun etuuksia lisättiin tuntuvasti ja työkustannusten nousun hidastamiseksi alennettiin työnantajan kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksuja ¹⁾. Sosiaalietuuksien verotusuudistuksessa etuuksia saatiin veronalaiseksi tuloksi ja samalla niiden nimellistasoa korotettiin. Uudistuksen tuoman verotulojen lisäyksen vuoksi kuntien osuuksia

¹⁾ 1.5.1982 lukien työnantajan sosiaaliturvamaksun porrastusta muutettiin ja tarkistettiin samalla porrastuksensa sovellettavan poistorajan markkamäärä 200 000 markaksi. Yksityisen työnantajatahon sairausvakuutusmaksu alennettiin 1,90 prosentiksi ja kansaneläkevakuutusmaksu 4,10, 5,05 tai 5,60 prosentiksi. Julkisen työnantajan sairausvakuutusmaksu on 2,35 % ja kansaneläkevakuutusmaksu 4,60 %.

Vakuutetun kansaneläkemaksu alennettiin ennakonpidätyksessä 1.5. lukien 1,75 penniksi/veroäyri. Lopullisessa verotuksessa sovellettava kansaneläkemaksu on 1,82 penniä.

kansaneläkkeiden rahoitukseen korotettiin ja niiden saamia terveyskeskustilityksiä alennettiin. Valtio osallistuu sairausvakuutuksen maksamien päivä- ja äitiysrahojen rahoitukseen ja turvaa lisäksi sairausvakuutusrahaston maksuvalmiuden. Sairausvakuutuksen maksamat päivä- ja äitiysrahat nousivat lähes kolminkertaisiksi edellisvuotista. Myös sairaanhoidon korvaukset kasvoivat reaalisesti. Kansaneläke-etuuksia maksettiin 10 % enemmän kuin edellisenä vuonna, ja työttömyyskassa-avustukset lisääntyivät lähes puolet.

Vuonna 1983 tuli voimaan kansaneläkeuudistuksen II A vaihe, jonka arvioidaan lisäävän eläke-etuuksia 1 050 milj. mk. Siinä kansaneläkkeiden tulosidonnaisuutta lievennettiin ja tukiosa ja tukilisa yhdistettiin lisäosaksi, jonka määrää samalla korotettiin. Kansaneläke saatettiin veronalaiseksi tuloksi, mutta eläketulovähennyksellä turvataan vähimmäiseläketulon verottomuus. Kansaneläkkeitä tarkistettiin vain helmi- ja hei-

49. Sosiaaliturvarahastojen talous ¹⁾

	1980	1981 miljoonaa markkaa	1982* miljoonaa markkaa	1983**
Omaisuus- ja yrittäjätulot	290	387	381	250
Sosiaalivakuutusmaksut, pakolliset	8 841	9 881	10 866	11 665
työnantajain	6 151	6 803	7 658	8 170
vakuutettujen	2 690	3 078	3 208	3 495
Tulonsiirrot muilta julkisyhteisöiltä	1 690	1 946	2 618	4 660
Muut tulot ²⁾	642	805	948	1 085
Tulot	11 463	13 018	14 813	17 660
Kulutusmenot	1 007	1 184	1 394	1 595
Sosiaalivakuutusetuudet	8 510	9 683	12 592	15 180
Sosiaaliavustukset ja muut tulonsiirrot	754	1 036	1 337	1 520
Tulonsiirrot muille julkisyhteisöille	282	408	206	105
Muut menot ³⁾	20	22	26	30
Menot	10 573	12 333	15 554	18 430
Säästö	890	686	— 741	— 770
Poistot ja pääomansiirrot, netto	16	15	5	10
Pääoman bruttomuodostus	18	24	37	40
Rahoitusjäämä	888	677	— 773	— 800

¹⁾ Kansaneläkelaitos, työttömyyskassat, Työttömyyskassojen keskuskassa, Työttömyyskassojen tukirahasto ja Erorahasto; kansantalouden tilinpidon mukaan.

²⁾ Vahinkovakuutusmaksut, laskennalliset sosiaalivakuutusmaksut, vapaaehtoiset sosiaalivakuutusmaksut sekä muut tulonsiirrot yksityiseltä sektorilta.

³⁾ Korko- yms. menot ja vahinkovakuutuskorvaukset.

50. Keskimääräiset sosiaalivakuutusmaksut ¹⁾

	1980	1981	1982	1983*	1984**
Kansaneläkevakuutus					
työnantajat	4,625— 5,625	4,625— 5,625	4,275— 5,608	4,10— 5,60	4,20— 5,70
vakuutetut	2,00	2,00	1,82	1,75	1,95
Sairausvakuutus					
työnantajat	1,75	1,75	2,05— 2,35	1,35— 2,35	1,45— 2,45
vakuutetut	1,00	1,00	1,00	1,00	1,20
Työttömyysvakuutusmaksu	0,9	0,4	0,4	0,9	0,9

¹⁾ Vuosikeskiarvona. Työnantajien maksut % maksetuista palkoista ja vakuutettujen maksut penniä/veroäyri.

näkuussa sen sijaan, että aiemmin tarkistus tapahtui heti elinkustannusindeksin noustua. Kansaneläke-etuuksia arvioidaan maksettavan neljännes ja sairausvakuutusetuuksia 12 % enemmän kuin v. 1982. Sosiaaliturvarahastojen rahoitusasema kiristyy edelleen ja valtio joutuu suorittamaan sairausvakuutuksen maksuvalmiuden turvaamiseksi 1,4 mrd mk.

Kansaneläkeuudistuksen II B vaihe toteutetaan vuoden 1984 alussa. Tällöin lisäosaa korotetaan edelleen, eriytetään puolisoiden kansaneläkkeet ja laajennetaan etuoikeutettujen tulojen piiriä. Eläke-etuuksien arvioidaan nousevan 690 milj. mk. Lisäksi laajennetaan asumistukijärjestelmää. Kansaneläke-etuuksien kasvua hidastaa v. 1984 kuitenkin eläkkeiden tarkistaminen elinkustannusindeksin nousun perusteella vain tammikuun alussa, sillä heinäkuun indeksitarkistuksesta luovutaan. Vaikka työnantajan ja vakuutetun kansaneläkemaksua korotetaan, kansaneläkerahasto supistuu niin, että vähäiset valtion suoritukset ovat tarpeen rahaston maksuvalmiuden turvaamiseksi. Sairausvakuutusetuuksia vähentävät päivärahojen alentaminen ja omavastuuosuuksien suurentaminen. Sekä työnantajan että vakuutetun sairausvakuutusmaksua korotetaan. Valtion takuusuoritusten sairausvakuutusrahastoon arvioidaan nousevan silti 1 450 milj. markkaan. Työttömyyskassojen rahoitusasema kiristyy, vaikka työttömyys asteittain väheneekin.

9.4 Koko julkinen talous ja finanssipolitiikka

Julkisyhteisöjen tulot v. 1982 kasvoivat 12 % eli suunnilleen yhtä nopeasti kuin kokonaistuotannon arvo. Tulojen kasvua nopeutti sosiaali-etuuksien verouudistus (Sove), jonka bruttoveroastetta nostava vaikutus oli puoli prosenttiyksikköä. Sosiaalivakuutusmaksujen alennusten ja valtion tuloverotusta osittain kertaluonteisesti lieventäneiden tekijöiden vuoksi bruttoveroaste kuitenkin laski lievästi.

Julkisten menojen kasvu sen sijaan nopeutui v. 1982 huomattavasti. Sove-uudistus lisäsi etuuksia, ja tulonsiirrot yksityiselle sektorille yhteensä kasvoivat 9 prosenttiyksikköä nopeammin kuin vastakkaisuuntaiset siirrot. Nettoveroaste laskikin yli prosenttiyksikön, mikä tuki yksityistä kulutuskysyntää ja kokonaistuotantoa. Myös julkinen kysyntä kasvoi varsin paljon. Sekä valtion että kuntien kulutusmenot ja investoinnit lisääntyivät määrältään 5 %, ja siten myös julkisen talouden välittömät vaikutukset olivat kokonaistuotantoa selvästi lisääviä.

Vuonna 1982 harjoitettu elvyttävä finanssipolitiikka heikensi julkisen talouden tasapainoa niin, että valtion, kuntien ja sosiaaliturvarahastojen yhteenlaskettu rahoitusjäämä oli ensimmäisen kerran vuoden 1960 jälkeen alijäämäinen. Valtiontalouden tasapaino heikkeni eniten mm. siksi, että valtion siirrot sekä kunnille että sosiaaliturvarahastoille lisääntyivät huomattavasti.

51. Julkisyhteisöjen talous

	1980 prosenttia	1981 markkinahintaisesta	1982* bruttokansantuotteesta	1983**	1984**
Omaisuus- ja yrittäjätulot	1,2	1,3	1,4	1½	1
Välittömät verot	15,0	16,4	16,1	16½	16½
Välilliset verot, pakolliset maksut ja sakot	14,9	15,2	15,4	15	15½
Sosiaalivakuutusmaksut	4,8	4,7	4,6	4½	4½
työnantajat	3,4	3,2	3,2	3	3
vakuutetut	1,4	1,5	1,4	1½	1½
Muut tulot	2,0	2,1	2,2	2	2
Tulot	37,8	39,7	39,8	39½	40
Kulutusmenot	18,6	19,2	20,0	20½	20½
Tukipalkkiot	4,1	4,2	4,3	3½	3½
Sosiaalivakuutusetuudet	5,3	5,4	6,1	6½	6½
Sosiaaliavustukset ja muut tulonsiirrot	3,4	3,5	3,7	4	4
Muut menot	2,9	3,0	3,2	3½	3½
Menot	34,3	35,3	37,3	38	38
Säästö	3,6	4,4	2,4	1½	2
Poistot ja pääoman siirrot (netto)	0,8	0,9	0,8	1	1
Pääoman bruttomuodostus ¹⁾	3,9	3,7	3,9	4	3½
Rahoitusjäämä	0,5	1,5	-0,7	-1½	-½

¹⁾ Ilman yleisöä palvelevien julkisten liikelaitosten pääoman bruttomuodostusta. Ml. maanostot ja varastojen muutokset.

Elvyttävä finanssipoliittinen linja jatkuu vielä v. 1983. Sosiaalivakuutusmaksujen ja investointien liikevaihtoveron lisälievennykset vähentävät erityisesti yritysten kustannuksia. Liikevaihtoveron korottaminen kesäkuun alusta sekä valtion tuloverotuksen kiristymisen toisaalta nostavat veroastetta. Laskennallisesti bruttoveroaste hieman laskee, mutta ilman valmisteverojen ja eräiden hinnanerokorvausten nettouttamista bruttoveroaste olisi hieman noussut; nettouttaminen ei vaikuta nettoveroasteeseen.

Eläke-etuudet ja muut tulonsiirrot kotitalouksille kasvavat v. 1983 edelleen nopeasti, ja nettoveroaste laskee lievästi. Kun otetaan huomioon julkisyhteisöjen väliset tulonsiirrot, nettoveroasteen lasku aiheutuu kokonaan valtiontaloudesta, sillä työnantajan sairausvakuutusmaksun alentamisesta johtuva Kansaneläkelaitoksen tulonvähennys korvataan valtion varoista. Julkisten kuluksien kasvu hidastuu jonkin verran, eikä investointien arvioida reaalisesti kasvavan lainkaan. Julkisyhteisöjen menot kaikkiaan kasvavat edelleen tuloja nopeammin ja rahoitusaliäämä

lisääntyy merkittävästi. Alijäämän kasvu heijastuu valtaosaltaan valtionvelan lisääntymisenä.

Vuonna 1984 finanssipoliittikan linja muuttuu jossain määrin rajoittavaksi. Keskeisenä tavoitteena on inflaation hillitsemisen ohella erityisesti valtiontalouden suureksi paisuneen alijäämän vähentäminen. Tämä edellyttää tulojen lisäämistä ja menojen kasvun jyrkkää supistamista. Bruttoveroasteen arvioidaan v. 1984 nousevan puolisen prosenttiyksikköä lähinnä valtion tuloperusteiden muuttumisen takia. Nousu aiheutuu pääosin välillisistä veroista, joita suurentaa liikevaihtoveron tämänvuotisen korottamisen kokovuotinen vaikutus ja veropohjan laajentaminen. Veroasteetta nostaa lievästi myös sosiaalivakuutusmaksujen kohoaminen. Välittömien verojen suhde kokonaistuotantoon ei sen sijaan näytä muuttuvan, vaikka tuloveron inflaatiotarkistuksen mitoittaminen inflaatiota pienemmäksi kiristää jonkin verran välitöntä verotusta.

Nettoveroaste nousee v. 1984 prosenttiyksikön, sillä muiden menojen tavoin myös yksityiselle sektorille annettavien tulonsiirtojen kasvua rajoi-

tetaan. Valtion kulutusmenojen kasvu jää verrattain vähäiseksi, mutta kuntien kulutusmenot lisääntyvät tuntuvasti mm. Valtava-uudistuksen takia. Julkiset kulutusmenot yhteensä lisääntyvät hieman nopeammin kuin nimellinen kokonaistuotanto. Korkomenojen kasvu jatkuu nopeana, mutta menot yhteensä lisääntyvät edellisistä vuosista poiketen tuloja hitaammin. Bruttosäästäminen lisääntyy jonkin verran, mutta ei riitä katta-

maan bruttopääomanmuodostusta. Julkisia investointeja supistetaan reaalisesti. Rahoitusaseman kohenemisesta huolimatta julkinen sektori pysyy rahoitusaliijäämäisenä. Jos valtiontalouden bruttorahoitustarve pystytään v. 1984 supistamaan budjettiesityksen tavoitteen mukaisesti alle 11 mrd markkaan, valtionvelan kasvu hidastuu olennaisesti, ja bruttokansantuotteeseen suhteutettuna velan kasvu lähes pysähtyy.

52. Brutto- ja nettoveroaste

	1980	1981	1982*	1983**	1984**
	prosenttia	markkinahintaisesta	bruttokansantuotteesta		
Tulonsiirrot yksityiseltä sektorilta julkiselle ¹⁾ (bruttoveroaste)	34,7	36,3	36,1	36	36 ½
välittömät verot	15,0	16,4	16,1	16 ½	16 ½
välilliset verot	14,5	14,8	15,0	14 ½	15
sosiaaliturvamaksut	4,8	4,7	4,6	4 ½	4 ½
Tulonsiirrot julkiselta sektorilta yksityiselle	12,6	12,9	13,9	14	13 ½
tukipalkkiot	4,1	4,2	4,3	3 ½	3 ½
muut tulonsiirrot	8,5	8,7	9,6	10 ½	10
Nettotulonsiirrot yksityiseltä sektorilta julkiselle (nettoveroaste)	22,0	23,4	22,3	22	23
Bruttoveroaste					
valtio	21,6	22,7	22,5	22 ½	23
kunnat	8,4	9,0	9,0	9	9
sosiaaliturvarahastot	4,7	4,7	4,6	4 ½	4 ½
Nettoveroaste					
valtio	14,5	15,5	15,2	15 ½	16 ½
kunnat	7,8	8,3	8,4	8 ½	8 ½
sosiaaliturvarahastot	-0,2	-0,4	-1,3	-2	-2
Nettotulonsiirrot valtiolta kunnille	5,3	5,5	5,8	6	6 ½

¹⁾ Sisältää myös pakolliset maksut ja sakot.

Ns. korkeatyöllisyysbudjettilaskelmien¹⁾ avulla tarkastellaan, ovatko varsinaiset finanssipoliittiset päätökset kiristäneet vai elvyttäneet taloudellista aktiivisuutta. Näissä laskelmissa kansantalouden oletetaan toimivan korkeaa työllisyyttä vastaavalla käyttöasteella, jolloin julkisen sektorin laskennallisen nettoluotonannon muutokset johtuvat vain tulo- ja menoperusteiden muutoksista. Tällaisen korkeatyöllisyysbudjetin mukainen laskennallinen nettoluotonanto prosentteina korkeatyöllisyysuotannosta²⁾ on:

	Koko julkinen sektori	Valtio
1980	½	0
1981	1 ¾	1 ¼
1982*	— ¼	0
1983**	— ¾	— ¾
1984**	0	0

Näiden laskelmien mukaan tulo- ja menoperustemuutokset elvyttivät v. 1982 taloudellista aktiivisuutta selvästi enemmän kuin edellisenä vuonna. Tuotannon kasvua tukeva finanssipoliittikka aiheutui sekä menojen tuntuvasta kasvusta että ennakonpidätysten ja sosiaalivakuutusmaksujen alentamisesta. Vuonna 1983 taloutta elvyttivät sosiaalivakuutusmaksujen ja investointien

¹⁾ Laskelmien pohjana on korkeatyöllisyysuotannon (tuotantopotentiaalın) 3 prosentin vuosikasvu, joka pitää ennallaan korkeasuhdanteen huippuvuoden 1980 työtömyystason.

²⁾ Mitä pienempi korkeatyöllisyysbudjettilyijäämä (nettoluotonanto) on, sitä elvyttävämpiä ovat finanssipoliittiset päätökset lyhyellä aikavälillä.

liikevaihtoveron lisähuojennukset. Myös eläke-etuudet ja muut tulonsiirrot kasvavat nopeammin kuin inflaatio. Liikevaihtoveron korottamisen tuotantoa kiristävä vaikutus siirtyy suurelta osin vuoteen 1984.

Finanssipolitiikan määrällisiä vaikutuksia kokonaistuotantoon on lisäksi arvioitu mallilla, jossa tulo- ja menoperusteiden ohella otetaan huomioon julkisen talouden ns. automaattiset vaikutukset, sekä budjetin rakenteen ja finanssisijoitusten vaikutukset (asetelma 53).

Välittömiin vaikutuksiin luetaan julkisyhteisöjen kulutus ja investoinnit. Ns. välilliset vaikutukset syntyvät puolestaan tulonsiirroista, finanssisijoituksista sekä veroista ja maksuista, jotka vaikuttavat kotitalouksien ja yritysten käytettävissä oleviin tuloihin ja velkoihin ja sitä kautta edelleen niiden käyttäytymiseen.

53. Finanssipolitiikan vaikutukset

	1980	1981	1982*	1983**	1984**
		prosenttia	bruttokansantuotteesta		
Valtio	-0,3	-0,9	1,2	0,3	-0,8
välittömät	0,4	0,2	0,6	0,4	0,0
välilliset	-0,7	-1,1	0,6	-0,1	-0,8
Kunnat	0,9	0,3	0,8	0,3	0,4
välittömät	1,1	0,9	1,1	0,6	0,8
välilliset	-0,2	-0,6	-0,3	-0,3	-0,4
Sosiaaliturvarahastot	-0,2	0,2	0,4	-0,1	-0,0
Julkisyhteisöt yhteensä	0,4	-0,4	2,4	0,5	-0,4

Myös näiden laskelmien mukaan julkinen talous vauhditti v. 1982 selvästi tuotannon kasvua, erityisesti valtion ja sosiaaliturvarahastojen panos oli poikkeuksellisen suuri. Vuonna 1983 julkisyhteisöt kokonaisuutena elvyttävät edelleen tuotantoa, vaikka sosiaaliturvarahastojen kehitys on jo tuotannon kasvua rajoittava. Vuonna 1984 finanssipolitiikka kaventaa tuotantoa noin puoli prosenttia. Kasvua rajoittava vaikutus syntyy valtion menojen kasvun hillitsemisen sekä veroasteen nousun kautta.

Laskelmat eivät sisällä finanssipolitiikan aiemmilta vuosilta jäljellä olevia tuotantoa lisääviä tai supistavia vaikutuksia. Vaikutuslaskelmien ulkopuolelle jäävät myös finanssipolitiikan vaikutukset palkkatarkaisuihin ja hintoihin sekä sitä kautta yritysten kilpailukykyyn. Näiden vaikutus kansantalouden tulonmuodostukseen näkyy viivästyneenä useiden vuosien aikana.

10 Rahoitus ja rahoituspolitiikka

Vaihtotaseen alijäämä lisääntyi v. 1982, kun kotimainen kysyntä nosti taloudellisen kasvun Suomessa nopeammaksi kuin yleensä muualla. Suomen ulkomaista nettovelkaa lisäsivät myös valuuttakurssien muutokset. Vaihtotaseen vajeen ennustetaan kasvavan edelleen v. 1983 ja pysyvän

varsin suurena myös v. 1984. Bruttokansantuotteeseen suhteutettuna ulkomainen nettovelka suurenee vielä v. 1983. Ulkomaisen velan kasvu ja pitkäaikaisen velan kuoleusrakenne lisäävät myös velanhoitomenoja tuntuvasti.

54. Vaihtotase ja ulkomainen nettovelka

	1980	1981	1982*	1983**	1984**
Vaihtotase					
ylijäämä (+), mrd mk	-5,2	-1,2	-4,7	-5 ½	-4 ½
% vaihtotaseen tuloista	-7,7	-1,5	-5,8	-6	-5
Ulkomainen nettovelka					
mrd mk	28,0	30,0	39,6	46	51
% bruttokansantuotteesta	15,0	14,2	16,7	17 ½	17 ½
Nettovelan hoitomenot¹⁾					
mrd mk	6,7	7,9	8,8	10	10
% vaihtotaseen tuloista (nettovelan hoitosuhde)	9,9	10,1	10,8	11 ½	10

¹⁾ Ulkomaisista veloista ja saamisista (ml. lyhytaikaiset velat ja saamiset) aiheutuvat nettomääräiset korko- ja kuoletusmenot.

Vaihtotaseen vajeen kasvusta huolimatta Suomen Pankin ulkomainen nettosaatava kasvoi v. 1982 sen vuoksi, että varsinkin syksyn devalvaatioiden jälkeen pääomaa alettiin tuoda tuntuvasti. Vaihdeettava varanto vastasi vuoden lopussa 2 ½ kuukauden länsituontia. Vuoden 1983 alkupuoliskolla pääoman nettotuonti ylitti vaihtotasevajeen 0,9 mrd markalla; sidottu valuuttavaranto kasvoi 2,5 mrd mk Neuvostoliiton-kaupan toimistusten ja maksuennakoiden ajoittumisen takia. Vaihdeettava valuuttavaranto on kuitenkin supistunut, ja Suomen Pankilla oli heinäkuun lopussa

edelleen nostettuina varantoluottoja ulkoisen maksuvalmiuden turvaamiseksi. Vuoden jälkipuoliskolla vaihtotasevajeen odotetaan syvenevän ja sidottu varannon arvioidaan supistuvan heinäkuun lopun 4,3 mrd markasta. Kotimaisten rahoitusmarkkinoiden arvioidaan kiristyvän tuntuvasti; tämä vilkastuttanee pääoman tuontia, mikä ei kuitenkaan riitä kokonaan kattamaan vaihtotasevajeetta. Suomen Pankin ulkomaisen nettosaatavan odotetaan supistuvan elo-joulukuun aikana lähes 1 mrd mk.

55. Yhdistetty Suomen Pankin tase ja maksutase

	31.12.1982 milj. mk	31.7.1983 milj. mk	1982 muutos, milj. mk	1983**
Suomen Pankin kotimainen nettovelka ¹⁾	9 083	10 450	707	500
valtio ja Postipankki (ilman PSP:n kassava- rantotalletuksia).....	1 747	590	— 146	— 1 450
talletustodistukset	1 700	1 400	100	0
päivätalletukset	1 470	1 330	390	0
velkakirjaluotto	0	— 440	354	— 1 000
muu (ml. suhdanne- ja suhdannerahasto- talletukset).....	— 1 423	— 1 700	— 990	— 450
liikepankit (ml. PSP:n kassavarantotalletukset) kiintiövelka.....	— 996	917	— 502	1 180
päiväluotot	— 151	— 316	307	— 250
kassavarantotalletukset	— 3 126	— 2 984	— 1 330	— 490
muu	3 132	4 948	640	2 010
muu	— 851	— 731	— 119	— 90
muu	8 332	8 943	1 355	770
			miljoonaa markkaa	
Pääoman tuonti, netto ²⁾			5 405	6 000
valtio			2 773	2 650
muu			2 632	3 350
Vaihtotaseyli jäämä			— 4 698	— 5 500

¹⁾ SP:n kotimainen nettovelka = SP:n ulkomainen nettosaatava. SP:n kotimaisen nettovelan muutos miinus pääoman tuonti, netto = vaihtotaseyli jäämä.

²⁾ Ilman Suomen Pankin ulkomaisia pääomaliikkeitä.

Valtion lyhytaikaiset rahoitusvaraukset (ml. postisiirtotilit) olivat heinäkuun lopussa 1,9 mrd mk pienemmät kuin vuodenvaihteessa. Valtion pitkäaikaisesta lainanotosta osa oli peräisin ulkomailta ja osa Suomen Pankista; valtionalous lisäsi rahan tarjontaa tammi-heinäkuussa kaikkiaan 3,4 mrd mk eli selvästi enemmän kuin vuotta aiemmin. Toisaalta myös valtion yleisöobligaatoiden myynti ja suora lainanotto talletuspankeista kasvoivat, mikä hieman kavensi pankkien mahdollisuuksia antaa luottoja yleisölle. Vuoden jälkipuoliskolla valtionalouden rahan tarjontaa kasvattava vaikutus hieman heikentynee, mutta säilyi edelleen merkittävänä.

Suomen Pankin nettovelka yleisölle (ilman liikkeellä olevaa rahaa) pysyi vuoden 1983 alkupuoliskolla lähes ennallaan. Investointitalletusten kanta oli heinäkuun lopussa edelleen 1,4 mrd mk, josta 0,9 mrd mk oli välittömästi nostettavissa. Suomen Pankin erityisrahoitusjärjestelyjen yhteenlaskettu määrä on kasvanut vain vähän. Toimitusluottojen varauskannan supistuminen näyttää kuitenkin pysähtyneen.

Runsas pääomantuonti ja vähäisemmässä määrin myös muut rahan tarjonnan osatekijät kevenivät vuoden 1983 alussa tuntuvasti liikepankkien keskuspankkiasemaa. Kun samaan aikaan myös luotot kasvoivat nopeasti, rahapolitiikkaa kiristettiin vähitellen kevään aikana. Suomen Pankki ilmoitti jo joulukuussa 1982, että keskuspankkirahoituksen ehdot pidetään kohtalaisen kireinä ja että tarpeen vaatiessa kassavarantovelvoitetta nostetaan liiallisen rahoitusväljyyden sitomiseksi. Helmikuusta alkaen kassavarantotalletusvelvoitetta nostettiin peräkkäisinä kuukausina niin, että näin sidottiin lyhyessä ajassa pankkien antolainausvaraa 1 ½ mrd mk.

Kotimaisia rahoitusmarkkinoita kiristettiin alkuvuoden aikana myös korkopoliittisin toimin. Maaliskuun alusta nostettiin päiväluotokorko 13 prosenttiin, korkein marginaalikorko nousi samalla 15 prosenttiin. Toukokuun alusta tuli voimaan uusia korkomääräyksiä, joilla ensisijaisesti selkeytettiin vapaan koronmuodostuksen toimintapuitteita ja lievennettiin vallitsevia epäkohtia. Uusien ohjeiden mukaan pankit saavat

siirtää osan vapaan koronmuodostuksen markkinoilta hankkimansa rahoituksen korkokustannuksista antolainauskorkoihin; tämä nostaa jonkin verran myös pankkien antolainauksen keskiporkoa. Päiväluottomarkkinoilla luovuttiin aiemasta lisäkorkojärjestelmästä, jolloin kaikkien pankkien marginaalikorko Suomen Pankissa on sama riippumatta käytettävien päiväluottojen suuruudesta. Tämä nosti tuntuvasti keskuspankkivielan rasiutusta etenkin, kun päiväluottokorko nostettiin 15 prosenttiin, joten marginaalikorko pysyi uudistuksesta huolimatta ennallaan.

Heinäkuun alusta Suomen Pankin peruskorkoa nostettiin 1 prosenttiyksikköä $9\frac{1}{2}$ prosenttiin, jolloin korkotasoa nostettiin myös yleisesti saman verran. Pankkien ylin sallittu antolainauskorko kohosi 14 prosenttiin. Koron nostamisella pyrittiin ennen kaikkea lieventämään jännitteitä, joita oli syntynyt hallinnollisten ja vapaiden rahamarkkinoiden välille. Päiväluottokorko pidettiin kuitenkin ennallaan, joten liikepankkien keskuspankkirahoituksesta aiheutuva rasiutus keveni lievästi.

Liikepankkien keskuspankkivielan keskiporko kohosi heinäkuussa kuitenkin jo 14,7 prosenttiin, kun se v. 1982 oli keskimäärin 12 %. Suomen Pankin kiristävien toimien vuoksi liikepankkien lisäkorkorasitus onkin noussut tuntuvasti vuoden alusta lähtien, vaikka päiväluottojen määrä oli heinäkuun lopussa hieman pienempi kuin viime vuoden lopussa. Kassavarantotalletusvelvoitteen nostaminen on kiristänyt myös muiden pankkiryhmien antolainausvaraa.

Rahapolitiikan kiristämiseen on ollut syynä pankkiluottojen inflatorinen kasvuvauhti, joka jo viime vuoden lopulla kohosi 18 prosenttiin. Tämän vuoden alkupuoliskolla luottojen kasvuvauhti oli lähes 20 % ja ottolainauksen kasvu 15 %. Antolainauksen enemmitys on katettu paljolti ns. markkinarahan avulla, sen korko on pysytellyt hieman keskuspankkivielan marginaalikorkoa pienempänä. Koska luotonannon kasvu alkoi nopeutua jo vuoden 1982 syksyllä, ja koska tämän vuoden syksyllä kotimaisen kysynnän kasvun odotetaan hieman heikkenevän, pankkiluottojen

kasvu hidastuu vuoden 1983 loppua kohden. Luottovirta säilyisi tällöin toisella vuosipuoliskolla likimain samana kuin ensimmäiselläkin.

56. Rahalaitosten otto- ja antolainaus

	1981	1982	1983**
	muutos, prosenttia		
Ottolainaus ¹⁾	15,3	14,1	14
talletukset	15,7	13,0	14
shekki- ja postisiirtotilit	13,1	21,1	11
Antolainaus	14,5	17,7	14
markkamääräinen	14,9	15,3	15
valuuttamääräinen	10,7	38,1	12

¹⁾ Ml. valuuttamääräiset talletukset.

Yleisön kokonaisvelka kasvoi viime vuonna vajaa 15 %, ulkomaisen velan kasvu jäi devalvaatioista huolimatta vähäiseksi. Yritysten pitkäaikaisen pääoman tuonti ylittää tänä vuonnakin vain niukasti kuoletukset. Muiden rahoituslaitosten (kuin pankkien) ja valtion luotonanto kasvaa tänä vuonna selvästi hitaammin kuin pankkien luotonanto.

Yleisöluottojen kasvua rajoittaa valtion kotimainen luotonotto, jonka on sovittu kohoavan tänä vuonna kaikkiaan 6,4 mrd markkaan, kun edellisenä vuonna nostot jäivät 4,5 mrd markkaan. Yleisöluottojen määrä nousee 3,2 mrd markkaan vuoden takaisesta 2,5 mrd markasta, ja pankeilta on jo nostettu 1,2 mrd mk velkasitoumuslainoja edellisvuoden 1 mrd markan asemasta.

Vuonna 1984 kotimaiset rahoitusmarkkinat pysynevät kireinä. Tähän vaikuttavat ennen kaikkea jatkuvasti suurehko vaihtotasevaje sekä valtion ulkomaisen lainanoton väheneminen. Valtion kotimainen lainanotto ei sitä vastoin supistu. Yksityisen sektorin pitkäaikaisen pääomantuonnin arvioidaan vilkastuvan uusien investointihankkeiden käynnistämisen takia. Rahoitusmarkkinoiden pysyminen kireinä lisää myös pääomantuontihalukkuutta, ja Suomen Pankin ulkomainen nettosaatava kasvaa hieman.

Liite

Taloudellisia tapahtumia 1.1.1981—21.9.1983

1981

1.1.

Kuntien kalleusluokituksessa siirryttiin kahteen luokkaan. Luokitus on voimassa kolme vuotta.

*Sähkövero*a korotettiin 1 pennistä 1,3 penniin kilowattitunnilta.

*Liikevaihtovero*huojennukset jatkuvat v. 1981 siten, että teollisuusrakentaminen on verotonta; kone- ja laiteinvestoinneista huojennus on kolmannes veron määrästä.

Tupakkatuotteiden vähittäismyyntihinnat nousivat keskimäärin 13 %.

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu v. 1981 on 0,4 %.

Työnantajan työeläkevakuutusmaksu v. 1981 on 13,3 %.

1.2.

Säästöpalkkiota aletaan maksaa *asuntosäästötalletuksista*, joita alle 35-vuotias henkilö on tehnyt ensiasunnon hankkimista varten.

3.2.

Tulopoliittinen selvitysmies jätti ehdotuksensa *tulopoliittiseksi kokonaisratkaisuksi*. Sen perusteella solmittavat sopimukset olisivat voimassa vuoden 1983 helmikuun loppuun. Ehdotuksen mukaan palkkoja korotettaisiin sopimuskauden aikana yhteensä noin 13 %. Esitykseen sisältyi indeksiehto, jonka mukaan palkkojen kehitystä verrataan vaihtosuhteen muutoksella korjattuun

kuluttajahintaindeksin kehitykseen. Esitys maataloustulon tarkistukseksi sisältyi kokonaisratkaisuehdotukseen.

11.2.

Tulopoliittiseen kokonaisratkaisuehdotukseen liittyen elinkeinoelämän järjestöt antavat jäsenilleen kehotuksen *hintapidättyvyyteen* 15.2.—15.5.1981 välisenä aikana.

27.2.

Maataloustuloratkaisun perusteella maataloustuotteiden tavoitehintoja korotetaan yhteensä 783 milj. mk ja hintapoliittista tukea lisätään 115 milj. mk. Lisäksi viljelijöiden lomaoikeus pitenee lomavuoden 1981/82 alusta yhden päivän ja lakisäätäinen tapaturmavakuutus toteutetaan 1.7.1982 lukien.

1.3.

Vientitalletusten kantaminen valkaistusta sulfaattiselluloosasta lopetettiin.

Lapsilisämaksu poistui, jolloin *työnantajan sosiaaliturvamaksu* aleni 0,25 prosenttiyksikköä 6,375—6,875—7,375 prosenttiin.

Asuinhuoneistojen vuokrien korottamisesta 11.12.1980 annetun valtioneuvoston yleisohjeen mukaan vuokria voitiin korottaa enintään 40 p/m².

3.3.

Suomen Pankki alensi *päiväluottokoron* 12,5 prosentista 12,0 prosenttiin.

9.3.

Keskeiset työmarkkinajärjestöt hyväksyivät *tu-
lopoliittisen selvitysmiehen välitysehdotuksen*
(ks. 3.2.1981).

19.3.

Suomen Pankki alensi *päiväluottokoron* 11,5
prosenttiin.

6.4.

Vientitalletuksen kantaminen sahatusta ja höy-
lätystä havupuutavarasta lopetettiin.

7.4.

Rahalaitosten *kassavarantotalletusvelvollisuus*
alennettiin pankkilakon uhan väistyttyä taanneh-
tivasti 4,6 prosentista 4,0 prosenttiin maaliskuun
lopun ottolainauskannasta ja 3,6 prosenttiin
huhtikuun lopun ottolainauskannasta.

10.4.

Suomen Pankki alensi *päiväluottokoron* 11
prosenttiin.

23.4.

Valtioneuvoston *periaatepäätös eräistä valtion-
talouden rahoitusasemaa tukevista toimenpiteistä*
v. 1981. Vuoden 1981 rahoitustarvetta pienenne-
tään yhteensä 680 milj. mk. Päätös merkitsee 270
milj. markan säästöä v. 1981 ja noin 410 milj.
markan määrärahojen käytön siirtymistä vuoteen
1982. Vuoteen 1982 siirtyvät määrärahat nouse-
vat periaatepäätöksen jälkeen yhteensä noin 5
mrd markkaan.

5.5.

Valtioneuvoston *selonteko* eduskunnalle *lähi-
ajan talouspolitiikasta*. Talouspolitiikan keskeisi-
nä tavoitteina ovat edelleenkin työttömyyden
alentaminen, kilpailukyyn turvaaminen ja in-
flaation hillitseminen. Hallitus pyrkii edelleen
noudattamaan veropolitiikan päälinjaa, jonka
mukaan veroaste ei nousisi. Elinkeinopolitiikassa
pyritään turvaamaan tuotannollisten investoin-

tien riittävä taso. Energiapolitiikassa tehostetaan
toimenpiteitä energian säästämiseksi ja tuonti-
riippuvuuden vähentämiseksi.

13.5.

Vientitalletukset, jotka on kannettu
1.6.1980—6.4.1981 välisenä aikana (yhteensä
205 milj. mk), palautetaan yhtenä eränä
1.1.1982 lukien, viimeistään 1.3.1982.

18.5.

Suomen Pankki antoi rahalaitoksille uudet
luottopolitiikan suuntaviivat. Rahapolitiikan mi-
toituksella pyritään vuosina 1981 ja 1982 lähinnä
turvaamaan kannattavan investointi- ja tuotanto-
toiminnan luotonsaanti. Asuntojen hankinnan
rahoitukseen on suhtauduttava pidättyvästi eri-
tyisesti suurissa asutuskeskuksissa. Kuntien suun-
niteltujen investointien ajoitukseen on pyrittävä
vaikuttamaan siten, että niiden painopiste osuisi
vuoteen 1982. Henkilöluotoissa edellytetään jär-
jestelmällistä etukäteissäätämistä.

20.5.

Vuonna 1978 päättyneiltä tilikausilta tehtyjen
investointivarausten käyttöjakso alkaa 1.10.1981
ja päättyy 31.12.1982. Vuonna 1979 päättyneiltä
tilikausilta tehtyjen investointivarausten käyttö-
jakso alkaa 1.1.1982 ja päättyy 31.12.1982.
Vuonna 1980 ja ennen 1.4.1981 päättyneiltä
tilikausilta tehtyjen investointivarausten käyttö-
jakso alkaa 1.5.1982 ja loppuu 30.4.1983. Ennen
vuotta 1979 päättyneiltä tilikausilta *investointira-
hastoihin* siirrettyjä varoja saadaan käyttää loka-
kuun 1 päivästä 1981 alkaen vuoden 1982 lop-
puun saakka.

21.5.

Rahalaitosten *kassavarantotalletusvelvollisuus*
alennettiin 3,6 prosentista 3,0 prosenttiin touko-
kuun lopun ottolainauskannasta.

12.6.

Ensimmäisen *lisäbudjetin* menot ovat 1 155
milj. mk. Menojen lisäykset johtuvat lähinnä
työllisyyden hoidosta, maataloustuotteiden vien-
tituen kasvusta ja maataloustuloratkaisusta.

Maidontuotannon vähentämisestä maksetaan sopimuksen tehneelle maidontuottajalle korvausta. Maidontuottaja ei saa sopimuskauden aikana — kolme vuotta — aloittaa tai laajentaa tilalla harjoitettavaa sika- ja kanataloutta tai lisätä muuta maidon tai maitotuotteiden tilalta tapahtuvaa myyntiä. Sopimus voidaan tehdä vuosina 1981 ja 1982.

1.7.

Yli 20 lypsylehmän *nautakarjaryitykset* tulivat luvanvaraisiksi nykyisen 50 asemesta.

Merenkulun veronhuojennuksia jatkettiin pääpiirtein nykyisellään viidellä vuodella. Lakia sovelletaan vuosilta 1981—1990 toimitettavissa verotuksissa.

Työnantajan osuutta *työttömyyskassamenoista* suurennettiin 20 prosenttiyksikköä ja valtionavun suuruutta vastaavasti pienennettiin 1.7.—31.12.1981 väliseksi ajaksi.

Subdannelletusten kantaminen lopetettiin ja kertyneet talletukset (yhteensä 145 milj. mk) palautetaan talletusvelvollisille yhtenä eränä tamikuussa 1982.

Kansaneläkeuudistuksen toinen eli I B-vaihe tuli voimaan. Työtulon vaikutus kansaneläkkeen tukiosaan ja tukilisään lieveni.

2.7.

Kuitupuun hintasuositussopimus hakkuuvuodeksi 1.7.1981—30.6.1982 merkitsee kuitupuun hintojen keskimäärin 14 prosentin nousua edellisen hakkuuvuoden suositushinnoista.

10.7.

Laki tasapainoisen *alueellisen kehityksen* edistämiseksi korvaa vuodesta 1975 voimassa olleen lain. Maa jaetaan neljään perusvyöhykkeeseen tukialueineen ja erityisalueineen. Laki on voimassa 1.1.1982—31.12.1989.

Ns. *aluepoliittisia avustuksia* koskevaan lakiin sisällytettiin mm. yritysten kehittämisavustukset, avustusten myöntäminen kunnille toimitilojen hankkimiseen yrityksille ja investointiavustuksen lisääminen vaikeimmassa asemassa olevilla alueilla. Laki on voimassa 1.1.1982—31.12.1989.

1.8.

Investointiavustuksen myöntäminen myös kehitysalueen ulkopuolisilla tukialueilla tuli mahdolliseksi.

Asuinhuoneistojen vuokrien korottamisesta 13.5.1981 annetun valtioneuvoston yleisohjeen mukaan vuokria voitiin korottaa enintään 65 p/m² kuukaudessa, mutta enintään 10 p, jos vuokralainen vastaa itse lämmityskuluista.

5.8.

Suomen Pankki nosti *päiväluottokoron* 11,5 prosenttiin.

26.8.

Maataloudelle korvataan *maataloustuloratkaisun* (27.2.1981) jälkeen tapahtunut tuotantokustannusten nousu (523,5 milj. mk) ja kevään ratkaisussa sovittu tulon korotus (182 milj. mk) eli yhteensä 705,5 milj. mk.

31.8.

Tukkipuun hintasuositus tehtiin hakkuuvuodeksi 1.7.1981—30.6.1982 Oulun ja Lapin läänien alueelle.

1.9.

3.11.1980 lukien voimassa ollutta *rakentamisen investointiveroa* kannetaan enää vain rakentamisesta, joka tapahtuu Espoon, Helsingin, Kainiainen ja Vantaan kaupungeissa.

Suomen Pankki muutti liikepankkien *päiväluottoihin* sovellettavaa *lisäkorkoasteikkoa* siten, että neljän prosentin lisäkoron raja alennetaan kunkin pankin kiintiön viisinkertaisesta nelinkertaiseen ja 10 prosentin lisäkoron raja kahdeksankertaisesta seitsenkertaiseen määrään.

25.9.

Vuoden 1982 tulo- ja menoarvioesitys annettiin. Menot olivat 64,8 mrd mk eli 15,6 % suuremmat kuin vuoden 1981 varsinaisessa budjetissa. Tulot ilman lainanottoa olivat 58,3 mrd mk; kasvu edellisestä vuodesta oli 15,0 %. Lainanotoksi oli merkitty 6 550 milj. mk.

11.12.

Toisen *lisäbudjetin* menot, 225 milj. mk, käytetään lähinnä työllisyyden edistämiseen.

18.12.

Kolmannen *lisäbudjetin* menot ovat 1 877 milj. mk. Menojen lisäykset johtuvat lähinnä kustannustason noususta, valmisteverolakien mukaisista hinnankerouksista (450 milj. mk) ja vuoden 1981 satovahinkojen osittaisesta korvaamisesta (110 milj. mk).

Suomen Pankki alensi *päiväluottokoron* 11 prosenttiin.

30.12.

Vuoden 1982 tulo- ja menoarvio annettiin. Menot ovat 64,9 mrd mk (16 % suuremmat kuin vuoden 1981 varsinaisessa budjetissa) ja tulot ilman lainanottoa 58,3 mrd mk (15 % suuremmat kuin vuoden 1981 varsinaisessa budjetissa). Lainanotoksi on merkitty 6,6 mrd mk. Sekä tulo- ja varallisuusveroasteikon että tärkeimpien vähennysten inflaatiotarkistus on keskimäärin 12 %. Yritysverotusta yksinkertaistettiin sekä toimintavarausta ja sen voittosidonnaisuutta korotettiin. Yhteisön lievemmän verokannan enimmäistuloraja korotettiin 130 000 markkaan. Vuoden 1982 alusta korotetaan tupakkavalmisteiden hintoja keskimäärin 12½ %, alkoholin vähittäishintoja keskimäärin 12 %, rautatie-, posti- ja telemaksuja 9—15 %, nestemäisten polttoainesten varmuusvarastointimaksua 0,9 p/l tai 1 p/kg, polttoaineveroa moottoribensiinistä 4,45 p, dieselöljystä 2,95 p ja kevyestä polttoöljystä 1,45 p litralta sekä raskaasta polttoöljystä 1,45 p/kg ja sähköveroa 0,1 p kilowattitunnilta. Useimpien dieselmääräisten ajoneuvojen ajoneuvoveroa nostetaan keskimäärin 30 %. Lapsilisiä korotetaan 14 % 1.10.1982 lukien.

1982

1.1.

Monet *sosiaalietuudet* tulivat veronalaisiksi; samalla niiden nimellismääriä korotettiin.

*Teollisuusinvestointien liikevaihtovero-
nukset* jatkuvat myös v. 1982 (ks. 1.1.1981).

Työnantajan työeläkevakuutusmaksu alennettiin 0,7 prosenttiyksikköä ja siitä aiheutuva vastuuvajaus kuoletetaan vuosina 1983—1985 perittävällä lisämaksulla. TEL-vakuutusmaksu v. 1982 on 12,4 % ja LEL 12,3 %.

Työnantajan sosiaaliturvamaksu on 6,975—7,475—7,975 %.

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu v. 1982 on 0,4 %.

Vuonna 1979 päättyneiltä tilikausilta tehtyjen *investointivarausten* käyttöajanjakso alkaa 1.1.1982 ja päättyy 30.4.1983. Vuonna 1980 ja ennen 1.4.1981 päättyneiltä tilikausilta tehtyjen investointivarausten käyttöajanjakso alkaa 1.1.1982 ja loppuu 30.4.1983 (ks. 20.5.1981).

4.1.

Suomen Pankki nosti *päiväluottokoron* 11,5 prosenttiin.

7.1.

Valtioneuvoston *periaatepäätös eräistä tuotannollisten investointien kasvua tukevista toimenpiteistä*. Vuonna 1982 aloitettavista tehdasteollisuuden investoinneista myönnetään väliaikainen vapaa poisto-oikeus ja kehitysalueilla väliaikainen hankintavaraushankintamahdollisuus.

Suomen Pankki nosti *päiväluottokoron* 12,5 prosenttiin.

1.2.

Liikepankkien keskuspankkiluoton kiintiöiden yhteismäärä alennettiin 600 milj. markasta 400 milj. markkaan. Pankkien mahdollisuudet käyttää lisäkorotonta *päiväluottoa* alenivat vastaavasti yhteismäärältään 2,4 mrd markasta 1,6 mrd markkaan. Samalla alennettiin ensimmäisen lisäkorkoportaan lisäkorko 4 prosentista 3 prosenttiin ja toinen lisäkorkoporras poistettiin.

5.2.

Kansaneläkeuudistuksen toisen ja kolmannen vaiheen toteuttamiseen vuosina 1983—1985 liittyvät lait ja asetukset annettiin. Muutoksiin sisäl-

tyvät myös eläkkeiden verotuksen yhtenäistäminen ja eläketulovähennys, jolla turvataan vähimmäistoimeentulo eläketulon muodossa.

19.2.

Hallitusohjelmassa sovittiin eräistä *inflaatiota hillitsevistä, kulutusta elvyttävistä ja työllisyyttä tukevista toimenpiteistä*. Sosiaaliturvamaksuja ja palkansaaajien tuloverotuksen ennakonpidätyksiä alennetaan (ks. 1.5.1982). Lisäksi päätettiin useista erityisistä työllistämisen- ja koulutustoimenpiteistä.

25.2.

Maataloustuloratkaisussa hinnoitteluvuodeksi 1982/83 tavoitehintojen (707 milj. mk) ja hintapolitiittisen tuen (138 milj. mk) korottaminen lisäävät maataloustuloa yhteensä 845 milj. mk, josta 593 milj. mk on korvausta kustannusten noususta ja 252 milj. mk maataloustulon korotusta maaliskuussa 1981 solmitun tulopoliittisen kokonaisratkaisun nojalla; jälkimmäiseen lukuun sisältyy 28 milj. mk indeksikorotusta.

26.2.

Suomen Pankki alensi *päiväluottokoron* 12 prosenttiin.

28.2.

Investointiveron voimassaolo pääkaupunkiseudulla päättyi (ks. 1.9.1981).

5.3.

Suomen Pankki alensi *päiväluottokoron* 11,5 prosenttiin.

12.3.

Ensimmäisen *lisäbudjetin* menot ovat 308 milj. mk; ne käytetään satovahinkokorvauksiin ja korkotukiin.

1.4.

Asuinhuoneistojen vuokrien korottamisesta 30.12.1981 annetun valtioneuvoston yleisohjeen

mukaan vuokria voitiin korottaa 87 p/m² kuukaudessa v. 1970 tai sitä ennen valmistuneiden huoneistojen osalta ja 105 p/m², mikäli huoneisto on valmistunut v. 1971 tai sen jälkeen.

27.4.

Valtioneuvoston *selonteko* eduskunnalle *läbi-ajan talouspolitiikasta*. Työllisyyden parantaminen on talouspolitiikan tärkein tavoite. Tämä edellyttää erityisesti kilpailukyvyyn turvaamista. Vuoden 1983 budjetissa pyritään edelleen hillitsemään veroasteen nousua. Tilan luominen keskeisten menojen rahoittamiseksi edellyttää vähemmän tärkeiden menojen ja uusien menokohdeiden tiukkaa karsintaa.

1.5.

Ennakonpidätys toimitetaan 1.5.—31.12.1982 verokirjaan merkittyä äyritunnusta 1,25 penniä alemman pidätystaulukon mukaan. Alennuksesta 0,25 penniä vastaa vakuutetun *kansaneläkevakuutusmaksun alennusta*; lopullisessa verotuksessa vakuutetun maksu on 1,82 penniä. Muilta osin alennus koskee ennakonpidätystä.

Työnantajan sosiaaliturvamaksu aleni ja samalla porrastuksessa sovellettavan poistorajan markkamäärä tarkistettiin. Yksityisen työnantajatahon sosiaaliturvamaksu on 6,00—6,95—7,50 % ja julkisen työnantajan 6,95 %. Yrittäjätoiminnan osalta alennus on keskimäärin 0,8 prosenttiyksikköä (ks. 1.1.1982 ja 19.2.1982).

15.5.

Kassavarantosopimusta muutettiin niin, että Suomen Pankin oikeus korottaa talletusvelvollisuutta nousi 0,4 prosenttiyksikköstä 0,6 prosenttiyksikköön kuukaudessa; koko talletusvelvollisuuden enimmäismäärä nousi 5 prosentista 8 prosenttiin ottolainauksesta. Talletusvelvollisuus pysyi ennallaan 3 prosentissa (ks. 21.5.1981).

21.5.

Valtioneuvoston *periaatepäätös* eräksi *inflaatiota hidastaviksi ja kustannuksia alentaviksi toimenpiteiksi*. Mm. sokerin hintaa alennetaan, viejän omavastuuosuutta metalliteollisuuden K-takuujärjestelmässä alennetaan väliaikaisesti 9

prosentista 7 prosenttiin, väkilannoitteiden hintoja ei koroteta sekä autoveroa alennetaan 24.5.1982 lukien (esim. keskihintaisen auton myyntihinnan alennus on noin 2,1 %).

28.5.

Elinkeinoelämän eräät järjestöt ja elinkeinohallitus allekirjoittivat *hintapolitiittisen pöytäkirjan*. Järjestöt kehottavat jäsenyrityksiään ottamaan huomioon hallituksen päättämät kustannusten muutokset (ks. 21.5.1982). Tulevassa hinnoittelussa ja vuotta 1983 koskevassa budjetoinnissa hinnoitteluperusteet olisi mitoitettava siten, että ne tukevat inflaation taittumista.

1.6.

Peruskorko aleni $9\frac{1}{4}$ prosentista $8\frac{1}{2}$ prosenttiin. Pankit alensivat kaikkia korkojaan $\frac{3}{4}$ prosenttiyksikköä. Pankkien ylin antolainauskorko on edelleen $12\frac{1}{2}$ %. Päiväluottokorko pysyi ennallaan.

24.6.

Valtioneuvosto ja kuntien keskusjärjestöt sopivat *kunnallistalouden puitteita koskevasta neuvottelumenettelystä* vuoden 1985 loppuun. Aikaisemmasta sopimuksesta poiketen sovittiin yleisten julkista taloutta ja kunnallistaloutta koskevien tavoitteiden ja kannanottojen lisäksi valtion ja kuntien keskusjärjestöjen välisistä vuosittaisista neuvotteluista, joissa määritellään taloudellisen tilanteen edellyttämällä tavalla kunnallistalouden hoidolle asetettavat tavoitteet. Samalla allekirjoitetussa pöytäkirjassa mm. suositeltiin kunnille ja kuntainliitoille, että vuoden 1983 talousarviot laadittaisiin niin, että kuntien kulumenomenojen määrän kasvu olisi keskimäärin $2\frac{1}{2}$ % ja pysyväisluonteisen henkilökunnan lisäys noin 2 % ja että investoinnit pysyisivät vuoden 1982 tasolla, eikä veroäyriin keskihinta nousisi.

Pohjoismaiden projektivientirahaston perustamista koskeva laki annettiin. Rahasto toimii Helsingissä Pohjoismaiden Investointipankin yhteydessä aluksi kokeiluluonteisesti kolmen vuoden ajan.

8.7.

Vientitakuiden (K-takuiden) ns. omavastuuta alennettiin 7 prosenttiin 31.5.1983 saakka (ks. 21.5.1982).

9.7.

Koko maata koskeva, yhtenäinen *puun hintasuositussopimus* hakkuuvuodeksi 1.7.1982—30.6.1983 merkitsee hintojen jäämistä päättyneen hakkuuvuoden toteutunutta tasoa alhaisemmiksi. Sopimukseen sisältyy hankintakauppojen takuuhintajärjestelmä. Hakkuutavoite yksityismetsistä on 37 milj. m³.

Kunnallisverotusta muutettiin siten, että *veroäyriin hinta* vahvistetaan kutakin varainhoitovuotta varten etukäteen ja että sitä sovelletaan sekä ennakonperinnässä että lopullisessa verotuksessa. Uutta järjestelmää sovelletaan vahvistettaessa veroäyriin hintaa vuodelle 1983.

Toisen *lisäbudjetin* menot ovat 1 636 milj. mk. Menojen lisäykset johtuvat pääosin hallituksen ohjelmassa sovituista työllisyystoimenpiteistä, Suomen ja Neuvostoliiton välisen kauppavaihdon tasapainottamiseksi tarpeellisista hankinnoista sekä kevään 1982 maataloustuloratkaisusta. Lainanottovaltuuksia lisättiin 1,3 mrd mk.

20.8.

Hinnoitteluvuosia 1983/84—1985/86 koskeva *maataloustulolaki* rakentuu pääasiassa voimassa olevaan maataloustulolakiin. Uutta laissa on mm. säännös maataloustuotannon ohjaamiseen ja tasapainottamiseen käytettävistä varoista. Laki tulee voimaan 1.1.1983.

26.8.

Maataloudelle korvataan *maataloustuloratkaisun* (25.2.1982) jälkeen tapahtunut tuotantokustannusten nousu (150,4 milj. mk) sekä tulopoliittisen kokonaisratkaisun mukaisesti 202,0 milj. mk eli yhteensä 352,4 milj. mk.

28.8.

Rahalaitosten *kassavarantotalletusvelvollisuus* korotettiin 3,0 prosentista 3,3 prosenttiin clokuun lopun ottolainauskannasta.

17.9.

Vuoden 1983 tulo- ja menoarvioesitys annettiin. Menot olivat 72,1 mrd mk eli 11 %

suuremmat kuin vuoden 1982 varsinaisessa budjetissa. Tulot ilman lainanottoa olivat 63,2 mrd mk; kasvu edellisestä vuodesta oli 8 %. Lainanotoksi oli merkitty 8 950 milj. mk.

28.9.

Suomen Pankki alensi *päiväluottokoron* 11,5 prosentista 11,0 prosenttiin.

6.10.

Valuuttaindeksilukua nostettiin 113,1 pisteestä 118,0 pisteeseen eli 4,3 %. Indeksiluvun vaihtelun alueen rajat pysyivät ennallaan luvuin 112,0 ja 119,0.

7.10.

Suomi liittyi *Afrikan kehityspankin* (AfDB) ei-alueelliseksi jäseneksi. Suomen osuus ei-alueellisten jäsenmaiden osakepääomasta on 1,25 % (noin 100 milj. mk), josta neljännes suoritetaan rahana.

10.10.

Valtioneuvoston *periaatepäätös Ruotsin devalvaation johdosta toteutettavista talouspoliittisista toimenpiteistä*. Markka devalvoidaan, yksityisen sektorin työnantajien sairausvakuutusmaksua alennetaan, teollisuuden kone- ja laiteinvestointien liikevaihtoverohuojennusta korotetaan, sähköveroa palautetaan eräille teollisuudenaloille, työeläkevakuutusmaksua alennetaan, investointien vapaata poisto-oikeutta ja hankintavarausta koskevien etuuksien voimassaoloaika sekä investointivarausten käyttöajanjaksoa pidennetään. Lisäksi asetetaan hintasulku ja eduskunnalle annetaan erityinen työllisyyslisämenoarvioesitys. Tarvittava lisätulo valtiolle hankitaan korottamalla liikevaihtoverokantaa sekä tupakan ja alkoholin hintoja.

Valuuttaindeksiluvun vaihtelurajoja nostettiin. Uusi vaihteluala on 121,9—127,5; vaihtelualan väli kavennettiin 6 prosentista 4,5 prosenttiin.

Kattava *hintasulku* (sulkupäivä 4.10.1982) tuli voimaan 15.12.1982 asti, minkä jälkeen noudatetaan laajennettua hinnanvahvistusmenettelyä 31.3.1983 asti.

11.10.

Suomen Pankki nosti *valuuttaindeksilukua* 6 % lukuun 125,1.

Suomen Pankki korotti *päiväluottokoron* 11 prosentista 12 prosenttiin.

28.10.

Investointivarausten käyttöajanjaksoa pidennettiin 31.12.1983 saakka ja ulotettiin koskemaan myös varauksia, jotka on tehty 31.12.1981 mennessä päättyneiltä tilikausilta (ks. 1.1.1982). Ylimääräinen kuuden prosentin investointivähennys ulotettiin koskemaan kaikkia investointeja.

1.11.

Suomen Pankki alensi *päiväluottokoron* 12 prosentista 11,5 prosenttiin. Päiväluotoista perittävä lisäkorko korotettiin 3 prosentista 4 prosenttiin.

16.11.

Valtioneuvoston *periaatepäätös eräistä talous- ja sosiaalipoliittisista toimenpiteistä*. Mm. lapsilisiä korotetaan 1.4.1983 lukien 15 %, asumistuen perusteita vahvistetaan sekä työttömyyskassaavustuksia ja työttömyyskorvauksia korotetaan 1.4.1983 lukien 6,3 %. Toimenpiteet lisäävät valtion menoja yhteensä 700 milj.mk.

17.11.

Valtioneuvoston *energiapoliittinen selonteko* eduskunnalle.

26.11.

Eräät *öljytuotteet* vapautettiin hintasulusta ja niiden hintoja korotettiin 9,5—10,7 % dollarin nousun vuoksi.

3.12.

Kolmannen *lisäbudjetin* menot ovat 448 milj. mk. Menoja aiheutuu lähinnä erilaisista työllisyyttä turvaavista hankinnoista.

10.12.

Eräiden tuotannollisten investointien *liikevaihtovero*huojennukset muuttuvat pysyviksi. Koneista ja laitteista veronhuojennus nousee 80 prosenttiin veron täydestä määrästä. Muutoksia sovelletaan 1.11.1982 alkaen.

16.12.

Tupakkatuotteiden ja alkoholin vähittäishintojä nostettiin keskimäärin 8 %.

20.12.

Teollisuusinvestointien veronhuojennuksia pidennettiin koskemaan rakennuksia, joiden rakennustyö aloitetaan 30.9.1983 mennessä ja saataan loppuun 30.6.1984 mennessä.

21.12.

Suomen Pankki antoi uudet *luottopolitiikan suuntaviivat* rahalaitoksille. Rahapolitiikan linjan on oltava jonkin verran tiukempi kuin mitä keväästä 1981 oli noudatettu.

30.12.

Neljännän *lisäbudjetin* menot ovat 1,8 mrd mk. Ne aiheutuvat mm. hinnanerokorvauksien kasvusta sekä kustannustason ennakoitua nopeammasta noususta. *Lainanottovaltuutta* lisättiin 315 milj. mk.

1983

1.1.

Sähkövero on edelleen 1,4 penniä kilowattitunnilta, mutta eräillä teollisuudenaloilla, joissa sähköön käyttö on rinnastettavissa raaka-aineen käyttöön, sähköverosta palautetaan puolet.

Yksityisen sektorin *työnantajan kansaneläkevakuutusmaksu* v. 1983 on 4,10—5,05—5,60 % ja *sairausvakuutusmaksu* 1,35 % palkoista. Julkisen sektorin maksut ovat vastaavasti 4,60 % ja 2,35 %. *Vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksu* on 1,75 ja *sairausvakuutusmaksu* 1 penniä.

Työeläkevakuutusmaksu on v. 1983 alle 24-vuotialta työntekijöiltä 6 % palkoista; muiden työntekijöiden TEL-maksu on 11,9 % ja LEL-maksu 12,3.

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu v. 1983 on 0,9 %.

Kansaneläkkeen pohja- ja lisäosa muuttuvat veronalaiseksi tuloksi; eläkevähennyksen vuoksi pelkkää kansaneläkettä saava ei kuitenkaan joudu maksamaan eläkkeestään veroa. Pienten työeläkeiden verotusta kevennettiin.

Maataloudessa otetaan käyttöön määräaikainen *investointivarausjärjestelmä* vuosina 1983—1991. Puolet varauksen määrästä on talletettava rahalaitokseen. Ellei varausta käytetä neljänä seuraavana vuonna, se luetaan tuloksi 30 prosentilla korotettuna.

Elinkeinotulon verotuksessa tehtävän *toimintavaruksen* enimmäismäärä korotettiin 15 prosentista 20 prosenttiin maksettujen palkkojen määrästä. Toimintavaruksen tehnyt verovelvollinen saa tehdä enintään 35 prosentin suuruisen varastovaruksen aiemman 40 prosentin sijasta. Verovuodelta tehtävä toimintavaraus saa olla enintään 75 % tilikauden voitosta.

Suomen Pankki poisti *päiväluottomarkkinoiden* korkotukijärjestelmän. Päiväluottokorko alennettiin 11,5 prosentista 11 prosenttiin.

7.1.

Vuoden 1983 tulo- ja menoarvio annettiin. Menot ovat 74,2 mrd mk (14,3 % suuremmat kuin vuoden 1982 varsinaisessa budjetissa) ja tulot ilman lainanottoa 64,0 mrd mk (9,8 % suuremmat kuin vuoden 1982 varsinaisessa budjetissa). Lainanotoksi on merkitty 10,3 mrd mk. Sekä tulo- ja varallisuusveroasteikon että tärkeimpien vähennysten inflaatiotarkistus on 9 %. Polttoaineveroa korotettiin noin 5 %. Rautateiden henkilö- ja tavaraliikenteen tariffeja nostettiin 1.1.1983 lukien 5 % sekä 1.7.1983 lukien tavaraliikenteen tariffeja 7 % ja henkilöliikenteen 5 % (muutettiin ensimmäisessä lisäbudjetissa 10 prosentiksi). Posti- ja telemaksuja korotettiin keskimäärin 5 % vuoden alusta lukien. Liikevaihtoveroa korotetaan 2 prosenttiyksikköä 16 prosenttiin 1.6.1983 lukien.

1.2.

Suomen Pankki supisti liikepankkien lisäkoro-
tonta *päiväluottojen* käyttöoikeutta 1 600 milj.
markasta 800 milj. markkaan. Samalla alenneti-
tiin *päiväluottojen lisäkorkoprosentti* 4 prosentista
2 prosenttiin, mutta *päiväluottokorko* nosteti-
tiin 11 prosentista 12 prosenttiin.

21.2.

Maataloustuloratkaisussa hinnoitteluvuodeksi
1983/84 tavoitehintatasoa korotettiin yhteensä
475,2 milj. mk (kevään 1981 talouspoliittiseen
kokonaisratkaisuun liittyvä indeksitarkistuksen
osuus oli 8,7 milj. mk). Sopimus korvaa hinnoit-
teluvuonna 1982/83 tapahtuneen kustannusta-
son nousun.

22.2.

Rahalaitosten *kassavarantotalletusvelvollisuus*
korotettiin 3,7 prosenttiin helmikuun lopun ot-
tolainauskannasta.

1.3.

Suomen Pankki nosti *päiväluottokoron* 12 pro-
sentista 13 prosenttiin. Päiväluottoihin sovelletta-
va korkein korko nousi tällöin 14 prosentista 15
prosenttiin.

Asuinhuoneistojen vuokrien korottamisesta
16.12.1982 annetun valtioneuvoston yleisohjeen
mukaan vuokria voitiin korottaa enintään 88
p/m², tai jos vuokralainen vastaa itse lämmitys-
kuluista, enintään 58 p/m².

22.3.

Rahalaitosten *kassavarantotalletusvelvollisuus*
korotettiin 4,1 prosenttiin maaliskuun lopun ot-
tolainauskannasta.

30.3.

Maataloustuloratkaisussa hinnoitteluvuodeksi
1983/84 maataloustuloa ja hintapoliittista tukea
korotetaan yhteensä 471,5 milj. mk. Maatalous-
tulon korotuksesta 292,5 milj. mk ohjataan kotieläintuotteiden tavoitehintojen korotuksiin

1.4.1983 alkaen, 101 milj. mk viljojen tavoite-
hintojen korotuksiin 1.8.1983 alkaen ja 78 milj.
mk hintapoliittiseen tukeen (ks. 21.2.1983).

1.4.

Suhdannetalletuslakia muutettiin siten, että
talletuksen alaraja on 2 000 markan asemesta
50 000 äyriä; valtioneuvosto voi korottaa alarajan
200 000 äyriin saakka. Korko sidotaan Suomen
Pankin peruskorkoon ja koron sekä talletuksen
verovapaus lakkaa. *Investointiverolaisissa* valtio-
neuvoston päätöksen ja veron voimaan saattami-
sen välinen vähimmäisaika lyhenee kahteen viik-
koon. *Vientitalletusjärjestelmä* muuttuu pysyväk-
si. Vientitalletukselle maksettava korko sidotaan
Suomen Pankin peruskorkoon ja muutetaan ve-
rolliseksi samoin kuin talletuskin. *Vientimaksun*
samoin kuin vientitalletuksenkin kanto siirtyy
tullilaitokselle.

6.4.

Suomen Pankki ei toistaiseksi osallistu *sabain-
vestointien* rahoitukseen KTR-luotoilla, eikä
myönnä tällaisten investointien rahoitukseen ul-
komaisen luoton käyttöä.

8.4.

Metalliteollisuuden työehtosopimus allekirjoi-
tettiin. Maaliskuun alusta voimaan tullut sopi-
mus on vuoden mittainen. Tuntipalkat kohoavat
1.3.1983 lukien 70 penniä (keskimäärin 2,7 %) ja
lokakuun alusta 2 %. Muiden palkkioiden
korotusten arvioidaan nostavan palkkatasoa lisäk-
si 0,7 %. Useimmilla muilla aloilla sopimukset
tehtiin suunnilleen samalla linjalla.

26.4.

Rahalaitosten *kassavarantotalletusvelvollisuus*
korotettiin 4,7 prosenttiin huhtikuun lopun otto-
lainauskannasta.

1.5.

Pankit saavat siirtää osan *vapaan koronmuo-
dostuksen* markkinoilta hankitun ottolainauksen-
sa korkokustannuksista antolainauskorkoihin.
Luottokorkoihin voidaan siirtää enintään 40 %
niistä kustannuksista, jotka ylittävät pankin anto-

lainauksen keskikorolle määrätyn enimmäistason. Pankkien ylin sallittu *antolainauskorko* korotettiin 12,5 prosentista 13,0 prosenttiin. *Päiväluotokorko* nostettiin 13 prosentista 15 prosenttiin ja 2 prosentin lisäkorko poistettiin.

6.5.

Uuden *hallituksen ohjelmassa* asetetaan tavoitteeksi mm. inflaation hidastaminen kuuteen prosenttiin vuoden 1984 aikana, yritystoiminnan edistäminen, valtion lainanoton supistaminen vuosina 1984 ja 1985 vuoden 1983 tasosta sekä veroasteen nousun rajoittaminen enintään yhteen prosenttiyksikköön vuoteen 1986 mennessä.

11.5.

Suomen Pankin osuus *kotimaisten toimitusten rahoitusjärjestelyssä* (KTR-luotto) alennettiin 50 prosentista 40 prosenttiin.

1.6.

Tupakkatuotteiden vähittäismyyntihinnat nousivat 5,9 %.

29.6.

Ensimmäisen *lisäbudjetin* menot ovat 1 329 milj. mk. Suurimmat menojen lisäykset aiheuttavat devalvaation jälkeen päätetyistä sosiaalipoliittisista toimenpiteistä, maataloustuotannon markkinoinnista ja tasapainottamisesta sekä lisätyöohjelmasta.

1.7.

Peruskorko nousi 8½ prosentista 9½ prosenttiin. Korkotaso nousee yleisesti yhden prosenttiyksikön. Pankkien ylin antolainauskorko kohosi 13 prosentista 14 prosenttiin.

11.7.

Puukaupan osapuolet julkistivat omat hintasuosituksensa. Hintaerimielisyys vaihtelee puula-jiin mukaan 5—14 mk/m³.

11.8.

Vientitakuiden (K-takuiden) ns. omavastuu on 7,5 % (ks. 8.7.1982).

26.8.

Maataloustulon saattamiseksi kevään maataloustuloratkaisun (ks. 21.2.1983 ja 30.3.1983) mukaiseksi tavoitehintoja korotetaan 173,4 milj. mk ja hintapoliittista tukea 61,8 milj. mk eli yhteensä 235,2 milj. mk.

2.9.

Suomen Pankki korotti 40 prosentista 50 prosenttiin sitä osuutta, jonka pankit saavat vapaan koronmuodostuksen markkinoilta hankkimansa ottolainauksen kustannuksista siirtää *antolainauskorkoihinsa*. Päätös tulee voimaan 1.10.1983.

15.9.

Suomen Pankki nosti *päiväluottokoron* 15 prosentista 18 prosenttiin valuuttamarkkinoilla esiintyneen levottomuuden takia.

21.9.

Vuoden 1984 tulo- ja menoarvioesitys annettiin. Menot olivat 84,5 mrd mk eli 14 % suuremmat kuin vuoden 1983 varsinaisessa budjetissa. Tulot ilman lainanottoa olivat 73,8 mrd mk; kasvu edellisestä vuodesta oli 15 %. Lainanotoksi oli merkitty 10,7 mrd mk.

Liitetaulut:

1. Kysynnän ja tarjonnan tase käypiin hintoihin, miljoonaa markkaa

	1978	1979	1980	1981	1982*
Bruttokansantuote tuottajahintaan	124 865	145 013	166 829	188 778	210 443
Hyödykeverot miinus hyödyketukipalkkiot	15 053	16 944	20 017	23 168	26 262
Bruttokansantuote markkinahintaan	139 918	161 957	186 846	211 946	236 705
Tavaroiden ja palvelusten tuonti	37 654	50 256	65 290	70 053	74 348
Kokonaistarjonta	177 573	212 213	252 136	281 999	311 053
Tavaroiden ja palvelusten vienti	43 090	52 654	63 806	73 567	75 496
Kulutus	104 985	119 359	136 819	156 402	178 677
yksityinen	78 733	89 604	102 082	115 736	131 294
julkinen	26 252	29 755	34 738	40 666	47 383
Kiinteän pääoman bruttomuodostus	32 768	36 999	46 162	51 404	56 869
yksityinen	28 190	31 948	39 922	44 454	48 953
julkinen	4 578	5 051	6 240	6 950	7 915
Varastojen muutos	-3 401	3 692	6 172	482	55
Tilastollinen ero	131	-492	-824	143	-43
Kokonaiskysyntä	177 573	212 213	252 136	281 999	311 053

2. Kysynnän ja tarjonnan tase vuoden 1975 hintoihin, miljoonaa markkaa

	1978	1979	1980	1981	1982*
Bruttokansantuote tuottajahintaan	96 869	104 079	110 312	112 221	114 849
Hyödykeverot miinus huödyketukipalkkiot	7 976	8 733	9 315	9 241	9 673
Bruttokansantuote markkinahintaan	104 845	112 813	119 627	121 462	124 522
Tavaroiden ja palvelusten tuonti	27 254	31 635	35 374	34 013	34 464
Kokonaistarjonta	132 099	144 448	155 002	155 475	158 985
Tavaroiden ja palvelusten vienti	33 583	36 657	39 966	41 690	40 100
Kulutus	78 252	82 243	84 939	86 689	90 381
yksityinen	57 939	61 183	62 947	63 931	66 412
julkinen	20 313	21 060	21 992	22 758	23 969
Kiinteän pääoman bruttomuodostus	24 919	25 854	28 577	28 934	29 790
yksityinen	21 389	22 272	24 671	24 998	25 635
julkinen	3 530	3 582	3 907	3 936	4 155
Varastojen muutos	-2 741	2 579	3 857	199	- 29
Tilastollinen ero	-1 914	-2 885	-2 338	-2 037	-1 257
Kokonaiskysyntä	132 099	144 448	155 002	155 475	158 985

3. Kysynnän ja tarjonnan tase, muutos edellisestä vuodesta, prosenttia

	Määrä					Hinta				
	1978	1979	1980	1981	1982*	1978	1979	1980	1981	1982*
Bruttokansantuote tuottajahintaan ..	2,7	7,4	6,0	1,7	2,3	6,3	8,1	8,5	11,2	8,9
Hyödykeverot miinus hyödyketuki- palkkiot	- 3,1	9,5	6,7	-0,8	4,7	21,9	2,8	10,8	16,7	8,3
Bruttokansantuote markkinahintaan .	2,3	7,6	6,0	1,5	2,5	7,7	7,6	8,8	11,7	8,9
Tavaroiden ja palvelusten tuonti	- 3,1	16,1	11,8	-3,9	1,3	11,1	15,0	16,2	11,6	4,7
Kokonaistarjonta	1,1	9,3	7,3	0,3	2,3	8,4	9,3	10,7	11,5	7,9
Tavaroiden ja palvelusten vienti	8,1	9,2	9,0	4,3	-3,8	7,5	12,0	11,1	10,5	6,7
Kulutus	2,9	5,1	3,3	2,1	4,3	7,1	8,2	11,0	12,0	9,6
yksityinen	2,6	5,6	2,9	1,6	3,9	7,7	7,8	10,7	11,6	9,2
julkisen	3,8	3,7	4,4	3,5	5,3	5,5	9,3	11,8	13,1	10,6
Kiinteän pääoman bruttomuodostus ..	- 8,7	3,8	10,5	1,3	3,0	6,3	8,8	12,9	10,0	7,5
yksityinen	-10,1	4,1	10,8	1,3	2,5	6,4	8,8	12,8	9,9	7,4
julkisen	0,8	1,5	9,1	0,8	5,6	5,4	8,7	13,3	10,6	7,9
Varastojen muutos
Yhteensä	1,4	9,9	6,8	0,1	1,7	7,0	9,0	11,4	11,3	8,5

4. Raaka-aineiden dollareina ilmaistut maailmanmarkkinahinnat, muutos edellisestä vuodesta, prosenttia

	1978	1979	1980	1981	1982
HWWA ¹⁾	- 1,7	31,6	47,9	6,5	-5,0
energiaraaka-aineet	1,8	36,9	65,1	13,6	- 2,9
muut raaka-aineet	- 7,3	22,0	13,7	-13,9	-13,1
elintarvikkeiden ja rehujen raaka-aineet	-15,6	11,0	15,5	-16,2	-15,9
teollisuuden raaka-aineet	0,6	31,0	12,5	-12,4	-11,4
The Economist ¹⁾	5,1	21,7	17,8	-11,6	-16,8
elintarvikkeiden raaka-aineet	4,0	18,4	23,3	-12,4	-17,7
teollisuuden raaka-aineet	6,3	31,1	7,4	- 9,8	-14,6

Lähde: HWWA-Institut für Wirtschaftsforschung: Konjunktur von Morgen ja The Economist.

¹⁾ 1975 = 100.

5. Kuluttajahintaindeksi eräissä maissa, muutos edellisestä vuodesta, prosenttia

	1978	1979	1980	1981	1982
Alankomaat	4,1	4,2	6,5	6,7	6,0
Belgia	4,5	4,5	6,7	7,6	8,7
Iso-Britannia	8,3	13,4	18,0	11,9	8,6
Italia	12,1	14,8	21,2	19,5	16,5
Ranska	9,1	10,8	13,6	13,4	11,8
Saksan liittotasavalta	2,7	4,1	5,5	5,9	5,3
Tanska	10,0	9,6	12,3	11,7	10,2
Itävalta	3,6	3,7	6,4	6,8	5,4
Norja	8,2	4,8	10,9	13,6	11,4
Ruotsi	9,9	7,3	13,6	12,1	8,6
Suomi	7,6	7,5	11,6	12,0	9,3
Yhdysvallat	7,6	11,5	13,5	10,2	6,0
Japani	3,8	3,6	8,0	4,9	2,7

Lähde: YK, Monthly Bulletin of Statistics.

6. Tavaraviennin ja -tuonnin volyymi ja yksikköarvo tuoteryhmittäin,
muutos edellisestä vuodesta, prosenttia

	1978	1979	1980	1981	1982
VOLYYMI					
Vienti					
Maa- ja metsätalous	-21	19	17	42	-9
Elintarvike-, juoma- ja tupakkateollisuus	-3	12	27	35	-28
Tekstiili-, vaate- ja nahkateollisuus	3	15	17	10	-12
Puutavateollisuus	21	17	8	-16	-9
Paperi- ja graafinen teollisuus	14	12	7	-3	-4
Kemiallinen teollisuus	16	-7	36	4	-6
Metallien perusteollisuus	17	10	-3	8	-4
Metallituote- ja koneteollisuus	-4	4	3	11	11
Koko tavaravienti	7	10	9	3	-2
Tuonti					
Raaka-aineet ja tuotantotarvikkeet	-1	21	11	-10	1
siitä raakaöljy	-9	22	1	-16	-10
Poltto- ja voiteluaineet	2	-1	-3	-1	-9
Investointitavarat	-19	14	31	6	-2
Kulutustavarat	-9	22	16	0	8
siitä kestävät	-10	24	16	1	10
Koko tavaratuonti	-5	18	13	-6	1
YKSIKKÖARVO ¹⁾					
Vienti					
Maa- ja metsätalous	9	21	-13	3	-14
Elintarvike-, juoma- ja tupakkateollisuus	8	8	5	18	12
Tekstiili-, vaate- ja nahkateollisuus	11	8	9	9	11
Puutavateollisuus	-1	11	19	5	0
Paperi- ja graafinen teollisuus	4	11	14	12	6
Kemiallinen teollisuus	11	43	16	13	1
Metallien perusteollisuus	4	25	7	0	3
Metallituote- ja koneteollisuus	9	3	9	16	14
Koko tavaravienti	6	12	12	11	7
Tuonti					
Raaka-aineet ja tuotantotarvikkeet	8	17	21	13	4
siitä raakaöljy	3	41	55	28	1
Poltto- ja voiteluaineet	6	54	24	27	4
Investointitavarat	22	5	7	5	6
Kulutustavarat	15	4	4	8	6
siitä kestävät	15	4	2	7	6
Koko tavaratuonti	11	16	17	12	5

¹⁾ Ulkomaankauppatilaston yksikköarvoindeksit osoittavat hintojen kehityksen lisäksi myös laadun vaihteluja eri tavararyhmien sisällä tavarajakautuman tai jalostusasteen muuttuessa.

7. Tavaravienti SITC:in ¹⁾ pääluokkien ja pääryhmien mukaan maa-alueittain (määrämaat)
vuonna 1982, miljoonaa markkaa

SITC-nimike	EFTA	EC	SEV- Eurooppa	-siitä SNTL	Muut	Yhteensä
0 Elintarvikkeet ja elävät eläimet	226	272	943	920	436	1 877
02 Maitotaloustuotteet ja kananmunat	21	128	323	323	235	707
2 Raaka-aineet, ei kuitenkaan syötävät eikä polt- toaineet	697	4 883	758	536	2 077	8 415
21 Vuodot, nahat ja turkisnahat	165	442	2	—	503	1 112
24 Puutavarat ja korkki	288	2 310	10	10	979	3 587
25 Paperimassa	137	1 858	634	453	435	3 064
26 Tekstiilikuidut ja niiden jätteet	16	78	65	58	134	293
28 Malmi ja metalliromu	72	55	32	4	7	166
3 Poltto- ja voiteluaineet sekä sähkövirta	939	1 466	146	146	4	2 555
5 Kemian teollisuuden ja siihen liittyvän teolli- suuden tuotteet	571	927	1 086	958	605	3 189
6 Valmistetut tavarat ryhmiteltyinä valmistusai- neen mukaan	3 232	10 673	5 714	5 262	4 278	23 897
63 Puu- ja korkkituotteet, pl. huonekalut	367	984	617	590	329	2 297
64 Paperi ja pahvi sekä niistä valmistetut tuotteet .	1 117	7 034	3 093	2 941	2 775	14 019
65 Tekstiilitavarat, pl. vaatteet	286	226	222	205	70	804
67 Rauta ja teräs	566	1 107	226	170	385	2 284
68 Muut metallit	246	797	213	65	376	1 632
69 Tuotteet epäjalosta metallista	352	168	1 088	1 063	248	1 856
7 Koneet, laitteet ja kuljetusvälineet	3 874	2 372	6 829	6 379	2 814	15 889
78, 79 Kuljetusvälineet	1 823	1 005	2 985	2 975	452	6 265
8 Erinäiset valmiit tavarat	2 496	1 307	2 590	2 552	514	6 907
82 Huonekalut	239	171	213	208	90	713
84 Vaatteet	1 381	550	1 157	1 152	40	3 128
85 Jalkineet	125	25	695	693	10	855
1, 4, 9 Muut tavarat	95	73	65	52	63	296
Koko vienti, milj. mk						
1982	12 129	21 973	18 132	16 805	10 792	63 026
1981	12 344	21 235	15 953	14 924	10 776	60 308
1980	12 423	20 389	10 498	9 302	9 485	52 795
1979	10 512	17 820	7 037	5 987	8 061	43 430
1978	7 871	13 439	7 207	6 276	6 689	35 206
Koko vienti, prosenttijauma						
1982	19	35	29	27	17	100
1981	21	35	26	25	18	100
1980	24	39	20	18	17	100
1979	24	41	16	14	19	100
1978	22	38	21	18	19	100

¹⁾ Yleiseen kansainväliseen käyttöön tarkoitettu kauppatilastonimikkeistö.

8. Tavaratuonti SITC:in ¹⁾ pääluokkien ja pääryhmien mukaan maa-alueittain (alkuperämaat) vuonna 1982, miljoonaa markkaa

SITC-nimike	EFTA	EC	SEV- Eurooppa	-siitä SNTL	Muut	Yhteensä
0 Elintarvikkeet ja elävät eläimet	837	754	90	27	2 566	4 247
04 Vilja ja viljatuotteet	267	136	4	1	476	883
05 Hedelmät ja kasvikset	48	220	69	17	780	1 117
1 Juomat ja tupakka	17	70	15	1	173	275
2 Raaka-aineet, ei kuitenkaan syötävät eikä polt- toaineet	671	1 148	917	746	1 164	3 900
26 Tekstiilikuidut ja niiden jätteet	18	122	65	64	78	283
27 Valmistamattomat kivennäisaineet	50	325	124	54	179	678
28 Malmit ja metalliromu	343	122	63	52	330	858
3 Poltto- ja voiteluaineet sekä sähkövirta	317	937	14 211	13 575	2 289	17 754
4 Eläin- ja kasviöljyt ja -rasvat	18	36	4	1	20	78
5 Kemian teollisuuden ja siihen liittyvän teolli- suuden tuotteet	1 080	3 328	643	352	602	5 653
6 Valmistetut tavarat ryhmiteltyinä valmistusai- neen mukaan	2 789	4 537	781	328	1 184	9 291
65 Tekstiilitavarat, pl. vaatteet	661	1 403	132	27	305	2 501
67 Rauta ja teräs	572	962	303	71	250	2 087
68 Muut metallit	284	313	224	189	149	970
69 Tuotteet epäjalosta metallista	514	720	30	9	152	1 416
7 Koneet, laitteet ja kuljetusvälineet	4 685	8 677	742	461	4 133	18 237
78, 79 Kuljetusvälineet	1 411	2 308	262	208	1 455	5 436
781 Henkilöautot	95	860	127	95	672	1 754
8 Erinäiset valmiit tavarat	1 188	2 082	200	40	1 380	4 850
9 Muut tavarat	31	51	381	381	6	469
Koko tuonti, milj. mk						
1982	11 632	21 619	17 984	15 910	13 516	64 751
1981	10 553	20 018	16 264	14 378	14 434	61 269
1980	10 238	19 460	14 202	12 233	14 350	58 250
1979	8 872	15 222	10 223	8 632	9 905	44 222
1978	6 824	11 535	7 377	6 066	6 602	32 338
Koko tuonti, prosenttijakauma						
1982	18	33	28	25	21	100
1981	17	33	26	23	24	100
1980	18	33	24	21	25	100
1979	20	34	23	20	23	100
1978	21	36	23	19	20	100

¹⁾ Yleiseen kansainväliseen käyttöön tarkoitettu kauppatilastonimikkeistö.

9. Maatalouden kokonaistuotoksen arvo ja panoskustannukset, miljoonaa markkaa

	1978	1979	1980	1981	1982*
Kokonaistuotos	11 366	12 520	14 767	16 098	19 047
Väliuotekäyttö	5 479	6 374	7 512	8 841	10 054
Arvonlisäys	5 888	6 146	7 255	7 256	8 993
Palkat	611	709	735	823	865
Sosiaalikulut	145	167	180	197	197
Välilliset verot	—	—	—	—	—
Tukipalkkiot	431	546	662	788	988
Kiinteän pääoman kuluminen	1 848	2 113	2 443	2 745	2 985
Toimintaylijäämä	3 714	3 703	4 559	4 280	5 935
korot	310	359	473	574	648
kotitalouksien yrittäjätulo maataloudesta	3 136	3 128	3 861	3 461	5 066

10. Eräiden maataloustuotteiden tuotanto, kulutus ja vienti, miljoonaa kiloa

	Tuotanto		Kulutus ¹⁾		Vienti	
	1981	1982	1981	1982	1981	1982
Meijerivoi	72,1	69,9	59,4	59,4	14,7	8,8
Juusto	72,3	74,1	37,0	38,5	36,8	33,3
Maitojauhe (rasvainen)	28,1	28,5	1,0	1,0	28,0	22,6
Kananmunat (ml. munamassa)	79,5	82,0	51,4	51,3	27,5	30,1
Sianliha	178,4	182,8	140,0	145,2	23,5	18,9
Naudanliha	119,9	115,2	105,4	104,8	14,9	7,5
Vehnä	235,0	435,4	298,2	299,6	11,4	0,1
Ruis	63,9	35,0	102,5	104,2	—	—
Kaura	1 007,5	1 319,9	25,6	27,3	—	—
Ohra	1 080,1	1 598,5	13,8	14,3	67,9	50,5

¹⁾ Ihmisravintona kulutetut määrät.

11. Markkinahakkuut hakkuuvuosittain¹⁾, miljoonaa kuutiometriä

	1978/79	1979/80	1980/81	1981/82 ²⁾	1982/83
Tukkipuu	20,4	19,0	19,7	19,9	19,6
sahatukit	18,6	17,3	17,9	18,3	18,1
vaneritukit	1,4	1,5	1,4	1,6	1,5
Kuitupuu	15,8	17,0	19,0	22,4	22,1
kuusikuitupuu	6,8	7,3	8,1	8,9	8,4
mäntykuitupuu	5,8	5,9	6,3	7,1	7,7
lehtikuitupuu	3,0	3,6	4,4	5,6	5,2
Polttopuu	0,4	0,3	0,2	0,3	0,4
Yhteensä	36,6	36,2	38,9	42,6	42,1

²⁾ Hakkuutilasto uudistettu hakkuuvuoden 1981/82 alusta. Uusi tilasto ei ole vertailukelpoinen aiemman kanssa.

¹⁾ Hakkuuvuosi 1.7.—30.6.

12. Raakapuuvaramat (30.6. ja 31.12.1975 = 100)¹⁾

	1979	1980	1981	1982	1983
Sahatukit					
30. 6.	87	77	88	88	87
31.12.	73	74	88	88	.
Mäntykuitupuu					
30. 6.	89	77	62	61	92
31.12.	84	69	56	81	.
Kuusikuitupuu					
30. 6.	74	76	65	67	85
31.12.	72	66	60	82	.
Lehtikuitupuu					
30. 6.	50	55	74	92	103
31.12.	40	62	73	90	.

¹⁾ Kesä- ja talvivarastoja ei voi verrata keskenään. Varastoihin sisältyvät metsässä hakattuina, kuljetusreittien varrella sekä tehtailla ja sahoilla olevat puumäärät.

13. Yksityismetsistä myydyin raakapuun hinnat hakkuuvuosittain, mk/m³ kuorineen¹⁾

	1978/79	1979/80	1980/81	1981/82	1982/83
Havutukit					
hankintahinta	130,00	147,20	174,00	160,00	153,80
kantohinta	105,60	121,20	147,50	187,20	184,50
Lehtitukit					
hankintahinta	128,60	143,30	161,50	150,80	164,40
kantohinta	106,20	123,50	143,40	173,20	188,80
Mäntykuitupuu					
hankintahinta	84,90	94,20	113,00	80,60	78,10
kantohinta	45,00	53,60	68,70	136,30	142,80
Kuusikuitupuu					
hankintahinta	91,50	101,50	119,80	81,50	82,10
kantohinta	46,60	55,90	69,90	144,70	153,60
Lehtikuitupuu					
hankintahinta	68,50	78,60	100,20	65,40	65,40
kantohinta	30,00	40,20	55,70	118,90	128,10

¹⁾ Hakkuuvuosina 1980/81 ja 1982/83 ostomäärillä, muina hakkuuvuosina kauppojen lukumäärillä painotettu keskiahinta.

14. Metsätalouden kokonaistuotoksen arvo ja panoskustannukset, miljoonaa markkaa

	1978	1979	1980	1981	1982*
Kokonaistuotos	5 727	7 165	8 714	9 732	9 902
Väliuotekäyttö	427	518	585	701	812
Arvonlisäys	5 299	6 665	8 129	9 031	9 090
Palkat ja sosiaalikulut	1 543	1 769	2 057	2 339	2 454
Tukipalkkiot	13	14	16	17	17
Kiinteän pääoman kuluminen	708	784	919	1 056	1 131
Toimintaylijäämä	3 061	4 108	5 170	5 652	5 523
kotitalouksien nettokantorahatulot	1 857	2 788	3 739	3 961	3 501
yhtiöiden	208	206	227	293	318
valtion	206	227	235	280	380

15. Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi (1975 = 100)

	Paino, % 1975	1978	1979	1980	1981	1982*
Kaivos- ja kaivannaistoiminta	1,2	124	133	139	143	161
Tehdasteollisuus	89,1	105	116	126	130	131
Elintarvikkeiden valmistus	9,7	104	111	117	122	124
Juomien valmistus	1,6	95	96	114	113	116
Tupakan valmistus	0,4	88	99	100	138	96
Tekstiilien valmistus	3,5	90	100	101	95	96
Vaatteiden valmistus	3,4	99	109	111	121	120
Nahan, nahkatuotteiden ja kenkien valmistus ..	1,0	100	113	138	146	143
Puutavaran valmistus	3,5	130	156	171	153	143
Ei-metallisten kalusteiden valmistus	1,6	94	108	119	124	125
Massan, paperin ja paperituotteiden valmistus ..	12,3	118	134	143	144	137
Graafinen tuotanto	6,0	102	111	117	124	128
Kemiallisten tuotteiden valmistus	6,3	106	118	130	132	127
Maaöljyn jalostus, kumi-, muovi- yms. tuotteiden valmistus	3,4	122	134	133	131	134
Savi-, lasi- ja kivituuotteiden valmistus	3,9	94	107	118	120	129
Metallien valmistus	4,4	143	159	163	159	165
Metallituotteiden valmistus	4,9	106	124	141	150	165
Koneiden valmistus	10,5	100	110	126	144	148
Sähköteknillisten tuotteiden valmistus	4,9	85	92	108	110	111
Kulkuneuvojen valmistus	6,6	77	81	91	95	111
Muu valmistus	1,2	109	120	130	146	160
Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	9,7	126	135	141	142	139
Koko teollisuus	100,0	107	118	128	131	133

16. Talonrakennustoiminta, miljoonaa kuutiometriä

	1978	1979	1980	1981	1982*
Myönnetty rakennusluvut	41,99	48,64	50,53	44,92	52,17
asuinrakennukset	19,00	19,83	20,71	18,76	19,30
teollisuusrakennukset	6,57	9,25	9,16	7,70	9,43
muut rakennukset	16,42	19,56	20,66	18,46	23,44
Aloitettut talonrakennustyöt	38,79	43,85	45,38	37,39	47,44
asuinrakennukset	17,70	18,47	18,62	17,22	18,05
teollisuusrakennukset	6,19	8,50	8,11	6,19	8,06
muut rakennukset	14,90	16,88	18,65	13,98	21,33
Keskeneräiset talonrakennustyöt	42,78	47,62	49,57	47,14	50,61
asuinrakennukset	17,91	18,99	19,36	19,43	19,50
teollisuusrakennukset	7,41	9,69	9,51	8,67	8,11
muut rakennukset	17,46	18,94	20,70	19,04	23,00
Valmistuneet rakennukset	42,55	38,30	42,11	41,08	43,10
asuinrakennukset	19,07	17,49	18,04	17,20	17,69
teollisuusrakennukset	7,76	5,61	7,12	7,52	8,07
muut rakennukset	15,72	15,20	16,95	16,36	17,34

17. Liikenne ja kuljetuskalusto

	1978	1979	1980	1981	1982
Rautatieliikenne					
Kaupallinen liikenne, 1 000 tonnia	22 630	26 657	29 574	29 848	28 745
„ „ milj. tonnikilometriä	6 328	7 368	8 335	8 391	8 000
Maantieliikenne					
Rekisterissä olevat henkilöautot	1 115 265	1 169 501	1 225 931	1 279 192	1 352 055
„ „ kuorma-autot	50 479	51 756	52 527	52 698	52 996
„ „ autot yhteensä	1 270 802	1 329 558	1 392 827	1 452 631	1 532 697
Ulkomainen merenkulku					
Saapuneet alukset ¹⁾ , 1 000 nettotonnia	32 344	36 142	39 156	44 375	45 244
Lähteneet alukset ¹⁾ , 1 000 nettotonnia	28 879	30 792	33 505	39 092	38 901
Kauppalaivasto, 1 000 bruttotonnia	2 314	2 420	2 346	2 479	2 210
Kotimaisten lentoyhtiöiden liikenne ²⁾					
1 000 lentokilometriä	29 950	31 908	35 499	37 044	36 743
1 000 matkustajakilometriä	1 644 223	1 983 621	2 139 005	2 513 137	2 589 497
Teletoinen liikennetulo,					
1 000 mk	1 423 851	1 608 459	1 765 570	1 898 876	2 204 018

¹⁾ Lastissa.²⁾ Reittiliikenne.

18. Kotimaankaupan myynnin arvo, miljoonaa markkaa

	1978	1979	1980	1981	1982*
Vähittäiskauppa	52 255	59 864	70 640	79 312	89 182
tavaratalokauppa	6 709	7 505	8 616	9 701	10 920
sekatavarinkauppa	5 816	6 450	6 949	7 605	8 547
elintarvikekauppa	12 212	13 473	16 786	18 804	20 666
alkoholijuomien kauppa	3 477	3 876	4 330	4 890	5 563
tekstiili-, vaatetus- ja jalkinekauppa	3 359	3 569	4 415	4 742	4 994
rauta-alan kauppa	3 674	4 502	5 379	5 853	6 814
huonekalukauppa	1 052	1 228	1 494	1 614	1 798
autojen vähittäiskauppa	7 434	9 944	11 058	12 678	15 317
huoltamotoiminta	4 445	4 805	6 585	7 717	8 271
apteekki- ja kemikaalikauppa	1 501	1 575	1 748	1 899	2 036
kirja- ja paperikauppa	823	842	950	1 147	1 278
muu vähittäiskauppa	1 574	2 095	2 330	2 662	2 978
Tukkukauppa	70 723	84 553	101 169	113 240	125 110
keskustukkukauppa	19 835	23 203	28 681	32 729	36 519
muu yleistukkukauppa	3 450	4 202	3 659	4 359	4 694
ravinto- ja nautintoaineet	10 359	12 197	12 683	14 628	17 056
tekstiili-, vaatetus- ja nahkatavarat	944	1 016	1 421	1 444	1 604
rauta- ja rakennustarvikkeet	3 955	4 637	5 525	6 214	7 072
sähkö- ja radiotarvikkeet	2 428	2 995	3 264	3 678	4 227
autoalan tukkukauppa	4 629	5 796	6 215	6 571	7 376
polttoaineet	8 664	10 514	14 140	16 317	16 812
investointitavarat ja raaka-aineet	7 949	9 920	13 105	13 650	14 594
puutavarat	1 688	2 101	2 783	2 792	2 811
muu tuotantotarvikekauppa	2 170	2 397	3 359	3 825	4 521
lääkkeet ja kemikaalitavarat	1 501	1 611	1 850	2 065	2 379
muu tukkukauppa	3 150	3 963	4 485	4 967	5 445

19. Arvonlisäys tuottajahintaan toimialoittain käypiin hintoihin, miljoonaa markkaa

	1978	1979	1980	1981	1982*
Yrittäjätoiminta					
Maatalous, metsästyks ja kalastus	6 335	6 642	7 807	7 860	9 632
Metsätalous	5 299	6 647	8 129	9 031	9 090
Kaivos- ja kaivannaistoiminta	539	770	862	801	858
Teollisuus	34 264	41 418	47 842	52 491	55 977
Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	4 108	4 866	5 032	6 584	7 581
Talonrakennustoiminta	6 774	7 376	8 649	9 637	10 932
Maa- ja vesirakennustoiminta	2 814	3 052	3 530	3 980	4 339
Kauppa, ravitsemis- ja majoitustoiminta	13 967	16 307	19 184	21 508	24 017
Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne	10 380	12 323	13 643	15 454	17 052
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	4 790	5 311	6 642	7 830	8 633
Asuntojen omistus	9 504	10 217	11 072	13 066	15 009
Kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta	3 377	3 991	5 084	6 233	7 468
Yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelukset	4 316	5 024	5 699	6 463	7 269
Laskennalliset pankkipalvelumaksut	-3 281	-3 639	-4 682	-5 302	-5 572
Yhteensä	103 187	120 303	138 492	155 634	172 285
Julkinen toiminta	19 351	22 072	25 261	29 616	34 194
Muu toiminta	2 328	2 638	3 076	3 528	3 964
Bruttokansantuote tuottajahintaan	124 865	145 013	166 829	188 778	210 443

20. Arvonlisäys tuottajahintaan toimialoittain vuoden 1975 hintoihin, miljoonaa markkaa

	1978	1979	1980	1981	1982*
Yrittäjätoiminta					
Maatalous, metsästyks ja kalastus	5 342	5 496	5 950	5 562	6 012
Metsätalous	5 150	6 210	6 539	6 181	5 703
Kaivos- ja kaivannaistoiminta	444	477	498	512	581
Teollisuus	26 477	29 397	31 871	32 988	33 618
Sähkö- kaasu- ja vesihuolto	3 180	3 413	3 545	3 579	3 498
Talonrakennustoiminta	6 102	6 161	6 649	6 406	6 698
Maa- ja vesirakennustoiminta	2 226	2 236	2 316	2 379	2 414
Kauppa, ravitsemis- ja majoitustoiminta	10 159	10 898	11 298	11 403	11 805
Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne	6 746	7 477	7 923	8 151	8 216
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	3 389	3 426	3 508	3 557	3 659
Asuntojen omistus	7 881	8 157	8 431	8 691	8 929
Kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta	2 511	2 718	3 075	3 361	3 642
Yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelukset	2 958	3 086	3 178	3 256	3 362
Laskennalliset pankkipalvelumaksut	-2 480	-2 512	-2 555	-2 633	-2 741
Yhteensä	80 085	86 639	92 224	93 392	95 398
Julkinen toiminta	15 013	15 637	16 234	16 928	17 522
Muu toiminta	1 771	1 803	1 855	1 901	1 929
Bruttokansantuote tuottajahintaan	96 869	104 079	110 312	112 221	114 849

21. Työllinen työvoima, 1 000 henkeä keskimäärin vuodessa ¹⁾

	1978*	1979*	1980*	1981*	1982*
Yrittäjät ja avustavat perheenjäsenet	372	375	379	375	377
Toimihenkilöt	881	901	928	966	1 014
Työntekijät	920	953	991	988	968
Työllinen työvoima yhteensä	2 199	2 256	2 328	2 354	2 377
maatalous	260	251	251	250	255
metsätalous ja uitto	55	58	63	55	57
teollisuus	578	601	627	636	618
talonrakennus	124	124	128	133	133
maa- ja vesirakennus	52	53	48	51	50
kauppa, pankit, vakuutus ja kiinteistöt	429	438	455	456	462
liikenne	174	179	184	184	180
palvelukset ym.	519	542	562	581	616
tuntematon	7	9	10	7	6

¹⁾ Ks. luku 5, asetelma 29.

22. Työllisyys toimialan ja ammattiaseman mukaan, miljoonaa työtuntia ¹⁾

	1978	1979	1980	1981	1982*
Yrittäjätoiminta	3 217	3 232	3 273	3 267	3 204
palkansaajat	2 371	2 421	2 485	2 475	2 440
yrittäjät	846	812	788	792	764
Julkinen toiminta	582	597	615	635	653
Muu toiminta	162	165	161	159	159
Työllisyys yhteensä	3 961	3 994	4 049	4 061	4 015
maatalous ²⁾	644	598	556	567	534
metsätalous ²⁾	86	95	99	98	93
teollisuus ²⁾	961	1 001	1 042	1 033	997
talonrakennus ²⁾	229	228	238	233	237
maa- ja vesirakennus ²⁾	99	100	102	103	102
kauppa, rahoitus, vakuutus ja kiinteistöt ²⁾	768	770	790	791	800
liikenne ²⁾	280	288	293	291	288
palvelukset ²⁾	150	152	153	152	153

¹⁾ Kansantalouden tilinpidon mukaan.

²⁾ Yrittäjätoiminnassa.

23. Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat työnvälityksessä ammateittain ¹⁾, 1 000 henkeä

	1978	1979	1980	1981	1982
Työttömät työnhakijat					
teknillinen ja hallinnollinen työ	8,0	7,3	7,3	6,7	7,7
tilinpidollinen ja konttoriteknillinen työ	7,2	6,4	6,1	6,2	7,3
kaupallinen työ	6,7	6,5	5,1	5,1	6,0
maa- ja metsätaloustyö	8,7	7,1	5,5	5,6	6,4
rakennustyö	23,0	18,8	11,8	11,2	11,8
kuljetus- ja liikennetyö	6,2	5,5	3,9	3,6	4,3
teollinen työ	47,0	40,4	28,3	28,8	35,9
siitä metallityö	14,2	11,2	7,1	7,3	9,9
palvelutyö	17,5	18,2	16,6	16,0	17,9
muu työ	34,0	30,6	18,3	20,9	25,3
Yhteensä	175,2	150,3	109,5	115,4	138,1
Avoimet työpaikat					
teknillinen ja hallinnollinen työ	1,3	1,5	1,8	2,1	2,2
tilinpidollinen ja konttoriteknillinen työ	0,4	0,6	0,9	0,9	0,8
kaupallinen työ	0,4	0,6	0,7	0,9	0,9
maa- ja metsätaloustyö	0,3	0,3	0,5	0,7	0,8
rakennustyö	0,3	0,6	1,1	1,2	1,2
kuljetus- ja liikennetyö	0,1	0,3	0,3	0,4	0,3
teollinen työ	0,9	2,6	4,3	3,7	2,6
siitä metallityö	0,3	0,7	1,5	1,3	0,9
palvelutyö	1,4	1,9	2,7	3,1	2,6
muu työ	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Yhteensä	5,5	8,3	12,2	13,0	11,3

¹⁾ Pohjoismaisen ammattiluokittelun (NYK) mukaan.

24. Kansantulo, miljoonaa markkaa

	1978	1979	1980	1981	1982*
Palkat	63 670	73 016	85 392	98 972	109 412
Työnantajain sosiaalivakuutusmaksut	14 548	16 515	19 464	22 303	24 293
Kotitalouksien yrittäjätulot	20 250	21 966	24 475	26 055	30 287
yrittäjätulot maataloudesta	3 136	3 128	3 861	3 461	5 066
yrittäjätulot metsätaloudesta	2 513	3 500	4 506	4 859	4 606
muut kotitalouksien yrittäjätulot	14 601	15 336	16 107	17 736	20 615
Omaisuuksien ja muut yrittäjätulot	6 057	9 711	9 886	10 509	12 814
Välilliset verot miinus tukipalkkiot	14 880	16 590	19 486	22 485	25 386
Yhteensä	119 404	137 798	158 702	180 323	202 192

25. Palkansaajien ansiotasoindeksi (1975 = 100)

	1978	1979	1980	1981	1982*
Maatalous	141,4	157,0	175,1	198,2	221,0
Metsätalous	147,9	158,7	182,1	199,9	217,7
Teollisuus	135,6	149,8	168,2	190,5	211,3
työntekijät	137,0	151,6	170,4	192,5	213,5
Talonrakennustoiminta	123,4	134,6	148,5	168,0	184,5
työntekijät	121,9	132,8	146,3	165,6	181,8
Maa- ja vesirakennustoiminta	127,9	139,4	154,5	172,1	188,9
Tietoliikenne	134,0	148,7	167,1	189,1	208,3
Muu liikenne	131,7	146,4	165,5	185,6	204,1
Kauppa	139,5	158,6	180,6	204,2	225,1
Pankit	135,2	156,1	179,6	199,7	225,1
Vakuutus	141,9	158,3	177,1	204,1	224,9
Asuntojen omistus	135,9	149,3	167,5	197,2	222,5
Julkinen hallinto	129,3	142,7	157,9	178,1	197,3
Opetustoiminta	130,1	145,8	159,8	178,0	197,9
Terveysten- ja sairaudenhoito	124,9	138,6	153,5	172,3	192,0
Muut palvelukset	135,5	156,0	174,4	196,0	217,6
Yhteensä	133,6	148,9	166,8	188,1	208,2
työntekijät	134,4	149,3	167,5	188,8	208,9
toimihenkilöt	132,9	148,6	166,3	187,4	207,6

26. Kotimarkkinoiden perushintaindeksi (1975 = 100)

	1978	1979	1980	1981	1982
Kokonaisindeksi	125,8	138,0	160,7	182,4	196,2
Toimialan mukaan					
maataloustuotteet	133,5	139,1	155,7	172,7	195,8
metsätaloustuotteet	89,0	101,0	122,5	141,6	149,2
kaivannaistuotteet	120,7	143,6	225,8	292,9	296,4
teollisuustuotteet	127,5	141,3	160,7	178,8	191,9
sähkö, kaasua, lämpö ja vesi	118,9	127,0	161,7	205,6	220,2
rakennukset, maa- ja vesirakenteet	129,2	138,8	157,4	176,1	190,5
Käyttötarkoituksen mukaan					
raaka-aineet ja tuotantohyödykkeet	119,2	133,1	160,1	185,3	197,9
kulutustavarat	140,3	150,7	167,7	185,3	202,7
investointitavarat	129,5	139,2	155,9	173,3	186,6
Alkuperän mukaan					
kotimarkkinatavarat	124,1	135,0	156,6	178,6	194,1
tuontitavarat	131,8	148,7	175,0	196,0	203,6

27. Kuluttajahintaindeksi (1977 = 100)

	1978	1979	1980	1981	1982
Kokonaisindeksi	107,8	115,9	129,3	144,8	158,3
ravinto	104,4	108,8	122,8	138,9	155,7
juomat ja tupakka	114,6	129,4	140,9	157,4	177,7
vaatetus	105,8	116,3	131,9	146,6	156,0
asunto	106,3	113,1	122,4	140,4	155,1
lämpö ja valo	106,4	114,4	141,1	168,1	181,0
kotitalouskalusto	105,2	114,4	127,4	138,0	146,7
liikenne	111,1	120,2	136,4	148,9	158,8
koulutus ja virkistys	108,2	115,5	123,4	136,3	146,2
muut	109,2	118,4	132,6	150,8	165,3

28. *Julkisyhteisöjen ja yksityisen sektorin tulot, tulonsiirrot ja käytettävissä olevat tulot, miljoonaa markkaa*

	1978	1979	1980	1981	1982*
A Palkat ja työnantajain sosiaalivakuutusmaksut	78 218	89 531	104 855	121 275	133 706
B Omaisuus- ja yrittäjätulot, netto	26 307	31 677	34 361	36 564	43 101
julkisyhteisöt (ml. toimintaylijäämä)	604	443	232	272	410
yksityinen sektori	25 703	31 234	34 129	36 292	42 691
C Välilliset verot miinus tukipalkkiot	14 880	16 590	19 486	22 485	25 386
välilliset verot	20 399	23 700	27 088	31 366	35 479
tukipalkkiot	5 520	7 110	7 602	8 882	10 094
D Kansantulo (A + B + C)	119 404	137 798	158 702	180 323	202 192
E Muut tulonsiirrot yksityiseltä sektorilta julkisyhteisölle	30 788	33 144	38 302	46 410	51 039
välittömät verot	21 905	23 737	27 944	34 767	38 187
sosiaalivakuutusmaksut	7 825	8 153	9 033	10 013	10 945
muut pakolliset maksut ja sakot	635	734	743	899	1 033
muut tulonsiirrot	423	520	582	731	874
F Muut tulonsiirrot julkisyhteisöltä yksityiselle sektorille	16 112	17 514	19 412	22 425	27 391
sosiaalivakuutusetuudet ¹⁾	8 487	8 927	9 963	11 356	14 408
rahastoimattomat sosiaalivakuutusetuudet ²⁾	2 735	3 064	3 452	4 001	4 625
sosiaaliavustukset ³⁾	2 949	3 160	3 428	3 900	4 653
muut tulonsiirrot	1 941	2 363	2 569	3 168	3 705
G Muut tulot, netto ⁴⁾	7	5	9	14	8
julkisyhteisöt	2 318	2 678	3 072	3 617	4 166
yksityinen sektori	-2 311	-2 673	-3 063	-3 603	-4 158
H Tulonsiirrot ulkomaille, netto	211	302	404	496	623
julkisyhteisöt	151	241	330	453	512
yksityinen sektori	60	61	74	43	111
I Käytettävissä olevat tulot (D + G - H)	119 200	137 501	158 307	179 841	201 577
julkisyhteisöt (B + C + E - F + G - H)	32 326	35 101	41 350	49 904	53 098
yksityinen sektori (A + B - E + F + G - H)	86 874	102 400	116 957	129 937	148 479

¹⁾ Lapsilisät, sairausvakuutusetuudet, ansio- ja kansaneläkkeet sekä työttömyysvakuutusetuudet.

²⁾ Julkisyhteisöjen entisille työntekijöilleen maksamat eläkkeet sekä tapaturma- ja ryhmähenkivakuutuskorvaukset.

³⁾ Työttömyyskorvaukset, sotilasvammakorvaukset ja sotaeläkkeet, perhe- ja rintamasotilaseläkkeet, lapsen hoitotuet yms. avustukset.

⁴⁾ Vahinkovakuutusmaksut ja -korvaukset sekä laskennalliset sosiaalivakuutusmaksut.

29. *Kotitalouksien käytettävissä oleva tulo, miljoonaa markkaa*

	1978	1979	1980	1981	1982*
Palkat	63 670	73 016	85 392	98 972	109 412
Työnantajain sosiaalivakuutusmaksut	14 548	16 515	19 464	22 303	24 293
Yrittäjätulot ja yrittäjätulojen otot	20 250	21 966	24 475	26 055	30 287
maatalous	3 136	3 128	3 861	3 461	5 066
metsätalous	2 513	3 500	4 506	4 859	4 606
muut	14 601	15 336	16 107	17 736	20 615
Omaisuustulot	2 586	2 922	4 406	5 250	5 702
Tulonsiirrot julkiselta sektorilta ¹⁾	12 003	12 762	14 136	16 165	20 187
Tulonsiirrot julkiselle sektorille ²⁾	-27 422	-29 315	-34 534	-41 310	-45 305
Muut tulonsiirrot, netto	-3 210	-4 407	-5 724	-6 882	-6 685
Käytettävissä oleva tulo	82 424	93 460	107 614	120 553	137 891

¹⁾ Sosiaalivakuutusetuudet, sosiaaliavustukset, maatalouden tukipalkkiot ja muut tulonsiirrot.

²⁾ Valtion ja kuntien välittömät verot ja vakuutettujen kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksut ml. työnantajan julkiselle sektorille maksamat sosiaalivakuutusmaksut.

30. Yksityiset kulutusmenot käypiin hintoihin, miljoonaa markkaa

	1978	1979	1980	1981	1982*
Elintarvikkeet, juomat ja tupakka	22 768	25 203	28 163	31 859	35 896
Vaateetus ja jalkineet	3 803	4 421	5 326	5 414	5 826
Asunto	14 696	16 218	18 202	21 462	24 215
Kotitalouskalusto, -tarvikkeet ja -palvelukset	5052	6 022	7 062	7 776	8 828
Terveydenhoito	2 068	2 196	2 494	2 755	3 053
Liikenne	12 412	14 750	17 039	19 280	22 078
Virkistys, kulttuuri ja koulutus	6 207	7 179	8 158	9 324	10 411
Muut tavarat ja palvelukset	7 462	8 777	10 125	11 590	13 211
Ostot julkiselta toiminnalta	1 294	1 523	1 707	1 876	2 079
Ostot voittoa tavoittelemattomalta toiminnalta	799	879	1 042	1 265	1 424
Kotitalouksien kulutusmenot Suomessa	76 561	87 168	99 320	112 600	127 020
Markkinahyödykkeet	74 632	84 930	96 826	109 803	123 918
kestokulutustavarat	7 280	9 170	10 371	11 247	13 455
puolikestävät kulutustavarat	9 865	11 510	13 237	14 161	15 400
lyhytikäiset tavarat	32 045	35 610	40 704	46 183	51 463
palvelukset	25 443	28 640	32 515	38 212	43 600
Markkinattomat hyödykkeet	1 930	2 238	2 494	2 797	3 102
Kotitalouksien kulutusmenot Suomessa	76 561	87 168	99 320	112 600	127 020
Kotitalouksien kulutusmenot ulkomailla	1 720	2 050	2 294	2 659	3 147
Ulkomaalaisten kulutusmenot Suomessa	-1 861	-2 207	-2 614	-3 064	-2 861
Kotitalouksien kulutusmenot	76 420	87 011	99 000	112 194	127 305
Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutus	2 313	2 593	3 082	3 542	3 989
Yksityiset kulutusmenot	78 733	89 604	102 082	115 736	131 294

31. Yksityiset kulutusmenot vuoden 1975 hintoihin, miljoonaa markkaa

	1978	1979	1980	1981	1982*
Elintarvikkeet, juomat ja tupakka	16 150	16 889	17 080	17 252	17 188
Vaateetus ja jalkineet	2 988	3 137	3 405	3 096	3 127
Asunto	11 868	12 292	12 620	12 962	13 324
Kotitalouskalusto, -tarvikkeet ja -palvelukset	4 014	4 395	4 553	4 644	4 960
Terveydenhoito	1 556	1 544	1 597	1 598	1 636
Liikenne	8 230	9 008	9 079	9 336	10 089
Virkistys, kulttuuri ja koulutus	4 642	5 012	5 310	5 556	5 885
Muut tavarat ja palvelukset	5 263	5 592	5 849	5 924	6 154
Ostot julkiselta toiminnalta	1 004	1 087	1 085	1 056	1 056
Ostot voittoa tavoittelemattomalta toiminnalta	607	612	661	708	725
Kotitalouksien kulutusmenot Suomessa	56 323	59 568	61 238	62 131	64 144
Markkinahyödykkeet	54 827	57 998	59 688	60 598	62 609
kestokulutustavarat	5 498	6 315	6 629	6 942	7 966
puolikestävät kulutustavarat	7 572	8 037	8 365	8 106	8 249
lyhytikäiset tavarat	22 702	23 710	23 908	24 085	24 154
palvelukset	19 055	19 937	20 786	21 465	22 240
Markkinattomat hyödykkeet	1 496	1 570	1 551	1 533	1 535
Kotitalouksien kulutusmenot Suomessa	56 323	59 568	61 238	62 131	64 144
Kotitalouksien kulutusmenot ulkomailla	1 198	1 285	1 341	1 461	1 639
Ulkomaalaisten kulutusmenot Suomessa	-1 340	-1 478	-1 570	-1 643	-1 403
Kotitalouksien kulutusmenot	56 181	59 375	61 010	61 949	64 380
Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutus	1 759	1 807	1 938	1 982	2 033
Yksityiset kulutusmenot	57 939	61 183	62 947	63 931	66 412

32. Julkiset kulutusmenot tehtävittäin käypiin hintoihin, miljoonaa markkaa

	1978	1979	1980	1981	1982*
Yleishallinto	2 674	2 975	3 585	4 257	4 909
valtio	1 440	1 578	1 862	2 104	2 370
kunnat	1 234	1 397	1 723	2 153	2 539
Yleinen järjestys ja turvallisuus	1 666	1 872	2 127	2 473	2 803
valtio	1 301	1 479	1 674	1 937	2 175
kunnat	364	393	452	536	628
Maanpuolustus	1 967	2 233	2 706	2 977	3 588
valtio	1 967	2 233	2 706	2 977	3 588
Koulutustoiminta	7 256	8 101	9 212	10 615	12 125
valtio	1 627	1 821	2 076	2 398	2 795
kunnat	5 629	6 280	7 136	8 217	9 330
Terveystieteiden tutkimus	5 583	6 393	7 431	8 765	10 367
valtio	194	223	247	289	324
kunnat	5 388	6 169	7 184	8 476	10 042
Sosiaaliturva ja sosiaalipalvelut	3 165	3 685	4 437	5 322	6 273
valtio	89	102	108	121	147
kunnat	2 324	2 713	3 322	4 017	4 732
sosiaaliturvarahastot	752	871	1 007	1 184	1 394
Asuminen ja yhdyskunnat	952	1 095	1 205	1 451	1 674
valtio	256	289	321	363	401
kunnat	696	806	884	1 088	1 273
Virkistys-, kulttuuri- yms. palvelukset	744	882	1 059	1 234	1 448
valtio	54	67	76	70	83
kunnat	691	815	983	1 164	1 364
Liikenne	1 447	1 626	1 887	2 279	2 547
valtio	1 085	1 224	1 366	1 569	1 700
kunnat	362	403	521	709	848
Elinkeinot	640	734	924	1 102	1 416
valtio	604	693	874	1 038	1 342
kunnat	36	41	50	64	74
Muut tehtävät	159	160	167	194	234
valtio	159	160	167	194	234
Julaiset kulutusmenot yhteensä	26 252	29 755	34 738	40 666	47 383
valtio	8 777	9 867	11 476	13 059	15 159
kunnat	16 724	19 017	22 254	26 423	30 830
sosiaaliturvarahastot	752	871	1 007	1 184	1 394

33. Julkiset kulutusmenot tehtävittäin vuoden 1975 hintoihin, miljoonaa markkaa

	1978	1979	1980	1981	1982*
Yleishallinto	2 050	2 111	2 269	2 383	2 497
valtio	1 116	1 122	1 191	1 188	1 211
kunnat	934	989	1 078	1 195	1 286
Yleinen järjestys ja turvallisuus	1 287	1 340	1 371	1 412	1 441
valtio	1 015	1 058	1 086	1 109	1 123
kunnat	272	282	285	303	318
Maanpuolustus	1 499	1 556	1 696	1 671	1 849
valtio	1 499	1 556	1 696	1 671	1 849
Koulutustoiminta	5 643	5 734	5 844	5 963	6 146
valtio	1 271	1 298	1 338	1 380	1 459
kunnat	4 372	4 437	4 507	4 583	4 687
Terveydenhuolto	4 424	4 614	4 755	4 962	5 265
valtio	151	158	156	163	168
kunnat	4 272	4 456	4 599	4 798	5 097
Sosiaaliturva ja sosiaalipalvelut	2 373	2 507	2 724	2 831	3 010
valtio	70	72	68	68	75
kunnat	1 802	1 926	2 107	2 240	2 377
sosiaaliturvarahastot	501	509	549	523	558
Asuminen ja yhdyskunnat	721	777	767	821	858
valtio	200	206	207	207	207
kunnat	522	571	559	614	651
Virkistys-, kulttuuri- yms. palvelukset	578	623	674	699	745
valtio	42	47	48	39	43
kunnat	536	576	626	660	702
Liikenne	1 119	1 164	1 197	1 286	1 317
valtio	835	874	874	903	897
kunnat	284	291	323	383	420
Elinkinot	498	523	594	625	725
valtio	470	494	563	590	688
kunnat	27	29	31	34	36
Muut tehtävät	123	112	103	106	117
valtio	123	112	103	106	117
Julkiset kulutusmenot yhteensä	20 313	21 060	21 992	22 758	23 969
valtio	6 791	6 996	7 330	7 425	7 836
kunnat	13 021	13 556	14 113	14 810	15 575
sosiaaliturvarahastot	501	509	549	523	558

34. Kiinteän pääoman bruttomuodostus toimialoittain käypiin hintoihin, miljoonaa markkaa

	1978	1979	1980	1981	1982*
Yrittäjätoiminta	27 783	31 498	39 293	43 778	48 224
Maatalous, kalatalous	1 996	2 417	3 038	3 096	3 584
Metsätalous	841	861	998	1 112	1 151
Kaivos- ja kaivannaistoiminta	116	262	139	180	262
Teollisuus	4 852	5 772	8 517	9 981	10 735
Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	2 119	2 890	2 348	2 547	3 688
Rakennustoiminta	617	701	995	1 146	1 205
Kauppa, ravitsemis- ja majoitustoiminta	1 630	1 985	2 556	2 911	3 228
Liikenne	3 732	3 818	4 702	5 192	4 755
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	811	910	1 167	1 220	1 382
Asuntojen omistus	9 739	10 444	12 619	13 337	14 842
Kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta	530	583	1 235	2 043	2 320
Yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelukset	800	855	979	1 015	1 074
Julkinen toiminta	4 578	5 051	6 240	6 950	7 915
Voittoa tavoittelematon toiminta	406	450	630	676	730
Yhteensä	32 768	36 999	46 162	51 404	56 869

35. Kiinteän pääoman bruttomuodostus toimialoittain vuoden 1975 hintoihin, miljoonaa markkaa

	1978	1979	1980	1981	1982*
Yrittäjätoiminta	21 081	21 961	24 289	24 627	25 262
Maatalous, kalatalous	1 409	1 546	1 730	1 605	1 742
Metsätalous	643	614	646	644	621
Kaivos- ja kaivannaistoiminta	86	183	85	100	141
Teollisuus	3 834	4 282	5 703	6 086	6 053
Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	1 601	2 039	1 492	1 480	2 014
Rakennustoiminta	451	463	585	618	600
Kauppa, ravitsemis- ja majoitustoiminta	1 190	1 322	1 517	1 585	1 664
Liikenne	2 670	2 569	2 847	2 859	2 459
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	620	637	722	688	724
Asuntojen omistus	7 567	7 308	7 616	7 303	7 522
Kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta	398	399	738	1 091	1 165
Yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelukset	612	599	608	568	559
Julkinen toiminta	3 530	3 582	3 906	3 936	4 155
Voittoa tavoittelematon toiminta	308	311	382	371	373
Yhteensä	24 919	25 854	28 577	28 934	29 790

36. Kiinteän pääoman bruttomuodostus pääomatavaratyypeittäin, miljoonaa markkaa

	1978	1979	1980	1981	1982*
Käypiin hintoihin					
Talonrakennukset	16 611	18 138	22 495	23 774	26 915
Maa- ja vesirakennukset	4 968	5 227	6 156	6 881	7 663
Koneet ja laitteet	11 189	13 634	17 510	20 750	22 291
Yhteensä	32 768	36 999	46 162	51 404	56 869
Vuoden 1975 hintoihin					
Talonrakennukset	12 951	12 843	13 807	13 203	13 843
Maa- ja vesirakennukset	3 799	3 745	3 904	3 946	4 065
Koneet ja laitteet	8 170	9 267	10 867	11 786	11 882
Yhteensä	24 919	25 854	28 577	28 934	29 790

37. *Julkisen toiminnan kiinteän pääoman bruttomuodostus pääomatavaratyypeittäin, miljoonaa markkaa¹⁾*

	1978	1979	1980	1981	1982*
Käypiin hintoihin					
Asuinrakennukset	300	303	331	301	326
valtio	33	43	28	36	37
kunnat	267	261	304	265	289
sosiaaliturvarahastot	0	0	0	0	0
Muut talonrakennukset	2 394	2 622	3 302	3 664	4 252
valtio	628	691	750	767	891
kunnat	1 764	1 931	2 550	2 887	3 329
sosiaaliturvarahastot	1	0	3	10	33
Maa- ja vesirakennukset	1 705	1 952	2 338	2 573	2 888
valtio	972	1 123	1 308	1 414	1 603
kunnat	733	829	1 030	1 159	1 285
Kuljetusvälineet	56	49	53	69	85
valtio	56	49	53	69	85
Koneet ja laitteet	426	428	546	644	691
valtio	204	200	233	322	337
kunnat	212	227	298	308	350
sosiaaliturvarahastot	9	2	15	14	4
Julkiset investoinnit yhteensä	4 878	5 354	6 571	7 251	8 241
valtio	1 893	2 106	2 372	2 608	2 952
kunnat	2 975	3 247	4 182	4 619	5 252
sosiaaliturvarahastot	10	2	18	24	37
Vuoden 1975 hintoihin					
Asuinrakennukset	230	213	204	166	167
valtio	25	30	17	20	19
kunnat	205	183	187	147	148
sosiaaliturvarahastot	0	0	0	0	0
Muut talonrakennukset	1 846	1 840	2 030	2 025	2 182
valtio	485	485	461	424	457
kunnat	1 360	1 355	1 568	1 596	1 708
sosiaaliturvarahastot	1	0	2	5	17
Maa- ja vesirakennukset	1 324	1 410	1 499	1 490	1 546
valtio	756	811	839	819	858
kunnat	568	599	661	671	688
Kuljetusvälineet	42	34	34	41	47
valtio	42	34	34	41	47
Koneet ja laitteet	319	298	344	380	381
valtio	153	139	147	190	186
kunnat	159	158	188	182	193
sosiaaliturvarahastot	7	2	9	9	2
Julkiset investoinnit yhteensä	3 761	3 795	4 110	4 102	4 322
valtio	1 461	1 500	1 497	1 493	1 567
kunnat	2 292	2 294	2 602	2 595	2 737
sosiaaliturvarahastot	8	2	11	14	19

¹⁾ Sisältää julkisen toiminnan asuinrakennusinvestoinnit, jotka toimialoitteisessa luokittelussa (taulut 34 ja 35) luetaan toimialaan "Asuntojen omistus".

38. *Julkisen toiminnan kiinteän pääoman bruttomuodostus tehtävittäin käypiin hintoihin, miljoonaa markkaa¹⁾*

	1978	1979	1980	1981	1982*
Yleishallinto	898	1 020	1 274	1 262	1 384
valtio	279	241	263	280	269
kunnat	620	779	1 012	983	1 115
Yleinen järjestys ja turvallisuus	167	226	277	349	435
valtio	100	138	144	174	233
kunnat	67	89	133	176	201
Maanpuolustus	113	128	143	179	181
valtio	113	128	143	179	181
Koulutustoiminta	838	918	1 069	1 040	1 168
valtio	270	309	334	352	377
kunnat	567	609	735	689	791
Terveydenhuolto	602	530	617	757	897
valtio	11	11	10	11	20
kunnat	591	519	607	747	877
Sosiaaliturva ja sosiaalipalvelut	306	297	419	539	606
valtio	1	3	15	20	15
kunnat	294	292	387	495	555
sosiaaliturvarahastot	10	2	18	24	37
Asuminen ja yhdyskunnat	119	129	157	162	178
valtio	78	83	92	95	104
kunnat	41	47	65	67	75
Virkistys-, kulttuuri- yms. palvelukset	188	225	445	564	638
valtio	7	16	26	25	25
kunnat	181	209	419	538	613
Liikenne	1 579	1 808	2 089	2 309	2 630
valtio	964	1 105	1 263	1 383	1 604
kunnat	615	704	826	925	1 026
Elinkeinot	56	65	71	74	112
valtio	56	65	71	74	112
Muut tehtävät	13	8	10	15	12
valtio	13	8	10	15	12
Julkiset investoinnit yhteensä	4 878	5 354	6 571	7 251	8 241
valtio	1 893	2 106	2 372	2 608	2 952
kunnat	2 975	3 247	4 182	4 619	5 252
sosiaaliturvarahastot	10	2	18	24	37

¹⁾ Ks. alaviite taulussa 37.

39. Julkisen toiminnan kiinteän pääoman bruttomuodostus tehtävittäin vuoden 1975 hintoihin, miljoonaa markkaa¹⁾

	1978	1979	1980	1981	1982*
Yleishallinto	692	715	785	701	713
valtio	215	169	162	156	139
kunnat	477	546	623	545	574
Yleinen järjestys ja turvallisuus	127	159	172	198	229
valtio	77	97	90	99	124
kunnat	51	62	82	99	105
Maanpuolustus	87	90	88	99	93
valtio	87	90	88	99	93
Koulutustoiminta	643	644	660	583	608
valtio	207	217	207	200	199
kunnat	436	427	453	384	409
Terveydenhuolto	462	371	381	422	465
valtio	8	8	6	6	11
kunnat	454	364	375	416	454
Sosiaaliturva ja sosiaalipalvelut	235	208	258	300	313
valtio	1	2	9	11	8
kunnat	227	205	238	275	286
sosiaaliturvarahastot	8	2	11	14	19
Asuminen ja yhdyskunnat	93	93	100	94	96
valtio	61	59	59	55	56
kunnat	32	34	42	39	40
Virkistys-, kulttuuri- yms. palvelut	145	159	278	317	333
valtio	6	11	16	14	13
kunnat	140	148	261	303	320
Liikenne	1 225	1 304	1 338	1 337	1 408
valtio	748	796	809	801	859
kunnat	477	508	530	536	549
Elinkeinot	42	46	44	43	60
valtio	42	46	44	43	60
Muut tehtävät	10	5	7	9	7
valtio	10	5	7	9	7
Julkiset investoinnit yhteensä	3 761	3 795	4 110	4 102	4 322
valtio	1 461	1 500	1 497	1 493	1 567
kunnat	2 292	2 294	2 602	2 595	2 737
sosiaaliturvarahastot	8	2	11	14	19

¹⁾ Ks. alaviite taulussa 37.

40. Valtion budjettitalouden tulot ja menot tilinpäätöksen sekä tulo- ja menoarvion mukaan, miljoonaa markkaa

	Tilinpäätös			Tulo- ja menoarvio		
	1980	1981	1982	varsinainen 1982	varsinainen 1983	esitys 1984
Tulot						
Tulo- ja varallisuusvero	12 213	15 604	16 738	17 720	19 755	21 775
Liikevaihtovero	12 262	14 421	15 877	15 240	17 870	22 100
Tuonnin perusteella kannettavat verot ja maksut	1 381	1 411	1 621	1 780	1 780	1 696
Valmisteverot	9 233	10 448	12 202	11 669	10 691	11 400
Muut verot ja veronluonteiset tulot	4 295	4 967	5 746	5 252	6 182	7 754
Verot ja veronluonteiset tulot yhteensä	39 384	46 851	52 184	51 661	56 278	64 725
Muut tulot	5 183	6 191	7 687	6 608	7 681	9 060
Tulot ilman lainanottoa	44 566	53 042	59 871	58 269	63 959	73 784
Pitkäaikainen lainanotto	4 350	5 753	8 172	6 650	10 300	10 700
Tulot yhteensä	48 916	58 795	68 043	64 919	74 259	84 484
Menot						
Kulutusmenot	13 673	15 763	18 603	17 746	20 119	21 714
siitä palkkaukset ja eläkkeet	7 931	9 139	10 534	10 394	11 647	12 756
Siirtomenot	27 630	31 411	36 703	35 412	39 554	45 168
Reaalisijoitukset	3 956	4 257	4 758	4 200	4 793	4 809
Finanssisijoitukset	2 982	2 989	3 483	3 187	3 549	3 659
Muut menot	1 120	1 487	2 029	1 971	2 818	3 816
Menot ilman valtionvelan kuoletuksia	49 360	55 908	65 576	62 516	70 833	79 166
Valtionvelan kuoletukset	1 452	1 889	2 432	2 401	3 388	5 318
Menot yhteensä	50 812	57 797	68 008	64 916	74 220	84 484

41. Valtion budjettitalouden tulot, miljoonaa markkaa

Tulolaji	Kassatulot					
	1978	1979	1980	1981	1982	1983**
Tulo- ja varallisuusvero	9 262	9 471	12 213	15 604	16 738	19 450
Merimiesvero	112	127	132	155	144	170
Perintö- ja lahjaverot	138	132	153	168	207	240
Arpajaisvero	37	43	42	57	71	80
Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot	9 549	9 774	12 540	15 984	17 160	19 940
Liikevaihtovero	9 550	10 649	12 262	14 421	15 877	18 300
Muut liikevaihdon perusteella kannettavat verot	368	374	437	519	575	690
Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut	9 917	11 022	12 699	14 939	16 452	18 990
Tullit ja tuontimaksut	581	629	784	785	956	1 000
Tasausvero	357	474	597	626	664	770
Valmisteverot	6 772	8 204	9 233	10 448	12 202	10 840
tupakasta	961	1 061	1 224	1 312	1 577	1 680
oluesta	501	616	649	840	926	1 090
alkoholijuomaverot	1 554	1 874	2 097	2 330	2 683	2 935
elintarvikkeista	654	1 206	1 294	1 559	2 066	200
polttoaineista	2 375	2 564	2 994	3 192	3 657	3 740
muut valmisteverot	728	884	975	1 215	1 293	1 195
Alkon ylijäämä	420	480	511	541	650	700
Auto- ja moottoripyörävero	970	1 349	1 418	1 659	2 010	2 350
Työnantajain lapsilisämaksu	1 248	499	128	58	1	2
Leimaverot	802	903	1 040	1 209	1 435	1 700
Muut verot ja veronluonteiset tulot	287	337	433	602	654	843
Verot ja veronluonteiset tulot	30 903	33 672	39 384	46 851	52 184	57 135
Sekalaiset tulot	2 047	2 506	2 736	3 291	4 069	4 100
valtion osuus veikkausvoitto- yms. varoista	406	482	560	640	700	830
Korko- ja osinkotulot sekä osuus valtion rahalaitosten voitosta	667	840	852	1 057	1 455	1 650
Valtion liikelaitosten käyttötalouden rahoituskatteet	740	1 012	1 040	979	1 231	1 350
Takaisin maksetut lainat	364	389	481	621	809	880
Tulot ilman lainanottoa	34 721	38 420	44 492	52 798	59 748	65 115
Pitkäaikainen lainanotto	5 112	4 878 ^{a)}	5 002	5 176	8 287	..
siitä ulkomainen	3 147	2 559	1 791	2 706	3 672	..
Tulot yhteensä	39 833	43 298	49 493	57 974	68 036	..

a) Sisältää valtion investointirahastolta budjettitalouden vastuulle siirryntää ulkomaista lainaa 135 milj. mk.

42. Valtion budjettitalouden menot menolajeittain, miljoonaa markkaa

Menolajiryhmä	Kassamenot					
	1978	1979	1980	1981	1982	1983**
Kulutusmenot	10 395	11 754	13 627	15 497	18 032	20 650
Siirtomenot	20 264	24 020	27 357	31 127	36 405	40 900
Realisijoitukset	3 359	3 544	3 779	4 072	4 523	5 000
Finanssisijoitukset	2 778	2 812	2 989	2 938	3 422	3 700
Muut menot	1 342	2 008	2 566	3 152	4 752	6 430
Menot yhteensä	38 138	44 138	50 318	56 786	67 134	76 680

43. Valtion budjettitalouden kulutusmenot, miljoonaa markkaa

Menolaji	Kassamenot					
	1978	1979	1980	1981	1982	1983**
Palkkaukset	4 535	5 117	5 804	6 719	7 789	8 780
Eläkkeet	1 712	1 895	2 126	2 420	2 743	3 060
Korjaus ja kunnossapito	800	901	1 018	1 155	1 261	1 400
Puolustuslaitoksen kalustohankinnat	446	529	879	715	968	1 350
Muut kulutusmenot	2 902	3 313	3 800	4 487	5 271	6 060
Kulutusmenot yhteensä	10 395	11 754	13 627	15 497	18 032	20 650

44. Valtion budjettitalouden siirtomenot, miljoonaa markkaa

Menolaji	Kassamenot					
	1978	1979	1980	1981	1982	1983**
Valtionavut kunnille yms.	7 799	9 004	10 170	11 709	13 601	15 600
opetus, tiede ja kulttuuri	3 561	3 992	4 419	4 905	5 513	6 170
terveydenhuolto	3 102	3 473	3 986	4 673	5 530	6 420
muut	1 136	1 539	1 765	2 131	2 558	3 010
Valtionavut elinkeinoelämälle	4 660	5 938	6 675	8 023	9 343	7 900
maatalous	3 528	4 573	4 962	6 041	7 336	5 500
metsätalous	225	209	225	250	280	300
teollisuus ¹⁾ ja ulkomaankauppa	369	503	588	865	751	800
muut	538	653	900	867	976	1 300
Valtionavut kotitalouksille ja yleishyödyllisille yhteisöille	5 300	5 714	6 298	7 474	8 621	10 480
opetus, tiede ja kulttuuri	962	1 111	1 309	1 558	1 782	2 050
sosiaaliturva	3 857	4 182	4 350	5 160	5 972	7 430
muut	481	421	639	756	867	1 000
Siirrot budjetin ulkopuolisille valtion tileille	1 260	1 793	2 299	1 692	2 256	3 940
sosiaaliturva	323	336	535	552	848	2 470
liikenne	399	397	383	368	357	380
maatalous	232	275	420	548	630	620
ulkomaankauppa	270	669	275	27	230	240
muut	36	116	686 ²⁾	197	191	230
Erittelemättömät siirrot kotimaahan ²⁾	977	1 184	1 452	1 636	1 871	2 080
Siirrot ulkomaille	267	387	464	594	713	900
Siirtomenot yhteensä	20 264	24 020	27 357	31 127	36 405	40 900

^{a)} Siitä siirto valtion suhdannerahastoon 500 milj. mk.

¹⁾ Ml. tutkimus- ja energiatalous.

²⁾ Sisältää valtion liikelaitosten alijäämät.

45. Valtion budjettitalouden reaalisijoitukset, miljoonaa markkaa

Menolaji	Kassamenot					
	1978	1979	1980	1981	1982	1983**
Koneiden, laitteiden ja kaluston hankkiminen	1 114	1 106	1 136	1 281	1 357	1 530
rautatieliikenne	299	314	289	286	262	300
vesiliikenne	35	38	51	58	51	70
tietoliikenne	431	390	410	427	501	550
muut	349	364	386	510	543	610
Talonrakennukset	731	728	753	731	875	1 050
yleinen hallinto sekä yleinen järjestys ja turvallisuus	223	205	231	240	226	280
maanpuolustus	72	82	100	103	115	120
opetus, tiede ja kulttuuri	183	216	228	193	220	300
muut	253	225	194	195	314	350
Maa- ja vesirakennukset	1 514	1 710	1 890	2 060	2 291	2 420
tieliikenne	674	797	905	916	1 080	1 220
rautatieliikenne	178	153	175	189	168	180
vesiliikenne	46	45	50	49	68	75
metsätalous	37	38	38	57	60	60
muut ¹⁾	579	677	722	849	915	885
Reaalisijoitukset yhteensä	3 359	3 544	3 779	4 072	4 523	5 000
siitä valtion liikelaitokset	1 202	1 237	1 099	1 153	1 253	1 380

¹⁾ Sisältää mm. sijoitusmenot työllisyyden turvaamiseksi. Näistä osa kuuluu talonrakennuksiin; maa- ja vesirakennuksiin käytetyistä kuuluu suurin osa tieliikenteeseen.

46. Valtion budjettitalouden lainananto ja muut finanssisijoitukset, miljoonaa markkaa

Menolaji	Kassamenot					
	1978	1979	1980	1981	1982	1983**
Lainat kunnille yms.	38	33	39	31	31	35
Lainat yksityisille	2 276	2 321	2 522	2 452	2 818	3 065
asuntotuotanto	1 947	2 001	1 935	2 010	2 294	2 540
metsätalous	107	96	113	131	147	145
teollisuus ¹⁾ ja ulkomaankauppa	176	190	305	143	181	150
muut	46	34	169	168	196	230
Muut finanssisijoitukset	464	458	429	456	574	600
Lainat ja muut finanssisijoitukset yhteensä	2 778	2 812	2 989	2 938	3 422	3 700
siitä valtionenemmistöiset osakeyhtiöt	456	375	570	352	370	400

¹⁾ Ml. tutkimus- ja energiatalous.

47. Tulo- ja menoarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen ¹⁾ ²⁾ tulot ja menot, miljoonaa markkaa

	1978	1979	1980	1981	1982	1983**
Tulot						
Sekalaiset tulot	176	200	363	400	399	300
Korko- ja osinkotulot	174	173	204	248	285	230
Takaisin maksetut lainat	199	361	270	350	359	730
Lainanotto	170	—	—	53	40	400
Siirrot budjetista	935	1 457	1 264	1 139	1 406	1 470
Yhteensä	1 654	2 191	2 101	2 190	2 489	3 130
Menot						
Kulutusmenot	51	66	76	107	132	140
Siirtomenot	287	905	672	375	444	500
Realisijoitukset	413	399	318	480	441	420
Lainananto	492	598	788	773	923	1 020
Muut finanssisijoitukset	46	59	111	89	112	110
Korot ja indeksikorotukset	107	113	112	108	116	90
Velan kuoletukset	—	59	51	75	103	450
Yhteensä	1 395	2 200	2 129	2 006	2 271	2 730
Tulot suuremmat (+) tai pienemmät (—) kuin menot	259	— 9	— 28	184	218	400
Varastojen muutos (kasvu —)	83	—92	—156	—235	—183	—400

¹⁾ Valtiontalouden kassalaskelmien mukaan.

²⁾ Valtion investointirahasto, valtion viljavarastorahasto, maatilatalouden kehittämisrahasto, valtionrautateiden uudistusrahasto, posti- ja telelaitoksen uudistusrahasto, varmuusvarastorahasto, valtiontakausrahasto, vientitakuurahasto, tuontikaupparahasto ja öljysuojarahasto.

48. Valtion pitkäaikainen velka ja sen hoitomenot, miljoonaa markkaa

	1978	1979	1980	1981	1982
Valtionvelka, kanta vuoden päättyessä					
Ulkomainen velka	7 251	8 779	10 110	13 012	18 401
budjettitalous	5 816	7 580	9 005	11 856	17 175
valtion investointirahasto	1 435	1 199	1 104	1 156	1 226
Kotimainen velka	4 607	6 051	7 585	8 762	11 378
Yhteensä	11 858	14 830	17 695	21 774	29 779
Valtionvelan hoitomenot¹⁾					
Kuoletukset	754	1 147	1 452	1 673	2 648
ulkomaille	264	240	219	315	796
budjettitalous	264	181	168	240	693
valtion investointirahasto	—	59	51	75	103
kotimaahan	490	907	1 234	1 359	1 852
Korot	599	955	1 206	1 577	2 199
ulkomaille	287	478	631	796	1 184
budjettitalous	187	370	535	703	1 089
valtion investointirahasto	100	108	96	93	95
kotimaahan (ml. indeksikorotukset)	312	477	575	781	1 015
Muut hoitomenot	113	98	95	124	148
Yhteensä	1 466	2 200	2 755	3 374	4 995

¹⁾ Valtiontalouden kassalaskelmien mukaan.

49. Kansaneläkelain, perhe-eläkelain ja rintamasotilaseläkelain mukaiset tuotot ja kulut, miljoonaa markkaa

	1978	1979	1980	1981	1982	1983 ^{a)}
Tuotot						
Vakuutusmaksut	4 238	4 982	5 615	6 657	7 002	7 577
vakuutettujen maksut	1 268	1 438	1 635	1 991	1 977	2 141
työnantajain maksut	2 970	3 544	3 980	4 666	5 025	5 436
Valtion ja kuntien osuudet	1 178	1 246	1 544	1 803	2 104	2 631
valtion osuudet	735	770	1 019	1 170	1 256	1 623
tukiosaa-/lisäosaosuudet	318	335	534	547	486	719
perhe-eläkkeet	150	153	172	198	213	274
rintamasotilaseläkkeet	267	282	313	425	557	630
kuntien osuudet	443	476	525	633	848	1 008
tukiosaa-/lisäosaosuudet	338	358	393	451	639	789
asumistukiosuus	105	118	132	181	209	219
Sijoitusomaisuuden tuotot	168	159	182	224	234	206
Muut tuotot	5	1	1	17	13	2
Yhteensä	5 589	6 388	7 342	8 701	9 353	10 416
Kulut						
Eläkkeet	5 558	5 902	6 945	7 930	8 827	10 651
kansaneläkkeet	5 103	5 427	6 354	7 243	7 968	9 649
perusosat/pohjaosat	1 667	1 804	2 038	2 317	2 580	2 843
tukiosat	1 938	2 047	2 296	2 622	2 871	
tukilisät/lisäosat	1 047	1 080	1 421	1 574	1 695	5 930
asumistuet	213	240	276	372	429	439
avuttomuuslisät	173	193	225	265	308	354
vaimolisät	—	—	33	26	19	13
lapsikorotukset	65	63	65	67	66	70
perhe-eläkkeet	150	153	173	198	213	275
rintamasotilaseläkkeet	268	282	314	424	558	631
lapsen hoitotuet	36	40	46	65	88	96
Muut etuudet	41	51	58	80	105	127
Toimieläkevastuu 31.12.1979	—	338 ^{b)}	—	—	—	—
Hallintokulut	135	151	198	270	271	328
Yhteensä	5 733	6 442	7 143	8 280	9 203	11 106

a) Kansaneläkelaitoksen arvio.

b) Toimieläkevastuu katettiin kokonaan v. 1979. Vuodesta 1980 lähtien toimieläkevastuun kasvu sisältyy hallintokuluihin.

50. Sairausvakuutuslain mukaiset tuotot ja kulut, miljoonaa markkaa

	1978	1979	1980	1981	1982	1983 ^{a)}
Tuotot						
Vakuutusmaksut	1 653	2 043	2 392	2 808	3 495	3 354
vakuutettujen maksut	625	753	942	1 114	1 231	1 353
työnantajain maksut	1 028	1 290	1 450	1 692	2 264	2 001
Takautumissuoritukset	85	73	72	65	46	11
Sijoitusomaisuuden tuotot	89	66	63	91	87	32
Muut tuotot	0	0	—	—	4	—
Valtion rahoitusosuus	—	—	—	—	363	1 837
Yhteensä	1 827	2 182	2 527	2 961	3 995	5 234
Kulut						
Suoritukset vakuutetuille ¹⁾	1 531	1 657	1 777	1 944	3 800	4 514
päivärahat	397	395	397	401	1 337	1 626
äitiysrahat	356	412	439	476	1 250	1 534
lääkekorvaukset	519	561	620	699	760	830
lääkärinpalkkiokorvaukset	73	85	90	93	112	130
tutkimus- ja hoitokorvaukset	74	87	94	101	143	177
matkakorvaukset	112	117	137	174	198	217
Työterveyshuolto	132	106	74	168	211	303
Muut etuudet	29	32	39	46	52	57
Suoritukset terveyskeskuksille	186	204	246	351	153	48
Suoritukset Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle	—	—	—	—	5	17
Toimieläkevastuu 31.12.1979	—	305 ^{b)}	—	—	—	—
Hallintokulut	203	227	330	348	418	506
Yhteensä	2 081	2 531	2 466	2 857	4 639	5 445

a) Kansaneläkelaitoksen arvio.

b) Toimieläkevastuu katettiin kokonaan v. 1979. Vuodesta 1980 lähtien toimieläkevastuun kasvu sisältyy hallintokuluihin.

1) Sisältää myös työpaikkakassojen kautta maksetut korvaukset.

51. Kansaneläkelaitoksen sijoituskanta vuoden lopussa, miljoonaa markkaa

	1978	1979	1980	1981	1982
Kansaneläkerahaston varat					
Pitkäaikaiset lainat	298	650	1 400	2 048	2 145
yhteisöyritykset	265	625	1 198	1 635	1 603
maa-, metsä- ja kalatalous, metsästys	—	—	—	—	—
kaivos- ja muu kaivannaistoiminta	1	0	—	2	2
teollisuus	42	342	820	1 119	1 159
sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	218	282	355	434	363
rakennustoiminta	—	—	—	—	0
tukku- ja vähittäiskauppa, ravitsemis- ja majoi- tustoiminta	2	0	4	19	18
kuljetus, varastointi ja tietoliikenne	1	0	9	61	61
rahoitus-, vakuutus-, kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta	1	1	0	—	—
yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelukset	0	—	—	—	—
julkisyhteisöt	32	25	198	410	533
valtio	—	—	150	332	444
kunnat	32	25	48	78	89
muut julkisyhteisöt	0	0	0	—	—
yksityiset voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	1	0	4	3	9
Osakkeet ja obligaatiot	161	169	177	182	191
yhteisöyritykset	157	163	171	176	182
julkisyhteisöt	—	—	—	—	—
rahoituslaitokset	4	6	6	6	9
Lyhytaikaiset lainat	1 100	749	388	27	10
Yhteensä	1 559	1 568	1 965	2 257	2 346
Sairausvakuutusrahaston varat					
Lyhytaikaiset lainat	708	564	773	849	522

52. Brutto- ja nettoveroaste, prosenttia markkinahintaisesta bruttokansantuotteesta

	Verot ja pakolliset maksut					Vastikkeettomat tulonsiirrot yksityiselle sektorille					Nettosiirot yksityiseltä sektorilta (nettoveroaste)
	Yhteensä (bruttoveroaste)	Välittömät verot	Väliilliset verot	Sosiaaliturvamaksut	Pakolliset maksut ja sakot	Yhteensä	Tuki-palkkiot	Sosiaalivakuutusetuudet	Sosiaalivastukset	Muut tulonsiirrot	
1961.....	25,9	9,9	12,9	2,5	0,5	8,4	2,5	3,6	1,2	1,1	17,5
1962.....	27,0	10,6	13,1	2,8	0,5	8,7	2,5	3,9	1,2	1,2	18,3
1963.....	26,5	10,5	12,5	2,9	0,5	9,3	3,1	3,8	1,2	1,2	17,2
1964.....	27,9	11,6	12,4	3,3	0,5	9,8	3,5	3,9	1,2	1,3	18,0
1965.....	28,8	12,0	12,8	3,6	0,4	10,1	3,2	4,3	1,2	1,4	18,7
1966.....	30,0	12,9	13,1	3,7	0,4	10,6	3,3	4,8	1,2	1,3	19,4
1967.....	31,8	13,0	14,1	4,3	0,4	10,8	3,0	5,3	1,2	1,3	21,0
1968.....	32,2	13,1	14,5	4,2	0,4	10,5	2,9	5,3	1,2	1,2	21,7
1969.....	31,4	12,9	14,0	4,1	0,4	10,3	3,0	4,9	1,2	1,3	21,0
1970.....	31,7	13,4	13,6	4,4	0,3	10,2	3,0	4,8	1,2	1,3	21,5
1971.....	33,5	14,3	13,9	4,9	0,3	10,8	2,9	5,3	1,2	1,4	22,7
1972.....	33,4	14,4	13,9	4,8	0,3	10,8	2,8	5,1	1,5	1,4	22,6
1973.....	34,3	15,1	13,6	5,2	0,3	10,0	2,5	4,9	1,2	1,4	24,3
1974.....	34,1	15,5	12,9	5,4	0,3	11,2	3,4	5,1	1,2	1,5	22,9
1975.....	36,0	16,7	12,8	6,1	0,4	12,4	4,1	5,5	1,3	1,4	23,6
1976.....	39,2	19,3	13,1	6,4	0,4	13,0	4,2	5,8	1,5	1,4	26,2
1977.....	38,5	17,9	14,0	6,2	0,4	13,5	4,1	6,1	1,9	1,4	25,0
1978.....	36,2	15,7	14,6	5,5	0,4	13,5	3,9	6,1	2,1	1,4	22,7
1979.....	34,7	14,7	14,6	5,0	0,5	13,3	4,4	5,5	2,0	1,5	21,4
1980.....	34,7	15,0	14,5	4,8	0,4	12,6	4,1	5,3	1,8	1,4	22,0
1981.....	36,3	16,4	14,8	4,7	0,4	12,9	4,2	5,4	1,8	1,5	23,4
1982*.....	36,2	16,1	15,0	4,6	0,4	13,9	4,3	6,1	2,0	1,6	22,3

53. Maksutase, miljoonaa markkaa

	1981			1982*		
	Tulot	Menot	Netto- tulot	Tulot	Menot	Netto- tulot
Vaihtotase						
Tavarat (kauppatase).....	60 308	61 269	— 961	63 026	64 751	—1 725
Tavarakaupan korjaukset ¹⁾	— 48	428	— 476	— 83	417	— 500
Kuljetus ja tietoliikennepalvelukset.....	5 335	2 074	3 261	5 227	2 380	2 847
Ulkomaisten kotitalouksien ostot Suomessa/suomalaisien kotitalouksien ostot ulkomailla.....	3 064	2 659	405	2 861	3 147	— 286
Muut.....	4 908	3 622	1 286	4 465	3 653	812
Tavaroiden ja palvelusten tase	73 567	70 052	3 515	75 496	74 348	1 148
Tuotannon tekijäkorvaukset.....	3 204	7 446	—4 242	3 612	8 840	—5 228
Tulonsiirrot.....	1 786	2 270	— 484	2 183	2 801	— 618
Vaihtotase	78 557	79 768	—1 211	81 291	85 989	—4 698
Epätarkat ja poisjääneet erät.....			1 528			1 112
	Nettomuutos			Nettomuutos		
	Varat	Velat	Netto- varat	Varat	Velat	Netto- varat
Pääomatase						
Yksityiset.....	+ 2 986	+ 2 720	+ 266	+ 1 711	— 829	+ 2 540
Pitkäaikainen pääoma.....	+ 1 267	+ 1 543	— 276	+ 2 476	+ 1 296	+ 1 180
Lainoja nostettu.....	+ 1 622	+ 4 383	—2 761	+ 2 486	+ 4 156	—1 670
Lainoja maksettu takaisin.....	—1 096	—2 911	+ 1 815	— 1 243	— 2 847	+ 1 604
Muu pitkäaikainen pääoma.....	+ 741	+ 71	+ 670	+ 1 233	— 13	+ 1 246
Lyhytaikainen pääoma.....	+ 1 719	+ 1 177	+ 542	— 765	— 2 125	+ 1 360
Julkinen.....	+ 233	+ 2 167	—1 934	+ 246	+ 3 197	—2 951
Lainoja nostettu.....	+ 75	+ 2 731	—2 656	+ 51	+ 3 836	—3 785
Lainoja maksettu takaisin.....	— 2	— 633	+ 631	— 6	— 738	+ 732
Muu pääoma.....	+ 160	+ 69	+ 91	+ 201	+ 99	+ 102
Suomen Pankki.....	+ 898	— 852	+ 1 750	+ 2 049	+ 2 168	— 119
Lainoja nostettu.....	—	—	—	+ 2 234	—	+ 2 234
Lainoja maksettu takaisin.....	—	— 73	+ 73	—	— 199	+ 199
Muu pääoma.....	+ 898	— 779	+ 1 677	— 185	+ 2 367	—2 552
Muut rahalaitokset.....	+ 3 689	+ 3 454	+ 235	+ 8 816	+ 11 872	—3 056
Lainoja nostettu.....	+ 27	+ 1 198	—1 171	+ 59	+ 2 221	—2 162
Lainoja maksettu takaisin.....	— 26	—1 026	+ 1 000	— 33	— 937	+ 904
Muu pääoma.....	+ 3 688	+ 3 282	+ 406	+ 8 790	+ 10 588	—1 798
Pääomatase	+ 7 806	+ 7 489	+ 317	+ 12 822	+ 16 408	—3 586

¹⁾ Erään sisältyvät pääasiassa viennin ahtauskustannukset, laivojen ja lentokoneiden polttoainetäydennykset sekä tuonnin arvostuskorjaus.

54. Rahalaitosten otto- ja antolainaus vuoden lopussa sekä liikepankkien keskimääräinen keskuspankkivelka, miljoonaa markkaa

	1978	1979	1980	1981	1982
Ottolainaus ¹⁾					
Talletukset.....	47 862	55 918	64 905	75 077	84 798
Shekki- ja postisiirtotilit	7 615	9 666	10 275	11 622	14 078
Yhteensä	55 477	65 584	75 180	86 699	98 876
Antolainaus					
Markkamääräinen	54 241	62 927	72 813	83 694	96 478
Ulkomaan rahan määräinen	5 203	6 010	9 011	9 971	13 770
Yhteensä	59 444	68 937	81 824	93 665	110 248
Liikepankkien keskuspankkivelka (vuosikeskiarvo)	3 573	2 629	4 963	4 088	3 166

¹⁾ Ml. ulkomaan rahan määräinen.

*Liite n:o 2 Hallituksen esitykseen Eduskunnalle
valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1984*

**VALTIONTALouden MENOKEHITYS
VUOTEEN 1988**

SISÄLLYS

	Sivu
1. Keväällä julkaistu katsaus keskipitkän ajan näkymiin	3
2. Vuoden 1984 tulo- ja menoarvioesitys ja tarkistettut valtiontalouden keskipitkän ajan menolaskelmat	5
3. Menokehityksen piirteitä tehtävälueittain	6
Liite: Valtion menotalouden näkymät tehtäväryhmittäin ja menolajeittain	9

Taulukoissa käytettyjä lyhenteitä ja symboleja:

TP	= tilinpäätös
TMA	= tulo- ja menoarvio
LMA	= lisämenoarvio
TMAE	= tulo- ja menoarvioesitys
VTS	= valtiontalouden suunnitelma
0	= suure on pienempi kuin puolet käytetystä yksiköstä
—	= ei mitään ilmoitettavaa

Pyöristysten vuoksi eivät kaikkien taulukoiden summat täsmää.

1. Keväällä julkaistu katsaus keskipitkän ajan näkyymiin

Valtiovarainministeriö julkaisi viime kesäkuussa katsauksen kansantalouden ja valtiontalouden kehitysnäkyymiin vuoteen 1988, jossa käsiteltiin laajasti taloudellisia näkymiä ja talouspolitiikan vaihtoehtoja. Katsauksen tarkoituksena oli tarjota pohja talouspoliittiselle keskustelulle ja päätöksenteolle seuraavan vuoden budjettiratkaisujen ollessa vielä avoinna ja osittain korvata tulo- ja menoarvioesitykseen aiemmin liittynyt katsaus kansantalouden ja valtiontalouden keskipitkän ajan kehitysnäkyymiin.

Kansainvälisestä kehityksestä todettiin OECD-maiden keskimääräisen vuotuisen talouskasvun jäävän vain runsaaseen 2 prosenttiin seuraavien viiden vuoden aikana, mikä tosin ylittäisi tänä vuonna päättyvän viisivuotisjakson kasvunopeuden, mutta alittaisi selvästi 1970-luvun kasvuvauhdin. Suomessa tuotannon nopea kasvu taitui kuitenkin v. 1981, minkä jälkeen työttömyysaste on pysytellyt nykyisellä korkealla tasolla. Hidastuneeseen kasvuun on vaikuttanut keskeisesti Suomen viennin heikko kehitys, joka on johtunut maailmantalouden lamasta ja muita maita nopeammasta hinta- ja kustannustason noususta. Viime aikoina kansantalouden kehitysedellytyksiä on huonontanut myös valtiontalouden tasapainon heikkeneminen.

Valtion menot kasvoivat viisivuotiskautena 1978—1982 määrältään keskimäärin 3,8 prosentin vuosivauhtia, ja vuoden 1983 kasvuksi arvioitiin 6,5 %. Tulevaa menokehitystä on arvioitu peruslaskelman avulla, joka pohjautuu muuttumattomaan tavoitetasoon, jo tehtyihin päätöksiin ja hyväksytyihin suunnitelmiin. Peruslaskelma perustuu ministeriöissä laadittuihin hallinnonalojen peruslaskelmiin, jotka on valtiovarainministeriössä lähtökohdiltaan ja oletuksiltaan yhtenäistetty. Keväällä 1983 laaditun peruslaskelman mukaan menot kasvaisivat määrällisesti vuoden

1983 varsinaisen tulo- ja menoarvion tasosta vuoteen 1988 keskimäärin 2,6 prosentin vuosivauhtia. Kun velanhoitomienot lisääntyisivät 15 prosentin vauhtia, jäisi muiden menojen vuosikasvuksi keskimäärin vain 1,1 %. Peruslaskelmassa menojen kasvu kuitenkin aina painottuu ajanjakson alkuun, mikä nykytilanteessa on ongelmallista.

Peruslaskelmakin antaa vain erään lähtökohdan valtion menojen tulevan kehityksen arvioimiseen, sillä aina ilmaantuu uusia menotarpeita ja muita lisäyksiä, joita ei voida ottaa ennakolta huomioon.

Kun parin lähivuoden aikana tavoitteena on rajoittaa bruttoveroasteen nousu yhteen prosenttiyksikköön, supistaa valtion lainanottoa sekä varautua suhdannekehityksen heikentymiseen ja uusiin menotarpeisiin, budjettitalouden menojen tavoitteita on keskipitkän ajan suunnittelussa jouduttu tiukentamaan. Valtiovarainministeriö päätyi viime keväänä alustavasti kannanottoihin, jotka esitettiin tehtävälueittain ja menolajeittain täsmällisesti katsauksen liitteessä. Näiden mukaan menot määrällisesti kasvaisivat vuoden 1983 varsinaisen tulo- ja menoarvion pohjalta vuoteen 1988 keskimäärin 2,0 % vuodessa. Kun velanhoitomienot kasvavat nopeasti, jäisi muiden menojen kasvutaraksi vain 0,5 % vuodessa. Riittävän liikkumatilan luomiseksi suunnittelukauden loppuvuosille todettiin, että menovolyymin (pl. velanhoito) tulisi supistua v. 1984 selvästi eikä se vielä v. 1985 saisi kääntyä nousuun. Vuoden 1984 tulo- ja menoarvioesityksen valmistelu käynnistyykin valtiovarainministeriössä tältä pohjalta.

Kunnallistalouden rahoitusaseman todettiin katsauksessa tulevan säilymään keskimäärin keveänä, jos kuntien menot ja valtionavut kasvavat valtakunnallisten suunnitelmien mukaisesti. Val-

tiontalouden kannalta tilanteen katsottiin kuitenkin muodostuvan kasvavien valtionosuuksien takia kestävämmäksi, minkä vuoksi kuntien kulutus- ja investointimenoja arvioitiin jouduttavan ohjaamaan ja valtionosuuksista neuvottelemaan siten, että kohtuuton valtion rahoitusase-
man vaikeutuminen vältetään.

Sosiaalivakuutuksen osalta rahoitusongelmien nähtiin vaikeuttavan työvoimakustannusten nousun hillitsemiseksi noudatetun maksujen alentamispolitiikan jatkamista. Kansaneläkeuudistuksen seuraavien vaiheiden toteuttaminen nostaa maksettavien etuuksien tasoa samanaikaisesti, kun jo toteutettu sairausvakuutuksen uudistus on aiheuttanut suurta menojen kasvua. Nykyisillä maksuperusteilla rahoitusvajauksen kattaminen merkitsee tuntuvaa valtion varoilla peitettävää lisärahoitustarvetta.

Katsauksessa hahmoteltiin kaksi vaihtoehtoa kansantalouden keskipitkän ajan kehitykselle. Passiivisessa vaihtoehdossa inflaatiövauhti olisi

menneiden vuosien tapaan Suomessa jatkuvasti nopeampaa kuin kilpailijamaissamme, mikä johtaisi heikkoon vientikehitykseen, kokonaistuotannon kasvun jäämiseen keskimäärin vain runsaaseen 2 prosenttiin sekä työttömyyden kohoamiseen 230 000 henkeen vuonna 1988. Tavoitevaihtoehdossa todettiin työllisyyden, tuotannon ja viennin riittävän kohottamisen edellyttävän hintakilpailukyvyyn parantamista, mikä edellyttäisi hyvin pidättyvää tulopolitiikkaa. Jos kuntien kulutusmenojen kasvua hidastettaisiin riittävästi ja kansaneläkelaitoksen taloudessa noudatettaisiin hahmoteltua linjaa, veroasteen pitäminen tavoitellulla tasolla olisi mahdollista. Tässä vaihtoehdossa kokonaistuotannon kasvu nopeutuisi yli 3 prosenttiin ja työttömyysaste voisi jonkin verran alentua tämänvuotisesta. Suotuisampi kansantalouden kehitys antaisi tilaa valtion muiden kuin velanhoitomenojen kasvun nopeutumiselle tarkastelujakson lopulla.

2. Vuoden 1984 tulo- ja menoarvioesitys ja tarkistettut valtiontalouden keskipitkän ajan menolaskelmat

Vuoden 1984 tulo- ja menoarvioesityksen menot ovat määrällisesti 5 % suuremmat kuin kuluvan vuoden varsinaisessa tulo- ja menoarviossa, mikä ylittää keväällä laaditun valtiovarainministeriön alustavan kannan mukaisen keskimääräisen menojen kasvuvauhdin vuoteen 1988. Verrattuna vuoden 1983 kassamenoarvioon vuoden 1984 menovolyymien kasvu on vajaa 2 %.

Hallinnonalojen menolaskelmat on tarkistettu vuoden 1984 tulo- ja menoarvioesityksen mukaiselle tasolle. Jäljempänä esitetään taulukoissa valtiovarainministeriön kannan mukainen menolaskelma.

Valtiovarainministeriön kannan mukaan menojen kokonaiskasvu olisi nelivuotiskaudella 1985—1988 keskimäärin 1,3 % vuodessa. Tälle ajanjaksolle oli keväällä julkaistussa katsauksessa valtiovarainministeriön alustavan kannan mukainen menojen kasvuvauhti keskimäärin 1,7 %, joten menotavoitteita on jouduttu tiukentamaan. Kun vuoden 1984 tulo- ja menoarviossa menojen

volyyymi kasvaa 5 %, muodostuu viisivuotisjakson 1984—1988 kasvuvauhdiksi kuitenkin noin 2 %, mikä on lähellä keväällä tavoitteeksi asetettua kasvuvauhtia. Muut kuin velanhoitomenot saisivat lähivuosina kasvaa edelleen vain vajaan prosentin vuosivauhtia, sillä valtionvelasta aiheutuvat menot kasvavat nopeasti, etenkin vuonna 1986, ja täyttävät jokseenkin kokonaan menojen kokonaiskasvuvaran. Suunnittelukauden menojen keskimääräiskasvun suhteellinen hitaus johtuu osaltaan siitä, että kauden viimeisinä vuosina muut kuin velanhoitomenot hieman supistuisivat, suunnitteluvuosien etäisyyden johdosta.

Luvussa 3 esitetään muutamia keskeisiä piirteitä lähivuosien menokehityksestä tehtäväalueittain. Kuvauksen jälkeen seuraavissa taulukoissa menot esitetään valtiovarainministeriön kannan mukaisina kiintein hinnoin. Kunkin tehtäväalueen menot on esitetty tehtäväryhmittäin ja menolajeittain. Yhteenvetotaulukossa on esitetty keskimääräinen vuotuinen volyymin muutos.

3. Menokehityksen piirteitä tehtäväalueittain

Yleisen hallinnon (taulu 1) kehittämiseen ja toiminnan tehostamiseen sekä hallinnon palvelukyvyn parantamiseen tähtäviä toimenpiteitä jatketaan.

Kehitysyhteistyöpolitiikassaan Suomi tähtää YK:n asettamien tavoitteiden saavuttamiseen ja tukee pyrkimystä uuden kansainvälisen talousjärjestyksen toteuttamiseksi. Taloudellisten mahdollisuuksien puitteissa kehitysyhteistyövaroja on tarkoitus lisätä siten, että voitaisiin päästä 0,7 prosentin bruttokansantuoteosuuteen. Taloudellisen kehityksen epävarmuuden vuoksi kehitysyhteistyömenojen lisäämisen ajoitusta on kuitenkin arvioitava vuosittain.

Yleisen hallinnon menoihin taulussa 1 sisältyvät myös valtiovarainministeriön pääluokkaan budjetoidut kehitysyhteistyömenot, mutta eivät kehitysyhteistyömenoksi hyväksyttävät hallintomenot. Elintarvikkeiden vientitukea ei lueta kehitysyhteistyömenoihin kuuluvaksi. Vuoden 1984 tulo- ja menoarvioesitykseen sisältyy kehitysyhteistyömenoksi hyväksyttävii menoja yhteensä 1 128 milj. markkaa.

Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden tehtäväalueella (taulu 2) tavoitteena on mm. turvata riittävien poliisipalvelujen saanti koko maassa varusteita ja kalustoa parantamalla sekä purkaa oikeushallinnon jutturuuhkia. Vankeinhoidossa tavoitteena on suoriutua enintään nykyisellä investointitasolla. Valtion osallistumista kuntien palo- ja pelastustoimen menojen rahoittamiseen joudutaan edelleen jarruttamaan. Rajavartiolaikoksessa uusitaan vanhentunutta aluskantaa.

Maanpuolustuksen (taulu 3) menoihin vaikuttaa asevelvollisten lukumäärän aleneminen suunnittelukaudella 35 000:sta 32 000:een. Kertausharjoituksissa koulutettavien määrää lisätään ja keskimääräistä kestoaikaa pidennetään asteittain.

Puolustusmateriaalihankintojen tavoitteena on nykyisen suorituskyvyn kehittäminen. Materiaalisen valmiuden kehittämisen painopiste on maavoimissa ja erityisesti sen liikkuvuuden ja tulivoiman parantamisessa. Meripuolustuksen hankinnat painottuvat suunnittelukaudella taisteluneisiin. Ilmapuolustuksen keskeisimpiä hankintoja ovat torjuntahävittäjien uusiminen ja lisääminen sekä valvontajärjestelmän uusinnan loppuunsaattaminen. Rakentamisen painopiste siirtyy suunnittelukaudella Etelä- ja Keski-Suomeen sekä vanhentuneen rakennuskannan peruskorjaukseen ja perusparannukseen.

Taloudellisen maanpuolustuksen menot koostuvat lähinnä polttonesteiden varmuusvarastoinnista, joka rahoitetaan varmuusvarastointimaksulla. Myös muiden huoltovarmuuden kannalta tärkeiden, tuonnin varassa olevien tuotteiden varmuusvarastointia lisätään. Tätä täydentävää turva- ja velvoitevarastointia kehitetään.

Kouluikäisen väestön kokonaismäärässä ei lähi-vuosina tapahdu olennaisia muutoksia, joten *opetuksen, tieteen ja kulttuurin* (taulu 4) tehtäväalueen menokehitys jatkuu melko tasaisena. Peruskoulun oppilasmäärä ei lähivuosina olennaisesti muutu. Lukion oppilasmäärä vähenee suunnittelukaudella noin 16 000 oppilaalla. Ammattillisten oppilaitosten oppilasmäärä lisääntyy keskiasteen koulutuksen kehittämisestä annetun lain mukaisesti noin 6 000 oppilaalla.

Peruskoulun menolaskelmassa on otettu huomioon uusien koululakien ennakoituiden vaikutukset ja ammattiopetuksen menolaskelmassa ammattillisten oppilaitosten uuden rahoituslain ja siihen liittyvien eräiden muiden lakien taloudelliset vaikutukset. Korkeakoululaitoksen kehittämislaki on voimassa vuoden 1986 loppuun asti. Aikuiskoulutukseen kuuluvan työllisyyskoulutuksen menokehitys pohjautuu työvoimaministeriön

työllisyysarvioihin. Opintotuen mitoitus perustuu tehtyjen päätösten mukaiseen opintotuen tasoon ja opiskelijamäärän kasvuun.

Terveydenhuoltoa (taulu 5) kehitetään vuosille 1984—1988 hyväksytyin valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti. Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain tullessa voimaan on terveydenhuollon ja sosiaalihuollon yhteistoiminnalle aikaisempaa paremmat edellytykset palvelujen kehittämisessä, erityisesti pitkäaikaissairaiden hoidon tehokkaaksi järjestämiseksi.

Terveyskeskuksiin palkataan viisivuotiskaudella yhteensä 3 650 henkilöä, jolloin henkilöstön määrä lisääntyy vuosittain keskimäärin 1,7 prosentilla. Henkilökuntaa ja muita voimavaroja ohjataan pääasiallisesti alueille, joilla terveyskeskusten tuottamat palvelut ovat asukasmäärään nähden vähäiset.

Erikoissairaanhoidossa yleisenä tavoitteena on toiminnallisen porrastuksen ja yhteistoiminnan kehittäminen sairaanhoitolaitosten kesken sekä terveyskeskusten ja sosiaalihuollon kanssa. Sairaanhoitolaitosten henkilöstölisäys on viisivuotiskaudella kaikkiaan lähes 2 400 henkilöä eli keskimäärin 0,8 prosenttia vuodessa.

Sosiaaliturvan tehtäväalueella (taulu 6) parane toimeentuloturvan osalta erityisesti eläketurva ennen suunnittelukauden alkua kansaneläkeuudistuksen II b-vaiheen tultua voimaan vuoden 1984 alussa ja III-vaiheen vuoden 1985 alussa. Tarvittavat siirrot valtion budjettitaloudesta kansaneläkelaitokselle vähenevät suunnittelukauden loppua kohti selvästi. Suunnittelukaudella selvitetään edelleen mahdollisuuksia työttömyysturvajärjestelmän uudistamiseen. Perheturvan osalta lapsiperheiden asemaa pyritään parantamaan mm. korottamalla lapsilisiä. Sairausvakuutusjärjestelmässä ei suunnittelukaudella arvioida tapahtuvan olennaisia muutoksia.

Vuoden 1984 alusta voimaan tulevat sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelua ja valtionosuutta koskeva laki sekä sosiaalihuoltolaki luovat edellytyksiä sosiaalipalvelujen suunnitelmalliselle ja palvelurakenteen osalta tarkoituksenmukaiselle kehittämiselle. Sosiaalipalvelujen kehittäminen on edelleen julkisen talouden kehittämisessä painopistealue. Suunnittelukaudella sosiaalipalvelujen kehittämistä jatketaan taloudellisten mahdollisuuksien sallimissa puitteissa, mikä merkitsee aiempiin vuosiin verrattuna hidastuvaa kasvua. Palvelujen kehittämisen painopiste on vanhus-

tenhuollon edellytysten parantamisessa sekä muiden jälkeijäänneiden sosiaalihuollon palvelujen, kuten lasten ja nuorten huollon kehittämisessä. Sosiaalipalvelujen henkilökuntaa lisätään viisivuotiskaudella kaikkiaan lähes 11 400 henkilöllä eli keskimäärin 2,4 prosentilla vuosittain. Palveluista perittävien maksujen osuus palvelujen tuottamisesta aiheutuvista menoista on tarkoitus säilyttää suunnittelukaudella vähintään vuoden 1984 tasolla.

Asumisen ja ympäristön (taulu 7) tehtäväalueen menojen suunta on supistuva, sillä asuntotuotannon tarve vähenee edelleen ja rakentamisen painopiste siirtyy korjaus- ja parannustoimenpiteiden suuntaan. Asuntorahoitusta pyritään uudistamaan. Tarkoituksena on asteittain supistaa valtion suoraa lainanantoa ja korvata sitä muulla tuella. Asunto-olojen parantamiseen tärkeitä toimenpiteitä tehostetaan ja pyritään rajoittamaan erimuotoista yleistukea avun lisäämiseksi ensijaisessa tarpeessa oleville ryhmillä. Eriytyistä huomiota kiinnitetään eri tukimuotojen yhteensovittamiseen ja niiden joustavaan kehittämiseen asuntopolitiikan tavoitteet ja valtiontalouden rajoitteet yhdistävällä tavalla.

Ympäristöministeriön toiminnan alkaminen lisää huomiota luonnonsuojeluun, ympäristövaikutusten pitämiseen hallittuna, rakennetun ympäristömme parantamiseen sekä yleensä ympäristönhoidon taloudellisesti järkevän kokonaisuuden turvaamiseen. Ympäristöhallinto pyritään saamaan tehokkaaksi.

Työvoiman (taulu 8) ohjauksen menoihin sisältyvät työvoima-asiain piiri- ja paikallishallinto, työvoiman liikkuvuuden edistäminen sekä työrajoitteisten työvoimapalvelu.

Pääpaino työllisyyden hoidossa on yleisessä talouspolitiikassa, jota erityistoimenpiteet täydentävät. Erittelemättömät työllisyysmenot muodostuvat valtion työllisyystötehtävien palkoista, valtionavusta työttömyyden lieventämiseen ja sijoitusmenoista työllisyyden turvaamiseksi. Näiden kehitykseen vaikuttaa oleellisesti työllisyystilanne.

Maa- ja metsätalouden (taulu 9) tehtäväalueella maataloustuotteiden markkinointimenojen arvioidaan supistuvan suunnittelukaudella hieman ylituotannon vähenemisen ja toteutettavien tuotannon ohjaamis- ja tasapainottamistoimenpiteiden lisäämisen johdosta. Viljan varmuusvarasto-

jen rahoittaminen lisää jonkin verran valtion viljavarastolle osoitettavia varoja.

Metsätalouden ja puuntuotannon pitkän ajan kehittämisohjelmaa valmistellaan mm. talousneuvoston piirissä. Metsähallinnon ja metsälainsäädännön aineellista uudistamista jatketaan samalla komiteatyön pohjalta. Metsänparannusvarejojen tason arvioidaan pysyvän suunnittelukaudella suunnilleen ennallaan.

Liikenteessä (taulu 10) teiden kunnossapidon volyymi tulee suunnittelukaudella kasvamaan ja teiden tekemisen taso pysymään jokseenkin vuoden 1984 tasolla. Useita merkittäviä meriväylähankkeita toteutetaan, mutta sisävesiliikennettä palvelevia uusia, suuria väylähankkeita ei ole tarkoitus aloittaa. Ilmaliikenteen investointien pääpaino kohdistuu laiteinvestointeihin.

Valtionrautateillä on jo aloitettu laitoksen talouden tervehdyttämiseksi toimenpiteitä, joita on tarkoitus jatkaa ja laajentaa siten, että vuoteen 1991 mennessä saavutetaan tavoitteeksi asetettu alijäämän supistuminen 500 milj. markalla vuoden 1982 kustannustasossa laskettuna. Rautatieliikenteen investointien taso säilyy jokseenkin nykyisellään. Posti- ja telelaitoksen investointien tasoa on voitu alentaa koko maan televerkon automatisoinnin tultua loppuun suoritetuksi. Teleliikenteen ja myös postiliikenteen suhteellisen voimakkaana jatkunut kasvu kuitenkin edellyttää, että investointien tasoa voitaisiin jonkin verran nostaa.

Liikenneministeriön hallinnonalalla toteutetaan suunnittelukaudella useita merkittäviä organisaatiouudistuksia.

Teollisuuden ja muiden elinkeinojen (taulu 11) tehtävääalueen menoja pyritään kohdentamaan erityisesti tuotantotoiminnan reaalista kilpailukykyä tukevaan suuntaan, jolloin painopis-

tealueita ovat tutkimus- ja kehitystoiminta sekä liikkeenjohtotaidon ja kansainvälisen markkinoinnin kehittäminen. Näiden osuutta kokonaismenoista lisätään edellyttäen, että muiden menojen, kuten yritysten aineellisten investointien rahoitustuen osuutta voidaan vastaavasti vähentää.

Muita keskeisiä osa-alueita ovat energiahuolto, jossa tulevat ratkaistaviksi uuden sähköntuotantokapasiteetin rakentamisvaihtoehdot, tuotanto-toiminnan alueellinen edistäminen sekä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaedellytysten kehittäminen. Valtionyhtiöiden toiminta- ja osingonjakopolitiikan selkeyttämiseen tähtäviä toimenpiteitä jatketaan.

Yritysten rahoitustukijärjestelmän tehokkuuden parantamiseksi vähennetään toimenpiteiden hajanaisuutta ja päällekkäisyyttä, selkeytetään rahoitustuen muotoja ja myöntämisperusteita sekä lisätään lainojen ja korkotuen osuutta vähentäen vastaavasti ns. vastikkeettoman tuen osuutta.

Muut menot (taulu 12) koostuvat lähinnä valtionvelan hoidosta, valtion maksamista eläkkeistä ja yleisavustuksista kunnille sekä siirroista Ahvenanmaan maakunnalle.

Laskelma valtionvelasta aiheutuvista menoista perustuu oletukseen, että lainanotto on 9 mrd mk vuonna 1985 ja 10 mrd mk vuosina 1986—1988. Mainitullakin lainanotolla velanhoitomenot kasvavat erittäin nopeasti. Keskimäärin kolmannes velanhoitomenoista aiheutuu lainanotosta, joka on otettu vuonna 1983 tai aikaisemmin. Budjettitalouden mukainen valtionvelan kanta kohoaisi vuoden 1988 loppuun mennessä runsaaseen 50 mrd markkaan.

Valtion maksamien eläkkeiden arvioidaan suunnittelukaudella kasvavan 2—3 prosenttia vuodessa. Eläkemenojen kasvun hidastamiseen tähtäviä toimenpiteitä jatketaan.

Valtion menotalouden näkymät tehtäväryhmittäin ja menolajeittain

Taulukko 1. Yleinen hallinto, milj. mk
(vuodet 1985—1988 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1984 hinnoin)

	1982 TP	1983 TMA + LMA	1984 TMAE	1985 VTS	1986 VTS	1987 VTS	1988 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>							
Ylin päätöksenteko	160	183	174	169	169	174	176
Valtiovarainhallinto	1 030	1 150	1 228	1 163	1 164	1 154	1 154
Ulkoasiainhoito	543	560	549	549	546	542	542
Kansainvälinen kehitysyhteis- työ	793	977	1 212	1 116	1 227	1 416	1 606
Muu yleinen hallinto	1 133	1 317	1 445	1 575	1 460	1 480	1 518
Yhteensä	3 659	4 188	4 607	4 572	4 565	4 767	4 996
<i>Menolajeittain:</i>							
Kulutuset	2 352	2 590	2 755	2 705	2 729	2 753	2 776
Siirtomenot	927	1 117	1 359	1 261	1 372	1 561	1 751
— elinkeinoille	17	10	15	0	0	0	0
— kotitalouksille ym.	79	95	89	89	89	89	89
— muille	831	1 012	1 255	1 172	1 283	1 472	1 662
Reaalisijoitukset	268	302	325	448	364	351	357
Finanssisijoitukset	110	177	167	157	100	100	110
Muut menot	1	2	1	1	1	1	1
Yhteensä	3 659	4 188	4 607	4 572	4 565	4 767	4 996

Taulukko 2. Yleinen järjestys ja turvallisuus, milj. mk.
(vuodet 1985—1988 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1984 hinnoin)

	1982 TP	1983 TMA + LMA	1984 TMAE	1985 VTS	1986 VTS	1987 VTS	1988 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>							
Hallinto	47	52	60	63	64	66	68
Poliisitoimi	1 060	1 126	1 185	1 201	1 202	1 203	1 218
Oikeudenkäyttö	392	441	496	495	492	492	491
Vankeinhoito	433	487	505	510	519	522	521
Palo- ja pelastustoimi sekä vä- estönsuojelu	115	174	184	178	200	233	253
Rajojen vartiointi	395	402	442	452	448	437	436
Yhteensä	2 441	2 682	2 872	2 899	2 925	2 953	2 986
<i>Menolajeittain:</i>							
Kulutuset	2 024	2 208	2 379	2 406	2 414	2 424	2 429
Siirtomenot	181	236	256	251	272	296	318
— kunnille	124	177	189	185	205	228	250
— kotitalouksille ym.	56	59	67	66	67	68	68
Reaalisijoitukset	235	237	237	241	238	232	240
Finanssisijoitukset	1	1	1	1	1	1	1
Yhteensä	2 441	2 682	2 872	2 899	2 925	2 953	2 986

Taulukko 3. Maanpuolustus, milj. mk
(vuodet 1985—1988 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1984 hinnoin)

	1982 TP	1983 TMA + LMA	1984 TMAE	1985 VTS	1986 VTS	1987 VTS	1988 VTS
<i>Tehtävoryhmittäin:</i>							
Hallinto	50	93	96	89	86	86	76
Sotilaallinen maanpuolustus ..	3 899	3 958	4 196	4 319	4 316	4 364	4 427
Taloudellinen maanpuolustus ..	205	272	293	298	303	308	313
Yhteensä	4 154	4 323	4 585	4 706	4 705	4 758	4 816
<i>Menolajeittain:</i>							
Kulutusmenot	3 734	3 823	4 072	4 189	4 184	4 231	4 291
Siirtomenot	180	262	268	271	281	296	301
— elinkeinoille	11	24	16	16	21	26	31
— kotitalouksille ym.	0	0	0	0	0	0	0
— muille	170	237	252	255	260	270	270
Realisijoitukset	231	228	236	237	230	222	214
Finanssisijoitukset	9	11	9	9	9	9	9
Muut menot	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	4 154	4 323	4 585	4 706	4 705	4 758	4 816

Taulukko 4. Opetus, tiede ja kulttuuri, milj. mk
(vuodet 1985—1988 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1984 hinnoin)

	1982 TP	1983 TMA + LMA	1984 TMAE	1985 VTS	1986 VTS	1987 VTS	1988 VTS
<i>Tehtävoryhmittäin:</i>							
Hallinto ja muut yhteiset tehtävät	133	155	165	163	160	160	160
Yleissivistävä opetus	4 655	5 067	5 584	5 619	5 659	5 715	5 700
Ammattiopetus	2 153	2 420	2 739	2 771	2 760	2 758	2 744
Korkeakouluopetus	1 544	1 689	1 790	1 838	1 853	1 860	1 881
Aikuiskoulutus	1 172	1 246	1 083	1 002	1 002	1 076	1 077
Opintoruki	516	587	662	667	672	674	676
Yleinen tutkimus	166	194	215	219	224	229	235
Kirjastot, arkistot ja museot ...	383	413	444	446	456	454	457
Taide	268	309	339	372	380	421	417
Urheilu- ja nuorisotoiminta ...	264	301	330	335	340	342	343
Kirkollishallinto	12	16	16	11	11	11	11
Yhteensä	11 266	12 396	13 367	13 444	13 518	13 701	13 700
<i>Menolajeittain:</i>							
Kulutusmenot	3 409	3 706	3 809	3 753	3 738	3 798	3 778
Siirtomenot	7 334	8 106	9 011	9 049	9 115	9 212	9 230
— kunnille	5 527	6 071	6 709	6 725	6 784	6 868	6 877
— elinkeinoille	12	26	66	71	71	71	71
— kotitalouksille ym.	1 793	2 006	2 236	2 253	2 260	2 273	2 282
— muille	1	3	0	0	0	0	0
Realisijoitukset	459	511	503	603	625	650	655
Finanssisijoitukset	65	73	43	39	40	40	37
Muut menot	0	0	1	1	1	1	1
Yhteensä	11 266	12 396	13 367	13 444	13 518	13 701	13 700

Taulukko 5. Sosiaaliturva, milj. mk
(vuodet 1985—1988 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1984 hinnoin)

	1982 TP	1983 TMA +LMA	1984 TMAE	1985 VTS	1986 VTS	1987 VTS	1988 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>							
Hallinto	165	179	194	184	185	185	186
Toimeentuloturva	6 600	9 525	10 299	11 293	11 245	10 612	10 133
Sosiaalipalvelut	2 560	2 839	4 646	4 716	4 849	4 873	4 997
Yhteensä	9 325	12 543	15 139	16 193	16 279	15 670	15 316
<i>Menolajeittain:</i>							
Kulutusmenot	213	234	259	259	261	261	262
Siirtomenot	9 095	12 293	14 873	15 927	16 012	15 404	15 050
— kunnille	1 834	2 116	3 924	4 056	4 178	4 183	4 283
— clinkeinoille	457	464	580	580	580	580	580
— kotitalouksille ym.	5 944	7 225	7 572	7 451	7 508	7 508	7 523
— muille	860	2 487	2 798	3 840	3 746	3 134	2 665
Reaalisijoitukset	15	13	7	7	6	4	4
Finanssisijoitukset	3	3	0	0	0	0	0
Yhteensä	9 325	12 543	15 139	16 193	16 279	15 670	15 316

Taulukko 6. Terveysturva, milj. mk
(vuodet 1985—1988 valtiovarainministeriön kannan mukaan v. 1984 hinnoin)

	1982 TP	1983 TMA +LMA	1984 TMAE	1985 VTS	1986 VTS	1987 VTS	1988 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>							
Tutkimuslaitokset	149	177	199	211	218	231	229
Ympäristöterveydenhuolto	269	253	271	279	275	281	286
Kansanterveystyö	2 302	2 753	3 042	3 088	3 110	3 069	3 119
Erikoissairaanhoido	3 215	3 622	3 466	3 465	3 508	3 510	3 548
Yhteensä	5 935	6 804	6 979	7 043	7 111	7 091	7 181
<i>Menolajeittain:</i>							
Kulutusmenot	179	207	232	233	234	235	235
Siirtomenot	5 735	6 556	6 713	6 758	6 813	6 785	6 878
— kunnille	5 591	6 383	6 548	6 599	6 643	6 605	6 686
— kotitalouksille ym.	144	173	165	159	170	180	191
Reaalisijoitukset	20	36	33	52	64	71	68
Finanssisijoitukset	0	5	0	0	0	0	0
Yhteensä	5 935	6 804	6 979	7 043	7 111	7 091	7 181

Taulukko 7. Asuminen ja ympäristö, milj. mk
(vuodet 1985—1988 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1984 hinnoin)

	1982 TP	1983 TMA + LMA	1984 TMAE	1985 VTS	1986 VTS	1987 VTS	1988 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>							
Hallinto	1	10	30	30	30	30	30
Ympäristön- ja luonnon- suojaus	35	50	69	69	69	69	69
Alueiden käytön suunnittelu ja rakentamisen valvonta ...	43	48	54	54	54	54	54
Asumisen edistäminen	2 995	3 369	3 449	3 196	3 027	2 853	2 676
Maanmittaus	218	235	258	257	258	258	258
Vesitalous	250	257	262	255	263	271	261
Yhteensä	3 542	3 970	4 123	3 862	3 702	3 536	3 348
<i>Menolajeittain:</i>							
Kulutusmenot	363	414	467	468	468	468	468
Siirtomenot	789	881	955	1 002	1 034	1 063	1 085
— kunnille	113	125	137	138	139	141	141
— elinkeinoille	15	11	15	14	14	14	14
— kotitalouksille ym.	653	724	775	820	851	878	900
— muille	7	21	28	30	30	30	30
Reaalisijoitukset	65	70	69	61	68	74	64
Finanssisijoitukset	2 326	2 604	2 631	2 331	2 131	1 931	1 731
Yhteensä	3 542	3 970	4 123	3 862	3 702	3 536	3 348

Taulukko 8. Työvoima, milj. mk
(vuodet 1985—1988 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden hinnoin)

	1982 TP	1983 TMA + LMA	1984 TMAE	1985 VTS	1986 VTS	1987 VTS	1988 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>							
Hallinto	48	56	56	55	54	54	54
Työvoiman ohjaus	219	261	301	304	304	304	304
Erittelemättömät työllisyys- menot	1 593	1 674	1 857	1 695	1 695	1 720	1 720
Yhteensä	1 860	1 990	2 214	2 053	2 053	2 078	2 078
<i>Menolajeittain:</i>							
Kulutusmenot	496	564	565	567	567	567	567
Siirtomenot	665	754	1 196	1 084	1 084	1 109	1 109
— kunnille	73	0	0	0	0	0	0
— elinkeinoille	5	25	128	100	100	100	100
— kotitalouksille ym.	6	10	265	238	238	263	263
— muille	581	719	803	747	747	747	747
Reaalisijoitukset	699	672	454	402	402	402	402
Yhteensä	1 860	1 990	2 214	2 053	2 053	2 078	2 078

Taulukko 9. Maa- ja metsätalous, milj. mk
(vuodet 1985—1988 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1984 hinnoin)

	1982 TP	1983 TMA + LMA	1984 TMAE	1985 VTS	1986 VTS	1987 VTS	1988 VTS
<i>Tehtävoryhmittäin:</i>							
Hallinto	42	46	52	28	28	28	28
Maa- ja metsätalouden tutki- mus- ja tarkastustoiminta ..	188	191	206	204	197	198	191
Maatalous	7 932	6 024	6 433	6 299	6 470	6 503	6 430
Metsätalous	630	540	575	574	574	574	573
Kalastus, metsästys ja porota- lous	120	138	151	150	148	150	148
Yhteensä	8 912	6 939	7 417	7 256	7 418	7 453	7 370
<i>Menolajeittain:</i>							
Kulutusmenot	269	316	348	345	347	348	348
Siirtomenot	8 224	6 336	6 778	6 633	6 802	6 837	6 764
— kunnille	51	56	30	22	22	22	22
— elinkeinoille	7 523	5 638	6 124	5 983	5 989	5 998	5 984
— kotitalouksille ym.	1	1	2	2	2	2	2
— muille	649	641	623	626	789	816	756
Reaalisijoitukset	155	124	122	120	111	110	101
Finanssisijoitukset	264	163	168	158	158	158	158
Muut menot	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	8 912	6 939	7 417	7 256	7 418	7 453	7 370

Taulukko 10. Liikenne, milj. mk
(vuoden 1985—1988 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1984 hinnoin)

	1982 TP	1983 TMA + LMA	1984 TMAE	1985 VTS	1986 VTS	1987 VTS	1988 VTS
<i>Tehtävoryhmittäin:</i>							
Hallinto	38	61	90	87	101	109	112
Tieliikenne	2 907	3 246	3 418	3 451	3 477	3 505	3 529
Vesiliikenne	461	499	533	531	626	621	621
Ilmaliikenne	253	256	265	259	263	260	262
Rautatieliikenne	1 732	1 575	1 624	1 529	1 469	1 336	1 196
Tietoliikenne	1 048	1 218	1 292	1 324	1 336	1 349	1 351
Yhteensä	6 439	6 854	7 221	7 182	7 272	7 180	7 071
<i>Menolajeittain:</i>							
Kulutusmenot	1 957	2 154	2 349	2 379	2 408	2 436	2 465
Siirtomenot	1 594	1 538	1 669	1 569	1 506	1 430	1 281
— kunnille	51	76	94	109	127	130	132
— elinkeinoille	443	518	520	518	517	516	515
— kotitalouksille ym.	67	74	89	88	91	100	103
— muille	1 032	870	966	855	771	684	531
Reaalisijoitukset	2 760	3 033	3 069	3 100	3 236	3 193	3 205
Finanssisijoitukset	128	130	135	133	123	120	120
Yhteensä	6 439	6 854	7 221	7 182	7 272	7 180	7 071

Taulukko 11. Teollisuus ja muut elinkeinot, milj. mk
(vuodet 1985—1988 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1984 hinnoin)

	1982 TP	1983 TMA +LMA	1984 TMAE	1985 VTS	1986 VTS	1987 VTS	1988 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>							
Hallinto.....	52	61	101	65	65	65	65
Teollisuuden ja muiden elinkeinojen valvonta ja tarkkailu	87	102	109	107	107	106	106
Teollisuutta ja muita elinkeinoja edistävä tutkimustoiminta	624	755	879	890	930	952	978
Teollisuutta ja muita elinkeinoja palvelevat luottolaitokset	241	261	260	248	252	235	234
Teollisuuden edistäminen	763	732	854	840	813	791	773
Energiahuolto	422	277	179	171	162	153	151
Muiden elinkeinojen edistäminen	44	59	68	67	68	66	59
Ulkomaankaupan edistäminen	390	449	242	252	260	249	239
Yhteensä	2 623	2 697	2 692	2 640	2 657	2 617	2 605
<i>Menolajeittain:</i>							
Kulutusmenot.....	633	748	843	842	857	871	886
Siirtomenot	1 215	1 315	1 182	1 153	1 114	1 058	1 022
— kunnille	10	13	15	15	16	16	16
— elinkeinoille	889	1 017	1 108	1 078	1 039	1 003	985
— kotitalouksille ym.	0	0	0	0	0	0	0
— muille	317	284	59	59	59	39	20
Reaalisijoitukset	196	189	126	126	142	137	131
Finanssisijoitukset	578	444	504	519	545	550	566
Muut menot	0	0	36	0	0	0	0
Yhteensä	2 623	2 697	2 692	2 640	2 657	2 617	2 605

Taulukko 12. Muut menot, milj. mk
(vuodet 1985—1988 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1984 hinnoin)

	1982 TP	1983 TMA + LMA	1984 TMAE	1985 VTS	1986 VTS	1987 VTS	1988 VTS
<i>Tehtäväryhmittäin:</i>							
Valtionvelka	4 580	6 558	9 311	9 932	13 070	11 643	13 469
Valtion maksamat eläkkeet ja korvaukset	2 745	3 020	3 301	3 322	3 354	3 395	3 448
Yleisavustukset kunnille yms. .	404	438	512	505	505	505	505
Muut erittelemättömät menot	122	148	146	135	138	139	142
Yhteensä	7 851	10 164	13 269	13 893	17 067	15 682	17 564
<i>Menolajeittain:</i>							
Kulutusmenot	2 974	3 356	3 639	3 623	3 676	3 718	3 774
Siirtomenot	407	446	520	513	513	513	513
— kunnille	404	437	511	504	504	504	504
— elinkeinoille	0	1	1	1	1	1	1
— kotitalouksille ym.	0	0	0	0	0	0	0
— muille	3	8	8	8	8	8	8
Reaalisijoitukset	11	13	13	13	14	15	15
Muut menot	4 459	6 349	9 097	9 743	12 864	11 437	13 263
Yhteensä	7 851	10 164	13 269	13 893	17 067	15 682	17 564

Taulukko 13. Valtion budjettitalouden menot, milj. mk
(vuodet 1985—1988 valtiovarainministeriön kannan mukaan vuoden 1984 hinnoin)

	1982 TP	1983 TMA + LMA	1984 TMAE	1985 VTS	1986 VTS	1987 VTS	1988 VTS	Keskim. menovolyymin vuosimuutos, %	
								1982/77	1988/84 VTS
<i>Tehtäväalueittain:</i>									
Yleinen hallinto	3 659	4 188	4 607	4 572	4 565	4 767	4 996	3,5	2,0
Yleinen järjestys ja turvalli- suus	2 441	2 682	2 872	2 899	2 925	2 953	2 986	4,8	1,0
Maanpuolustus	4 154	4 323	4 585	4 706	4 705	4 758	4 816	6,8	1,2
Opetus, tiede ja kulttuuri .	11 266	12 396	13 367	13 444	13 518	13 701	13 700	2,0	0,6
Sosiaaliturva	9 325	12 543	15 139	16 193	16 279	15 670	15 316	3,8	0,3
Terveydenhuolto	5 935	6 804	6 979	7 043	7 111	7 091	7 181	5,8	0,7
Asuminen ja ympäristö ...	3 542	3 970	4 123	3 862	3 702	3 536	3 348	-2,2	-5,1
Työvoima	1 860	1 990	2 214	2 053	2 053	2 078	2 078	12,8	-1,6
Maa- ja metsätalous	8 912	6 939	7 417	7 256	7 418	7 453	7 370	5,4	-0,2
Liikenne	6 439	6 854	7 221	7 182	7 272	7 180	7 071	1,5	-0,5
Teollisuus ja muut elinkei- not	2 623	2 697	2 692	2 640	2 657	2 617	2 605	-4,6	-0,8
Muut menot	7 851	10 164	13 269	13 893	17 067	15 682	17 564	13,4	7,3
Yhteensä	68 008	75 549	84 484	85 743	89 273	87 484	89 032	3,8	1,3
— valtionvelka	4 580	6 558	9 311	9 932	13 070	11 643	13 469	27,9	9,7
— muut menot	63 428	68 991	75 173	75 811	76 203	75 841	75 563	2,8	0,1
<i>Menolajeittain:</i>									
Kulutusmenot	18 604	20 322	21 717	21 769	21 882	22 110	22 279	3,9	0,6
Siirtomenot	36 345	39 838	44 781	45 471	45 917	45 564	45 301	4,4	0,3
— kunnille	13 677	15 282	18 158	18 354	18 618	18 696	18 911	3,4	1,0
— elinkeinoille	9 372	7 734	8 572	8 360	8 331	8 308	8 281	5,7	-0,9
— kotitalouksille ym.	8 848	10 533	11 259	11 166	11 277	11 360	11 421	3,8	0,4
— muille	4 449	6 289	6 792	7 591	7 691	7 200	6 688	4,5	-0,4
Reaalisijoitukset	5 115	5 428	5 193	5 410	5 501	5 463	5 454	-2,5	1,2
Finanssisijoitukset	3 483	3 610	3 659	3 347	3 106	2 909	2 732	-6,1	-7,0
Muut menot	4 461	6 352	9 135	9 745	12 866	11 439	13 265	27,7	9,8
Yhteensä	68 008	75 549	84 484	85 743	89 273	87 484	89 032	3,8	1,3

*Liite n:o 3 Hallituksen esitykseen Eduskunnalle
valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1984*

ALUEELLISEN KEHITYKSEN NÄKYMÄ

SISÄLLYS

	Sivu
1. Johdanto	3
2. Alueellinen kehitys	4
3. Teollisuuden julkinen rahoitus ja aluepoliittinen tuki	7
4. Julkisen talouden alueellinen kehitys	10

1. Johdanto

Liitteessä tarkastellaan Suomen alueellista kehitystä ja sen ongelmia. Liite on tarkoitettu tausta-aineistoksi vuoden 1984 tulo- ja meno- arvioesityksen alueelliselle arvioinnille.

Luvussa 2 kuvataan työllisyyden kehitystä sekä tuotannon rakennemuutoksia alueelliselta kannalta. Seuraavassa luvussa arvioidaan teollisuudelle ja siihen läheisesti liittyville elinkeinoille

myönnetyn aluepoliittisen rahoituksen kehitysnäkymiä. Luvussa 4 tarkastellaan julkisen talouden alueellista merkitystä sekä julkisten investointien kehitysnäkymiä.

Liite on valmisteltu valtioneuvoston kanslian ja valtiovarainministeriön yhteistyönä. Hallitus ei ole käsitellyt liitettä.

2. Alueellinen kehitys

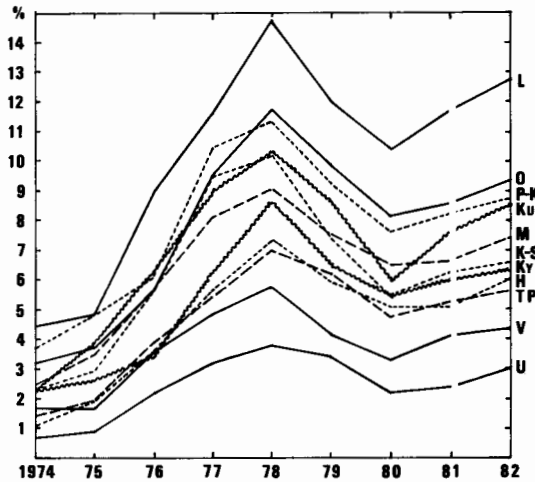
Alueellinen kehitys tasapainottui Suomessa huomattavasti 1970-luvun alkupuolelta lähtien. Kehitysalueiden muuttotappiot pienentyivät ja muuttoliike vähentyi lähes kaikilla alueilla. Myös taloudellinen kehitys tasapainottui alueellisesti.¹⁾

Työttömyys pysyi 1980-luvun alussa lähes kai-

kissa lääneissä huomattavasti suurempana kuin edellisessä korkeasuhdanteessa. Työttömyyden alueelliset erot eivät juuri supistuneet 1970-luvun jälkipuoliskolla tai viime vuosina. Työttömien osuus työvoimasta on kehitysalueilla edelleenkin huomattavasti suurempi kuin Etelä-Suomessa. Koko maan työttömyysasteeseen verrattuna Etelä-Suomen työttömyysasteet kohosivat hieman. Nykyisessä laskusuhdanteessa työttömyyden kasvu on ollut poikkeuksellisen nopeaa Tampereen työvoimapiirissä.

¹⁾ Viime vuosien alueellista kehitystä on tarkasteltu yksityiskohtaisemmin valtioneuvoston kanslian Aluepoliittisessa katsauksessa 1982/83, Helsinki 1983.

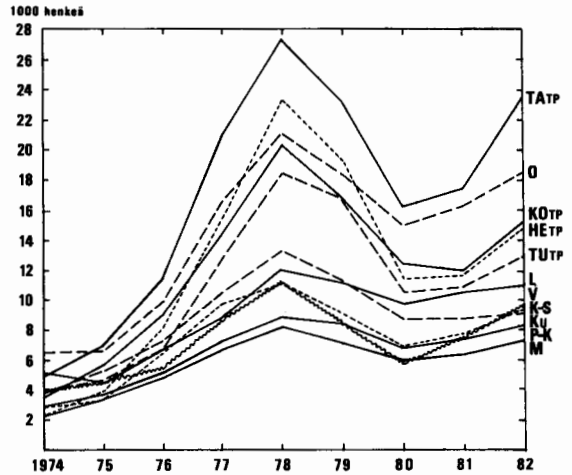
Kuvio 1. Työttömyysasteet lääneittäin vuosina 1974—82¹⁾

Lähde: Työvoimatiedustelu

¹⁾ Vuoden 1982 tiedot ovat uudistetun työvoimatiedustelun mukaiset, joten ne eivät ole täysin vertailukelpoiset edellisiin vuosiin.

Kuvio 2. Työttömien työnhakijoiden määrä lääneittäin (työvoimapiireittäin) vuosina 1974—82¹⁾

Lähde: Työvoimaministeriön työnvälitystilasto

¹⁾ Etelä-Suomen osalta tiedot on esitetty tilastollisista syistä työvoimapiireittäin (HETp = Helsingin työvoimapiiri, TUtp = Turun työvoimapiiri, TATp = Tampereen työvoimapiiri, KOtp = Kouvolan työvoimapiiri).

Työvoiman kysyntä kasvoi korkeasuhdanteessa 1979—80 ripeästi kaikissa lääneissä ja kasvu jatkui hidastuen vuoteen 1982 asti. Runsainta kasvu oli kehitysalueeläneissä Vaasan ja Lapin läänejä lukuunottamatta. Hitainta kasvu oli Kymen ja Hämeen lääneissä.

Samaan aikaan työvoiman tarjonta kasvoi nopeasti koko maassa. Kasvu oli nopeinta kolmannen perusvyöhykkeen lääneissä ja Oulun läänissä. Tarjonnan kasvu jousti lääneittäin yleensä työvoiman kysynnän kasvun mukaan.

Vuoden 1983 alkupuoliskolla työvoiman tarjonnan kasvu on hidastunut kysynnän kasvun hidastumisen myötä useimmissa lääneissä. Työtömyyden arvioidaan pysyvän vuonna 1983 edellisvuoden tasolla useimmissa lääneissä.

Maatilatalouden rakenteen muuttuminen vaikuttaa edelleen alueelliseen kehitykseen. Maatalouden tuottavuus parani nopeasti 1960-luvulla ja 1970-luvun alkupuolella, mutta viime vuosina sen kasvu on hidastunut merkittävästi. Tuottavuuden hitaan kasvun arvioidaan jatkuvan lähivuosina, jolloin maa- ja metsätalousväestön väheneminen pysyisi hitaana.

Maatalouden investoinnit tilaa kohti ylittivät Etelä-Suomen lääneissä huomattavasti maan keskitason, mikä johtuu osaksi Etelä-Suomen keskimääräistä suuremmasta tilakoosta. Lapin läänin maatalouden investoinnit ovat pysyneet pienimpinä. Viime vuosina investoinnit ovat kuitenkin lisääntyneet Lapin ja Pohjois-Karjalan lääneissä ja vähentäneet alueellisia eroja.

Maatalouden tukipolitiikalla (alueittainen hintapolitiittinen tuki ja viljelmäkkoon mukaan maksettava hintapolitiittinen tuki) vähennetään alueellisia tuloeroja. Tukipolitiikan avulla on voitu taata samankokoisille ja saman tuotantosunnan tiloille likimain samansuuruinen tulotaso alueellisesta sijainnista riippumatta.

Maatalouden tuotantopolitiikassa on liikkumavara ylituotantotilanteen takia varsin vähäinen. Maatalouden alueellisten tukien merkittävämpi uudelleen suuntaaminen aluepolitiittisten tavoitteiden saavuttamiseksi ei ole enää mahdollista. Mahdolliset toimenpiteet maidon ja eräiden muiden maataloustuotteiden ylituotannon vähentämiseksi saattavat osaltaan lisätä alueellisia ongelmia.

Perinteisen maatalouden ulkopuolisten työpaikkojen merkitys kasvaa maaseudulla. Kokeiluvaiheessa olevaa maaseudun työpaikkatukea ja Lapin pienyritystukea pyritään kehittämään.

Kehitysalueiden *teollistuminen* on viime vuosina ollut aluepolitiittisten tavoitteiden suuntaista.

Kehitysalueiden osuus teollisuuden tuotannosta ja työvoimasta on kasvanut. Tämä on ollut myös koko kansantalouden kannalta tarkoituksenmukaista sikäli, että tällä tavoin on voitu tehostaa vajaakäyttöisten voimavarojen hyödyntämistä.

Kehitysalueille on ollut tyypillistä työvoimavaltaisen teollisuuden kasvu. Tulevan kehityksen kannalta on huolestuttavaa se, että teollisuuden kasvu on painottunut osaksi taantuville toimialoille. Kehitysalueilla tulisikin pyrkiä aktivoimaan yritysten kehittämistoimintaa.

Teollisuuden työpaikat ovat Etelä-Suomessa vähentyneet varsinkin Kymen ja Hämeen lääneissä sekä Satakunnassa. Useilla vanhoilla teollisuuspaikkakunnilla on kasvavia työllisyysongelmia. Yksipuolisen teollisen rakenteen paikkakunnilla on tarpeen parantaa pienen ja keskisuuren teollisuuden toimintaedellytyksiä.

Palveluelinkeinot työllistävät yli puolet koko maan työvoimasta. Lääneittäin osuuksissa on huomattavia eroja. Väestöä välittömästi palvelevat toiminnot ja tärkeät hyvinvointipalvelut ovat jakautuneet läänien väestömäärien suhteessa. Julkisen hallinto ja palvelut, jotka kohdistuvat elinkeinoelämään ja edellyttävät kansainvälisiä yhteyksiä, ovat keskittyneet Helsingin seudulle.

Julkisen sektorin henkilökunnan¹⁾ lisäys on kattanut keskimäärin noin 60 % kaikkien palveluelinkeinojen kasvusta. Pohjois-Karjalan, Oulun, Lapin sekä Hämeen lääneissä henkilöstön lisäys oli lähes 30 % viime vuosikymmenen jälkipuoliskolla. Uudellamaalla (pääkaupunki-seudulla) julkinen sektori kasvoi määrällisesti eniten, mutta suhteellisesti keskimäärää selvästi hitaammin.

Vuonna 1980 julkisen sektorin osuus koko ammatissa toimivasta väestöstä oli lähes 18 % (osapäiväiset mukaan lukien lähes viidennes). Kunnallisen sektorin osuus kokopäiväisistä oli noin 60 % ja valtion noin 40 %. Vähäisin merkitys julkisella sektorilla oli Ahvenanmaalla ja Etelä-Suomessa (pl. Uusimaa). Selvästi muuta maata korkeampi julkisen sektorin osuus oli ensimmäisellä ja toisella perusvyöhykkeellä, jossa kuntasektorilla oli olennainen merkitys, sekä Uudellamaalla, jossa julkisen sektorin suurin työllistäjä oli valtio.

Palveluelinkeinojen työpaikkakasvun arvioidaan jäävän 1980-luvulla aikaisempaa pienem-

¹⁾ Valtion, kuntien ja kuntainliittojen kokopäiväinen, pysyvässä työ- tai virkasuhteessa oleva henkilökunta.

mäksi lähinnä julkisen sektorin kasvun hidastumisen seurauksena.

Lääneittäinen *väestö- ja työpaikkasuunnite*, jota valtioneuvosto tarkisti vuonna 1982, on alueellisen kehityksen keskipitkän ja pitkän ajan keskeinen kehitysarvio. Työllisyyskehityksen epävarmuuteen on suunnitteessa varauduttu vaihteluvälisarvion avulla, jonka yläraja perustuu kokonaistuotannon 3.5 prosentin ja alaraja 2.5 prosentin keskimääräiseen vuotuisen kasvuun.

Työllisyyden kasvu hidastuisi aikaisempaan suunnitteeseen verrattuna erityisesti teollisuudessa. Kehitysalueenäisissä teollisuuden työpaikkakasvu pysyisi suurempana kuin Etelä-Suomessa, jossa suunniteltavoitteeksi on asetettu teollisuuden työpaikkavähennyksen kääntäminen lieväksi kasvuksi. Maa- ja metsätalouden työvoiman väheneminen hidastuisi 1970-luvun trendikehitykseen verrattuna kaikissa lääneissä. Palveluelinkeinot lisääisivät työllisyyttä merkittävimmin kaikissa lääneissä.

Työpaikkasuunnitteen ylärajankin mukainen työvoiman kysynnän kehitys merkitsisi työttömyyden pysymistä ilman erityistoimenpiteitä lähes nykyisellä tasolla koko 1980-luvun kaikissa lääneissä, sillä työvoiman tarjonnan nopean kasvun arvioidaan jatkuvan lähes koko 1980-luvun. Vasta 1990-luvun alkupuolella työttömyyden vähenemisedellytykset paranisivat olennaisesti työvoiman tarjonnan kasvun hidastuessa.

Alueellisessa kehityksessä on erityisesti neljän tyyppisiä *ongelma-alueita*:

— Kehitysalueiden ensimmäinen ja toinen perusvyöhyke, joilla työvoiman tarjonta kasvaa koko 1980-luvun ja rakenteellisen työttömyyden lisääntymisen riski on huomattava.

— Taantuvat teollisuusalueet, joiden vaikeudet ovat kärjistymässä ennakoitua nopeammin, mikäli taloudellinen kasvu pysyy hitaana. Ongelmallisia ovat pienehköt, yksipuolisen tuotantorakenteen yhdyskunnat eri puolilla maata. Laajempia ongelmia-alueita ovat Kymen lääni (jossa puunjalostusteollisuuden mittavista investoinneista huolimatta työpaikkojen määrä on vähentynyt), Hämeen lääni (jossa teollisuusinvestointien taso on jatkuvasti alhainen) sekä Satakunta (jossa teollisuus on vähentänyt työpaikkoja nopeassa tahdissa).

— Syrjäiset ja taantuvat maaseutualueet, jotka eivät ole teollistuneet. Tällaisilla alueilla saattaa luonnollinen väestönkasvu olla pysähtynyt, väestön ikärakenne vanhentunut ja maatalouden kehittämismahdollisuuksissa saattaa olla ongelmia. Tällaisia alueita on kaikissa lääneissä.

— Helsingin seutu, jossa työpaikkojen lisääntyminen jatkuu ja imee edelleen muuttoliikettä muualta maasta. Helsingin seudulla on voimakasta kasvupotentiaalia. Palveluinvestoinnit ovat kasvamassa varsinkin koulutoimen sekä sosiaali- ja terveyshuollon aloilla, joissa palvelutason puutteet ovat ilmeisiä.

3. Teollisuuden julkinen rahoitus ja aluepoliittinen tuki

Teollisuudelle ja siihen läheisesti liittyville toimialoille myönnetty julkinen rahoitus¹⁾ on lisääntynyt viime vuosina. Vuonna 1981 se oli 5.3 mrd mk. Avustusten ja korvausten osuus julkisesta rahoituksesta kasvoi voimakkaasti 1970-luvulla, mutta laski tuntuvasti vuosikymmenen vaihteessa. Vuonna 1981 avustusten kokonaismäärä oli noin 1 mrd mk. Ns. tuotantotukilain mukais-

ten aluepoliittisten avustusten määrä oli samana vuonna 320 milj. mk. Vuonna 1982 mainitut aluepoliittiset avustukset lisääntyivät jälleen (575 milj. markkaan) ja kasvu kohdistui kehitysalueiden heikoimmille alueille. Ensimmäisen perusvyöhykkeen osuus nousi edellisestä vuodesta selvästi.

Taulukko 1. Tuotantotukilain mukaiset aluepoliittiset avustukset vuonna 1982 (investointi-, käynnistys- ja kehittämisasiavustus)

Vyöhyke	Kpl	%	Milj. mk	%	Avustus/asukas (mk)
I A	558	17.1	189.9	33.1	970
I B	152	4.7	54.2	9.4	1 100
II A	397	12.2	77.6	13.5	410
II B	344	10.6	96.3	16.8	310
III A	523	16.0	45.7	7.9	190
III B	1 176	36.1	101.5	17.7	90
IV A	89	2.7	8.0	1.4	40
IV B	19	0.6	1.4	0.2	0
Yhteensä	3 258	100.0	574.5	100.0	120

Kehitysaluerahaston (KERA) lainoitus painotui vuonna 1982 aluepoliittisia avustuksia enem-

män kolmannelle ja neljännelle perusvyöhykkeelle sekä B-tukialueille.

Taulukko 2. KERA:n investointi- ja käyttöpääomalainat vuonna 1982

Vyöhyke	Kpl	%	Milj. mk	%	Laina/asukas (mk)
I A	309	18.6	77.3	15.4	390
I B	83	5.0	29.4	5.8	600
II A	195	11.7	51.7	10.3	270
II B	266	16.0	93.8	18.6	300
III A	173	10.4	41.5	8.3	170
III B	560	33.6	189.0	37.6	170
IV A	77	4.6	20.3	4.0	100
IV B	2	0.1	0.3	0.1	0
Yhteensä	1 665	100.0	503.4	100.0	110

¹⁾ Sisältää sekä budjettirahoituksen (valtion maksamat avustukset ja korvaukset, valtion suora lainananto yrityksille, osakesijoitukset) että muun julkisen rahoituksen (Valtion investointirahasto, Kehitysaluerahasto Oy, Kansaneläkerahasto, Suomen Vientiluotto Oy, Suomen Pankin KTR-luotot, Mortgage Bank of Finland Oy, Keksintösäätiö ja SITRA).

Muita teollisuuteen kohdistuvia aluepoliittisia tukimuotoja ovat mm. alueellinen kuljetustuki (75 milj. mk vuonna 1982) ja eräiden kehitysalueilla sijaitsevien hankkeiden korkotuki (44 milj. mk vuonna 1982). Lisäksi on otettava huomioon aluepoliittiset veronhuojennukset. Vuoden 1982 alusta voimaan tulleeseen uuteen aluepoliittiseen lainsäädäntöön liittyen on lisäksi otettu käyttöön uusia aluepoliittisia tukitoimenpiteitä, jotka kohdistuvat osaksi teollisuuteen ja siihen läheisesti liittyviin elinkeinoihin. Tällaisia ovat mm. erityisalueiden tuotantotoiminnan tuki (määrärahaa käytössä 9,75 milj. mk vuonna 1982), Lapin pienyritystoiminnan tukemiskokeilu (määrärahaa käytössä 10 milj. mk vuonna 1982) sekä maaseudun työpaikkatukikokeilu (määrärahaa käytössä 10 milj. mk vuonna 1982).

Aluepoliittisilla tukitoimenpiteillä on tehtyjen tutkimusten mukaan lisätty kehitysalueiden teollistumista. Tukitoimet ja tätä kautta työpaikkakasvu keskittyi 1970-luvun alussa kehitysalueiden suuriin keskuksiin. Vuosikymmenen jälkipuoliskolla painopiste siirtyi voimakkaisiin kuntakeskuksiin. Kolmas perusvyöhyke ja erityisesti Vaasan ja Oulun läänit ovat hyötäneet eniten aluepoliittisista toimenpiteistä. Vuonna 1982 aluepoliittinen tuki suuntautui aikaisempaa voimakkaammin ensimmäiselle ja toiselle perusvyöhykkeelle sekä A-tukialueille. Tämä on merkinnyt aluepoliittisten tavoitteiden entistä parempaa toteutumista.

Jos tarkastellaan mahdollisuuksia tulevaisuudessa vaikuttaa alueelliseen kehitykseen, ongelmana on valtiontalouden ja koko julkisen talouden vähäinen liikkumavara. Tuen myöntämisessä tulisi aluepoliittisten tavoitteiden ohella ottaa nykyistä enemmän huomioon myös elinkeino-, työllisyys- ja suhdannepoliittiset näkökohdat.

Aluepoliittisen tuen myöntämisessä tulisi tulevaisuudessa suosia ensimmäistä ja toista perusvyöhykettä. Erityisesti tulisi suosia heikoimpia alueita ja äkillisesti suuriin työllisyysongelmiin joutuneita paikkakuntia (A-tukialueet, erityisalueet).

Suuriin pääomavaltaisiin hankkeisiin myönnettiin vuonna 1982 noin viidenneksen aluepoliittisista avustuksista. Hankkeiden työllisyysvaikutukset ovat olleet varsin pienet. Näille hankkeille tulisi vastaisuudessa myöntää tukea vain, mikäli sillä on (välittömästi tai välillisesti) suuri työllisyysvaikutus. Tukien harkinnanvaraisuutta on muutenkin eräiltä osin tarpeen lisätä niiden aluepoliittisen tehokkuuden parantamiseksi. Vuoden 1984 tulo- ja menoarvioesitys sisältää eräitä aluepoliittisten tukien tehokkuuden parantamiseen tähtäviä toimenpiteitä.

Matkailuyrityksiin kohdistuneista avustuksista valtaosa myönnettiin vuonna 1982 ensimmäiselle perusvyöhykkeelle. Lapissa matkailuhankkeiden osuus kaikista hankkeista oli huomattava. Matkailuhankkeiden työllistävä vaikutus on kuitenkin ollut pieni. Koska matkailuyritysten kapasiteetin käyttöaste on alhainen, matkailuinvestointeilta tulisi jatkossa edellyttää vahvat kysyntäperusteet. Samalla investointien tulisi olla liikeloudellisesti kannattavia.

Valtio rahoitti vuonna 1982 lainoin ja avustuksin noin 9 % yrityksissä tehtävästä tutkimus- ja kehittämistyöstä. Kauppa- ja teollisuusministeriö, KERA, PKT-säätiö ja SITRA myönsivät rahoitusta yritysten tutkimus- ja kehittämistoimintaan yhteensä 230 milj. mk. Tästä summasta melkein puolet (47 %) meni pääkaupunkiseudulle ja yli 70 % kolmeen läänin (Uudenmaan, Turun ja Porin ja Hämeen lääneihin, taulukko 3). Suurin osa tästä rahoituksesta myönnettiin suuryrityksille.

Taulukko 3. Yritysten kehittämistoimintaan myönnetty rahoitus vuonna 1982 lääneittäin

	Aluepoliittisin perustein myönnetty				Ei aluepoliittisin perustein myönnetty				Kaikki yhteensä	
	Avustukset ¹⁾		Lainat ²⁾		Avustukset ³⁾		Lainat ⁴⁾		milj. mk	%
	milj. mk	%	milj. mk	%	milj. mk	%	milj. mk	%	milj. mk	%
<i>Uudenmaan lääni</i>	0.5	2.1	0.0	0.0	27.9	50.0	79.9	59.9	108.3	46.7
<i>Muu Etelä-Suomi</i>	2.4	10.1	2.1	11.6	23.7	42.5	38.8	29.0	66.9	28.9
Turun ja Porin lääni ..	0.7	3.0	0.6	3.5	15.3	27.5	16.1	12.0	32.8	14.1
Hämeen lääni	0.5	2.0	0.6	3.2	8.0	14.3	20.1	15.1	29.1	12.6
Kymen lääni	1.2	5.1	0.9	4.9	0.4	0.7	2.6	1.9	5.0	2.2
<i>II ja III perusvyöhykkeen läänit</i>	10.0	41.4	9.5	51.1	2.8	5.0	10.5	7.7	32.7	14.1
Mikkelin lääni	1.8	7.4	1.2	6.4	1.3	2.3	2.2	1.6	6.4	2.8
Kuopion lääni	3.3	13.7	2.3	12.5	0.2	0.3	6.1	4.5	11.9	5.1
Keski-Suomen lääni ...	1.8	7.6	1.0	5.5	1.0	1.8	1.3	0.9	5.1	2.2
Vaasan lääni	3.1	12.7	5.0	26.7	0.3	0.6	0.9	0.7	9.3	4.0
<i>I perusvyöhykkeen läänit</i>	11.2	46.5	6.9	37.4	1.4	2.6	4.5	3.3	24.0	10.3
Pohjois-Karjalan lääni .	2.0	8.3	1.3	6.8	0.0	0.1	0.7	0.5	4.0	1.7
Oulun lääni	5.3	22.0	3.1	17.0	1.1	2.0	3.8	2.8	13.3	5.7
Lapin lääni	3.9	16.2	2.5	13.6	0.3	0.5	—	—	6.7	2.9
Yhteensä	24.1	100.0	18.5	100.0	55.8	100.0	133.5	100.0	231.9	100.0

1) KTM:n ja KERA:n kehittämisavustukset.

2) KERA:n kehittämislainat.

3) KTM:n avustukset teollisuuden tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan sekä PKT-säätiön myöntämät avustukset.

4) KTM:n tuotekehitys- ja tuoteparannuslainat sekä SITRA:n myöntämät lainat.

Kauppa- ja teollisuusministeriön sekä KERA:n kehittämisavustusten osuutta yrityksille myönnettävässä rahoituksessa tulisi lisätä asteittain, koska kehitysalueiden PKT-toiminnan kilpailukyyn parantamiseen joudutaan lähivuosina kiinnittä-

mään erityistä huomiota. PKT-yrityksiin kohdistuvia kehittämistoimenpiteitä tulisi kokonaisuutena tehostaa ottaen huomioon kehitysalueiden ja vanhojen teollistuneiden alueiden ongelmat.

4. Julkisen talouden alueellinen kehitys

Julkisen sektorin osuus bruttoaluetuotteesta vaihteli vuonna 1978 lääneittäin 12 ja 22 prosentin välillä¹⁾. Alhaisin tämä osuus oli Etelä-Suomen lääneissä (pl. Uusimaa) ja Vaasan läänissä, korkein ensimmäisen perusvyöhykkeen lääneissä. Arvioiden mukaan erot eivät ole juurikaan muuttuneet viime vuosien aikana.

Julkisen sektorin osuus investoinneista vaihteli lääneittäin 8 ja 18 prosentin välillä. Alhaisin se oli Ahvenanmaalla sekä Turun ja Porin ja Kymen lääneissä, korkein Kuopion, Keski-Suomen ja Lapin lääneissä. Pienimmissä lääneissä osuus saattaa vaihdella melko paljon vuodesta toiseen.

Julkisen sektorin nopein kasvuvaihe on jo ohitettu Suomessa. Vastaisuudessa sen kasvua vähentää mm. kunnallistalouden laajenemisen hidastuminen, suurten yhteiskunnallisten perusrakennusinvestointien valmistuminen ja valtiontalouden kaventunut liikkumavara. Tämä tulee vaikuttamaan myös aluepoliittisten toimenpiteiden mitoitukseen ja suuntaamiseen pyrittäessä saavuttamaan asetetut alueelliset kehitystavoitteet erityisesti ensimmäisellä perusvyöhykkeellä, jossa julkisen sektorin merkitys on suhteellisesti suurin.

¹⁾ Aluetilinpito. Tuotanto, työllisyys ja kiinteän pääoman bruttomuodostus lääneittäin vuosina 1976 ja 1978. Tilastollisia tiedonantoja n:o 69. Tilastokeskus 1982.

Viime vuosina laadituissa julkisen sektorin keskipitkän tähtäyksen investointisuunnitelmissa (valtion toiminta- ja taloussuunnitelmat (KTS), kuntien ja kuntainliittojen rakentamishjelmat) on havaittavissa investointitoiminnan alueellisen painopisteen vähittäistä siirtymistä etelämmäksi. Valtion investointien osalta erityisesti ensimmäisen perusvyöhykkeen läänien osuus vähenisi ja Uudenmaan läänin kasvaisi, kun taas kunnallisten investointien osalta vähennystä tapahtuisi toisen ja kolmannen perusvyöhykkeen läänien osuudessa ja lisäystä Etelä-Suomen (pl. Uusimaa) osuudessa. Suunnitelmien luonteesta johtuen nämä tulokset ovat lähinnä suuntaa-antavia. Varsinkin kunnallisten rakentamishjelmien loppuvuosien tiedot ovat epäluotettavia. Eri hallinnonaloilta saadut muut tiedot tukevat kuitenkin edellä esitettyjä havaintoja.

Valtiontalouden alueellinen kohdentuminen vaikuttaa keskeisesti alueelliseen kehitykseen. Tilastokeskuksen tekemät selvitykset osoittavat valtiontalouden kokonaisuutena vaikuttavan läänien yleisiä kehityseroja tasaavasti. Tuoreimman selvityksen mukaan kehitysalueiden osuus alueellistetuista valtion budjettitalouden menoista oli vuonna 1980 selvästi suurempi kuin näiden osuus valtion tuloista (taulukko 4).

Taulukko 4. Valtion menojen ja tulojen jakautuminen lääneittäin vuonna 1980

	Kulutusmenot %	Valtionavut kunnille %	Valtionavut elinkeinoelämälle %	Valtionavut kotitalouksille ym. %	Muut siirrot ¹⁾ %	Reaalisijoitukset %	Finanssijoitukset ²⁾ %	Muut menot ³⁾ %	Menot yhteensä %	Tulot yhteensä %	Väestöosuus %
<i>Uudenmaan lääni</i>	32.8	17.8	9.1	23.9	10.5	20.9	17.3	0.2	20.2	25.3	23.5
<i>Muu Etelä-Suomi</i>	26.0	30.3	33.6	30.3	15.6	18.7	28.0	0.0	25.8	29.0	35.8
Turun ja Porin lääni	9.8	12.7	17.1	13.0	5.2	6.6	12.3	0.0	10.8	11.9	14.7
Hämeen lääni ...	10.8	11.5	9.9	11.5	6.4	7.2	10.9	0.0	9.7	11.2	13.9
Kymen lääni	5.4	6.1	6.6	5.8	4.0	4.9	4.8	0.0	5.3	5.9	7.2
<i>II ja III perusvyöhykkeen läänit</i> ..	16.6	29.2	33.7	23.5	15.2	21.0	24.1	0.0	22.0	17.4	24.3
Ahvenanmaa	0.2	2.4	0.5	0.2	0.1	0.2	0.0	0.0	0.7	0.5	0.5
Mikkelin lääni ...	2.8	4.8	5.6	4.4	3.3	3.7	4.4	0.0	3.8	3.2	4.4
Kuopion lääni ...	4.1	6.7	7.6	5.6	3.8	5.6	5.5	0.0	5.2	3.8	5.3
<i>Keski-Suomen lääni</i>	4.4	5.4	4.4	5.0	3.1	4.5	5.8	0.0	4.4	3.7	5.1
Vaasan lääni	5.1	9.9	15.6	8.3	4.9	7.0	8.4	0.0	7.9	6.2	9.0
<i>I perusvyöhykkeen läänit</i>	14.6	22.6	22.7	18.6	11.9	24.4	20.5	0.2	17.9	11.9	16.5
Pohjois-Karjalan lääni	2.8	4.5	5.8	4.2	3.2	4.4	4.2	0.0	3.8	2.6	3.7
Oulun lääni	7.5	11.6	11.6	9.6	5.8	10.7	10.1	0.0	9.0	6.1	8.7
Lapin lääni	4.3	6.5	5.3	4.8	2.9	9.3	6.2	0.2	5.1	3.2	4.1
<i>Ulkomaat</i>	2.0	0.0	0.3	0.3	11.1	0.1	1.2	29.3	3.1	3.3	—
<i>Erittelemätön</i> ...	8.1	0.1	0.6	3.4	35.8	15.0	8.6	70.1	10.9	13.2	—
<i>Yhteensä</i>	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
— milj. mk	13 575	10 183	6 714	6 340	4 091	3 766	2 985	2 569	50 223	48 723	
— %-osuus	(27.0)	(20.3)	(13.4)	(12.6)	(8.1)	(7.5)	(5.9)	(5.1)	(100.0)		

Lähde: Tilastokeskuksen selvitykset valtion menojen ja tulojen lääneittäisestä jakautumisesta vuonna 1980.

¹⁾ Sisältää mm. siirrot tulo- ja menoarvion ulkopuolisiin rahastoihin sekä valtion liikeyritysten lisärahoitustarpeen.

²⁾ Sisältää mm. lainat kunnille ja kuntainliitoille, elinkeinoelämälle ja kotitalouksille sekä valtionyhtiöiden osakepääoman korotukset.

³⁾ Sisältää mm. valtionvelan korot ja kuoletukset.

Ensimmäisen perusvyöhykkeen läänien osuus valtion menoista oli selvästi myös niiden väestöosuutta suurempi. Toisen ja kolmannen perusvyöhykkeen läänien ja Uudenmaan läänin osuus valtion menoista oli lähes samansuuruinen kuin niiden väestöosuus. Turun ja Porin, Hämeen sekä Kymen läänien meno-osuus oli sitä vastoin huomattavasti niiden väestöosuutta pienempi. Edelliseen, vuotta 1978 koskevaan vastaavaan selvitykseen verrattuna ensimmäisen perusvyöhykkeen läänien osuus valtion menoista hieman nousi ja Uudenmaan läänin osuus vastaavasti laski.

Siirtomenot sekä osittain myös sijoitusmenot painottuvat selvästi kehitysalueeläineihin, kun taas kulutusmenot kohdistuvat erityisesti Uudenmaan läänin. Kuntien valtionapujen suuruus kehitysalueeläineissä johtuu pääasiassa kantokykyluokituksesta. Elinkeinoelämän tukipalkkioiden alueelliseen jakaumaan vaikuttaa varsinkin aluepoliittisten erityistoimenpiteiden sekä maa- ja metsätalouteen kohdistuvien siirtomenojen painottuminen kehitysalueeläineihin. Uudenmaan läänin suuri osuus kulutusmenoista johtuu pääasiassa valtionhallinnon keskittymisestä pääkaupunkiin.

Reaali-investointien osuus valtion menoista on laskenut edellisen vuosikymmenen puolivälistä 2—3 prosenttiyksiköllä ollen tätä nykyä noin 7 %. Kehitys on ollut samansuuntaista eri pääomatavaratyypeissä, joskin kone- ja laiteinvestointien osuus on vähentynyt hieman keskimääräistä nopeammin ja talonrakennusinvestointien osuus taas hitaammin.

Aluepoliittisen ohjauksen kannalta keskeisiä ovat *valtion rakennusinvestoinnit* (noin 70 % kaikista valtion reaali-investoinneista), joista pääosaa käsitellään hankekohtaisesti valtion toiminta- ja taloussuunnittelussa. Tilastokeskuksen selvityksen mukaan valtion rakennusinvestoinnit kohdentuivat vuonna 1980 alueellisesti lähes sa-

moin kuin kaikki valtion reaali-investoinnit. Väestöosuuteen verrattuna rakennusinvestoinnit kohdistuivat siten voimakkaimmin ensimmäisen perusvyöhykkeen lääneihin ja vähiten Etelä-Suomeen (varsinkin Turun ja Porin sekä Hämeen lääneihin).

Viime vuosina laadituissa toiminta- ja taloussuunnitelmissa on kuitenkin ollut havaittavissa investointien alueellisen painopisteen vähittäistä siirtymistä eteläisiin lääneihin. Viimeksi laadittujen suunnitelmien (KTS 1984—88) mukaan ensimmäisen perusvyöhykkeen läänien osuus suunnitelluista investoinneista laskisi selvästi suunnittelukaudella, kun taas Etelä-Suomen osuus nousisi (taulukko 5).

Taulukko 5. Valtion rakennusinvestointien lääneittäinen jakauma hallinnonalojen suunnitelmien 1984—88 mukaan¹⁾

	TMA 1982 %	TMAE 1983 %	Ministeriöiden 1984 %	KTS:t 1985 %	1986 %	1987 %	1988 %
<i>Uudenmaan lääni</i>	16.5	13.7	17.2	18.9	21.1	20.4	19.6
<i>Muu Etelä-Suomi</i>	24.2	25.6	25.7	25.2	24.9	26.4	26.5
Turun ja Porin lääni	7.8	9.0	9.7	9.5	10.2	10.3	11.4
Hämeen lääni	11.7	11.3	11.3	11.2	10.3	11.3	10.2
Kymen lääni	4.7	5.3	4.7	4.5	4.4	4.8	4.9
<i>II ja III perusvyöhykkeen läänit</i>	21.3	22.2	22.5	20.0	21.4	20.0	21.2
Ahvenanmaa	0.4	0.4	0.2	0.2	0.1	0.1	0.1
Mikkelin lääni	3.5	4.2	4.3	3.6	3.3	2.5	3.2
Kuopion lääni	5.1	5.3	5.5	4.9	4.8	4.7	4.3
Keski-Suomen lääni	4.6	4.7	5.4	5.2	6.3	5.6	5.6
Vaasan lääni	7.7	7.6	7.1	6.1	6.9	7.1	8.0
<i>I perusvyöhykkeen läänit</i>	23.3	22.5	19.2	19.9	17.1	17.1	16.3
Pohjois-Karjalan lääni	3.7	4.1	4.5	4.8	3.9	4.2	3.8
Oulun lääni	10.2	10.0	7.8	8.3	7.9	8.1	8.0
Lapin lääni	9.4	8.4	6.9	6.8	5.3	4.8	4.5
<i>Erittelemättömät</i>	14.8	15.9	15.4	16.1	15.5	15.8	16.3
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
— milj. mk	3 045	3 323	3 754	3 828	3 854	3 729	3 557

Lähde: Valtiovarainministeriön laatima yhteenveto hallinnonalojen suunnitelmissa vuosille 1984—88 esitetyistä valtion rakennushankkeista.

¹⁾ Suunnitelmien laadinta-ajankohdasta (vuoden 1982 jälkipuoli) johtuen vuosien 1982 ja 1983 tiedot eivät ole täysin ao. vuosien tulo- ja menoarvion mukaiset. Myös vuosien 1984—88 tiedot ovat ministeriöiden alkuperäisten hankekohtaisten suunnitelmien mukaiset, jolloin esim. vuoden 1984 tiedot saattavat poiketa huomattavastikin vuoden 1984 tulo- ja menoarvioesityksestä. Eri vuosien tiedot ovat kuitenkin ministeriöiden suunnitelmien kuvaajina suunnilleen vertailukelpoisia. Hankekohtaisissa suunnitelmissa eivät toisaalta ole kaikilta osin mukana työllisyshankkeet, jotka sijoittuvat pääasiassa kehitysalueeläneihin.

Investointitoiminnan pitkäaikainen (osittain työllisyysvaroilla ylläpidetty) painottuminen kehitysalueille on vähitellen johtanut investointitarpeiden vähenemiseen näillä alueilla ja vastaavasti niiden kasautumiseen Etelä-Suomessa. Aluepolitiikan kannalta tämä kehityssuunta on ongelmallinen, koska se heikentää valtion välittömiä työllistämisen- ja kehittämismahdollisuuksia tärkeimmillä aluepoliittisilla painopistealueilla, ensimmäisellä ja toisella perusvyöhykkeellä. Toisaalta julkisten investointien merkitys työllisyyspolitiikan välineenä on pienentynyt painopisteen ollessa työllisyyden hoidon erityistoimenpiteiden kehittämisessä.

Eri hallinnonalojen välillä on kuitenkin huomattavia eroja. Eteläsiirtymää tapahtuisi ministeriöiden vuosien 1984—88 KTS:ien mukaan lähinnä sisäasiainministeriön, opetusministeriön ja liikenneministeriön hallinnonaloilla. Näiden hallinnonalojen yhteenlaskettu osuus valtion rakennusinvestoinneista on noin 70 % (liikenneministeriön hallinnonalan osuus yksin noin 55 %). Suunnittelukauden lopussa investointien jakautuma Etelä-Suomen ja kehitysalueiden välillä olisi sisäasiainministeriön ja opetusministeriön hallinnonalojen osalta lähellä väestöjakaumaa, kun taas liikenneministeriön hallinnonalalla investoinnit painottuisivat eteläsiirtymästä huolimatta edelleen kehitysalueeläineihin (varsinkin I perusvyöhykkeelle).

Muiden hallinnonalojen osalta alueellisen painopisteen muutoksen tarkastelua vaikeuttaa hankkeittain jakamattomien investointien suuri määrä (30—50 % hallinnonalasta riippuen) sekä erällä hallinnonaloilla myös investointien harvulukaisuudesta ja poikkeuksellisen mittavista yksittäisistä hankkeista johtuvat huomattavat muutokset vuodesta toiseen. Siirtymää etelään päin on havaittavissa myös valtiovarainministeriön hallinnonalalla.

Sisäasiainministeriön hallinnonalan investointien — joista pääosa on rajavartiolaitoksen pieniä uudis- ja peruskorjaushankkeita — alueellisessa jakaumassa näyttäisi ministeriön suunnitelman perusteella tapahtuvan huomattava painopisteen muutos. Ensimmäisen perusvyöhykkeen osuus vähenisi noin puolella, jolloin vähennystä tapahtuisi pääasiassa Pohjois-Karjalan ja Lapin lääneissä. Lisäystä tapahtuisi kaikissa Etelä-Suomen "rajalääneissä", mutta erityisesti Kymen läänissä. Rajavartiolaitoksen investoinneista on toisaalta huomattava osa jatkuvasti toteutettu työllisyystöinä, jotka kohdistuvat pääosin kehitysalueille.

Valtiovarainministeriön hallinnonalan alueelliset investoinnit — jotka lähes kokonaan ovat valtion virastotalojen rakennus- ja peruskorjauksia — kohdistuisivat erityisesti Uudellemaalle, jonka osuus tosin hieman laskisi suunnittelukaudella. Merkittävä osa näistä investoinneista on Helsingissä sijaitsevien virastotalojen peruskorjauksia. Hallinnonalan investoinnit vähenisivät suunnittelukauden loppupuolella Turun ja Porin läänissä sekä eräissä kehitysalueeläineissä (varsinkin Pohjois-Karjalan, Vaasan ja Lapin lääneissä).

Opetusministeriön hallinnonalaan kuuluvat valtion investoinnit kasvaisivat huomattavasti KTS-kauden alkupuolella. Samalla tapahtuisi investointien painopisteen selvää eteläsiirtymää, varsinkin Uudenmaan läänin osuus nousisi ja Lapin sekä Pohjois-Karjalan laskisi. Uudenmaan osuus hallinnonalan investoinneista olisi suunnittelukauden loppupuolella noin 40 %, mikä pääasiassa johtuu muutamasta sivistystoimen suurhankkeesta (mm. oopperatalohanke). Myös Hämeen, Vaasan ja Oulun lääneissä investoinnit nousisivat selvästi, muissa taas vähenisivät, eniten Lapin ja Kuopion lääneissä.

Liikenneministeriön hallinnonalan rakennusinvestointien taso pysyisi lähes muuttumattomana, joskin lievää laskua tapahtuisi KTS-kauden loppupuolella. Alueellisessa jakaumassa tapahtuisi pientä, mutta kuitenkin selvää eteläsiirtymää. Investointien väheneminen olisi suhteellisesti suurinta Lapin läänissä. Kasvua tapahtuisi etenkin Turun ja Porin sekä Uudenmaan lääneissä. TVL:n rakennustöiden aluepoliittinen merkitys tulee ilmeisesti vähenemään teiden uudisrakentamisen vähentyessä ja rakennustoiminnan painopisteen siirtyessä vähitellen etelään.

Kunnalliset menot jakaantuvat alueellisesti huomattavasti tasaisemmin kuin valtion menot. Merkittävimmän kunnallisten menojen alueellinen jakauma poikkeaa väestöjakaumasta Uudenmaan läänissä, jossa kunnallisten menojen osuus on suurempi, ja Vaasan läänissä, jossa se on pienempi kuin väestöosuus. Viime vuosina muutokset jakaumassa ovat olleet melko pieniä. Pääomatalouden — jonka osuus on noin 20 % menoista — alueellinen jakauma ei paljoakaan eroa kaikkien kunnallisten menojen jakaumasta.

Kunnalliset rakennusinvestoinnit pysyisivät kuntien ja kuntainliittojen rakentamishelmien mukaan suhteellisen vakaina kaudella 1983—87 (taulukko 6). Rakennusinvestointien alueellinen jakautuma on samantapainen kuin koko menotalouden. Vaasan läänin ohella ovat myös Turun ja Porin sekä Hämeen läänien investointiosuudet

suhteellisen alhaisia. Suunnittelukaudella näyt-
täisivät kuitenkin viimeksi mainittujen läänien
osuudet kohoavan, kun taas Kuopion ja Keski-

Suomen läänien osuudet hieman laskisivat. Myös
kunnallisen sektorin investointitoiminnassa ta-
pahtuisi siten lievää eteläsiirtymää.

Taulukko 6. Kunnallisten rakennusinvestointien lääneittäinen jakauma

	Toteutuma		Rakentamishjelmat 1983—87			1986 %	1987 %
	1980 %	1981 %	1983 %	1984 %	1985 %		
Uudenmaan lääni	24.1	26.1	26	26	28	28	28
Muu Etelä-Suomi	35.4	32.2	31	33	32	34	35
Turun ja Porin lääni	15.2	12.7	12	13	13	12	14
Hämeen lääni	13.0	12.4	11	13	13	14	12
Kymen lääni	7.2	7.1	7	7	7	7	8
II ja III perusvyöhykkeen läänit	23.8	26.3	26	25	23	21	21
Ahvenanmaa
Mikkelin lääni	4.1	3.9	5	5	4	4	4
Kuopion lääni	6.1	7.5	8	7	6	6	5
Keski-Suomen lääni	5.7	5.9	5	5	5	4	4
Vaasan lääni	7.9	9.0	7	8	8	7	8
I perusvyöhykkeen läänit	16.7	15.4	18	16	17	17	17
Pohjois-Karjalan lääni	3.7	3.1	4	4	4	4	4
Oulun lääni	9.2	8.7	10	9	8	9	9
Lapin lääni	3.8	3.6	4	4	5	5	4
Yhteensä	100.0	100.0	100	100	100	100	100
— milj. mk	5 180	6 338	7 594	7 934	7 735	7 461	6 716

Lähde: Kuntien ja kuntainliittojen ilmoitukset käytetyistä työmäärärahoista vuosina 1980 ja 1981 sekä kuntien ja kuntainliittojen rakentamishjelmat 1983—87

Taulukko 7. Kunnalliset rakennusinvestoinnit käyttötarkoituksittain ja suuralueittain, vuosikeskimäärä 1983—87

	Talonrakennusinvestoinnit				Julkiset käyttöomai- suusinvestoi- nnit %	Liike- ja palvelulaitos- investoinnit %	Kaikki yhteensä %
	Yhteensä %	Terveys- ja sosiaalitoimi %	Sivistystoimi %	Muu %			
Uudenmaan lääni	29	32	25	30	36	15	27
Muu Etelä-Suomi	29	26	33	27	30	45	33
II ja III perusvyöhykkeen läänit	26	26	25	27	19	19	23
I perusvyöhykkeen läänit	16	16	17	16	15	21	17
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100
— milj. mk	4 310	1 607	1 573	1 131	1 460	1 717	7 488
— %-osuus	(58)	(22)	(21)	(15)	(20)	(23)	(100)

Lähde: Kuntien ja kuntainliittojen rakentamishjelmat 1983—87

Lähes 60 % kunnallisista rakennusinvestoinneista on talonrakennushankkeita (taulukko 7). Sivistystoimen talonrakennusinvestoinnit jakautuisivat melko tasaisesti väestöosuuksien mukaan, kun taas terveydenhuollon ja sosiaalitoimen osalta poikkeamat olisivat huomattavia varsinkin Etelä-Suomessa. Uudenmaan läänissä investointiosuus ylittäisi väestöosuuden lähes kymmenellä prosenttiyksiköllä ja muualla Etelä-Suomessa (lähinnä Turun ja Porin läänissä) alittaisi sen saman verran. Julkiset käyttömaisyksien investoinnit keskittyisivät myös voimakkaasti Uudenmaan läänisiin. Liike- ja palvelutoiminnan investoinnit ja-

kaantuisivat täysin muista poikkeavasti — niiden alueellinen painopiste olisi muussa Etelä-Suomessa sekä ensimmäisen perusvyöhykkeen läänissä.

Kunnat ja kuntainliitot ovat arvioineet valtionosuuksien ja -avustusten tarpeen noin 16 prosentiksi investointien kokonaiskustannuksista. Yleensä rahoitustarve kasvaa melko tasaisesti etelästä pohjoiseen mentäessä. Terveystoimen ja sosiaalitoimen investointien osalta tarve jakautuisi kuitenkin hieman tasaisemmin, mikä heijastaa näiden investointien alueellisen painopisteen vähittäistä siirtymistä Etelä-Suomeen.

HAKEMISTO

- Ahvenanmaan maakunnan verotaloudellinen tasoitus 22, 230
Alkoholijuomaverot 1, 83
Alkoholilyhtiön ylijäämä 2, 86
Ammatilliset oppilaitokset 316
Ammatilliset pätevyystutkinnot 36, 367
Ammattikasvatushallituksen koulutilat 4, 32, 97, 325
Ammattikasvatushallituksen metsät 4, 34, 98, 341
Ammattikasvatushallitus 31, 315
Ammattikoulujen opettajaopistot 4, 32, 97, 328
Ammattikurssit 36, 362
Apteekkimaksut 1, 82
Arkistolaitos 38, 382
Arpajaisvero 1, 82
Asevelvollisten ja heidän omaistensa avustaminen 61, 597
Asevelvollisten ylläpitomenot 19, 206
Asumistuki 71, 671
Asuntohallitus 71, 667
Asuntolainat 5, 6, 9, 72, 110, 112, 123, 672
Asunto- ja moottoripyörävero 2, 85
Autorekisterikeskus 5, 49, 103, 498
Avustukset kunnille ja eräille järjestöille 18, 198
- Eduskunnan kanslia 10, 127
Eduskunnan kirjasto 11, 130
Eduskunnan oikeusasiamies 11, 129
Eduskunta 10, 127
Eduskuntatalo 11, 128
Edustustot 13, 140
Elinkeinohallitus 5, 53, 105, 540
Elinkeinohallituksen aluehallinto 53, 542
Elintarviketuotteiden valmistevero 1, 84
Elokuvaverot 2, 85
Elokuvien tarkastus 4, 39, 99, 387
Eläinlääketieteellinen korkeakoulu 3, 94
Eläinlääkintätoimi 46, 455
Eläkevakuutus 60, 592
Eläkkeet 21, 223
Energialaitos 56, 568
Erityistuomioistuimet 14, 160
- Geodeettinen laitos 45, 448
Geologinen tutkimuskeskus 5, 54, 106, 549
- Hallinnonaloittain jakamattomat menot 24, 248
Helsingin kaupparakennuskoulu 3, 95
Helsingin yliopisto 3, 92
Hinnanerokorvaukset (eräiden valmisteverolakien mukaiset) 22, 230
Hirvieläinten metsästysmaksut 4, 100
Hovioikeudet 14, 155
- Ilmailu 5, 49, 104, 501
Ilmatieteen laitos 5, 50, 104, 504
Indeksi- ja kurssihyvitykset 6, 113
Invalidien ammattioppilaitokset 33, 335
Invalidihuolto 63, 608
Invalidiraha 61, 598
- Joensuun yliopisto 3, 93
Jyväskylän yliopisto, 3, 93
- Kaavoitus- ja rakennustoimi 71, 664
Kalatalous 4, 43, 101, 423
Kansainvälinen jälleerakennuspankki 25, 253
Kansainvälinen rauhanturvaamisyö 20, 215
Kansainvälinen yhteistyö 39, 388
Kansainväliset rahoitusyhteisöt 25, 254
Kansalais- ja työväenopistojen valtionapu 31, 309
Kansanedustajat 10, 127
Kansaneläkelaista aiheutuvien menojen valtion osuus 60, 593
Kansanopistojen valtionapu 31, 309
Kansanterveyden edistäminen 67, 638
Kansanterveyslaitos 5, 65, 108, 622
Kasvatusneuvolatoiminta 62, 604
Kasvinjalostusmaksut 4, 100
Kauppa- ja teollisuusministeriö 5, 52, 104, 529
Kehitysrahasto Oy 56, 560
Kehitysyhteistyö 13, 143
Kesäyliopistojen valtionapu 28, 290
Kilpailuasiamiehen toimisto 54, 542
Kirjastotoimi 31, 306
Kodinhoitotoiminta 64, 615
Korkeakoululaitos 266
Korkeakouluneuvosto 28, 288
Korkotulot 6, 112
Kotimaankaupan edistäminen 57, 570
Kotimainen velka 72, 675, 679
Kotimaisten kielten tutkimuskeskus 37, 373
Kouluhallitus 29, 294
Koulutoimen piirihallinto 29, 293
Kriminaalipoliittinen instituutti 16, 172
Kuluttajansuoja 54, 543
Kunnallinen alkoholintarkastus 67, 637
Kunnallinen erikoissairaanhoidto 66, 630
Kunnallinen kansanterveysyö 66, 629
Kunnallinen kehitysvammaisten erityishuolto 63, 611
Kunnallinen terveysvalvonta 65, 629
Kunnallinen toimentuloturva 61, 598
Kunnallinen työsuojelutarkastus 59, 586
Kunnalliset ammattioppilaitokset 33, 333
Kunnalliset kauppaoppilaitokset 34, 346
Kunnalliset kotitalousoppilaitokset 35, 351

- Kunnalliset koriteollisuusoppilaitokset 35, 354
 Kunnalliset maatalousoppilaitokset 32, 322
 Kunnalliset oppikoulu 29, 297
 Kunnalliset teknilliset oppilaitokset 34, 344
 Kuntien järjestämä erikoissairaanhoito 66, 633
 Kuntien järjestämä kansanterveystyö 66, 632
 Kuntien järjestämä ympäristöterveydenhuolto 66, 631
 Kuntien järjestämät sosiaalipalvelut 61, 601
 Kuntien yleiset rahoitusavustukset 18, 198
 Kuopion yliopisto 3, 93
 Kuulovammaisten ja näkövammaisten ammattikoulu 4, 33, 97, 331
 Kuurojen- ja sokeainkoulut 4, 30, 96, 305
- Lainat 9, 123
 Lainanotto 9, 124
 Lainojen takaisinmaksut 9, 123
 Lannoitevero 2, 84
 Lapin korkeakoulu 3, 93
 Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu 3, 95
 Lapsilisät 59, 590
 Lasten kasvatust ja huolto 62, 67, 606, 639
 Lasten päivähoito 62, 603
 Lastentarhanopettajaopistot 30, 303
 Leimaverot 2, 85
 Lihantarkastus 4, 102
 Liikenneministeriö 5, 48, 103, 470
 Liikevaihtovero 1, 82
 Lisenssivirasto 5, 54, 106, 546
 Lomatoiminta 64, 68, 615, 640
 Luonnonsuojelu 70, 660
 Luonnonsuojelualueiden hoito 70, 661
 Luterilainen kirkko 26, 262
 Lästimaksut 2, 53, 86, 536
 Lääkelaboratorio 5, 65, 109, 624
 Lääkintöhallitus 64, 618
 Lääninhallitukset 16, 179
 Lääninhallitusten oikeushallintoyksiköt 14, 152
 Lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastot 58, 584
- Maa- ja metsätalousministeriö 4, 40, 99, 396
 Maakunta-arkistot 4, 99
 Maanmittaushallituksen karttapaino 8, 47, 120, 459
 Maanmittaushallinto 4, 45, 101, 445
 Maatalouden neuvontatyön tukeminen 42, 408
 Maatalouden taloudellinen tutkimuslaitos 46, 452
 Maatalouden tutkimuskeskuksen liiketoiminta 9, 48, 121, 466
 Maatalouden tutkimuskeskus 4, 45, 102, 449
 Maataloushallinto 4, 40, 99, 398
 Maataloustuotteiden hintatuki 42, 413
 Maataloustuotteiden (eräiden) markkinoimismaksut 2, 86
 Maataloustuotteiden vientituki ja tuotannon tasapainoittamistoimenpiteet 42, 415
 Maataloustuotteista (erästä) kannettavat tasausmaksut 2, 86
 Maatilatalouden kehittämisrahasto 42, 418
 Maatilatalouden rakenteen kehittäminen 42, 417
 Maistraatit 14, 158
 Makeisvero 1, 83
 Maksuton oikeudenkäynti 15, 163
 Maksut sosiaaliturvaa varten 2, 85
 Matkailun edistämiskeskus 57, 571
 Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset 6, 110
- Merenkulkulaitos 5, 53, 104, 533
 Merentutkimuslaitos 55, 558
 Merimiesvero 1, 82
 Metsähallituksen metsät 8, 47, 120, 461
 Metsähallitus 4, 44, 101, 439
 Metsäntutkimuslaitoksen metsät 8, 47, 121, 464
 Metsäntutkimuslaitos 4, 46, 102, 453
 Metsästys 43, 421
 Moottoriajoneuvovero 2, 85
 Museovirasto 4, 38, 99, 383
- Neuvostoliittoinstituutti 39, 388
 Nuorisokasvatuksen edistäminen 38, 62, 67, 378, 606, 639
 Näkövammaisten kirjasto 31, 314
- Oikaisurahat 6, 110
 Oikeudenhoitomenot (eräät) 15, 162
 Oikeuskanslerinvirasto 12, 135
 Oikeusministeriö 2, 14, 87, 151
 Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos 15, 172
 Olutvero 1, 83
 Opettajankoulutuksen menot (eräät) 30, 302
 Opetusministeriö 3, 26, 92, 261
 Oppisopimuslakiin perustuva ammattikoulutus 36, 360
 Ortodoksinen kirkko 27, 263
 Osinkotulot 6, 113
 Osuus valtion rahalaitosten voitosta 6, 113
 Otaniemen valtionalue 3, 24, 91, 245
 Oulun yliopisto 3, 93
- Pakolaishuolto 61, 599
 Palkkaturva 5, 69, 109, 654
 Pankkitarkastusvirasto 3, 23, 91, 238
 Patentti- ja rekisterihallitus 5, 54, 105, 544
 Pelastushallinto 17, 190
 Perhe-eläke 60, 591
 Perhekustannusten tasaus 59, 590
 Perintö- ja lahjaverot 1, 82
 Perushankinnat (puolustusvoimien) 19, 207
 Peruskoulu 29, 299
 Pilkkintämaksut 4, 101
 Pohjoismaiden Investointipankki 25, 253
 Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta 11, 131
 Poliisitoimi 17, 185
 Poliisivarikot 3, 88
 Poliittisen toiminnan avustaminen 12, 137
 Polttoaineverot 2, 84
 Porotalous 43, 421
 Posti- ja telelaitoksen konepajat 7, 52, 118, 524
 Posti- ja telelaitos 7, 51, 116, 516
 Postipankki 6, 113
 Puoluetoiminnan tukeminen 12, 137
 Puolustusministeriö 3, 19, 89, 200
 Puolustusministeriön alainen teollisuus- ja liiketoiminta 8, 20, 119, 215
 Puolustustaloudellinen suunnittelukunta 53, 531
 Puolustusvoimat 3, 19, 89, 202
 Pysäköintivirhemaksut 6, 111
 Päihdehaittojen ehkäiseminen 67, 637
 Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien kunnallinen huolto 63, 614
 Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien yksityinen huolto 64, 614

- Raastuvanoikeudet 14, 158
 Raha-arpajaisien voittovarat 4, 37, 38, 98, 372, 375, 378, 379
 Raha-automaattivarat 5, 109, 638
 Rahapaja 3, 22, 90, 234
 Raittiustyö 67, 637
 Rajavartiolaitys 3, 18, 89, 194
 Rakennushallinto 3, 23, 91, 240
 Rauhan- ja konfliktintutkimuslaitos 37, 370
 Ravintorasvaverot 2, 84
 Rehuseosvero 2, 84
 Rekisteritoimistot 17, 182
 Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos 4, 44, 101, 428
 Riistanhoitomaksut 4, 43, 101, 422
 Rintamaveteraaniläkkeet 60, 594
 Rintamaveteraanien terveydenhuollon menot (erät) 67, 636
 Rintamaveteraanien varhaiseläkelautakunta 59, 588
- Saamelaisalueen ammatillinen koulutuskeskus 32, 327
 Sairausvakuutus 60, 592
 Sakkorahat 6, 110
 Sekalaiset tulot, 2, 87
 Selviämisasemat 17, 188
 Sibelius-Akatemia 4, 28, 96, 286
 Siirtoväen huolto 607
 Sisäasiainministeriö 3, 16, 88, 177
 Sodista kärsineiden turva (muu) 60, 596
 Sokerivero 2, 84
 Sosiaalihuolto 61, 599
 Sosiaalihuollon täydennyskoulutus 61, 601
 Sosiaali- ja terveysministeriö 5, 58, 107, 581
 Sotilaallinen maanpuolustus 201
 Sotilasvammakorvaukset ja erät kuntoutustoiminnan menot 60, 595
 Suomalainen valmiusjoukko 20, 215
 Suomen Akatemia 37, 371
 Suomen elokuva-arkisto 3, 39, 92, 386
 Suomenlinna 4, 38, 98, 380
 Suomen Pankki 6, 113
 Suuronnettomuuksiin varautuminen 68, 639
 Svenska handelshögskolan 3, 95
 Svenska social- och kommunalhögskolan 4, 96
 Syyttäjänvirastot 15, 163
 Sähkövero 2, 84
 Säteilyturvakeskus 5, 65, 109, 625
- Taideteollinen korkeakoulu 4, 28, 96, 284
 Taiteen tukeminen 37, 374
 Taloudellinen suunnittelukeskus 23, 239
 Tampereen teknillinen korkeakoulu 3, 95
 Tampereen yliopisto 3, 94
 Tapaturmakorvaukset 61, 596
 Tapaturmavirasto 59, 589
 Tarkastuslautakunta 59, 587
 Tasausvero 1, 83
 Tasavallan Presidentin kanslia 10, 125
 Tasavallan Presidentti 10, 125
 Teatterikorkeakoulu 27, 283
 Teknillinen korkeakoulu 3, 95
 Teknillinen tarkastuskeskus 5, 54, 106, 547
 Teknisen ja kaupallisen tutkimuksen tukeminen 55, 557
 Teknologian kehittämiskeskus 55, 554
 Teollinen kehitysrytitys 13, 148
 Teollisuuden edistäminen 56, 561
 Teollisuuspiirit 52, 530
 Teollisuussihteerit 55, 559
- Terveydenhuollon täydennyskoulutus 65, 627
 Terveydenhuoltoalan oppilaitokset 4, 36, 98, 357
 Terveyskasvatus ja -valvonta 65, 628
 Tie- ja vesirakennushallinto 5, 48, 103, 471
 Tiet 5, 49, 103, 473
 Tieteen tukeminen 37, 371
 Tietoliikenteen korvaukset ja avustukset 50, 506
 Tilastokeskus 3, 23, 91, 235
 Tullilaitos 3, 22, 90, 231
 Tulo- ja varallisuusvero 1, 81
 Tuomiokunnat 14, 157
 Tuontimaksut 1, 83
 Tuontitulli 1, 83
 Tuotantotoiminnan alueellinen edistäminen 56, 566
 Tupakkaverot 1, 83
 Turun kauppakorkeakoulu 4, 95
 Turun yliopisto 3, 94
 Työllisyyden hoito 69, 651
 Työllisyyskoulutus 36, 362
 Työnantajan lapsilisämaksu 2, 85
 Työneuvosto 59, 588
 Työrajoitteisten työvoimapalvelu 69, 650
 Työsuojeluhallinto 5, 58, 108, 584
 Työterveyslaitos 59, 586
 Työttömyyskorvaukset 69, 654
 Työttömyysvakuutus 60, 591
 Työvoima-asiain piiri- ja paikallishallinto 69, 646
 Työvoimaministeriö 5, 68, 109, 644
 Työvoiman liikkuvuuden edistäminen 69, 649
 Työvoimaopisto 69, 649
 Työväenopistojen valtionapu 31, 309
- Ulkoasiainhallinnon virat ja toimet 13, 142
 Ulkoasiainministeriö 2, 12, 87, 140
 Ulkomaankaupan edistäminen 57, 574
 Ulkomainen velka 72, 677, 679
 Ulosottovirastot 15, 164
 Urheilun tukeminen 38, 378
- Vaalit 16, 174
 Vaasan korkeakoulu 4, 96
 Vahingonkorvaukset (erät) 61, 596
 Vakuutusmaksuista (eräistä) suoritettava vero 1, 82
 Valmisteverot 1, 83
 Valtiokonttori 21, 221
 Valtionarkisto 4, 98
 Valtion askartelunohjaajaopisto 30, 304
 Valtion audiovisuaalinen keskus 3, 27, 92, 265
 Valtion eläinlääketieteellinen laitos 4, 46, 102, 457
 Valtionenemmistöiset osakeyhtiöt 6, 113
 Valtion erityiskoulut 5, 62, 108, 608
 Valtioneuvosto 11, 133
 Valtioneuvoston edustus- ja virkahuoneistot 12, 136
 Valtioneuvoston kanslia 12, 133
 Valtion hankintakeskus 8, 57, 119, 576
 Valtion harjoittelukoulu 27, 280
 Valtion hevosjalostuslaitos 4, 41, 100, 407
 Valtion horelli- ja ravintola-alan oppilaitokset 4, 31, 97, 317
 Valtion investointirahasto 25, 252
 Valtion kehitysvammalaitokset 5, 63, 108, 610
 Valtion keskusammattikoulu 4, 33, 97, 329
 Valtion korkeakoulu 27, 268
 Valtion kotitalousoppilaitokset 4, 35, 98, 348
 Valtion kotiteollisuusoppilaitokset 4, 35, 98, 350
 Valtion koulukodit 5, 62, 108, 604

- Valtion koulutuskeskus 3, 24, 91, 247
 Valtion liikeyritykset 7, 115
 Valtion maatalouskemian laitos 4, 40, 99, 402
 Valtion maatalouskoneiden tutkimuslaitos 4, 41, 100, 404
 Valtion maatalousoppilaitokset 4, 32, 97, 319
 Valtion maitotalouden tutkimuslaitos 4, 41, 100, 406
 Valtion maitovalmisteiden tarkastuslaitos 4, 41, 100, 405
 Valtion margariinitehdas 8, 46, 120, 459
 Valtion merenkulkualan oppilaitokset 4, 34, 98, 339
 Valtion metsäopetus 4, 33, 97, 336
 Valtion opintotukikeskus 28, 291
 Valtion oppilaitokset (eräät) 4, 29, 96, 296
 Valtion painatuskeskus 7, 25, 118, 254
 Valtion polttoainekeskus 120, 578
 Valtion päihdehuoltolat 5, 63, 108, 613
 Valtionrautatiet 7, 50, 115, 508
 Valtion ravitsemiskeskus 7, 26, 118, 258
 Valtion sairaalat 5, 64, 108, 620
 Valtion siementarkastuslaitos 4, 41, 99, 403
 Valtion taidetoimikunnat 37, 375
 Valtiontalouden tarkastusvirasto 21, 225
 Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen maksulliset tutkimus-
 palvelut 55, 553
 Valtion teknillinen tutkimuskeskus 5, 54, 106, 551
 Valtion teknilliset oppilaitokset 4, 34, 98, 342
 Valtion tiedeneuvosto 37, 371
 Valtion tietokonekeskus 8, 25, 119, 256
 Valtiontilintarkastajat 11, 129
 Valtionvelka 72, 675
 Valtion viljavarasto 41, 408
 Valtiovarainministeriö 3, 21, 90, 219
 Vammaisten huolto 68, 639
 Vanhusten huolto 68, 639
 Vankeinhoitolaitos 2, 15, 87, 166
 Varmuusvarastointi 2, 53, 86, 532
 Veikkausvoittovarot 4, 37, 38, 98, 372, 375, 378, 379
 Verohallinto 21, 226
 Verot ja veronluonteiset tulot 1, 81
 Vesiensuojelu 5, 70, 110, 661
 Vesihallinto 4, 44, 101, 430
 Vesistötyöt 44, 434
 Vesitiet 49, 491
 Vientimaksulainat 6, 9, 112, 123
 Virvoitusjuomavero 1, 83
 Voin hinnanalennusmaksut 86
 Väestörekisterikeskus 3, 17, 88, 181
 Väylätyöt 53, 538
 Yhteiskunnallinen sivistystyö 31, 308
 Yksityinen erikoissairaanhoito 67, 635
 Yksityinen kehitysvammaisten erityishuolto 63, 612
 Yksityiset ammattioppilaitokset 33, 333
 Yksityiset kauppaoppilaitokset 34, 346
 Yksityiset kotitalousoppilaitokset 35, 351
 Yksityiset koriteollisuusoppilaitokset 35, 354
 Yksityiset maatalousoppilaitokset 32, 322
 Yksityiset oppikoulut 29, 297
 Yksityiset teknilliset oppilaitokset 34, 344
 Yksityismetsätalous 44, 441
 Yksityisten yhteisöjen erikoissairaanhoito 67, 636
 Yksityisten yhteisöjen sosiaalipalvelut 62, 603
 Yleinen perhe-eläke 60, 591
 Ylimmät tuomioistuimet 14, 153
 Ylioppilastutkintolautakunta 4, 29, 96, 298
 Ympäristöministeriö 5, 70, 110, 656
 Ympäristönsuojelu 70, 657
 Yrittäjien tapaturmavakuutus 60, 594
 Åbo Akademi 3, 92
 Äitiysavustus 59, 590
 Öljyväkirehuvero 2, 84